KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

GEÏLLUSTREERD DAGBOEK VAN HET HEDENDAAGSCH WERELDGEBEUREN

MET VOORTDUREND BIJGEWERKTEN ALPH. INDEX

1943
1946

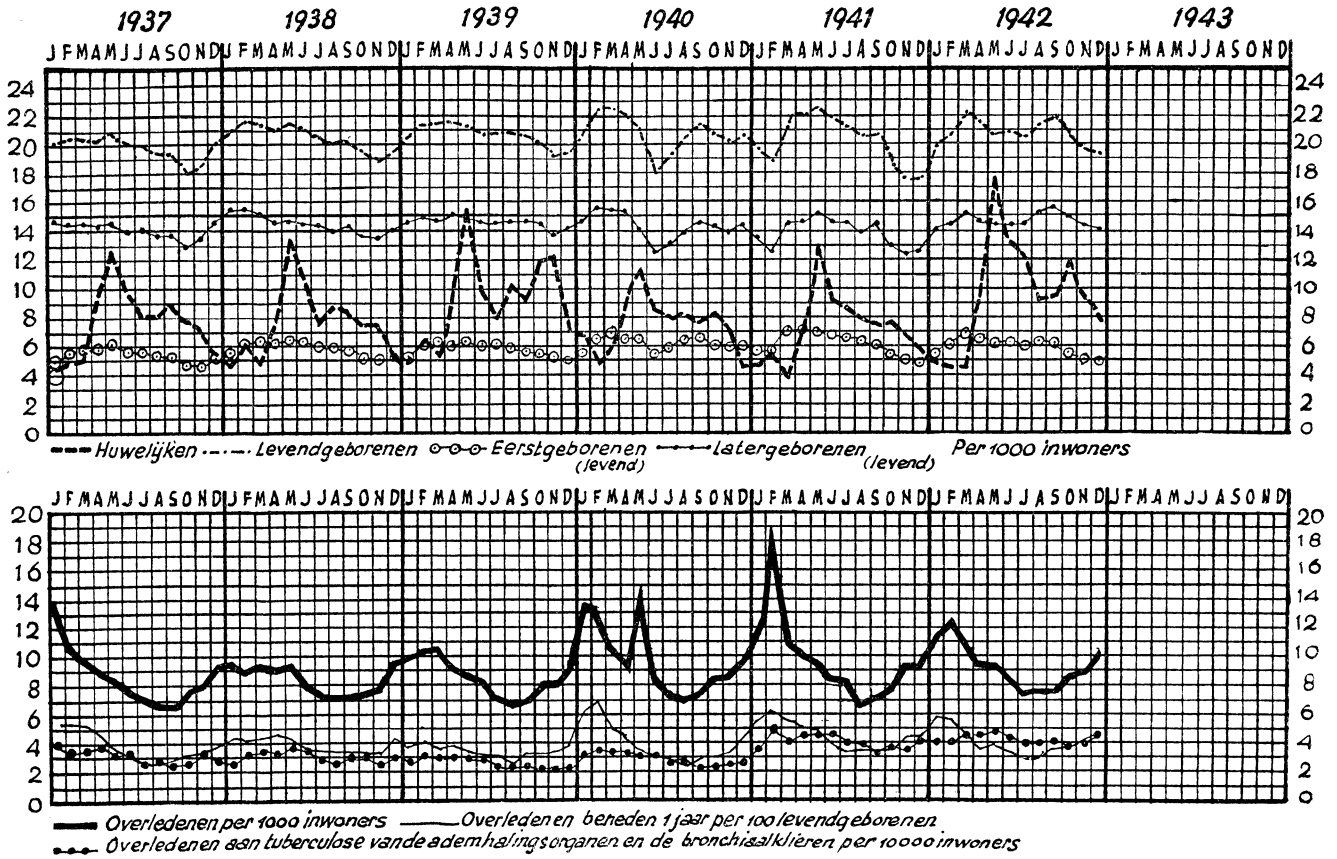
UITGEVERS SYSTEMEN KEESING
OPGERICHT 1911
AMSTERDAM

Keesings Historisch Archief

Geïllustreerd dagboek van het hedendaagsch wereldgebeuren met voortdurend bijgewerkten alphabetischen index

VIJFDE DEEL

A. **NEDERLAND — Bevolking - Statistiek —**

(Ontleend aan Maandschrift C. B. S.)
(V. b. Statistiek 1840-1934 2413 A; bevolking 5515 B)

B. **GRONDSTOFFEN — Bauxiet - Wereldproductie —**
3 Juli — De bauxietwinning heeft zich gedurende de laatste jaren, vooral wat betreft het vasteland van Europa, in stijgende lijn ontwikkeld.
In 1938 bedroeg de productie in Europa met uitzondering van de Sovjet-Unie 2.036.000 ton.

De productiecijfers in de overige belangrijke bauxietlanden was in 1938 als volgt: (in 1000 tonnen)

Ver. Staten van Amerika ..	324,0
Britsch-Guyana	382,4
Nederlandsch-Guyana	393,0
Brazilië	12,9
Australië	8,0
Britsch-Indië	15,0
Britsch-Malakka	56,6
Nederlandsch-Indië	255,0
Totaal ..	1.446,9

De voornaamste Europeesche bauxietlanden produceerden vóór den oorlog slechts een gering gedeelte voor eigen gebruik, het grootste deel werd geëxporteerd. Hongarije voerde in 1938 362.000 ton, Yoego-Slavië 380.000 ton, Griekenland 139.000 ton, Italië 75.000 ton en Frankrijk 292.000 ton uit, d. i. in totaal 1.248.000 ton of 62,5% der productie. De bauxietvoorraden van Europa worden op circa 530 mill. ton geschat.
Berekend op het verbruik van vóór den oorlog zouden volgens deskundige schattingen de bauxietlagen in Europa in de behoefte voor een periode van 200 tot 250 jaar kunnen voorzien, aldus Econ. Nieuws.
(Vor. ber. Wereldproductie 3521 G)

C. **NEDERLAND — Landbouw en veeteelt - Bacteriën in N.O.-polder uitgezet —**
Juli — In het microbiologisch laboratorium van den Noordoostpolder te Kampen heeft men in het voorjaar onder hoogen druk gewerkt om honderden kilogrammen bacteriën te kweeken en af te leveren voor den uitzaai. Nog nergens in de wereld heeft men dit uitzetten van bacteriën op zoo groote schaal gedaan. Deze bacteriën zijn noodig voor de grondverbetering en aangezien zij niet in de drooggemalen gronden voorkomen, worden zij er in uitgezet. In den Noordoostpolder gebeurt dit door het zaaizaad er mede te enten. Bij iederen kg zaad wordt 5 gram entstof gemengd. Per hectare is er ongeveer 100 gram entstof noodig. De kosten van bereiding en distributie van de entstof bedragen per hectare slechts circa *f* 5.— hetgeen een bescheiden bedrag is in verhouding tot de groote voordeelen, die dit enten oplevert. Het verschijnsel van de bevordering van den groei der vlinderbloemige gewassen door symbiose dezer bacteriën op de wortels is reeds op het einde van de vorige eeuw ontdekt. Eerst na den wereldoorlog is men van dit verschijnsel practisch gebruik gaan maken.
(Vor. ber. N.O.-polder 5355)

A. **NEDERLAND — Bezetting - Rijkscommissariaat - General-Kommissar Schmidt omgekomen —**
3 Juli — Hauptdienstleiter en Generalkommissar z.b.V. Fritz Schmidt, die zich op een dienstreis bevond, is in Frankrijk 26 Juni het slachtoffer van een ongeval geworden. Hij is aan de zware verwondingen overleden. De Hauptdienstleiter bevond zich op een treinreis naar Parijs. Den avond, voorafgaande aan den dag van het ongeval, gevoelde hij zich ernstig onwel, hij legde zich spoedig ter ruste. Reeds een jaar geleden had Generalkommissar Schmidt onder soortgelijke ziekteverschijnselen buitengewoon ernstig geleden. Gebleken is, dat de verongelukte in den loop van den nacht van het ongeval zulke maagkrampen en heftige brakingen kreeg, dat hij, toen hij trachtte zich frissche lucht te verschaffen, uit den in volle vaart zijnden trein viel, alvorens zijn reisgenooten hem te hulp konden komen. Generalkommissar Schmidt liep daarbij zoo zware verwondingen op, dat hij weldra overleed. De Führer heeft bepaald, dat den verongelukten Hauptdienstleiter een partij-begrafenis ten deel zal vallen.

Herdenking in Den Haag —
De diepe indruk, welken het overlijden van commissaris-generaal Schmidt, leider van het Arbeitsbereich Niederlande der N.S.D.A.P., heeft teweeggebracht, vond op treffende wijze zijn weerspiegeling in een grootsche rouwsamenkomst, welke op 29 Juni in de zalen van den Haagschen Dierentuin is gehouden. Aanwezig waren de Rijkscommissaris, Rijksminister Seyss-Inquart, de Wehrmachtbefehlshaber, General der Flieger Fr. Christiansen, de Leider van het Nederlandsche Volk, Mussert, de commissarissen-generaal en verscheidene hooge functionarissen van Staat, Partij en Beweging.

Rede van Mussert —
Plechtig zette het orkest van het Deutsches Theater in den Niederlanden, onder leiding van den heer W. Franzen, deze rouwsamenkomst in met de treurmuziek uit Beethovens Eroïca. Nadat de klanken van deze muziek waren verstorven, betrad de Leider van het Nederlandsche Volk, Mussert, het podium. In gevoelige woorden schetste hij de beteekenis van Fritz Schmidt, „onzen kameraad, vriend en raadgever". Het is mij een eer en een plicht, zeide de Leider, namens het Nederlandsche volk in het algemeen en namens de Nationaal-Socialistische Beweging, in het bijzonder, van deze plaats, die zoo dikwijls getuige was van Schmidts bezielende persoonlijkheid, een woord van afscheid te spreken. Het is voor mij zeer moeilijk te spreken over Fritz Schmidt, dien ik drie jaar geleden heb leeren kennen en sindsdien dagelijks meer en meer heb leeren waardeeren. Zijn dood is een zoo zware slag, dat men een moment hierdoor versuft is; dan stroomt het bloed terug, een overweldigende gemoedsaandoening volgt en dan komt het blijvende resultaat van den slag: de ijzeren hardheid, de grimmige vastberadenheid om het hoofd te bieden aan elk lot en tot den laatsten ademtocht vastbesloten te strijden voor de idealen van het nationaal-socialisme in Godsvertrouwen, in liefde voor volk en vaderland, in eerbied voor den arbeid, met nalaten van alles wat deze idealen zou kunnen besmeuren.
Wanneer ik, ging spr. voort, het karakter van dezen man, die ons zoo dierbaar was, is en blijft, in het kort wil schetsen, dan kan dit met drie woorden geschieden: eenvoud, moed en trouw. „Er zijn maar weinige Nederlanders, die duidelijk beseffen wat ons volk in hem verloren heeft. Maar wij, die het voorrecht hebben gehad met hem samen te werken, zullen dit nooit vergeten en wij blijven hem altijd dank verschuldigd. Zoolang wij leven, zoolang zullen zijn kinderen op onzen vaderlandschen bodem welkom zijn, omdat wij hun vader hebben gekend." Voor het laatst heeft hij Zondag 20 Juni te Eindhoven voor ons gesproken. Op de terugreis naar 's-Gravenhage bezocht hij, aldus spr., mij thuis en zijn laatste woorden waren, toen wij elkaar de hand ten afscheid reikten: „wij hebben eerlijk onzen plicht gedaan". Zoo is het: hij heeft eerlijk zijn plicht gedaan en hij is als soldaat van den Führer gestorven en wij, die achtergebleven zijn, worden niet week, draaien niet en krommen ons niet, doch wij gaan gestaald den rechten weg, waarop Fritz Schmidt met ons ging en waarvan niemand en niets ons zal kunnen afbrengen zoolang wij kunnen gaan en staan. „Generalkommissaris Schmidt", zoo besloot spr., „de trouwste pionier van Adolf Hitler, nationaal-socialist, zonder vrees of blaam, Duitscher tot in hart en nieren, bouwer van de N.S.D.A.P. in Nederland, steun en adviseur van de N.S.B., vriend van ons Nederlandsche volk, wij danken u voor al uwe moeite, uwe zorgen, uwe offers. Gij waart trouw tot in den dood, wij vergeten u nimmer. Er zal geen huis der N.S.B. meer zijn, waarin uw portret niet zal hangen te uwer gedachtenis. Gij kunt er zeker van zijn, dat wij in uwen geest den strijd voor verzoening en de blijvende lotsverbondenheid van onze volkeren tot heil van allen zullen voortzetten".

Rede Rijkscommissaris —
De Rijkscommissaris, Rijksminister Seyss-Inquart, bracht daarna de eervolle loopbaan van Hauptdienstleiter Schmidt in herinnering. In de eerste plaats was Fritz Schmidt nationaal-socialist, iemand, die niet bevelend doch leidend placht op te treden. Met groote erkentelijkheid gewaagde de Rijkscommissaris van de aangename samenwerking, welke hij van commissaris-generaal Schmidt had ondervonden. Schmidts politieke wil zal als nalatenschap, aldus de Rijksminister Seyss-Inquart, onzen verderen weg bepalen. De Rijkscommissaris schetste in zijn rede de loopbaan van Fritz Schmidt, die in 1940 als medewerker van spreker, naar Nederland kwam met de bijzondere opdracht zich te belasten met de taken in den politieken sector. De arbeid, dien Schmidt heeft gepresteerd, aldus spr., is tegelijkertijd de zichtbaar geworden weg van ons programma en van ons politiek handelen in Nederland. Het resultaat van dezen arbeid is de vormgeving van de politieke opdracht, die wij van den Führer hebben gekregen. Deze aan ons gegeven opdracht luidt: wegbereiders te zijn voor het nationaal-socialisme als de levensvorm van de germaansche menschen. Steeds met het volk — het Duitsche of het Nederlandsche — verbonden en voor diens levenseischen opkomend, strijdvaardig en trouw, was Schmidt een waar nationaal-socialist.
Als politicus de beste medewerker en als man de beste vriend; dit te hebben mogen beleefd is boven zijn verscheiden de groote menschelijke winst van onze samenleving in Nederland — zijn handelen was mijn wil en mijn wil is de opdracht, die ons door den Führer is gegeven. De vurigste wensch van Schmidt kon niet worden vervuld. Sedert 1940 heeft hij zich herhaaldelijk gemeld voor den militairen dienst aan het front. Hij, die zijn grondigste opleiding had gevonden als jongeling in de gelederen van de Duitsche Reichswehr, hield het in het uitsluitend politieke front niet uit. Steeds weer, ook nog in de laatste dagen, uitte hij zijn wensch om naar het front te mogen gaan. De Führer zelf droeg hem op in het politieke front te blijven staan, trouw aan zijn opdracht en trouw aan den Führer, trouw tot het laatste oogenblik. Herhaaldelijk heeft men ter gelegenheid van het uitbrengen van rapporten in het hoofdkwartier uit de woorden van den Führer de waardeering vernomen voor den arbeid van Schmidt. Hij was drager van het gouden eereteeken en heeft als eerste van sprekers medewerkers van den Führer het Kriegsverdienstkreuz 1e klasse gekregen. Onze deelneming gaat, zei spr., ook uit naar zijn gezin. Zeer gelukkig getrouwd leefde hij met zijn vrouw en vier flinke zoons zijn uit dit huwelijk voortgekomen. Zij waren zijn trots en zij zetten zijn leven in de Duitsche toekomst voort. Onze zorgen te kunnen wijden aan zijn gezin is voor ons de menschelijke troost op dit oogenblik. Zoo groeten wij nog eens den van ons heengeganen medewerker en vriend, partijgenoot Schmidt, wiens politiek willen als nalatenschap onzen verderen weg zal bepalen. Wij sluiten de gelederen en marcheeren verder. Hij zal bij ons zijn, wanneer de dag van de overwinning den Führer en het Rijk groet, hij, onze goede kameraad, partijgenoot Fritz Schmidt.
Na de rede van den Rijkscommissaris speelde het orkest: „Ich hatte einen Kameraden", welk lied door alle aanwezigen staande en met den Germaanschen groet werd aangehoord. Stabsleiter Bereichsleiter Bühner sprak een kort slotwoord, waarop de plechtige samenkomst werd besloten met het ten gehoore brengen door het orkest van het Deutschlandlied en het Horst-Wessellied.

Begrafenis Münster —
Op 2 Juli had te Münster in Westfalen een plechtige partijbegrafenis plaats, waaraan o.a. deelnamen Rijkscommissaris Rijksminister dr. Seyss-Inquart, Rijksleider Bormann, chef van de kanselarij van de partij, generaal der politie Obergruppenführer Rauter, den vertegenwoordiger van commissaris-generaal dr. Wimmer, die door dienstaangelegenheden was verhinderd

aanwezig te zijn, den vertegenwoordiger van den bevelhebber van de weermacht in Nederland, den gouwleider en rijksstadhouder van Westfalen dr. Alfred Meyer, staatssecretaris Gutterer, als vertegenwoordiger van Rijksminister dr. Goebbels, gezant Bene, als vertegenwoordiger van Rijksminister von Ribbentrop en legatieraad Nobile Fornari, leider van den Keizerlijk-Koninklijken consulairen dienst in Nederland als vertegenwoordiger van ambassadeur Alfieri, alsmede vertegenwoordigers van het Italiaansche fascio en vele vertegenwoordigers van staat, partij en weermacht. Van Nederlandsche zijde waren o.m. aanwezig Mussert, de plaatsvervangende leider Van Geelkerken, de chef van het kabinet van den Leider jhr. de Blocq van Scheltinga, de burgemeester van Rotterdam, ir. Müller, de commandant der W.A. mr. Zondervan, Hauptsturmführer Kooijmans, president van politie te Eindhoven, de heer Müller Lehning, als vertegenwoordigers van de Beweging. Voorts waren er de leider van het Nederlandsche Arbeidsfront, Woudenberg, het hoofd van den Nederlandschen Landstand, Boerenleider Roskam, de directeur van den Nederlandschen Volksdienst, Van Vloten en de commandant van den Nederlandschen Arbeidsdienst De Bock.

De plechtigheid in het Schloss werd geopend met het spelen van den Treurmarsch uit Götterdämmerung door het stedelijk orkest van München, waarna gouwleider Meijer den overledene herdacht, dien hij schilderde als een hard en vastberaden strijder, die steeds bereid was zich voor de zege der nationaal-socialistische gedachte in te zetten. Beslissend voor diens levensweg was zijn eerste ontmoeting te Ingolstadt als soldaat van een pionierregiment der toenmalige Rijksweer, met Adolf Hitler. Toen besloot de jonge soldaat politiek strijder te worden. De zege van de nationaal-socialistische beweging werd zijn levensdoel.

De Rijkscommissaris stelde, zooals hij het reeds in zijn rede tijdens de rouwplechtigheid ter nagedachtenis van den overleden Hauptdienstleiter te 's-Gravenhage had gedaan, dezen als voorbeeld van nationaal-socialistische plichtsvervulling. Nadat de Rijkscommissaris aan den voet van de baar den grooten krans van den Führer had neergelegd, speelde de muziekkapel het lied van den goeden kameraad en neigden de vanen voor een laatsten groet. Onder de tonen van het volkslied en den treurmarsch uit de Eroïca werd de baar uit het slot gedragen en geplaatst op een met paarden bespannen affuit.

De stoet werd geopend door het muziekkorps van de S.A., gevolgd door een eerecompagnie van de S.A. Standarte Feldherrnhalle en een van de weermacht. Voor de baar werden de onderscheidingen van den overledene en de krans van den Führer medegedragen. Bij het Landeshaus aangekomen, werd de kist op een auto geplaatst en naar het buiten Münster gelegen, fraai door bosch omzoomde kerkhof gebracht. Een oude kameraad en medestrijder van den overledene uit den gouw Westfalen-Noord sprak een hartelijk en persoonlijk woord van afscheid aan de met een waren schat van bloemen omringde groeve.

Nabeschouwingen in de pers —

In alle Nederlandsche bladen is de overledene in uitvoerige beschouwingen herdacht, zoo door Mussert in „Volk en Vaderland", C. van Geelkerken idem, Ir. Huygen in „De Telegraaf". Op 30 Juni publiceerde „De Telegraaf" voorts onder het opschrift: „Dat was G. K. Schmidt" het navolgende artikel:

Als „Generalkommissar zur besonderen Verwendung" had de zoo tragisch omgekomen Hauptdienstleiter Fritz Schmidt de leiding over de bij uitstek nieuw-politieke ressorts: „Politieke Opbouw", „Volksvoorlichting en Propaganda", „Nederlandsche Arbeidsdienst" en „Sociale Aangelegenheden". Daarnaast was hij voor Nederland Sauckel's gemachtigde voor den „Arbeidsinzet". Als geen ander vertegenwoordiger van het Rijkscommissariaat had hij daardoor in dergelijken omvang directe zeggenschap over de belangen van het Nederlandsche volk. In het kader van de algemeene taak van het Duitsch burgerlijke bestuur was hem het eervolle aandeel toegevallen de heroriënteering van het Nederlandsche volk in continentaal-Europeesche richting te bewerkstelligen. Van de hooge verantwoordelijkheid, die daarmede op zijn — voor deze belangrijke machtspositie nog jonge — schouders rustte, was hij zich volkomen bewust.

„G. K. Schmidt", zooals hij intern genoemd werd, heeft zich van zijn opgave met nauwgezetheid in de lijn van de gegeven opdracht en ten opzichte van het Nederlandsche volk met kennis en eerbied voor het historisch gegroeide, gekweten. Hij waakte er angstvallig voor, eischen te stellen, die een gewetensconflict zouden kunnen oproepen. Evenzeer zorgde hij er voor, dat geen ontwikkeling plaats greep, die niet logisch en organisch aansloot bij datgene, wat zelfstandig, onder eventueel andere omstandigheden en zonder verlies van het zelfrespect der natie had kunnen groeien.

De volksverbondenheid was voor hem geen politieke leuze, doch een sterk beleefde, uit innerlijke levensbeschouwing voorgeschreven en door bewuste levenshouding geschraagde imperatief. Met een breeden kijk op proporties en achting voor het gepresteerde, was hij er steeds op uit, een opgekomen of opkomend minderwaardigheidscomplex te ontzenuwen. In zijn tallooze spreekbeurten en meer nog door persoonlijk contact heeft hij ons, Nederlanders, tot zelfwerkzaamheid aangespoord. „Wees er zelf bij. Laat je de kaas niet van het brood eten." Dat was, populair weergegeven, de vaste zin zijner voortdurende opwekkingen. Als overtuigd partijman week hij echter geen duimbreed van de voorwaarden af, onder welke conditio sine qua non het Nederlandsche volk zijn gelijkberechtiging in het vooruitzicht is gesteld.

G. K. Schmidt was vitaal, één bonk spanning, zooals dit in zijn veelvuldige spreekbeurten bleek. Hij kon taai aan een project vasthouden, dat hij eenmaal consciëntieus had opgesteld. In persoonlijk onderhoud domineerde de hooge, souvereine rust zijner nuchtere, practische en steekhoudende argumenten. Hij bezat, wat men noemt, „Augenmasz" — gevoel voor verhoudingen en goede menschenkennis.

Zorgvuldig vermeed hij met zijn politieke eischen in het luchtledige te tasten, in de sfeer van het utopische dwalen of in het kunstmatige te vervallen. Hij bleef in de levende werkelijkheid. Hij hield er van de natuurlijke banden, die volk en bodem met elkaar verbinden, intact te houden, omdat hij een algemeene steunloosheid vreesde, wanneer men de geestelijke draagkracht zou forceeren.

Zijn bestuursopvatting werd gekenmerkt door datgene, wat onder soortgelijke omstandigheden steeds de groote, historische kracht der Britten geweest is: zin voor „indirect rule". Al zijn ijver, die zeer groot was, omzichtigheid, bedachtzaamheid, heel zijn belangstelling voor dit volk, die hij zoo vaak liet blijken en die toch geenszins door wetsartikelen was voorgeschreven of anderzijds door toeschietelijke dankbaarheid van een breed plan werd aangemoedigd, waren daarop gericht.

Wanneer zich de Nederlanders als volk vroeg of laat ook geestelijk tot de continentaal-Europeesche en daarin nader te bepalen nieuwe orde bekennen, zooals zij thans reeds noodgedwongen uit zuiver materieele, economische noodzakelijkheid daarnaar handelen moeten, zoo zal de eerste stap op dien weg, bewust of onbewust, onder den suggestieven invloed van zijn klemmende argumenten gezet zijn.

In meer dan één opzicht heeft Fritz Schmidt zich een waarachtig vriend van ons volk getoond, al is dat op dit moment nog niet in allen omvang te overzien en waar te maken.

(V. b. Hauptdienstleiter Schmidt 5576 B; ir. Mussert 5576 B; dr. Seyss-Inquart 5547 C)

A. **NEDERLAND — Bezetting - Verordeningen - Niet-kerkklokken, aangifte —**

3 Juli — Volgens een beschikking van den Rijkscommissaris (commissaris-generaal voor Financiën en Economie) d.d. 26 Juni is beschikt, dat houders van niet-kerkklokken (bellen, klokjes) deze vóór 10 Juli 1943 bij de burgemeesters der gemeenten, binnen welke deze klokken zich bevinden, schriftelijk moeten aanmelden. De aanmelding moet zoowel in gebruik als buiten gebruik zijnde klokken, bruikbare zoowel als onbruikbare klokken omvatten. Van de verplichting tot aanmelding zijn uitgezonderd: klokken, die in het bedrijf van verkeersondernemingen te land of te water gebruikt worden; klokken, die bij de brandweerdiensten gebruikt worden; klokken, die tot het bezit van een museum behooren; klokken met een gewicht beneden de tien kilogram of met een formaat beneden een middellijn van 0.20 meter aan den benedenrand.

(Vor. ber. Inlevering kerkklokken 5342 B)

Economie en Financiën - Nederlandsche Bank - Wijziging Statuut —

3 Juli — In het Verordeningenblad no. 19 van 28 Juni is een verordening van den Rijkscommissaris opgeno-

men, waardoor ingrijpende wijzigingen in het statuut van De Nederlandsche Bank worden aangebracht.
De Bank is voortaan rechtstreeks ondergeschikt aan den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied. Zij is een publiekrechtelijk lichaam en heeft binnen het kader van de haar aangewezen taak verordenende bevoegdheid.
De Bank is, met uitsluiting van alle anderen, gerechtigd tot het uitgeven van bankbiljetten. Zij is belast met het handhaven van het geld-, betalings- en credietverkeer in het binnenland en met het buitenland.
De president van de Nederlandsche Bank en de overige leden van haar directie leiden en beheeren de Bank volgens de door den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied te geven richtlijnen en onder zijn toezicht.
In de directie beslist de President.
De President der Bank stelt naast de directie een commissie van advies in, waarvan hijzelf het voorzitterschap bekleedt. Haar taak is aan de directie van advies te dienen en het contact tusschen de Bank en het bedrijfsleven te verstevigen.
Het maatschappelijk kapitaal blijft onveranderd *f* 20 millioen.
In artikel 10 zijn enkele wijzigingen gekomen in vergelijking met de bankwet van 1937, die buiten werking wordt gesteld. Volgens dit artikel is de bank bevoegd tot den aan- en verkoop van schatkistpapier ten laste van het rijk, verder tot regeling van de geldmarkt, van officieel genoteerde vaste rente dragende schuldbrieven en van schatkistpapier, ten laste van het rijk dat, gerekend van den dag van aankoop af binnen een jaar aflosbaar is. Deze twee punten houden een verruiming van de werkzaamheden in. Voorts mag de bank tot een door den rijkscommissaris te bepalen omvang deelnemen in verwante ondernemingen. Het is aan de bank verboden: wissels te accepteeren, blanco crediet te verleenen. Onder dit laatste is niet begrepen het houden van voor een behoorlijke bedrijfsvoering noodzakelijke creditsaldi bij den postchèque- en girodienst en bij andere correspondenten.
De Bank is verplicht bij haar hoofdbank goud in baren tot den vasten prijs van 2098 gulden per kilogram fijn aan te koopen.
De Bank verkoopt, tegen contante betaling uit haar beschikbaren voorraad goud in baren tot den prijs van 2104 gulden per kilogram fijn, wanneer naar haar meening het goud voor economisch gerechtvaardigde doeleinden zal worden gebruikt.
De Bank is verplicht alle bankzaken voor den Staat te verrichten, voor zoover deze haar door deze verordening veroorloofd zijn. Zij mag daarvoor geen kosten of provisie in rekening brengen. De Bank is, evenals voorheen, verplicht tot het verleenen van een renteloos voorschot aan de Schatkist van ten hoogste 15.000.000 gulden.
De bankbiljetten zijn wettelijk betaalmiddel tot een onbeperkt bedrag. Biljetten tot een lager bedrag dan 10 gulden mogen niet worden uitgegeven.
De bankbiljetten, welke zich in omloop bevinden, en de verplichtingen der Bank uit hoofde van haar werkzaamheden, moeten steeds gedekt zijn door: wissels en promessen, schatkistpapier en schuldbrieven, en vorderingen wegens beleening, goud en deviezen. De Bank moet goud- en deviezenvoorraden tot een zoodanige hoogte aanhouden als voor de regeling van het betalingsverkeer met het buitenland en tot handhaving van de stabiliteit van het ruilmiddel geboden is.
Onder deviezen zijn te verstaan gangbaar buitenlandsch geld, behalve pasmunt, in het buitenland betaalbare en in buitenlandsche valuta uitgedrukte wissels, chèques en schatkistpapier, alsmede direct opeischbare vorderingen, welke bij een als solvent bekend staande buitenlandsche bank in buitenlandsche valuta betaalbaar zijn.
Belangrijke wijzigingen zijn in de winstverdeeling aangebracht, welke hierop neerkomen, dat na reserveering, aandeelhouders uit de overblijvende netto-winst ontvangen een dividend van ten hoogste 5 procent: de rest komt aan de Schatkist ten goede.
Aangezien volgens art. 23 van de verordening de Bankwet van 1937 buiten werking wordt gesteld, houdt deze bepaling tevens in, dat het college van minstens vijftien commissarissen vervalt, dat volgens genoemde bankwet door de stemgerechtigde aandeelhouders werd gekozen, alsmede de functie van regeeringscommissaris, die van regeeringswege toezicht op de handelingen der Bank uitoefende, recht had alle vergaderingen van aandeelhouders en commissarissen bij te wonen en aldaar een raadgevende stem uit te brengen.
De verordening treedt in werking op 1 Juli 1943.

Officieele toelichting —
De Bankwet, die de rechtsomstandigheden van de Nederlandsche Circulatiebank regelt, verschijnt in een nieuw gewaad. Naar buiten trekt zij, in tegenstelling met de oude, de aandacht, doordat zij overzichtelijker is en door een straffere samenvatting van de afzonderlijke bepalingen, die t. a. v. de practische werkzaamheid van de Bank grootendeels onveranderd zijn gebleven.
Met het werkelijke karakter van de circulatiebank als een staatsinstelling, die souvereine rechten uitoefent, is daardoor rekening gehouden, dat de Bank een publiekrechtelijk lichaam is geworden. Het uitsluitende recht voor de uitgifte van bankbiljetten is duidelijker gestipuleerd dan tot dusverre. Bijzondere nadruk wordt gelegd op het nationale karakter van de bank, aangezien in beginsel slechts Nederlanders aandeelhouders en leden van de directie mogen zijn. Van bijzondere beteekenis is, dat de circulatiebank in de toekomst in staat zal zijn op de geld- en kapitaalmarkt regelend en nivelleerend in te grijpen, terwijl de oude Bankwet geen recht van openmarkt-politiek kende, hoewel zulks als belangrijk middel van een effectieve circulatiebankpolitiek reeds lang is ingezien en erkend. In de betrekking van de Bank tot het staatsbestuur is geen verandering ingetreden.
In de uitbreiding van de bepalingen t.a.v. de dekking van de bankbiljetten, die reeds in Maart 1942 door het inschakelen van deviezen bij de dekking een verandering had ondergaan, komen de veranderde zienswijzen tot uitdrukking over den zin en de beteekenis van de biljettendekking. Het beteekent dus niet het zich afwenden van de reeds in de practijk aangenomen grondbeginselen, wanneer wissels en beleeningen thans ook in de dekking van de biljettencirculatie worden ingeschakeld, m.a.w., dat het tot dusverre gegolden hebbende dekkingssysteem wordt opgeheven. De publicatie ondervindt geen beperkingen, de Bank publiceert ook in de toekomst een weekstaat. De winstverdeeling is in vergelijking met den toestand, welke tot dusverre gold, essentieel veranderd. Het aan aandeelhouders uit te keeren dividend is ten gunste van den staat op maximum 5% gebracht. Met het oog op het grootere aandeel van den staat in de winst kon de Bank van de voornaamste belastingen worden bevrijd, zonder dat hierdoor een nadeel voor de staatskas intreedt.

Jaarverslag 1942-'43 —
3 Juli — Aan het verslag dat door den president van de Nederlandsche Bank, Mr. M. M. Rost van Tonningen, op 29 Juni over het boekjaar 1942-'43 aan de aandeelhouders werd uitgebracht, ontleenen wij:
Het goud van De Nederlandsche Bank berust na afgifte van het bezit in het vaderland nagenoeg geheel buiten Europa; het dekte de opeischbare schuld aan het eind van het boekjaar voor iets meer dan een vierde. Aan het eind van het afgesloten boekjaar was bijna 2/3 van de opeischbare schuld van De Nederlandsche Bank door rijksmarken (betaalmiddelen en saldi of rijksmarkschatkistpapier, tot een totaal bedrag van rond *f* 2.200 millioen gedekt. M.a.w. is de waarde van den gulden niet los te denken van de rijksmark, zooals zij vroeger niet los te denken was van het goud. Het economisch lot van Nederland als volksgemeenschap kan niet meer los gedacht worden van het Rijk De gulden en de rijksmark zijn in een vaste relatie aan elkaar verbonden.
Wij betreden hiermede het onmiddellijk met de koopkracht in verband staande vraagstuk der prijsbeheersching en van het controleeren der zwevende koopkracht. Wij zijn in de totale oorlogsvoering beland. De productie van alle ontbeerlijke verbruiksgoederen is dientengevolge steeds verder beperkt, terwijl nieuwe maatregelen ter inkrimping dezer bedrijfstakken in voorbereiding zijn. Er wordt naar gestreefd om de noodzakelijke levensbehoeften en de steeds stijgende oorlogsproductie te dekken met een minimum van energiestoffen. Alle eenigszins overtollige werkkrachten worden overgeheveld naar de oorlogsindustrie. De Verordening No. 30/1943, die een en ander voor bepaalde categorieën van bedrijven regelde, is nog slechts een begin der te nemen maatregelen. De gevolgen dezer ontwikkeling uitten zich in een groote toeneming der zwevende koopkracht en een geweldige opwaartschen druk tegen het prijzenpeil.
In Nederland ontbreekt het gemeenschapsbesef ten

deele; misleid door een veeljarige sluwe propaganda werkt een deel van ons volk bewust de maatregelen tegen, die de koopkracht van ons betaalmiddel moeten verdedigen. De Nederlandsche Bank moet ter wille van de hooge volksbelangen, welke haar zijn toevertrouwd, op een grootere gestrengheid der uitgeoefende contrôle ten stelligste aandringen ter wille van de stabiliteit van ons betaalmiddel.

De loonpolitiek wordt harerzijds beïnvloed door de arbeidersschaarschte, die op haar beurt uit de scherpere oorlogsvoering voortvloeit. Dientengevolge en als gevolg van de hooge loonen, die door bepaalde organisaties worden betaald voor werkzaamheden, welke in verband met de oorlogsvoering een uiterst dringend karakter dragen, wordt de stijgende loontendens bevorderd. De toenemende inzet van Nederlandsche arbeiders in Duitschland en in Frankrijk heeft thans de werkloosheid op zoo'n minimum gereduceerd en door den arbeidsinzet zijn zooveel werkkrachten uit het bedrijfsleven naar het buitenland verplaatst, dat aan bepaalde soorten van werkkrachten reeds een nijpend gebrek is ontstaan, waardoor eveneens de neiging bestaat, voor deze catagorieën hoogere loonen uit te betalen dan voor andere. Het departement van Financiën en de Gemachtigde voor den Arbeid staan ieder voor zooveel hen betreft, voor een zeer zware taak, te meer, waar hun bevoegdheden evenals die van alle Nederlandsche instanties beperkt zijn tot de door Nederlandsche organisaties uitbetaalde loonen.

Waar men in Nederland waarschijnlijk nog langeren tijd t.o.v. de prijscontrôle tegenover een groot gemis aan begrip van ons volk zal staan; waar anderzijds de loonpolitiek in ons land uiteenvalt in een Duitschen en in een Nederlandschen sector, die door geheel verschillende instanties en door verschillende oorlogsnoodzaken worden beheerscht, is gezocht naar een middel, om de gevaren voor ons prijzenstelsel op een andere wijze uit te schakelen. Dit middel moest in de eerste plaats de verhooging der belastingen zijn. Daar nu ons belastingstelsel vrijwel aan het Duitsche is aangepast, zou dit kunnen beteekenen, dat als correctie op de minder effectieve prijs- en distributiecontrôle hier te lande de belastingen boven het Duitsche peil zouden worden gebracht. Deze denkbeelden en voorstellen zijn, zooals te verwachten was, gestuit op een zeer hevig verzet. Desalniettemin achten wij het onzen plicht op deze plaats aan te dringen op een zoo spoedig mogelijke invoering van de ontworpen belastingen, zulks in het welbegrepen belang van ons geheele volk.

Het tweede middel ter afrooming van de zwevende koopkracht is de uitgave van leeningen. Op 31 Maart 1943 beliep de geconsolideerde schuld *f* 5.226,2 millioen, de vlottende schuld (netto) *f* 2.744,0 millioen, de totale staatsschuld derhalve *f* 7.970,2 millioen. Over het tijdstip der uitgifte eener nieuwe staatsleening kan nog niets worden voorspeld. Op 31 Maart 1943 bedroeg de netto vlottende schuld ongeveer 50% van de geconsolideerde, een verhouding, die ook al is zij voor verbetering vatbaar, bij vergelijking met verschillende andere in den oorlog betrokken staten, niet ongunstig mag worden genoemd.

Wij willen hier nog wijzen op de buitengewoon sterke thesauriseering, die men tot voor eenigen tijd kon vermoeden, doch over welker omvang men een denkbeeld heeft kunnen krijgen door den met ingang van 14 Maart 1943 genomen maatregel, om de in omloop zijnde bankbiljetten van *f* 1000 en *f* 500 uit de circulatie te nemen. Deze maatregel was in wezen gericht tegen de door zwarte handelaren opgepotte bedragen en had tot gevolg, dat op een totaal bedrag van rond *f* 870 millioen, een bedrag van rond *f* 140 millioen niet werd ingeleverd. Reeds spoedig was de liquiditeit volkomen hersteld. Een nevenverschijnsel bij deze actie was de terugvloeiing van biljetten van *f* 100 naar de Bank, omdat ten onrechte werd gevreesd, dat ook voor deze biljetten een overeenkomstige maatregel zou worden genomen. Ook thans zijn er teekenen, dat het publiek nog steeds bankbiljetten thesauriseert, hetgeen er, met de stijging der spaarbanksaldi, op wijst, dat het Nederlandsche betaalmiddel vertrouwen heeft.

Mag dus van een wantrouwen van ons volk — eenige kleinere groepen uitgezonderd — tegen ons betaalmiddel of tegen de Duitsche rijksmark niet gesproken worden, zoo verdient toch het sterk verlangzaamde rhythme van de inlevering van rijksmarken bij De Nederlandsche Bank gedurende de laatste maanden onze aandacht, juist in verband met de thesauriseering. Hier kan m.a.w. sprake zijn van een sterkere thesauriseering van rijksmarken.

Deze mag mede een gevolg zijn van de geruchten, die bij herhaling in omloop zijn gebracht, dat de gulden zou worden gedevalueerd en zou worden gelijkgesteld aan de rijksmark. De door mij geraadpleegde Duitsche autoriteiten hebben mij bij herhaling verzekerd, dat van een dergelijk bedrog ten nadeele der Nederlandsche volksgemeenschap geen sprake kan zijn.

De metaalvoorraad per 31 Maart beliep (in millioenen guldens) 896, 1037 en 1115, het gemiddelde bedrag der bankbiljetten in omloop 2.704, 1.883 en 1.364, de opeischbare schuld 2.883, 2.080 en 1.556, het aandeel der bankbiljetten in het totaal der opeischbare schuld 93,80%, 90,55% en 87,64%.

Balanscijfers —

Debet:	Boekjaar geëindigd 31 Maart 1943	1942
	f	*f*
Kassa	4.247.635	9.795.926
Zilveren, nikkelen en bronzen munt *f* 4.116.127		
Kaswaarden . „ 131.507		
Tegoed bij giro-instellingen	606.437	84.832
Gouden munt	892.155.076	1.029.380.127
Binnenlandsche wissels	131.200.510	1.213.981
Buitenlandsche wissels	2.101.019.668	1.128.773.278
Buitenl. betaalmiddelen ...	16.328.946	15.497.352
Corresp. in het buitenland	103.604.376	60.461.221
Beleeningen	56.055.850	61.489.775
Voorschotten in rek.-cour.	86.761.052	134.023.389
Beleggingen in fondsen, opgenomen in de prijscour. v. de Ver. v. d. Effectenhandel te Amsterdam ...	48.270.568	43.083.618
Beleggingen in and. waarden	13.855.270	14.684.971
Aand. Bank voor Intern. betalingen (25% gestort) ...	1.208.700	1.208.700
Aandeelen Ned. Oost-Cie. .	62.500	—
Gebouwen en meubelen	3.500.000	4.000.000
Rente van beleeningen	389.102	428.786
Rente van voorschotten in rekening-courant	133.093	123.728
Rente van belegd kapitaal en belegde reserves	439.977	333.409
Provisie	32.442	41.395
Diverse rekeningen	50.000.000	74.419.275
	3.509.871.202	2.579.043.763
Credit:		
	f	*f*
Kapitaal	20.000.000	20.000.000
Reservefonds	9.465.604	8.050.923
Bijzondere reserves	25.241.369	19.564.874
Pensioenfonds	14.376.698	13.335.801
Bankbiljetten in omloop ...	2.840.347.095	2.229.748.065
Bankassignaties	77.506	101.997
Rekening-courant-saldi	599.070.108	287.148.561
Rente van binnenl. wissels .	108.139	123
Onafgehaalde dividenden .	72.486	60.394
Winst-saldo, ter beschikking v. d. algemeene vergadering	1.112.197	1.033.025
	3.509.871.202	2.579.043.763

Directie, Mutaties —

Door de stemgerechtigde aandeelhouders is aan de directeuren J. F. de Beaufort en prof. A. M. de Jong op hun verzoek eervol ontslag verleend. De vergadering nam voorts kennis van het feit, dat zoowel de raad van commissarissen als de commissie van advies hun mandaat hebben neergelegd. In verband met de afkondiging van de verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied betreffen de Nederlandsche Bank van 26 Juni 1943, werd niet tot de voorziening in de ontstane vacatures overgegaan.

(V. b. Nederl. Bank 5554; jaarverslag 1941-42 5160 B)

A. **NEDERLAND — Bezetting - Artsen naar concentratiekamp —**

3 Juli — Eenigen tijd geleden heeft een aantal Nederlandsche artsen een brief gericht tot den Rijkscommissaris, waarin zij op buitengewoon tactlooze wijze positie kozen tegen bepaalde beschikkingen van de bezettende macht. In tegenstelling tot de meening van een deel der bevolking, dat het hierbij gold een poging dit schrijven het karakter te geven van een groote spontane demonstratie der Nederlandsche artsen, is het een door eenige aanstichters geleide actie gebleven. Er kan worden vastgesteld, dat de eigenlijke aanstichters van deze onwaardige onderneming zelf zeer klaar-

blijkelijk geen kleur hebben bekend, dus op den achtergrond zijn gebleven. Verder is het zeer kenmerkend, dat de aanstichters hun slachtoffers onder de artsen in den waan hebben gebracht, dat de bezettende macht het „niet zou wagen" iets tegen dergelijke methoden te ondernemen.
Evenwel, de bezettende macht heeft ook ditmaal streng en krachtig ingegrepen en tegen de demonstranten, wier optreden ernstig moet worden geacht, heeft de Sicherheitspolizei maatregelen genomen. Zij bevinden zich in een concentratiekamp, waar zij kunnen nadenken over de tekortkoming van hun verleiders. Zij zien hun straf tegemoet en bovendien een toepassing van par. 1 van de verordening nr. 33 van 1940 betreffende het verbeurd verklaren van vermogens.
Eenige van deze aldus demonstreerende artsen hebben er de voorkeur aan gegeven te verdwijnen. Hun spreekkamers zijn door de Sicherheitspolizei verzegeld. Het schijnt ook hier de herhaaldelijk zichtbare samenwerking te zijn — laatstelijk nog in het Amsterdamsche proces tegen de daders van den aanslag op het Bevolkingsregister — tusschen zekere intellectueele kringen en oranje-bolsjewistische boodschappers.
De inhoud van een tweeden brief kenmerkt de opstellers als mannen van een in zich zelf tegenstrijdige denkwijze. Aan de eene zijde spreken zij van den catastrofalen gezondheidstoestand van het Nederlandsche volk — een bewering, die wordt weerlegd door de beschikbare jongste Nederlandsche officieele statistische gegevens, volgens welke de gezondheidstoestand van het Nederlandsche volk opmerkelijk goed blijkt te zijn — aan de andere zijde weigeren zij een deel van dit volk, dat in Duitschland werkt, medisch bij te staan. Indien op die wijze de Nederlanders van hun geneeskundige verzorging worden beroofd, dan ligt de schuld uitsluitend bij die artsen, die, in plaats van zich te beperken tot de vervulling van hun plichten als arts, zich laten verleiden tot demonstratieve spelletjes tegen de bezettende macht.

A. **NEDERLAND — Financiën - Belastingen - Vennootschapsbelasting 1942 en Zegelwet, wijziging —**
3 Juli — In het Verordeningenblad no. 19 van 28 Juni verscheen een verordening van den Rijkscommissaris inhoudende een wijziging van het besluit op de Vennootschapsbelasting 1942 en van de Zegelwet.
(Vorig bericht 5099 A)

Justitie - Wetgeving - Wetboek van Strafrecht, aanvulling —
3 Juli — In het 28 Juni verschenen Verordeningenblad no. 19 is opgenomen een besluit van den secretarisgeneraal van Justitie betreffende de toepasselijkheid van wettelijke strafbepalingen. Daarin wordt op grond van par. 1 der Verordening no. 23/1940 en in overeenstemming met de par. 2 en 3 der Verordening no. 3/1940 van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied bepaald, dat aan het eerste lid van artikel 1 van het Wetboek van Strafrecht een tweede volzin wordt toegevoegd, luidende: „Valt een feit niet onder den tekst, doch wel onder de grondgedachte van een wettelijke strafbepaling, zoo is de strafbepaling toepasselijk, indien het feit naar gezond rechtsgevoel strafwaardig is." Het besluit is 28 Juni in werking getreden. (Tot dusver gold, dat niemand strafbaar was voor een handeling, gepleegd op het oogenblik, dat deze handeling niet door wet of verordening uitdrukkelijk met straf werd bedreigd). **(Vor. ber. Straffen 5527)**

Processen - Sabotage - Moord —
3 Juli — Het op 21 Juni door het Deutsche Obergericht tegen de Nederlandsche onderdanen Klaas Muller en Jan Wilhelm Haije uit Heino wegens moord en daardoor gepleegde sabotagehandeling uitgesproken doodvonnis is, na onderzoek van de gratiekwestie, voltrokken.
(Vor. ber. 5577)

Verboden wapenbezit —
De jood Eliazer Pachter uit Amsterdam, Nederlandsch staatsburger, is door vonnis van het Deutsche Obergericht in het bezette Nederlandsche gebied van 28 Mei 1943 wegens verboden bezit van wapenen ter dood veroordeeld. De straf is, na onderzoek van de kwestie van gratie, voltrokken. Pachter heeft zonder rekening te houden met de tot de openbare meening gerichte talrijke waarschuwingen en zonder acht te slaan op de steeds gepubliceerde vonnissen der Duitsche gerechtshoven een pistool met 25 schot munitie in Maart 1942 in zijn bezit gekregen en vervolgens bijna een jaar lang in geladen toestand steeds bij zich gedragen.

Aanslag bevolkingsregister Amsterdam —
3 Juli — De höhere SS- und Polizeiführer maakte 1 Juli bekend: Het SS- und Polizeigericht te 's-Gravenhage heeft, na behandeling van de rechtzaak tegen hen, de volgende personen ter dood veroordeeld. De vonnissen zijn 1 Juli met den kogel voltrokken.
1. De kunstschilder en schrijver Willem J. C. Arondeus uit Amsterdam, geboren 22 Augustus 1894; 2. de jood Rudolf Bloemgarten uit Amsterdam, geboren 7 Mei 1920; 3. de vroegere student in de medicijnen Karl B. R. P. Groeger uit Amsterdam, geboren 7 Februari 1918; 4. de vroegere student in de medicijnen Coos Hartogh uit Amsterdam, geboren 10 April 1917; 5. de rijksambtenaar E. Samuel A. van Musschenbroek uit Amsterdam, geboren 25 Augustus 1916; 6. de kantoorbediende Guus A. C. J. Reitsma uit Oegstgeest, geboren 26 Juli 1922; 7. de magazijnbediende Henri Halberstadt uit Amsterdam, geboren 10 Februari 1911; 8. de schrijver dr. Johannes Brouwer uit Utrecht, geboren 31 Mei 1898; 9. de architect Koenraad Limperg uit Amsterdam, geboren 19 Juli 1908; 10. de kleermaker Sjoerd Bakker uit Amsterdam, geboren 10 Juni 1915; 11. de leider van een distributiedienst Cornelis Leendert Barentsen uit Voorburg, geboren 1 October 1892; 12. de politie-agent Cornelis Roos uit Amsterdam, geboren 13 September 1912.
De eveneens ter dood veroordeelden Cornelis Adriaan Honig, arts, uit Hilversum, en Willem Beck, arts, uit Utrecht, werden begenadigd tot vijftien jaar tuchthuis. De ongehuwde Johanna Scholten uit Naarden is tot levenslange tuchthuisstraf veroordeeld.
De veroordeelden waren, met nog zeven personen, betrokken bij den springstofaanslag op het Bevolkingsregister te Amsterdam in den avond van 27 Maart 1943. De daders en deelnemers hebben zich op 18 Juni 1943 en 26 Juni 1943 in Amsterdam moeten verantwoorden voor het SS- und Polizeigericht, 's-Gravenhage.
Bij de behandeling voor het gerecht bleek, dat de daders, van wie zes zich bij de uitvoering van den aanslag hadden verkleed in uniformen van Nederlandsche ambtenaren van politie, door een der daders, een jood, in contact waren gekomen met de leiding van de illegale communistische partij in Nederland. De leiding van de terroristenbende stond bovendien in nauw contact met kunstenaars- en studentenkringen, waartoe verscheidene der daders behoorden. Het contact van Nederlandsche studenten en academisch gevormde Nederlanders met de illegale communisten ter voorbereiding en uitvoering van den aanslag van 27 Maart 1943 is daarmede ondubbelzinnig bewezen. Nog vijf daders waren half jood of hadden joodsch bloed. Twee der voornaamste daders waren homosexueel. De in leidenden zin bij den aanslag betrokken jood bleek bovendien op 2 Februari 1943 te hebben getracht een revolveraanslag te plegen op den procureur-generaal in Amsterdam waarbij de zoon van den procureur-generaal, de advocaat Feitsma, door een schot zwaar werd gewond. De jood bekende verder na 2 Februari 1943 te Garderen een ambtenaar der marechaussee, die hem wilde controleeren, met zes pistoolschoten doodelijk te hebben gewond. Dezelfde jood had op 15 Maart 1943 met nog twee leden van dezen kring van daders, beiden halfjoden, den springstofaanslag op het spoorwegtraject Amsterdam—Haarlem ten uitvoer gelegd. Bij de behandeling voor het gerecht bleek, dat deze aanslag, evenals de tezelfder tijd uitgevoerde aanslag op de spoorweginstallaties bij Sloterdijk, gemeente Amsterdam, Diemen, Bussum, Hilversum, Baarn en Nieuwersluis ten uitvoer zijn gelegd op instructie van de illegale communistische partij in Nederland. Tenslotte had de jood tezamen met nog drie leden van dezen kring van daders, allen halfjoden, een opruiingsgeschrift uitgegeven en verspreid. Hierin werd opgeroepen tot sabotage-acties en werden nauwkeurige aanwijzingen gegeven voor de vervaardiging van bommen. Op grond van de verordening tot bescherming der orde van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied d.d. 9 Januari 1943 werden derhalve veertien beklaagden ter dood, een vrouwelijke beklaagde tot levenslange tuchthuisstraf en nog zes beklaagden tot vrij langdurige vrijheidsstraffen veroordeeld; één beklaagde werd wegens gebrek aan voldoende bewijs vrijgesproken. Eén beklaagde werd ter dood veroordeeld, omdat hij twee bij den aanslag op het Bevolkingsregister betrokken daders, onder wie zich de aanvoerder der bende bevond, in den nacht van 27 op 28 Maart 1943, nadat zij hem den gepleegden aanslag hadden medegedeeld, onderdak heeft verschaft en hun ook overigens heeft bijgestaan, terwijl hij bovendien de hem bekende

deelnemers aan den aanslag op het Bevolkingsregister niet heeft aangegeven bij de bevoegde politie-overheid. Tegen een der beklaagden is de doodstraf uitgesproken, omdat hij als ambtenaar van politie den bij den aanslag op het Bevolkingsregister betrokken personen, na de daad, de politieberichten betreffende den aanslag heeft doen toekomen; voorts omdat hij kennis had gekregen van de poging tot moord op advocaat Feitsma en van den joodschen dader en daarvan geen aangifte heeft gedaan bij de politie. Een ter dood veroordeelde beklaagde had een pistool in zijn bezit en dit ter beschikking gesteld van een der bij den aanslag op het Bevolkingsregister betrokken daders.

(V. b. Aanslag bevolkingsregister 5472 A)

Communistische actie —
3 Juli — De twee Nederlanders Douwinus Janse en Karel Walet zijn bij vonnis van het Duitsche Obergericht van 18 Mei 1943 wegens sabotage ter dood veroordeeld. Het vonnis is na onderzoek van de mogelijkheid van gratie voltrokken. De beide veroordeelden hebben actie gevoerd voor de illegale C. P. N. en ten slotte deelgenomen aan drie aanslagen met ontplofbare stoffen te Amsterdam.

Roofoverval —
De drie Belgen Harry Volder, Jean P. Wathiong en Raoul J. C. Thijs zijn bij vonnis van het Duitsche Obergericht in het bezette Nederlandsche gebied van 11 Mei 1943 wegens verboden wapenbezit en zwaren roof ter dood veroordeeld. Het vonnis is na onderzoek van de mogelijkheid van gratie voltrokken. De drie daders hebben gemaskerd en voorzien van vuurwapenen in Februari 1943 een overval met roof gepleegd op een hofstede aan de Belgisch-Nederlandsche grens en daarbij de overvallenen geboeid en op ruwe wijze mishandeld.

A. **NEDERLAND — Weermacht - Krijgsgevangenschap —**
3 Juli — Het dienstplichtig en reservepersoneel onder den rang van officier voorzoover dit in Mei 1940 in werkelijken dienst was, van het korps motordienst en het 13de, 14de, 15de, 16de, 17de en 18de regiment infanterie met hun oorlogsonderdeelen, werd blijkens publicaties van 28 Juni en 3 Juli opgeroepen zich in krijgsgevangenschap te begeven en zich daartoe op de aangegeven plaatsen en data aan te melden.

(Vor. ber. 5570)

Vrijwilligers Oostfront —
3 Juli — Met slechts korte tusschenpoozen volgen de contingenten Nederlandsche vrijwilligers, die van hier uit naar het Oostfront vertrekken om aan den strijd voor het nieuwe Europa deel te nemen, elkander op. 30 Juni nam opnieuw een groep van honderden jongemannen, zoomede eenige tientallen hulpverpleegsters, in de dierentuinzaal te Den Haag afscheid van familie en vrienden. Zij werden toegesproken door generaal Rauter en ir. C. J. Huygen.

(Vor. ber. 5554)

Duitsche verdediging - Inspectiereis generaal Christiansen —
6 Juli — De Wehrmachtbefehlshaber in den Niederlanden, General der Flieger Fr. Christiansen, heeft dezer dagen met officieren van zijn staf een tocht van verscheidene dagen gemaakt door de provincies Friesland en Groningen. De generaal bezocht de daar gelegerde troepen, bezichtigde achterwaartsche installaties van de weermacht en woonde verscheidene troepenoefeningen bij.

(V. b. Duitsche verdediging 5578)

Distributie - Methaangas —
3 Juli — In het Verordeningenblad no. 19 van 28 Juni verscheen een beschikking van den secretaris-generaal van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, waarbij methaangas wordt aangewezen als distributiegoed in den zin van art. 4 van de Distributiewet 1939.

Drukwerkorders —
3 Juli — Het komt geregeld voor, dat opdrachtgevers hun drukwerkorders bij verschillende drukkerijen tegelijkertijd plaatsen, met de bedoeling aldus grootere oplagen van het betreffende drukwerk te verkrijgen dan die, welke de districtscontrôlebureaux van het Rijksbureau voor de grafische industrie ieder afzonderlijk goedkeuren. Deze en dergelijke pogingen tot ontduiking kunnen onder geen beding worden toegestaan. De economische rechter moest reeds in verschillende gevallen straffen opleggen, waarvoor ingevolge het economisch sanctiebesluit 1941 een limiet van één jaar hechtenis of geldboete van *f* 25.000 is gesteld. Aan de bepalingen zal scherp de hand worden gehouden.

(Vor. ber. Drukwerk 5176 C)

Papierbesparing —
3 Juli — De Staatscourant van 1 Juli bevat eenige wijzigingen in de huidige papierbesparingsvoorschriften. De voornaamste hiervan is, dat de lijst van artikelen, waarvan de vervaardiging tot dusverre was verboden, is vervangen door een lijst van artikelen, welke in het vervolg nog slechts mogen worden vervaardigd. De vervaardiging van andere dan op deze lijst voorkomende artikelen is dus verboden.

(V. b. Papier 5159 C; lijst v. verb. artikelen 4998 F)

Groenten en fruit, verkoopsvoorschriften kweekerij —
5 Juli — Gezien den bij het publiek steeds grooter wordenden drang om groenten en fruit rechtstreeks van de telers te betrekken, deelt het bedrijfschap voor groenten en fruit het volgende mede:
Aangezien met dezen verkoop door de telers de verplichting tot veilen wordt ontdoken en een goede verdeeling van de voor de binnenlandsche bevolking beschikbare producten geschaad, kan een voortduren van dezen toestand niet langer worden geduld.
Voor alle duidelijkheid worde er dan ook op gewezen, dat iedere verkoop van fruit, als bessen, kersen, pruimen, peren, appelen, enz. door den teler aan den consument voor het geheele land is verboden. Dit verbod geldt in dezelfde mate voor aardbeien en meloenen. Van dit verbod zijn alleen uitgezonderd die telers, die een kleinhandelaarserkenning hebben en wier bedrijf voor de teelt van fruit niet grooter is dan 50 aren; bij aardbeien en meloenen indien de teeltvergunning niet grooter is dan voor 50 aren. Verkoop van groenten door den teler aan den consument op het bedrijf van den teler, is toegestaan tot een hoeveelheid van niet meer dan 2½ kg per dag aan denzelfden consument, mits deze consument woonachtig is in de gemeente, waarin het bedrijf van den teler is gelegen. Deze toestemming geldt niet voor telers, wier bedrijven zijn gelegen in de gemeenten Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage, Haarlem, Blaricum, Laren, Hilversum, Bussum, Naarden, Maastricht en voor alle gemeenten gelegen in de provincie Utrecht. Iedere verkoop op den tuin ook aan consumenten is derhalve in deze gemeenten verboden. Van dit verbod zijn uitgezonderd die telers, die tevens kleinhandelaar of markttuinder zijn en wier teeltvergunning niet grooter is dan voor 50 aren. Verder is ieder vervoer van fruit en groenten door consumenten verboden, behalve in de gemeente zelf voor zoover deze producten rechtmatig zijn verkregen binnen die gemeente. Voor vervoer door anderen dan consumenten geldt het bestuursbesluit N. G. F. C., N. Staatsc. no. 132.

(Vor. ber. Groenten 5331 C)

N.S.B. — W.A.-man vermoord —
3 Juli — Op 26 Juni is de postbode Nanco Medema Mzn., lid van de W.A., op het grondgebied van de gemeente Het Zandt het slachtoffer geworden van een revolveraanslag. Het stoffelijk overschot werd 1 Juli onder groote belangstelling begraven, in tegenwoordigheid van den Gemachtigde van den Leider, J. B. Maarsingh, een vertegenwoordiger van den Beauftragte van Groningen, dr. Conring, den algemeen commandant van de W.A., mr. A. J. Zondervan.

Lidmaatschap —
3 Juli — Ingaande 1 Juli kunnen leden en sympathiseerende leden, die uit de Beweging treden, niet meer worden opgenomen. Aldus een in het Nationale Dagblad opgenomen bepaling van Organisatieleider M. Kardoes.

(Vor. ber. N.S.B. 5576 B)

Onderwijs en Opvoeding - Hooger Onderwijs - Gem. Universiteit Amsterdam —
3 Juli — Met ingang van 20 September heeft de burgemeester van Amsterdam op zijn verzoek eervol ontslag verleend aan prof. dr. J. D. van der Waals als gewoon hoogleeraar in de natuurkunde en aan dr. H. D. Derderschee, als lector in de leer der infectieziekten aan de Gemeente Universiteit van Amsterdam.

(Vor. ber. Hoogleeraren 5528)

DE WERELDOORLOG

DUITSCHLAND — Strijd aan het Oostfront ontbrand; pantserslag in den sector Bjelgorod-Orel - Zware zee- en luchtgevechten in het Middellandsche zeegebied - Wederom luchtaanvallen op Keulen —

OOSTELIJK FRONT —

Hoofdkwartier van den Führer, 4 Juli — Het opperbevel van de Weermacht maakt bekend: Van het Oostfront wordt plaatselijke activiteit van stoottroepen bij Lissitsjansk en ten Zuidwesten van Welikieje Loeki gemeld. In het Lagunengebied van het Koebanbruggenhoofd werd het front in weerwil van vijandelijk verzet vooruitgeschoven. Hiermede zijn gevechten van verscheiden weken in bijzonder moeilijk terrein voorloopig tot een einde gekomen. De vijand verloor in totaal 2000 dooden en gevangenen, alsmede talrijke lichte en zware infanteriewapens. In samenwerking met het luchtwapen werden bijna 700 vijandelijke booten buitgemaakt, vernietigd of beschadigd.

5 Juli — In eenige sectoren van het Oostelijke front was de gevechtsactie iets levendiger dan op de voorgaande dagen. De toestand heeft thans een uiterste spanning bereikt. Ieder oogenblik kan een groote aanval beginnen. Uit de waarnemingen van de Duitsche luchtmacht en van de Duitsche verkenningsafdeelingen te land is gebleken, dat de bolsjewisten hun massale troepenbewegingen in de centrale en de Zuidelijke sectoren van het Oostelijk front beëindigd hebben. Zij werken thans nog slechts aan de laatste voorbereidingen. Duitsche verkenningsafdeelingen peilden den geheelen dag de vijandelijke linies, terwijl de Duitsche luchtmacht de bolsjewistische stellingen, troepenconcentraties, colonnes en de toevoerwegen bombardeerde. Ook in en achter de Duitsche linies heerscht op het oogenblik nog rust, maar ook hier zijn thans alle voorbereidingen voor den aanval en de verdediging getroffen.

6 Juli — Uit een succesvolle plaatselijke aanvalsactie van Duitsche infanterie in den sector van Bjelgorod kwamen door sterke bolsjewistische tegenaanvallen 5 Juli in den loop van den dag zware gevechten tot ontwikkeling op den grond en in de lucht, welke zich uitbreidden tot het gebied ten N. van Koersk en tot op dit oogenblik steeds grootere felheid krijgen. Na een rustperiode van precies 104 dagen is over een breedte van omstreeks 150 kilometer in het gebied tusschen Bjelgorod en Orel de strijd aan het Oostfront in volle hevigheid ontbrand. De bezetting van een strategisch belangrijken heuvelrug bij Bjelgorod door de Duitsche troepen is de vonk geweest, welke tot de ontbranding in den strijd heeft geleid.

7 Juli — In het gebied van Bjelgorod en ten Zuiden van Orel mislukten ook hevige aanvallen, die de Sovjets met uiterst sterke formaties, welke sinds weken werden gereedgehouden, ondernamen. Daartegenover gingen onze troepen, door de luchtmacht doeltreffend gesteund, zelf tot den aanval over. Het gelukte diep in de vijandelijke stellingen door te dringen en den vijand zeer zware verliezen te berokkenen. Alleen door troepen van het leger werden ruim 300 vijandelijke pantserwagens, ten deele van het nieuwste type, vernield of onklaar geschoten. Ook in de lucht ontstonden er verbitterde gevechten met sterke formaties Sovjetvliegtuigen. Op 5 en 6 Juli werden in luchtgevechten en door luchtdoelgeschut bij 41 eigen verliezen 637 Sovjetvliegtuigen neergeschoten, waaronder een groot aantal slagvliegtuigen.

8 Juli — In het gebied van Bjelgorod en ten Zuiden van Orel is het tot zware tankslagen gekomen, in den loop waarvan door troepen van het leger, door afweergeschut, gevechtseskaders en eskaders voor den strijd op korten afstand van de luchtmacht ruim 400 bolsjewistische tanks werden vernield. Het vijandelijke diep geëchelonneerde stellingssysteem werd in taaie bosch- en dorpsgevechten doorbroken. In felle luchtgevechten en door luchtafweergeschut werden boven het gevechtsgebied in den midden-sector van het Oostfront 193 bolsjewistische vliegtuigen vernield. De veldslag is van een afweerslag tot een pantserslag geworden. De pantsertroepen, die volkomen frisch in den strijd kwamen, hebben naar men hier verklaart betrekkelijk geringe verliezen geleden. Alleen bij het binnenrijden der vijandelijke linies deden zich vrij veel storingen voor, die echter niet door den Russischen afweer zouden zijn veroorzaakt en die naar men hier verklaart spoedig konden worden opgeheven. Ook in de lucht heeft het beeld van den slag zich geheel gewijzigd. Nadat de de eerste 48 uur aanvallen van de grootste groepen Sovjet-vliegtuigen, die tot nu toe ergens aan het Oostelijke front waren waargenomen, met succes waren afgeslagen, zijn de Duitsche bombardementsvliegtuigen thans tot den tegenaaval overgegaan, waarbij zij de vechtwagens krachtig ondersteunen.

9 Juli — De groote worsteling in het gebied Bjelgorod—Orel duurt met toegenomen hevigheid voort.

Hierbij heeft de vijand, naast de zware verliezen aan menschen, wederom 420 tanks verloren en een groot aantal kanonnen en meerloopsgeschut. In luchtgevechten en door luchtafweergeschut verloren de bolsjewieken 117 vliegtuigen.

De slag aan het Oostfront kan als de grootste tankslag in de wereldgeschiedenis worden beschouwd. Nimmer stonden dergelijke hoeveelheden vechtwagens van verschillende groote klassen, alle van het modernste type, begeleid door gemotoriseerde artillerie en infanterie in gepantserde manschappenwagens tegenover elkaar.

ZEEOORLOG —

5 Juli — Duitsche duikbooten brachten op de Middellandsche Zee in heftige gevechten uit beveiligde konvooien vier schepen met te zamen 21.000 brt. tot zinken.

7 Juli — Duitsche onderzeebooten brachten op den Atlantischen Oceaan en in de Middellandsche Zee in den strijd tegen sterk bewaakte convooien en afzonderlijk varende schepen negen vaartuigen met tezamen 53.000 brt. alsmede een vrachtzeilboot tot zinken.

8 Juli — Italiaansche torpedovliegtuigen hebben offensieve raids langs de kusten van Tunesië ondernomen, waarbij twee schepen met een inhoud van 13.000 ton ernstig werden geraakt.

9 Juli — Italiaansche torpedovliegtuigen hebben herhaalde aanvallen ondernomen op vijandelijke schepen, varende bij of verankerd op de kust van Noord-Afrika: drie groote schepen met een inhoud van 40.000 ton werden tot zinken gebracht.

LUCHTOORLOG —

3 Juli — In het afgeloopen halve jaar van 1943 zijn in de gebieden van Duitschland en bezet West-Europa 2.507 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten en wel bijna uitsluitend viermotorige bommenwerpers.

4 Juli — Britsche bommenwerpers vielen in den nacht opnieuw de stad Keulen aan. Er ontstonden weer verliezen onder de bevolking en nieuwe verwoestingen. 37 bommenwerpers werden neergeschoten.

Bij aanvallen op Italië in de laatste twee dagen heeft de vijand 108 vliegtuigen verloren.

5 Juli — Boven Italiaansch gebied werden 56 en in het Westen 29 vliegtuigen neergeschoten. In totaal dus 85 meest viermotorige bommenwerpers.

6 Juli — De Duitsche en Italiaansche luchtwapens schoten boven Italië in totaal 51 vijandelijke vliegtuigen neer.

9 Juli — Britsche bommenwerpers hebben in den nacht weer een aanval op Keulen ondernomen. Er ontstonden verliezen onder de bevolking. De Keulsche dom werd wederom aangevallen en getroffen.

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5582 A)

JAPAN — DE STRIJD BIJ DE SALOMONSEILANDEN —

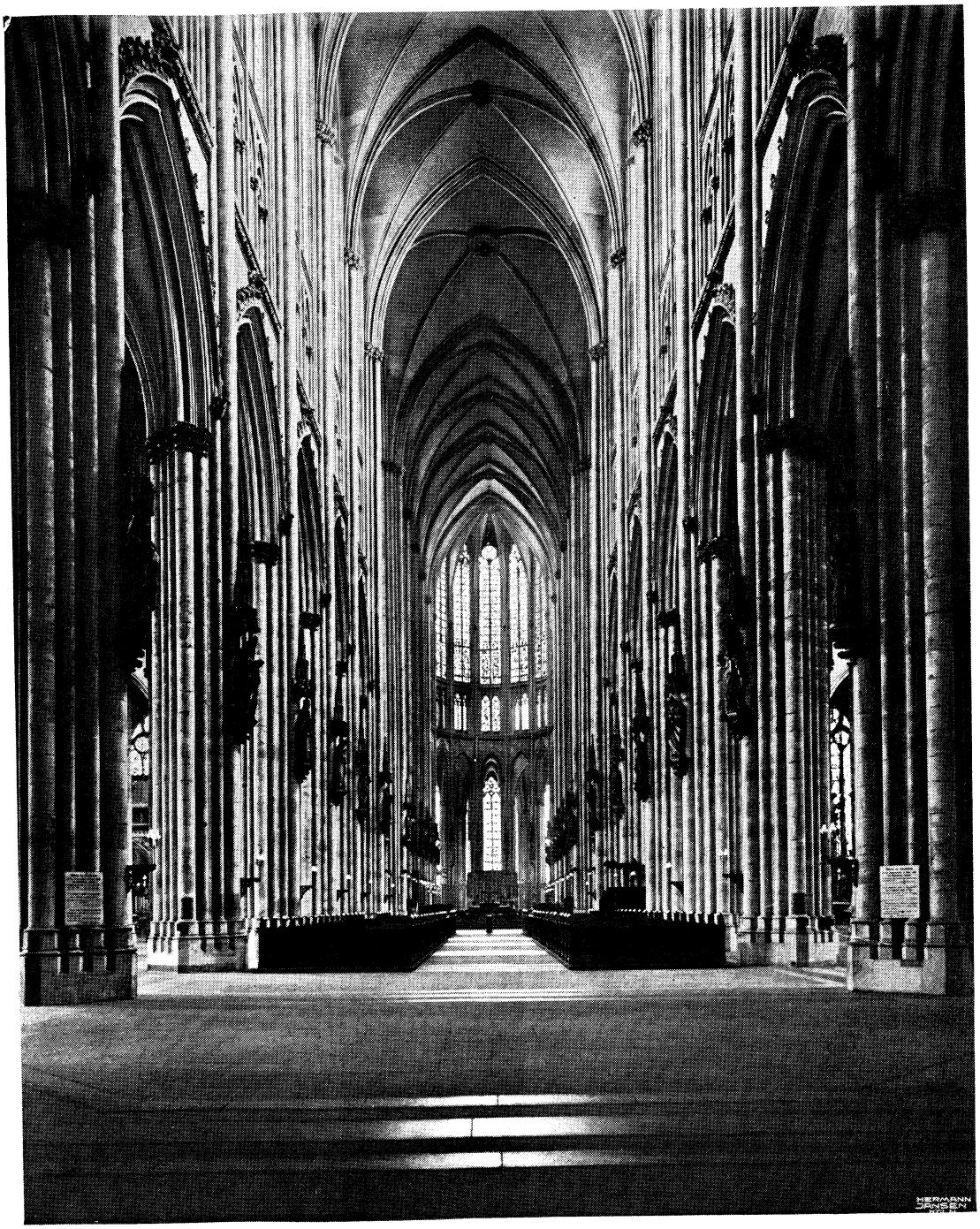
5 Juli — Het Japansche hoofdkwartier meldt, dat Japansche duikbooten in Juni 11 vijandelijke schepen met een gezamenlijken inhoud van 85.000 ton tot zinken hebben gebracht.

8 Juli — Van 30 Juni, toen de Amerikanen op Rendova landden, af tot 5 Juli, dus in slechts zes dagen, hebben de Japanners in het gebied van Rendova en Nieuw-Georgië de volgende successen behaald: tot zinken gebracht een kruiser van de B-klasse, een tweede kruiser, vijf torpedojagers, een torpedoboot en meer dan tien andere vaartuigen.

DE OPERATIES OP NIEUW-GUINEA —

9 Juli — Eenheden der Japansche bezetting, die in de nabijheid van Salamaua in het Zuidoostelijk deel van Nieuw-Guinea zijn gestationneerd, rukken op tegen de troepen der Ver. Staten, die op 13 Juni in de Nassaubaai zijn geland, en tegen de Australische troepen, die een aanval hebben gedaan op Japansche stellingen in de richting van Wau.

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5582 B.)

(foto Verkehrsamt Köln)

Interieur van den Dom van Keulen, welke in den nacht van 28 op 29 Juni door Britsche bommen zwaar beschadigd werd.

A. **Justitie - Toepasselijkheid wettelijke strafbepalingen —**

De aanvulling, welke het onlangs afgekondigde besluit van den secretaris-generaal van het departement van Justitie betreffende de toepasselijkheid van wettelijke strafbepalingen in ons strafrecht aanbrengt, heeft een zeer algemeene strekking. Het besluit bevat n.l. niet een of meer nieuwe strafbepalingen, doch wijzigt de beteekenis van alle bestaande strafbepalingen zoowel die uit het Wetboek van Strafrecht als die uit afzonderlijke wetten, verordeningen en besluiten. Het verdient daarom bijzondere belangstelling.

Gelijk bekend, voegt het besluit aan artikel 1 van het Wetboek van Strafrecht het volgende voorschrift toe: „Valt een feit niet onder den tekst, doch wel onder de grondgedachte van eene wettelijke strafbepaling, zoo is de strafbepaling toepasselijk, indien het feit naar gezond rechtsgevoel strafwaardig is."

Ten einde de beteekenis van dit nieuwe voorschrift duidelijk te maken, is het wenschelijk voorop te stellen, dat ons geheele strafrecht in wettelijke voorschriften is neergelegd. De rechter kan een verdachte enkel straffen, wanneer het door hem begane feit valt onder een strafbepaling, welke bestond op het oogenblik van het plegen van het delict. Op zichzelf is dit stelsel niet zoo vanzelfsprekend, als veelal aangenomen wordt. Indien men de rechtsgeschiedenis nagaat, treft men in het algemeen regelingen aan, waarbij de rechter ook buiten geschreven rechtsnormen om tot bestraffing kan overgaan. Het stelsel van rechterlijke gebondenheid aan geschreven strafrechtsnormen is in ons land en in de meerderheid van de landen van Europa eerst in het begin van de 19e eeuw ingevoerd. De bedoeling was rechtsonzekerheid en rechtsverscheidenheid, welke onder het ancien régime veelvuldig voorkwamen, in het belang van de te straffen individuen zooveel mogelijk te voorkomen. Deze bedoeling is ook over het geheel verwerkelijkt, zij het dat thans een ander euvel is opgetreden, n.l. dat staat en maatschappij en ook de belangen van de goedwillende burgers niet altijd voldoende tegen de overtreders van moreele normen kunnen worden beschermd. Het is duidelijk, dat het een algemeen belang moet worden geacht, dat strafwaardige handelingen door straf kunnen worden getroffen. Hier deden zich ten gevolge van het stelsel van de geschreven strafrechtsnormen in het verleden moeilijkheden voor. Deze moeilijkheden vloeien voort uit tweeërlei bron. In de eerste plaats kan geen wetgever alle gevallen, welke zich bij bepaalde maatschappelijke toestanden kunnen voordoen, voorzien; voorts is het niet mogelijk, indien de maatschappelijke toestanden geleidelijk veranderen, steeds de wetgeving met de nieuwe maatschappelijke behoeften gelijken tred te doen houden. Door het een en het ander komt het herhaaldelijk voor, dat strafwaardige feiten worden gepleegd, welke wel zeer gelijken op de feiten, strafbaar gesteld in het Wetboek van Strafrecht of elders in onze strafwetgeving, doch welke niet of nauwelijks onder de omschrijving van een bestaand delict kunnen worden gebracht. Dan staat de rechter voor de keuze, hetzij den overtreder van de moreele norm vrij te spreken, hetzij het strafvoorschrift, waarbij de overtreden norm het naaste ligt, zoodanig te interpreteeren, dat het feit nog juist door dit strafvoorschrift wordt getroffen. In de praktijk geschiedt beide. In bepaalde gevallen, waarin het begane feit zeer dicht bij de strafbepaling ligt, wordt deze, zooals men het technisch noemt, extensief geïnterpreteerd. Zoo besliste ons hoogste rechtscollege indertijd, dat men in geval van beschadiging van een telefoonpaal gestraft kon worden wegens beschadiging van een telegraafpaal en dat hinderlijk vóór iemand rijden gestraft kon worden als hinderlijk iemand volgen. In andere gevallen, waarin het strafbare feit verder van de woorden van de strafbepaling afligt, meent de rechter niet tot veroordeeling te kunnen komen.

Zoowel het eene als het andere verschijnsel moet worden betreurd. Indien men eenmaal het stelsel heeft, dat veroordeeling alleen mag plaats vinden op grond van bepaald-omschreven wettelijke voorschriften, is het niet wenschelijk, zonder uitdrukkelijke wettelijke machtiging die voorschriften toe te passen op gevallen, welke onder haar tekst eigenlijk niet begrepen zijn. Anderzijds is het evenzeer ongewenscht moreel afkeurenswaardige handelingen, welke geheel op één lijn liggen met in het Wetboek strafbaar gestelde feiten, ongestraft te laten. Het laatste moge aan een sprekend voorbeeld worden toegelicht. Nog voor enkele weken werd een volwassen man, die ontucht had gepleegd met een idioot meisje vrijgesproken, omdat de wet spreekt van ontucht met een vrouw, die in staat van bewusteloosheid of onmacht verkeert, onder welke termen krankzinnigheid niet valt. Toch is de grondgedachte in beide gevallen dezelfde, n.l. deze, dat niet kan worden geduld, dat misbruik wordt gemaakt van de omstandigheid, dat de vrouw zich tegen de ontuchtige handelingen door haar lichamelijken of geestelijken staat niet kan verzetten.

Ten einde deze moeilijkheden op te lossen is het nieuwe besluit van den secretaris-generaal van het departement van Justitie betreffende de toepasselijkheid van wettelijke strafbepalingen tot stand gebracht. Het gaat uit van de gedachte, dat strafbepalingen op tweeërlei wijze kunnen worden toegepast op strafbare feiten

In de eerste plaats kunnen zij worden toegepast, indien de feiten rechtstreeks vallen onder den tekst van de strafbepalingen. In de tweede plaats kunnen zij worden toegepast, indien de feiten wel niet vallen onder den tekst van de strafbepaling, doch wel onder haar grondgedachte. In het Romeinsche strafrecht heette dit „vindicare ad exemplum legis", d.w.z. straffen naar het voorbeeld van de wet. Echter moet in het laatste geval ingevolge het thans genomen besluit nog een tweede voorwaarde vervuld zijn: het feit moet naar gezond rechtsgevoel strafwaardig zijn. Deze eisch is bedoeld als een extra-waarborg. Hij voorkomt, dat de rechtspraak wordt tot een zuiver logisch abstraheeren en niet langer verband houdt met de moreele normen, waarop ieder recht moet berusten. De tekst van het besluit vertoont overeenstemming met artikel 2 van het Duitsche Strafgesetzbuch. In het Duitsche Rijk hebben zich dezelfde moeilijkheden voorgedaan als te onzent en werd in 1935 een oplossing voor deze moeilijkheden tot stand gebracht. Van de daar opgedane ervaring kon worden geprofiteerd. Er is dan ook niet met een bloote vertaling van den Duitschen tekst volstaan. Voorts is er naar gestreefd het nieuwe voorschrift in te voegen in het bestaande Nederlandsche recht. Ook is met onze nationale historie op dit gebied rekening gehouden. Het is n.l. niet zoo, dat het nieuwe instituut in ons strafrecht een volkomen novum beteekent. Integendeel, het eerste wetboek van strafrecht, hetwelk in ons land tot stand is gebracht, het Crimineel Wetboek voor het Koningrijk Holland van 1809, bevatte een bepaling van gelijke strekking. Het bepaalde in artikel 12: „Er bestaat geene misdaad zonder voorafgegane wet. De regters zijn verpligt, volgens de regelen van uitlegkunde te beoordeelen, of en in hoe verre eenige hun voorgestelde daad, het zij onder de woorden, het zij onder den zin der wet behoore."

NEDERLAND

Gelijk men ziet een opzet, verwant aan die, welke thans is gekozen. De bekende Leidsche Hoogleeraar Kemper zegt van deze bepaling, dat „de Wetgever op deze wijze de spitsvindige uitvlugten van listige misdadigers voorkomt" en er tevens voor zorgt „dat het lot eens beschuldigden niet van de willekeur des Regters afhange", daar „er geene misdaad bestaat zonder voorafgegane wet". Dit citaat stelt een ander voordeel in het licht, hetwelk van het nieuwe besluit kan worden verwacht. De rechter zal een strafbaar feit, hetwelk wellicht niet geheel onder den tekst van een bestaande strafbepaling valt, ook kunnen straffen door een beroep te doen op de grondgedachte van die bepaling. Hierdoor zal er minder aanleiding bestaan voor al te handige advocaten om te trachten door uitvluchten en schoonklinkende redeneeringen verdachten aan den arm der wrekende gerechtigheid te onttrekken. Aldus zal de behandeling van het strafbare feit voor den rechter in vele gevallen zich meer op de werkelijke beteekenis van het feit zelf concentreeren. Anderzijds wordt ook het werk van den wetgever vruchtbaarder gemaakt. Op het oogenblik is het noodzakelijk bij het opstellen van strafbepalingen de beteekenis van iederen term in den breede te bezien en, teneinde de mogelijkheid van lacunes althans zoo gering mogelijk te maken, veelal in een bepaald voorschrift een reeks zeer verwante begrippen naast elkaar te zetten. De strafbepalingen zullen eenvoudiger kunnen worden geredigeerd en het strafrecht zal overzichtelijker kunnen worden, nu de rechter de vrijheid heeft verkregen tot de grondgedachten, welke achter de bepalingen liggen, terug te gaan.

Overigens behoeft men niet te veronderstellen, dat het nieuwe besluit in de toekomst om zoo te zeggen dagelijks zal worden toegepast. De groote meerderheid van de gepleegde delicten zijn in welomschreven wetsvoor-

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Evenals verschillende andere leidende persoonlijkheden van het nieuwe Duitschland, is ook de huidige verantwoordelijke man in het ministerie van Voeding en Landbouw, staatssecretaris Herbert Backe „Auslandsdeutscher". Hij werd op 1 Mei 1896 in Batoem uit Duitsche ouders geboren. In Tiflis bezocht hij het Russische gymnasium, doch bij het uitbreken van den eersten wereldoorlog werd hij in den Oeral en Siberië geïnterneerd. In 1918 vluchtte hij naar Petersburg en van daar naar Duitschland. Zonder middelen van bestaan vond hij emplooi in een ijzergieterij in het Roergebied en daarna ploeterde hij, te zamen met werkverschaffingsarbeiders uit Bremen, in het draineeringswerk in het Uchter Moor. Na geruimen tijd onder het „strandgoed van den wereldoorlog" te hebben doorgebracht, werd hij leerling op een boerenhoeve. Van het hier verdiende geld begon hij zijn studies aan de universiteit van Göttingen, nadat hij eerst nog het staatsexamen had moeten afleggen. Als werkstudent behaalde hij zijn examen voor Diplomwirt, welke studie hij met een degelijk geschrift over den „Russischen Korenverbouw" afsloot. Drie jaren was hij vervolgens assistent aan de Technische Hoogeschool van Hannover en van 1927 tot 1928 beheerder van een landgoed in Pommeren. Daarop vestigde hij zich als zelfstandig pachter in Hildesheim, zonder nochtans zijn wetenschappelijke studies te laten varen. In 1923 was hij tot de N.S.D.A.P. toegetreden. Als redenaar en publicist van tal van agrarische geschriften, haalde hij tal van boeren tot aansluiting bij de partij over. In 1932 kwam hij als afgevaardigde voor Hannover in den Pruisischen Landdag. Geleidelijk werd hij de onafscheidelijke medewerker van R. Walther Darré, op wiens aandrang hij na de Machtovername het staatssecretariaat in het ministerie van Voeding en Landbouw op zich nam, waardoor hij belangrijk wetgevend werk kon verrichten. In het kader van het Vierjarenplan vaardigde hij de Erfhoevewet uit en voerde hij het systeem der marktordening en vaste prijzen in. Na het uitbreken van dezen oorlog verscheen zijn belangrijke studie over de Europeesche ruimte-economie „Om de voedingsvrijheid van Europa".

BACKE

(Vor. ber. Staatssecr. Backe 5279)

---

schriften strafbaar gesteld. Het besluit is van belang voor de naar verhouding spaarzame gevallen, welke juist grenzen aan de bestaande voorschriften en waarin straffeloosheid van den overtreder door niemand kan worden gewenscht. Het ware ook niet aanbevelenswaard, indien de rechter op grond van het nieuwe voorschrift een geheele reeks nieuwe delicten zou creeeren. Zulks is zoo min in het Duitsche rijk als in Denemarken, waar een gelijk voorschrift reeds sinds eeuwen bestaat, geschied. De rechter zal trouwens, naar verwacht mag worden, ook op dit gebied blijk geven van een wijze gematigdheid. Dan echter kan het besluit onze toekomstige rechtsontwikkeling zeer ten goede komen. **(Vor. ber. Wetb. v. Strafrecht 5588 A)**

B. NEDERLAND — Binnenland - Burgemeesters —

12 Juli — De Rijkscommissaris heeft den burgemeester van 's-Hertogenbosch, mr. C. A. F. H. W. B. van den Clooster baron Sloet tot Everloo, eervol uit zijn functie ontslagen. In zijn plaats heeft de Rijkscommissaris mr. A. M. P. Thomassen, tot dusver burgemeester van Kerkrade, benoemd, met gelijktijdig eervol ontslag uit zijn vorige functie, tot burgemeester van 's-Hertogenbosch. Ten slotte heeft de Rijkscommissaris den tegenwoordigen waarnemenden burgemeester van Maastricht, dr. Th. A. A. M. Copray, benoemd tot burgemeester van Kerkrade, met gelijktijdig intrekken van zijn tegenwoordige opdracht te Maastricht.

(V. b. Burgemeesters 5553 A; ben. Den Bosch 4920 F; Maastricht 4861 F)

— Rotterdam - Mr. J. E. P. Dijkhuis wethouder —

12 Juli — De burgemeester van Rotterdam heeft mr. J. F. P. Dijkhuis, dit tot dusverre zijn secretaris was, met ingang van 1 Juli benoemd tot wethouder.

(V. b. Wethouders 5057 G)

— Vrouwelijke jeugd 's avonds thuis —

12 Juli — De Politiepresident te Rotterdam heeft bepaald, dat het, eenige uitzonderingen daargelaten, met ingang van 1 Augustus aan vrouwelijke personen, beneden den leeftijd van 16 jaar, verboden is zich buiten op te houden na 21 uur, of indien zonsondergang vroeger valt na het tijdstip daarvan, tot het aanvangsuur van het door de bevoegde autoriteiten vastgesteld algemeen verbod zich in de open lucht op te houden, met dien verstande dat de tijd vóór 19 uur voor de toepassing van het verbod buiten beschouwing blijft.

(Vor. ber. Toezicht op de jeugd 5334 C)

— Bevolking - Den Haag —

In December 1942 is de bevolking van 's-Gravenhage verminderd met 7892 (vermeerderd 379), zoodat ze 1 Januari 507.319 bedroeg, tegen 520.875 op 1 Januari 1942, hetgeen dus beteekent, dat de vermeerdering van 6322 over 1941 is vervangen door een vermindering met 13.556. **(Vor. ber. Bevolking 5290 C)**

Emigrantenregeering - Protest tegen achterstelling —

12 Juli — De Nederlandsche emigrantenregeering te Londen heeft tot het Amerikaansche staatsdepartement een protest gericht, waarin wordt betoogd, dat de kleine naties binnen de Anglo-Amerikaansche Sovjet-Russische coalitie niet op voet van gelijkheid worden behandeld. Met een zinspeling op de achteruitzetting bij de levensmiddelenconferentie te Hot Springs wordt verklaard, dat bij alle politieke conferenties en overeenkomsten eenvoudig buiten de kleine naties om wordt gehandeld en dat deze naties zich, zonder te zijn gehoord, moeten schikken in de besluiten der groote mogendheden, om het even of deze met de belangen der kleine naties strooken of niet.

Weermacht - Krijgsgevangenschap - Infanterie, Huzaren, Wielrijders en Zeemacht opgeroepen —

12 Juli — Het dienstplichtig en reservepersoneel beneden den rang van officier van het 21ste en 22ste regiment infanterie, het 1ste, 2e, 3e en 4e regiment huzaren, het 1ste en 2e regiment huzaren-motorrijders, het 1ste en 2e eskadron pantserwagens, het 2e en 3e regiment veldartillerie, het 1ste regiment wielrijders en de zeemacht, moeten zich op 19, 20, 21, 22 en 23 Juli in de Waterlookazerne en het „Wehrmachtlager" te Amersfoort melden en zich in krijgsgevangenschap begeven.

(Vor. ber. Krijgsgevangenschap 5569 A)

Justitie - Politie - Opperluitenant Kaay vermoord —

12 Juli — Op 3 Juli is opperluitenant van politie Pieter Kaay, te Enschede ruggelings neergeschoten. Kaay was per rijwiel op weg naar het politiebureau. De dader volgde hem op de fiets en heeft van achteren op korten afstand een schot op Kaay gelost, dat hem terstond doodde. De dader wordt opgespoord. Bij de begrafenis op 7 Juli waren aanwezig de Beauftragte van den Rijkscommissaris voor Overijsel, de heer K. Weidlich, de gewestelijke politie-president, overste Walraven, majoor Nietsche van de Ordnungspolizei en Hauptsturmführer Thomsen van de Sicherheitspolizei, de gewestelijk commandant der marechaussee, overste Veenstra en majoor Meyer van den Kameraadschapsbond.

— Moordaanslag op commissaris van Nijmegen —

12 Juli — Op 8 Juli is de commissaris van politie Van Dijk te Nijmegen op straat in den rug geschoten en zwaar gewond. Door het optreden der bevolking kon de dader worden gearresteerd. Volgens de resultaten van het onderzoek heeft men te doen met een politieken moordaanslag.

— Sabotage - Doodvonnissen —

12 Juli — Het Bureau van den bevelhebber der Weermacht in Nederland deelde 10 Juli mede: Wederom moesten drie Nederlanders, die zich aan sabotage schuldig maakten en leven en goed van eigen landgenooten en van de bezettende mogendheid in gevaar brachten, door een krijgsgerecht ter dood veroordeeld worden, n.l. 1. Evert Ruivenkamp, geboren 3 September 1915 te Philadelphia; 2. Dominicus Hendrik Middendorp, geboren 19 November 1919 te Kampen; 3. Gerard van der Laan, geboren 15 Januari 1913 te Den Haag. De vonnissen zijn door fusilleering voltrokken.

(Vor. ber. Sabotage 5588 A)

Bezetting - Rijkscommissariaat - Dienstleiter W. Ritterbusch benoemd —

12 Juli — Het Rijkscommissariaat maakte 10 Juli bekend: De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft, overeenkomstig paragraaf 4 van de Verordening tot uitoefening van de regeeringsbevoegdheden in Nederland (No. 3/'40) en de par. 1, 3 en 7 van het decreet betreffende den organisatorischen op-

bouw van de dienstbureaux van den Rijkscommissaris, den Dienstleiter pg. Willi Ritterbusch met ingang van 9 Juli 1943 belast met het waarnemen van de werkzaamheden van commissaris-generaal voor bijzondere gevallen, daarbij inbegrepen die taken, die bij bijzondere besluiten opgedragen werden aan den commissaris-generaal voor bijzondere gevallen.
(Vor. ber. Rijkscommissariaat 5584 A)

— Levensloop Dienstleiter Ritterbusch —
Dienstleiter Willi Ritterbusch, de nieuwe secretaris-generaal voor bijzondere gevallen, is op 3 Juli 1892 te Werdau, Kreis Torgau, geboren. Van beroep is hij onderwijzer. Hij heeft den wereldoorlog, ten slotte als compagniecommandant, meegemaakt. In 1923 werd hij lid van de N.S.D.A.P. met lidmaatschapsnummer 6316. Het laatst was hij Kreisleiter van den Kreis Merseburg. Van 1940 tot September 1941 was hij Beauftragter des Reichskommissars voor de provincie Noord-Brabant. Vandaar werd hij benoemd in de partijkanselarij te München.

A. NEDERLAND — Onderwijs en Opvoeding - Middelbaar Onderwijs - Schoolgeldregeling —
12 Juli — Sinds December 1942 is voor het middelbaar en voorbereidend hooger onderwijs een van Rijkswege uitgevaardigde schoolgeldregeling van kracht, waarbij voor het geheele land een uniform schoolgeldtarief is vastgesteld, met dien verstande, dat de gemeenten de vrijheid hebben een vermenigvuldigingscijfer te bepalen, wanneer zij zich van een hoogere of lagere opbrengst dan bij toepassing van het Rijkstarief wenschen te verzekeren. Het schoolgeld voor één leerling mag echter niet stijgen boven *f* 475 en niet dalen beneden *f* 5 per jaar.
Voor Amsterdam, waarvoor het vermenigvuldigingscijfer 1,4 bedraagt, wordt de volgende regeling van kracht: Per heffingsjaar en per leerling bedraagt het schoolgeld, wanneer aan Inkomstenbelasting en Vermogensbelasting, resp. aan Loonbelasting wordt betaald *f* 16 of meer doch minder dan *f* 20: *f* 5; *f* 20—*f* 24: *f* 6; *f* 24—*f* 28: *f* 7; *f* 28—*f* 32: *f* 8; *f* 32—*f* 36: *f* 9; *f* 36—*f* 40: *f* 10; *f* 40—*f* 44: *f* 11; *f* 44—*f* 50: *f* 12; *f* 50—*f* 56: *f* 13; *f* 56—*f* 62: *f* 14; *f* 62—*f* 66: *f* 15; *f* 66—*f* 72: *f* 16; *f* 72—*f* 78: *f* 17; *f* 78—*f* 84: *f* 18; *f* 84—*f* 90: *f* 19; *f* 90—*f* 96: *f* 20; *f* 96—*f* 102: *f* 21; *f* 102—*f* 108: *f* 22; *f* 108—*f* 114: *f* 23; *f* 114—*f* 120: *f* 24; *f* 120—*f* 126: *f* 25; *f* 126—*f* 134: *f* 26; *f* 135—*f* 140: *f* 28; *f* 140—*f* 146: *f* 30; *f* 146—*f* 152: *f* 32; *f* 152—*f* 160: *f* 34; *f* 160—*f* 170: *f* 36; *f* 170—*f* 190: *f* 38; *f* 190—*f* 210: *f* 40; *f* 210—*f* 230: *f* 42; *f* 230—*f* 250: *f* 44; *f* 250—*f* 270: *f* 46; *f* 270—*f* 290: *f* 48; *f* 290—*f* 320: *f* 50; *f* 320—*f* 340: *f* 50; *f* 340—*f* 360: *f* 52; *f* 360—*f* 390: *f* 54; *f* 390—*f* 410: *f* 56; *f* 410—*f* 430: *f* 58; *f* 430—*f* 460: *f* 60; *f* 460—*f* 480: *f* 62; *f* 480—*f* 500: *f* 64; *f* 500—*f* 520: *f* 66; *f* 520—*f* 540: *f* 68; *f* 540—*f* 570: *f* 70; *f* 570—*f* 600: *f* 72; *f* 600—*f* 620: *f* 74; *f* 620—*f* 650: *f* 76; *f* 650—*f* 680: *f* 78; *f* 680—*f* 710: *f* 80; *f* 710—*f* 740: *f* 82; *f* 740—*f* 770: *f* 86; *f* 770—*f* 800: *f* 90; *f* 800—*f* 840: *f* 94; *f* 840—*f* 880: *f* 98; *f* 880—*f* 920: *f* 102; *f* 920—*f* 960: *f* 106; *f* 960—*f* 1000: *f* 110; *f* 1000—*f* 1050: *f* 116; *f* 1050—*f* 1100: *f* 122; *f* 1100—*f* 1150: *f* 128; *f* 1150—*f* 1200: *f* 134; *f* 1200—*f* 1250: *f* 140; *f* 1250—*f* 1300: *f* 146; *f* 1300—*f* 1350: *f* 152; *f* 1350—*f* 1400: *f* 158; *f* 1400—*f* 1500: *f* 164; *f* 1500 tot en met *f* 4500: *f* 170; vermeerderd met *f* 10 voor elk bedrag van *f* 100, waarmede de maatstaf het bedrag *f* 1500 te boven gaat; *f* 4600 of meer *f* 475. Het schoolgeld wordt met de helft verhoogd, wanneer de leerling voor de derde maal in één klasse zit.

Sociale Zaken - Werkloozenuitkeering —
12 Juli — Leden van het N.A.F. kunnen, boven de rijksuitkeering, als zij ten minste 52 weken lid zijn en hun bijdragen hebben voldaan, een bijslag van 10% van het inkomen ontvangen. De bijslag bedraagt van 10 ct. tot *f* 1 per dag en de duur varieert van 42 dagen (bij een lidmaatschap van een jaar) tot 16 weken. De rechten van de leden van het Ned. Arbeidsfront, die tot dusver aan de werkloozenkas hebben betaald, blijven van kracht. Bedraagt de Rijksuitkeering met bijslag minder dan 70% van het gemiddelde inkomen van gehuwden en 60% van ongehuwden, zoo wordt een aanvullende uitkeering tot dat bedrag verstrekt. Het nieuwe reglement treedt 1 Augustus in werking.
(Vor. ber. Steunregeling 5137 D)

— Roode Kruis - Zwitsersche Roode Kruis steunt Utrechtsche kinderen —
12 Juli — Het Nederlandsche Roode Kruis heeft voor ruim 1000 zwakke Utrechtsche kinderen van de lagere school 215 kisten van 48 blikken gecondenseerde melk ter beschikking gekregen, afkomstig uit Zwitserland. De kinderen kunnen 80 dagen achtereen twee eetlepels gecondenseerde melk krijgen.
(Vor. ber. Steun Spaansche Roode Kruis 5520)

Arbeidsfront - Vormingsoord „Drakenburg" geopend -
6 Juli — Op 3 Juli heeft de leider van het Nederlandsche Arbeidsfront de heer H. J. Woudenberg, het nieuwe vormingsoord „Drakenburg" van het Arbeidsfront geopend. Dit vormingsoord is gelegen tusschen Hilversum en Baarn in een prachtige omgeving. Het complex „Drakenburg" beslaat een oppervlakte van 56 ha. Nadat de heer Alofs leider van de hoofdafdeeling geldzaken van het N.A.F. den sleutel van het gebouw had overhandigd, opende de Arbeidsfrontleider de deur van het gebouw. Verschillende Duitsche gasten waren bij deze officieele ingebruikneming aanwezig.

— Jeugdvormingsoord Putten geopend —
12 Juli — Op 6 Juli heeft het Nederlandsche Arbeidsfront een nieuw vormingsoord in gebruik genomen en wel het jeugdvormingsoord Putten, gelegen in de gelijknamige Geldersche gemeente. In dit oord zullen functionarissen en medewerkers van de afdeeling en de dienstjeugd van het Arbeidsfront, alsmede de jeugdmedewerkers uit de Nederlandsche bedrijven, in de gelegenheid worden gesteld vormingscursussen te volgen.
(Vor. ber. N.A.F. 5569)

Arbeidsinzet - Vrijstelling bij dienstneming Duitsche weermacht —
3 Juli — Van bevoegde zijde wordt meegedeeld, dat voor hen die behooren tot de lichtingen 1924—1918, nog de mogelijkheid bestaat, als vrijwilligers toe te treden tot de Duitsche Kriegsmarine, de Waffen-SS of het Legioen. Nadere bijzonderheden verstrekken alle Ortskommandanturen, die ook na voltrokken toetreding zorgen voor de vergunning der arbeidsbureaux.

— Verboden tewerkstelling jongemannen lichting 1924
Met ingang van 15 Juli is het krachtens een beschikking van den Rijkscommissaris, verschenen in het Verordeningenblad no. 20 d.d. 10 Juli, aangevuld door een beschikking van den waarnemend secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken, werkgevers verboden, mannelijke werknemers met inbegrip van leerlingen, volontairs met of zonder toelage en thuiswerkers, die in 1924 geboren zijn, in dienst te hebben, tenzij deze in het bezit van een bewijs van een Gewestelijk Arbeidsbureau zijn, waaruit blijkt, dat de houder voor den arbeidsinzet behoorlijk geregistreerd en met toestemming van het Gewestelijk Arbeidsbureau in dienst is. **(Vor. ber. Arbeidsinzet 5568 B)**

Kunst en Kultuur - Rijkscommissie muziekonderwijs ingesteld —
7 Juli — In de Nederl. Staatscourant van 6 Juli is een beschikking opgenomen van den secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming, waarbij is ingesteld een rijkscommissie van advies in zake het muziekonderwijs" benevens een sub-commissie daarvan, genaamd „regelingscommissie voor de staatsexamens voor muziek", aan welke de regeling van deze examens wordt opgedragen.
In de rijkscommissie zijn benoemd: tot voorzitter: ir. Henk Badings, directeur van het Rijksconservatorium voor Muziek te 's-Gravenhage; tot leden: D. H. Balfoort, conservator bij het Gemeentemuseum te 's-Gravenhage, D. Draaisma, directeur van het Arnhemsch Conservatorium en de daaraan verbonden muziekschool te Arnhem; mevrouw H. W. Emmer—Van Lennep, te Amsterdam; J. G. Goverts, hoofd van de afdeeling Muziek van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten te 's-Gravenhage; mr. J. den Hertog, intendant van de Amsterdamsche Opera te Amsterdam; J. A. J. Nonnekens, hoofd eener school te Deventer; H. Rijnbergen, leider van het Muziekgilde van de Nederlandsche Kultuurkamer te Amsterdam; M. H. Smedes, toonkunstenaar te 's-Gravenhage, H. Sweers te Amsterdam, F. Vink, toonkunstenaar te 's-Gravenhage; tot secretaris: J. P. W. Kuin, hoofdcommies gedetacheerd bij het departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming.
In de subcommissie zijn benoemd: tot voorzitter ir. H. H. Badings, voornoemd, en tot secretaris E. van Beijnum, leeraar aan het Rijksconservatorium voor Muziek te 's-Gravenhage. **(V. b. ir. Henk Badings 4877 G)**

— Gemeentemuseum Den Haag - Dr. G. Knuttel ontslagen —
3 Juli — Bij besluit van den burgemeester van 's-Gravenhage is, gerekend te zijn ingegaan op 1 Mei 1943,

aan dr. G. Knuttel, wegens verandering in de inrichting van het dienstvak, onder dankbetuiging voor de aan de gemeente bewezen dienst, eervol ontslag verleend uit zijn betrekking van directeur van het gemeentemuseum. **(V. b. Gemeentemuseum 5194 B)**

Handel en Nijverheid - Betalingsverkeer met Zuid-Slavië gewijzigd —
12 Juli — In het Verordeningenblad no. 19 van 28 Juni verscheen een besluit van de secretarissen-generaal van Handel, Nijverheid en Scheepvaart en van Financiën, waarbij het besluit no. 134/1940 betreffende het betalingsverkeer met Zuid-Slavië gedeeltelijk buiten werking wordt gesteld.
(V. b. Nederland—Joego-Slavië 4524 E)

— Uniformen —
12 Juli — In het Verordeningenblad no. 19 van 28 Juni is opgenomen een Verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, waarbij het bij wijze van beroep vervaardigen, in voorraad houden, ten verkoop aanbieden of op andere wijze in het verkeer brengen van uniformen, deelen van uniformen, uitrustingsstukken van uniformen, of distinctieven van de Duitsche weermacht, van de Waffen-SS of van de Duitsche politie wordt gebonden aan het bezit eener vergunning van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied.
Het beroep kan gedurende een maand worden voortgezet. Wordt het verzoek om verleening van de vergunning binnen deze maand ingediend, dan kan het beroep worden voortgezet tot over het verzoek is beslist. Hij die zonder in het bezit te zijn van een vergunning bedoelde werkzaamheden voortzet, wordt gestraft. De Verordening is 23 Juni in werking getreden.

A. **NEDERLAND — Sport - Nederlandsche arbeiders in Duitschland —**
12 Juli — Aan een door den heer H. W. G. Munzert gegeven uiteenzetting op de persconferentie ontleenen wij: De grootste aantrekkelijkheid blijkt nog steeds de voetbal te hebben. De Nederlandsche arbeiders spelen tegen ongeveer alle nationaliteiten, zooals Franschen, Denen, Vlamingen enz. en de aanmoedigingen van landgenooten zijn dan niet van de lucht. De Nederlanders, die lid zijn geworden van Duitsche voetbalclubs, hebben reeds een goeden naam gekregen. Merkwaardig is hierbij, dat de spelers, die hier te lande middelmatige prestaties leverden, in een Duitsche club zeer goed zijn. Dit moet waarschijnlijk gezocht worden in het feit, dat de spelopvatting in beide landen zoo verschillend is.
In September '43 wordt in Duitschland met een volledige Nederlandsche voetbalcompetitie een begin gemaakt, zoodat na den arbeid de noodige ontspanning niet zal ontbreken. **(V. b. Nederl. arbeiders 5577)**

— Elfstedentocht te voet —
12 Juli — De Amsterdamsche sportman Jan Zeegers heeft den Frieschen Elfstedentocht (± 210 km) in twee dagen (op 5 en 6 Juli) weten af te leggen. Naar het A.N.P. van de zijde van het hoofdbestuur van den Nederlandschen Wandelsportbond verneemt, worden er van deze zijde echter maatregelen overwogen om een voortgaan in deze richting, welke louter het najagen van records beoogt, tegen te gaan, aangezien hier inplaats van ontspanning van inspanning moet worden gesproken, hetgeen niet de bedoeling der N.W.B. is.
(V. b. Kaartje traject 4558 A)

Verkeer - Nieuwe postzegels uitgegeven —
12 Juli — Na den nieuwen postzegel van 7½ cent zullen van 1 Juli af nieuwe zegels in de waarden van 2½ en 10 cent en van 16 Juli af in de waarden van 1, 5 en 12½ cent in omloop worden gebracht. De zegels van 10 en 12½ ct. dragen de beeltenissen resp. van Jan Evertsen en Maarten Harpertsz. Tromp, terwijl de 3 overige, zoo meldt „Econ. Nieuws" met Nederlandsche volksornamenten zijn versierd.
Deze ornamentiek, veelal van oeroude symbolische herkomst, beteekent een eigen Nederlandsch versieringsmateriaal, dat helaas, door de voortschrijdende industrialiseering van het leven, hoe langer hoe meer in onbruik raakt en dat toch de aandacht ten volle waard is. Vooral in de Noordelijke en Oostelijke provinciën van ons land vindt men als ornamenten van staldeuren, geveltoppen, bovenlichten etc. een reeks van traditioneele emblemen, welke voor een deel uit den oertijd van het bestaan van ons volk stammen of zelfs van nog oudere herkomst zijn. Overlevering en mythe bieden inmiddels voldoende aanknoopingspunten om met eenige zekerheid of althans waarschijnlijkheid van ettelijke dezer voorstellingen den oorsprong na te gaan. In het algemeen blijkt, dat deze zinnebeelden nauw samenhangen met het wentelen der jaargetijden, het sterven en geboren worden, het op- en ondergaan, met de groote systole en diastole van de natuur dus.
De zegels met de Nederlandsche symbolen zijn vervaardigd naar ontwerpen van Pyke Koch, van wiens hand reeds eenige series en enkelvoudige zegels verschenen. De zegels met de afbeeldingen der zeehelden zijn door de firma Enschede vervaardigd, volgens de gegraveerde gegevens van Kuno Brinks en Hubert Levigne. **(Vor. ber. Postzegels 5545)**

— A.N.W.B. - Jaarverslag 1942 —
12 Juli — Aan het op begin Juli uitgebrachte jaarverslag over 1942 van den A.N.W.B. ontleenen wij: Het ledental overschreed in 1942 royaal de 110.000, er werden 76.000 reisinlichtingen verstrekt en 30.000 kampeerkaarten en andere reisdocumenten. De Bondswegbebakening bleef gehandhaafd. Op 31 December waren geplaatst: 4218 wegwijzers, benevens 225 van het kleine model; voorts waren er 230 voorrichtingsborden, 1198 richtingsborden, 591 waarschuwingsborden en 2046 paddenstoelen en rijwielpadbordjes. Het binnenlandsche toerisme bleef zich beperken tot wandelen, kampeeren, watertoerisme en (in afnemende mate) rijwieltoerisme.

Landbouw - Inkwartiering bij oogstwerkzaamheden —
12 Juli — In de Staatscourant van 5 Juli is een besluit opgenomen van de secretarissen-generaal van de departementen van Landbouw en Visscherij en van Binnenlandsche Zaken, waarbij de mogelijkheid wordt geschapen personen, die ten behoeve van oogstwerkzaamheden buiten hun woonplaats worden tewerk gesteld, zoo noodig in te kwartieren bij inwoners van de gemeente, waar de werkzaamheden worden verricht, of inwoners van een naburige gemeente. De inkwartieringsvergoeding bedraagt: a. wegens huisvesting met verstrekking van voedsel *f* 1.50 per persoon en per etmaal; b. wegens huisvesting zonder verstrekking van voeding *f* 0.20 per persoon en per etmaal. Niet gevolg geven aan een last tot inkwartiering kan worden gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

B. **INSULINDE — Japansche bezetting - Bestuursindeeling —**
12 Juli — In het te Frankfort am Main verschijnende „Zeitschrift für Erdkunde" verscheen van de hand van Karl Helbig, een bijdrage over den nieuwen bestuursvorm in den Archipel.
Herinnerd wordt aan de indeeling in een drietal hoofdgebieden: Malaya (Malakka en Sumatra) met omliggende eilanden, Borneo, eveneens met omliggende eilanden en „Oost-Indië" of „Insulinde", bestaande uit Java, Celebes en het overige deel van den archipel. De samenvoeging van het Maleische schiereiland en Sumatra wordt uit een economisch- en speciaal uit een oorlogseconomisch-geografisch standpunt volkomen verantwoord genoemd. Bestuurs-technisch daarentegen lijkt het een waagstuk in verband met de heterogene bevolking dezer gebiedsdeelen. Ook de samenvoeging van Nederlandsch- en Britsch Borneo wordt van belang geacht, terwijl daarentegen het samenvoegen van de „kernkolonie" Java met de rest van den archipel, waaronder nog nauwelijks ontsloten, ja ten deele zelfs nog ongeëxploreerde gebieden, niet anders dan verrassing wekken kan. Behalve Celebes en de kleine Soendaeilanden zijn immers ook de geheele eilandengroep der Molukken en zelfs Nederlandsch Nieuw-Guinea daaronder begrepen!
Als hoofdstad van dit geweldige, geografisch, volkenkundig en economisch in 't geheel niet homogene en verkeersgeografisch zelfs zeer heterogene „Oost-Indië" wordt Soerabaja genoemd, dat dan evenals Singapore (Shonan) en Batavia aan een naamsverandering onderworpen zal worden! De „Dai Toa Sho", het nieuwe ministerie voor Groot Oost-Azië, zoo vervolgt het artikel, is op 1 November 1942 zijn bezigheden aangevangen. Een zijner eerste verordeningen nu, betreft het recruteeren van liefst 170.000 bestuursambtenaren voor den buitendienst, waarvan er inmiddels bereids 30.000 naar de zuidelijke gebieden werden gedirigeerd. Een opleidingsinstituut voor de ontsluiting der „Nanijo" is opgericht tot scholing van de overheidsdienaren die zullen worden ingezet. Ook ten behoeve van de naar deze gebiedsdeelen emigreerende kolonisten — en alleen voor Sumatra schijnen voorshands reeds 100.000 gezin-

nen bestemd te zijn — zijn zoodanige opleidingsinstituten in het leven geroepen en wel op het eiland Formosa en kort geleden ook in Saigon.
In aansluiting aan het bovenstaande, kan nog de aandacht worden gevestigd op een uit Tokio afkomstige correspondentie in het weekblad „Das Reich", waarin er de nadruk op wordt gelegd, dat de Oost-Aziatische welstandssfeer nog geen juridisch omvatbaar begrip vormt en dat, wat Malaya, „Insulinde" en Borneo betreft, de koloniale status gedurende de eerstvolgende decennia wel zal blijven voortbestaan omdat deze uitgestrekte gebieden niet rijp zijn voor politieke zelfstandigheid en derhalve nog zeer geruimen tijd onder Japansch bestuur dienen te blijven.

Economie en Financiën - Controlemaatschappijen op Java —
12 Juli — Voor de productie en distributie van belangrijke grondstoffen is op Java een contrôlemaatschappij opgericht. De maatschappij zal o.a. een productieverhooging bevorderen van ijzer, kolen, zink, cement, soda alsmede een grooteren verbouw van rijst, katoen en hennep. Daartegenover zullen suiker, koffie en thee nog slechts verbouwd worden, voor zoover zij in het kader van den nieuwen opbouw noodzakelijk zijn.

Industrieele organisatie Java, Sumatra, Borneo, Celebes —
12 Juli — In een aantal landen w.o. Java, Sumatra, Borneo en Celebes worden de industrieele ondernemingen ingedeeld in drie klassen: de z.g. vredesindustrieën, de sleutelindustrieën en de kleine bedrijven, welke producten fabriceeren, welke tijdens den oorlog in principe niet noodig zijn. De zuivere vredesindustrieën: dus in hoofdzaak de fabrieken der textiel-, glas-, porcelein- en chemische industrie, moeten alle machines, apparaten en werkkrachten aan voor den oorlog belangrijke bedrijven afstaan met uitzondering van de textielindustrie, waarvoor is bepaald, dat rond 70% der normale capaciteit weer zal werken. Een aantal wordt stilgelegd en de machines worden gesloopt. De sleutelindustrieën, omvatten kolen, ijzer, staal, lichte metalen, vliegtuigbouw en scheepsbouw en zullen in voldoende mate van grondstoffen, machines, werkkrachten en kapitaal worden voorzien. De kleinbedrijven der derde klasse zullen, indien mogelijk, blijven bestaan. Voor de uitbreiding van de teeltoppervlakte zijn de benoodigde werkkrachten in rijke mate beschikbaar. **(Vor. ber. Jap. bewind 5580 I)**

A. **SPANJE — Weermacht - Dienstplicht —**
12 Juli — De Spaansche Staatscourant publiceert in een speciale editie een voorloopige wet op den militairen dienstplicht, welke in totaal 22 hoofdstukken met 437 artikelen behelst. Volgens deze wet zijn alle Spanjaarden, de in Spanje geboren zoons van buitenlanders, wanneer zij hun oorspronkelijke nationaliteit niet met documenten kunnen aantoonen en niet vallen onder den dienstplicht in het vaderland der ouders, benevens alle in Spanje geboren buitenlanders, wier ouders reeds in Spanje zijn geboren, van hun twintigste jaar af onderworpen aan den dienstplicht. Deze dienstplicht duurt, met inbegrip van een actieven diensttijd van 2 jaar, 24 jaar. **(Vor. ber. Defensie 5459 B)**

B. **CHINA (NANKING) — Binnenland - Liquidatie internationale concessie Sjanghai —**
12 Juli — Naar de Japansche regeeringspersdienst meedeelt, is 30 Juni door den Japanschen ambassadeur Tani en de Chineesche regeering te Nanking een overeenkomst geteekend over het teruggeven van de bestuursrechten over de internationale concessie te Sjanghai aan China. Volgens deze overeenkomst zal de overdracht plaats hebben op 1 Augustus 1943. De overeenkomst betreft o.a. dat in de eerste plaats de openbare inrichtingen, saldi en eigendomsrechten van het stadsbestuur der internationale concessie te Sjanghai zonder tegenprestatie aan de regeering te Nanking zullen worden teruggegeven.
(Vor. ber. Intern. concessie 5459 A)

C. **JAPAN — Verkeer - Beperking spoorwegverkeer —**
12 Juli — Voortaan zullen particulieren in Japan, zoo meldt Ec. Nieuws, slechts met een speciale vergunning per trein kunnen reizen. Het geheele verkeer wordt ingekrompen om het goederenvervoer zooveel mogelijk te vergemakkelijken. Verder zullen alle transportondernemingen worden vereenigd en onder toezicht van de spoorwegen gesteld.

D. **ZUID-AFRIKA — Weermacht - Onlusten —**
12 Juli — De Zuidafrikaansche regeering deelt mede, dat op 13 Juni het voor de bewaking van krijgsgevangenen in Sonderwater opgestelde uit kleurlingen bestaande „Cape Corps" gebouwen in brand heeft gestoken en aan het muiten geslagen is. Ontboden troepen schoten een kleurling dood en verwondden 22 andere. In hetzelfde kamp werden reeds in December 1942 bij een opstand van inheemsche bewakingstroepen een kapitein en 28 blanke soldaten, alsmede ongeveer 100 inboorlingen gedood. Pantserwagens moesten ontboden worden om de onlusten te onderdrukken.

E. **BELGIE — Kunst en Kultuur - „Charles de Coster-prijs" —**
12 Juli — Het gemeentebestuur van Brussel besloot ter herinnering aan den schrijver van Tijl Uilenspiegel een „Charles de Coster-prijs" in te stellen, die jaarlijks zal worden uitgereikt. Bovendien zal de stad zorgen voor een De Coster-kalender. Ook zal ieder jaar op den sterfdag van den schrijver (7 Mei 1879) een herdenking plaats hebben.

F. **VATICAAN — Buitenland - Engelsche luchtaanvallen - Paus weigert Engelschen gezant audiëntie —**
12 Juli — Naar het Antwerpsche dagblad „Volk en Staat" 7 Juli uit Vaticaanstad vernam heeft de Britsche gezant bij het Vaticaan dezer dagen dringend een particuliere audiëntie bij den Paus aangevraagd. Hem werd echter medegedeeld, dat de audiëntie deze week niet kon worden verleend. Welingelichte kringen zijn van meening, dat de Paus feitelijk uit ergernis over de geallieerde oorlogsmethoden en in het bijzonder de vernieling van den Keulschen dom, heeft geweigerd een termijn voor deze audiëntie vast te stellen.
(V. b. Keulsche dom 5590)

G. **ZWITSERLAND — Binnenland - Eidgenössische Sammlung en Nationale Gemeinschaft Schaffhausen opgeheven —**
12 Juli — De Zwitsersche bondsraad heeft de Eidgenössische Sammlung en de Nationale Gemeinschaft Schaffhausen opgeheven en haar organen Die Front en het blad Der Grenzbote verboden. Twee leden van de Eidg. Sammlung, dr. Rudolf Wirz en dr. Eisenhur, redacteur van Die Front zijn tot resp. 10 jaar tuchthuis en zes maanden gevangenisstraf veroordeeld.

— Verkeer - Ontwikkeling hotelwezen —
12 Juli — De Zwitsersche Hotel- en Restauranthoudersvereeniging heeft onlangs gemeenschappelijk met het Eedgenootschappelijk Bureau voor Statistiek een inventarisatie doen plaats hebben van de bedrijven van haar leden. Van deze 15.500 bedrijven werden 10.326 als restaurants en café's geëxploiteerd en 5.174 als hotels en vreemdelingenpensions met te zamen 92.400 bedden.
Voor de toekomstige ontwikkeling van het Zwitsersche hotel- en restaurantbedrijf is het een beslissende factor, of de huidige crisis in het buitenlandsche bezoek een tijdelijk oorlogsverschijnsel is of dat men hier te doen heeft met een permanent verschijnsel. De meening wint veld, dat een terugkeer tot de oude verhoudingen in het vreemdelingenverkeer onwaarschijnlijk is. Het Zwitsersche hotel- en restaurantbedrijf is in sterke mate ingesteld op het herbergen van welgestelde gasten. Daar men echter voor de toekomst in het bijzonder een groot verkeer van minder kapitaalkrachtige reizigers, reizend in groepsverband tegen lage prijzen verwacht, zal het Zwitsersche hotelbedrijf zich waarschijnlijk daarop moeten instellen.

H. **DENEMARKEN — Bevolking - Stijgend geboorteoverschot —**
12 Juli — In Denemarken werden in 1942 79.494 kinderen geboren tegen 71.304 in 1941, terwijl in de jaren van 1938 tot 1940 het geboortegemiddelde 66.832 bedroeg. Daar de sterfte ongemeen laag was in 1942, werd er een geboorteoverschot van 42.032 bereikt tegen een gemiddeld geboorteoverschot van 29.724 in de drie zoo juist genoemde jaren.

I. **ITALIE — Bevolking - Rome —**
12 Juli — Volgens officiëele gegevens bedroeg het aantal inwoners der stad Rome einde Mei 1943 1.491.339 zielen. Historische studies hebben vastgesteld, dat Rome eveneens reeds ten tijde van Keizer Augustus 1.400.000 inwoners telde. **(Vor. ber. Bevolking Italië 5434 C)**

Verkeer - Spoorwegen, Electrificatie —
Juli — De Italiaansche staatsspoorwegen hebben, zoo meldt Econ. Nieuws, in 1942 5415,3 km geëlectrificeerd; 11.762,2 km van het spoorwegnet zijn geelectrificeerd. De invoering van electrische treinen in Italië had plaats in 1905. De grootste uitbreiding geschiedde in de jaren na het uitbreken van den wereldoorlog. Men geeft de voorkeur aan gelijkstroom. Van de particuliere spoorwegmijen zijn in totaal 1838,3 km geëlectrificeerd.

Sicilië - Economische gesteldheid —
Landbouw vormt de economische basis van het grootste eiland in de Middellandsche Zee, Sicilië. Van de beroepsbevolking van 1,33 mill. zijn 685.000 personen in den landbouw werkzaam. Sicilië produceert 0,9—1 mill. ton tarwe per jaar en dekt daarmede 15% van de nationale behoefte. Voorts levert het eiland 18% der productie van versche groente, meer dan 60% der sinaasappels, 70% der mandarijnen, 93% der citroenen, 40% der amandelen, 47% der noten, 35% der artisjokken. De export bestaat voor 90% uit zuidvruchten, wijn en tuinbouwproducten, voor de rest uit zwavel en asfalt. In 1938 exporteerde Sicilië voor ca. 1 milliard lire, d.i. een achtste van den totalen Italiaanschen export en importeerde voor 350 mill., d.i. 1/30 van den totalen Italiaanschen invoer. Van de bodemschatten van het eiland is zwavel de voornaamste. De productie bedraagt in normale tijden 250.000 ton per jaar. Voorts is, zoo bericht Econ. Nieuws, de asfaltwinning van beteekenis. **(Vor. ber. Sicilië 3879 A)**

A. **FRANKRIJK — Bevolkingscijfers 1942 —**
Volgens statistische gegevens bedroeg het aantal geboorten in Frankrijk gedurende 1942 554.673, d.i. 51.359 meer dan in 1941. Het aantal sterfgevallen, dat 638.298 bedroeg, was 21.981 lager dan in het voorafgaande jaar. **(Vor. ber. Bevolking 3888 D)**

B. **WEST-AFRIKA (FRANSCH) - Boisson afgetreden**
3 Juli — Boisson, de gouverneur-generaal van Fransch West-Afrika, is afgetreden. **(Vor. ber. Boisson 5361 D)**

— Cournarie benoemd —
12 Juli — Naar de Britsche berichtendienst uit Algiers meldt, is Pierre Charles Cournarie benoemd tot opvolger van Boisson als gouverneur-generaal van Fransch West-Afrika. Cournarie was sedert November 1940 gouverneur van De Gaulle in Fransch Kameroen.
(Vor.ber. West-Afrika 5329 E)

C. **MARTINIQUE — Aansluiting bij Giraud —**
12 Juli — Het radiostation van het eiland Martinique deelde 5 Juli mede, dat de Fransche Hooge Commissaris van het eiland, admiraal Robert, die trouw bleef aan de regeering van Vichy, de regeering der Vereenigde Staten heeft verzocht, een vertegenwoordiger te zenden om de voorwaarden voor de overgave van het eiland aan de Geallieerden vast te stellen. Admiraal Robert wil de bevolking, die reeds sterk heeft geleden onder de onverbiddelijke Engelsch-Amerikaansche blokkade, op deze wijze elk bloedvergieten besparen.
Reuter verspreidde het bericht van radio Marokko, volgens hetwelk Martinique zich bij het Fransche bevrijdingscomité van generaal Giraud te Algiers heeft aangesloten.
Later deelde de zender Martinique mede, dat de vroegere Fransche diplomaat Hoppenot is benoemd tot hoogen commissaris van Fransch West-Indië. Admiraal Robert heeft hem verzocht zoo spoedig mogelijk naar Martinique te komen, opdat Robert hem het bestuur kan overdragen, zoodra een overeenkomst tot stand is gekomen over de positie van burgers en militairen, die Vichy trouw zijn gebleven.
(Vor. ber. Martinique 5123 E)

D. **ENGELAND — Churchill over het offensief —**
12 Juli — Naar de Engelsche nieuwsdienst meldt, heeft Winston Churchill 2 Juli ter gelegenheid van zijn benoeming tot eereburger van de stad Londen een rede uitgesproken, die begon met de voorspelling, dat „er in de Middellandsche Zee en elders zware gevechten zullen uitbreken, voordat de herfstbladeren vallen". Voorts herhaalde Churchill, dat Engeland van zijn tegenstanders „onvoorwaardelijke overgave" wil eischen en dat zij zich aan zijn „absolute rechtspraak en genade moeten onderwerpen". Nadat Churchill over de beweerde duikbootverliezen der As-mogendheden in de maand Mei gesproken had, verklaarde hij met betrekking tot de bombardementen op het Roergebied, dat zoodra de nachten langer zullen worden en de luchtvloot der Vereenigde Naties vergroot zal zijn, er in Duitschland „geen industrie of geen militair doel meer zal zijn", dat niet aan de aanvallen tot het uiterste zal worden blootgesteld. **(Vor. ber. Churchill 5561 D)**

Lenin-orde voor aartsbisschop van Canterbury —
12 Juli — Stalin heeft den Aartsbisschop van Canterbury de Lenin-orde verleend.
(Vor. ber. Aartsbisschop v. Canterbury 5015 C)

E. **BRITSCH-INDIE — Emigrantenregeering gevormd - Soebhas Chandra Bose leider —**
12 Juli — Naar Domei uit Sjonan meldt, nemen aan de 4 Juli geopende conferentie van vertegenwoordigers der Indische Onafhankelijkheidsliga in Oost-Azië Indische vertegenwoordigers deel uit Japan, Mandsjoerije, Hongkong, Fransch-Indochina, Borneo, Birma, Malakka en andere deelen van Oost-Azië. Soebhas Chandra Bose heeft een rede gehouden, waardoor de aanwezigen opnieuw werden gesterkt in hun besluit om voor de bevrijding van hun vaderland te strijden. Soebhas Chandra Bose werd gekozen tot president van de Indische Onafhankelijkheidsliga en zal den titel van Nethayi, d.i. „Leider" dragen. In het verdere verloop van de conferentie kondigde Soebhas Chandra Bose de vorming van een „voorloopige regeering van het Vrije Indië" aan. **(Vor. ber. Soeblas Chandra Bose 5572 D)**

— Weermacht - Onafhankelijkheidsleger gevormd —
12 Juli — Het hoofdkwartier van de Liga voor de Indische onafhankelijkheid heeft de vorming bekend gemaakt van een Indisch onafhankelijkheidsleger. Dit leger onder bevel van Bose zal den naam dragen van „Indisch nationaal leger" en het bestaat uit duizenden jonge patriotten, die alle politieke, religieuze en kastegeschillen hebben terzijde gesteld. Het heeft gezworen te strijden totdat Indië de volledige onafhankelijkheid heeft verworven.

F. **POLEN — Emigrantenregeering - Sikorski omgekomen; Mikolajczyk minister-president —**
12 Juli — De vroegere Poolsche minister van Oorlog en leider van het Poolsche emigrantencomité te Londen, generaal Sikorski is omgekomen. Hij is in den nacht van 4 op 5 Juli overleden, toen een van Gibraltar opgestegen Librator-bommenwerper neerstortte en op den grond te pletter sloeg.
In politieke kringen te Berlijn heeft het plotseling einde van Sikorski, den leider der Poolsche emigranten, zeer de aandacht getrokken. Op grond van eigen inlichtingen en berichten uit buitenlandsche bron krijgt de Wilhelmstrasse. naar in antwoord op desbetreffende vragen werd verklaard, den indruk dat Sikorski moet worden beschouwd als slachtoffer van de Engelsche Secret Service. Men herinnert er aan, dat Sikorski sedert eenigen tijd voor de speciale politieke plannen van Engeland en Amerika zeer lastig was geworden. Tot opvolger van Sikorski, is de voormalige Poolsche premier Stanislaw Mikolajczyk benoemd. Volgens een officieele mededeeling te Londen is thans tot opperbevelhebber benoemd generaal Sosnowski.

— Levensloop Sikorski —
Als hoofd der in Londen zetelende Poolsche emigrantenregeering trad sedert 1939 de in 1881 geboren voormalige Poolsche generaal W. Sikorski op. In den eersten wereldoorlog was hij officier van het Oostenrijksch-Hongaarsche leger. Toen maarschalk Pilsudski met Duitschen steun een Poolsch legioen oprichtte, stelde Sikorski zich ter beschikking. Hij kreeg het commando over een brigade van dit legioen, dat in den strijd tegen de bolsjewisten den grondslag voor den Poolschen staat legde. Bij de veelvuldige oneenigheid in het Poolsche kamp werd hij meer en meer een tegenstander van Pilsudski, met wien hij herhaaldelijk in botsing kwam. Na de mislukte poging van den maarschalk in den strijd tegen de bolsjewisten de Oostzeestaten, de Oekraïne en ook Wit-Roethenië in te lijven en zoodoende een Groot-Polen te stichten, intrigeerde Sikorski, die toen reeds onder Engelsch-Franschen invloed stond, sterk tegen den maarschalk. Pilsudski besloot dezen tegenstand te breken. In Mei 1926 ondernam hij den opmarsch naar Warschau. Sikorski stelde zich met zijn regimenten te weer, doch werd na hevige gevechten overwonnen. Hij moest naar het buitenland vluchten, begaf zich naar Parijs en heeft sedertdien den Poolschen bodem niet meer betreden. Reeds tijdens den Duitschen veldtocht in Polen vormde Sikorski in Avignon in Zuid-Frankrijk een nieuwe Poolsche „regeering", die van Engeland en

Frankrijk de beloften kreeg, dat op zijn minst de grenzen van 1939 hersteld zouden worden. Dit werd nadien, toen Sikorski intusschen zijn zetel naar Londen had moeten verleggen, door het Atlantic-Charter bevestigd. De Bolsjewisten simuleerden aanvankelijk instemming met deze belofte. Nadat zij eerst in Samara met Sikorski een voorloopig accoord gesloten hadden, ontstonden naarmate de Sovjets van een hoopvol beëindigen van hun tegenoffensief droomden, conflicten, die ten slotte zóó ver voerden, dat de Sovjets allen schijn lieten varen en onomwonden verklaarden, dat zij van een onafhankelijken Poolschen staat geen heil verwachtten. **(Vor. ber. Sikorski 5523)**

Weermacht - Katyn - Identificatie lijken —
Juli — De met voortdurenden steun van het Poolsche Roode Kruis en van den vertrouwensarts van deze instelling, dr. Wodzinski—Krankau, verrichte opgravingen in het bosch van Katyn, waar, zooals bekend, 12.000 officieren van het voormalige Poolsche leger door de Gepeoe vermoord en in massagraven gestopt werden, hebben tot dusver geleid tot het bergen en begraven van 4243 slachtoffers. Onder de geïdentificeerde lijken bevinden zich twee generaals, 12 kolonels, 50 luitenant-kolonels, 165 majoors, 440 kapiteins, 552 eerste-luitenants, 930 tweede-luitenants en 146 officieren van gezondheid. De bergingswerkzaamheden moesten als gevolg van de intrede van het warme jaargetijde voorloopig gestaakt worden. Zij zullen in het begin van den herfst worden voortgezet. **(Vor. ber. Katyn 5522 A)**

A. **VER. STATEN — Anti-stakingswet aangenomen - Nieuwe stakingen —**
3 Juli — In een boodschap aan den Senaat aldus meldt de Britsche berichtendienst uit Washington, heeft president Roosevelt zijn veto uitgesproken over de anti-stakingswet. De zender van Boston meldde 26 Juni, dat de Amerikaansche Senaat, ondanks dit veto van Roosevelt, de anti-stakingswet heeft aangenomen. Het ontwerp ging daarop naar het Huis van Afgevaardigden, dat eveneens, ongeacht Roosevelt's houding, met 244 tegen 108 stemmen de wet goedkeurde. Het ontwerp heeft daardoor kracht van wet gekregen.
De anti-stakingswet verbiedt dat in eenige door de regeering gecontroleerde fabriek of mijn een staking wordt uitgeroepen en machtigt het Oorlogsarbeidsbureau, zoo noodig, John Lewis of een anderen vakbondsleider, die aan de staking deel heeft, strafrechtelijk te vervolgen. De wet verbiedt niet, dat iemand zijn werk in den steek laat, doch verklaart het als onwettig, dat iemand een ander tot staking aanzet of verleidt, met hem daartoe samenzweert of hem aanmoedigt deel te nemen aan uitsluitingen, stakingen, sabotage van het werk of een andere stagnatie van den arbeid in een door de regeering gecontroleerde fabriek of mijn, of een zoodanige beweging te ondersteunen. De regeering is dientengevolge ook speciaal gemachtigd, elke fabriek onder staatstoezicht te plaatsen, waar arbeidsmoeilijkheden het algemeen oorlogspotentieel dreigen te verzwakken.

— Nieuwe stakingen —
Naar „United Press" meldt is 28 Juni de eerste staking na de aanneming der anti-stakingswet in de Ver. Staten uitgebroken. 2200 leden van de vereenigde automobielarbeiders vakvereeniging van de Chryslerfabriek te Highland Park (Michigan) zijn in staking gegaan en hebben zoodoende de productie van geschut, pantserwagens, vliegtuigen en vrachtauto's tot stilstand gebracht. Ook in de bruinkoolmijnen van Alabama zijn nieuwe stakingen uitgebroken, aldus berichten uit Alabama. De stakingen bedreigen de geheele staalindustrie van den staat. Op het oogenblik staken ongeveer 17.000 arbeiders in Alabama en in Pennsylvanië naar schatting 40.000 mijnwerkers.
Van de 500.000 mijnwerkers staken er nog meer dan 156.000. Het aantal stakers heeft de afgeloopen week ongeveer 100.000 bedragen. De „United Steel Comp." de grootste staalproducent der Ver. Staten, moet een nieuwe beperking der productie overwegen, aangezien tien harer 37 hoogovens zijn stilgelegd. Uit Detroit worden onlusten gemeld, waarbij militairen met tanks en traangas de orde herstelden.
(Vor. ber. Anti-stakingsmaatregelen 5579)

Kunst en Kultuur - Greta Garbo ontslagen —
3 Juli — De filmactrice Greta Garbo heeft van de Metro Goldwyn Mayer haar ontslag gekregen, omdat zij als Zweedsche heeft geweigerd deel te nemen aan de propaganda voor Amerikaansche oorlogsleeningen.

Arbeidsinzet - Arbeidsdienstplicht vrouwen —
Juli — Tot einde 1943 moet het aantal der in de oorlogsindustrie werkzame vrouwen stijgen tot 18½ millioen. Om dit aantal te bereiken is het noodzakelijk, ook getrouwde vrouwen voor den arbeidsinzet in te schakelen, aldus Econ. Nieuws.

Distributie - Martin Jones gevolmachtigde levensmiddelenvoorziening in oorlogstijd —
12 Juli — President Roosevelt heeft de ontslagaanvrage van Chester Davis, den gevolmachtigde voor de levensmiddelenvoorziening in oorlogstijd, aanvaard en Marvin Jones tot zijn opvolger aangewezen. Davis verklaart van meening te zijn, dat Roosevelt's subsidieprogramma niet op doeltreffende wijze een inflatie zal kunnen voorkomen, wanneer niet gelijktijdig belasting- en spaarprogramma's worden uitgevoerd voor het opvangen van de overtollige koopkracht en een streng toezicht wordt geoefend op de levensmiddelenvoorziening.
(Vor. ber. Distributie 5089 D)

B. **DUITSCHLAND — Weermacht - Luchtaanvallen burgerbevolking, witboek —**
12 Juli — Het Duitsche departement van Buitenlandsche Zaken publiceerde 6 Juli een Witboek: „Documenten over de uitsluitende schuld van Engeland aan den bommenoorlog tegen de burgerbevolking". Belangwekkend is, dat de eerste daarin bijeengebrachte documenten reeds dateeren uit 1932, toen de Duitsche delegatie op de conferentie ter vermindering en beperking der bewapeningen dienovereenkomstige voorstellen voorlegde, welke echter evenzeer werden verworpen als alle andere daarna van Duitsche zijde gedane voorstellen tot humaniseering van den luchtoorlog.
Uit den overvloed van documenten uit het Witboek verdient vermelding het memorandum van de Rijksregeering betreffende de bewapenings- en rechtsgelijkheidskwesties van 18 December 1933 en het vredesplan der Duitsche regeering van 31 Maart 1936 waarin voorstellen werden gedaan betreffende een verbod tot het werpen van bommen op open plaatsen buiten de draagwijdte van middelzware en zware artillerie der strijdende fronten. Alle concrete Duitsche voorstellen van dezen aard werden echter van Engelschen kant ter zijde geschoven.
Het Witboek citeert o.m. een verklaring van Chamberlain van 21 Juni 1938 waarin hij zeide dat het werpen van bommen op burgers in strijd was met het volkenrecht. **(Vor. ber. Witboek 4730 B)**

Verkeer - Spoorwegen - Jaarverslag 1942 —
12 Juli — Aan het jaarverslag over 1942 van de Duitsche Rijksspoorwegen wordt o.a. ontleend, dat door de activiteit van 1,4 millioen mannen en vrouwen het bedrijf op het door de spoorwegen geëxploiteerde en gecontroleerde net van 152.000 km volledig kon worden uitgevoerd. De ontvangsten uit het personen- en bagagevervoer stegen met 24,1% tot Rm. 4032,6 millioen. De ontvangsten uit het vrachtvervoer daalden echter met 1,8% tot 5186,3 millioen door de inkrimping van de transporten van goederen der hooge tariefklassen ten gunste van goederen van lagere tariefklasse voor de oorlogs- en levensmiddelenindustrie, enz., waarvoor slechts de kostende prijs werd ontvangen. Tegenover de totale ontvangsten van 9797,2 millioen Rm. staan totale uitgaven ad 9408,4 millioen Rm. of 8,3% meer dan het voorafgaande jaar, aldus Econ. Nieuws.
(Vor. ber. Verkeer 5369 B)

Kunst en Kultuur - Kunsttentoonstelling München —
12 Juli — Minister dr. Göbbels heeft 2 Juli de zevende groote Duitsche kunsttentoonstelling in het Huis der Duitsche kunst te München geopend met een rede, waarin hij wees op de bijdrage van Duitschland en Italië tot de avondlandsche kunst en cultuur, en o.m. opmerkte dat de Europeesche menschheid rood van schaamte moest worden, gezien het feit, dat een 20-jarig Amerikaansch, Canadeesch of Australisch terreurvlieger een werk van Albrecht Dürer of Titiaan vernietigen kan en mag zonder dat hij en millioenen zijner landgenooten ooit van deze kunstenaars gehoord hebben. De tentoonstelling omvat in 40 zalen in totaal 1173 kunstwerken van 655 kunstenaars. Bijna alle werken zijn de laatste maanden gemaakt. Het oorlogsbeeld treedt als kunstwerk van documentair karakter sterk op den voorgrond.
(V. b. Kunsttentoonstelling München 5168 A; dr. Göbbels 5573 I)

DE WERELDOORLOG

A. **DUITSCHLAND EN ITALIE — Veldslag bij Bjelgorod en Orel - Engelsch-Amerikaansche landing op Sicilië - Zware scheepsverliezen der geallieerden - Luchtaanvallen op Aken en Parijs —**

OOSTELIJK FRONT —

Hoofdkwartier van den Führer, 10 Juli — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend: In den grooten slag van Bjelgorod en Orel behaalden troepen van het leger en de Waffen-SS verdere aanvalssuccessen. Terwijl ten Noorden van Bjelgorod aanzienlijke terreinwinst werd behaald, ontwikkelden zich ten Zuiden van Orel zware artilleriegevechten.

11 Juli — De Duitsche troepen konden in hevige gevechten nieuw terrein winnen.

12 Juli — In den slag tusschen Bjelgorod en Orel gelukte het Duitschen troepen een groote vijandelijke groep in te sluiten en te vernietigen. Sedert 5 Juli verloor de vijand 28.000 man aan gevangenen, 1640 vechtwagens en 1400 kanonen.

13 Juli — Ten Noorden van Bjelgorod won de Duitsche aanval, door het luchtwapen ondersteund, na de vernietiging van twee vijandelijke pantsergroepen verder terrein. Tegenaanvallen van de Sovjets tegen de spits en de flanken van de Duitsche aanvalswiggen, alsmede hevige ontlastingsaanvallen in het gebied ten Oosten en ten Noorden van Orel mislukten.

14 Juli — Sterke tegenaanvallen der bolsjewieken in het gebied van Bjelgorod zijn onder uiterst zware verliezen ineengestort.

15 Juli — Ondanks het slechter worden van de weersomstandigheden duren de zware gevechten voort. In het gebied van Bjelgorod is nog een vijandelijke groep strijdkrachten uiteengeslagen en zijn nieuwe tegenaanvallen afgeslagen. Ten Oosten en ten Noorden van Orel zette de vijand zijn door tanks en slagvliegtuigen ondersteunde aanvallen voort. De pogingen van de bolsjewieken om door de Duitsche stellingen heen te stooten, mislukten bloedig.

16 Juli — De aanval van Duitsche troepen ten N. van Bjelgorod won verder terrein en leidde tot de omsingeling van een sterke vijandelijke groep. De tegenaanvallen van den vijand verminderden in dezen sector tengevolge van de in deze gevechten tot dusver geleden zware verliezen aanzienlijk in kracht. Daarentegen voerden de Sovjets aanvallen uit aan het geheele front van Koersk tot Suchinitsji.

ZUIDELIJK FRONT —

10 Juli — In den nacht van 9 op 10 Juli zijn de geallieerden, met ondersteuning van sterke zee- en luchtstrijdkrachten, den aanval op Sicilië begonnen. Zij stieten onmiddellijk op hevigen afweer op den grond en in de lucht.

11 Juli — Aan de Zuidoostkust van Sicilië zijn hevige gevechten aan den gang van Duitsche en Italiaansche troepen met gelande geallieerde strijdkrachten.

12 Juli — De Britsch-Amerikaansche landingstroepen trachten de bezette kuststrook te verbreeden. Duitsche en Italiaansche troepen gingen 11 Juli op bepaalde plaatsen tot den tegenaanval over en wierpen den vijand reeds in het eerste gevechtscontact terug.

13 Juli — Met dezelfde hevigheid duurt de slag voort in het Zuiden van Sicilië, waar de Engelschen en Amerikanen de landingshoofden trachten te vergrooten, welke zij hebben kunnen vestigen te Licata, Gela, Pachino, Syracuse en Augusta.

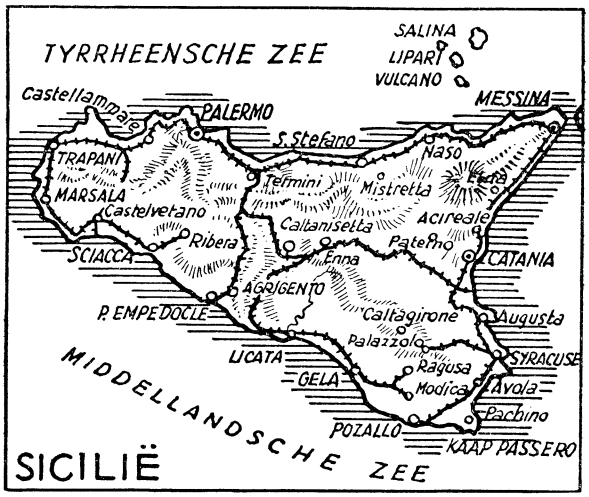
14 Juli — Het is den geallieerden, die bij hun offensief voortdurend nieuwe formaties in den strijd brengen, gelukt uit de kuststrook van Licata tot Augusta verder op te dringen. Zij rukken op in het bergland van Zuidoost-Sicilië en staan voor de vlakte van Catania.

15 Juli — De Engelsch-Amerikaansche druk wordt in bedwang gehouden door de Spiltroepen, die hardnekkige aanvallen, ondernomen met krachtigen steun van pantserwagens, hebben afgeslagen.

16 Juli — Van de streek van Agrigento tot de vlakte van Catania bieden de Italiaansche en de Duitsche eenheden op Sicilië met hardnekkigen moed weerstand aan de onophoudelijke stooten van zeer sterke vijandelijke strijdkrachten.

Overzicht —

16 Juli — De Italiaansche pers wijst er op, dat niet minder dan twee volledige legers, een Britsch en een Amerikaansch, zijn geland. Daartoe zijn Britsche en Amerikaansche troepen uit geheel Noord-Afrika en het Naburige Oosten aangevoerd. De zeer sterke luchtmacht is oorzaak dat de Britsch-Amerikaansche vloot in hooge mate aan de landingsoperaties kan medewerken. Zij wordt zoo krachtig door vliegtuigen beschermd, dat de Italiaansche vloot haar niet kan aanvallen. De centra van de gevechtshandelingen zijn het gebied van Syracuse en dat bij Catania. De Geallieerden blijven gebruik maken van parachutisten, die in het binnenland worden afgeworpen. De toevoer en ravitailleering der geallieerde strijdkrachten geschieden niet slechts van de kusten van N.-Afrika uit, doch ook rechtstreeks uit de Engelsch-Amerikaansche depôts in Groot-Brittannië en direct uit Amerika, zooals het verkeer langs Gibraltar bewijst. In den tijd van 10 tot 14 Juli verloor de Britsch-Amerikaansche landingsvloot ten minste 52 schepen met een gezamenlijken inhoud van rond 300.000 brt.

(Ontleend aan de Völk. Beobachter)

ZEEOORLOG —

10 Juli — Duitsche onderzeebooten vielen opnieuw krachtig beveiligde konvooien aan. Zij brachten in hardnekkige gevechten onder de Braziliaansche kust en in het Centrale deel van den Atlantischen Oceaan in totaal acht schepen, met 51.000 brt. tot zinken.

12 Juli — Bij een gewapende verkenning boven den Atlantischen Oceaan hebben Duitsche vliegtuigen twee vijandelijke schepen, waaronder een passagiersschip van meer dan 20.000 brt. in brand geworpen. Duitsche duikbooten brachten bij hardnekkigen strijd, uit sterk beveiligde vijandelijke convooien, 6 schepen met 42.000 brt. tot zinken.

13 Juli — Vliegtuigen voor den strijd op verren afstand werden opnieuw tegen de op 11 Juli op den Atlantischen Oceaan in brand geworpen groote vijandelijke schepen voor den aanval uitgezonden. Een der beide transportschepen was reeds gezonken, het tweede werd door neergeworpen bommen in den grond geboord. Daarmede verloor de vijand wederom twee schepen met tezamen 30.000 brt.

16 Juli — Onderzeeërs brachten in den aanval tegen convooien en afzonderlijk varende schepen, die door lucht- en zeestrijdkrachten krachtig beschermd waren, 8 schepen, metende 151.000 brt. en een transportzeilschip tot zinken.

LUCHTOORLOG —

14 Juli — Britsche formaties bommenwerpers hebben in den afgeloopen nacht een zwaren terreuraanval gedaan op de stad Aken. In de woonwijken der oude en der binnenstad ontstonden groote vernielingen. Vele openbare gebouwen en cultuurmonumenten werden verwoest. De dom van Aken werd getroffen. De bevolking leed zware verliezen. Bij het naderen en wegvliegen boven de stad werden 21 bommenwerpers neergeschoten.

15 Juli — Onder bescherming van jagers deden Amerikaansche bommenwerpers een aanval op Parijs. Onder de burgerbevolking vielen vele slachtoffers, 21 vijandelijke toestellen werden neergeschoten.

(V. b. Krijgsverrichtingen 5590)

(foto C.N.E. - Noske)

Het Karthuizerhofje te Amsterdam. Het in 1650 door stadsbouwmeester Daniël Stalpaert gebouwde „Huys Zitten Weduwe-hofje"

A. **Visscherij - Levensgewoonten van den paling —**

De Deensche onderzoeker Johannes Schmidt heeft zich groote verdiensten verworven door zijn onderzoek over den levensloop van den paling, aldus schrijft een medewerker van de Nwe R'damsche Crt. Uit zijn onderzoekingen weten wij, dat de jonge Leptocephalus in de Sargassozee geboren wordt, die plek op den Atlantischen Oceaan, waar de temperatuur en het zoutgehalte van het water een maximum bereiken, terwijl deze in de richting van Europa geleidelijk afnemen. De volwassen paling, zilverpaling genoemd, wordt vermoedelijk op zijn trek naar de paaiplaatsen door zijn gevoel voor temperatuur- en zoutgehalteverschillen geleid. Na daar gepaaid te hebben sterven de oude palingen af. De Leptocephali aanvaarden de reis naar Europa, als volkomen doorzichtige palinglarven van 5—7 mm lengte in het voorjaar of in den zomer na hun geboorte. Ze zijn 2½ jaar op reis voor zij, van het Westelijk halfrond komende, de grenzen van de oude wereld bereiken. Op een front dat samenvalt met de 1000 meter dieptelijn en van IJsland via Ierland en Frankrijk naar de Golf van Biscaje leidt, heeft nu de gedaanteverwisseling van Leptocephalus tot glasaal plaats. De dieren zijn dan 7½ cm lang, rolrond en bezitten een palingachtigen kop. Is de Leptocephalus een pelagisch dier, dat min of meer een speelbal is van wind en golven en met den golfstroom mee wordt gevoerd naar de plaats van zijn bestemming, de glasaal is een bodemdier evenals de paling en verstopt zich gaarne onder het zand op den bodem van de zee. In October van zijn derde levensjaar trekt de glasaal Europa binnen, in Maart tot Mei daaraanvolgende komt hij in Nederland. De Oostzeelanden worden weer een jaar later bereikt. In hun vierden zomer zijn vrijwel alle glasaaltjes op de plaats van hun bestemming aangekomen.

Intusschen zijn de dieren in vergelijking tot de Leptocephali ingekrompen. De Leptocephalus eet na zijn metamorphose tot glasaal niet meer. De meeste glasalen blijven in den benedenloop der rivieren hangen, veranderen daar in donker gepigmenteerde palingen, een kleiner percentage zoekt het hooger op en dringt zelfs tot in de Zwitsersche meren door. Daar doen ze zich te goed aan het voedsel, dat gewoonlijk rijkelijk voorhanden is. Als de mannetjes in totaal 11, de wijfjes 14 jaar oud zijn, dus resp. 7 en 10 jaar nadat de dieren van glasaal tot paling werden, wordt de zee weer opgezocht en de terugreis naar de Sargassozee aanvaard.

NEDERLAND

Deze feiten waren ons uit vroegere onderzoekingen bekend. De vraag kan nu gesteld worden, welke factoren veroorzaken den trek van den glasaal, waarom is het IJsselmeer zoo'n geschikt terrein voor den paling en op welke wijze kunnen wij de teelt van den paling in het IJsselmeer bevorderen?

De glasaaltjes komen op hun tocht naar de binnenwateren van Europa op een zeker oogenblik voor den afsluitdijk en vinden daar een onaangenamen hinderpaal. Gelukkig zijn er de sluizen en dank zij dezen sluizen kunnen zij toch het IJsselmeer binnenkomen. Waterstaatkundig is het echter van belang, dat tijdens het spuien geen of althans zoo weinig mogelijk zout water in het IJsselmeer doordringt. Wij moeten er dus op bedacht zijn de glasaaltjes door te laten zonder tegelijkertijd een groote hoeveelheid zout water binnen te laten. De Nederlandsche bioloog Ter Pelkwijk heeft een systeem van schutten en spuien bedacht, waardoor het mogelijk bleek aan den drang van den glasaal tegemoet te komen, zonder dat men bezwaar kreeg van zout water. Dr. van Heusden, voortbouwende op het werk van Ter Pelkwijk, heeft thans een onderzoek gepubliceerd over de factoren die tot den trek van den glasaal leiden.

Tot dat doel construeerde hij een vernuftig toestel. De glasalen bevinden zich in een aquariumbak met zout water en zand op den bodem. Als de bak in het licht staat, verstoppen de glasalen zich onder het zand, als hij verduisterd is komen de aaltjes te voorschijn, zwermen in scholen door het water en vertoonen duidelijken trekdrang.

Deze aquariumbak staat door middel van twee parallel verloopende goten in verbinding met een paar andere aquariumbakken, waarin zoet water zich bevindt. Of althans water van verschillend zoutgehalte, dat wij naar verkiezing naar den eerstgenoemden aquariumbak kunnen laten toestroomen. De stroomsnelheid van den stroom die door beide goten vloeit is eveneens naar verkiezing te regelen.

Wat blijkt nu. Als men door toestroomen van water naar den eerstgenoemden aquariumbak het zoutgehalte met enkele honderden milligrammen chloor per liter verlaagt, dan schuiven de larven uit het zand te voorschijn en vertoonen hun trekdrang. Dat gebeurt zoowel in de verduisterde als in de verlichte aquaria. Stroomen die bewegende glasalen treffen, dwingen deze tegen den stroom op te zwemmen. Laten wij de glasalen kiezen tusschen twee waterstroomen van verschillend zoutgehalte maar gelijke stroomsnelheid dan kiezen zij den zoetsten stroom. Is het zoutgehalte gelijk maar de stroomsnelheid verschillend dan wordt de sterkste stroom gekozen. Natuurlijk geldt dit binnen zekere perken. Ook is de temperatuur van het water, die weer een functie is van wind en golfbeweging, van belang. In de natuur vindt de trek bij voorkeur bij een watertemperatuur van 6—9° C. plaats, tusschen 11 en 13° C. komt de trek tot stilstand. De eigen treksnelheid van de dieren varieert tusschen 8 en 10.7 km per uur.

Wij kunnen ons nu een beeld vormen van wat zich in de natuur zoowel in de Waddenzee als bij den afsluitdijk en in het IJsselmeer afspeelt, waarbij wij ons rekenschap moeten geven van de verschillen bij spuien en schutten. Bij spuien worden groote hoeveelheden zoet water op de Waddenzee geloosd. Dit spuien laat zijn invloed niet alleen in den naasten omtrek van den afsluitdijk maar in de geheele Waddenzee en tot in de zeegaten gevoelen. Zoo zullen ook buitengaats het Marsdiep aanwezige glasaaltjes een stoot in de goede richting krijgen. Het is overigens lang niet onverschillig wanneer het spuien plaats vindt. Doet men dit overdag dan treft het de glasalen op een moment, dat ze in het zand ingegraven zijn. Ze zullen nu weliswaar tot trekken aangezet worden, maar blijven bij den bodem, gebeurt het 's nachts, dan treft de stroom trekkende alen, die zich gewoonlijk in veel hooger waterlagen ophouden en daardoor gevaar loopen uit den koers gesleurd te worden. Weliswaar kunnen ze dan een paar dagen later toch weer bij den afsluitdijk terecht komen, maar dit is op zijn gunstigst tijdverlies en beteekent overigens een groote kans om te verongelukken. Daarom beveelt van Heusden aan om alleen overdag te spuien, het liefste 's morgens tusschen 8 en 12 uur.

Bovendien doet men goed rekening te houden met den getijstroom en spuie het liefst als de vloedstroom samenvalt met dood tij, zoodat het spuien gebeurt op een tijdstip dat het water het laagste is. De intensiefste trek vindt 's nachts omtrent middernacht zonnetijd plaats. Dan is blijkbaar de hoeveelheid licht het geringste. Verder vond van Heusden dat bij donkere maan het aantal aaltjes geringer was dan bij lichte maan. Voor geringe lichtverschillen zijn de aaltjes zeer gevoelig. Het schutten en lekken van water door de sluisdeuren oefent slechts in den naasten omtrek van de sluisdeuren zijn werking uit.

Zijn de aaltjes in het IJsselmeer aangekomen, dan komen ze daar tot rust om eventueel pas weer verder te gaan trekken als de temperatuur van het water boven de 15 à 16° C. stijgt. Als ze dan verder trekken zoeken ze zelfs den bovenloop der rivieren op.

Bij den weg naar de Sargassozee spelen vermoedelijk zoutgehalte en temperatuur eveneens een belangrijke rol. Voor een zoo gunstig mogelijke bevissching van de Waddenzee zal het vermoedelijk aanbeveling verdienen in den tijd van den trek van volwassen paling het zoutgehalte van de Waddenzee tijdelijk te verhoogen. De zilveraal is een veel kostbaarder object, dan de jongere aal, die tegenwoordig in hoofdzaak weggevangen wordt. Inlaten van meer glasaal, gevoegd bij een concentratie van de bevissching op zilveraal, zou een veel economischer bedrijf geven. Dat het IJsselmeer veel zoeter is dan vroeger de Zuiderzee, verklaart waarom de paling in het IJsselmeer blijft, zoodat de binnenwateren daardoor relatief palingarm worden. Toch kan men door middel van goede doorspoeling van de boezems van Friesland en Noord-Holland den palingstand daar verbeteren.

De levenscyclus van den paling is jarenlang met een geheimzinnig waas omgeven geweest, tot Grassi en Calandruccio, twee Italiaansche onderzoekers, aantoonden, dat een merkwaardig lancetvormig vischje, dat men tot dien tijd Leptocephalus brevisrostris had genoemd, de larve was van onzen Europeeschen paling. Het onderzoek van dr. Van Heusden brengt het probleem dichter bij zijn oplossing en geeft tevens een fraai voorbeeld van de wijze waarop de wetenschap de practijk kan dienen.

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Op 14 Juli werd in Duitschland het feit herdacht, dat de leider van den Arbeidsdienst, Reichsarbeitsführer Hierl, vijftig jaar geleden soldaat werd. Konstantin Hierl werd op 24 Februari 1875 als zoon van een hooger justitie-ambtenaar in Parsberg, in de Opperpalts, geboren. Op 14 Juli 1893 nam hij bij een Beiersch infanterieregiment dienst, werd twee jaren later tot luitenant bevorderd en kwam kort voor de eeuwwende op de militaire academie. Hij werd ingedeeld bij den generalen staf en vervolgens — hetgeen destijds nog een zeldzaamheid was — als Beiersche eerste luitenant naar den Pruisischen en algemeenen generalen staf overgeplaatst. Tijdens den eersten wereldoorlog diende hij als stafofficier bij den troep. Na de instorting richtte hij een vrijcorps, het „detachement Hierl" op, dat de Spartacusbenden in Beieren verdreef en vooral in Augsburg de orde herstelde. Tot 1924 was hij daarop in het Beiersche ministerie van Oorlog werkzaam. In 1929 sloot hij zich bij de N.S.D.A.P. aan. Hij werd organisatieleider in het Bruine Huis te München en later Rijksleider. Reeds van dien tijd dateeren zijn plannen tot de oprichting van den Arbeidsdienst, die echter eerst in 1935 bij de afkondiging van den algemeenen arbeidsdienstplicht verwezenlijkt konden worden. Begin September 1939 werd de arbeidsdienstplicht ook over de vrouwelijke jeugd uitgebreid. Zijn streven was het, den arbeidsdienst tot een noodzakelijke aanvulling van den schoolplicht te maken. Voor jongens moest hij tevens een brug slaan tot den militairen dienstplicht. Een karakteristieke indruk van het wel zeer fundamenteele vernieuwingswerk, dat Hierl door den arbeidsdienst als algemeen erkende prestatie voor de moderne samenleving in het leven riep, geeft zijn boek „Ausgewählte Schriften und Reden". Het toont aan, hoe de idee van den arbeidsdienst, na den wereldoorlog in Bulgarije uit een toestand van nationalen nood geboren, door Hierl's herschepping tot een Europeesche aangelegenheid van verstrekkende beteekenis geworden is, dat niet alleen een nuttigen dienst aan den bodem, doch zeer zeker ook aan den mensch beteekent.

HIERL

B. NEDERLAND — Weermacht - Krijgsgevangenschap - Veldartillerie, Luchtvaart en speciale afdeelingen opgeroepen —

19 Juli — Het dienstplichtige en reservepersoneel beneden den rang van officier, voor zoover het in Mei 1940 in werkelijken militairen dienst was, van het 6e regiment Veldartillerie, het 9e tot en met het 11e regiment Motorartillerie, de Wegentroepen, Spoorwegtroepen, Intendancetroepen, Rijdende Artillerie, Kustartillerie, Artillerie Meetafdeeling, het 1e regiment Luchtdoelartillerie, het 1e, 2e en 3e regiment Genietroepen, de Landstormkorpsen van den Motordienst, Luchtafweerdienst, Spoorwegdienst en Vaartuigendienst, alsmede de Militaire Luchtvaart, moet zich op 26, 27, 28, 29 of 30 Juli in de Waterlookazerne en het „Wehrmachtlager" te Amersfoort melden en zich in krijgsgevangenschap begeven. **(Vor. ber. Krijgsgevangenschap 5592 B)**

— Duitsche verdediging - Gen.-Veldmaarschalk von Rundstedt bezoekt Nederland —

19 Juli — Generaal-veldmaarschalk von Rundstedt heeft verscheidene dagen in Nederland doorgebracht, waar hij militaire installaties der kustverdediging en in het achterliggende gebied heeft bezichtigd.
(V. b. D'tsche verded. 5589 A; v. Rundstedt 5045 D)

— Landwacht - Opleiding verlengd tot vier maanden

19 Juli — Op 13 Juli heeft Mussert te Den Haag de eerste compagnieën van de Nederlandsche Landwacht, waarvan de vrijwillige diensttijd van drie maanden ten einde liep, geïnspecteerd en toegesproken.
Hij was vergezeld van ᛋᛋ-Obergruppenführer Rauter, den secretaris-generaal der N.S.B. Huygen, den Voorman der Germaansche ᛋᛋ in Nederland, Feldmeyer, de Heerbanleiders der W.A. Müller Lehning en Meulenberg, Banleider J. J. van der Hout, ᛋᛋ-Opperstormleider Jansonius en Onderbanleider Kelderman. De commandant der Landwacht, ᛋᛋ-Oberführer Knapp, meldde de aangetreden formaties aan den Leider, waarna deze de inspectie afnam.
Vervolgens werd door Mussert en generaal Rauter het woord gevoerd, waarbij de Leider o.a. mededeelde, dat de opleidingstijd welke voor de eerste lichting op drie maanden was bepaald, voortaan vier maanden zal duren. De thans opgeleide compagnieën hebben de gelegenheid vrijwillig nog een maand extra in dienst te blijven. **(Vor. ber. Ned. Landwacht 5547 C)**

Bezetting - Protesteerende artsen bieden verontschuldigingen aan —

19 Juli — Aan het einde van de dokterskwestie wordt van bevoegde zijde medegedeeld: 99,3% van alle dokters, die — zooals onlangs medegedeeld — den eensluidenden brief hadden geschreven, hebben schriftelijk bij den Rijkscommissaris hun verontschuldigingen aangeboden en tegelijkertijd overeenkomstige verklaringen afgelegd. Het is teekenend, dat de aanstichters van de briefactie, die, zooals bekend, zich volkomen op den achtergrond hebben gehouden, de handteekeningen van talrijke dokters hebben vervalscht en de erbij betrokkenen op deze wijze in een pijnlijken toestand hebben gebracht.
(Vor. ber. Artsen 5587 A)

Justitie - Verzuim verplicht gestelde vergadering gestraft —

19 Juli — De vrederechter heeft op 14 Juli dr. A. Scholte, den rector van het gymnasium te Leiden, die 30 November 1942 heeft nagelaten een door curatoren verplicht gestelde vergadering te bezoeken, welke was uitgeschreven door den burgemeester van Leiden, waarin dr. W. F. de Groot zou spreken over onderwijs en opvoeding in nationaal-socialistischen zin, veroordeeld tot acht dagen gevangenisstraf.

— Kinderloosheid, grond tot echtscheiding —

3 Juli — In 1937 zijn hier zekere R., Italiaan van geboorte, en mej. S. in het huwelijk getreden. Dit huwelijk bleef kinderloos, waarop R. zich tot de Haagsche rechtbank wendde met het verzoek het huwelijk ontbonden te verklaren. De rechtbank heeft R. niet ontvankelijk verklaard. De heer R. ging van deze uitspraak in hooger beroep. Het hof heeft nu overwogen, dat, waar het normale huwelijk mede op het verwekken van nakomelingschap is gericht en ook daarin een zijner zedelijke grondslagen vindt, de Nederlandsche openbare orde zich er niet tegen verzet, dat een buitenlandsche wetsbepaling de mogelijkheid biedt op grond van een reeds vóór het huwelijk bestaand gebrek bij een der echtgenooten, op vordering van den anderen echtgenoot, die met die omstandigheden bij het huwelijk onbekend was, binnen een redelijken termijn nadat hij daarvan heeft kennis genomen, de nietigheid van dat huwelijk te doen uitspreken. Wel heeft het Hof termen aanwezig geacht, overlegging van een medische verklaring te verlangen en daarom de uitspraak aangehouden.

Economie en financiën - Staatsleening —

19 Juli — Op 15 Juli verscheen de aankondiging van een staatsleening, groot één milliard gulden, waarvan reeds 300 millioen bij rijksfondsen en instellingen is geplaatst. De rentevoet is wederom 3½% en de looptijd 20 jaren. De koers van uitgifte is gesteld op 99¾. Het percentage van deelneming voor de institutioneele beleggers is 10% hunner activa.
Sedert het begin van den tweeden wereldoorlog werden door Nederland de volgende binnenlandsche leeningen geplaatst:

Januari	1940	*f*	300.000.000	tegen 4	% rente
Maart	1940	„	300.000.000	„ 4	% „
Februari	1941	„	500.000.000	„ 4	% „
November	1941	„	500.000.000	„ 3½	% „
November	1942	„	1.000.000.000	„ 3½	% „

(Vor. ber. Staatsleeningen 5318 A)

Politie - Preventieve maatregelen in Limburg en N.-Brabant —

19 Juli — De Gewestelijke politiepresident voor Brabant en Limburg, kolonel Kooymans, heeft voor zijn gewest een preventieve politie ingesteld. Deze heeft tot taak de samenleving te zuiveren van a-sociale elementen, die zonder dat hiertoe een rechterlijk vonnis van noode is, naar een werkkamp kunnen worden overgebracht. Bij de beoordeeling hiervan is de politie niet meer in de eerste plaats gebonden door wettelijke formules maar gaat men uit van het levend rechtsbegrip. Bij een onlangs te Eindhoven gehouden razzia zijn ruim honderd personen ingerekend, onder wie vele souteneurs. Voorts zijn talrijke beruchte lieden uit Oss, die het hoofd weer hadden opgestoken, naar een werkkamp overgebracht. Personen, die wegens hun gedrag uit het werkkamp ontslagen kunnen worden, komen bij hun terugkeer in de maatschappij direct onder contrôle van de plaatselijke politie te staan.
(Vor. ber. Oss 3851 A)

A. **NEDERLAND — Kunst en Kultuur - Muziek - Louis Zimmermann 70 jaar —**
19 Juli — Op 19 Juli werd de violist Louis Zimmermann 70 jaar. Ter gelegenheid van dit jubileum werd in het Concertgebouw te Amsterdam, waar hij gedurende vele jaren als eerste concertmeester voorging, een feestconcert gegeven. Louis Zimmermann trad daarbij op als solist in het vioolconcert van Brahms.

(foto Arbeiderspers)

Na een eerste engagement te Darmstadt kwam Zimmermann in 1899 naar Amsterdam, eerst als tweede concertmeester van het Concertgebouw. Van 1904 tot 1910 was hij te Londen verbonden als leeraar aan de Royal Academie of Music. Daarna ving zijn werkzaamheid aan als eerste concertmeester op de plaats, die hij dertig jaar zou vervullen en die hij pas in 1940, betrekkelijk in stilte, voor een jongeren opgaf.

— Muziekprijs voor Leo Ruygrok —
19 Juli — In het bijzijn van Hendrik Rijnbergen, leider van het Muziekgilde van de Nederlandsche Kultuurkamer en Jan Teunissen, leider van het Filmgilde der N.K.K., werd aan den bekenden Omroepdirigent en -componist Leo Ruygrok een prijs van het Muziekgilde overhandigd.

Arbeidsinzet - Dienstverplichting voor vrouwen en meisjes —
19 Juli — De Arbeidsbureaux hebben, zoo wordt officieel medegedeeld, het recht, meisjes en vrouwen, die wel in staat zijn, doch niet bereid zijn mede te werken, voor een bepaalden tijd voor een zeer dringende arbeidsplaats in Nederland te verplichten werk aan te nemen. Wanneer het aantal vrijwillige aanmeldingen niet de behoefte aan krachten dekt, zal voor bepaalde bedrijven met dienstverplichting moeten worden rekening gehouden. **(Vor. ber. Arbeidsinzet 5593 A)**

Toezicht op jeugdherbergen en kampeerboerderijen —
19 Juli — Het verblijf in zoogenaamde kampeerboerderijen, wilde jeugdherbergen en kamphuizen, waar, vaak zonder eenige contrôle, op dikwijls uiterst primitieve wijze logies wordt verstrekt, geeft herhaaldelijk aanleiding tot gegronde klachten over rumoer, wanordelijkheden of onzedelijkheid. Een landelijke reglementeering ter zake is thans in voorbereiding. In afwachting van die regeling heeft de secretaris-generaal van het departement van Justitie allen burgemeesters verzocht in hun gemeente het verschaffen van dag- en nachtverblijf aan kampeerders en trekkers, anders dan in de daartoe met toestemming van den burgemeester onder auspiciën en verantwoordelijkheid van den A.N.W.B. of de Nederlandsche Jeugdherbergcentrale (N.J.H.C.) opengestelde inrichtingen, te verbieden. Aan de toestemming van den burgemeester wordt als voorwaarde verbonden, dat in de genoemde inrichtingen slechts worden toegelaten, onderscheidenlijk de houders van kampeerkaarten of -bewijzen van den A.N.W.B. en de leden van de N.J.H.C. Voorts heeft de secretaris-generaal, teneinde de nauwgezette naleving van deze bepalingen te verzekeren, een verscherpt politietoezicht gelast **(Vor. ber. Jeugdherbergwezen 5362)**

Amerikaansche luchtaanval op Amsterdam —
19 Juli — Op 17 Juli hebben Amerikaansche vliegers bommen geworpen op woonwijken in Amsterdam-Noord. Van dezen aanval werden 150 Nederlandsche burgers het slachtoffer, onder wie vrouwen, religieuzen en kinderen; 69 personen werden zwaar, ongeveer 250 licht gewond. De tientallen vliegtuigen, die op groote hoogte bleven, gooiden lukraak hun bommenlast uit boven de arbeiderswijken in het Noordelijk gedeelte van de stad. De gevolgen waren verschrikkelijk. Een klooster, door den bekenden bouwmeester Kropholler gebouwd, kreeg een voltreffer. De daarnaast gelegen kerk van denzelfden bouwmeester werd eveneens getroffen. In het achtergedeelte van de kerk viel een bom, die een groot gat in het dak der kerk sloeg en vervolgens op den grond ontplofte, waarbij een geweldige ravage werd aangericht. De kerkbanken ter plaatse werden geheel versplinterd of door den luchtdruk een eind weggeslingerd, ook het orgel werd totaal vernield. In het klooster, dat voor een gedeelte werd vernield en overigens zware schade opliep, vonden vier zusters den dood, twee anderen werden zwaar gewond. Een schoolgebouw werd eveneens getroffen. Een politiebureau in de buurt kreeg een treffer. Drie agenten werden daarbij gedood. Ook een postkantoor, een zittingslokaal van den Geneeskundigen Dienst, een apotheek, een dokterswoning, een sigarenwinkel en tientallen huizen van arbeiders werden vernield. Den geheelen dag door bleven Luchtbeschermingsdienst en alle andere hulpdiensten voortreffelijk werk doen. De verontwaardiging over dien laffen aanval op deze arbeiderswijk was algemeen. Noch militaire doelen, noch fabrieken of industrieën werden getroffen. Louter particuliere gebouwen en woningen, louter burgers, onder wie vele kinderen, werden slachtoffer van de luchtpiraten.
(Vor. ber. Luchtaanvallen 5496 A)

B. **INSULINDE — Economie en Financiën - Java - Bankbiljettencirculatie —**
19 Juli — Op Java is het aan geld in omloop zijnde bedrag in de 16 maanden der Japansche bezetting gedaald van ongeveer *f* 500 tot ongeveer *f* 400 millioen. Deze daling wordt vooral toegeschreven aan de actieve prijspolitiek van het militaire bestuur, dat er in is geslaagd de levensmiddelenprijzen te stabiliseeren en ten deele zelfs te verlagen. **(Vor. ber. Java 5595)**

C. **DUITSCHLAND — Berlijnsche theaters gereorganiseerd —**
19 Juli — Ten einde het spelpeil te verhoogen en een betere concurrentie met de groote staats- en stedelijke theaters mogelijk te maken, is een aantal kleinere Berlijnsche schouwburgen vereenigd in een naamlooze vennootschap, de Berliner Künstler Bühne GmbH., een onderneming, die nauwe betrekkingen onderhoudt met het Duitsche filmbedrijf. Voor diverse theaters zijn nieuwe intendanten benoemd.

12 millioen vreemde arbeidskrachten tewerkgesteld —
19 Juli — Meer dan twaalf millioen buitenlandsche arbeidskrachten, met inbegrip van de krijgsgevangenen, zijn op het oogenblik binnen het Duitsche rijk in de Duitsche wapenindustrie werkzaam, schrijft de Deutsche Allgemeine Zeitung. Hierbij zijn nog niet gerekend, arbeiders en krijgsgevangenen, die in de bezette gebieden onder Duitsche leiding werkzaam zijn.
(V. b. Buitenlanders 5153 A; arbeidspotentieel 5573 E)

Rijkscommissariaat Oekraïne - Opvoering landbouwproductie; premiestelsel —
19 Juli — Ter stimuleering van de aflevering van landbouwproducten heeft men in de Oekraïne een premiesysteem ingevoerd, waaraan het recht op het koopen van schaarsche artikelen en verbruiksgoederen is verbonden. Bij de landbouwbevolking in de Oekraïne heerscht zelfs aan de eenvoudigste verbruiksgoederen groot gebrek. Ook de werkzaamheden op het veld zijn in het premiesysteem opgenomen, terwijl thans ook landarbeiders en employé's voor premies in aanmerking komen. Daar de vrije afgifte door de BAK-winkels (Bezugs- und Absatz-Kaufläden) van ge- en verbruiksgoederen is verboden, is de animo om premiebewijzen te verwerven grooter. Bij de aflevering van landbouwproducten ontvangen de boeren deze bewijzen, die een bepaalde puntenwaarde bezitten. Zij kunnen daarmede bij de BAK-winkels de waren koopen, die zij noodig hebben. Voor 1 pakje tabak b.v. zijn 10 punten noodig,

voor 1 liter wodka 100 punten, voor 1 sigaret 1 punt, voor 1 kg suiker 100 punten, enz. De distributie der premiegoederen ligt in handen van de Absatszentrale Ukraine GmbH. Men heeft het premiesysteem met succes toegepast bij den bouw van Russische rijtuigen. Deze actie werd in den herfst begonnen en had tot resultaat dat in den loop van den winter meer dan 100.000 van deze rijtuigen gereed kwamen. Voor elk rijtuig werd een premiebewijs ter waarde van 250 punten verstrekt, aldus Ec. Nieuws.

(Vor. ber. Kaartje Oekraïne 5377 A; Staatslandbouwbedrijven 5343 C)

— Arbeidsdienstplicht ingevoerd —

19 Juli — Voor mannen en vrouwen geboren tusschen 1922 en 1926 is de algemeene dienstplicht ingevoerd. De aan deze verplichting onderworpen Oekraïners zullen, hetzij in hun land, hetzij in het Rijk te werk worden gesteld, aldus Ec. Nieuws.

— Massagraven te Winnitza ontdekt —

19 Juli — Aan den Westrand der stad Winnitza in het district Sjitomir zijn uitgestrekte massagraven ontdekt, die in de jaren 1938 tot 1941 zijn gegraven en volgens voorzichtige schattingen vele duizenden lijken van door de Gepeoe vermoorde Oekraïners van beiderlei kunne, o.w. talrijke kinderen, bevatten.

Onder de hooge vruchtboomen van een uitgestrekten tuin met een totale oppervlakte van een ha is men op niet minder dan dertig massagraven gestuit.

(V. b. Massagraven Odessa 5504; Katyn 5597)

A. **ENGELAND — Weermacht - Geheime dienst —**

19 Juli — Het Engelsche tijdschrift „News Review" publiceerde bijzonderheden over den Engelschen geheimen dienst. Naar het blad mededeelde, bestaat deze uit zes afdeelingen en is hij gevestigd in een oud huizenblok in White Hall.

De eerste afdeeling is de F.O.I.D. (Foreign Office Intelligence Departement). Deze afdeeling is het „oog van Engeland", dat alle buitenlandsche staatskanselarijen bewaakt. Geen regeering, geen hof, geen ambassade, zelfs geen gezantschap ontkomt aan de nasporingen van deze afdeeling, die bestaat uit personen uit hooge maatschappelijke kringen, die met alle politieke kringen betrekkingen onderhouden. De tweede afdeeling is de N.I.D. (Naval Intelligence Department) met een onderafdeeling, de geheime dienst van de vloot. Deze afdeeling is belast met de contrôle van de Engelsche vloot. In het derde gebouw is de W.O.I.D. (War Office Intelligence Department) gevestigd, die tot taak heeft nasporingen te doen in alles wat met den oorlog samenhangt. Het vierde gebouw van het mysterieuze huizenblok van White Hall huisvest den binnenlandschen geheimen dienst. Deze bewaakt alle vreemde elementen in Engeland en slaat het optreden van politieke formaties gade. In het zesde gebouw bevindt zich de C.I.D. (Colonial Intelligence Department) met de onderafdeeling I.I.D. (Indian Intelligence Department). Deze afdeelingen houden zich bezig met het Britsche imperium, waarbij de onderafdeeling speciaal is belast met de bewaking van Br.-Indië.

Elk der zes organisaties van den geheimen dienst wordt geleid door een specialist, die slechts in verbinding staat met zijn directe medewerkers. Deze afdeelingsdirecteuren hebben slechts toegang tot hun afdeeling en weten niets van de werkzaamheden van de andere bureaux. Boven deze zes directeuren staan zeven „geografische directeuren", waarvan elk het werk van de agenten van zijn eigen bureau controleert. Boven allen zweeft de „chef", onder wien het geheele apparaat van den geheimen dienst staat. Hij wordt volgens een oud ceremoniëel, dat sedert den tijd van Cromwell niet is gewijzigd, gekozen. Zoodra hij is gekozen, wordt hij gehaald en wordt hij onmiddellijk in zijn functie geïnstalleerd. Uit een waardevolle cassette neemt tijdens deze installatie een der directeuren een gouden sleutel, dien hij den zoo juist gekozen chef overhandigt. Deze sleutel is die van het werkvertrek van den koning, en de ceremonie van overhandiging aan den chef van den geheimen dienst doet uitkomen, dat deze ook tot taak heeft „de persoon van den koning en de functie van Zijne Majesteit te bewaken". Op het oogenblik van de overhandiging van den sleutel verliest de nieuwe chef zijn identiteit. Zijn onderteekening onder alle officieele documenten luidt: „the unkown quantity" (de onbekende grootheid). Hij is de eenige, die zich in de omgeving van den koning mag ophouden zonder te voren te zijn aangediend. (Alg. H'blad)

B. **GRONDSTOFFEN — Petroleum - Problemen der Ver. Staten —**

19 Juli — In de Vereenigde Staten begint men zich zorgen te maken over de petroleumvoorziening. De minister van marine, Knox, heeft gewezen op de groote moeilijkheden, waarmede de Amerikaansche marine heeft te worstelen; indien voor het einde van 1943 de petroleumproductie in de V.S. niet verhoogd zou worden, zeide hij, zou de marine voor ernstige problemen komen te staan. Bovendien, Amerika moet verder kijken, want indien het verbruik op de normale wijze zou doorgaan, zouden de ondergrondsche voorraden in ongeveer veertien jaar zijn uitgeput. Op het oogenblik is de toestand van dien aard, dat, bij een stijgende behoefte voor militaire doeleinden, door nieuw aangeboorde bronnen nog slechts een derde van de hoeveelheid wordt geleverd, welke in 1939 werd voortgebracht. Met vernieuwde kracht wordt daarom op het aambeeld gehamerd, zich buiten Amerika van de noodige petroleumreserves te voorzien. Zoo verklaarde Ickes, de petroleumdictator en minister van binnenlandsche zaken, onlangs, dat de nog vrijwel onaangetaste petroleumvoorraden in Saoedisch Arabië, Irak en Iran, de grootste der wereld zijn. Zij zijn practisch onuitputtelijk en de Vereenigde Staten dienen er voor te zorgen, dat zij onder Amerikaansche contrôle komen.

Reeds werden na een zorgvuldige voorbereiding van jaren Mexico en Venezuela onder Amerikaanschen invloed gebracht, met uitschakeling van de Engelsche belangen en Jesse Jones kondigde als leider der Refico de oprichting van een nieuwe dochtermaatschappij aan n.l. de Petroleum Reserve Corp., welke tot taak zal hebben, het aankoopen van petroleum en petroleumproducten, het vormen van olievoorraden en het vormen van voorraden buiten de V.S.

Ook ten aanzien van de synthetische benzinebedrijven wenscht Amerika den achterstand in te halen. Ickes wees er nog op, dat de Imperial Chemical Industries, naar het Duitsche voorbeeld, thans in Engeland bezig is met de productie van synthetische benzine in een bedrijf, dat een dagelijksche capaciteit van 3500 vaten zou hebben. De kosten van deze benzine zouden tusschen 12 en 15 $-cents per gallon liggen, hetgeen met de natuurlijke benzine nog een nadeelig verschil van 10 $-cent zou uitmaken; er wordt evenwel op gerekend, dat de kostprijs door een verdere chemische ontwikkeling verlaagd kan worden.

(Vor. ber. Petroleumreserves 5275 D)

C. **ZUID-AFRIKAANSCHE UNIE — Gouverneur-Generaal overleden - J. de Ren benoemd —**

19 Juli — De Britsche berichtendienst maakt den dood bekend van den Gouverneur Generaal van de Zuid-Afrikaansche Unie, sir Patrick Duncan. De chief justice J. de Ren werd belast met de waarneming van de functie van den overledene. **(Vor. ber. Duncan 2547 F)**

D. **CANADA — Binnenland - Toekomstige status —**

19 Juli — Volgens een bericht in het Londensche dagblad „News Chronicle" heeft zich, naar een onderzoek van het Gallup-instituut over den toekomstige status van Canada, bijna de helft van de Canadeesche bevolking, 46%, ervoor uitgesproken hetzij een onafhankelijke staat te worden of Canada bij de Ver. Staten te doen aansluiten. **(Vor. ber. Canada 4998 C)**

E. **AUSTRALIE — Parlementsontbinding - Nieuwe verkiezingen —**

19 Juli — Zooals Reuter uit Canberra bericht, werd daar de reeds verwachte ontbinding van het Australische parlement als gevolg van de afwijzende houding ten opzichte van het gevolgde bestuursbeleid door minister-president Curtin bekend gemaakt. De nieuwe verkiezingen zullen op 21 Augustus plaats hebben; het nieuwe parlement moet vóór 27 September bijeengekomen zijn. **(Vor. ber. Kabinet 4922 B)**

F. **ZWITSERLAND — Engelsche bomaanval —**

19 Juli — In den nacht van 12 op 13 Juli is op verscheidene plaatsen in Zwitserland, o.m. in Bern en Genève, luchtalarm gemaakt, dat ongeveer drie uur duurde. Bij Bouveret, aan het meer van Genève, is een vliegtuig verongelukt, waarbij vijf inzittenden om het leven kwamen. Op drie plaatsen in de buurt van Bern werden bommen geworpen. In Riggisberg werd een huis vernield en een tweede raakte in brand. Een tweede Engelsche bommenwerper is bij Sitten, de hoofdstad van het kanton Wallis, verongelukt. De

lading bommen had het vliegtuig in de bergen uitgeworpen. Van de bemanning werden zeven man gedood. Het Zwitsersche gezantschap te Londen heeft opdracht gekregen met groote beslistheid te protesteeren tegen de nieuwe schending van de Zwitsersche neutraliteit door talrijke Britsche vliegtuigen en herstel te eischen van de schade, die door de op talrijke plaatsen gevallen bommen is veroorzaakt.
(Vor. ber. Neutraliteit 4351 A)

A. **PERSWEZEN — Tweede Journalistencongres te Weenen beëindigd —**
19 Juli — Op 24 Juni is het tweede internationale journalistencongres te Weenen geëindigd. Stabsleiter Sünderman sprak zijn waardeering uit voor den omvangrijken arbeid van het gedenkwaardige congres, waaraan meer dan 300 journalisten uit 21 landen hebben deelgenomen. Behalve vertegenwoordigers van de staten, die verbondsleden der unie zijn, n.l. Duitschland, Italië, Spanje, Hongarije, Roemenië, Bulgarije, Kroatië, Slowakije en Noorwegen, waren vertegenwoordigers aanwezig uit Japan, Frankrijk, België, Nederland, Zweden, Zwitserland, Denemarken, Littauen, Letland, Estland, Albanië, Br. Indië, den Libanon en Servië. **(Vor. ber. 2de congres 5578 A)**

B. **ZWEDEN — Preventieve maatregelen tegen invasie —**
19 Juli — In de Zweedsche pers verschenen uittreksels uit een door de regeering gepubliceerde brochure, houdende instructies aan de bevolking voor het geval van een invasie. Daarin wordt o.m. gezegd: „Zweedsche burgers, denkt er aan, iederen aanval op de vrijheid en zelfstandigheid van het rijk zal met wapengeweld het hoofd worden geboden. Maar de rechtsstaat Zweden wil daarbij de geboden van het volkenrecht en de internationale regels van de oorlogvoering nakomen, waarbij Zweden zich heeft aangesloten. Deze internationale rechtsregels zullen door ons, Zweden, toegepast worden, hoe de vijand zich ook gedraagt. Ook wanneer de vijand ze met voeten treedt, willen wij ze heilig houden".
(Vor. ber. Defensie 5443 B)

C. **OOST-AZIE — Maleische sultans tot samenwerking met Japan bereid —**
19 Juli — De Japansche premier Tojo had in Sjonan (Singapore) een bijeenkomst met acht Maleische sultans. Sultan Obrahim van Johore hield een toespraak, waarin hij in naam van alle Maleische sultans verzekering aflegde van de bereidwilligheid, met Japan in de Groot-Oost-Aziatische politiek samen te werken.

D. **LANDBOUW EN VEETEELT — Sprinkhanenbestrijding —**
19 Juli — Enorme scharen sprinkhanen zwermen in de laatste weken boven Egypte. Reeds zijn enkele geweldige sprinkhanen-wolken boven het Nijldal neergelaten en hebben groote gedeelten van den oogst vernield. Deze zwermen komen uit Hedsjas en zijn de Roode Zee en de Arabische woestijn overgevlogen. Het Egyptische ministerie van Landbouw heeft het ministerie van Oorlog te hulp geroepen ter bestrijding van deze plaag. Verkenningsvliegtuigen kondigen voortaan de nadering der sprinkhanen aan. Zij worden dan met vlammenwerpers, gas, en luchtdoelartillerie bestreden. Deze laatste treedt slechts in werking om den sprinkhanen, die vrij gevoelig zijn voor lawaai, te beletten neer te strijken. Van 2 tot 3 Juli en van 21 tot 22 Juli zal een sprinkhanenconferentie worden bijeengeroepen, waaraan vertegenwoordigers van alle landen van het Nabije Oosten zullen deelnemen.

E. **ROEMENIE — Weermacht - Onderwijs en Opvoeding —**
19 Juli — In Roemenië werd onder de naam „Militair-college Maarschalk Jon Antonescu" in de stad Curtea de Argesch een instituut opgericht, waarop kinderen en weezen van frontstrijders opgenomen worden om op staatskosten een opvoeding te ontvangen overeenkomstig hun aanleg. Het college begint met een lagere school van vier klassen, waarop een ambachtschool van drie of acht klassen of een lyceum van acht klassen aansluit. Toelating wordt door aanleg, prestatie en voorliefde beslist. Met de scholen zijn tehuizen, internaten verbonden, waarin scholieren op staatskosten verpleegd worden. Het getal der scholieren is voorloopig nog onbepaald.

F. **FINANCIEN EN ECONOMIE — Bankbiljettencirculatie - Overzicht —**
19 Juli — Evenals de stijging der staatsschuld is ook de uitbreiding van den bankbiljettenomloop in alle landen een oorlogsverschijnsel. Het volgende staatje geeft een overzicht van de stijging van de circulatie van bankbiljetten in verschillende landen (in milliarden (voor Groot-Brittannië in millioenen) der landsvaluta), aldus Econ. Nieuws.

	Einde 1939	Juni 1943	in %
Noord-Amerika	4,59	13,62	+ 197
Frankrijk	151,3	419,5	+ 177
België	27,99	73,61	+ 163
Roemenië	48,80	120,5	+ 147
Nederland	1,152	2,554	+ 122
Groot-Duitschland .	12,75	25,71	+ 102
Groot-Brittannië ..	554,6	946,9	+ 71
Japan	—	7.16	—

(V. b. Omvang bankbiljetten Nederland 5470 B)

G. **RELIGIE — Orthodox Russische Kerk —**
19 Juli — In „Wille und Macht", orgaan voor de nationaal-socialistische jeugdleiders in Duitschland, behandelde Hans Koch in een artikel: „Het plebisciet der Katacomben", de vraag wat er over is van de orthodox Russische Kerk in de door Duitschland bezette gebieden na een Sovjetregiem van bijna vijfentwintig jaar. Het Alg. H'blad ontleent daaraan het volgende:
De innerlijke ineenstorting der orthodox Russische Kerk in 1917 beantwoordde geenszins aan de uiterlijke. Want, toen de Duitsche bezetting grootere bestendigheid kreeg en geleidelijk aan door een burgerlijk bestuur werd vervangen, ontpopten steeds weer nieuwe fabrieksarbeiders, Kolchosniki en kantoorbedienden zich als voormalige monniken en priesters. Na een kort onderzoek door gemeenteleden en kerkelijke besturen kregen zij gewoonlijk een aanstelling en begonnen godsdienstoefeningen te houden. De salarieering der nieuwe ambtsdragers geschiedt in den regel door levensmiddelen. Hun aanspraken op kost en inwoning zijn trouwens buitengewoon gering. In den allerlaatsten tijd is men er toe overgegaan ook geschikt geachte leeken tot priesters te wijden hetgeen geschiedt door enkele oude bisschoppen, die men nog juist bijtijds uit gevangenissen of ziekenhuizen heeft kunnen bevrijden. De voorwerpen, die noodzakelijk zijn voor den eeredienst, zijn eveneens weer plotseling te voorschijn gekomen. Slechts de zoogenaamde Ikonostasin konden niet in den vroegeren omvang worden hersteld. Hun anti-bolsjewistische houding brengen de Kerken in dien zin tot uitdrukking, dat de haat in iets positiefs wordt veranderd. Het gehate bolsjewisme wordt niet vervloekt, doch de bevrijder wordt gezegend. En als bevrijder noemen de liturgische gezangen in de weer ontstane gemeenten den Führer. Adolf Hitler en de Duitsche weermacht worden in iedere godsdienstoefening plechtig genoemd. Waar men vroeger voor de tsaren bad, luidt nu de bede: „en wij bidden ook voor Adolf Hitler, den Führer van het Duitsche Rijk en voor zijn ridderlijk leger, dat ons heeft bevrijd van het juk der godloozen." **(Vor. ber. Russ. bisschoppen 3038 B; Gr. K. Bisschoppen Oekraïne 4820 H)**

Roomsch Katholieke kerk - Pauselijke encycliek —
19 Juli — Paus Pius XII heeft op 29 Juni een encycliek gericht tot de katholieke christenheid, die zich in principieele theologische beschouwingen bezig houdt met het mystieke karakter van de katholieke kerk. De encycliek begint met de woorden: „Mystici corporis Christi". Het eerste deel geeft een theologische verklaring van het begrip Kerk; het tweede behandelt de vereeniging van den mensch met Christus in en door de kerk. De Paus herinnert aan de encycliek van zijn voorganger Paus Leo XIII: „Satis cognitum" en ontwikkelt de leerstellingen daarvan voor de nooden van het huidige oogenblik.
(Vor. ber. Paus Pius XII 5595 F; eerste encycliek Paus Pius XII 4001 A)

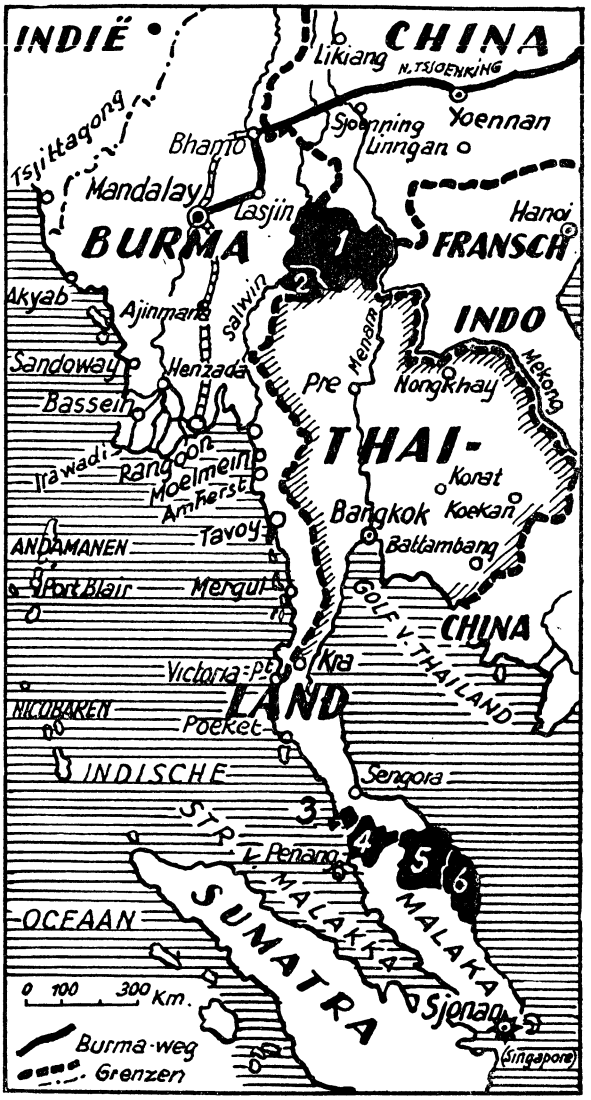
H. **WERELDOORLOG — Oorzaken - Duitsche publicatie —**
19 Juli — De archiefcommissie van het ministerie van buitenlandsche zaken, die de in Duitsch bezit geraakte politieke documenten van de vijandelijke mogendheden verzamelt, schift en gebruikt, heeft een aanvang gemaakt met de publicatie van een reeks geschriften: „Het ontstaan van den oorlog van 1939, ge-

heime documenten uit Europeesche archieven". Het gereedgekomen eerste deel van de serie „Roosevelts weg naar den oorlog" bevat 33 oorkonden van Franschen, Poolschen, Belgischen en anderen oorsprong, die een inzicht geven in de motieven, methoden en het doel van de buitenlandsche politiek van den president der Vereenigde Staten, alsmede van diens drijven naar een oorlog tegen Duitschland.

A. **VER. STATEN — Wendell Willkie candidaat voor presidentschap —**
19 Juli — Naar de Britsche berichtendienst meldt heeft Wendell Willkie 14 Juli te New York verklaard, dat hij in den herfst van 1944 zich candidaat voor het presidentschap zal laten stellen.
(Vor. ber. Wendell Willkie 5265 A; candidaat presidentschap 4292 B)

B. **LUCHTVAART — Verkeer - Na-oorlogsche burgerluchtvaart —**
19 Juli — De Amerikaansche luchtvaart zal na den oorlog noodgedwongen moeten samenwerken met de Engelsche, maar zij is ervan overtuigd, dat zij de leiding tot zich trekken en behouden zal, schrijft de Washingtonsche correspondent van de „Times". Een maand of vier geleden begon deze kwestie op te duiken. Zij heeft als een steen welke in het water wordt geworpen, heel wat beroering gewekt. Onderstaatssecretaris Berle kondigde ten slotte aan, dat men met de Engelschen een conferentie zou beleggen. Maar sedert dien heeft de publieke belangstelling zich op andere dingen gericht. Zelfs de verklaring van de Amerikaansche luchtvaartautoriteiten, dat de U.S.A. in 1950 een half millioen privé-, handels- en militaire vliegtuigen zouden bezitten, boezemde den man in de straat nauwelijks belang in, ofschoon zij voor de spoorwegen en de scheepvaart toch wel een zwaren schok moet hebben beteekend. Men is evenmin er in het bijzonder bij geinteresseerd, dat men later in tien uur naar Parijs en Londen zal kunnen vliegen en in 26 uur naar Tsjoengking. In de betrokken kringen vergenoegt men zich er mee eenvoudig vast te stellen, dat Amerika in de lucht allen anderen vooruit zal wezen. Doch men vergeet, zoo voegt de „Times"-correspondent daaraan toe, dat juist op dit gebied isolatie niet mogelijk is, want weerberichten en radionieuws zijn juist hier onontbeerlijk en de Amerikaansche luchtvaart zal op alle groote trajecten op zeer nauwe medewerking van het buitenland zijn aangewezen.
Over hetzelfde thema schrijft de New Yorksche vertegenwoordiger van de „Daily Express" eveneens. Hij zegt, dat de voorbereidselen voor de Anglo-Amerikaansche conferentie in zake de civiele luchtvaart na den oorlog zoo gecompliceerd zijn, dat men deze conferentie, welke in Londen zal plaats vinden, waarschijnlijk eerst in September 1943 zal kunnen houden. Men doet daarmede zeer geheimzinnig en gaat daarbij zoover, dat geen enkele Amerikaansche of Engelsche luchtvaartmaatschappij aan de conferentie zal mogen deelnemen. Geen van deze maatschappijen zal een monopolie verkrijgen. Het groote probleem is intusschen, wat men met de overtollige fabrieken en vliegtuigen zal moeten aanvangen, want slechts een tiende daarvan zal men voor civiele doeleinden noodig hebben. Menige Amerikaansche vliegtuigfabriek overweegt thans reeds de toekomstige fabricage van waschmachines of automobielen. **(V. b. Luchtvaart 5531 C)**

C. **THAILAND — Grenswijziging - Nieuwe gebiedsdeelen —**
19 Juli — In de Thailandsche hoofdstad Bangkok werd tusschen den Japanschen minister-president Tojo en den Thailandschen minister-president Lunag Bipoel Songgram een overeenkomst gesloten, die de grenzen van Thailand herziet. Volgens deze overeenkomst draagt Japan aan Thailand het bestuur over van de vier Maleische staten Kedah, Perlis, Kelantan en Trengganu en tevens van de beide districten Mongpang en Kengtang der Zuidelijke Sjanstaten. De genoemde gebieden heeft Engeland in het jaar 1909 het toenmalige Siam ontnomen. Het feit, dat Siam in den eersten Wereldoorlog aan de zijde van Engeland vocht en daardoor op teruggave van zijn geroofd gebied hoopte, heeft Engeland niet ertoe gebracht, dezen wenschen te voldoen. De overeenkomst, thans tusschen Songgram en Tojo gesloten, heeft in beide landen groote voldoening ontmoet. Zoowel Japansche als Thailandsche bladen betoogen, dat hierdoor de politiek van Groot-Aziatische ruimte-ordening, zooals Tojo die bij het begin van het zittingsjaar voor den Japanschen Rijksdag uiteenzette, haar practische verwezenlijking vindt. Thailandsche bladen voeren aan, dat door deze grootmoedige daad Japan bewezen heeft, dat het vrede- en ordelievende bedoelingen ten opzichte van de Oost-Aziatische volkeren heeft.

(Weltbild/Gliese-kaart ontleend aan de D. Z. i. d. Niederl.)

De tot Thailand teruggekeerde gebieden zijn in zwart op de kaart aangegeven. 1: Kengtang, 2: Mongpang, 3: Perlis, 4: Kedah, 5: Kelatan, 6: Trengganu.
(V. b. Gebiedsuitbreiding 4602 C; Kaartje 4466 A)

D. **LANDBOUW — Argentijnsche maïsoogst 1943 —**
19 Juli — De Argentijnsche maïsoogst 1943 bedraagt volgens schatting van het ministerie van Landbouw van Argentinië slechts 1 millioen ton (1942 9 millioen, 1941 10.24 millioen ton) als gevolg van de buitengewone droogte in Januari tot Maart. Daar het binnenlandsche verbruik incl. de behoefte aan zaaigoed 2.6 millioen ton bedraagt en de voorraden uit oudere oogsten in Maart slechts 1.6 millioen ton bedroegen, zullen productie en verbruik in Argentinië, den grootsten maïsexporteur der wereld, ongeveer met elkaar in evenwicht zijn. Deze situatie verklaart het maïsexportverbod.
De Landbouwcommissie van den Senaat der Vereenigde Staten heeft een resolutie aangenomen om den maximummaïsprijs te verhoogen van $ 1.07 tot $ 1.40 per schepel. Door deze prijsverhooging hoopt men den maïsaanvoer te kunnen vergrooten. De prijs voor voedermaïs bedroeg den laatsten tijd reeds $ 1.35 tot $ 1.40.
(Vor. ber. Granen 3572 E)

DE WERELDOORLOG

A. DUITSCHLAND EN ITALIE — Sovjet-offensief aan het geheele Oostfront - Landing op de Noorsche kust verijdeld - Westelijk Sicilië ontruimd - Luchtaanval op Rome. —

OOSTELIJK FRONT —

Hoofdkwartier van den Führer, 17 Juli — Het opperbevel der Weermacht deelt mede: Terwijl de gevechtsactiviteit ten Noorden van Bjelgorod verminderde, duurden de zware afweergevechten in het gebied van Orel voort. In den geheelen sector werden wederom 251 pantserwagens kapotgeschoten. Van de rest van het front wordt het afslaan van verscheiden aanvallen op de Oostelijke linies van het Koebanbruggenhoofd en van verscheiden plaatselijke aanvallen van het Mioesfront gemeld.

18 Juli — De slag is tot het zuidelijke front uitgebreid en is in totaal aan hevigheid toegenomen. Na hevige voorbereiding door de artillerie gingen de Sovjets aan het front van de Mioes en den Donetz tot den aanval over. Er worden tegenaanvallen ondernomen om kleine plaatselijke wiggen te zuiveren. In het gebied van Orel duren de zware afweergevechten met onverminderde hevigheid voort.

19 Juli — De sovjettroepen bestormden tevergeefs het midden en het zuidelijk deel van het front. Zij leden daarbij opnieuw zware verliezen en verloren 337 vechtwagens. Aan het Koebanlandingshoofd staakte de de vijand tengevolge van zijn verliezen in den loop van den middag zijn aanvallen. Aan de Mioes en den Midden-Don zetten de Sovjets hun doorbraakpogingen voort. Ten Noorden van Bjelgorod werden de in verschillende golven aanvallende formaties van de Sovjets uiteengeslagen. In het gebied van Orel weerden onze troepen in gevechten met wisselend verloop, de op talrijke plaatsen van het front gelanceerde aanvallen onder zeer zware verliezen van den vijand af.

20 Juli — De stormloop der bolsjewisten strandde op den succesvollen afweer onzer door de luchtmacht voortreffelijk gesteunde troepen. Op het Koebanbruggenhoofd strandden vijandelijke aanvallen op de heuvelstelling ten Westen van Krymskaja. Met nieuwe versterkingen herhaalde de vijand zijn doorbraakaanvallen aa n de Mioes en aan de Midden-Donets, zij werden in zware en heen-en-weer golvende gevechten afgeslagen. Terwijl van het gebied ten Noorden van Bjelgorod slechts plaatselijk begrensde aanvallen van den vijand gemeld worden, duren de zware afweergevechten in het gevechtsgebied van Orel voort.

21 Juli — Aan de Mioes en den middenloop van de Donetz probeerde de vijand met sterke infanterie- en pantserstrijdkrachten ons afweerfront te doorbreken. Hevige vijandelijke aanvallen en stormloopen wisselden met eigen tegenaanvallen af. In het gebied van Orel werd vooral ten Oosten en Noorden van de stad de zware afweerslag voortgezet. In het Zuidelijk deel van dezen frontsector werden over een breed front ondernomen aanvallen van de Sovjets afgeslagen, plaatselijke wiggen werden afgegrendeld. Onder de bescherming van dichten mist ondernamen de bolsjewisten in den nacht van 19 op 20 Juli met vrij sterke strijdkrachten een landingspoging aan de kust van Noordelijk Noorwegen bij Vardö. In het terstond losbarstende vuur van alle ter verdediging van de kust opgestelde eenheden stortte de landingsactie van den vijand ineen. Hij moest zich onder verliezen in den dikken mist terugtrekken.

In den tijd van 5 tot 19 Juli werden in de felle aanvals- en afweergevechten aan het Oostelijk front 45.172 gevangenen gemaakt, terwijl 4.827 pantserwagens door formaties van het leger, van de Waffen-SS en door luchtdoelartillerie van de luchtmacht kapotgeschoten en verscheiden honderden andere Sovjet-pantserwagens door vliegende formaties van de luchtmacht werden vernietigd. Bovendien werden 2.201 stukken geschut alsmede 1.080 granaatwerpers buitgemaakt of vernietigd. In denzelfden tijd werden 2.344 Sovjet-vliegtuigen omlaaggeschoten.

22 Juli — De Sovjets zetten aan het geheele front van de Zee van Azov tot aan het frontgedeelte van Orel hun pogingen door de Duitsche stellingen heen te breken voort. Hun ten deele met versche troepen uitgevoerde aanvallen, waarvan de zwaartepunten bij Koeibisjowo, Isjoem ten Noorden van Bjelgorod en in de bocht bij Orel lagen, stortten hetzij in het afweervuur en den bommenregen voor de eigen linies ineen of werden in de voornaamste strijdlinie na een gevecht van man tegen man tot staan gebracht. Plaatselijke geslaagde doorbraken konden overal na een onmiddellijken tegenaanval te niet worden gedaan.

23 Juli — De vijand breidde zijn groote aanvallen tegen het Oostelijke front naar andere sectoren uit. Niettemin bleven zijn pogingen om, zonder te letten op verliezen, een doorbraak te bereiken, vergeefsch.

24 Juli — Bij het bruggenhoofd van den Koeban, aan het Mioes- en Donetzfront, bij Bjelgorod alsmede ten Zuiden van het Ladogameer zijn de doorbraakpogingen van de Sovjets op bloedige wijze afgeslagen.

Overzicht —

Uit de Duitsche legerberichten blijkt, dat de bolsjewisten nog steeds in staat zijn geweldige massa's materiaal in den slag te brengen. Ten koste van alles trachten zij op verschillende punten door te breken en wel ten Oosten van Orel en ten Zuiden van Soechinitsji, alwaar ook het zwaartepunt van den strijd ligt. Over den strijd aan de centrale Donetz wordt bekendgemaakt, dat de bolsjewisten er niet in geslaagd zijn op den Westelijken oever van de rivier vasten voet te krijgen. Deze gevechten, alsmede die bij Lissitsjansk, worden in tot oordeelen bevoegde kringen te Berlijn als zuivere opluchtingsoffensieven gekwalificeerd, die niet vergeleken kunnen worden met het geweld van den strijd tusschen Orel en Bjelgorod.

Het materiaal, dat door de roode troepen gebruikt wordt, bestaat hoofdzakelijk uit producten der eigen industrie. De rol van het Britsche en Amerikaansche materiaal is van ondergeschikt belang. Volgens Duitsche schattingen hebben de bolsjewisten ongeveer 50 pCt. van het bij Orel in den slag gebrachte materiaal verloren. Bij Soechinitsji bedroegen de verliezen volgens dezelfde waarnemers ongeveer 30%. Deze verliezen moeten op den duur zelfs voor de bolsjewisten catastrophaal worden, daar men niet kan aannemen, dat zij, ondanks den hoogen stand van de productiecijfers, niet snel tot uitputting van de voorraden zouden kunnen leiden.

ZUIDELIJK FRONT —

17 Juli — In Sicilië en in het bijzonder in de gebieden van Agrigento en Catania is hardnekkig gevochten. In weerwil van de krachtige aanvallen, welke hij heeft ontketend en de zware verliezen, die hij heeft geleden, is de vijand er niet in geslaagd verdere voordeelen te behalen. Torpedovliegtuigen en bommenwerpers van de spil deden hevige aanvallen op vijandelijke schepen in de zône van Kaap Passero en in de nabijheid der havens Syracuse en Augusta. Een schip van 7000 ton geraakte in brand en zonk. Vijandelijke luchtaanvallen op Napels, Bari, Reggio in Calabrië en Messina veroorzaakten geen belangrijke schade en maakten een beperkt aantal slachtoffers. Over Rome vlogen in den nacht vliegtuigen, die propagandavlugschriften lieten vallen.

18 Juli — In het gebied van Sicilië zijn de gevechten in hevigheid toegenomen. Onder den druk van sterke pantserstrijdkrachten werd de stad Agrigento ontruimd. Doeltreffende aanvallen van de luchtmacht waren gericht op vijandelijke troepen en scheepsdoelen aan de Oostkust van Sicilië.

19 Juli — Op Sicilië bieden Duitsche en Italiaansche troepen voor een deel aan een beweeglijke frontlijn den vijand verder verbitterden weerstand.

In den loop van operaties, overdag en des nachts door de Italiaansche en Duitsche luchtstrijdkrachten ondernomen, werden de vijandelijke scheepvaart nieuwe verliezen toegebracht. Een schip van 12.000 ton, dat met munitie was geladen, werd door een torpedovliegtuig getroffen en opgeblazen.

Eenige honderden Amerikaansche bommenwerpers hebben op 19 Juli gedurende drie uren een aanval op Rome uitgevoerd. De schade is zeer groot. O.a. werden gebouwen, die gewijd zijn aan de uitoefening van het geloof en aan de wetenschap, alsmede arbeiderswoonwijken, zwaar getroffen en ten deele verwoest, met name de basiliek San Lorenzo, het kerkhof Verano, de universiteitsstad, het gebouwencomplex van de polikliniek, de woonhuizen der stadswijken Prenestina en Latina. Het tot dusver vastgestelde aantal slachtoffers der burgerbevolking bedraagt 717 dooden en 1599 gewonden.

20 Juli — De versterkte vijandelijke druk op de positie van de As-troepen op Sicilië blijft hardnekkigen weerstand vinden. Ten Oosten van Sicilië hebben Italiaansche duikbooten een schip van 8000 brt. tot zinken gebracht en een tweede schip met groote tonnage getorpedeerd. De Duitsche en Italiaansche luchtmacht zette haar aanvallen op de transportvloot van den vijand voort. Bij deze aanvallen werd onder meer een vijandelijk vrachtschip van meer dan 10.000 ton door bommen tot zinken gebracht.

21 Juli — In den centralen sector van het front op Sicilië hebben de Spiltroepen na hevige gevechten Caltanisetta en Enna ontruimd en nieuwe stellingen betrokken. Van 10 tot 20 Juli werden 228 vijandelijke pantserwagens vernield en een honderdtal beschadigd, terwijl de vijand talrijke andere bij de landingsoperaties heeft verloren. Zware Duitsche bommenwerpers hebben in den nacht van 20 Juli de haven van Malta aangevallen, zij troffen havenwerken en zeven koopvaardijschepen, waarvan er twee als gezonken kunnen worden beschouwd. Duitsche torpedomotorbooten hebben in de wateren van Sicilië twee torpedojagers en een stoomschip van 3.000 ton tot zinken gebracht.

Bij vijandelijke luchtaanvallen op Napels en plaatsen in Campania Calabrië en Sardinië werden lichte schade en een gering aantal slachtoffers veroorzaakt, luchtdoelbatterijen schoten twee toestellen neer te Napels, een te Salerno en een in de omgeving van Decimo (Cagliari). Een Duitsche formatie motortorpedobooten ondernam een nachtelijke actie tegen de door den vijand bezette haven van Syracuse en bracht in een verrassenden aanval 2 torpedojagers en een schip van 3000 brt. tot zinken.

22 Juli — Op Sicilië kwam het slechts in het Oostelijk deel tot gevechtshandelingen. De aanval van een Engelsche gevechtstroep werd uiteengeslagen. Bij den aanval op scheepsdoelen in de haven van Augusta in den nacht van 21 Juli bracht het Duitsche luchtwapen een tankboot van 10.000 brt. tot zinken en beschadigde door voltreffers vijf andere schepen alsmede een pantser-landingsboot. Een Duitsche duikboot drong in een vermetelen aanval de haven van Syracuse binnen en vernielde een troepentransportschip van 12.000 brt.

Op Sicilië gelukte het den Britten niet in het gebied van Catania veld te winnen. In Midden-Sicilië hebben de Duitsch-Italiaansche troepen, na de ontruiming van Caltanisetta en Enna, heuvelstellingen ten Noorden dezer plaatsen betrokken; zij trachten nu van deze stellingen uit den opmarsch der Amerikaansche troepen te belemmeren. Grosseto, Napels, Salerno en Cagliari werden door de Engelsch-Amerikaansche luchtmacht gebombardeerd; de schade is weinig belangrijk.

23 Juli — Op Sicilië kwam het in den centralen sector tot zware gevechten. In den Westelijken sector werd een achterwaartsche verdedigingsstelling betrokken.

24 Juli — Op Sicilië bezette de vijand aarzelend het Westelijk deel van het eiland, dat zich reeds van den aanvang af in een staat van ontruiming bevond, met de stad Palermo.

ZUIVERINGSACTIE IN KROATIE EN SERVIE —

17 Juli — De Duitsche en Italiaansche zuiveringsacties in Kroatië en Sérvië, die eenige weken geleden reeds hebben geleid tot de vernietiging van sterke communistische benden, hebben opnieuw groote successen gebracht. Verscheidene bolsjewistische resten, die zich met achterlating van hun zware wapenen en alle mondvoorraden in het onherbergzame gebergte ten zuiden van de Morawa hadden teruggetrokken, werden verstrooid en in een energieke achtervolging door Duitsche en Kroatische troepen vernietigd. Ook de nog overgebleven gewapende benden van den vroegeren Servischen kolonel Mihailowitsj, die in Servië de bevolking terroriseerden, zijn voor het grootste deel vernietigd.

ZEEOORLOG —

19 Juli — Duitsche duikbooten brachten in den strijd tegen de vijandelijke ravitailleering opnieuw tien schepen met 62.000 brt. tot zinken. Bij den afweer van aanvallen op Duitsche convooien bij de kusten van Noorwegen en Nederland werd een vijandelijke duikboot tot zinken gebracht, terwijl vijf vliegtuigen door beveiligingsvaartuigen en Duitsche jachtvliegtuigen werden neergeschoten. Voorts werden vier vijandelijke vliegtuigen, waaronder een groote vliegboot, boven het Kanaal alsmede boven den Atlantischen Oceaan vernietigd. Een eigen jachtvliegtuig ging verloren.

23 Juli — Van 1 tot 21 Juli hebben de Duitsch-Italiaansche vlootstrijdkrachten in de Middellandsche Zee een kruiser, 8 torpedojagers en 2 duikbooten tot zinken gebracht en ernstige schade toegebracht aan 17 kruisers en 4 torpedojagers met een totale waterverplaatsing van 168.000 ton.

WESTELIJK FRONT —

17 Juli — In de wateren voor IJmuiden weerden Duitsche havenbeschermingsbooten den aanval van een formatie Britsche torpedomotorbooten af. Een vijandelijke torpedomotorboot werd zoo zwaar beschadigd, dat zij vernietigd geacht moet worden. Enkele vijandelijke vliegtuigen verschenen in den afgeloopen nacht boven het Noordwesten en het Zuiden van Duitschland. Door sporadische aanvallen werd onaanzienlijke schade aangericht.

24 Juli — In den nacht van den 22sten op den 23sten Juni vingen de beschermingsvaartuigen van een Duitsch konvooi een aanval van formaties Britsche motortorpedobooten voor de Nederlandsche kust op en beschadigden in gevechten, die verscheiden uren duurden vier vijandelijke motortorpedobooten zoo zwaar, dat met het verlies er van gerekend kan worden.

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5598 A)

A. JAPAN — Luchtaanval op Ceylon —

21 Juli — In de frontberichten van het zuidelijk deel van den Stillen Oceaan wordt gezegd, dat de vijand zijn luchtaanvallen op het eiland Bougainville voortzet. Zoo verschenen er op den ochtend van 18 Juli boven het zuidoostelijke deel van het eiland ongeveer 150 vijandelijke bommenwerpers en jagers. Er ontstond een hevig luchtgevecht, waarbij 27 jagers en twee bommenwerpers werden neergeschoten. De Japanners verloren hierbij twee machines. In den daarop volgenden nacht ondernam een groep vliegende vestingen opnieuw een aanval op Bougainville. Daarbij werd een machine door het luchtdoelgeschut neergehaald.

Eenheden van de Japansche marineluchtmacht hebben in den nacht van 18 Juli een aanval gedaan op Colombo en Trincomali op het eiland Ceylon. Er werd aanzienlijke schade aangericht aan militaire inrichtingen.

Voorts maakt Domei melding van een luchtaanval op het eiland Vanikore van de Santa Cruz groep in het zuidelijk deel van den Stillen Oceaan. Daarbij werd een vijandelijke kruiser, die daar voor anker lag, beschadigd en werd een vijandelijk vliegtuig neergeschoten.

Gevechten op Nieuw-Georgië —

22 Juli — De gevechten in de westelijke punt van het eiland Nieuw-Georgië om het bezit van het belangrijke steunpunt Munda naderen geleidelijk hun hoogtepunt. Terwijl nog van Amerikaansche zijde is medegedeeld, dat hun strijdkrachten steeds meer den verdedigingsring om Munda naderen en hun troepen goede vorderingen maken, toont het communiqué van het Japansche hoofdkwartier, dat de tegenstander een zwaren tegenslag heeft geleden. De Amerikaansche troepen, die ten Noordoosten van Munda staan, hebben op den linkeroever van de rivier de Ai stelling genomen, welke rivier ongeveer 7 km van Munda af in oostelijke richting in zee stroomt. Ongetwijfeld hebben de Amerikanen nauwelijks verwacht, dat hun stellingen daar van de landzijde bedreigd konden worden.

Zij voelden zich veilig door de Ai en het oerwoud, dat hen van Munda en de Japansche verdedigingsstellingen scheidt. In een moeilijken strijd gelukte het den Japanners door het oerwoud heen te dringen en des nachts over de rivier te trekken. Op die wijze kwamen zij ten Noorden van de Amerikaansche stellingen in de flank resp. in den rug van den tegenstander. Vooral het verrassingsmoment zal belangrijk hebben bijgedragen tot het succes van de Japansche strijdkrachten, die hier den tegenstander in felle gevechten een zware nederlaag toebrachten. Deze nederlaag treft de Amerikanen des te meer, daar zij pas na groote moeilijkheden op gemotoriseerde eenheden dwars door het oerwoud naar deze rivierstellingen hadden kunnen doordringen, waar zij het grootste deel van dit materiaal verloren.

Luchtaanval op Soerabaja —

23 Juli — Op 22 Juli hebben drie viermotorige bommenwerpers een aanval gedaan op Soerabaja. De vliegtuigen, die spoedig door het afweervuur werden verdreven, richtten geen schade aan. Dit is de eerste vijandelijke aanval op Java sinds de Japansche bezetting. **(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5590)**

(foto C.N.F.)

Amerikaansche luchtaanval op Amsterdam - Noord
De zwaar getroffen Rita-kerk

A. **NEDERLAND — Weermacht - Krijgsgevangenschap - Wielrijders, artillerie, speciale afdeelingen opgeroepen - Laatste oproep. —**
26 Juli — Het dienstplichtig en reservepersoneel beneden den rang van officier van het 2e reg. Wielrijders, het corps Pontonniers en Torpedisten, het 7e reg. Veldartillerie en het 2e reg. Luchtdoelartillerie en van alle in de jaren 1939 en 1940 door deze afdeelingen opgestelde formaties, voor zoover het in Mei 1940 in werkelijken militairen dienst was, moet zich melden op 2, 3, 4, 5 of 6 Augustus in de Waterlookazerne te Amersfoort.
Voorts werd een laatste oproeping tot aanmelding uitgevaardigd aan al die personen, die zich wegens onbekendheid met hun juiste vredesonderdeel of op grond van redenen van gezondheid of beroep of ingevolge andere feitelijke verhindering niet hebben gemeld. Deze personen moeten zich in het Wehrmachtslager Amersfoort op 2, 3, 4, 5 of 6 Augustus melden.
Degene, die ook aan deze laatste aanmaning tot aanmelding geen gehoor geeft, wordt ter verantwoording geroepen en moet met de reeds bekendgemaakte strafmaatregelen rekening houden.
De aandacht wordt er van officieele zijde op gevestigd, dat een aantal leden van de voormalige Nederlandsche weermacht, die opzettelijk of zonder gegronde verontschuldiging hun aanmeldingsplicht niet nagekomen zijn, reeds gearresteerd en naar „Wehrmachtgefängnisse" overgebracht zijn, waar zij hun vonnis afwachten.
(V. b. Krijgsgevangenschap 5600 B)

Landwacht - Vrijstelling van tewerkstelling in Duitschland. —
26 Juli — Ten aanzien van een dienstverplichting bij de Landwacht Nederland deelt het ᛋᛋ-Ersatzkommando Niederlande mede: Nederlanders, die zich vrijwillig verplichten 4 maanden bij de Landwacht Nederland te dienen, zijn vrijgesteld van een verplichte tewerkstelling in Duitschland. Ook nadien worden zij niet in Duitschland tewerkgesteld, maar blijven hier in Nederland. **(Vor. ber. Landwacht 5600 B)**

Arbeidsdienst - Vrijwilligers naar Oostland. —
26 Juli — Onder leiding van den arbeidsleider H. J. Pot aanvaardden vijfhonderd Nederlandsche Arbeidsdienstmannen op 19 Juli de reis naar Oostland. Zij zullen daar, waartoe zij zich vrijwillig verbonden, werken in drie afdeelingen, te Bialowitz, Ciechanowiec en Kleschele, elke afdeeling onder leiding van een onderhopman van den N.A.D., terwijl de staf van hun corps te Bielsk zal zetelen. In deze streken zullen voor de ontsluiting van het Bialystocksche oerwoud en voor de reguleering van twee rivieren belangrijke werkzaamheden worden verricht. De commandant van den N.A.D., L. A. C. de Bock en General-Arbeitsführer Bethmann deden den mannen uitgeleide.
(V. b. Arbeidsdienst 5554; Oostlandvrijwilligers 5319 A)

Distributie - Klantenbinding voor groenten en fruit.
26 Juli — Met ingang van 8 Augustus 1943 zal in Amsterdam, Beverwijk, Bloemendaal, Bussum, Haarlem, Heemstede, Hilversum, Landsmeer, Laren (N.H.), Nieuwer-Amstel, Velsen, Weesp, Wormerveer, Zaandam, Capelle a./d. IJsel, Delft, Dordrecht, Gouda, 's-Gravenhage, Katwijk, Leiden, Oegstgeest, Rijswijk (Z.H.), Rotterdam, Schiedam, Vlaardingen, Voorburg, Wassenaar, Zwijndrecht, Maartensdijk, Amersfoort, De Bilt, Utrecht, Zeist en Zuilen, klantenbinding voor groente en fruit worden ingevoerd.
De klantenbinding brengt o.m. mede dat men in de bedoelde gemeenten telkens voor een distributieperiode van vier weken een groentehandelaar moet kiezen, van wien men gedurende die periode alle groente en fruit voor zich en zijn gezin dient te betrekken.
De groentehandelaar moet o.a. met behulp van z.g. gezinskaarten en volgnummers zorgen voor een billijke verdeeling van de door hem ontvangen groente en fruit over zijn klanten. Hij moet hierbij rekening houden met het aantal personen, waaruit een gezin bestaat. Overigens is hij evenwel geheel vrij in de wijze, waarop hij de groente wil verdeelen.
(Vor ber. Groenten en Fruit 5589 A)

— Verkoopverbod meubelen. —
In afwijking op de publicatie in de Staatscourant van 11 Juni 1943 kan degene, die ten genoegen van den distributiedienst kan aantoonen, dat het aanschaffen van houten meubelen voor hem noodzakelijk is, waarbij in het bijzonder gedacht wordt aan gevallen van aanstaand huwelijk, eerste inrichting en verlies anders dan door oorlogsgeweld, bij den plaatselijken distributiedienst een aanvraagformulier tot het verkrijgen van een vergunning bekomen.
(V. b. Verkoopverbod 5560 B)

— Extra-rantsoenen levensmiddelen. —
Voor de weken van 11 tot 17, 18 tot 24 en 25 tot 31 Juli werd telkens een extra-rantsoen aardappelen ter grootte van 1 kg per persoon beschikbaar gesteld. Kinderen beneden vier jaar wonende in het stadsgebied komen in aanmerking voor 100 gram gedroogde pruimen. Voorts is van 25 Juli tot 7 Augustus een rantsoen chocolade of suikerwerk, waarvoor anders alleen kinderen in aanmerking komen, voor iedereen beschikbaar gesteld.
(Vor. ber. rantsoenen 5578)

— Overval op het distributiekantoor te Huizen. —
26 Juli — Op 19 Juli heeft op het distributiekantoor een brutale roofoverval plaats gehad. Een drietal mannen, waarvan een gemaskerd, drong het gebouw binnen en dwong de twee ambtenaren, die op dat oogenblik nog aanwezig waren, met revolvers zich kalm te houden. Daarna werden de ambtenaren geboeid, terwijl de eene opgesloten werd in een toilet, de ander in een hok. De mannen hebben alle distributiebescheiden medegenomen.
Uit het onderzoek is gebleken, dat enkele ambtenaren in strijd met hun plicht — zonder tegenstand te bieden — de indringers in hun misdadige bezigheid niet hebben gehinderd. Zij zijn daarop in hechtenis genomen en wachten thans op overbrenging naar het concentratiekamp 's-Hertogenbosch.
Tevens is bepaald, dat in dit geval en voortaan in elk eventueel volgende geval van dezen aard het betreffende distributiekantoor voor de geroofde bonnen geen andere krijgt. De bevolking zal het dan, naar gelang van het aantal gestolen bonnen, zonder levensmiddelenbonnen moeten doen.

Onderwijs en Opvoeding - Rijksuniversiteit Utrecht —
Met ingang van den dag, waarop zijn opvolger zijn ambt zal aanvaarden, is aan dr. C. G. N. de Vooys op zijn verzoek en wegens het bereiken van den 70-jarigen leeftijd, eervol ontslag verleend als hoogleeraar aan de Rijksuniversiteit te Utrecht.
(V. b. Hooger onderwijs 5589 A; Utr. Univers. 5410 A)

Handel en Nijverheid - Stroocartonproductie - Overzicht. —
26 Juli — In 1930 werkten in de 19 stroocartonfabrieken en de stroopapierfabriek te Veendam ongeveer 3.000 man personeel, aldus Ec. Nieuws. Ongeveer 70% van de jaarlijksche productie werd vóór den oorlog naar Engeland uitgevoerd. Onderstaand staatje geeft een globalen indruk van productie en uitvoer:

	1938	1939
Uitvoer in 1000 kg Gr. Britt. en Eire	181.801	196.186
Andere landen	32.566	29.211
Binnenlandsch verbruik in 1000 kg	39.000	± 39.000
Totaal	253.367	264.397
Waarde van den uitvoer in mill. f		
Groot-Brittannië en Eire	10.593	10.260
Andere landen	1.681	1.406
Totaal	12.274	11.666

Van den oogst 1938 werd ongeveer 325 mill. kg stroo tot carton verwerkt. Hieruit valt te berekenen, dat bij een gemiddelde stroo-opbrengst van 5.000 kg per ha de gezamenlijke stroocartonfabrieken in dat jaar den stroo-oogst van 65.000 ha graan verbruikten. Bovendien werd toen ca. 200 mill. kg onbewerkt stroo geexporteerd. Het carton wordt voor een belangrijk deel gebruikt voor verpakkingsdoeleinden, boekomslagen en tal van andere artikelen. Het wordt daartoe voornamelijk verwerkt in cartonnagefabrieken, waarvan er in 1930 in Nederland 89 waren gevestigd met een personeelsbezetting van 2.768 personen.
Sinds eenige jaren fabriceeren enkele stroocartonfabrieken naast carton nog andere producten uit stroo, zooals zwaar golfcarton, golfcartonplaat voor wandafscheiding, enz.
De AKU heeft zooals bekend een stroocellulosefabriek laten bouwen. Na het uitbreken van den oorlog is de cartonproductie uiteraard belangrijk ingekrompen. Bovendien verviel de geheele export naar Engeland. In December 1941 werd een productieschema opgemaakt, dat aangeeft, wat iedere fabriek mag produceeren. Dit kwam neer op 40% der productiecapaciteit. Sinds September 1942 zijn er van de 19 fabrieken zelfs 12 stopgezet.
(Vor. ber. Handel en Nijverheid 5594)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

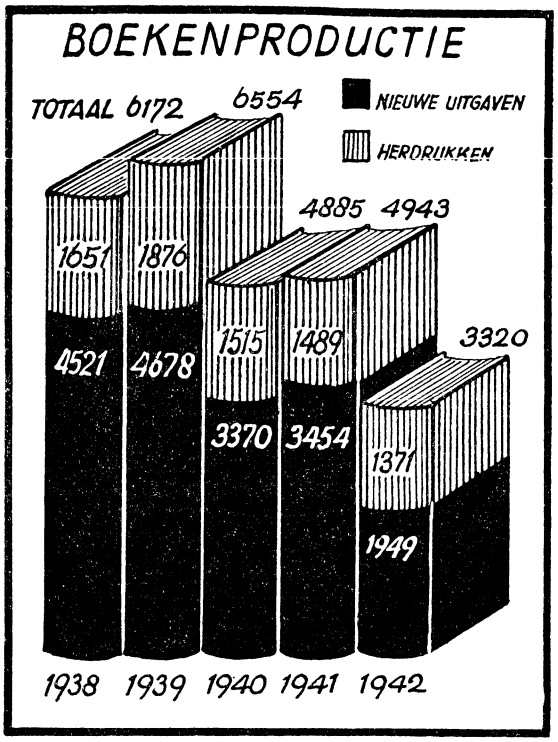
Badoglio

Maarschalk Badoglio, markies del Sabotini, is 71 jaar oud en heeft een ruim 50-jarige militaire loopbaan achter den rug. Hij werd geboren te Grazzano Monferrato in de provincie Alessandri in Noord-Italië en trad reeds op 17-jarigen leeftijd in miltairen dienst. Hij bezocht de militaire academie te Turijn, welke hij in 1890 als luitenant der artillerie verliet. Als zoodanig streed hij mee in Afrika, toen de Italianen in 1896 in den slag bij Adoea de nederlaag leden tegen de Abessijnen. Vervolgens nam hij in 1911-'12 deel aan den Libyschen oorlog en wist in dezen veldtocht bij Zansar een belangrijk militair succes op de Turken te behalen, waardoor hij bij keuze tot majoor werd bevorderd. In den vorigen wereldoorlog toonde Badoglio als chef van den staf van de vierde divisie zijn bijzondere militaire gaven in Augustus 1916 tegen het Oostenrijksche leger door de verovering van den berg Sabotini, wat leidde tot de verovering van Gorizia (Görz). Nadat hij in dien oorlog nog eenige hooge commando's had bekleed, leidde hij in November 1918 de onderhandelingen met de Oostenrijksch-Hongaarsche delegatie, welke voerden tot den wapenstilstand van Villa Giusti. Nadien werd hij ad interim belast met het bevel over de geheele landmacht om in November 1919 te worden benoemd tot chef van den generalen staf van het leger. Na met een diplomatieke zending naar Roemenië te zijn belast, werd vervolgens in 1921 aan Badoglio een speciale missie opgedragen naar de Vereenigde Staten. Drie jaar later werd hij benoemd tot gezant te Rio de Janeiro. Toen inmiddels het fascisme in Italië aan het bewind was gekomen, kreeg Badoglio in 1926 als chef van den generalen staf en als maarschalk opdracht om de Italiaansche legerleiding te reorganiseeren, terwijl in 1927 alle strijdkrachten, zoowel die te land als te water en in de lucht, onder zijn bevelen werden gesteld. Met groote bekwaamheid en taaie energie wist hij zich van zijn nieuwe taak te kwijten. Het jaar daarop werd hij benoemd tot gouverneur-generaal van Libye, in welke functie hij in 1933 werd vervangen door Balbo. Na vervolgens weder als hoofd van den generalen staf in Italië te zijn opgetreden, verving Badoglio op 16 November 1935 (d.i. zeven weken na het begin van den Abessijnschen oorlog) De Bono als opperbevelhebber der Italiaansche troepen in Oost-Afrika en werd hij tevens benoemd tot opper-commissaris aldaar. Vijf maanden later trok hij Addis Abeba binnen, waarna hij tot onderkoning van Abessinië werd benoemd. Op 14 Juni van hetzelfde jaar echter werd Badoglio in deze kwaliteit opgevolgd door Graziani, waarna hij weder de functie bekleedde van chef van de Italiaansche weermacht, als hoedanig hij de voorbereidingen trof voor Italië's deelneming aan den huidigen oorlog. Hij nam deel aan de Duitsch-Italiaansche militaire besprekingen, welke in April 1939 te Innsbruck werden gehouden. Vervolgens inspecteerde Badoglio de versterkingen in Libye en maakte hij een reis naar Albanië, waarna hij in Augustus 1939 langdurige militaire besprekingen had met Mussolini, welke werden uitgelegd als een gevolg van de beraadslagingen, welke inmiddels tusschen Mussolini en Hitler te Salzburg hadden plaats gevonden. Men kent het verloop van dezen oorlog, welke Badoglio 6 December 1940 deed verzoeken van zijn functie als chef van den generalen staf te worden ontheven, in welke kwaliteit hij werd opgevolgd door Ugo Cavallero. Intusschen is hij zijn functie als president van den nationalen onderzoekingsraad op wetenschappelijk gebied blijven vervullen.

Men heeft Badoglio wel eens als „wetenschappelijk militair" bestempeld, doch dit is slechts één zijde van zijn wezen. In zijn langdurige afwisselende loopbaan heeft hij op elken post, waarop zijn vaderland hem riep, steeds datgene weten te bereiken, hetgeen men van hem verwachtte. Van zijn naam ging steeds een hooge roep uit en zoo bezat Badoglio niet alleen het volle vertrouwen van het Italiaansche volk, maar ook de genegenheid van zijn soldaten. Hoe hoog zijn capaciteiten ook door Mussolini werden geacht, bleek uit het telegram, dat deze hem zond ter gelegenheid van den vijftigsten verjaardag van zijn militaire loopbaan en dat o.m. als volgt luidde: „Als minister van de weermacht en als krijgsman wensch ik u, met mijn hartelijke groeten, mijn warmste gelukwenschen over te brengen. Gedurende vijftig jaar hebt gij schitterende blijken afgelegd van uw verstand, uw geestkracht en uw strategisch genie in alle oorlogen, welke Italië heeft gevoerd en gewonnen".

(V. b. Badoglio 4472 C)

B. NEDERLAND — Literatuur - Boekenproductie 1938 - 1942. —

De verdeeling in oorspronkelijke en vertaalde werken en de werken in vreemde talen is als volgt:

	1938	1939	1940	1941	1942
Oorspronkelijk	4741	5084	3858	3990	2776
Vertaald	776	730	574	521	176
Vreemde talen	655	746	453	432	368

Naar de taal, waaruit voornamelijk in het Nederlandsch vertaald is, luiden de cijfers:

	1938	1939	1940	1941	1942
Duitsch	142	144	97	96	105
Engelsch	447	421	356	299	22
Fransch	65	43	28	40	18
Skandinavische talen	76	49	41	31	11

(Vor. ber. Boekenproductie 5161 C)

Floris Vos overleden. —

26 Juli — Op 19 Juli is de heer Floris Vos te Naarden in den ouderdom van 72 jaar overleden. De heer Vos, stichter van de model-boerderij „Oud-Bussem", trad op den voorgrond in de erfgooierskwestie en het gelukte hem, na fellen strijd tegen de regeering, de Erfgooierswet tot stand te brengen, waardoor vooral de positie der erfgooiers-boeren werd verbeterd. Zeer bekend werd de heer Vos door de „bestorming" van de Muider tol. Op origineele wijze gelukte het hem dit beruchte verkeersobstakel uit den weg te ruimen. Van 1929 tot 1933 was hij lid van de Tweede Kamer.

Politieke moord te Rotterdam. —

26 Juli — In de avonduren van 19 Juli, tegen 23 uur, werd in Rotterdam Anthonius van der Waals, geboren op 11 October 1912 te Rotterdam, door verscheidene schoten zwaar gewond. De gewonde is tijdens het vervoer naar het ziekenhuis bezweken. De daders wisten, zonder herkend te zijn, te ontkomen. Op den doode werd een persoonsbewijs gevonden, uitgeschreven ten name van Antoon de Wilde. Het vermoeden bestaat, dat het slachtoffer zich soms van den naam Antoon de Wilde heeft bediend. De bevolking wordt aangespoord om mede te werken aan het opsporingswerk. Voor ter zake dienende aanwijzingen, die leiden tot het vinden van de daders, wordt een belooning van 10.000 gulden uitgeloofd. Aldus de leider van de Sicherheitspolizei en van de S. D. Rotterdam in een officieele publicatie.

(Vor. ber. Moordaanslagen 5592 B)

A. **DUITSCHLAND — Arbeidsinzet - Stopzetting van bedrijven geeindigd. —**
26 Juli — De rijksminister van Economische Zaken en de rijksminister van Voedselvoorziening en Landbouw hebben 23 Juli den autoriteiten opdracht gegeven de stopzettingsactie in handel, handwerk, vreemdelingenverkeer en andere takken van bedrijf te beëindigen. In dit verband wordt van officieele zijde o.m. verklaard: De stopzettingsactie werd alleen opgelegd door de harde noodzaak van den oorlog. Met het oog op de noodzakelijke mobilisatie van alle krachten moest zij voor den duur van den totalen oorlog worden verlengd. Zij mag echter in geen geval worden beschouwd als een maatregel van principieelen aard en verandert niets aan de nat.-soc. opvatting, dat handhaving en bevordering van een gezonden middenstand de kern van onze economische politiek zijn. Na de overwinning zal het dus mede tot de eerste taken van de leiding van den staat behooren, dat de schade, welke de middenstand door zijn oorlogsoffer heeft geleden, wordt hersteld en de middenstand, in overeenstemming met zijn beteekenis wordt ingeschakeld in den geweldigen opbouwarbeid van den vrede.

(Vor. ber. Arbeidsinzet 5601 C)

— Uitbreiding van het aantal Nederlandsche kerkdiensten. —
26 Juli — Daar thans in Berlijn en naaste omgeving omstreeks 35.000 Nederlanders werkzaam zijn, heeft men zich genoodzaakt gezien het aantal Nederlandsche kerkdiensten uit te breiden. Er worden Nederlandsche godsdienstoefeningen gehouden in Berlijn-Centrum, Spandau, Lichtenberg en Reinickendorf, benevens in Potsdam en Köpenick.

(Vor. ber. Arbeiders in Duitschl. 5594 A)

Economie en Financiën - Staatsschuld. —
26 Juli — De Duitsche rijksschuld, welke in den zomer van 1939 ongeveer Rm. 32 milliard bedroeg, is thans tot ongeveer Rm. 200 milliard gestegen. Volgens de beschikbare gegevens tot einde 1942 is van deze toeneming ongeveer Rm. 16 milliard gefinancierd door een verhooging van de bankbiljetten-circulatie. Een geheel ander beeld ziet men in Frankrijk, waar de bankbiljettencirculatie tusschen 1939 en 1943 van ongeveer frs. 135 milliard tot meer dan frs. 400 milliard is gestegen: de bankdeposito's toonen echter slechts een stijging van frs. 48 tot 96 milliard. Meer dan 25 pct. van de buitengewone uitgaven van den staat moeten uit verhoogde bankbiljettencirculatie worden gedekt. Bij de beoordeeling van de stijging der Duitsche bankbiljetten-circulatie moet men bovendien rekening houden met de uitbreiding van de gebiedsdeelen, alsmede met een gestegen behoefte aan contante middelen in verband met familie-ondersteuning aan gezinnen waarvan de kostwinner in militairen dienst is en ook de mobilisatie der arbeidsreserves had financieele gevolgen.
Het belangrijkste gedeelte van de Duitsche rijksschuld kon worden gefinancierd uit de gestegen bankdeposito's en de hooge spaarsaldi bij de spaarbanken. De inleggelden bij de spaarbanken toonden een stijging van ongeveer Rm. 45 milliard, terwijl op de girorekeningen ongeveer Rm. 25 milliard meer werd gestort. De verzekeringsmaatschappijen hebben sinds het uitbreken van den oorlog door het afsluiten van nieuwe verzekeringen ongeveer Rm. 13 milliard meer ontvangen welk bedrag grootendeels in staatsfondsen kon worden belegd.
Buiten de geld-instituten hebben particulieren ca. Rm. 15 milliard aan staatsfondsen aangeschaft, terwijl ca. Rm. 20 milliard voor rekening van buitenlandsche crediteuren komen. De buitenlandsche deelneming is te verklaren uit valuta-technische gronden en uit den afzet van staatsleeningen in naburige staten. Bij de beoordeeling van de sterk verhoogde spaar-saldi kan men er rekening mede houden, dat vele arbeidersgezinnen na den oorlog een deel dezer saldi zullen aanhouden in verband met een toegenomen gevoel van zekerheid ten aanzien van risico's bij ziekte, ouderdom en andere omstandigheden, welke extra uitgaven vergen. Anderzijds zullen vele arbeiders verder willen sparen voor een eigen woning. De vraag naar auto's, rijwielen e.d. gebruiksgoederen zal na den oorlog intusschen zeker sterk stijgen. De Duitsche handel beschikt thans over hooge bank- en giro-tegoeden, welke na den oorlog voor goederen-investeeringen kunnen dienen.

(Vor. ber. Staatsschuld 4716 D; (Oorlogsfinanciering 5394 D)

Rijkscommissariaat Oekraine - Tabaksexport. —
26 Juli — Uit de jongste statistische gegevens, die ons uit Berlijn bereiken, aldus de persdienst van de N.O.C. kan het stellig verrassende feit worden vastgesteld, dat over 1943 reeds meer dan 50% van het geheele tegenwoordige verbruik van ruwe tabak in Nederland wordt gedekt door leveranties uit de Oekraïne. De totale hoeveelheid van de over 1943 aan ons land te leveren ruwe tabak uit de Oekraïne zal zelfs bijna het tienvoudige van de over het vorige jaar geleverde hoeveelheid bedragen. Daaruit blijkt wel, dat de tabaksleveranties uit het Oosten voor ons land het allerbelangrijkste zijn geworden, immers, de mogelijkheden tot import uit de tabakslanden van den Balkan zijn door de daar toegepaste productieverschuivingen ten gunste van den graanverbouw zeer klein geworden, terwijl de eigen tabaksteelt slechts van zeer geringe beteekenis is.
Meer dan een derde van de totale leveranties uit de Oekraïne bestaat uit Virginiatabak van voortreffelijke kwaliteit, die thans in het Oosten voor het eerst met succes is verbouwd. Dit is te opmerkelijker, daar de Sovjets vrijwel uitsluitend de voor Europeesche begrippen minderwaardige Machorka-tabak hebben verbouwd. De in het Oosten verblijvende tabaksdeskundigen, onder wie zich ook reeds Nederlanders bevinden, hebben reeds veel resultaat bereikt bij het verbeteren van de kwaliteit dezer Machorka-tabak; door machinale fermentatie en zorgvuldige selectie poogt men voorts deze tabak meer aan te passen aan den Europeeschen smaak.

(Vor. ber. Rijkscomm. Oekraïne 5602; Tabak 5369 A; Oost-Comp. 5502 B)

— Massagraven te Winnitza. —
26 Juli — In de dagelijksche persconferentie te 's-Gravenhage heeft 21 Juli dr. F. H. ter Poorten, prosector aan het pathologisch anatomisch instituut van de Gem. Universiteit te Amsterdam, een korte uiteenzetting gegeven van hetgeen hij bij zijn onderzoek te Winnitza naar de doodsoorzaak der gevonden lijken heeft geconstateerd. Dr. Ter Poorten begon met te zeggen, dat aan de internationale commissie alleen was opgedragen de doodsoorzaak na te gaan. In die commissie, bestaande uit elf leden, zaten deskundigen uit Nederland, Vlaanderen, Frankrijk, Italië, Finland, Zweden, Slowakije, Kroatië, Bulgarije, Hongarije en Roemenie. Twee dagen is men te Winnitza geweest en de lijken, die men ter schouwing kreeg, waren meest al sedert Mei opgegraven. De staat van ontbinding maakte, dat men in hoofdzaak uit den toestand van het gebit den ouderdom der slachtoffers ongeveer kon vaststellen en daarbij bleek, dat het meerendeels mannen waren van hoogeren leeftijd. Zij waren gekleed in boerenkleeding zoodat men mag concludeeren dat het in hoofdzaak mannen uit de lagere standen zijn geweest. Bij de mannen waren de handen op den rug gebonden. Ongeveer de helft had een schot in den nek, bij de anderen constateerde men twee à vier schoten. Er werden nog looden kogels in den schedel aangetroffen, waaruit bleek, dat de mannen met zwakke wapens waren neergeknald. Ook vond men bij velen den schedel verbrijzeld, waaruit viel te concludeeren dat zij na het schot nog waren geslagen. Stom geweld was op de schedels toegepast, daar ook onderkaken waren vernield. Die slagen op den schedel waren bij het leven toegebracht. De grond waarin de lijken waren begraven was een kleiachtige bodem en men heeft bij enkele lijken klei in den slokdarm aangetroffen, zoodat de slachtoffers dus nog moeten hebben geleefd, toen zij in de klei lagen. Er zijn ook enkele vrouwenlijken gevonden; deze waren geheel ontkleed. Men constateerde bij haar dezelfde verwondingen als bij de mannen.

(V. b. 5602)

Ontmoeting van Hitler en Mussolini - Militaire kwesties besproken. —
26 Juli — De Führer en de Duce hebben 19 Juli in een stad in Noord-Italië een bespreking gehad. Er werden militaire kwesties besproken. Naar wordt vernomen hebben aan de besprekingen de chefs van de wederzijdsche oppercommando's en uit den aard der zaak ook andere competente militaire persoonlijkheden en deskundigen op het gebied der gemeenschappelijke oorlogvoering van beide landen deelgenomen. De besprekingen droegen een hartelijk karakter.
Men wijst in Berlijn op de kortheid van het uitgegeven communiqué, dat slechts mededeelt, dat er militaire kwesties zijn besproken. Te Berlijn kan men dan ook geen nadere bijzonderheden over het verloop en de

resultaten daarvan te weten komen. Men vergist zich echter wel niet wanneer men aanneemt, dat deze besprekingen ten doel hadden de maatregelen vast te stellen, die met het oog op den tegenwoordigen militairen toestand in het Middellandsche-Zeegebied vereischt schijnen en die tevens geschikt zijn het gemeenschappelijke militaire succes van de Spilmogendheden te waarborgen.

(Vor. ber. Hitler 5539 A; Mussolini 5523 B; Samenkomst Hitler-Mussolini 5486 B)

A. **ITALIE — Minister van Verkeer afgetreden - Peverelli benoemd. —**

26 Juli — De minister van Verkeer senator Vittorio Cini is 22 Juli om gezondheidsredenen door den Duce van zijn ambt ontheven. De afgetreden verkeersminister was bij de groote kabinetsreorganisatie van 5 Febr. '43 door den Duce in deze functie benoemd. Cini is president van verschillende groote Italiaansche scheepvaartmaatschappijen.

Giuseppe Peverelli onderstaatssecretaris in hetzelfde ministerie, is tot verkeersminister benoemd.

(Vor. ber. Kabinet 5416 C)

Weermacht - Uitbreiding mobilisatie. —

26 Juli — Het Italiaansche ministerie van Oorlog heeft 23 Juli de oproeping bevolen van alle onvoorwaardelijk voor den militairen dienst geschikten van de lichtingen 1907/22, onverschillig of zij militaire vooropleiding hebben ontvangen of niet. Deze oproeping geldt niet voor hen, die tot nu toe onmisbaar waren verklaard, daarentegen wel voor alle om andere redenen van den militairen dienst vrijgestelden. De aanmelding moet in de eerste helft van Augustus geschieden.

(V. b. Mobilisatie 5563 F; Militairisatie 5481 D)

B. **BELGIE — Distributie - Betere aardappelvoorziening. —**

Juli — De oogst van vroege aardappelen is in België zoo goed uitgevallen, dat thans per bon een hoeveelheid van 350 gram kan worden verstrekt, tegen 200 gram in de overeenkomstige periode van het vorige jaar. Dit beteekent, dat elke verbruiker dit jaar 4½ kg aardappelen per maand méér ontvangt dan in 1942. De verbruikers betaalden aanvankelijk een prijs van 2,85 Belg. frs. per kg, terwijl de telers, 2,20 frs. ontvingen. Intusschen is de detailprijs tot 2,20 frs. per kg verlaagd. In de periode van 26 Juli tot 24 Aug. mogen de detaillisten per bon 500 gram aardappelen verstrekken, hetgeen 200 gram meer is dan in Augustus 1942 mocht worden afgeleverd. In den Belgischen landbouw stond de teelt van aardappelen vóór den oorlog op de tweede plaats. In 1939 was 259.000 ha met haver, 148.000 ha met aardappelen, 135.000 ha met rogge, 124.000 ha met tarwe en 100.000 ha met bieten beteeld. In 1938 kwamen aardappelen eerst op de vierde plaats na haver, tarwe en rogge. Voor 1943 bedroeg het aardappelareaal 115.000 ha, hetgeen tegenover 1942 een daling van 5.000 ha of 4% beteekent. Deze daling hield verband met de uitbreiding van de teelt van raapzaad en broodgraan.

De verbruikers zijn dit jaar in de gelegenheid gesteld, een wintervoorraad op te doen. Zij konden met elken willekeurigen producent een contract sluiten voor de levering van 120 kg per gezinslid. Volgens de voorloopige gegevens zijn 1.114.500 individueele en 3250 collectieve contracten tot stand gekomen. Meer dan 3.452.000 verbruikers hebben zich dus tijdig van een wintervoorraad voorzien. Aardappelen mogen niet als veevoeder worden gebruikt. De telers zijn verplicht per ha 2.000 kg achter te houden voor pootdoeleinden. Zij mogen voorts per gezinslid ten hoogste 270 kg per jaar voor eigen gebruik achterhouden.

(V. b. Productieslag 5247 B; Agrar. Ontw. 5393 H; Voedselpositie 4724 D)

C. **DENEMARKEN — Financiering der staatsuitgaven. —**

26 Juli — Op de nieuwe staatsleeningen welke ter binding van de braakliggende gelden in Denemarken worden uitgegeven, staat van 22 Juli af de inschrijving open. Het betreft twee leeningen van elk 200 millioen kr., de eene met een looptijd van vijf jaar en een rente van 2½% de andere met een looptijd van 10 jaar en een rente van 3%. De termijn van inschrijving sluit op 30 Nov. 1943. Tot 30 Juni 1943 werden in Denemarken met als doel binding der braakliggende gelden uitgegeven aan leeningen, schatkistpapier en staatsspaarobligatiën voor 543.1 millioen kr. De thans uitgegeven nieuwe leeningen worden beide uitgegeven tegen een koers van 99½%. De eerste leening wordt à pari afgelost; te beginnen op 1 September 1945 zal ieder jaar een kwart van het bedrag der leening worden afgelost De tweede 3% leening zal te beginnen 1 September 1945 in negen jaarlijksche termijnen eveneens à pari worden afgelost.

(V. b. Econ. toestand 5394 C; Jaarversl. Kopenh. Hbk. 5472 D)

D. **JAPAN — Verkeer - Ontwikkeling.**

26 Juli — In het verkeer binnen de Oost-Aziatische ruimte speelt de scheepvaart de voornaamste rol, doch ook spoorwegen en autoverkeer zijn van beteekenis, wanneer men slechts denkt aan de uitgestrekte gebieden van het Aziatische continent, die tot de Japansche invloedssfeer behooren. Van de zijde der productie gezien, was de toestand bij de spoorwegen de meest gunstige. De Japansche industrie van spoorwegmaterieel dekte niet alleen de behoefte van het land zelf, doch exporteerde bovendien naar Mandsjoekwo, China en Thailand. Reeds in 1896 werden 2 fabrieken van spoorwegmaterieel opgericht. In 1906 gingen de spoorwegen in staatsbezit over.

De automobielindustrie is aanmerkelijk jonger. Aan vankelijk geschiedde de Japansche autovoorziening door de Amerikaansche maatschappijen General Motors en Ford. Later werden eigen maatschappijen opgericht. Een in 1938 opgesteld vierjarenplan voorzag in de vervierviudiging der Japansche autoproductie. Voor 1939 werden de productiequota voor de twee Japansche automobielfabrieken resp. op 20.000 en 15.000 auto's vastgesteld, terwijl de Amerikaansche maatschappijen tezamen 21.700 auto's mochten fabriceeren. De Japansche auto-industrie kent na de verovering der Zuidelijke gebieden geen grondstofzorgen meer. Het is niet bekend, in hoeverre het autopark der veroverde landen in Japansche handen is gevallen. De Philippijnen beschikten vóór den oorlog over 58.600 personen- en vrachtauto's. Indo-China bezit er 23.000, Thailand 12.000 en Hongkong 6300.

Zooals gezegd, is de scheepvaart van beslissende beteekenis voor Japan. Eind 1937 voeren op de vaste stoomvaartlijnen in Oost-Azië 363 schepen met in totaal 1,483 mill. brt. Hieronder bevonden zich 198 Japansche schepen met 837.000 brt., 126 Britsche schepen met 484.000 brt. en 16 Nederlandsche schepen met 117.000 brt. Buiten het Oost-Aziatische gebied voeren op vaste lijnen 934 schepen met 7,58 mill. brt., w.o. 98 Japansche vaartuigen met 78.600 brt. Het trampverkeer omvatte 6 mill. brt. De Japansche scheepsbouwnijverheid heeft zich ten doel gesteld, de handelsvloot tot 15 mill. brt. uit te breiden. De Japansche vloot nam in 1940 met 5.63 mill. brt. de derde plaats in de wereld in. Van den zomer 1938 tot den zomer 1939 bedroeg de uibreiding 624.000 brt., aldus verklaart „Econ. Nieuws".

(Vor. ber. 5595 C)

E. **VATICAAN — Luchtaanval op Rome - Protest van Paus Pius XII. —**

26 Juli — Van officieele Vaticaansche zijde wordt medegedeeld, dat een protestbrief van den Paus tegen den Engelsch-Amerikaanschen bomaanval op Rome in alle talen en naar alle landen in volledigen tekst door het radiostation van het Vaticaan is uitgezonden.

Omtrent het door den Paus geuite voornemen, om in geval van een nieuwen aanval op Rome zijn zetel naar het centrum van de stad te verplaatsen, meldt de Stampa, volgens een bericht uit het Roomsch-Katholieke bureau „La Corrispondenza", dat de Paus het voornemen te kennen heeft gegeven, Vaticaanstad te verlaten, zonder het einde der bombardementen af te wachten, zoodra er een nieuw bombardement op Rome zou plaats hebben.

(V. b. Luchtaanv. Rome 5605 A; Paus Pius XII 5603 G)

F. **SERVIE — De moordaanslag te Serajewo in 1914.**

26 Juli — De Duitsche bladen maken melding van een vondst in de geheime Servische archieven, waardoor thans, 29 jaar na de onzalige daad, een rechtstreeksche bronnengetuigenis is gegeven, dat de aanslag van 28 Juni 1914 te Serajewo op den Oostenrijksch-Hongaarschen troonopvolger, aartshertog Franz Ferdinand, die den eersten wereldoorlog deed ontbranden, is geënsceneerd door den Servischen kolonel van den generalen staf, Dragoetin Dimitriejewitsj. Het document is een door den kolonel van den generalen staf eigenhandig geschreven bekentenis aan den voorzitter van den

krijgsraad voor officieren te Saloniki, den kolonel der infanterie Misitsj, gedateerd 28 Maart 1917. De Servische kolonel van den generalen staf Dimitriejewitsj bekent hier schriftelijk, dat hij een Serviër van Oostenrijksch-Hongaarsche nationaliteit, Rade Malobabitsj, uit Kroatië-Slavonië heeft geronseld om den aanslag op den Oostenrijksch-Hongaarschen troonopvolger te organiseeren; dat hij verder, vóór hij zijn definitief besluit nam, van den Russischen militairen attaché kolonel Artamanov een rapport heeft gevraagd over hetgeen Rusland zou doen in geval Oostenrijk wegens den aanslag aan Servië den oorlog zou verklaren. Artamanov antwoordde hem niet alleen, dat Rusland Servië niet in den steek zou laten, de Russische generale staf schoot hem zelfs geldmiddelen voor om den aanslag uit te voeren, zoodat eenige der kwitanties van de daders zich in Russische handen bevinden.

A. **VER. STATEN — Verkeer - Vergelijking tusschen zee- en luchttransport. —**
26 Juli — In een rede voor het Huis van Afgevaardigden heeft de chef van het Amerikaansche bureau voor legervoorziening, Case, over de verhoudingen tusschen zeetransport en luchttransport bij massaal goederenvervoer gesproken, meldt Europapress. Volgens Fairplay heeft Case verklaard, dat de voorziening van de verschillende oorlogsfronten met maandelijks circa 100.000 ton goederen met behulp van vliegtuigen veel minder economisch is dan door middel van zeeschepen. Hij leverde het bewijs aan de hand van cijfers, welke hij voor Amerikaansche transporten naar Australië, Groot-Brittannië, Alaska en Suez had laten berekenen. In overzichtelijken vorm zien deze cijfers er als volgt uit, waarbij is uitgegaan van het vervoer met vrachtschepen van het type C-1 (circa 7500 ton dw):

Voor vervoer van 100.000 ton per maand is noodig:

	ton brandst.	bemanning
1. naar *Australië:*		
a. zeeweg 54 vrachtschepen	16.640	3.780
b. luchtweg 6350 vliegtuigen	1.012.000	78.500
bovendien bij b.: 228 tankschepen voor brandstofvoorziening der vliegtuigen en 69 vrachtschepen voor de verzorging der bemanningen.		
2. naar *Engeland:*		
a. zeeweg 34 vrachtschepen	7.930	2.380
b. luchtweg 1900 vliegtuigen	295.500	22.500
bovendien bij b.: 52 tankschepen en 20 vrachtschepen.		
3. naar *Alaska:*		
a. zeeweg 16 vrachtschepen	3.110	1.120
b. luchtweg 563 vliegtuigen	105.500	4.150
bovendien bij b.: 9 tankschepen en 2 vrachtschepen.		
4. naar *Suez:*		
a. zeeweg 96 vrachtschepen	30.950	6.710
b. luchtweg 5885 vliegtuigen	837.300	58.370
bovendien bij b.: 85 tankschepen en 59 vrachtschepen.		

(V. b. Verkeer 5610 D)

Grondstoffen - Rubber - Prijsverhouding tot synthetische rubber. —
26 Juli — Blijkens mededeelingen in vakbladen uit New York noteert de kunstrubber aldaar den laatsten tijd reeds lager dan natuurrubber. De voornaamste oorzaak is de verlaging geweest van de prijzen voor de voornaamste drie soorten van synthetische rubber.
(Vor. ber. Prijsverh. rubber 5491 B)

B. **HONGARIJE — Kabinetswijziging - Von Ghyczy minister van Buitenlandsche Zaken. —**
26 Juli — De Rijksbestuurder heeft op voorstel van den minister-president en minister van Buitenlandsche Zaken, von Kallay, den gezant en gevolmachtigden minister Jenoe von Ghyczy benoemd tot minister van Buitenlandsche Zaken. Hiermede worden de sedert de ambtsaanvaarding van von Kallay, en tevoren reeds onder zijn voorganger Bardossy in één hand vereenigde portefeuilles van premier en minister van Buitenlandsche Zaken weer gescheiden.
De nieuwe minister van Buitenlandsche Zaken gaat door voor een der meest succesvolle diplomaten van den Hongaarschen buitenlandschen dienst. Hij is 50 jaar, heeft deelgenomen aan den eersten wereldoorlog en begon zijn diplomatieke loopbaan nog in het ministerie van Buitenlandsche Zaken der dubbelmonarchie te Weenen. Ghyczy staat bekend als een der meest grondige kenners van het minderhedenprobleem. Op zijn buitenlandsche posten na den eersten wereldoorlog in Weenen, Sofia, Praag en Belgrado wijdde hij zich vooral aan een diepgaande studie van deze kwestie. Van 1936 tot 1939 was Ghyczy aan de Hongaarsche legatie te Berlijn als legatieraad en zaakgelastigde toegevoegd. Vervolgens werd hij leider van de politieke afdeeling in het ministerie van Buitenlandsche Zaken en in 1941 permanent vertegenwoordiger van den minister van Buitenlandsche Zaken.
(V. b. Kabinet 5564 C; Von Kallay 5560 A)

C. **ITALIE — Mussolini afgetreden - Badoglio regeeringschef. —**
26 Juli — Het D.N.B. meldde 26 Juli uit Rome: Mussolini is afgetreden. De koning-keizer heeft maarschalk Pietro Badoglio tot zijn opvolger benoemd.
Op 25 Juli heeft koning Victor Emanuel door de radio een proclamatie uitgegeven, waarin het volgende tot het Italiaansche volk wordt gezegd: „Italianen! In dit plechtige uur voor het moederland moet een ieder de plaats van zijn plicht, van zijn verantwoordelijkheid en van zijn strijdpost innemen. Geen enkele afwijking van dezen plicht kan worden geduld; geen enkele beschuldiging kan worden toegelaten. Alle Italianen zijn zich bewust van de ernstige wonden, die den heiligen bodem van het moederland hebben opengereten. De dapperheid van zijn gewapende macht en de vastberadenheid van al zijn burgers zullen den weg naar herstel weer vinden. Heden meer dan ooit ben ik onverbrekelijk verbonden met u in onwrikbaar vertrouwen in de onsterfelijkheid van ons land." Deze proclamatie was onderteekend door Victor Emanuel en gecontrasigneerd door Badoglio.

Proclamatie van Badoglio. —
De nieuwe chef der Italiaansche regeering, maarschalk Badoglio, heeft onmiddellijk na de aanvaarding van zijn functie een oproep uitgevaardigd, waarin hij zegt: „Op bevel van den koning en keizer neem ik de militaire regeering van het land met alle volmachten op mij. De oorlog wordt voortgezet. Italië is zwaar getroffen in zijn overvallen provinciën, in zijn verwoeste steden, blijft echter als naijverig bewaker van zijn duizendjarige tradities trouw aan het gegeven woord. Sluit de gelederen om den koning en keizer, het levende voorbeeld van het vaderland, het voorbeeld voor ons allen. De opdracht, die ik heb ontvangen, is duidelijk en welomlijnd. Zij zal nauwgezet ten uitvoer worden gelegd. En wie zich mocht inbeelden, dat hij een normale ontwikkeling kan onderbreken, of wie mocht trachten de openbare orde te verstoren, zal meedoogenloos getroffen worden. Leve Italië, leve de koning."

Samenstelling regeering Badoglio. —
Stefani meldt, dat de Koning en Keizer op voorstel van den chef der regeering en minister-president de volgende ministers heeft benoemd: Buitenlandsche Zaken: ambassadeur Raffaele Quariglia; Binnenlandsche Zaken: prefect Bruno Fornaciari; Italiaansch-Afrika: generaal senator Melchippe Gabba; Justitie: Gaetano Azzariti, directeur-generaal van het Min. van Justitie; Financiën: directeur-generaal senator Domenico Bartolini; Oorlog: staatsraad generaal Antonio Sorice; Marine: schout-bij-nacht Raffaele de Courten; Luchtvaart: generaal der vliegers Renato Sandalli; Opvoeding: staatsraad dr. Leonardo Severi; Openbare Werken: dr. Domenico Romano, directeur-generaal van het ministerie van Openbare Werken; Land- en Boschbouw: senator prof. Alessandro Brizzi; Verkeer: generaal Frederice Amoroso; Corporaties: staatsraad dr. Leopold Piccardi; Volksvoorlichting: ambassadeur Guido Rocco, tot dusver directeur-generaal van de buitenlandsche persafdeeling in het ministerie van Volksvoorlichting; Buitenlandsche Handel: directeur-generaal van de Banca d'Italia dr. Giovanni Acanfora; Bewapeningsindustrie: Generaal Carbo Pavagrossa; Onderstaatssecretaris van het minister-presidium: dr. Pietro Baratalo.

Levensloop ministers. —
De minister van Buitenlandsche Zaken, Raffaele Quariglia, was sinds 28 Februari 1943 Italiaansch ambassa-

deur te Ankara, waar hij Ottavio de Peppo opvolgde. Quariglia kwam in 1926 in dienst van het Italiaansche departement van Buitenlandsche Zaken, na te voren werkzaam te zijn geweest aan de Italiaansche ambassades te Parijs, Petersburg en Brussel. In 1932 werd hij benoemd tot ambassadeur te Madrid, daarna vervulde hij dezelfde functie te Buenos Aires, terwijl hij van 14 Febr. 1942 tot 15 Febr. 1943 Italiaansch ambassadeur was bij den H. Stoel. Na zijn aankomst in de Turksche hoofdstad als nieuwe ambassadeur heeft Quariglia in een toespraak tot de Italiaansche kolonie de vriendschappelijke betrekkingen tusschen Italië en Turkije onderstreept.

De minister van Oorlog, Antonio Sorice, is 46 jaar oud. Hij nam deel aan den eersten wereldoorlog als artillerie-officier en werd op 20-jarigen leeftijd tot kapitein bevorderd. Sedert 1919 stond hij aan het hoofd van artilleriescholen en ging daarna over tot den generalen staf. In 1936 werd hij tot kabinetchef van den minister van Oorlog benoemd; dezen post bekleedde hij ruim vijf jaar.

De minister van Volksvoorlichting Guido Rocco, werd in 1886 te Napels geboren en ving in 1912 zijn diplomatieke loopbaan aan; bekleedde diplomatieke posten te Nizza, Tunis en Malta, behoorde meerdere malen tot de Italiaansche delegatie op de bijeenkomsten van den Volkenbond te Genève, was daarna ambassade-raad bij de Italiaansche ambassade te Berlijn en staat nu al jaren aan het hoofd van de afdeeling der buitenlandsche pers van het ministerie van Volksvoorlichting.

De minister van Binnenlandsche Zaken Bruno Fornaciari werd op 17 October 1881 geboren. Hij begon zijn loopbaan bij het binnenlandsch bestuur in 1903; werd in 1923 vice-prefect van Florence, daarna in Venetië en Genua en werd in 1926 tot prefect van Triëst benoemd. In 1930 kwam de algemeene leiding van het openbare gezondheidswezen in zijn handen te rusten. In 1935 werd hij prefect van Milaan. Op het tijdstip van zijn benoeming tot minister was hij met pensioen. Fornaciari onderscheidde zich door zijn hulpverleening bij de aardbevingen in Calabrië en Sicilië in 1909, evenals bij de cholera-epidemie in den winter van 1910 en 1911.

De minister van Financiën Demonico Bartolini, is 26 Aug. 1880 te Rome geboren. Hij was te voren generaal-inspecteur van den Staat en sedert 1939 senator.

De minister van Justitie, Gaetano Azzariti werd 26 Maart 1881 te Napels geboren. Hij was de eerste president van het Italiaansche Hof van Appèl en leider van de wetgevende bureaux van het ministerie van Justitie.

De minister van Openbare Werken, Domenico Romano, is 10 Nov. 1877 in de provincie Ronzocalabria geboren. Hij was tot dusver generaal-directeur voor bijzondere diensten in het ministerie voor Openbare Werken en beoefende als lid van een bijzondere commissie van dit ministerie inzonderheid de studie van groote natuurcatastrophen. Hij trad op als Italiaansch expert bij internationale acties voor hulpverleening en was schrijver van verschillende werken op dit gebied.

De minister voor Land- en Boschbouw, Alessandro Brizzi werd 7 Sept. 1878 geboren. Reeds voorheen was hij algemeen directeur van het ministerie van Landbouw en is op het oogenblik algemeen secretaris van het Intern. Instituut voor den Landbouw en hoogleeraar in volkseconomie en landbouwpolitiek aan de Landbouwhoogeschool te Portici.

Carmine Senise politiechef. —

Carmine Senise is benoemd tot chef van de Italiaansche politie en heeft zijn nieuwe functie reeds aanvaard. Senise werd in 1932 tot prefect benoemd en vervulde vervolgens het ambt van ondercommandant der politie.

Positie der Fascistische militie. —

Maarschalk Badoglio heeft verder een dagorder uitgevaardigd, volgens welke de fascistische militie als „vrijwillige militie voor de veiligheid van den staat" als integreerend bestanddeel tot de weermacht behoort, waarmede zij zooals steeds in volkomen gemeenschappelijkheid van optreden en van doelstellingen voor de verdediging van het vaderland samenwerkt.

Oproep tot het Italiaansche volk; ordemaatregelen. —

Maarschalk Badoglio heeft een oproep uitgevaardigd aan de bevolking om overal den arbeid te hervatten. Volgens dezen oproep zullen betoogingen, die de openbare orde verstoren, niet geduld worden. Voor de handhaving der openbare orde zijn van dit oogenblik af de militaire autoriteiten bevoegd. Alle onderdeelen van de weermacht, van de gewapende militie, de politie en de burgerwachten staan onder zijn bevel. Tusschen zonsondergang en zonsopgang mag de burgerbevolking zich niet op straat begeven en overdag moeten allen, die zich op straat bevinden van een persoonsbewijs voorzien zijn. De deuren van alle openbare gebouwen moeten dag en nacht geopend blijven, de vensters moeten daarentegen gesloten zijn en volgens de voorschriften verduisterd blijven. Het is verboden dat meer dan drie personen in het openbaar samenscholen en spreken. alle openbare instellingen, theaters, variétés, bioscopen en sportterreinen blijven in den tijd tusschen zonsondergang en zonsopgang gesloten voor het publiek. Het verspreiden van propagandamateriaal, brochures of andere geschriften is verboden. Bij het niet opvolgen van deze voorschriften zal eventueel van wapengeweld worden gebruik gemaakt.

„Giornale d'Italia" onder nieuwe leiding. —

Senator Alberto Bergamini heeft de leiding van het „Giornale d'Italia" op zich genomen. Bergamini is 72 jaar oud. Hij heeft het blad in 1901 gesticht en tot 1924 geleid.

Betoogingen in Triëst. —

De historische gebeurtenissen, die het land doormaakt, hebben een levendige reactie gewekt in deze stad. Lange stoeten trokken door de straten met de vaderlandsche vlag en met borden, waarop vaderlandslievende opschriften waren aangebracht. De betoogingen, die den geheelen dag duurden, gaven blijk van de aanhankelijkheid der bevolking van Triëst aan het Huis van Savoye en haar vertrouwen in het lot van het vaderland.

Duitsch commentaar. —

26 Juli — In de Wilhelmstrasse neemt men inmiddels geenerlei standpunt ten opzichte van de berichten uit Rome in. Men beperkt zich tot de verklaring, dat de bekendmakingen uit Rome overal in Duitschland zijn gepubliceerd en dat men overigens wat den vloed van uit vijandelijke bron afkomstige geruchten en alarmeerende berichten betreft, vooreerst meer nauwkeurige gedetailleerde berichten uit Rome afwacht, voordat men een concreet standpunt kan innemen. De normale verbindingen met Rome zijn niet onderbroken of gestoord. De diplomatieke correspondent van het D.N.B. schrijft: Wie 25 Juli in de gelegenheid was waar te nemen hoe de berichten uit Rome door de Duitsche openbare meening werden opgenomen, is wel tot de conclusie gekomen, dat de sedert maanden door den vijand met alle middelen van terreur en propaganda gevoerde zenuwoorlog geen succes heeft gehad. Dat beteekent niet, dat het de Duitsche openbare meening niet volkomen duidelijk was, dat met het aftreden van Benito Mussolini, die 21 jaar de geschiedenis van het bevriende, verbonden volk heeft geleid, een nieuwe ontwikkeling is begonnen. Doch het Duitsche volk van heden is, dank zij de politieke scholing, die het sedert tien jaar heeft gehad, zoo gerijpt, dat het zonder overijld oordeel pleegt te staan tegenover ontwikkelingen, die nog gaande zijn.

Naast den oproep van den Koning-Keizer heeft de door Victor Emanuel III met de leiding van de regeering belaste maarschalk Badoglio, van wien men ook in Duitschland weet, dat hij als een der eerste en bekwaamste soldaten van zijn land geldt, in zijn proclamatie verklaard, dat de oorlog wordt voortgezet en tot uitdrukking gebracht, dat Italië trouw blijft aan het gegeven woord. Hiervan wordt door het Duitsche volk, dat zich door een gelijkgerichte politiek en door het tegen denzelfden vijand gemeenschappelijk vergoten bloed aan de zijde van het Italiaansche volk geplaatst ziet, en dat zich bovendien door begrip voor de levensrechten van dit Italiaansche volk daarmede verbonden voelt, met voldoening kennis genomen. Het voelt zich daarbij gedragen — en dit is een essentieele en beslissende factor voor de houding van het Duitsche volk tegenover de huidige gebeurtenissen — door het bewustzijn van zijn kracht en de duidelijke vastbeslotenheid om den hem opgedwongen oorlog onder alle omstandigheden tot een zegevierend einde te voeren.

(V. b. Mussolini 5609 A; Kabinet 5610 A; Badoglio 5608 A)

DE WERELDOORLOG

A. **DUITSCHLAND EN ITALIE — Felle Sovjet-aanvallen in het gebied van Orel; Bolchof ontruimd - Hevige gevechten op Sicilië; Nicosia ontruimd; zware geallieerde scheepsverliezen - Herhaalde luchtaanvallen op Hamburg —**

OOSTELIJK FRONT —

Uit het hoofdkwartier van den Führer, 25 Juli (D.N.B.) — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend: Aan het bruggenhoofd van den Koeban en aan het front van den Mioes mislukten plaatselijke aanvallen van den vijand. Aan den Midden-Donetz verzwakte de aanvalsactie van de Sovjets merkbaar. Sterke krachten van de Sovjets probeerden wederom tevergeefs de doorbraak in het gebied van Bjelgorod te forceeren. In het gevechtsgebied van Orel hielden de gevechten met wisselend verloop aan. Ten Zuiden van het Ladogameer stortten alle aanvallen van den vijand ineen.

26 Juli — De Sovjets zetten hun pogingen, om bij het Koeban-bruggenhoofd, in het gebied van Orel en ten Zuiden van het Ladogameer door de Duitsche afweerstellingen te breken, voort. In den geheelen Zuidelijken sector van de Zee van Azof tot aan Bjelgorod namen hun aanvallen aanzienlijk in kracht af.

In den slag, die nu al 21 dagen duurt, is de Duitsche strategie der elastische verdediging zoo superieur gebleken vergeleken bij de vijandelijke tactiek, dat in elk geval van een verzwakking voor langen tijd van de bolsjewistische offensieve kracht gesproken kan worden, ook al zijn de zeer zware gevechten in het gebied van Orel nog geenszins afgeloopen. Toch moet de bolsjewistische leiding na een stormloop van drie weken met ongemeen zware verliezen, die geen successen heeft opgeleverd tot de conclusie komen, dat het niet bereiken van ook maar één operatief doel neerkomt op een verloren slag van den grootsten omvang. De bolsjewisten moeten, hier gedwongen door hun zware verliezen, in allerijl hun strijdkrachten hergroepeeren om in het brandpunt van den grooten afmattingsslag, nl. in het gebied van Orel den aanval gaande te kunnen houden. Ten Zuidwesten, ten Oosten en ten Noorden van Orel gaan de zware gevechten sedert dagen op en neer. Een zware regenval heeft de wegen en het geheele terrein nog verder aangetast, zoodat de troepen, in het bijzonder de artillerie en de tanks slechts met de grootste moeite vooruitkomen. Wel is waar is de numerieke superioriteit der bolsjewisten ook hier evenals in andere sectoren aanzienlijk, doch ook dit feit wordt door de grootere gevechtskracht van den Duitschen soldaat en de kwaliteit van zijn wapens meer dan gecompenseerd.

27 Juli — Het zwaartepunt van de gevechten lag in het gebied van Orel. Onze troepen sloegen ten Zuiden, Oosten en Noorden van Orel ondernomen vijandelijke doorbraakpogingen af. Aan het overige deel van het front kwam het bij het bruggenhoofd van den Koeban, aan het Mioesfront en ten Zuiden van het Ladogameer tot harde afweergevechten, terwijl aan den Donetz en in het gebied van Bjelgorod slechts plaatselijke gevechtsactiviteit heerschte. Ten Noordwesten van Krymskaja en ten Noordwesten van Koeibysjewko ging de vijand met sterke strijdkrachten tot nieuwe aanvallen over. Zij werden in harde gevechten afgeslagen.

28 Juli — De zware afweergevechten in den sector van Orel duren voort. Aan het overige deel van het Oostelijk front namen de aanvallen der Sovjets in kracht en uitgebreidheid af. Alle aanvallen stortten met groote verliezen voor de Sovjets ineen. Tijdens de elastisch gevoerde afweergevechten is de plaats Bolchof op 28 Juli in andere handen overgegaan. De Duitsche troepen hebben, door den vijand ongehinderd, een nieuwe stelling betrokken na in Bolchof alle militaire installaties, die den bolsjewisten van nut zouden kunnen zijn, te hebben vernield.

29 Juli — Op verscheiden punten van de bocht bij Orel waren onze troepen, den geheelen dag in zware afweergevechten gewikkeld. Alle vijandelijke doorbraakpogingen werden afgeslagen. In de andere sectoren van het front ondernam de tegenstander plaatselijke aanvallen die afgeslagen werden. Men verwacht van Duitsche zijde ook niet, dat de vijandelijke aanvalskracht bij Orel in omvang zal verminderen. Men neemt aan, dat de Sovjetlegerleiding inziet, dat alleen daar waar sinds het begin van den slag het zwaartepunt ligt, nog mogelijkheid bestaat een doorbraak door de Duitsche linies te forceeren.

30 Juli — In den gevechtssector van Orel zijn wederom felle aanvallen afgeslagen. Ten Zuiden van het Ladogameer bleef de vijandelijke aanvalsactiviteit verminderen.

31 Juli — In de voornaamste sectoren van het front nam de gevechtsactiviteit weer toe. De vijand ondernam nieuwe aanvallen tegen onze stellingen in de Bocht van Orel. Zij strandden in gevechten met wisselend verloop onder hooge vijandelijke verliezen. Aan het Koeban-bruggenhoofd en aan het Ladogameer viel de vijand wederom met sterke strijdkrachten aan. Gedurende de laatste twee dagen vernietigden onze troepen aan het Oostfront 148 vechtwagens. Daarmede zijn sedert 5 Juli 6893 sovjettanks vernietigd. Er is echter op het oogenblik geen sprake meer van een groot offensief tegen Orel, al blijft het een open vraag, of de Sovjetleiding haar aanvallen in dit gebied niet zal hernieuwen. Er zijn namelijk aanwijzingen, dat de Sovjettroepen op verscheidene punten opnieuw worden gegroepeerd. Daar de vorige pogingen om het Duitsche front terug te dringen volgens Duitsche mededeelingen vrijwel vruchteloos bleven, is het zeer wel mogelijk, dat de Sovjets nieuwe aanvallen zullen beginnen, om alsnog hun doel te bereiken.

ZUIDELIJK FRONT —

25 Juli — Op Sicilië vonden slechts plaatselijk begrensde gevechtshandelingen plaats, zonder dat de vijand successen kon behalen. Livorno werd door formaties vijandelijke vliegtuigen gebombardeerd. Bij vruchtelooze aanvalspogingen op Kreta werden 21 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten.

26 Juli — Op Sicilië werden verscheiden tegen den Noordelijken en centralen sector van het front uitgevoerde, door tanks gesteunde vijandelijke aanvallen door de Duitsch-Italiaansche troepen afgeslagen. Het zwaartepunt van de vijandelijke aanvallen is op 24 Juli verplaatst naar den Noordelijken vleugel van de Duitsch-Italiaansche linie van verzet. Evenals de Britten den dag te voren als gevolg van de gevoelige verliezen, hun door de Duitsche pantsergrenadiers toegebracht, hun vergeefsche aanvallen in het gebied ten Zuiden en Zuidwesten van Catania moesten afbreken, werden thans ook de in het gebied ten Noorden en Noordwesten van Enna staande Amerikanen door het doeltreffende vuur der Duitsche formaties artillerie gedwongen zich tijdelijk terug te trekken. Nadat de vijand echter echter zijn formaties, die in de voorafgegane gevechten zwaar te lijden hadden gehad, door versche infanterie- en pantserstrijdkrachten had aangevuld, maakte hij zich in het gebied ten Oosten van Palermo voor nieuwe aanvallen gereed. De naar het Oosten optrekkende vijandelijke divisies werden van zee uit door zware scheepsartillerie gesteund.

In de wateren van Syracuse brachten Duitsche gevechtsvliegtuigen drie vijandelijke koopvaarders met te zamen 20.000 brt. tot zinken en beschadigden 14 andere transportschepen zwaar.

27 Juli — Op Sicilië werden alle vijandelijke aanvallen op de Duitsch-Italiaansche stellingen afgeslagen. Duitsche bommenwerpers hebben talrijke koopvaardij- en oorlogsschepen voor de Noord- en Oostkust van het eiland aangevallen: zij brachten zware schade toe aan vier transportschepen, twee kruisers en een torpedojager. In de haven van La Valetta werden vijf koopvaardijschepen getroffen. De vijandelijke luchtmacht heeft aanvallen gedaan op de streek langs de Straat van Messina. De schade is niet ernstig.

28 Juli — Op Sicilië nam de wederzijdsche artillerieactiviteit aanmerkelijk toe. In den centralen frontsector bleven aanvallen van Britsche en Amerikaansche formaties in het afweervuur voor de Duitsch-Italiaansche stellingen steken of werden uiteengeslagen. In de wateren van het eiland vernietigde het luchtwapen een tankboot van 7000 brt. en een korvet.

29 Juli — Aanvallen van de Amerikanen langs de Noordkust van Sicilië werden afgeslagen. Krachtige vijandelijke, doorbraakpogingen tegen den middensector mislukten. Voor de Zuidkust van het eiland beschadigden Duitsche gevechtsvliegtuigen zes transportschepen zwaar. De weerstand der Duitsch-Italiaansche troepen is den laatsten tijd sterker geworden. Nadat

de Britten voor Catania tot den stellingoorlog zijn overgegaan en de Amerikaansche pogingen om langs den Noordelijken kustweg in de richting van Messina op te rukken, niet het gewenschte gevolg hebben gehad, hebben de Geallieerden sterke aanvallen met Amerikaansche en Canadeesche troepen ondernomen in het gebied ten Noorden van Enna. In dit gebied, dat men als den middensector van het front aanduidt, ligt thans het centrum van den strijd. De hevige aanvallen zijn echter tot nu toe afgeslagen. Het front loopt thans van even ten Zuiden van Catania en vervolgens ten Noorden van Enna naar de kust. Het gebied van Stefano ligt in de frontzône.

30 Juli — Op Sicilië sloegen Duitsche troepen in den middensector van het afweerfront vijandelijke doorbraakpogingen met verliezen voor den tegenstander af. Het opperbevel der Geallieerden poogt zoowel het met een groote bocht van Catania naar Stefano loopende front in het Noorden in te drukken, als in den middensector in de richting van den Etna een doorbraak te forceeren. Een A.N.P.-bericht meldt, dat de Duitsche en de Italiaansche troepen ter verkorting hunner verdedigingslinies de stad Nicosa hebben ontruimd en zich in de bergen benoorden de stad hebben teruggetrokken. In het Westen is de strijd zeer hevig. De Amerikanen trachten hier langs de kust Messina te bereiken, doch de Duitsche en de Italiaansche verdedigers bieden hardnekkig tegenstand. De Duitsche luchtmacht heeft de haven van Gela aangevallen en een transportschip van 7000 brt. tot zinken gebracht; acht andere schepen, tezamen 43.000 brt. werden zwaar beschadigd en in brand geworpen.

31 Juli — Op Sicilië behaalden onze troepen bij de hevige gevechten in den centralen sector van het front een volledig afweersucces. Alle vijandelijke, deels met versche strijdkrachten ondernomen doorbraakpogingen werden onder zeer zware verliezen afgeslagen.

De geallieerden willen kennelijk uit het gebied rondom Enna in de streek ten Westen van den Etna doordringen, om zoodoende het front bij Catania te omvatten. Men heeft den indruk, dat zij bezig zijn nieuwe troepen aan te voeren. Ondanks trommelvuur, bommenhagel en hitte hebben de Duitsche troepen echter tot dusver een doorbraak weten te voorkomen.

WESTELIJK FRONT —

25 Juli — Voor de Nederlandsche kust ontstonden opnieuw gevechten tusschen de bewakingsstrijdkrachten van een Duitsch convooi en Britsche motortorpedobooten. Een der motortorpedobooten werd tot zinken gebracht, 5 andere booten werden in brand geschoten en verscheidene beschadigd. Een eigen vaartuig ging verloren. In de wateren van het Hooge Noorden sloegen Duitsche jagers een aanval van vijandelijke luchtstrijdkrachten op een eigen convooi af; 17 vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten. Door Noord-Amerikaansche bommenwerpers werd op Noorsch gebied een aanval ondernomen. De bevolking leed verliezen. Vooral in Dronthjem ontstond groote schade. Een formatie Britsche bommenwerpers ondernam een aanval op Hamburg, waardoor zware verliezen ontstonden onder de bevolking en groote verwoestingen aan woonwijken, cultuurmonumenten en openbare gebouwen; 17 aanvallende toestellen gingen verloren.

26 Juli — Vijandelijke formaties vliegtuigen hebben aanvallen uitgevoerd op Duitsche steden. Overdag werden Hamburg en Kiel, benevens eenige plaatsen in het Noord-Duitsche kustgebied en in de bezette Westelijke gebieden aangevallen en in den nacht werd Essen gebombardeerd. Daarbij ontstonden weer zware verliezen onder de bevolking en groote verwoestingen in de woongebieden der aangevallen steden. Luchtverdedigingskrachten schoten van de Britsch-Amerikaansche aanvalsformaties 61 vliegtuigen neer. Een formatie Duitsche gevechtsvliegtuigen heeft in den nacht van 25 op 26 Juli stad en haven van Hull met bommen van allerlei kaliber aangevallen.

27 Juli — Formaties Amerikaansche bommenwerpers vielen overdag de steden Hannover en Hamburg aan, alsmede eenige plaatsen in het Noordwest-Duitsche kustgebied. De bevolking, vooral in Hannover, leed verliezen. Dertig vijandelijke bommenwerpers werden neergeschoten. Snelle Duitsche vliegtuigen vielen in den nacht afzonderlijke doelen in het gebied van Londen aan.

28 Juli — Sterke vijandelijke formaties bommenwerpers zetten haar terreuraanvallen op de stad Hamburg voort. Er ontstonden opnieuw verwoestingen en gedeeltelijk uitgestrekte branden in verscheiden deelen der stad. De bevolking leed weer verliezen. Door nachtjagers en luchtdoelgeschut werden 47 der aanvallende bommenwerpers neergeschoten.

In een gevecht met een formatie Britsche motortorpedobooten brachten Duitsche beveiligingsstrijdkrachten voor de Nederlandsche kust een artillerie-snelboot tot zinken en beschadigde een tweede zoo zwaar, dat deze als vernield beschouwd kan worden.

29 Juli — Amerikaansche vliegformaties vlogen in den voormiddag het Rijksgebied binnen. Zij wierpen lukraak bommen op eenige plaatsen waaronder Kassel en verscheidene open plattelandsgemeenten. Er ontstonden eenige verliezen onder de bevolking en schade aan gebouwen. 35 zware viermotorige Amerikaansche bommenwerpers werden neergeschoten. In den nacht vlogen vijandelijke storingsvliegtuigen over het Noordwestelijk en Westelijk Rijksgebied. Duitsche gevechtsvliegtuigen vielen doelen in het gebied van Londen aan.

30 Juli — Vijandelijke formaties bommenwerpers hebben overdag Helgoland aangevallen en eenige plaatsen in het Noord-Duitsche kustgebied, o.m. Kiel. In den nacht ondernamen zij opnieuw een zwaren aanval op Hamburg, waardoor nieuwe verwoestingen in de stad werden veroorzaakt. De bevolking leed zware verliezen. Luchtverdedigingskrachten schoten 54 vijandelijke vliegtuigen neer. Duitsche gevechtsvliegtuigen hebben in den nacht van 29 op 30 Juli in Zuid-Engeland bommen geworpen. Kustbeveiligingsstrijdkrachten der marine hebben ten Noorden van Terschelling een Britsche motortorpedoboot tot zinken gebracht.

31 Juli — Vijandelijke vliegtuigformaties vielen overdag de stad Kassel en enkele plaatsen in de bezette gebieden in het Westen aan. Zij bombardeerden in den afgeloopen nacht de stad Remscheid. De inwoners van de aangevallen steden leden verliezen. Vooral in het gebied van Remscheid ontstonden zware verwoestingen en brandschade. Strijdkrachten van de luchtverdediging vernietigden in totaal 60 vliegtuigen, voor het meerendeel viermotorige bommenwerpers.

ZEEOORLOG —

27 Juli — Op den Atlantischen Oceaan bracht het luchtwapen van een vijandelijk convooi, een vrachtschip van minstens 8.000 brt. tot zinken en beschadigde een tweede groot schip zwaar.

28 Juli — Gevechtsvliegtuigen vielen het in den Atlantischen Oceaan waargenomen vijandelijke convooi aan en brachten twee koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 12.000 brt. tot zinken. Een schip van 5.000 brt. kreeg zulke zware bomtreffers, dat het slagzij maakte. Twee andere groote vrachtschepen werden beschadigd. Duitsche duikbooten brachten in den Atlantischen Oceaan en in de Middellandsche Zee acht schepen met een totalen inhoud van 44.241 brt. tot zinken, beschadigden een lichten kruiser, alsmede zes vrachtschepen en schoten bij den afweer drie vijandelijke vliegtuigen neer.

30 Juli — Op den Atlantischen Oceaan heeft het luchtwapen een koopvaarder van 10.000 brt. in den grond geboord; twee andere groote schepen werden zwaar getroffen.

31 Juli — Duitsche duikbooten boorden op den Atlantischen Oceaan drie schepen met een gezamenlijken inhoud van 15.000 brt. en op de Noordelijke IJszee een bewakingsvaartuig in den grond. Bij den afweer van vijandelijke luchtaanvallen schoten zij op den Atlantischen Oceaan een Amerikaansch luchtschip en een vliegtuig neer.

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5606)

A. **JAPAN — Zeegevecht bij de Salomonseilanden —**

26 Juli — Naar het Japansche hoofdkwartier bekend maakt, hebben Japansche duikbooten op 20 Juli in het gebied der Salomons-eilanden een vijandelijke vlootformatie ontmoet, bestaande uit een kruiser en drie torpedobootjagers. De Japansche duikbooten konden door de linie van torpedobootjagers heenbreken en de kruiser met torpedo's tot zinken brengen.

Luchtaanval op Hongkong —

28 Juli — De eerste luchtaanval op Hongkong is dit jaar 27 Juli gedaan door zes vijandelijke vliegtuigen. De machines, die door Japansch luchtafweergeschut gedwongen werden terug te keeren, wierpen haar bommen lukraak in de kustwateren neer.

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5606 A)

Het Arnhemsche Openluchtmuseum bestond 15 Juli 25 jaar. Naar aanleiding daarvan maakte het muziekcorps van de marechaussee een rondgang over het terrein.

(foto C.N.F. - Stevens)

A. **ITALIE — Buitenlandsche politiek ongewijzigd.** - Van bevoegde Italiaansche zijde werd 27 Juli verklaard: De regeeringswisseling was geen revolutie en evenmin een staatsgreep, zij was een grondwettelijke crisis, die grondwettelijk is opgelost. Op grond van de stemming, uitgebracht door den grooten fascistischen raad, had het hoofd der regeering bij den koning zijn ontslag ingediend. De koning nam op grond van het voorstel der groote meerderheid van den fascistischen raad grondwettelijke maatregelen ten aanzien van de overneming van het opperbevel over de weermacht en met het opperste regeeringsgezag.
De buitenlandsche politiek van Italië blijft onveranderd. Overeenkomstig den oproep van Badoglio wordt de oorlog voortgezet. Italië houdt zijn gegeven woord. De buitenlandsche politieke koers is door de gebeurtenissen niet beïnvloed. Italië gaat voort op den ingeslagen weg en de gebeurtenissen in den grooten fascistischen raad hebben uitsluitend betrekking op de binnenlandsche politiek. **(V. b. 5611 C)**

De situatie in het binnenland.
De afgetreden minister-president blijft als ridder der Orde van Annunziata de hem toekomende rechten genieten. Wegens verkeerde gegevens over arrestaties is het Romeinsche avondblad „Tribuna" 26 Juli in beslag genomen.
Omtrent het voortbestaan van de fascistische partij is geen officieel besluit beschikbaar. Demonstraties in den nacht van 25 op 26 Juli tegen insignes en zetels van de fascistische partij werden gekenmerkt als onbeteekenende uitspattingen, die reeds volkomen onderdrukt zijn.
Na de betoogingen van geestdrift over het aan het bewind komen van het nieuwe regime heeft het leven in de Eeuwige Stad zijn normalen loop hervat. Alle openbare diensten, die trouwens gisteren geen enkele onderbreking hebben ondergaan, functionneeren met de meest volmaakte regelmaat. Op alle bureaux, openbare zoowel als particuliere, wordt de arbeid intensief en gedisciplineerd voortgezet. Winkels, verkooplokalen en markten zijn geopend en de voorziening van het publiek met levensmiddelen geschiedt als gewoonlijk. De maatregelen der autoriteiten ter handhaving van de openbare orde worden door het publiek met nauwgezette discipline in acht genomen. In de geheele stad wapperen nog de vlaggen. Ook in alle andere Italiaansche steden heerscht volmaakte rust en orde, het leven neemt weer zijn normalen gang.
In het tegenwoordige beslissende oogenblik van den Italiaanschen afweerstrijd tegen den opdringenden vijand worden conflicten of revanchemaatregelen tegen het verleden als onwaardig van de hand gewezen. Het gansche Italiaansche volk staat als één man achter den koning, in diepste verknochtheid met den Italiaanschen bodem en kent slechts één parool: Koning en Vaderland. Het geheele volk wil zich als één man voorkomen geven om het vaderland te redden. De hervatting van het gecensureerde telefoonverkeer is aanstaande. De vereischte samenwerking van alle officieele instanties met de pers is toegezegd. Er worden geen nieuwe couranten toegelaten.
De bekende commentator van den zender Rome, Fabio Maximo, heeft verklaard: Wat op 25 Juli in Italië is gebeurd, is geen revolutie en geen ineenstorting, waarop de vijanden van Italië gehoopt hadden, het is slechts een regeeringswisseling, noodig geworden door den ernst van het uur, die eischte, dat alles terzijde werd geschoven, wat de oorlogsinspanning van het land in den weg staat. Het fascisme is voor het Italiaansche volk van groot nut geweest. Italië heeft zich achter het fascisme geplaatst toen dit in de oogen van het Italiaansche volk een beweging scheen, die Italië na zijn verval tot wederopstanding kon brengen. Het tot dusver bestaande regime is er echter niet in geslaagd in oorlogstijd de noodige concentratie van krachten tot stand te brengen en de aan dit regime gestelde taken te vervullen. Derhalve heeft men het bestuur over het lot van Italië moeten leggen in die handen, die alle krachten voor de redding van Italië zullen concentreeren. De wisseling, die thans noodig is geworden, bewijst de loyaliteit en de rijpheid van het Italiaansche volk en is geschied in overeenstemming met de constitutie en de Italiaansche traditie, volgens welke het Italiaansche volk zich in uren van gevaar steeds om zijn koning heeft geschaard. De Italiaansche koning is altijd de eerste Italiaansche soldaat geweest. Hij heeft in de ure des gevaars een der bekendste soldaten van Italië, maarschalk Badoglio op den beslissenden post benoemd. In hun manifesten hebben de koning en Badoglio zich tot tolk van de gevoelens van het Italiaansche volk gemaakt. Eenparig herhaalt het volk de woorden van maarschalk Badoglio: „De oorlog wordt voortgezet". Het geheele volk staat in den oorlog, de soldaat aan het front, de burgerbevolking bij haar arbeid, waar zij volhardt in weerwil van de zware bombardementen. Zoo heeft zich het Italiaansche volk, in vertrouwen en voor het eenige doel: de voortzetting van den oorlog, eendrachtig om zijn soldatenkoning geschaard, met den wil bij te dragen tot de eindoverwinning.

(V. b. Ordemaatregelen 5612; Badoglio 5611 C)

Thaon di Revel senaatspresident.
De president van den Senaat, graaf Suardo, is afgetreden. De koning-keizer heeft op voorstel van den chef der regeering, Badoglio, groot-admiraal Thaon di Revel, ridder in de orde van de Annunziata, tot voorzitter van den Senaat benoemd.
Thaon di Revel is in 1859 te Turijn geboren. Van 1913 tot 1915 was hij chef van den marinestaf, van 1915 tot 1917 commandant van de Adriatische vloot, van 1917 tot 1919 chef van den marinestaf, van 1919 tot 1922 voorzitter van den raad van admiraals, van 1922 tot 1925 minister van marine. Hij is drager van de hoogste Italiaansche onderscheidingen en orden en heeft na den wereldoorlog den hertogstitel gekregen. Sedert 1917 is hij lid van den Senaat.

Koning Victor Emanuel beëedigt de regeering.
Naar radio-Rome meldt, heeft de nieuwe Italiaansche regeering op 27 Juli den eed afgelegd in handen van den koning en keizer. De koning richtte bij deze gelegenheid hartelijke woorden tot de nieuwe ministers, die vervolgens in hun departementen aan den arbeid gingen.

(V. b. Koning Victor Emanuel 5611 C)

Fascistische partij ontbonden.
Het agentschap Stefani meldt, dat de ministerraad tijdens de eerste zitting, die 27 Juli gehouden is onder voorzitterschap van maarschalk Badoglio met het oog op den nieuwen toestand die in het politieke leven van het land is ontstaan, in de eerste plaats last heeft gegeven tot ontbinding van de fascistische partij. Er zijn maatregelen genomen, dat de aan deze partij verbonden instellingen met betrekking tot de opvoeding en de sport, zullen kunnen blijven functionneeren.
Verder werd tijdens deze zitting vastgesteld, dat in de buitenlandsche politiek van Italië geen wijziging intreedt.
Voorts werd besloten, dat de wet van 9 December 1928 met betrekking tot den grooten fascistischen raad onvereenigbaar is met den terugkeer naar de normale grondwet. Bovendien heeft de raad last gegeven tot het opheffen van de bijzondere rechtbanken voor de verdediging van den staat. De door deze rechtbanken behandelde gevallen zullen nu voor den duur van dezen oorlog worden afgedaan door de militaire rechtbanken van de afzonderlijke legergroepen.

(Vor. ber. Fasc. partij 5580 H)

Verklaring der gebeurtenissen.
Het agentschap Stefani publiceerde een „officieele uiteenzetting" van de gebeurtenissen in den Grooten Fascistischen Raad, het hoogste college der fascistische partij, die geleid hebben tot het aftreden van Mussolini. Hierin wordt het volgende gezegd:
Op 24 Juli is de Groote Raad, die sedert 7 December 1939 niet meer bijeengeroepen was, bijeengekomen. Na de opening heeft de chef der regeering rapport uitgebracht over den politieken en militairen toestand. Daarop heeft de voorzitter der Kamer, Grandi, de volgende motie ingediend, die behalve door hem ook onderteekend was door Federzoni, De Bono, De Vecchi, De Marsico, Acerbo, Pareschi, Cianetti, Ciano, Bottai, Balenna, Gottardi, Bignardi, De Stefani, Rossoni, Marinelli, Alfieri, Albini, Bastianini: „De Groote Fascistische Raad, bijeengekomen in deze dagen van uiterste beproeving, is voor alles met zijn gedachten bij de heldhaftige strijders van elk wapen, die schouder aan schouder met de trotsche bevolking van Sicilië, waarin het geloof aan het Italiaansche volk op de schitterendste wijze naar voren komt, strijden om de edele tradities van dapperheid en van onverzwakte offervaardigheid van onze roemrijke weermacht te vernieuwen. Na bestudeering van den binnenlandschen en internationalen toestand en van de politieke en militaire oorlogvoering, proclameert de Groote Raad den heiligen plicht van alle Italianen om tot elken prijs de eenheid en onafhankelijkheid, de vrijheid van het vaderland, de

vruchten van de offers en den arbeid van vier generaties, van de Risorgimento tot nu toe, het leven en de toekomst van het Italiaansche volk te verdedigen en betuigt de noodzakelijkheid van een moreele en materieele eenheid van alle Italianen in dit ernstige en voor het lot der natie beslissende uur. De Groote Raad verklaart, dat om dit doel te bereiken, het onmiddellijk herstel van alle staatsfuncties noodzakelijk is, door aan de Kroon, den Grooten Raad der Regeering, aan het parlement en de corporaties de taken en de verantwoordelijkheden te geven, zooals deze in de statuten en de grondwetsbepalingen zijn vastgelegd. De Groote Raad noodigt den chef der regeering uit om aan Zijne Majesteit den Koning, tot wien het hart van de geheele natie trouw en vol vertrouwen is gericht, te verzoeken met het effectieve opperbevel over de strijdkrachten te land, ter zee en in de lucht, overeenkomstig artikel 5 van het statuut van het koninklijk huis het hoogste initiatief der beslissing te nemen, dat hem door onze staatsinrichting wordt verleend en dat altijd in onze geschiedenis de roemrijke kracht van onze verheven dynastie van Savoye is geweest."
Grandi, zoo wordt verder in het Stefani-bericht gezegd, verlangde een hoofdelijke stemming. Vervolgens werd door den secretaris der partij, Scorza, een tweede en door Farinacci een derde motie ingediend. De besprekingen hebben ononderbroken tien uur geduurd, d.w.z. tot drie uur in den nacht van 25 Juli. Aan het einde der besprekingen kreeg de door Grandi ingediende agenda 19 ja-stemmen, 7 neen-stemmen bij één onthouding. De motie van Farinacci kreeg één ja-stem; de motie van Scorza werd ingetrokken.
Aan uiteenzettingen van de Romeinsche radio en de onder nieuwe hoofdredactie staande Giornale d'Italia ontleenen wij: In den fascistischen raad deden zich twee stroomingen voor. De eene, waartoe Scorza en Valviani behoorden, stond achter den Duce. De andere — talrijker — vleugel concentreerde zich rondom graaf Ciano, den schoonzoon van Mussolini en vroegeren minister van Buitenlandsche Zaken en den oud-minister van Justitie Grandi. De vleugel van Ciano was het niet eens met den koers van de fascistische partij, zooals die door Mussolini werd gepersonifieerd.
(Vor. ber. Aftreden Mussolini 5611 C)

Duitsch standpunt. —
Het officieele Duitsche standpunt ten opzichte van de gebeurtenissen in Italië heeft zich sedert 26 Juli niet gewijzigd. Er bestaat tusschen de Rijksregeering en Rome voortdurend contact, zoodat men te Berlijn in ieder opzicht omtrent de ontwikkeling van de crisis in Italië is geïnformeerd. Men is er zich in de Wilhelmstrasse wel van bewust, dat de vervanging van Mussolini door maarschalk Badoglio meer is dan een z.g. aflossing van de wacht en meer dan een ministerieele mutatie, maar dat hier sprake is van een principieele en belangrijke verandering van systeem. Tegelijkertijd legt men er den nadruk op, dat de persoonlijke vriendschap tusschen den Führer en den Duce voortduurt, maar dat voor Duitschland doorslaggevend zijn de onveranderde relaties welke voortspruiten uit het militaire bondgenootschap tusschen Duitschland en Italië. In dat opzicht huldigt men in bevoegde Duitsche politieke kringen evenwel de opvatting, dat de levensbelangen van Italië onafhankelijk zijn van den Italiaanschen regeeringsvorm, maar dat zij onveranderlijk zijn gebaseerd op het bondgenootschap met Duitschland en op de gemeenschappelijke Duitsch-Italiaansche taak den oorlog tegen Engeland, Amerika en de Sovjet-Unie voort te zetten. Iedere andere weg zou voor Italië beteekenen, dat het zijn beteekenis als groote mogendheid en als politieken factor in Europa verliest.
Het behoeft geen betoog, dat het plotseling afdanken van den grooten man, die niet alleen de fascistische beweging, maar ook het Italiaansche volk en den staat vertegenwoordigde en wiens autoritair gezag de macht van koning en parlement overschaduwde, het behoeft geen betoog, dat het tragisch einde van Mussolini's dictatorschap het Italiaansche volk voor een chaos van problemen stelt en althans aanvankelijk de meest uiteenloopende gevoelens in gisting brengt. De Italiaansche fascisten te Berlijn zijn er van overtuigd, dat de vervanging van Mussolini door maarschalk Badoglio geenszins mag worden opgevat als een uiting van oorlogsmoeheid of als een voorteeken van Italiaansche vredesbemoeiingen, doch veel meer als een bewijs, dat Italië bereid is een streep te zetten onder de politieke meeningsverschillen en een definitief einde te maken aan de discussies over partijkwesties.
(Vor. ber. Duitsch comment. 5612)

Kamer der Fascistische Corporaties ontbonden; verdere regeeringsmaatregelen.
Het agentschap Stefani meldt: In de vergadering van den ministerraad op 27 Juli is ook het verbod bekrachtigd om voor den duur van den oorlog politieke partijen op te richten. Het is verboden partij-insignes of vlaggen te dragen of uit te steken, die betrekking hebben op politieke partijen. Het eenige teeken, waaronder de Italianen zich thans mogen aaneensluiten en verbroederen, is de Italiaansche driekleur.
Op dezelfde vergadering van den ministerraad werd besloten tot het sluiten van de 30ste wetgevende periode en tot de ontbinding van de Kamer der Fascistische Corporaties. Binnen vier maanden na het einde van den oorlogstoestand zal een nieuwe Kamer van Afgevaardigden worden gekozen en zal met een nieuwe wetgevende periode worden begonnen.
Voorts besloot de ministerraad alle wetten, die den ongehuwden beperkingen opleggen, af te schaffen. Deze maatregelen zijn onmiddellijk door den koning bekrachtigd.
Het vrijlaten van politieke arrestanten heeft naar Stefani meldt reeds een aanvang genomen. Met het oog op het aanzienlijke aantal gevallen, die de autoriteiten hebben te behandelen, zijn maatregelen genomen om den persoonlijken toestand van iederen arrestant binnen zeer korten tijd op te helderen. Als voorzorgsmaatregel in het belang van de openbare orde zijn talrijke personen in verband met het feit, dat zij tot de nationaal-fascistische partij behooren, gearresteerd.
Volgens den omroep zijn de volgende prefecturen door andere functionarissen bezet: Turijn, Brescia, Littoria, Vicenza, Udine, Aquila, Gorizia, Como, Ancona, Mantua, Triëst, Reggio-Calabria, Cosenza, Milaan, Catania, Venetië en Salerno.
(Vor. ber. regeeringsmaatregelen 5612)

Militarisatie van overheidspersoneel.
In de Staatscourant is, in overeenstemming met de ministers van Financiën en Verkeer, een decreet verschenen van den minister van Oorlog, met betrekking tot de militarisatie van het spoorwegpersoneel, van dat der P.T.T. en van den omroep. Het decreet treedt onmiddellijk in werking.

Reorganisatie van de pers.
S.P.T. meldt, dat de regeeringswijziging het wezen der pers geheel veranderd heeft. Dat de regeering gesteld is op een streng in acht nemen van haar aanwijzingen blijkt wel uit het feit, dat reeds aan twee dagbladen het verschijnen is ontzegd. De richtlijnen der regeering kunnen in de volgende punten worden samengevat: geen beschouwingen over het politiek verleden; geen aanvallen op Mussolini of het fascisme; wijzen op de toekomst: de blik gericht naar voren; beklemtonen, dat het verder voeren van den oorlog noodzakelijk is; geen vleiende lofspraken op de nieuwe regeering. Tot dusver zijn de volgende Italiaansche bladen geheel verdwenen: de te Milaan verschijnende „Popolo d'Italia" van Mussolini, de te Cremona uitgegeven „Regime Fascista" van Farinacci en het te Rome verschijnende radicaal-fascistische middagblad „Tevere". Voorts zijn drie linksch-radicale bladen, die 26 Juli voor het eerst waren uitgekomen, weer verboden, t.w. Il Mondo", „La Riscossa" dat zelfs communistische tendenzen in haar berichtgeving toonde, en ten slotte „De 25ste Juli". Ten slotte is nog bekend geworden dat aan bijna alle redacties wijzigingen in de bezetting zijn aangebracht. Voorts is prof. Amadeo Tosti, inspecteur van den omroep, benoemd tot directeur-generaal van den persdienst van het ministerie van Volkscultuur. Tosti, die hoogleeraar is aan de universiteit van Rome, was leider van de Italiaansche oorlogscorrespondenten aan het Westelijke front in Libye. **(V. b. „Giornale d'Italia 5612)**

Graaf Ciano afgetreden als ambassadeur.
Graaf Galeazzo Ciano is op 31 Juli als ambassadeur bij het Vaticaan afgetreden, Koning Victor Emanuel heeft dit ontslag aanvaard.
(V. b. Graaf Ciano 5423 D)

Mussolini 60 jaar; geschenk van Adolf Hitler.
De Führer heeft Mussolini op zijn 60sten verjaardag op 30 Juli door generaal-veldmaarschalk von Kesselring als persoonlijk geschenk de verzamelde werken van Nietzsche in een speciaal vervaardigde editie, waarvan slechts één exemplaar zal bestaan, met een hartelijke opdracht doen toekomen.
(V. b. Mussolini 5611 C; Hitler 5609 A)

A. **NEDERLAND — Weermacht - Beëediging Landwacht - Rede van Rijkscommissaris, Rijksminister Seyss-Inquart. —**

2 Aug. — In een kazerne te Weert is op 1 Augustus een nieuwe eenheid van de Nederlandsche Landwacht op den Führer beëedigd. De plechtigheid werd bijgewoond door den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss Inquart, den höheren ᛋᛋ- und Polizeiführer ᛋᛋ-Obergruppenführer Rauter en door Mussert, die tevens het woord tot de mannen richtten.
Zij allen wezen er op, dat zij respect hadden voor het besluit dat de mannen op dit moment hebben genomen, omdat hun duidelijker dan anderen de draagwijdte daarvan thans voor oogen moet staan.
Mussert schetste den strijd op leven en dood, dien Europa voor zijn bestaan heeft te voeren en constateerde, dat de verdediging van één vaderland niet meer mogelijk is, zooals de Meidagen van 1940 hebben aangetoond. Het komt thans derhalve aan op, de gemeenschappelijke verdediging van ons continent, waarin Duitschland ons voor gaat. De manschappen der Nederlandsche Landwacht, die hiertoe, evenals die van andere formaties, den wapenrok hebben aangetrokken, zijn pioniers van ons volk. Dat zij daarbij in een grooter verband worden opgenomen, behoeft hen niet neer te drukken. Integendeel, dit grooter geheel brengt hen, en daarmede ons volk eerder omhoog.
ᛋᛋ-Obergruppenführer Rauter, die na dr. Seyss Inquart sprak, noemde den trouw aan Adolf Hitler, waartoe de mannen besloten hadden, voor de Duitsche nationaal-socialisten van den beginne af een vanzelfsprekend iets. Gehoorzaamheid en dapperheid zijn bovendien eigenschappen, den Duitschers als het ware ingeboren. De strijd om Sicilië geeft daarvan voorbeelden te over, het komt er slechts op aan, dat de wil om te winnen als een vlam in onze ziel brandt. In het volste vertrouwen, dat de Führer zijn legers tot de zege zal voeren, riep hij de mannen op tot het uitbrengen van een driewerf Sieg Heil.

Rede van den Rijkscommissaris.

De Rijkscommissaris hield de volgende toespraak: Gij hebt in een uur, dat voor de toekomst van het continent van een beteekenis is als nooit te voren, den eed op Adolf Hitler afgelegd, waartoe u de Leider, Mussert, heeft opgeroepen. Uw eed op dit oogenblik is een manifestatie van het geloof en een gelofte der gehoorzaamheid. Gij hebt met dezen eed u uitgesproken voor den Führer, voor de lotsgemeenschap der Germaansche volken en voor een nieuwe orde in Europa.
Wij staan op het hoogtepunt van den beslissingsstrijd, van den afweer der tegen de kern en tegen de dragers van den strijd van het nieuwe Europa gerichte groote aanvallen der vereenigde krachten van onze vijanden. Op dit oogenblik vindt bij een onzer medestrijders de wisseling plaats van het systeem, dat als eerste den strijd tegen de on-Europeesche wanorde, in het leven geroepen door het dictaat van Versailles, heeft aanvaard. Het is duidelijk: in een oogenblik, waarin alle krachten van een volk tot het uiterste en het laatste noodig zijn, kan slechts de meest volkomen concentratie van alle levende krachten van een volk succes beloven. Het kan zijn, dat de gebeurtenissen in Italië in den zin van een dergelijke concentratie der conservatieve en autoritaire krachten bedoeld zijn. Voor ons beteekent het werk van Mussolini den eersten oproep van een evenzeer scheppenden als strijdbaren wil tot een nieuw Europa tegen een geestelijk en moreel afstervende wereld en tegen den worgenden greep van het communisme.
Ik ben er zeker van, dat het volk der Italianen, dat de nalatenschap van een der grootste imperiale concentraties van het avondland heeft te behoeden, in de eindfaze der worsteling om het behoud en de vernieuwing van het avondland in onze gelederen zal marcheeren. De ontwikkeling der dingen in Italië is een der zwaarste en daarom belangrijkste vuurproeven van deze worsteling, voor het Italiaansche volk in de eerste plaats, maar evenzeer voor onze vijanden en voor onszelf. Eén man heeft in zijn menschelijke kwaliteiten bij deze vuurproef in smadelijke jammerlijkheid reeds gefaald: Winston Churchill. Het is in overeenstemming met zijn cynisme, dat nog slechts verachting en walging wekt, als hij thans verklaart: „Wij zullen de Italianen in hun eigen vet gaar laten smoren en het vuur daarvoor door onze luchtmacht nog wat laten opstoken". Ik kan u zelfs nog verraden, hoe het bevel van dezen man aan de Britsche cultuurvernietigende luchtmacht luidt: „Voorwaarts, christelijke soldaten, laat uw brisant- en brandbommen vallen op de hoofden der moeders en kinderen van het christelijke Italiaansche volk."
Wellicht is ook het doel, dat volgens den normalen loop der dingen verwacht kan worden, in het cynisme van dezen man begrepen, als hij met zijn menschonwaardige plannen gelijk zou krijgen. Want het wegvallen van dit autoritaire regime zal nooit terugleiden tot de huichelachtige democratie van een reeds lang overwonnen en reactionnaire geesteshouding, hetzij liberalisme of politiek confessionalisme, maar het zou in steeds nieuwe golven van vernietiging slechts kunnen uitloopen op het anarchisme als wegbereider van het bolsjewisme. Eén man ziet zijn zaad in onvermijdelijke consequentheid rijpen bij iedere vermeende overwinning der westelijke mogendheden: Stalin en hij bereidt den oogst, waarop hij hoopt, consequent voor. De Poolsche emigranten-schijnregeering heeft hij ten val gebracht om in Moskou een bevrijdingscomité te vestigen. Met het oog op dit verschijnsel is het overbodig en belachelijk, als de Westelijke mogendheden nog op de een of andere manier den schijn willen aannemen, dat zij in het Weichselgebied onder welke omstandigheden ook een woordje zouden kunnen meespreken.

Stalin gaat verder. Hij heeft hetzelfde plan met de Joegoslavische schijnregeering en Litwinof heeft de mededeeling gedaan van de aanspraak der bolsjewisten op den Balkan tot aan de Adriatische Zee. En thans heeft Stalin niet tegenover ons, want ons laat het volkomen koud, maar tegenover zijn Engelsche en Amerikaansche bondgenooten niet geaarzeld, een zoogenaamde vrije Duitsche regeering in Moskou uit te roepen. In werkelijkheid is dat natuurlijk slechts een kliek van een paar joden en emigranten, die thans op geen enkele wijze er aanspraak op mogen maken zich Duitschers te noemen. Maar daarop komt het den bolsjewisten immers in de laatste plaats aan. Des te grooter is de ontsteltenis in het Engelsche en het Amerikaansche kamp. Minister Hull kon, toen men hem vroeg naar deze demonstratie van den bolsjewistischen bondgenoot, geen woorden vinden en de Amerikaansche pers geeft te kennen, dat Stalin klaarblijkelijk niet bereid is, een afspraak betreffende Europa te maken of zich te houden aan een belofte der Westelijke mogendheden. De Engelschen en Amerikanen krijgen al last van hun zenuwen, als zij in den oproep van dit emigrantencomité bij de gratie van Stalin lezen, dat het Duitsche volk een machtig en sterk, maar natuurlijk bolsjewistisch Duitschland wordt beloofd. Waar blijven dan de ontwapening en de machtberooving? Het begint nu in deze breinen door te dringen, dat de ontbinding der komintern een farce was en dat het doel der Sovjetpolitiek raden-Duitschland is, d.w.z. de schepping van een reusachtig Europeesch-Aziatisch Sovjetblok als uitgangsbasis voor de bolsjewiseering van de geheele wereld, tot welken wanhoopsdaad Stalin het Duitsche volk dan in staat acht, wanneer het zich verraden zou achten door den arglistigen aanval in den rug door de westelijke mogendheden. Stalin begrijpt volkomen de juistheid van de stelling, omdat het Duitsche volk nog slechts in den levensvorm van het nationaal-socialisme bereid is, zijn bijdrage voor het Avondland te leveren. Ik twijfel er niet aan, of Stalin houdt, naast het Poolsche en het zoogenaamde Duitsche bolsjewistische comité, ook voor alle andere Europeesche staten zijn patentregeering in zijn zak gereed.

Zoo zal het lot van Italië voor den eerstkomenden tijd een toetssteen voor Engeland en Amerika worden, voor hun ware bedoelingen, capaciteiten en mogelijkheden en voor het z.g. gemeenschappelijke doel van onze vijanden. Ik ben er zeker van, dat het lot deze vuurproef van historische beteekenis in de huidige wereldworsteling gebracht heeft, om op onverbiddelijke wijze te demonstreeren, dat onze vijanden bij het maken van hun plannen en bij hun handelen vergezeld gaan van dien vloek der slechte daad, die voorttelend slechts kwaad kan baren. Van dit gezichtspunt geldt deze roep van het noodlot ook voor de Nederlanders.
Ik kon in het begin van de afgeloopen week constateeren, dat zoo menig Nederlander en zoo menige Nederlandsche, die tevoren met een grimmig ontoegankelijk gezicht rondliepen, meenden vroolijk de wereld in te kunnen kijken. Na den triestigen voorzomer heeft blijkbaar het Italiaansche klimaat in dit land zijn intocht gedaan. Ons hindert dat niet. Wij weten uit onze eigen geschiedenis, dat de geestelijk-politieke ontwikkeling van een volk, langdurig, moeilijk en vol wisselingen is en dat er noodzakelijk schommelingen moeten zijn in hoop en wensch want om te komen tot een grondigen inkeer, die tot de diepte van het eigen wezen doordringt,

zijn er geweldige ervaringen en inzichten, die de grondslagen van het geestelijke en politieke leven aan het wankelen brengen, noodig. Ik heb er menschelijk gesproken niets tegen, als eenige Nederlanders, zij het ook op volkomen onjuiste gronden, meenen een tijdlang vroolijk te kunnen zijn. Hoogstens gevoel ik thans reeds een zeker medelijden, dat dezen menschen vroeger of later een des te grootere ontsteltenis, ja misschien zelfs een heillooze ontzetting beschoren zal zijn. Iets anders is het, als eenigen en ik kan met voldoening constateeren slechts weinigen van meening zijn, dat nu de tijd gekomen is om met een opmerkelijke wreedheid gewelddaden te plegen. Ge herinnert u het geval, dat een jongeman een vele maanden zwangere vrouw met messteken verminkt heeft of dat twee andere jongemannen een ouden en bovendien nog invaliden man bewusteloos geslagen en hem met de volledige wetenschap, dat hij nog leefde, in een zandkuil begraven en aan een smartelijken verstikkingsdood prijsgegeven hebben. Gevallen van dergelijke allerbruutste moorden doen zich nu voor. Dit heeft niets meer uitstaande met een zij het ook volkomen misleide, vaderlandslievende houding. Het is ook slechts de uiting van een schandelijke gezindheid, als de levensmiddelenbonnen, die door roofovervallen in handen van deze misdadigers komen, voor duur geld verkocht worden en daardoor bovendien de tot het uiterste belaste levensmiddelenrantsoeneering voor het Nederlandsche volk in het grootste gevaar wordt gebracht. En onder welke categorie van menschelijke gevoelens moet het niet op zichzelf staande geval worden gebracht, dat joden, die gemeend hebben zich aan het transport te kunnen onttrekken en ergens in het land zijn ondergedoken, na eenigen tijd, als zij blijkbaar uitgeplunderd waren, in ruil voor het noodzakelijkste levensonderhoud, vermoord en in papier gewikkeld in een sloot worden gevonden? Dat is zuivere anarchie, die hier in dit land, dat zich toch in een overdreven zelfgenoegzaamheid tegen elke ontwikkeling van dien aard gevrijwaard achtte, plaats grijpt onder invloed van de in de kringen van verzet steeds meer terrein winnende communistische belhamels. Ik heb alle orders gegeven om deze verschijnselen te onderdrukken met de hardheid, die in overeenstemming is met de ruwheid van deze misdaden. Als bij deze maatregelen Nederlandsche burgers worden betrokken en moeilijkheden en beperkingen van bijzonderen aard zich moeten laten welgevallen, hebben zij de schuld daarvoor alleen en uitsluitend te zoeken bij deze uitbarstingen van een anarchistische geesteshouding van enkele misdadigers en bij de evenzeer misdadige tolerantie, althans onverschilligheid in hun eigen kringen. Hierover moet echter niemand in twijfel verkeeren: tegenover dit anarchistische streven zullen wij niet slechts den onverbiddelijken inzet van ons uitvoerend gezag stellen, maar, indien het noodig is, ook de revolutionnaire kracht van onze nationaal-socialistische gemeenschap.

Wij staan in een zware vuurproef, wie den zin van dezen tijd en de beteekenis van deze worsteling voor de toekomstige vorming der menschheid begrijpt, verwondert zich daarover niet, maar schikt zich vastbesloten en paraat naar den noodzakelijken loop der gebeurtenissen.

Het gaat om het hoogste: of Europa door een voor onze begrippen en gedachtenwereld geestloos Amerikanisme ontzield of door het bolsjewisme, dat volken en persoonlijkheden vermoordt, zal worden vernietigd, kortom, slechts de keuze tusschen de door joden bestuurde centra in Moskou of Washington heeft, of dat uit Europa als de voornaamste cultuurdrager der geheele menschheid zijn weg van vele duizenden jaren zal vervolgen.

Wij weten, dat ons geen enkel verwijt kan worden gedaan, dat wij iets anders willen dan ons recht en onze volksche vrijheid, zooals ons bloed ons die als lot heeft toebedeeld. Wij willen met onzen levensvorm met onzen volks- en staatsvorm, geen volk ter wereld dwang opleggen en denken er allerminst aan, de rest van de wereld onze eigen levensvormen op te dringen, zooals het wereldimperialisme van een Roosevelt. Of de plannen tot wereldonderdrukker der bolsjewisten, naar reeds thans duidelijk kan worden waargenomen, voornemens zijn in den godslasterlijken waan, een missie te hebben.

En wij weten ook dit: de vuurproef, die ons gezonden is, kan niet zwaar genoeg zijn. Want na deze vuurproef wacht ons de belangrijkste taak, die den menschen gegeven kan zijn, n.l. voorbeeld en niet dwang te zijn voor een volgens de natuurlijke beginselen welgeordend gemeenschapsleven, waarin in plaats van de leuze der menschelijke vrijheid, die voor elk misbruik geschikt is, categorische imperatief van de verantwoordelijkheid zal staan en in plaats van de leuze der gelijkheid, die de deur opent voor de wildste kapitalistische uitbuiting, categorische imperatief van de getoonde prestatie.

Tegenover deze groote taak, die het lot in zijn veelduizendjarigen loop der menschheid weer eens ons heeft opgedragen, kan een beproeving niet hard genoeg zijn, want het lot heeft ter vervulling dezer groote taken evenzeer den hardsten als ook den offervaardigsten mensch noodig. Wanneer deze oorlog voorbij zal zijn, zullen de volken van Europa, die den strijd doorstaan hebben, het onuitwischbare bewustzijn in zich dragen, dat geen macht op deze aarde het fundament van hun bestaan, de helderheid hunner doelstellingen en de kracht van hun willen kan schokken.

Daarom zijn wij ook in deze situatie zoo kalm. Wij voelen ons als het werktuig van het lot, dat aan de wereld den Avondlandschen geest heeft geschonken en schenkt in zijn grootsche verschijnselen van de oudheid, de geloovige middeleeuwen, het levensnabije humanisme, de geestbevrijdende ontdekkingen en uitvindingen van den modernen tijd en — als bekroning — het op de volksche verantwoordelijkheid berustende nationaal-socialisme. Ons kan niets gebeuren, want er zou ons slechts één ding kunnen wedervaren, dat wij niet zouden vermogen te verdragen, n.l. het prijsgeven en verloochenen onzer nationaal-socialistische beginselen. Daarvoor echter zijn wij bereid te allen tijde ons leven in de waagschaal te stellen en niemand is van zins nog één ademtocht te doen, tenzij als nationaal-socialist.

Zoo brengt ons de ernst van dit oogenblik bijeen. Nog nooit hebben wij Duitsche en Nederlandsche nationaal-socialisten ons zoo één gevoeld als op dit moment. Nog nooit heeft ons het gevoel der volkomen saamhoorigheid, van onvoorwaardelijk vertrouwen en overgave aan het wederzijdsche lot eener bloedbroederschap zoo vervuld als op dit oogenblik.

In deze gemeenschap zijn jelui, mannen van de Landwacht Nederland, door jelui eed onze lotgezellen geworden. Wij noemen jelui daarom onze kameraden. En wanneer jelui thans offervaardig besloten hebt met ons den zwaren weg der beproeving te gaan, hebben jelui vandaag één ding gewonnen: de onverbrekelijke kameraadschap van het militante nationaal-socialisme. Kameraden, ons verbindt van nu af aan een onverbrekelijke band van trouw aan den Führer en geloof aan onze gemeenschappelijke overwinning. De Führer echter roept ons toe: het onwrikbare geloof aan het succes en aan onze gemeenschappelijke toekomst zal geen teleurstelling beleven, de overwinning zal ons zijn. Heil onzen Führer.

Onder de genoodigden, die de plechtigheid bijwoonden bevonden zich de Beauftragte voor de provincie Limburg Schmidt en de functionarissen van het hoofdkwartier en de gewestelijke leiding der N.S.B., de commissaris voor de provincie Limburg graaf de Marchant et d'Ansembourg en de burgemeester van Weert, de heer Rösener Manz. De Germaansche ᛋᛋ in Nederland was vertegenwoordigd door hoofdstormleider P. J. Kooymans, tevens gewestelijk politiepresident.

Nadat de commandant der Nederlandsche Landwacht, ᛋᛋ-Oberführer Knapp de gelederen aan den Befehlshaber der Waffen-ᛋᛋ, ᛋᛋ-Gruppenführer Demelhuber had gemeld, inspecteerde deze de manschappen. Nadat de rijkscommissaris, ᛋᛋ-Obergruppenführer Rauter en Mussert met hun gevolg op het terrein waren aangekomen, had ᛋᛋ-Gruppenführer Demelhuber de plechtigheid met een korte toespraak ingeleid.

(V. b. Landwacht 5607 A; dr. Seyss-Inquart 5584 A; Mussert 5584 A; Rauter 5569)

A. INTERNATIONALE ROODE KRUIS — Krijgsgevangenen in Oost-Azië. —

2 Aug. — Het internationale comité van het Roode Kruis deelt mede: Sedert de eerste maanden van de oorlogshandelingen in den Stillen Oceaan heeft het officieele inlichtingenbureau voor krijgsgevangenen te Tokio aan het Roode Kruis te Genève de lijsten doen toekomen met de namen van krijgsgevangenen en geïnterneerde burgers op Japansch gebied. Met het oog op de groote afstanden en ter bespoediging zijn al deze lijsten radiografisch overgebracht. Op deze wijze zijn van 17 Februari 1942 tot 6 Juli 1943 in 499 radiotelegrammen de namen naar Genève overgebracht van verscheidene tienduizenden Amerikaansche, Britsche en Nederlandsche krijgsgevangenen, die zich bevinden in kampen in Japan, Sjanghai, Hongkong, de Philippijnen,

op Java, Borneo, den Maleischen Archipel, Formosa, in Korea en Mandsjoekwo. Al deze namen zijn naar volgorde van binnenkomst doorgegeven naar de autoriteiten der landen, waaruit de krijgsgevangenen afkomstig zijn. Gedelegeerden van het internationale comité bezoeken sedert Maart 1942 de gevangenen- en interneeringskampen in Japan, Korea, Formosa, Hongkong en Sjanghai. **(V. b. Roode Kruis 4890 E; krijgsgevangenen 5296 C)**

A. **NEDERLAND — Rijkscommissariaat - Telegramwisseling met den Führer. —**
1 Aug. — De Rijkscommissaris Rijksminister dr. Seyss-Inquart en de Leider van de N.S.B., Mussert, hebben op 26 Juli het volgende telegram gezonden aan den Führer: „Op dit oogenblik is het ons, Duitschen en Nederlandschen nationaal-socialisten in Nederland, een behoefte, u als onzen Führer te getuigen van ons onwrikbaar geloof in de succesvolle toekomst en van onze verknochtheid tot het uiterste. Heil aan onzen Führer." De Führer heeft hierop met het volgende telegram geantwoord: „De gelofte van trouw der Duitsche en Nederlandsche nationaal-socialisten in Nederland, die u en de Leider Mussert mij hebben doen toekomen, heeft mij oprecht verheugd. Het daarin tot uiting komende onwrikbare geloof in het succes en in onze gemeenschappelijke toekomst zal niet worden teleurgesteld. Aan ons zal de overwinning zijn." (w.g. Adolf Hitler).
(V. b. dr. Seyss-Inquart 5617 A; Mussert 5617 A; Hitler 5616)

N.S.B. - Verklaring van Mussert.
2 Aug. — In „Volk en Vaderland" schrijft Mussert, dat het tot zijn taak behoort om in veelbewogen dagen het parool uit te geven voor de Nationaal-Socialistische Beweging. Na er op gewezen te hebben, dat de persoon van Mussolini voor de Beweging onveranderd en onbesproken blijft, vervolgt hij: „Onze tegenstanders zijn zeer verheugd. Zij verkondigen dat de oorlog nu gauw zal zijn afgeloopen, dat het begin van het einde er is.... Zooveel domheid en kortzichtigheid is voor ons onbegrijpelijk. Zij zijn zich nog steeds niet bewust, dat het nationaal-socialisme nimmer capituleert en dat de ondergang van het nationaal-socialisme den ondergang van Europa zou beteekenen. Zij begrijpen niet dat Engeland reeds sinds lang op het tweede plan staat en dat het communistische Rusland en het kapitalistische Amerika, beide gedreven door het Jodendom, de macht over Europa willen hebben."
De Leider wijst er dan verder op, dat Stalin een comité heeft ingesteld dat tot taak zal hebben na den val van het nationaal-socialisme een Duitschen Sovjet-staat tot stand te brengen. Mussert besluit als volgt:
„De Beweging blijft natuurlijk staan vast en ongeschokt; vol vertrouwen in de overwinning, die komt. De Führer Adolf Hitler is nog eenzamer komen te staan; zijn figuur is daardoor nog grooter geworden. Geheel alleen draagt hij de verantwoordelijkheid voor de toekomst van Europa. Geheel alleen als top, doch omringd door millioenen, die gelooven dat hij door God gezonden is om Europa te redden van den ondergang en te voeren naar een gelukkige toekomst. Het komt op het eindresultaat aan. Er wordt geschiedenis gemaakt, wereldgeschiedenis. Daarbij zien wij niet toe, daaraan nemen wij deel vastberaden en wetende, dat wij aan de goede zijde strijden Europa zal niet ondergaan. Europa zal leven. Het Nederlandsche leven wordt in het nieuwe Europa gedragen door ons."

Justitie - Doodvonnissen wegens begunstiging van den vijand.
2 Aug. — De Dienststelle van den Wehrmachtbefehlshaber in Nederland maakte 29 Juli bekend: Een aantal Nederlandsche onderdanen is wegens begunstiging van den vijand en spionnage door een krijgsraad ter dood veroordeeld moeten worden. Het vonnis is na onderzoek van de gratiekwestie met den kogel aan de volgende personen voltrokken:
Johan van Hattem, ingenieur, geboren 7-5-1914 te Soerabaja; Johannes Willem van Pienbroek, stud.-ingenieur, geboren 4-8-1917 te Middelburg; Cornelis „Cees" Wegerif, geboren 20-12-1919 te Dordrecht; Willem van Hattem, ingenieur, geboren 6-8-1916 te Soerabaja; Robert Blaauw, student in de rechten, geboren 6-2-1917 te Rotterdam; Kars Lucas Kamp, ingenieur, geboren 15-12-1912 te Valparaiso; Werner Heinrich van Doorninck, ingenieur, geboren 27-11-1914 te Kruiningen; Gerard Abraham Tuyl, controleur, geboren 27-5-1908 te Alkmaar; Willem Hendrik Emil van den Borch tot Verwolde, geboren 17-5-1910 te Gorssel; Friedrich Alexander van Oven, doctor in de economie, geboren 3-1-1914 te Den Haag; Jan Stenger, inspecteur spoorwegverkeer, geboren 10-1-1911 te Amsterdam; Adolf Snijders, geboren 14-1-1920 te Amsterdam; Willem Kooimans, volontair, geb. 2-3-1923 te De Steeg; Jacob Strobos, geboren 26-1-1920 te Amsterdam; Franciscus Jacobus Brejart, luitenant, beroepsmilitair, geboren 1-2-17 te Breda; Cornelis Willem Sturm, blikslager, geboren 16-10-1909 te Westkapelle; Jacob Brasser, timmerman, geboren 11-3-1915 te Middelburg; Gerard de Paghter, timmerman, geboren 11-3-1915 te Middelburg; Bartholomeus Marinus Christoph Braat, luit. ter zee 2e klasse, geboren 25-6-1912 te Samarinda; Johan Jacob Diederik ten Bosch, luitenant, beroepsmilitair, geboren 8-10-1914 te Den Haag.
(Vor. ber. Doodvonnissen 5592 B)

Kunst en Kultuur - Kunsttentoonstelling te Haarlem.
2 Aug. — Onder de auspiciën van het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten werd 24 Juli een tentoonstelling, die door het Hoofd der afdeeling Bouwkunst, Beeldende Kunsten en Kunstnijverheid, Ed. Gerdes, georganiseerd was, te Haarlem in het Frans Halsmuseum geopend. Het Departement heeft mooi en nuttig werk verricht: het kocht werken van en gaf opdrachten aan kunstenaars. De verworven stukken, doeken en plastieken werden in openbare gebouwen, ministeries, enz. geplaatst, waar er meer dan één enkele particuliere eigenaar van kon genieten. Van deze aankoopen geeft deze tentoonstelling een vrij volledig beeld.
(V. b. Tentoonstellingen 5576 A)

Economie en Financiën - Uitstel van rente en aflossing van leeningen.
2 Aug. — Door den Secretaris-Generaal voor Bijzondere Economische Zaken en door den Secretaris-Generaal van het Departement van Justitie werd op 27 Juli een besluit uitgevaardigd en in het Verordeningenblad no. 21 gepubliceerd, betreffende uitstel van betaling van rente en aflossing van leeningen, op verzoek van den schuldenaar, indien deze aannemelijk maakt, dat het beschikken over aanzienlijke buiten Nederland zich bevindende bestanddeelen van zijn vermogen, in het bijzonder over de met behulp van de aangegane leening verworven beleggingsfondsen en vaste goederen, ten gevolge van den bestaanden oorlogstoestand voor hem onmogelijk is geworden. Het uitstel kan voor den duur van den oorlog of voor een van te voren bepaalden tijd worden uitgesproken. Het uitstel heeft gelijk rechtsgevolg als uitstel van betaling op grond van een overeenkomst. Het heeft tevens gevolg ten aanzien van borgen, pandgevers en derde hypothecaire debiteuren

— Uitstel verleend aan Bataafsche Petroleum Mij.
Aan de Bataafsche Petroleum Maatschappij, werd, op grond van bovengenoemd besluit voor de 4½% obligatieleening 1926 pro resto groot *f* 36.000.000, de 3½% obligatieleening 1939, groot *f* 100.000.000 en de 3½% obligatieleening 1939, groot *f* 75.000.000, uitstel verleend tot 1 Juli 1945. In verband hiermede werd de handel ter beurze in deze stukken verboden.

— Staatsleening geslaagd.
2 Aug. — De wnd. Secretaris-Generaal van het departement van Financiën maakte 29 Juli bekend, dat de toewijzing op de 3½% Nederlandsche staatsleening 1943, waarop de inschrijving openstond op 27 Juli 1943, zal geschieden als volgt: a. de ingeschreven bedragen, waarvoor voorkeur is verzocht, worden ten volle toegewezen; b. op de gewone inschrijvingen wordt een korting toegepast van 26 2/3% van het ingeschreven bedrag met dien verstande, dat de toegewezen bedragen op honderd gulden worden afgerond.
Aangezien de vrijwillige leening is volteekend, zal tot de uitgifte van de in uitzicht gestelde gedwongen leening niet worden overgegaan, zoodat de zich aan de recepissen bevindende stortingsbewijzen waardeloos zijn.
(Vor. ber. Staatsleening 5600 B)

Verkeer - Reorganisatie van P. T. T.
2 Aug. — Met ingang van 1 Augustus is de grondslag gelegd voor een belangrijke wijziging in de organisatie van het hoofdbestuur der P.T.T. Van dien dag af is — onder de onmiddellijke bevelen van den directeur-generaal — aan vier hoofddirecteuren der P.T.T. de leiding opgedragen van vier hoofdafdeelingen, n.l. der posterijen, telegrafie en telefonie, geldzaken en sociale zaken

In deze hoofdafdeelingen zal het meerendeel der bestaande afdeelingen en diensten van het hoofdbestuur worden ondergebracht.
Het werkterrein der hoofdafdeelingen posterijen, telegrafie en telefonie en geldzaken is zonder toelichting duidelijk. Dat der hoofdafdeeling sociale zaken omvat het behartigen van en het toezicht houden op de sociale verzorging en het sociale welzijn van alle medewerkers van het staatsbedrijf der P.T.T. en hun gezinnen.
Met de functie van hoofddirecteur zijn belast: Posterijen: de hoofdinspecteur der P. T. en T., W. R. van Goor te 's-Gravenhage; telegrafie en telefonie: de hoofdingenieur 1e klasse der T. en T., G. C. Holtzappel, hoofdingenieur-directeur van den technischen dienst, te 's-Gravenhage; geldzaken: de administrateur bij het hoofdbestuur der P.T.T. mr. G. H. Dijkmans van Gunst, wnd. algemeen secretaris te 's-Gravenhage. In de functie van hoofddirecteur van sociale zaken zal nader worden voorzien.
(V. b. Directie 4951 C; Commissie v. Advies 5359 A)

A. **NEDERLAND — Binnenland - Verordening gehuwde vrouwen te Leiden. —**
2 Aug. — De burgemeester van Leiden heeft, naar aanleiding van vele klachten, die hem bereikten, bepaald, dat gehuwde vrouwen zich voortaan niet na zes uur in den middag in café's, kroegen, bars en soortgelijke inrichtingen mogen ophouden, tenzij haar echtgenoot haar vergezelt.

Sociale Zaken - Ned. Volksdienst - Verslag 1942-43.
2 Aug. — Aan een overzicht dat de Nederlandsche Volksdienst onlangs publiceerde over zijn werkzaamheden in de jaren 1942-'43 ontleenen wij: Het werkterrein van den N.V.D. is de laatste twee jaren voortdurend uitgebreid. Wij noemen daarvan de hulpposten „Moeder en Kind", die in de eerste drie maanden van dit jaar reeds 5565 gevallen behandeld hebben, bijna het viervoudige van wat in het geheele jaar 1942 kon worden gedaan. In dezelfde periode steeg het aantal kraamverzorgsters tot 100. In 1942 werden ruim elfduizend kinderen voor zes weken naar Duitschland gezonden voor een vacantie in gezonde omgeving. Daarnaast vonden 2474 kinderen rust en ontspanning in tehuizen en bij pleegouders in Nederland. De jeugd-tandverzorging nam toe met niet minder dan 241%, terwijl de werkzaamheid van de sociale werksters in gelijk tempo kon toenemen. Door de stationsdiensten te Utrecht en Arnhem werden in het eerste kwartaal van 1943 4178 gevallen behandeld. De voor Rotterdam gehouden inzameling, welke ruim twee millioen gulden aan geld en goederen heeft opgebracht spreekt in dit verband duidelijke taal. Het is dan ook begrijpelijk, dat de waardeering voor dit en ander werk zich ook geuit heeft in een sterke toeneming van het ledental der organisatie, dat op het oogenblik ten aanzien van het vorige jaar verzesvoudigd is.
(V. b. Jaarverslag 5282 C)

— Werkloozensteun - Extra-uitkeering voor N.A.F.-leden vervallen.
2 Aug. — In verband met de opheffing van de werkloozenkas van het Nederlandsche Arbeidsfront heeft de secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken aan de burgemeesters een schrijven gericht, waarin hij onder de aandacht brengt, dat met ingang van 1 Augustus a.s. de mogelijkheid, dat werklooze arbeiders volgens het reglement van de werkloozenkas van het Nederlandsche Arbeidsfront uitkeering ontvangen, een einde neemt. Van dien datum af kunnen arbeiders die werkloos zijn, slechts steun ontvangen krachtens de rijkssteunregeling. Het verschil tusschen verzekerden (georganiseerden) en niet verzekerden (ongeorganiseerden) houdt met ingang van genoemden datum op. De uitkeering van een gulden extra voor verzekerden komt derhalve alsdan te vervallen.
(V. b. Werkloozenuitkeering 5593 A)

B. **GRONDSTOFFEN — Tin - Overzicht productie en verbruik. —**
2 Aug. — De Boliviaansche tinmijnbouw verheugt zich in een gunstige conjunctuur, nu ongeveer 65 pct. der wereldproductie door de Japanners wordt gecontroleerd. Voor den oorlog bedroeg het quotum van Bolivia krachtens het internationale restrictieschema ongeveer 46.000 ton, vergeleken met 77.000 ton der mijnen op Malakka en 40.000 ton van die in Nederlandsch-Indië, van 11.000 ton voor Nigerië, 18.000 ton voor Thailand en 13.000 ton voor Belgisch-Congo. Amerika, de grootste tinverbruiker, is nu in hoofdzaak van het Boliviaansche tin afhankelijk. In 1941 hadden de Ver. Staten een recordverbruik van 100.000 ton, welke hoeveelheid in 1942 tot 65.000 ton daalde terwijl zij voor 1943 op 40 à 50.000 ton wordt geraamd. Alle pogingen worden daarom in het werk gesteld om de tinproductie van Bolivia te vergrooten. De Ver. Staten trachten zich voor hun tinvoorziening zooveel mogelijk onafhankelijk te maken. Voor dit doel werd o.a. ook begonnen met den bouw van een groote tinsmelterij in Texas, onder leiding van een dochtermaatschappij van het Billitonconcern. De capaciteit van de tinsmelterij in Texas wordt op 90.000 ton ertsverwerking per jaar aangenomen, waaruit een productie van 60 à 70.000 ton tin zou resulteeren. De producenten van tinerts verlangen echter een prijs van 70 cent voor de niet gesmolten erts, terwijl op het oogenblik de prijs voor het gereede metaal in de Ver. Staten slechts 52 cent bedraagt, welke op zichzelf reeds zeer hoog is.
(V. b. Wereldproductie 4458 A)

C. **ENGELAND — Buitenland - Churchill over Italië.**
2 Aug. — Churchill heeft op 27 Juli naar de Britsche berichtendienst meldt in het Lagerhuis een verklaring afgelegd over de regeeringswijziging in Italië. In deze verklaring gaf Churchill namens het Lagerhuis uiting aan zijn voldoening over den „val" van Mussolini. Voorts verklaarde Churchill, dat de Italiaansche regeering zich tot dusver nog niet met de Geallieerden in verbinding heeft gesteld. Derhalve zal de lawine van vuur en staal op alle doelen van militaire beteekenis in geheel Italië tot het maximum worden opgevoerd. Men wil echter niet de mogelijkheid uitsluiten om met de Italiaansche natie tot een algemeen accoord te komen, doch men dient de Italianen „een beetje in hun eigen vet te laten gaarsmoren en het vuur tot het uiterste aan te wakkeren om het proces te verhaasten, totdat men van hun regeering of van diengene, die het noodige gezag bezit, de absoluut noodzakelijke voorwaarden voor de voortzetting van den oorlog tegen Duitschland krijgt". Churchill eischte vervolgens nogmaals de volledige capitulatie van Italië, noemde Duitschland den eersten vijand der Geallieerden en verklaarde, dat Engeland wat betreft Italië in zeer nauw overleg met de Vereenigde Staten zal handelen, terwijl men de Sovjet-Unie op de hoogte houdt. Nadat Churchill opnieuw een pleidooi had gehouden voor het voortzetten van de luchtterreur tegen de Duitsche steden en een bezwerende formule had gevonden voor de weer toenemende Duitsche duikbootsuccessen, verklaarde hij ten slotte, dat de taak, die den Geallieerden wacht, nog geweldig groot is, te meer daar de Duitsche volkskracht zich steeds meer concentreert. **(V, b. Churchill 5596 D; Regeeringswijziging in Italië 5615 A)**

D. **FRANKRIJK — Emigrantenregeering - Giraud opperbevelhebber. —**
2 Aug. — Giraud is, naar het D.N.B. aan den Britschen berichtendienst ontleent, benoemd tot opperbevelhebber van de Fransche strijdkrachten en De Gaulle is belast met de functie van voorzitter van den raad voor de verdediging. Radio Algiers meldt, dat in het steeds wisselende systeem van het presidium van het comité De Gaulle-Giraud nu een verandering komt. Generaal Giraud zal bij beraadslagingen van militairen aard als voorzitter optreden, terwijl generaal De Gaulle zich geheel en al met de politieke aangelegenheden zal bezig
(V. b. Giraud 5578 B; De Gaulle 5578 B; Fransch Comité 5563 E)

E. **BIRMA — Regeering - Onafhankelijkheid uitgeroepen. —**
2 Aug. — Het Japansche militaire bestuur in Birma is met ingang van 1 Augustus opgeheven, aangezien, naar Domei uit Rangoon meldt, de voorbereidselen voor de onafhankelijkheid van Birma voltooid zijn. Na de constitueerende parlementszitting heeft Dr. Ba Mau de mededeeling van de uitroeping der Birmaansche onafhankelijkheid doen toekomen aan de regeeringen van Japan, Duitschland, Italië, Mandsjoekwo, China, Thailand, Hongarije, Spanje, Roemenië, Bulgarije, Kroatië, Slowakije, Frankrijk, Finland, de Sovjet-Unie en Turkije. **(Vor. ber. Regeeringswijz. 4975 A)**

Buitenland - Oorlogsverklaring aan Engeland en de Ver. Staten. —
2 Aug. — Volgens een Domeibericht uit Rangoon heeft de Rijksdag van Birma op 1 Augustus besloten den Vereenigden Staten en Groot-Brittannië den oorlog te verklaren.

DE WERELDOORLOG

A. DUITSCHLAND EN ITALIE — Sovjet-offensief; Orel ontruimd - Aanhoudende strijd op Sicilië; Catania door Engelsche troepen bezet - In Juli 796.991 ton geallieerde scheepsruimte vernietigd - Luchtaanval op Roemeensch petroleumgebied. —

OOSTELIJK FRONT.

Hoofdkwartier van den Führer, 1 Aug. (D. N. B.) — Het opperbevel der weermacht deelt mede:
De gevechtsactie aan het Oostelijke front, die op 30 Juli was herleefd, nam weer af met uitzondering van de gevechten in den sector van Orel. Aan het Mioesfront gingen onze troepen ten Noorden van Koeibisjewo, gesteund door sterke gevechtsformaties der luchtmacht, tot den tegenaanval over, sloten een sterke Sovjetgevechtsgroep in en vernietigden haar. In het gebied van Bjelgorod mislukten plaatselijke Sovjetaanvallen. De bolsjewisten verloren 31 Juli aan het geheele Oostelijke front 217 pantserwagens. Door dit succes stijgt het aantal der pantserwagens, die sedert 5 Juli 1943 alleen door troepen van het leger stukgeschoten zijn, tot 7110.
2 Aug. — De eigen aanval aan het Mioesfront bracht verdere terreinwinst. De beheerschende hoogtestelling werd bereikt en stormenderhand genomen. De Sovjets leden hier bijzonder hooge verliezen aan menschen en oorlogsmateriaal. Ten Zuidwesten van Orel zijn de met sterken inzet van pantserstrijdkrachten en het luchtwapen ondernomen aanvallen der bolsjewisten onder vernietiging van talrijke pantsers bloedig afgeslagen. Sedert vier weken loopen de bolsjewisten thans storm tegen het Oostelijke front. Als het Sovjet-opperbevel thans de balans van deze eerste vier weken van zijn groot zomeroffensief opmaakt, moet het tot de conclusie komen, dat tot dusver alle offers aan menschen en materiaal vergeefsch zijn geweest. De doorbraak is op geen enkel punt van het 2000 kilometer lange front gelukt en zelfs op de plaatsen, waar de bolsjewisten er in slaagden, even binnen te dringen, werden de kleine aanvankelijke Sovjet-successen door krachtige Duitsche tegenaanvallen te niet gedaan.
3 Aug. — Aan het bruggenhoofd van den Koeban werden verscheidene aanvallen der Sovjets afgeslagen. De eigen aanval ten Noorden van Koeibisjewo werd met succes voortgezet. Aan het Donetz-front stortten verscheidene vijandelijke aanvallen ineen.
In den sector ten Zuidwesten van Orel, zette de vijand zijn doorbraakpogingen voort. Onze heldhaftig strijdende troepen weerden alle vijandelijke aanvallen af en wonnen tijdelijk verloren gegaan terrein in den tegenaanval terug.
De Sovjets verloren op 1 en 2 Augustus in luchtgevechten en door den luchtafweer 227 vliegtuigen.
4 Aug. — In den slag aan de Mioes hebben infanterie- en vechtwagenformaties van het leger en de Waffen-ᛋᛋ, onder aanvoering van den Generaal-Veldmaarschalk von Manstein en den Generaal der infanterie Hollidt, met op voorbeeldige wijze uitgevoerde ondersteuning der door den Generaal der vliegers Dessloch geleide vliegtuigformaties, herhaalde doorbraakpogingen van sterke vijandelijke krachten verijdeld en in energieken tegenaanval den ten Noorden van Koeibisjewo doorgebroken vijand verslagen. Tot aan den 2en Augustus werden in deze gevechten 17.895 gevangenen binnengebracht, 730 vechtwagens, 703 kanonnen en 398 granaatwerpers, alsmede talrijke andere wapens en omvangrijk oorlogsmateriaal buitgemaakt of vernietigd. De verliezen van den vijand aan dooden bedragen een veelvoud van het aantal gevangenen. Aan het Donetzfront en in het gebied van Bjelgorod trachtte de vijand het front te doorbreken. Terwijl de doorbraakpoging aan den Donetz opgevangen en de Sovjets in een onmiddellijken tegenaanval teruggeworpen werden, zijn de gevechten bij Bjelgorod nog niet beëindigd. Aan het front bij Orel zetten de bolsjewisten hun aanvallen, waarvan het zwaartepunt ten Zuidwesten van de stad gelegen is, voort. Zij werden overal afgeslagen.
In de laatste twee dagen werden aan het Oostfront 261 vechtwagens alleen door eenheden van het leger en de Waffen-ᛋᛋ vernietigd.
5 Aug. — De Sovjets begonnen aan de Mioes met sterke strijdkrachten tegen de nieuw veroverde Duitsche stellingen ten Noorden van Koeibisjewo tegenaanvallen, die echter onder hooge verliezen mislukten. Ook aan den middenloop van den Donetz bleven aanvallen der Sovjets zonder resultaat. In het gebied van Bjelgorod duren de zware en afwisselende afweergevechten voort. In de Bocht bij Orel werd in het kader der frontverkorting de sedert geruimen tijd voorgenomen ontruiming der stad Orel in den nacht van 4 op 5 Augustus, door den vijand niet gestoord, uitgevoerd. Alle voorraden werden stelselmatig weggevoerd en de voor den oorlog belangrijke installaties zonder uitzondering vernield. Te Berlijn acht men dit bericht niet verrassend, daar uit de weermachtsberichten reeds bleek, dat de stad van vrijwel alle zijden door Russische troepen werd aangevallen, waartegenover de Duitsche troepen tot een beweeglijke verdediging waren overgegaan.
Weliswaar werden de Sovjet-aanvallen in zooverre afgeslagen, dat zij niet tot een doorbraak leidden, doch de bedreiging van Orel nam niettemin steeds toe.
Om het afsnijden van de verdedigers der stad te voorkomen is nu de jongste maatregel genomen.
Orel heeft voor de Duitsche oorlogvoering zijn taak vervuld: In de eerste plaats het afmatten en geleidelijk ondermijnen van de vijandelijke aanvalskracht.
Dit doel is bij de gevechten van de vorige week in hooge mate bereikt. De bolsjewisten verloren, om slechts een voorbeeld te noemen, sedert 5 Juli in dit gebied 3538 pantserwagens en hun verliezen aan menschen en materiaal van allerlei aard zijn onoverzienbaar.
6 Aug. — Aan de Mioes zette de vijand zijn pogingen voort, het hem ontrukte terrein terug te winnen. Hij werd opnieuw met hooge verliezen afgeslagen. Aan de Donetz mislukten plaatselijke aanvallen met hooge verliezen der Sovjets aan menschen en pantsers. In het gebied van Bjelgorod duren de gevechten met toenemende hevigheid voort. Ook ten Zuidwesten van Orel zette de tegenstander zonder resultaat zijn pogingen voort, om door ons front te breken. Op een plaatselijke, eveneens afgegrendelde bres na, werden alle aanvallen in verbitterde gevechten afgeslagen.
Sedert het begin van de groote gevechten in het Oosten werden in het verloop van één maand door troepen van het leger en van de Waffen-ᛋᛋ 69.164 gevangenen binnengebracht, 7.847 pantsers, 3.083 stukken geschut en 1.620 granaatwerpers vernietigd of buitgemaakt, door het luchtwapen 3.731 vliegtuigen neergeschoten. De bloedige verliezen der bolsjewisten zijn buitengewoon hoog.

OVERZICHT.

7 Aug. — De militaire ontwikkeling in dezen zomer stelt de hoogste eischen aan de Duitsche leiding en haar troepen in het Oosten en het Zuiden van Europa. Niettemin meent men toch te kunnen vaststellen, dat wat het Oostelijke front aangaat, waar van een hechte verdediging kan worden gesproken, die, locale successen, welke de tegenstander heeft behaald daargelaten de meest hevige stooten heeft opgevangen, hetgeen de Duitsche leiding wellicht de meeste aanleiding geeft voor vertrouwen in de komende ontwikkeling is de moreele kracht, die de soldaten blijken te bezitten en het feit, dat de Duitsche divisies en legers met ongebroken élan en onverminderde discipline hun plichten vervullen.

ZUIDELIJK FRONT.

1 Aug. — Op Sicilië zette de vijand zijn pogingen, om door het centrale front te breken, voort. In beweeglijke gevechtsvoering verijdelden onze troepen de plannen van den vijand en brachten hem zware verliezen aan menschen en materiaal toe. Ook aan het Noordelijke en het Zuidelijke front stortten alle vijandelijke aanvallen ineen.
In den loop der laatste dagen is de operatieve positie op Sicilië niet belangrijk gewijzigd. De troepen der Spil, welker stellingen van het kustgebied bij San Stefano di Camastra over het gebied ten Westen van Regalbuto en Canturigo naar de vlakte van Catania loopen, hebben energiek tegenstand geboden tegen den vijandelijken druk, ofschoon aanzienlijke Britsche formaties van Montgomery ter ondersteuning der Amerikaansche formaties van generaal Patton tegen den Noordelijken vleugel van het front in den strijd zijn gebracht. Zooals reeds bij de kustlinie van Catania het geval was, schijnt thans ook aan den Noordelijken vleugel de hevige vijandelijke aanval energiek tot staan gebracht te zijn.
2 Aug. — Aan het Siciliaansche front zetten de Britten en Amerikanen speciaal in den midden-sector van het front hun aanvallen voort. Alle doorbraakpogingen mis-

lukten echter door den hardnekkigen afweer van onze troepen met zware verliezen voor den vijand. Een bij verrassing uitgevoerde tegenaanval bracht belangrijk bergterrein weer in onze handen. Snelle Duitsche gevechtsvliegtuigen brachten in de haven van Palermo een munitieschip van 5.000 br.t. tot zinken; voorts werden acht groote transportschepen zwaar getroffen.

3 Aug. — Op Sicilië voeren onze troepen vooral in den centralen sector van het front zware afweergevechten. Ook in den Zuidelijken sector van het front is de gevechtsactiviteit weer aanzienlijk toegenomen.

Een tijdelijk in een hoogtestelling binnengedrongen vijandelijke gevechtsgroep werd in een tegenaanval teruggeworpen.

De stad en de omgeving van Napels alsmede talrijke plaatsen op Sicilië en Sardinië waren het voorwerp van vijandelijke luchtaanvallen. Omtrent de gevechtssituatie op Sicilië wordt in welingelichte militaire kringen vernomen, dat met de bestorming van de Etna-frontlinie door de Engelschen en Amerikanen de strijd in een nieuwe phase is getreden. Hoewel de vijand in aantal en uitrusting verre superieur is, brengen de weinige Duitsche divisies hem buitengewoon zware verliezen toe aan menschen en materiaal. De prestaties der Duitsche strijders moeten des te hooger worden aangeslagen, daar zij onder bijzonder moeilijke klimaatsomstandigheden bereikt worden.

4 Aug. — Op Sicilië hebben Duitsche en Italiaansche troepen opnieuw in dagenlange zware gevechten tegen een veelvoudig in de meerderheid zijnden tegenstander en in de moeilijkste omstandigheden een afweersucces behaald. Noord-Amerikaansche divisies trachten steeds weer het front te doorbreken. Alle aanvallen mislukten echter. In den tijd van 10 tot 31 Juli werden door onze te land strijdende troepen 309 Britsch-Amerikaansche vechtwagens vernietigd. Vliegende formaties, afweergeschut van het luchtwapen en formaties van het leger schoten in hetzelfde tijdvak in het gebied van de Middellandsche Zee 199 vliegtuigen neer, waarvan alleen 132 boven Sicilië.

5 Aug. — Op Sicilië trachtten Noord-Amerikaansche troepen ook op 4 Aug. het centrale deel van het front te doorbreken. Na harde met de grootste verbittering gevoerde gevechten stortten alle aanvallen onder gevoelige verliezen van den vijand ineen. Volgens een D.N.B.-bericht uit Berlijn hebben de Engelschen 5 Augustus gemeld dat Catania is ingenomen, doch, naar in Berlijnsche militaire kringen wordt verklaard, komt dit bericht achter de gebeurtenissen aan. In werkelijkheid is den Duitschen formaties op Sicilië een schijnmanoeuvre gelukt, want sinds geruimen tijd was er voor Catania slechts een beschermende sluier gelegd, die tot taak had den vijand op een dwaalspoor te brengen ten aanzien van de sterkte en vuurkracht der camouflagelinie. Deze taak is geslaagd, zoodat de hoofdgevechtslinie van de Duitschers nu zoo verloopt, dat de vijand opnieuw met sterke strijdkrachten moet aantreden.

Een sterke formatie van zware Duitsche gevechtsvliegtuigen viel de druk bezette haven van Palermo aan. Naast talrijke zware bomtreffers op de haveninstallaties werden 2 handelsschepen met tezamen 13.000 br.t. en een torpedojager tot zinken gebracht, een lichte kruiser, drie torpedojagers en acht vrachtschepen beschadigd.

6 Aug. — Op Sicilië zette de vijand in den centralen sector zijn doorbraakpogingen met onverminderde hevigheid voort. Napels is op 4 Augustus hevig gebombardeerd door een formatie meermotorige vliegtuigen. Er zijn talrijke slachtoffers onder de burgerbevolking.

DE ZEEOORLOG.

1 Aug. — In den strijd tegen de Britsch-Amerikaansche zeeverbindingen en de landingsvloten in de Middellandsche Zee zijn in de maand Juli 94 schepen met een gez. inhoud van 550241 ton tot zinken gebracht en 53 andere schepen met een gez. inhoud van 246750 ton vernietigend getroffen. Bovendien werden op z'n minst 220 schepen met een gez. inhoud van ongeveer 780.000 ton door bom- en torpedotreffers beschadigd. Ook van deze laatste schepen kan een deel verloren worden geacht. Aan dit resultaat heeft de duikbootvloot deel met 351.243 ton tot zinken gebrachte en 30.000 ton door torpedotreffers beschadigde scheepsruimte. Ook de vijandelijke oorlogsvloten leden zware verliezen. Schepen der marine brachten tot zinken: 3 torpedojagers, 7 torpedomotorbooten, een duikboot, een bewakingsvaartuig, een kruiser en meer dan 15 torpedomotorbooten werden zwaar beschadigd. Formaties der luchtmacht brachten tot zinken: een torpedojager, drie torpedomotorbooten, een escortevaartuig, twee corvetten, een groot aantal landingsbooten; zij beschadigden: een slagschip, verscheidene kruisers, negen torpedojagers, een veerboot en vele landingsbooten."

4 Aug. — Beveiligingsstrijdkrachten van de oorlogsmarine brachten in gevechten die verscheidene uren duurden ten Noorden van Terschelling zonder eigen verliezen drie Britsche snelbooten tot zinken en beschadigden een andere zoo zwaar, dat men op het verlies er van kan rekenen. Een vijfde snelboot werd in brand geschoten.

5 Aug. — De vloot- en luchtstrijdkrachten der Spil hebben den vijand gedurende de maand Juli in de Middellandsche Zee de volgende verliezen toegebracht: Tot zinken gebracht 2 kruisers, 8 torpedojagers, 3 duikbooten en 3 lichte oorlogsvaartuigen, min of meer zwaar beschadigd: 1 vliegkampschip, 18 kruisers, 5 torpedojagers en 1 licht oorlogsvaartuig. Voorts werden tot zinken gebracht 46 vijandelijke koopvaardijschepen, waarvan 26 met een gezamenlijken inhoud van 207.000 ton en 20 met een niet nauwkeurig vastgestelden totalen inhoud, beschadigd of in brand geraakt 115 koopvaardijschepen, waarvan 33 met een gezamenlijken inhoud van 91.000 ton.

6 Aug. — Duitsche duikbooten brachten in taaie gevechten tegen de vijandelijke ravitailleering uit sterk beveiligde convooien en van afzonderlijk varende schepen zes schepen van in totaal 43.500 brt. tot zinken en beschadigden twee andere door torpedotreffers.

In den nacht van 4 Aug. drongen stormbooten van de Italiaansche marine, die gedragen werden door een van onze duikbooten, de haven van Gibraltar binnen, waar zij twee schepen van het type „Libety" elk met een inhoud van 7500 ton, alsmede een tankboot van 10.000 ton, tot zinken brachten.

WESTELIJK FRONT.

1 Aug. — Boven het rijksgebied vonden overdag en des nachts geen gevechtshandelingen plaats. Door vlootstrijdkrachten der marine, afweergeschut van koopvaardijschepen en marine-afweergeschut werden van 21 tot 31 Juli een Amerikaansch luchtschip en 56 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten.

2 Aug. — Op 1 Augustus trachtte een eskader Amerikaansche bommenwerpers van ongeveer 125 viermotorige vliegtuigen een gesloten aanval op het Roemeensche petroleumgebied uit te voeren. Dank zij het optreden van de Roemeensche en Duitsche verdediging slaagde slechts een deel van deze machines er in, het beoogde gebied te bereiken. Hier werd schade aangericht, waarvan de omvang nog moet worden vastgesteld. Er werden 116 menschen gedood en 143 gewond, van wie 60 dooden en 60 gewonden onder de gedetineerden der strafgevangenis van Ploesti, waar een Amerikaansch vliegtuig brandend op het dak viel. 52 vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten en 66 Amerikaansche piloten gevangen genomen. Op den terugtocht hebben niet minder dan 15 vliegtuigen een noodlanding gemaakt op Turksch gebied, klaarblijkelijk wegens gebrek aan brandstof.

3 Aug. — Na afzonderlijke aanvallen overdag van vijandelijke luchtstrijdkrachten in de bezette gebieden in het Westen en aan de kust van Noorwegen bombardeerden de Britten in den afgeloopen nacht opnieuw het stadsgebied van Hamburg en de verdere omgeving. Opnieuw ontstonden verliezen onder de bevolking en aanzienlijke vernielingen. Volgens ontvangen berichten werden bij dezen aanval 27 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten.

5 Aug. — In den afgeloopen nacht drongen eenige vijandelijke storingsvliegtuigen in het Westelijke Rijksgebied binnen. Door afzonderlijke bomtreffers ontstond onbeteekenende schade.

In de maand Juli werden door jachtvliegtuigen van de Spil en luchtdoelbatterijen 642 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten. **(V. b. Krijgsverrichtingen 5613 A)**

A. JAPAN — Luchtaanval op Rendova. —

Het Keizerlijke hoofdkwartier meldde 3 Augustus, dat eenheden der Japansche marineluchtmacht een succesvollen aanval hebben gedaan op Rendova. Hierbij werden tot zinken gebracht: een groot transportschip, 4 middelmatige en 6 kleine transportschepen, 1 torpedojager en 6 landingsbooten. Een kruiser en een landingsboot werden beschadigd en 9 vliegtuigen werden neergeschoten. Voorts werd er door bommen brand gesticht in een haven voor torpedobooten en in een laadinrichting.

(V. b. Krijgsverrichtingen 5614 A)

(foto Stapf. m)

Nederlandsche studenten vertrokken voor den vrijwilligen arbeidsinzet van eenige weken naar het Gouvernement-generaal. Prof. Westra, burgemeester van Den Haag, neemt afscheid van zijn zoon, die tot de vrijwilligers behoort.

A. **BEVOLKING — Zielental en welvaart —**

In het jongste nummer van „Europa Oeconomica" wijdt prof. dr. E. Wagemann een artikel aan „Zielental en Welvaart", waarin wel is waar hoofdzakelijk Nederland behandeld wordt, doch waarbij van algemeen standpunt, wellicht het belangrijkste is, de uitwerking welke prof. dr. E. Wagemann geeft van de reeds eerder door hem geformuleerde alternatiewet der bevolkingsontwikkeling.

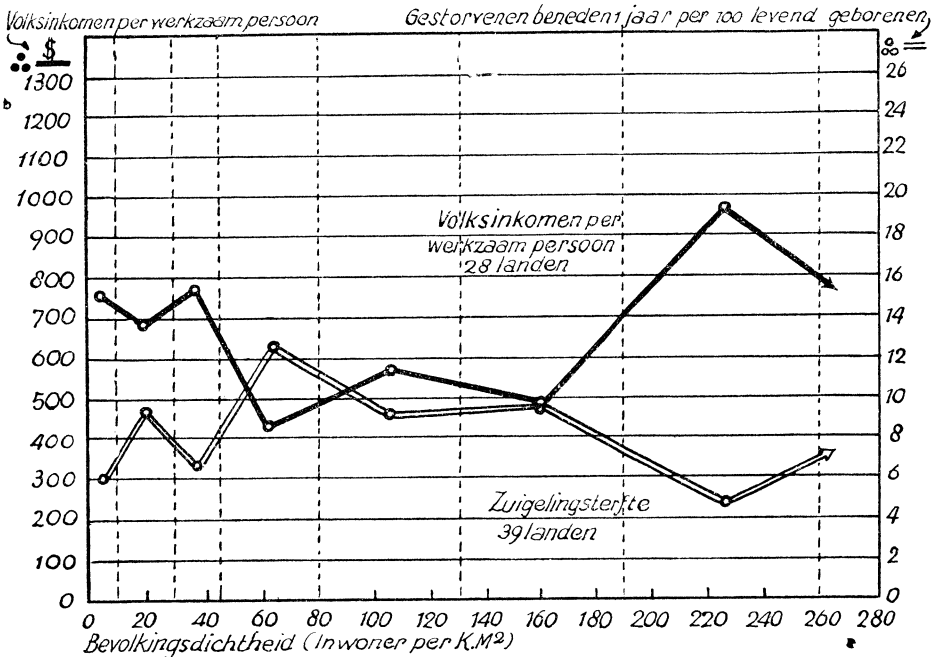
Malthus verdedigde in 1798 zijn stelling, dat de groeisnelheid der bevolking met de kracht van een natuurwet die der bestaansmiddelen overtreft. Deze leer heeft niet alleen vóór- en tegenstanders gevonden, maar het merkwaardige feit doet zich voor, dat in dien aanhang en in die bestrijding een zekere periodiciteit te bespeuren valt. Bij slechte economische toestanden pleegt het bevolkingspessimisme van Malthus, in goede tijden het bevolkingsoptimisme van zijn tegenstanders te triomfeeren. Ook in de groote conjunctuurperioden is dit het geval: in den grooten economischen opbloei na 1840 behaalden de Anti-Malthusianisten de overwinning: na 1870, toen de levensomstandigheden moeilijker werden, kwam het Neo-Malthusianisme weer op. Op deze wijzigingen in de beoordeeling nu werpt de „alternatiewet" een nieuw licht. Prof. Wagemann definieert deze wet als volgt:

„Met voortschrijdende ontwikkelingen, stijgende intensiteiten, sterker wordende invloeden, enger wordende relaties, kortom met in intensiteit toenemende oorzaken, correspondeeren niet steeds, zooals men oppervlakkig zou denken, verhoogde, doch veeleer alterneerende, vaak onderling tegengestelde werkingen."

Toegepast op de bevolkingsontwikkeling luidt deze wet: „Bij het toenemen der bevolking wisselen overbevolking en onderbevolking af". Bij een gestadige toeneming der bevolking teekenen zich zônes der bevolkingsdichtheid af, waarvoor bepaalde economische en sociale kenmerken karakteristiek zijn. Bij een bevolkingsdichtheid van minder dan 10 menschen per vierkanten km, is er onderbevolking, ja „menschenhonger". De grond levert spelenderwijs wat de menschen noodig hebben en laat zelfs export toe. Ligt de bevolkingsdichtheid tusschen 10 en 30 inwoners per vierkanten km dan wordt de behoefte aan voedingsmiddelen zoo groot, dat niet alleen de export wegvalt, maar soms nog import van levensmiddelen noodig is. Intensiveering van den landbouw zou een sterker beroep op de industrie eischen, voor die vereischte industrialiseering ontbreken echter nog de noodige arbeidskrachten. Deze komen eerst beschikbaar bij een bevolkingsdichtheid van 30 à 40. Verder gaande merkt men bij een bevolkingsdichtheid van 45—80 een overbevolking op, van 80—130 onderbevolking. Bij 130—180 begint de bevolkingsdruk opnieuw, om bij hoogere dichtheid weer af te nemen.

De ruimte ontbreekt hier om de verdere uitwerkingen door prof. Wagemann op den voet te volgen. Wij beperken ons tot het weergeven van twee curieuze illustraties, welke de typische verschijnselen van alternatie van over- en onderbevolking bij voortschrijdende bevolkingsdichtheid duidelijk aantoonen.

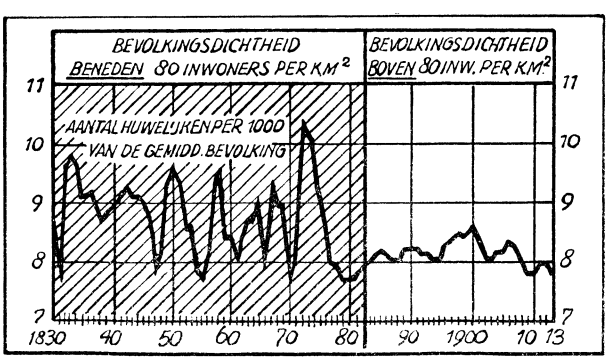
In de eerste illustratie is voor 28 landen het volksinkomen per werkzaam persoon en voor 39 landen de zuigelingensterfte weergegeven. De zuigelingensterfte wordt algemeen beschouwd als een negatieve welstandsindicator; uit de grafiek blijkt dan ook het volkomen tegengestelde verloop met de curve van het volksinkomen. Op de horizontale as van de grafiek is de bevolkingsdichtheid, oploopende van 0 tot 280 inwoners per vierkante km uitgezet, de hierboven genoemde zônes van over- en onderbevolking zijn door de verticale stippellijnen aangegeven.

Uit een beschouwing der teekening blijkt, dat het volksinkomen (per hoofd der bevolking) in de overbevolkingszônes (10—30; 45—80; 130—190; 260 en meer) gemiddeld genomen steeds lager is dan in de voorafgaande en volgende zône van onderbevolking (0—10; 30—45; 80—130; 190—260. De toenemende bevolkingsdichtheid gaat dus vergezeld van een regelmatig op- en neergaan van het gemiddelde inkomen.

Een eigenaardige, doch zeer suggestieve bevestiging van de als bij tooverslag optredende verandering in de economische bewegingsintensiteit, zoodra een overgang in een nieuwe zône van bevolkingsdichtheid plaats heeft, wordt geleverd door de grafiek van de Pruisische cijfers betreffende de huwelijksfrequentie. Toen in het begin der jaren tachtig Pruisen de zône der overbevolking van 45 tot 80 verliet, bedaarden plotseling de golven der conjunctuur, op soortgelijke wijze als een reiziger ervaart, die komend uit de door stormen opgezweepte Golf van Biscaye het Kanaal binnenvaart.

Ook in de geschiedenis spelen deze zônes een rol. De maximumbevolkingsdichtheid van het Romeinsche Rijk was 12; hierna volgde een daling tot beneden 10; dus onderbevolking, die het lot van het Imperium bezegelde. Toen in Frankrijk in 1340 de Honderdjarige Oorlog ontbrandde, leefden daar 45 inwoners op een vierkanten kilometer. En als na vele eeuwen de bevolkingsdichtheid opnieuw tot dezen stand gestegen is, breekt de Fransche revolutie uit. Dezelfde dichtheid kunnen wij in Duitschland ten tijde der Napoleontische oorlogen en der hervormingen van Von Stein constateeren. Roemenië, Servië en Bulgarije waren op datzelfde punt aangekomen, toen zij begonnen met zich van het Osmaansche Rijk te emancipeeren.

Op dit zelfde grenspeil van 10 lagen in modernen tijd: de Sovjet-Unie bij de revolutie, het oude Turkije en heden Mexico. Tijdens de Renaissance overschreed Italië de grens van 45. En thans hebben Duitschland en Italië het kritische punt van 130 overschreden.

(Vor. ber. Wereldbevolking 5507 B.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Sedert eenige maanden bekleedt generaal Ambrosio, als opvolger van maarschalk Cavallero, in den rang van chef van den generalen staf, de hoogste functie in het Italiaansche leger. Als zoodanig behoorde hij tot de naaste medewerkers van Mussolini en treedt hij, ook nadat maarschalk Badoglio met de leiding der regeering werd belast, op den voorgrond. Vittorio Ambrosio werd op 28 Juli 1879 in Turijn geboren en komt uit de Piemontcesche militaire school voort, waarvan een traditie zegt, dat het bekwame soldaten zijn, die zich steeds van alle politiek verre gehouden hebben. Na aanvankelijk tot de cavalerie behoord te hebben, maakte hij de moderne ontwikkeling van dit specifieke aanvalswapen door, die op een breeden uitbouw van snelle motor- en pantsertroepen gericht is. Zijn eerste onderscheiding behaalde hij als kapitein in den Italiaansch-Turkschen oorlog. Daarna nam hij aan den eersten wereldoorlog deel. Eenige jaren was hij leeraar aan militaire scholen, waarbij hij een sterken uitbouw van het motorwapen bepleitte. Om dezen door te voeren werd hij in 1928 tot inspecteur van de snelle troepen benoemd, waardoor hij een groot aandeel kreeg in de moderniseering van de Italiaansche weermacht.

AMBROSIO

De gemotoriseerde divisies hebben in Libye, Tunis en aan het Oostfront herhaaldelijk, vaak zelfs tegen belangrijk sterkere troepen, haar doelmatigheid bewezen. In het bijzonder is Ambrosio met de verdediging van het uitgestrekte Italiaansche kustengebied bekend.
Reeds tijdens den Abessijnschen oorlog, toen gewapende interventie dreigde, had hij tot taak de kust te beschermen en de ravitailleering der Italiaansche troepen over Sicilië en Noord-Afrika te verzekeren. In den oorlog tegen Joegoslavië leerde hij de geheele Egeïsche en Adriatische kust kennen, waar hij het commando der troepen voerde, die eventueele landingspogingen moesten verijdelen. Al de bij deze afweermaatregelen opgedane ervaringen maken hem in het huidige tijdsbestek van den oorlog den juisten man op de juiste plaats. Onder soldaten en officieren is hij zeer populair. Men prijst zijn zin voor het concrete en practische en noemt hem een „realizzatore" — iemand, wiens sterke wil de idee in de daad omzet. (Telegraaf)

(Vor. ber. 5416 C)

B. NEDERLAND. — Binnenland - Maatregelen tot handhaving van orde en veiligheid - Verblijfsbeperking in Gelderland, Overijssel, Drente, Groningen en Friesland —

De commissaris-generaal voor de openbare veiligheid, Rauter, ᛋᛋ Obergruppenführer und General der Polizei, heeft op 4 Augustus, met het oog op de handhaving van de openbare orde en veiligheid, een beschikking uitgevaardigd, waardoor, met ingang van 4 Aug., het verblijf in de provincies Overijssel, Gelderland, Drente, Groningen en Friesland tot nader order verboden is aan alle mannelijke personen van Nederlandsche nationaliteit, die den leeftijd van 16 jaren hebben bereikt en aldaar niet hun vaste woonplaats hebben.
Dit verbod is niet van toepassing op personen, die bij Duitsche instanties werkzaam zijn; die tengevolge van de evacuatie in deze provicies verblijf houden, alsmede hunne gezinsleden; die kunnen aantoonen, dat zij in dienst zijn van het Rijk, de provincies, de gemeenten en de overige publiekrechtelijke lichamen en om redenen den dienst betreffende in deze provincie verblijf houden. De gevolmachtigde van den Rijkscommissaris voor de betrokken provincie kan om bijzondere redenen andere uitzonderingen toestaan.
Personen, die in strijd met de bepalingen verblijf houden in genoemde provincies, moeten deze binnen vijf dagen na afkondiging van deze beschikking verlaten. Hij die in strijd handelt met de bepalingen wordt, voor zoover niet volgens andere bepalingen een zwaardere straf is verbeurd, gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden of met geldboete van ten hoogste tweeduizend gulden of met een dezer straffen. Uitlokkers, medeplegers en medeplichtigen worden als daders gestraft. Het nemen van maatregelen op het gebied van de Sicherheitspolizei blijft onaangetast.

— Officieele toelichting —
In Juli van dit jaar zijn er in de vijf in de beschikking genoemde provinciën eenige overvallen gepleegd op distributiebureaux, resp. op transporten van levensmiddelenbonnen van de distributiekantoren naar de plaatsen van uitreiking. Deze incidenten werden verwekt door elementen uit de groote steden, die niet thuis hoorden in de streken, waar de misdrijven werden bedreven. Met pistolen gewapende bandieten overvielen dergelijke transporten en beroofden die. Bovendien hebben voornamelijk communistische elementen uit de groote steden in deze provinciën een aantal pogingen tot moord gedaan en moorden bedreven, waarvan burgemeesters, leiders van distributiekantoren en ambtenaren van de Nederlandsche politie het slachtoffer zijn geworden. Deze communistisch besmette elementen probeeren hun roofdaden ook nog te omgeven met een nationalistischen mantel; aan den anderen kant echter verkoopen zij de geroofde levensmiddelenbonnen tegen ongehoorde sluikhandelprijzen, drijven daarmede een levendigen handel en verrijken zich. Terwille van persoonlijke voordeelen schrikken zij daarbij voor moorden niet terug. De höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer heeft reeds sinds dagen politie-regimenten opgeroepen, die stelselmatig de vorengenoemde provinciën doorzoeken. Een vrij groot aantal gewapende bandieten kon daarbij worden gegrepen. Een aantal personen, dat zich door de vlucht aan de arrestatie wilde onttrekken, werd daarbij doodgeschoten.

Ten einde de in deze landelijke provinciën thuishoorende bevolking tegen deze terroristen in bescherming te nemen en ten einde represaillemaatregelen van de bezettende overheid tegen de in deze provinciën thuishoorende bevolking te vermijden, heeft de commissaris-generaal voor de veiligheid zich genoodzaakt gezien bovenstaande beschikking af te kondigen. Door deze beschikking wordt het groote aantal mannelijke Nederlanders boven de 16 jaar, die in die provinciën niet thuis hooren en zich daar tijdens de zomermaanden ophouden, gedwongen binnen vijf dagen tijds deze gebieden te verlaten.

De commissaris-generaal voor de veiligheid heeft tevens een beschikking afgekondigd voor het directoraat-generaal van de Nederlandsche politie, volgens welke voortaan transporten levensmiddelenbonnen van de distributiekantoren naar de plaatsen van uitreiking van deze kantoren slechts mogen geschieden onder een dienovereenkomstige bescherming van de politie. Voorts is aan den leider van den Centralen Distributiedienst opgedragen het aantal plaatsen van uitreiking dezer distributiekantoren zoo te verminderen, dat de Nederlandsche politie een doeltreffende bescherming kan verleenen.
De commissaris-generaal voor Financiën en Economie heeft voorts bepaald, dat aan een gemeente, waar de distributiebescheiden zijn ontvreemd, in de daaropvolgende maand geen vervanging voor geroofde kaarten kan worden verleend, daar zulks de voedingspositie in Nederland niet toelaat. Gemeente- en politie-autoriteiten, alsook de bevolking zelf moeten in hun eigen belang medewerken aan het onschadelijk maken van deze terroristen. Vrij groote afdeelingen van de Duitsche Ordnungspolizei en de instanties van de Nederlandsche politie hebben opdracht gekregen de uitvoering van deze beschikking terstond te controleeren. De bureaux van den Beauftragte van den Rijkscommissaris in de afzonderlijke provincies worden gemachtigd om in bijzonder dringende gevallen — waarbij slechts sprake kan zijn van belangrijke beroeps- of zakenreizen van enkelen — uitzonderingsvergunningen te verstrekken.
De genomen maatregel zal zoo lang gehandhaafd blijven als de terreuraanslagen duren. Zouden in de andere provinciën van Nederland dergelijke verschijnselen zich voordoen, dan zou ook in die provincie op dezelfde wijze worden opgetreden.
Met het oog op de heerschende toestanden, wordt in een beschikking van den commissaris-generaal van de openbare veiligheid, de bevolking in de bezette Nederlandsche gebieden nogmaals gewezen op den bestaanden plicht, dat alle personen boven 15 jaar voortdurend hun persoonsbewijs bij zich moeten hebben. Ook wordt den jongemannen geboren in de jaren 1924, 1923 en 1922 voor zoover zij van den arbeidsinzet zijn vrijgesteld, aangeraden de desbetreffende Bescheinigung van het Arbeidsbureau voortdurend bij zich te dragen. Hetzelfde geldt voor studenten die de loyaliteitsverklaring hebben geteekend en van hun universiteit toestemming hebben gekregen om verder te studeeren.

— Oud-minister J. J. Rambonnet overleden —
12 Aug. — Op 4 Augustus is in den leeftijd van 79 jaar overleden de heer J. J. Rambonnet, oud-minister van Marine en oudlid van den Raad van State. De overledene was, toen hij inmiddels den rang van schout-

bij nacht had verkregen, tijdens de oorlogsjaren minister van Marine in het kabinet Cort van der Linden.
(Vorig bericht 3015 B.)

A. **NEDERLAND — Oostkolonisatie - Ned. Oost-instituut opgericht —**
12 Aug. — De secretaris-generaal van het departement van Bijzondere Economische Zaken heeft een Nederlandsch Oost-Instituut gesticht. Doel van het instituut is de bestudeering van alle vraagstukken in den ruimsten zin, welke verband houden met den Nederlandschen inzet in het Oosten, zoomede de cultureele verzorging der in het Oosten werkende Nederlanders en, voorzoover noodig, hun voorscholing. Alle werkzaamheden van niet-economischen aard en die niet den rechtstreekschen inzet betreffen, tot nu toe door de Nederlandsche Oost-Compagnie N.V. verricht, zijn thans aan het Nederlandsch Oost-Instituut overgedragen. Na de noodzakelijke voorbereidingen kan de officieele opening in September tegemoet worden gezien. Tot directeur van het instituut is benoemd drs. W. Goedhuys. **(Vor. ber. Ned. Oost-Cie 5502 B)**

— Studenten naar het generaal-gouvernement —
12 Aug. — Op 28 Juli hebben in Den Haag de leden van het N.S. Studentenfront die zich vrijwillig voor een tweemaandelijkschen arbeid in het generaal-gouvernement gemeld hadden, afscheid genomen. Voor hun vertrek werden zij toegesproken door ᛋᛋ- Obersturmführer Viweger namens de Germanische Leitstelle en dr. B. F. Seris, den leider van het Studentenfront, Prof. dr. H. Westra, burgemeester van Den Haag, en prof. dr. O. Nieschulz, gaven o.m. van hun belangstelling blijk.
(Vor. ber. Vrijwilligers Oostland 5607 A.)

Justitie - Sabotage; doodvonnissen —
12 Aug. — Het bureau van den Wehrmachtsbefehlhaber in Nederland maakte 4 Augustus bekend: een aantal Nederlanders heeft zich — in het bijzonder ook met deelneming van voormalige Nederlandsche officieren — schuldig gemaakt aan begunstiging van den vijand, aan spionnage en sabotage en aan overtreding van het verbod tot het in bezit hebben van wapens. Zij zijn derhalve door een krijgsraad ter dood veroordeeld. Het vonnis is, nadat de mogelijkheid van gratieverleening was onderzocht, aan de volgende personen door middel van den kogel voltrokken: 1. jhr. Johan Schimmelpenninck, directeur, geboren 30 September 1887 te Rhenen; 2. Anton Willem Marie Abbenbroek, voormalig cadet en student, geboren 9 December 1917 te Den Haag; 3. Willem Theodore Cornelis van Doorn, reserve eerste luitenant, geboren 31 Mei 1911 te Den Haag; 4. Fritjof Dudok van Heel, student, geboren 19 April 1918 te Semarang (N.-I.); 5. Christian van den Bergh, voormalig kapitein, geboren 27 Juli 1901 te Arnhem; 6. Willem Hendrik Hertly, gemeente-ambtenaar, geboren 2 Januari 1891 te Engwierum; 7. Salomon Vaz Dias, journalist, geboren 1 Juni 1904 te Amsterdam; 8. Rudolf Hartogs, textieltechnicus, geboren 3 October 1918 te Berlijn; 9. Johannes van Straelen, vertegenwoordiger, geboren 26 Augustus 1915 te Bussum; 10 Abraham Wijnberg, lasscher, geboren 17 October 1913 te Groningen; 11. Johan Frederik Henri des Jonge Melly, eerste luitenant, geboren 16 October 1905 te Amsterdam; 12. Gerardus J. F. Vinkesteyn, binnenhuisarchitect, geboren 22 Maart 1907 te Schiedam; 13. Eduard Alexander Latuperisa, kapitein der infanterie, geboren 9 April 1902 te Coetoes; 14. Adrianus Aloysius Felix Althoff, journalist, geboren 12 September 1904 te Haarlem; 15. Antonius C. van Rijen, groentehandelaar, geboren 2 April 1913 te Utrecht; 16. Willem Mulder, onderwijzer, geboren 20 December 1888 te Amsterdam.
(Vor. ber. Sabotage 5619 A)

— Directoraat van politie naar Nijmegen —
12 Aug. — Met ingang van 9 Augustus is het directoraat-generaal van politie, dat te Hoog Soeren gevestigd was, verplaatst naar Nijmegen.

Weermacht - Krijgsgevangenschap - Koloniale reserve opgeroepen —
12 Aug. — Op grond van de op 29 April bekend gemaakte mededeeling van den Wehrmachtbefehlshaber in den Niederlanden, betreffende terugvoering in krijgsgevangenschap van de voormalige Nederlandsche weermacht, werd 4 Augustus het geheele militaire personeel (officieren inbegrepen) van de koloniale reserve, voor zoover het in Mei 1940 in werkelijken militairen dienst was, alsmede alle militairen van het Nederlandsch-Indische leger, die zich om een of andere reden in Mei 1940 in Nederland ophielden, opgeroepen zich op 10 Augustus aan te melden in het Wehrmachtslager te Amersfoort. **(V. b. Krijgsgevangenschap 5607 A.)**

— Duitsche verdediging - Generaal Christiansen —
12 Aug. — De Führer heeft op voordracht van Rijksmaarschalk Hermann Göring kolonel-generaal Keller, tot dusver hoofd van een luchtvloot, onder handhaving op zijn militairen dienstpost, tot Korpsführer van het N.S.-Fliegerkorps benoemd. Tegelijkertijd heeft de Führer den Wehrmachtbefehlshaber in Nederland, generaal der vliegers Fr. Christiansen, ontheven van de leiding van het N.S.-Fliegerkorps die hij tot dusver tegelijk met zijn militaire werkzaamheden waarnam, opdat hij zich uitsluitend aan zijn militaire taak kan wijden. **(Vor. ber. Generaal Christiansen 5589 A.)**

— N.S.K.K. - Rijkscommissaris bezocht N.S.K.K.-Motorschule —
12 Aug. — De Rijkscommissaris gaf blijk van zijn belangstelling voor de nieuwste school van de N.S.K.K. door een bezoek, dat hij dezer dagen, vergezeld van den ᛋᛋ-Obergruppenführer en Generalleutnant der Polizei Rauter, heeft gebracht. De commandant van de Motorgruppe Luftwaffe, N.S.K.K.-Obergruppenführer von Bayer Ehrenberg, verwelkomde de gasten. Op het plein, waar het appèl gehouden wordt, stonden de deelnemers aan den cursus, zoowel leden van de Duitsche weermacht als Nederlandsche vrijwilligers voor de N.S.K.K. opgesteld. Nadat de leiding van de Motorschule, Standartenführer Brückner de aangetreden leerlingen had gemeld, liep de Rijkscommissaris langs het front der opgestelde leerlingen.
De Rijkscommissaris, die tijdens de bezichtiging herhaaldelijk van de gelegenheid gebruik maakte om zich met de deelnemers aan den cursus te onderhouden, liet zich op waardeerende wijze uit over de prestaties van de Motorschule.
(Vor. ber. N.S.K.K 5497; dr. Seyss-Inquart 5619 A)

N.S.B. - Mutatie leiding N.S.V.O. —
12 Aug. — Mussert heeft aan mevr. O. de Ruiter-Van Lankeren Matthes, op haar verzoek eervol ontslag verleend als Landelijk Leidster van de Nationaal-Socialistische Vrouwen Organisatie. Tot haar opvolgster heeft Mussert mej. L. M. Couzy te Amsterdam, tot dusverre plaatsvervangster van de Landelijk Leidster benoemd. **(Vor. ber. N.S.V.O. 5553 A)**

Onderwijs - Opvoeding — Prof. dr. G. M. Verrijn Stuart eervol ontslagen —
12 Aug. — Aan prof. dr. G. M. Verrijn Stuart is, op zijn verzoek, om gezondheidsredenen met ingang van 20 September eervol ontslag verleend uit zijn ambt van buitengewoon hoogleeraar aan de Gemeente-universiteit van Amsterdam.
(Vor. ber. Benoeming 4891 B)

Arbeidsinzet - Verboden tewerkstelling jongemannen lichting 1922 en 1923 —
12 Aug. — Met ingang van 2 Augustus is het krachtens een beschikking van den Rijkscommissaris, aangevuld door een beschikking van den secretaris-generaal van het departement van Soc. Zaken, werkgevers verboden mannelijke werknemers met inbegrip van leerlingen, volontairs, met of zonder toelage, en thuiswerkers, die in 1923 en 1922 geboren zijn, in dienst te hebben, tenzij dezen in het bezit zijn van een bewijs van een Gewestelijk Arbeidsbureau, waaruit blijkt, dat de houder, wat betreft den arbeidsinzet, behoorlijk is geregistreerd en met toestemming van het Gewestelijk Arbeidsbureau in dienst is. **(V. b. Arbeidsinzet 5607 A; Verboden tewerkstelling 5593 A)**

Economie- Financiën - Deviezen en Clearinginstituut
12 Aug. — Aan prof. dr. G. W. J. Bruins is ontslag verleend als president-directeur van het Deviezen-Instituut en van het Nederl. Clearing Instituut. Eveneens is ontslag verleend aan de beide directeuren, de heeren J. A. Deknatel en prof. mr. A. M. de Jong. Tot directeur van het Nederlandsch Clearing Instituut en het Deviezen-Instituut te Amsterdam is benoemd mr. P. H. A. Bijleveld, tot dusverre onderdirecteur van de Nederlandsche Bank.

Perswezen - Max Blokzijl 40 jaar journalist —
12 Aug. — Op 3 Aug. was het veertig jaar geleden dat Max Blokzijl zijn journalistieke loopbaan begon. Van 1903 tot 1940 was hij verbonden aan het „Algemeen Handelsblad" aanvankelijk als verslaggever, van

1919 tot 1940 als correspondent te Berlijn. Deze werkzaamheden onderbrak hij tweemaal, eens in 1907 om samen met Jean Louis Pisuisse gedurende zes jaren als chansonnier op te treden en daarbij de geheele wereld rond te trekken, nogmaals in 1914 toen hij gemobiliseerd werd. Te Berlijn is het steeds zijn streven geweest de betrekkingen tusschen Duitschland en Nederland te verstevigen, hetgeen tot uiting kwam in tal van functies, welke hij in de Duitsche hoofdstad heeft bekleed. Tot 25 November 1940 is Max Blokzijl te Berlijn aan het „Handelsblad" verbonden geweest; daarna vestigde hij zich in Nederland. Hij was eenige maanden adviseur van de directie en de hoofdredactie van „De Standaard" tot hij werd verbonden aan de afdeeling Perswezen van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten; sedert Februari 1942 is hij leider van het Persgilde. Blokzijl heeft als journalist deelgenomen aan een expeditie in Atjeh. Naar aanleiding daarvan is hem als eenige burger in Nederland het eereteeken voor belangrijke krijgsverrichtingen met gesp, het zg. Atjehkruis 1906—1910 verleend.

(Vor. ber. Max Blokzijl 5200 A)

A. **NEDERLAND — Kunst - Kultuur — Nederlandsch-Fransch concert te Parijs —**
12 Aug. — De Parijsche componisten-organisatie Triptyque heeft te zamen met de „Nederlandsche Vereeniging voor Hedendaagsche Muziek" kortgeleden te Parijs een concert gegeven, dat een overtuigende manifestatie voor de levenskracht onzer vaderlandsche muziek is geworden. Een publiek, waaronder men de élite der Parijsche muziekwereld herkende, heeft door dit concert enkele der sterkste uitingen onzer Nederlandsche muziek leeren kennen.
Werken van de Nederlandsche componisten Ruyneman, Vermeulen, Pijper en Koetsier werden uitgevoerd door Marcelle Meyer, violoncellist Paul Tortelier, fluitist André Prieur. Onze landgenoote Lia Palla heeft cellist en fluitist aan den vleugel begeleid. De levende Fransche muziek werd op dit programma vertegenwoordigd door een aantal liederen van respectievelijk Henri Sauguet, Robert Bernard en Jean Hubeau, die ieder op zijn beurt de brillante zangeres Ginette Guillamat aan den vleugel begeleidden.

— Instituut voor Nederlandsche taal en volkscultuur
12 Aug. — De secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschappen en Kunst, heeft besloten met ingang van een nader te bepalen datum een „Instituut voor Nederlandsche taal en volkscultuur" te stichten. Het ligt in de bedoeling, dat deze nieuwe instelling zich niet alleen aan de wetenschappelijke bestudeering van deze verschijnselen zal wijden, doch tevens aan de resultaten van haar onderzoekingen in den breede bekendheid zal geven. Zij dient zich mede te ontwikkelen tot een vraagbaak, zoowel voor de overheid als voor het publiek. Het instituut zal te Leiden worden gevestigd en onder leiding staan van dr. J. P. M. L. de Vries hoogleeraar aan de rijksuniversiteit daar ter stede. Het zal uit de volgende afdeelingen bestaan: 1. Nederlandsche taal, met als bijzondere taak de samenstelling van een atlas der Nederlandsche dialecten. 2. Het woordenboek der Nederlandsche taal, ter voltooiing van deze uitgave en tot het samenstellen van een editio minor. 3. Volkskunde, ter bestudeering van de Nederlandsche volkscultuur op geestelijk gebied en het samenstellen van een atlas. 4. Plaatsnaamkunde, voor registratie en bestudeering van de Nederlandsche plaatsnamen en voor het onderzoek van de geschiedenis der nederzettingsvormen in ons land. 5. Documentatie van Nederlandsche cultuurverschijnselen.

B. **ITALIE — Regeering - Communistische agitatie onderdrukt —**
12 Aug. — Over den toestand in Noord-Italië werd op 2 Augustus van toonaangevende zijde de volgende mededeeling verstrekt:
In de eerste twee à drie dagen na de regeeringswisseling hebben in de Noord-Italiaansche steden, in het bijzonder in Milaan en in Turijn, waar vrij groote massa's arbeiders en onder hen communistische elementen aanwezig zijn, vrij groote betoogingen plaats gevonden. Ondubbelzinnig is vastgesteld, dat deze betoogingen in de Noord-Italiaansche steden door communistische agenten op touw gezet zijn. De in het buitenland verspreide geruchten over den omvang der incidenten in de Noord-Italiaansche industriesteden gaan echter ver uit boven de feitelijke gebeurtenissen. Na korten tijd konden reeds in de Noord-Italiaansche steden de rust en orde hersteld worden. Sindsdien heerschen in alle Italiaansche steden volkomen orde en rust. De arbeid in de industrieele centra gaat ononderbroken voort. Nieuwe communistische storingspogingen hebben niet meer plaats gevonden. Ook te Rome hebben communistische agenten de eerste dagen na de regeeringswisseling storingspogingen ondernomen. De inschakeling der fascistische militie in de weermacht is in volkomen orde en rust voltrokken.

(Vor. ber. 5615 A)

Politie ingeschakeld bij weermacht —
De openbare politie (Publica sicurezza), die tot dusverre onder het ministerie van Binnenlandsche Zaken ressorteerde, vormt thans een deel der Italiaansche weermacht waarbij zij, naar uit een decreet blijkt, hand in hand met de koninklijke carabinieri werkt. De politiebeambten zullen op hun uniform de ster der Italiaansche weermacht dragen. Voor hen gelden de militaire wetten en bij eventueele delicten zullen zij voor een militaire rechtbank terechtstaan.

(V. b. Militarisatie 5616)

Babuscio Riggo zaakgelastigde bij het Vaticaan —
Babuscio Riggo, vroeger ambassaderaad bij het Vaticaan, is op 1 Augustus benoemd tot Italiaansch zaakgelastigde bij het Vaticaan.

(V. b. Ambassadeur Vaticaan 5616)

Wapenstilstandsvoorwaarden der Geallieerden —
De Popolo di Roma meldde 3 Augustus uit Genève dat Roosevelt aan Italië de volgende wapenstilstandsvoorwaarden zou hebben gesteld:

1e. Het Italiaansche leger en de Italiaansche vloot staken elk verzet;
2e. de samenwerking met de Duitschers houdt onmiddellijk op;
3e. de Italiaansche troepen in het vroegere Zuid-Slavië, alsmede in Griekenland, Albanië en Frankrijk moeten dadelijk worden teruggetrokken;
4e. het oorlogstuig moet onvernietigd aan de geallieerden worden uitgeleverd.
5e. De erkenning van een Engelsch-Amerikaansch-Sovjet-Russische militaire regeering in Italië tot het einde der operaties.
6e. Arrestatie van de z.g.n. schuldigen aan den oorlog.
7e. In vrijheidstelling van alle geallieerde krijgsgevangenen, die zich op Italiaanschen bodem bevinden.

Volgens een S.P.T.-bericht uit Rome wordt in bevoegde Romeinsche kringen verklaard, dat de voorwaarden voor Italië niet anders beduiden dan een onvoorwaardelijke overgave, waarop Italië niet kan ingaan.

Vakvereenigingen onder staatstoezicht —
De regeering is er toe overgegaan de vakvereenigingen voorshands onder staatstoezicht te plaatsen en de collectieve arbeidscontracten alsmede de verschillende vormen van hulpverleening, die in het kader van de vakvereenigingen zijn ingesteld, te handhaven. Het spreekt van zelf, dat aan het hoofd van deze organen nieuwe mannen zullen worden geplaatst.

Generaal Ambrosio chef van den generalen staf —
Generaal Ambrosio is benoemd tot chef van den generalen staf van de Italiaansche weermacht. Ter gelegenheid van zijn benoeming heeft de nieuwe chef van den staf de volgende boodschap tot de Italiaansche weermacht gericht: „Trotsch erop, weer te staan onder het grondwettige opperbevel van den Koning, zullen de Italiaansche strijdkrachten, haar eed getrouw zooals altijd, in trouw en eer optrekken naar het doel, dat de Koning en Keizer hun zal aanwijzen."

(V. b. Generaal Ambrosio 5624 A)

Regeeringsmaatregelen —
Stefani meldt uit Rome, dat de Italiaansche ministerraad 5 Augustus bijeenkomt voor het bespreken van belangrijke maatregelen. In het over de zitting uitgegeven communiqué wordt gezegd: Talrijke wetsontwerpen, resp. verordeningen zijn goedgekeurd, die noodzakelijk zijn geworden door de regeeringsverandering.
De contrôle op den oogst wordt opgedragen aan militaire provinciale commissies. Overtredingen op het gebied der aflevering zijn gesteld onder jurisprudentie van de krijgsraden en het leidende personeel der met het nagaan, opnemen en verdeelen van levensmiddelen belaste instanties is voor den militairen dienst opgeroepen, ten einde het dan te detacheeren voor zijn dienstwerkzaamheden.
Na het rapport van den minister van Financiën omtrent

den financieelen toestand hechtte de ministerraad goedkeuring aan een agenda, waarin uiteengezet wordt, dat de financieele politiek op de gedachte der bescherming van de valuta en de bezuiniging wordt opgebouwd en stapsgewijs evenwicht tracht te bereiken op de normale begrooting. Hieruit vloeit voort, afgezien van de maatregelen der oorlogvoering, waarop niet valt af te dingen, dat de scherpste bezuiniging op de uitgaven noodzakelijk is.
Op belastinggebied moeten de offers rechtvaardig verdeeld worden om te vermijden, dat eenige lagen der bevolking uit den oorlog buitengewone winsten trekken, terwijl het geheel zwaar door den oorlog wordt belast. De agenda waarschuwt tegen het oppotten van bankbiljetten, welker circulatie kunstmatig vermeerderd wordt. De minister van Justitie kreeg opdracht van den ministerraad om de noodige studies te laten verrichten, ten einde uit de wetboeken voor burgerlijk en strafrecht de bepalingen te laten verwijderen, die in tegenspraak zijn met de geestelijke en juridische traditie der natie. De minister van Onderwijs diende een ontwerp in betreffende de opheffing der fascistische jeugdorganisatie G. I. L. en de ontbinding der daartoe behoorende organisaties. Volgens het ontwerp worden de instellingen voor opvoeding en onderwijs geplaatst onder het ministerie van Onderwijs, dat ze voorloopig laat besturen door een buitengewonen commissaris. Het vermogen der fascistische jeugdorganisaties gaat over op den staat. Een tweede door den minister van Onderwijs ingediend ontwerp geeft aan het instituut „Arnaldo Mussolini" zijn oude benaming „nationaal instituut Giuseppe Kirner" terug. De ministerraad sprak zich er voor uit om drie wegens politieke redenen uit hun functies verwijderde universiteitsprofessoren weer in hun functies te herstellen, nl. de professoren voor geschiedenis resp. philosophie Guido de Ruggiero en Guido Caloggero, benevens den professor voor vergelijkende anatomie Guido Corti.
Op voorstel van den minister voor Openbare Werken werden twee, op voorstel van den minister voor Land- en Boschbouw vier ontwerpen van technischen aard aangenomen. De minister voor de Corporaties diende een ontwerp in betreffende de wijziging der tot dusver bestaande corporatieve provinciale raden en -bureaux in „provinciale economische raden en -bureaux", benevens van het „corporatieve inspectoraat" in een „inspectoraat voor industrie en arbeid".
Deze naamsverandering geschiedt op grond van de aan den gang zijnde naamsverandering van het ministerie voor de Corporaties in een „ministerie voor Handel, Nijverheid en Arbeid". Volgens een ander ontwerp van den minister voor de Corporaties zullen de „nationale raad der corporaties", de „centrale commissie der corporaties" en de corporaties, voorts de inter-ministerieele commissie voor ravitailleering en prijsvorming en de interministerieele commissie voor de autarkie worden opgeheven. De tot dusver door de corporaties ten uitvoer te leggen verzoeningspogingen bij collectieve arbeidsconflicten worden van geval tot geval overgedragen aan een verzoeningscollege, dat door het ministerie zal worden benoemd. De minister van Justitie, heeft voorgesteld, na den oorlog den doodstraf af te schaffen. Nog tijdens den oorlog hoopt hij de Italiaansche strafwetgeving te herzien. **(Vor. ber. 5615 A)**

Financieele toestand —
De minister van Financiën, Bartolini, heeft 6 Augustus in den ministerraad een financieel exposé gegeven, waarbij hij o.m. zeide: De voorloopige verificaties tot 30 Juni '43 over het afsluiten van het begrootingsjaar 1942-'43 geven de volgende resultaten:
Inkomsten 48.184.000.000 Lire, uitgaven 135.158.000.000 Lire. Deficit 86.264 mill., als volgt samengesteld: bijzondere oorlogsuitgaven 81.19 mill. Lire, passief surplus van het normale beheer 5.255 mill. Lire.
Op de vorige begrooting had men de volgende resultaten: tekort op het normale beheer in 1940-'41 6 milliard 254 mill. Lire, in 1941-'42 6 milliard 28 mill. Lire. Bijzondere oorlogsuitgaven in 1940-'41 57 milliard 735 mill. Lire, in 1941-'42 71 milliard 318 mill. Lire. Globaal deficit in 1940-'41 62 milliard 989 mill. Lire, in 1941-42 77 milliard 346 mill. Lire.
(V. b. Oorlogskosten 5541 D; financiën 4576 A)

Oorlogstoestand in het geheele land —
12 Aug. — De oorlogstoestand is, naar in de Staatscourant wordt bekendgemaakt, krachtens een koninklijk decreet vanaf 8 Augustus tot het geheele gebied van het koninkrijk Italië uitgebreid.
(Vor. ber. Ordemaatregelen 5612)

Weerklank in de Italiaansche pers —
12 Aug. — Te Berlijn is het eerste nummer van het grootste Italiaansche geïllustreerde weekblad „Illustrazione Italiana" gearriveerd, dat na de groote politieke veranderingen is verschenen. Op den omslag vertoont het een foto van koning-keizer Victor Emanuel III, terwijl het opent met een foto van maarschalk Pietro Badoglio. Verder zijn facsimile's afgedrukt van de bekende proclamaties van den koning en den nieuwen regeeringschef, alsmede van de telegrammen, die het officieele persbureau Stefani over de gebeurtenissen van den 25sten Juli aan de Italiaansche bladen deed toekomen. De portretten der voornaamste leden van het kabinet-Badoglio ontbreken uiteraard niet. Dan volgen de eerste foto's van de reactie der bevolking. Men ziet, hoe een dichte drom menschen het koninklijk paleis te Rome, het quirinaal, belegert en hoe demonstranten trekken door de straten der Italiaansche hoofdstad en langs het Palazzo Chigi, het ministerie van Buitenlandsche Zaken. Zoowel op het Domplein als in de hoofdstraten van Milaan blijken zich dezelfde tafereelen te hebben afgespeeld. De demonstranten, die geen andere emblemen dan portretten van den koning en nationale vlaggen meevoerden, vormden in hun enthousiasme weinig gedisciplineerde, maar niettemin geen ongeordende groepen. De zeer talrijke soldaten, die op de foto's voorkomen, staan rustig toe te zien met het geweer over den schouder.
(Vor. ber. Duitsche Perscommentaar 5616)

Parlementaire onschendbaarheid opgeheven —
S.P.T. vernam te Rome, dat de parlementaire onschendbaarheid van de 642 leden van de Kamer van fasci en corporaties evenals die van de 453 senatoren is opgeheven. De leden van den nationalen raad en de senatoren, die van onrechtmatige handelingen ten eigen bate worden beschuldigd, kunnen nu zonder verdere formaliteiten voor de commissie van onderzoek verschijnen. Tijdens het vorige bewind was een dergelijk onderzoek niet mogelijk.
(Vor. ber. Kamer v. fasci 5616 en 4063 B)

A. **SOVJET-UNIE — Buitenland - Comité Vrij Duitschland opgericht —**
12 Aug. — Naar te Berlijn bekend is geworden, is te Moskou een comité voor een „vrij Duitschland" opgericht, dat te beschouwen zou zijn als de voorlooper van een nà den oorlog te vormen nieuwe Duitsche regeering. Terwijl van Sovjetzijde wordt verklaard, dat het comité zou zijn samengesteld uit overgeloopen Duitsche officieren, verklaart men te Berlijn, dat de voornaamste leden uit in 1933 en daarna geëmigreerde Duitsche communisten bestaan, die men te Moskou in Duitsche uniformen heeft gestoken. Een hunner is het oude in 1933 uitgewezen communistische Rijksdaglid Pieck, die te Moskou in luitenantsuniform optreedt, doch die nimmer luitenant in het nieuwe Duitsche leger is geweest. Een der leidende figuren zou de communist Weihart zijn, die de leidende rol speelde bij den separatistischen-opstand in het Rijnland en die, na uit Duitschland te zijn uitgeweken, gedurende den Spaanschen burgeroorlog als chef van de propaganda-afdeeling in het roode leger optrad.

— Plan tot wereldrevolutie - Geheim bevel van Stalin gevonden —
12 Aug. — Stalin onderscheidt in den tegenwoordigen oorlog, naar blijkt uit een geheim bevel van Stalin, dat in Duitsche handen is gevallen, drie etappes. Het bevel, dat gedateerd is 18 Februari 1943, is gericht aan de opperbevelhebbers van het zesde leger, lt.-generaal Charitonof, van het tweede gardeleger, lt.-generaal Koesnetsof, en den opperbevelhebber van de groep-Popof, kol.-generaal Popof, en door Stalin onderteekend in zijn eigenschap van Volkscommissaris van Defensie. De eerste etappe van dezen oorlog was gekenmerkt door den tactischen terugtocht. De tweede etappe de verdrijving van het fascisme van het territorium der Sovjet-Unie. Geeft dit bevel tot zoover geen aanleiding tot bijzondere aandacht, daarna gaat dit echter verder: Mogen de burgerlijke regeeringen van de Westelijke democratieën gelooven, dat wij onze eenige taak er in zien de fascisten uit ons land te verdrijven. Wij weten het en met ons weten het de arbeidenden der geheele wereld, dat onze eigenlijke taak eerst zal beginnen, zoodra de tweede etappe van dezen oorlog ten einde geraakt zal zijn.
Dan zal voor ons de derde, de laatste en beslissende etappe van den geheelen oorlog beginnen, de etappe van de vernietiging van het wereldkapitaal. Op het

oogenblik van het begin der tweede etappe moeten wij deze derde etappe reeds verzekeren. Wij moeten reeds thans maatregelen nemen om te verhinderen, dat het wereldkapitaal dit, ons eindoel, voortijdig inziet.
Deze tactische maatregelen zullen wij ook dan moeten nemen, wanneer tegen de verwachting in de ontwikkeling der tweede etappe vertraagd mocht worden. Dan zullen wij n.l. den steun van onze tegenwoordige bondgenooten noodig hebben, in het bijzonder door oprichting van het tweede front, ten einde het fascisme neer te werpen. Ieder wantrouwen bij hen tegen onze uiteindelijke doelstellingen zou deze hulpverleening in gevaar brengen.
Laat jelui door deze maatregelen niet op een dwaalspoor leiden, doordat zij den indruk zouden kunnen wekken, alsof wij onze beginselen ontrouw waren geworden. Wij zijn ze niet ontrouw en zullen ze nooit ontrouw worden. Ons eenige doel is en blijft de wereldrevolutie, de dictatuur van het proletariaat in de geheele wereld. Zooals ik altijd mijn eed, dien ik heb afgelegd bij de baar van onzen leeraar Lenin, steeds indachtig zal blijven, mogen ook jelui dezen eed niet vergeten.
Wanneer jelui zegevierend de tweede etappe van den oorlog voltooit, denkt dan steeds aan de derde etappe, die voor ons ligt en die alleen voor ons beslissend zal zijn. Wij hebben bondgenootschappen gesloten, omdat dit noodig was om tot de derde etappe te geraken. Maar onze wegen scheiden daar, waar onze huidige bondgenooten in den weg zullen staan aan de bereiking van ons einddoel.
Hoe nader het uur van de eindoverwinning komt, hoe ijveriger de communisten over de geheele wereld, trouw aan de onomstootelijke richtlijnen van het executieve comité der komintern als den eenigen waren bondgenoot van het proletariaat, tot welke natie zij ook mogen behooren, schouder aan schouder met ons zullen strijden.
Het geheime bevel besluit: Weest er steeds aan indachtig, dat onze leuze is: „Proletariërs aller landen, vereenigt u", en dat ons eenige doel is: de wereld-dictatuur van het proletariaat.

(Vor. ber. Opheffing Komintern 5543 A)

Regeering - Maiski pl.verv. volkscommissaris van Buitenlandsche Zaken; Goesew ambassadeur te Londen. —

12 Aug. — Volgens den Sovjet-berichtendienst heeft de raad van volkscommissarissen der Sovjet-Unie Maisky benoemd tot plaatsvervangend volkscommissaris van Buitenlandsche Zaken.
Uit Moskou meldt de Britsche berichtendienst, dat de Sovjetgezant in Canada, Fjodor Goesew, in de plaats zal komen van den Sovjetambassadeur Maiski in Londen. Omtrent den persoon van den nieuwen ambassadeur meldt de Britsche berichtendienst, dat hij 39 jaar is. Hij is pas zes jaar werkzaam in den diplomatieken dienst. **(V. b. Maiski 5054 A; diplomatie 5580 J)**

A. **PORTUGAL — Sociale zaken - Stakingen —**

12 Aug. — De dagbladen maakten 29 Juli melding van stakingen en ongeregeldheden, die de laatste dagen in verscheidene plaatsen en in geringen omvang ook te Lissabon zelf hebben plaats gehad. Zij wijzen er daarbij op, dat geen ernstige conflicten zijn voorgevallen en dat de politie overal de orde terstond heeft kunnen herstellen. Het ministerie van oorlog heeft een communiqué aan de pers gezonden, volgens hetwelk elk eventueel neerleggen van den arbeid in de fabrieken terstond aan het ministerie van oorlog moet worden gemeld. Bovendien zullen terstond alle fabrieken, waar het tot stakingen komt, worden ontruimd. Het personeel, dat het werk neerlegt, wordt ontslagen. Zoowel mannelijke als vrouwelijke werkkrachten, die den dienst verlaten, worden terstond ingeschakeld in arbeidsbataillons en onderworpen aan de strengste militaire discipline. Deze bataillons worden uitsluitend gebruikt voor zware diensten in het belang van het openbaar welzijn. In fabrieken, welker arbeidsproces wordt onderbroken, zullen arbeidskrachten uit het leger en het Portugeesche legioen aan het werk worden gezet.
Op 30 Juli was de rust te Lissabon weergekeerd. De door de militaire autoriteiten genomen voorzorgsmaatregelen blijven echter voorloopig van kracht.

B. **ZWEDEN — Buitenland - Transitoverkeer overeenkomst met Duitschland —**

12 Aug. — Omstreeks het midden van Augustus wordt een einde gemaakt aan het vervoer van Duitsche verlofgangers en Duitsch materieel door Zweden. De Zweedsche regeering maakte deze transportkwestie reeds vrij lang geleden aanhangig, omdat zij er bijzondere waarde aan hechtte het desbetreffende accoord, dat volgens haar in andere omstandigheden dan de tegenwoordige was gesloten, op te heffen. Op grond van onderhandelingen in deze kwestie is men nu, gelijk bekend, tot overeenstemming gekomen ten aanzien van een stopzetting van het transitoverkeer. Volgens de Wilhelmstrasse hebben de Duitschers zich trouwens sedert het sluiten van de oorspronkelijke overeenkomst zóó krachtig in Noorwegen genesteld, dat het accoord voor een deel overbodig was geworden. In ieder geval zullen de Duitsche verlofgangers en ook de materieeltransporten in de naaste toekomst langs andere wegen gaan.

C. **JOEGOSLAVIE — Emigrantenregeering - Zetelverplaatsing van Londen naar Kaïro —**

12 Aug. — De uitgeweken Joegoslavische regeering te Londen bereidt zich, volgens den Britschen berichtendienst, voor om met ex-koning Peter naar Kaïro te verhuizen. **(Vor. ber. Ex-koning Peter 4650 D)**

D. **DUITSCHLAND — Militaire en politieke besprekingen in het hoofdkwartier —**

12 Aug. — Naar men 7 Augustus te Berlijn vernam, vond de laatste dagen in het hoofdkwartier van den Führer een reeks belangrijke besprekingen plaats van militair en politiek karakter.
Aan deze besprekingen hebben o.a. deelgenomen Rijksmaarschalk Hermann Göring, de minister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, minister Speer, de Reichsführer ᛋᛋ Himmler, minister dr. Goebbels en Reichsleiter Bormann. Van de zijde der Duitsche militaire leiding worden als aanwezigen o.a. genoemd generaal veldmaarschalk Keitel, groot-admiraal Dönitz, van de luchtmacht generaal-veldmaarschalk Milch en Generaloberst Jeschonek, voorts de chef van den generalen staf van het leger, de generaal der infanterie Zeitzler, en de chef van den Wehrmachtführungsstab, de generaal der artillerie Jodl. Bovendien werd de Japansche ambassadeur Osjima op 29 Juli door den Führer in het hoofdkwartier ontvangen in tegenwoordigheid van minister von Ribbentrop en generaal veldmaarschalk Keitel.

E. **DENEMARKEN. — Weermacht - Luit.-kol. Kryssing generaal der Waffen-ᛋᛋ. —**

12 Aug. — De Deensche luitenant-kolonel Kryssing is benoemd tot generaalmajoor der Waffen ᛋᛋ. De Deensche bladen leggen den nadruk er op, dat Kryssing de eerste vrijwillige officier van een ander land is, die in dienst der Duitsche weermacht tot generaal is bevorderd. Generaal-majoor Kryssing is de oprichter en eerste commandant van het vrijkorps „Danmark".

(Vor. ber. Deensch Legioen 4766 F)

F. **ARGENTINIE — Socialistische arbeiderspartij verboden. —**

12 Aug. — De regeering-Ramirez heeft op 20 Juli de socialistische arbeiderspartij in Argentinië verboden. Als motiveering van dit verbod wordt gezegd, dat zoowel het programma van de partij als haar politiek communistisch zijn ingesteld en dat de partij daardoor een gevaar voor de openbare veiligheid vormt.

(Vor. ber. Omwenteling 5571 A)

Economische druk der Ver. Staten —

12 Aug. — Naar de Britsche berichtendienst uit Washington meldde is aan 16.000 Amerikaansche firma's de vergunning tot het drijven van handel met Argentinië ontnomen. Daardoor is de uitvoer van de Vereenigde Staten naar Argentinië stopgezet. De „New York Herald Tribune" noemt dezen stap een „sanctiemaatregel" tegen Argentinië, dat gedwongen moet worden, zijn politiek „aan een herziening te onderwerpen".

(Vor. ber. Zwarte Lijst 4781 A)

G. **FRANKRIJK — Fransche ᛋᛋ opgericht —**

12 Aug. — Een op 23 Juli in de Fransche staatscourant verschenen verordening maakt melding van de oprichting van een Fransche ᛋᛋ-eenheid. Volgens deze verordening kunnen jeugdige Franschen niet slechts in het Fransche vrijwilligerslegioen deelnemen aan den strijd tegen het bolsjewisme aan het oostelijk front, doch ook in de nieuwe ᛋᛋ-eenheid.

(Vor. ber. Strijd t. h. bolsjewisme 5434 E; vor. ber. Leger 4980 C)

DE WERELDOORLOG

A. DUITSCHAND EN ITALIE — Voortgezet Sovjet-offensief in de sectoren Orel, Bjelgorod en Wjasma - Elastische verdediging op Sicilië - Luchtaanvallen op Mannheim, Neurenberg, Bonn, Bochum, Rome, Milaan en Turijn - 1e halfjaar '43 rond 3.1 millioen brt. Anglo-Amerikaansche scheepsruimte vernietigd —

OOSTELIJK FRONT —

Uit het hoofdkwartier van den Führer, 7 Aug. — Aan de Mioes en aan de midden-Donetz mislukten aanvallen der Sovjets. Aan de boven-Donetz en ten Zuidwesten van Bjelgorod werden de aanvallen afgeslagen. In den sector van Orel verijdelden Duitsche troepen nieuwe doorbraakpogingen der Sovjets. Ook ten Zuidwesten van Wjasma en ten Zuiden van het Ladogameer stortten alle aanvallen van den vijand ineen. De Sovjets verloren op 6 Augustus 117 pantsers.

8 Aug. — Op het Koeban-bruggenhoofd werden de bolsjewisten in zware gevechten afgeslagen. In het gebied van Bjelgorod duurt de zware afweerstrijd voort. In den frontsector van Orel viel de vijand met versch aangevoerde troepen aan. Zijn pogingen mislukten. In luchtgevechten werden 91 Sovjetvliegtuigen neergeschoten.

9 Aug. — Bij het Koeban-bruggenhoofd zetten de Sovjets hun aanvallen zonder succes voort. Van de Mioes en de midden-Donetz worden gevechten van plaatselijke beteekenis gemeld. In het gebied van Bjelgorod en in den sector van Orel stortten talrijke aanvallen der Sovjets ineen. Ten Zuidwesten van Wjasma vielen de bolsjewisten met talrijke pantserwagens aan. Alle doorbraakpogingen werden afgeslagen. De beide laatste dagen werden aan het Oostelijk front 352 pantserwagens stukgeschoten. SS en politieformaties hebben tezamen met eenheden van het leger in het achterwaartsche gebied van het Oostelijk front weer een vrij groote operatie met de vernietiging van talrijke benden in het gebied ten Westen van Minsk afgesloten. Bij geringe eigen verliezen werden 4.200 bandieten gedood, meer dan 6.000 gevangengenomen of aangehouden, 154 bendenkampen en 151 bunkers werden vernield.

10 Aug. — Aan het Koeban-bruggenhoofd stortten aanvallen der bolsjewisten ineen. Terwijl aan het Mioesfront door verrassende aanvallen een belangrijk heuvelterrein op de Sovjets veroverd werd, heerschte in de overige sectoren aan de Mioes en aan den middenloop van de Donetz slechts geringe gevechtsactiviteit. In het gebied van Bjelgorod duurde de groote strijd voort. Ten Westen van Orel mislukten alle doorbraakpogingen van de bolsjewisten.

Ten Zuidwesten en Westen van Wjasma vielen de bolsjewisten ononderbroken aan. Met steun van gevechtsvliegtuigen, duikbommenwerpers en slagvliegtuigen van de luchtmacht sloegen de Duitsche troepen alle aanvallen af. Op 9 Aug. verloren de bolsjewisten 215 tanks. In luchtgevechten werden op 8 en 9 Augustus 119 bolsjewistische vliegtuigen vernietigd.

11 Aug. — Van het Koebanbruggenhoofd en den Mioessector worden slechts vrij zwakke aanvallen gemeld.

In den sector ten Westen van Orel stortten talrijke Sovjet-aanvallen ineen. In het gevechtsgebied ten Zuiden en Zuidwesten van Wjasma zetten de bolsjewisten hun doorbraakpogingen voort. Afgezien van enkele zuiver plaatselijke bressen bleef het front vast in Duitsche handen. In het gebied van Bjelgorod duren de zware gevechten voort. Op 10 Augustus werden 348 tanks stukgeschoten.

12 Aug. — In het gebied van Bjelgorod duurt de groote afweerslag voort. In het gevechtsgebied ten Zuiden en Zuidwesten van Wjasma vielen de Sovjets verder aan. Terwijl in het Zuidelijk deel van dezen sector de gevechtshandelingen nog niet afgesloten zijn, werden de bolsjewisten aan de overige fronten onder hooge verliezen afgeslagen. De Sovjets verloren 11 Augustus 120 tanks.

In den derden slag ten Zuiden van het Ladogameer hebben de onder bevel van generaal-veldmaarschalk Küchler, General-oberst Lindemann en den generaal der infanterie Wöhler staande Duitsche troepen, gesteund door de onder bevel van generaal der vliegers Korten staande formaties van het luchtwapen, in den tijd van 22 Juli tot 6 Augustus, den stormloop van de 9e en 67e bolsjewistische armee afgeslagen en daardoor de doorbraakpogingen van den vijand verijdeld. Het verlies, dat de Sovjettroepen geleden hebben, wordt van Duitsche militaire zijde op 80.000 à 100.000 man geraamd. Daar in een afweerslag slechts weinig gevangenen gemaakt worden, zijn de Sovjet-verliezen dus zeer bloedig geweest.

13 Aug. — Terwijl aan het Koebanbruggenhoofd de Sovjets hun aanvallen ten Westen van Krimskaja zonder succes hernieuwde, kwam het aan den Mioes en aan den midden-Donetz slechts tot geringe plaatselijke gevechtsactiviteit. In het gebied ten Zuidwesten van Bjelgorod vielen de bolsjewisten opnieuw aan. In zware afweergevechten, gepaard gaande met tegenaanvallen, werden de aanvallen afgeslagen.

Ten Zuiden van het Ladogameer begon de tegenstander na het aanvoeren van nieuwe krachten opnieuw met zijn aanvallen. De Sovjets verloren op 12 Augustus 380 vechtwagens. In luchtgevechten werden 91 vliegtuigen der Sovjets neergehaald.

14 Aug. — Het zwaartepunt van de gevechten lag weer in het gebied ten Zuidwesten van Bjelgorod. In den heen en weer golvenden slag leden de Sovjets weer zeer zware verliezen.

In het gebied ten Westen van Orel alsmede aan het front ten Zuiden en Zuidwesten van Wjasma, ondernamen de bolsjewisten talrijke aanvallen. Onbeduidende bressen werden gezuiverd en afgegrendeld. Ten Zuiden van het Ladogameer zetten de Sovjets hun aanvallen voort. Ook deze aanvallen stortten ineen. De Sovjets verloren 273 pantserwagens.

Overzicht —

14 Aug. — Er zijn tot dusver nog geen teekenen, die erop wijzen, dat de Sovjet-Russische aanvallen, althans in het centrale deel van het front waar de strijd het hevigste woedt, aan felheid afnemen. Aan den anderen kant is ook de Duitsche afweer tot dusver effectief gebleken en terwijl ten Westen van Orel alle pogingen der bolsjewisten, door het front te breken, zijn verijdeld, konden volgens verklaringen van Duitsche militaire zijde de bolsjewistische strijdkrachten, die aanvankelijk in het gebied van Bjelgorod de Duitsche linies waren binnengedrongen, tot dusver in bedwang worden gehouden. De Duitsche berichten spreken van gevechten ten Westen en Zuidwesten van Bjelgorod. Van den afloop dezer gevechten, die van Duitsche zijde niet slechts defensief, doch ook offensief worden gevoerd, hangt voor een groot deel het lot van Charkof af. Terwijl het zwaartepunt van het bolsjewistische offensief nog steeds in de sectoren van Orel en Bjelgorod ligt, hebben de Duitschers eveneens in het gebied ten Zuiden van Wjasma aanvallen van een buitengewone hevigheid te verduren. Hier maken de bolsjewisten een omvangrijk gebruik van de zwaarste mechanische wapens, als zware artillerie, „Stalin-orgels" e.d. Uit de luchtverkenning is echter gebleken, dat dit feit niet beteekent dat de vijand definitief er van heeft afgezien den druk, die door de infanterie wordt geoefend, prijs te geven. Want in het achterwaartsche vijandelijke gebied staan formaties infanterie gereed om als reserves in den strijd te worden geworpen.

In Duitsche militaire kringen meent men te kunnen spreken van een tweede zwaartepunt in het Sovjet-offensief. Bij Wjasma is de strijd zoo hevig geworden, dat de Duitschers zich geheel moeten geven om meester van het terrein te blijven.

Het geweldige offensief, dat de Sovjets van Bjelgorod uit in de richting Charkof ontketenen, wordt met den dag heviger. Het Sovjet-Russische opperbevel streeft niet alleen naar de bezetting van Charkof, maar tevens naar het behalen van groote strategische successen, die naar alle waarschijnlijkheid bij Poltawa en Dnjepropetrowsk zullen liggen. Volgens waarnemingen concentreeren de Sovjets thans belangrijke troepenonderdeelen aan de Mioes en aan de Donetz. Verwacht wordt dan ook, dat de Sovjets in deze sectoren weldra tot groote aanvallen zullen overgaan. De bolsjewisten verloren in den totdusver grootsten slijtageslag van dezen oorlog, die op 5 Juli begon tot en met 5 Augustus meer dan 580.000 dooden, gewonden en gevangenen.

ZUIDELIJK FRONT —

7 Aug. — Op Sicilië viel de tegenstander op twee plaatsen van het front zonder resultaat aan. Duitsche vliegtuigen vielen schepen aan in de Noordelijke en Oostelijke wateren van het eiland. Hierbij werd een schip van middelbare tonnage in brand gebombardeerd

en werd een zware kruiser alsmede een koopvaardijschip van 10.000 ton, ernstig getroffen.
8 Aug. — De Italiaansch-Duitsche strijdkrachten, die onder den toenemenden druk van den vijand genoodzaakt zijn geweest terrein prijs te geven, bieden hardnekkigen tegenstand in haar nieuwe stellingen in de streek van Caronia en den Etna. Duitsche vliegtuigen hebben vijandelijke schepen langs de kust van Sicilië en in de wateren van Bizerta aangevallen. Zij brachten een torpedojager en twee koopvaardijschepen tot zinken en beschadigden andere oorlogsschepen en koopvaarders met een gezamenlijken inhoud van meer dan 50.000 ton. In den nacht zijn hevige luchtaanvallen gedaan op Turijn en Milaan. De schade is aanzienlijk.
9 Aug. — In het Noordelijk deel van Sicilië duren de hevige gevechten tegen de stelling der Italiaansche en Duitsche strijdkrachten voort. Duitsche gevechtsvliegtuigen troffen voor de Noordkust van Sicilië een torpedojager en een koopvaardijschip van 7000 brt. met vernietigend resultaat.
10 Aug. — Het offensief van Britsch-Amerikaansche troepen op Sicilië blijft zich ontplooien met krachtigen steun van lucht- en vlootstrijdkrachten. Ondanks den tegenstand van de Italiaansch-Duitsche troepen moesten eenige stellingen worden ontruimd. Italiaansche vliegtuigen troffen met torpedo's, ter hoogte van Sicilië, een kruiser alsmede twee koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van ongeveer 8000 ton. Duitsche bommenwerpers brachten in de wateren van Augusta drie schepen van middelbare tonnage tot zinken.
11 Aug. — De Italiaansch-Duitsche troepen leveren felle verdedigende gevechten in den centralen en Noordelijken sector van het Siciliaansche front. Messina is door de Britsch-Amerikaansche luchtmacht herhaalde malen intensief gebombardeerd.
Bij aanvallen van Duitsche vliegtuigen op de transportvloot voor Augusta en Syracuse, werden vier vrachtschepen van te zamen 21.000 brt. vernietigend getroffen en zeven andere schepen, waaronder een oorlogsschip, zwaar beschadigd.
12 Aug. — De hevige aanvallen in het centrum van het Siciliaansche front duren voort. Distancieeringsbewegingen naar een verkorte bruggenhoofdstelling verliepen volgens de plannen. Een vrij sterke Amerikaansche landingspoging ten Westen van Kaap Orlando werd, in samenwerking met het luchtwapen, voor het grootste deel reeds voor de kust afgeslagen en de aan land gekomen deelen van den tegenstander werden vernietigd.
Terni werd door formaties viermotorige Amerikaansche bommenwerpers bestookt. Er zijn zware verliezen onder de burgerbevolking.
13 Aug. — De Britsch-Amerikaansche aanval, voortgezet met een groot aantal pantsereenheden en gesteund door een massale luchtmacht in samenwerking met de vlootstrijdkrachten, dwong de Italiaansch-Duitsche troepen zich verder ten Oosten van het Etna-massief terug te trekken. Milaan en Turijn werden in den nacht door formaties Britsche vliegtuigen gebombardeerd. De schade is aanzienlijk. Het bombardement op Milaan begon tegen 1 uur en eindigde te ongeveer 2 uur. De vliegtuigen vlogen in opeenvolgende golven over de stad en lieten boven de wijken der binnenstad een groot aantal bommen vallen, die aanzienlijke schade aanrichtten. De apsis van den dom werd zwaar beschadigd. De aanval op Turijn werd door talrijke vliegtuigen uitgevoerd. De vijand wierp niet alleen brisant- en brandbommen uit, doch ook een groot aantal bommen, die vloeibare brandstof bevatten. Er ontstonden talrijke, zeer uitgestrekte branden.
Formaties bommenwerpers deden 13 Aug. een aanval op Rome. De aanval duurde ongeveer anderhalf uur. In opeenvolgende golven, vlogen vliegtuigen over de woonwijken der buitendistricten. Zij lieten talrijke bommen vallen. In de wijk Lorenzo, die bij den vorigen aanval reeds ernstig werd getroffen, zijn talrijke woonhuizen vernield. Eenige brandbommen kwamen terecht op de via Quattro Fontane, in het midden der stad.
14 Aug. — Aan het Siciliaansche front belemmeren de Italiaansche en Duitsche strijdkrachten de bewegingen van den vijand in levendige defensieve gevechten.

Overzicht —

14 Aug. — De Anglo-Amerikaansche troepen zijn sedert 12 dagen in een verbitterden strijd gewikkeld tegen de stellingen van de Duitsche en Italiaansche troepen in den Noordoostelijken sector van Sicilië. In den centralen sector van het front, in de laagte tusschen den Etna en de Caronische bergen, tracht de vijand al verscheidene dagen onafgebroken den weerstand der verdedigers te breken en door te stooten naar Randazzo en verder naar Messina. De Italiaansche en de verbonden troepen strijden al bijna twee weken met hardnekkige taaiheid tegen de talrijke Engelsch-Amerikaansche divisies. De Italiaansch-Duitsche troepen hebben den vijand zware verliezen toegebracht aan menschen en materiaal en een aanzienlijke vertraging in de verwezenlijking van zijn plannen gebracht.

WESTELIJK FRONT —

10 Aug. — Na aanvallen overdag op enkele plaatsen in de bezette gebieden in het Westen wierpen formaties van de Britsche luchtmacht in den nacht van 9 op 10 Augustus bommen op de stad Mannheim. Er ontstond brandschade in de woonwijken.
11 Aug. — In den nacht van 10 op 11 Augustus wierpen de Britten bommen op het stadsgebied van Neurenberg. Er ontstonden brandschade en vernielingen in blokken woonhuizen, aan cultuurmonumenten en openbare gebouwen. Duitsche gevechtsvliegtuigen vielen militaire doelen in midden-Engeland met zichtbaar succes aan.
12 Aug. — Duitsche vliegtuigen vielen in den nacht van 11 op 12 Augustus het gebied van de oorlogshaven Plymouth alsmede militaire doelen in Bournemouth met een groot aantal brisant- en brandbommen aan.
13 Aug. — In den voormiddag op 12 Augustus drongen formaties vliegtuigen onder bescherming der wolken tot boven het Westelijke Duitsche Rijksgebied door en wierpen op verscheidene plaatsen, in het bijzonder op Bonn en Bochum, bommen neer. De bevolking leed verliezen. Strijdkrachten der luchtverdediging vernietigden 37 vliegtuigen, voor het meerendeel viermotorige Amerikaansche bommenwerpers. In den nacht van 12 op 13 Augustus vielen Duitsche vliegtuigen afzonderlijke doelen in Zuidoost-Engeland met bommen aan.

ZEEOORLOG —

7 Aug. — Van 1 Januari tot 31 Juli 1943 werden door Duitsche duikbooten 486 vijandelijke koopvaarders met rond 3,1 millioen brt. tot zinken gebracht. Voorts werden in verschillende wateren nog 13 transportzeilschepen door treffers vernietigd en 79 koopvaarders min of meer zwaar beschadigd. Bijna de helft van de tot zinken gebrachte tonnage, namelijk 241 schepen met 1.515.000 brt. werd het slachtoffer van duikbooten op den Atlantischen Oceaan, 63 andere met 409.000 brt. voor de Oostkust der Ver. Staten, 55 met 401.000 voor West-Afrika en 59 met 370.000 brt. op de Middellandsche Zee.
9 Aug. — In vier weken van gevechten tegen de Britsch-Amerikaansche landingsvloot in de wateren van Sicilië heeft het Duitsche luchtwapen een groot deel van de ter beschikking van den vijand in de Middellandsche Zee zijnde scheepsruimte geheel of ten minste voor geruimen tijd buiten gevecht gesteld. 325 transportschepen met een totale tonnage van ruim 1,2 millioen brt. zijn door Duitsche bommen en luchttorpedo's getroffen. Vastgesteld kon worden, dat in den grond geboord werden 33 vrachtschepen met een tonnage van 154.000 brt., twee torpedobootjagers, 3 motortorpedobooten, 2 corvetten, een geleideboot en een groot aantal landingsbooten. Aangenomen kan worden, dat totaal vernield zijn nog 58 koopvaarders met een totale tonnage van 278.750 brt. Onder de door de Duitsche gevechtstoestellen aangevallen en beschadigde oorlogsbodems bevinden zich een slagschip, een vliegtuigmoederschip, 19 kruisers, 14 torpedobootjagers en een aanzienlijk aantal kleinere eenheden. Het Italiaansche luchtwapen bracht 24 koopvaarders tot zinken met een totalen inhoud van ruim 170.000 ton, voorts een kruiser, zes torpedobootjagers, drie duikbooten en verscheidene kleinere oorlogsbodems.
13 Aug. — Duitsche duikbooten brachten op den Atlantischen Oceaan en in de Middellandsche Zee 6 schepen met een gezamenlijken inhoud van 33.000 brt. tot zinken en beschadigden een ander schip door torpedo's. **(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5621 A)**

A. **JAPAN — De strijd op Bougainville —**

14 Aug. — Van een Japansch steunpunt in het Zuidelijk deel van den Stillen Oceaan wordt gemeld, dat de Amerikaansche luchtmacht sedert 17 Juli ononderbroken het Japansche steunpunt Buin op het eiland Bougainville aanvalt. De Japansche afweer is er in geslaagd tot einde Juli meer dan 100 vijandelijke vliegtuigen neer te schieten. Bij een aanval op 12 Augustus verloren de Amerikanen 34 der 55 aanvallende machines.
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5622 A)

(foto Hoffmann/Stapf).

Bespreking in het Hoofdkwartier van den Führer — De Führer met Rijksmaarschalk Hermann Göring en Rijksminister Speer.

A. NEDERLAND — Distributie - Verslag Prijsbeheersching 1941-43 —

16 Aug. — Mr. H. C. Schokker, de gemachtigde voor de prijzen, heeft onlangs een uiteenzetting gegeven van de prijspolitiek welke van overheidswege wordt gevoerd. In de naaste toekomst zal bij de prijspolitiek het streven versterkt gericht worden op de vaststelling van uniforme bedragsprijzen, geldend voor een geheele branche, waarbij de kosten van het normbedrijf in de branche maatgevend zullen zijn voor de hoogte van den toegestanen prijs.

Ten aanzien der reeds bereikte resultaten werd opgemerkt, dat de kosten van huishuur, water-, gas- en electriciteitstarieven, brandstof, ziektepremies, enz., sedert het begin van den oorlog vrijwel gelijk bleven. Dit is niet een vanzelfsprekend iets, doch wel degelijk het resultaat van een bewust ingrijpen in een zich naar prijsstijging ontwikkelende tendens.

De prijzen van belangrijke voedingsmiddelen, als brood, aardappelen melk, zuivelproducten, vleesch, gort, peulvruchten, suiker, diverse kruidenierswaren, enz. kortom vrijwel alle artikelen van het zgn. distributiepakket zijn in de afgeloopen drie jaren iets sterker gestegen. Doch sinds geruimen tijd heeft deze stijging plaats gemaakt voor een toestand van groote stabiliteit. Enkele prijzen, zooals b.v. van gort, zijn zelfs sinds eenigen tijd verlaagd. Voor eenige der genoemde artikelen, welke van groot volksbelang zijn, kon de prijs slechts stabiel worden gehouden door toeslagen uit de algemeene middelen. De prijs van groenten is in het algemeen sterker gestegen, doch het vraagstuk van de voorziening in groenten en fruit heeft nu eenmaal verschillende aspecten, welke voor een belangrijk deel buiten het bereik van den gemachtigde voor de prijzen liggen. Vervolgens vertoonen de prijzen van schoeisel en textielproducten vrij ernstige stijgingen, welke echter ten deele onvermijdbaar waren (duurdere grondstoffen) en waarbij thans alle krachten ingespannen worden, ten einde ten minste verdere stijgingen te voorkomen.

Het gezamenlijke resultaat van de geschetste prijsveranderingen is, dat de totale kosten van levensonderhoud ongetwijfeld een geenszins te verwaarloozen stijging hebben ondergaan. Het is echter volkomen misleidend in dit verband van een inflatie te spreken. De overheid heeft de ontwikkeling van deze prijzen vast in de hand. De medewerking van het Nederlandsche publiek laat in tal van gevallen nog al een en ander te wenschen over. Echter het overgroote deel van het Nederlandsche bedrijfsleven is zich er van bewust, dat een prijzendiscipline noodzakelijk is, wil men niet in een chaos vervallen. Dit volksdeel realiseert zich, dat een prijsopdrijving, eenmaal ontketend, niet anders beteekent dan een strijd van allen tegen allen. Dit deel beschouwt de zware straffen, welke door den gemachtigde worden opgelegd aan hen, die wel de prijsgeboden overtreden en zich daarmede buiten de volksgemeenschap plaatsen, als volkomen gerechtvaardigd en noodzakelijk. Omtrent deze straffen werden de onderstaande cijfers medegedeeld:

In 1941 werden in totaal 28.357 zaken behandeld, waarin voor een bedrag van *f* 4.611.860,53 aan boeten werd opgelegd. In 86 gevallen werd sluiting en stillegging, onderscheidelijk verbod van uitoefening van beroep uitgesproken. Het jaar 1942 bracht 93.137 behandelde zaken met *f* 13.352.485,71 aan opgelegde geldboeten, 641 gevallen van sluiting, stillegging of verbod van beroepsuitoefening en *f* 446.943,73½ als opbrengst van verbeurd verklaarde goederen. Het eerste halfjaar van 1943 ten slotte leverde 61.051 zaken met *f* 9.973.291,37 aan boeten, 543 gevallen van sluiting enz. en een opbrengst van verbeurd verklaarde goederen ten bedrage van *f* 375.487,17. In bijna 2½ jaar derhalve 182.545 behandelde zaken, *f* 27.937.637,66 aan opgelegde geldboetes, 1270 gevallen van sluiting enz. en *f* 1.099.174,29 opbrengst van verbeurd verklaarde goederen. **(V. b. Overzicht 5176 C)**

— Centralisatie prijzencontrôle —

16 Aug. — Tot nu toe hadden de rijksbureaux voor handel en nijverheid elk hun eigen opsporingsdienst, teneinde prijsovertredingen te achterhalen.

Om nu een doeltreffende samenwerking tot stand te brengen, die veel van de taak der ambtenaren zal vereenvoudigen, worden zij georganiseerd onder een éénhoofdige leiding, die verantwoordelijk is aan den gemachtigde voor de prijzen.

— Groepsprijzen —

In overeenstemming met de desbetreffende in Duitschland geldende bepalingen, welke zijn neergelegd in de „Anordnung über Einheits- oder Gruppenpreise" van 19 Mei 1942, is thans bij het „Prijsvoorschrift 1943 Groepsprijzen" (Ned. Stscrt. van 30 Juli 1943) ook voor Nederland de grondslag gelegd voor overeenkomstige regelingen als in Duitschland ten aanzien van leveringen door het Nederlandsche bedrijfsleven aan Duitsche overheidsinstanties. Krachtens dit prijsvoorschrift kan de Gemachtigde voor de Prijzen voor leveranties aan door hem genoemde opdrachtgevers één of meer prijzen vaststellen en schriftelijk den opdrachtnemer mededeelen, welken van de vastgestelde prijzen hij mag berekenen.

(V. b. Prijsvormingsbesl. 4809 K; Prijsvaststs. 5072 A)

Handel en Nijverheid - Industrie - Financieele uitkomsten 1942 —

16 Aug. — Uit de jaarverslagen der voornaamste Nederlandsche industrieën over 1942 blijkt, dat vergeleken met 1941 de netto-winsten in belangrijke mate zijn gedaald. Desbetreffend ontleenen wij aan „Economisch Nieuws" het onderstaande staatje:

	Netto-winst (in *f* 1000)		Dividend (in %)	
	1941	1942	1941	1942
Van Gelder	313	—1386	—	—
Kon. Ned. Papierfabr.	280	— 96	6	—
Ned. Kabelfabriek	804	— 49	4½	—
Draka	719	528	6	4
Heemaf	398	185	6	—
Hazemeyer	160	4	6	3§)
Dikkers	91	— 58	3	—
Chamotte Unie	258	3	6	4§)
Rott. Droogdok	830	580	8	6
A'damsche Droogdok	205	160	8	6
Ned. Scheepsbouw	207	223	6	6
Zaalberg	23	— 89	6	—
Brocades-Stheeman	910	194	6	—
Utr. Asphalt	575	— 11	6	—
Lijm en Gelatine	69	— 131	4	—
Ver. Ned. Rubber	617	— 20	3	—
Rouppe v. d. Voort	106	31	5.6	—
Beynes	71	— 5	5	—
Delftsche Leerlooierij	67	26	10	5
Holl. Melkproducten	12	2	—	—
Ver. Holl. Sig.	118	— 10	6	—
Veenendaalsche	40	25	4	2½
Holl. Beton	319	190	6	4
Hoek's M & Z-fabr.	140	110	5½	4½
Ned. Vlasspinnerij	198	163	6	6
De Zwarte Ruiter	199	198	6	6
Hero	351	272	6	5
Klene	115	54	6	6
Houth. Jongeneel	116	62	6	5
Houth. Key	123	96	6	4
Heybroek	33	14	4	2½

§) Uit dividendreserve.

In meerdere gevallen wijzen de cijfers over 1942 nog een, zij het ook bescheiden winstsaldo aan, zoodat de conclusie zou kunnen worden getrokken, dat de betreffende ondernemingen er in 1942 althans niet op zijn achteruitgegaan. Deze conclusie zou echter onjuist zijn. In 1942 zijn immers in vele gevallen nog belangrijke boekwinsten gemaakt door het vrijkomen van in voorraden en debiteuren schuilende stille reserves, zoodat de cijfers over het algemeen een te gunstigen indruk geven. Niet minder belangrijk is een tweede factor. De verschuivingen van voorraden naar geldmiddelen was een proces, waaraan nagenoeg geen enkele industrie heeft kunnen ontkomen. Het is duidelijk, dat, indien de vervangingswaarde der voorraden b.v. 60% boven de vooroorlogsche waarde ligt, de onzichtbare achteruitgang hierdoor belangrijke afmetingen heeft aangenomen. Tenslotte zij nog gewezen op de omstandigheid, dat de investeeringen, in het bijzonder in het afgeloopen jaar, zeer gering zijn geweest. Ook op dit terrein moet dan ook na den oorlog een achterstand worden ingehaald, hetgeen de winstcapaciteit der ondernemingen en dientengevolge de uit te keeren dividenden nadeelig zal beïnvloeden.

— Verkoop onroerende goederen —

16 Aug. — Door het tweede uitvoeringsvoorschrift van het „vervreemdingsbesluit niet-landbouwgronden 1942" zijn er eenige wijzigingen gebracht in de bepalingen voor de huizenveiling. Dit uitvoeringsvoorschrift heeft tot op zekere hoogte ook den verkoop van onroerend goed bij onderhandsche acte weer mogelijk gemaakt.

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Birma is een zelfstandige staat geworden. Tot staatshoofd is benoemd dr. Baw Maw (phonetisch: oe-ba-oe maoeng), die den titel „Adipadi" voert. Hij vereenigt, evenals Roosevelt in de V.S., de functie van staats- en regeeringspresident in één persoon. Dr. Baw Maw is de zoon van den laatsten Birmeenschen minister-president, die onder den laatsten koning van het land in functie was. De vader werd onder beschuldiging, aan een samenzwering tegen Engeland deel genomen te hebben, door de Britten gearresteerd en naar Indië overgebracht, waar hij in gevangenschap omkwam. Daarop werd Birma als aangehecht gebied vanuit Indië bestuurd. De jonge Baw Maw studeerde eerst rechten in Rangoon, daarna zette hij in Engeland, in Cambridge, zijn studies voort, behaalde den doctorsgraad in de rechten en studeerde vervolgens in Frankrijk, aan de universiteit van Bordeaux, waar hij het doctoraal in de philosophie behaalde. In 1924 keerde hij naar zijn land terug, waar hij zich als advocaat vestigde. Toen de Britten in 1937 — onder scherpe contrôle van hun gouverneur — een Birmeensch parlement invoerden, werd dr. Baw Maw afgevaardigde. Hij bracht het spoedig tot minister-president. De Britten wantrouwden hem evenwel. Na een ambtsperiode van twee jaar ontsloeg de gouverneur hem. Daarop stichtte dr. Baw Maw een „Vrijheidsliga tot strijd tegen de Britsche onderdrukking". Hij ontplooide een koortsachtige activiteit, die door een arrestatie onderbroken werd. Het gelukte hem evenwel weer door de vlucht te ontsnappen aan de handen der Britten, die intusschen ook zijn opvolger, minister-president U Saw gearresteerd hadden. In April 1942 sloot dr. Baw Maw zich bij de Japansche strijdkrachten aan. In Augustus van hetzelfde jaar droegen de Japanners hem de leiding van het burgerlijk bestuur van het land op. De Japansche commandant Lida beloofde destijds reeds de onafhankelijkheid, indien zich Birma als voorstander van de Oostaziatische ruimtepolitiek zou uitspreken. Toen de Japanners woord hielden, heeft dr. Baw Maw geen oogenblik geaarzeld als eerste regeeringsdaad na het uitroepen van de onafhankelijkheid, Engeland en de V.S. den oorlog te verklaren. **(Vor. ber. Baw Maw 5620 E)**

Baw Maw

Als een verkoop van een onroerend goed in het openbaar geschiedt, stelt het prijzenbureau van te voren de tegenprestatie vast, waartegen ten hoogste op de veiling mag worden gegund. Bij verkoop „uit de hand" is echter een verklaring van het prijzenbureau, waarin staat, dat tegen de overeengekomen tegenprestatie geen bezwaar bestaat, vereischt.

(V. b. Voorschr. verkoopspr.huizen 5446 B)

B. NEDERLAND — Handelsovereenkomst met Denemarken —

16 Aug. — Tusschen Denemarken en Nederland is een overeenkomst ter regeling van het goederenverkeer in de tweede helft van dit jaar gesloten, welke voorziet in een wederzijdschen goederenruil ten beloope van ongeveer Kr. 5 millioen. In het kader van deze overeenkomst zal Denemarken naar Nederland o.a. uitvoeren: machines en apparaten, versche visch en vischconserven, medicamenten enz., terwijl Nederland o.a. naar Denemarken zal uitvoeren: radiomateriaal, bloembollen, producten uit ijzer en andere niet-edele metalen, levende planten, medicamenten enz.

(V. b. Handelsovereenk. Denem. 5488)

— Maatschappij voor tabaksbelangen opgericht. —
16 Aug. — De Staatscourant no. 154 bevat de statuten van de te Amsterdam opgerichte Maatschappij voor Tabaksbelangen N.V. In haar maatschappelijk kapitaal wordt deelgenomen door: Deli-Maatschtppij voor 222, Senembah Maatschappij voor 105, Deli-Batavia Maatschappij voor 98, Tabak Maatschappij Arendsburg voor 52, Serdang Cultuur Maatschappij voor 11, Cultuur Maatschappij Ketandan voor 11, Landbouw Maatschappij Ngoepit voor 15, Landbouw Maatschappij Temeloes voor 29, Vereen. Klattensche Cultuur Maatschappij voor 82, Landbouw Maatschappij „Oud Djember" voor 79, Besoeki Tabak Maatschappij voor 28, Cultuur Maatschappij Djelboek voor 9, Landbouw Maatschappij Soekowono voor 9 aandeelen. Te zamen voor 750 aandeelen à *f* 100. Het doel der vennootschap is de bevordering van de productie van ruwe tabak in en buiten Nederland, zoomede de voorziening van Nederland met tabak. Tot directeur der vennootschap werd benoemd de te Amsterdam gevestigde handelsvennootschap onder de firma H. G. Th. Crone. Het ligt in de bedoeling om voor gemeenschappelijke rekening een G.m.b.H. in de Oekraine te stichten. Onderzocht zal nu in de eerste plaats worden, in hoeverre er in de practijk uitvoering aan de plannen kan worden gegeven en wel op een wijze, zooals onze Indische tabaksplanters zich dat voorstellen, want het spreekt vanzelf dat de eischen, die van hieruit worden gesteld aan de tabakscultuur, veelal van anderen aard zijn dan die, welke men in Oost-Europa is gewend.

(V. b. Oostkol. 5607 A; Tabak 5513)

Economie en Financiën - Spaarbanken - Stijging der inlagen —
16 Aug. — De kentering ten goede in de ontwikkeling der spaargelden, welke in 1942 bij de Rijkspostspaarbank en bij de bijzondere spaarbanken was ingetreden, heeft zich in de eerste helft van 1943 in aanzienlijk versterkte mate voortgezet. Tot dusverre hebben de stortingen de terugbetalingen aanzienlijk overtroffen. Het verloop van inlagen en terugbetalingen bij de R.P.S. en bij de groep der bijzondere spaarbanken (welke te zamen ongeveer tweederde van het totale spaartegoed in Nederland vertegenwoordigen) was volgens de gevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek sedert 1939 als volgt: (in millioenen guldens):

	1939	1940	1941	1942	6 mnd. 1943
Inleg	390	270	276	366	339
Terugbetaling	471	518	338	274	150
Verschil	— 81	— 248	— 62	+ 92	+ 189

Behalve door de bekende factoren zooals stijgende inkomsten in bepaalde kringen der bevolking, minder koopgelegenheid en grooter liquiditeit in middenstandskringen, is de aanzienlijke stijging der inlagen, vooral bij de Rijkspostspaarbank, in de eerste helft van dit jaar vermoedelijk mede veroorzaakt door de afkondiging der waardeloosverklaring der bankbiljetten van 1000 en 500 gulden.

(V. b. Overzicht sparen 5557 D; Spaarbanken 4411 A)

Justitie - Doodvonnissen wegens sabotage —
16 Aug. — Officieel werd 10 Augustus bekendgemaakt: De Nederlandsche burgers J. H. Janzen, J. Posthuma, C. Aarnouts, C. Schuurman, N. J. Bergsma, H. Godfroid en B. G. Mulder zijn door het Deutsche Obergericht wegens sabotage resp. het overtreden van het verbod op het in het bezit hebben van vuurwapens, ter dood veroordeeld. Het vonnis is na onderzoek van de mogelijkheid van gratie voltrokken. De veroordeelden waren meerendeels reeds voor den oorlog leden van de C.P.N. en bekleedden daar ten deele functies. Van Juni 1940 tot Februari 1943 hebben zij geijverd voor den wederopbouw van de verboden C.P.N. en illegale communistische tijdschriften vervaardigd en verspreid. Zij leefden ten deele met valsche papieren, ten deele zonder zich te hebben aangemeld. Mulder heeft ondanks alle waarschuwingen tot het voorjaar van 1943 een vuurwapen in voor het gebruik gereeden toestand bij zich gehad. De Nederlandsche staatsburger M. Slort is door het Deutsche Obergericht in de bezette Nederlandsche gebieden wegens misdaden, gepleegd tijdens den duur van het politiestandrecht ter dood veroordeeld. Het vonnis is, nadat de mogelijkheid van gratieverleening was onderzocht, voltrokken. Slort, die zich reeds vroeger op actieve wijze aan anti-Duitsche kuiperijen heeft schuldiggemaakt, heeft tijdens den duur van het politiestandrecht pamfletten geschreven, vermenigvuldigd en verspreid, waarin tot staking en ongehoorzaamheid aan de verordeningen van de bezettende macht werd aangespoord. Bovendien heeft hij een slagwapen bij zich gedragen. **(Vor. ber. Sabotage 5625)**

— Arbeidsverplichting voor gedetineerden —
16 Aug. — Blijkens een besluit van den secr.-generaal van Justitie zijn de veroordeelden tot hechtenis en de onveroordeelden, gedetineerd in de strafgevangenissen en de huizen van bewaring, evenzeer als de veroordeelden tot gevangenisstraf, verplicht den arbeid te verrichten, die hun wordt opgedragen. De secretaris-generaal van het departement van Justitie geeft, voor zoover noodig, voorschriften omtrent den duur van en de belooning voor den arbeid.

A. **NEDERLAND — Binnenland - Ir. W. L. Z. v. d. Vegte secretaris-generaal van Waterstaat —**
16 Aug. — De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft den secretaris-generaal van het ministerie van Waterstaat, mr. D. G. W. Spitzen, uit zijn functie ontslagen. In zijn plaats heeft de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied den directeur-generaal van P.T.T., ir. W. L. Z. van der Vegte, met handhaving in zijn tegenwoordige functie benoemd tot secretaris-generaal van het ministerie van Waterstaat. **(V. b. v. d. Vegte 5414; Waterstaat 5435)**

Mr. W. de Rijke, Commissaris provincie Overijssel —
16 Aug. — De Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden heeft op 14 Augustus den procureur-generaal mr. W. de Rijke, te Arnhem, onder gelijktijdige eervolle ontheffing uit diens tegenwoordige betrekking benoemd tot Commissaris der provincie Overijsel.
Mr. de Rijke werd in 1896 geboren. Hij studeerde te Amsterdam en vestigde zich in 1924 als advocaat en procureur in Haarlem. Hij was lid van den Haarlemschen gemeenteraad, lid van de Provinciale Staten van Noord-Holland en kantonrechter-plaatsvervanger te Haarlem. Enkele jaren heeft mr. De Rijke zitting gehad in de Eerste Kamer. In September 1940 werd hij belast met de voorloopige waarneming der zaken van den procureur-generaal te Arnhem waarop later zijn definitieve benoeming volgde. **(Vor. ber. mr. Rijke 4736 A en 5519; Comm. prov. Overijssel 5248 A)**

Weermacht - Krijgsgevangenen - Verzending briefpakjes —
16 Aug. — Van de bevoegde Duitsche militaire autoriteit is toestemming verkregen, dat aan de sedert 7 Mei 1943 in krijgsgevangenschap teruggevoerde Nederlandsche militairen kunnen worden gezonden z.g. briefpakjes van maximaal 2 kg (inclusief verpakking) inhoudende levensmiddelen, rookgerei e.a. artikelen, waarvan de verzending niet verboden is en wel. in verband met de bestaande postale omstandigheden, voorloopig tot een aantal van 2 briefpakjes per krijgsgevangene per maand. **(Vor. ber. Krijgsgev. 5625 A)**

Verkeer - Spoorwegdiefstallen —
16 Aug. — Naar de officier van Justitie van de Utrechtsche rechtbank, mr. Quintus, op 10 Augustus in een requisitoir mededeelde, hebben de Nederlandsche Spoorwegen in elf maanden tijds ruim 7½ millioen gulden uitbetaald aan schadeloosstelling voor gestolen goederen. Per dag worden er 20 fietsen bij de spoorwegen gestolen.

— Scheepvaart - Sleepbootkapiteins door den Führer onderscheiden —
16 Aug. — Op 13 Augustus heeft Mussert in Den Haag de twee sleepbootkapiteins M. van Rijswijk en J. de Vos ontvangen, die kortgeleden wegens betoonden moed en doortastendheid door den Führer zijn onderscheiden met het verdienstekruis derde klasse van den Duitschen adelaar met de zwaarden.
(Vor. ber. Zeesleepvaart 5328)

Visscherij - Achteruitgang sedert 1918 —
16 Aug. — In „Volk en Bodem", maandblad van den Ned. Landstand verscheen een artikel over de visscherij in Nederland. Wij ontleenen daaraan: In 1918 bestond de Nederlandsche drijfnetvisscherij uit 68 schepen, samen 196.000 ton. en de treilvisscherij uit 796 schepen, samen 132.000 ton. Thans resteeren nog 75 van de oudste en kleinste schepen, samen 9000 ton. Bouwden andere landen hun visschersvloot op, Nederland brak de visscherij af. Andere landen bouwden treilers voor de IJslandvisscherij, Nederland had daar geen schepen voor. Voor de Zuiderzeevisschers was er geen recht en geen schadeloosstelling te verkrijgen. Menschen, die altijd tot een groep zelfstandige ondernemers hadden behoord, werden in de fabriek gezet.
Het IJsselmeer kan van veel belang worden voor de visscherij. Aan het uitzetten van pootvisch en waterzuivering moet aandacht geschonken worden, evenals aan den opbouw van onze zeevisschersvloot na den oorlog. Wanneer het Nederlandsche volk visch wil eten, zooals het Engelsche en het Duitsche volk dat doen, is onze visschersvloot bij lange na niet groot genoeg.
(Vor. ber. Vischvangst 3650 A)

Arbeidsinzet - Boeten bij verzuim en onwilligheid —
16 Aug. — De Gemachtigde voor den Arbeid heeft een beschikking uitgevaardigd, krachtens welke de werkgever een boete kan opleggen aan den arbeider, die gedurende een werkweek zonder bepaalde en gegronde redenen — ter beoordeeling van den werkgever — werkuren heeft verzuimd of den arbeid, waarvoor hij is aangenomen, niet naar zijn beste vermogen heeft verricht. Deze boete bedraagt: a. voor arbeiders, wier in geld vastgesteld loon 4 gulden of minder per dag bedraagt, ten hoogste 4 gulden per week; b. voor arbeiders, wier in geld vastgesteld loon meer dan 4 gulden per dag bedraagt, ten hoogste 25 procent van het in geld vastgesteld loon per week. De opgelegde boeten vervallen aan den Staat, tenzij voor boeten in de onderneming een andere bestemming is bepaald. Deze beschikking trad 14 Augustus in werking.

— Loonovermaking werkers in Duitschland —
16 Aug. — Aan de door de directeuren van de gewestelijke arbeidsbureaux aangewezen begunstigden van in het buitenland geplaatste arbeiders kan voortaan indien wegens vertraging in de overeenkomst van postzendingen geen loonoverschotten worden ontvangen, een voorschot op toekomstige loonovermakingen worden verleend. Het voorschot mag niet meer bedragen dan 90 procent van het vroeger verdiende loon. Bovendien *f* 1 voor ieder kind beneden den leeftijd van 16 jaar.
(Vor. ber. Ned. Arb. i. Duitschland 5548)

Onderwijs Opvoeding - Mr. dr. R. van Genechten hoogleeraar te Leiden —
16 Aug. — Het Rijkscommissariaat maakte 14 Augustus bekend: De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft den commissaris der provincie Zuid-Holland, mr. dr. R. van Genechten, benoemd tot gewoon hoogleeraar in het strafrecht aan de Rijksuniversiteit van Leiden.
(Vor. ber. Mr. dr. v. Genechten 5519)

— Prof. dr. E. van Everdingen eervol ontslagen. —
16 Aug. — Prof. dr. E. van Everdingen is op zijn verzoek eervol ontslagen als buitengewoon hoogleeraar aan de Rijksuniversiteit te Utrecht. Prof. van Everdingen is sedert 1903 directeur van het Meteorologisch Instituut te De Bilt. **(Vor. ber. Meteor. Inst. 4808 F)**

— Betaling collegegelden —
16 Aug. — Zij, die voornemens zijn zich voor het studiejaar 1943-'44 te laten inschrijven voor het bijwonen van onderwijs aan de Rijksuniversiteiten of de Technische Hoogeschool, kunnen, indien zij door de tegenwoordige buitengewone omstandigheden niet in staat zijn het voor dat studiejaar verschuldigde collegegeld te betalen, volstaan met de afgifte van een schuldbekentenis ter grootte van het verschuldigde bedrag, onder voorwaarde:
1e. Voor hen, die zich voor het eerst laten inschrijven dat zij op het examen, dat hun toegang verschaft tot de universiteit, als gemiddeld cijfer zeven hebben behaald. Buiten de hiervoor benoodigde gegevens dienen zij curatoren zoo mogelijk inzage te verschaffen van het aanslagbiljet naar inkomen en vermogen over 1942 van hen zelf en/of van hun ouders. 2e. Voor hen, die hun reeds begonnen studie wenschen voort te zetten, dat hun ijver en aanleg door curatoren, gehoord de betrokken faculteit of afdeeling, over de jaren, dat zij ingeschreven zijn geweest, „ruim voldoende" wordt geacht. Voorts dienen zij curatoren inzage te verschaffen van de aanslagbiljetten naar inkomen en vermogen van hen zelf en/of van hun ouders over de jaren, dat zij ingeschreven zijn geweest.
(Vor. ber. Collegegelden 4353 B)

Kunst-Kultuur - Concerttournée Mozartkoor Hitlerjugend —
16 Aug. — Het Mozartkoor van de Berlijnsche Hitlerjugend heeft een bezoek aan Nederland gebracht en in verschillende steden geconcerteerd. Een hoogtepunt in het tournée vormde een te Rotterdam gegeven werkpauzeconcert in de magazijnloods van een groot industriebedrijf. Het concert was georganiseerd door het Duitsche en het Nederlandsche Arbeidsfront in samenwerking met de plaatselijke afdeeling van de Hitler-Jugend. De arbeiders hebben genoten van een zeer gevarieerd concert, dat door dit veelzijdige koor is uitgevoerd. Tot de genoodigden behoorden dr. C. Völkers, de Beauftragte van den Rijkscommissaris voor de stad Rotterdam, wethouder P. Klumper, een aantal Duitsche en Nederlandsche Betriebsführer en de gewestelijke leider van het N.A.F., de heer A. Jordaans.

A. **NEDERLAND — Sociale Zaken - Verzekering - Verhooging verzekerde bedragen —**
16 Aug. — De secretaris-generaal van het departement voor Bijzondere Economische Zaken wees, in overeenstemming met den gemachtigde voor de prijzen, erop, dat het aanbeveling verdient om het verzekerde bedrag zoodanig te stellen, dat het in overeenstemming is met het tegenwoordige prijspeil en het daarbij eenigszins ruim te nemen. Verzekerden, die de verzekerde bedragen voor denzelfden inboedel of goederen na 10 Mei 1940 op dezelfde hoogte hebben laten doorloopen, zijn thans veelal te laag verzekerd. De meening is onjuist, dat een verhooging van de verzekerde bedragen verboden is, en dat in geval van schade slechts vergoed mag worden de prijs, die het verzekerde goed had voor 10 Mei 1940. Nog steeds geldt, dat voor de berekening van de schadevergoeding, behoudens afwijkende wets- of polisvoorwaarden, moet worden uitgegaan van de vervangingswaarde van het verzekerde ten tijde van het voorvallen der schade, dat is de dan geldende prijs van gelijksoortige of naastverwante goederen.
(Vor. ber. Verzekering 5419 A)

N.S.B. - Onderzoek afstamming functionarissen —
16 Aug. — De secretaris-generaal van de N.S.B., Huygen, heeft een order uitgegeven, waarbij bepaalde groepen functionarissen verplicht worden hun arische afstamming met authentieke stukken te bewijzen. Het betreft hier alle gezagsdragers, de verdere functionarissen vanaf den rang van kringfunctionaris en alle medewerkers van het hoofdkwartier. De verschillende stukken moeten vóór 1 Maart 1944 worden ingeleverd.

J. C. Nachenius benoemd tot vormingsleider —
1 6 Aug. Met ingang van 1 Augustus werd de heer J. C. Nachenius door Mussert benoemd tot hoofd van de afdeeling theoretische vorming van de hoofdafdeeling vorming der N.S.B.
(Vor. ber. Vorming N.S.B. 5221 A)

— Burgemeester G. Bisschop, W. Reilingh en W.A.-man R. J. Oostindiën vermoord —
16 Aug. — In Drente werden de burgemeester van Schoonebeek, de heer G. Bisschop, de oud-consul W. Reiling en de W.A.-man R. J. Oostindiën slachtoffers van moordaanslagen. Onder groote belangstelling, zoowel van Nederlandsche als van Duitsche zijde werden zij begraven. **(Vor. ber. Aanslagen 5608 B)**

— Limburgsche volksdag te Maastricht —
16 Aug. — Op 15 Augustus werd door de N.S.B. te Maastricht de Limburgsche volksdag gehouden. De aanwezigen werden toegesproken door den Leider Mussert, H. J. Woudenberg, leider van het N.A.F. en G. J. Ruiter, directeur-generaal van den landbouw. De bijeenkomst werd geopend door graaf de Marchant et d'Ansembourgh, districtsleider en gemachtigde voor de provincie Limburg. Onder de vele aanwezigen bevonden zich de Beauftragte van Limburg, Schmidt en de Ortkommandant van Maastricht. Daarna sprak de Arbeidsfrontleider Woudenberg over de beteekenis van de arbeidsgemeenschap. Nooit zal het meer voorkomen, dat er een aparte werkgeversvereeniging en een werknemersvereeniging zal zijn, omdat men in een nationaal-socialistischen staat van mensch tot mensch staat, waardoor een klassenstrijd is uitgesloten, verklaarde spr. o.m. Vervolgens sprak de directeur-generaal van den landbouw, G. J. Ruiter. In zijn rede zeide spreker, dat de Nederlandsche boeren zich moeten bezinnen op hetgeen er in dezen tijd voor hen op het spel staat. Er is alleen een eervolle boerenstand mogelijk, indien Europa zijn aanvallers van zich kan afhouden. Een Engelsch-Amerikaansche overheersching beteekent den ondergang van den boer, terwijl, indien het bolsjewisme hier zou komen, er voor den boerenstand in het geheel geen sprake meer is van toekomst. Na de pauze werd door Mussert het woord gevoerd. Spr. onderwierp de aanslagen welke in den laatsten tijd op N.S.B.-leden waren gepleegd aan een beschouwing.
Vroeger bestond er over de vraag, wat men van een sluipmoord dacht, geen geschilpunt. Men vond dat zoo iets laags, dat men daar niet verder over wenschte te spreken. Thans echter zegt men rustig: een sluipmoord? Het hangt er van af op wien! En als in Drente 11 boerenhoeven in brand staan en men hoort, dat dat hofsteden zijn van nationaal-socialisten, dan vindt men dat plotseling niet meer erg. Na de positie besproken te hebben waarin Nederland thans verkeert, wierp Mussert een licht op de gevaren welke Europa bedreigen en zeide hij: Wij worden aan den eenen kant bedreigd door Sovjet-Rusland aan de andere zijde wil Amerika het Britsche imperialisme vernietigen om daarna toe te slaan op Europa. Wij zijn met of tegen onzen wil in den strijd van Europa tegen zijn belagers betrokken. Wij zijn in dit proces ingeschakeld omdat Nederland nu eenmaal een stukje van Europa was. En over het lot van dit Europa wordt in deze dagen beslist. Vele menschen in Nederland staan tegen zichzelven gekeerd, maar zij weten het niet. Zij denken, dat, ook indien de Sovjet-Unie Duitschland zal verslaan, het bolsjewisme buiten Nederland zou blijven. Dan zal Engeland in de Nederlanden heerschen, Amerika voor ons de koloniën veroveren en alles zou weer precies zoo worden als het was. Er zijn kleine kinderen, die in St. Nicolaas gelooven en volwassenen kinderen, die aan Engeland gelooven. Wij doen daar niet aan mee.
Wanneer het Oostfront het niet houdt, dan zal het bolsjewisme over Europa losbreken en vroeger of later zal de grens van Sovjet-Rusland aan de Noordzee zijn. Als het de Duitsche weermacht niet gelukt de Sovjets aan den Oostwal te houden, dan is Europa onverbiddelijk verloren. **(Vor. ber. Limb. Volksdag 5214 D)**

B. **ITALIE — Regeering - Mutaties —**
16 Aug. — De koning heeft 10 Augustus tot minister van Binnenlandsche Zaken benoemd den prefect senator Umberto Ricci. Ricci is in het jaar 1873 te Capurso (Bari) geboren. Hij begon zijn carrière als bestuursambtenaar en bekleedde de functie van generaal-directeur bij het binnenlandsch bestuur. Bastianini, tot dusver onderstaatssecretaris in het Italiaansche departement van Buitenlandsche Zaken is benoemd tot Italiaansch ambassadeur in Ankara. De minister van volksvoorlichting ambassadeur Rocco, is overgeplaatst naar het buitenland.
Tot minister van volksvoorlichting is benoemd ambassadeur Galli. Deze komt in de plaats van minister Rocco, die op 26 Juli in het kabinet Badoglio werd opgenomen. Het ministerie voor de Corporaties zal voortaan ministerie voor Handel, Industrie en Arbeid heeten. **(Vor. ber. Kabinet Badoglio 5611 C)**

Rome open stad —
16 Aug. — Gezien de herhaling van de luchtaanvallen op Rome, het centrum van de katholieke wereld, heeft de Italiaansche regeering het besluit genomen om zonder langer te dralen formeel en openlijk de verklaring af te leggen, dat Rome een open stad is en zij bezig is de noodzakelijke maatregelen te nemen in overeenstemming met het internationale recht.
Drie motieven hebben tot dit besluit geleid: 1. Is Rome het centrum der katholieke wereld en behoort daarom niet alleen Italië, maar allen katholieken over de geheele wereld. 2. Bevindt zich te Rome een kleine staat — Vaticaanstad — die er aanspraak op kan maken te worden gerespecteerd en zichzelf niet kan verdedigen. 3. Is Rome eigendom van de geheele cultuurwereld, door de specifiek historische en kunstzinnige gebouwen en andere monumenten, die het bevat.
(Vor. ber. Luchtaanval o. Rome 5605)

C. **SAN MARINO — Regeeringswisseling —**
16 Aug. — Ook in de 61 vierkante kilometer groote republiek San Marino in de Noord-Italiaansche Apenijnen, die onder bescherming staat van den Italiaanschen koning, vond een regeeringswisseling plaats.
(Vor. ber. San Marino—Italië 3745 A)

D. **WERELDOORLOG — Oorzaken - Rapporten Fransche ambassadeur te Moskou —**
16 Aug. — De archiefcommissie van het Auswärtige Amt te Berlijn laat in haar serie „Het ontstaan van den oorlog van 1939" op het onlangs verschenen eerste deel „Roosevelts weg naar den oorlog" thans een tweede deel volgen. Dit deel draagt tot titel „Een Fransche diplomaat over het bolsjewistische gevaar" en behelst 28 tot dusver niet gepubliceerde rapporten van den ambassadeur der Fransche republiek te Moskou, Jean Herbette uit de jaren 1927 tot 1931, over diens waarnemingen in de Sovjet-Unie, die afkomstig zijn uit de in Frankrijk buitgemaakte documenten.
Ten aanzien van een redevoering van Stalin op het 5e congres der communistische partij merkt Herbette op 10 November 1927 op: Stalin wil den aanval. Wanneer hij met de buitenlandsche regeering vreedzame betrekkingen onderhoudt, dan is dit uitsluitend een middel om een Europeesche revolutie of een algemeenen opstand der koloniale volkeren of ook een oorlog tusschen de z.g. kapitalistische staten te laten rijpen.

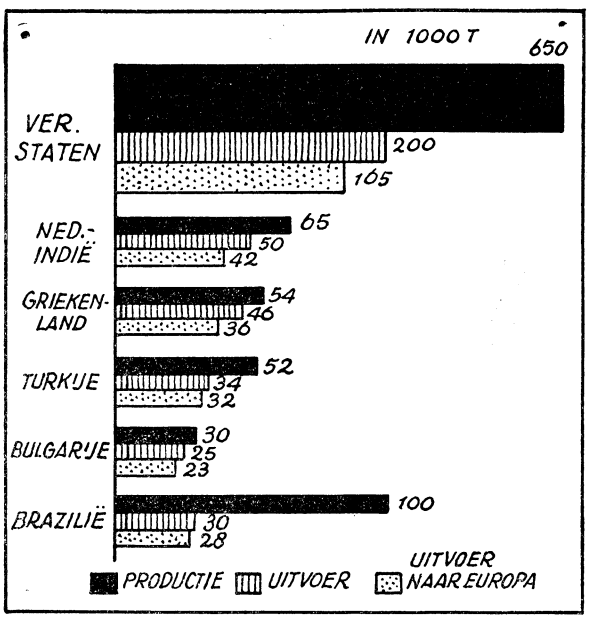
Over het doel van het voorstel tot ontwapening, dat Litwinow in het voorjaar van 1928 bij den Volkenbond heeft ingediend, merkt Herbette op, dat de bewapening van de Sovjet-Unie en haar voorstel tot ontwapening slechts twee verschillende vormen zijn voor één en hetzelfde revolutionaire streven. Wanneer de Sovjet-regeering een ontwapeningsconventie voorstelt, dan doet zij dat om in alle landen onder het voorwendsel eener vredespropaganda een systeem van arbeiders-, boeren- en soldatensovjets in te voeren, die door een internationale Sovjet geleid worden.
Al zijn verklaringen bewijst Herbette met redevoeringen, documenten en uitéénzettingen van toonaangevende bolsjewisten.
(Vor. ber. Oorz. Wereldverl. 5603 H)

A. **CANADA. — Britsch-Amerikaansche conferentie - Churchill voert besprekingen met Mackenzie King en Roosevelt —**
16 Aug. — Churchill is, naar de Britsche berichtendienst 10 Augustus uit New York meldde in Canada (Quebec) aangekomen.
Churchill is vergezeld door den Britschen minister voor het oorlogstransportwezen, Lord Leathers, en de Britsche chefs van den generalen staf.
Na het voeren van besprekingen met den Canadeeschen premier, Mackenzie King, zal hij eveneens ruggespraak houden met president Roosevelt. In het officieele communiqué, dat op 10 Augustus na de besprekingen tusschen den Britschen minister-president Winston Churchill en den Canadeeschen premier Mackenzie King is uitgegeven, werd medegedeeld, dat beide premiers in den loop van den avond den internationalen toestand hebben besproken en plannen hebben gemaakt voor den duur van het verblijf van Churchill in Canada.
In de Britsche en Amerikaansche perscommentaren wordt aan de ontmoeting van Churchill en Roosevelt voornamelijk een militair karakter toegekend, en men verklaart, dat de aanval op Sicilië zich ten aanzien van zijn militaire en politieke gevolgen sneller heeft ontwikkeld dan te voren kon worden aangenomen. Daarom moeten de besluiten van Casablanca thans worden herzien, in het bijzonder wat betreft de „groote acties" tegen het Europeesche Continent, waartoe destijds werd besloten. Wederom wordt er de nadruk op gelegd, dat beslissende militaire gebeurtenissen in het verschiet zouden liggen, bij welker voorbereiding Italië, de Balkan en West-Europa op den voorgrond staan.
(Vor. ber. Conf. m. Roosevelt 5548 A)

B. **DUITSCHLAND — Binnenland - Verklaring dr. Goebbels —**
16 Aug. — De „zenuwenoorlog", de bommenoorlog tegen de Duitsche steden, de gecoördineerde aanvallen in Oost- en Zuid- Europa, alsmede de verminderde activiteit van het Duitsche duikbootwapen, gaven rijksminister dr. Goebbels aanleiding tot publicatie van een artikel in de „Völk. Beobachter". Na de situatie globaal in oogenschouw te hebben genomen schreef de minister o.m.: „Op militair gebied zijn de verdedigingsmaatregelen reeds aanzienlijk versterkt, en verder is tot hetzelfde besloten, wat de Engelsche regeering in 1940 besloot, n.l. om door het bouwen van nieuwe aanvalsstrijdkrachten een beslissende keer in den luchtoorlog te brengen. Natuurlijk kan nog steeds niet in het openbaar over de voorbereidingen en over den vermoedelijken datum van de practische uitvoering worden gesproken," maar nogmaals herhaalt de minister hier, „dat dit niets verandert aan het feit, dat het besluit langzaam maar zeker realiteit begint te worden."
(Vor. ber. dr. Goebbels 5573 I)

C. **VER. STATEN — Industrie - Bewapening —**
16 Aug. — In het op 28 Februari 1943 geëindigde kwartaal bedroegen de regeeringsopdrachten voor den bouw van nieuwe fabrieken en de vervaardiging van oorlogsmateriaal slechts $ 14 milliard, tegen een kwartaalgemiddelde van 22,5 milliard in 1942, aldus Econ. Nws. Het bedrag, dat voor nieuwe fabrieken werd uitgegeven, beliep 238 mill., tegen gemiddeld 2 milliard per kwartaal in 1942. De scheepsbouwcontracten daalden van 3 tot 1,2 milliard. De bestellingen van geschut, munitie, enz. verminderden met ¼. Alleen de contracten met de vliegtuigenfabrieken bleven op hetzelfde niveau. Aan vliegtuigen en vliegtuigonderdeelen werd in het op 28 Februari 1943 geëindigde kwartaal voor 4.9 milliard besteld. In totaal beloopen de aan de vliegtuigindustrie vergeven opdrachten 31,6 milliard. Het totale bedrag aan scheepsbouworders was aan het einde van Februari tot 17,6 milliard gestegen. Ongeveer de helft van het aantal orders werd in het laatste kwartaal in den staat Californië geplaatst.
Tusschen Juni 1940 en Februari 1943 werd opdracht gegeven tot den bouw van oorlogsfabrieken met een waarde van $ 15 milliard. Daarvan waren begin Maart 1943 fabrieken tot een waarde van 10 milliard gereed. Bij al deze fabrieken is de regeering financieel geinteresseerd. De munitie-, bommen- en granatenfabrieken zijn voor 90,8%, de scheepswerven voor 96%, de vliegtuigfabrieken voor 93% door den staat gefinancierd. Daarentegen bedraagt het aandeel van den staat in de financiering van de ijzer- en staalindustrie slechts 71%, van de machine- en electro-industrie 64%, van de werktuigmachine-industrie 56% en van de aardolie- en kolenindustrie 41%. Overigens kan het complex fabrieken, dat geheel of gedeeltelijk door de regeering is gefinancierd, als volgt worden verdeeld: (in milliard $) Fabrieken van geschut en legeruitrustring 4,5; vliegtuigfabrieken 2,9; scheepswerven 2,1; fabrieken voor de vervaardiging van staal, rubber, aluminium en andere grondstoffen 3,5; werktuig- en machinefabrieken 0,7.
(V. b. Ind. productie 5564 A; Oorlogsprod. 5385)

D. **TABAK — Wereldproductie - Europeesch verbruik**
16 Aug. — In vredestijd wordt de Europeesche behoefte aan tabak in hoofdzaak gedekt door de Ver. Staten, Ned. Indië, Griekenland, Turkije, Bulgarije en Brazilië, overeenkomstig de onderstaande grafiek:

Van den Amerikaanschen export gaat 130.000 ton naar Engeland, terwijl Nederl.-Indië in hoofdzaak sigarentabak exporteert, zoodat Griekenland voor het Europeesche vasteland de grootste leverancier van sigarettentabak is. **(V. b. Verbruiksontw. 5369 A)**

E. **SOVJET-UNIE — Corps diplomatique terug naar Moskou —**
16 Aug. — Naar Domei uit Moskou meldt, heeft de Sovjet-regeering het diplomatieke corps te Koeibysjef verzocht naar Moskou terug te keeren. De Japansche ambassade zal binnenkort haar zetel weer te Moskou vestigen. **(V. b. Zetelverpl. regeering 4884 F)**

F. **FRANKRIJK — Octrooi van Parijs opgeheven —**
16 Aug. — Met ingang van 1 Augustus wordt het Parijsche octrooi opgeheven. Daarmede verdwijnt een door de pers en publiek — en niet minder door de vreemdelingen, die Parijs bezochten — sinds jaren met hoon overladen instelling, die haar taai leven slechts dankte aan het steeds groeiend cijfer van de inkomende rechten, cijfer dat over het eerste halfjaar van 1943 honderd millioen bedroeg.
Naar de minister van financiën en nationale economie mededeelde, dateert het Parijsche octrooi uit de tijden van Philips-Augustus. Het recht op het vervoer van waren en goederen vormde de basis van alle belasting-

heffing: het woord zelf stamt van het Italiaansche „auctorizare". Op 17 Februari 1791 hief de Constituante dit recht op, doch het octrooi, dat reeds onder Lodewijk XVI voor een zeventig millioen per jaar op de Parijsche begrooting fungeerde, werd in Vendémaire van het jaar 7 om redenen van pecuniairen aard weder ingesteld.

A. **INTERN. ROODE KRUIS — Telegraafverkeer Nederland—Nederlandsche Indië stopgezet —**
16 Aug. — Op 4 Augustus ontving het hoofdbestuur van het Nederlandsche Roode Kruis van het Comité International de la Croix-Rouge te Genève het teleurstellende bericht, dat sinds eenigen tijd het telegrafisch verkeer van het Nederlandsche Roode Kruis met Nederlandsch-Indië is stopgezet.
(V. b. Telegr.verk. Ned. Indië 5545)

B. **GRONDSTOFFEN — Petroleum - Wereldproductie in 1942 —**
16 Aug. — De „Svenska Dagbladet" maakt melding van een raming van de wereldpetroleumproductie van 2.04 milliard vaten (van 156 L.) tegen 2.24 milliard in 1941. De daling van de productie wordt in de eerste plaats toegeschreven aan transportmoeilijkheden. In dit verband is het opmerkelijk, dat het gunstig gelegen Venezuela met ca. 50% de groote daling te zien gaf. In Rusland liep de winning 11% terug. De wereldproductie van synthetische benzine, met name die uit kolen, steeg in 1942 volgens Engelsche gegevens tot 164 (136) millioen vaten. **(Vor. ber. Petroleum 5602 B)**

C. **LANDBOUW — Suikerpositie Europa —**
16 Aug. — De suikerindustrie van Duitschland zal dit jaar minstens dezelfde hoeveelheid suiker en veevoeder kunnen produceeren als tevoren, waardoor de suikervoorziening weer voor een jaar is verzekerd. Een grootere opbrengst zullen het Protectoraat en het Generaal-Gouvernement opleveren, daar het areaal in deze landen vrij sterk is uitgebreid.
In Denemarken is de met suikerbieten beteelde oppervlakte kleiner dan in 1942; de productie zal echter zoo groot zijn, dat nog suiker naar de Noord-Europeesche landen kan worden geëxporteerd.
De Zweedsche suikervoorziening schijnt eveneens verzekerd. Finland, dat slechts 1 suikerfabriek in bedrijf heeft, zal wel weer in sterke mate zijn aangewezen op invoer uit Duitschland. In België is het teeltoppervlak met 10% gedaald. In Frankrijk is de teelt van suikerbieten ten gunste van die van oliezaden met ongeveer 30.000 ha ingekrompen. Als gevolg hiervan zal Frankrijk in de toekomst suiker moeten importeeren. Spanje voert nog regelmatig rietsuiker in. Weliswaar is het bietenareaal dit jaar weer gestegen van 25.000 tot 75.000 ha, doch het is de vraag, of de geheele suikerbietenoogst zal worden afgeleverd aan de fabrieken. Het areaal is in Zwitserland tot 4550 ha gestegen. Toch zullen weer aanzienlijke hoeveelheden suiker moeten worden ingevoerd. In Italië is 160.000 ha met suikerbieten beteeld; het teeltplan voorzag in den aanplant van 170 400 ha. Hongarije rekent op een grootere suikerproductie. In Kroatië is de teelt met 10% ingekrompen. Bij een beteelde oppervlakte van 20.000 ha zal Servië in eigen behoefte kunnen voorzien. Bulgarije zal hiertoe wel niet in staat zijn, daar bijna 40% van de akkers opnieuw moesten worden bezaaid. Gunstiger zijn de berichten uit Roemenië en Turkije. De stand van de Roemeensche teelt is goed en bij een areaal van 70.000 ha kan de bevolking op een betere voorziening rekenen. In Nederland kan de stand van den oogst goed worden genoemd bij onveranderd beplante oppervlakte. In het algemeen wordt de Europeesche suikervoorziening dit jaar door de uitbreiding van de teelt verzekerd en volgens den stand van het gewas kan de suikerbietenoogst in Europa over het algemeen goed worden genoemd.
(Vor. ber. Eur. Suikerprod. 4433 A)

D. **INSULINDE — Java - Suikerproductie —**
16 Aug. — De suikerproductie van Java bedroeg volgens de firma F. O. Licht van April tot November 1941 1.678.000 ton, hetgeen het hoogste cijfer is sinds 1932, toen de productie 2 569.390 ton beliep. In 1940 bedroeg deze 1.580.000 ton. Voor 1942 had de regeering de productie op 1.427.000 ton vastgesteld. De uitvoer in de eerste 10 maanden van 1941 beliep 817.374 ton tegen 680.309 ton in de overeenkomstige periode van het vorige jaar. Op 1 November 1941 bereikten de voorraden 1.420.000 ton tegen 1.092.000 op 1 November 1940.
(Vor. ber. Jav. Suiker 5561 B)

— Centrale civiele raad —
16 Aug. — De Japansche opperbevelhebber, generaal Harada, heeft de oprichting bekend gemaakt van een z.g. Centralen Civielen Raad. Deze Centrale Raad, waartoe vooraanstaande Javaansche persoonlijkheden behooren, ressorteert onder het militaire bestuur en dient voorloopig als een adviseerend lichaam. Ook in het plaatselijke provinciale bestuur zullen voortaan in grooten omvang inheemschen voor het bestuur en voor advies worden ingeschakeld.
(Vor. ber. Bestuursind. 5201 B)

Borneo - Koper en loodertsen ontdekt —
16 Aug. — Aan den bovenloop van de Barito in het binnenland van Borneo werden door een Japansche studiecommissie nieuwe koper- en loodertsen ontdekt.
(Vor. ber. Ertslagen Borneo 5580 I)

E. **ENGELAND — Scheepvaart - Amerikaansche koopvaarders in Engelschen dienst —**
16 Aug. — Naar de Britsche berichtendienst 3 Augustus meldde heeft Churchill in het Lagerhuis meegedeeld, dat de Vereenigde Staten in de komende tien maanden aan Engeland ongeveer 200 koopvaardijschepen zullen leveren, die voor den duur van den oorlog onder Britsche vlag zullen varen. Na deze verklaring las Churchill een brief van Roosevelt voor, waaruit blijkt, dat de Vereenigde Staten deze koopvaardijschepen aan Engeland leveren, omdat Engeland den bouw van koopvaarders volkomen opgeeft.
(Vor. ber. Amer. Scheepsb. 5573 G)

Arbeidsinzet - Vrouwendienstplicht —
16 Aug. —Naar de Britsche berichtendienst meldt heeft de Engelsche minister van Arbeid, Bevin, een regeeringsbesluit gepubliceerd, volgens hetwelk vrouwen tot 50 jaar voor den oorlogsdienst kunnen worden opgeroepen. Tot nu toe was de grens 45 jaar. Tevens sprak Bevin over een plan jongens beneden 18 jaar tot arbeid in de mijnen te verplichten.
(V. b. Vrouw. arbeidsd. 4849 M; vrouw. arbeidskr. 4924 C)

F. **KOPER — Wereldproductie —**
16 Aug. — Volgens raming van deskundigen, zoo deelt Ec. Nieuws mede, zal de koperproductie na den oorlog 3 millioen ton bedragen, waarvan o.m. 1,25 millioen t. afkomstig uit de V.S., 0,35 mill. uit Canada, 0,5 mill. uit Chili, 0.15 mill. uit Rusland, 0.175 mill. uit Belg. Congo en 0,25 mill. ton uit Rhodesia. In 1939 bedroeg de wereldproductie 2,2 mill. ton. In 1942 bereikten de kopermijnen in de V.S. de recordproductie van 1,07 mill. t. of 12% meer dan in 1941.
(Vor. ber. Wereldprod. 3740 A)

G. **BULGARIJE — Aanslag op Christof —**
12 Aug. — Het ministerie van Binnenlandsche Zaken deelt mede, dat in den nacht van 22 op 23 Juli de plaatsvervangende regeeringspresident van Plovdiv, Christof, door twee communisten is aangevallen. Er ontstond een schietpartij, waarbij Christof ernstig werd gewond. Kort daarop is hij aan zijn verwondingen bezweken. **(Vor. ber. Aanslagen 5504 G en 5427 C)**

H. **JAPAN — Buitenland - Sjigemitsoe over Italië —**
16 Aug. — De minister van Buitenlandsche Zaken, Sjigemitsoe, heeft voor het Japansche kabinet, dat 27 Juli bijeen is gekomen, een voordracht gehouden van twee uur over de laatste ontwikkelingen in den internationalen toestand. In het middelpunt van 't rapport stonden de jongste gebeurtenissen in Italië. In aansluiting op dit rapport werd een gedachtenwisseling gehouden tusschen de verschillende leden van het kabinet. De minister heeft 's middags den Italiaanschen ambassadeur Indelli ontvangen met wien hij een langdurig onderhoud had. In aansluiting hierop verklaarde Indelli, volgens Domei, dat de politiek van Italië ten aanzien van de gemeenschappelijke voortzetting van den oorlog op grond van de ontvangen instructies geen wijziging ondergaat.
De minister heeft in zijn antwoord op de telegrafische boodschap van den Italiaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, waarin deze verklaarde, dat Italië de vijandelijkheden aan de zijde van Japan en Duitschland zal voortzetten, verklaard, dat Japan het een groote eer acht aan de zijde van Italië op den grondslag van het Driemogendhedenverdrag dezen oorlog tot het zegevierende einde voort te zetten.
(Vor. ber. Sjigemitsoe 5503 A)

DE WERELDOORLOG

A. DUITSCHLAND EN ITALIE — Hevige Sovjet-aanvallen langs het geheele Oostfront - Sicilië ontruimd - Convooislagen op den Atlantischen Oceaan en de Middellandsche Zee —

OOSTELIJK FRONT

Uit het hoofdkwartier van den Führer, 16 Aug. — Aan het Koeban-bruggenhoofd en aan den middenloop van de Donetz mislukten plaatselijke aanvallen van de Sovjets. In den sector van Bjelgorod werden de Sovjets teruggeslagen. Tegenaanvallen van het leger en de Waffen-SS drongen diep in de flanken van de vijandelijke stootformaties sloten vrij groote deelen er van in en vernietigden deze. Terwijl in het gebied ten Westen van Orel de aanvalskracht van de Sovjets verminderde, verdubbelden zij hun pogingen, om in de sectoren van Wjasma, Belyj en aan het Ladogameer door te breken. Ook hier mislukten alle aanvallen. 193 tanks werden stukgeschoten.

17 Aug. — Aan het Mioesfront werden aanvallen der Sovjets afgeslagen. Aan de Midden-Donetz ging de vijand in het gebied van Isjoem tot den aanval over. Alle doorbraakpogingen der bolsjewisten werden verijdeld. In het gebied ten Zuidwesten van Bjelgorod ondernamen de Sovjets slechts plaatselijke aanvallen. Bij den 16 Augustus gemelden Duitschen tegenaanval verloor de vijand 4200 dooden, meer dan 1600 gevangenen, alsmede 25 tanks, 110 kanonnen, 112 granaatwerpers en talrijke andere wapens. Terwijl de Sovjets in den sector ten Westen van Orel slechts zwakke tevergeefsche aanvallen deden, zetten zij ten Zuidwesten van Wjasma, alsmede ten Zuidwetsten van Belyj en aan het Ladogameer hun krachtige aanvallen voort. Ook deze mislukten, als gevolg van het taaie verzet van de Duitsche troepen, die 283 gevechtswagens vernietigden. Op 15 en 16 Augustus werden 110 Sovjet-vliegtuigen neergeschoten.

18 Aug. — Ongeveer tweeduizend Duitsche bommenwerpers en stuka's ondersteunden de gevechten der infanterie en pantserstrijdkrachten in het gebied van Bjelgorod, Orel en in den sector van Kirow—Wjasma. Volgens de mededeelingen, welke van Duitsche militaire zijde verstrekt worden, zijn alle aanvallen der bolsjewisten in dit gebied onder de zwaarste verliezen voor den vijand tot staan gebracht. In het gebied ten Westen van Orel hernieuwden de bolsjewisten hun agressieve operaties, waarbij zij, evenals in de andere sectoren, wederom van zeer veel zwaar materiaal gebruik maakten. De verliezen van den vijand in de gevechten waren bijzonder zwaar. In totaal werden 317 tanks vernietigd.

19 Aug. — Aan het Mioesfront ging de vijand in het gebied van Koeibisjewo opnieuw tot den aanval over. Bij Isjoem zette hij zijn doorbraakpogingen met sterke krachten voort. In beide sectoren sloegen Duitsche troepen de aanvalspogingen af. In het gebied van Bjelgorod duurt de harde en voor de Sovjets uiterst verliesrijke afweerstrijd voort. Op 18 Augustus verloren de bolsjewisten 184 vechtwagens en in de laatste dagen 168 vliegtuigen.

20 Aug. — Aan het Mioes-front ontbrandden opnieuw hevige gevechten. Bij Isjoem sloegen Duitsche troepen zware aanvallen der bolsjewisten af. In het gevechtsgebied ten Zuidwesten van Bjelgorod duurt de slag met onverminderde hevigheid voort. Op 19 Augustus verloren de Sovjets 486 pantserwagens en 81 vliegtuigen.

21 Aug. — Aan den Mioes en in het gebied ten Zuiden en Zuidwesten van Bjelgorod duren de Sovjet-aanvallen voort. Ook in het gebied ten Zuidwesten van Wjasma, bij Stajara Roessa en ten Zuiden van het Ladogameer sloegen de Duitsche troepen alle bolsjewistische doorbraakpogingen af. Er werden 154 Sovjet-pantsers stukgeschoten.

Overzicht —

21 Aug. — Betreffende de situatie aan het Oostelijk front verneemt de militaire medewerker van het D.N.B.: Nog steeds mobiliseeren de Sovjets uit het gebied achter het front en uit het binnenland van de Sovjet-Unie nieuwe divisies, pantserbrigades en artillerieregimenten en werpen deze in den grooten slag, welke in het teeken staat van de mechanische oorlogvoering. Hoe langer de slag duurt des te meer breidt hij zich uit tot den grootsten materieelslag van dezen oorlog.

De tactiek om na een hevig artillerietrommelvuur met tanks en andere mechanische wapenen aan te vallen, heeft de tegenstander inzonderheid aan het Mioes-front en bij Isjoem toegepast. De vuurkracht der Duitsche tanks en de uitwerking der nieuwe Duitsche afweerwapenen deden evenwel de plannen van den tegenstander wederom teniet en leidden tot het afslaan van alle aanvallen.

In het gebied van Bjelgorod duurt de strijd met onverminderde hevigheid voort. De Duitsche divisies hebben hier zware gevechten te doorstaan, daar juist in dit gebied de Sovjet-leiding het kost wat het wil een succes wil behalen. De verliezen der bolsjewisten aan materieel en menschen zijn derhalve in dezen frontsector buitengewoon hoog. De slag is nog steeds in vollen gang en het einde is nog niet te voorzien. Toch kan thans reeds, voorzichtig geschat, worden medegedeeld, dat de Sovjets sedert het begin van het zomeroffensief tot op het oogenblik in totaal verloren hebben: minstens 14.500 pantserwagens en meer dan 5000 stukken geschut. Wanneer men in aanmerking neemt, dat de bolsjewisten bij de Sovjet-offensieven van Februari/Maart tegen de Duitsche stellingen in de Orel-bocht een verlies boekten van 1061 pantserwagen, 485 stukken geschut, 10.594 gevangenen en ca. 150.000 dooden, dan zou daarnaar gemeten het verlies der Sovjets in de huidige gevechten minstens 1.250.000 manschappen met het daartoe behoorende materieel hebben bedragen. Daarbij zal zich de uitschakeling der manschappen en de nog in ontwikkeling zijnde technische wapens in de komende weken eerst recht doen gevoelen.

ZUIDELIJK FRONT

16 Aug. — Profiteerende van hun stellingen in de Peloritaansche bergen hebben de Italiaansch-Duitsche troepen door hun manoeuvreerende actie den opmarsch der vijandelijke strijdkrachten op Sicilië vertraagd. Er zijn luchtaanvallen door de Geallieerden ondernomen op Viterbo, Novara en Milaan, alwaar de wereldberoemde Dom en de Scala-opera getroffen werden.

17 Aug. — Sedert vijf weken leveren Duitsche troepen en onderdeelen van enkele Italiaansche divisies op Sicilië tegen een vier- tot vijfvoudige Anglo-Amerikaansche overmacht een harden verbitterden strijd. Door het verzet van de Duitsche troepen werden de geallieerden gedwongen steeds nieuwe formaties in den strijd te werpen om de zware verliezen aan menschen en materieel aan te vullen. Sedert 14 dagen is de stelselmatige ontruiming van het eiland aan den gang. Den vijand werden bij den afweer door tegenaanvallen zware verliezen toegebracht. Alle pogingen om door onophoudelijke luchtaanvallen op het verkeer in de Straat van Messina of door aanvallen van vlootstrijdkrachten de Duitsch-Italiaansche troepen op Sicilië te isoleeren, mislukten. Amerikaansche landingsstrijdkrachten achter het front werden vernietigd. Ondanks een zeer groote vijandelijke superioriteit in de lucht gelukte het de reusachtige transporten naar Calabrië, volgens de plannen uit te voeren, zoodat op 17 Augustus 6 uur alle Duitsche en Italiaansche troepen met inbegrip van hun zware wapens, gevechtswagens, stukken geschut, auto's en het oorlogstuig via de Straat van Messina op het vasteland waren overgebracht. Als een der laatsten verliet de generaal der pantsertroepen Hubé, die de gevechten op Sicilië had geleid, het eiland. Geallieerde vliegtuigen ondernamen aanvallen op Turijn en op de omgeving van Viterbo en Foggia. De luchtaanval op Turijn heeft talrijke, ten deele zeer hevige branden veroorzaakt, vooral in de zuidelijke en zuidwestelijke wijken van de stad. De branden werden vooral veroorzaakt door den in groote hoeveelheden op de stad geworpen fosfor.

18 Aug. — De Italiaansch-Duitsche luchtmacht ontplooide een opmerkelijke bedrijvigheid door aanvallen te doen op schepen, die voor anker lagen in de haven van Bizerta en groote branden aan te richten in de haven van Syracuse. Geallieerde vliegtuigen lieten bommen vallen op Castrovillari, in het gebied van Salerno en op eenige plaatsen van het gebied van Napels, waarbij schade van eenige beteekenis werd aangericht. Een groep Duitsche bombardementsvliegtuigen plaatste in de wateren Bizerta bomtreffers op een oorlogsschip, 25 vrachtschepen met totaal ruim 100.000 brt.

20 Aug. — Een sterke formatie Duitsche gevechtsvliegtuigen viel in den nacht van 18 op 19 Augustus opnieuw de haven van Bizerta aan en trof elf groote schepen met bommen van elk kaliber. Daarbij werden acht transportschepen met te zamen 33.000 brt. zwaar

beschadigd, een koopvaarder van 5000 brt. zonk onmiddellijk. Formaties geallieerde vliegtuigen hebben het kustgebied van den Vesuvius, het gebied van de provincie Avellino, aangevallen, voorts Salerno en Foggia, waarbij in deze beide steden groote schade werd aangericht. In totaal werden 44 machines neergehaald.
21 Aug. — Een groep viermotorige vliegtuigen heeft verschillende plaatsen in de provincies Napels en Avellino met bommen bestookt, alsmede ook de stad Benevento, waar aanzienlijke verwoestingen zijn aangericht. Voor de Oostkust van Sicilië werd een vijandelijke torpedobootjager tot zinken gebracht.

Overzicht —

21 Aug. — In den tijd van 10 Juli tot het einde der gevechten op 17 Aug. hebben de in het gebied van Sicilië strijdende onderdeelen der weermacht aan de Amerikaansch-Britsche legers ernstige verliezen toegebracht. Behalve een groot aantal gevangenen verloren zij ongeveer een derde deel van hun troepen aan dooden en gewonden. Vernietigd op buitgemaakt werden 383 pantsers en gepantserde verkenningswagens, 63 stukken geschut van alle kaliber, 652 vliegtuigen en 11 vracht-zeilschepen. Tot zinken werden gebracht 61 meerendeels met manschappen of oorlogsmaterieel geladen transportschepen met in totaal 290.100 brt.; voorts 1 kruiser, 7 torpedojagers, 3 corvetten en talrijke motorkanonneerbooten en kleine eenheden. Verder werden 59 vracht- of transportschepen met 278.750 brt. zoo zwaar beschadigd, dat met hun verlies moet worden gerekend. In de eerste twee weken van Augustus zijn van Sicilië naar het vasteland op kleine schepen overgebracht rond 17.000 ton munitie, stukgoederen enz., bijna 10.000 auto's benevens alle Duitsche en Italiaansche troepen met hun wapens en oorlogstuig. Bovendien werden 4000 gewonden overgebracht.

WESTELIJK FRONT

16 Aug. — Het gebied van Portsmouth werd 's nachts door Duitsche vliegers bestookt. Tijdens een ononderbroken bombardement van bijna twee uur wierpen de Duitsche vliegers een groot aantal zware en zeer zware brisantbommen en brandbommen op de haveninstallaties en de industriewijk van Portsmouth. In de avonduren van 15 Augustus vond een aanval van Engelsch-Amerikaansche vliegers plaats op een buitenwijk van Vlissingen. Onder de Nederlandsche burgerbevolking werden 36 personen gedood en een vrij groot aantal zwaar en licht gewond. Voorts werd schade aangericht aan de huizen.
17 Aug. — Aanvallen overdag en 's nachts van vliegtuigen op verscheidene plaatsen in de bezette gebieden in het Westen, waaronder ook op de buitenwijken van Parijs, veroorzaakten aanzienlijke verliezen onder de bevolking. Duitsche vliegtuigen vielen in den afgeloopen nacht de Zuidoostkust van Engeland en het gebied van de monding van de Theems met bommen van zwaar kaliber aan.
18 Aug. — Formaties geallieerde vliegtuigen, die overdag boven Zuid-Duitschland vlogen, verloren 58 viermotorige bommenwerpers en 5 jagers. In den afgeloopen nacht wierp de vijand een groot aantal brisant- en brandbommen op plaatsen in het Noord-Duitsche kustgebied. De bevolking leed verliezen. Nachtjagers en luchtdoelgeschut van de luchtmacht schoten van de formaties Britsche bommenwerpers ten minste 37 vliegtuigen neer. Duitsche vliegtuigen drongen in den nacht van 17 op 18 Augustus tot Zuidoost- en Midden-Engeland door en bestookten o.a. de industriestad Lincoln met bommen van elk kaliber.

ZEEOORLOG

16 Aug. — Tijdens aanvallen op konvooien in het Westelijke bekken van de Middellandsche Zeel hebben Italiaansche torpedovliegtuigen twee vrachtschepen van 12.000 ton elk tot zinken gebracht. In de wateren van Sicilië hebben Duitsche gevechtsvliegtuigen twee transportschepen met een totalen inhoud van 9.000 ton zwaar beschadigd.
Duitsche torpedovliegtuigen hebben in de avonduren van den 13den Augustus ten Oosten van Gibraltar een groot konvooi, dat de Middellandsche Zee binnenvoer, bij verrassing aangevallen. Twee torpedojagers en vier groote, volgeladen koopvaardijschepen, waaronder een tankschip, zonken onmiddellijk. Acht andere schepen bleven brandend liggen. Door de invallende duisternis en den afweer van het luchtdoelgeschut kon het lot van de overige getorpedeerde schepen aanvankelijk niet worden waargenomen. De voortdurend verrichte verkenningen hebben echter bevestigd, dat van dit konvooi tenminste 3 schepen met een inhoud van 170.000 ton tot zinken gebracht of vernietigend getroffen is.
Een Duitsche duikboot heeft aan de Noordkust van Sicilië een Amerikaanschen kruiser tot zinken gebracht. Italiaansche motortorpedobooten hebben een aanval gedaan op een Britsche vlootformatie nabij Kaap Spartivento (Calabrië) en een lichten kruiser tot zinken gebracht.
17 Aug. — Een formatie Duitsche gevechtsvliegtuigen met grooten actieradius boorde op 15 Augustus des avonds in de wateren West-Noordwestelijk van Lissabon, van een beschermd konvooi drie transportschepen met een gezamenlijke inhoud van 25.000 brt. in den grond en beschadigde tenminste twee andere groote schepen door torpedotreffers.
18 Aug. — In den vroegen ochtend van 18 Augustus kwam het voor de Nederlandsche kust tot een gevecht tusschen beveiligingsvaartuigen van een eigen konvooi en Britsche snelbooten. De vijand verloor bij zijn aanvallen een snelboot. Drie andere werden beschadigd.
Bij verkenning en vrije jacht boven den Atlantischen Oceaan wierpen Duitsche vliegtuigen een handelsschip van 5000 brt. in brand.

BALKAN

19 Aug. — Bij den strijd tegen de benden in het Zuid-Bosnische gebied hebben Duitsche en Kroatische eenheden in de afgeloopen dagen nieuwe successen behaald. Ondanks het feit, dat de strijd door drukkende hitte en zware onweders werd bemoeilijkt, bezetten de Duitsch-Kroatische formaties alle spoorweglijnen, wegen en belangrijke terreinpunten in het te zuiveren gebied. Door aanvallen in het ongebaande bergterrein werden de afzonderlijke groepen der bandieten omsingeld. Na verbitterde gevechten werden de bandieten in de pan gehakt en slechts enkelen slaagden er in, in het hooggebergte te ontkomen. Talrijke wapens en voorraden munitie, uitrustingsstukken en levensmiddelen vielen in de handen der formaties.

(Vor. ber. Krijgsverr. 5629 A)

A. **JAPAN — Luchtaanvallen op Balik Papan —**

18 Aug. — Zeven vijandelijke bommenwerpers van het type, „Consolidated B 24" hebben op 14 Augustus een aanval gedaan op Balik Papan. De bommenwerpers werden onmiddellijk door het Japansche afweervuur verdreven. Twee groote viermotorige vijandelijke bommenwerpers hebben op den ochtend van 16 Augustus getracht Balik Papan aan te vallen. Zij werden echter ontvangen door een hevig vuur van den Japanschen afweer. De aangerichte schade is onbeteekenend.

Gevechten bij Vella —

20 Aug. — Van een Japansch steunpunt in het zuidelijke deel van den Stillen Oceaan meldt Domei, dat eenheden der Japansche marineluchtmacht bij een aanval op den vijand, die in de ochtenduren van 17 Augustus probeerde te landen op Vella (Salomons-eilanden), ongeveer 20 vijandelijke landingsbooten en een groot aan de kust gelegen vaartuig hebben gebombardeerd. Het groote schip en zeven landingsbooten werden door de Japansche vliegtuigen tot zinken gebracht, zeven scheepjes werden zwaar beschadigd. Eén Japansch vliegtuig keerde niet terug. Voorts hebben Japansche vliegtuigen op 18 Aug. vijandelijke strijdkrachten op het eiland Vella la Vella aangevallen. Ondanks den hevigen afweer door vijandelijke jagers slaagden de Japansche marinevliegtuigen erin twee groote torpedojagers zwaar te beschadigen en in brand te bombardeeren.

Convooislagen bij Guadalcanar —

21 Aug. — Het Japansche hoofdkwartier maakte melding van twee groote konvooislagen in het gebied van Gualdalcanar. Een groot convooi, dat in dit gebied in westelijke richting voer, werd op 14 Augustus des nachts bij het eiland Bera door de Japansche marineluchtmacht viermaal aangevallen. De vijandelijke transportvloot, alsmede de beschermende oorlogsschepen en vliegtuigen leden ernstige verliezen.
De tweede konvooislag vond plaats op 16 Augustus te middernacht op tien zeemijlen ten Oosten van het eiland Gatukai. Door torpedo-aanvallen werden een groote kruiser en een groot transportschip in den grond geboord, bovendien een lichte kruiser resp. een groote torpedojager. Een andere kruiser en een torpedojager werden beschadigd.

(Vor. ber. Krijgsverr. 5630 A)

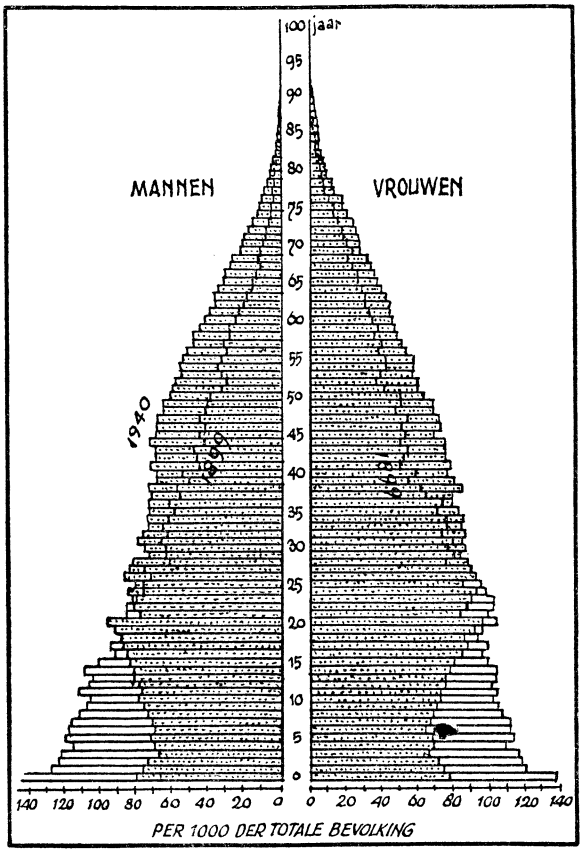

(foto C.N.E./W. P. Zeylemaker)

Talloos zijn de klachten van boeren, die bij de politie aangifte doen van diefstallen van veldgewassen, zooals tarwe, rogge e.d. In Gelderland zijn vele boeren er toe overgegaan om zelf de wacht te houden bij de te veld staande korenschooven.

A. **AMSTERDAM — Bevolking - Bevolkingspyramide Amsterdam 1899—1940 —**

Onderstaande bevolkingspyramide, welke werd ontleend aan „Statistische mededeelingen der gemeente Amsterdam", geeft een overzicht van den leeftijdsopbouw der Amsterdamsche bevolking op 31 December van de jaren 1899 en 1940.

Uit deze grafiek blijkt, dat het aantal personen beneden de 20 jaar belangrijk is verminderd, terwijl daarentegen het aantal oude menschen niet onaanzienlijk toenam. De tendens tot veroudering van Amsterdam geldt ook voor een kleinere, recentere periode, n.l. van 1930 tot 1940, zooals blijkt uit de cijfers van de gemeente-statistiek:

Mannen:

Leeftijd	31 Dec. '30	31 Dec. '40	§)
0—14	98.862	89.318	— 9.7
15—19	31.849	33.996	6.7
20—24	32.307	33.383	3.3
25—34	62.255	64.233	3.2
35—44	53.384	59.544	11.5
45—54	40.347	50.944	26.3
55—64	26.643	34.660	30.1
65 en ouder	19.865	25.407	27.0
Totaal	365.512	391.485	7.1

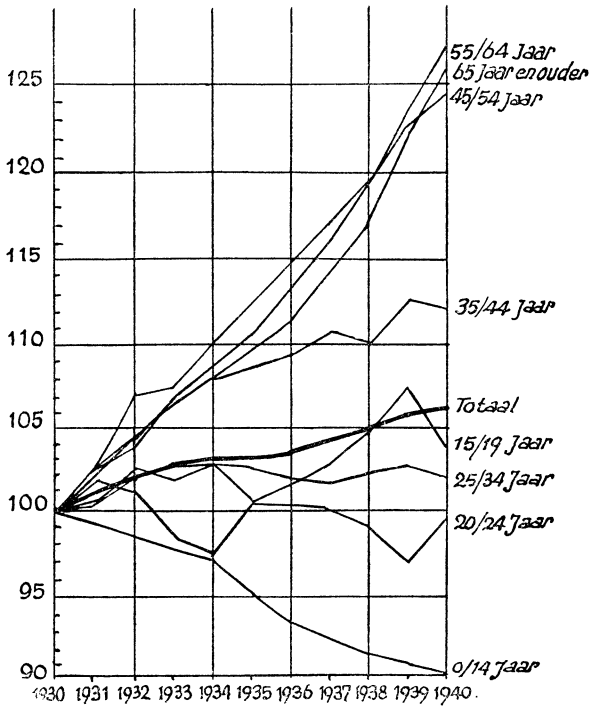
Vrouwen:

0—14	95.265	85.391	—10.4
15—19	33.108	33.563	1.4
20—24	36.560	35.128	— 3.9
25—34	69.476	69.894	0.6
35—44	57.494	64.502	12.2
45—54	43.609	53.540	22.8
55—64	30.227	37.238	23.2
65 en ouder	26.135	32.332	23.7
Totaal	391.874	411.588	5.0

§) Toeneming, resp. afneming in % sinds 31 Dec. 1930.

Ook voor deze korte periode merkt men dus bij de mannen voor de groep beneden 15 jaar een teruggang op met 10%, een vermeerdering met 3—12% voor de groepen 15 t/m. 44 jaar en een toeneming met niet minder dan 26—30% voor de ouderen. Bij de vrouwen ziet men eveneens een vermindering der 0 t/m. 14-jarigen en een buitengewone sterke toeneming der vrouwen boven de 45 jaar.

Aantal personen te Amsterdam in elke leeftijdsgroep, op 31 December van elk der jaren 1930 t/m. 1940 (indexcijfers: 31 December 1930 = 100)

(„Stat. Med. d. gem. A'dam")

Duidelijk komt de afneming der jongeren en de toeneming der ouderen tot uiting in de bovenstaande grafiek, die het verloop van jaar tot jaar toont.

(Vor. ber. Bevolking A'dam 5360 A)

B. **NEDERLAND — Economie, Financiën - Ontwikkeling van het naamlooze vennootschapswezen —**

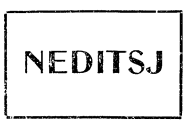
23 Aug. — Het aantal der naamlooze vennootschappen in Nederland in de laatste jaren is gedaald. Terwijl in 1930 nog 2141 naamlooze vennootschappen met een volgestort kapitaal van 70,5 millioen gulden werden opgericht, beliep dit aantal in 1938 nog slechts 1035 met 60,8 millioen gulden kapitaal. Sinds het uitbreken van den oorlog is deze teruggang in nog sneller tempo gegaan, zoodat in 1939 nog slechts 762 nieuwe oprichtingen geteld werden met een aandeelenkapitaal van 38,1 millioen gulden. Voor 1940 geeft de statistiek aan 451 nieuwe naamlooze vennootschappen met 17,2 millioen gulden. Terwijl voor 1941 geen cijfers bekend zijn, wordt het aantal der nieuwe oprichtingen voor 1942 berekend op 121 met een volgestort aandeelenkapitaal van 9,7 millioen gulden. Geruimen tijd werden de naamlooze vennootschappen in de belastingwetgeving begunstigd, waardoor nieuwe oprichtingen werden aangemoedigd. Langzamerhand is in het laatste tiental jaren de belasting voor de naamlooze vennootschappen verscherpt; o.a. door de vervanging van de dividenden tantièmebelasting, alsmede door de verhooging van de winstbelasting door een opslag van 200%, de invoering van progessieve ondernemingsbelasting en deelneming aan staatsleeningen. Tengevolge hiervan wordt bij nieuw op te richten zaken bij lange na niet zoo vaak als voorheen de vorm van een N.V. gekozen.

Uit de beschikbare cijfers blijkt verder, dat het aantal der dwergvennootschappen niet alleen absoluut, maar ook relatief aanzienlijk is verminderd. In het jaar 1942 zijn 30% minder dwergvennootschappen (= met een aandeelenkapitaal van minder dan 5000 gulden) opgericht dan in 1936. Hun aandeel in het totaal van de nieuwe oprichtingen bedroeg in 1942 20%. Het waren vroeger hoofdzakelijk de kleinste ondernemingen met een kapitaal van slechts 2000 gulden, die jaarlijks het grootste deel van de nieuwe oprichtingen uitmaakten, terwijl hun aandeel in het totale gestorte aandeelenkapitaal slechts 1 à 2% bedroeg.

(V. b. N.V.schappen 5185 B; Vennootsch.bel. 5588 A)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

De aandacht, die in deze dagen van verwachte actie op het Zuiden en Zuidoosten van Europa gericht is, wordt uiteraard ook gevestigd op Servië, waar sedert 30 Augustus 1941 generaal-overste Milan Dj. Neditsj met de leiding der regeering is belast. Neditsj werd in 1877 in Kragujevac geboren. Hij bezocht het gymnasium, kwam op de militaire academie en werd op twintigjarigen leeftijd luitenant. Voortgekomen uit een oud Servisch geslacht stond hem een hooge militaire loopbaan open. Hij werd in den Generalen Staf opgenomen en als majoor tot ordonnance-officier van koning Peter I benoemd. Een belangrijke militaire rol speelde hij als regimentscommandant tijdens de twee Balkanoorlogen en den eersten Wereldoorlog. In 1935 werd hij chef van den Generalen Staf. Daarnaast had hij als professor aan de Militaire Academie aandeel in de opleiding van het Zuidslavische officierscorps, waartoe hij tal van militaire geschriften publiceerde en vooral opkwam voor den uitbouw van een Servische luchtvloot. Politiek trad hij voor het eerst op den voorgrond onder de regeering-Stojadinowitsj, wiens politiek van toenadering tot Duitschland en Italië hij krachtig ondersteunde. Op 21 Augustus 1938 nam dr. Stojadinowitsj hem in zijn kabinet op en ook zijn opvolger, Zwetkowitsj behield hem als minister van Oorlog in functie. Na het uitbreken van den oorlog met Engeland kwam het tusschen beiden tot een meeningsverschil. Neditsj, die tot neutraliteit had aangeraden, moest op 7 November 1940 aftreden. Nadat hij enkele maanden als ambteloos burger van alle politiek verre gebleven was, bood hij de Duitsche bezettingsmacht bij het optreden van communistische bendenterreur zijn diensten aan. Als minister-president kwam hij aan het hoofd der regeering van een nieuw Servië, dat na de afscheiding van Kroatië en Montenegro en het afstaan van andere gebiedsdeelen aan Duitschland, Italië, Hongarije en Bulgarije tot ongeveer 30% van den ouden Zuidslavischen staat was terug gebracht. Hij hief het oude partijensysteem op en verklaarde zich onder inzet van vrijwilligers tot een loyale samenwerking met de Asmogendheden bereid. **(V. b. Neditsj 4818 D)**

B. NEDERLAND — Kunst, Kultuur - Geertekerk te Utrecht onteigend —

23 Aug. — De secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming heeft besloten, dat de Geertekerk te Utrecht in het belang van Monumentenzorg onteigend zal worden te algemeenen nutte.

— Huize „De Voorts" afgebrand —

23 Aug. — Op 18 Augustus is brand ontstaan in Huize De Voorst, Gorsel, dat een rijken schat van schilderstukken, gobelins en machtig fraai beeldhouwwerk bevatte. Wat door de vlammen gespaard werd gebleven, leed door het water groote schade. De schade, die door verzekering gedekt wordt, wordt op meer dan één millioen geschat.

Justitie - Processen - Verbergers van „onderduikers" gestraft —

23 Aug. — Voor het Duitsche Landesgericht te Groningen stonden een aantal landbouwers terecht, die z.g. onderduikers geherbergd en te werk gesteld hadden. Zij werden veroordeeld tot gevangenisstraffen van vier tot zeven maanden, met geldboeten, varieerende van 100 tot 300 gulden. Bovendien werden zij veroordeeld in de kosten van het proces.
(V. b. „Onderduikers" 5624 B; Arbeidsinzet 5625 A)

— Politie - Aanslag op commissaris van Bussum —

23 Aug. — Op 20 Augustus is te Bussum een moordaanslag gepleegd op den chef van het politiecorps van Bussum, den kapitein Woerts. Twee schoten troffen den politiechef, die in zorgwekkenden toestand naar het Majella-ziekenhuis is overgebracht.
(Vor. ber. Aanslagen 5634 A)

N.S.B. - W.A. Frontzorg-actie —

23 Aug. — Te beginnen met September zal een aantal voorstellingen worden gegeven voor familieleden van aan het Oostfront strijdende Nederlanders. Hieraan zullen medewerken tooneel-, opera-, concert-, cabaret- en variété-gezelschappen. Bovendien verzorgt de Nederlandsche omroep een aantal avonden. Daarnaast zullen er 200 kindervoorstellingen worden gegeven voor de kinderen van de Nederlandsche frontstrijders. Het ligt verder in de bedoeling voorstellingen te organiseeren voor de lazaretten en ook voor de rusthuizen der Nederlandsche gewonden van 1940 in Bronbeek te Arnhem. De leiding van een en ander berust bij de W.A., terwijl de Ned. Volksdienst bij de kindervoorstellingen wordt ingeschakeld. **(V. b. Vrijw. Oostfront 5589 A)**

— Staatskamp te Lunteren —

23 Aug. — Op den Goudsberg te Lunteren komen eens per jaar de hoogste functionarissen van Beweging en Staat bijeen om zich te bezinnen op de belangrijkste problemen van den tijd en om als rangloos kameraad zich te oefenen in tucht en om, door middel van terreinwerkzaamheden, den eerbied voor den arbeid te beleven. Dit jaar werd het kamp gehouden van 1—7 Augustus. Het stond onder leiding van den commandant der W.A. De W.A. had de dagelijksche leiding in handen. De leiding van de besprekingen berustte bij den plv. Vormingsleider Nije.
Onder de deelnemers bevonden zich de secretaris-generaal der Beweging, hoofdafdeelings- en afdeelingsleiders van het hoofdkwartier, nevenorganisaties, formaties en departementen, gewestelijke- en districtsleiders, commissarissen van provincies, rechters, burgemeesters, wethouders van groote gemeenten enz., niet om zich een week zorgeloos over te geven aan ontspanning en vacantievreugde, maar om zich daadwerkelijk te oefenen in nationaal-socialistische deugden, een sober leven te leiden onder strenge tucht en zich te verdiepen in vraagstukken van belang in dezen tijd. Het hoogtepunt van de kampeerweek vormde de toespraken van den Leider en General-Kommissar Ritterbusch op 6 Augustus. **(V. b. Vormingssch. Lunteren 5221 A)**

Jeugd - Nat. Jeugdstorm - Landdienstvrijwilligers naar Danzig —

23 Aug. — Op 23 Augustus vertrok wederom een groot aantal Ned. Landdienst vrijwilligers naar het gebied Danzig waar zij worden ingezet als landhulp. Te Amersfoort heeft het afscheid van deze jongens en meisjes plaats gevonden, waarbij het woord gevoerd werd door den burgemeester, mr. Harloff, en den stafleider van den Jeugdstorm, opperbanheer C. Quispel.
(Vor. ber. N.J.S.-leden n. Danzig 5174 B)

Economie, Financiën - Vorderingen van het buitenland —

23 Aug. — De oprichting van een Instituut tot contrôle van de Nederlandsche vorderingen in het buitenland door de uitgeweken Nederlandsche regeering te Londen heeft in allereerste instantie ten doel de vorderingen van Nederlandsche onderdanen, die zich buiten Nederland of de bezette gebieden bevinden, te controleeren en die transacties te verhinderen, welke buiten den normalen handel vallen. Voorts zal het instituut ingeschakeld worden bij de benoeming van beheerders bij Nederlandsche firma's, welke ook buiten de genoemde gebieden zijn gevestigd en die vanwege de bezetting buiten deze gebieden geen bewegingsvrijheid meer hebben. In het bijzonder zal contrôle worden uitgeoefend op de buitenlandsche saldi dezer ondernemingen. De internationale ondernemingen, die haar zetels naar Ned. Oost-Indië en later naar Curaçao verplaatst hebben, vallen onder dezen maatregel.
(Vor. ber. Buitenl. vorderingen 4580 A)

— Nederlandsche Bank - Mr. P. H. A. Bijleveld —

23 Aug. — De Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden heeft den tot dusver als onderdirecteur der Nederlandsche Bank N.V. te Amsterdam fungeerenden mr. P. H. A. Bijleveld benoemd tot lid der directie van genoemde bank.
(Vor. ber. Directie Ned. Bank 5587)

Sociale Zaken - Volksdienst - Steunverleening slachtoffers bomaanval Amsterdam-Noord —

23 Aug. — In een bijeenkomst van den Nederlandschen Volksdienst heeft de stedelijke directeur, L. Dekker, 18 Augustus rekening en verantwoording afgelegd van de materieele hulp, welke verleend is en wordt aan de getroffenen van het bombardement van 17 Juli op Amsterdam-Noord. In totaal is voor dit doel *f* 96.733 ontvangen, waarvan *f* 38.991 als opbrengst van de collecte Daarbij heeft de landelijke leiding van den N.V.D. nog *f* 50.000 gevoegd. **(V. b. Bomaanval A'd.-N. 5601 A)**

— Steunregeling kleine zelfstandigen —

23 Aug. — De secretaris-generaal van het departement van sociale zaken heeft in een brief aan de burgemeesters mededeeling gedaan van zijn besluit tot in-

voering van een steunregeling ten behoeve van kleine zelfstandigen, die onderstand van noode hebben. Deze regeling, die bestemd is voor degenen, die, naar aard en omvang van hun nering, ambacht of ander klein bedrijf, als kleine zelfstandigen zijn aan te merken, stelt als algemeene voorwaarden voor hulpverleening, dat de betrokkenen gedurende een tijdvak van drie jaren voorafgaande aan 1 Januari 1941 (deze datum geldt als voorloopig) over het algemeen als zelfstandigen werkzaam zijn geweest, dat zij daarvan gedurende ten minste twee jaren door middel van deze werkzaamheid in hun onderhoud en eventueel in dat van hun gezin hebben kunnen voorzien, dat zij evenwel door belemmerende omstandigheden buiten hun schuld thans daartoe niet langer bij machte zijn, doch overigens, wat bereidheid en geschiktheid tot arbeiden betreft in staat moeten worden geacht voor evenbedoeld onderhoud te kunnen zorgen. Op dezen grondslag zal de hulpverleening naar twee groepen worden gerangschikt, n.l. onder groep a degenen, van wie redelijkerwijs niet mag worden verwacht, dat zij, wanneer de huidige belemmeringen hebben opgehouden, hun oude bestaansmogelijkheid zullen zien terugkeeren, en onder groep b degenen, te wier aanzien zulks wel mag worden aangenomen, mits zij door verleenen gedurende zekeren tijd van een periodieken overbruggingssteun hiertoe in staat worden gesteld. Bovendien geldt als maatstaf voor een rangschikking onder groep b nog de voorwaarde, dat de gegadigden gedurende de tweejarige periode, waarin zij in hun onderhoud en eventueel in dat van hun gezin hebben moeten kunnen voorzien, een gemiddeld netto weekinkomen uit hun bedrijf hebben getrokken van ten minste de in de rijkssteunregeling voor werkloozen aangegeven normen.
De onder groep a vallende kleine zelfstandigen zullen, alvorens hulp van overheidswege te kunnen ontvangen, hun bedrijfje of handel moeten stil leggen. Daarna kunnen zij, voor zoover het vrije bedrijf of de werkverruiming hen niet kunnen plaatsen, in beginsel in de gewone gesubsidieerde steunregeling voor werklooze arbeiders worden opgenomen. Daarbij zal de mogelijkheid tot herscholing dienen te worden nagegaan. De tot groep b behoorende kleine zelfstandigen kunnen in beginsel voor een periodieke tegemoetkoming in de kosten van levensonderhoud in aanmerking komen. Deze hulp zal over het algemeen niet hooger mogen uitvallen dan 20 pct. boven het bruto-bedrag, dat de betrokkenen zouden ontvangen, indien zij in de gewone gesubsidieerde steunregeling voor werklooze arbeiders waren opgenomen. De steun voor leden van deze groep wordt, met inachtneming van het zooeven genoemde maximum, geval voor geval naar ieders bijzondere omstandigheden, gezinsinkomsten en behoeften bepaald. Hierbij dienen de netto bedrijfsinkomsten ten volle, de overige gezinsinkomsten op de bij de steunregeling voor werklooze arbeiders gebruikelijke wijze te worden gekort.
De toekenning van den steun aan de b-groep geschiedt voor tijdvakken van ten hoogste drie maanden, waarna elk geval opnieuw wordt bezien. Over het algemeen zal deze steun nimmer langer dan een jaar achtereen mogen worden verleend. Tenslotte is voor de tot groep b behoorenden nog de mogelijkheid geschapen tot het ontvangen van hun steun in den vorm van een uitkeering ineens (ter hoogte van het steunbedrag voor een aantal weken) wanneer mag worden verwacht, dat zij hierdoor gedurende geruimen tijd of voor goed vrij zullen komen van overheidssteun. De regeling treedt in werking met ingang van 1 September 1943. De gemeenten zijn belast met en verantwoordelijk voor de uitkeeringen aan de groepen a en b. Voor den steun aan groep a verleent het rijk op dezelfde wijze subsidie als voor de uitkeeringen aan ondersteunde werkloozen, terwijl ten aanzien van groep b de eene helft voor rekening van het rijk en de andere helft voor rekening der gemeenten komt.

— Volksgezondheid - Kinderverlamming —
Blijkens de officieele opgave van besmettelijke ziekten werden in de week van 8 tot en met 14 Augustus in het geheele land 78 nieuwe gevallen van kinderverlamming aangegeven, waarvan 46 te Amsterdam, 6 te Hilversum, 1 te Haarlem, 2 in Den Helder en 8 in Den Haag. **(Vor. ber. Kinderverlamming 4876 G)**

A. **NEDERLAND — Weermacht - Oostlandvrijwilligers onderscheiden —**
23 Aug. — Mussert heeft op het hoofdkwartier der N.S.B. den Nederlandschen vrijwilliger uit de divisie Viking, H. van Exel, ontvangen. Deze is kort geleden onderscheiden met de Nahkampfspange in zilver. Van Exel is pas 25 jaar oud en in den strijd bevorderd tot onderofficier. Hij was de tweede Nederlander, die onderscheiden werd met het IJzeren Kruis 2e en 1e klasse, het Infanteriesturmabzeichen, het Verwundeteabzeichen en de Nahkampfspange in zilver. Mussert wenschte den jongen Nederlander geluk met zijn onderscheidingen en dankte hem voor hetgeen hij voor het Nederlandsche volk had gedaan. Vervolgens speldde de Leider hem het eere-draagteeken „Strijd en Offer" op de borst. **(Vor. ber. Oostlandvrijw. 5589 A)**

B. **JAPAN — Weermacht - Geallieerde krijgsgevangenen —**
23 Aug. — De Ned. Correspondentiedienst meldt uit Stockholm, dat vertegenwoordigers van het Foreign Office en het Britsche ministerie van oorlog verklaard hebben, dat de door de Japansche regeering gepubliceerde lijsten met namen van krijgsgevangenen nog niet volledig zijn, daar tot dusverre slechts driekwart van het werkelijke aantal geallieerde soldaten, die in Japansche krijgsgevangenschap zijn geraakt, op deze lijsten voorkomt. Volgens een officieele schatting hebde Japanners circa 100.000 Britsche gevangenen in handen, alsmede 75.000 Britsch-Indische, 20.000 Australische, 35.000 Amerikaansche, 100.000 Nederlandsche en 2000 Canadeesche gevangenen. Het is te Londen opgevallen, dat er van Japansche zijde geen enkele naam is bekend gemaakt van Britsch-Indische krijgsgevangenen. Hierbij valt op te merken, dat de Japanners de Britsch-Indiërs niet zoo maar als vijanden beschouwen, ook al hebben zij onder Engelsche vlag tegen hen gevochten. **(Vor. ber. Krijgsgev. Japan 5296 C)**

C. **SOVJET-UNIE — Buitenland - Litwinof afgetreden als ambassadeur te Washington; Gromyko benoemd -**
23 Aug. — Het telegraafagentschap Tass meldt officieel, dat het presidium van den oppersten raad der Sovjet-Unie den plaatsvervangenden volkscommissaris van Buitenlandsche Zaken Litwinof, heeft ontheven van de ambtsplichten van buitengewoon en gevolmachtigd ambassadeur in de Vereenigde Staten. Het presidium heeft in zijn plaats Gromyko benoemd tot buitengewoon en gevolmachtigde ambassadeur in de Vereenigde Staten. Gromyko is sedert 1939 als gezantschapsraad bij de Sovjet-ambassade te Washington werkzaam.
(Vor. ber. Litwinof 4898 F; Volkscomm. 5274 A)

Opstandige beweging in den Kaukasus —
23 Aug. — Volgens te Berlijn ontvangen berichten is in de Sovjetrepubliek Azerbeidsjan een opstand uitgebroken. Daar deze opstandige beweging snel om zich heen greep, is voor het geheele gebied van de Sovjetrepubliek Azerbeidsjan de staat van beleg afgekondigd. Verschillende groepen der opstandelingen zijn er in geslaagd in nauw contact met elkaar te komen en hebben een geheime organisatie opgericht, die het geheele uitgestrekte berggebied van den Noordelijken en centralen Kaukasus omvat.

D. **ITALIE — Bijzonder gerechtshof van Dalmatië opgeheven —**
23 Aug. — Het bijzondere gerechtshof voor de verdediging van den staat in Dalmatië is volgens Stefani opgeheven. De bevoegdheden van dit Hof gaan over op de bevoegde oorlogsrechtbanken.

Valutaverhouding Lire, pond en dollar —
23 Aug. — De Britsche regeering heeft, volgens een mededeeling van den Kanselier van den schatkist, Sir Kingsley Wood, in overleg met de regeering van de Ver. Staten, de koerswaarde van de Lire vastgesteld op 400 Lire = 1 pond sterling en 100 Lire = 1 dollar. Voor den oorlog stond $ 1 ongeveer gelijk aan 20 Lire en £ 1 aan ongeveer 80 Lire. De thans vastgestelde omrekeningskoers bedraagt derhalve slechts 20% van die van enkele jaren geleden.

Rome - Positie der stad —
23 Aug. — Ten aanzien van het tot open stad verklaren van Rome wordt van toonaangevende Italiaansche zijde de volgende uiteenzetting gegeven: Het volkenrecht kent ten aanzien van het tot open stad verklaren van een stad geen concrete bepaling, die in details geregeld en door alle staten erkend is. Een dergelijke internationale overeenkomst is tot dusverre niet tot stand gekomen en dus niet van kracht. De Haagsche conventie van 1907 spreekt alleen van onbeschermde steden, aan-

gezien in dien tijd het probleem van het luchtbombardement nog niet bestond. Volkenrechtelijk is thans de toestand zoo, dat de Italiaansche regeering een eenzijdige verklaring heeft afgelegd. Daar echter een tweezijdige overeenkomst noodig is, kan Rome juridisch nog niet als open stad worden beschouwd. De maatregelen, die de Italiaansche regeering heeft genomen voor het uitvoeren van haar voorstel zijn niet in details bekend gemaakt. Tot dusverre heeft de tegenpartij slechts door middel van den omroep bekend gemaakt, dat de Angelsaksische mogendheden de door de Italiaansche regeering genomen maatregelen willen bestudeeren en zich haar volledige vrijheid voorbehouden, zooiang geen tweezijdige overeenkomst bestaat.

(Vor. ber. 5634 B)

— Gouverneur benoemd —

23 Aug. — Prins Borghese, de gouverneur van Rome, alsmede de vice-gouverneur hebben hun ontslag ingediend. Tot buitengewoon commissaris van Rome met den rang van gouverneur is benoemd senator dr. Motta.

Corporatieve organen opgeheven —

23 Aug. — Naar S.P.T. uit Rome meldt zijn alle corporatieve organen van het fascistische regiem, het interministerieele comité voor de prijsbeheersching en levensmiddelenvoorziening met inbegrip van dat voor de autarkie, volgens een decreet in het Italiaansche staatsblad van 18 Augustus opgeheven. In gevallen van oneenigheden tusschen werkgevers en werknemers treedt een z.g. verzoeningscollege op, dat door het ministerie voor handel en nijverheid (dat vroeger ministerie voor de corporaties heette) voor ieder geval apart zal worden gevormd. De syndicaatsvereeniging is het recht toegezegd collectieve verdragen voor de verschillende bedrijfsgroepen te sluiten voor de collectieve regeling der economische betrekkingen.

(Vor. ber. Liquidatie fascisme 5626 B)

A. **DUITSCHLAND — Economie, Financiën - Ontwikkeling staatsschuld —**

23 Aug. — Onderstaande tabel, ontleend aan Econ. Nieuws geeft een gedetailleerd overzicht van de toeneming der Duitsche staatsschuld in den tijd van Sept. 1939 tot eind April 1943: (in mill. Rm.)

	Geconsol. schuld	Vlottende schuld	Oude en buitenl. schuld	Totaal
Sept./Dec. 1939	+ 1.791	+ 6.600	— 92	+ 8.299
1940	+16.150	+17.532	—183	+ 33.499
1941	+21.174	+27.814	—345	+ 48.643
1942	+23.537	+33.745	—169	+ 57.113
Jan./April 1943	+ 5.745	+11.605	— 4	+ 17.346
Sept. '39/Apr. '43	+68.397	+97.296	—793	+164.900

Uit het bovenstaande blijkt, dat de Duitsche staatsschuld in den loop van den oorlog tot eind April 1943 met ca. 165 milliard Rm. is toegenomen. Bij het begin van den oorlog bedroeg de totale staatsschuld met inbegrip van de Steuergutscheine 37,4 milliard Rm., zoodat aan het einde van April '43 een stand van 202 milliard was bereikt. Het maandelijksche gemiddelde van de toeneming der schuld bedroeg in de laatste vier maanden van 1939 2,1 milliard, in het jaar 1940 2,8 milliard, in 1941 4,05 milliard en in 1942 4,76 milliard. Het was in 1942 ongeveer 2 milliard lager door de vooruitbetalingen op de aflossing van de Hauszinssteuer. In de eerste vier maanden van het loopende jaar is onder invloed van de aflossing van de Hauszinssteuer het maandelijksche gemiddelde tot 4,3 milliard gedaald. In het tijdvak van September 1939 tot April 1943 bedroegen de belastingen en andere inkomsten van den staat ongeveer 130 milliard. De totale staatsuitgaven beliepen dus ca. 295 milliard, waarvan 80% oorlogsuitgaven waren. Het aandeel van belastingen en andere inkomsten aan de dekking der staatsuitgaven zou tot dusver gemiddeld 45% bedragen.

(Vor. ber. Staatsschuld 4716 D; Oorlogsfinanciering 5394 D; Oorlogskosten 5541 D)

Perswezen - Opheffing „Frankfurter Zeitung" —

23 Aug. — In verband met de papierschaarschte en de concentratie van dagbladen zal de „Frankfurter Zeitung" worden opgenomen in het partij-orgaan het „Frankfurter Volksblatt". Daarmede zal een der meest vooraanstaande Duitsche dagbladen na een bestaan van bijna 88 jaar ophouden te verschijnen; waarschijnlijk reeds einde Augustus.

(Vor. ber. Beperking Dagbl. 5453 A)

N.S.D.A.P. - Mutatie S.A.-leiding —

23 Aug. — De nat.-sozialistische Parteikorrespondenz meldt dat de Führer den S.A.-Obergruppenführer Wilhelm Schepmann, tot dusverre leider der S.A.-groep Saksen, heeft belast met de leiding der zaken van den chef van den staf der S.A. als opvolger van den, tengevolge van een auto-ongeluk, omgekomen stafchef Lutze.

(Vor. ber. S.A.-leiding 5528 B)

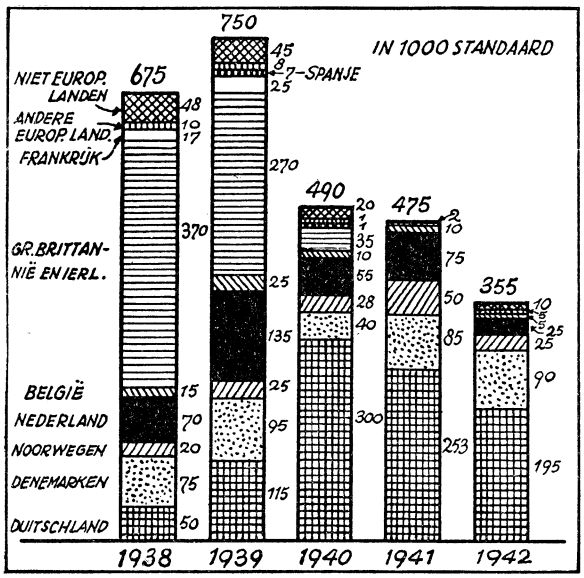
Weermacht - Generaal Jeschonnek overleden —

23 Aug. — In den ochtend van de 19en Augustus is de chef van den generalen staf van de luchtmacht, Generaloberst Hans Jeschonnek, in het hoofdkwartier van den opperbevelhebber van de luchtmacht overleden.

(Vor. ber. gen. Jeschonnek 5033 C)

B. **HOUT — Overzicht Zweedsche houthandel —**

Sedert lang is Zweden een der grootste houtuitvoerlanden. In het bijzonder na den vorigen wereldoorlog is de Zweedsche houtuitvoer aanzienlijk toegenomen. Thans is de situatie evenwel geheel anders geworden In 1942 heeft de houtuitvoer zijn laagste punt bereikt. Vooral het feit, dat Engeland, vóór den oorlog de grootste houtafnemer, van de Zweedsche houtmarkt is

verdwenen, is van grooten invloed. Alhoewel in Maart van dit jaar met Duitschland een overeenkomst kon worden gesloten, bedroeg de houtexport naar genoemd land in 1942 slechts 195.000 standaard d.i. ongeveer 60.000 minder dan in 1941. Ook met Denemarken kon een overeenkomst worden gesloten. Beschouwen wij 1938 als het laatste normale houtjaar, dan is de houtuitvoer in 1942 t.o.v. laatstgenoemd jaar met bijna 50% gedaald, aldus „Econ. Nieuws".

(Vor. ber. Houtuitvoer Zweden 3192 C)

C. **GRONDSTOFFEN — Katoen —**

23 Aug. — In verschillende landen zal de katoenoogst in 1943 kleiner zijn dan vorig jaar. Zoo wordt de katoenoogst van de Ver. Staten op 10.54 millioen balen geraamd, d.i. 2.25 mill. minder dan verleden jaar. Hiermede zou de oogst van het loopende jaar de kleinste zijn sinds 1934. Ook de kwaliteit zal waarschijnlijk aanzienlijk minder zijn dan in het voorafgaande jaar. De opbrengst van den Argentijnschen katoenoogst wordt dit jaar op 82.000 t. geraamd, zoodat de oogst ondanks de droogte nog zeer goed is uitgevallen. Had de katoenoogst 1941-'42 in Egypte 8,20 mill. cantar opgebracht, de raming voor het jaar 1942-'43 bedraagt 4,5 mill. cantar.

In 1942 bereikte Bulgarije een oogst van 20.000 ton. Thans wordt ongeveer 80 pct. uit eigen oogst gedekt. In Griekenland bedroeg de katoenaanplant kort voor het uitbreken van den oorlog 79.000 ha., welke een oogst opleverden van 19.000 ton. Turkije kon voor het begin van dezen oorlog zijn katoenbehoefte tot 90% in eigen land dekken. In dit land is een uitbreiding van den aanplant zeer goed mogelijk, hetgeen tengevolge zal kunnen hebben, dat Turkije een katoen-

uitvoerland zal worden. Ditzelfde is eveneens het geval met Kroatië. In Roemenië bedroeg in het oogstjaar 1940-41 de met katoen bebouwde oppervlakte 18.000 ha, terwijl thans de bebouwde oppervlakte geraamd wordt op 27.000 ha.
In het per 1 Augustus '43 afgeloopen seizoen 1942-'43 bedroeg het wereldkatoenverbruik volgens statistische gegevens van de katoenbeurs te New York 24.900.000 balen, waarvan 12.185.000 balen uit Noord-Amerikaansche soorten bestonden en 12.715.000 balen uit andere katoengebieden afkomstig waren. Vorig jaar bedroeg het totale katoenverbruik 25.572.000 balen, waarvan 12.210.000 balen aan Noord-Amerikaansche katoen en 13.362.000 balen uit andere soorten bestonden. De wereldkatoenvoorraden werden op 1 Augustus '43 geraamd op 23.586.000 balen en hebben daardoor een nieuwe recordhoogte bereikt. **(Vor. ber. Katoen 3960 A)**

A. **ENGELAND — Economie, Financiën - Buitenlandsche schulden —**
23 Aug. — De buitenlandsche schuld op korten termijn van Engeland was aanvang 1943 tot de enorme som van 1 milliard pond sterling gestegen. Engeland is aan Britsch-Indië 500 millioen pond sterling schuldig aan leeningen op korten termijn, aan Canada 160 millioen, Ierland 120 millioen en Malakka 60 millioen pond. De overige schulden zijn verdeeld over Nieuw-Zeeland, Argentinië, Portugal en andere landen. De groote schuld, welke Engeland aan Britsch-Indië heeft, treedt nog sterker op den voorgrond, wanneer men in aanmerking neemt, dat bij het uitbreken van den oorlog de positie juist omgekeerd was. Het grootste deel der Canadeesche tegoeden werd eenigen tijd geleden in een rentelooze leening omgezet. De Engelsche leeningen op korten termijn beteekenen de tegenwaarde van twee volle exportjaren van het Vereenigde Koninkrijk naar den stand van 1918. **(V. b. Schulden 4836 B)**

B. **NOORWEGEN — Weermacht - Officieren in krijgsgevangenschap - Leden Förer-garde, Germaansche ᛋᛋ en Hird bij gewapende macht ingedeeld —**
23 Aug. — Het destijds na de bezetting van Noorwegen uitgevaardigde decreet, waarbij de Noorsche officieren uit de krijgsgevangenschap werden ontslagen, is opgeheven. Deze maatregel is het gevolg van de houding van een groot aantal Noorsche officieren, die vluchtten met het doel oorlogsdienst tegen Duitschland te doen of op illegale wijzen werkzaam waren.
Volgens een door minister-president Quisling uitgevaardigde wet behooren voortaan tot de gewapende macht van Noorwegen buiten de Noorsche politie, de leden van de garde van den minister-president (Förergarde), de leden van de Germaansche ᛋᛋ-Noorwegen en de leden van de organisatie Hird van Nasjonal Samling. Dienovereenkomstig worden zij geplaatst onder de Noorsche militaire strafwet van 22 Mei 1902.
(V. b. Noorsche ᛋᛋ 4692 B; Nasj. Samling 5273 C; Capitulatie 4255 A)

C. **BELGIE — Bevolking - Toekomstige ontwikkeling**
23 Aug. — Aan de hand van de jongste bevolkingscijfers heeft het Statistisch Bulletin een studie gepubliceerd waaruit moet blijken, dat het inwonertal van het Belgische koninkrijk, in 1980, van 8.294.724 (het cijfer van thans), op 7.451.000 zal zijn gevallen.
Voor de vier geheel Vlaamsche provinciën zou men dan 4.595.819 zielen tellen tegen 4.136.827 in 1940. De bevolking van de vier Waalsche provinciën, met het Waalsch-Brabantsche arrondissement Nijvel, zal niet hooger meer zijn dan 2.174.362 of bijna 800.000 minder dan thans. Voor het arrondissement Brussel voorziet het Statistisch Bulletin een daling van 1.238.890 op 682.000. Het hoogste geboortecijfer, per provincie, is het Limburgsche met 21.91 per duizend, het laagste dat van Henegouwen met 9.24. Per arrondissement beschouwd, spant Maaseik de kroon met 25.13 terwijl Luik het laagterecord bereikt met 8.52 per duizend.
Altijd volgens dezelfde officieele publicatie zal België, in 1945, zijn hoogste bevolkingscijfer: 8.296.530 bereiken om daarna geleidelijk af te nemen. De verhouding van het Vlaamsche tot het Waalsche element (het arrondissement Brussel ter zijde gelaten), die nu nog 4 tegen 3 bedraagt zal, indien deze berekeningen door de werkelijkheid worden bevestigd, in 1980, 4 tegen 2 zijn geworden. Eerst in 1965 zou de bevolking van de Vlaamsche provinciën beginnen af te nemen wat thans, voor de Waalsche gouwen en het arrondissement Brussel, reeds het geval is. **(Vor. ber. Bevolking 5384 B)**

Economie, Financiën - Levensmiddelenprijzen —
23 Aug. — Sedert Mei 1940, aldus meldt „Econ. Nieuws", zijn de prijzen van de voor het levensonderhoud noodzakelijke artikelen a.v. gestegen: brood 40%, aardappelen 90%, volle melk 57%, eieren 150%, boter 87%, suiker 94%, margarine 188%, bier 225%, vleesch 75—116%, lucifers 197%, zeep 235% en zout 86%. De loonen en salarissen zijn slechts met 8% gestegen.

D. **ZWITSERLAND — Neutraliteitsschending - Amerikaansche vliegers geïnterneerd —**
23 Aug. — In den middag van 17 Augustus hebben twee Amerikaansche vliegende forten in Zwitserland een noodlanding gemaakt, resp. te Dübendorf en Wetzendorf (kanton Bern). Beide bemanningen van 10 koppen elk zijn geïnterneerd.
(Vor. ber. Geall. Luchtaanv. 5602 F)

E. **ARGENTINIE — Generaal Rawson benoemd tot ambassadeur —**
23 Aug. — Generaal Rawson werd benoemd tot ambassadeur in Brazilië. De Braziliaansche regeering heeft reeds het agrement voor Ramson verstrekt. Zooals bekend heeft generaal Rawson de militaire beweging geleid, die de nieuwe Argentijnsche regeering aan het bewind heeft gebracht. **(V. b. Gen. Rawson 5562 A)**

F. **ALGIERS — Oudminister Pucheu gearresteerd —**
23 Aug. — De vroegere Fransche minister van Binnenlandsche Zaken, Pucheu, is volgens een mededeeling van den dissidentenomroep van 15 Augustus in Algiers gearresteerd en naar de gevangenis Meknes gebracht.
Vor. ber. Min. Pucheu 4794)

G. **GRONDSTOFFEN — Koper —**
23 Aug. — De kopermijnbouw van Rhodesië is de laatste tien jaar zeer in belang toegenomen. Tijdens den eersten wereldoorlog speelde Rhodesië nog nauwelijks een rol; de productie bedroeg niet meer dan 3000 ton. Sedertdien werd Rhodesië een der belangrijkste koperproduceerende landen ter wereld; de voortbrenging steeg van 5000 ton in 1929 tot 216.000 ton in 1938; in dienzelfden tijd daalde de Noord-Amerikaansche productie van 1 millioen ton tot 578.000 ton. Tijdens dezen oorlog werd de productie in Rhodesië met kracht uitgebreid en werden ook in Amerika de kopermijnen weer op volle capaciteit gebracht. Het is daarom begrijpelijk, dat de Amerikanen zich voor de toekomst zorgen maken over een hervatting van den concurrentiestrijd, want het is bekend, dat het Rhodesische koper veel goedkooper kan worden geleverd dan dat van Noord-Amerika en Chili. De Rhodesische ertsen zijn veel rijker en bevatten ca. 7 pct. koper, tegen slechts 2 à 4 pct. in Amerika en Chili. De productiekosten van de Afrikaansche mijnen zijn bovendien veel lager, omdat zij in hoofdzaak van zwarte werkkrachten gebruik kunnen maken. De Rhodesische ertsen worden sedert 1932 vrijwel geheel ter plaatse gesmolten, en het aldus gewonnen ruwe koper werd voor het grootste deel in Engeland geraffineerd. **(Vor. ber. Koper 3740 A)**

H. **PORTORICO — Streven naar onafhankelijkheid —**
23 Aug. — Naar uit San Juan wordt gemeld, heeft de bevolking van Portorico zich tot de Ver. Staten gericht met het verzoek om zelfstandigheid. Na een vergadering van verscheidene uren van het z.g. congres der onafhankelijkheid, werd een „vrijheidsverklaring van Portorico" eenstemmig goedgekeurd.

I. **CANADA — Conferentie te Quebec —**
23 Aug. — Nadat de Engelsche minister-president Churchill begin Augustus te Quebec was aangekomen en aldaar met den Canadeeschn premier Mackenzie King en een aantal militaire deskundigen had geconfereerd, meldde de Britsche berichtendienst, dat op 18 Augustus ook president Roosevelt vergezeld van zijn particulieren secretaris Early en Harry Hopkins, de Britsche minister van Voorlichting Brendan Bracken en de minister van Buitenlandsche Zaken van Tsjoengking-China, Soeng, aldaar waren aangekomen. Op 21 Aug. arriveerden de Amerikaansche minister van Oorlog, Stimson, en die van Marine, Knox.
Volgens een bericht van het Zweedsche blad „Stockholms Tidningen" uit New York heeft de Britsche minister van Voorlichting, Brendan Bracken, verklaard, dat Roosevelt, Churchill en Mackenzie King te Quebec thans de laatste hand leggen aan de plannen om het

Duitsche volk „te bombardeeren, te verbranden en op alle mogelijke manieren onverbiddelijk te vernietigen." Hij zeide voorts, dat aan alle fronten een buitengewoon groote verscherping van den oorlog verwacht kan worden, en waarschuwde tegen het gelooven aan een spoedig einde van den oorlog.
In verband met de omstandigheid, dat de Britsche minister van Propaganda, Brendan Bracken, naar de conferentie te Quebec ontboden is, verluidt uit welingelichte Engelsche bron, dat daar met het oog op het oorlogstooneel in het Verre Oosten besloten zou zijn tot een bespoediging der Europeesche ontwikkeling met alle middelen en tot het opgeven van den eisch der „onvoorwaardelijke capitulatie". In sensationeelen vorm zou een dienovereenkomstig voorbereide verklaring worden verstrekt aan de met Duitschland verbonden staten, welke drie eischen en drie beloften zou behelsen.

De eischen luiden als volgt:

1. onverwijlde afval van Duitschland;
2. zich ter beschikking stellen om den oorlog der geallieerden tegen Duitschland voort te zetten;
3. vorming van een Engelsch-Amerikaansch-Russische bezetting.

Hier staan drie beloften tegenover, en wel:

1. Toezegging van de huidige gebiedssituatie met de beperking, dat na den oorlog volksstemmingen gehouden zullen worden en daarop de nieuwe grenzen zullen worden gebaseerd.
2. Toezegging eener deelneming aan de ontsluiting van Afrika, ook voor die staten, die tot dusver nog geen eigen koloniaal bezit hadden.
3. Stemgerechtigde deelneming aan de vredesconferentie, waarop een nieuwe Volkenbond op den grondslag der medezeggenschap van alle staten zal worden opgericht.

Dit plan is ontworpen door den Britschen minister voor Propaganda, Brendan Bracken, en aan Churchill naar Quebec meegegeven. Dat Brendan Bracken naar Quebec is ontboden, wordt beschouwd als een teeken, dat zijn stellingen zijn aanvaard. Voor de Geallieerden beloven zij dezelfde militaire voordeelen als een onvoorwaardelijke capitulatie, maar zij worden nuttig geacht om den vijand in zijn weerstandsvermogen te vermurwen.
In Engelsche kringen van de conferentie te Quebec is 22 Augustus een aantal bijzonderheden bekend gemaakt over de tot dusver behaalde resultaten. Volgens deze mededeelingen is de algemeene uitwerking van de militaire plannen geëindigd. Men meent te mogen veronderstellen, dat een bijzondere overeenkomst is getroffen ten aanzien van de uitbreiding van de leveranties aan de Sovjet-Unie, krachtens de leen- en pachtwet. Volgens mededeelingen van genoemde kringen omvatten de te Quebec getroffen militaire besluiten de volgende drie punten. 1. Een plan ter bevrediging van de Sovjet-eischen om een tweede front, ten einde de Duitsche gevechtskracht aan het Oostelijke front ernstig te verzwakken. 2. Versterking van de aanvallen te land, ter zee en in de lucht op alle fronten. 3. Uitgebreider hulp aan China, zoowel in manschappen als materiaal. **(V. b. Br. Am. conf. 5635 A; Churchill 5635 A; Roosevelt 5597 A)**

A. **PARAGUAY — Generaal Morinigo president —**
23 Aug. — Generaal Morinigo heeft 17 Augustus naar uit Asuncion wordt gemeld, zijn eed van trouw hernieuwd en is daarmede in zijn tweede ambtsperiode getreden als president van de republiek Paraguay. **(Vor. ber. Gen. Morinigo 4695 F)**

B. **COLUMBIA — Regeering afgetreden —**
23 Aug. — Uit Bogota werd 15 Augustus gemeld, dat het geheele kabinet van Columbia is afgetreden. Omtrent den politieken achtergrond van het ontslag is niets bekend. De binnenlandsche politieke toestand van het land is den laatsten tijd moeilijk geworden. Men is bevreesd voor een financieele crisis alsmede voor onlusten onder de bevolking als gevolg van het heerschende tekort aan levensmiddelen en de toenemende prijsstijging.

C. **BIRMA — Economische structuur —**
23 Aug. — De akkerbouw en de mijnbouw zijn in Birma het meest ontwikkeld, terwijl de verwerkende industrie enkele jaren geleden nog slechts geringe beteekenis bezat. Birma, dat 605.000 km² groot is en 14,7 mill. inwoners telt, is voor 63% met bosch bedekt. Het meest waardevolle uitvoerproduct is teakhout. Daarop volgt de rijst, waarmede kort vóór den oorlog 5 mill. ha waren beteeld. De opbrengst bedroeg bijna 7 mill. ton. De teelt van tabak besloeg 40.000 ha en bracht in goede jaren 400—500 ton op. De productie van katoen en katoenzaad is sedert 1928 voortdurend gestegen.
De aardolieproductie bedroeg in 1940 1,2 mill. ton, tegen 1,1 mill. in 1939. De gewonnen olie wordt met pijpleidingen naar Rangoon vervoerd, waar zij wordt geraffineerd. De aardoliewinning van Birma maakte vóór de afscheiding van Indië gemiddeld 96% uit van de geheele Britsch-Indische productie. De derde plaats onder de voornaamste producten van het land nemen de metalen in. De tinwinning is tot dusver in 1939 met 5.441 ton concentraat en 2.155 ton gemengd tin-wolfram-concentraat het hoogst geweest. In hetzelfde jaar werd in Boven-Birma nog 486.876 ton ertsen gewonnen, welke gemiddeld 23% lood, 14% zink, 1% koper en geringe hoeveelheden zilver, goud, nikkel, cobalt en antimoon bevatten. De winning van lood- en zinkertsen is met resp. 92.800 en 62.300 ton zeer belangrijk. De eenige nikkelafzetting van Azië bevindt zich in Birma. Na China heeft Birma ook de belangrijkste wolframafzettingen. Ongeveer 40.000 personen zijn in den mijnbouw werkzaam, voor het meerendeel Chineezen en Indiërs.
Het verkeer vindt in Birma zeer gunstige voorwaarden. Drie groote rivieren, de Irawadi, Sitang en Saluen, ontsluiten het land van Noord naar Zuid. Eerstgenoemde rivier is over een afstand van 800 km bevaarbaar. Het land beschikt voorts over voortreffelijke wegen, waarvan de meest bekende de Birma-weg is, die de verbinding onderhoudt met Zuid-West-China. De spoorweg, die van Rangoon naar het Noorden loopt, eindigt in Lashio. **(Vor. ber. Ec. struct. 3491 A)**

D. **INSULINDE — Java - Prijsontwikkeling —**
23 Aug. — De Japansche bezettingstroepen voerden op 8 Maart '42 een prijsstop in op het niveau van 1 Januari van dat jaar, terwijl op 1 October een verordening de prijzen opnieuw regelde. Volgend staatje geeft een overzicht van de prijzen voor een aantal producten in Augustus 1942 in cents.

		Vóór de bezetting	In Aug. '42
1	brood	7—15	9,5
1	ei	3	4
½	liter melk	8	7
1	pond rundvleesch	70	70
1	pond boter	75	70
1	pond spek	55	65
1	kg suiker	14	12
1	kg zout	9	15
1	pond koffie	45	70
½	pond zwarte thee	50	60
0,72	l kokosnootolie	8	24
1	doosje lucifers	8	12
1	stukje zeep	10	22
1	kaars	2	5
1	hemd	150	300

Stelt men de prijzen op 1 Januari '42 = 100, dan is de index voor Februari '43 voor levensmiddelen 114, voor brandstoffen 124 en voor textielproducten 262. **(Vor. ber. Prijzen 5321 B)**

Exportrecht afgekondigd —
23 Aug. — De Japansche militaire autoriteiten op Java hebben een exportrecht van 15% voor den geheelen uitvoer van Java afgekondigd. Het nieuwe recht zal dienen ter financiering van den handel van het eiland, in het het bijzonder voor het nemen van maatregelen om den export te bevorderen. **(Vor. ber. Export 5555 A)**

E. **CHINA (TSJOENGKING) — Regeering - President overleden —**
23 Aug. — Naar 1 Augustus vernomen werd, is Lin Sen, de president van het China van Tsjoengking, overleden. Tsjang-Kai-sjek is tot zijn opvolger benoemd. **(Vor. ber. Tsjang Kai-sjek 5376 B)**

F. **SYRIE — Sjoekri el Koewetli president —**
23 Aug. — De Syrische kamer heeft tot president van Syrië gekozen Sjoekri el Koewetli. Koewetli is geboren in 1890 en behoort tot een der oudste families van Damascus. **(Vor. ber. President 4837 B)**

DE WERELDOORLOG

A. DUITSCHLAND EN ITALIE — Charkof, Bjelgorod en Achtyrka ontruimd - Luchtaanvallen op Berlijn, Engelsche en Italiaansche steden —

OOSTELIJK FRONT —

Hoofdkwartier van den Führer, 23 Aug. — In voortdurende zware gevechten werden in den Mioes-sector alle vijandelijke doorbraakpogingen afgeslagen. Bij Isjoem laaiden de krijgsoperaties weer op. Ook in het gebied van Charkof staan troepen van het leger en de Waffen-SS in een verbitterde worsteling met formaties bolsjewistische infanterie en tanks. Charkof, dat tijdens den veldtocht in het Oosten reeds meerdere malen van bezitter is gewisseld en thans nog slechts een puinhoop is, in het kader van een stelselmatige distancieeringsbeweging opnieuw ontruimd. Ten Noordwesten van Charkof gaat de zuivering van het terrein van een door Duitsche pantsergrenadiers omsingelde vijandelijke groep strijdkrachten bij stijgende gevangenencijfers en buit, voort. Overal waar de bolsjewisten in de overige sectoren van het front aanvielen, werden zij ondanks het in den strijd werpen van versche troepen met zware verliezen afgeslagen. Op 22 Augustus verloren de bolsjewisten 409 tanks en 73 vliegtuigen.
De stelselmatige ontruiming van Charkof moet, aldus het D.N.B., beoordeeld worden van het principe der Duitsche oorlogvoering in het Oosten uit, volgens hetwelk afzonderlijke gebieden en ook steden geenszins die beteekenis hebben, die dikwijls door de vijandelijke propaganda hieraan wordt gehecht. Op 25 October 1941 werd in het kader van de groote operaties Charkof na hevigen strijd door de Duitsche troepen stormenderhand veroverd en bezet. Van half Mei tot half Juni 1942 probeerden de bolsjewisten door een partieel offensief Charkof te heroveren. Ten Oosten van deze stad werd de vijand op een strategisch buitengewoon handige wijze misleid en kwam een omsingeling tot stand, die in haar verdere verloop de vernietiging van groote bolsjewistische legermassa's met zich medebracht, waardoor de aanval der bolsjewisten op Charkof werd verijdeld. De bolsjewistische inspanningen in den winter van 1942-1943 brachten in het kader van de Duitsche distancieeringsbewegingen Charkof op 18 Februari 1943 weer in Sovjet-bezit, nadat de Duitsche troepen de voor den oorlog belangrijke installaties vernield en de stad verlaten hadden. De in aansluiting hierop tot voorbij Charkof voortgezette gevechten in de maand Maart met het Duitsche tegenoffensief bracht Charkof op 15 Maart weer in Duitsche handen. Wanneer nu de bolsjewisten in de afgeloopen dagen noch de ontruiming der stad, noch de andere bewegingen der Duitsche formaties hebben kunnen waarnemen en melden, dan is dit het bewijs voor de geslaagde distancieering van den vijand, d.w.z. een bewijs voor het feit, dat de Duitsche plannen zonder door den vijand beïnvloed te worden konden worden uitgevoerd. Het prijsgeven van de stad was in het kader van het gewijzigde front in dit gebied een volkomen natuurlijke maatregel, die een verkorting van het front en zoodoende een betere frontpositie met zich medebrengt. De Duitsche militaire woordvoerder heeft verklaard, dat ook Bjelgorod onder soortgelijke omstandigheden, is opgegeven.
24 Aug. — Aan het Mioesfront duren de verbitterde gevechten voort. Bij Isjoem vielen de bolsjewisten met sterke tankstrijdkrachten in de middaguren weder aan. In het gevechtsgebied van Charkof wierpen Duitsche troepen ten Zuiden van de stad den vijand in een tegenaanval terug. Ten Westen van de stad werden hernieuwde aanvallen der bolsjewisten afgeslagen. In het gebied ten Noordwesten van Charkof werden de sedert eenige dagen ingesloten vijandelijke strijdkrachten definitief vernietigd en daarbij 1791 gevangenen binnengebracht. 299 gevechtswagens, 248 kanonnen, honderd machinegeweren, 160 vrachtauto's en ander oorlogsmaterieel werden vernield of buitgemaakt. Ten Westen van Wjasma beproefden de bolsjewisten het front te doorbreken. Alle aanvallen werden afgeslagen. Op 23 Augustus werden 198 tanks vernietigd en 85 vliegtuigen in luchtgevechten neergeschoten.
Aan het front in Lapland heeft zich de 7e bergdivisie bij de bestorming van een heuvelrug en bij het afslaan van de daaropvolgende, wekenlang voortdurende tegenaanvallen van numeriek sterkere strijdkrachten, bijzonder onderscheiden. De Sovjets verloren op deze plaats alleen meer dan duizend dooden; 50 krachtig versterkte vijandelijke bunkers werden veroverd.
25 Aug. — De groote afweerslag duurt met onverminderde hevigheid voort. Waar de bolsjewisten met hun sterke infanterie- en pantserstrijdkrachten Duitsche stellingen aan den Mioes, in het gebied van Isjoem, Charkof en ten Zuiden van Sjisdra aanvielen, bleven zij met zware verliezen steken.
De luchtmacht steunde met sterke formaties gevechtsvliegtuigen en vliegende artillerie de afweergevechten en sloeg gereedstaande bolsjewistische tanks en infanterie uiteen. 's Nachts werden belangrijke aanvoerverbindingen van den vijand en troepenkampen gebombardeerd. Op 24 Augustus verloren de bolsjewisten 263 tanks en 95 vliegtuigen.
26 Aug. — De Duitsche legerleiding heeft in het gebied van Charkof op 25 Augustus de plaats Achtyrka volgens de plannen ontruimd. De bolsjewisten hielden de stad nog onder vuur toen de Duitsche troepen reeds de plaats verlaten hadden. Aan het Mioesfront duurden de sterke vijandelijke aanvallen voort. De bolsjewisten leden opnieuw zware verliezen. Een doorbraakpoging der bolsjewisten bij Isjoem werd afgeslagen, de vijand werd op zijn punt van uitgang teruggeworpen. In een onmiddellijk hierop volgende tegenaanval werd terrein veroverd. Ten Westen van Charkof vielen sterke strijdkrachten der bolsjewisten over een breed front aan. De vijand werd in een gevecht van man tegen man afgeslagen en in een tegenaanval naar het Noorden teruggeworpen. Op 25 Augustus overdag werden 253 bolsjewistische tanks vernietigd.
27 Aug. — Bij de gevechten aan het Mioesfront hebben Duitsche troepen een afweersucces behaald. Een Duitsche gevechtsgroep viel den vijand in de flank aan en wierp hem terug. Bij Isjoem werden in verschillende sectoren van het front aanvallen der bolsjewisten afgeslagen en vijandelijke bressen in een tegenaanval teniet gedaan. In het gebied rondom Charkof vielen de bolsjewisten ten Zuiden en Westen van de stad aan. In succesvolle afweergevechten werden de aanvallen met zware verliezen voor den vijand afgeslagen. In het gebied ten Zuidwesten en Westen van Orel gingen de bolsjewisten tot den verwachten aanval over. Ondanks het ongewoon sterke optreden van de luchtmacht slaagden zij er niet in de beraamde doorbraak te verkrijgen. De vijand leed zware verliezen aan menschen en materieel. Tijdens de op 26 Augustus gevoerde gevechten verloren de bolsjewisten in totaal 218 vechtwagens.
28 Aug. — Aan het Mioesfront, in het gebied om Charkof en ten Zuidwesten van Orel waren de Duitsche troepen in een zware afweerstrijd tegen numeriek sterkere bolsjewistische infanterie- en pantserstrijdkrachten gewikkeld. De vijand leed opnieuw zware verliezen. 161 tanks werden stukgeschoten.

Overzicht —

27 Aug. — Men krijgt te Berlijn den indruk, dat, zoo de omvang van het Sovjet-offensief al niet is verminderd, in de beoordeeling van de kracht der bolsjewistische doorbraakpogingen zoowel te Berlijn als bij de geallieerden een wijziging is ingetreden.
Naar Berlijnsche opvatting bevinden zich aan het Oostelijk front thans nog drie zwaartepunten, waar de aanvallen der Sovjets onverminderd voortduren: aan de Mioes, bij Isjoem en bij Charkof, waarvan het laatste het belangrijkste lijkt. Dit schijnt er op te wijzen, dat de Sovjets hun pogingen om aan het Zuidelijk deel van het Oostelijk front, door een doorbraak bij Charkof en een gelijktijdig oprollen van het Duitsche front ten Zuiden daarvan, een operatief succes te behalen, nog niet hebben opgegeven. Hoewel men te Berlijn ook gisteren wederom verklaarde, dat de verliezen, die de Sovjets in de afgeloopen weken leden, exceptioneel hoog waren en voor de verdere oorlogvoering van belang kunnen zijn, weigerde men reeds nu getallen daaromtrent bekend te maken. Het schijnt, dat nauwkeuriger cijfers echter binnenkort zijn te verwachten. Volgens Duitsche berichten heeft echter alleen de verovering van Orel den bolsjewisten 300.000 man aan dooden en verscheidene duizenden vechtwagens gekost. Ten aanzien van de aanvallen bij Wjasma, die voorloopig beëindigd, althans verflauwd schijnen te zijn, worden hier enkele bijzonderheden bekend. Het operatieve doel van de Sovjets was hier waarschijnlijk door een doorbraak ten Z.W. van Wjasma den grooten autoweg Briansk—Smolensk te bereiken en door afsnijding van dezen zenuwstreng het centrale front te doen ineenstorten. De Sovjets gebruikten bij dezen aan-

val zeer groote hoeveelheden artillerie, die een moorddadig trommelvuur op de Duitsche stellingen opende. Nog tijdens deze artillerievoorbereiding werd de Sovjet-infanterie naar voren gebracht, klaarblijkelijk met het doel de Duitsche troepen te verrassen. Na een gevechtsduur van veertien dagen hadden de Sovjets volgens Duitsche mededeelingen slechts een strook moerasland van enkele kilometers breedte ten koste van enorme offers veroverd. Aan Duitsche zijde meent men te hebben waargenomen, dat de Sovjet-infanterie aan het einde der aanvallen sterk verzwakt was en veelal met minderwaardige elementen was aangevuld.
Omtrent de tactiek der Sovjets werd het volgende medegedeeld: De aanvallers stormden bij de jongste aanvallen in het gebied van Charkof niet over de geheele frontbreedte zonder onderbrekingen tegen de Duitsche linies op, maar opereerden ditmaal in afzonderlijke groepen los van elkaar. Waarschijnlijk houdt deze wijziging in de aanvalstechniek verband met de ervaringen der afgeloopen weken en met de groote verliezen, waarmede de massale aanvallen der Sovjets tot dusverre gepaard gingen. Sedert het begin van den veldtocht in het Oosten hebben de Sovjets hun tactiek herhaaldelijk gewijzigd en hun legerleiding heeft zelfs een specialen staf in het leven geroepen, die tot taak heeft de strijdmethode van den tegenstander te bestudeeren en de resultaten der waarnemingen en ontdekkingen vast te leggen in adviseerende rapporten, die dikwijls den grondslag vormen voor de krijgsplannen, die in het hoofdkwartier der Sovjets worden beraamd. Opvallend is de buitengewoon sterke steun, welken het luchtwapen der Sovjets den pantserformaties en de infanterie doet toekomen. De luchtmacht der Sovjets, die boven het oorlogsterrein ten Zuidwesten van Orel opereert, bestaat in hoofdzaak uit gevechtsvliegtuigen, die niet alleen bommenladingen meevoeren, maar bovendien met boordkanonen en machinegeweren zijn bewapend. De machines zijn aan den onderkant gepantserd, waardoor een grootere veiligheid tegenover het afweervuur op den beganen grond moet worden bereikt.

WESTELIJK FRONT —

3 Aug. — Britsche bommenwerpers vielen in den nacht van 22 op 23 Augustus lukraak Westduitsch gebied aan. In verscheidene plaatsen werden voornamelijk openbare gebouwen door brisant- en brandbommen getroffen. De bevolking leed geringe verliezen. Duitsche gevechtsvliegtuigen vielen in den nacht van 22 op 23 Augustus het gebied ten Noorden van Londen alsmede afzonderlijke doelen aan de Zuidoostkust van het eiland met bommen van zwaar kaliber aan. Bij den aanval overdag van Amerikaansche vliegtuigen op twee Zuidduitsche steden op 17 Augustus verloor de vijand, niet zooals oorspronkelijk werd gemeld 56, doch 101 viermotorige bommenwerpers.
24 Aug. — In den nacht van 23 op 24 Augustus hebben formaties Britsche bommenwerpers eenige plaatsen in Noord-Duitschland, vooral de stad Berlijn, met brisant- en brandbommen aangevallen. Er ontstonden verliezen onder de bevolking en er werd schade aangericht aan woonwijken. Door luchtverdedigingsstrijdkrachten werden volgens de voorloopige berichten minstens 60 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten. Reeds voor het bereiken van de stadsgrens alsmede boven Berlijn zelf, werden de machines door talrijke nachtjagers en batterijen zoeklichten opgevangen en zoo verhinderd in de stelselmatige ontplooiing van een aanval. De vijand wierp toen zijn brisant- en brandbommen lukraak op verschillende woonwijken, waarbij de burgerbevolking verliezen leed. Duitsche gevechtsvliegtuigen vielen in den nacht van 23 op 24 Augustus militaire doelen in Zuidoost-Engeland met bommen van elk kaliber aan.
26 Aug. — De Engelsch-Amerikaansche luchtmacht heeft op 24 Augustus opnieuw de omgeving van Parijs gebombardeerd. Onder de burgerbevolking vallen slachtoffers te betreuren, woningen werden vernield.
28 Aug. — Een aanval van sterke formaties Britsche bommenwerpers in den nacht van 27 op 28 Augustus op de stad Neurenberg ondernomen, veroorzaakte verliezen onder de bevolking, alsmede groote verwoestingen. Luchtverdedigingsstrijdkrachten vernietigden zestig der aanvallende bommenwerpers.

ZUIDELIJK FRONT —

23 Aug. — De geallieerde luchtmacht heeft aanvallen ondernomen op de stad Salerno en gevoelige schade aangericht.
24 Aug. — Het havengebied van Palermo werd in den nacht van 22 op 23 Augustus door een sterke formatie Duitsche gevechtsvliegtuigen aangevallen. Twee oorlogsschepen, alsmede twee vrachtschepen met tezamen 9000 brt. werden vernield: negen koopvaarders van te zamen 46.000 brt. en een kruiser ten deele zwaar beschadigd. In de haveninstallaties ontstonden uitgebreide branden. Carbonia en plaatsen in de buitenwijken van Napels alsmede Bari zijn aangevallen.
25 Aug. —Geallieerde vliegtuigen hebben aanvallen ondernomen in de omgeving van Napels en Salerno.
26 Aug. — Voor anker liggende schepen in de havens van Bizerta en Augusta zijn doeltreffend gebombardeerd door Italiaansche en Duitsche vliegtuigen. De geallieerden hebben een hevigen luchtaanval ondernomen op de stad Foggia, waar ernstige schade is aangericht. Aanvallen van minder belang zijn uitgevoerd op Crotone en in de provincie Avellino.
27 Aug. — De stad Tarente en plaatsen in de provincie Napels zijn aangevallen door formaties vliegtuigen. Bij de aanvallen op de omgeving van Napels werd niet alleen de historische stad Pompeji, doch ook het opgravingsgebied van de eeuwen lang bedolven oude stad getroffen. Door een bom werden een buitenmuur van het museum en de tempel van Venus vernield.
28 Aug. — Geallieerde formaties hebben Sulmona, Catanzaro en enkele plaatsen in Campania met bommen bestookt, waarbij in Salerno aanzienlijke schade werd aangericht.

DE STRIJD TER ZEE —

25 Aug. — Een vijandelijk konvooi, dat beschermd werd door een sterk ercorte van marinevaartuigen en vliegtuigen, is in het centrale bekken van de Middellandsche Zee aangevallen door Italiaansche vliegtuigen, die een grooten torpedojager met torpedo's in brand schoten en twee vrachtschepen troffen met een totalen inhoud van 15.000 ton. Deze vaartuigen werden ernstig beschadigd.
28 Aug. — Een Duitsche duikboot bracht in de Middellandsche Zee een Britschen kruiser van de „Aurora"-klasse tot zinken. Een tweede duikboot beschadigde door torpedotreffers een anderen kruiser zwaar. Ten Westen van Kaap Finisterre werd uit een vijandelijke vlootformatie een kruiser in brand geworpen, terwijl een torpedobootjager na bomtreffers explodeerde en zonk.
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5637 A)

A. **JAPAN — Kiska ontruimd —**
23 Aug. — De Japansche leger- en vlootstrijdkrachten, die gestationneerd waren op het eiland Kiska, hebben in de tweede helft van Juli de evacueering van al haar troepen voltooid, zonder door den vijand gehinderd te worden.

Luchtaanval op Tsjoengking —

24 Aug. — Naar Reuter uit Tsjoengking meldt, is de stad op 22 Augustus voor het eerst sinds 2 jaar weer gebombardeerd.

Duitsche hulpkruiser aangekomen —

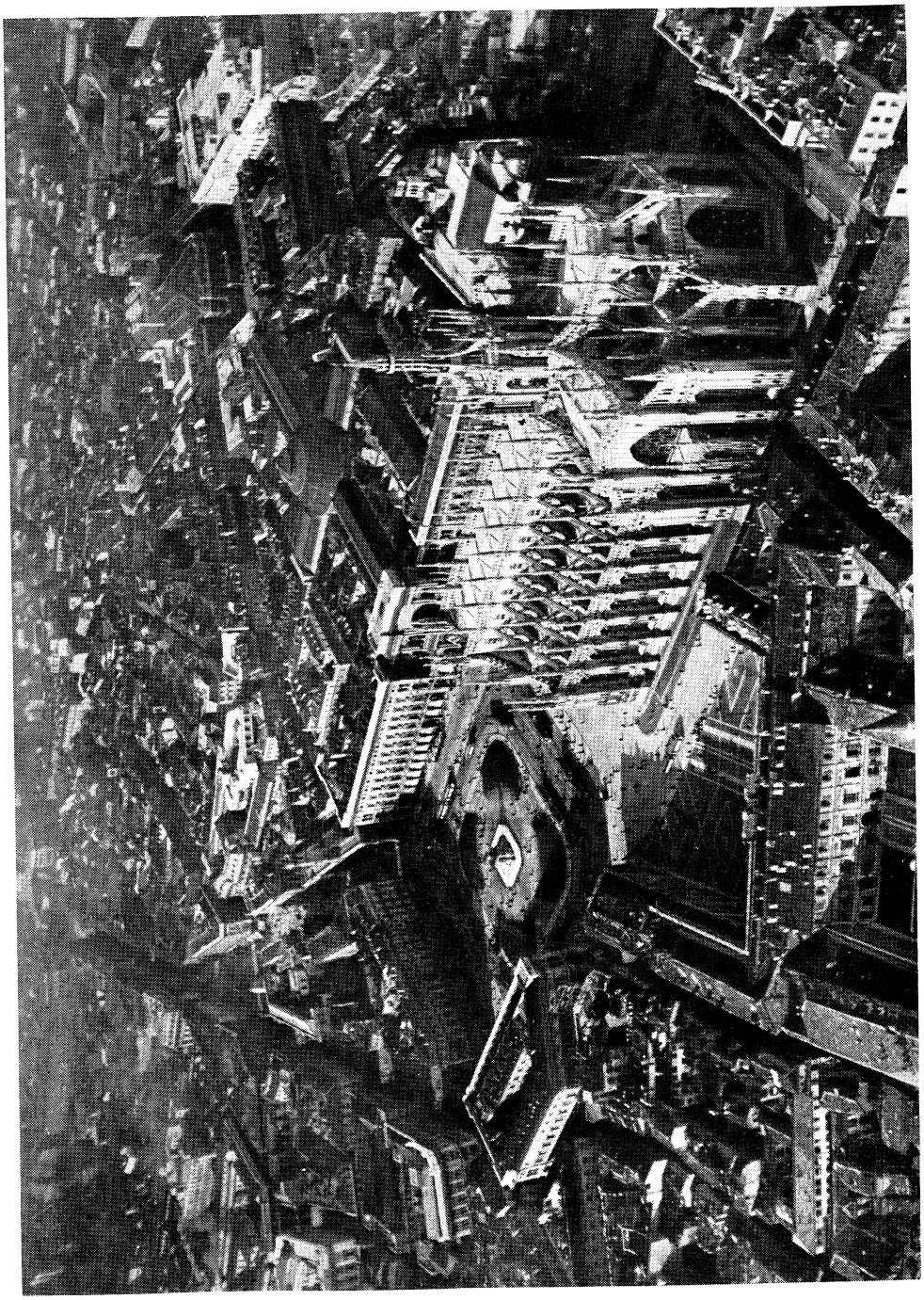
25 Aug. — Na een langen, succesvollen kapervaart is de Duitsche hulpkruiser „Thor" in Japan aangekomen. In de opschriften wordt medegedeeld, dat het Duitsche oorlogsschip na een aantal groote successen, waarbij acht vijandelijke schepen van in totaal 100.000 ton tot zinken werden gebracht, in October van het vorige jaar zelfs met drie buitgemaakte schepen veilig in Japan aankwam.

Landingspoging op Koelambangra afgeslagen —

26 Aug. — Door Japansche troepen op het eiland Koelambangra is op 22 Augustus een poging van Amerikaansche troepen om op het eiland te landen afgeslagen. De vijandelijke strijdkrachten, die steeds weer hardnekkige tegenaanvallen ondernamen, trachtten met gebruikmaking van ongeveer 15 landingsbooten en torpedobooten vasten voet op het eiland te krijgen. Verscheidene landingsvaartuigen kapseisden, waarop de Amerikanen de vlucht namen.

Japansche landing in Santuau —

Eenheden van de Japansche vloot zijn op 28 Augustus in de haven van Santuau in Noord-Foekien aan land gegaan. Volgens deskundigen zijn door deze landing de Amerikaansche plannen om de haven Santuau als duikbootbasis te gebruiken, in de kiem gesmoord.
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5638 A)

De Dom te Milaan, een pronkstuk der Italiaansche gothiek, welke reeds eenige malen bij luchtaanvallen werd beschadigd.

(foto archief Arbeiderspers)

A. **Besmettelijke kinderverlamming** —
In het „Alg. Handelsblad" werd van de hand van dr. G. F. Gezelle Meerburg onderstaand artikel gepubliceerd:
De naam wijst op de besmettelijkheid der ziekte, het voorkomen bij kinderen en het veroorzaken van verlammingen. Over de besmettelijkheid dezer ziekte is lang getwist, evenals over die van de nekkramp, maar nu twijfelt niemand daar meer aan, daar de verwekker sinds een 30-tal jaren bekend is, een micro-organisme, dus een uiterst klein levend wezen. De beide andere aanduidingen zijn echter in haar algemeenheid onjuist. De ziekte komt en sporadisch en epidemisch voor, in een groot ziekenhuis treft men steeds gevallen van deze ziekte aan. Zij komt dus niet alleen bij kinderen voor, al bestaat er bij hen een grootere dispostie voor dan bij volwassenen. Maar de besmettelijkheid is veel geringer dan bijv. bij mazelen, waterpokken, wat zeggen wil dat de algemeene weerstand tegen deze ziekte veel grooter is. De aanduiding „verlamming" in den naam is ook niet juist, bij enkele epidemieën in 20% bij andere in 38% der gevallen treden verlammingen op, welke de ziekte zoo berucht en gevreesd maken, slappe verlammingen van groote spiergroepen, welke dus dan verder aan den invloed van den wil onttrokken zijn. Het betreft hier een aandoening van groepen zenuwcellen, die in het ruggemerg, naar zijn segmentalen bouw, laagsgewijs boven elkander dus, voorkomen, die een onderdeel zijn van het z.g. motorische of bewegingsneuron, dus van de functioneele eenheid: cel—celuitlooper—spier, welke weer langs banen van de hersenschors haar instructies ontvangt. Het betreft hier dus uitvallen van spieren van ons bewegingsapparaat, van spieren van het gelaat van armen, beenen, van spieren die den rug strekken en buigen.
Maar ook het middenrif is een willekeurige spier, hoewel wij maar weinig invloed op zijn functie kunnen uitoefenen. De Amerikaan, die zijn bekendheid verwierf door de bijvoeging: „met de ijzeren long" kreeg op een reis in een deftig hotel in Shanghai deze verlamming; een apparaat dat regelmatig den buikwand opzuigt en weer doet dalen, dus de adembeweging nabootst heeft hem in het leven gehouden de longen haar functie doen verrichten. Veelvuldiger zijn verlammingen van andere spieren, arm, been. Een blijvende verminking en een blijvend inboeten van validiteit, van arbeidsgeschiktheid dus, is het gevolg. De ingeboete functie van de getroffen spiergroep kan zeer groot zijn, bijna volledig, kan ook zoo gering zijn dat alleen de mededeeling van den patiënt, dat de kracht van arm of been niet is zooals zij kan wezen, den arts op de getroffen spiergroep opmerkzaam maakt.

GENEES-KUNDE

Maar helaas spreekt de rest-toestand vaak maar al te duidelijk, de musculatuur van arm of been is atropisch geworden. Ook rugspieren kunnen uitvallen waarvan ernstige scheefgroei het gevolg is. Deze ziekte draagt verscheidene verkeerde namen, want zij wordt ook aangeduid als „spinale kinderverlamming", spinaal in tegenstelling van cerebraal, op de hersenen betrekking hebbend. Maar de hersenen zijn steeds er bij betrokken, de moeilijkheid is dan ook voor den arts zeer vaak haar te onderscheiden van de „echte" meningitis, verschijnselen als hoofdpijn, sufheid, verwardheid, misselijkheid, wijzen op dien oorsprong. De eenige juiste naam voor deze ziekte is: ziekte van Heine-Medin naar haar ontdekkers, naar hen die haar hebben afgegrensd van andere ziekten, de ontdekking van de ziektekiem is eerst veel later gekomen. De tijd gedurende welken men de ziekte „onder de leden" heeft, de incubatietijd wordt verschillend lang opgegeven, men houdt hem voor 4-10 dagen.

Voor eenigen tijd werd aangenomen, dat de „porte d'entree" voor deze ziekte het slijmvlies van neus en keel zou zijn, wat meebrengen zou, dat druppelinfectie, de voornaamste wijze van overbrenging zou zijn, maar men heeft gevonden bij een epidemie in een Instituut in Zwitserland, dat vermoedelijk maag-darminfecties een rol spelen; een verpleegster die daar kinderen verzorgde bleek smetstof af te scheiden met de ontlasting en ook de ontlasting der aangetaste kinderen was infectieus. Verder bleek van de z.g. druppelinfectie niets toen tijdens een epidemie elders schoolwedstrijden werden gehouden. Door aanhoesten hadden zeker gevallen moeten voorkomen. Er is hier dus nog een en ander onzeker. Vroeger dacht men ook zeker, dat levenlooze voorwerpen voor de uitbreiding der ziekte van geen belang waren, maar sinds de smetstof in faeces is gevonden, en het ook waarschijnlijk is, dat deze zelfs in de faeces buiten het lichaam blijft leven en zich voortplanten, is dit toch twijfelachtig geworden. Het is moeilijk het ziektebeeld te beschrijven, de oudste beschrijvingen zijn natuurlijk van de meest sprekende ziektebeelden, de „klassieke" gevallen; later bij uitbreiding van de kennis omtrent de ziekte en van haar verwekker blijkt er nog al variatie in het verloop te zijn, de variatie-curve krijgt een steeds grootere absis. Klassiek is, als de ziekte acuut begint met hooge koorts, welke trapsgewijs, remitteerend, daalt of op dezelfde hoogte blijft, continu is, en na vier dagen is verdwenen, terwijl in aansluiting aan de koortsperiode of reeds gedurende deze de verlamming voor den dag komt. In hooge mate kenmerkend voor de ziekte, is overgevoeligheid, hyperaesthesie, waardoor iedere aanraking pijn veroorzaakt; dit laatste verschijnsel is bij alle gevallen typisch, bij kleine kinderen noemt men het „luierpijn", omdat het kind erg schreeuwt, als het een luier aankrijgt. Tijdens de koorts kan evenals bij griep, verwardheid in meerdere of mindere mate optreden. Braken, diarrhee, hoofdpijn, sufheid zijn waarschuwende teekenen. Maar het ziektebeeld is de resultante van aanvalskracht van den verwekker en verdedigende kracht van den aangevallene en vooral de laatste is individueel sterk verschillend, valt uiteen in algemeene en door het aangevallen — of liever betrokken — orgaan bepaalde, locale weerkracht. Zoo komt het, dat men eerst later de variatie-curve leert kennen en ziet, dat de meeste gevallen afwijkende gevallen zijn. Van den eersten factor hangt af het verschillend verloop van epidemieën bij epidemische ziekte.
Tegenwoordig verdeelt men het verloop bij de ziekte van Heine-Medin in twee phasen. De eerste z.g. algemeene phase is vaak weinig typisch, kan bestaan uit wat hangerigheid tot het heftige begin, dat ik zoo straks schilderde. De tweede phase is de meningiale phase, de zieken hebben pijn in het hoofd, in den nek, onder in den rug. In deze phase behoeft de koorts ook niet hoog te wezen, de kinderen kunnen zelfs zóó weinig ziek zijn, dat zij in hun gewone doen blijven, alleen klagen over pijn bij buigen van den rug, moeite hebben aan tafel te zitten, met traploopen; nek en rug doen pijn bij bewegen. Deze pijn ontstaat, doordat bij iedere beweging, waaraan de rug deelneemt aan de ontstoken vliezen van het ruggemerg wordt getrokken. Meestal zijn de kinderen geobstipeerd, dus juist andersom dan bij het klassieke begin. Dit stadium gaat over in dat van de parese, de verlamming. Vaak is de eerste phase nauwelijks herkend, zij duurt enkele dagen, dan volgt schijnbaar herstel, om dan in de tweede phase over te gaan. Dit is nu juist zeer typeerend: de beide ziektestadia, gescheiden door een schijnbaar gezonde pauze. Tijdige opneming in een ziekenhuis is noodzakelijk voor de therapie. De doodelijke gevallen berusten op aandoening van cellen uit het „verlengde merg" die de levensgewichtige functies bewerkstelligen: slikken en ademhalen; zij vinden hun noodlottig einde in de eerste week der ziekte. Van uitgebreide verlammingen blijft meestal parese van een enkele spiergroep over; de strekker van het onderbeen, de heffer van den arm, de tegenteller van den duim; veel redresseert zich dus. Het veelvuldigst worden de beenen getroffen. Infectiegevaar blijft nog bestaan tot 7 à 8 weken na de ontkoortsing. Eerst na 7 of 8 maanden is de herstelperiode afgeloopen, dan eerst is te zien, wat er van de verlammingen als irreparabel is overgebleven. De mortaliteit schommelt: bij de epidemie van '38 was zij 8,3%, in '39: 6 2%.
En nu de prophylaxe. Wij beleven nu weer een epidemie, waarvan de haard zich in Amsterdam bevindt. De plattelander doet dus goed deze stad te vermijden, opdat zoo weinig mogelijk strooiing plaats vindt. Iedere uitzaaiing bedreigt weer de omgevenden. Men heeft dan ook in Zweden gezien, dat de gevallen zich vooral langs de verkeerswegen voordeden; van uit den haard heeft de strooiing straalsgewijs plaats. Duidelijk is, dat de strengste hygiëne hier het beste bestrijdingsmiddel is. Men mijde ook volksverzamelingen, want al is het niet zeker, dat aanhoesten de voornaamste wijze is, waarop nieuwe slachtoffers worden gemaakt, de smetstof is toch ook zeker gevonden in het slijm van neus en keel, zoodat druppelinfectie toch zeker mogelijk is. Reden dus om maar liever te gaan loopen, dan zijn min of meer vermoeide leden te sparen door toevlucht te zoeken in een overvolle tram.
Het is vanzelfsprekend, dat het sluiten der scholen een nuttige maatregel is. Verder is het zeker wenschelijk, dat de bad- en zweminrichtingen gesloten worden.

(Vorig bericht 5641)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

De onafhankelijkste man in de Arabisch-Islamietische wereld is koning Ibn Saoed van Saoedi-Arabië, een land zoo groot als Duitschland, Frankrijk, België, Zwitserland, Denemarken en Nederland te zamen met nog geen 6 millioen inwoners. Ibn Saoed — zijn naam luidt: Abdoel Aziz II ibn Abdoelrahman ibn Feisal ibn Saoed — werd in 1880 in Er Riad, de hoofdplaats van Nedjed, als zoon van den emir van dat land, Abdoelrahman, Imam der Wahabieten, geboren. Wahabieten noemen zich de aanhangers van een streng orthodoxe secte, die in de 18e eeuw door ibn Abdoel Wahab gesticht werd om de zuivere leer van Mohammed te doen herleven. Nadat hun rijk in 1811 uiteengevallen was, bleven de Wahabieten in het kernland van Arabië, Nedjed, als religieuze secte voortbestaan. Abdoel Aziz werd in het strenge geloof der Wahabieten opgevoed. Geen beeldencultus, geen praal, niet rooken, geen wijn, geen rijkgevulde disch, geen muziek, zelfs lachen was verboden. Toen hij tien jaar was, werden de Saoeds verdreven. Tien jaren leefde de familie in de wildernis.

Ibn Saoed

Met behulp van Mubarah, emir van Koeweit, trachtte Ibn Saoed een staatsgreep in Nedjed door te voeren, die de eerste maal mislukte doch in 1901 succes had en hem meester van Nedjed maakte. Hij overtuigde de Wahabieten van de noodzaak het land te bebouwen, speciaal met graan en door den landbouw hun staat onafhankelijk en welvarend te maken. Tal van kolonies verrezen sedert 1912. Successievelijk breidde hij zijn macht uit over de grensgebieden Hasa, Azir, Djebel Chammar, Djojuba, Mekka en Medina. Ten koste van zijn machtige tegenstanders: sultan Yahya van Jemen, emir Hussein van Hedsjas en diens beide zoons Abdallah, koning van Transjordanië en Feisal I, koning van Irak. Hussein, die door de Britten (E. T. Lawrence) gesteund werd, versloeg hij in 1922 verpletterend bij Khurma. In 1926 werd Ibn Saoed tot koning van Hedsjas uitgeroepen; het jaar daarop liet hij zich ook tot koning over Nedjed kronen. Den titel „koning van Saoedi—Arabië" voert hij sedert September 1932. Ondanks alle orthodoxie, waarvan hij niet afweek, moderniseerde hij het land krachtig door den aanleg van autowegen, kanalen, irrigatiewerken, ziekenhuizen, telefoon, telegraaf en radiostations. Hij rustte een modern leger uit, dat van motoren, vliegtuigen en tanks werd voorzien. Bij de ontwikkeling van het land maakte Ibn Saoed, die de waarde van de veelvuldig voorkomende grondstoffen, vooral goud en olie, terdege kent, gebruik van Britsch en Amerikaansch kapitaal, dat hij wantrouwig en listig tegen elkaar uitspeelt. Ondanks alle subsidies is hij in het huidige conflict neutraal gebleven, ofschoon zijn land wel onder Roosevelts leen- en pachtwet valt.

(Vorig bericht Ibn Saoed 5449 B)

B. **NEDERLAND — Arbeidsdienst - Ouderdag te Drouwen —**

30 Aug. — De commandant van het kamp te Drouwen, onderhopman L. Gortemaker, heeft een „ouderdag" georganiseerd, waardoor de ouders der arbeidsmannen kennis konden maken met het leven in de kampen en met hetgeen daar wordt verricht. 's Morgens werden de ruim 150 bezoekers afgehaald van het station Casselte en werd na een welkomstwoord gemeenschappelijk gegeten. In den middag werden demonstraties gegeven. Marsch- en ordeoefeningen, lichamelijke opvoeding, zang, enz. wisselden elkaar af, voor de bezoekers toegelicht door een der kaderleden die het hoe en het waarom van het gedemonstreerde uiteenzette. Een hoogtepunt vormde de gemeenschapsavond, waar de bevolking uit de omgeving eveneens grootendeels als gast aanwezig was. Ruim 600 bezoekers werden in de eetzaal ondergebracht. Den volgenden morgen, alle gasten hadden bij boeren in den omtrek gelogeerd, werd de vlaggenparade bijgewoond. Na deze plechtigheid waren de arbeidsmannen den verderen dag vrij, waarbij in de morgenuren gelegenheid werd gegeven tot bezichtiging van het kamp. De rest van den dag werd gebruikt om wandelingen te maken in de mooie omgeving van het kamp. Laat in den middag vertrokken de gasten weer huiswaarts.

(Vorig bericht Arbeidsd. 5607 A)

Justitie — Cassatiemogelijkheid beperkt —

30 Aug. — Bij besluit van den secretaris-generaal van het departement van Justitie is de wet op de rechterlijke organisatie in dezen zin gewijzigd, dat de mogelijkheid van cassatie wordt verkleind. Na artikel 96 wordt ingevoegd een nieuw artikel 96a, luidende:

„In strafzaken kan de verdachte tegen arresten en vonnissen geen beroep in cassatie instellen, indien in de einduitspraak: 1. geen straf of maatregel werd opgelegd; 2. geen andere straf of maatregel werd opgelegd dan: a. geldboete van ten hoogste *f* 100; b. berisping; c. teruggave aan ouders of voogd zonder toepassing van eenige straf;

en kan het openbaar ministerie, afgezien van het geval van „cassatie in het belang der wet", geen beroep in cassatie instellen, indien voor de einduitspraak: 1. geen straf of maatregel werd gevorderd; 2. geen andere straf of maatregel werd gevorderd, dan een van de drie bovengenoemde."

Bovendien wordt artikel 44, waarbij de mogelijkheid van instelling van hooger beroep van vonnissen van den kantonrechter wordt geregeld, gewijzigd. Het tweede lid van dit artikel, waarbij bepaald werd, dat hooger beroep niet kan worden ingesteld in de gevallen, dat geen andere straf is bedreigd dan geldboete van ten hoogste *f* 25, komt te vervallen. Het volgende lid van artikel 44, waarbij o.m. wordt bepaald, dat men hooger beroep kan instellen tenzij in de einduitspraak geen andere straf werd opgelegd dan geldboete van ten hoogste *f* 5, wordt in zooverre gewijzigd, dat in plaats van *f* 5 gelezen wordt *f* 25.

Het besluit is op 25 Augustus in werking getreden en is niet van toepassing op een bij eenig gerecht vóór dit tijdstip aanhangig geworden zaak.

(Vorig bericht Wetgeving 5591 A)

Misdrijven tegen voedselvoorziening —

30 Aug. — Het Obergericht heeft in een aantal processen in de laatste maanden een vrij groot aantal personen, die de vleeschvoorziening ten nadeele van de Nederlandsche bevolking in gevaar gebracht hebben, tot zware tuchthuisstraffen, welke varieerden van één tot vijf jaren, veroordeeld.

Voorts werden eenige lieden, welke distributiebescheiden hadden vervalscht gestraft met geldboeten, gevangenis- en tuchthuisstraf.

(V. b. Misdr. t. voedselv. 5334 C; Sluikhandel 5569)

N.S.B. — Ernst Voorhoeve terug —

30 Aug. — De heer E. Voorhoeve, die langer dan een jaar bij het Nederlandsch Legioen heeft gediend en op 1 Augustus '43 tot Leg. Sturmmann werd bevorderd, heeft ontslag uit het Legioen gekregen. Dezer dagen is hij naar Nederland teruggekeerd.

(Vorig bericht Voorhoeve 5528)

W.A.-sportfeest te Utrecht —

30 Aug. — Op 29 Aug. werden te Utrecht W.A.-sportfeesten gehouden, waaraan ook de Nat. Jeugdstorm, de marechaussee, de Volksdienst, de Ned. Arbeidsdienst, de ᛋᛋ en U.P.S. deelnamen. De wedstrijden, welke uit stekend slaagden, werden o.m. bijgewoond door ir. Huygen, secretaris-generaal der Beweging, mr. Zondervan, commandant der W.A. en verder vele functionarissen uit de W.A., ᛋᛋ en Jeugdstorm.

(Vorig bericht W.A. 5640 B)

Binnenland — Oorlogsschaderegeling —

30 Aug. — In het Verordeningenblad van 24 Augustus werd opgenomen een besluit van de secretarissen-generaal van Financiën en van Justitie tot wijziging van het besluit op de materieele oorlogsschaden. De bepaling is geschrapt, krachtens welke de inschrijvingen in het Grootboek van den Wederopbouw op schade aan gebouwde onroerende goederen in de gemeenten Rotterdam en Middelburg gelegen, gedurende ten hoogste vijf jaren en voor zooveel zij betrekking hebben op schade aan gebouwde onroerende goederen in de overige gemeenten gelegen, gedurende ten hoogste drie jaren een rente dragen van vier ten honderd 's jaars. Het tijdperk wordt door den algemeen gemachtigde voor den wederopbouw van geval tot geval of voor groepen van gevallen vastgesteld. Voorts is in het besluit een lid ingelascht, luidende „indien uit feiten, waarmede bij de vaststelling of bij de uitbetaling der bijdrage geen rekening was gehouden, blijkt, dat een bijdrage overeenkomstig dit besluit geheel of gedeeltelijk ten onrechte is toegekend of is uitbetaald, kan de toekenning worden herzien en het ten onrechte uitbetaalde bedrag worden teruggevorderd.".

(Vorig bericht Oorlogsschade 5326 B)

A. **NEDERLAND — Sociale Zaken — Winterhulp Nederland —**
30 Aug. — In het Verordeningenblad van 24 Augustus werd opgenomen een decreet van den Rijkscommissaris tot wijziging en aanvulling van het decreet no. 186/1940, houdende oprichting van de stichting „Winterhulp Nederland", inhoudende, dat het toezicht op het financieel beleid der stichting thans wordt opgedragen aan de Algemeene Rekenkamer.
(Vorig bericht Winterhulp 5328; Volksd. 5620 A)

Volksgezondheid — Kinderverlamming —
30 Aug. — De wekelijksche opgave van besmettelijke ziekten in de Staatscourant vermeldt, dat in de week van 15 tot 22 Augustus in het geheele land 129 gevallen van kinderverlamming werden aangegeven (in de week daarvóór 78). Bijna de helft hiervan komt voor rekening van Amsterdam, n.l. 58 gevallen.
(Vorig bericht 5647 A)

Distributie — Overzicht Augustus —
30 Aug. — Ten aanzien van de distributie valt over de maand Augustus het volgende te vermelden: 1e worden de bonnen, welke tot dusver een uiteenloopende geldigheidsduur hadden, voortaan allen 14 dagen geldig. Een vereenvoudiging in het systeem, welke voor alle betrokkenen de kans op fouten verminderd. 2e. Mag geen z.g. bonloos gebak meer worden verkocht; vischkoekjes etc. worden door dit verbod niet getroffen. 3e. Werden de z.g. distributie-ophaaldiensten verboden. In het algemeen zullen door één persoon niet meer dan tien stamkaarten ter verkrijging van nieuwe bonnen mogen worden aangeboden, tenzij alle stamkaarten uit één gezin of samenwoning afkomstig zijn. 4e. Mogen in etalages geen textielgoederen worden uitgestald met de mededeeling „ter decoratie". Indien vermeld wordt, dat de geëtaleerde goederen verkocht of gereserveerd zijn, moet kunnen worden aangetoond, dat dit inderdaad zoo is, terwijl voorts moet kunnen worden opgegeven, waarom die goederen dan door den kooper nog niet werden afgehaald. 5e. Werd iedere week weer een kilogram aardappelen boven het gebruikelijke rantsoen beschikbaar gesteld. 6e. Werd van 7 tot 21 Augustus een extra-bon aangewezen voor het koopen van 250 gram peulvruchten. 7e. Werden voor mannen en jongens boven 15 jaar 10 nieuwe punten (51 tot 60) der nieuwe textielkaart geldig verklaard. 8e. Gingen met ingang van 12 Augustus de distributiediensten in de gemeenten Amsterdam, Alkmaar, Dordrecht, Haarlem, Utrecht, Zaandam, Beverwijk, Wormerveer, Leiden, Den Haag, 's-Hertogenbosch, Eindhoven, Delft, Velp, Amersfoort, Gouda, Hilversum, Alphen a.d. Rijn en Rotterdam over tot het uitreiken van bonnen voor houten rijwielbanden, in plaats van bonnen voor rubberbanden. 9e. Wordt, teneinde de hoeveelheid tabak in overeenstemming te brengen met die, welke in sigaretten wordt verwerkt, voortaan i. p. v. 25, slechts 20 gram shag per tabaksrantsoen beschikbaar gesteld. Nog voorradige pakjes met het oude gewicht mogen worden uitverkocht. 10e. Zal in de gemeenten Amsterdam, Dordrecht, Haarlem en Utrecht via den groentenhandel één citroen per klant beschikbaar worden gesteld. 11e. Werd het rantsoen paardevleesch, dat tot dusver per bon 150 gr. bedroeg, verminderd tot 100 gr.
(Vorig bericht 5607 A)

Jeugd — Aanslag op Jeugdstormkwartier te Amsterdam —
30 Aug. — In den nacht van 21 op 22 Augustus is het vendelkwartier van het vierde Amsterdamsche meeuwenvendel van den Jeugdstorm, streek Amsterdam, gelegen aan het Surinameplein, door brandstichting geheel uitgebrand.
(Vorig bericht Jeugdstorm 5640 B; Aansl. 5607 A)

Landbouw — Dierenartsenkamer —
30 Aug. — In het Verordeningenblad van 24 Augustus werd opgenomen een verordening van den Rijkscommissaris, houdende aanvulling van de dierenartsenverordening. Zij voegt aan die verordening een afdeeling toe, waarin o.m. wordt bepaald, dat de president van de Nederlandsche Dierenartsenkamer, voor zoover zulks ter voorbereiding van zijn beslissingen noodzakelijk is, getuigen kan hooren of kan laten hooren.
(Vorig bericht Dierenartsenkamer 5021 B)

Oostkolonisatie — Ned. Oost-Compagnie — Ir. P. S. Heerema afgetreden —
30 Aug. — Ir. P. S. Heerema deelde aan het Alg. Handelsblad van 27 Aug. mede, dat hem op zijn verzoek ontslag werd verleend als wnd. directeur der Ned. Oost-Compagnie, als directeur der Ned. Oost-Bouw en als ged. comm. der Ned. Oost-Bagger. De heer Heerema is sinds midden Juni 1943 niet meer in functie.
(Vorig bericht N.O.C. 5625 A; Heerema 5457)

Kunst, Kultuur — Mr. H. Reydon overleden —
30 Aug. — De secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten en gemachtigde van den Leider voor de Volksvoorlichting, mr. H. Reydon die op 9 Februari 1943 door een sluipmoordenaar door verscheidene schoten werd gewond, is op 24 Augustus na langdurig, smartelijk lijden overleden.
Op 27 Augustus werd het stoffelijk overschot ter aarde besteld. Te negen uur ving de afscheidsplechtigheid in de departementszaal van het ministerie van Volksvoorlichting en Kunsten aan, waarbij, met den Leider van het Nederlandsche Volk, Mussert aanwezig waren de Rijkscommissaris, Rijksminister Seyss-Inquart, de commissarissen-generaal Rauter en Ritterbusch, gezant Otto Bene, de plv. leider Van Geelkerken, mevr. Couzy, leidster van de N.S.V.O., de gemachtigden van den Leider, de secretarissen-generaal van enkele departementen, de Haagsche burgemeester, prof. dr. H. Westra, en eenige ambtgenooten van andere groote gemeenten, de commandant van de W.A., mr. Zondervan, en de voorman der SS, Feldmeyer, een deputatie van den Ned. Landstand, vele hooge functionarissen van Staat en Beweging, van de rechterlijke macht enz. Jhr. mr. S. M. S. de Ranitz, waarnemend secr.-generaal en Mussert spraken woorden van afscheid. Na de beëindiging der plechtigheid, werd de doode per trein naar Lunteren ter bijzetting op de begraafplaats overgebracht. Op den doodenakker bevonden zich vele belangstellenden, onder wie het hoofd van den Ned. Landstand, boerenleider E. J. Roskam, met zijn echtgenoote, de secretaris-generaal van de N.S.B., ir. C. J. Huygen, en de waarnemend secretaris-generaal van het departement van Volksvoorlichting en Kunsten, jhr. mr. S. M. S. de Ranitz. Boerenleider E. J. Roskam voerde aldaar het woord, waarna de vader van den overledene dankte voor de betoonde deelneming.
(Vorig bericht Aanslag mr. Reydon 5430 B)

Cunerakerk te Rhenen gerestaureerd —
30 Aug. — Na jaren arbeid is thans de laatste hand gelegd aan het restauratiewerk van de Cunerakerk te Rhenen. De kerk zal in het najaar 1943 voor den dienst in gebruik worden genomen.
(V. b. 5359 A; photo's buiten tekst 5364a en 5436a)

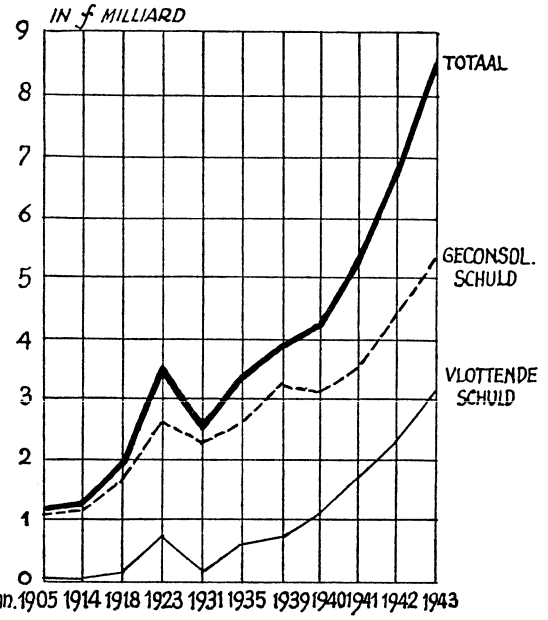
Economie, Financiën — Handel in Duitsche effecten —
30 Aug. — Het Verordeningenblad van 24 Augustus bevat een besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Financiën en van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, houdende wijziging van het besluit no. 150/1941 betreffende Duitsche effecten. Hierin wordt bepaald, dat aan artikel 3 van het besluit no. 150/1941 betreffende Duitsche effecten worden toegevoegd twee nieuwe leden, betrekking hebbende op de verklaring van geen bezwaar.

Aangifte Duitsche effecten —
30 Aug. — In de Staatscourant van 26 Augustus werd een beschikking afgekondigd inzake de aangifte en inlevering van waardepapieren. De secretaris-generaal van Financiën bepaalde daarin dat de voorschriften ook van toepassing zijn op aandeelen en andere geen vaste rente dragende waardepapieren, welke aan een Duitsche beurs tot officieele noteering zijn toegelaten. De verplichting tot aangifte ontstaat, wanneer de desbetreffende waardepapieren na 31 December 1941 zijn verworven en voor den eersten dag van eenige maand nog een waarde van ten minste 50.000 rijksmark vertegenwoordigen. De Nederlandsche Bank kan deze waardepapieren aan een Duitsche beurs doen vervreemden of overnemen tegen schuldbewijzen ten laste van het Duitsche rijk, welke zij ten name van den verkrijger in bewaring neemt. Voor de berekening van de bovenbedoelde waarde geldt de officieele noteering aan een Duitsche beurs per 31 December 1941 of de laatste daarvoor tot stand gekomen noteering. Deze beschikking treedt op 1 October 1943 in werking.
(V. b. Duitsche effecten 4587 B; Aanm. plicht 5419 A)

Wijziging betalingsverkeer met Italië en Albanië —
30 Aug. — In het Verordeningenblad van 24 Augustus is een verordening verschenen, waardoor de tot dusver bestaande verordening over de regeling van het be-

talingsverkeer tusschen Nederland en de Italiaansch-Albaneesche tolunie wordt opgeheven. Tevens wordt in de Nederlandsche Staatscourant de verordening gepubliceerd over de nieuwe betalingsvoorschriften, die in de plaats treden van de tot dusver bestaande regeling van het betalingsverkeer met Italië-Albanië.
(Vorig bericht Handelovereenk. m. Italië 5470 B)

Staatsschuld — Overzicht —
30 Aug. — De Statistiek der Rijksfinanciën 1942 geeft, een tabel van de ontwikkeling der Nationale Schuld, waaraan het onderstaande grafiekje werd ontleend.

Van 1 Januari 1905 tot 1 Januari 1943 steeg de gecons. schuld van 1.106 millioen, tot 5.331 gulden, de vlottende schuld van 13 millioen tot 3.117 millioen gulden.

1 Jan.	Gecons. schuld	Vlottende schuld (in ƒ millioen)	Totaal
1905	1.106	13	1.120
1914	1.148	13	1.161
1918	1.609	334	1.944
1923	2.728	837	3.566
1931	2.387	294	2.682
1935	2.700	661	3.362
1939	3.211	774	3.985
1940	3.140	1.077	4.217
1941	3.587	1.741	5.329
1942	4.463	2.394	6.857
1943	5.331	3.177	8.509

Daar deze cijfers steeds betrekking hebben op 1 Jan. is de recente 3½% leening 1943 ad ƒ 1 milliard nog niet opgenomen. **(Vorig bericht Staatsschuld 5619 A)**

Organisatie Verzekeringsbedrijf —
30 Aug. — In de Staatscourant van 25 Augustus werden ten aanzien van het verzekeringsbedrijf de volgende voorschriften gepubliceerd: Bij beschikking van den secretaris-generaal voor bijzondere economische zaken is een wijziging gebracht in de beschikking van de organisatie-commissie voor het bedrijfsleven inzake de organisatie van het verzekeringsbedrijf. Als uitsluitende vertegenwoordigster uit vakoogpunt van haar tak van bedrijf is ingesteld de hoofdgroep verzekering. Deze omvat: 1. de bedrijfsgroep schadeverzekering, welke wederom is onderverdeeld naar brand-, transport- en variaverzekering, waarvan de eerste twee te Amsterdam en te Rotterdam afdeelingen hebben: 1. de bedrijfsgroep levensverzekering en 3. de bedrijfsgroep makelaars, assurantiebezorgers en agenten. Alle betrokkenen zijn verplicht lid te zijn van het desbetreffende onderdeel der organisatie. Verder heeft genoemde secretaris-generaal de zittingsperiode van voorzitters en leden van de raden van bijstand van de hoofdgroep verzekering en haar onderdeelen geregeld en de hoofdgroep verzekering en de daartoe behoorende bedrijfs-, vak- en onder-vakgroepen de bevoegdheid toegekend op het haar toegewezen gebied van het bedrijfsleven uit vakoogpunt verordeningen te maken. Deze verordeningen behoeven de goedkeuring van genoemden secretaris-generaal in overeenstemming met den secretaris-generaal van het departement van handel, nijverheid en scheepvaart. Aan de hoofdgroep verzekering zijn ook enkele bevoegdheden overgedragen inzake de organisatie van het bedrijfsleven. Zoo kan zij op het gebied van het verzekeringswezen bedrijfsorganisaties instellen, opheffen of vereenigen, voorschriften geven omtrent het beheer en het gebruik van het vermogen van opgeheven of vereenigde bedrijfsorganisaties en de zittingsperiode regelen van door haar ingestelde of erkende bedrijfsorganisaties. **(Vorig bericht Org. Verz. bedr. 5419 A)**

A. DUITSCHLAND — Regeering — Himmler Rijksminister van Binnenl. Zaken; Frick rijksprotector van Bohemen en Moravië —
30 Aug. — De Führer heeft op 24 Augustus den rijksprotector in Bohemen en Moravië, Baron von Neurath, op zijn verzoek van deze functie ontheven. Tot Rijksprotector in Bohemen en Moravië heeft de Führer den Rijksminister van Binnenlandsche Zaken, dr. Frick, benoemd en hem ontheven van de functies van Rijks- en Pruisisch minister van Binnenlandsche Zaken, alsmede van die van algemeen gevolmachtigde voor het Rijksbestuur. Baron Von Neurath en dr. Frick blijven Rijksminister. De Führer heeft den leidenden staatssecretaris van het Rijksministerie van Binnenlandsche Zaken, Hans Pfundtner, op zijn verzoek op wachtgeld gesteld.
Tot Rijks- en Pruisisch minister van Binnenlandsche Zaken alsmede tot algemeen gevolmachtigde voor het Rijksbestuur heeft de Führer den Reichsführer ᛋᛋ en chef der Duitsche politie, Heinrich Himmler, benoemd. De Rijksarbeidsdienst ressorteert niet langer onder den Rijksminister van Binnenlandsche Zaken. De Reichsarbeitsführer staat als chef van een opperste Rijksorgaan onmiddellijk onder den Führer. Den Reichsarbeitsführer Hierl heeft de Führer titel, rang en bevoegdheden van een Rijksminister verleend. De benoeming van den nieuwen Rijksprotector heeft tot gevolg, dat de aan den ᛋᛋ-Oberstgruppenführer en Generaloberst der Polizei, Dalüge verstrekte opdracht, de zaken van den Rijksprotector als plaatsvervanger te leiden, is geëindigd. Den staatssecretaris bij den Rijksprotector in Bohemen en Moravië, Karl Hermann Frank, heeft de Führer benoemd tot staatsminister en hem in rang met de Rijksministers gelijkgesteld. De Führer heeft den Rijksminister Baron von Neurath en dr. Frick, den ᛋᛋ-Oberstgruppenführer en General-Oberst der Polizei Dalüge, alsmede den staatssecretaris Pfundtner in een persoonlijk schrijven zijn dank betuigd voor de groote diensten, aan het Duitsche volk bewezen.

Commentaar —
Het Intern. Informatiebureau schrijft naar aanleiding van deze wijzigingen: De mededeeling in zake de in eenige leidende instanties van het Duitsche burgerlijke bestuur aangebrachte wijzigingen heeft in Berlijnsche politieke kringen geenszins verrassing gewekt, daar men, gezien den hoogen leeftijd en den gezondheidstoestand van eenige betrokkenen, sedert geruimen tijd een dergelijke verandering verwachtte. Zoo kon de definitieve ontheffing van den Rijksprotector in Bohemen en Moravië, Freiherr von Neurath, die zooals bekend, wegens zijn geschokten gezondheidstoestand zich reeds sedert September 1941 van de directe leiding der bestuurszaken had teruggetrokken, met het oog op zijn hoogen leeftijd — hij vierde kortgeleden zijn 70sten verjaardag — slechts een kwestie van tijd zijn. Na vele jaren schitterende dienstprestaties in hoofdzaak in de buitenlandsche en laatstelijk ook in de binnenlandsche politiek, gaat Rijksminister von Neurath thans met pensioen.
In Rijksminister dr. Frick was voor Rijksminister von Neurath de aangewezen opvolger aanwezig: een buitengewoon ervaren bestuursdeskundige die kan terugzien op een even veelzijdige als succesvolle bestuursloopbaan, die haar hoogtepunt vond in zijn meer dan tienjarigen arbeid als Rijksminister van Binnenlandsche Zaken. Op dezen post heeft hij zich vooral tijdens de eerste jaren van het nationaal-socialistische Rijk groote verdiensten verworven bij den opbouw van een nieuw bestuur. Het feit, dat Freiherr von Neurath zoowel als dr. Frick Rijksminister en als zoodanig leden van de Rijksregeering blijven, doet zien dat de Führer van

hun uitstekende bekwaamheden ook verder bij beslissende kwesties van het centrale bestuur van het Rijk gebruik denkt te maken. Zijn buitengewoon waardevolle ervaringen en zakelijke kwaliteiten zal Rijksminister dr. Frick thans als Rijksprotector voor Bohemen en Moravië, dus op een van de belangrijkste posten, die het Duitsche Rijk te vergeven heeft, kunnen gebruiken. Het opheffen van de vacature, die door deze mutatie in de leiding van het Rijksministerie voor Binnenlandsche Zaken is ontstaan, door de benoeming van Himmler tot minister van Binnenlandsche Zaken lag — aldus de indruk van Berlijnsche politieke kringen — ook reeds voor de hand door het feit, dat de Reichsführer-SS in zijn hoedanigheid van chef der Duitsche politie reeds een belangrijk deel van het ressort van het Rijksministerie voor Binnenlandsche Zaken leidde. Deze benoeming biedt den besten waarborg, dat de leiding van de binnenlandsche politiek en van het binnenlandsch bestuur van het Rijk na de meer dan tienjarige ambtsvervulling van dr. Frick ook na deze wisseling gekenmerkt zal worden door dezelfde stabiliteit en vastheid. Heinrich Himmler staat bekend als een buitengewoon krachtige leiderspersoonlijkheid, die tot nu toe reeds op de meest verschillende gebieden op den voorgrond is getreden. De organisatorische opbouw van de Duitsche politie is evenzeer zijn werk als de stichting van de Waffen-SS, wier divisies zich in het verband van het Duitsche leger in den loop van den oorlog aan alle fronten hebben onderscheiden. Als Reichskommissar für die Sicherung und Festigung des deutschen Volkstums heeft hij bovendien ook op het gebied van de nederzetting en den landbouw zijn veelzijdigheid bewezen, zoodat met hem een energiek, met alle facetten van het openbare leven zeer goed bekend deskundige aan het hoofd van het binnenlandsche bestuur van het Rijk komt te staan, die waarschijnlijk de voorwaarde schept voor een verdere concentratie van krachten en sterkere samenbundeling van het inwendige front.

Met de benoeming van den Reichsarbeitsführer Hierl tot Rijksminister wordt voor hem, die gedurende zoo vele jaren pionier van den arbeidsdienst was, de verdiende waardeering uitgesproken, die evenzeer zijn werk, de organisatie van den Rijksarbeidsdienst en zijn krachtige inspanning voor den oorlog geldt.

Ook de benoeming van Karl Hermann Frank, tot nu toe staatssecretaris bij den Rijksprotector voor Bohemen en Moravië, tot staatsminister met den rang van Rijksminister, zal wel bedoeld zijn als welverdiende waardeering voor zijn meer dan vierjarigen arbeid op een zoo verantwoordelijke plaats, waar zijn uitstekende bekendheid met alle bijzonderheden van het Boheemsch-Moravische gebied steeds bijzonder tot zijn recht kwam.

(V. b. Kabinet 3164 C; Himmler 5239 D; Frick 1663 F; v. Neurath 4851 B; Dalüge 5480; Hierl 5319 A)

A. **ZWEDEN — Neutraliteitsschending —**

30 Aug. — Engelsche bommenwerpers hebben de Zweedsche neutraliteit geschonden. De Zweedsche generale staf deelt mede, dat in den nacht van 23 op 24 Augustus een aantal vreemde vliegtuigen op verschillende tijdstippen boven Zuid-Zweden hebben gevlogen. De Zweedsche luchtdoelartillerie schoot op de buitenlandsche vliegtuigen. Twee vliegtuigen, die later uit Engeland afkomstig bleken te zijn, moesten een noodlanding maken. De vliegtuigen werden vernield; de bemanningen geïnterneerd.

B. **FRANKRIJK — Emigrantenregeering — Comité der nationale bevrijding door geallieerden erkend —**

30 Aug. — Te Londen is op 27 Augustus officieel medegedeeld, dat de Engelsche regeering het Fransche dissidentencomité te Algiers heeft erkend. Ook de president der V.S. heeft op 26 Augustus de „voorwaardelijke" erkenning van het comité door de V.S. bekendgemaakt Radio-Moskou heeft medegedeeld, dat de Sovjet-Unie het comité eveneens heeft erkend.

(Vorig bericht 5620 D)

C. **ITALIE — Binnenland - Rome als open stad —**

30 Aug. — De Italiaansche regeering heeft, aldus werd 24 Augustus uit Rome gemeld, ter toepassing van haar formeele en openlijke mededeeling van 14 Augustus 1943, waarbij Rome tot „open stad" verklaard wordt, den H. Stoel en de Zwitsersche regeering verzocht, de regeeringen van Londen en Washington er van in kennis te willen stellen, dat zij de volgende maatregelen en besluiten genomen heeft:

De verdedigingswerken der stad Rome zijn buiten gebruik gesteld en aan de batterijen luchtdoelgeschut is bevel gegeven, het vuur niet te openen en aan de jachtvliegtuigen zich niet te bewegen boven Rome. Men is bezig met de verplaatsing van de Italiaansche en Duitsche bevelvoering der opereerende strijdkrachten alsmede de respectieve opereerende strijdkrachten, en wel op zoodanige wijze, dat er in de stad slechts een garnizoen zal verblijven, dat belast is met het handhaven van de openbare orde. Het spoorwegknooppunt van Rome zal, voor zoover het de militaire transporten betreft, niet meer gebruikt worden, noch voor werkzaamheden der verdeeling van wagons, noch voor die van laden en lossen, noch voor het stoppen en verblijven van militaire treinen. Het knooppunt zal aldus in den omtrek van Rome worden teruggebracht tot een eenvoudige lijn voor transitoverkeer zonder meer. Ten slotte is men bezig met het nemen van maatregelen om de militaire inrichtingen en de fabrieken voor wapenen en munitie naar buiten de stad te verplaatsen. **(Vorig bericht 5641 D)**

Reorganisatie van de pers —

30 Aug. — De Staatscourant publiceerde 29 Augustus nieuwe bepalingen voor de pers in oorlogstijd. Volgens deze bepalingen is voor de eigendomsoverdracht van persbedrijven toestemming noodig van den minister van Volksvoorlichting. De overdrachten, die plaats gehad hebben tusschen 24 Juli en 24 Augustus zijn nietig. De minister van Volksvoorlichting heeft het recht inzage te verlangen van de boeken der gesubsidiëerde persagentschappen en krijgt het recht, hiervoor commissarissen te benoemen. Voor de uitoefening van de functie van directeur of verantwoordelijk hoofdredacteur is toestemming noodig van den minister van Volksvoorlichting. Thans werkzame hoofdredacteuren enz. moeten binnen veertien dagen vergunning aanvragen. De minister van Volksvoorlichting kan, afgezien van de in de politiewet opgenomen gevallen, via de openbare macht opdracht geven, publicaties in beslag te nemen. In dringende gevallen nemen de provinciale prefect of de plaatselijke autoriteiten de maatregelen. De vergunning tot een publicatie wordt ingetrokken, wanneer de publicatie in strijd is met de belangen van de natie. De minister heeft de bevoegdheid, om in plaats van het intrekken der vergunning den verantwoordelijken redacteur te waarschuwen. De verordening trad op 4 Augustus in werking en is van kracht tot drie maanden na het einde van den oorlogstoestand. **(Vorig bericht reorg. pers 5616)**

Partijlidmaatschap voor overheidspersoneel verboden —

30 Aug. — Naar officieel bekendgemaakt werd, is het den prefecten en ambtenaren van het binnenlandsche bestuur in Italië voortaan verboden, lid te zijn van eenige politieke vereeniging of partij. Hetzelfde geldt voor leden van de Italiaansche politie en van de brandweer. **(Vorig bericht liquid. Fascisme 5642)**

D. **ENGELAND — Weermacht - Lord Mountbatten opperbevelhebber in Z. O.-Azië —**

30 Aug. — De Engelsche vice-admiraal Lord Louis Mountbatten is benoemd tot opperbevelhebber der Geallieerde strijdkrachten voor Zuid-Oost-Azië, zoo meldt de Britsche berichtendienst. In de hierover op 25 Augustus in Quebec uitgegeven verklaring wordt gezegd, dat besloten is een specialen opperbevelhebber voor Zuid-Oost-Azië te benoemen, die de operaties tegen Japan uit Indië en Ceylon zal leiden.

E. **BULGARIJE — Koning Boris overleden - Zijn zoon, Simeon II, bestijgt den troon —**

30 Aug. — De Bulgaarsche minister-president, Filof, heeft over de Bulgaarsche radio bekend gemaakt, dat koning Boris III op 28 Augustus om 17 uur 22 in het koninklijk paleis te Sofia is overleden. Koning Boris was reeds eenige dagen ernstig ziek.

In aansluiting op de proclamatie over den dood van koning Boris werd door den ministerraad een proclamatie tot het Bulgaarsche volk gericht, waarin werd medegedeeld, dat de troonopvolger, prins Simeon van Tirnovo (geb. 1937) onder den naam Simeon II van Bulgarije den troon bestegen heeft. Er zal een regentschapsraad ingesteld worden.

(Vorig bericht Koning Boris 5482 C; Simeon 2831 D)

Justitioneel verdrag met Duitschland —

30 Aug. — Op het ministerie van Buitenlandsche Zaken zijn op 26 Augustus in aanwezigheid van den Bulgaar-

schen minister van Justitie, dr. Partoff, en den Rijksminister van Justitie, dr. Thierack, een Duitsch-Bulgaarsch uitleveringsverdrag en een verdrag in zake gerechtelijke bescherming en hulp in civiele zaken onderteekend. De nieuwe rechtsverdragen zijn tot stand gekomen in den geest der Duitsch-Bulgaarsche vriendschap en zullen de goede samenwerking op het gebied der Duitsche en Bulgaarsche rechtspleging nog nauwer maken.

A. **CANADA — Britsch-Amerikaansche conferentie - Slotcommuniqué —**

30 Aug. — De Britsche berichtendienst publiceerde 24 Aug. de formeele verklaring, die Churchill en Roosevelt te Quebec hebben uitgegeven.

In deze verklaring wordt o.m. gezegd, dat de Engelsch-Amerikaansche oorlogsconferentie, die op 11 Augustus is begonnen onder auspiciën van de Canadeesche regeering, haar werkzaamheden heeft beëindigd. Het geheele gebied der „wereldoperaties" en de gebeurtenissen, die sedert de laatste ontmoeting tusschen Roosevelt en Churchill te Washington eind Mei '43 ontstaan zijn, zijn bestudeerd. Verder zijn de noodige beslissingen genomen om de acties der strijdkrachten van beide naties te waarborgen. Het communiqué stelt in het licht, dat een volmaakte doelstelling en eenheid in de oorlogvoering behouden moet blijven. Voorts wordt in de verklaring gezegd, dat in de toekomst waarschijnlijk met vrij korte tusschenpoozen conferenties tusschen Roosevelt en Churchill gehouden zullen worden. Er wordt op gewezen, dat de militaire besprekingen der drie stafchefs der geallieerde strijdkrachten in den grootsten omvang betrekking hebben gehad op den oorlog tegen Japan en een doeltreffende hulp voor Tsjoengking-China. De vertegenwoordiger van Tsjiang Kai-sjek de minister van Buitenlandsche Zaken, Soeng, is bij deze besprekingen tegenwoordig geweest. Op alle gebieden hebben Roosevelt en Churchill de aanbevelingen der geallieerde stafchefs goedgekeurd. Verder wordt in het communiqué verklaard, dat ook een overeenkomst tot stand is gekomen ten aanzien van de politieke problemen. Er werd besloten, afgezien van eenigerlei driemogendhedenconferentie, waartoe wellicht met de Sovjet-Unie een overeenkomst bereikt zou kunnen worden, een tweede conferentie voor het einde van het jaar tusschen de bevoegde Britsche en Amerikaansche instanties te houden. Een volledig rapport omtrent de besluiten, voor zoover die den oorlog tegen Duitschland en Italië raken, zal de Sovjet-regeering worden toegezonden. Ten slotte wordt in het communiqué gezegd, dat men tijdens de conferentie ook aan het probleem der betrekkingen met het Fransche dissidentencomité bijzondere aandacht heeft geschonken. Er wordt gezegd, dat in dit verband binnenkort een verklaring zal worden afgelegd door een aantal geallieerde regeeringen.

Verklaring van Churchill —

Ten overstaan van persvertegenwoordigers heeft Churchill op 24 Augustus o.m. verklaard, dat plannen voor een korten en voor een op langen termijn berekenden oorlog tegen Japan zijn ontworpen. Soeng is op de hoogte gebracht van deze plannen. Voorts deelde Churchill mede, dat Roosevelt uitvoerig gesproken heeft over de problemen in het Zuidwesten van den Stillen Oceaan en in Tsjoenking-China.

Rede van Roosevelt —

President Roosevelt heeft op 25 Augustus te Ottawa een rede voor het Canadeesche parlement uitgesproken, waarin hij o.m. heeft gezegd, dat te Quebec op „opbouwende wijze" is gesproken over het gemeenschappelijke doel der geallieerden in dezen oorlog. Evenzoo is op de conferentie het vaste besluit der geallieerden, „in zoo kort mogelijken tijd de overwinning te bevechten", tot uiting gekomen. Voorts zeide hij het te betreuren, te moeten zeggen, dat vele Amerikanen en Canadeezen, hoofdzakelijk om politieke redenen wenschen, dat de Amerikaansche regeering zich uit den oorlog op den Atlantischen Oceaan en in de Middellandsche Zee terugtrekt en haar macht gebruikt om de Japanners van de Aleoeten te verdrijven. Ten slotte verklaarde hij, dat op de conferentie te Quebec „de verstandigste adviseurs" het streven der V.S. op den Atlantischen Oceaan hebben gesteund, evenals de krachtsinspanning in het Zuid-Westen van den Stillen Oceaan.

(Vorig bericht Conf. Quebec 5643 I)

B. **ZWITSERLAND — Léon Nicole in arrest —**

30 Aug. — De Zwitsersche communist Léon Nicole is 20 Augustus gearresteerd, daar het onderzoek dat op het oogenblik tegen Nicole gaande is wegens overtreding van verschillende besluiten van den bondsraad, de arrestatie noodzakelijk maakte, aldus wordt te Bern officieel meegedeeld.

(Vorig bericht Comm. partij 4466 C)

C. **ARGENTINIE — Nationale partij ontbonden —**

30 Aug. — De nationale Argentijnsche partij Patria heeft zichzelf ontbonden. De huidige Argentijnsche regeering, aldus de leider van Patria, vertegenwoordigt de ware idealen van het Argentijnsche volk, zij wenscht sociale rechtvaardigheid en verankering van de Hispano-Argentijnsche traditie. Onder deze omstandigheden is Patria overbodig geworden.

(Vorig bericht Partijwezen 5628 F.)

D. **CHILI — Overeenkomsten met Argentinië —**

30 Aug. — De Chileensche minister van Buitenlandsche Zaken, Fernandez, en de Argentijnsche minister van Buitenlandsche Zaken, Storni, hebben op 24 Augustus te Buenos Aires drie belangrijke overeenkomsten onderteekend. In het eerste verdrag wordt voor het eerst in de geschiedenis van Amerika het beginsel van de tolunie tusschen twee souvereine staten aanvaard. Beide regeeringen zijn besloten, dit nauwe contact zoo spoedig mogelijk uit te voeren. De desbetreffende commissies van Argentinië en Chili moeten voor het einde van het jaar haar werk voltooien. Derhalve zouden op 30 Januari 1944 de beginselen voor de tolunie tusschen Chili en Argentinië definitief zijn vastgelegd. Het tweede verdrag regelt verkeersaangelegenheden tusschen beide landen. Het voorziet in de uitbreiding van reeds bestaande en het aanleggen van nieuwe wegen en mogelijkheden van verbinding. In het derde verdrag wordt de bouw van een tunnel door de Andes tusschen Mendoza en Chili voorgesteld, opdat het verkeer onafhankelijk van de weersgesteldheid het geheele jaar door kan worden gehandhaafd, hetgeen tot dusver in de wintermaanden onmogelijk was.

E. **SPANJE — Diplomatieke besprekingen met Engeland - Garantie inzake onafhankelijkheid —**

30 Aug. — Het Spaansche Vicesecretariaat voor Volksopvoeding heeft betreffende de eenige dagen geleden tusschen den Chef van den staat, generaal Franco, en den Engelschen ambassadeur in Madrid, Sir Samuel Hoare, gevoerde besprekingen de volgende verklaring uitgegeven: „Volgens berichten uit officieele kringen zijn de tusschen den Engelschen ambassadeur en den staatschef in La Coruna gevoerde besprekingen gedragen geweest door een hartelijken toon. Twee interessante feiten kunnen als resultaat van het bezoek, waartoe sedert langen tijd een voorstel was gedaan en dat de Britsche ambassadeur voor zijn vertrek naar Engeland heeft gebracht, in het licht gesteld worden: 1. De door Groot-Brittannië gegeven garanties voor de onafhankelijkheid en de integriteit van het Spaansche territorale gebied, der Spaansche koloniën en van het Spaansche protectoraat; 2. Het volstrekte ontbreken van bedreigingen of vooringenomenheden en ontoegeeflijkheid die de vrijheid van handelen der regeering zouden kunnen benadeelen en waarover de pers van eenige landen voorbarig en tendentieus berichten gepubliceerd heeft. De vertegenwoordiger van Groot-Brittannië en generalissimus Franco herhaalden wederkeerig hun voornemen om de vriendschap tusschen de beide landen mogelijk te maken en de betrekkingen te intensifieeren". **(V. b. Dipl. betr. m. Engel. 5401 K)**

Regeering - Monarchisme —

Aan de Telegraaf van 26 Augustus ontleenen wij:

Nadat tot voor kort de Britsche bladen door de bank een dreigenden toon tegen Franco aansloegen en hem onverbloemd te verstaan gaven, dat hij zijn boeltje maar moest pakken, is plotseling een wending ingetreden. Door de pers circuleerde het bericht, dat de onlangs tot het Katholicisme overgegane Britsche gezant in Spanje, de vroegere minister van Buitenlandsche Zaken, sir Samuel Hoare, een langdurige bespreking met Franco had. Terstond was de toon der Britsche bladen vriendelijker en de „Catholic Herald" commentarieerde goedig, dat het er voor Franco nog zoo slecht niet uitzag! Indien hij maar de Falange wilde ontbinden, zou hij van Britschen en Amerikaanschen steun verzekerd zijn! Intusschen had Hoare ook be-

sprekingen met den minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Jordana. Memoreeren we tevens, dat de Spaansche gezant in Londen, hertog d'Alva, verschillende malen een pendeltocht tusschen Londen en Madrid maakte. In hoeverre deze besprekingen in nabij of verwijderd verband staan met het tevens gemelde bezoek van den Britschen commandant van Gibraltar aan den Spaanschen commandant van Cadiz en met dat van den Spaanschen commandant over Marokko aan Jordana, blijft vooralsnog onbeantwoord.
Op de Britsche suggesties gaf Franco zelf een duidelijk antwoord, toen hij dit weekeinde onverwacht een pelgrimstocht der Falange bijwoonde en daar van den partij-minister Arrese een kunstig bewerkten pelgrimsstaf in ontvangst nam.
De Spaansche nationalistische staat heeft van meet af sterke monarchistische tendenzen gevoed. Vele diplomaten en politici om Franco o.a. de Spaansche gezant in Londen, staan als monarchist bekend. Ter illustratie diene voorts een bericht van United Press van 23 Juni, volgens hetwelk de in Rome verblijvende 30-jarige Spaansche troonpretendent, Don Juan van Bourbon, graaf van Barcelona, een brief aan Franco richtte, met het verzoek, het éénpartijsysteem der Falange op te heffen. Don Juan betoogde, dat het regiem, niet van langen duur kon zijn, omdat het uitsluitend op één persoon is opgebouwd, omdat het van de Falange afhankelijk is en omdat de Spaansche neutraliteit door de wereld opgevat wordt, alsof Spanje een der beide oorlogspartijen begunstigde.
„Ils n'ont rien appris, ni rien oublié" zei reeds Talleyrand van de onverbeterlijke Bourbons. De koningszoon heeft kennelijk vergeten, dat niet het koningshuis, doch Franco Spanje van den ondergang gered heeft, dat de Falange de voltrekker van een sociale revolutie is, noodzakelijk geworden, omdat het koningshuis met zijn patriarchalen omslag en middeleeuwsche grandezza duidelijk blijk gegeven had, dat het iederen zin voor de behoeften van een moderne samenleving miste.
Franco is ook op deze suggestie het antwoord niet schuldig gebleven. In een rede voor den Nationalen Raad der Falange, op 17 Juli j.l. verklaarde hij, dat het liberalistisch-kapitalistische systeem voor altijd moest verdwijnen en dat als probleem der actualiteit enkel de vraag belangrijk was, of Europa voldoende krachten bezit om het communisme te overwinnen. „Het Spaansche volk heeft een liberale monarchie en een republiek met een volksfront beleefd en weet daardoor, dat enkel een sterk eenheidsregiem in staat is het vaderland te redden". Op 18 Juli, den 7den verjaardag van de nationale revolutie, voerde Franco het woord tot 75.000 arbeiders. „Onze beweging is de onverbiddelijkste tegenstandster van het communisme. Er zijn slechts twee mogelijkheden, óf wij moeten trouw staan om een sterk en krachtig verankerd regiem óf wij zullen in een doodelijke anarchie vervallen, waaruit geen redding meer mogelijk is".
Op 17 Juli sneed Franco ook het probleem van het herstel der monarchie aan, actueel geworden door een adres van 26 Cortesleden, die een direct herstel eischten. Een van zijn onderteekenaars, Manuel Halcon, kanselier van den Raad der Hispaniteit, was om die reden uit zijn functie ontslagen. Hierover zei Franco: „Onze doctrine sluit de mogelijkheid niet uit, dat het door ons geschapen regiem op zekeren dag den vorm van een monarchie aanneemt. Deze toezegging, die we namens de meerderheid van het Spaansche volk en een groot deel van onze beweging voor de historische bestendigheid van ons land gedaan hebben, mag echter nooit als voorwendsel ter dekking van vreemde kuiperijen dienen. Derhalve zal het u duidelijk zijn, waarom wij al diegenen uitschakelen, die ten overstaan van moeilijkheden hun eed ontrouw worden en wantrouwen tegen den stuurman trachten te zaaien".

A. **INDIE — Hongersnood - Aanbod van Bose tot rijstlevering —**
30 Aug. — De president van de Indische onafhankelijkheidsliga en opperbevelhebber van het Indische nationale leger, Soebhas Chandra Bose, heeft 25 Augustus voor radio Sjonan verklaard: De onafhankelijkheidsliga is op grond van de berichten over een zwaren hongersnood in Br.-Indië, vooral in de provincies Bengalen en Calcutta, zeer bezorgd voor het welzijn van de Indiërs en heeft alles geprobeerd om hulpmaatregelen te treffen. Ik ben thans in staat bekend te maken, aldus Bose, dat de voorbereidingen daartoe getroffen zijn. Honderdduizend ton rijst ligt te wachten om ter leniging van den hongersnood naar Br.-Indië te worden verscheept. Deze rijst ligt in een geschikte haven in de nabijheid van Br.-Indië opgeslagen. Zoodra de Britsche regeering zich bereid verklaart, de levering aan te nemen, zal ik de haven en bevoegde instantie bekendmaken, vanwaar de rijst kan worden afgenomen. Ik zal dan ook de Japansche regeering verzoeken om een garantie van een veilig geleide voor het rijsttransport. Hierop kunnen nog meer transporten voor de hongerlijdende bevolking in Br.-Indië volgen, zoodra het aanbod is aangenomen. Ik hoop, dat de Britsche regeering het zonder dralen zal aanvaarden, daar hier sprake is van een humaan aanbod. Daardoor kunnen honderdduizenden mannen, vrouwen en kinderen in Br.-Indië gered worden.
(Vorig bericht Bose 5572 D)

B. **RELIGIE — Duitsche bisschopsconferentie in Fulda**
30 Aug. — De conferentie der Duitsche bisschoppen werd 17 Augustus te Fulda geopend. De 26 officieele leden der conferentie waren allen met uitzondering van kardinaal dr. Bertram aanwezig, terwijl de bisschoppen van de Ostmark twee vertegenwoordigers zonden, evenals die van het protectoraat.
Te Fulda zijn vier herderlijke brieven samengesteld en goedgekeurd. De belangrijkste geeft richtlijnen voor het kerkelijk leven in het komende, vijfde oorlogsjaar en zal waarschijnlijk in de tweede helft van September worden voorgelezen. De andere herderlijke brieven schijnen aan zuiver godsdienstige kwesties gewijd te zijn, zooals de opvoeding van de jeugd, het godsdienstonderwijs, de godsdienstoefeningen voor geëvacueerden en in Duitschland te werk gestelde vreemdelingen, enz. Het presidium van het Duitsche episcopaat blijft ook het volgend jaar berusten bij kardinaal Bertram te Breslau, die permanent wordt vervangen door bisschop von Preysing te Berlijn.
(V. b. R.K.-kerk 5603 G; Conf. te Fulda 4796 A)

C. **ZWEDEN — Buitenland - Incident met Duitsche zeestrijdkrachten —**
30 Aug. — Duitsche zeestrijdkrachten hebben den 25sten Augustus in het voor de visscherij verboden waarschuwingsgebied van het Skagerrak verscheiden visschersvaartuigen ontdekt. De vaartuigen werden door waarschuwingsschoten opmerkzaam gemaakt, dat zij zich in het waarschuwingsgebied bevonden. Zij verwijderden zich daarna. Des avonds werden de vaartuigen wederom op dezelfde plaats midden in het Duitsche waarschuwingsgebied aangetroffen. De Duitsche zeestrijdkrachten constateerden bovendien, dat van de den nacht te voren gelegde zeven lichtboeien er nog slechts één brandde en dat de overige hetzij ontbraken of door uitschroeven van den schakelaar en verwijdering van het topteeken onbruikbaar waren gemaakt. Bij de aankomst van de Duitsche oorlogsvaartuigen trokken de visschersbooten zich snel terug en trachtten te ontkomen. Zij werden met artillerie beschoten en twee booten werden tot zinken gebracht. De vaartuigen hebben derhalve tweemaal op denzelfden dag zich in het waarschuwingsgebied bevonden. Zij hebben zich aldus schuldig gemaakt aan een stelselmatige en opzettelijke overtreding van het verbod tot varen in het Duitsche waarschuwingsgebied. Een onderzoek van den Zweedschen marine-attaché heeft bevestigd, dat het Zweedsche vaartuigen zijn geweest.
Het optreden van de Zweedsche booten is niet slechts in strijd met de neutraliteit, doch vormt een directen steun voor de vijanden van Duitschland. De Duitsche gezant te Stockholm heeft namens de Rijksregeering tegen dit optreden van Zweedsche visschersvaartuigen door een stap bij den minister van Buitenlandsche Zaken ernstig geprotesteerd en de verwachting van de Rijksregeering uitgesproken, dat de Zweedsche regeering de schuldigen op gepaste wijze ter verantwoording zal roepen. De Rijksregeering heeft verder medegedeeld, dat de Duitsche zeestrijdkrachten na deze gebeurtenis opdracht zullen ontvangen de tot nu toe vaak bij het overschrijden van de grenzen van het waarschuwingsgebied getoonde soepelheid te laten varen en in de toekomst tegen dergelijke vaartuigen op de vereischte wijze op te treden.

D. **EGYPTE — Wafdpartij —**
Het Anatolische telegraafagentschap meldt, dat de Egyptische ministerpresident, Nahas Pasja, een aantal invloedrijke persoonlijkheden buiten de Wafdpartij heeft gesloten.
(Vorig bericht 3213 E)

DE WERELDOORLOG

A. DUITSCHLAND EN ITALIE — Taganrog ontruimd - 377.000 brt. Anglo-Amerikaansche handelstonnage in Augustus vernietigd - Engelsche landing in Zuid-Italië —

OOSTELIJK FRONT —

Hoofdkwartier van den Führer, 29 Aug. — In den Zuidelijken sector van het Oostelijke front duren de hevige gevechten voort.

30 Aug. — De stad Taganrog is door de Duitsche troepen, na verwoesting van alle militaire installaties ontruimd in het kader van de elastische verdediging, waarmede de Duitsche leiding het hoofd biedt aan het bolsjewistische offensief en die van de Sowjets steeds grootere offers in bloed vergt. In de laatste twee dagen verloren de bolsjewisten 467 tanks en 82 vliegtuigen.

31 Aug. — De vijand zette zijn aanvallen op den Zuidelijken en Centralen sector van het Oostelijke front met onverminderde hevigheid voort. 91 bolsjewistische tanks werden stukgeschoten.

1 Sept. — Verscheidene Sovjet-aanvallen tegen de stellingen aan het Koebanbruggenhoofd stortten ineen. In het gevecht gebied ten W. van de Mioes, ten W. van Charkov, in het gebied van Rilsk, Sjevsk, en ten W. van Wjasma mislukten talrijke bolsjewistische aanvallen. De Sovjets verloren 184 vechtwagens.

2 Sept. — Door tegenaanvallen werden op enkele plaatsen doorgedrongen bolsjewistische strijdkrachten opgevangen en deels met zware verliezen teruggeworpen. 120 tanks werden stukgeschoten. De luchtmacht vernietigde in de periode van 30 Augustus tot 1 September 127 bolsjewistische vliegtuigen.

3 Sept. — In den Zuidelijken sector werden aanvallen van de Sovjets in de gebieden ten Westen van de Mioes en in het bijzonder ten Westen van Charkof afgeslagen. In den centralen frontsector zijn zware gevechten in de gebieden van Ssefsk, ten Zuidwesten en ten Westen van Wjasma aan den gang. Over den afgesloten slag in de bocht van Orel, wordt na beëindiging van de volgens het plan uitgevoerde ontruiming van dit gebied, thans nog gemeld: Onder bevel van generaal-veldmaarschalk von Kluge en Generaloberst Model, hebben troepen van het leger, doeltreffend ondersteund door vliegende formaties van het luchtwapen en van de luchtdoelartillerie, die onder bevel van Generaloberst Ritter von Greim stonden, in de bocht van Orel in een materieelslag van de grootste afmetingen, stand gehouden tegenover een groot concentrisch bolsjewistisch offensief van elf armeeën. Den vijand is trots zijn geweldige numerieke meerderheid de beoogde doorbraak door het Duitsche front niet gelukt. Op den tegenstand van de Duitsche troepen zijn alle stormaanvallen van den vijand gebroken. De bloedige verliezen van den vijand zijn zeer zwaar. Hij verloor meer dan 14.000 gevangenen; 5114 tanks en 854 kanonnen werden vernietigd en 2119 vliegtuigen neergeschoten.

Overzicht —

4 Sept. — De negende week van het Sovjet-offensief staat, naar de militaire correspondent van het D.N.B. verklaart, in het teeken van de mobilisatie van nieuwe strijdkrachten der bolsjewisten, die uit de rustige sectoren van het front en uit de achterwaartsche verbindingen alles weghalen om opnieuw te probeeren hun zomeroffensief verder voort te zetten, daar de kleine en door de ruimte beperkte successen in geen verhouding staan tot den geweldigen omvang van de in den strijd geworpen troepen en materiaal. De elastische afweer is nog steeds het kenmerk van de Duitsche oorlogvoering. Sedert de ontruiming van Charkof worden twee tendenzen van de Duitsche oorlogsvoering steeds duidelijker:

1. Een defensieve oorlogsvoering.
2. Een doelmatig prijsgeven van terrein, omdat dit op een bepaald tijdstip de geschikste vorm is voor het benadeelen van de bolsjewisten. Hierdoor wordt het terugschuiven van het front op verschillende punten verklaard.

ZUIDELIJK FRONT —

29 Aug — Duitsche vliegtuigen plaatsten in de haven van Augusta bomtreffers op voor anker liggende schepen. Drie schepen met te zamen een inhoud van 18.000 ton, alsmede een kruiser en een speciaal transportschip, werden beschadigd. Tarente, Cosenza en Terni, alsmede plaatsen in de provincies Napels en Cosenza werden door geallieerde formaties vliegtuigen aangevallen.

30 Aug. — Aan de Oostkust van Sicilië vielen formaties van de Duitsche en Italiaansche luchtmacht schepen aan in de wateren van Augusta. Zij vernietigden twee tankschepen met een gezamenlijken inhoud van 16.000 brt., alsmede twee andere schepen. Voorts plaatsten Duitsche gevechtsvliegtuigen voltreffers van zwaar kaliber op een vijandelijk slagschip en op een kruiser.

31 Aug. — Groote formaties geallieerde vliegtuigen hebben aanvallen ondernomen op Orte, in de omgeving van Napels, in de provincie Salerno en op Catanzaro, waarbij aanzienlijke schade werd aangericht. Een tamelijk sterke Engelsche groep van 400 man heeft 29 Augustus ten Zuidwesten van Reggio (Calabrië) een landingspoging gedaan. De tegenmaatregelen hebben er toe geleid, dat deze groep tot op 30 man, die zich in de bergen schuilhouden en afzonderlijk gevangen genomen worden, vernietigd werd.

1 Sept. — Vijandelijke vliegtuigen hebben op 31 Augustus Pisa, Pescara, Salerno, Cosenza en Catanzaro gebombardeerd. Er werd aanzienlijke schade aangericht en er vielen talrijke slachtoffers.

3 Sept. — In de ochtenduren van 3 September zijn Engelsche troepen op de Zuidwestpunt van Calabrië geland. Gevechten met Duitsche en Italiaansche beveiligingstroepen zijn aan den gang.

Naar alle waarschijnlijkheid bevindt zich in Calabrië voorloopig ongeveer een vijandelijke divisie, die van Sicilië uit overstak naar de omgeving van Reggio Het verrassingsmoment speelt naar het oordeel van Berlijsche militaire kringen geen rol, omdat sedert langen tijd met een dergelijke mogelijkheid rekening was gehouden.

ZEEOORLOG —

29 Aug. — In de Westsiberische Zee boorden Duitsche duikbooten uit kleine konvooien drie schepen met een gezamenlijken inhoud van 12 000 B.R.T. in den grond. Duitsche onderzeebooten brachten in de Middellandsche Zee drie schepen met een gezamenlijken inhoud van 20.000 B.R.T. tot zinken en brachten door torpedotreffers ernstige schade toe aan een groot troepentransportschip.

31 Aug. — Duitsche duikbooten brachten in de Middellandsche Zee en in de randgebieden van den Atlantischen Oceaan vijf schepen met een gezamenlijken inhoud van 34.000 brt., een torpedojager en vier transportzeilbooten tot zinken. Zij torpedeerden voorts een tankschip van 10.000 ton en schoten boven den Atlantischen Oceaan vier vijandelijke vliegtuigen neer.

1 Sept. — Marine en luchtmacht brachten in de maand Augustus tot zinken: 2 kruisers, 6 torpedojagers een duikboot, een mijnenveger en 5 motortorpedobooten en beschadigden: een slagschip, 10 kruisers, 9 torpedojagers, 5 motortorpedobooten, alsmede vijf andere oorlogsschepen. Voorts werden 70 koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 377.000 b.r.t. alsmede 4 transportzeilschepen, vernietigd en 125 andere schepen met rond 580.000 b.r.t. getroffen.

WESTELIJK FRONT —

31 Aug. — Sterke Engelsche luchtstrijdkrachten vielen in den afgeloopen nacht West-Duitsch gebied aan, vooral de steden München-Gladbach en Rheydt. De vernielingen en de verliezen onder de bevolking zijn aanzienlijk. 25 der aanvallende Britsche bommenwerpers werden neergeschoten.

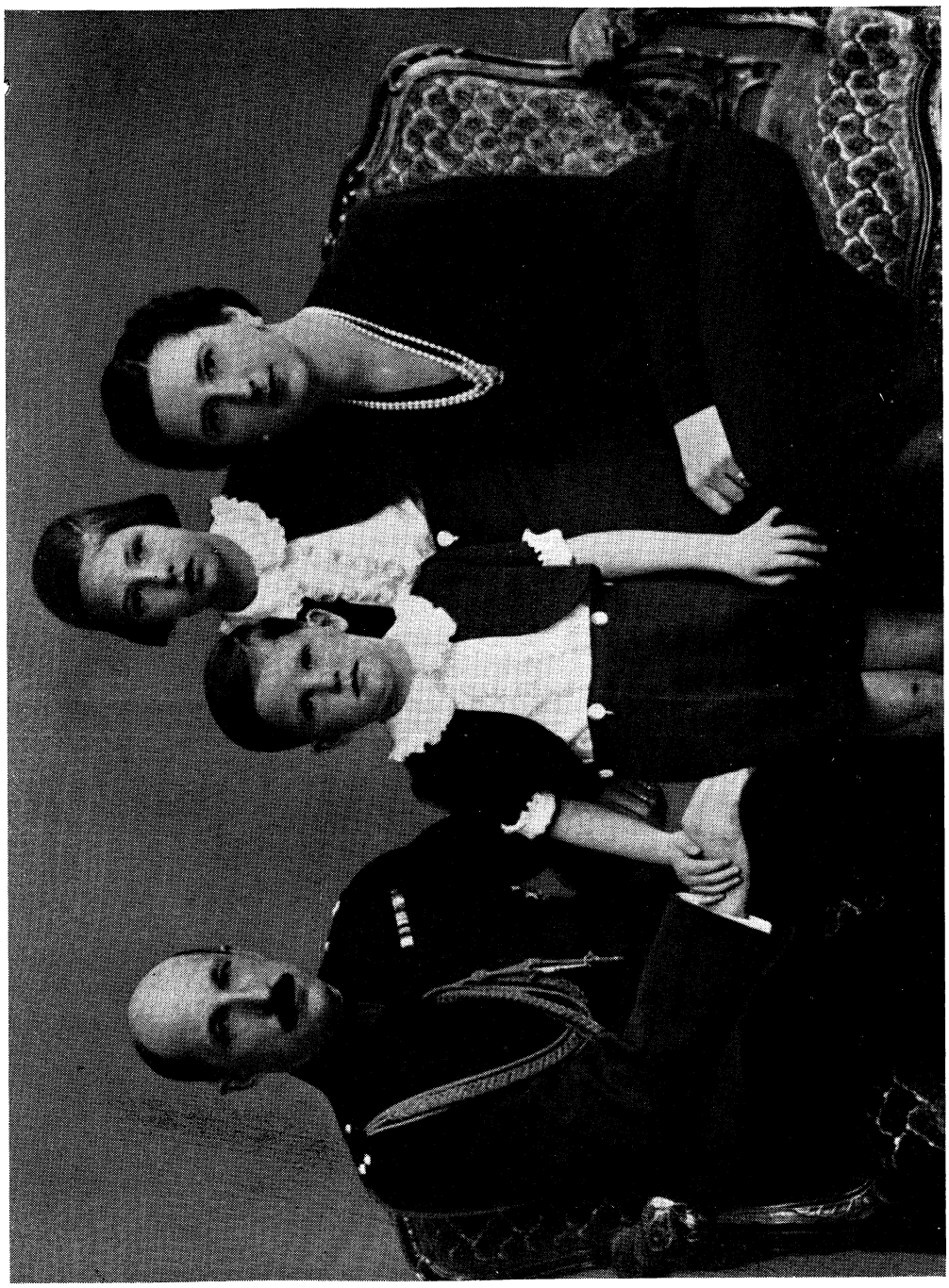
1 Sept. — In den afgeloopen nacht vielen sterke Britsche luchtstrijdkrachten het gebied van Groot-Berlijn aan. Nachtjagers sloegen in samenwerking met luchtdoelgeschut en zoeklichten de formaties uiteen, zoodat de beoogde geconcentreerde uitwerking achterwege bleef. In enkele stadswijken alsmede in de omgeving van de Rijkshoofdstad ontstonden voor een deel aanzienlijke vernielingen. De bevolking leed geringe verliezen. 51 Britsche toestellen werden neergeschoten.

(Vor. ber. Krijgsverr. 5645 A)

B. JAPAN — Amerikaansche landing op Arundel —

1. Sept. — In het legerbericht van generaal Mac Arthur wordt de landing van Amerikaansche troepen op het eiland Arundel (bij Nieuw-Georgië) gemeld. De Amerikaansche landingstroepen, aldus het communiqué, zijn bij de operaties niet op Japanschen tegenstand gestuit.

(V b. Krijgsverr. 5646 A)

Vijlen koning Boris III van Bulgarije met vrouw en kinderen. In het midden op de in 1941 gemaakte foto, prins Simeon, die thans als opvolger van zijn vader tot koning werd uitgeroepen.

(foto Transocean-Fellinga)

DE WERELDOORLOG IN DATA

RECAPITULATIE VAN 1 SEPTEMBER – 31 DECEMBER 1939

Vrijdag 1 September — Opperbevel der Duitsche weermacht maakt bekend: Op bevel van den Führer en oppersten bevelhebber, heeft de weermacht de actieve bescherming van het Rijk overgenomen. „Ter vervulling van haar opdracht, het Poolsche geweld weerstand te bieden, zijn troepen van het Duitsche leger hedenmorgen vroeg tot den tegenaanval overgegaan". De Duitsche Rijksdag bijeen. Danzig met het Groot-Duitsche Rijk vereenigd. De gezanten van Engeland en Frankrijk overhandigen 's avonds aan den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken, Von Ribbentrop, twee gelijkluidende nota's: Duitsche troepen moeten zich direct uit Polen terugtrekken, anders zullen beide regeeringen hun bij verdrag aangegane verplichtingen tegenover Polen nakomen. Frankrijk en Engeland kondigen de totale mobilisatie af. Oproep van Roosevelt, niet de burgerbevolking te bombardeeren.
2 Sept. — Min. van Defensie van Slowakije, generaal Catlos, roept de Slowaken op, de wapenen tegen de Polen op te nemen. Bemiddelingsvoorstel van Mussolini door Frankrijk en Duitschland geaccepteerd, door Engeland en Polen verworpen.
3 Sept. — 9 uur. Britsche gezant in Berlijn, Henderson, overhandigt ultimatum Duitschland moet binnen twee uur vijandelijkheden staken. 11.15 uur. Britsche minister van Buitl. Zaken, Lord Halifax, deelt den Duitschen gezant in Londen mede, dat Engeland zich vanaf dat moment met Duitschland in oorlog beschouwt. Radiorede van Chamberlain.
12.30. De Fransche gezant te Berlijn, Coulondre, overhandigt Von Ribbentrop nota, dat Frankrijk zich vanaf 17 uur met Duitschland in oorlog beschouwt. Radiorede van Daladier.
De Führer begeeft zich naar het front in het Oosten. Winston Churchill als eerste Lord der Admiraliteit in gereorganiseerd oorlogsministerie opgenomen; Eden minister der Dominions. Nederland verklaart neutraal te blijven. Duikbootoolog afgekondigd. Poolsche Bloed-Zondag in Bromberg.
4 Sept. — Eerste Britsche oorlogshandeling. In den nacht van 3 op 4 Sept. vallen Britsche vliegtuigen Wilhelmshaven en Cuxhaven aan. Engeland kondigt blokkade af. Reorganisatie Belgisch kabinet.
5 Sept. — Kattowitz, Königshütte, Bromberg, Graudenz, Krakau in Duitsche handen. Engelsch witboek over de Poolsche kwestie. Eerste Duitsche witboek over de oorzaak van den oorlog. In Z.Afrika wordt generaal Hertzog door generaal Smuts als minister-president opgevolgd, die diplomatieke betrekkingen met Duitschland verbreekt. Roosevelt kondigt in een radiorede de neutraliteit der USA af.
6 Sept. — Poolsche regeering van Warschau naar Lublin. Op grond van neutraliteitswet verbiedt Roosevelt uitvoer van oorlogstuig.
7 Sept. — Eerste Britsche troepen landen in Frankrijk. Duitschland voert distributie in. Franco's aanmaning den oorlog te localiseeren. Warschau tot vestingstad verklaard. Poolsche radio roept bewoners van Warschau op, zich met alle middelen, barricades en sabotage, tegen de oprukkende Duitschers te verzetten. Egypte en Irak verbreken diplomatieke betrekkingen met Duitschland.
8 Sept. — Bombardement van Warschau. Mussolini geeft het parool uit: „Werken en zwijgen". Japan eischt terugroeping van Britsche en Fransche troepen uit het Verre Oosten.
9 Sept. — Goering geeft overzicht van mishandelingen, door Polen op Duitschers gepleegd, tijdens maand Augustus. Canada verklaart Duitschland den oorlog. Roosevelt verhoogt staand leger tot 700.000 man. Dagorder generaal Reynders. Sowjet-Unie roept nieuwe lichtingen op. Lodz bezet.
10 Sept. — Voor den eersten maal dringen Fransche voorposten op Duitsch gebied door.
11 Sept. — Poolsch leger ten W. van Weichsel vernietigd. Warschau ingesloten. België laat Kanaalkust door troepen bezetten.
12 Sept. — Posen en Westpruisen bij Groot-Duitsche Rijk ingelijfd. Reichsführer SS-Himmler plaatsvervanger van Dr. Frick als gevolmachtigde voor het Rijksbestuur. Engeland en Frankrijk vormen een opperste oorlogsraad. Conferentie der Oslostaten in Brussel. Japan opent nieuw offensief tegen Tsjangkaisjek.
13 Sept. — Reorganisatie Fransche regeering; Bonnet min. v. Justitie; Daladier neemt Buit. Zaken over.
14 Sept. — Lord Halifax verklaart in Hoogerhuis, dat Engeland en Frankrijk zich verplicht hebben, geen giftgassen te gebruiken. Sowjet-Unie waarschuwt Polen tegen grensschendingen.
15 Sept. — Oppersilezië bij Groot-Duitsche Rijk ingelijfd. Finland staakt voorbereidingen tot Olympische Spelen 1940. Japan regelt grensconflict over Mongolië en Mandsjoekwo met Sowjet-Unie.
17 Sept. — Gevluchte Poolsche regeering in Roemenië geïnterneerd. Sowjet-Russische troepen rukken Polen binnen. België voert distributie in. Sowjet-Unie erkent Slowakije.
18 Sept. — Oudvoorzitter Duitsche soc. dem. partij, Otto Wels, te Parijs overleden. Bij Brest-Litowsk ontmoeting van Duitsche en Sowjet-Russische troepen. Duitsche U-boot torpedeert Britsche vliegtuigmoederschip Courageous. In Polen bieden alleen nog Warschau en Hela tegenstand. De Führer spreekt te Danzig; bereid tot onderhandelen.
19 Sept. — Troonrede Kon. Wilhelmina.
20 Sept. — Bombardement van Warschau. Eng. oppositie dringt op krachtiger oorlogvoering aan.
21 Sept. — Min.-Pres. van Roemenië, Calinescu, op straat doodgeschoten. Roosevelt vordert in een Congresboodschap opheffing van Wapenembargo. Tweede Britsche witboek.
23 Sept. — Duitschland verklaart Polenveldtocht voor geëindigd. Mussolini adviseeert vijandelijkheden te staken. Sowjet-Unie herstelt diplomatieke betrekkingen met Hongarije.
25 Sept. — Slowakije demobiliseert en wordt vergroot met op Polen veroverd grensgebied.
26 Sept. — Warschau biedt overgave aan. Britsche oorlogsschepen Hood zwaar beschadigd, Ark Royal vernietigd. Frankrijk ontbindt de communistische partij.
27 Sept. — Nederl. economische missie naar Engeland. Rijksminister Dr. H. Frank gouverneur der bezette Poolsche gebieden benoemd.
28 Sept. — Von Ribbentrop in Moskou. Gemeenschappelijke Duitsch-Russische verklaring met vredesaanbod; nieuw grens- en econom. verdrag tusschen Duitschland en Sowjet-Unie.
29 Sept. — Herziening neutraliteitswet in USA.
30 Sept. — Engelsch Blauwboek. Sikorski richt in Parijs Poolsche emigrantenregeering op.
1 Oct. — Graaf Ciano bij Hitler en v. Ribbentrop. Nederland heeft 250.000 ingeschreven werkloozen.
2 Oct. — Chamberlain zegt in Lagerhuis, dat Polen weliswaar directe aanleiding tot oorlog was, doch niet de fundamenteele oorzaak. Attlee en Lloyd George dringen aan op vredesonderhandelingen. Engeland en Frankrijk trekken hun troepen uit China terug.
4 Oct. — In alle Duitsche steden wordt zeven dagen lang gevlagd. Panamerikaansch congres te Panama geëindigd; neutraliteit bestendigd.
5 Oct. — Hitler in Warschau. Japanners vernietigen 19 Chineesche divisies.
6 Oct. — Zitting van den Duitschen Rijksdag. Vredesaanbod van den Führer. Duitsche verliezen in Polen: 10.572 dooden, 30.322 gewonden, 3409 vermisten.
7 Oct. — Reichsführer SS-Himmler gevolmachtigde ter bescherming van het „Deutschtum".
8 Oct. — Sowjet-Unie noodigt Finland voor besprekingen naar Moskou. Nederlandsch ss. „Binnendijk" op mijn geloopen.
10 Oct. — Bij opening oorlogswinterhulpwerk in Berlijnsch Sportpaleis herhaalt Hitler zijn vredesaanbod. Zwitsersche professor Rudolf Stachelin uit Bazel stelt vast, dat de Polen van door Engeland geleverd giftgas — geelkruisgas — tegen Duitsche soldaten gebruik gemaakt hebben. Moskou sluit bijstandsverdragen af met Estland, Letland en Lithauen. Finland roept reservisten onder de wapenen. Wangtsjingwei roept Chineezen op tot samenwerking tegen Tsjangkaisjek.
11 Oct. — Britsch-Russische ruilovereenkomst tot stand gekomen.

12 Oct. — Frankrijk en Engeland verwerpen Hitlers vredesaanbod.
13 Oct. — Günther Prien dringt met U-boot in Scapa Flow door en torpedeert verschillende Britsche oorlogsbodems, o.a. Royal Oak en Repulse.
16 Oct. — Franschen ontruimen hun vooruitgeschoven posten op Duitsch gebied. Duitsche luchtaanvallen op Scapa Flow. Gedeeltelijke distributie in Nederland (suiker).
17 Oct. — Turkije wijst eischen der Sowjet-Unie af.
18 Oct. — Britsch witboek over toekomstige status van Indië.
19 Oct. — Fransche troepen trekken zich uit voorgebied tot achter Maginotlinie terug. Conferentie der vier Scandinaafsche staten in Stockholm.
20 Oct. — Britsch-Fransch-Turksch verdrag in Ankara gesloten.
22 Oct. — Overeenkomst te Rome over Tirol.
23 Oct. — Gandhi vordert Indische nationalisten op, geen deel meer aan Britsch bestuur te hebben.
24 Oct. — Invoering algemeene dienstplicht in Australië. Dertig Nederlandsche schepen in de Duins vastgehouden. Goudvoorraden USA tot 17 milliard gestegen (2/3 wereldbezit aan goud). Von Ribbentrop spreekt in Danzig; „Duitschland neemt den handschoen op". Rijksminister Dr. Frank en Rijksminister Dr. Seyss-Inquart gouverneur, resp. plaatsverv. gouverneur van „Generalgouvernement".
26 Oct. — Dr. Tiso tot staatspresident van Slowakije verkozen; prof. dr. Tuka minister-president. Sowjet-Russische delegatie komt naar Berlijn. Sowjet-Unie protesteert tegen Britsche embargo en blokkade.
28 Oct. — Autonomisten in de Elzas, Dr. Karl Roos en Lobstein, door Fransche krijgsraad ter dood veroordeeld en gefusilleerd. West-Oekraine (vroeger Poolsch) sluit zich bij Sowjet-Unie aan. Spaak over strikte neutraliteit van België. USA-senaat neemt veranderde neutraliteitswet van Roosevelt aan.
30 Oct. — Britsch witboek over interne Duitsche toestand. Nederlandsche regeering herhaalt haar neutraliteitswil en weigert met nabuurstaten militaire verdragen te sluiten.
31 Oct. — „Aflossing van de wacht" in Italië; zes nieuwe ministers; Graziani i. p. v. Pariani, chef generale staf. Op 5e buitengewone zitting Opperste Raad der Sowjets geeft Molotov uiteenzetting over buitenlandsche politiek. Finland en Turkije weigeren bijstandsverdragen met Sowjet-Unie.
1 Nov. — Staat van beleg in gedeelte van Nederland.
3 Nov. — Japan verklaart, dat het nationaal China (Nanking) vèrgaand zal ondersteunen.
4 Nov. — Veranderde neutraliteitswet in USA van kracht. Volkenbondszitting verschoven. Nederlandsch Oranjeboek over blokkade en neutraliteit. Kon. Leopold van België naar Nederland. Britsche onderhandelingen met Indische nationalisten mislukken.
6 Nov. — Aanbod van goede diensten ter opening van vredesonderhandelingen door koningin Wilhelmina en koning Leopold. Molotov houdt in Moskou fel requisitoir tegen kapitalistische en imperialistische landen.
7 Nov. — Dr. Frank als gouverneur-generaal geïnstalleerd. Worosjilov uit dreigementen tegen Engeland en Frankrijk; vriendschapsverdrag met Duitschland is op duurzame grondslagen gebouwd. „Wij halen voor kapitalistische heeren kastanjes niet uit het vuur".
8 Nov. — Mislukte aanslag op Hitler in Bürgerbraukeller te München. Van Kleffens in Tweede Kamer over Nederlands strikte neutraliteitswil. Scandinaafsche vorsten en koning Carol van Roemenië sluiten zich bij Nederlandsch-Belgisch vredesinitiatief aan.
9 Nov. — Als medeschuldigen aan aanslag te München wordt door Gestapo aan Zwitsersche grens gearresteerd Georg Elser, verbindingsman van Otto Strasser en aan Nederlandsche grens bij Venlo de Britsche geheime agenten Best en Stevens; luitenant Klop gedood. Bekendmaking, dat Duitsche Joden naar Polen moeten.
11 Nov. — Ned. ministerie van Buit. Zaken en min.-president De Geer waarschuwen Britsche en Fransche persvertegenwoordigers tegen verspreiding van valsche geruchten over aanstaande opmarsch van Duitsche troepen in Nederland. Oorlogsschuld Geallieerden aan USA in totaal 14.5 milliard dollar.
12 Nov. — Fransche en Britsche regeeringen wijzen Ned.-Belgisch vredesinitiatief van de hand.
13 Nov. — Engeland trekt zijn troepen uit China terug. Radiorede van min.-pres. De Geer: „Geen acuut gevaar".
14 Nov. — Churchill geeft bewapening Britsche handelsvloot bekend. Frankrijk volgt dit voorbeeld. Finsch-Russische onderhandelingen worden gestaakt.
15 Nov. — Na Britsch-Fransche afwijzing van Ned.-Belgisch vredesinitiatief geeft Duitsche regeering te kennen, dat „aanbod goede diensten" als afgedaan wordt beschouwd. Spanje maakt uitvoering van tienjarenplan bekend. Nieuw Japansch offensief bij Pakhoi.
16 Nov. — Duitsch-Russische overeenkomst over Volksduitschers. Engelsch Lager- en Hoogerhuis betuigen instemming met initiatief van koningin Wilhelmina en koning Leopold.
17 Nov. — Activiteit Duitsch oorlogsschip in Zuid-Afrikaansche wateren. Arbeidsdienstplicht in Polen ingevoerd.
18 Nov. — Relletjes Tsjechische studenten; standrecht afgekondigd; hoogescholen gesloten. Stichting Britsch-Fransche economische oorlogsraad in Londen. Nederlandsch ss. „Simon Bolivar" op mijn geloopen. Italiaansche aanvallen op Sowjet-Unie over inmenging in Balkan-politiek.
20 Nov. — Maarschalk Tsjangkaisjek tot min.-pres. van Tsjoenking-China benoemd.
21 Nov. — Duitsche vliegtuigen openen groote luchtaanvallen op Firth of Forth en Shetlandseilanden. Zwitserland chartert 15 neutrale schepen ter verzekering van levensmiddelentoevoer van overzee.
22 Nov. — Wangtsjingwei kondigt vorming van zelfstandige regeering van Nanking-China aan.
23 Nov. — Nieuwe Britsche opperste oorlogsraad onder Hore Belisha.
24 Nov. — Al-Indisch congres beantwoordt afwijzing van zijn eischen aan den Britschen onderkoning met boycot van Britsche waren. Japansche troepen bezetten Nanking.
25 Nov. — Eerste Engelsch-Duitsche vloottreffen in volle zee.
26 Nov. — Radiorede van Chamberlain; schepping nieuw Europa, ieder land zal het recht hebben regeering te kiezen, die het zelf wil: „Het is in dezen oorlog alles anders geworden, dan we ons gedacht hadden". Scherpe aanval der Sowjet-Unie op Finsche buitl. politiek, eerste grensincidenten.
27 Nov. — Nieuw Britsch Blauwboek.
28 Nov. — Sovjet-Unie zendt nieuwen gezant naar Italië en erkent Italiaansch imperium. Sowjet-Unie zegt het sedert 1932 bestaande niet-aanvalsverdrag met Finland op.
29 Nov. — Overeenkomst Duitschland-Zuidslavië over vooroorlogsche schulden. Sowjet-vertegenwoordigers uit Finland teruggeroepen.
30 Nov. — Begin oorlog Sowjet-Unie (Sector Leningrad) met Finland. Irak vordert van Engeland vorming van een Arabischen onafhankelijken staat Palestina.
1 Dec. — Dominionconferentie in Londen. Finland beschouwt zich met Sowjet-Unie in oorlog. Staatspresident Kallio benoemt Mannerheim tot bevelhebber-veldmaarschalk van Finsche leger. Sowjets vormen tegenregeering onder den Finschen communist Otto Kuusinen. USA stelt zich aan den kant van Finland.
2 Dec. — Finland richt zich tot den Volkenbond. Sowjet-Unie deelt mede, dat zij aan zitting van Volkenbond niet zal deelnemen.
3 Dec. — Japan en Sowjet-Unie sluiten handelsverdrag.
4 Dec. — Verscherpte Britsche blokkade tegen Duitschland afgekondigd. Koning George VI in Frankrijk.
5 Dec. — Lord Halifax in Hoogerhuis: „Duitschland moet eerst enkele grondige lessen ontvangen, voordat vredesonderhandelingen kunnen geopend worden". Op vraag van Attlee ontkent Chamberlain, dat Engeland het Finsche verzoek tot bijeenroeping Volkenbond ondersteund heeft. Nieuwe Finsche regeering onder min.-pres. Risto Ryti, die onderhandelingen met Sowjet-Unie aanbiedt. Moskou weigert. Helsinki geëvacueerd. Finland ontvangt 50 vliegtuigen uit Italië.
7 Dec. — Duitsch standpunt over Finsch-Russisch conflict. Ontmoeting tusschen koning Georg VI en president Lebrun. Conferentie der Scandinaafsche staten in Oslo. Gedeeltelijke mobilisatie in Zweden. Persactie in Sowjet-Unie tegen Roemenië.
8 Dec. — Adolf Hitler-kanaal in Silezië na vijf jaren voltooid. Begin Oder-Donaukanaal. Duitsche critiek op Nederlandsche serviliteit ter zee t.a.v. Britsche blokkade en embargo. Conferentie der Baltische staten. Uruguay treedt uit den Volkenbond.
9 Dec. — Stichting „Verbond voor Oost-Azië" door Japansche generaals en politici. Generaal Hertzog en de nationalist Sauer leiden een oppositiecampagne tegen

generaal Smuts in Zuid-Afrika; stichting „Die Volkspartij van die Transvaal".
11 Dec. — 106e Volkenbondzitting. Sowjet-Unie en Italië (juist op dien dag geen lid meer) ontbreken. Eerste Britsche soldaten hebben in Maginotlinie contact met Duitsche troepen gekregen.
12 Dec. — „Bremen" keert in Duitsche haven uit Amerika terug. Tweede Duitsche witboek verschenen.
13 Dec. — Sowjet-Unie uit Volkenbond gestooten wegens aanval op Finland. Na geheime zitting Britsche Lagerhuis wordt in pers bekend gemaakt, dat men zich op langen oorlog moet voorbereiden. Soortgelijke mededeeling van Franrchen min. van Financiën Reynaud. Reorganisatie kabinet Hansson in Zweden.
14 Dec. — Duitsche pantserschip „Admiraal Graf Spee" moet zich na gevecht met Britsche oorlogsschepen in haven van Montevideo terugtrekken. Frankrijk eischt van Engeland verbreken diplomatieke betrekkingen met Sowjet-Unie, waaraan Engeland geen gevolg geeft. Nieuwe Russische gezant in Italië verlaat Rome weer na antibolsjewistische betoogingen.
15 Dec. — Volksverhuizing Balten-Duitschers beëindigd; 50.000 Balten naar Duitschland teruggekeerd. Op. jaarlijkschen schuldenbetaaldag aan USA betaalt alleen Finland. Finsch witboek verschenen.
17 Dec. — „Admiraal Graf Spee" buiten haven van Montevideo door eigen bemanning tot zinken gebracht. Eerste Canadeesche divisies in Engeland aangekomen. Ook Australische en Indische troepen gearriveerd.
19 Dec. — Zitting Opperste Geallieerde Oorlogsraad in Parijs. Diplomatieke activiteit der Geallieerden in Scandinavië.
20 Dec — Benesj kondigt vorming van een Tsjecho-Slowaaksche emigrantenregeering aan, die door Engeland erkend wordt.
21 Dec. — Zweedsch vrijwilligerscorps voor Finland. Finsch succes bij Salla. Publicatie Fransch Geelboek. Standrecht Praag weer opgeheven. Nieuw accoord Rome-Berlijn over Tirol.
22 Dec. — Duitschland sluit nieuwe handelsovereenkomsten met Roemenië, Nederland, Letland. Denemarken, Zweden en Chili. Nederlandsche vrijwilligers naar Finland.
23 Dec. — Daladier over Fransche verliezen. Sowjettroepen tot een frontdiepte van 130 km. Finsch gebied binnengedrongen. Petsamo bezet. Anthony Fokker te New York overleden.
27 Dec. — Chef Ned. Inlichtingendienst gen. maj. J. W. v. Oorschot ontslagen (Incident Venlo). Hevige aardbeving in Turkije.
28 Dec. — Volgens Duitsche opgave bedragen de verliezen der Geallieerde handelsvloot sedert begin v. d. oorlog 279 schepen met 1.029.633 brt. Aan Duitsche zijde gingen verloren 18 schepen met 128.689 brt. Verordening tot verleening van persoonlijke diensten in Nederland.
29 Dec — Duitschland publiceert „De Poolsche gruweldaden tegen de Volksduitschers in Polen".
31 Dec. — Radiorede van Dr. Goebbels bij de jaarswisseling („Overwinnen of sterven"). Finnen handhaven sedert begin v. d. oorlog hun Mannerheimlinie.
(Vor. ber. Recapitulatie 4354 A)

A. **NEDERLAND — Belastingen - Opcenten voor provincie —**
6 Sept. — Blijkens een in de Staatscourant gepubliceerde beschikking van de secretarissen-generaal van de departementen van Binnenlandsche Zaken en van Financiën wordt aan de provinciën bevoegdheid verleend op de hoofdsom der personeele belasting ten hoogste 50 opcenten te heffen. Deze opcenten worden op alle aanslagen tot een gelijk getal geheven. Voorts is het getal der opcenten, dat de provinciën ten hoogste mogen heffen op de hoofdsom der grondbelasting verhoogd tot zestig.
(Vor. ber. Pers. belasting 5122 F; Grondbel. 4505 F)

— Justitie - Majoor van Dijk overleden —
6 Sept. — Majoor A. J. M. van Dijk, corpscommandant der gemeente-politie te Nijmegen, op wien op 8 Juli j.l. een moordaanslag werd gepleegd, is op 31 Augustus aan de gevolgen van zijn verwondingen overleden.
(Vor. ber. Aansl. maj. v. Dijk 5592 B)

— — Verantwoordelijkheid voor minderjarigen —
6 Sept. —— In het op 3 Sept. verschenen verordeningenblad is opgenomen een besluit van den secr.-gen. van Justitie betreffende toezicht op minderjarigen. Het besluit, dat op 3 Sept. in werking is getreden, stelt een maximumstraf van vijf jaren gevangenisstraf, zes maanden hechtenis of een boete van *f* 300 vast voor dengene, die nalatig is over een minderjarige beneden de 18 jaar, die onder zijn wettig gezag staat of aan zijn zorg, opleiding of waakzaamheid is toevertrouwd, het vereischte toezicht te houden, indien de minderjarige een strafbaar feit begaat, dat door behoorlijk toezicht had kunnen worden voorkomen.

— Utrechtsche meisjes 's avonds binnen —
6 Sept. — De politiepresident te Utrecht heeft een beschikking uitgevaardigd, waarbij het aan vrouwelijke personen beneden den leeftijd van 18 jaar verboden is zich buiten op te houden: a. na zonsondergang; b. na 19 uur, wanneer het tijdstip van zonsondergang valt vóór 19 uur; c. na 21 uur, wanneer het tijdstip van zonsondergang valt na 21 uur. Dit verbod is niet van toepassing op vrouwelijke personen beneden den leeftijd van 18 jaar, die zich bevinden in gezelschap van een opvoeder of die in het bezit zijn van een schriftelijke, door den politiepresident verleende, ontheffing, of die in geval van ziekte of ongeval, waarvan het ernstige karakter kan worden aangetoond, hulp trachten te vinden. De beschikking treedt in werking op 1 October 1943. **(Vor. ber. Jeugdtoezicht 5592 B)**

— N.S.B. - Mussert bezoekt Drente —
6 Sept. — De Leider heeft op 27 en 28 Augustus een tweedaagsch bezoek aan de provincie Drente gebracht en zich op de hoogte gesteld van de in dit gewest tijdens de Meidagen van dit jaar en daarna gepleegde terreurdaden tegen het bezit van nat.-socialisten, inzonderheid door middel van brandstichting in boerderijen en boerenschuren. De Leider, die vergezeld was door den chef van zijn kabinet, jhr. D. de Blocq van Scheltinga, werd aan de grens der provincie verwelkomd door zijn gemachtigde voor het Noorden, den heer Jac. Maarsingh te Stadskanaal, den wnd. districtsleider der N.S.B. in Drente, J. A. Postma, den kringleider voor Z.W.-Drente G. W. Boelems, den commissaris van Drente mr. J. L. Bouma en den commandant van het marechausseegewest Groningen, W. H. Wijnkamp, die aan de verdere reis deelnamen. **(Vor. ber. Aanslagen Drente 5634 A)**

— Sociale Zaken - Kinderbijslag verruimd —
6 Sept. — Krachtens Besluit van den secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken zal de werkingssfeer der Kinderbijslagwet, met ingang van 1 Januari 1944, een belangrijke verruiming ondergaan. De leeftijdsgrens der kinderen wordt verlegd van 15 tot 18 jaar, waaraan nog de bepaling is toegevoegd, dat, wanneer kinderen dagonderwijs volgen aan een inrichting voor algemeen vormend of vakonderwijs, de kinderbijslag zal worden gegeven tot aan het bereiken van den leeftijd van 21 jaar. **(Vor. ber. 5419 A)**

— Volksgezondheid - Kinderverlamming —
6 Sept. — Uit den wekelijkschen staat van aangiften van besmettelijke ziekten in de Staatscourant blijkt, dat in de week van 22 tot en met 28 Augustus minder nieuwe gevallen van kinderverlamming zijn aangegeven dan in de week er voor. Het aantal aangiften bedroeg voor het geheele land 95 (voorafgaande week 129).
(Vor. ber. 5649 A)

— Clearing- en Deviezeninstituut naar Amsterdam — dam —
6 Sept. — Het Nederlandsche Clearinginstituut en het Deviezeninstituut zullen van 's-Gravenhage naar Amsterdam worden overgebracht. Waarschijnlijk zullen beide instellingen worden ondergebracht in het gebouw van Peek en Cloppenburg aan den Dam, dat hiertoe geheel zal worden ontruimd en vertimmerd.
(Vor. ber. 5625 A)

— Handel, Nijverheid - Steunverleening stilgelegde bedrijven —
6 Sept. — De steunverleening aan bedrijven die ingevolge de verordening van den Rijkscommissaris No. 30/1943 zijn stilgelegd, is thans geregeld bij een beschikking, welke verschenen is in de Staatscourant van 31 Augustus en de richtlijnen betreffende de uit te keeren vergoedingen inhoudt. Volgens deze richtlijnen kan aan de gesloten bedrijven vergoeding worden verleend voor uitgaven verband houdende met de sluiting van het bedrijf, doorloopende verplichtingen ten behoeve van het bedrijf aangegaan, bedrijfsonkosten in verband met

de instandhouding van het voor de heropening noodzakelijke bedrijfsapparaat en zoo noodig kosten van levensonderhoud. De periodieke uitkeeringen worden voor ten hoogste één jaar vastgesteld. Na afloop van dien termijn kan een nieuwe aanvraag worden ingediend. Bij de verleening der steunbedragen kunnen voorwaarden worden gesteld. **(Vor. ber. 5458)**

— Sport - Internationaal contact —

6 Sept. — In een onderhoud met den sportredacteur van het A.N.P. deelde de heer H. van Groningen à Stuling, rijksgevolmachtigde voor de sport, mede, dat in overleg met het Rijkscommissariaat is bepaald, dat in beperkte mate onze beste nationale athleten in de gelegenheid zullen worden gesteld zich buiten onze landsgrenzen te begeven om hun krachten te meten met gelijkwaardige tegenstanders. Beroepsathleten, vooral renners en boksers, zullen ook contracten in het buitenland kunnen afsluiten, om aldus in hun levensonderhoud te voorzien. **(V. b. Stopzetting intern. contact 5447)**

— Weermacht - SS-wedstrijden te Rijswijk —

6 Sept. — Op 3 September zijn op Te Werve te Rijswijk wedstrijden georganiseerd door de SS- und Polizeisportgemeinschaft ter gelegenheid van het feit, dat voor het eerst in Nederland sportinsignes voor oorlogsgewonden zouden worden uitgereikt. Aan het eind van den middag stelden de militairen, die het sportinsigne voor oorlogsgewonden zouden verkrijgen, alsmede de deelnemers aan de wedstrijden zich op, waarna SS-Obergruppenführer Rauter, den Rijkscommissaris, die indertijd als een der eersten dit sportinsigne heeft ontvangen, verzocht de onderscheidingen uit te reiken. Deze reikte de onderscheidingen uit, waarbij hij wees op het nut van de sportieve verzorging van oorlogsgewonden.
(Vor. ber. Rijkssportwed. v. gewonden 5342 C; Rijksmin. dr. Seyss-Inquart 5625 A)

— Volk en Bodem - Bescherming van terpen —

6 Sept. — De president van den Rijksdienst voor het Nationale Plan heeft in een beschikking bepalingen vastgesteld met betrekking tot de bescherming van terpen en wierden in Groningen en Friesland, die tengevolge van het gebrek aan kunstmest, den laatsten tijd in toenemende mate worden afgegraven ter verkrijging van terpaarde.

— Kunst, Kultuur - Mevr. A. Noordewier—Reddingius 75 jaar —

6 Sept. — Op 1 September vierde de lieder- en oratoriumzangeres, Alida Noordewier-Reddingius, haar vijf en zeventigsten verjaardag. Nadat zij in 1890 haar einddiploma conservatorium had behaald, verwierf de zangeres zich een groote reputatie, die tot ver in het buitenland doordrong. In Duitschland, België, Frankrijk, Zwitserland en Engeland werd zij met open armen ontvangen. Op liederavonden wijdde zij zich met evenveel overtuiging aan de grootmeesters van het romantische lied als aan de werken van haar jongere tijd- en landgenooten. Van 1903 tot 1907 was mevrouw Noordewier leerares aan het Amsterdamsche Conservatorium. Al dwong haar drukke concertpraktijk haar ontslag te nemen, de paedagogie heeft zij nooit vaarwel gezegd. Tal van aankomende vocalisten hebben van haar ervaringen geprofiteerd en nog altijd staat zij de jonge generatie ter zijde. **(V. b. Mevr. Noordewier 3426 A)**

— Geallieerde luchtaanval op Zeeuwsche veerboot —

6 Sept. — Verscheidene Engelsch-Amerikaansche vliegtuigen hebben op 3 September in de vroege ochtenduren in de provincie Zeeland in duikvlucht de voor het civiele verkeer dienende veerboot „Prins Hendrik" aangevallen en met boordwapens beschoten. Het schip is gezonken. Aan boord bevonden zich 30 personen, van wie er 24 verdronken zijn. De slachtoffers zijn allen Nederlanders, 18 hunner bevonden zich aan boord als passagiers, terwijl 6 tot de bemanning behoorden. De Nederlandsche pers gaf in scherpe bewoordingen uiting aan haar afkeer van dit optreden van Britsch-Amerikaansche vliegers. **(Vor. ber. Luchtaanv. 5601)**

A. **SUIKER — Wereldproductie 1942—'43 —**

30 Aug. — Firma F. O. Licht heeft een raming der wereldrietsuikerproductie voor het campagnejaar 1942—1943 gepubliceerd, waaruit blijkt, dat een productie wordt verwacht van 16.743.417 ton, tegen vorig jaar 18.280.684 ton.
Voor de voornaamste productiegebieden zijn de cijfers als volgt: Cuba 2.925.541 (3.451.250) ton, V.S. 488.000 (379.405) ton, Porto Rico 915.000 (1.041.027) ton, San Domingo 447.000 (480.183) ton, Argentinië 361.884 (405.825) ton, Brazilië 1.275.000 (7.265.000) ton, Peru 450.000 (489.243) ton, Java 510.000 (1.371.600) ton, Br.-Indië 1.475.000 (1.020.000) ton aan witte suiker en 1.376.626 (1.349.634) ton aan gur, Philippijnen 600.000 (1.060.000) ton, Japan 1.064.000 (1.128.000) ton en Australië 685.000 (760.188) ton.
Het meest opvallend is de lagere raming der productie van Cuba, Java en van de Philippijnen. Vooral voor Java is de daling zeer aanzienlijk. De daling zal vermoedelijk ten deele moeten worden toegeschreven aan de gevolgen van den oorlog, doch houdt waarschijnlijk het meeste verband met de Japansche maatregelen, welke tot een scherpe productiebeperking ten gunste van een uitbreiding van den katoenaanplant hebben geleid.
(Vor. ber. Suiker 5636 D)

B. **DENEMARKEN — Binnenland - Uitzonderingstoestand —**

6 Sept. — Door den bevelhebber van de Duitsche troepen in Denemarken is op 29 Augustus de militaire uitzonderingstoestand voor geheel Denemarken afgekondigd. De in de vroege ochtenduren van 29 Augustus uitgegeven bekendmaking van den bevelhebber der Duitsche troepen in Denemarken luidt als volgt: De jongste gebeurtenissen hebben aangetoond, dat de Deensche autoriteiten niet meer bij machte zijn, rust en orde in Denemarken te handhaven. De door vijandelijke agenten aangestichte onlusten zijn rechtstreeks gericht tegen de Duitsche weermacht. Ik kondig derhalve in den zin van de artikelen 42 tot 56 der Haagsche Conventie voor den landoorlog den militairen uitzonderingstoestand af voor geheel Denemarken. Met onmiddellijke inwerkingtreding decreteer ik:

1. De ambtenaren en het personeel in overheidsdienst moeten hun taak loyaal voortzetten. Zij moeten de instructies uitvoeren van de daartoe aangewezen Duitsche controleerende personen. 2. Samenscholingen van meer dan vijf personen in het openbaar zijn verboden, eveneens zijn alle vergaderingen, ook de niet-openbare, verboden. 3. Het sluitingsuur van café's e.d. wordt vastgesteld op het intreden van de duisternis. Vanaf dat tijdstip is ook elk verkeer op straat verboden. 4. Elk burgerlijk berichtenverkeer is voorloopig verboden. 5. Elke staking is verboden. Ophitsing tot staking, ten nadeele van de Duitsche weermacht, is begunstiging van den vijand en wordt in den regel met den dood gestraft. 6. Overtredingen van de hiervoor genoemde bepalingen worden door de Duitsche „Standgerichten" gevonnist. 7. Tegen het gebruik van geweld, samenscholingen enz. wordt zonder pardon van de wapens gebruik gemaakt. 8. Aan elken bewoner van Denemarken, die zich schikt naar de op het volkenrecht berustende „Kriegsanordnung", wordt in het kader der wetten veiligheid van persoon en van bezit verzekerd.

Na afkondiging van den uitzonderingstoestand in Denemarken, hebben de straten het gewone voorkomen behouden. Het Deensche volk heeft den maatregel kalm ontvangen. Bevolking en jeugd begrijpen hem en schikken zich. De godsdienstoefeningen vonden zooals gewoonlijk plaats. **(V. b. Anti-comm. actie 5424 A)**

— Regeering afgetreden —

6 Sept. — Naar officieel wordt medegedeeld, heeft het ministerie Scavenius op 29 Augustus bij den koning zijn ontslagaanvrage ingediend en terstond opgehouden te fungeeren. Het beheer aan de ministeriën en secretariaten-generaal wordt voorloopig geleid door de betrokken hoofden van departementen, secretarissen-generaal of directeuren. **(Vor. ber. Kabinet 5321 A)**

— Duitsche toelichting —

6 Sept. — In zake het afkondigen van den staat van beleg in Denemarken werd in bevoegde Duitsche kringen verklaard: De beveiliging van de Deensche kust in een in verband met het seizoen belangrijk oogenblik, maakte dit evenzeer noodzakelijk als de beveiliging van de rust en orde tegen elementen, die aan den vooravond van het vijfde oorlogsjaar de aandacht op zich probeeren te vestigen. Dat het Deensche volk in zijn overgroote meerderheid zijn kalme en bezonnen houding bewaart, behoeft nauwelijks betoog. De tot dusver uit Kopenhagen ontvangen inlichtingen bevestigen dit. Aan den anderen kant dulden de wetten van den oorlog geen toegevendheid. De Duitsche weermacht, die de bescherming van Denemarken op zich heeft genomen, zal deze taak blijven vervullen, zoolang de oorlog niet ten einde is.

— Uitzonderingsmaatregelen verzacht —
6 Sept. — Het hoofd van politie te Kopenhagen heeft bekend gemaakt, dat met het oog op de kalme houding van de Deensche bevolking in de eerste dagen van den militairen uitzonderingstoestand, met onmiddellijke inwerkingtreding een reeks verzachtingen in de uitgevaardigde voorschriften zullen worden aangebracht. Zoo wordt het verbod om zich op straat te bevinden thans beperkt tot den tijd van 11 uur des avonds tot 5 uur des ochtends. Het sluitingsuur van café's, schouwburgen en bioscopen, dat was vastgesteld op 8 uur des avonds, wordt uitgebreid tot 10 uur. Het tram- en autobusverkeer wordt dienovereenkomstig uitgebreid.

A. **ENGELAND — Rede van Churchill te Quebec —**
6 Sept. — Naar de Britsche berichtendienst uit Quebec meldt heeft Churchill op 31 Augustus in de Citadelle een radiorede gehouden. Hij prees allereerst de verdiensten van Canada voor den steun aan het moederland. Ook Australië, Nieuw-Zeeland en Zuid-Afrika loofde Churchill voor datgene, wat deze dominions tot nu toe hebben gepresteerd en wat zij besloten zijn nog in de toekomst te presteeren. Overgaande tot den oorlog in de Sowjet-Unie zeide Churchill, dat hij de Sowjets niet kon laken, omdat zij vaak hun ontstemming hebben geuit over de werkloosheid van Groot-Brittannië en de Vereenigde Staten. Deelneming van Stalin aan de conferentie te Quebec zou, zoo zeide Churchill niet doelmatig zijn geweest. Ook heeft Stalin niet kunnen komen, doordat hij het opperbevel aan het Oostelijk front voert. Men hoopt echter, dat binnen afzienbaren tijd een conferentie tusschen Roosevelt, Stalin en Churchill tot stand zal komen. Omtrent de vorming van een tweede front zeide Churchill: Ik geloof dat de dag niet ver meer is, waarop de Britsche en de Amerikaansche troepen het Kanaal zullen oversteken en in Frankrijk tegen de Duitschers zullen vechten. Een dergelijke onderneming, zoo voegde hij er aan toe, zal echter slechts toelaatbaar zijn, wanneer men van tevoren overtuigd is van het succes.
(Vor. ber. Churchill te Quebec 5652 A)

B. **ZWEDEN — Regeering - Mutatie —**
6 Sept. — De minister van Justitie heeft op 28 Augustus zijn ontslag aangeboden. Het ontslag werd aanvaard. Tot zijn opvolger is staatsraad Bergquist benoemd. Nieuwe ministers zonder portefeuille, z.g. consultatieve staatsraden, zijn Quensel en Rübbestad.
(Vor. ber. Mutatie 4058 A)

C. **ITALIE — Buitenland - Mutaties corps diplomatique —**
6 Sept. — Generaal Alberto Pariani werd benoemd tot Italiaansch ambassadeur te Berlijn. Tot Italiaansch ambassadeur in Ankara werd benoemd Guido Rocco.
(Vor. ber. 5634 B)

— Handel, Nijverheid - Economische hervorming —
6 Sept. — Vrij pijnloos was het einde van het economische stelsel, dat onder het fascistische bewind werd gevoerd. Met één pennestreek werd op 5 Augustus door den ministerraad het corporatieve stelsel opgeheven. Het ministerie van Corporaties werd herdoopt in het ministerie van Industrie, Handel en Arbeid, waarbij tegelijkertijd werd aangegeven, op welk terrein dit ministerie zich zou bewegen. De verschillende onder het ministerie van Corporaties ressorteerende organen ontvingen eveneens andere namen of werden geliquideerd. De vroegere „Provinc. Raden der Corporaties", welke uit de oude, later hervormde kamers van koophandel waren ontstaan, heeten nu „Provinc. Raden voor Bedrijf en Arbeid". De functies van deze lichamen zullen eerder worden uitgebreid dan beperkt.
De nieuwe economische politiek van Italië zal, naar de Italiaansche minister van Financiën, Bartolini duidelijk uiteenzette, in het teeken staan van een vermindering van de belangen der overheid in het bedrijfsleven.
(Vor. ber. Liq. Fascisme 5651 C)

D. **VATICAAN — Radiotoespraak van Paus Pius XII —**
6 Sept. — Paus Pius XII heeft op 1 September voor den Vaticaanschen zender ter gelegenheid van den aanvang van het vijfde oorlogsjaar een toespraak tot de wereld gehouden. Hij herinnerde er daarna aan, hoe hij kort voor de vijandelijkheden begonnen tot alle staatshoofden en volken een warmen oproep gericht had, ten einde een dergelijk onheil te vermijden. Hij veroordeelde de wreedheid der methoden van een totalitairen oorlog, die elk eerlijk begrip en elke norm van goddelijk en menschelijk recht te buiten gaat. De Paus besloot zijn toespraak met zijn wensch uit te spreken, dat het loopende jaar niet moge eindigen in het teeken van moordpartijen en verwoestingen, maar integendeel het begin moge beteekenen van een nieuwe eeuwige verzoening, samenwerking en opbouw.
(Vor. ber. Paus Pius XII 5610 E)

E. **PORTUGAL — Weermacht - Paraat —**
6 Sept. — Uit Lissabon werd gemeld, dat de kanselarij van den Portugeeschen minister-president op 1 September een officieele nota heeft gezonden aan de radio en de pers, waarin wordt gezegd, dat „fantastische" vijandige geruchten over de onlangs in Portugal genomen militaire maatregelen verspreid zijn met de bedoeling om te voorkomen dat in Portugal een gezond oordeel wordt geveld over de ernstige gebeurtenissen, die zich in de wereld afspelen.
Om deze redenen werden enkele maatregelen bekend gemaakt. De onlangs aangekomen belangrijke hoeveelheden oorlogsmateriaal stellen het ministerie van Oorlog en het ministerie van Marine in staat de vraagstukken der opleiding en verdediging in grooteren omvang dan totdusver onder het oog te zien. Voor eind September en begin October zullen derhalve manoeuvres worden gehouden en oefeningen voor de civiele verdediging van Portugal. De verdedigingsorganisaties tegen buitenlandsche of binnenlandsche vijanden worden uitgebreid. Met het oog op de ontwikkeling van de gebeurtenissen moeten ook versterkingen naar de koloniën gezonden worden. Intensieve arbeid en een geregelde economische orde en een geestelijke samenhang blijven noodzakelijk. Tenslotte wordt in de nota gezegd: Deze nota beoogt de bevolking en de politie te wijzen op de gedragslijn, die zij moeten volgen bij het vernemen van eenigerlei geruchten of inlichtingen, die in strijd zijn met den inhoud van de nota.
(V. b. Defensiemaatr. 5214 C; Stakingen 5628 A)

F. **KROATIE — Manditsj minister-president; Navratil minister van Oorlog —**
6 Sept. — De Poglafnik heeft den gewezen staatssecretaris Manditsj, advocaat te Serajewo, tot minister-president benoemd. Tot dusver nam de Poglafnik dit ambt zelf waar. De generaal der vliegers Navratil is tot minister van Oorlog benoemd.
(Vor. ber. Mutatie kabinet 5580 D)

G. **INSULINDE — Java - Economische ontwikkeling —**
30 Aug. — Een medewerker van Die Deutsche Volkswirtschaft schreef d.d. 2 Juli uit Jokohama aan zijn blad, dat de Japansche minister-president bij de opening van de jongste zitting van den Japanschen rijksdag had verklaard, dat men voornemens was voor het bestuur op Java een ruimer beroep op de aldaar geboren bevolking te doen; steeds hoogere posten zouden door Javaansche ambtenaren worden vervuld. De bevolking op Java heeft kunnen waarnemen, dat het bestuur van de twee grootste steden op het eiland, Batavia en Soerabaja in vèrgaande mate aan Javaansche ambtenaren is toevertrouwd, die posten bezetten, welke vroeger aan Nederlanders waren voorbehouden.
Op economisch gebied streeft het Japansche bestuur naar zelfvoorziening op Java, vooral op het gebied der voeding. Daarvoor zijn in het budget van het met April 1943 begonnen begrootingsjaar 1943/44 voor het eerste halfjaar belangrijke bedragen bestemd. Deze geraamde uitgaven beloopen ongeveer 40 pct. van de laatste begrooting onder Nederlandsch bestuur. Hierin was echter 50 pct. voor verdedigingsdoeleinden bestemd, welke thans buiten de gewone begrooting vallen en verder had 10 pct. van de vroegere begrooting betrekking op pensioenen, welke thans niet meer worden uitbetaald. De tegenwoordige begrooting is ongeveer even groot als ten tijde van het Nederlandsche bestuur.
Het geld- en credietwezen is de laatste maanden gestabiliseerd, nadat de vroegere coöperatieve kas en de Algemeene Volkscredietbank zijn omgezet in een onder Japansche leiding staande Volksbank. Einde 1940 beliepen de deposito's bij de Algemeene Volkscredietbank *f* 48.7 millioen en de leeningen *f* 30 millioen.
Het definitieve plan voor de economische ontwikkeling van Java krijgt nu vaste vormen. Zoo zijn onlangs twee semi-officieele alles overkoepelende maatschappijen gevormd, n.l. in de eerste plaats de Onderne-

mings Contrôle Mij., welke het bestuur over alle ondernemingen op het gebied van rubber, koffie, thee, kapok, sisalhennep en cacao zal overnemen. Voor de suikercultuur zou men een afzonderlijke Suikerindustrie-Vereeniging oprichten, welke alle plantages, fabrieken en alcoholbranderijen zal overnemen. Beide hier genoemde contrôlemaatschappijen zullen te Soerabaja zijn gevestigd. In de tweede plaats heeft het Japansche bestuur een contrôlemaatschappij voor belangrijke producten met een kapitaal van ƒ 30 millioen opgericht voor de contrôle van alle voor het levensonderhoud belangrijke artikelen, zooals levensmiddelen, textiel, medicijnen, metalen artikelen, chemicaliën en de voor landbouw en industrie noodige goederen.
De correspondent van het genoemde Duitsche blad maakt de gevolgtrekking, dat door de oprichting van contrôlemaatschappijen in feite het geheele goederenverkeer, dat voorheen op vrijheid was gegrondvest en grootendeels in handen van Arabieren en Chineezen was, op nieuwen grondslag wordt gevestigd. Naast de verdeeling zal de nieuwe maatschappij ook den aankoop en den opslag van voor het levensonderhoud belangrijke goederen op zich nemen. Zij zal ook den goederenruil met de andere deelen van het Oost-Aziatische gebied op zich nemen.
Het Japansche bestuur besteedt veel moeite aan de vergrooting van de voortbrenging van vezelplanten, aangezien de behoefte aan textiel van de bevolking van 40 millioen moeilijk kan worden gedekt. De eerste resultaten van het plan voor vijf jaren voor den katoenverbouw in Besoeki en Lalang worden gunstig genoemd. In Mei 1943 zou de tweede uitzaai beginnen. De officieele aankoopprijzen zijn voor katoen 400 pct. hooger dan ten tijde van het Nederlandsche bestuur. Men bevordert ook den aanbouw van rami en jute. Tot op zekere hoogte zullen theeplantages worden veranderd in rami-plantages, aangezien de theeoogsten voorloopig niet kunnen worden verkocht en genoemde plantages zich zeer goed leenen voor de teelt van rami. De aanbouw van jute zal zoover worden uitgevoerd, dat de behoefte aan zakken, vooral groot voor de suikerindustrie, uit eigen land kan worden gedekt. Bij den opbouw van de industrie bevordert men in de eerste plaats ondernemingen voor de verwerking van inheemsche grondstoffen. Met het zout van Madoera wil men groote hoeveelheden natronloog produceeren, waarmede cocosolie en andere plantaardige olies kunnen worden verzeept. Men wil namelijk het geheele Zuidelijke gedeelte van Oost-Azië van Java uit van zeep voorzien. Het winnen van cellulose uit inheemsche houtsoorten heeft ook goede resultaten opgeleverd, zoodat op den duur op Java een groote chemische industrie kan ontstaan. Hierdoor zijn voldoende grondstoffen en krachtbronnen beschikbaar. Goedkoope werkkrachten zijn op Java eveneens in ruime mate aanwezig, aldus besluit de correspondent zijn brief.
(V. b. 5644 D)

— Borneo - Economische beteekenis —
30 Aug. — Omtrent de Japansche opbouwwerkzaamheden in Groot Oost-Azië werd voor de Japansche radio een uiteenzetting gegeven waarbij o.m. over Borneo het volgende werd medegedeeld: Op dit eiland is vooral de snelle uitbreiding der productie van diamanten en van olie opvallend. De uitbreiding der olieproductie heeft korten tijd na de verovering van Borneo de levering van benzine voor alle operaties mogelijk gemaakt. De productie van diamanten is zoo aanzienlijk gestegen, dat de hoeveelheid, welke vroeger in enkele jaren verkregen werd, thans in enkele maanden werd geproduceerd. De exploratie en exploitatie van steenkool- en ijzererts-lagen hebben ten slotte het karakter van Borneo volledig gewijzigd. Wat de houtproductie betreft, deze is niet alleen bestemd voor de vervaardiging van cellulose, doch ook voor het maken van een groot aantal houten schepen. **(Vor. ber. 5595)**

A. **EGYPTE — Pan-Arabisch congres te Kaïro —**
6 Sept. — Te Kaïro werden op 29 Augustus besprekingen geopend tusschen eenige Arabische landen met het doel te komen tot een nauwere samenwerking op verschillend gebied.
Nahas pasja, de Egyptische minister-president, heeft verklaard, dat koning Ibn Saoed van Saoedie-Arabië, een der imposantste persoonlijkheden van de Arabische wereld en bewaker van de heilige stad Mekka, heeft geweigerd, een bijzonderen vertegenwoordiger naar de pan-Arabische besprekingen te zenden. Behalve koning Ibn Saoed hadden de Imam Jahia van Jemen en emir Abdoellah van Transjordanië uitnoodigingen ontvangen. Van den Imam van Jemen had Nahas pasja nog geen antwoord ontvangen. Daarentegen heeft emir Abdoellah van Transjordanië zijn minister-president gestuurd. Nahas pasja voegde hieraan toe, dat hij groote waarde hecht aan een Arabische fusie en dat hij zijn best zal doen spoedig een algemeene beraadslaging tot stand te brengen.
Op 1 September heeft Nahas Pasja meegedeeld, dat de onderhandelingen tusschen hem en den minister-president van Transjordanië over de kwestie van een Arabische federatie zijn geëindigd. Men heeft, naar hij verklaarde, alle pogingen gedaan om het mogelijk te maken, dat het plan tot vereeniging van alle Arabische landen met succes kan worden tot uitvoering gebracht.
Begin Augustus heeft Nahas Pasja besprekingen gevoerd met Noeri Said, den minister-president van Irak over de stichting van een Arabische unie. Deze zou 12 Arabische staten omvatten en wel: Palestina, de Libanon, Syrië, Transjordanië, Irak, Saoedie-Arabië, Koeweit, Barein, Moskat, Yemen en de Cyrenaica.

B. **DUITSCHLAND — Weermacht - Gen. Korten stafchef luchtwapen —**
6 Sept. — Tot chef van den generalen staf van het Duitsche luchtwapen is op 31 Augustus als opvolger van den overleden Generaloberst Jeschonnek, de generaal der vliegers Günther Korten, het laatst bevelhebber van een luchtvlootkommando, aangesteld.
(Vor. ber. 5642 A)

— Duitsche pers laakt Zweedsche houding —
6 Sept. — Het incident tusschen Duitsche zeestrijdkrachten en Zweedsche visschersvaartuigen, waarbij twee der laatstgenoemde tot zinken zijn gebracht, heeft in Duitschland plotseling de betrekkingen met Zweden openlijk aan de orde gesteld. Van Duitsche zijde heeft men van deze gelegenheid gebruik gemaakt om Zweden te waarschuwen, en men verklaart te hopen, dat de stap van den Duitschen gezant te Stockholm er toe zal bijdragen, het Zweedsche volk opmerkzaam te maken op de gevaren van een onverantwoordelijke pers. De Duitsche pers noemt de wijze, waarop een deel der Zweedsche bladen het optreden van Zweedsche visschersvaartuigen in het Duitsche waarschuwingsgebied behandelt, een „opzettelijk prijsgeven der neutraliteit".
(Vor. ber. 5653 C)

— Religie - Subsidies R.K. Kerk —
6 Sept. — De staatssubsidies, zoo stelt het nieuwe „Kerkelijk handboek voor het R.K. Duitschland" vast, zijn voor de R.K. Kerk ook in het jaar 1943 dezelfde gebleven. Voor de salarieering der bisschoppen en overige geestelijken ontvangt de R.K. Kerk van den Staat jaarlijks ongeveer R.M. 56.000.000. Bij dit bedrag zijn niet inbegrepen de extra-subsidies van de afzonderlijke plaatselijke besturen, welke in de meeste gevallen voor onderhoud en herstel der kerkelijke gebouwen worden toegekend. Bovendien, zoo gaat het kerkelijk handboek verder, heeft de Kerk evenals voorheen inkomsten, die haar onverkort toevloeien, n.l. uit collecten, giften der geloovigen en geestelijkheidsinkomsten (emolumenten). Het geheele land- en boschbezit der R.K. Kerk bedraagt volgens het handboek 202.971 ha., dat der Protestantsche Kerk 4.000.000 ha., die een waarde vertegenwoordigen van R.M. 560.000.000.
(V. b. R.K. Kerk in D'land 4417 G)

C. **TURKIJE — Verkeer - Uitbreiding spoorwegnet —**
6 Sept. — De ingebruikneming van een nieuw stuk spoorlijn, waarbij de minister van Oorlog en de souschef van den generalen staf aanwezig waren, heeft de aandacht gevestigd op het militaire belang van de spoorwegen, die Turkije verbinden met de door de geallieerden bezette gebieden in het Midden-Oosten. Terwijl het Osmaansche Turkije voor den eersten wereldoorlog vrijwel alleen spoorwegen kende, die om bepaalde economische redenen waren aangelegd, lette de nieuwe staat van Atatürk ook in het bijzonder op militaire factoren. Dit laatste feit is des te belangrijker, nu men in Turkije druk bezig is spoorlijnen naar Irak, Iran en de Sovjet-Unie aan te leggen.
Wanneer alle spoorwegplannen zijn verwezenlijkt, zal Turkije een zeer belangrijke plaats kunnen innemen in het spoorwegverkeer in het Midden-Oosten. De verbetering van de verbinding met Irak en met de Sovjet-Unie trekt speciaal onder de huidige oorlogsomstandigheden de bijzondere aandacht.
(V. b. Bagdad-spoorweg 4309 B; geschiedenis 4831 A)

DE WERELDOORLOG

A. **DUITSCHLAND EN ITALIE. — Stalino en Mariopol ontruimd - Sovjet-verliezen zomeroffensief 1¾ millioen man - Geslaagde Duitsche aanval op Spitsbergen - Ontwapening van het leger van Badoglio in Italië, Frankrijk en den Balkan - Anglo-Amerikaansche landingen in Calabrië en bij Salerno - Verhoogde geallieerde activiteit boven de bezette westelijke gebieden - Luchtaanvallen op Parijs, Berlijn, Mannheim, Ludwigshafen, Stuttgart, Straatsburg, München en Brussel —**

OOSTELIJK FRONT —

Hoofdkwartier van den Führer, 4 Sept. (D.N.B.) — Aan het Oostelijke front werden krachtige aanvallen der bolsjewisten in den Zuidelijken en den centralen sector in verbitterde gevechten afgeslagen. De vijand verloor wederom 160 pantserwagens. Op 3 September is een nieuwe groote slag ontbrand en wel in den sector van de centrale Donetz. De bolsjewisten vielen hier na een artillerievoorbereiding met meer dan honderd batterijen massaal aan.

5 Sept. — De afweergevechten hielden den geheelen dag aan. In het Donetzbekken, ten Westen van Charkof en bij Ssefsk werden vijandelijke aanvallen afgeslagen. Bij herhaalde doorbraakpogingen der Sovjets ten Westen van Kirof en ten Zuidwesten van Bjelyi leed de vijand zware verliezen.

6 Sept — De krachtige aanvallen der bolsjewisten in het Donetzbekken, het gebied van Charkof en ten Zuidwesten en Westen van Wjasma duren onverminderd voort. In den tijd van 2 tot 5 September verloor de vijand 166 vliegtuigen. Aan den Zuidelijken vleugel van het front is het Duitsche opperbevel tot verkorting van de frontlijn overgegaan. Ten Westen van Charkof zijn binnengedrongen Sovjet-formaties teruggeslagen. Ook ten Westen van Orel zijn Sovjet-aanvallen afgeslagen. In totaal werden 235 Sovjet-pantserwagens vernietigd.
7 Sept. — In het Zuiden waren de Duitsche troepen gisteren in zeer zware afweergevechten tegen sterke Sovjet-infanterie- en pantserstrijdkrachten gewikkeld. Van het overige front worden, afgezien van plaatselijke gevechtsactiviteit aan het Koebanbruggenhoofd en in het hooge Noorden, geen bijzondere gebeurtenissen gemeld.

De vijand verloor 144 pantsers en 59 vliegtuigen. In weerwil van den voortdurenden vijandelijken druk en van de steeds nieuwe aanvallen der Sovjets beoordeelt men in militaire Duitsche kringen den toestand aan het Oostelijk front onveranderd optimistisch. Men wijst er op, dat de tijd welke den bolsjewisten voor hun zomeroffensief ter beschikking staat, inmiddels voor het grootste deel is verstreken en dat over enkele weken de modderperiode begint.

8 Sept. — De slag in het Donetzbekken duurt met onverminderde hevigheid voort. In den loop der beweeglijk gevoerde gevechten werd ter verkorting van het front de stad Stalino, na vernieling van de voor den oorlog van belang zijnde installaties, volgens de plannen ontruimd. Ook in het gevechtsgebied van Charkof viel de vijand aan, doch hij werd in verbitterde gevechten, onder hooge verliezen teruggeslagen. De vijand verloor aan het geheele front 106 gevechtswagens en 77 vliegtuigen.

Zeer zware gevechten blijven den strijd in het Oosten kenmerken. Naar Duitsche opvatting zet de Sovjetleiding alles op alles om de landbouw- en industriegebieden in het Zuiden te heroveren, in welk verband men er de aandacht op vestigt, dat aan het noordelijke deel van het front vrijwel niets gebeurt. In het gebied van Wjasma tot aan den Koeban heerscht groote activiteit. Het Sovjet-bericht, dat Konotop reeds was gevallen, was op zijn minst voorbarig, daar er op 7 September nog Duitsche troepen in de stad waren. Het zwaartepunt van den strijd, dat voortdurend wisselt, verplaatst zich intusschen geheel naar het Donetzbekken, waar melding wordt gemaakt van een zeer zwaren verdedigingsstrijd. Ondanks massale Sovjetaanvallen wisten de Duitschers steeds tussschen de aanvallers en het achter hen gelegen vrije operatieterrein te blijven, al moesten hiertoe sommige terreinstrooken worden opgegeven. In het algemeen gesproken, is men in Duitschland van meening, dat de Sovjetmethoden met haar buitengewoon groot gebruik van menschen en materieel ook bijzondere verdedigingsmethoden eischen, en in dit verband moet in het bijzonder de ruimte als verdedigingswapen worden genoemd. Het front ligt nog altijd zóó ver van het moederland, dat men met gemak een terreinstrook kan opgeven, die voor een kleinen Middel-Europeeschen staat het verlies van bijna zijn geheele territorium zou beteekenen. En al zijn de verdedigingsslagen van dezen zomer dan ook niet met hetzelfde aureool der overwinning omgeven als de offensieve veldtochten van de vorige jaren, toch verklaart men, dat de defensieve overwinningen voor den afloop van den oorlog en voor Duitschlands veiligheid van even groot belang zijn als de vroegere offensieve overwinningen. Een beslissend motief is, dat aan het front en in het achterland de ergste honger wordt geleden. Wanneer Stalin thans den wedloop met den honger niet wint, staan de bolsjewisten voor een ramp. De bolsjewistische gevangenen en overloopers bevestigen steeds weer, dat hun eenheden bij de harde gevechten doodbloeden. In deze geweldige worsteling, waarin tallooze bolsjewistische infanteriedivisies en pantserbrigades tegen den elastischen wal der Duitsche verdediging opstormen, hebben de bolsjewisten sedert 5 Juli, het begin van hun offensief, ongeveer 1.750.000 man aan dooden, gewonden en gevangenen verloren.

9 Sept. — In het Donetzbekken brengen de bolsjewisten nieuwe troepenformaties in den strijd, die met bijzonder zware verliezen voor den vijand voortduurt. Ten Zuiden en ten Westen van Charkof mislukten verschillende vijandelijke aanvallen. In den centralen sector van het front vielen de bolsjewisten alleen in het gebied ten Westen van Kirov met vrij sterke strijdkrachten aan. De Sovjets verloren 208 tanks.

10 Sept. — De slag in het Donetzbekken duurt onder verbitterde en afwisselende gevechten voort. Ten Zuiden van Isjoem en in het gevechtsgebied van Charkof werden aanvallen met groote tankverliezen voor den vijand afgeslagen. Ook op verscheiden punten van den centralen frontsector, in het bijzonder bij Konotop, aan de Desna bij Kirof en ten Westen van Wjasma, viel de vijand aan. Hij werd in harde gevechten afgeslagen. De Sovjets verloren 87 tanks.
In den nacht van 8 op 9 September vielen Duitsche strijdkrachten militaire steunpunten en belangrijke en voor de uitvoering van operaties ter zee en in de lucht noodzakelijke installaties van den vijand op Spitsbergen bij verrassing aan. Alle voor den oorlog belangrijke installaties en inrichtingen van het eiland, vooral radio- en meteorologische stations, havenwerken en laad- en losplaatsen, electrische centrales en de waterleiding, verscheiden kolenmijnen in exploitatie, alsmede groote hoeveelheden steenkolen en benzine, omvangrijke munitie- en proviandepôts opgeblazen, door brand vernield of buitgemaakt. De vijand leed gevoelige verliezen aan dooden en gewonden. Bovendien werd een aantal gevangenen gemaakt. De eigen verliezen zijn gering. De formatie is op haar steunpunten teruggekeerd.

11 Sept. — Ten Zuidwesten van Mariopol, dat na volledige vernieling van alle voor den oorlog belangrijke installaties volgens de plannen werd ontruimd, rolden Duitsche en Roemeensche troepen een aan de kust van de Zee van Azof gelande groep strijdkrachten der bolsjewisten op.
In den centralen frontsector duren aan de Desna en ten Zuidwesten van Kirof de hevige afweergevechten voort. Ten Westen van Wjasma mislukten hardnekkige aanvallen der Sovjets. De bolsjewisten verloren aan het Oostelijk front 203 pantserwagens.

ZUIDELIJK FRONT —

4 Sept. — Na een hevige artillerievoorbereiding door talrijke batterijen, opgesteld aan de Siciliaansche kust, en gesteund door het vuur van de vloot en een overwegende luchtmacht, zijn de Engelsch-Amerikaansche strijdkrachten er gisteren in geslaagd, eenige bruggenhoofden te vormen in het uiterste Zuiden van Calabrië. Na zware gevechten moesten Villa San Giovanni, Reggio di Calabria en de streek van Melito Porto Salvo worden ontruimd.

5 Sept. — Aan het Calabrië-front is de vijand verder het achterland binnengedrongen en heeft terstond eenige plaatsen bezet. Tusschen Palmi en Bagnara moesten de verdedigingstroepen zich terugtrekken, nadat zij een eerste contingent Britsche troepen dat geland was, hadden verdreven. In het gebied ten Oosten van Bagnara en in de vestingwerken van het gebergte van Aspromonte zijn hevige gevechten aan den gang.
6 Sept. — In Calabrië zijn de Italiaansch-Duitsche troepen, na dapper het terrein tegen den vijand, die wat manschappen en materieel betreft in de meerderheid was, te hebben verdedigd, bezig nieuwe verdedigingsstellingen te betrekken.
7 Sept. — Tijdens de ordelijke, langzame terugtrekkingsmanoeuvre in het kustgebied van Zuid-Calabrië hebben zich tusschen vijandelijke voorhoeden en achterhoeden van de verdediging levendige gevechten ontwikkeld. Van officieele Duitsche zijde wordt verklaard, dat de in Calabrië aan land gebrachte Engelsch-Canadeesche troepen den opmarsch slechts aarzelend voortzetten en dat zij klaarblijkelijk nog niet sterk en talrijk genoeg zijn, om groote aanvalsoperaties met voldoende kans op succes ten uitvoer te brengen, zoodat een definitief oordeel over de plannen van den vijand nog niet mogelijk is. Het schijnt, dat de Duitsche legerleiding in het bijzonder rekening houdt met de mogelijkheid van landingspogingen der Anglo-Amerikanen op de kust bij Napels en in het gebied van Tarente.
8 Sept. — In Calabrië belemmeren Italiaansche en Duitsche detachementen door plaatselijke gevechten de vorderingen der Britsche troepen. De Italiaansch-Duitsche luchtmacht heeft in de haven van Bizerta zware schade toegebracht aan vijf transportschepen met een gezamenlijken inhoud van 28.000 ton.
10 Sept. — Sedert de capitulatie van Italië op 8 September des avonds hebben zich rondom Rome gevechten tusschen Duitsche en Italiaansche troepen ontwikkeld. De Duitsche opperbevelhebber-Zuid, generaal-veldmaarschalk Kesselring, voerde versterkingen aan, opende den aanval op Rome en stelde den commandant een ultimatum. Onder dezen druk heeft de Italiaansche bevelhebber te Rome in een straal van vijftig kilometer gecapituleerd. De ontwapening der Italiaansche troepen is aan den gang. De verbinding met het Duitsche leger in het gebied van Napels en Salerno is tot stand gebracht. De Duitsche weermacht zal de bescherming van Vaticaanstad op zich nemen. In Noord-Italië heeft generaal-veldmaarschalk Rommel met de divisies van zijn legergroep na een korten, doch door onze troepen met de grootste verbittering gevoerden strijd de Italiaansche formaties gedwongen te capituleeren. Spoorlijnen en wegen, die van Karinthië en Tirol naar Noord-Italië leiden, zijn onbeschadigd in onze handen. De in de Egeïsche Zee zijnde Italiaansche oorlogs- en koopvaardijschepen zijn door de Duitsche marine overgenomen. De Italiaansche vliegvelden, alsmede de belangrijkste havensteden aan de Adriatische kust zijn bezet. De Ligurische kust met Genua en La Spezia is bezet, het dal van de Etsch en de steden in het gebied van Bologna, Verona, Cremona zijn gezuiverd, Triëst is na korten strijd veroverd. Meer dan negentig duizend Italianen zijn alleen daar al ontwapend. In Zuid-Frankrijk heeft het vierde Italiaansche leger zijn wapens zonder incidenten aan de troepen van generaal-veldmaarschalk von Rundstedt afgegeven. De kust van Toulon tot Menton is door ons bezet. Op den Balkan heeft zich het gros van de Italiaansche commando-autoriteiten met begrip voor den toestand aan de eischen van den Duitschen opperbevelhebber generaal-veldmaarschalk von Weiche onderworpen. De divisies van de Italiaansche groep Oost te Tirana en van het 11e Italiaansche leger te Athene hebben voor het grootste deel reeds de wapens neergelegd.
Een Italiaansche vlootformatie, die naar den vijand wilde overgaan, werd in het Westen der Middellandsche Zee door Duitsche gevechts- en torpedovliegtuigen aangevallen. De vliegtuigen brachten een slagschip tot zinken en troffen bovendien een kruiser en een torpedojager zoo ernstig, dat ook deze schepen als vernietigd kunnen worden beschouwd.
In den vroegen morgen van den 9den September landden in de Golf van Salerno sterke Engelsch-Amerikaansche strijdkrachten. De gevechten zijn in vollen gang. Eskaders Duitsche gevechts- en slagvliegtuigen hebben dezen landingstroepen de zwaarste verliezen aan menschen, materiaal en schepen toegebracht.
11 Sept. — De ontwapening van het Italiaansche Badoglio-leger nadert haar einde. De Italiaansche bezetting op het eiland Rhodos heeft na een aanval van duikbommenwerpers gecapituleerd. Duitsche troepen zijn Milaan, Turijn en Padua binnengerukt. De zeevesting Pola werd overgegeven. In het gebied van Salerno zijn Duitsche troepen in verbitterden strijd met sterke Britsch-Amerikaansche strijdkrachten gewikkeld.

WESTELIJK FRONT —

4 Sept. — Britsch-Amerikaansche luchtstrijdkrachten deden aanvallen op plaatsen in het bezette gebied in het Westen, waaronder Parijs. De burgerbevolking leed gevoelige verliezen. Twaalf vliegtuigen werden neergeschoten. In den nacht van 3 op 4 September hebben Britsche vliegtuigen met talrijke brisant- en brandbommen het gebied van Groot-Berlijn aangevallen. In eenige stadsdistricten ontstonden aanzienlijke schade en verliezen onder de bevolking. 27 der aanvallende vijandelijke bommenwerpers werden neergeschoten.
5 Sept. — Door luchtaanvallen op plaatsen in de bezette Westelijke gebieden ontstonden in woonwijken der aangevallen steden aanzienlijke verliezen onder de burgerbevolking en verwoestingen aan gebouwen.
6 Sept. — In den nacht van 5 op 6 Sept. ondernamen vijandelijke bommenwerpers aanvallen op Mannheim en Ludwigshafen. De bevolking leed verliezen. In eenige wijken werden aanzienlijke verwoestingen aangericht, 37 der aanvallende bommenwerpers werden neergeschoten. Op 6 September zijn Amerikaansche bommenwerpers naar Zuid-Duitschland gevlogen. Eskaders Duitsche jachtvliegtuigen vielen de formaties reeds boven het Noord-Franse gebied aan en brachten haar aanzienlijke verliezen toe.
7 Sept. — Geallieerde formaties bommenwerpers drongen Zuidwest-Duitsch gebied binnen. Door het werpen van bommen op de steden Stuttgart en Straatsburg ontstonden verliezen aan menschen en schade. In den nacht van 6 op 7 September vielen Britsche bommenwerpers München aan. Er ontstond schade in woonwijken en aan openbare gebouwen der stad alsmede in eenige plaatsen in Zuid-Beieren. De bevolking leed verliezen, 53 viermotorige Britsche en Amerikaansche bommenwerpers werden neergeschoten.
8 Sept. — Vrij sterke formaties van het Britsch-Amerikaansche luchtwapen hebben in de ochtenduren van 7 September de stad Brussel aangevallen. Zij wierpen talrijke brisant- en brandbommen op de dichtbevolkte woonwijken der stad, zoodat de bevolking zware verliezen leed. Sedert 1 September heeft de Duitsche luchtverdediging boven West- en Zuid-Europa 218 Britsche en Amerikaansche vliegtuigen neergeschoten. Het zwaartepunt der vijandelijke verliezen ligt binnen het Duitsch Rijk. Op 4 September hebben Engelsch-Amerikaansche bommenwerpers Kortrijk aangevallen en talrijke bommen op woonwijken geworpen. Ca. 50 personen zijn gedood. Op 6 September vielen Anglo-Amerikaansche vliegtuigen Gent aan. Ruim honderd burgers werden gedood.
9 Sept. — Snelle Duitsche gevechtsvliegtuigen wierpen in den nacht van 8 op 9 September bommen op militaire doelen in Zuid- en Midden-Engeland.
10 Sept. — Britsch-Amerikaansche vliegerformaties voerden zware bomaanvallen uit tegen eenige plaatsen in de bezette gebieden in het Westen, waarbij in het bijzonder de bevolking van Parijs en Boulogne gevoelige verliezen leed.
De stad Saint-Pol nabij Atrecht is in twee dagen tijds tweemaal door Britsche vliegtuigen gebombardeerd. Talrijke woonhuizen werden volkomen verwoest. De stad Beauvais werd op 9 September eveneens door Engelsch-Amerikaansche vliegtuigen gebombardeerd. Vooral de burgerbevolking werd geteisterd. Ook Abbeville werd aangevallen. **(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5654 A)**

A. **JAPAN — Overzicht verliezen Augustus in Nieuw-Georgië —**
11 Sept. — Het Japansche hoofdkwartier heeft meegedeeld, dat de Japansche land- en luchtstrijdkrachten bij de operaties in den sector Nieuw-Georgië gedurende de maand Augustus meer dan 70 vijandelijke schepen tot zinken hebben gebracht, meer dan 50 schepen beschadigd en meer dan 270 vliegtuigen neergeschoten. De vijandelijke verliezen bij de landoperaties bedroegen meer dan 3000 man.
De Japansche verliezen zijn: gezonken: 1 torpedojager, 3 landingsvaartuigen en 3 kleine vaartuigen; zwaar beschadigd: 1 torpedojager, 3 landingsvaartuigen. Ten slotte zijn 57 Japansche vliegtuigen nog niet teruggekeerd of hebben zich opzettelijk op vijandelijke doelen gestort. **(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5654 B)**

(Teekening-archief)

ITALIË

A. **ITALIE — Capitulatie der regeering Badoglio —**
13 Sept. — De officieele Britsche berichtendienst heeft op 8 September des avonds uit het hoofdkwartier van generaal Eisenhower bekend gemaakt, dat de Italiaansche regeering de onvoorwaardelijke capitulatie van de Italiaansche strijdkrachten heeft aangeboden.
Eisenhower heeft volgens dit bericht de capitulatie aanvaard en Italië een militairen wapenstilstand toegestaan, welke door zijn vertegenwoordiger en een lasthebber van maarschalk Badoglio is onderteekend. De wapenstilstand is met de onderteekening terstond van kracht geworden.

Wapenstilstandsvoorwaarden —
13 Sept. — De voorwaarden van den wapenstilstand met de regeering-Badoglio werden 12 September te Londen bekendgemaakt, zoo meldt de Engelsche nieuwsdienst De tekst der voorwaarden luidt als volgt:

1. Het onverwijld staken van elke vijandige handeling door de Italiaansche gewapende strijdkrachten.
2. Italië zal alles in het werk stellen om den Duitschers faciliteiten te onthouden die hun in den strijd tegen de vereenigde naties van nut zouden zijn.
3. Alle krijgsgevangenen of geïnterneerden der vereenigde naties moeten terstond aan den geallieerden opperbevelhebber worden uitgeleverd. Krijgsgevangenen of geïnterneerden mogen noch thans noch op eenig ander tijdstip naar Duitschland worden overgebracht.
4. De Italiaansche vloot- en de Italiaansche luchtstrijdkrachten moeten zich met het oog op haar overgave terstond begeven naar de plaatsen, die door den geallieerden opperbevelhebber te zamen met bijzonderheden voor de ontwapening zullen worden bekendgemaakt.
5. De Italiaansche koopvaardijvloot kan door den geallieerden opperbevelhebber ten behoeve der uitvoering van het militaire vlootprogram worden gerequireerd.
6. Onverwijlde overgave van Corsica en het geheele Italiaansch gebied, zonder er acht op te slaan in welk het Italiaansche vasteland aan de geallieerden ten behoeve van de oprichting van operatiebases en voor andere doeleinden, die door de geallieerden noodig worden geacht.
7. De onverwijlde toezegging van vrijen toegang voor de geallieerden tot alle vliegvelden en vlootbases op Italiaansch gebied, zonder er acht op te slaan in welk tempo de Italiaansche bodem van Duitsche troepen gezuiverd wordt. Die havens en vliegvelden moeten onder de bescherming van de Italiaansche gewapende strijdkrachten staan totdat die functie door de geallieerden zelf zal worden overgenomen.
8. De onverwijlde aftocht der Italiaansche gewapende strijdkrachten van alle oorlogstooneelen, waarop zij zich thans bevinden, naar Italië.
9. De waarborg der Italiaansche regeering, dat, zoo noodig, alle ter beschikking staande gewapende strijdkrachten zullen worden gebruikt om de voorwaarden van dezen wapenstilstand snel en nauwkeurig uit te voeren.
10. De opperbevelhebber van de geallieerde strijdkrachten behoudt zich het recht voor, elken maatregel te nemen, die naar zijn meening noodzakelijk kan zijn voor de bescherming en de belangen der geallieerde strijdkrachten ter voortzetting van den oorlog. De Italiaansche regeering verplicht zich van haar kant zich neer te leggen bij elken vorm van bewind of overheid van anderen aard, die de opperbevelhebber noodzakelijk acht. Zoo zal de opperbevelhebber met name een militaire regeering oprichten in die deelen van het Italiaansche gebied, waar hij een dergelijken maatregel in het militair belang van de geallieerde naties onontbeerlijk acht.
11. De opperbevelhebber der geallieerde strijdkrachten heeft het volle recht, de maatregelen voor de ontwapening, demobilisatie en demilitarisatie uit te voeren.
12. Andere voorwaarden van politieken, economischen en financieelen aard, die Italië te vervullen zal hebben, zullen op een later tijdstip worden gesteld.
13. De voorwaarden van dezen wapenstilstand zullen niet zonder de voorafgaande toestemming van den opperbevelhebber der geallieerde strijdkrachten gepubliceerd worden.

Volgens een Duitsche uiteenzetting was voorts tijdens de wapenstilstandsonderhandelingen in een geheime clausule overeengekomen, dat Mussolini aan de geallieerden zou worden uitgeleverd.

Het verraad van koning Victor Emanuel en maarschalk Badoglio —
13 Sept. — Maarschalk Badoglio heeft op 8 September nadat de koning en hijzelf nog op 8 September iedere gedachte van dien aard als laster van de hand hadden gewezen — in een communiqué voor den Romeinschen omroep de capitulatie bevestigd. Hij gaf toe Eisenhower om wapenstilstand te hebben gevraagd. In feite is de onderteekening reeds op 3 September geschied. De Italiaansche strijdkrachten moeten dienovereenkomstig, aldus verklaarde hij, iedere vijandelijke handeling tegen de Engelsch-Amerikaansche strijdkrachten staken.

Geheime Britsch-Italiaansche besprekingen te Lissabon —
13 Sept. — Ten aanzien van de capitulatie van Badoglio publiceerde de Britsche berichtendienst op 12 September een lezing van zijn diplomatieken medewerker Randal Neale, welke afkomstig zou zijn uit gezaghebbende Britsche bronnen en waaraan wij het volgende ontleenen:
Maarschalk Badoglio heeft de Britsche regeering er half Augustus van in kennis gesteld, dat hij bereid was zich met de geallieerden te vereenigen, zoodra zij in Italië landden. Deze spontane verklaring van Badoglio heeft geleid tot het sluiten van het wapenstilstandsverdrag.
Lissabon was het tooneel van het voornaamste deel van het drama. De hoofdvertolkers waren de Britsche ambassadeur Sir Ronald Campbell en een Italiaansche generaal, wiens naam nog geheim gehouden wordt.
Er was echter nog een proloog in de eerste week van Augustus, ongeveer een week na den val van Mussolini. Toen richtten zich Italiaansche diplomaten op instructie van de Italiaansche regeering tot de Britsche vertegenwoordigers in twee neutrale landen. Beiden verklaarden, dat de toestand in Italië wanhopig was, terwijl de tweede bemiddelaar zich bevoegd verklaarde afgezant te zijn van maarschalk Badoglio voor de bespreking van de mogelijkheden van een wapenstilstand. Hij werd er van in kennis gesteld, dat de geallieerde regeeringen alleen de onvoorwaardelijke capitulatie konden erkennen.
Half Augustus, aldus vervolgt deze lezing, kwam een andere Italiaansche generaal, die een andere missie had, met een geloofsbrief van maarschalk Badoglio, bij den Britschen ambassadeur in Madrid, sir Samuel Hoare, en den volgenden dag bij den Britschen ambassadeur in Lissabon, sir Ronald Campbell. De generaal verklaarde, dat hij door maarschalk Badoglio gemachtigd was te verklaren, dat bij een landing der geallieerden in Italië de Italiaansche regeering bereid was zich met hen tegen Duitschland te vereenigen.
De mededeeling van den Italiaanschen generaal, betreffende de bereidheid tot capituleeren van zijn regeering, werd doorgezonden aan de Britsche regeering, die van haar kant terstond de Amerikaansche regeering op de hoogte bracht. Ook generaal Eisenhower en de Sovjet-regeering werden ingelicht. De Britsche en Amerikaansche regeering besloten de Italiaansche regeering door den Italiaanschen generaal in kennis te stellen van de voorwaarden, waaronder zij bereid waren de vijandelijkheden tegen Italië te staken. Eerst moest Italië onvoorwaardelijk capituleeren en vervolgens de voorwaarden accepteeren, tot welker oplegging de geallieerden zouden besluiten.
De Italiaansche generaal keerde daarop met de voorwaarden naar Rome terug. Deze voorwaarden waren beperkt tot de militaire clausules, waarvan de laatste vastlegde, dat verdere voorwaarden van politieken, economischen financieelen aard, die door de Italiaansche regeering moesten worden nagekomen, later medegedeeld zouden worden. Men verklaarde tegenover den lasthebber, dat zeer veel er van zou afhangen, hoe ver de Italiaansche regeering de geallieerde naties tegen Duitschland zou steunen. De Italiaansche regeering moest zich verplichten, dezen wapenstilstand terstond na de publicatie door generaal Eisenhower van haar kant te publiceeren.
Aangezien de Italiaansche generaal, aldus het verslag, niet volgens de plannen weer in Italië opdook, zond de Italiaansche regeering een tweeden Italiaanschen generaal naar Lissabon. Als bewijs der oprechtheid van haar bedoelingen zond de Italiaansche regeering met dezen tweeden parlementair den Britschen generaal Carton de Wiart, dien men uit de gevangenschap had ontslagen.
De tweede Italiaansche generaal, die de tot zoover ge-

voerde onderhandelingen bevestigde, werd van Lissabon naar het hoofdkwartier van generaal Eisenhower in Algiers gezonden. Middelerwijl arriveerde de eerste Italiaansche generaal volgens afspraak met het antwoord der Italiaansche regeering op Sicilië. Hij werd door vertegenwoordigers van generaal Eisenhower ontvangen, in welker gezelschap zich de tweede Italiaansche generaal bevond. Het antwoord luidde, dat de Italiaansche regeering onmogelijk den wapenstilstand bekend kon maken vóór de geallieerde hoofdlandingen in Italië. Inderdaad werd toen, aldus Randal Neale, de wapenstilstand in aanwezigheid van generaal Eisenhower en generaal Alexander door generaal Bedel Smith, den chef van den persoonlijken generalen staf van Eisenhower, en door generaal Castellano, die chef van den generalen staf van maarschalk Badoglio moet zijn geweest op 3 September onderteekend en op 8 September gepubliceerd.
De regeering der Sovjet-Unie en de regeeringen der Dominions waren van dag tot dag ingelicht omtrent de onderhandelingen.

Verslag van den Duitschen zaakgelastigde te Rome — 13 Sept. — Het Duitsche ministerie van buitenlandsche zaken publiceert in de Deutsche Diplomatische Korrespondenz de volgende feiten van de laatste dagen van het verraad van Koning Victor Emanuel en maarschalk Badoglio:

1. Op 1 September 1943 vond een onderhoud plaats tusschen den minister van buitenlandsche zaken Guariglia en den Duitschen zaakgelastigde te Rome, gezant dr. Rahn. De Duitsche zaakgelastigde berichtte hierover dienzelfden dag telegrafisch o.a. het volgende: „Bij het onderhoud, dat ik vandaag had, verklaarde Guariglia: „De regeering Badoglio is, zooals tot dusver, vastbesloten om niet te capituleeren en den oorlog aan de zijde van Duitschland voort te zetten".
2. Op 3 September meldde de Duitsche zaakgelastigde het volgende: Maarschalk Badoglio verzocht mij bij hem te komen en verklaarde mij, dat hij er met het oog op de vijandelijke landing in Calabrië waarde aan hechtte mij te verzekeren, dat volk en leger, ondanks de schokken van den laatsten tijd, hecht in handen waren van de regeering. Hij verzocht mij hem te vertrouwen. Woordelijk voegde hij hieraan toe: Ik ben maarschalk Badoglio en ik zal u door daden ervan overtuigen, dat het niet juist is mij te wantrouwen. Natuurlijk is het verlangen naar vrede onder het volk en vooral onder de vrouwen groot, doch wij zullen strijden en nooit capituleeren. Bovenstaande woorden sprak maarschalk Badoglio op 3 September, dus op den dag, waarop hij de capitulatie van de Italiaansche strijdkrachten onderteekende.
3. Op 4 September had de Duitsche zaakgelastigde een onderhoud met den opperbevelhebber van de Italiaansche weermacht, generaal Ambrosio. De Duitsche zaakgelastigde berichtte hierover: „Generaal Ambrosio klaagde er over, dat hij van Duitsche zijde niet meer het vertrouwen genoot overeenkomstig de Duitsch-Italiaansche oorlogskameraadschap. Ik ben, zoo zeide generaal Ambrosio met den meesten nadruk, evenals voorheen, vervuld van den vasten en oprechten wil om den oorlog gemeenschappelijk voort te zetten. Hij verzocht mij er voor te zorgen, dat met de Duitsche militaire instanties in versterkte mate een vriendschappelijke gedachtenwisseling zou volgen. De ongebruikelijke stap van Ambrosio liet bij mij den indruk achter, dat het hem er om te doen was ons ervan te overtuigen, dat hij besloten was den strijd gemeenschappelijk voort te zetten.
4. Op 8 September werd de vertegenwoordiger van het Duitsche rijk, gezant dr. Rahn, door Koning Victor Emanuel voor een officieel bezoek om kennis te maken, ontvangen. In het telegrafisch rapport van den gezant wordt o.a. het volgende gezegd: „Bij het bezoek dat ik vandaag aan den Koning bracht, sprak de Koning eerst over den algemeenen militairen toestand. Wat de toestand in Italië betreft, zoo hoopt hij, dat de Duitsche rijksregeering zich intusschen overtuigd heeft van den goeden wil en de bondstrouw van de regeering-Badoglio en van het Italiaansche leger, en dat de in de afgeloopen dagen weer beginnende vertrouwelijke samenwerking weldra militaire vruchten zal dragen. Italië zal nooit capituleeren. Ik ben er van overtuigd, dat enkele kleine gebreken in de eerstvolgende dagen zullen verdwijnen, Badoglio is een dapper oud soldaat, die er ook in zal slagen door een elastische tactiek den druk van de linksche kringen, die na een twintigjarige uitschakeling gelooven, dat hun uur weer gekomen is, op de juiste wijze op te vangen. Ten slotte gaf de Koning nogmaals uiting aan den wil om aan de zijde van Duitschland, waarmede Italië op leven en dood verbonden is, den strijd tot het uiterste voort te zetten. Deze verklaringen werden door den Koning afgelegd op 8 Sept. des middags, dus op denzelfden dag, waarop des middags door de Amerikanen de reeds op 3 Sept. gesloten capitulatie van de Italiaansche weermacht werd medegedeeld.
5. Toen de Duitsche zaakgelastigde op 8 Sept. om 17.45 uur door de Amerikaansche radio de capitulatie van de Italiaansche strijdkrachten als voldongen feit vernam, stelde hij zich telefonisch in verbinding met den chef van den Italiaanschen generalen staf, generaal Roatta. Deze verklaarde aan den zaakgelastigde op zijn vraag, wat dit radiobericht te beteekenen had, woordelijk: „Dit New Yorksche bericht is een onbeschaamde Britsche propagandaleugen, die ik met verontwaardiging van de hand moet wijzen". Hetzelfde antwoord kreeg de Duitsche zaakgelastigde onmiddellijk daarop op een telefonische aanvraag in het Italiaansche ministerie van Buitenlandsche Zaken van ambassadeur Rosso, den vertegenwoordiger van den minister van Buitenlandsche Zaken. Ambassadeur Rosso voegde hier nog aan toe, dat hij zou zorgen voor een categorisch dementi van dezen Britschen zwendel.
6. Op 8 September des avonds, even na 19 uur, ontbood de Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken, Guariglia, den Duitschen zaakgelastigde bij zich. Deze rapporteerde over dit onderhoud het volgende: „De minister van Buitenlandsche Zaken, Guariglia ontving mij vanavond even na 19 uur en deelde mij, in tegenwoordigheid van ambassadeur Rosso mede: „Ik moet U mededeelen, dat maarschalk Badoglio zich met het oog op den kansloozen militairen toestand gedwongen heeft gezien om een wapenstilstand te verzoeken". Ik antwoordde: „Dat is verraad aan het gegeven woord". Guariglia: „Ik protesteer tegen het woord „verraad". Ik: „Ik klaag niet het Italiaansche volk aan, doch diegenen, die zijn eer verraden hebben, en ik zeg U, dat dit verraad als een zware last op de geschiedenis van Italië zal drukken. De Koning heeft mij vandaag nog gezegd, dat Italië getrouw aan het gegeven woord den strijd aan de zijde van Duitschland voortzet. Maarschalk Badoglio heeft mij hetzelfde verzekerd. Het staat thans vast, wat het woord van den Koning en zijn maarschalk waard is. Tenslotte verliet ik zonder te groeten het ministerie van Buitenlandsche Zaken".

Regeering Badoglio te Palermo —
13 Sept. — Naar de Engelsche nieuwsdienst op 12 September meldde, heeft de koning van Italië voor een radiozender van het bewind Badoglio verklaard, dat hij met zijn regeering en met de militaire autoriteiten Rome heeft verlaten, om zich naar een andere plaats op nationaal gebied te begeven. Nader verluidt, dat de koning, de koningin, de kroonprins, Badoglio en generaal Ambrosio zich te Palermo bevinden.

Proclamatie der fascistische regeering —
11 Sept. — De Italiaansche fascistische Nationale regeering heeft „vanaf de Italiaansche grens" op 8 September na het bekend worden der capitulatie van Badoglio een proclamatie aan het Italiaansche volk uitgevaardigd, welke door de radio is omgeroepen. In deze proclamatie wordt o.a. gezegd:

„Pietro Badoglio heeft zijn verraad voltooid. Degene, die als chef van den Italiaanschen Generalen Staf bij het begin van den oorlog van Italië verantwoordelijk was voor zijn mislukte militaire voorbereiding, is nu de éérste, om het vaderland aan de vijanden uit te leveren. De man, die jarenlang den Duce heeft bedrogen en die op den weg naar de nederlaag hardnekkig naar de macht heeft gestreefd, is nu van plan zijn monsterachtig plan uit te voeren, waardoor het vaderland voor altijd zal worden vernikt. Een vaderland zonder Sicilië, zonder Sardinië, zonder de overzeesche bezittingen, waarschijnlijk ook zonder Zuid-Italië, dat is het duistere verschiet, dat door het noodlot van het vaderland wordt geopend. Het verraad zal niet voltooid worden. Er heeft zich een Italiaansche fascistische regeering gevormd. Zij werkt in den naam van Mussolini. De fascistische nationale regeering zal onverbiddelijk iederen verrader bestraffen, die alleen verantwoordelijk is voor onze nederlaag. Zij zal alle middelen te baat nemen, om Italië met ongerepte eer en met de mogelijkheid van een verder leven in de toekomst uit den oorlog uit te leiden. Het is ten einde met de treurige frase van een zoogenaamde vrijheid,

die werd opgedrongen door den staat van beleg, den uitzonderingstoestand en de censuur.
Het zuivere bloed der squadristen en soldaten, die in de dagen van schande werden vermoord, komt neer op de hoofden van de moordenaars der eenvoudigen, en vóór alles op die der hooggeplaatsten. Het is uit met het afglijden naar het bolsjewisme, met het weer op den voorgrond treden der oude mannen in een Italië, dat de deur voor de soldateske jeugd zal openen en dat de door offers en militaire prestaties verworven aanspraken zal erkennen. Om onze banieren scharen zich tezamen met de soldaten der jeugd de krachten van den arbeid, welker marsch, op sociaal gebied met het fascisme aangevangen, onder het fascisme het doel zal bereiken. Het manifest besluit met een appèl op de Italiaansche soldaten: „Soldaten, gehoorzaamt niet aan valsche bevelen van het verraad, weigert aan den vijand te worden overgeleverd, weigert ook tegen uw Duitsche kameraden te vechten. Al degenen, wien dat mogelijk is, moeten den strijd aan de zijde der Duitschers voortzetten. De anderen moeten naar huis gaan, naar hun dorpen en steden in afwachting van verdere bevelen. Uit leed en smaad moet krachtens onzen wil een rein en machtig Italië verrijzen".

Duitsche maatregelen —
13 Sept. — De Duitsche maatregelen in Italië waarmede onmiddellijk na het bekend worden der capitulatie van Badoglio een begin werd gemaakt, worden, aldus meldde het D.N.B. op 9 September, overal volgens de plannen uitgevoerd. De Italiaansche formaties hebben over het algemeen zonder ernstige incidenten de wapenen neergelegd, voor zoover zij zich niet bereid verklaarden onder Duitsch commando te blijven vechten. Plaatselijk verzet werd snel gebroken. De toestand wordt nog steeds gekenmerkt door het feit, dat de belangrijke verkeerslijnen in vollen omvang kunnen worden gebruikt.

(V. b. Aftr. Mussolini 5611 C; Proclam. Badoglio en Victor Emanuel 5611 C; Liq. Fascisme 5651 C; Oorlogsverkl. a. Engeland en Frankr. 4254 A)

A. **DUITSCHLAND — Hitler over de gebeurtenissen in Italië —**
13 Sept. — De Führer heeft op 10 September via den Groot-Duitschen omroep de volgende toespraak gericht tot het Duitsche volk:
Duitsche volksgenooten. Bevrijd van den zwaren last van de sinds geruimen tijd op ons drukkende verwachting, zie ik thans het oogenblik gekomen, weer tot het Duitsche volk te kunnen spreken, zonder tegenover mijzelf of het volk toevlucht te moeten nemen tot leugens. De ontstane ineenstorting van Italië was sinds lang vooruit te zien, niet als gevolg van het ontbreken van geschikte Italiaansche mogelijkheden tot een meer doeltreffende verdediging of als gevolg van het uitblijven van de vereischte Duitsche hulp, neen, veeleer als gevolg van het falen, of liever van het niet-willen van die elementen, die thans ter voltooiing van hun stelselmatige sabotage het initiatief tot de capitulatie hadden genomen. Want slechts wat deze mannen reeds sinds jaren nastreefden, werd thans voltrokken: de overgang der Italiaansche staatsleiding van het met Italië verbonden Duitsche Rijk naar de gemeenschappelijke vijanden.
Toen Engeland en Frankrijk in September 1939 het Duitsche Rijk den oorlog verklaarden, dwongen de verdragen Italië er toe, zich met Duitschland terstond solidair te verklaren. Daarbij was deze solidariteit niet alleen gemotiveerd in de afspraken van het pact, doch ook in het lot, dat de vijanden zoowel Duitschland als Italië voor de toekomst hadden toegedacht. Het is bekend, dat Mussolini het stellige voornemen had, om in Italië — overeenkomstig de verdragen — terstond de mobilisatie af te kondigen. Aan dezelfde krachten, die thans de capitulatie hebben veroorzaakt, is het in Augustus 1939 gelukt, de deelneming van Italië aan den oorlog te verhinderen. Als Führer van het Duitsche volk moest ik begrip hebben voor die buitengewone binnenlandsche moeilijkheden van den Duce. Ik heb derhalve toen noch later bij Italië aangedrongen op 't nakomen der verplichtingen van bondgenootschap. Integendeel, ik heb het aan de Italiaansche regeering volledig overgelaten, aan den oorlog of wel in het geheel niet deel te nemen, of indien toch, dan op een tijdstip, dat haarzelf aangenaam was en dat zij volkomen vrij kon bepalen. In Juni 1940 was het Mussolini gelukt, de binnenlandsche voorwaarden te verkrijgen voor de deelneming van Italië aan de zijde van Duitschland. De strijd in Polen was op dat tijdstip evenzoo beslist als die in Noorwegen en die tegen Frankrijk en zijn verbonden Engelsche legers op het vasteland. Toch moest ik den Duce danken voor een houding, die, zooals mij bekend was, in het binnenland niet tegen het Italiaansche volk, doch alleen tegen bepaalde kringen onder uiterste moeilijkheden kon worden doorgezet.
Sinds dien tijd hebben Duitschland en Italië te zamen in den strijd gestaan. Op vele oorlogstooneelen werd gemeenschappelijk bloed vergoten, geen seconde verkeerden de Duce en ik er over in twijfel, dat de afloop van den strijd beslissend zou zijn voor het zijn of niet-zijn van onze volken. Dienovereenkomstig heeft Duitschland, hoewel zelf in een uiterst zwaren strijd gewikkeld, tot aan de grenzen van het mogelijke zijn bondgenoot geholpen. Vele aanbiedingen voor deze hulp zijn door de militaire machthebbers van Italië van het begin af aan of wel volkomen van de hand gewezen, of wel slechts aanvaard onder voorwaarden, die niet te vervullen waren. Aan de openbare meening zullen te zijner tijd de bewijsstukken worden voorgelegd, waaruit blijkt, wat Duitschland in den gemeenschappelijken strijd zijn bondgenoot aan bijdragen verleend heeft en ook verder bereid was te verleenen. De Duitsche soldaat zelf echter heeft op deze gemeenschappelijke oorlogstooneelen die houding aangenomen, waardoor hij zich overal onderscheidt, want zonder zijn ingrijpen was reeds in den winter van 1940 op 1941 Noord-Afrika voor Italië verloren geweest. De naam van maarschalk Rommel is voor eeuwig met deze Duitsche prestatie verbonden.

Toen het Duitsche rijk in het voorjaar van 1941 besloot Italië op den Balkan te helpen, geschiedde dit niet voor het vervullen van eigen voornemens, doch alleen om den bondgenoot bij te staan en een door diens optreden veroorzaakt gevaar, dat natuurlijk ook Duitschland bedreigde, uit den weg te ruimen. Duitschland bracht dit offer bijna op hetzelfde oogenblik, waarop het wegens de vrees van den bijna ieder uur te verwachten grooten bolsjewistischen aanval op geheel Europa aan zijn eigen zorgen meer dan genoeg te dragen had. Het bloed van talrijke volksgenooten bezegelde de bondstrouw van het Duitsche volk. Het Duitsche rijk en ik als zijn Führer konden echter deze houding slechts aannemen in het bewustzijn van het feit, dat aan het hoofd van het Italiaansche volk een van de belangrijkste mannen stond, die de moderne tijd voortgebracht heeft, de grootste zoon van den Italiaanschen bodem sedert de ineenstorting van de antieke wereld. Zijn onvoorwaardelijke trouw verleende aan den gemeenschappelijken bond de voorwaarde voor een succesvol bestaan. Zijn val, die hem toegevoegde eerlooze krenkingen, zullen eens door generaties van het Italiaansche volk als de grootste smaad worden gevoerd. De laatste beslissende factor voor den reeds lang beraamden putsch was echter de eisch van den Duce naar grootere volmachten voor een succesvolle voering van den oorlog. Deze moesten dienen voor het nemen van de krachtigste maatregelen tegen de openlijke en verborgen saboteurs van de oorlogvoering, tegen de reactionnaire vijanden van de sociale rechtvaardigheid, en zoodoende van de verzetsmogelijkheid van het Italiaansche volkslichaam. Mussolini wilde nog te elfder ure de arglistige vijanden van het Italiaansche volk in den strijd om het zijn of niet te zijn uitschakelen om zoodoende de toekomst van Italië te waarborgen. De smart, die mij persoonlijk vervulde als gevolg van het historisch unieke onrecht, dat men dezen man heeft aangedaan, zijn vernederende behandeling, die hem, die meer dan twintig jaar lang een en al zorg voor zijn volk was, nu verlaagde tot een gemeenen misdadiger, is begrijpelijk. Ik was en ben gelukkig dezen grooten en trouwen man mijn vriend te mogen noemen. Ik heb bovendien niet geleerd mijn gezindheid al naar behoefte van geval tot geval te veranderen of ook maar te verloochenen. Ik geloof, dat ondanks sommige tegenovergestelde opvattingen ook in het leven der volken precies zooals tusschen individuen onderling de trouw een onvervangbare waarde is, zonder welke de menschelijke maatschappij aan het wankelen raakt en haar organisaties vroeg of laat moeten ineenstorten.
Desondanks hebben ook na deze smadelijke gebeurtenis de Duitsche troepen op Sicilië, Duitsche vliegers, mannen van de duikbooten, motortorpedobooten, transportschepen van allerlei soort enz., te land, in de lucht en op zee, in de hoogste mate verder hun plicht gedaan. Om redenen eener tactische doelmatigheid mag de tegenstander dat thans nu wel verzwijgen, eens echter zal het nageslacht constateeren, dat, van enkele dap-

pere Italiaansche formaties als uitzonderingen afgezien, het sinds dien tijd in de eerste plaats slechts Duitsche troepen geweest zijn, die met hun bloed niet alleen het Duitsche rijk, maar ook den Italiaanschen bodem verdedigden. Dat nu de Italiaansche staatsleiding besloten heeft het bondgenootschap te verbreken, zich uit den oorlog terug te trekken en daarmede Italië zelf pas goed tot het tooneel van den oorlog te maken, mag zij nu wel met alle redenen die zij wil, motiveeren. Zij kan dit voorstellen als een noodzakelijkheid, maar nooit zal zij een verontschuldiging vinden voor het feit, dat dit is geschied zonder den bondgenoot van te voren althans op de hoogte te stellen. Niet alleen, dat op denzelfden dag, waarop maarschalk Badoglio het wapenstilstandsverdrag onderteekend had, hij den Duitschen zaakgelastigde te Rome bij zich ontbood en hem verzekerde, dat hij, maarschalk Badoglio, Duitschland nooit zou verraden, dat wij vertrouwen in hem moesten stellen en dat hij door zijn daden zou bewijzen dit vertrouwen waardig te zijn, en vooral dat Italië nooit zou capituleeren, maar ook op den dag der capitulatie ontbood de koning den Duitschen zaakgelastigde en verzekerde hem eveneens heel nadrukkelijk, dat Italië nooit zou capituleeren, doch, met Duitschland op leven en dood verbonden, trouw aan onzen kant wilde blijven staan. Ja, nog een uur na het bekend worden van het verraad verklaarde de chef van den Italiaanschen staf, Roata, tegenover onzen militairen gevolmachtigde, dat dit bericht een gemeene leugen en een product van de Engelsche propaganda was. Op hetzelfde oogenblik verzekerde de vertegenwoordiger van het Italiaansche ministerie van buitenlandsche zaken, dat dit bericht slechts een typisch Britsch bedrog was, dat hij dacht tegen te spreken. Een kwartier later gaf hij toe, dat de aangelegenheid natuurlijk toch juist was en dat Italië zich inderdaad uit den oorlog had teruggetrokken. In de oogen van de democratische oorlogsophitsers en in die van de tegenwoordige Italiaansche bewindsmannen mag deze houding doorgaan voor een schitterend voorbeeld van een tactisch handig stukje staatkunde, de geschiedenis zal eens anders oordeelen, en geheele generaties van Italië zullen zich schamen, dat men deze tactiek heeft gebruikt tegenover een vriend en bondgenoot, die met bloed en offers van allerlei aard zijn plicht meer dan slechts naar de letter van het verdrag is nagekomen.

Volksgenooten! Nadat ik reeds twee jaren lang gelegenheid had den toenemenden invloed van deze reactionnaire en anti-Duitsche kringen, die ook afwijzend stonden tegenover de sociale taak van Italië, meer dan voldoende waar te nemen, was er sinds den val van den Duce nauwelijks twijfel meer mogelijk over de werkelijke bedoeling van deze wisseling van bestuur. Het was derhalve mijn plicht, bevel te geven tot het nemen van alle maatregelen, die voor dit geval konden worden genomen, teneinde het Duitsche Rijk te behoeden voor een lot, dat maarschalk Badoglio en zijn mannen niet alleen aan den Duce en het Italiaansche volk hebben bereid, doch waarin zij ook Duitschland wilden storten. De belangen van de nationale oorlogvoering van het Duitsche volk zijn voor ons heilig en verplichten ons. Wij allen weten, dat in dezen strijd, die geen erbarmen kent, de overwonnene volgens den wensch van onze vijanden zal worden vernietigd, alleen voor den overwinnaar zullen de mogelijkheden om te leven overblijven. Wij zijn derhalve voornemens in koelbloedige vastberadenheid, in het groot en in het klein, altijd die maatregelen te nemen, welke de hoop van onze tegenstanders te schande maken. Maar ook talrijke Italianen, die hun eer liefhebben, hebben zich thans pas goed verbonden en onafscheidelijk verklaard met den tot dusver gevoerden strijd der twee volken. In militair opzicht beteekent het verdwijnen van Italië slechts weinig, want de strijd in dit land werd sinds maanden in de eerste plaats geschraagd en gedragen door Duitsche strijdkrachten. Vrij van alle drukkende hindernissen zullen wij dien strijd thans voortzetten. De poging van het internationale plutocratencomplot om den Duitschen tegenstand evenals in Italië met woorden stuk te maken, is kinderlijk. Zij verwarren het Duitsche volk in dat geval met een ander. De hoop, in het Duitsche volk thans verraders te vinden, zooals in Italië, is gebaseerd op de volkomen onbekendheid met het karakter van den nationaal-socialistischen staat.

Hun geloof ook in Duitschland een 25en Juli tot stand te kunnen brengen berust op de fundamenteele vergissing, waarin zij verkeeren, zoowel ten aanzien van mijn persoonlijke positie als ook ten aanzien van de houding mijner politieke medestrijders, mijner veldmaarschalken, admiraals en generaals. Meer dan ooit te voren biedt juist de Duitsche leiding als een fanatiek gesloten gemeenschap het hoofd aan dit voornemen. Elke noodtoestand zal ons slechts versterken in onze vastberaden houding. Het persoonlijke leven heeft daarbij voor mij toch al reeds lang opgehouden aan mijzelf te behooren. Ik werk met het inzicht en het plichtsbesef door mijn bijdrage het leven van mijn volk voor generaties in de toekomst te kunnen waarborgen. Dat ik het recht heb, onvoorwaardelijk aan dit succes te gelooven, ligt niet alleen gefundeerd in mijn eigen levensweg, maar in den opgang van ons volk. In 1939 moesten wij alleen en verlaten de oorlogsverklaringen van onze tegenstanders in ontvangst nemen. Wij hebben gehandeld volgens de uitspraken van een Clausewitz, inhoudende, dat een heldhaftige tegenstand onder alle omstandigheden beter is dan een laffe onderwerping. Ik heb derhalve ook reeds op 1 September 1939 in den Rijksdag verklaard, dat tijd noch wapengeweld het Duitsche volk ooit op de knieën zouden dwingen. Sindsdien is in de eerste plaats door onze eigen kracht de vijand voor een deel meer dan 1000 kilometer van de Duitsche grenzen teruggedrongen. Alleen uit de lucht is hij in staat het Duitsche vaderland te terroriseeren. Maar ook hier zijn de technische en organisatorische voorwaarden bezig te ontstaan, om niet alleen zijn terreuraanvallen definitief te breken, maar door andere en doeltreffender maatregelen te vergelden. Thans mogen ons tactische noodzakelijkheden dwingen in dezen geweldigen strijd van het lot nu en dan aan een front iets op te geven of uit te wijken voor bijzondere bedreigingen, op die wijze echter wordt nooit de stalen band verbroken, die, door het Duitsche vaderland gesmeed, door het heldendom en het bloed van onze soldaten gehandhaafd, het Rijk beschermt. Ik verwacht nu juist in dezen tijd, dat de natie met verbeten trots op alle gebieden van dezen geweldigen strijd pas goed haar plicht vervult. Zij heeft alle reden op zichzelf te vertrouwen.

De partij echter moet in alles het voorbeeld zijn. Het vaderland kan met trots naar zijn soldaten zien, die met heroïsch op het spel zetten van hun bloed en onder de moeilijkste omstandigheden steeds weer hun plicht vervullen. Het front echter moge in oogenblikken vol leed, bij de vaak bovenmenschelijke eischen van vele weken en maanden, denken aan het vaderland, dat thans eveneens tot strijdend front is geworden, met dit verschil, dat hier het heldendom zijn vervulling vindt door grijsaards, knapen, moeders, vrouwen en meisjes. Iedere soldaat heeft derhalve den heiligen plicht meer nog dan tot dusver de hoogste standvastigheid te behouden en te doen wat de strijd eischt. Het Duitsche volk was in zijn heele geschiedenis nog nooit met meer recht trotsch op zichzelf dan in deze geweldigste worsteling aller tijden. Op dezen wil en deze prestatie zullen alle pogingen om Duitschland eveneens het lot van een tot slavernij gebrachte natie op te leggen, stranden. Moge iedere Duitscher individueel, volkomen onverschillig waar hij staat, beseffen, dat van hemzelf, van zijn optreden en zijn offervaardigheid het behoud van ons volk, het lot en de toekomst van vele generaties afhankelijk zijn. Ik kan derhalve ook het Duitsche volk, den mannen en vrouwen van het vaderland, den soldaten aan het front met woorden geen dank zeggen voor hetgeen zij doen, hetgeen zij gewillig dragen en geduldig lijden. Dezen dank zullen eenmaal toekomstige geslachten uitspreken in het bewustzijn van het feit, dat hun vrij en sociaal beveiligd leven de vrucht is van de offers van onzen tijd. Ik zelf ben oneindig trotsch de Führer van dit volk te mogen zijn en ik ben den Heere God dankbaar voor ieder uur, dat Hij mij schenkt om door mijn arbeid den grootsten strijd van onze geschiedenis tot een succesrijken strijd te kunnen doen worden.

De ter bescherming van de Duitsche belangen met het oog op de gebeurtenissen in Italië bevolen maatregelen zijn zeer hard. Voor zoover zij Italië betreffen, verloopen zij reeds thans volgens de plannen en met succes. Het voorbeeld van het verraad van Joegoslavië heeft ons reeds van te voren een heilzame opheldering en kostbare inzichten gegeven. Het lot van Italië zelf echter moge voor ons allen ook een leer zijn om in oogenblikken van de hardste benardheid en van den bittersten nood zich nooit los te maken van het gebod der nationale eer, trouw te zijn jegens onze bondgenooten en met geloovig hart datgene te vervullen wat de plicht ons te doen oplegt. Aan het volk, dat deze beproevingen voor de Voorzienigheid doorstaat, zal in

het eind de Almachtige als loon den lauwerkrans der overwinning en daarmede den prijs des levens toereiken. Dit moet en zal echter onder alle omstandigheden Duitschland zijn.

Mussolini bevrijd door Duitsche weermacht —

13 Sept. — In een extra-bericht van het Duitsche opperbevel vanuit het hoofdkwartier van den Führer werd op 12 September des avonds de volgende mededeeling gedaan.

„Duitsche valschermtroepen en mannen van den Sicherheitsdienst en de Waffen-SS hebben heden een onderneming ter bevrijding van den door de verraderskliek in gevangenschap gehouden Duce ten uitvoer gelegd. De overval is geslaagd. De Duce bevindt zich in vrijheid. De door de regeering-Badoglio overeengekomen uitlevering aan de Anglo-Amerikanen is daarmede verijdeld."

Op 13 September deelde het A.N.P. mede, dat het tevens gelukt was, bij de bevrijding van Mussolini ook andere vooraanstaande fascisten te bevrijden.

Tot op 12 September bestond sedert 25 Juli, den dag waarop Mussolini plaats moest maken voor Badoglio, onzekerheid omtrent het lot van den Duce. Volgens betrouwbare berichten uit Rome, aldus deelde het D.N.B. op 9 September mede, had Mussolini zich na een zitting van den Grooten Fascistischen Raad naar koning Victor Emanuel begeven, die verblijf hield in zijn particuliere residentie Villa Savoia, teneinde volmachten te eischen voor een zeer krachtig optreden tegen de door bepaalde kringen gevoerde sabotage der Italiaansche oorlogsinspanning. De Duce werd daarbij vergezeld door een kleine afdeeling van zijn lijfgarde. Het onderhoud met den koning, die den indruk maakte aandachtig te luisteren, duurde ongeveer twee uur, gedurende welken tijd Badoglio uitvoering gaf aan zijn plannen tot ontvoering van Mussolini. Toen de koning Mussolini aan het einde van de besprekingen mededeelde, dat Badoglio als zijn opvolger was aangewezen en hem verzocht zich te zijner beschikking te stellen, verzette de Duce zich tegen dit besluit en verklaarde zich sterk genoeg te weten, zich tegen de kroon, desnoods zelfs tegen het leger te kunnen verzetten. Mussolini deelde mede, dat hij zijn besluiten reeds had genomen en begaf zich naar den uitgang van het paleis. Intusschen was de lijfgarde van den Duce onder voorwendsel verwijderd en inplaats daarvan een ziekenauto verschenen. Op het oogenblik, dat Mussolini de laatste treden van den stoep afliep en tot de ontdekking kwam, dat verraad was gepleegd, trad een kolonel op hem toe met de mededeeling, dat hij opdracht had hem te arresteeren. Mussolini verzette zich heftig, doch in het handgemeen werd hij overweldigd, in de auto gesleurd en vastgebonden op de brancard. Daarop vertrok de auto in snelle vaart naar de kazerne der Carabinieri op de Piazza del Popolo waar Mussolini onder zeer strenge bewaking werd gesteld, om later naar een andere plaats te worden overgebracht. Hij verwisselde herhaaldelijk van verblijfplaats. Het schijnt, dat als vaststaand kan worden aangenomen, dat Mussolini naar het fort Braschi bij Rome en vervolgens naar het eiland Penza in de Golf van Gaeta werd overgebracht.

(V. b. Rede Hitler 5461 A; Bespr. m. Mussolini 5609 A)

A. **ZWITSERLAND — Mobilisatie der grenstroepen —**

13 Sept. — De Zwitsersche Bondsregeering heeft op 9 September de grenstroepen gemobiliseerd, aldus werd officieel in de Zwitsersche hoofdstad medegedeeld. De troepen rukken reeds op naar hun stellingen aan de Zwitsersche grens.

(V. b. Defensie 4535 D; mobilisatie 4094 B)

B. **IRAN — Oorlogsverklaring aan Duitschland —**

13 Sept. — De Iraansche premier, Soeheily, heeft in de parlementszitting van 8 September meegedeeld, dat de Iraansche regeering besloten heeft, Duitschland den oorlog te verklaren.

(V. b. Afbr. Dipl. betrekkingen 4843 B)

C. **KROATIE — Dalmatië geannexeerd —**

13 Sept. — De Poglafnik heeft zich onmiddellijk na het bekend worden van de capitulatie der regeering-Badoglio met een proclamatie tot het Kroatische volk gewend. Hij wijst daarin op verdragen en grenzen, die het Kroatische volk bij het ontstaan van den onafhankelijken staat Kroatië zijn opgedrongen en waardoor een groot deel van de Kroatische Adriatische kust van het Kroatische gebied is afgescheurd. Thans echter heeft de regeering-Badoglio door haar optreden het Kroatische volk en den Kroatischen staat ontheven van iedere verplichting jegens de opgelegde verdragen. In dit uur vereenigen wij ons in de liefde tot het vaderland en tot de ongelukkige burgers die wij zullen bevrijden en aan het hart drukken, vereenigen wij ons in de gedachte aan het geluk en de vrijheid van het Kroatische volk en aan onzen eigen onafhankelijken staat Kroatië. De Kroatische weermacht is het bevel gegeven, haar militairen plicht te doen. De Poglafnik heeft een decreet afgekondigd, waarin het grensverdrag, het verdrag over de waarborging der onafhankelijkheid van Kroatië, de overeenkomst over de oprichting van een Italiaansche militaire zône in het Kroatische kustgebied en het protocol over het gemeenschappelijke bestuur der stad Split en het eiland Kortsjoela, welke op 18 Mei 1941 te Rome met Italië zijn gesloten, voor Kroatië hun rechtsgeldigheid verliezen en nietig worden verklaard. Door een verder besluit van den leider van den staat wordt het aanbod van de Kroatische kroon aan prins Aimone van Aosta en zijn aanwijzing tot Kroatisch koning ongedaan gemaakt en nietig verklaard.

(V. b. Grensregeling 4752 E; Verdr. m. Italië in zake grenzen 4693 C; Onafhankel. 4643 C; Kaartje 4686 A)

D. **BULGARIJE — Regenten verkozen —**

13 Sept. — De Bulgaarsche Sobranje heeft op 9 September prins Cyril, den minister-president Filof en den minister van oorlog, luit.-generaal Michof, tot regenten van den jongen koning gekozen.

Het desbetreffende besluit van de regeering, dat door alle ministers is geteekend, wordt als volgt gemotiveerd: Tsaar Simeon II is nog niet meerderjarig en overeenkomstig de grondwet moet door de groote Sobranje een regentschapsraad gekozen worden. De ministerraad, die krachtens artikel 151/2 van de grondwet de leiding van den staat in handen genoemen heeft, is van meening, dat het beter is wanneer de staatsleiding de functie van het staatshoofd niet voor langen duur in handen neemt, daar hierdoor het functioneeren van het staatsapparaat bemoeilijkt zou worden. In verband hiermede geeft de ministerraad met het oog op de grondwet als zijn meening te kennen, dat deze kwestie overeenkomstig den geest van de grondwet opgelost moet worden. Gezien de onmogelijkheid om de groote Sobranje bijeen te roepen, worden de geest en de zin van de grondwet het dichtste benaderd, wanneer de gewone Sobranje de regenten kiest, die de leiding van den staat in handen nemen tot de meerderjarigheid van Tsaar Simeon II. De groote Sobranje zal echter bijeengeroepen worden nadat de hinderpalen die nu een convocatie in den weg staan, uit den weg zijn geruimd, opdat zij overeenkomstig de grondwet een dien- overeenkomstig besluit kan nemen.

(Vor. ber. Overlijden koning Boris 5651 E)

E. **NEDERLAND — Volksgezondheid - Kinderverlamming, Diphterie en Dysenterie —**

13 Sept. — Uit den wekelijkschen staat van aangiften van besmettelijke ziekten in de Staatscourant blijkt, dat in de week van 29 Aug. tot en met 4 September het aantal nieuwe gevallen van kinderverlamming weer grooter is geweest dan de week daarvoor. In de verslagweek bedroeg het aantal aangiften voor het geheele land 124 (week van 22—28 Aug.: 95). Ook het totaalcijfer van diphterie is toegenomen. In het geheele land kwamen in de verslagweek 894 nieuwe gevallen voor (voorafgaande week 844). Het aantal gevallen van bacillaire dysenterie nam in de verslagweek eveneens toe. Voor het geheele land werden 682 nieuwe gevallen aangegeven (voorafgaande week 380).

(V. b. Kinderverl. 5649 A Diphterie 4993 I; Dysenterie 4788 F)

— Derde landdag Medisch Front —

13 Sept. — Op 11 September is te Utrecht den derden landdag van het Medisch Front gehouden. Op de vergadering werd gesproken door den gevolmachtigde van den Leider voor de volksgezondheid dr. K. Keyer, den leider van het Medisch Front dr. Ch. A. Götte en den Leider Mussert.

In zijn rede zeide de Leider, dat in dezen tijd velen uit hun evenwicht geraken. De arts kan daar maar al te goed van meepraten. Men ziet in veel gevallen het verschil tusschen goed en kwaad niet meer. In vele geesten heerscht groote verwarring. Onder meer waar het de Engelschen betreft. Hebben wij die niet altijd veracht? Denkt aan den boerenoorlog en andere wan-

daden. Maar desondanks zien vele Nederlanders de Engelschen als St. Nicolaas uit Spanje.
Aan het einde van zijn rede zeide Mussert nog, dat de Ned. artsen, die zich enkele maanden geleden hebben laten opstoken, de Ned. vlag door de modder hebben gehaald. Het was erg dat zij hun bordjes van hun huizen verwijderden, erger was het echter dat zij bij den eersten den besten wenk van Duitsche zijde de bordjes weer aanbrachten. Spr. laakte verder de houding van de Ned. artsen, waar het betreft hun weigering voor landgenooten in Duitschland medische hulp te verstrekken. Ik zal, aldus Mussert, alles doen wat mogelijk is om 500 of 1000 doktoren naar Duitschland te krijgen.
Zijn rede beëindigende zeide de Leider, dat met stoere onverzettelijkheid moet worden voortgegaan. De nat.-soc. beginselen zijn juist en onaantastbaar. Het komt er thans op aan het socialisme van de daad te toonen. De beweging is niet aan het wankelen te brengen. Ook niet door enkelen uit de „hoogere standen" der N.S.B., die gemeend hebben thans te moeten uittreden. Dezulken zullen ook uit hun ambt worden gezet.
(Vorig bericht 2e Landdag Med. front 5245 B; Redev. Mussert 5634 A)

— Ziekenfondsbesluit —
13 Sept. — De commissaris, belast met het toezicht op de ziekenfondsen, heeft regelen gesteld voor een verblijf van dertig dagen of minder van verzekerden, die medische hulp behoeven. Voor de op dezen grondslag te verleenen geneeskundige verzorging gelden de gewone voorschriften en beperkingen.
Betreft het een geval, waarin de ziektetoestand reeds in de eigenlijke woonplaats was geconstateerd, terwijl het verblijf elders niet om gezondheidsredenen noodzakelijk was gebleken, dan worden de gemaakte kosten niet door het algemeen ziekenfonds vergoed. Hierop is echter één uitzondering toegelaten, n.l. wanneer de behandelende geneesheer opneming van den verzekerde in een ziekenhuis in zijn tijdelijke verblijfplaats noodzakelijk acht. Gaat iemand buiten de woonplaats van zijn gezin gedurende meer dan dertig dagen werkzaamheden verrichten en komt hij door de aanvaarding van deze werkzaamheden onder het ziekenfondsenbesluit te vallen, dan moet hij beginnen met zich aan te melden bij een algemeen ziekenfonds in de woonplaats van zijn gezin. Een punt van bijzonder belang is ten slotte nog, dat indirecte verzekering van gezinsleden van een rechtstreeks-verzekerde ontstaat of voortduurt, indien de wil tot samenwoning van den rechtstreeks-verzekerde en die gezinsleden aanwezig is, doch niet kan worden verwezenlijkt ten gevolge van oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden als evacuatie, woningnood en dergelijke, of doordat de rechtstreeks-verzekerde buiten de woonplaats van zijn gezin werkzaamheden verricht.
(V. b. Ziekenfondsbesluit 5335)

A. **GRONDSTOFFEN. — Petroleum - Nieuwe vindplaatsen —**
23 Aug. — Amerikaansche geologen hebben petroleumbronnen ontdekt aan de Arabische kust van de Perzische Golf en van de Roode Zee. Aangenomen wordt, dat in Arabië eenzelfde hoeveelheid olie kan worden gewonnen als in Irak, dat in 1939 4.12 mill. ton of 1.4% der wereldproductie leverde. Voorts werden op ongeveer 300 km. van den Noordpoolcirkel petroleumbronnen ontdekt, welke reeds worden geëxploiteerd.
(Vor. ber. Petroleum 5636 B)

B. **NEDERLAND. — Weermacht - Kustverdedigingsmaatregelen —**
13 Sept. — Het op 3 September verschenen Verordeningenblad bevat de derde verordening van den Rijkscommisseris verband houdende met buitengewone maatregelen voor de kustverdediging.
(Vorig bericht Kustgeb. 5578)

— Regeling bezettingsschade —
13 Sept. — Door de Duitsche weermacht is in vele gevallen ten behoeve van den aanleg van verdedigingswerken beslag gelegd op onroerende goederen, zonder dat ter zake een vergoeding op grond van verordening 144/40 wordt toegekend. Thans heeft de Algemeen Gemachtigde voor de Oorlogs- en Defensieschaden besloten, dat in bedoelde gevallen de geheele huur- of pachtwaarde als bezettingsschade wordt beschouwd.
V b. Oorlogsschadereg. 5648 B; Bezettingsschadebesl. 5326 B)

— Beperkende bepalingen in Zeeland —
13 Sept. — De Generalkommissar für das Sicherheitswesen heeft bepaald, dat ingaande 11 September op de eilanden Walcheren en Noord- en Zuid-Beveland het sluitingsuur van openbare lokalen vervroegd wordt tot 21.00 uur en het tijdstip waarna het verboden is zich in de open lucht te bevinden, vervroegd tot 22.00 uur.
(Vorig bericht Sluitingsuur 5527)

N.S.B. - Houding ten opzichte van nationaal-socialistische ambtsdragers —
13 Sept. — De bekende journalist en radiospreker Max Blokzijl heeft in „Volk en Vaderland" een artikel gepubliceerd over de N.S.B. en haar houding ten opzichte van nationaal-socialistische ambtsdragers. O.m. schrijft hij:
Na het verrassende gebeuren op het Apennijnsche schiereiland krijgt men den indruk, dat er hier en daar vertrouwensmannen van Utrecht zijn, die het juiste begrip voor de gezonde verhoudingen uit het oog dreigen te verliezen.
Wij denken hier in het bijzonder aan zekere nationaal-socialistisch georganiseerde ambtenaren, die onder den indruk van Mussolini's plotselinge aftreden met al zijn getrouwen een lichte huivering hebben bespeurd, en die even plotseling hun rotsvast vertrouwen in de, zij het ook nog kort geleden verworven, maar nu oerveilig schijnende overheidspositie schijnen te hebben ontdekt. Dat de staat juist sterfelijk, het volk eeuwig is, moge fraai klinken, maar vooralsnog komt het omgekeerde hun solider voor.
Blokzijl betoogt, dat in de nationaal-socialistische volksgemeenschap de ambtenaar met het driehoeksspeldje niet staatsch, maar volksch heeft te denken. Het is in Nederland de Nationaal-Socialistische Beweging, die hem heeft afgevaardigd, die bij zijn benoeming een ernstig woord heeft meegesproken, en die ook na zijn ambtsaanvaarding voor hem blijft de eenige politieke wilsuiting van het volk, dat hij dient en waartoe hij behoort. De N.S.B. heeft de opdracht te vervullen, in de nieuwe volksgemeenschap in al haar geledingen leiding te geven aan het volk en tegelijkertijd in Volk en Beweging het primaire, in den staat het secundaire te zien. Daarom heeft de Beweging het recht te verlangen, dat de met haar instemming aangestelde ambtenaar de voeling met en het vertrouwen in Leider en Beweging geen oogenblik verliest.
Mochten er onder den indruk der jongste gebeurtenissen in Zuid-Europa staatsfunctionarissen zijn, leden der N.S.B., die zich zijn gaan afvragen, of de Beweging niet tóch aan beteekenis ingeboet zou kunnen hebben, dan moge hun duidelijk aan het verstand worden gebracht, dat de N.S.B. was, is en blijven zal de bron van alle politieke ontwikkeling, de voortstuwende kracht, de controleur van den staat. Zonder staatsmacht, maar meer dan dat: waker voor de belangen der gemeenschap. **(V. b. Max Blokzijl 5625 A)**

Justitie - Strijd tegen prijsopdrijving —
13 Sept. — In de groentedrogerij van de firma „Dika" te Scheemdermeer (Gr.) zijn in de laatste jaren grove oorlogswinsten gemaakt. Toen eenmaal het volle licht op de geraffineerde prijsopdrijving was gevallen heeft de inspecteur voor de prijsbeheersching te Leeuwarden een forsche straf opgelegd. Hij veroordeelde de firma „Dika" tot een geldboete van *f* 225.000.
(V. b. Prijsbeheersching 5631 A; Boete 5502 B)

Politie - Kol. P. J. Kooymans benoemd tot algemeen chef van den staf —
13 Sept. — Tot chef van den algemeenen staf bij het directoraat-generaal van politie te Nijmegen is benoemd kolonel P. J. Kooijmans, voorheen gewestelijk politie-president te Eindhoven. De nieuwe chef heeft op 1 September zijn werkzaamheden als zoodanig aanvaard
(V. b. kol. Kooymans 5600 B; Directoraat 5625 A)

— Politiepresident van Utrecht vermoord —
13 Sept. — Op 3 September is de waarnemende politiepresident Gerardus Johannes Kerlen te Utrecht het slachtoffer geworden van een laaghartigen moordaanslag. Op weg naar huis werd hij in de nabijheid van zijn woning met een vuurwapen zwaar gewond. Aan de wonden is hij overleden. De daderes is onherkend ontkomen. Volgens een beschikbaar signalement had zij donker haar en droeg zij een grijsgeruiten mantel. De bevolking wordt uitgenoodigd, aan de opsporing deel te nemen. Voor ter zake dienende inlichtingen, die kunnen leiden tot de aanhouding van de daderes,

werd door de Duitsche politie een belooning van *f* 10.000 uitgeloofd.
Op 8 September werd het stoffelijk overschot van den vermoorden politie-president te Utrecht ter aarde besteld. Deze begrafenis geschiedde uit de hal van het stadhuis.
Nadat de bloedvlag en de Nederlandsche vlag op plechtige wijze waren uitgedragen, stelde zich achter de baar het muziekkorps van de Haagsche politie op, waarachter zich een politie-bataljon van Schalkhaar schaarde. Vervolgens volgden eere-formaties der W.A., SS en Jeugdstorm, terwijl in de eerste rij daaropvolgende schreden de Leider Mussert, Rauter, mr. Schrieke en burgemeester Van Ravenswaay. Na de familierijtuigen volgden nog de afgevaardigden van de politie en vertegenwoordigers van formaties der Beweging. Aan het graf spraken de secretaris-generaal van het departement van Justitie, mr. Schrieke, majoor Hamoen, Obergruppenführer Rauter en de Leider Mussert.

— Politiebeambte te Rotterdam vermoord —
13 Sept. — In den voormiddag van den 4den September 1943 is de Nederlandsche politiebeambte Philippus Hendrikus Bruyn, uit Schiedam, door een onbekenden dader neergeschoten. Van den dader ontbreekt tot dusver elk spoor. De bevolking wordt uitgenoodigd aan de opsporing deel te nemen. Voor ter zake dienende inlichtingen welke kunnen leiden tot aanhouding van den dader, werd door de Duitsche politie een belooning van *f* 10.000 uitgeloofd. **(Vor. ber. Aanslagen 5640 B)**

A. **NEDERLAND — Arbeidsinzet - Verloven Nederlandsche arbeiders in Duitschland uitgesteld —**
13 Sept. — Aangezien in Duitschland een nieuwe verlofregeling in voorbereiding is, zijn op 7 September alle verloven der Nederlandsche arbeiders uitgesteld tot na 15 October '43. Dit geldt ook voor hen, die in de komende dagen zouden worden thuis verwacht.
(Vorig bericht Arbeidsinzet 5633 A)

Handel, Nijverheid - Handelsverkeer met België —
13 Sept. — Betreffende de aanstaande onderhandelingen tusschen Nederland en België over het goederenverkeer in het winterhalfjaar 1943-'44 brengt de „Brusseler Zeitung" in herinnering, dat de waarde van het Belgisch-Nederlandsche handelsverkeer gedurende de laatste jaren tot ongeveer het derde gedeelte van haar vroegeren omvang is gedaald en dat het clearingtegoed van België op Nederland tot meer dan een milliard Belgische francs is gestegen. Het blad verklaart deze ontwikkeling door er op te wijzen, dat de Nederlandsche leveringen aan België van oudsher voor het grootste gedeelte levensmiddelen betroffen en dat door het wegvallen van de overzeesche leveringen aan Nederland de voorwaarden voor handhaving van levering der gebruikelijke hoeveelheden uiteraard weg vielen. Daartegenover bleven de leveringen van België, die in hoofdzaak uit industrieele producten bestonden, naar verhouding groot. **(V. b. Handelsovereenk. 5464 A)**

Landbouw, Veeteelt - O. F. J. Damave ontslagen - B. H. van Til comm. Boeren- en Tuindersbond en stafleider Landstand —
13 Sept. — De Rijkscommissaris heeft op 7 September de benoeming van den heer Otto Frans Josephus Damave tot commissaris van den Roomsch-Katholieken Boeren- en Tuindersbond en de nevenorganisaties, vereenigingen van personen en stichtingen, waarop door dezen invloed wordt uitgeoefend, herroepen. De Rijkscommissaris heeft den heer Bernard Hendrik van Til belast met de afwikkeling van de destijds aan den heer Damave gegeven opdracht als commissaris. Tegelijkertijd werd de heer Otto Frans Josephus Damave ontslagen uit zijn ambt van stafleider van den Nederlandschen Landstand. **(V. b. 4787 D;Ned. Landst. 5539)**

Sport - Dr. J. H. H. Kessler overleden —
13 Sept. — Te Bilthoven is na een korte ongesteldheid op 52-jarigen leeftijd overleden dr. J. H. H. Kessler, in de sportwereld beter bekend onder den naam Dé Kessler. Hij trad reeds op zeventienjarigen leeftijd zoodanig op den voorgrond, dat hij gekozen werd voor het elftal, dat tegen België in het veld werd gebracht. 21 maal heeft Dé de oranje trui gedragen.

Literatuur - Andreas Latzko overleden —
13 Sept. — De bekende Hongaarsche schrijver Andreas Latzko is in den ouderdom van 67 jaar te Amsterdam, alwaar hij sedert jaren gevestigd was, overleden. Hij debuteerde als tooneelschrijver met Zehn Jahre (1900), waarop de stukken Geschwister (1901), de eenacter Die Frau des Andern (1902), het blijspel Hans im Glück (1904) en het tooneelspel Apostel (1911) volgden. De romans Roman des Herrn Cordé (1906) en Der wilde Mann (1911) gaven hem alleen een plaatselijken naam, maar met den bundel novellen Menschen im Krieg (1917) en Marcia Reale werd hij beroemd. Die boeken werden in vele talen vertaald, evenals zijn roman Lafayette. Verder noemen we zijn boeken Friedensgericht (1918) en Sieben Tage (1931).

B. **ECONOMIE, FINANCIEN — Bankbiljettencirculatie en deposito's —**
De „National City Bank of New-York" heeft, aldus ontleent Ec. Nieuws aan de N.F.A., een overzicht gepubliceerd over de ontwikkeling van den bankbiljettenomloop en de deposito's bij de handelsbanken van einde 1938 tot einde 1942. In sommige landen, zooals Duitschland, is de stijging der bankbiljettencirculatie ten deele een gevolg van gebiedsuitbreiding. Bedoeld overzicht wordt hieronder weergegeven (in mill. der landsvalutia):

	Bankbiljettenomloop			Stijging in %[4]	Deposito's der handelsbanken			Stijging in % Kosten levensonderh.[5]		Stijging in % Groothandelspr.[6]	
	31-12-'38	31-12-'42	31-5-'43		31-12-'38	31-12-'42	Stijging in %	31-12-'41	Eind '41	Mei '43	
Ver. Staten	6.856	15.410	16.902	125	54.054	88.437	64	—	23.7	53.6	75.15
Canada	263	754	—	187	2.500	3.657	46	—	—	—	—
Ver. Koninkrijk	505	923	945	83	2.253	3.629	61	29.0	28.4	50.0	65.1
Australië	49	121	—	147	100	195	95	—	—	—	—
Nieuw-Zeeland	17	31	—	82	319	423	33	—	—	—	—
Zuid-Afrika	19	40	—	110	63	99	57	—	—	—	—
Britsch-Indië	1.880	5.704	—	203	2.277	4.461	96	—	—	—	—
Argentinië	1.118	1.627	—	47	3.791	5.254	39	—	—	—	—
Brazilië	4.825	8.500[1]	—	76	11.665	17.318[2]	48	—	—	—	—
Chili	795	1.856	—	133	1.923	2.844	48	—	—	—	—
Columbia	66	112	—	70	87	161	85	—	—	—	—
Mexico	296	753	—	154	368	1.038	182	—	—	—	—
Peru	108	283	—	162	287	610	113	—	—	—	—
Duitschland	8.223	24.375	—	196	10.524	—	—	—	—	—	—
België (in milliarden)	22	68	—	209	16.313	27.465	68	—	—	—	—
Denemarken	441	983	1.022	123	2.305	3.547	54	—	56.1	89.2	92.8
Frankrijk (in milliarden)	111	383	420	245	33.578	91.547	173	—	—	—	—
Nederland	992	3.034	2.482	206	687	975	42	—	—	—	—
Zweden	1.061	2.016	1.918	90	4.260	5.157	21	34.3	—	61.3	77.5
Zwitserland	1.751	2.637	2.603	51	3.111	3.347	8	34.3	47.4	85.1	102.9
Turkije	194	724	—	273	291	441[3]	52	—	—	—	—

[1]) Sept. '42. [2]) April '42. [3]) Juli '42. [4]) Van 31-12-'38 tot 31-12-'42. [5]) Op basis Aug. '39. [6]) Op basis Aug. '39.
(Vorig bericht Bankbilj. circ., 5603 F)

DE WERELDOORLOG

A. **DUITSCHLAND — Frontverkorting in het Oosten; Noworossisk en Briansk ontruimd - Hevige gevechten met gelande Anglo-Amerikaansche troepen in Midden-Italië - Voortgezette ontwapening der Badoglio-legers; gedeelte der Italiaansche vloot naar Malta - Luchtaanval op Parijs —**

OOSTELIJK FRONT —

Uit het Hoofdkwartier van den Führer, 12 Sept. — In Noworossisk werden in het westelijke deel van de haven gelande bolsjewisten na verbitterden strijd in de pan gehakt. In den zuidelijken sector van het front tusschen de Zee van Azov en de Desna werden talrijke sterke aanvallen der Sovjets afgeslagen.

13 Sept. — In Noworossisk werden door troependeelen van leger en marine nieuwe deelen van den gelanden vijand vernietigd. In den zuidelijken en centralen sector van het front duurt de verbitterde strijd voort. Door de actie van Duitsche reserves vertoont de strijd neiging zich weer oostwaarts te verplaatsen.

14 Sept. — In Noworossisk mislukten sovjet aanvallen in hevige straatgevechten. Aan het front van Krassnoarmeiskoje tot Wjasma viel de vijand op de oude zwaartepunten met sterke infanterie- en pantserstrijdkrachten aan. De vijand werd in hoofdzaak afgeslagen.

15 Sept. — Bij het Koeban-bruggenhoofd heerschte levendige gevechtsactiviteit. In het Zuiden en het Centrum zette de vijand zijn doorbraakpogingen in de sectoren van Krassnoarmeiskoje, ten Zuiden en Westen van Charkof, aan de Desna en bij Kirof voort. Zij werden in harden strijd grootendeels afgeweerd.

16 Sept. — In den centralen frontsector zijn de Sovjets ten Westen van Jelnja met krachtige steun van tanks en het luchtwapen tot den verwachten aanval overgegaan.

17 Sept. — In den afweerslag die sedert meer dan twee maanden in het Oosten woedt, is het den Sovjets ondanks hun groote numerieke meerderheid nergens gelukt ons front te verbreken en operatieve resultaten te behalen. Waar de Duitsche troepen terrein opgegeven hebben, geschiedde dit steeds volgens het plan, in volle orde en met behoud van den samenhang van het front.

In den Zuidelijken en Centralen sector van het front, waar het zwaartepunt van de Sovjet-aanvallen ligt, is een grootscheepsche frontverkorting aan den gang, waardoor nieuwe reserves gewonnen werden. In het kader van deze distancieeringsbeweging werden de steden Noworossisk en Briansk na volkomen verwoesting van alle belangrijke installaties volgens het plan ontruimd. De aard der uitwijkbeweging is, naar van Duitsche militaire zijde wordt verklaard, in ruimte begrensd. Het front vertoont in het zuiden een uitspringenden boog, terwijl zich achter het front de Dnjepr bevindt, die uiteraard een bij uitstek geschikte verdedigingslinie vormt.

Ten Westen van Jelnja en ten Zuiden van Belyj werden aanvallen van sterke bolsjewistische strijdkrachten onder voor den vijand zware verliezen aan menschen en bijzonder groote verliezen aan tanks afgeslagen. Enkele bressen werden afgegrendeld.

ZUIDELIJK FRONT —

12 Sept. — In het gebied van Salerno duurt de slag met de gelande geallieerde strijdkrachten voort.

Aan de van Calabrië naar het Noorden opdringende Anglo-Amerikaansche strijdkrachten bieden Duitsche achterhoeden krachtigen tegenstand. Bij Tarente gelande Engelschen ontmoetten krachtig verzet van de daar opgestelde Duitsche beschermingsafdeelingen.

13 Sept. — In het gebied van Salerno maakt een eigen aanval in den Noordelijken gevechtssector voortgang. De vijand werd na hevige afweergevechten op de stad en de kuststrook teruggeworpen.

De ontwapening van het Italiaansche Badoglio-leger is zoo goed als voltooid. Het aantal ontwapende soldaten bedraagt meer dan een half millioen. Zoowel in Italië als in Zuid-Frankrijk en op den Balkan hebben de laatste dagen steeds meer troependeelen van het Italiaansche leger en vooral formaties van de fascistische militie zich bereid verklaard om den strijd aan Duitsche zijde voort te zetten. De geheele Oostkust van de Adriatische Zee met de oorlogshaven Pola bevindt zich thans in Duitsche handen. Ook in den sector Mentone-Genua staan overal Duitsche troepen aan de kust van de Ligurische Zee. Nadat reeds eenige dagen geleden in weerwil van tegenstand van Italiaansche Badoglio-troepen de versterkte tunnel Mont Cenis was genomen, bezetten Duitsche troepen op 11 September het fort en het hospitium op den Kleinen Sint Bernhard.

Volgens Spaansche meldingen, moeten een Italiaansche kruiser en 6 torpedojagers in verschillende havens der Balearen zijn gevlucht.

De Ned. Correspondentiedienst meldde 13 September uit Berlijn, dat vijf slagschepen uit de haven van La Spezia naar Malta zijn gestoomd. Een dier schepen, de Roma, werd door het Duitsche luchtwapen, dat bovendien nog een torpedojager met zekerheid en een kruiser waarschijnlijk tot zinken bracht, alsmede een tweede slagschip in brand wierp en een tweeden kruiser beschadigde, in de wateren van Corsica in den grond geboord. Omtrent het lot van het vierde schip dezer klasse, de Impero, is niets bekend. Voorts liepen er in La Valetta nog twee slagschepen van de 24.000 ton metende klasse Cavour, de Guilio Cesare en de Andrea Doria, alsmede zeven zware kruisers en tien torpedobooten.

In het strijdgebied van Salerno wisselden eigen aanvallen af met hevige tegenaanvallen van den vijand, die door sterke luchtstrijdkrachten en zware scheepsartillerie werden gesteund. Vooral in den Zuidoostelijken sector van het front hebben de gevechten met de versch gelande superieure vijandelijke strijdkrachten in omvang toegenomen. Onze troepen die uit Calabrië terugkeeren, hebben de verbinding tot stand gebracht met de divisies die in het gebied van Salerno strijden. De aan Badoglio onderdanige bezetting van Elba ter sterkte van 7.000 soldaten heeft onvoorwaardelijk gecapituleerd.

Enkele vijandelijke vliegtuigen vlogen overdag en des nachts boven het gebied van het Duitsche Rijk. Door hier en daar uitgeworpen bommen werd slechts onbeteekenende schade aangericht.

14 Sept. — Nadat op 13 September vijandelijke aanvallen op de heuvelstellingen ten Zuiden van Eboli waren afgeslagen gingen de Duitsche troepen over een breed front tot den aanval over. In het gebied van Salerno zijn ten Noorden der stad nog hevige gevechten met de zich wanhopig werende Britsche divisies aan den gang. De vijandelijke stellingen werden in stormloop genomen, de vijand werd naar zijn landingsplaatsen teruggedreven. In Calabrië en Apulië zijn Duitsche bewakingsformaties er in geslaagd zich ongehinderd van den vijand te verwijderen.

De aanval op de Britsch-Amerikaansche landingsformaties bij Salerno en Eboli heeft tot groote successen geleid. Een vijandelijke strijdmacht werd ingesloten, een tweede vernietigd. De bij Eboli teruggeworpen vijand heeft zich in de nabijheid van de kust voor nieuwen tegenstand gereed gemaakt.

16 Sept. — In het gebied van Salerno en Eboli werd verbitterd gestreden. Bij het stormenderhand veroveren van Altavilla verloren de Amerikanen talrijke dooden en gevangenen.

17 Sept. — De gevechten op het bruggenhoofd in Midden-Italië duren met onverminderde hevigheid voort. Bij Salerno gelukte het, het Anglo-Amerikaansche bruggenhoofd nog verder ineen te doen krimpen. In het gebied van Eboli, werd het vijandelijk verzet krachtiger. Ter ontlasting van zijn afgeslagen landingstroepen heeft de vijand in het Zuidelijke deel van de Golf van Salerno nieuwe sterke strijdkrachten aan land gezet.

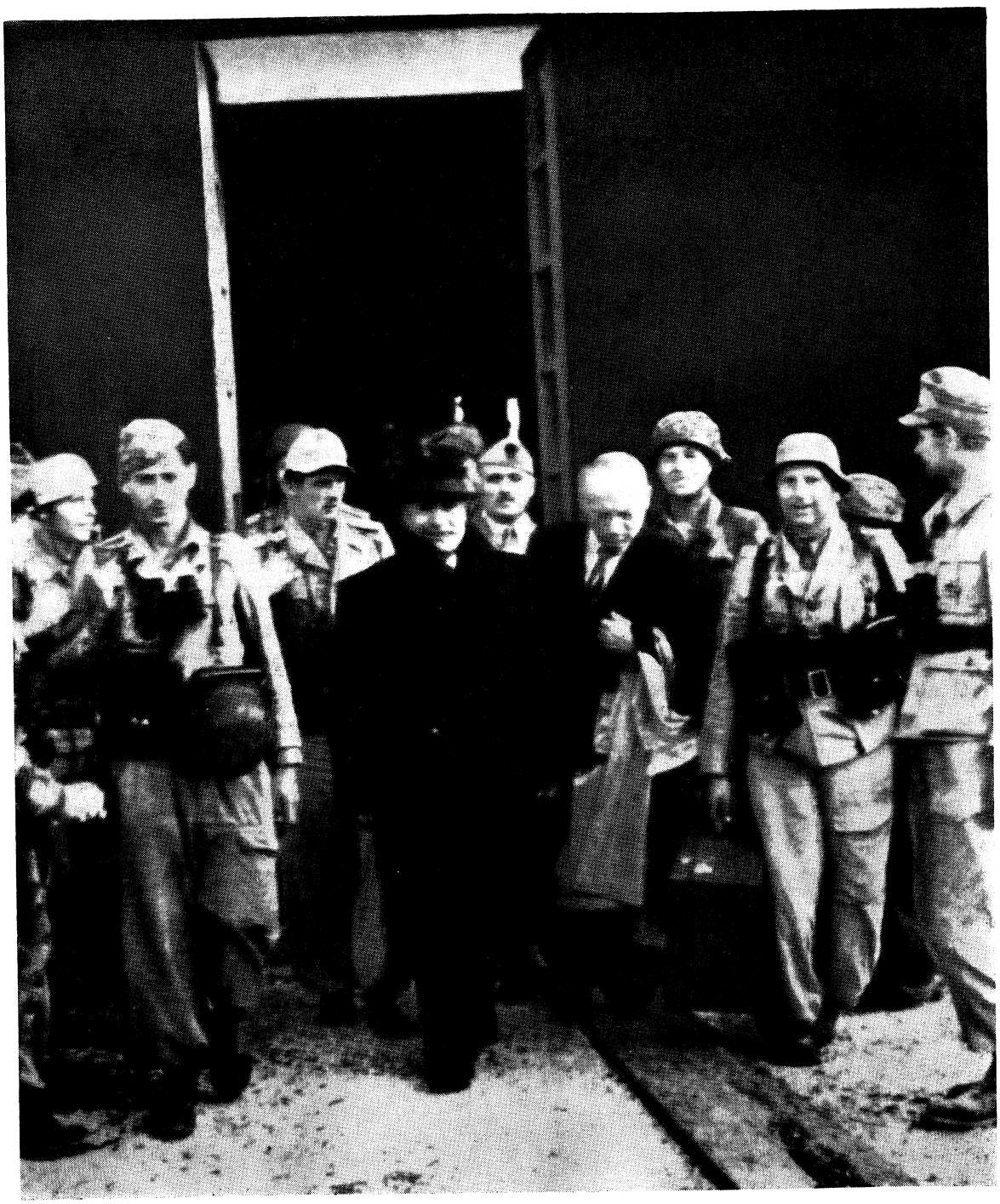
18 Sept. — In den Zuidelijken sector worden de gevechtshandelingen belemmerd door de sinds dagen aanhoudende regenbuien. De vijand probeerde tevergeefs zich in de onttrekkende bewegingen van onze troepen te mengen. Hij werd in verbitterde gevechten afgeslagen.

WESTELIJK FRONT —

16 Sept. — Britsch-Amerikaansche vliegerformaties vielen in de avonduren van den 15den September Noord- en West-Fransch gebied aan. In het bijzonder ontstonden schade en verliezen onder de bevolking van Parijs. In den nacht van 15 op 16 September vlogen enkele vijandelijke vliegtuigen naar Noord- en West-Duitschland. Hier en daar uitgeworpen bommen richtten slechts onbeteekenende schade aan. Duitsche vliegtuigen bombardeerden afzonderlijke doelen in het gebied van Londen.

18 Sept. — De Engelsch-Amerikaansche luchtmacht heeft een aanval op Nantes gedaan. 250 inwoners werden gedood en ongeveer 700 gewond.

(Vorig bericht Krijgsverr. 5661 A)

(Telefoto Hoffmann/Stapf.)

Op 12 September 1943 hebben Duitsche valschermtroepen en mannen van den Sicherheitsdienst en de Waffen-SS een geslaagde onderneming ter bevrijding van den in gevangenschap gehouden Duce ten uitvoer gelegd.
De Duce, omringd door zijn bevrijders, verlaat zijn gevangenis.

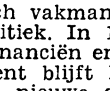
A. **NEDERLAND — Zeehavenproblemen —**
23 Sept. — Voor de Haagsche werkgemeenschap van de Nederlandsch-Duitsche Kultuurgemeenschap heeft op 22 September dr. Völckers, gevolmachtigde van den Rijkscommissaris voor Rotterdam, een lezing gehouden over Zeehavenproblemen. Spr. ving, volgens Het Vaderland en de N.R. Crt., waaraan wij een en ander ontleenen, aan met erop te wijzen, dat de vraagstukken verbonden aan het bestaan en het voortbestaan eener moderne zeehaven zeer talrijk zijn. Dit blijkt alreeds uit de geschiedenis. Nederland heeft in het verleden meer dan twee zeehavens gehad, die echter op den achtergrond geraakten, omdat zij aan de steeds hooger wordende eischen niet meer konden voldoen. Waren de oude koopvaarders tegelijkertijd koopman en reeder, de ontwikkeling heeft er toe geleid, dat deze functies gesplitst werden. In de 19e eeuw is in de havenstructuur een principieele omwenteling voltrokken tengevolge van de toepassing van den stoom, van het ijzer als casco, van de ontwikkeling van de techniek, waarbij de schepen van 2000 tot 50 000 en 60.000 ton vergroot werden. De handels- en de reederijzaken werden gescheiden, de rivieren waaraan de havens liggen, moesten geregulariseerd worden, rivier- en havenaanleg moesten volgens nieuwe beginselen geschieden. De outillage diende met deze ontwikkeling gelijken tred te houden; de tijd van laden en lossen is in de groote havens steeds korter geworden, een vrachtschip heeft tegenwoordig 14 kranen noodig om te lossen — aan één luik kunnen 4 kranen tegelijk werken — Rotterdam had bereikt dat 8700 ton erts in 7 uur gelost werden.
Verreweg de kostbaarste kwestie was de verbetering van de havenuitrusting, hierbij sprak de concurrentie een woordje mede. Daar het schip alleen verdient, wanneer het vaart, wendden de reeders zich tot die havens, die het beste geoutilleerd waren. Een voorbeeld hiervan levert de transport van Jamaica-bananen. Deze hebben een levensduur van 28 dagen. Snelheid van overtocht, laden en lossen, koelinrichtingen, opslag transport, alles wordt hieraan ondergeschikt gemaakt.
Vervolgens schetste dr. Völckers den groei van Rotterdam en de wederwaardigheden van de zeehaven, die, na de verzanding der oude Maasmonding, eerst door het Voornekanaal langs Hellevoetsluis en nog later heelemaal onderlangs Goeree en Overflakkee moest worden bereikt, hetgeen een omweg van honderd kilometer beteekende. Rotterdam bedreigde het lot van Brugge en Gent. Het graven van den 30 km langen waterweg langs Hoek van Holland, zonder bruggen of sluizen, heeft deze haven echter een voordeel bezorgd, waarop weinig Europeesche havens kunnen wijzen. Een stroomdiepte van tien meter bij laag water heeft het mogelijk gemaakt, dat zeereuzen kunnen binnenvaren. Met de Waalhaven die een wateroppervlakte heeft van 300 ha bezit Rotterdam het grootste havenbekken ter wereld. Nadat dr. Völckers verder had gewezen op vraagstukken als die betreffende de arbeiders, loods-, haven- en belastingwezen concludeerde hij, dat de moderne zeehaven niet bureaucratisch bestuurd mag worden. Van heden op morgen moet zij zich aan veranderde voorwaarden kunnen aanpassen. Zij is een ongehoord fijn mechanisme waarvan alle onderdeelen op elkaar afgestemd moeten zijn. Nergens heeft men zooveel groote zeehavens als in den natten driehoek, die men de Noordzee noemt. Hamburg en Antwerpen hebben een jaarlijksche omslag van 25 millioen ton, Bremen (stukgoed) en Emden (vooral erts) van tien millioen, Amsterdam, (stukgoed) van 5½ millioen en tenslotte de gigant onder deze havens Rotterdam, 42 millioen ton, waarvan 35 millioen ton aan massagoederen en 5 tot 6 millioen stukgoed. Hierbij dient opgemerkt, dat haar beteekenis natuurlijk niet alleen afgemeten kan worden naar de naakte cijfers, maar ook de goederen op zichzelf een factor voor beoordeeling zijn. Dr. Völckers was persoonlijk van meening, dat na den oorlog Europa geweldige behoefte zal hebben aan buitenlandsche grondstoffen, materialen, enz. en dat er na de eerste moeilijke jaren tengevolge van gebrek aan scheepsruimte, voor de havens een goede toekomst zich zal bieden. Want niet alleen grondstoffen zal het nieuwe Europa invoeren, het zal ook koffie willen drinken, tabak rooken, e.d. **(V. b. Toekomst Noordzeehavens 5141 A; dr. Völckers 5633 A.)**

B. **GENEESKUNDE — Nieuwe geneesmiddelen —**
20 Sept. — Aan de Nwe. R'damsche Crt. ontleenen wij: Zoolang het bekend is, dat vele ziekten worden verwekt, doordat verschillende bacteriën ons lichaam binnendringen, heeft men getracht stoffen te vinden, die wel het micro-organisme verzwakten of doodden, doch voor den mensch niet schadelijk waren. Een jaar of tien geleden ontdekte Domagk het Prontosil, een geneesmiddel, dat den groei van allerlei micro-organismen, speciaal van streptococcen remde. Sindsdien is een groot aantal hiervan afgeleide stoffen ontdekt, die nog in veel sterkere mate de groei van verschillende micro-organismen tegengaan. Voor tallooze ziekten, waartegenover men vroeger vrijwel machteloos stond, heeft men nu uitstekende geneesmiddelen verkregen. In het tijdschrift „Naturwissenschaften" van eenige weken geleden, komt nu een artikel voor, waarin een groep van geheel nieuwe stoffen wordt beschreven die in de toekomst naar alle waarschijnlijkheid een groote taak bij de bestrijding van door bacteriën verwekte ziekten zullen hebben. Het was reeds langer bekend, dat verschillende schimmels en bacteriën stoffen afscheiden die andere schimmels en bacteriën zeer sterk in hun groei remmen. Zoo is bijvoorbeeld een stof, die wordt afgescheiden door één bepaalde schimmel het penicilline, in staat nog een verdunning van 1:25.000.000 een bepaalden staphylococ te dooden. Na eenigen tijd treedt er een zekere gewenning van de bacteriën ten opzichte van een gift op. Voor hoogere dieren is het penicilline betrekkelijk onschadelijk. Het werd dan ook reeds in eenige gevallen bij ziekten bij den mensch toegepast. Het wordt direct in de bloedbaan ingespoten. Bij eenige van aan ernstige vormen van sepsis lijdende patiënten werd succes bereikt. Behalve deze stoffen, die uit schimmels worden geïsoleerd, heeft men ook uit bepaalde bacteriën stoffen afgescheiden, die voor andere bacteriën uiterst giftig zijn. Een millioenste gram van een van deze stoffen, het gramicidine, is in staat een billioen bacteriën te dooden. Jammer genoeg zijn deze stoffen ook voor den mensch vrij giftig. Toch schijnt het gramicidine bij besmette wonden met succes te worden toegepast.
(V. b. Geneeskunde 5580 C; prof. Domagk 4005 A.)

C. **METEOROLOGIE — Europeesche klimaatswijziging —**
20 Sept — Aan het Alg. H'blad ontleenen wij: De laatste tien jaar valt een merkbare wijziging in het Europeesche klimaat waar te nemen. Vooral in Midden-Europa is het gemiddelde temperatuursverschil tusschen zomer en winter sterk gedaald, hetgeen beteekent, dat de zomers in den regel koeler en de winters zachter zijn geworden. Deze klimaatswijziging omvat bijna alle vaste landen ter wereld en ook de aangrenzende zeeën van het Poolgebied, zooals blijkt uit de afneming van de gletschers op Groenland en het sterkere afsmelten van het Poolijs. De ijsgrens, die vroeger in de Europeesche Poolzee ten Zuiden van Spitsbergen liep, is verder naar het Noorden teruggetrokken en ook een groot deel van de Siberische IJszee vertoont dit beeld. De wetenschap heeft zich met dit verschijnsel bezig gehouden en de oorzaken daarvan onderzocht. Daarbij kwam men tot de slotsom, dat de algemeene temperatuursverhooging in Europa een gevolg is van een sinds jaren waargenomen vermeerdering in den toevoer van warmte door den golfstroom. In de Golf van Mexico en aan de kust van Florida is deze stroom de laatste 20 jaar oorzaak geweest van een verhooging der zeetemperatuur en de zijtak van den Noord-Atlantischen stroom, die tusschen Noorwegen en Spitsbergen in de Europeesche IJszee uitmondt, is breeder geworden. Ook kon men constateeren, dat de richting van den golfstroom zich wijzigde. Nu komt de vraag op of deze wijziging van blijvenden aard zal zijn of slechts een schommeling vormt. Uit een onderzoek naar de zeestroomingen in de Noordzee, bleek reeds, dat de kracht van den golfstroom varieert. Uit oude mededeelingen en kronieken, die stelselmatig konden worden onderzocht, trad aan het licht dat er in deze wisselingen een zekere regelmaat te bespeuren valt. Prof. dr. Cherhag van het Duitsche rijksbureau voor meteorologie is op grond van deze onderzoekingen thans tot de conclusie gekomen, dat ook de tegenwoordige klimaatswijzigingen slechts een der periodieke schommelingen is (die men jarenlang kan volgen). De groote periode in de klimaatsschommeling omvat volgens het onderzoek omstreeks 110 jaar en dientengevolge vermoedt Cherhag, dat het hoogtepunt van de tegenwoordige toenemende temperatuur omstreeks 1947 wordt bereikt, waarop de koude 110 jaar lang weer zal toenemen, zij het ook langzaam.
(V. b. Winter 1940, 1941, 1942 5167 C.)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

De nieuwe Bulgaarsche minister-president Dobrim Bosjilof, is een persoonlijke vriend van den in den regentschapsraad opgenomen vorigen premier, professor Bogdan Filoff. Bosjilof is in Bulgarije bekend als economisch vakman. Evenals Filoff trad hij eerst laat in de politiek. In 1939 werd hij door Filoff tot minister van Financiën en Economie benoemd. Ook als minister-president blijft Bosjilof thans zijn speciaal vakgebied in het nieuwe door hem gevormde kabinet beheeren. Dobrim Bosjilof werd in 1877 in Kotel (Oostelijk Bulgarije) geboren. In tegenstelling tot de gangbare gewoonte van zijn land ontving hij zijn geheele wetenschappelijke en technische opleiding in eigen land. In 1906 werd hij functionaris bij de Nationale Bank. Bij deze instelling werkte hij zich van bescheiden employé tot de hoogste positie op. In 1922 werd hij in de directie van de bank opgenomen. In 1927 volgde zijn benoeming tot plaatsvervangend gouverneur en sedert 1933 voert hij de opperste leiding. In deze functie sloot hij voor zijn land belangrijke financieele transacties af in Londen, Parijs en Berlijn. Evenals in Duitschland heeft hij als bestuurder van de Nationale Bank belangrijken invloed op het economische leven van zijn land. In de na-oorlogsjaren leidde hij met goed gevolg een krachtige actie tegen het inflatiegevaar. Het gelukte hem den Bulgaarschen muntvoet te stabiliseeren en deze stabilisatie ook bij latere crises intact te houden. Tot dat doel ontving hij uitgebreide volmachten, om de economische mogelijkheden van het land te exploiteeren. Niet alleen de buitenlandsche, ook de binnenlandsche handel werd aan een strenge, prijsregelende controle onderworpen. Door deze werkzaamheden werd hij een der beste kenners van de credietcapaciteit van 's lands productie en van het Bulgaarsche financiewezen. Belangrijk was voorts zijn aandeel in de reorganisatie van de agrarische productie. Dank zij zijn initiatieven werd de landbouw van een goedkoope massaproductie omgeschakeld op een veredelingsproductie, waarbij hij een beperkte autarkie nastreefde. In het parlement bepleitte Bosjilof herhaaldelijk de noodzakelijkheid voor het Bulgaarsche economische leven, zich op Duitschland en Centraal-Europa te oriënteeren.

(V. b. Filoff 5667 D.)

B. NEDERLAND — Economie en Financiën - Ontwikkeling der bouwspaarkassen —

20 Sept. — Het in Nederland tot voor kort weinig populaire instituut der bouwspaarkassen is plotseling tot sterken wasdom gekomen. De overmatige geldelijke liquiditeit sinds het intreden van den oorlog gaf een stimulans aan een groei die in zekeren zin verontrustend moet worden genoemd, aldus de Nwe Rott. Crt. De Vakgroep Bouwkassen telt thans 24 aaneengesloten instellingen en hiervan zijn niet minder dan vijftien tijdens den oorlog opgericht. In 1942 is het aantal gesloten contracten meer dan verdubbeld tot 15.294; het beschikbaar gestelde bouwkapitaal steeg van *f* 4 millioen tot *f* 6.5 millioen, de verstrekte hypothecaire leeningen stegen slechts met *f* 0.9 millioen tot *f* 2.7 millioen. Hieruit blijkt dus, dat door gebrek aan bouwmogelijkheden het toegekende kapitaal bij lange na niet wordt opgenomen. Een bouwkas verkrijgt haar middelen, zooals mr. Schrijvers in zijn proefschrift „Bouwspaarkassen" uiteenzet, uit de spaargelden van haar deelnemers en de aflossingbedragen van hen, die reeds een leening ontvingen; voorts ook uit gelden, door niet-deelnemers ter beschikking gesteld en uit eigen kapitaal. Het aldus gevormde fonds dient tot het verstrekken van geldleeningen onder hypothecair verband aan de deelnemers, welke laatsten onroerende goederen aankoopen of doen bouwen, of wel bestaande hypothecaire geldleeningen aflossen.

Het risico dat een spaarder bij een bouwkas op zich neemt, vloeit in de eerste plaats voort uit het gevaar, dat een mede-spaarder, die reeds een leening ontving, niet aan zijn aflossingsverplichtingen blijft voldoen en dat bij executie van het onderpand, dit laatste zoodanig in waarde blijkt te zijn gedaald, dat het niet meer het bedrag der leening opbrengt. Wanneer na den oorlog op groote schaal nieuwe huizen zouden worden gebouwd voor rekening der bouwspaarders dan zou een eventueel later intredende daling van de prijzen op de huizenmarkt catastrophale gevolgen kunnen hebben voor hen, die hun spaargelden bij een bouwkas deponeerden en nog niet aan de beurt waren voor het ontvangen van een geldleening. Het eigen kapitaal der kassen moet, met name in Nederland, veel te klein worden geacht voor het opvangen van dergelijke verliezen.

Naar de Telegraaf verneemt, is voorloopig de toetreding van nieuwe deelnemers tot bouwspaarkassen stopgezet. Deze maatregel is bedoeld als overgangsmaatregel naar een toezicht van overheidswege op deze instellingen.

C. VERKEER — Automobielen —

Aan een nieuwe brochure van de Internationale Kamer van Koophandel, getiteld „De auto in dienst van het bedrijfsleven" is door „Econ. Nws." het volgende ontleend. In de tien jaren, eindigende met 1938, is het aantal auto's op de wereld van 31.8 tot 43.3 mill. gestegen. Hieronder bevonden zich 7.6 mill. vrachtauto's en 106 000 diesel-auto's. De Ver. Staten beschikten over 29,5 mill. auto's, w.o. 4,2 mill. vrachtauto's. Daarop volgden Rusland met 587.000, Groot-Brittannië met 490.000, Frankrijk met 468.000, Duitschland met 381,000, Australië met 221.000, Canada met 217.000 en Italië met 114.000 vrachtauto's. De lichte vrachtauto's waren het meest verbreid.

Op het oogenblik doen zich in de verschillende deelen van de wereld drie vraagstukken voor: het brandstoffenprobleem, de normalisatie van de auto en het probleem der verkeersorganisatie. De wereld zal na dezen oorlog verarmd zijn en zich in een toestand van onevenwichtigheid bevinden. Zelfs wanneer de gedemobiliseerde transportmiddelen weer ter beschikking staan, blijft de vraag, hoe men met een kleinere verkeerscapaciteit en een versleten verkeersapparaat aan eischen zal kunnen voldoen, die hooger zijn dan vóór den oorlog. Op zijn minst gedurende de periode van wederopbouw zal de brandstoffenvoorziening van grooten invloed zijn op het wegverkeer. De aardolie zal na den oorlog slechts ten deele haar oude beteekenis terugkrijgen.

Wat de technische zijde betreft, zal men aan den eenen kant het aantal automobielen zooveel mogelijk verminderen, teneinde groote series te kunnen bouwen, terwijl men aan den anderen kant een voldoend aantal modellen zal aanhouden om aan de wenschen van het bedrijfsleven te voldoen. Het eigen vervoer zal tot op zekere hoogte aan beteekenis verliezen.

(V. b. Wereldcijfers 2938 A.)

D. CACAO — Wereldproductie —

De cacaoboon, het product van betrekkelijk weinige tropische landen, wordt, aldus ontleent Econ. Nws aan F.R.Z., in de productiegebieden slechts in kleine hoeveelheden verbruikt. Bij geen ander genotmiddel is de productie zoowel als het verbruik tot zoo weinig landen beperkt. Europa en de Ver. Staten namen vóór den oorlog tezamen 95 pct. van het uitvoeroverschot af. Naar Europa ging alleen al drie-vijfde der verschepingen of 350.000 tot 425.000 t. De grootste afzonderlijke verbruikers waren de V. S. met 200.000—300.000 ton. Engeland heeft zich veel moeite gegeven, de moeilijkheden, die voor West-Afrika als gevolg van het verlies der Europeesche afzetmarkten waren ontstaan, te overwinnen. In het eerste oorlogsjaar beperkte de Engelsche regeering haar aankoopen tot de Engelsche koloniën in West-Afrika, later strekte de hulp zich ook uit tot de Fransche gebieden en den Belgischen Congo. De V. S. hebben het Engelsche streven ondersteund door hun aankoopen van cacaoboonen in West-Afrika aanzienlijk te verhoogen. De Amerikaansche invoer van cacao steeg van 300.000 t. in 1939 en 331.000 t. in 1940 tot 400.000 ton in 1941.

In 1942 kwam een overeenkomst tot stand, waarbij aan West-Afrika de levering van 52 pct. van de door de V. S. in te voeren hoeveelheid cacao werd toegewezen. Deze hoeveelheid werd op 305.000 ton vastgesteld. Intusschen kon voor bijna de helft der oogsten geen afzet worden gevonden.

(V. b. Wereldprod. 3638 B.)

E. EGYPTE — Diplomatieke betrekkingen met de Sovjet-Unie hersteld —

20 Sept. — Naar de Britsche berichtendienst uit Kaïro meldt, heeft het Egyptische ministerie van buitenlandsche zaken medegedeeld, dat de diplomatieke betrekkingen tusschen Egypte en de Sovjet-Unie sedert 26 Augustus 1943 als officieel hervat worden beschouwd. De uitwisseling van gezanten zal binnenkort geschieden.

A. **NEDERLAND — N. S. B. - Proclamatie van Mussert —**
20 Sept. — Op 16 September heeft Mussert zich met betrekking tot de sluipmoorden, welke sedert Januari 1943 stelselmatig voorkwamen, in een proclamatie tot het Nederlandsche volk gewend. Na erop gewezen te hebben, dat hij na de eerste moorden op Nederlandsche nationaal-socialisten, den Duitschen autoriteiten verzocht had, de vergelding niet door het doodschieten van gijzelaars te doen geschieden, deelt Mussert mede dat thans de bezettende overheid hem de vraag gesteld heeft of hij bij dit afwijzende standpunt blijft. Mussert gaat dan verder: „Deze vraag heb ik ook nu nog bevestigend beantwoord. Niettegenstaande het tot mijn eersten plicht behoort, mijn kameraden zooveel mogelijk te beveiligen en het aan hen toegebrachte leed om vergelding roept."
Sprekend over de categorie Nederlanders, die zich verheugt over deze aanslagen gaat de Leider voort: De veiligheid van onze samenleving eischt, dat zij tijdelijk uit onze maatschappij verdwijnen en door geregelden inspannenden arbeid heropgevoed worden.
Op grond van deze overwegingen heb ik den Rijkscommissaris medegedeeld, van meening te zijn, dat het inderdaad onontkoombaar is, dat de ontwortelden in verzekerde bewaring worden genomen, doch dat ik blijf bij mijn standpunt, om, zoolang dit eenigszins mogelijk is, het leven van Nederlandsche menschen te sparen. De Rijkscommissaris heeft dit verzoek wederom ingewilligd, waarvoor ik hem ten zeerste erkentelijk ben.
Mussert besluit zijn proclamatie met een dringend berceep op ieder behoorlijk Nederlander om te helpen voorkomen, dat ons vaderland een land van moordenaars wordt. **(v. b. Mussert 5667 E; Aanslagen 5668 B)**

Binnenland - P. C. Callenfels burgemeester van Vlissingen —
20 Sept. — Tot burgemeester van Vlissingen werd benoemd de heer P. C. Callenfels. Hij diende, aldus het Alg. H'blad, aanvankelijk als zee-officier. Na het verlaten van den militairen dienst werd hij directeur van de Olveh in Zeeland. Van Goes vertrok hij naar Voorburg, terwijl hij thans te 's-Hertogenbosch woonachtig is. De nieuwe burgemeester is sinds 1933 lid van de N.S.B. **(v. b. Ben. burgem 5592 B; Vlissingen 3255 E)**

Duitsche verdediging — Verboden gebied vaartuigen —
20 Sept. — Bij verordening van den Rijkscommissaris van 1 September 1943 is wijziging gebracht in de Verordening no. 100/1941, houdende buitengewone maatregelen voor de kustverdediging. Daarbij is het verboden gebied, dat door vaartuigen niet bevaren mag worden en waarbinnen zij niet op het water of op het land mogen liggen (behoudens dispensatie) uitgebreid met een landstrook aan het Noordzeekanaal. In deze strook zijn o.a. ook de gemeenten Amsterdam en Zaandam begrepen. **(v. b. Kustverdediging 5668 B)**

Handel, Nijverheid - Handelsverdrag met België —
20 Sept. — De besprekingen tusschen vertegenwoordigers van Nederland en het Belgische ministerie van economische zaken hebben geleid tot een overeenkomst betreffende het handelsverkeer tusschen beide landen voor de periode van 1 October 1943 tot 31 Maart 1944. Volgens het verdrag zal de goederenruil tusschen beide landen in die periode 30 mill. mark bedragen. De Belgische leveranties aan Nederland betreffen o.m. metaalproducten, pharmaceutische en phototechnische artikelen; voorts bloembollen, tuinplanten en bouwmaterialen. Behalve bepaalde industrieele electrotechnische producten zal Nederland vooral pootaardappelen, zaaigoed en voedermiddelen aan België leveren.
(v. b. 5669 A)

Justitie - Verborgen radiotoestellen —
20 Sept. — De politieautoriteiten hebben in alle deelen van het land een groot aantal personen ontdekt, die in strijd met de beschikking van den Höheren SS- und Polizeiführer van den 13en Mei 1943 hun radiotoestellen niet hebben ingeleverd. De radiotoestellen zijn in beslag genomen en de betrokken personen aan de Justitie overgeleverd. — Tijdens de actie is gebleken, dat vele personen hebben gemeend aan de beschikking tot inlevering van radiotoestellen te kunnen ontkomen. Daar echter de politieautoriteiten in het bezit zijn van de lijsten van radioluisteraars en van de ingeleverde toestellen, is het te verwachten, dat tijdens de opsporingen de overtreders van genoemde verordening achterhaald en ter verantwoording geroepen zullen worden. Tijdens de zittingen van het Landesgericht is gebleken, dat veel bezitters van radiotoestellen meenden aan hun inleveringsplicht te kunnen ontkomen, door van verschillende in hun bezit zijnde toestellen het oudste en slechtste in te leveren. Daar de politie in het bezit is van de garantielijsten der Nederlandsche radiohandelaren, kan worden vastgesteld of inderdaad alle toestellen zijn ingeleverd. 24 beklaagden werden veroordeeld tot gevangenisstraffen van twee weken tot vier maanden en boeten tot 600 gulden. Slechts in één geval werd van een vrijheidsstraf afgezien en een boete van 350 gulden opgelegd. In alle gevallen werden de inbeslag genomen radiotoestellen verbeurd verklaard.
(v. b. Inlevering radiotoestellen 5526 B)

— Bevoegdheid Polizeistandgericht —
20 Sept. — De rechtspraak over terroristische groepen heeft de Rijkscommissaris op grond van art. 58 van de verordening betreffende de handhaving van de openbare orde (Verordening Nr. 1/1943) tot nader order overgedragen aan een Polizeistandgericht.
(V. b. Politiestandrecht 5527)

Onderwijs - Schoolverzuim op Duitsche scholen —
20 Sept. — In het Verordeningenblad van 3 September verscheen een verordening inzake het schoolverzuim op Duitsche scholen. Bij toepassing van art. 19 van de Leerplichtwet treedt het schoolhoofd in de plaats van den inspecteur en de commissie tot wering van schoolverzuim. Art. III der verordening no. 99/1942 betreffende straffen enz. is ook van kracht indien het leerlingen van niet-Duitsche nationaliteit betreft.

Oostkolonisatie - Staatsgoed Waka T overgedragen aan de Nederl. Oost Comp. —
20 Sept. — Een bijzondere correspondent van het A.N.P. deelde uit Wilna mede, dat op 11 September door den Generalkommissar von Kenteln het staatsgoed Waka T officieel overgedragen is aan den president der Nederlandsche Oost Compagnie, mr. M. M. Rost van Tonningen, als scholings- en modelbedrijf voor de Nederlandsche boeren en tuinders, die in het Noordelijk deel van de bezette Oostelijke gebieden zullen worden ingezet. **(V. b. Ned. Oost-Comp. 5649 A)**

Sport — Wereldrecord vèrspringen verbeterd door mevr. Blankers—Koen —
20 Sept. — Tijdens het door de Leidsche vereeniging „Holland" op 19 September gehouden nationale athletiek-tournooi heeft, zoo bericht De Telegraaf, mevrouw Blankers-Koen het wereldrecord vèrspringen, dat met 6,12 meter op naam stond van de Duitsche athlete mej. Kraus, gebracht op 6.25 meter.
(Vor. ber. Wereldrecords 4847 A)

Volksgezondheid - Beperking uitkeering ziekengeld —
20 Sept. — In het Verordeningenblad van 3 September verscheen een verordening inzake de uitkeering van ziekengeld. Tot nader order zal, in afwijking van het bepaalde in de Ziektewet, de uitkeering voor de eerste drie ziektedagen nihil, voor de volgende zes dagen 50 % en voor alle daarop volgende dagen 80 % van het loon bedragen. Duurt de ziekte langer dan vier weken, zoo wordt het ziektegeld over de 4de tot en met den negenden dag bijbetaald tot 80 %. Voor ziektegevallen, welke van vòòr 5 September loopen blijft de oude regeling van kracht. **(v. b. Ziektewet 5280 A)**

— Kinderverlamming en diphterie —
20 Sept. — Uit de in de Staatscourant gepubliceerde cijfers der gevallen van besmettelijke ziekten, over de week van 5 t/m 11 September, blijkt dat in die week vergeleken met de daaraan voorafgaande week, over het geheele land nog steeds een uitbreiding van de kinderverlamming en de diphterie valt waar te nemen. Ten aanzien van de kinderverlamming was het aantal nieuwe gevallen in de verslagweek 176 voor het geheele land (week van 29 Aug. t/m 4 Sept. 124 gevallen). Ten aanzien van de diphterie werden in het geheele land 1054 nieuwe gevallen in de verslagweek aangegeven tegen 894 in de voorgaande week. Dysenterie vertoont een belangrijke daling. **(v. b. 5667 E)**

Landbouw, Veeteelt - Voedselpositie —
20 Sept. — Aan een onderhoud van de redactie van Europa Kabel met Oberregierungsrat v. d. Wense, leider van de afdeeling Ernährung und Landwirtschaft bij het Rijkscommissariaat ontleenen wij het volgende: De verzekering van de voeding der bevolking van het

Europeesche vasteland hangt vooral gedurende den oorlog mede af van de medewerking, die iedere staat binnen de continentale gemeenschap verleent. Behalve de nationale verzorging moet zij ook de eischen der geheele ruimte dienen. Met zijn geïntensiveerde landbouwvoortbrenging heeft Nederland een bijzondere taak te vervullen. Aan den overzeeschen invoer van 2.6 millioen ton graan en voedermiddelen (bij een eigen graanoogst van 1.4 millioen ton) maakte de oorlog een eind. Vandaar dat de landbouwvoortbrenging een grondige wijziging moest ondergaan.
Tot het voorjaar van 1943 werd het akkerland met rond 200.000 ha. of 20 % vermeerderd door het scheuren van weiland en het inkrimpen van den veestapel, de aardappelbouw werd van 129.000 tot 212.000 ha. en die van oliezaden van 3000 tot 50.000 ha. opgevoerd. De oppervlakte broodgraan werd met 100.000 ha. van 370.000 (1936—'38) tot 455.000 ha. opgevoerd.
Het is geenszins de bedoeling, dat in de toekomst Nederland zijn karakter als gebied van veredeling van landbouwvoortbrengselen zal verliezen. Oliezaden kunnen dan in plaats van overzee uit de Oekraine en Z.O.-Europa komen en het handhaven van een grooten veestapel mogelijk maken. Deze invoer kan zeer wel door de Ned. Oost Compagnie worden geregeld.
Bedenkt men dat Nederland de hoogste bevolkingsdichtheid van het continent aanwijst dan wordt men getroffen door een eenigermate bevredigende oplossing van het probleem, waarvoor de 33 millioen stuks pluimvee tot 3½ millioen stuks (3 kippen verbruiken meer graan dan een mensch) en de 1.800.000 varkens tot 400.000 stuks moesten worden ingekrompen. Na den oorlog zullen beide stapels in korten tijd weer kunnen worden opgebouwd. De vermindering van de vetvoortbrenging, die mede een gevolg was van de inkrimping van vee- en varkensstapel moest mede worden vereffend door den bouw van koolzaad. 50.000 ha. koolzaad geven 25 à 30 millioen kilo vet en 50—60 millioen kilo veekoeken. Het waren ook al de oorlogsomstandigheden waardoor de groenteteelt met 38 % werd uitgebreid om, trots toegenomen inlandsch verbruik, de vergroote vraag van Duitschland te bevredigen. Na den oorlog zal Nederland zijn koeien houden en geenszins overwegend graanbouwland worden. In toenemende mate zal het de voortbrenger van kwaliteitsproducten worden. De in de oorlogsjaren doorgevoerde uitbreiding van den verbouw van hakvruchten, de volkstuinen, de stijging van de voortbrenging van landbouw- en boomzaden van 8100 tot 23400 ha. winst wijst de richting aan in welke de Nederlandsche landbouw zich verder ontwikkelen en zijn plaats in de Europeesche economie zal vinden.
(v. b. Voedselpositie 5450 C)

A. ITALIE — De bevrijding van Mussolini —

20 Sept. — Omtrent de bevrijding van den Duce en de stoutmoedige onderneming van de mannen der valschermtroepen, van den Sicherheitsdienst en de Waffen-SS deelde het D.N.B. op 14 September de volgende bijzonderheden mede:
De met de uitvoering van de bevrijding belaste SS-Hauptsturmführer had door verscheiden gecamoufleerde verkenningen vastgesteld, dat de Duce op 28 Augustus van het eiland St. Maddalena naar het berggebied van den ruim 2900 meter hoogen Gran Sasso in de Abruzzen was gebracht, waar hij in een voormalig berghotel door eenige honderden carabinieri gevangen werd gehouden. Het gebouw was uit het dal slechts bereikbaar langs een kabelbaan, die voor ieder verkeer gesloten was en die te allen tijde van den top af kon worden stopgezet, zoodat de plaats der gevangenhouding uit het dal slechts na een moeilijke bestijging van verscheidene uren toegankelijk was. Nadat door luchtverkenners en verspieders de plaatselijke omstandigheden eenigermate waren vastgesteld, werd de twaalfde September vastgesteld als datum voor de uitvoering der bevrijding. De SS-Hauptsturmführer bereikte dien dag om 14 uur 10 met een groep van aanvankelijk slechts negen man als eerste het bergmassief, nadat zijn vliegtuig van een hoogte van 4500 meter een duikvlucht had gemaakt tot op enkele honderden meters in de richting van het doel. Met welke gevaren de landing op het met kloven bezaaide terrein gepaard was, blijkt uit de omstandigheid, dat het plateau, waarop de gevangenis stond, slechts een oppervlakte heeft van enkele honderden vierkante meters en dan steil afdaalt in de kloven. Terwijl zijn manschappen terstond na de landing voor het huis een machinegeweer in stelling brachten tegen de opgewonden door elkaar loopende carabinieri, drongen de SS-Hauptsturmführer en twee man met machinepistolen in de hand allereerst den dichtstbijzijnden kelderingang aan den achterkant van het gebouw binnen. Deze leidde, zooals bleek, naar de radiokamer. Met eenige slagen van de pistoolkolven werd het radiostation vernield. Aangezien men langs dezen weg het huis niet verder kon binnendringen, snelde de groep, op zoek naar een anderen ingang, weer naar buiten. Intusschen was de compagniescommandant der valschermjagers, een eerste luitenant, met andere groepen versterking en zware wapens geland. Op de schouders van zijn manschappen beklom de SS-Hauptsturmführer een drie meter hoogen uitbouw, sprong over een muur en stond plotseling voor den hoofdingang van het huis, die door carabinieri met machinegeweren werd bewaakt. Met voorgehouden machinepistool riepen de Hauptsturmführer en zijn mannen den carabinieri toe: „Mani in alto" (handen omhoog). Verschrikt en volkomen verward volgden zij terstond dit bevel op. Op dit oogenblik zag de SS-Hauptsturmführer aan het venster van een kamer op de tweede verdieping de gestalte van den Duce. Hij riep den Duce toe: „Duce, pas op, weg van het raam!" Op hetzelfde oogenblik was aan een venster van de daartegenover gelegen étage een eerste-luitenant der carabinieri, die, naar later bleek, de commandant van de wacht was, verschenen. De SS-Hauptsturmführer richtte terstond zijn machinepistool op hem en riep ook hem toe: handen omhoog. De officier der carabinieri hief terstond de armen omhoog en riep: „Niet schieten, niet schieten!"
Door het verschijnen van den Duce aan het venster was de Hauptsturmführer in de gelukkige omstandigheid gekomen nauwkeurig te weten, waar de gevangen Duce zich bevond. Aangezien intusschen nieuwe versterkingen geland waren, stormde hij met enkele mannen, terwijl hij de opgestelde Italiaansche machinegeweren met den voet ter zijde schopte, het huis binnen en de trap op, rukte de deur naar het vertrek van den Duce open en stond plotseling tegenover den Duce, die ook in de kamer nog door twee ambtenaren van de Italiaansche geheime politie werd bewaakt. De beide bewakers werden door SS-mannen met geweld uit de kamer verwijderd. De Hauptsturmführer snelde naar het venster en riep zijn voor het huis in den aanslag staande mannen nieuwe bevelen toe.
Vervolgens meldde hij zich bij den Duce: „Duce, de Führer zendt mij om u te bevrijden. Gij staat thans onder mijn bescherming. Ik hoop, dat alles gelukt is." Sprakeloos trad de Duce op hem toe en omarmde hem ten diepste bewogen. Toen zeide hij: „Ik had er een voorgevoel van en heb er nooit aan getwijfeld, dat de Führer alles zou doen om mij hier weer uit te halen."
De SS-Hauptsturmführer liet thans den Duce onder de bescherming van twee zijner SS-commandanten achter en gaf verdere bevelen voor de beveiliging van het huis en de voorbereidingen voor het vertrek. Terwijl de Duce zich op zijn kamer voor het vertrek gereedmaakte, beval de Hauptsturmführer den commandant der carabinieri, dat de Italiaansche bewakingsmanschappen in de eetzaal van het gebouw bijeen moesten komen. Hij deelde den commandant verder mede, dat aan het dalstation van de kabelbaan een Duitsch bataljon valschermjagers gereed stond. Vervolgens werd de radioverbinding met de in het dal zijnde valschermjagers, die intusschen het dalstation bezet hadden, tot stand gebracht.
Op het bergmassief was een half uur na aankomst van de eerste Duitschers een Fieseler-Storch-vliegtuig onder uiterst moeilijke omstandigheden geland, dat, aangezien een andere veilige mogelijkheid daartoe niet bestond, den Duce definitief in veiligheid moest brengen. De Duce stapte met zijn bevrijder in het toestel, welks start op het uiterst kleine, met rotsblokken bezaaide oppervlak van het plateau een meesterstukje van den piloot, een Hauptmann van het luchtwapen, was. Tijdens den start moest het toestel over een gracht springen en zich vervolgens laten vallen in een 500 meter diepe rotskloof, tot de piloot de machine weer volledig beheerschend, veilig door de dalen van de Abruzzen kon sturen. Zoo werd ook deze laatste hinderpaal op den weg van den Duce naar de vrijheid overwonnen.
Bij de bevrijdingsactie is een derde deel van de opgetreden mannen der valscherm- en SS-troepen neergestort en verdwenen. Hoevelen hunner nog in leven zijn kan op het oogenblik niet worden vastgesteld.
De Duce heeft onmiddellijk na zijn bevrijding telefonisch met den Führer gesproken. Later heeft de Duce zich naar zijn gezin begeven, dat eveneens door een „speciaalcommando" van den Sicherheitsdienst der SS uit de interneering werd bevrijd.
(v. b. Bevr. Mussolini 5667)

— Otto Skorzeny bevorderd en onderscheiden —
De Reichsführer-SS heeft den Hauptsturmführer der Waffen-SS van het Sicherheitshauptamt, Otto Skorzeny met ingang van den 12en September, den dag der bevrijding van den Duce bevorderd tot SS-Sturmbannführer.

Waar ons blijkt, dat vele lezers niet nauwkeurig op de hoogte zijn van de dienstgraden van Waffen-SS en Duitsche weermacht, laten wij deze hieronder volgen:

Waffen-SS:	Duitsche weermacht:
SS-Schütze	Schütze
SS-Oberschütze	Oberschütze
SS-Sturmmann	Gefreiter
SS-Rottenführer	Obergefreiter
SS-Unterscharführer	Unteroffizier
SS-Scharführer	Unterfeldwebel (Unterwachtmeister)
SS-Oberscharführer	Feldwebel (Wachtmeister)
SS-Hauptscharführer	Oberfeldwebel (Oberwachtmeister)
SS-Sturmscharführer	Stabsfeldwebel (Stabswachtmeister)
SS-Untersturmführer	Leutnant
SS-Obersturmführer	Oberleutnant
SS-Hauptsturmführer	Hauptmann (Rittmeister)
SS-Sturmbannführer	Major
SS-Obersturmbannführer	Oberstleutnant
SS-Standartenführer	Oberst
SS-Oberführer	—
SS-Brigadeführer u. Generalmajor der Waffen-SS	Generalmajor
SS-Gruppenführer u. Generalleutnant der Waffen-SS	Generalleutnant
SS-Obergruppenführer und General der Waffen-SS	General
SS-Oberst-Gruppenführer u. Generaloberst der Waffen-SS	Generaloberst

— Mussolini herneemt de leiding —
20 Sept. — Benito Mussolini heeft, volgens het D.N.B., op 15 September weer de opperste leiding over het fascisme in Italië op zich genomen. De Duce heeft de volgende vijf dagorders van de regeering uitgevaardigd:
1e. „Aan de trouwe kameraden in heel Italië. Met ingang van heden, 15 September 1943, neem ik (Mussolini) weer de opperste leiding van het fascisme in Italië op mij.
2e. Ik benoem Alessandro Pavolini tot voorloopig secretaris van de Fascistische Nationale Partij, die van heden af zal heeten: Republikeinsche Fascistische Partij.
3e. Ik beveel, dat alle militaire, politieke, bestuurs- en schoolautoriteiten, alsmede alle anderen, die door de capitulatie-regeering uit hun ambt zijn gezet, onverwijld hun plaatsen weer zullen gaan innemen.
4e. Ik beveel, de onverwijlde wederoprichting van alle partij-instanties, en wel met de volgende taak: a) De Duitsche weermacht, die op Italiaanschen bodem met den gemeenschappelijken vijand in strijd is gewikkeld, doeltreffend en kameraadschappelijk te steunen. b) Het volk terstond doeltreffenden moreelen en materieelen bijstand te verleenen. c. Een onderzoek in te stellen naar de partijleden met betrekking tot hun houding bij den staatsgreep der capitulatie en der oneer, en de lafaards en verraders voorbeeldig te straffen.
5: Ik beveel de wederoprichting van alle formaties en speciale afdeelingen der vrijwillige militie voor de nationale veiligheid.
De Duce heeft op 16 September nog een zesde dagorder uitgevaardigd, die aldus luidt:
„In aanvulling op de voorafgaande dagorders belast ik den luitenant-generaal Renato Ricci met het opperbevel over de vrijwilligersmilitie voor de nationale veiligheid.
Op 17 September volgde een 7de dagorder en wel met den volgenden inhoud:
„De fascistische nationale regeering ontslaat de officieren der weermacht van den eed dien zij aan den koning hebben afgelegd. Door de onder de bekende voorwaarde voltrokken capitulatie en door zijn vlucht heeft de koning de natie aan den vijand uitgeleverd en haar in schande en ellende gedompeld."
(V. b. Aftr. Mussolini 5611 C)

— Radiotoespraak van Mussolini —
20 Sept. — De Duce heeft op 18 September via de Italiaansche radio tot het Italiaansche volk gesproken. In zijn rede verklaarde de Duce: „Zwarthemden, Italianen. Na een lang stilzwijgen hoort gij wederom mijn stem. Ik ben ervan overtuigd, dat gij haar herkennen zult, de stem, die u zoo dikwijls in moeilijke tijden heeft bijeengeroepen en met u de schoonste dagen van het vaderland heeft gevierd. Ik heb eenigen tijd geaarzeld alvorens weer tot u te spreken, want ik had behoefte aan een tijd van psychische teruggetrokkenheid, voordat ik opnieuw voor het forum der wereld verscheen, want na mijn moreele isoleering was het noodig, dat ik het contact met de wereld herstelde. De radio veroorlooft geen lange redevoeringen. Ik wil ook niet lang stilstaan bij de voorgeschiedenis, doch ik begin met de gebeurtenissen van den 25sten Juli. Toen beleefde ik in mijn reeds zeer avontuurlijk leven het ongelooflijkste aller avonturen. Het onderhoud met den koning duurde twintig minuten of misschien zelfs nog korter. Iedere overeenkomst was onmogelijk, want hij had reeds zijn besluit genomen. Het uitbreken van de crisis stond voor de deur. Het is zoowel in oorlogs- als in vredestijd voorgekomen, dat een minister moest gaan, dat een generaal werd verwijderd, doch het is nog nooit voorgekomen, dat men een man als ik, die zijn koning meer dan twintig jaar in absolute trouw heeft gediend, op de stoep van het particuliere verblijf van den koning liet arresteeren, hem dwong in een Roode Kruisauto te gaan zitten onder voorwendsel hem voor een complot te willen redden en hem in een razend tempo van de eene naar de andere kazerne voerde. Ik had onmiddellijk den indruk, dat deze bescherming in werkelijkheid gevaar beteekende. Deze indruk werd versterkt, toen ik van Rome naar Ponze werd gevoerd en mijn verdenking werd zekerheid, toen ik van Ponze naar het eiland Maddalene werd overgebracht en van Maddalene naar de Gran Sasso, zooals in het opgestelde plan om mij aan den vijand uit te leveren, was bepaald. Ik had echter het zekere gevoel, dat de Führer, hoewel ik van de overige wereld was afgesneden, voor mij zorgde, meer broederlijk dan kameraadschappelijk. Later zond de Führer mij een prachtige editie van de werken van Nietzsche. Het woord trouw heeft een diepe beteekenis, ik zou haast willen zeggen een eeuwige beteekenis voor het Duitsche hart, dat in het algemeen zoowel als in het bijzonder de geestelijke wereld der Duitschers weerspiegelt. Ik was ervan overtuigd, dat ik hiervan een staaltje te zien zou krijgen. Op de hoogte van de wapenstilstandsvoorwaarden koesterde ik niet den geringsten twijfel over hetgeen in artikel 12 van de voorwaarden schuilging. Een hooge ambtenaar heeft mij gezegd, dat ik een gijzelaar was. Doch in den nacht van 11 op 12 September liet ik weten, dat de vijand mij niet levend in handen zou krijgen. In de zuivere lucht van het gebergte was een atmosfeer van verwachting. Het liep tegen 14 uur, toen ik de eerste valschermjagers zag dalen, gevolgd door de anderen, vastbesloten om elk verzet te breken. De manschappen, die mij bewaakten, zagen dat in en schoten niet. Dit alles speelde zich binnen vijf minuten af. De bevrijding, de geheele onderneming, was een voorbeeld van organisatie en besluitvaardigheid, dat in de geschiedenis gedenkwaardig zal blijven. Mettertijd zal het een legende worden. Dit is het einde van het hoofdstuk, dat kon worden genoemd het drama van mijn persoon.
Doch het is een kleinigheid vergeleken met de ontzettende tragedie, waarin de democratische regeering op 25 Juli het Italiaansche volk heeft gestort. Het ongelooflijke optimisme zelfs van fascisten achtte het niet mogelijk, dat de regeering dergelijke catastrophale plannen jegens de partij, het regime en de natie zelf zou koesteren. Doch de maatregelen, die na den 25sten Juli werden genomen, laten een programma zien, dat ten doel had het werk van twintig jaar te vernielen en twintig jaar van roem weg te vagen, om de herinnering aan de vorming van een imperium en aan de plaats, zooals het vaderland nog nooit had ingenomen, uit te wisschen. Thans, bij den aanblik der ruïnes van den oorlog, die voortwoedt, zou men gaarne krampachtig naar mogelijkheden willen zoeken om een vorm van compromis te vinden en een rechtvaardiging voor hem, die de verantwoordelijkheid heeft te dragen, om de keten van vergissingen te ontwarren. Zij, die thans de partij aanvallen, zijn dezelfde leegloopers, die reeds bij het begin van onzen opmarsch hebben getracht den socialen vooruitgang te saboteeren en de nationale en imperiale successen te verkleinen. Terwijl wij daarentegen onze verantwoordelijkheid geheel en al op ons nemen, zullen wij de verantwoordelijkheid van de anderen aan een onderzoek onderwerpen, door bij de verantwoordelijkheid van de hoogste instan-

ties te beginnen. De koning, die weet dat men hem door heeft, doch geen afstand heeft gedaan, zooals het grootste deel der Italianen had verwacht, moet onmiddellijk ter verantwoording worden geroepen. Het was zuiver en alleen de dynastie, die tijdens alle phasen van den oorlog, die toch door haar was verklaard, het centrum vormde van het defaitisme en de anti-Duitsche propaganda. De voorzichtige, doch dikwijls onvoorzichtige speculeerde met den vijand mee, terwijl de erfgenaam het bevel over het zuidelijke leger op zich nam, doch niet op het slagveld verscheen. Ik ben ervan overtuigd, dat het huis Savoye den Putsch tot in de kleinste bijzonderheden nauwkeurig heeft voorbereid, uitgewerkt en uitgevoerd tezamen met de handlangers van Badoglio en al zijn laffe generaals, tezamen met sommige verraderlijke leden van de fascistische partij. Er kan geen twijfel over bestaan, dat men hem onmiddellijk na mijn arrestatie heeft gemachtigd over den wapenstilstand te onderhandelen, wapenstilstandsonderhandelingen, die reeds voor mijn arrestatie waren begonnen tusschen het huis Savoye en Engeland.

De koning heeft zoo op de meest erbarmelijke wijze Duitschland verraden en zelfs nog na onderteekening van den wapenstilstand heeft hij geloochend, dat deze onderhandelingen aan den gang waren. Daarbij was het juist de dynastie, die ik twintig jaar geleden voor de ineenstorting heb gered, die nu een nieuwe regeering op het oude statuut van 1848 heeft gevormd, een vrijheid in het teeken van den staat van beleg en op de punten der bajonetten. Wat de voorwaarden van den wapenstilstand betreft, deze hadden eigenlijk zeer grootmoedig moeten zijn, doch zij waren de hardste die men maar kan denken. De koning heeft nòch tegen deze voorwaarden iets ingebracht, nòch tegen de beraamde uitlevering van mijn persoon aan den vijand. Slechts uit angst voor zijn kroon heeft hij Italië in chaos, schande en ellende gestort. Op alle continenten, van het Verre Oosten tot aan Amerika, kent men de misdaden van het huis Savoye. Ook de vijanden, die ons tot deze schandelijke capitulatie hebben gebracht, verborgen hun verachting niet voor ons. Engeland zelf, dat niemand, ook de Führer niet, van plan was aan te vallen, bevindt zich in oorlog om overeenkomstig de door Churchill gegeven belofte, Polen te redden. Sedert deze schande nu kan het gebeuren, dat elke Italiaan, ook in zijn particuliere leven door anderen wordt verdacht. Wanneer deze dingen alleen maar terugsloegen op de groep van de werkelijk verantwoordelijken, dan zou men hiermede vrede kunnen hebben, doch iedereen dient duidelijk te beseffen, dat de gevolgen van de schande elken Italiaan, van den eerste tot den laatste treffen. Nu wij de eer verloren hebben, hebben wij ook alle landen verloren, die wij tijdens dezen oorlog verworven hadden, de bezittingen in de Adriatische Zee, in de Ionische Zee, in de Egeïsche Zee, in Zuid-Frankrijk en op den Balkan.

Het leger, dat vernederd en in den steek werd gelaten, is van vandaag op morgen uiteengevallen en door zijn eigen bondgenoot onder het gelach van de burgerbevolking ontwapend. Deze vernedering moest worden geduld door soldaten, die op zoovele slagvelden aan de zijde van hun Duitsche bondgenooten dapper hebben gestreden. Ook op de heldenkerkhoven in Rusland en op de andere slagvelden, waar Duitschers en Italianen naast elkaar streden, wordt deze schande gevoeld. De Koninklijk-Italiaansche marine, die tijdens deze twintigjarige worsteling werd opgebouwd, werd aan Malta uitgeleverd, het eiland dat een hoeksteen was van het Engelsche imperialisme in de Middellandsche Zee en een voortdurende bedreiging vormde voor de Italiaansche levensbelangen. Alleen de luchtmacht heeft een belangrijk deel van haar materieel kunnen redden, doch practisch bezit zij geen actieve kracht meer. Dit zijn de verantwoordelijkheden, die ook in de jongste rede van den Führer zijn opgesomd en die ook den nadruk leggen op het verraad van Badoglio, die nog na de capitulatie de groote en kleine steden in midden- en Zuid-Italië liet bombardeeren om de Duitschers te misleiden.

Het is niet het fascisme geweest, dat de monarchie heeft verraden, doch de monarchie heeft het fascisme verraden. Dit verraad bracht met zich mede, dat niemand van het Italiaansche volk meer geloof schenkt aan de monarchie. Toch is hierbij de eenheid van het Italiaansche volk niet te gronde gegaan. Wanneer de monarchie niet is berekend voor haar historische taak, verliest zij ieder bestaansrecht. De grondtendenties van Italië waren toch al meer republikeinsch dan monarchistisch en tot het tijdstip van de Italiaansche eenwording was het een republikeinsche eenwording, die tegen de Italiaansche monarchieën heeft gestreden, voor het meerendeel buitenlandsche monarchieën.

De staat dien wij opnieuw willen bouwen, moet nationaal en sociaal zijn, in den meest uitgebreiden zin van het woord een fascistische staat in den geest van den begintijd. In de verwachting, dat onze beweging onweerstaanbaar zal zijn willen wij de onderstaande eischen laten hooren: 1o. Weer de wapens opnemen aan de zijde van Duitschland, Japan en de andere bondgenooten. Alleen bloed kan een dergelijke schandelijke bladzijde uit de geschiedenis van ons vaderland verwijderen. 2o. Onmiddellijke wederopbouw van het leger, dat zich schaart om de kern van de militie. Alleen hij, die wapens draagt en voor zijn geloof strijdt, kan overwinnen. 3o. Opruiming der verraders, in het bijzonder van diegenen, die op 25 Juli om 21.30 uur de nieuwe regeering hebben aanvaard en zoodoende naar de gelederen van den vijand zijn overgegaan. 4o. Terzijdestelling van de plutocratie en de oprichting van een sociale basis, waarop de staat kan worden opgebouwd, geschraagd door den arbeid van zijn burgers. Zwarthemden en gij, trouwe aanhangers in geheel Italië! Ik roep u opnieuw tot den arbeid en roep u opnieuw onder de wapens. De vreugde van de vijanden over de capitulatie van Italië beteekent niet, dat zij de overwinning reeds in handen hebben, te minder daar onze bondgenooten, Duitschland en Japan tot de eindoverwinning zullen strijden en nooit aan een capitulatie denken. Gij zwarthemden, stelt uwe bataljons opnieuw op, die zulke heldhaftige daden hebben volbracht. Gij, jonge fascisten, neemt uw plaats in in de divisies, die bij Bir el Gobi heldhaftig hebben gestreden. Gij vliegers, die de aanvallen van den vijand op onze steden zoo bemoeilijkt hebt, gij fascistische vrouwen neemt weer de moreele en materieele ondersteuning voor ons volk ter hand, die het zoo noodig heeft. Boeren, arbeiders en handwerkslieden! De staat, die uit dezen strijd zal ontstaan, zal uw staat zijn. Verdedigt hem, opdat niemand hem weer in gevaar kan brengen. Onze moed en ons geloof en onze wil zullen aan Italië een nieuwe toekomst geven, zijn levensmogelijkheden en zijn plaats onder de zon. Maakt deze verwachting tot een rotsvaste zekerheid. Leve Italië. Leve de nieuwe fascistische republikeinsche partij."

(v. b. Rede Mussolini 5523 B)

A. DUITSCHLAND — Arbeidsinzet - Eenhoofdige leiding der oorlogsproductie —

20 Sept. — Door den Führer werd op 2 September een decreet afgekondigd waarin de bevoegdheden van den minister voor bewapening en munitie en van den minister van economische zaken zijn afgepaald.

Op grond van dit decreet zullen alle grondstoffen- en productiekwesties voor den duur van den oorlog onder den minister van bewapening en munitie ressorteeren, die in verband daarmee voortaan den titel van minister van bewapening en oorlogsproductie zal dragen. Rijksminister Speer heeft aldus de geheele Duitsche productie onder zich gekregen, terwijl de minister van economische zaken Funk de algemeene economische politiek leidt. Thans is voor minister Speer de mogelijkheid geopend, iedere ontbeerlijke productie stil te leggen, daardoor vrijkomende werkkrachten naar de bewapeningsindustrie over te hevelen en het percentage der Duitsche werkkrachten in de oorlogsindustrie te vergrooten. Men houdt hierbij rekening met de omstandigheid dat het in menig opzicht ongewenscht is de werkkrachten, die een bepaald volk ter beschikking staan, in het buitenland te werk te stellen. Een maximale prestatie wordt pas bereikt in de omgeving, waarin men gewoon is en te midden van menschen, die hetzelfde bloed in de aderen hebben en dezelfde taal spreken. De door het decreet van 2 September ingeluide nieuwe ordening in de industrie zal dan ook een vermindering van de tewerkstelling van buitenlandsche arbeiders in Duitsche bedrijven meebrengen. Men zal er echter zorg voor dragen, dat de bewapeningsproductie in Duitschland en de door Duitschland bezette gebieden niet zal worden verminderd.

(v. b. Reorg. Kabinet 5650 A)

— Arbeidspotentieel —

20 Sept. — Aangaande het aantal eigen en vreemde arbeidskrachten waarover Duitschland kan beschikken deelde de N.R.C. mede: Het aantal in en voor Duitschland werkende arbeidskrachten bedroeg in 1939 nog slechts 31.8 millioen personen, doch thans staan het rijk en zijn verbonden mogendheden 115 millioen arbeidskrachten ter beschikking.

In het rijk zelf is het aantal tewerkgestelden van 24.6 millioen medio 1939 tot 28.1 millioen medio 1943 ge-

stegen. Deze stijging kon zelfs worden bereikt niettegenstaande het groote aantal personen, dat rechtstreeks in dienst van de weermacht staat. In den vorigen oorlog viel in vier jaren een daling van het aantal tewerkgestelden waar te nemen van 17 tot 13.6 millioen personen, doch thans blijken binnen de Duitsche rijksgrenzen meer dan tweemaal zooveel menschen voor de overwinning te werken a.s in 1918. Hierbij zijn nog niet gerekend de millioenen menschen, die in de bezette gebieden in het Westen, in het protectoraat, in het generaal-gouvernement en in de bezette gebieden in het Oosten voor de Duitsche bewapening werken. Bovendien is hierbij nog geen rekening gehouden met de millioenen krijgsgevangenen.

Tot het Duitsche arbeidspotentieel in het rijk zelf moet ook nog worden gerekend de tewerkstelling van buitenlandsche arbeidskrachten in Duitschland. Op 1 September 1939 waren in Duitschland ongeveer 500.000 buitenlandsche arbeidskrachten werkzaam. Begin Juni van dit jaar bedroeg het aantal buitenlandsche werkkrachten met inbegrip van de krijgsgevangenen in het Duitsche rijksgebied 12.1 millioen personen. Dit beteekent, dat tijdens de vier oorlogsjaren het aantal van de in het rijksgebied tewerkgestelde buitenlandsche arbeidskrachten, inclusief de krijgsgevangenen, het 24-voudige van 1939 heeft bereikt.

Het aantal buitenlandsche arbeidskrachten en krijgsgevangenen, die elders nog direct in Duitschen dienst buiten het rijksgebied staan, bijv. in de operatiegebieden en niet onder de genoemde getallen zijn begrepen, is door de tewerkstelling van Duitsche en buitenlandsche werkkrachten inclusief de krijgsgevangenen alleen in de eerste vier maanden van dit jaar nog verhoogd met 1.2 millioen personen. In 1942 waren het in totaal 2.8 millioen en in 1941 1.3 millioen personen. Voor den landbouw luiden de cijfers als volgt: 0.75 millioen tegen 2 millioen en 1.7 millioen.

(V. b. Arbeidspotentiaal 5601 C)

— Distributie van woonruimte —

20 Sept. — In uitgebreide gebieden van het Duitsche platteland is de bevolking den laatsten tijd met de helft vermeerderd, doordat hier de tallooze geëvacueerden uit Hamburg, Berlijn en andere steden zijn ondergebracht. Van groot belang voor de onderbrenging der geëvacueerden in eigen verblijven is de verordening van den Rijkswoningcommissaris dr. Ley, waarbij wordt bepaald, dat de woonruimte van ieder Duitsch gezin, welk ook, niet meer mag bedragen dan één kamer van 10 vierk. meter méér dan het gezin personen telt. De overige kamers komen ter beschikking van de gemeenschap, die ze in die streken, waar dit noodig is, ter beschikking stelt van hen, die door de bombardementen hun woning verloren hebben. Men neemt aan, dat nog vóór het intreden van den winter het meerendeel der geëvacueerden over een eigen woning, zij het ook vaak van slechts enkele kamers, zal beschikken.

Op 15 September meldde het D.N.B. uit Berlijn: Op grond van een in het staatsblad verschenen decreet van den Führer is het Deutsche Wohnungshilfswerk opgericht, ter verschaffing van onderdak aan slachtoffers van den luchtoorlog. De leiding daarvan is opgedragen aan den Reichswohnungskommissar, Reichsleiter dr. Ley.

— Doodstraf op défaitisme —

20 Sept. De correspondent van de N.R.C. deelde zijn blad mede: Kennelijk als waarschuwing in het algemeen publiceerde de Duitsche pers het bericht van de executie van een 52-jarigen Regierungsrat, die door défaitistische uitlatingen en het verspreiden van geruchten getracht heeft „het oorlogsmoreel van het Duitsche volk te influenceeren en daardoor verraad aan het strijdende front pleegde". Het volksgerechtshof beschuldigde hem van begunstiging van den vijand en ondermijning van de weerkracht. Aan het slot van het bericht heet het dat op volksverraders, die zich aan zulk een misdaad schuldig maken, alleen nog de doodstraf zal worden toegepast.

— Mussolini en Neditsj door den Führer ontvangen —

20 Sept. Uit het hoofdkwartier van den Führer werd op 19 Sept. bericht, dat de Duce, onmiddellijk na zijn bevrijding een bezoek van verscheidene dagen aan den Führer heeft gebracht. De Führer heeft voorts op 18 September in zijn hoofdkwartier den Servischen minister-president kol.-generaal Milan Neditsj ontvangen. Voor de ontvangst bij den Führer had de Rijksminister van buitenlandsche zaken, von Ribbentrop een langdurig onderhoud met den Servischen premier over het probleem der toekomstige vormgeving in Servië.

(v. b. Samenkomst Hitler Mussolini 5609 A; Neditsj 5640 A)

A. ENGELAND — Churchill uit Amerika terug —

20 Sept. — De Britsche berichtendienst meldde 19 September dat Churchill weer in Engeland is aangekomen. Hij werd vergezeld door zijn vrouw, zijn dochter en den minister voor de inlichtingen. **(v. b. 5659 A)**

B. MONTENEGRO EN ALBANIE — Onafhankelijkheid uitgeroepen —

20 Sept. — De uitroeping van de nationale onafhankelijkheid in Montenegro en Albanië is 12 September na overleg met de plaatselijke Duitsche militaire bevelhebbers een feit geworden.

Uit de te Berlijn verkregen inlichtingen blijkt, naar S.P.T. 14 September meldde, dat de houding der Duitsche bevelhebbers met betrekking tot de onafhankelijkheidsverklaring van Montenegro en Albanië de goedkeuring heeft van de Rijksregeering. Over het algemeen kan men zeggen, dat alle politieke maatregelen, die nog in den Balkan zullen worden getroffen, zullen aantoonen, dat het vervallen van de Italiaansche dynastieke aspiraties in deze spheren de Duitsche regeering er toe heeft gebracht, rekening houdend met de wenschen der volkeren aldaar, deze verhoudingen te consolideeren.

(V. b. Grensverdrag Kroatië—Italië 4880 B; Onafhankelijkheid Montenegro 4758 E; Strijd in Montenegro 5574 A)

C. BULGARIJE — Kabinet Bosjilof gevormd —

20 Sept. — Naar het D.N.B. 14 September uit Sofia meldde, is een nieuw Bulgaarsch kabinet samengesteld, en wel als volgt minister-president en minister van financiën is Dobri Bosjilof; minister van binnenlandsche zaken is Dotsje Christof, van oorlog is generaal Roessi Koessef, van handel is Iwan Wasof, van spoorwegen is dr. Iwan Betsjkof, van buitenlandsche zaken is gezant Sarakirof, van justitie is dr. Partof, van onderwijs is prof. Jotzof, van openbare werken is ing. Wassilef. **(Vor. ber. Kabinet Filof 5667 D)**

D. SOVJET-UNIE — Religie - Metropoliet Sergius —

20 Sept. — De aartsbisschop van York is volgens de Londensche radio, zoo deelt het Alg. H'blad mede, in Moskou aangekomen. Een vertegenwoordiger van den aartsbisschop van Canterbury, Johnson, heeft verklaard, dat het bezoek van den aartsbisschop van York aan Moskou moet worden beschouwd als een nieuwe mijlpaal op den weg naar de Engelsch-Sovjetrussische overeenstemming. Naar de Britsche berichtendienst voorts uit Moskou meldt, is metropoliet Sergius met algemeene stemmen tot patriarch van Moskou en de Sovjet-Unie gekozen. **(Vor. ber. Russ. Orthodox Kerk 5603 G)**

E. BELGIE — Brood- en Vetrantsoen verhoogd —

13 Sept. — Met ingang van 1 September is het broodrantsoen in België van 225 gr. per dag gebracht op 250 gr. Ook het vetrantsoen, dat enkele maanden geleden steeg van 300, via 250 tot 400 gr., zal in de wintermaanden waarschijnlijk kunnen worden verhoogd tot 450 gr **(Vor. ber. Distributie 5610 B)**

F. FINLAND — Rijksdagzitting - Regeeringsverklaring —

20 Sept. — Omtrent de 3 September niet openbare bijeenkomst van den Rijksdag is een officieele verklaring uitgegeven.

Minister-president Linkomies weer er allereerst op, dat de onwrikbare wil tot verdediging van het Finsche volk door het Finsche leger aan den dag gelegd, voorbeeldig is geweest, doordien het zich onderwierp aan de door den oorlog gevergde offers en ontberingen en bracht de dankbaarheid van het geheele Finsche volk tot uitdrukking voor de soldaten der weermacht, haar leiding en haar roemvollen opperbevelhebber voor het voorbeeldige plichtsgevoel. Het voornaamste gedeelte van de door den minister-president afgelegde verklaring betrof politieke kwesties. Hij behandelde den Finschen verdedigingsstrijd, de positie van Finland in den tegenwoordigen internationalen toestand en de betrekkingen van Finland tot de overige staten. Tenslotte merkte de minister-president op, dat het doel in de eerste plaats natuurlijk een veilige vrede is en vervolgde „Om dezen echter te bereiken, wordt van ons allen standvastigheid en kalmte verlangd".

(Vor. ber. Min.-pres. Linkomies 5448 A)

DE WERELDOORLOG

A. **DUITSCHLAND — Voortgezette frontverkorting in het Oosten; Poltawa en Anapa ontruimd - Opgave geallieerde verliezen in Italië - Luchtaanvallen op Hannover, Oldenburg, Nantes, Mannheim, Ludwigshafen, Darmstadt en Aken; Duitsche aanvallen op Engeland - Hernieuwde activiteit van Duitsche duikbooten —**

OOSTELIJK FRONT —
Hoofdkwartier van den Führer, 19 Sept. (D.N.B.) — In den centralen sector worden in het gebied ten westen van Jelnja en ten zuiden van Belj zware gevechten geleverd. Aanvallen van vijandelijke strijdkrachten werden uiteengeslagen. Van het overige oostelijke front worden, afgezien van gevechtsactie op het Koebanbruggenhoofd en heftige aanvallen ten zuiden van het Ladogameer, geen gevechten van beteekenis gemeld.
20 Sept. — Van de Zee van Azof tot ten Noorden van Smolensk ondernam de vijand hevige aanvallen, die werden afgeslagen of opgevangen.
21 Sept. — Ten Noorden van de Zee van Azof, ten Oosten van den Midden-Dnjepr, aan de Desna en in het gebied van Smolensk leverden Duitsche troepen afweergevechten tegen vijandelijke infanterie- en pantserstrijdkrachten.
22 Sept. — Aan het front bleef de vijand aanvallen doen met het zwaartepunt in de gebieden van Poltawa, Rosslawl en Smolensk. Bij de Noordkaap werden van 38 aanvallende Sowjet-vliegtuigen er 21 neergeschoten tijdens een aanval op een Duitsch convooi.
23 Sept. — Poltawa werd na vernieling van de voor den oorlog belangrijkste installaties volgens de bevelen opgegeven. Ten Oosten van den Midden-Dnjepr tusschen Tsjerkassy en Tsjernikof volgt de vijand met sterke strijdkrachten onze distancieeringsbewegingen. In het Noorden werd Demodov opgegeven. Verder naar het Zuiden werd Tsjernikov ontruimd, dat reeds vóór de eigenlijke Duitsche linies lag. In den Zuidelijken sector oefenden de Sovjettroepen vooral een krachtigen druk op het Koebanbruggenhoofd, waar de stad Anapa werd ontruimd.
24 Sept. — Bij het Koebanbruggenhoofd en ten Oosten van Melitopol werden krachtige aanvallen afgeslagen. Pogingen der Sovjets om den Midden-Dnjepr op verscheiden punten over te steken werden verijdeld.

ZUIDELIJK FRONT —
19 Sept. — De zware gevechten in het gebied van Salerno, hebben den Britsch-Amerikaanschen troepen niet het verwachte operatieve succes gebracht. Het is gelukt de eigen troepen, die uit Calabrië en Apulië terugtrokken, te vereenigen met de divisies in het gebied van Salerno. Volgens onvolledige berichten verloor de vijand meer dan 10.000 man aan dooden en gewonden en 4429 aan gevangenen, 153 pantserwagens, 54 stukken geschut, 62 granaat- en raketwerpers, alsmede talrijke lichte en zware infanterie-wapenen en een ontelbare hoeveelheid oorlogsmaterieel werden vernietigd of buitgemaakt. In den strijd tegen de vijandelijke landingsvloot hebben luchtmacht en marine in den tijd van 8 tot 17 September tot zinken gebracht: 3 kruisers, 2 torpedojagers, 1 torpedoboot, 15 landingsbooten en 9 transportschepen met een gezamenlijken inhoud van 58.000 ton. Voorts werden 2 kruisers, 3 torpedojagers, 1 landingsboot, 1 groot tankschip en 7 transportschepen met een gezamenlijken inhoud van ongeveer 35.000 ton zoo zwaar getroffen, dat zij verloren geacht kunnen worden. Behalve eenige andere oorlogsschepen werden 125 transport- en tankschepen met een gezamenlijken inhoud van ongeveer 600.000 ton, door treffers beschadigd.
20 Sept. — Duitsche troepen hebben het eiland Sardinië overeenkomstig de bevelen en ongehinderd door den vijand ontruimd. Een eenheid der marine bezette een haven aan de westkust van de Adriatische Zee, verzekerde zich daar van een vrij groot aantal oorlogs- en koopvaardijschepen en nam 4000 soldaten van het leger van Badoglio met verscheidene stafofficieren gevangen.
21 Sept. — Uit Zuid-Italië wordt plaatselijke gevechtsactie in de sectoren Salerno en Potenza gemeld.
22 Sept. — Sloveensche opstandelingen, tezamen met Italiaansche communisten en bendengroepen uit het Kroatische gebied trachtten in het Oostelijke deel van Venetië, in Istrië en Slovenie zich van de macht meester te maken. Duitsche troepen, gesteund door nationaal-fascistische afdeelingen en vrijwilligers uit de bevolking hebben de belangrijkste plaatsen en verkeerslijnen bezet en vallen de opstandelingen aan.
24 Sept. — In Zuid-Italië viel de vijand met sterke strijdkrachten bij Salerno en Contursi aan. De op het eiland Cephalonia opereerende Italiaansche divisie Acqui, had na het verraad van de Badoglio-regeering geweigerd de wapens neer te leggen en de vijandelijkheden geopend. Afgezien van 4000 man, die bijtijds de wapens hadden neergelegd, werd het gros der opstandige divisie met den divisiestaf in den strijd vernietigd.

WESTELIJK FRONT —
13 Sept. — Britsche luchtstrijdkrachten vielen in den nacht van 22 op 23 September plaatsen in het Noordwestelijke deel van het Rijksgebied aan. Uit Hannover en Oldenburg worden verliezen onder de bevolking en vrij groote schade in woonwijken en aan openbare gebouwen gemeld. Luchtverdedigingsstrijdkrachten schoten 27 vijandelijke bommenwerpers neer. Formaties der Duitsche luchtmacht vielen in den nacht van 22 op 23 September doelen in Zuid- en Zuidoost-Engeland aan.
24 Sept. — Op 22 September trachtten Britsche duikbooten de Noorsche scheren binnen te dringen. Bij deze poging werden zij opgevangen en vernietigd voor zij succes konden behalen. Anglo-Amerikaansche formaties vliegtuigen verloren 15 vliegtuigen bij aanvallen op plaatsen aan de kust van het bezette gebied in het Westen waardoor vooral de stad Nantes zwaar getroffen werd. Britsche bommenwerpers ondernamen in den nacht nieuwe terreuraanvallen op Mannheim, Ludwigshafen, Darmstadt en Aken. Er ontstonden verliezen onder de bevolking en aanzienlijke schade. 33 vliegtuigen werden neergeschoten. Duitsche gevechtsvliegtuigen vielen in den nacht van 23 op 24 Sept. militaire doelen in Zuid- en Midden-Engeland aan.

ZEEOORLOG —
22 Sept. — Bij Gibraltar brachten Duitsche duikbooten drie vijandelijke torpedojagers tot zinken, torpedeerden een krachtig beschermd koelschip en vernietigden een zeilvrachtschip, alsmede een vijandelijk vliegtuig.
24 Sept. — Duitsche duikbooten vielen na een wekenlange pauze bij verrassing het vijandelijke konvooiverkeer in het Noorden van den Atlantischen Oceaan aan. Een gevechtsgroep duikbooten gelukte het een naar Amerika varend konvooi, dat buitengewoon sterk beschermd werd, aan te vallen. In hardnekkige en verbitterde gevechten, die dagenlang duurden, werden twaalf vijandelijke torpedobootjagers tot zinken gebracht en drie andere getorpedeerd. Ook deze zijn waarschijnlijk gezonken. Dichte nevel belemmerde de voortzetting van de operaties. Niettemin werden uit het konvooi nog negen schepen met 46.500 B.R.T. inhoud tot zinken gebracht. Twee andere schepen werden getorpedeerd. **(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5670 A)**

B. **JAPAN — De strijd bij de Salomonseilanden —**
20 Sept. — Uit een mededeeling van het Japansche hoofdkwartier blijkt dat de gevechten in het gebied der Salomonseilanden zich steeds meer toespitsen. Tusschen Nieuw Guinea en het eiland Koelambrangga ontwikkelen zich hevige gevechten tusschen de Japanners en sterke vijandelijke strijdkrachten, waarin de Japanners den Engelsch-Amerikaanschen strijdkrachten zware verliezen toebrengen. Formaties van het Japansche leger, marine en luchtmacht leveren in nauwe samenwerking dezen strijd.

Salamaua en Lae ontruimd.
20 Sept. — Naar Domei van een Japansch steunpunt in het Zuiden van den Stillen Oceaan meldt, hebben de keizerlijke eenheden de steunpunten Salamaua en Lae op Nieuw Guinea, ongehinderd door de Amerikaansche troepen ontruimd.
De eerste evacuatie geschiedde op 14 September om middernacht, de tweede werd door het gros der Japanners spoedig na het vertrek der eerste afdeeling ten uitvoer gelegd. De derde groep scheepte zich in kort voor het aanbreken van den dag op 14 September en stak in Oostelijke richting in zee.
(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5662 A)

(eigen teekening K.H.A.)

SOVJET-UNIE

DE WERELDOORLOG IN DATA

RECAPITULATIE VAN 1 JANUARI - 19 MEI 1940

1 Jan. '40. — Spoorwegverbinding Frankrijk—Spanje (verbroken sedert 16-6-39) weer in gebruik. Sowjets beginnen krachtig offensief in Finland. Twee millioen nieuwe dienstplichtigen in Engeland. Pius XII brengt eerste bezoek aan Quirinaal. Nieuwjaarsrede dr. Colijn voor N.C.R.V. over plichtsgevoel der natie.

3 Jan. — Italië en Sowjet-Unie roepen hun gezanten terug wegens voortdurende beleedigingen van Sowjetgezant in Rome. In Congresboodschap valt Roosevelt antidemocraten en isolationisten aan; verhooging der bewapeningskosten. Britsche gezant te Moskou, Seeds, naar Engeland terug. Rede min.-pres. De Geer over „Waakzaamheid en vertrouwen".

4 Jan. — Goering opperste leiding van de Duitsche oorlogseconomie.

5 Jan. — Hore Belisha en McMillan treden uit Britsche regeering. Reorganisatie Belgisch kabinet-Pierlot. Finsche overwinning bij Salla.

6 Jan. — Nieuw handels- en scheepvaartverdrag tusschen Sowjet-Unie en Bulgarije. Nederlandsch regeeringscommuniqué tegen kwaadwillige geruchten in buitenlandsche pers over Nederlands neutraliteit.

7 Jan. — Voorloopig accoord tusschen Japan en Nanking-China.

8 Jan. — Besprekingen tusschen Ciano en Hongaarsche min. Csaky in Venetië. Onder bevel van Weygand is in Nabije Oosten een gecomb. Geallieerd aanvalsleger voor operaties op den Balkan opgesteld. Britsch-Fransch-Turksch handelsverdrag.

9 Jan. — Rede van Chamberlain in Mansion-House; verdere rantsoeneering van levensmiddelen; scherpe woorden tegen Sowjet-Unie. Fransche gezant uit Moskou teruggeroepen.

10 Jan. — Finsche staatspresident Kallio protesteert tegen Sowjet-Russische luchtaanvallen op open steden. Fransche kamerpresident Herriot uit zich scherp over de Sowjet-Unie.

11 Jan. — Hongaarsch-Roemeensch accoord over grensherziening voorloopig opgeschort. Van Kleffens over Nederlands strikte neutraliteitswil. Japansch kabinet Abe afgetreden.

12 Jan. — Vredesbemiddeling van den Paus met ondersteuning van Franco, Italië en Ver. Staten ter bijeenroeping van een wereldconferentie.

13 Jan. — Turksch-Bulgaarsche overeenkomst gesloten.

14 Jan. — Admiraal Yonai vormt nieuw Japansch kabinet. Geen militaire verloven meer in Nederland en België.

15 Jan. — Nieuwe verkiezingen in Zuid-Slavië; verzoening met de Kroatische partij van dr. Matsjek. Sowjet-Russisch protest tegen vijandelijke perscampagnes in Zweden en Noorwegen en tegen uitzenden van vrijwilligers voor Finland. Verlenging van visscherijovereenkomst Japan-Sowjet-Unie.

16 Jan. — Na bezoek van Menemenzogloe aan Parijs en Londen, ontvangt Turkije crediet van 45 millioen pond voor oorlogsleveranties. Volgens mededeeling van Hore Belisha staan 3 millioen Britten onder de wapenen. Chamberlain over militaire maatregelen in België en Nederland. Italiaansche wapenzending voor Finland in Duitsche haven vastgehouden en weer vrijgegeven.

17 Jan. — Staat van beleg in Nederland uitgebreid.

18 Jan. — Zweedsch premier Hansson over 's lands strikte neutraliteit. Vroegere min. van Buitl. Zaken Sandler eischt Zweedsche gewapende interventie aan de zijde van Finland. Tweede en derde Duitsche antwoord op Fransche Geelboek. Conferentie van Roemeensche en Zuid-Slavische min. v. Buitl. Zaken. Extremistische bladen in België verboden. Halifax en Churchill spreken over den oorlog. Ontstemming bij de neutralen over Churchill's eischen.

19 Jan. — Senator Borah (U.S.A.) overleden.

21 Jan. — Fransch parlement verklaart communisten van hun mandaat vervallen.

23 Jan. — Wang-tsjing-wei biedt Tsjang-kai-sjek een vredesvoorstel aan.

24 Jan. — Finland publiceert een Blauw-Witboek. Roemenië vormt een front der Nationale Wedergeboorte. Vorming van een voorloopige Nankingregeering.

25 Jan. — Vierde Duitsche antwoord op Fransch Geelboek. Van Kleffens wijst de eisch van Churchill van de hand, dat neutrale leden van den Volkenbond aan de zijde der Geallieerden moeten staan.

27 Jan. — In een boodschap tot het Chineesche volk roept Tsjang-Kai-Sjek het tot strijd tegen Japanners op. Nederland telt 369.000 ingeschreven werkloozen.

28 Jan. — Churchill betoogt in Manchester: „Hitler heeft beste kans voorbij laten gaan". Regeeringspartij in Bulgarije behaalt overwinning bij verkiezingen (140 tegen 20 mandaten).

29 Jan. — Spoorweg van 800 km. tusschen Karaganda en Magnitogorsk in Sovjet-Unie in gebruik genomen.

30 Jan. — Hitler over den oorlog; aankondiging van het begin van de tweede oorlogsfase. Churchill betoogt, dat Engeland beter zou doen in plaats van vlugschriften, bommen op Duitschland neer te werpen. Rede van Daladier.

31 Jan. — Rede Chamberlain „Engeland kan rustig zijn". Vierjarenplan van Japansche ministerie van Marine en Oorlog bekend gemaakt. Handelsverdrag tusschen Roemenië en Zuidslavie.

1 Febr. — Geheele Britsche handelsvloot onder regeeringscontrôle. Bij opening Finschen Rijksdag verklaart staatspresident Kallio, dat Finland tot onderhandelingen met de Sowjet-Unie bereid is.

2 Febr. — Chef Belgische Generale Staf, Van den Bergen, treedt af; generaalmajoor Michiels opvolger.

4 Febr. — Samenkomst der Balkanentente in Belgrado. Handelsverdrag tusschen Engeland en Turkije. 21 Amerikaansche republieken besluiten tot oprichting Panamerikaansche Bank met zetel in New York.

5 Febr. — Vijfde zitting Geallieerde Oorlogsraad in Parijs. Generaal Reynders wordt in Nederland door generaal Winkelman opgevolgd.

6 Febr. — Besprekingen tusschen Gandhi en Britschen onderkoning in Indië.

8 Febr. — Japan heeft tegen opname van Tsjang-Kai-Sjek in nationale Chineesche regeering geen bezwaar, mits regeering-Tsjoenking ontbonden wordt. Sovjet-gebouwen te Parijs doorzocht.

10 Febr. — Tweede Duitsche publicatie over Poolsche gruwelen tegenover Volksduitschers.

11 Febr. — Economische ruilovereenkomst tusschen Duitschland en Sowjet-Unie. Sowjets dringen Mannerheim-linie binnen.

12 Febr. — Japan zegt scheidsgerechts- en vriendschapsverdrag met Ned.-Indië op.

13 Febr. — Aankondiging Europareis van Sumner Welles. Japansche min. v. Buitl. Zaken Arita, biedt Ned. Indië sluiten niet-aanvalsverdrag aan.

14 Febr. — Derde Duitsche publicatie over Poolsche gruwelen tegen Volksduitschers.

16 Febr. — Nieuw Bulgaarsch ministerie onder prof. Filoff.

17 Febr. — Duitsch handelsschip „Altmark" in Noorsche wateren door Britsche oorlogsbodem geënterd; scherp Duitsch protest over schending Noorsche neutraliteit.

21 Febr. — Britsche eskaders kruisen voor Noorsche en Finsche kust; blokkade van Moermansk.

22 Febr. — 10.000 Italiaansche Garibaldisten als vrijwilligers naar Finland. Vierde Duitsche publicatie over Poolsche gruwelen tegenover Volksduitschers.

24 Febr. — Rede van Hitler in Hofbräuhaussaal in München („In 5 opzichten is Duitschland sterker dan in 1914"). Chamberlain maakt als Britsche oorlogsdoel bekend: Herstel van Polen, Tsjecho-Slowakije; vastlegging der vrijheden onder garanties.

25 Febr. — Sumner Welles voert in Rome besprekingen met Mussolini en Ciano.

27 Febr. — Churchill betoogt in een rede, dat Duitschland reeds de helft (35 van de 70) duikbooten ingeboet heeft. Finnen trekken zich op de tweede Mannerheim-linie terug.

29 Febr. — Definitieve vaststelling der Duitsch-Russische grens in Polen.

1 Maart — Sumner Welles bezoekt Hitler en Von Ribbentrop. Sowjets veroveren Viborg. Duitsche steenkolen voor Italië worden voortaan door Britsche schepen aangehouden.

2 Maart — Potemkin, pl.v. volkscommissaris van Buitl. Zaken van zijn functie ontheven.

3 Mrt. — Sumner Welles naar Parijs.

6 Mrt. — „Queen Elisabeth" komt na reis over Oceaan in New York aan.

10 Mrt. — Rede van Hitler in Berlijnsche Tuighuis. Von Ribbentrop in Rome. Sumner Welles gaat van Parijs naar Londen.

12 Mrt. — Churchill en Daladier deelen mee, dat zij Finland vèrgaand met oorlogsmateriaal ondersteund hebben.
13 Mrt. — Sowjet-Unie en Finland sluiten vrede; Finland staat Viborg, Karelië, Annus, Salla en Kola af. Handelsverdrag van Engeland met Nederland, Denemarken en Noorwegen.
14 Mrt. — Begin metaalinzameling in Duitschland; oproep Goering.
15 Mrt. — Toenemend aantal aanslagen in Britsch-Indië.
17 Mrt. — Dr. Ing. Todt Rijksminister voor Bewapening en Munitie.
18 Mrt. — Ontmoeting van Hitler en Mussolini op den Brenner.
19 Mrt. — Chamberlain in het Lagerhuis over hulp aan Finland. Gandhi en Azad weigeren Indische hulp aan Engeland.
20 Mrt. — Tweede bezoek van Sumner Welles aan Rome, ontvangst in het Vaticaan. Regeeringswisseling in Frankrijk, Daladier door Reynaud vervangen.
23 Mrt. — Hongaarsche premier Teleki in Rome, eischen aan Roemenië.
24 Mrt. — Scherp Duitsch protest tot Scandinavische landen over voortdurend schenden van neutraliteit in territoriale wateren en in de lucht door Britsche strijdkrachten.
26 Mrt. — Radiorede van Reynaud; vorming van een oorlogskabinet.
27 Mrt. — Nieuwe Finsche regeering onder Risto Ryti. Frankrijk beschouwt Sowjet-gezant in Parijs niet langer als persona grata. Hernieuwde Britsche vlootactie voor Noorsche en Deensche kust.
28 Mrt. — Zesde samenkomst opperste Geallieerde oorlogsraad in Londen. Volgens Havas spreekt Fransche regeering haar voldoening over Britsche actie in Scandinavische wateren uit.
29 Mrt. — Op zesde bijeenkomst Opperste Sowjetraad verklaart Molotof, dat Sowjet-Unie neutraliteitspolitiek zal handhaven. Karelische bondsrepubliek onder Kuusinen in Sowjet-Unie opgenomen. Duitsch Witboek over oorzaken van den oorlog.
30 Mrt. — Sumner Welles brengt Roosevelt verslag uit van zijn Europareis. Wang-Tsjing-Wei voorloopig staatshoofd van Nanking-China. In radiorede kondigt Churchill intensiveering van oorlog aan.
2 April — Wang-Tsjing-Wei kondigt in tien punten programma voor Nanking-China af.
3 April — Goering in een radiorede: „De beslissing zal in het Westen vallen".
4 April — Reorganisatie Britsche regeering; Churchill opperste chef der Britsche oorlogvoering. Chamberlain betoogt: „Hitler heeft den trein gemist".
5 April — Lord Halifax en Reynaud zenden memorandum naar Zweden en Noorwegen.
8 April — Incident van Giurgiu; saboteurs probeeren Donau onbevaarbaar te maken. Gealliëerden overhandigen aan Zweden en Noorwegen een nota ter motiveering van het leggen van Gealliëerde mijnen in territoriale Scandinavische wateren. Britsche oorlogsschepen bewaken de gelegde mijnenvelden.
9 April — Duitsche troepen rukken in Denemarken en Noorwegen binnen. Denemarken neemt onder protest bezetting aan; Noorwegen besluit tot gewapenden tegenstand. Oslo, Narvik, Drontheim, Bergen en Stavanger in Duitsche handen. Nederland trekt militaire verloven in. Chamberlain geeft het leggen van Britsche mijnenvelden in Scandinavische wateren in Lagerhuis toe. „Times" verklaart, dat tot dezen maatregel reeds op zitting oorlogsraad van 28 Maart in Londen besloten is. Reynaud ziet in Duitsche actie een antwoord op het leggen der mijnenvelden. Reuter verbreidt een bericht volgens hetwelk men een tegenactie der Gealliëerden in Nederland en België verwacht. Noorsche regeering wijkt naar Hamar uit. Zitting opperste oorlogsraad in Londen.
10 April — Zware zeegevechten voor Noorsche kust. Quisling vormt een Noorsche tegenregeering. Nationaal kabinet in Denemarken onder Stauning.
11 April — Groote rede van Churchill over operaties Britsche vloot in Scandinavische wateren. IJsland verklaart zich voor den duur van den oorlog zelfstandig. Noorsche regeering Nygaardsvold zet tegenstand tegen Duitschen opmarsch voort, zetel Elverum.
12 April — Tweede Oranjeboek verschenen.
14 April — Italiaansche pers betoogt, dat Italië niet buiten oorlog zal blijven.
15 April — Na zitting kabinetsraad geeft Belgische regeering officieele verklaring af, dat zij aan neutraliteitspolitiek vasthoudt. Roosevelt keurt Duitsche actie in Noorwegen en Denemarken af. Regeering Quisling ontbonden.
16 April — Britsche troepen nemen Faroereilanden in bezit.
18 April — Britsche gezantenconferentie over Balkan. Sowjet-Unie opent handelsbesprekingen met Zuid-Slavië.
19 April — Japan en U.S.A. over positie van Ned. Indië ingeval van oorlog in Nederland.
19 April — Min. pres. de Geer kondigt belegeringstoestand van Nederland af.
20 April — Britsche en Fransche troepen bieden bij Narvik, Harstad, Namsos en Andalsnes tegenstand aan den Duitschen opmarsch. Maisky opent in Londen handelsbesprekingen tusschen Sowjet-Unie en Engeland.
21 April — Mussolini geeft het parool uit: „Werken en bewapenen".
22 April — Opperste oorlogsraad in Parijs bijeen.
24 April — Josef Terboven, Rijkscommissaris voor bezette Noorsche gebieden, benoemd.
25 April — Duitschland protesteert tegen Britsche luchtaanvallen op burgerbevolking. Belgische regeering Pierlot wil aftreden, doch blijft op verzoek van den koning in functie.
27 April — Uiteenzetting van Von Ribbentrop over oorzaken Duitsche opmarsch in Noorwegen. Nieuw Duitsch witboek. Geallieerde oorlogsraad in Londen.
1 Mei — Dino Alfieri tot Italiaansch gezant in Berlijn benoemd; versterking der Aspolitiek.
2 Mei — Uitvoerige uiteenzetting van Chamberlain over oorlog in Noorwegen: „Duitschland is op den aanval in België en Nederland voorbereid". Britsche vloot verplaatst naar Middellandsche Zee. Onderhoud van Mussolini met U.S.A.-gezant Philipps. Geen verandering in houding van Italië. Britsche handelsvloot krijgt order om de Kaap de Goede Hoop te varen.
4 Mei — Radiorede min. pres. De Geer; militair gezag interneert 21 Nederlanders, o.w. mr. Rost van Tonningen. Gealliëerde troepen trekken zich, zonder Noorsche bevelhebbers te waarschuwen, uit Noorwegen terug. Capitulatie van het Zuidelijke Noorsche leger.
7 Mei — Chamberlain in Lagerhuis over terugtocht Gealliëerde troepen uit Noorwegen; hij doelt op uitbreiding van oorlog in het Westen. Scherpe protesten der Britsche oppositie (Attlee) over oorlogsvoering. Alle verloven in Nederland ingetrokken. Pierlot over Belgischen tegenstand ingeval van een invasie. Briefwisseling tusschen Hitler en den koning van Zweden.
8 Mei — Motie van wantrouwen tegen Chamberlain in Lagerhuis met 281 tegen 200 stemmen verworpen. Worosjilof als volkscommissaris van Oorlog door Timosjenko vervangen.
9 Mei — Militaire dienstplicht in Engeland van 19—36 jaar.
10 Mei — Duitsche troepen rukken Nederland, België en Luxemburg binnen. Memorandum van de Duitsche regeering. Bericht oppercommando der Duitsche weermacht. Memorandum van min. van Buitl. Zaken. Zwitserland kondigt totale mobilisatie af. Manifest van koningin Wilhelmina en koning Leopold. Britsche troepen bezetten IJsland. Engeland en Frankrijk zeggen Nederland en België bij tegenstand tegen Duitschen opmarsch hulp toe. Van Kleffens naar Londen. Chamberlain treedt af en wordt vervangen door Churchill. Eden min. v. Oorlog. Oppositie, Attlee, Greenwood en Sinclair, in regeering opgenomen. Reorganisatie Fransch kabinet. Nieuwe regeering in Roemenië. Geallieerde troepen landen op Curaçao. Geallieerde troepen overschrijden Fransch-Belgische grens.
13 Mei — Eerste rede van Churchill als premier. Luik in Duitsche handen. Handelsverdrag tusschen Sovjet-Unie en Zuidslavië.
14 Mei — Rotterdam en vesting Holland capituleeren. Koningin, prinses en regeering naar Engeland. Hongarije mobiliseert.
15 Mei — Proclamatie der Koningin vanuit Londen ter voortzetting van den oorlog. Den Haag en Amsterdam bezet. In Zeeland duurt oorlog nog voort.
16 Mei — Roosevelt verhoogt bewapening. Duitsche troepen bezetten Brussel. Maginotlinie ten Z. van Maubeuge over een breedte van 100 km. doorbroken. Tholen capituleert. Anti-Britsche betoogingen in Rome. Nieuwe landing Gealliëerde troepen in Narvik.
17 Mei — Antwerpen bezet.
18 Mei — Pétain uit Madrid, waar hij Fransch gezant was, teruggeroepen en tot vice-premier benoemd. Nieuwe lichtingen in Zuid-Slavië opgeroepen.
19 Mei — Zeeland capituleert. Eupen en Malmedy bij Duitschland ingelijfd. Rijksminister dr. A. Seyss-Inquart tot Rijkscommissaris der bezette Nederlandsche gebieden benoemd. Protest der 21 Amerikaansche republieken tegen Duitsche opmarsch in Nederland, België en Luxemburg. Rede van Goering over het Duitsche luchtwapen (valschermtroepen).

(V. b. Recapitulatie 5655)

A. **NEDERLAND — Duitsche verdediging - Kustbeschermingsmaatregelen —**
27 Sept. — In het kader der maatregelen voor de luchtbescherming heeft de Rijkscommissaris bepaald:
In de haven van Rotterdam, op den Nieuwen Waterweg van Rotterdam tot de zeegrens, in de aan den Nieuwen Waterweg gelegen zeehavens en in de havens IJmuiden, Den Helder, Harlingen, Delfzijl, Vlissingen, Amsterdam, alsmede in het Noordzeekanaal, moeten ingaande 30 Sept. roeibooten, sloepen van elke soort en open motorbooten, voor zoover zij zich volgens par. 2 alinea 2 der Verordening nr. 100/41 in het verboden gebied mogen ophouden, van één uur na zonsondergang tot één uur voor zonsopkomst aan land gebracht, opgeheschen of aan dek bewaard worden. Uit de aan land gebrachte booten moeten de roeiriemen en dollen verwijderd en achter slot opgeborgen worden. De bevoegde havenbewakingsinstanties kunnen in speciale gevallen ontheffing van deze beschikking verleenen.
Voorts deelde het bureau van den admiraal in Nederland mede:

Bij de uitoefening van de visscherij op de Schelde is het ingaande 23 September den Nederlandschen visschers verboden de Nederlandsch-Belgische watergrens te overschrijden. Den Belgischen visschers, wier thuishavens zijn gelegen tusschen Antwerpen en de Belgisch-Nederlandsche watergrens, is het binnenloopen van Nederlandsche havens en het contact zoeken met Nederlandsche visschers en vaartuigen van allerlei aard verboden. Zij moeten zich voortaan bij elk overschrijden van de watergrens voor inklaring en contrôle aanmelden bij den Nederlandschen douanepost in Bath. **(Vor. ber. 5673 A)**

— Nederlandsche ᛋᛋ-vrijwilligers beëedigd —
27 Sept. — Op 19 September is een bataljon Nederlandsche vrijwilligers der Waffen ᛋᛋ beëedigd, waarbij door ᛋᛋ-Obergruppenführer und General der Polizei, Rauter, het woord werd gevoerd. **(Vor. ber. ᛋᛋ 5658; Vrijw. 5641 A)**

Justitie - Aanslagen op N.S.B.-leden - Daders terechtgesteld —
27 Sept. — De Höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer Nordwest, ᛋᛋ-Obergruppenführer und General der Polizei, deelde 22 September mede:
Door het Polizeistandgericht Assen zijn den 20sten September 1943 wegens drie overvallen op het gemeentehuis van Stadskanaal, wegens een overval op het gemeentehuis van Exloo en wegens den moord op Reilingh, die reeds jarenlang lid van de N.S.B. was, de hieronder genoemde Nederlanders ter dood veroordeeld: de handelaar Johannes Vis uit Stadskanaal; de ziekenverpleger Gert Por uit Zuidlaren; de reiziger Anne Rutgers uit Stadskanaal; de boekhouder Jan Toet uit Staphorst; de machinist Pieter van Laarhoven uit Hasselt; de gemeente-ambtenaar Wessel Knot uit Zuidlaren; de leider van het Arbeidsbureau Rendert Poel uit Grijpskerk; de H.B.S.-leerling Jans Diemer uit Borger; de landbouwer Roelof Tuin uit Valthermond; de gemeentesecretaris Andries Diepenbrug uit Odoorn. Het vonnis werd 2 uur na de uitspraak voltrokken.
(Vor. ber. Aanslagen 5669)

— Doodvonnissen wegens sabotage —
27 Sept. — Het door het Deutsche Obergericht den 20sten Juli 1943 wegens sabotage tegen den jood Jacob Boekman uit Den Haag en Adrianus Nas uit Voorburg uitgesproken doodvonnis is na onderzoek van de gratiekwestie voltrokken. Boekman en Nas, die reeds vóór den oorlog tot de communistische partij behoorden, hebben ook voor de illegale C.P.N. weder actie gevoerd, aldus op 24 September een officieele mededeeling. **(V. b. Sabotage 5632 B)**

Nationale Jeugdstorm - Negenjarig bestaan - Dag van den ouden Jeugdstorm —
27 Sept. — Op 25 en 26 September heeft de Jeugdstorm zijn negen-jarig bestaan gevierd. De viering is op tweeërlei wijze geschied: in een samenkomst, waarin de Stormsters en Stormers de negen jaren herdachten en in een groote plechtigheid, waarin de Jeugdstorm van zijn idealen en vastberadenheid om mee te strijden voor Nederlands toekomst, getuigenis heeft afgelegd. Op 25 September werd in Krasnapolsky te Amsterdam een bijeenkomst belegd, terwijl op 26 September op het Museumplein aldaar een defilé werd gehouden. Nadat de opperbanheer C. Quispel de formaties had geïnspecteerd, werd het woord gevoerd door opperhopman E. Zilver en Max Blokzijl, waarna de opperbanheer nog een slotwoord sprak.
(V. b. Jeugdstorm 5649 A; 8 jarig bestaan 5262 A)

Justitie - Ambtenaar O. M. veroordeeld —
27 Sept. — De rechtbank te Utrecht heeft op 21 September uitspraak gedaan in de zaak tegen mr. dr. C. H. Pastoor, die in zijn functie van ambtenaar van het Openbaar Ministerie bij het kantongerecht te Utrecht, zich heeft schuldig gemaakt aan verduistering van gelden ten nadeele van den Staat, door boeten te eigen bate aan te wenden. Verdachte, die in November 1942 bij de rechterlijke macht was benoemd en sympathiseerend lid der N.S.B. was, hetgeen zijn verantwoordelijkheid nog grooter maakte, werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van een jaar en zes maanden met aftrek van den tijd in voorloopige hechtenis doorgebracht, en ontzetting uit de rechterlijke macht voor den tijd van zes jaar en zes maanden.

Volksgezondheid - Kinderverlamming en Diphterie.
Uit de officieele statistiek van besmettelijke ziekten blijkt, dat de kinderverlamming in de vorige week (12 t/m. 18 September) afgenomen, de diphteritis daarentegen belangrijk toegenomen is. In de bedoelde periode werden in het geheele land 125 nieuwe gevallen van kinderverlamming aangegeven (in de voorafgaande week, 5 t/m. 11 September, 176). Het aantal aangiften van dyphterie bedroeg in de week van 12 t/m. 18 September voor het geheele land 1393 tegen 1054 in de voorafgaande. **(Vor. ber. 5673 A)**

Kamer van Koophandel - Mr. de Kock van Leeuwen afgetreden —
30 Sept. — De voorzitter van de organisatiecommissie heeft mr. P. W. A. de Kock van Leeuwen op diens verzoek op de meest eervolle wijze ontheven van zijn functie van voorzitter van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Noordholland en van de verdere door hem bekleede functies in het georganiseerde bedrijfsleven.
(Vor. ber. De Kock v. Leeuwen 5078 C.)

Kunst, Kultuur - Kuno Brinks tot hoogleeraar benoemd —
27 Sept. — Professor Kuno Brinks is benoemd tot hoogleeraar aan de Rijksacademie voor Beeldende Kunsten te Amsterdam. In 1936 werd de nieuwe hoogleeraar reeds aangesteld als tijdelijk docent aan de academie ter vervanging van prof. Aarts. Dit professoraat werd uit bezuinigingsoverwegingen in een lectoraat omgezet, dat door Brinks werd bekleed. Met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1943 is nu de oude toestand hersteld en lector Brinks is hoogleeraar geworden.

B. **DUITSCHLAND — Wichelroede afgeschaft —**
27 Sept. — De wichelroede is in Duitschland afgeschaft. De verantwoordelijke instanties staan op het standpunt, dat de methode van onderzoek, waarvan de waarde en de betrouwbaarheid nog steeds aan allerlei twijfel onderhevig zijn, niet als officieel erkende werkwijze mag worden geduld.

C. **NOORWEGEN — Positie in Europa - Verklaring van den Führer —**
27 Sept. — Een wilsuiting van den Führer over Noorwegens plaats in Europa is op 26 September voor het leiderscorps van Nasjonal Samling en van den Noorschen staat bekendgemaakt, door Rijkscommissaris Terboven in aanwezigheid van minister-president Quisling. Deze verklaring luidt als volgt: „Wij bevinden ons in een strijd op leven en dood met het bolsjewisme en zijn plutocratische helpers. De prijs, dien het Engelsch-Amerikaansche kapitalisme nu al aan den Joodschen bondgenoot in Moskou beloofd heeft voor den massalen stormloop der bolsjewistische machinemenschen op de avondlandsche cultuur en beschaving, heet: Europa. Het beslissende gewicht van dien strijd met zijn zware offers aan bloed en goed draagt het Duitsche volk. In het besef, dat de afloop van dezen strijd niet alleen het lot van het Duitsche Rijk, maar ook dat van de Germaansche volken en bovendien van het geheele continent voor eeuwen zal bepalen, is het fanatiek besloten, die offers op zich te blijven nemen in de onwrikbare zekerheid, dat deze vastberadenheid ten slotte de overwinning zal brengen en daarmede de voorwaarde voor de inrichting van een in vrede levend Europa, dat zich met al zijn krachten kan wijden aan de uitbreiding van zijn moreelen en materieelen welstand. Daarbij is het de onafwijsbare wil van den Führer, om na den zegevierenden afloop van dezen strijd een nationaal en sociaal Noorwegen in vrijheid en zelfstandigheid te laten ontstaan, dat ten behoeve van de Europeesche gemeenschap die functies bekleedt, die voor de bescherming van Europa te allen tijde noodig zijn, omdat die gemeenschap alleen de beslissende draagster en waarborg voor deze veiligheid zijn kan en zijn zal." **(Vor. ber. Positie Noorwegen 5423 G)**

A. **NEDERLAND - Volk en bodem - Friesche Bijbel —**
27 Sept. — Voor het eerst is een complete Bijbelvertaling in het Friesch verschenen. De vertaling werd verzorgd door dr. G. A. Wumkes. Van de ongeveer 1070 talen, waarin de Bijbel thans geheel of gedeeltelijk is vertaald, zijn er niet meer dan 179, die een complete Bijbelvertaling bezitten. Het Friesch komt daar nu als 180ste taal bij nadat het reeds door de publicatie in 1668 van 52 psalmen in de bewerking van Gijsbert Japix de 52ste taal was, waarin een deel van den Bijbel in vertaling in druk verscheen. Dat de vertaling in een behoefte voorziet, wordt wel bewezen door het feit, dat thans reeds nog eenige weken voor de verschijning bijna de geheele oplaag van 5000 exemplaren is uitverkocht.
(V. b. Oera Linda boek 3566 D; Fr. Kunst 4195 A)

B. **NATUURKUNDE - Atoomsplitsing —**
27 Sept. — Aan het artikel van den opsteller der quantentheorie en Nobelprijswinnaar prof. dr. M. Planck over „De vraag aan de wetenschap" in het Hamb. Fremdenblatt, werd door Het Vaderland o.m. ontleend:
De wortel der exacte wetenschap ligt in het leven. Maar de wetenschap werkt ook terug op het leven. Want met de kennis der natuurkrachten is ook de heerschappij over deze verbonden. De eerste te verwerven is de taak van het zuivere onderzoek, de tweede is de taak der techniek. Door de onderzoekingen van Otto Hahn en zijn medewerkers is vastgesteld, dat bij de splijting, welke een uraniumatoom ondergaat, als ze door een neutroon beschoten wordt, twee of drie neutronen vrij komen, waarvan elk op zichzelf verder vliegt en nu zijnerzijds weer een ander uraniumatoom kan treffen en splijten. Op deze wijze vermenigvuldigt zich de werking en het kan gebeuren, dat door het voortdurend toegenomen botsen der neutronen tegen het uraniumatoom het aantal vrijkomende neutronen en het vermogen der door hen ontwikkelde energie in korten tijd als een lawine aangroeit, volgens het model der beruchte kettingbrieven, bij het geweldige aantal voorhanden atomen tot een enormen omvang, welke men zich nauwelijks kan voorstellen.
Een berekening heeft geleerd, dat op deze wijze in een kubieken meter uraniumoxydepoeder binnen den tijd van nog geen honderdste seconde een energievermogen wordt ontwikkeld, dat voldoende is om een gewicht van 1 milliard ton 27 km hoog te heffen. Dat is een vermogen, dat de prestaties van alle groote electriciteitswerken der geheele wereld vele jaren zou kunnen vervangen. Al kan er op het oogenblik nog geen sprake van zijn een dergelijk stormachtig atoomsplitsingsproces technisch toe te passen, toch doet zich hier een mogelijkheid voor, welke serieus moet worden genomen; en als we denken aan de met de vliegtechniek, de radio, het vèrzien behaalde successen, zullen we ook de gedachte aan de constructie der uraniummachine niet als enkele utopie beschouwen. Het zou er in de eerste plaats op aan komen het proces niet explosiegewijs te laten verloopen, doch zijn tijdsduur door geschikte chemische middelen zoo te remmen, dat de snelheid der energie-afgifte niet een bepaalde mate overschrijdt. Anders zou het kunnen gebeuren, dat ze voor de betreffende plaats, ja voor onze geheele planeet een gevaarlijke catastrofe zou kunnen worden.
(V. b. Atoomsplitsing 2925 A; prof. Planck 5505 G.)

C. **ENGELAND - Churchill spreekt in het Lagerhuis - Exposé der oorlogssituatie - Invasie in het Westen aangekondigd —**
27 Sept. — In een overzicht over de oorlogssituatie verklaarde Churchill op 21 September in het Engelsche Lagerhuis, dat de operaties in Noord-Afrika en de opening van een nieuw front in de Middellandsche Zee door hem nooit zijn beschouwd als vervanging voor een rechtstreekschen aanval op Duitschland via het Kanaal in Frankrijk en de lage landen. Het front in de Middellandsche Zee is veeleer gedacht als „voorlooper voor den hoofdaanval" op Duitschland en zijn bondgenooten. Ik noem het front, dat de Geallieerden eerst in Afrika, vervolgens op Sicilië en thans in Italië hebben gevormd het „derde front". Het „tweede front", dat reeds bestaat, is nog niet in gebruik. Over het tijdstip, waarop dit front actief zal blijken te zijn, wilde hij geen mededeeling doen. Op zekeren dag, wanneer Engeland en de Ver. Staten het juiste oogenblik gekomen achten, zal ook op dit front „de poort worden opengeworpen" en zal een „massale invasie op het continent van het westen uit tegelijk met een invasie vanuit het zuiden" beginnen. Het bloedigste deel van dezen oorlog, zoo verklaarde Churchill, het bloedigste hoofdstuk voor Groot-Brittannië en de Ver. Staten ligt nog voor ons.
Churchill maakte bekend, dat het Geallieerde hoofdkwartier voor Zuid-Oost-Azië in Delhi wordt geïnstalleerd, opdat het in het meest nauwe contact zal staan met de Britsch-Indische regeering. Churchill beweerde, dat de oprichting van het Geallieerde opperbevel in Zuid-Oost-Azië en de benoeming van admiraal Mountbatten door Tsjang Kai-sjek op de meest warme wijze zijn toegejuicht.
Voortgaande, kwam Churchill, volgens het verslag van den Britschen berichtendienst, te spreken over de gebeurtenissen in Italië. Hij verklaarde, dat na den val van Mussolini de Geallieerden er naar hadden gestreefd in Italië een autoriteit te vinden, met wien zij konden onderhandelen, teneinde de onvoorwaardelijke capitulatie van Italië in den kortsten tijd en met zoo weinig offers aan bloed aan den kant der Geallieerden als maar mogelijk, tot stand te brengen. Omtrent het verdere verloop van de gebeurtenissen na den val van Mussolini zeide Churchill, dat op 15 Augustus een afgezant van Badoglio, een officier met den rang van generaal, een bezoek bracht aan den Britschen ambassadeur in Madrid, Sir Samuel Hoare, met een geloofsbrief, waaruit bleek, dat hij in opdracht van Badoglio kwam en dat Badoglio bereid was aan den kant van de Geallieerden tegen Duitschland te treden, zoodra de Geallieerden in Italië geland waren. De bekendmaking van den wapenstilstand werd door de Geallieerden vastgesteld op het oogenblik, dat naar hun opvatting de beste militaire kansen bood om zich aan den Duitschen aanval te onttrekken. Dit beteekende, dat de wapenstilstand eerst op het oogenblik van de landing der Geallieerden op het Italiaansche vasteland of kort hiervoor van kracht zou worden. Churchill verklaarde, dat de Geallieerden gaarne meer gedaan zouden hebben om deze, naar hij woordelijk zeide „rampzalige regeering" te helpen.
Betreffende de voorgenomen uitlevering van Mussolini aan de Geallieerden verklaarde Churchill volgens verdere berichten van den Britschen nieuwsdienst, dat de onvoorwaardelijke capitulatie der regeering Badoglio een speciale clausule behelsde voor de uitlevering van Mussolini. Het was echter niet mogelijk geweest Mussolini speciaal en gescheiden van den wapenstilstand en vóór de Geallieerde landing op het Italiaansche vasteland te doen uitleveren. Churchill stelde in het licht, dat naar zijn meening geen gebrek aan inzicht of inbreuk op vertrouwen van den kant van de regeering van Badoglio er schuld aan is, dat Mussolini werd bevrijd aangezien de regeering-Badoglio nog een tweede troef dacht uit te spelen, n.l. naar Churchill woordelijk zeide: „de met de bewaking belaste Carabinieri hadden het bevel Mussolini dood te schieten, wanneer eenigerlei reddingspoging gedaan mocht worden".
In het verdere verloop van zijn rede maakte Churchill in het Lagerhuis bekend, dat er de laatste vier maanden geen enkel koopvaardijschip der Geallieerden door optreden van den vijand in het Noordelijke deel van den Atlantischen Oceaan tot zinken is gebracht. Thans, zoo zeide Churchill, zijn de Duitsche duikbooten weer actief geworden en op het oogenblik wordt een Geallieerd convooi door Duitsche onderzeeërs aangevallen.
Voorts deelde Churchill mede, dat de Britsche en Amerikaansche luchtmacht de stelselmatige verwoesting van Duitsche steden door bomaanvallen zal voortzetten.
(Vor. ber. Churchill 5677 A)

— Duitsch commentaar —
In Duitsche kringen verklaart men naar aanleiding van de rede van den Engelschen minister-president, dat Churchill na zijn afwezigheid van meer dan zes weken een rechtvaardiging noodig gehad heeft om het hoofd te kunnen bieden aan de critiek van het Lagerhuis. Daarom heeft hij, om de sympathie te winnen, in zijn rede met betrekking tot den oorlogstoestand voor de geallieerden, alle positieve factoren genoemd, terwijl hij alle negatieve factoren achterwege heeft gelaten. De verklaring van Churchill, dat er de laatste vier maanden geen koopvaardijschip der geallieerden in het Noordelijk deel van den Atlantischen Oceaan tot zinken is gebracht, wordt in bevoegde militaire kringen van de Rijkshoofdstad bevestigd. Tevens wordt van welingelichte Duitsche zijde Churchill's mededeeling in het Lagerhuis bevestigd, dat Duitsche duikbooten een geallieerd konvooi hebben aangevallen.

Verhouding tot de Sovjet-Unie —
De Engelsche minister van Buitenlandsche Zaken Eden heeft op 22 September in het Lagerhuis, naar de Britsche berichtendienst meldt, omtrent de Engelsch-Sowjet-Russische betrekkingen verklaard: „Sedert de onderteekening van het Britsch-Sowjet-Russische verdrag hebben wij steeds gepoogd te geraken tot een goede verstandhouding met de Sowjetregeering. Ik kan derhalve eerlijk zeggen, dat wij niet het gevoel hebben onszelven, wat betreft ons streven het verdrag na te komen, iets te moeten verwijten."
(V. b. Eden 5490 A; verh. t. d. Sovjet-Unie 5530 A)

A. **INSULINDE. — Chemische industrie op Java. —**
27 Sept. — Met de toenemende ontwikkeling van Java wint zijn chemische industrie aan beteekenis, aldus ontleende het Alg. H'blad aan Ec. Nieuws. Voor de uitbreiding van de productie van zeep, lucifers, glas, electrische lampen, papier, textielproducten en verfstoffen bestaat er vooral behoefte aan bijtend natron. Het Japansche militaire bestuur heeft dientengevolge den bouw van tal van fabrieken door bepaalde maatschappijen noodig geacht. Hiervan is reeds een gedeelte in bedrijf, terwijl het grootste gedeelte dit jaar gereed zal komen. Speciaal de suikerfabrieken waren geschikt om te worden verbouwd en bereiden thans bijtend natron met chloorwaterstof, chloorkalk en natriumsulfaat uit bijproducten. Voor den oorlog bedroeg de behoefte aan bijtend natron circa 10.000 ton per jaar. In twee fabrieken is men thans begonnen met de productie van aluminium-sulfaat. Tevens worden kinine en papier geproduceerd. Voor de broomproductie zijn ruimschoots grondstoffen aanwezig in het zout van Madoera. De zinkwitbehoefte bedroeg vroeger 15.000 ton. Tengevolge van de grootere behoefte bij de rubberverwerking en voor verfstoffen kon de productie door de verandering van de theefabrieken verzekerd worden. Vóór den oorlog werd slechts het vijftiende gedeelte van de behoefte aan zwavelzuur in het land zelf gedekt. Thans wordt een groot programma voor de uitbreiding van deze productie uitgevoerd, waarbij ook gedacht wordt aan de verhooging van de productie van kunstmeststoffen. **(Vor. ber. Ont. Java 5659 G)**

B. **ARGENTINIE — Verzoek inzake ondersteuning volgens de leen- en pachtwet door Ver. Staten afgewezen —**
27 Sept. — De Amerikaansche staatssecretaris Hull heeft het verzoek van Argentinië betreffende ondersteuning op den grondslag van het leen- en pachtprogram afgewezen, zoo meldt de Britsche berichtendienst uit Washington. Te dier zake werd een nota van Cordell Hull gepubliceerd. Hull citeert daarin de besluiten der conferentie van Havanna van Juli 1940, volgens welke elke aanval van de zijde van een niet-Amerikaansch land als tegen alle Amerikaansche staten gericht beschouwd moet worden. Dit geval heeft zich op 7 December 1941 voorgedaan. Te Rio de Janeiro is in Januari 1942 de resolutie aangenomen, die het verbreken der betrekkingen met de As aanbeval. Inmiddels hebben alle Amerikaansche staten met uitzondering van Argentinië aan deze aanbeveling gevolg gegeven.
Hull citeert vervolgens de aanbeveling derzelfde conferentie terstond alle handels- en financieele betrekkingen tusschen de staten van het Westelijk Halfrond en de landen van het Driemogendheden-pact te verbreken. Argentinië is ook deze aanbeveling niet nagekomen. De resolutie van Rio de Janeiro heeft voorts voorzien in het nemen van krachtige maatregelen om „geheime machinaties" te ontdekken en te bestrijden. In de nota wordt dan beweerd, dat agenten van de As in Argentinië spionnage bedrijven en dat in dagbladen en tijdschriften „schadelijke propaganda" tegen de geallieerde naties ontplooid zou worden. Argentinië onderhoudt thans nog verbindingen met het vijandelijke buitenland.
Dit alles vormt een bewijs, dat Argentinië zijn neutraliteit in den zin van de geallieerden niet juist zou handhaven. De verklaringen van president Ramirez bij het aanvaarden van zijn ambt hadden de veronderstelling gerechtvaardigd, dat Argentinië binnen korten tijd „zijn verplichtingen" zou nakomen.
De nota van Hull bespreekt vervolgens de wapenleveranties der Ver. Staten aan de overige Amerikaansche landen. Deze leveranties, zoo wordt daarin gezegd, zijn uitsluitend geschied ter verdediging van het continent. Argentinië heeft inmiddels in woord en daad duidelijk te verstaan gegeven, dat zijn weermacht in de tegenwoordige omstandigheden niet bereid is, zich te wijden aan de levensbelangen der Ver. Staten in dezen oorlog. De president van de Ver. Staten is derhalve niet in staat, met Argentinië een overeenkomst aan te gaan krachtens de leen- en pachtwet. Argentinië kan ook niet aan de studies, discussies, conferenties en afspraken ter oplossing van de vraagstukken, die zich na den oorlog zullen voordoen, deelnemen.
(V. b. Houding Arg. 4927 A; Conv. v. Havana 4757 G)

Minister van Buitenlandsche Zaken afgetreden —
27 Sept. — De Argentijnsche minister Buitenlandsche Zaken, vice-admiraal Storni, heeft in samenhang met de houding der Ver. Staten op 20 September, aan den president Ramirez zijn ontslag aangeboden. Het ontslag werd aanvaard. **(Vor. ber. Kabinet 5562 A)**

C. **DUITSCHLAND — Gouwleider Kube vermoord -**
27 Sept. — Gouwleider Wilhelm Kube, commissaris-generaal van wit-Roethenië, is in den nacht van 20 op 21 September te Minsk vermoord. Kube behoorde tot de oude garde van de N.S.D.A.P. Hij is voorzitter geweest van de nat.-soc. fractie in den Pruisischen Landdag, en gouwleider van Brandenburg. In 1941 werd hem het civiele bestuur van wit-Roethenië opgedragen. In opdracht van den Führer werd hem een partij-begrafenis verleend.

Onderwijs - Toenemend aantal studenten —
27 Sept. — Bij het uitbreken van den oorlog in 1939 waren aan de Duitsche inrichtingen van hooger onderwijs omstreeks 65.000 mannelijke en vrouwelijke studenten ingeschreven. Dit aantal bedraagt thans omstreeks 80.000, zoodat er thans ondanks vier jaar oorlog een 15.000 studeerenden bijgekomen zijn. In deze periode zijn behalve de 57 reeds bestaande inrichtingen van hooger onderwijs nog 4 hoogescholen te Dantzig, Posen en Straatsburg. Overwogen wordt nog een hoogeschool te Linz aan den Donau te vestigen. **(Vor. ber. Hooger Onderwijs 5023 D)**

Film - Zarah Leander trekt zich terug —
27 Sept. — Zarah Leander, de gevierde Zweedsche cabaretière en filmster, die gedurende de laatste tien jaar door een reeks Duitsche films een internationale populariteit heeft verworven, heeft — volgens een in de Telegraaf gepubliceerd bericht uit Stockholm — haar contract met de Ufa, dat deze maand afliep, niet vernieuwd. Blijkens een interview, dat zij aan de „Dagens Nyheter" verleende, zal zij zich, na een succesvolle carrière van veertien jaar aan film en theater, voorgoed terugtrekken.

Broodrantsoen verhoogd —
27 Sept. — Met ingang van 20 September zijn in Duitschland de broodrantsoenen met 100 gram wittebrood per week verhoogd. Bovendien krijgen de kinderen van 6 tot 10 jaar nog 500 gram roggebrood en de arbeiders, die bijzonder zwaar werk hebben, 400 gram roggebrood per vier weken méér. Voorts is het mogelijk gebleken, het tarwepercentage in het broodmeel te verhoogen. Tot dusver bedroeg het Duitsche broodrantsoen 1825 gram tarwebrood en 500 gram wittebrood per week; het nieuwe rantsoen wordt dus 1825 gram plus 600 gram. In de desbetreffende mededeeling wordt er ten slotte nog op gewezen, dat het broodrantsoen in het vijfde oorlogsjaar aldus hooger zal zijn dan in het eerste. **(V. b. Voedselpos. 4724 D; broodrants. 5529 F)**

D. **RUBBER — Kunstrubberproductie in de Ver. Staten —**
27 Sept. — Naar schatting, aldus ontleent Econ. Nws. aan de N.F.A., zouden aan het einde van Augustus 1943 kunstrubberfabrieken in bedrijf zijn met een gezamenlijke capaciteit van 360.000 long tons. Voor het geheele jaar 1943 kan op een productie van 260.000 ton worden gerekend.
In 1942 bedroeg volgens „Wall Street Journal" de productie van kunstrubber in de V.S. slechts 22.500 ton. In het eerste kwartaal van het loopende jaar werd 10.478 en in het tweede kwartaal ca. 23.000 long tons kunstrubber geproduceerd. Op grond van deze gegevens kan de rubbervoorziening van dit jaar als volgt worden berekend:

	short tons	long tons
Voorraden op 1 Jan. 1943		443.000
Invoer van natuurrubber		54.000
Productie van kunstrubber Buna S	218.000	
Buna N	17.000	
Butyl	11.000	
Neopreen	29.000	
	275.000	
Kunstrubber, tegenwaarde in natuurrubber		254.000
In totaal beschikbaar		751.000
Verbruik		609.000
Voorraad op 31 Dec. 1943		142.000

(Vor. ber. Rubber 5611 A)

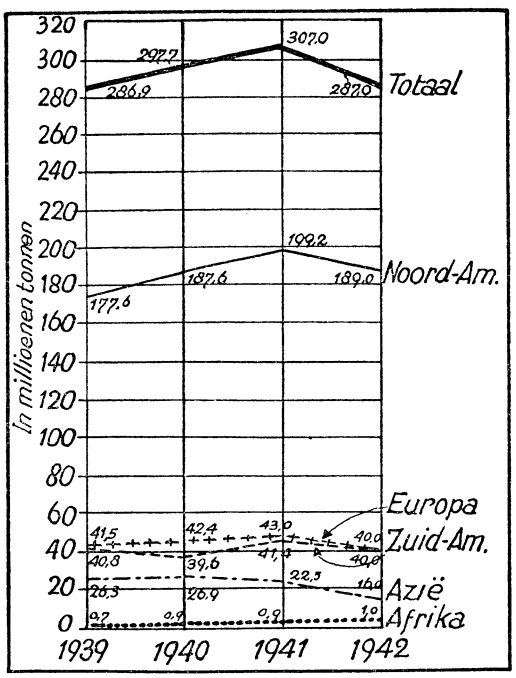
E. **VATICAAN — Verhouding tot Duitschland —**
27 Sept. — S.P.T. meldde 21 September uit Berlijn: In de Wilhelmstrasse heeft men op 20 September, na het zwijgen van de laatste dagen op de vragen in verband met de gevolgen, die de bezetting van Rome voor het Vaticaan met zich medebrengt, een desbetreffende verklaring afgegeven. Men zei, dat in tegenstelling met de Engelsche berichten generaal-veldmaarschalk Kesselring geen bezoek aan het Vaticaan heeft gebracht, noch ook een poging hiertoe heeft gedaan. Ook zou hij niet hebben getracht een gevolmachtigde naar den Paus of diens staatssecretaris te zenden. Ook wordt van Duitsche zijde elk bericht, volgens welke

het Vaticaan zou geprotesteerd hebben, gekenschetst, als volkomen uit de lucht gegrepen.
Verder verneemt S.P.T. nog van bevoegde zijde, dat de rechten van het Vaticaan niet zijn beperkt, noch dat zij van Duitsche zijde worden bestreden. De radiozender van Vaticaanstad werkt weer als gewoonlijk. De functionarissen van het Vaticaan genieten volle bewegingsvrijheid en staan derhalve in ongehinderd verkeer met de buitenwereld. De oudste kardinalen zijn naar Vaticaanstad teruggekeerd. Hetzelfde geldt voor de neutrale en bevriende diplomaten in Vaticaanstad. Het verkeer tusschen het Vaticaan eenerzijds en het overige Italië en de landen, die zich met Duitschland in oorlog bevinden anderzijds, kan daarentegen niet plaats vinden. De verbinding tusschen de Duitsche regeering en het Vaticaan berust uitsluitend bij de daartoe bevoegde instantie, dus bij het Duitsche gezantschap in Vaticaanstad. De gezant von Weizsäcker staat met het Vaticaan in voortdurend contact.
De „Osservatore Romano" van 21 September schreef:
„Er zijn veel geruchten in de wereld verspreid over den toestand in Vaticaanstad en de positie van den Paus na de Duitsche bezetting van Rome. Wij zien ons nogmaals genoodzaakt, nadrukkelijk te herhalen, dat wel is waar op het St. Pietersplein Duitsche patrouilles dienst doen en Duitsche wachtposten aan de grenzen van Vaticaanstad zijn geplaatst, doch dat deze militaire maatregelen na voorafgaand telefonisch overleg van het Duitsche commando met den gouverneur van Vaticaanstad zijn genomen. Op grond van een overeenkomst werd een demarcatielijn vastgesteld. Wij zijn gemachtigd te verklaren, dat deze lijn nooit is overschreden". **(V. b. Paus Pius XII 5659 D)**

A. VEREENIGDE STATEN — Sumner Welles afgetreden - E. Stettinius benoemd tot onderstaatssecr. van Buitenlandsche Zaken —

27 Sept. — President Roosevelt heeft volgens den Britschen berichtendienst op 26 September bekendgemaakt, dat Sumner Welles, onderstaatssecretaris van het departement van Buitenlandsche Zaken, is afgetreden. Als zijn opvolger is benoemd Edward Stettinius.
(Vor. ber. Sumner Welles 4584 B)

B. PETROLEUM — Wereldproductie 1939-'42 —

(Vor. ber. 5668 A)

C. FINLAND — De strijd tegen de Sovjet-Unie - Geen capitulatiestemming —

27 Sept. — De Finsche minister van Financiën heeft, op 24 September, zoo meldt het D.N.B., op een arbeidersvergadering alhier een rede gehouden over het onderwerp „Finland's weg". De minister behandelde uitvoerig de invloeden welke de oorlog op Finland heeft en verklaarde vervolgens, dat ondanks alle belastingen van den oorlog het leven achter het front zoo gelijkmatig verloopt als men maar kan wenschen. Sprekende over de problemen van de buitenlandsche politiek zeide de minister: de eenige vijand van Finland is de Sowjet-Unie. Met alle overige staten daarentegen wenscht Finland zoo goed en vriendschappelijk mogelijke betrekkingen te onderhouden. Het is doelloos, zoo verklaarde de minister, aan Finland de staatsdenkbeelden der Sowjet-Unie te willen opdringen.
Alleen een wensch naar vrede, hoe levendig ook onder het volk aanwezig, kan geen waarborg zijn voor het gewenschte resultaat. Als jongste voorbeeld kan het lot van Italië worden vermeld. Het valt moeilijk te begrijpen wat men met openlijke discussies over een vrede denkt te kunnen bereiken. De positie van Finland in ieder geval wordt hierdoor niet versterkt en men geeft den vijand den indruk, dat er in Finland misschien een stemming om te capituleeren bestaat, een denkbeeld, dat volkomen onjuist is.
(Vor. ber. 5677 F)

D. ITALIE — Mussolini stelt kabinet samen —

27 Sept. — Met het oog op de aanstaande bijeenroeping van de constitueerende vergadering, die den nieuwen fascistischen republikeinschen staat een grondwet zal geven, heeft op 22 September de Duce, regeeringschef en minister van Buitenlandsche Zaken, de volgende ministers benoemd: Binnenlandsche Zaken: G. Buffarini Guidi; Nationale Verdediging en Oorlogseconomie: R. Graziani, maarschalk van Italië; Justitie: A. Tringali-Casanova; Financiën: Pellegrini; Economische Zaken en Corporaties: S. Gai; Nationale Opvoeding: C. A. Biggini; Volkscultuur: F. Mezzasoma; Openbare Werken: G. Peverelli; Onderstaatssecretaris van het minister-presidium: Barracu. **(V. b. Reg. Mussolini 5675)**

E. ZWITSERLAND — Nicole in vrijheid gesteld —

27 Sept. — Naar officieel werd medegedeeld, zijn de bekende Zwitsersche communisten Leo Nicole en zijn zoon weer uit de hechtenis ontslagen. **(Vor. ber. 5652 B)**

F. BULGARIJE — Regeeringsverklaring —

27 Sept. — Minister-president Bosjilof heeft 21 September de regeeringsverklaring voorgelezen van de door den regentsraad benoemde nieuwe Bulgaarsche regeering. Daarin wordt o.a. gezegd, dat het nieuwe kabinet de beginselen der regeeringsverklaring van het jaar 1942 tot grondslag neemt. Het zet de tot dusver gevoerde buitenlandsche politiek voort en is vervuld van den wil tot oprechte samenwerking met het groote Duitsche Rijk en zijn bondgenooten. Voorts is het bezield met het vaste voornemen de tot dusver onderhouden betrekkingen van vriendschap met alle neutrale staten, vooral met Turkije, te handhaven en te verdiepen.
(Vor. ber. Kab. Bosjilof 5677 C)

G. FRANKRIJK — Industrieele ontwikkeling —

27 Sept. — Frankrijks nijverheid biedt het beeld eener groote verscheidenheid, aldus een beschouwding in de „Köln. Ztg.", waaraan het Alg. H'blad een en ander ontleende. Het land heeft een aantal groote modern ingerichte bedrijven, waarvan inzonderheid de auto-productie dient te worden genoemd. Frankrijk stond met 2.2 mill. vracht- en personenwagens op de eerste plaats van alle tot het vasteland van Europa behoorende landen, alhoewel het wat de productie betreft in 1937 door Duitschland werd overvleugeld. Met een auto per 19 inwoners nam het na de Ver. Staten en Canada met Engeland de derde plaats in van het aantal wagens verdeeld over de bevolking. Doch wat voor andere bedrijfstakken geldt, is ook van toepassing voor de auto-nijverheid: de prestatie had veel grooter kunnen zijn en de resultaten van vele fabrieken loopen uiteen. De bedrijven, welke meer onder de kunstnijverheid vallen als haute couture, lederartikelen, goudsmeedwerk, reukwerken, boekbinderij, enz., buiten beschouwing gelaten, kunnen nog slechts de electro-technische nijverheid en enkele groote wapen-, zoomede chemische fabrieken worden genoemd.
Het verschil van oordeel omtrent de beteekenis der Fransche nijverheid spruit voort uit de industrieele structuur. Tegenover de groote bedrijven staan de vele van middelmatig grooten omvang en de kleine, welke niet aan de technische eischen voldoen, evenwel toch bevredigend resultaat bereiken, omdat zij, dank zij de betrekkelijk geringe eischen door de binnenlandsche markt gesteld, de producten gemakkelijk kunnen plaatsen. Wegens dezen toestand behoefde Frankrijk's nijverheid met die in andere landen geen gelijken tred te houden. Niettemin mag niet uit het oog worden verloren, dat bijv. de staalnijverheid door die in andere landen ver werd voorbij gestreefd.
De productie-capaciteit van staal, welke vóór den oorlog 10 à 12 mill. t. bedroeg, wel weliswaar niet meer in over-

eenstemming met de positie van Frankrijk als groote mogendheid, doch anderzijds dient te worden bedacht dat Frankrijk onder de produceerende landen de vijfde plaats innam, waarop het echter door Japan op zijde werd gestreefd. In het algemeen kan men zeggen, dat wat den omvang betreft, Frankrijk vrijwel gelijk staat met Japan, doch de nijverheid van kleine landen als België, Nederland, Zweden en Canada is in velerlei opzicht op moderner leest geschoeid.

De beteekenis van de Fransche nijverheid blijkt uit de hierna vermelde cijfers omtrent de tewerkgestelde arbeiders in de verschillende bedrijfstakken, in vergelijking met andere landen.

	Landb. en Visscherij	Nijv. en Mijnb.	Handel en verk.
Oude D. Rijk	28.8	40.6	18.4
Frankrijk	35.7	35.1	16.5
Engeland	6.2	48.2	27.1
U.S.A.	22.0	35.2	27.4
Italië	46.7	28.7	12.2
België	17.1	48.9	21.2
Zwitserl.	21.4	44.9	18.3
Nederland	20.5	39.3	23.4
Zweden	36.0	32.3	17.7

Men zou uit deze cijfers evenwel een onjuisten indruk krijgen over de industrialisatie, daar, Italië daargelaten, in geen enkel land een zoo groot aantal arbeiders in het kleinbedrijf werkt.

De Fransche nijverheid toont wel vooruitgang aan, maar de vraagstukken, welke in de andere groote industrielanden zijn gerezen, vooral landbouw- of industriestaat, hebben zich vrijwel nooit ontwikkeld. Dit behoefde ook niet het geval te zijn, omdat de drang naar industralisatie minder sterk was en ondanks den industrieelen opbloei de landbouw-basis groot genoeg was, weshalve een beperking van de voedingsmogelijkheden niet te duchten was, zoodat een zekere speelruimte voor de nijverheid overbleef.

Vele Fransche politici en vooral de militairen zijn er zich steeds bewust van geweest, dat de nijverheid nooit de beteekenis heeft bereikt, welke een groote mogendheid moest bezitten en hebben de industraliseering dan ook bevorderd. Na den vorigen oorlog was een streven in die richting te bespeuren. De resultaten welke men bereikte bleven bij hetgeen noodig was en gewenscht ten achter, met het gevolg, dat Frankrijk thans den achterstand moet pogen in te halen, waarbij de oorlogsomstandigheden allicht remmend werken.

A. ENGELAND — Kingsley Wood, minister van Financiën, overleden —

27 Sept. — Naar de Britsche berichtendienst meldde, is de Engelsche minister van Financiën, Kingsley Wood, op 21 September overleden. **(V. b. Kingsley Wood 4396 A)**

Reorganisatie van het kabinet —

30 Sept. — Volgens den Britschen berichtendienst is op 24 September door Downingstreet 10 de volgende verklaring gepubliceerd.

De koning heeft zijn toestemming verleend voor de volgende mutaties in de regeering.

Voorzitter van den kroonraad: Attlee.
Minister van Financiën: sir John Anderson.
Minister voor de Dominions: Viscount Cranborne.
Lord-zegelbewaarder: lord Beaverbrook.
Minister van Staat: R. K. Law.

Attlee zal naast zijn functie van voorzitter van den kroonraad plaatsvervangend minister-president blijven. De min. van Financiën wordt lid van het oorlogskabinet. De min. voor de Dominions wordt leider van het Hoogerhuis en zal in deze beide kwaliteiten toegang hebben tot het oorlogskabinet. De nieuwe minister van Staat zal den minister van Buitenlandsche Zaken bij zijn werkzaamheden assisteeren.

(Vor. ber. Kabinet 5376 G)

B. NEDERLAND — Economie, Financiën - Gemeentelijke financiën 1942 —

17 Sept. — Uit het in de dezer dagen verschenen statistiek der gemeente-financiën 1942 verzamelde cijfermateriaal blijkt, volgens De Telegraaf, dat het algemeen beeld der gemeentefinanciën nog steeds ongunstiger wordt, waaraan de oorlogsomstandigheden uiteraard niet vreemd zijn.

Terwijl de uitgaven bijna onafgebroken stegen van ƒ 755 millioen over 1935 tot ƒ 897 millioen over 1942, stegen de inkomsten over genoemd tijdvak slechts van ƒ 752 millioen tot ƒ 784 millioen. Terwijl over 1935 inkomsten en uitgaven vrijwel gelijk waren, moest over 1942 voor alle gemeenten te zamen per saldo een nadeelig slot der begrootingen geraamd worden van ƒ 113 millioen, waarvan alleen al ƒ 78 millioen voor rekening der 7 grootste gemeenten komt.

Van alle begrootingshoofdstukken leverde dat van ondersteuning aan behoeftigen en werkloozen over 1942 het hoogste nadeelige slot op (ƒ 15.— per hoofd der bevolking), daarop volgen het hoofdstuk onderwijs, kunsten en wetenschappen (ƒ 7.—), openbare veiligheid (ƒ 6.—) en openbare werken (ƒ 6.—).

Een bewijs van de ongunstiger geworden financieele positie der gemeenten leveren ook de reserves en tekorten der gemeenten. De gemeentelijke reserves toch daalden van ƒ 38 millioen op 31 December 1935 tot ƒ 27 millioen op 31 December 1940, terwijl de nog niet definitief gedekte tekorten van den gewonen dienst stegen van ƒ 119 millioen op 31 December 1938 tot ƒ 165 millioen op 31 December 1940.

Stegen de schulden der gemeenten onafgebroken van ƒ 2529 millioen op 1 Januari 1935 tot ƒ 2670 millioen op 1 Januari 1941, op 1 Januari 1942 bleek deze schuld een weinig gedaald te zijn tot ƒ 2647 millioen (ƒ 294 per hoofd der bevolking). Van laatstgenoemd bedrag kan ongeveer 56% geldelijk rendabel geacht worden.

Dat de schulden een belangrijken last op de gemeenten leggen blijkt wel hieruit, dat het in de begrootingen 1942 geraamde bedrag wegens rente en aflossing per hoofd der bevolking beliep ƒ 21.—, terwijl de opbrengst van de rechtstreeks ten behoeve der gemeenten geheven belastingen en der uitkeeringen uit het gemeente- en het werkloosheidssubsidiefonds voor 1942 geraamd werd op ƒ 35.— per hoofd der bevolking.

Door de in 1941 plaats gehad hebbende herziening van het belastingstelsel vervielen eenige belastinginkomsten voor de gemeenten, waarvoor in de plaats eenige uitkeeringen uit het gemeente- en het werkloosheidssubsidiefonds kwamen.

Werd in de rekening 1940 nog verantwoord wegens opbrengst van rechtstreeks ten behoeve der gemeenten geheven belastingen ƒ 172 millioen en wegens fondsuitkeeringen ƒ 126 millioen, in de begrootingen voor 1942 werd daarvoor geraamd resp. ƒ 118 millioen en ƒ 197 millioen, zoodat de verhouding vrijwel omgekeerd is.

De totale opbrengst van alle ten behoeve der gemeenten geheven belastingen, dus met inbegrip van die gestort in de beide genoemde fondsen beliep over 1940 volgens de rekeningen ƒ 305 millioen, verdeeld als volgt: zakelijke belastingen ƒ 71 millioen (23%), persoonlijke belastingen naar het inkomen en vermogen ƒ 158 millioen (52%) en persoonlijke belastingen naar de verteringen ƒ 77 millioen (25%).

Dat de bedrijfswinsten vooral voor de grootere gemeenten nog een belangrijke bron van inkomsten vormen, blijkt wel hieruit, dat voor de groep der gemeenten van 100.000 en meer inwoners de opbrengst dezer winsten volgens de rekeningen over 1940 per hoofd der bevolking beliep ƒ 18.—, terwijl alle rechtstreeks geheven belastingen voor deze groep per hoofd der bevolking ƒ 31.— opbrachten. Voor alle gemeenten te zamen waren deze cijfers ƒ 7.— en ƒ 19.—.

Ten slotte zij medegedeeld, dat van de 1034 gemeenten op 1 Januari 1942 416 gemeenten in totaal 1232 bedrijven exploiteerden, waarvan 194 electriciteits-, 172 gas- en 147 waterleidingbedrijven.

C. JAPAN — Algemeene arbeidsmobilisatie —

27 Sept. — Het voorlichtingsbureau der Japansche regeering heeft een nauwkeurig overzicht gegeven van de tallooze maatregelen, waartoe in een op 21 September gehouden bijeenkomst van het kabinet is besloten ter verdere versterking van het thuisfront. Uit het overzicht blijkt, dat vrijwel alle deelen der bevolking bij deze maatregelen betrokken zijn. De maatregelen hebben een nationale oorlogsstructuur ten doel, die „recht doet wedervaren aan den ernst van den tegenwoordigen toestand en de eindoverwinning beveiligt". In de eerste plaats is besloten tot mobiliseering van alle krachten van het land voor een zoo snel mogelijke uitbreiding der munitie- en vliegtuigproductie. De verdediging van het land moet aanzienlijk versterkt en vooral de luchtafweer uitgebreid worden.

Een andere maatregel heeft de uitbreiding van het transport te land en ter zee ten doel. Om 't bestuursapparaat te vereenvoudigen, wil men voorloopig aan de plaatselijke bestuursorganen werk overdragen, dat tot dusverre door de centrale instanties werd verricht.

Voorts is besloten, dat voor het werk in grootere mate vrouwen zullen worden aangesteld. Leeftijdsgrenzen komen te vervallen.

Ten slotte is besloten tot maatregelen, waardoor Japan en Mandsjoekwo volkomen onafhankelijk van den invoer van levensmiddelen moeten worden.

(V. b. Econ. mobilis. 4817 B; Mater. mobilis. 4808 B)

DE WERELDOORLOG

A. DUITSCHLAND — Roslawl, Smolensk en Temrjoek in het Oosten, Foggia en Napels in Italië ontruimd - Spalato en Korfoe bezet - Luchtaanvallen op Hannover, Brunswijk en Bochum - Septemberverliezen geallieerde scheepsruimte 315.700 br.t. —

OOSTELIJK FRONT —

Hoofdkwartier van den Führer, 25 Sept. — Op het Koeban-bruggenhoofd zetten de bolsjewisten hun aanvallen zonder resultaat voort. Aan den Midden-Dnjepr deed de vijand op talrijke plaatsen vergeefsche aanvallen op de bruggenhoofden ten Oosten van de rivier. De steden Roslawl en Smolensk werden na volledige vernieling van alle voor den oorlog belangrijke installaties, volkomen ongehinderd door den vijand, ontruimd.

27 Sept. — Op het Koeban-bruggenhoofd bleven plaatselijke sovjetaanvallen zonder resultaat. Ten Zuidoosten van Saporosje viel de vijand met sterke infanterie- en pantserstrijdkrachten door slagvliegtuigen gesteund aan. Van de bocht in den Dnjepr tot aan den mond van de Pripet trachtte de vijand weer over den Dnjepr te trekken. De gelande troepen werden door tegenaanvallen vernietigd of teruggeworpen en op een zeer klein gebied opeengedrongen. In den centralen frontsector duren de afweergevechten in de gebieden, waar tot dusverre het zwaartepunt lag, met onverminderde hevigheid voort.

28 Sept. — Op het Koeban-landingshoofd zijn aanvallen der bolsjewisten afgeslagen. De stad Temrjoek is volgens de plannen vernield en ontruimd. In het gevechtsgebied ten Zuidoosten en ten Oosten van Saporosje zette de vijand zijn doorbraak pogingen met massale strijdkrachten voort. Alle aanvallen mislukten met zware vijandelijke verliezen. Aan den Midden-Dnjepr vielen de bolsjewisten wederom tevergeefs de Duitsche landingshoofden aan.

28 Sept. — In het gevechtsgebied van Saporosje leverden onze troepen ook zware, succesrijke afweergevechten. Tijdelijk verloren terrein werd door tegenaanvallen heroverd. Nieuwe pogingen van den vijand om langs den Midden-Dnjepr aan den Westelijken oever terrein te winnen, mislukten. In den centralen frontsector bleven de bolsjewisten, in weerwil van het slechter wordende weer, aanvallen. In de periode van 26 tot 28 September zijn aan het Oostelijke front 209 Sovjetpantserwagens en 155 vliegtuigen vernietigd.

30 Sept. — Tegen ons afweerfront in het gevechtsgebied van Saporosje hebben de bolsjewisten nieuwe doorbraakaanvallen gedaan. Zij werden overal bloedig afgeslagen. Aan den Midden-Dnjepr zette de vijand zijn pogingen, de rivier over te steken, voort. Een tegenaanval wierp de bolsjewisten uit een bruggenhoofd, dat zij hadden kunnen vormen. In den centralen frontsector voeren onze troepen, in weerwil van de moeilijkste weers- en terreinomstandigheden en onder voortdurenden afweer van deels heftige vijandelijke aanvallen de bevolen bewegingen uit.

1 Oct. — In het gevechtsgebied ten Zuidoosten van Saporosje leverden de gevechten een volledig afweersucces op. De ondernomen doorbraakpogingen van den vijand werden afgeslagen. Van 250 aanvallende pantserwagens werden er 140 vernietigd. Aan den Midden-Dnjepr zijn verbitterde gevechten gaande om vijandelijke bruggenhoofden. In verschillende sectoren van het midden en het Noorden van het oostelijke front werden plaatselijke aanvallen der bolsjewisten afgeslagen.

2 Oct. — „Ten Zuidoosten van Saporosje ondernam de vijand plaatselijke aanvallen, zonder resultaat. Aan den Midden-Dnjepr duren de gevechten om de bruggenhoofden der bolsjewisten voort. In de maand September zijn door de luchtmacht en het leger aan het Oostelijke front 1464 Sovjetvliegtuigen vernietigd.

De slag om de landingshoofden aan den Dnjepr wordt voortgezet tot in het gebied ten Noorden van Kiev. De bolsjewistische actie in de gebieden ten Noorden van Saporosje is uitsluitend gericht op Kiev.

Ten Noorden van Kiev tot aan den autoweg naar Moskou gaat intusschen de bolsjewistische poging voort met gebruikmaking van de grootste massa's meer terrein te winnen. De Duitschers beginnen de Sovjetaanvallen te stuiten. Daarbij komt, dat in deze gebieden het weer de gevechtshandelingen reeds in vertragenden zin beïnvloedt.

ZUIDELIJK FRONT —

25 Sept. — Aan het Zuid-Italiaansche front heerschte een levendige gevechtsbedrijvigheid. De aanvallen van Britsche troepen in den sector-Salerno werden afgeslagen.

27 Sept. — De vijand ondernam in het gebergte ten Noordwesten en ten Noordoosten van Salerno aanvallen, die echter mislukten. In den Oostelijken sector hebben onze troepen nieuwe stellingen betrokken.

28 Sept. — De druk der Anglo-Amerikanen, die nieuwe strijdkrachten aan land hebben gebracht, is aanzienlijk toegenomen. In het gebied van Salerno zijn alle aanvallen afgeslagen. De Duitsche troepen hebben zich in het gebied van Foggia van den vijand losgemaakt en teruggetrokken. Foggia werd na vernieling van alle voor den oorlog belangrijke installaties ontruimd. In Noord-Oost-Italië en Dalmatië gaan sterke bendetroepen haar vernietiging tegemoet. De Adriatische haven Split (Spalato), die door troepen van Badoglio en communistische benden werd verdedigd werd stormenderhand genomen. Op het eiland Korfoe zijn, nadat een ultimatum van de hand was gewezen, Duitsche bergjagers geland. Met doeltreffenden steun van vloot en luchtmacht braken zij den tegenstand van den vijand; zij maakten verscheidene duizenden gevangenen en bezetten het eiland.

29 Sept. — Aanhoudende regenval verhinderde groote gevechtshandelingen aan het Zuid-Italiaansch front.

30 Sept. — Aan het Zuid-Italiaansche front volgde de vijand onze bewegingen over het algemeen met slechts vrij zwakke strijdkrachten. In de achter het Duitsche front gelegen stad Napels zijn ter verhindering van vijandelijke landingen de havenwerken grondig vernield. De zuivering van Noordoost-Italië van Sloveensche en communistische benden in het gebied ten Oosten van Görz maakt goede vorderingen.

2 Oct. — Na grondige vernieling van alle voor den oorlog belangrijke installaties te Napels en het wegvoeren der ravitailleeringsgoederen werd de stad aan den voorzichtig volgenden vijand overgelaten.

WESTELIJK FRONT —

28 Sept. — In den nacht van 27 op 28 September ondernamen Britsche bommenwerpers aanvallen op Hannover en met zwakkere strijdkrachten op Brunswijk. Daarbij ontstonden verliezen onder de bevolking en vernielingen in eenige woondistricten. 65 aanvallende vliegtuigen werden neergeschoten.

30 Sept. — Britsche bommenwerpers vlogen in den nacht van 29 op 30 September het Rijnlandsch-Westfaalsche gebied binnen en wierpen zeer verspreid bommen op woonwijken van verscheiden plaatsen, vooral op Bochum.

2 Oct. — In den nacht van 1 op 2 October ondernamen Britsche bommenwerpers een aanval op Rijnlandsch-Westfaalsch gebied. Vooral te Hagen ontstond aanzienlijke schade.

ZEEOORLOG —

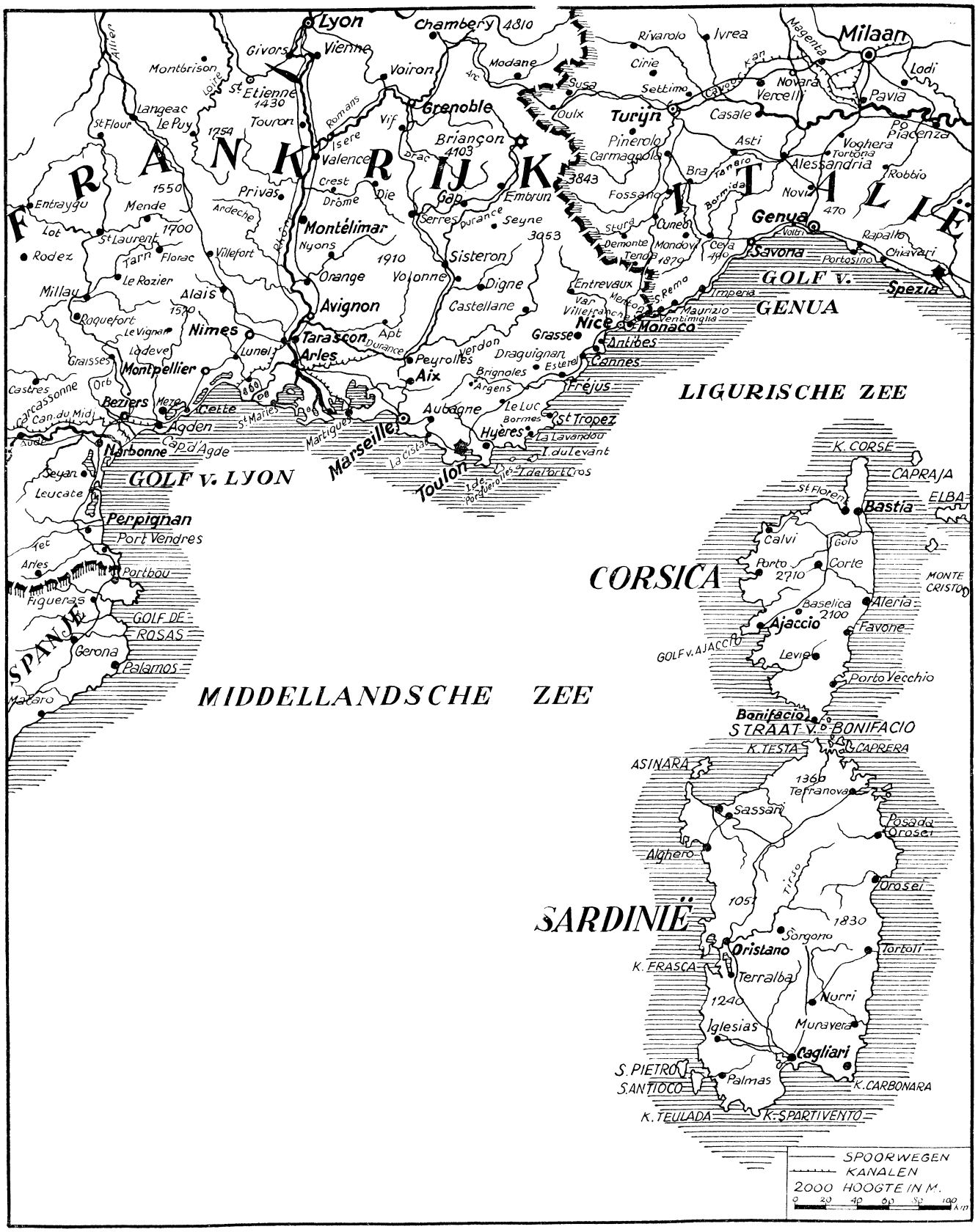
30 Sept. — Duikbooten hebben in den strijd tegen de vijandelijke landingsvloot in de Middellandsche Zee en den aanvoer op den Atlantischen Oceaan 6 schepen met een gezamenlijken inhoud van 42.200 ton en een torpedojager tot zinken gebracht. Duitsche vlootstrijdkrachten van koopvaardijschepen en marineluchtdoelgeschut vernietigden van 1 tot 30 September 121 vliegtuigen.

1 Oct. — Marine en luchtmacht brachten in September tot zinken: een slagschip, drie kruisers, twintig torpedojagers, drie torpedobooten, 13 motortorpedobooten, 1 duikboot en verscheidene duikbooten van het kleinste type, twee mijnenzoekers, twee bewakingsvaartuigen en twintig landingsbooten. Beschadigd werden: een slagschip, 18 kruisers, 17 torpedojagers, 1 torpedoboot, 8 motortorpedobooten, 15 landingsbooten en 5 andere oorlogsvaartuigen. Voorts werden 55 koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 315.700 brt. en een transportzeilschip tot zinken gebracht of vernietigd en 133 andere schepen met een gezamenlijken inhoud van meer dan 600.000 brt. beschadigd.

(Vor. ber. Krijgsverr. 5678 A)

B. JAPAN — Landing in Finschhafen —

25 Sept. — Naar het Keizerlijke Hoofdkwartier mededeelt, zijn den 22sten Sept. krachtige Amerikaansche troepenformaties in Finschhafen geland. Japansche bezettingstroepen dwongen haar tot den strijd. Vliegtuigformaties van het Japansche leger en van de Japansche marine ondernamen krachtige aanvallen op transporten en landingstroepen bij Finschhafen en behaalden tusschen 21 en 23 September de volgende successen: Drie kruisers, twee torpedojagers en een groot transportschip tot zinken gebracht, brand veroorzaakt aan boord van twee kruisers en twee transportschepen van middelbare grootte en twee kruisers door bomtreffers beschadigd. **(Vor. ber. Krijgsverr. 5678 B)**

(eigen teekening K.H.A.) FRANSCHE EN ITALIAANSCHE RIVIÈRA

DE WERELDOORLOG IN DATA

RECAPITULATIE VAN 20 MEI – 25 SEPTEMBER 1940

20 Mei — Belgische regeering, die zich naar Ostende teruggetrokken had, wijkt naar Frankrijk uit. Generaal Falkenhausen hoofd militair bestuur in België. Gamelin door Weygand vervangen. Churchill in een radiorede: „Na Frankrijk de slag om ons eiland".

21 Mei — Reynaud „Het vaderland is in gevaar. Slechts een wonder kan Frankrijk redden". Atrecht en Amiens door Duitschers bezet. Pétain en Weygand met Frankrijks verdediging belast. Generaal Giraud, bevelhebber van het negende Fransche leger, capituleert.

22 Mei — Volgens een mededeeling van Tass versterkt Sowjet-Unie handelsbetrekkingen met Engeland. Duitsche troepen bereiken Fransche en Belgische kanaalkust. Abbeville bezet.

23 Mei — Leider Engelsche fascisten, sir Oswald Mosley geïnterneerd. Toespraak der Koningin tot Ned. Indië.

25 Mei — Toespraak van koning George VI tot Britsche Rijk. Engelsche biddag.

26 Mei — Calais door Duitsche troepen bezet. Farinacci „Onze plaats is aan de zijde van Duitschland."

27 Mei — Sir Stafford Cripps naar Moskou vertrokken. Radiorede van Roosevelt tegen isolationisten; neutraliteitswet veranderd. Stopzetting Britsch-Italiaansche handelsbesprekingen.

28 Mei — Wegens onvoldoende hulp der Geallieerden capituleert koning Leopold van België tegen wensch van zijn regeering; Pierlot, Reynaud en Churchill vallen koning Leopold aan.

29 Mei — Dr. Seyss-Inquart als Rijkscommissaris in Den Haag geïnstalleerd. Slag om Duinkerken begint.

31 Mei — Zitting Belgische rompparlement in Limoges. (Spaak-Pierlot); het besluit tot voortzetting van den oorlog. Zitting opperste oorlogsraad in Parijs.

1 Juni — Nederlandsche krijgsgevangenen vrijgelaten. Britten trekken uit Duinkerken terug. Nieuwe regeering in Roemenië. Zitting nationale raad der fascistische partij: Corsica, Tunis, Gibraltar en Suez geëischt.

2 Juni — Eden over den slag in Vlaanderen. Mr. Rost van Tonningen, uit interneering bevrijd, keert in Den Haag terug.

3 Juni — Eerste Duitsche verordeningenblad in Nederland verschenen.

4 Juni — Overzicht van het OKW over oorlog in het Westen. Churchill in het Lagerhuis over den slag bij Duinkerken. Vesting Duinkerken door Duitsche troepen bestormd. Strijd in Frankrijk over geheele linie opnieuw ontbrand. Oproep van den Führer aan Duitsche volk en het leger. Rome versterkt oorlogsmaatregelen. Memorandum van koning Leopold met rechtvaardiging van zijn capitulatie.

5 Juni — Reorganisatie Fransch kabinet onder Reynaud. Daladier en Bonnet uitgetreden. Correspondentie tusschen Roosevelt en Mussolini. Eerste nummer der „Deutsche Zeitung in den Niederlanden" verschenen.

6 Juni — Radiorede van Reynaud. Cripps tot buitengewoon Britsch gezant en gevolmachtigd minister in Moskou benoemd. Uitbreiding der distributie in Nederland (thee, koffie).

7 Juni — Weygandlinie doorbroken. Conflict tusschen Lithauen en Sowjet-Unie.

9 Juni — Diplomatieke posten te Rome en Moskou weer bezet. Noorwegen staakt den strijd. Regeering verplaatst haar zetel naar Londen.

10 Juni — Italië verklaart Frankrijk en Engeland den oorlog. Narvik door Duitsche troepen definitief bezet. Grensregeling tusschen Japan en de Sowjet-Unie.

11 Juni — Roosevelt verklaart in Charlotteville, dat de U.S.A. den Geallieerden hun hulpbronnen ter beschikking zullen stellen. Rouen, Reims en Compiegne in Duitsche handen.

12 Juni — Opperste Gealliëerde oorlogsraad in Frankrijk. Cripps in het Kremlin ontvangen. Canada, Australië, Zuid-Afrika, Indië verklaren Italië den oorlog.

13 Juni — Duitsch overzicht over den strijd in Noorwegen en Denemarken. Spanje niet-oorlogvoerend. Fransche regeering naar Bordeaux. Reynaud doet beroep op Roosevelt om gewapende interventie. NSB-bijeenkomst in Concertgebouw en Bellevue te Amsterdam; sprekers Mussert en Woudenberg.

14 Juni — Duitsche troepen bezetten Parijs. Le Havre ingenomen. Spanje bezet Tanger. Ultimatum der Sovjet-Unie aan Lithauen.

15 Juni — Verdun en Versailles ingenomen. Egypte verbreekt diplom. betrekk. met Italië. Roosevelt antwoordt op beroep van Reynaud om gewapende interventie: „Alleen congres kan hierover beslissen". Raad van Voorlichting voor de Ned. Pers door Rijkscommissaris ontvangen.

16 Juni — Albanië treedt aan de zijde van Italië in den oorlog. Lithauen, Estland en Letland nemen ultimatieve eischen der Sowjets aan. Churchill stelt Frankrijk een Britsch-Fransche Unie voor.

17 Juni — Orleans bezet. Duitsche troepen bereiken Zwitsersche grens. Reynaud treedt af. Pétain opvolger. In radiorede kondigt Pétain de capitulatie aan.

18 Juni — Samenkomst van Hitler en Mussolini in München. Churchill over het terugtrekken der Britsche troepen uit Frankrijk. „De slag om Engeland begint". Fransche vloot vaart uit.

20 Juni — Fransche wapenstilstandsonderhandelingen met Duitschland en Italië beginnen. Radiorede van Pétain over Fransche nederlaag. Sowjettroepen bezetten de Baltische staten, waar regeeringswisselingen plaats hebben.

22 Juni — Wapenstilstand in het woud van Compiegne geteekend. Republikeinen Stimson en Knox in de USA regeering opgenomen. Front der Nationale wedergeboorte in Roemenië in „Partij der Natie" omgedoopt. Koning Carol richt zich in een radioboodschap tot het volk. Vijfde Hagespraak der N.S.B. in Lunteren.

23 Juni — Engeland erkent regeering van Bordeaux niet meer als van een zelfstandig land. Protest van Pétain. Wapenstilstandsverdrag Frankrijk-Italië geteekend. Laval als vicepremier in de regeering. Egyptisch premier Ali Maher door Hassan Sabry vervangen. Evacuatie beneden-Rijn opgeheven. Ambtenarenverbod in Nederland opgeheven.

24 Juni — Arbeidsdienstplicht in Turkije ingevoerd. Rede v. d. Rijkscommissaris in Rotterdam.

25 Juni — Wapenstilstand met Frankrijk wordt van kracht (1 uur 35). Publicatie wapenstilstandsvoorwaarden. Lagerhuisrede van Churchill. Sowjet-Unie neemt diplomatieke betrekkingen met Zuid-Slavië op. Engeland erkent het Fransche nationale comité onder De Gaulle. Demobilisatie in Zwitserland.

27 Juni - Eden over het verwachte Duitsche offensief tegen Engeland. Willkie candidaat voor het presidentschap in USA. Roosevelt opnieuw candidaat. Majoor Breunese commandant Opbouwdienst.

28 Juni - Sowjet-Unie bezet Bessarabië en Boekowina. Mobilisatie in Roemenië. Nieuwe regeering onder Tatarescoe. Maarschalk Balbo in Lybië gesneuveld.

30 Juni — Vijfde Duitsche Witboek over de oorzaken van den oorlog. Reorganisatie van de Fransche regeering, die naar Vichy verhuist.

1 Juli — Graziani Italiaansch opperbevelhebber in Noord-Afrika. Op eisch van Japan staken Frankrijk en Engeland wapenleveranties aan Tsjoenking-China. Nieuw handelsverdrag Sowjet-Unie - Zuid-Slavië. NSB-ers in Indië in vrijheid gesteld.

2 Juli — Overzicht van het OKW over oorlog in het Westen. Britsche kanaaleilanden door Duitsche troepen bezet. Generaal Winkelman naar Duitschland overgebracht.

3 Juli — Zesde Duitsche Witboek. Baltische Entente opgeheven. Officiëele toelating communistische partij in Baltische staten. Groote Deensche partijen sluiten zich aaneen. Fransch-Britsch zeegevecht bij Oran.

4 Juli — Nieuwe regeering in Roemenië onder Gigoertoe. Diplomatieke betrekkingen tusschen Frankrijk en Engeland verbroken.

5 Juli — Reorganisatie Deensche regeering onder Stauning. Scavenius min. v. Buitl. Zaken. Roosevelt kondigt de vier vrijheden af.

6 Juli — Groote ontvangst van Hitler te Berlijn. Ciano op bezoek. Waarschuwing van generaal Christiansen tegen sabotage en spionnage. Luisteren naar buitenlandsche radiostations verboden.

7 Juli — Zweden laat Duitsch transitoverkeer toe; protest van Engeland.

8 Juli — Fransche vloot in haven van Alexandrië vastgehouden. Britsch-Fransch vlootgevecht in haven van Dakar.

Noorsche koning Haakon weigert af te treden op eisch regeeringscomité in Oslo.

10 Juli — Alfred Rosenberg in Parijs. Groote Duitsche luchtactiviteit tegenover Britsche convooien. Roemenië treedt uit den Volkenbond; joden uit openbare functies. Hertog van Windsor gouverneur der Bahama-eilanden. Duitsch-Italiaansch-Hongaarsche conferentie in München. Kuusinen hoofd der Karelisch-Finsche Sovjet republiek.

11 Juli — Guldensporenslagherdenking in Den Haag door de N.S.B.

12 Juli — Zesde Duitsche witboek; mededeeling over betere Britsch-Sovjetsche verstandhouding (Document 29) Roosevelt vraagt in speciale Congresboodschap nieuwe bewapeningscredieten; belooft geen Amerik. soldaten naar Europa te sturen. Lebrun treedt af als president der Fransche republiek. Pétain staatschef en min. president. Laval vice-premier. Nieuwe Fransche grondwet.

13 Juli — Nieuwe distributiegoederen aangewezen (rijst, boter).

14 Juli — Radiorede Churchill: „Liever Londen in puin dan capituleeren".

15 Juli — Alle diplomatieke vertegenwoordigers moeten uit door Duitschland bezette gebieden vertrekken. Regeeringswisseling in Iran.

16 Juli — Demobilisatie in Roemenië. Japan tot autoritairen staat verklaard. Admiraal Yonai treedt af, Konoje premier. Woudenberg bewindvoerder bij het N.V.V.

17 Juli — Nieuwe verkiezingen op communistische eenheidslijsten in Baltische staten. Franco laat aanspraken op Gibraltar gelden. Portugal wijst een Britsch verzoek tot het leggen van vlootbases af.

18 Juli — Churchill maakt bekend, dat Engeland op Japans verzoek wapenleveringen over Birma en Hongkong aan Tsjoenking-China zal staken. Protest van U.S.A. en Tsjoenking.

19 Juli — Zitting van den Duitschen Rijksdag. Overzicht van Hitler. Laatste beroep op gezond verstand van Engeland. Finland demilitariseert Aalandseilanden. Denemarken treedt uit den Volkenbond. Goering tot Rijksmaarschalk benoemd.

20 Juli — Engeland eischt van Egypte geleverde wapenen terug. Mr. Rost van Tonningen tot commissaris der S.D.A.P. en aangesloten organisaties benoemd.

21 Juli — Panamerikaansche conferentie te Havana.

22 Juli — Halifax over Hitlers Rijksdagrede: „Engeland zal den strijd voortzetten". Driemanschap Nederlandsche Unie richt zich met oproep tot Nederlandsche volk. Baltische staten worden Sovjetrepublieken.

23 Juli — Aanvullende publicaties bij het zesde Duitsche witboek.

24 Juli — Tass weerlegt geruchten over Britsch-Sovjetische onderhandelingen en over Sovjetische eischen aan Turkije en Roemenië. Haile Selassie uit Londen naar Egypte vertrokken. Handelsverdrag van Engeland met Spanje en Portugal. Churchill in Lagerhuis: „Phase van den oorlog thans zeer kritiek".

25 Juli — Rijksminister Funk over nieuwe Europeesche economische orde. Duitsch-Turksch handelsverdrag onderteekend. Balkanstaatslieden in Duitschland.

26 Juli — Rijkscommissaris spreekt in Haagschen Dierentuin.

27 Juli — Ned. Unie publiceert haar program.

28 Juli — Slowaaksche staatslieden Dr. Tiso en prof. Tuka in Berchtesgaden.

29 Juli — Japan arresteert een aantal Britsche spionnen.

30 Juli — Panamerikaansche conferentie publiceert declaratie van Havana. Reorganisatie Slowaaksche regeering op nat.-soc. grondslag. Spaansch-Portugeesch niet-aanvalspact. Sovjet-Unie kondigt uitbreiding van vloot aan.

1 Aug. — Rede Molotof voor den oppersten Sovjetraad. De Nederlandsche oorlogsverliezen volgens officiëele bekendmaking bedragen: 2890 dooden, 6889 gewonden, 29 vermisten. Rotterdam 619 dooden. Japan kondigt programma voor Groot-Oostaziatische politiek af.

6 Aug. — Britsche scheepvaartminister Cross deelt mede, dat toestand Britsche handelsvloot beklagenswaardig is. Communistische partij in Zwitserland opgeheven. Overste Lindbergh sticht „Partij der Amerikanen". Eerste openbare vergadering Nederlandsche Unie Den Haag.

7 Aug. — Luxemburg, Elzas en Lotharingen onder Duitsch bestuur. Handelsverdrag tusschen Sovjet-Unie en U.S.A.

8 Aug. — Indische nationalisten wijzen nieuw Britsch bestuursvoorstel af.

9 Aug. — De in 1903 begonnen Bagdadspoorlijn is gereed gekomen.

10 Aug. — Britsche troepen trekken uit Sjanghai en Noord-China terug. Op gemeenschappelijke bijeenkomst der Anti-Rev. en Christ. Hist. in Apollohal te Amsterdam spreekt Colijn over wordingsgeschiedenis der Ned. Unie en betoogt hij: Duitsch overwicht over Europa moet aanvaard worden.

11 Aug. — Grensincidenten Albaneesch-Grieksche grens. Begin groote Duitsche luchtactie boven Engeland.

13 Aug. — Sovjet-Unie wijzigt instituut van politieke commissarissen; mutatie in de legerleiding.

14 Aug. — Eden geeft een overzicht over den oorlog.

16 Aug. — Eerste gouwdag Nationaal Front onder Arnold Meyer in Oisterwijk.

17 Aug. — Duitschland kondigt totale blokkade van Engeland af.

18 Aug. — Duff Cooper: radiorede over Duitsche luchtaanvallen. U.S.A. en Canada sluiten overeenkomst over gemeenschappelijke verdediging.

19 Aug. — Engeland ontruimt Somaliland. Churchill over luchtoorlog boven Engeland. Engeland staat aan U.S.A. luchtsteunpunten af. Verordening over econ. onafhankelijkheid der pers in Nederland afgekondigd.

21 Aug. — Leo Trotzki slachtoffer van een aanslag in Mexico.

22 Aug. — Britsche luchtvaartminister Sinclair betoogt in radiorede, dat invasiegevaar voor Engeland niet geweken is. Engeland zal uit zijn vesting uitbreken om nat.-soc. regiem op continent te vernietigen. Britsch aanbod voor onafhankelijkheid van Indië na den oorlog door Congres afgewezen.

24 Aug. — Italiaansch overzicht over strijd in Britsch Somaliland.

26 Aug. — Constitueerende vergadering Ned. Journalistenverbond in Amsterdam. Vrijwillige Vlaamsche Arbeidsdienst opgericht.

27 Aug. — Nachtelijk autoverkeer in Nederland verboden.

28 Aug. — Senaat van U.S.A. neemt wet op militaire dienstplicht aan. Fransch Equatoriaal Afrika sluit zich bij De Gaulle aan. Dnjepr-Boegkanaal (verbinding Zwarte Zee met Oostzee) in Sovjet-Unie geopend.

30 Aug. — Weensch scheidsgerecht over Balkanvraagstukken. Roemenië staat Hongarije een deel van Zevenbergen af. Bulgarije krijgt deel van Zuid-Doebroedsja. Funk en B. v. Schirach op Weensche jaarmarkt over Balkanproblemen.

3 Sept. — U.S.A. krijgt van Engeland vlootsteunpunten in ruil voor 50 destroyers. Daladier, Blum, Reynaud, Mandel, Gamelin gearresteerd.

4 Sept. — Rede van Hitler bij opening tweede Kriegswinterhilfswerk. Laatste waarschuwing aan Engeland. „Wij komen". Gigoertoe treedt in Roemenië af, Antonescoe opvolger. Geheime genootschappen in Nederland opgeheven.

5 Sept. — Rede Churchill over Balkan en luchtoorlog. De Geer treedt af, Gerbrandy opvolger.

6 Sept. — Joden mogen in Nederland niet meer in staatsdienst benoemd of bevorderd worden. Reorganisatie Fransch kabinet onder Laval. Koning Carol van Roemenië doet afstand van den troon ten behoeve van zijn zoon Michael.

7 Sept. — Begin luchtaanvallen op Londen.

9 Sept. — Naar aanleiding der vermoording van Peter Ton kondigt Mussert de oprichting van een Nederlandsche S.S. af.

10 Sept. — Handelsverdrag Zweden-Sovjet-Unie. Incident in Zwitserland over ontvangst van nat.-socialisten door bondspresident. Legitimatieplicht voor Nederlanders afgekondigd. (Van kracht 1 Oct. 1940).

11 Sept. — Radiorede Churchill over luchtoorlog: Invasie kan elk oogenblik beginnen.

14 Sept. — Begin veldtocht Graziani in Noordafrika op Egyptisch grondgebied.

15 Sept. — Reorganisatie Roemeensche regeering; hervorming van den staat. Nederl. Socialistische werkgemeenschap opgericht.

16 Sept. — Winst voor soc. democraten bij verkiezingen in Zweden. Goering met vliegtuig boven Engeland.

17 Sept. — Churchill verklaart in Lagerhuis, dat Duitsche overheersching in de lucht nog voortduurt en dat invasie voor de deur staat. Serano Suner — overtuigd vriend van de As — in Berlijn.

19 Sept. — Von Ribbentrop in Rome.

20 Sept. — Catroux sluit zich bij De Gaulle aan.

22 Sept. — Vier Anglophiele Egyptische ministers treden af. Fransch-Japansche overeenkomst over Indo-China.

23 Sept. — Britten vallen Dakar aan. Groot-Duitschland telt 97 millioen inwoners. Sedert 10 Aug. heeft Duitsche luchtwapen 23 millioen kg. bommen boven Engeland neergeworpen. Radiorede van koning George VI: Slag om Engeland met Londen als middelpunt.

25 Sept. — Opheffing der politieke partijen in Noorwegen. Nasjional Samling staatspartij. **(V. b. Recap. 5679)**

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Maarschalk Rodolfo Graziani, die in den nieuwen fascistisch republikeinschen staat het ministerie van Nationale Verdediging en Oorlogsindustrie leidt, werd op 11 Augustus 1882 in Filettino geboren. In 1911 nam hij aan den Lybischen veldtocht deel. In 1919 verliet hij den militairen dienst, omdat hij, zooals hij verklaarde, er de voorkeur aan gaf, uit eigen beweging te vertrekken dan door communisten gedegradeerd te worden. Toen Mussolini aan de macht kwam, riep hij Graziani terug en belastte hem als vice-gouverneur van de Cyrenaica, in 1926, met de leiding van de operaties tegen opstandige Bedoeïnenstammen. Van 1927 tot 1930 pacificeerde hij Lybië in bittere gevechten tegen de Senoessi, een Mohammedaansche orde, die over geheel Noord-Afrika verzethaarden georganiseerd had.

Graziani

In Maart 1935 werd hij gouverneur van Somaliland en tegelijkertijd fascistisch partijsecretaris van deze kolonie. In den veldtocht tegen Abessinië was hij bevelhebber van het Zuidelijke leger, dat uit Somaliland tegen de Abessijnsche troepen oprukte. Op grond van de door hem behaalde successen werd hij op 12 Juni 1936 tot gouverneur-generaal van Italiaansch Oost-Afrika, tot maarschalk van Italië en tot eerste vice-koning van Abessinië benoemd. Tijdens een parade in Addis Abeba werd een bomaanslag op hem gepleegd, waardoor hij zwaar verwond werd. Het jaar daarop verkreeg hij den erfelijken titel „Marchese de Negheli". Op 31 October 1939 benoemde de Duce hem tot chef van den generalen stal van het Italiaansche leger.
Op 2 Juli 1940 ging Graziani weer naar Afrika terug en nam tegelijk met de functie van gouverneur-generaal van Lybië het opperbevel van de daar staande troepen op zich. Een korte succesvolle veldtocht bracht zijn troepen tot op Egyptisch grondgebied, totdat Wavell met een overmacht aan troepen het tegenoffensief begon. Toen Tobroek voor de eerste maal door de Engelschen veroverd werd legde maarschalk Graziani een verklaring af, dat het hem door den Duce beloofde oorlogsmateriaal door de militaire instanties, die onder bevel van Badoglio stonden, niet geleverd was. Mussolini liet destijds deze verklaring in de pers publiceeren om daarmee zijn solidariteit met Graziani tot uitdrukking te brengen. Op 25 Maart 1941 trok Graziani zich uit alle civiele en militaire diensten terug. Na den staatsgreep van Badoglio bevond hij zich in Noord-Italië, waar hij het contact met fascistische kringen aanhield.

(Vorig bericht Graziani 5684 D; foto 4301 B)

B. NEDERLAND — N.S.B. - Overzicht gepleegde aanslagen —

4 Oct. — In Volk en Vaderland verscheen de volgende opsomming van aanslagen welke in den loop van 1943 werden gepleegd:

1- 2-'43 Amsterdam, Mr. D. J. Feitsma (zwaar gewond).
5- 2-'43 Den Haag, Lt. Gen. Seyffardt (doodelijk getroffen).
9- 2-'43 Voorschoten, Mr. H. Reydon (aan verwondingen overleden).
9- 2-'43 Voorschoten, Mevrouw Reydon-Haak Steenhart (doodelijk getroffen).
10- 2-'43 Haarlem, H. Bannink, W. A.-man (doodelijk).
9- 3-'43 Wageningen, Comm. van Pol. Versteegh (licht gewond).
10- 3-'43 Haarlem, Opperbanleider J. Nederkoorn (gewond).
18- 3-'43 Coevorden, Mevr. H. Bos-Berendsen (doodelijk getroffen).
29- 3-'43 Grathem, Kringleider Hetterscheid (doodelijk getroffen).
18- 5-'43 Zwolle, H. C. Koopman (gruwelijk vermoord).
19- 5-'43 Baarn, A. Ch. de Wolf (doodelijk getroffen).
3- 6-'43 Vorden, Dr. F. E. Posthuma (doodelijk getroffen).
24- 6-'43 Amsterdam, Vaandr. Staatspol. Postma (zwaar gewond).
26- 6-'43 Kolhof, N. Medema, Postbode P.T.T. (doodelijk getroffen).
3- 7-'43 Enschede, Opperlt. Staatspol. P. Kaay (doodelijk getroffen).
8- 7-'43 Nijmegen, Majoor van Pol. A. J. M. van Dijk (overleden aan bekomen verwondingen).
15- 7-'43 Amsterdam, H. Blonk en echtgenoote (beiden licht gewond).
17- 7-'43 Meyel, Groepsleider P. Kessels (doodelijk getroffen).
20- 7-'43 Epe, Braakman, besteller P.T.T. (licht gewond).
21- 7-'43 Nijeveen, 2 K.K.-mannen uit Ommen (1 overleden, 1 zwaar gewond).
22- 7-'43 Amsterdam, De Jonge Cohen en echtgenoote (man gedood, echtgenoote gewond).
24- 7-'43 Nunspeet, Opperwachtm. Marech. Den Oudsten en echtgenoote (beiden gewond).
29- 7-'43 Oude-Schoonebeek, overval op gemeentehuis; drie dooden, t.w. burgemeester G. Bisschop, R. J. Oostindien, De Boer.
30- 7-'43 Z.-Laren, W. Reilingh, oud-lid (gedood).
2- 8-'43 Nederhorst den Berg, Mevr. Marsman-Barendrecht (niet doodelijk gewond).
4- 8-'43 Leeuwarden, J. Boeyenga en echtgenoote, ambtenaar Gew. Arb. Bur. (beiden niet levensgevaarlijk gewond).
20- 8-'43 Bussum, Kapt. Pol. E. J. Woerts (niet doodelijk gewond).
31- 8-'43 Borger, R. A. Oortwijn, Hoofd der School (doodelijk getroffen).
3- 9-'43 Utrecht, Pol. Pres. G. J. Kerlen (doodelijk getroffen).
4- 9-'43 Overschie, P. H. de Bruyn, Opperwachtm. (doodelijk getroffen).
5- 9-'43 Hillegom, aanslag op kam. v. d. Reep, Groepsleider (niet getroffen).
9- 9-'43 De Wijk, SS-man Woudman, vroeger Kringleider en Kringhoofd Kam. zorg (niet doodelijk).
16- 9-'43 Meppel, Opperw. W.A. L. Pol, SS-man H. Dijkert (beiden niet doodelijk getroffen).
22- 9-'43 Zuidhorn, Opperlt. Marech. D. Klavers (na bekomen verwondingen overleden).
24- 9-'43 Nijmegen, C. J. v. d. Burch (zwaar gewond).
25- 9-'43 Ruinerwold, H. Oosterveen en echtgenoote (man gedood, echtgenoote ernstig gewond).
26- 9-'43 Heumen, Opperwachtm. Marech. H. Verbeet (niet getroffen).
27- 9-'43 Krommenie, Burgemeester Jongsma (getroffen, kogel in portefeuille blijven steken, niet gewond).
27- 9-'43 Zaandijk, Distributie-ambtenaar Korf (doodelijk getroffen).
27- 9-'43 Doorn, Opperwachtm. Marech. G. M. Bouw (neergeslagen, aan hoofd gewond).

— Nieuwe aanslag - N.S.B. dringt aan op bewapening harer leden —

4 Oct. — In het Nationale Dagblad van 28 September wordt, aldus de Telegraaf, medegedeeld, dat boer Oosterveen, in Drente, wiens boerderij eenigen tijd geleden door kwaadwilligen in brand werd gestoken, thans is vermoord door lieden, die eerst een kop koffie met hem hadden gedronken. Oosterveen werd door eenige schoten doodelijk getroffen, zijn vrouw kreeg een schot door een der wangen. Het Nationale Dagblad wijst er op, dat dit het zooveelste geval van moord op een lid van de N.S.B. is en betoogt in verband hiermede, dat de leden der N.S.B. zoo snel mogelijk bewapend dienen te worden, in het belang van hun eigen veiligheid, maar in de eerste plaats in het belang van het goedwillende deel van het Nederlandsche volk.
Onder den titel „Wij kunnen niet ongewapend blijven" schrijft Volk en Vaderland, dat de huidige toestand niet mag voortduren. „Vroeger konden wij ons uitrusten overeenkomstig de bewapening van onze tegenstanders. Ook al verachten wij de lat met de scheermesjes en den gloeienden pook achter de brievenbus, wij konden onze wapenen er tegenover plaatsen. Maar nu worden wij met vuurwapenen belaagd maar kunnen daar slechts met een paar bloote handen tegenover gaan staan. Dat is geen strijd meer! Wij zijn niet zoo bloeddorstig dat wij verlangen dat een willekeurige gijzelaar voor ons sterft, maar wij wenschen met onze eigen belagers te kunnen afrekenen als het noodig is."

(Vorig bericht Aanslagen 5681 A)

— N.S.V.O.-bijeenkomst te Arnhem - Rede van Mussert —

4 Oct. — De N.S.V.O. heeft 30 September in „Musis Sacrum" te Arnhem een kameraadschapsmiddag gehouden voor vrouwen en moeders van frontsoldaten, alwaar door den leider der N.S.B., Mussert, werd gesproken. Aan diens rede ontleenen wij de mededeeling, dat naar aanleiding van de vele aanslagen, er toe werd overgegaan om honderden geweren en revolvers uit te reiken aan nat.-socialistische boeren. En honderden N.S.B.-leden na hen zullen van wapens worden voorzien: „De Beweging moet gewapend zijn", riep spr. uit. Voorts merkte Mussert in zijn rede op:
„Onze tegenstanders werpen ons graag voor de voeten, dat wij er alleen maar op uit zijn om baantjes te krijgen. Als dat zoo was, dan zouden wij ons ook wel andere dingen kunnen veroorloven. Maar om een voorbeeld te noemen: dat den N.S.B.-ers hoogere rantsoenen zouden worden toebedeeld, heb ik met opzet niet gewild. Omdat ik van het standpunt uitga, dat wij een stuk van het volk zijn en dat onder alle omstandigheden ook behooren te blijven."

(Vorig bericht N.S.V.O. 5625 A; Mussert 5673 A)

A. **NEDERLAND — Oogstdankfeest - Bijeenkomst te Groningen; redevoeringen van Mussert en den Rijkscommissaris —**

4 Oct. — In tientallen plaatsen in ons land is op 3 October het oogstdankfeest gevierd door Duitsche en Nederlandsche nationaal-socialisten. Op elke bijeenkomst hebben een Duitsche en een Nederlandsche spreker het woord gevoerd. De belangrijkste samenkomst was die in de „Harmonie" te Groningen, waar de Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart en Mussert gesproken hebben.

Onder de talrijke aanwezigen bevonden zich de Beauftragten van de provincies Groningen, Friesland en Drente, resp. dr. Couring, ministerialrat Ross en Oberbereichsleiter Sellmer, den commissaris van de provincie Groningen, den heer Staargaard en den gemachtigde van den Leider, den heer Jb. Maarsingh. Obergemeinschaftsleiter Paul opende de bijeenkomst.

Het eerst sprak de Leider Mussert, die in zijn rede dank bracht aan God voor de voor dit jaar te verwachten goede oogst en die naast dank aan God de nadruk legde op de plichtsbetrachting van den boer en den boerenarbeider. Dat zoovele tienduizenden eenvoudige menschen dag-in, dag-uit hun plicht doen is een van de fundamenten van de geheele samenleving. Na gewezen te hebben op de schandelijke toestand van vóór den oorlog, toen het voedsel werd vernietigd, zeide Mussert dat, hoewel de tijden zwaar en moeilijk zijn, nog niemand in Nederland van honger is omgekomen. In dezen oorlogstijd kunnen de Nat.-Soc. beginselen niet worden doorgezet, maar het oog blijft gericht op een sterke, doelbewuste Landstand. Aan het einde van zijn rede zeide de Leider, dat door de kameraadschap tusschen de Duitsche en Nederlandsche nat.-socialisten een begin is gekomen van de samenwerking tusschen de Germaansche volken.

Rede van den Rijkscommissaris —

Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart wees er in zijn uitvoerige rede op, dat het oogstdankfeest een daad van bezinning is, waardoor wij onze gemeenschap bewust zijn geworden. Spr. gaf een beschouwing van de beteekenis en de taak van den Landstand en zeide o.m.: „In den landstand is het de voornaamste taak, dat elkeen een goed en redelijk landbouwer is." Hij wees op de moeilijke positie waarin in het vijfde oorlogsjaar de boerenstand zich bevindt en noemde het een buitengewoon belangrijke bijdrage in den strijd om Europa, wanneer de Nederlandsche boer er voor zorgt, dat Nederland zich van eigen bodem voeden kan. Sprekend over de toekomst zeide de Rijkscommissaris: „Op langen termijn, dus voor later gezien, is het de overtuiging, niet alleen van de verantwoordelijke mannen hier in Nederland, doch ook van de bevoegde mannen in Duitschland, dat Nederland in het nieuwe Europa moet worden opgenomen als het bijzondere land van de veredelingsproductie. Ingaande op de vetpositie en de veeleveringen deelde hij mede, dat de boer, die de Nederlandsche volksgemeenschap helpt door zooveel mogelijk melk af te staan, een zeker voorrecht zal krijgen bij de aflevering van vee voor de vleeschproductie."

Ik hoop dat deze maatregel er toe mag bijdragen om, voor zoover dit slechts op eenigerlei wijze mogelijk is, de voor de Nederlanders bijzonder belangrijke verzorging met vet te garandeeren. Dat de hier ter beschikking gestelde hoeveelheden voor een, laat ons zeggen op langeren termijn normaal gevoerde huishouding te gering zijn, is een betreurenswaardig door ons volkomen erkend feit. Want het is verre van ons, de biologische substantie van het Nederlandsche volk op den duur op eenigerlei wijze te willen verzwakken. Integendeel, wij nationaal-socialisten willen, dat deze zoo kostbare biologische substantie niet alleen behouden blijft, doch steeds sterker en grooter zal worden."

Uitvoerig behandelde dr. Seyss-Inquart den zwarten handel en den uitvoer naar Duitschland: Men zegt dan, dat het beter is wanneer de levensmiddelen in den clandestienen handel terecht komen, omdat zij anders als leveranties naar Duitschland gaan. Ik zal aan dit sprookje over de, naar men beweert, enorme leveranties aan Duitschland, een eind maken. Ik heb den verantwoordelijken instanties volledige vrijheid van spreken gegeven, en die kunnen u vertellen, wat er in werkelijkheid aan Duitschland wordt geleverd. Daarbij zou ik echter reeds willen opmerken, dat de hoeveelheden, die juist in dit nieuwe oogstjaar voor de leverantie in aanmerking komen, met het oog op de totale oogstresultaten geringer zijn, dan in het vorige jaar. Zij zijn niet grooter, dan hetgeen volgens de Haagsche conventie over den oorlog te land aan de bezettingstroepen toekomt en hetgeen nog voor het onderhoud van de in Duitschland werkende Nederlanders noodig is. Het is juist, dat de uitvoer van groente naar Duitschland omvangrijk is. Daarvoor wordt echter aan broodgraan in het geheel niets verlangd. Integendeel, al het broodgraan dat de bezettende macht in Nederland noodig heeft, wordt uit Duitschland in Nederland ingevoerd. Men dient echter nog het volgende te bedenken: wanneer Nederland als de voornaamste groenteproducent van geheel Europa thans in deze tijden van nood voor Duitschland niet ter beschikking zou staan, zou men zich later in normale tijden ook niet meer herinneren, dat de Nederlanders als groentekweekers eigenlijk er toe uitverkoren zijn, de groente-verzorgers van een groot deel van Europa te zijn.

Vervolgens besprak de Rijkscommissaris de moordaanslagen, welke den laatsten tijd op leden der N.S.B. gedaan werden. Er hebben zich, zoo zeide hij, tooneelen afgespeeld, zoo afschuwelijk, dat het mij moeilijk valt, ze weer te geven. In de eerste plaats zou ik het volgende tot u willen zeggen: de Nederlanders moeten mij mijn taak niet zoo moeilijk maken. Ge kunt er van overtuigd zijn — ik heb het vroeger reeds gezegd — dat ik het hier als een van mijn voornaamste taken beschouw om, bij alle moeilijkheden die de tijd nu eenmaal met zich mede brengt, de biologische substantie van het Nederlandsche volk zoo goed als dit op eenigerlei wijze mogelijk is, door dezen tijd heen te helpen. Er zijn natuurlijk bevoegde en van Duitsch standpunt uit gezien gerechtvaardigde stemmen, die er op wijzen, dat het Duitsche volk de volle kracht en zwaarte van dezen strijd, vooral in het Oosten, draagt en dat derhalve het Duitsche volk ten laste van de bezette gebieden werkelijk alles moet krijgen, wat op eenigerlei wijze mogelijk is. Ik heb tot dusver altijd begrip ontmoet en een middel gevonden om een tusschenweg tot stand te brengen tusschen deze gestelde eischen en de Nederlandsche behoeften. Wanneer evenwel thans dergelijke dingen bekend worden, als die afschuwelijke moorden, die niet alleen jegens mannen doch ook jegens vrouwen en voor de oogen van de kinderen gepleegd zijn, — wanneer b.v. kinderen gedwongen worden een geheelen nacht in een vertrek bij hun vermoorde ouders door te brengen — dan weet ik niet hoe lang men in Duitschland met de menschelijke nooden nog rekening wil houden. Ik heb eens gezegd, dat tegenover deze gebeurtenissen de revolutionnaire krachten van de nationaal-socialistische gemeenschap zullen optreden. Het oogenblik is gekomen. Ik heb gevolg gegeven aan den tot mij gerichten wensch om de mannen der nationaal-socialistische beweging niet meer zonder risico te laten vermoorden en zal de nationaal-socialistische beweging bewapenen.

De uitdrukking „Het gaat goed!" tot de zijne makend onderwierp dr. Seyss-Inquart tenslotte de politieke en militaire situatie aan een uitvoerige beschouwing er op wijzend, dat hoe belangrijk de gebeurtenissen in de overige gebieden ook mogen zijn, de beslissing van den strijd in het Oosten vallen zal, en gaf hij uiting aan zijn onwrikbare overtuiging, dat Duitschland met zijn bondgenooten de uiteindelijke overwinning zal behalen.

(V. b. Oogstdankfeest 5279 A; Mussert 5689 B; dr. Seyss-Inquart 5658)

Justitie — Drievoudige moord op Joodsche vrouwen

4 Oct. — Het Gerechtshof te Den Haag heeft op 27 September uitspraak gedaan in de zaak betreffende den moord, welke in den nacht van 12 op 13 Augustus 1942 aan den oever van de Maas onder Schiedam is gepleegd op drie Joodsche vrouwen. De beide hoofdverdachten J. Bemond en J. M. Woltering, die voorgewend hadden de vrouwen een schuilplaats te bezorgen, zijn door het Hof veroordeeld tot levenslange gevangenisstraf. Hartland werd veroordeeld tot twintig jaar gevangenisstraf. Mej. M. Ligthart tot negen jaar gevangenisstraf, beiden met aftrek der voorloopige hechtenis.

— Verbergen van „onderduikers" —

4 Oct. — Voor het Duitsche Landesgericht te Groningen hebben zich op 29 September tien landbouwers te verantwoorden gehad wegens het verleenen van hulp aan ondergedoken jongelui. Verdachten hadden voor korten of langen tijd onderdak verstrekt dan wel werk verschaft aan jonge mannen, die zich voor de tewerkstelling in Duitschland hadden moeten melden, doch zich daaraan hadden ontrokken. De Staatsanwalt eischte tegen de verdachten gevangenisstraffen van drie tot zeven maanden, benevens een boete, varieerende van 100 tot 200 gulden. Het Landesgericht veroordeelde de verdachten overeenkomstig den eisch.

(Vorig bericht Verboden tewerkstelling 5625 A)

— Moordaanslagen en sabotage berecht; 19 doodvonnissen —

4 Oct. — Naar de Höhere SS- und Polizeiführer Nordwest mededeelt heeft het Polizeistandgericht Amsterdam 30 September de volgende Nederlanders ter dood veroordeeld:

1. den joodschen student in de medicijnen Leo Frijda uit Amsterdam, geb. 1 Augustus 1923 te Amsterdam;

2. den student in de biologie (half-jood) Hans Katan uit Amsterdam, geb. 9 Augustus 1919 te Hilversum;
3. den student Sape Kuiper uit Delft, geb. 3 Februari 1924 te Arnhem;
4. den natuurkundeleeraar Johannes v. Mierlo uit Nieuwer Amstel, geb. 21 October 1907 te Den Helder;
5. den gymnastiekleeraar Henri H. Geul uit Amsterdam, geb. 12 Mei 1916 te Blora op Java;
6. den student Johannes Kalshoven uit Amsterdam, geb. 31 December 1922 te Amsterdam;
7. den leerling der machinistenschool Louis Boissevain uit Bussum, geb. 27 Juni 1922 te Arnhem;
8. den student Antoon Pleyte uit Delft, geb. 8 Juni 1917 te Amsterdam;
9. den kantoorbediende Gideon Boissevain uit Amsterdam, geb. 6 Juni 1921 te Schiedam;
10. den werktuigkundige Jan Karel Boissevain uit Amsterdam, geb. 24 Mei 1920 te Schiedam;
11. den letterkundige Walter Brandligt uit Epe (Gelderland), geb. 14 Mei 1901 te Kampen;
12. den journalist Maarten van Gilse uit Amsterdam, geb. 12 Juni 1916 te München;
13. den pikeur Dionysius Remiens uit Amsterdam, geb. 6 Sept. 1919 te Schoorl;
14. den radiotechnicus Antoine Th. Broeckman uit Blaricum, geb. 18 Juli 1911 te Laren;
15. Petrus Pooters, zonder beroep, uit Amsterdam, geb. 28 Augustus 1911 te Amsterdam;
16. den student in de medicijnen Olaf Th. Thomsen uit Amsterdam, geb. 17 December 1919 in Banstang (Ned.-Indië).
17. den kantoorbediende Anton J. Th. Koreman uit Amsterdam, geb. 15 December 1915 te Semarang op Java;
18. den monteur Victor van Swieten uit Eemnes, geb. 11 November 1906 te Rijswijk;
19. den student in de medicijnen Johann Roemer uit Amsterdam, geb. 24 Februari 1921 te Amsterdam.

De doodvonnissen zijn na onderzoek van de gratiekwestie in de vroege ochtenduren van den 1sten October 1943 voltrokken.

De ter dood veroordeelden hebben deel uitgemaakt van een terreurgroep, die vooral op het oog had moorden te plegen op vooraanstaande Nederlandsche personen, alsmede aanslagen te doen op spoorlijnen en daardoor indirect de Duitsche bezettende overheid te treffen. De leiders van de terreurgroep zijn deels nationalistische, deels joodsche studenten geweest, die zich onder leiding van vroegere leden der Communistische Partij Nederland hadden verbonden om daden van geweld te plegen. De terroristen hebben het klaar gespeeld zich te voorzien van wapenen en ontplofbare stoffen, die ten deele van buitenlandsche herkomst waren. De groep stond onder leiding van den communistischen arts. dr. Kastijn en van den student in de medicijnen en halfjood Hans Katan.

Met hun terechtstelling hebben de moorden op luitenant-generaal Seyffardt, commandant van het vrijwilligerslegioen „Nederland" en op minister Posthuma en andere leidende persoonlijkheden in Nederland, een aantal spoorwegaanslagen en een aantal overvallen met roof hun vergelding gekregen. In de Nederlandsche pers o.m. in De Telegraaf en de N.R.C. verscheen op 2 October een uitvoerig overzicht waarin de diverse misdaden gedetailleerd vermeld werden.

(V. b. Aansl. 5689 A; Aansl. gen. Seyffardt 5416 A; Posthuma 5553 A)

— Daderes moordaanslag pol.-pres. Kerlen gearresteerd —

4 Oct. — Officieel werd op 2 October bekend gemaakt, dat de moordenares van politie-president Kerlen uit Utrecht reeds kort nadat de daad was gepleegd, door de Sicherheitspolizei in Amsterdam kon worden gearresteerd. Het was de 22-jarige halfjodin Gertruida van Lier, studente in de rechten. Bij haar verhoor bekende zij medeplichtig te zijn aan den aanslag op den kap. v. pol. Woerts te Bussum en mede andere aanslagen te hebben helpen voorbereiden.

(Vorig bericht Aansl. Kerlen 5668 B)

— Moordaanslagen te Meppel —

4 Oct. — In den nacht van 28 op 29 September, zoo bericht Het Volk, zijn in Meppel en omgeving drie moorden gepleegd, omtrent welker motieven de politie in het duister tast. In den tijd van 23.30 tot 1 uur hebben onbekenden, die met een auto waren, deze drie moorden gepleegd op een chirurg van een ziekenhuis te Meppel, Roelfsema, op den garagehouder Dijkstra te Meppel en op het hoofd van de Christelijke school te Staphorst, den heer Boldewijn.

— Verplichte inlevering radiotoestellen —

4 Oct. — In een publicatie deelde de Höhere SS- und Polizeiführer Rauter, SS-Obergruppenführer und General der Polizei, mede, dat personen, die uit wanbegrip, onbedachtzaamheid of om andere redenen niet tijdig hun inleveringsplicht zijn nagekomen, gelegenheid hebben dit alsnog te doen, zonder zich bloot te stellen aan het gevaar van bestraffing, mits zij hun radiotoestel onverwijld schriftelijk aangeven bij het Hoofdbestuur van P.T.T. te Arnhem en mits het toestel dan tot en met 20 October 1943 op het betreffende bureau van de Nederlandsche politie, in plattelandsgemeenten bij den betreffenden burgemeester, wordt ingeleverd. Tegen personen, die ook na het verstrijken van dezen termijn nog in het bezit zijn van een radio-ontvangtoestel zonder de officieele speciale toestemming te hebben, zal met bijzondere strengheid worden opgetreden.

(Vorig bericht Inl. radiotoestellen 5673 A)

A. NEDERLAND — Landbouw - Boerenleider Roskam ontslagen —

4 Oct. — De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft met ingang van 30 September 1943 den heer E. J. Roskam op diens verzoek eervol ontslagen uit zijn functie van Boerenleider van den Nederlandschen Landstand.

(V. b. Roskam 5413 A; Ned. Landstand 5669 A)

Weermacht — Vrijwilligers naar het Oostfront vertrokken —

4 Oct. — Op 30 Sept. is weder een groep van eenige honderden vrijwilligers voor den strijd tegen het bolsjewisme naar het Oosten vertrokken, om, na de noodige militaire opleiding te hebben ontvangen, actief aan dien strijd voor het nieuwe Europa deel te nemen. In de zaal van den Haagschen Dierentuin werd in den namiddag afscheid genomen, waarbij het woord gevoerd werd door den plv. leider der N.S.B. Van Geelkerken en generaal Rauter.

(Vor. ber. Vertrek vrijwill. 5589 A; gen. Rauter 5681 A)

Sociale Zaken — Premieverhooging ziektewet —

4 Oct. — Bij besluit van den secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken zijn de premies der Raden van Arbeid, die uit financieel oogpunt niet langer verantwoord mochten heeten, thans aan een herziening onderworpen. Daarbij is de premie van 1.7 % tot 3% verhoogd. Van de verhoogde premie wordt 2 % door den werkgever en 1 % door den werknemer gedragen. Momenteel betalen beiden 0.85 %. Ook bij de bedrijfsvereenigingen zal de grens van het premie-verhaal op den arbeider tot 1 % worden verhoogd.

(Vorig bericht Wijz. Ziektewet 5673 A)

— Sociale verzekering van Duitschers —

4 Oct. — In het Verordeningenblad no. 24 van 28 September is opgenomen een verordening van den Rijkscommissaris betreffende de sociale verzekering van Duitschers, waarbij met inachtneming van een aantal bepalingen, de verordening van den ministerraad voor de Rijksverdediging betreffende de sociale verzekering in de bezette gebieden van 4 Augustus 1941 in de verordening van den Rijksminister van arbeid van 10 Februari 1943 tot uitvoering en aanvulling van deze verordening, van toepassing worden verklaard, voor zoover zij op het bezette Nederlandsche gebied betrekking hebben.

— Aanvulling ziektewet —

Blijkens een in het Verordeningenblad no. 24 van 28 September opgenomen besluit van de secr.-gen. van Sociale Zaken en van Financiën tot wijziging en aanvulling van de Ziektewet wordt aan artikel 6 eerste lid, toegevoegd: Het loon van arbeiders, die voor den werkgever ook werkzaamheden of diensten verrichten anders dan ten behoeve van diens onderneming, wordt, voor zoover het is verdiend op dagen, waarop de arbeider tevens in de onderneming van zijn werkgever heeft gewerkt, voor de toepassing van deze wet geacht geheel in de onderneming te zijn verdiend. Voorts is in art. 29 een bepaling ingevoegd, volgens welke de verzekering van hem, die, hier te lande zijn woonplaats hebbende, als opvarende op een binnenvaartuig werkzaam is in dienst van een in Nederland gevestigde onderneming, niet door verblijf buitenslands eindigt, tenzij hij krachtens de wet van het land waar hij verblijft, tegen geldelijke gevolgen van ziekte is verzekerd.

Art. 37, zevende lid, is gewijzigd in dien zin, dat aan een verzekerde, die in het jaar, voorafgaande aan haar bevalling, op ten minste 156 werkdagen verplicht verzekerd is geweest, bij haar bevalling een kraamgeld van 55 gulden wordt verstrekt. Verder wordt in het achtste lid van genoemd artikel bepaald, dat aan de echtgenoote van een verzekerde, die in het jaar, voorafgaande aan de bevalling zijner echtgenoote, op ten minste 156 dagen verplicht verzekerd is geweest, bij haar bevalling een kraamgeld van 55 gulden wordt verstrekt, tenzij zij daarop aanspraak heeft krachtens het bepaalde in het zevende lid van dit artikel of het achtste lid van art. 55. Toegevoegd wordt een nieuw negende lid, luidende o.m.: Aan de dochters,

stief- en pleegdochters van een verzekerde, die gedurende de laatste drie maanden vóór haar bevalling met den (de) verzekerde in gezinsverband hebben geleefd, wordt bij haar bevalling een kraamgeld van 55 gulden verstrekt, indien de verzekerde in het jaar, voorafgaande aan de bevalling, op ten minste 156 werkdagen verplicht verzekerd is geweest.
Aan artikel 56 wordt een nieuw lid toegevoegd, luidende als volgt: De gehuwde vrouw kan ten aanzien van het in deze wet geregelde kraamgeld alle handelingen, het geven van kwijting en het verschijnen in rechte daaronder begrepen, zonder bijstand van haren man verrichten.
(Vorig bericht Ziektewet 5691 A)

— Volksgezondheid - Kinderverlamming en Diphtherie —
4 Oct. — Uit de officieele statistiek van besmettelijke ziekten bleek, dat zoowel de kinderverlamming als de diphtherie in de vorige week (19 tot en met 25 Sept.) is afgenomen in vergelijking met de voorafgaande week. In het genoemde tijdvak werden in het geheele land 103 nieuwe gevallen van kinderverlamming en 1288 van diphtherie aangegeven, tegen resp. 125 en 1393 in de week van 12 t/m 18 Sept.). **(Vorig bericht 5681 A)**

A. **NEDERLAND — Binnenland - Positie tijdelijke ambtenaren —**
4 Oct. — De Rijkscommissaris heeft in het Verordeningenblad no. 24 van 18 September bepaald, dat de ambtsperiode van in actieven dienst zijnde ambtenaren, die op grond van een rechtsvoorschrift — die van publiekrechtelijke lichamen inbegrepen — voor den duur van een bepaalden tijd zijn benoemd en na afloop van dezen tijd voor de voortzetting van hun functie moeten worden herbenoemd, wordt verlengd tot 31 Maart 1944, voorzoover de bevoegde autoriteit hun geen ontslag verleent.

Economie, Financiën — Intrekking deviezenbesluiten —
4 Oct. — Krachtens het in het Verordeningenblad van 28 September gepubliceerde besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Financiën en van Handel, Nijverheid en Scheepvaart treden het Deviezenbesluit 2 (besluit no. 100/1940) en het Deviezenbesluit 4 (besluit no. 154/1940, zooals gewijzigd bij besluit no. 240/1940) op 1 Oct. buiten werking.
Het bedoelde tweede uitvoeringsbesluit no. 100/1940 bevatte, zoo meldt De Telegraaf, bepalingen in zake het deviezenverkeer voor grensbewoners en grensgangers in het grensgebied, terwijl het uitvoeringsbesluit 154/1940 en het besluit 240/1940 voorschriften gaven in zake den in- en uitvoer van betaalmiddelen en geldswaardige papieren.
(Vorig bericht Deviezenbesl. 5569)

— Wijziging clearing met Denemarken —
In de Staatscourant van 29 September is inzake de clearing met Denemarken een besluit van de seretarissen-generaal van handel, nijverheid en scheepvaart en van financiën opgenomen, gedateerd 21 Mei, doch met de publicatie van kracht wordend, waarbij aan de bestaande regeling voor clearingbetalingen wordt toegevoegd: in onderling overleg betalingen van anderen aard.
De oude regeling bevatte, aldus de N.R.Crt., geen bepalingen inzake het kapitaalverkeer, en daarmede verband houdende rentebetalingen. Intusschen zijn, zooals men weet. reeds coupons van Deensche leeningen betaalbaar gesteld, en is de gelegenheid tot aanbieding van Deensche obligaties tegen een bepaalden koers gegeven. De aanvulling van de clearingregeling sanctioneert aldus een reeds bestaanden toestand. **(V. b. Betalingsverk. m. Denemarken 4536 D; Handelsverdr. m. Denem. 5632 B)**

— Opeischbaarheid vorderingen op Joden —
Het verordeningenblad van 28 September publiceert een verordening van den Rijkscommissaris betreffende de aanzegging van de opeischbaarheid van niet door hypotheek gedekte geldvorderingen van joodsche natuurlijke of rechtspersonen of vereenigingen van personen. Hierin wordt vastgesteld, dat de bepalingen der verordening no. 37/1943 betreffende de aanzegging van de opeischbaarheid van door hypotheek gedekte geldvorderingen van joodsche natuurlijke of rechtspersonen of vereenigingen van personen van overeenkomstige toepassing zijn op niet door hypotheek gedekte geldvorderingen van elke soort.
(Vorig bericht Joden 5569)

— Regeling deviezenreisverkeer —
4 Oct. — De Nederlandsche Staatscourant van 1 October bevat een besluit van de secretarissen-generaal van Financiën en van Handel, Nijverheid en Scheepvaart betreffende de regeling van het deviezen-reisverkeer, waarmede de Deviezenbeschikking van 30 September 1940 en de wijzigingen en aanvullingen hierop zijn vervallen. De voornaamste verandering inzake buitenlandsche reizen van ingezetenen is. dat de bedragen aan buitenlandsche betaalmiddelen der te bezoeken landen, welke de deviezenbanken tot dusverre zonder vergunning mochten afgeven, belangrijk zijn gereduceerd nl. tot een waarde van ƒ 7.50 per persoon en per maand, behalve voor België, waarvoor de regeling iets soepeler is gebleven, maar niettemin een beperking heeft ondergaan in vergeijking met de vorige regeling.
In het besluit zijn voorts nog bepalingen opgenomen inzake buitenlanders, die naar Nederland reizen. Het meebrengen van guldens naar Nederland is beperkt tot ƒ 7.50. Ook hier is voor België een iets soepeler regeling getroffen. **(Vorig bericht Deviezenbesluit 5692 A)**

Kunst, Kultuur — Dr. Bierens de Haan overleden —
4 Oct. — Te Aerdenhout is in den leeftijd van 76 jaar de letterkundige dr. J. D. Bierens de Haan, die zich in vele geschriften op wijsgeerig gebied heeft bewogen, op 27 Sept. overleden. **(Vorig bericht dr. Bierens de Haan 4496 B)**

— Prof. dr. Goedewaagen benoemd tot lid van den Kultuurraad —
4 Oct. — Het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten deelt mede, dat de president van den Nederlandschen Kultuurraad bij beschikking dd. 27 Augustus 1943 prof. dr. T. Goedewaagen te Utrecht heeft benoemd tot lid van den Nederlandschen Kultuurraad.
(Vor. ber. Prof. Goedewaagen 5410 A; Kultuurraad 5003 A)

Distributie — Overzicht September —
4 Oct. — Ten aanzien van de distributie valt over de maand September het volgende te vermelden: 1. Deelde het Rijksbureau voor genees- en verbandmiddelen mede, dat het verbruik van levertraan wederom sterk moest worden beperkt en dat in verband daarmede den artsen voorschriften waren verstrekt. 2. Worden geen bonnen meer aangewezen, welke recht geven op cacao met suiker voor kinderen. Begin October zal onder den naam Rona een drank op de markt verschijnen ter vervanging van cacao. Dit nieuwe product zal in poedervorm in distributie worden gebracht. 3. Kunnen gebruikers, aan wie in verband met hun werkzaamheden batterijen zijn toegewezen, zich thans weder tot hun leverancier wenden ter verkrijging der hun toegewezen batterijen. 4. Zal in tegenstelling met het aanvankelijke voornemen, de suikerdistributie niet gedurende vier weken worden stopgezet. De aandacht wordt er echter op gevestigd, dat het mogelijk is, dat het rantsoen bestemd voor de eerste helft van October pas later beschikbaar zal worden gesteld, terwijl tevens op eenige stagnatie in de bevoorrading moet worden gerekend.
(Vorig bericht Overzicht Aug. 5649 A)

B. **SPANJE — Zevenjarig bewind van generaal Franco —**
Op 1 October, op den zevenden verjaardag der aanvaarding van het bewind door generaal Franco is de nationale raad der Falange onder voorzitterschap van het staatshoofd bijeengekomen. Alle 120 leden, alle leden der regeering, van de politieke commissie der Falange en de generaliteit woonden de vergadering bij.
Franco hield een rede, waarin hij o.a. herinnerde aan den opstand waarbij o.m. 13 bisschoppen, 5255 andere geestelijken, 2711 monniken en nonnen vermoord werden.
Franco schetste den bijzonderen aard van het Spaansche regime en wees er op, dat er geen parallel bestaat tusschen dit en een buitenlandsch regime, daar het Spaansche is gebaseerd op de katholieke levensopvatting. Het Spaansche regime wordt gedragen door een beweging, die een geheele volksgemeenschap omvat en waarin voor elken Spanjaard van goeden wil plaats is. De Spaansche beweging is geen vast program, doch maakt zich telkens aan de hoogere belangen van het vaderland ondergeschikt en past zich aan de noodzakelijkheden van het oogenblik aan.
(Vorig bericht Franco 5358 A)

C. **DUITSCHLAND — Derde verjaardag van het Driemogendhedenpact —**
4 Oct. — Naar aanleiding van den verjaardag der sluiting van het Driemogendhedenpact heeft de Rijksminister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, via de radio op 27 September het woord gevoerd tot de volken van het Driemogendhedenpact. Aan zijn rede ontleenen wij uit het D.N.B.-verslag o.a.:
„Vandaag op den derden verjaardag van de sluiting van het driemogendhedenpact kunnen wij vaststellen, dat dit pact in ieder opzicht de vuurproef heeft doorstaan. Het

bondgenootschap, dat oorspronkelijk gedacht was als een waarschuwing aan president Roosevelt, om zich niet te plaatsen tegenover de levensrechten van de niet-verzadigde naties, werd door de oorlogsverklaring van Amerika tot een symbool van dezen bevrijdingsoorlog van onze volken. Onder zijn symbool werden alle door dit pact verbonden volken tot een strijdgemeenschap op leven en dood aaneengesmeed. Zoo was het in het verleden, zoo zal het ook in de toekomst zijn. Bijna een kwart milliard menschen van de tot het Driemogendhedenpact behoorende naties zijn thans, evenals voorheen, in Europa en Oost-Azië tot het uiterste bereid om hun vaderlandschen bodem te verdedigen en voor de vrijheid en toekomst van hun land en volken ook het laatste offer te brengen.

— Geloften van trouw aan het bondgenootschap —
Naar aanleiding van den verjaardag van het Driemogendhedenpact hebben de Japansche minister van Buitenlandsche Zaken, Sjigemitsoe, zijn ambtgenoot in Hongarije, Ghyczy; in Roemenië, prof. Antonescu; in Bulgarije, Sawa Kiroff en in Kroatië, Budak, radioredevoeringen gehouden, waarin zij de trouw der landen, welke zij vertegenwoordigden uitspraken. In gelijken zin sprak voorts de ministerpresident van Slowakije, dr. Tuka, terwijl tenslotte Mussolini vanuit een Noord-Italiaansche stad een boodschap tot het Italiaansche volk richtte.

(V. b. 2e verj. Driemogendh. pact 5264 A; v. Ribbentrop 5442 D)

Oogstdankdag te Berlijn - Redevoering van dr. Goebbels —
4 Oct. — Tijdens een massabetooging op 3 October in het Berlijnsche Sportpalast ter viering van den oogstdankdag voerde Rijksminister dr. Goebbels het woord, die mededeelde, dat de Führer niet aan deze betooging deelneemt omdat hij in het hoofdkwartier vertoeft. De Rijksminister bracht daarom den dank van den Führer over aan alle Duitsche boeren en boerinnen.

Over den luchtoorlog zeide dr. Goebbels, dat de verbeterde afweer den vijand steeds zwaardere verliezen zal berokkenen, die zoo groot zullen worden, dat zij niet meer tegen de resultaten opwegen. In ieder geval heeft de vijand de Duitsche bewapeningsindustrie geen schade toegebracht, die de verdere zegevierende voortzetting van den oorlog ernstig in gevaar zou kunnen brengen. De duikbootoorlog zal in niet al te verre toekomst weer in zijn ouden omvang voor de Engelschen en Amerikanen staan. De Duitsche techniek heeft den strijd niet opgegeven, integendeel.

In het oosten beschikt de Duitsche weermacht over voldoende verdedigingskracht om het militante bolsjewisme ver van de Duitsche grenzen geboeid te houden. Wij zijn sterk genoeg om ons te handhaven; maar een latere historische waardeering zal stellig eenmaal te onzen gunste beslissen en ook de kleine neutrale staten zouden er goed aan doen, Duitschland iets dankbaarder te zijn in plaats van critiek uit te oefenen.

Dr. Goebbels wees er voorts op, hoe de Duitsche maatregelen het verraad van Badoglio hebben doorkruist. De bevrijding van den Duce was het sein voor de oprichting van een republikeinsch fascistisch Italië. De capitulatievoorwaarden bewijzen, dat niemand zich door zwendel uit den oorlog kan losmaken.

Met klem verwierp dr. Goebbels de geruchten, welke o.a. van Russische zijde verspreid worden, als zou de terugtocht van het Duitsche leger mede verband houden met onderhandelingen, die tusschen Duitschland en de Sovjetregeering zouden worden gevoerd.

Hij zeide niet opnieuw voor de wereld het politieke, cultureele en economische gevaar van het Oostelijke bolsjewisme te willen uitschilderen, om niet in de verdenking te komen van angst of paniek. De Duitsche weermacht beschikte over voldoende verdedigingskracht om het militante bolsjewisme ver van de grenzen te houden en wanneer er in den laatsten tijd in het Oosten distantieerende bewegingen waren uitgevoerd, dan berusten deze op even vermetele als zakelijke overwegingen welke de vijand te zijner tijd nog zou ondervinden. „Het Oosten zal steeds een bedreiging voor ons blijven vormen, zoolang daar geen duidelijke beslissing gevallen is", aldus de minister; het inzicht in dit gevaar was omgekeerd evenredig met den afstand, maar het was te hopen, dat ook in de neutrale staten en in sommige deelen van het Westelijke vijandelijke kamp dit probleem nog eens wat realistischer bekeken zou worden, dan toen de Duitschers aan de Wolga streden. Dr. Goebbels zeide daarmee evenwel geen begrip en hulp te willen zoeken, waar zij niet te verwachten waren. Niemand zou zich, naar de gebeurtenissen in Italië nogmaals bewezen hadden, uit dezen oorlog kunnen manoeuvreeren; de oorlog was te vergelijken met een trein in razende vaart: wie onderweg uitstapt breekt zijn nek. „Deze oorlog moet uitgevochten worden. Wij hebben geen keuze tusschen hem en den vrede, maar tusschen overwinning of vernietiging". „Wij beleven thans het geweldigste drama van de geschiedenis van ons volk," aldus besloot dr. Goebbels. „In dit drama ligt de mogelijkheid van de definitieve oplossing van het Europeesche probleem besloten. Het nationaalsocialistische Rijk zal gebruik weten te maken van deze mogelijkheid. De Führer is ons daarvoor het meest overtuigende voorbeeld."

— Onderscheidingen aan boeren uitgereikt —
Honderdachttien door de Rijksregeering uitgenoodigde boeren en boerinnen zijn 3 October de gasten geweest bij een plechtigheid ter gelegenheid van den oogstdankdag in de mozaïekzaal van de Rijkskanselarij. Staatssecretaris Backe sprak de aanwezigen toe en ridderkruisdrager SS-Sturmbannführer Skorzeny, de bevrijder van den Duce, reikte de onderscheidingen aan de boeren uit.

(Vor. ber. Oogstdankd. 5277 A; dr. Goebbels 5597 B)

A. **ITALIE — Constitueerende regeeringsbijeenkomst**
4 Oct. — In een stad in Noord-Italië heeft op 27 September de eerste constitueerende zitting der fascistische republikeinsche regeering van Italië onder voorzitterschap van den Duce plaats gevonden.

— Fascistisch-republikeinsche regeering erkend —
4 Oct. — De Führer heeft op 27 September het volgende telegram tot den Duce gericht: Aan het hoofd der fascistische republikeinsche regeering van Italië, Benito Mussolini, Rome. Duce, met vreugde en voldoening heb ik uw mededeeling over de vorming der fascistische republikeinsche regeering van Italië ontvangen. Ik heb de eer u, Duce, mede te deelen, dat de regeering van het Groot-Duitsche Rijk de door u gevormde nieuwe fascistische republikeinsche regeering van Italië erkent en vastbesloten is, in trouw bondgenootschap schouder aan schouder met u den oorlog tot het zegevierende einde voort te zetten. Adolf Hitler.

De regeering-Mussolini is voorts erkend door Japan, Roemenië, Bulgarije, Kroatië, Slovakije en Hongarije.

— Mussolini staatshoofd —
4 Oct. — Op het oogenblik, dat hij zich belastte met de functies van chef van den nieuwen, republikeinsch-fascistischen staat, heeft de Duce tot de Italianen het volgende manifest gericht: „Met de door den ministerraad van 26 September 1943 goedgekeurde verklaring is de nieuwe republikeinsch-fascistische staat in het leven getreden, die in de binnenkort bijeen te roepen constitueerende nationale vergadering de bevestiging zal krijgen van zijn definitieve constitutioneele functies. Tot die dagen belast ik mij heden met de taak van hoofd van den nieuwen, republikeinsch-fascistischen staat. Mussolini".

(Vor. ber. Terugkeer Mussolini 5684 D)

B. **KROATIE — Diplomatieke betrekkingen Italië (reg. Badoglio) verbroken —**
4 Oct. — Het Kroatische minister-presidium deelde 27 September mede, dat ingevolge de handelingen van koning Victor Emanuel en zijn regeering besloten werd de diplomatieke betrekkingen met de koninklijke regeering van maarschalk Badoglio te verbreken.

(Vor. ber. Opz. verdr. m. Italië 5667 C)

C. **JAPAN — Ministerie van Bewapening ingesteld -**
4 Oct. — Het Japansche ministerie van Voorlichting deelt mede, dat de kabinetsraad van 28 September heeft besloten tot het instellen van een ministerie van Bewapening, tot het opheffen van het bureau voor het ontwerpen van plannen en het ministerie van Handel. De aangelegenheden van het leger en de vloot met betrekking tot de productie van wapenen en uitrustingsstukken worden voortaan door het nieuwe ministerie behandeld.

(Vor. ber. Arbeidsmob. 5685 C; Kabinet 4922 B)

D. **ENGELAND — Stakingen —**
4 Oct. — Uit Stockholm bericht het D.N.B. dat uit berichten uit Engelsche en Zweedsche bladen blijkt, dat in Engeland verschillende stakingen gaande zijn. Zoo hebben in Barrow 9000 arbeiders der Vickers Armstrongfabrieken wegens een loongeschil het werk neergelegd. Voorts breidt een mijnwerkersstaking in Lanarkshire zich uit. Aldaar staken 4500 arbeiders, terwijl in Oost-Dumbartonshire 800 mijnwerkers in sympathiestaking zijn gegaan. In Juli 1943 zijn door stakingen in Engeland 681.000 arbeidsdagen verloren gegaan.

DE WERELDOORLOG

A. **DUITSCHLAND — Taman en Krementsjoeg in het Oosten, Corsica in het Zuiden ontruimd - Kos bezet - Luchtaanvallen op München, Kassel, Frankfurt en Stuttgart - Duitsche luchtaanvallen op Londen — Convooislag voor Noord-Afrika —**

OOSTELIJK FRONT —

Hoofdkwartier van den Fuhrer, 3 Oct. — Aan het Koebanbruggenhoofd en in den Zuidelijken en centralen sector van het Oostelijke front deed de vijand plaatselijke aanvallen, die afgeslagen werden. De stad Taman werd, na vernieling van alle voor den oorlog belangrijke installaties, ontruimd. Aan den Midden-Dnjepr gelukte het, vijandelijke landingshoofden verder te verkleinen.

4 Oct. — Aanvallen van de Sowjettroepen op het verkleinde Koebanlandingshoofd werden afgeslagen. Aan den Midden-Dnjepr leverden aanvallen op de vijandelijke gevechtsgroepen, welke de rivier waren overgestoken, goede resultaten op. In het gebied van de Pripetmonding en in de streek ten Westen van Smolensk vielen de Sowjettroepen tevergeefs aan. Krementsjoeg, op den Oostelijken oever van den Dnjepr werd opgegeven, nadat de betrokken Duitsche divisies naar den Westelijken oever waren overgebracht.

6 Oct. — Aan den Midden-Dnjepr werden de Sovjetbruggenhoofden verder verkleind. Aan weerszijden van de Pripetmonding duren de zware gevechten voort. Ten Zuiden van Gomel en ten Westen van Smolensk bleven doorbraakpogingen van den vijand zonder resultaat.

7 Oct. — Op het Taman-Schiereiland en aan het front tusschen Melitopol en Saporosje kwam het tot plaatselijke gevechten. In de zwaartepuntsectoren van het front werden aanvallen grootendeels in tegenaanvallen afgeslagen. Ten zuiden van Welikije Loeki gingen de Sovjets tot den aanval over. De gevechten zijn in vollen gang. Van het front tusschen Ilmen- en Ladogameer wordt melding gemaakt van levendige gevechtsactie.

8 Oct. — Van het geheele Oostelijke front wordt levendige gevechtsactie gemeld, die in enkele sectoren tot grootere sterkte aangroeide. In het gevechtsgebied ten zuiden van Welikije Loeki werd verbitterd gestreden. De Sovjets beproefden een den vorigen dag verkregen bres te verbreeden. Duitsche tegenaanvallen zijn begonnen.

Overzicht Sovjet-verliezen —

9 Oct. — Bij de afweergevechten aan het Oostelijke front hebben de bolsjewieken ook de laatste drie maanden uiterst zware verliezen geleden en ongewoon veel soldaten verloren. Sinds Juli van dit jaar heeft het Sowjetleger alleen 2 millioen man verloren, waarvan ongeveer de helft aan dooden en ruim 120.000 gevangenen. Ook de zware verliezen der Sovjets aan wapens en materiaal zijn een teeken van de felheid der gevechten. Bijzonder zwaar waren de verliezen aan pantserwagens, die sinds Juli van dit jaar met ruim 20.000 zijn toegenomen. Daarmede bedraagt het aantal der sinds het begin van den veldtocht in het Oosten stukgeschoten Sovjet-pantserwagens thans meer dan 70.000. Aan kanonnen verloren de Sovjets bovendien 7000 stukken, zoodat het totale verlies hiervan thans 75.000 stukken bedraagt. De wapenen van het leger en de luchtmacht haalden de laatste drie maanden nog 7500 vliegtuigen omlaag. Het aantal der Sovjet-vliegtuigverliezen is daarmede gestegen tot 52.000.

ZUIDELIJK FRONT —

3 Oct. — Aan het Zuiditaliaansche front heerschte slechts geringe gevechtsactiviteit. Anglo-Amerikaansche strijdkrachten volgden onze achterhoede-troepen, die na vernieling van alle voor den vijand belangrijke installaties langzaam naar het Noorden uitwijken.

In het Noordelijke deel van het eiland Corsica hebben Duitsche gevechtsgroepen verscheiden aanvallen van troepen van Badoglio, benden en Gaullistische bataljons Marokkanen afgeslagen.

4 Oct. — In de streek ten Noorden van Napels en ten Noordwesten van Foggia werden aanvallen van Britsch-Noord-Amerikaansche troepen afgeslagen. Op Corsica viel de vijand herhaaldelijk de stellingen van onze achterhoede rondom Bastia aan. Duitsche troepen zetten in Istrië de actie ter vernietiging van communistische benden met succes voort. Na de zuivering van het gebied ten Oosten van Görz werden thans de gebieden ten Oosten en ten Zuid-Oosten van Triëst bevrijd.

5 Oct. — In Zuid-Italië versterkte de vijand zijn druk op den Oostelijken sector en landde dicht achter ons front bij Termoli. Duitsche strijdkrachten zijn tot den tegenaanval overgegaan. In aansluiting aan de overbrenging van alle op Sardinië gestationneerde Duitsche troepen naar Corsica, is nu ook dit eiland overeenkomstig bevel ontruimd. Zelfs de inscheping der laatste afdeelingen kon de vijand niet verhinderen. Den 3en October begon in het Oostelijk gedeelte van de Middellandsche Zee een landingsoperatie tegen het eiland Kos. De tegenstand van den vijand werd gebroken.

7 Oct. — In Zuid-Italië werden aan de Volturno vijandelijke strijdkrachten afgeslagen, terwijl in de zuidelijke Apennijnen onze achterhoeden langzaam naar het Noordwesten uitwijken. In het gebied van Termoli duren de verbitterde gevechten voort.

8 Oct. — Na een verbitterde worsteling werden de pogingen van sterke Britsche strijdkrachten, om bij Termoli den linkervleugel van ons front in te drukken en te omsingelen, verijdeld.

WESTELIJK FRONT —

3 Oct. — Het aantal Britsch-Amerikaansche vliegtuigen, dat bij aanvallen op West- en Zuidwest-Europa door de Duitsche luchtverdediging sedert Juli j.l. is neergeschoten, bedraagt, naar het D.N.B. verneemt, 2757.

Vijandelijke vliegerstrijdkrachten hebben overdag bommen geworpen op Emden en andere plaatsen in het kustgebied der Duitsche Bocht. In den nacht van 2 op 3 Oct. zijn sterke formaties Britsche bommenwerpers onder nieuwe schending van Zwitsersch territoriaal gebied naar Zuidwest-Duitschland gevlogen. In München waren verliezen onder de bevolking en vrij groote schade in de stad.

Het Duitsche luchtwapen heeft militaire doelen in Zuid- en Midden-Engeland bestreden.

4 Oct. — Vijandelijke formaties bombardeerden plaatsen in de bezette westelijke gebieden. Er vielen menschenlevens te betreuren en er werden aanzienlijke verwoestingen aangericht, vooral in de woonwijken van eenige Nederlandsche steden. Bommenwerpers vielen Kassel aan. De schade is aanzienlijk. 44 Anglo-Amerikaansche vliegtuigen werden vernield. Duitsche lange-afstandsbatterijen beschoten de Britsche kust; zij plaatsten treffers in Ramsgate, Deal, Dover, Folkestone. Duitsche vliegtuigen bombardeerden militaire doelen in Engeland.

5 Oct. — Anglo-Amerikaansche vliegtuigen ondernamen aanvallen op plaatsen in het Rijn-, Main- en Saargebied. Buitengewoon zwaar werd Frankfort a. d. Main getroffen. Andere vernielingen worden gemeld uit Offenbach, Mannheim, Ludwigshafen, Worms en Saarlautern. Door luchtverdedigingsstrijdkrachten werden 41 vliegtuigen neergeschoten. De Duitsche luchtmacht ondernam aanvallen op objecten in Engeland.

7 Oct. — De Duitsche luchtmacht heeft Londen met brisantbommen van zwaar kaliber aangevallen.

8 Oct. — Duitsche gevechtsvliegtuigen vielen in den nacht van 7 op 8 October Londen en Norwich aan en veroorzaakten in beide steden uitgestrekte branden. Sedert den nacht van 10 op 11 Mei 1941 is geen dergelijke luchtaanval op de Engelsche hoofdstad ondernomen. Britsche luchtstrijdkrachten wierpen bommen op plaatsen in het gebied van de Duitsche bocht en ondernamen aanvallen op plaatsen in het Zuidwest-Duitsche gebied. Vooral in Stuttgart ontstond vrij groote schade.

ZEE-OORLOG.

5 Oct. — Duitsche duikbooten hebben in de Middellandsche Zee voor de Noordafrikaansche kust uit beschermde vijandelijke konvooien 7 schepen, met een gezamenlijken inhoud en een torpedojager tot zinken gebracht.

6 Oct. — Bij aanval op een konvooi voor de Noordafrikaansche kust plaatsten formaties der luchtmacht bom- en torpedotreffers op in totaal zestien schepen met een gezamenlijken inhoud van 130.000 ton. Duikbommenwerpers hebben in de Zwarte Zee drie Sovjet-torpedojagers in den grond geboord. **(V. b. Krijgsverr. 5686 A.)**

B. **JAPAN — Offensief aan de Yangtse —**

5 Oct. — United Press deelt mede, dat in de vallei van den Beneden-Yangtse nabij de monding van den stroom, hevige gevechten aan den gang zijn. Drie Japansche colonnes zijn doorgedrongen in het door Chineesche partisanen bezette gebied.

Aanval op Wake —

8 Oct. — Het Japansche hoofdkwartier heeft medegedeeld, dat Japansche leger- en vlootstrijdkrachten op 6 en 7 Oct. vijandelijke aanvallen op het eiland Wake hebben afgeslagen. **(V. b. Krijgsverr. 5686 B.)**

(eigen teekening K.H.A.) KUSTGEBIED ADRIATISCHE ZEE

DE WERELDOORLOG IN DATA

RECAPITULATIE VAN 25 SEPTEMBER – 31 DECEMBER 1940

26 Sept. — Britsche agenten in Roemeensch petroleumgebied gearresteerd.
27 Sept. — Duitschland, Japan en Italië sluiten Driemogendhedenpact.
28 Sept. — Rijkscommissaris spreekt op bijeenkomst Ned. Kultuurkring.
30 Sept. — Hitler ontvangt Mussert in de Rijkskanselarij te Berlijn.
2 Oct. — Eerste Jodenwetten in Frankrijk ontworpen. Amnestie Spaansche gevangenen uit den burgeroorlog. Chamberlain treedt uit de Britsche regeering.
4 Oct. — Samenkomst Hitler-Mussolini op den Brenner. Eerste noodwinkels in Rotterdam geopend.
5 Oct. — Von Brauchitsch in Den Haag. Sowjet-Unie voert arbeidsdienstplicht voor de jeugd in.
6 Oct. — Eerste Jodenwetten in Nederland van kracht. USA en Engeland sluiten overeenkomst over de luchtvloot.
7 Oct. — Jodenwetten, in Zuidslavië. Pijlkruisersbeweging in Hongarije maakt haar programma bekend.
8 Oct. — Britsch luchtvaartmaarschalk Joubert verklaart, dat invasiegevaar nog niet voorbij is. Churchill over luchtoorlog in Lagerhuis. Commandant Ned. Opbouwdienst krijgt opdracht Arbeidsdienst voor te bereiden.
9 Oct. — Hongarije verzoekt Asmogendheden om interventie in Roemenië, waar Hongaren gemolesteerd worden. Amerikanen wordt aangeraden uit Japan te vertrekken. Groeninx van Zoelen (De Vuurslag) bepleit op openbare bijeenkomst te Amsterdam samenwerking van Ned. Unie, NSB, Nationaal Front en De Waag-groep.
10 Oct. — Engeland publiceert verlieslijsten over luchtoorlog. Pétain over de nieuwe orde in Frankrijk. Dementi van Tass over Duitsche eischen inzake Polen, naar aanleiding Britsche berichten.
12 Oct. — Spoorwegovereenkomst Duitschland-Sowjet-Unie. Duitsche luchtvloot naar Roemenië ter bescherming van olievelden en ter opleiding Roemeensche piloten. Roosevelt zegt Engeland iedere hulp toe, behalve deelneming aan den oorlog. Britsch-Italiaansch vloottreffen in de Midd. Zee. Door Turksche radio wordt medegedeeld, dat Turkije een doortocht van Duitsche troepen naar Egypte niet duldt.
15 Oct. — Britsche Arbeidsminister Bevin verklaart in Manchester, dat Sowjet-Unie door militair karakter van Pact van Drie gedwongen is zich uit zuiver zelfbehoud aan zijde van Engeland en USA te scharen.
16 Oct. — Eden maakt een reis door het Nabije Oosten. Catalaansche separatistenleider Companys gefusilleerd. Engeland verbreekt handelsrelaties met Roemenië.
17 Oct. — Engelsch parlement verlengt zittingsperiode. Birmaweg weer geopend. Serrano Suner min. van Buitenl. Zaken in Spanje.
18 Oct. — Jodenwetten in Frankrijk.
19 Oct. — Handelsverdrag Duitschland-Zuidslavië. Voormalige Hongaarsche premier, Imredy, sticht Partij der Nationale vernieuwing.
20 Oct. — Mussolini bezoekt Italiaansch leger aan de Oostgrenzen. Himmler in Madrid.
21 Oct. — Goering bezoekt Nederland. Distributie van kaas in Nederland.
22 Oct. — Stichting Winterhulp Nederland opgericht.
23 Oct. — Samenkomst Hitler-Franco aan de Spaansche grens.
24 Oct. — Samenkomst Hitler met Pétain en Laval in Montoire.
25 Oct. — Italianen nemen deel aan luchtaanvallen op Londen.
26 Oct. — Opdracht Goering voor het vierjarenplan verlengd. Incidenten aan Albaneesch-Griekse grens. Nieuwe Donaucommissie ingesteld (met deelneming van Sowjet-Unie).
27 Oct. — Arbeitsbereich der NSDAP in Nederland opgericht; leider generaalcommissaris Schmidt.
28 Oct. — Samenkomst Hitler-Mussolini te Florence. Italiaansche nota aan Griekenland met eischen en steunpunten en doortocht van Italiaansche troepen. Griekenland verklaart Italië den oorlog. Pétain wekt het Fransche volk op hem op den weg naar de nieuwe orde te volgen. Britsche troepen landen op Griekse eilanden. Turkije, Bulgarije en Zuidslavië blijven neutraal.
31 Oct. — Pandit Nehroe gearresteerd. Nachtelijke spertijd in Nederland ingevoerd.
2 Nov. — Nederland voert distributie van koek en eieren in Ned. Duitsche kultuurgemeenschap opgericht.
3 Nov. — De Brinon tot gedel. gezant bij Duitsche bezettingsmacht in Frankrijk benoemd.
4 Nov. — Britsche troepen landen op Kreta. Dr. Ley kondigt uitvoering van een groot sociaal program aan. Spanje neemt bestuur over Tanger op zich. Stichting van den Raad van Hispaniteit als raadgevend college v. Buitenl. Zaken.
5 Nov. — Churchill en Halifax over hulp aan Griekenland. Turkije roept twintig lichtingen onder de wapenen. Roosevelt voor de derde maal als president van USA gekozen.
6 Nov. — Zuidslavisch min. van Oorlog Neditsj treedt af. Jodenwetten in België.
7 Nov. — Kalinin betoogt, dat de Sowjet-Unie neutraal, doch waakzaam blijft. Japan kondigt tienjarenplan af. Duitsche Ubooten ontwikkelen groote activiteit.
8 Nov. — Complot der Pijlkruisers in Hongarije verijdeld. Ierland weigert Engeland havens af te staan.
9 Nov. — Hitler spreekt in Löwenbraukeller te München: Duitschland en Italië zullen Europa organiseeren. Chamberlain overleden. Verdinaso (Ernst Voorhoeve) treedt tot NSB toe.
10 Nov. — De Gaulle verovert Gabon en Libreville. Onderhoud Goering-Laval.
12 Nov. — Molotof op uitnoodiging der Duitsche regeering in Berlijn.
13 Nov. — Britsche vloot doet aanval op Italiaansche vloot in Tarente.
14 Nov. — Egyptische premier Hassan Sabry sterft plotseling bij opening v. h. parlement. Hussein Sirri opvolger. Antonescoe in Rome. Fransche staatsburgers uit Lotharingen geëvacueerd.
15 Nov. — Keitel en Badoglio leiders bij Duitsch-Italiaansche besprekingen in Innsbruck. Demobilisatie in Roemenië.
16 Nov. — 2600-Jarig bestaan Japansch keizerrijk.
18 Nov. — Mussolini over Italiaansche tegenslagen in Griekenland.
19 Nov. — Zwitsersche nat. soc. beweging ontbonden. Ciano, Suner en koning Boris bij Hitler. De voormalige Britsche ambassadeur in Berlijn. Neville Henderson verdedigt in Ipswich de houding van Chamberlain in München: „Engeland was nog niet voor den oorlog gereed".
20 Nov. — Hongarije treedt tot Driemogendhedenverdrag toe. Hitler te Weenen.
21 Nov. — Italianen trekken in Griekenland terug.
22 Nov. — Sir Stafford Cripps overhandigt Sowjet-Unie Britsche erkenning van de inlijving der Baltische staten. Engeland zal Sowjet-Unie niet aanvallen. Rede van den Rijkscommissaris op het „Richtfest" in Maastricht.
23 Nov. — Roemenië en Slowakije treden tot Driemogendhedenverdrag toe. Dekanosof Sowjetgezant in Berlijn. Staat van Beleg in enkele Turksche gebieden. Belgische VNV stelt zich op nat. soc. grondslag.
25 Nov. — Chiappe op weg naar Syrië in vliegtuig gedood.
26 Nov. — Indische partijen weigeren medewerking aan vicekoning. Communistische partij in Zwitserland verboden. Twee nieuwe Nederlandsche departementen opgericht, één voor Volksvoorlichting en Kunsten (Dr. Goedewaagen) en één voor Onderwijs, Wetenschap en Kultuurbescherming (Prof. v. Dam).
27 Nov. — Ongeregeldheden der legionnairs in Roemenië; oud-premier Jorga vermoord.
28 Nov. — Rosenberg spreekt in Fransche Kamer over Fransche revolutie van 1789. President Kallio van Finland treedt af, Ryti plaatsvervanger. Wang-Tsjing Wei president van Nanking-China.
29 Nov. — Eerste straatcollecte Winterhulp-Nederland. Joden in Nederland uit openbare functies ontslagen. Hoogescholen Delft en Leiden wegens relletjes studenten gesloten.
30 Nov. — Interview van Völk. Beobachter met den Rijkscommissaris over Nederland. Kroatische onlusten in Agram. Overeenkomst Nanking-Japan. Prijzencommissaris in Nederland benoemd. Groote luchtaanval op Londen.
1 Dec. — Nederlandsche rijksveldwacht bij marechaussee ingelijfd. Volksreferendum in Zwitserland verwerpt voormilitaire opleiding.
2 Dec. — Engelsch-Spaansche financieele verdrag. Nederl. Arbeidsdienst opgericht.

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Bij het tweede besluit van Mussolini na zijn bevrijding benoemde hij op 15 September 1943 Alessandro Pavolini tot voorloopig secretaris der fascistische nationale partij, die op denzelfden dag in Republikeinsch Fascistische Partij werd omgedoopt. Pavolini werd op 27 November 1903 als zoon van een Florentijnsch geleerde te Florence geboren. Hij studeerde Rechten en Economie en promoveerde tot doctor in de Rechten en de Philosophie.

Reeds onmiddellijk na den eersten wereldoorlog trad hij tot de fascistische partij toe en nam als squadrist actief aan de geestelijke verovering van Toscane deel. Reeds destijds leverde hij belangrijke publicistische bijdragen tot de geestelijke verdieping van de fascistische beweging. Hij nam ook aan den Marsch naar Rome deel en was lid van het eerste directorium der fascistische universiteitsgroep.

Pavolini

In het Legioen der Balilla was hij commandant en later werd hij vice-secretaris van de fascia van Florence. Van 1929 tot 1934 was hij gouwleider en in 1932 werd hij tot lid van het directorium van de fascistische partij benoemd. Tevens was hij lid van de Kamer.

Als journalist en literator publiceerde Pavolini talrijke belangrijke geschriften over het wezen van de fascistische beweging. In 1940 publiceerde hij een algemeen gewaardeerde novellenbundel. Zijn boek over den Abessijnschen oorlog, dien hij als oorlogsverslaggever en als eersteluitenant-vliegtuigwaarnemer meemaakte en waarbij hij een onderscheiding voor persoonlijke dapperheid verwierf, is het beste documentatiebericht over de toenmalige gevechten in Afrika.

Ook in dezen oorlog was Pavolini frontsoldaat. Hij deed als kapitein van de luchtmacht dienst in het door Ciano geleide eskader. Hij maakte tal van buitenlandsche reizen en vertoefde ook geruimen tijd in Duitschland. Op 31 October 1939 benoemde Mussolini hem tot minister van Volksopvoeding. Bij de groote Aflossing van de Wacht, op 6 Februari 1943, trad Pavolini als minister af. Hij leidde nadien als hoofdredacteur het bekende Romeinsche ochtendblad „Messaggero". Na den staatsgreep van Badoglio verbleef Pavolini aanvankelijk een tijdlang in Noord-Italië. Toen Badoglio openlijk tot verraad zijn toevlucht nam, was Pavolini tot de bevrijding van Mussolini de ziel van den fascistischen tegenstand tegen de capitulatie van Victor Emmanuel en Badoglio. **(Vor. ber. Pavolini 5675)**

---

4 Dec. — Duitsch-Roemeensch handelsverdrag. Duitsch-Italiaansche verklaring aan de Arabische wereld.
5 Dec. — Badoglio treedt af als chef Italiaansche generale staf; Cavallero opvolger; ook andere generaals treden af. Voorstel der Onafhankelijke Labour ter bijeenroeping eener intern. conferentie door Lagerhuis verworpen. Geen sterke drankverkoop in café's van 19 tot 4 uur in Nederland.
9 Dec. — Begin veldtocht van Wavell in N. Afrika; Italianen trekken zich op Sidi Barrani terug.
10 Dec. — Hitler spreekt in Berlijnsche wapenfabriek (Habenichtse). Churchill in Lagerhuis over Cyrenaica-veldtocht.
11 Dec. — Hongaarsche minister van Buitl. Zaken, Csaky, in Belgrado. Hongaarsch vriendschapsverdrag met Zuidslavië gesloten.
12 Dec. — 25.000 paarden in Nederland gevorderd.
13 Dec. — Britsche gezant in USA, Lothian, doet dringend beroep op hulpverleening. (Overlijdt op dezelfden dag). Noordoostpolder ingedijkt. Italiaansche verlieslijst in Griekenland gepubliceerd. Spanje heft internationaal bestuur van Tanger op.
14 Dec. — Napoleon II, Hertog van Reichstadt, naar Parijs overgebracht. Generaal Hertzog trekt zich uit Zuidafrikaansche politiek terug. Laval door Flandin vervangen. Invoering loonbelasting in Nederland.
15 Dec. — Overste Donovan in Lissabon aangekomen voor Europareis. Rantsoeneering gas en electriciteit in Nederland.
19 Dec. — Risto Ryti tot Finsch staatspresident gekozen. Kallio overleden. Churchill over het succes van Wavell in Cyrenaica. Hitler ontvangt Dekanosof.
22 Dec. — Reorganisatie Japansch kabinet.
23 Dec. — Halifax tot gezant in USA benoemd; Eden min. van Buitl. Zaken. Radiorede van Churchill tot Italië.
24 Dec. — Grieksche troepen hebben in loop December Italiaansche troepen tot op Albaneesch grondgebied teruggedrongen. Nederl. Winterhulp keert 25.000 gulden aan oorlogsweduwen uit.
27 Dec. — Radiozenders aan PTT overgegaan. Strijd tusschen Thailand en Indochina.
28 Dec. — Hongaarsche minister graaf Teleki treedt af.
29 Dec. — Nieuwe omzetbelasting in Nederland. Roosevelt bepleit in radiorede steun aan Engeland. **(V. b. Recap. 5687)**

B. NEDERLAND — N.S.B. - Samenkomst in het Concertgebouw te Amsterdam - Rede van Van Geelkerken —

11 Oct. — Door de N.S.B. werd op 6 October een vergadering belegd in het Concertgebouw te Amsterdam. O.a. werd het woord gevoerd door den pl.v. Leider C. van Geelkerken. In felle bewoordingen gispte hij degenen, die thans de Beweging verlaten. „Wie ons nu in den steek laat," zoo merkte spr. op, „is niet alleen een lafaard, maar ook een verrader!" Ten aanzien van de bewapening der Beweging deelde hij mede: „Zij die er mee kennis maken, zullen merken, dat het inderdaad wapens zijn. Voor ieder van ons gaan er drie van hen!" In dit verband wees hij erop, deze woorden niet uit moordlust te zeggen, omdat de N.S.B. er nog steeds op uit is het volk te winnen, maar „wanneer ze ons trappen en uitmoorden om daarmede het nationaal-socialisme te vernietigen, dan is het oogenblik gekomen om een beroep te doen op de Duitsche overheid". Spr. drong er daarbij op aan, dat de plegers van aanslagen niet zouden worden doodgeschoten, doch opgehangen. Een overzicht gevend van de beteekenis der Beweging deelde Van Geelkerken mede, dat er ruim 28.000 leden strijden aan het front of werken in de onmiddellijke nabijheid daarvan.

(Vorig bericht Van Geelkerken 5576 B)

— Mutatie districtsleiding Rotterdam —

11 Oct. — De burgemeester van Rotterdam, ir. F. E. Müller, die tevens districtsleider der N.S.B. voor Rotterdam is, heeft 2 October afscheid uit die functie genomen in verband met zijn benoeming tot gemachtigde van den Leider in algemeenen dienst, belast met speciale opdrachten. In zijn plaats is de districtsleider voor Zuid-Holland, gewestelijk leider M. J. A. van Iersel, benoemd. **(V. b. ir. Müller 5200 C; Benoem. gemachtigden v. d. Leider 5413 A)**

Arbeidsinzet - Aantal in het buitenland werkende arbeiders —

11 Oct. — Het A. N. P. meldt uit Berlijn: De laatste weken is het aantal der in Duitschland te werk gestelde Nederlandsche arbeiders verder gestegen tot boven de 400.000. Het aantal in Frankrijk en België werkzame Nederlanders bedraagt omstreeks 40.000. **(Vor. ber. 5577)**

Sociale Zaken — Winterhulp Nederland - Resultaten 1942-43 —

Ter gelegenheid van de opening van de actie van Winterhulp Nederland voor den winter 1943-'44 legde de leider van den Ned. Volksdienst, de heer F. W. van Vloten, ten overstaan van vele autoriteiten en medewerkers op 1 October in de zaal van den Haagschen dierentuin verantwoording af van de resultaten van het 2e winterhulpwerk.

De totale inkomsten beliepen ƒ 13.016.500.— tegen ƒ 10.096.000 van het tweede en ƒ 7.000.000.— van het eerste winterhulpwerk. Zij werden verkregen door de lijsten- en straatcollecten, waarvan er 13 werden gehouden, en door giften in geld, bij elkaar ƒ 8.228.200.—, door de opbrengst van de loterij groot ƒ 2.350.000.— en door giften in natura tot een waarde van ƒ 2.438.000.—. Evenals in de vorige jaren het geval was, geschiedde de verzorging in waardebons, contanten, voedsel en giften in natura, welke bestonden uit levensmiddelen, kleeding, huishoudelijke artikelen, meubilair, bedden en brandstoffen. In waardebons werd uitgekeerd ƒ 7.253.000.—, in contanten ƒ 925.100.—, in voedsel en giften in natura ƒ 2.468.000.—, totaal ƒ 10.646.900. Het thans aanwezige saldo komt in het vierde winterhulpwerk tot uitdrukking. De bedrijfsonkosten en salarissen bedroegen ƒ 446.400.— zijnde 4.19 % van het totaalbedrag der uitkeeringen. Er hadden drie uitkeeringen plaats in waardebons, waarbij per uitkeering gemiddeld 687.000 menschen werden geholpen, met ƒ 10.61 per persoon. De gemiddelde uitkeering per gezin was ƒ 48.23. Een bedrag van ƒ 900.000 aan contanten en ƒ 1.291.800 aan goederen in natura werd ter beschikking van den Ned. Volksdienst gesteld voor de verzorging van de gezinnen in het kader van algemeenen bijstand. **(V. b. Jaarversl. 1941-'42 5282 C)**

Volksgezondheid — Kinderverlamming, Diphtherie en Dysenterie —

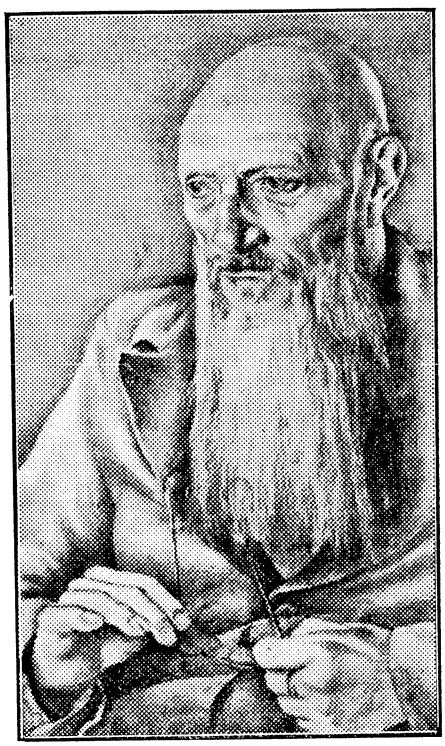
11 Oct. — In de week van 26 Sept. t/m 2 Oct. zijn in ons land aangegeven:
1509 gevallen van diphtherie;
326 gevallen van dysenterie;
121 gevallen van kinderverlamming. **(Vor. ber. 5692)**

— Tandheelkundige verzorging; 8000 patiënten per tandarts —

11 Oct. — De commissaris, belast met het toezicht op de ziekenfondsen, heeft het voorloopig vastgestelde maximum-aantal direct en indirect verzekerden per tandarts, dat 6000 bedroeg, verhoogd tot 8000 personen. Wanneer het aantal verzekerden, dat thans bij een tandarts is ingeschreven, het nieuw gestelde maximum overtreft, dan zal dit aantal geleidelijk moeten worden verminderd, waarbij als norm is gedacht aan een vermindering met circa 500 personen per half jaar. De eerste vermindering zal dan op 1 Januari 1944 plaats hebben. **(V. b. Geneesk. verzorging 5668)**

A. NEDERLAND — Jan van Zutphen 80 jaar —

11 Oct. — De bekende Jan van Zutphen, die zooveel heeft gedaan voor de bestrijding van de tuberculose, zoomede

(Archief Arbeiderspers)

voor de verheffing van de arbeiders, in het bijzonder de diamantbewerkers, werd 7 October 80 jaar. Hij werd 8 October gehuldigd in het sanatorium Zonnestraal, de inrichting voor lijders aan t.b.c. waarvoor hij vele jaren heeft gestreden.

Anglo-Amerikaansche luchtaanval —

11 Oct. — Op 10 October hebben Anglo-Amerikaansche vliegers een vrij groot aantal brisant- en brandbommen geworpen op een woonwijk van een stad in het Oosten des lands. Een vrij groot aantal woonhuizen werd vernield. De verliezen der Nederlandsche burgerbevolking bedragen volgens de tot dusver ontvangen berichten 115 dooden en ruim 100 gewonden. Verscheidene der aanvallende viermotorige bommenwerpers werden neergeschoten.
(Vor. ber. Luchtaanv. 5658)

Justitie — Rumpunexfabriek beboet en gesloten —

11 Oct. — In de Rumpunex-Noordster-affaire zijn door den inspecteur voor de Prijsbeheersching te Amsterdam vonnissen gewezen tegen drie van de hoofdpersonen. G. A. Wilbrink te Stadskanaal, de huidige eigenaar van de „Noordster", is beboet met ƒ 300.000; zijn bedrijven worden voor 5 jaar gesloten, terwijl het hem tevens gedurende dezen tijd verboden is op te treden als fabrikant van of handelaar in spijzen en dranken voor menschelijke consumptie bestemd. J. Wesselink, oudfirmant van de „Noordster". ziet zich bestraft met een boete van een half millioen gulden. De derde veroordeelde, A. Wilbrink, krijgt ƒ 5000 boete en moet zijn bedrijf ook voor 5 jaar sluiten en gedurende dezen tijd zich tevens onthouden van de fabricage van of handel in spijzen of dranken.

De overtredingen der prijsvoorschriften die den „Noordster"-firmanten waren ten laste gelegd, zijn van zeer grooten omvang geweest. De prijzen, welke berekend werden voor rumpunex en haar zusterproducten, limonex en likorex, waren buitensporig hoog en vooral aan den export van rumpunex zijn enorme bedragen verdiend. Deze uitvoer, die gedurende elf maanden drie en een kwart millioen gulden beliep, werd in de boeken slechts voor een en een kwart millioen verantwoord.
(Vor. ber. Bestraff. Prijsopdrijving 5668 B)

Economie, Financiën — Levensverzekering; omvang en productie 1940-42 —

11 Oct. — „De Verzekeringsbode" publiceerde eenige cijfers welke een beeld geven van de ontwikkeling van het levensverzekeringsbedrijf gedurende de laatste jaren. Een totale vooruitgang van netto ƒ 817¾ mill. in 1942, tegen ƒ 425¾ in 1941 en ƒ 53¾ mill. in 1940 werd nooit eerder bereikt. Daarentegen was het totale verval nog geen 6% hooger dan in 1941. De kapitaalverzekering en de rente (tot kapitaal herleid) vormden uiteraard met ƒ 5.315 mill. (v. j. ƒ 4.597 mill.) het grootste deel. De volksverzekering is gestegen van ƒ 1.116 mill. tot ƒ 1.217 mill. Opmerkelijk is de daling van het verval ƒ 54 tot ƒ 45 mill. in dezen bedrijfstak. De netto-vooruitgang bij de spaarkassen beliep ƒ 7.45 mill., zoodat de inschrijvingen einde 1942 tot ƒ 81.827.363 opliepen. Het blad schrijft den gunstigen gang van zaken in 1942 toe aan het samenstel van oorzaken welke het samenvat onder den naam „tijdsomstandigheden".
(Vor. ber. Overzicht productie 3401 F)

— Dalend aantal faillissementen —

11 Oct. — Het totaal der faillissementen in de eerste zes maanden van het vorige jaar bedroeg, volgens de cijfers v. h. Centr. Bur. v. d. Statistiek 171, tegen 214 in de overeenkomstige periode van 1942 en 1145 in de eerste helft van 1939. Het laagste cijfer vertoonen stad en provincie Utrecht met 1,2 faillissementen per 100.000 inwoners, het hoogste de stad Groningen met 6,4 faillissementen per 100.000 inwoners. Voor het geheele land samen is dit cijfer 1,9.
(Vorig bericht Overzicht 5238)

Handel en Nijverheid — Verboden handelsnamen —

4 Oct. — Bij besluit van de secretarissen-generaal van Justitie en Handel, Nijverheid en Scheepvaart is in de handelsnaamwet het volgende nieuw artikel 2a ingevoegd: Het is verboden een handelsnaam te voeren, welke ertoe kan leiden, dat het publiek zich een onjuiste voorstelling vormt van de onder dien naam gedreven zaak. Aldus werd afgekondigd in het Verordeningenblad no. 24, dd. 28 September.

Distributie — Edelgesteenten, glas, keramiek en houtproducten distributiegoed —

4 Oct. — Bij beschikking van den secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart zijn de goederen, welke vallen onder het opgerichte Rijksbureau voor glas, keramiek en houtproducten, aangewezen als distributiegoederen in den zin der Distributiewet. Voorts werden ook, paarlen, saffieren, robijnen en smaragden aangewezen als distributiegoederen. Een en ander werd afgekondigd in het Verordeningenblad no. 24, dd. 28 September.

— Verkoop- en afleververbod van hout —

11 Oct. — Met ingang van 1 Oct. is het koopen, verkoopen en afleveren van vrijwel alle hout verboden zonder overlegging van een z.g. koopbrief. Eveneens zijn met ingang van denzelfden datum de bestaande verboden tot het beën verwerken van hout uitgebreid tot nagenoeg alle hout.
(Vorig bericht 4778 A)

Germaansche ᛋᛋ — Sportveld te Avegoor geopend —

11 Oct. — Op 3 October werd door ᛋᛋ Obergruppenführer Rauter het nieuwe sportveld van het ᛋᛋ opleidingskamp Avegoor in gebruik gesteld. Het werd aangelegd volgens het ontwerp van ᛋᛋ Obersturmführer Hartmann, den sportleeraar van Avegoor. Talrijke Duitsche en Nederlandsche autoriteiten, waaronder de Rijkscommissaris en de Leider der N.S.B. gaven van hun belangstelling blijk en woonden o.a. de wedstrijden bij, welke bij deze gelegenheid door ᛋᛋ, politie, Hitlerjugend en Jeugdstorm werden gehouden.
(Vor. ber. Opl.kamp Avegoor 5497)

Verkeer — Bespoediging in- en uitladen —

4 Oct. — De Rijkscommissaris heeft, zoo vermeldt een afkondiging in het Verordeningenblad no. 24, d.d. 28 Sep-

tember, aan de verordening ter bespoediging van het in- en uitladen bij het spoorweg- en binnenscheepverkeer de volgende bepaling toegevoegd: Indien ten aanzien van den belasting- of douanedienst voorschriften in acht moeten worden genomen, rust op den vervoerder de plicht dezelve na te komen dan wel zorg te dragen, dat deze worden nagekomen.

— Vereenvoudiging van trouwpartijen —

4 Oct. — Met ingang van 1 October (voor Amsterdam 11 October) is bepaald, dat trouwpartijen slechts zullen mogen worden uitgevoerd met rijtuigen bespannen met één paard en dat het aantal volgrijtuigen tot twee moet worden beperkt.

— K.L.M.; zetelverplaatsing van New York naar Londen —

De K.L.M., die momenteel het verkeer tusschen Engeland en Lissabon onderhoudt, heeft haar bestuurszetel van New York naar Londen verplaatst. **(V. b. K.L.M. 4212 H)**

— Nachtelijk scheepsverkeer in Zeeland toegestaan

De Dienststelle van den Wehrmachtbefehlshaber in den Niederlanden maakte bekend, dat met ingang van 11 October het varen des nachts in de Zeeuwsche wateren tot nader order veroorloofd is. **(V. b. Scheepv. Zeeuwsche wateren 5681 A; Spertijd Zeeland 5668 B)**

A. **NEDERLAND — Post - Opbrengst legioenzegels —**

11 Oct. — De opbrengst van de legioenpostzegels, die 1 November 1942 tot 28 Februari 1943 zijn uitgegeven en waarvan de opbrengst boven de frankeerwaarde, bestemd was voor het Voorzieningsfonds van het Nederlandsche Legioen 1942, is thans bekend geworden. Het totaal der frankeerwaarde bedroeg ƒ 306.725.05, het totaal aan toeslag ƒ 945.888,35. Vooral in het buitenland is de belangstelling voor deze zegels groot geweest. **(V. b. Legioenzegels 5305 B)**

Kunst en Kultuur - Film - 40 jaar bioscooptheater —

11 Oct. — De Telegraaf herinnerde in een artikel aan het feit, dat het 10 October 40 jaar geleden was, dat in ons land het eerste bioscooptheater werd gevestigd. Toen opende de heer F. P. J. Goeman te Rotterdam de eerste bioscoop.

— Radiomuziekfeest te Hilversum —

11 Oct. — Op 10 Oct. is de derde Nederlandsche Radio-Muziekweek, die van 10 tot 16 October door den Ned. Omroep gehouden wordt te Hilversum in tegenwoordigheid van vele Duitsche en Nederlandsche autoriteiten geopend. Jhr. mr. S. M. S. de Ranitz, waarn. secretaris-generaal van het Dep. van Volksvoorlichting en Kunsten, en den burgemeester van Hilversum, jhr. mr. E. B. J. M. von Bönninghausen, bevonden zich onder de aanwezigen. De directeur-generaal van den Omroep, dr. ir. W. A. Herweyer, opende de muziekweek. Voorts spraken nog de heeren dr. Van de Bospoort en Eddy Noordijk.
Na een bezoek aan de voor deze gelegenheid door den omroep georganiseerde tentoonstelling had in Studio A het openingsconcert plaats, waarbij als gasten o.m. aanwezig waren de commissaris van de provincie Noord-Holland, mr. A. J. Backer, de gevolmachtigde van den Rijkscommissaris voor de stad Amsterdam, dr. Schröder, het hoofd van de Afdeeling Muziek van het Departement, de heer Jan G. Goverts, en vele vertegenwoordigers van Staat en Beweging.
(Vor. ber. Tweede radiomuziekfeest 5247 H)

Onderwijs - Prof. mr. J. Offerhaus ontslagen —

4 Oct. — De burgemeester van Amsterdam heeft aan prof. mr. J. Offerhaus, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend uit zijn ambt van buitengewoon hoogleeraar aan de Gemeente-universiteit. Prof. Offerhaus was buitengewoon hoogleeraar in de rechtswetenschappen.

— Professoren Zeeman en Kernkamp overleden —

11 Oct. — Op 9 October is in den ouderdom van 78 jaar overleden de vermaarde natuurkundige prof. dr. P. Zeeman. Geboren te Zonnemaire in Zeeland was hij in 1893 gepromoveerd op een onderzoek aangaande het Kerr-effect. In 1902 behaalde hij den Nobelprijs en verrichtte ook daarna nog baanbrekend wetenschappelijk werk.
In 1923 werd voor prof. Zeeman te Amsterdam, alwaar hij als hoogleeraar aan de universiteit verbonden was een nieuw laboratorium gebouwd speciaal voor de studie der spectroscopie. Zeemans onderzoekingen lagen echter ook nog op andere gebieden der natuurkunde, waarbij hij met zijn onderzoek over een van de grondslagen der algemeene relativiteitstheorie een 5000 maal zoo groote precisie bereikte, als door Newton was verkregen.

Prof. dr. G. W. Kernkamp overleed op 9 October te Utrecht in den leeftijd van 78 jaar. Dr. Kernkamp, in 1864 te Hoorn geboren, werd in 1901 benoemd tot hoogleeraar in de geschiedenis te Amsterdam en was zeer bekend als hoofdredacteur van de „Groene Amsterdammer", van 1920 tot 1929, in welke periode het blad zeer grooten bloei kende. Tot zijn voornaamste werken behooren „Amsterdam in de 17e eeuw", Regeering en historie (1900), Robert Fruin (1901), de algemeene geschiedenis in vier deelen, in samenwerking met prof. Brugmans (1906), de Utrechtsche universiteit in twee deelen (1936).
(Vorig bericht Prof. Zeeman 4235 E)

B. **DUITSCHLAND — Leidersconferentie in het Hoofdkwartier - Uiteenzetting door den Führer —**

11 Oct. — Op 6 October is een vergadering gehouden van den Reichsleiter, Gauleiter en Verbändeführer van de N. S. D. A. P.
De vergadering stond onder leiding van den leider der partijkanselarij, Reichsleiter Bormann. Het woord werd gevoerd door Rijksminister Speer, generaal-veldmaarschalk Milch, groot-admiraal Dönitz, den stafchef der S.A. Schepmann, Reichsleiter dr. Ley en Reichsführer ᛋᛋ, Reichsminister Himmler. In aansluiting op hun samenzijn vertoefden de Reichsleiter en Gauleiter op uitnoodiging van den Führer op 7 October in het hoofdkwartier.
In het verloop van de bijeenkomst gaf de Führer aan de verzamelde partijleiders een uitvoerig overzicht van het verloop van den oorlog en van den huidigen militairen en politieken toestand. In dit conflict van wereldhistorische beteekenis, zoo verklaarde de Führer aan het slot van zijn uiteenzetting, dit conflict dat in zijn verloop zooals alle groote historische beslissingen zijn eigen rhythme vertoont aan hoogtepunten en spanningen, is naast de kracht der wapenen de wil en het uithoudingsvermogen van de dragers der wapenen van doorslaggevende beteekenis voor de overwinning. De wapenen alleen beteekenen niets, wanneer daarachter niet de wil van de menschen staat. Zonder acht te slaan op de situatie van den strijd in elke periode, moet de wil, de volharding in het nastreven van het gestelde doel, altijd gelijk zijn. Belichaming van dezen wil is de nationaal-socialistische partij. Voor den huidigen strijd om het bestaan van het Duitsche volk is de strijd van de partij om de macht een voorbeeld geweest. Nooit heeft zij zich door tegenslagen laten ontmoedigen. Haar strijdvaardige geest, haar energie, haar felle vastberadenheid en uiterste hulpvaardigheid hebben ook thans weer aan het volk, vooral tijdens de beproevingen van den luchtoorlog, ruggegraat en houvast gegeven. Wanneer het Duitsche volk dezen geest, die zoowel op de slagvelden als in het vaderland tot uiting komt, weet te bewaren, dan kan deze oorlog nooit verloren worden, doch dan moet en zal deze oorlog een groote Duitsche overwinning brengen. Tot slot verklaarde de Führer: Wij zullen overal toeslaan en nooit moede worden, zoolang ons doel niet bereikt is. Neemt u onwrikbaar en vast in uw hart het geloof mede, dat, wanneer onze wil niet zal wankelen, deze oorlog eindigt met een groote Duitsche overwinning.
Op de vergadering der partijleiders gaven de Rijksminister voor Bewapening en Oorlogsproductie, Speer, en zijn naaste medewerkers, een overzicht van den stand der Duitsche bewapening. Vervolgens gaven generaal-veldmaarschalk Milch en groot-admiraal Dönitz een overzicht van de bouwprogramma's en prestaties van de luchtmacht en het duikbootwapen. De stafchef der S.A., Schepmann, sprak over de taak der S.A. op het gebied van de wereldbeschouwing. Hij bracht verslag uit over 't werk der S.A. en gaf een overzicht van haar prestaties in den oorlog. De Reichsführer ᛋᛋ en Reichsminister van Binnenlandsche Zaken, Himmler, behandelde een aantal vraagstukken, verband houdende met de oorlogvoering en van het binnenlandsche bestuur. De Reichsführer gaf vervolgens een overzicht van den opbouw en de militaire prestaties van de Waffen-ᛋᛋ. Daarbij deelde hij o.a. mede, dat de twee jongste in opleiding zijnde gevechtsformaties de namen zullen krijgen: „Frundsberg" en „Götz von Berlichingen". Reichsleiter dr. Ley maakte tijdens de bijeenkomst de oprichting bekend van een grootscheepsch Duitsch „Wohnungshilfswerk", dat er toe moet dienen om in den vorm van de gemeenschappelijke hulpverleening de oprichting van eenvoudige noodwoningen op het platteland te bewerkstelligen en daardoor bij te dragen tot het overwinnen der moeilijkheden van de bommenterreur.
(Vor. ber. Leidersconf. 5424 D; Hitler 5681 C)

Maatregelen tegen Deensche joden; Anti-Duitsche campagne in Zweedsche pers —

11 Oct. — In scherpe bewoordingen keeren de Duitsche bladen zich 8 October tegen de houding van de Zweedsche pers, die er van beschuldigd wordt in den laatsten tijd alle objectiviteit ten opzichte van Duitschland te hebben laten varen en zich zelfs te buiten te gaan aan een anti-Duitsche campagne. De aanleiding tot de critische houding van de Zweedsche persorganen is gelegen in de maatregelen, die in de afgeloopen weken door de Duitsche overheid in Denemarken zijn genomen tegen de Deensche joden, die drie jaar lang met rust gelaten zijn. Deze maatregelen, welke door de Duitsche bezettingsautoriteiten als volstrekt noodzakelijk voor de veiligheid worden bestempeld, zijn aanleiding geweest tot een officieele Zweedsche démarche, waarop van Duitsche zijde een indirect antwoord is gegeven bij monde van den plaatsvervangenden Rijksperschef, Stabsleiter Helmuth Sündermann, die op 7 October ten overstaan van de buitenlandsche pers een uiteenzetting gaf van Duitschlands strijd tegen de joden. **(V. b. Uitz.toest. Denem. 5658 B; Incident m. Zweden 5660 B)**

De maatregelen tegen de Joden —

11 Oct. — De plvv. Reichspressechef, Sündermann, heeft voor vertegenwoordigers van de buitenlandsche pers verklaringen afgelegd over de jodenkwestie. Sündermann verklaarde o.a.: Een reeks van officieele joodsche uitlatingen bewijst het feit, dat het jodendom de systematische voorbereider en de stuwende factor van dezen oorlog is. Sündermann citeerde letterlijk verscheidene van deze verklaringen en wees vervolgens op de veelzijdige spionnageactie der in Duitschland wonende joden na het uitbreken van den oorlog. De joden begonnen in hun ghetto's geregelde militaire steunpunten en wapenverzamelingen aan te leggen, vanwaar in de Oostelijke gebieden ten slotte bolsjewistische benden geleid en daden van sabotage werden georganiseerd. Pas na deze ervaringen gingen de verantwoordelijke instanties er toe over de joden systematisch in verzamelkampen bijeen te brengen, waar zij thans onder toezicht aan het werk worden gezet. Deze verandering is echter niet van kracht geworden voor joden boven 65 jaar. Zij zijn te Theresienstadt in het Protectoraat ondergebracht, zij leven daar onder joodsch zelfbestuur en behoeven geen werk te verrichten.

De consideratie, waarmede de Duitschers na de bezetting van Denemarken de daar wonende joden wegens de binnenlandsche politieke toestanden van dit land hebben behandeld, hebben de joden, naar Sündermann betoogt, eveneens slecht weten te waardeeren. Zij hebben ook daar de gelegenheid te baat genomen tot een uitgebreide actie tegen de Duitsche oorlogsinspanning. Ten slotte moest men tot militaire maatregelen overgaan. Immers, de joden vormden in Denemarken niet alleen een net van spionnage, zij waren ook de stuwende kracht bij de aanstichting en uitvoering der daden van sabotage. Het zou niet alleen dwaas, maar tegenover het Deensche volk ook in hooge mate onbillijk zijn geweest aan deze joodsche agitatie volgens de beginselen van het krijgsgerecht thans geen einde te maken. **(Vorig bericht Joden 5191 B)**

A. DUITSCHLAND — Gen. von Gottberg rijkscommissaris voor Wit-Roethenië —

11 Oct. — Uit Minsk, de hoofdstad van Wit-Roethenië, wordt gemeld, dat de Rijksminister voor de bezette Oostelijke gebieden, Alfred Rosenberg, in de plaats van den Rijkscommissaris voor Wit-Roethenië, Wilhelm Kube, die verleden week het slachtoffer is geworden van een bolsjewistischen moordaanslag, den SS- und Polizeiführer bij het commissariaat-generaal in Minsk, SS-Gruppenführer und Generalleutnant der Polizei von Gottberg, met de leiding van het „Generalbezirk" Wit-Roethenië heeft belast. **(Vor. ber. 5683 C)**

Olievoorziening —

11 Oct. — Ten aanzien van de voorziening met motorbrandstoffen van Groot-Duitschland kan gezegd worden, dat deze op drieërlei wijze verzekerd is: ten eerste door de natuurlijke bronnen, ten tweede door de synthetische productie en ten derde door het gebruik maken van nieuwe stoffen, aldus meldt, zoo berichtte het A. N. P. „Das neue Europa". Duitschland heeft thans over aanzienlijke grootere voorraden motorbrandstoffen de beschikking dan bij het begin van den oorlog; ten eerste omdat de eigen productie voortdurend is verhoogd en ten tweede omdat er belangrijke hoeveelheden worden ingevoerd. Over de productie van synthetische motorbrandstoffen deelt de algemeen gevolmachtigde voor bijzondere aangelegenheden van de chemische industrie, prof. dr. Krauch, mede, dat van maand tot maand nieuwe bedrijven in gebruik worden genomen, waardoor de positie dagelijks wordt verbeterd. **(Vor. ber. Benzineprod. 4907 D)**

B. FRANKRIJK — Menton onder Fransch bestuur —

11 Oct. — Uit een bekendmaking in de Fransche Staatscourant blijkt, dat de sedert Juni 1940 door Italiaansche troepen bezette stad Menton weer onder de Fransche bestuurssouvereiniteit is gekomen. Een speciale commissie is belast met de waarneming der bestuurszaken in deze stad. De regionale prefect zal 10 October officieel de stad weer in bezit nemen.

C. ITALIE — Zetelverplaatsing der regeering —

11 Oct. — Men meldde, aldus het D.N.B. op 6 Oct., de verplaatsing van den zetel der Italiaansche regeering uit Rome naar een stad in Noord-Italië.

Uitbreiding kabinet —

11 Oct. — Van de Italiaansche grens verluidde 6 October, dat Mussolini dr. Ruggero Romano heeft benoemd tot minister van openbare werken. Romano is in 1895 geboren en sedert vele jaren lid van de fascistische partij. Tot buitengewoon minister voor de organisatie van de pers is Luigi Molino benoemd.

Kabinet Badoglio; Samenstelling —

11 Oct. — Onder koning Victor Emanuel is een nieuwe regeering gevormd, aan het hoofd waarvan wederom Badoglio staat, aldus meldt de Britsche berichtendienst volgens het D.N.B. uit het Geallieerde hoofdkwartier in Noord-Afrika. Volgens het Belgische blad „Volk en Staat" behooren verder tot het kabinet: generaal Ambrosio, hoofd van den generalen staf der weermacht; generaal Roatta, hoofd van den staf van het landleger; admiraal De Courten, minister van marine; generaal Sandalli, luchtvaart en de hertog van Aquarona, minister van het koninklijk huis. **(V. b. Rep. regeering 5693 A; Reg. Badoglio 5664)**

D. VATICAAN — Verklaring kardinaal Seguar inzake Paus Pius XII —

11 Oct. — In de kathedraal van Sevilla heeft op 2 October de kardinaal-aartsbisschop Seguar het woord gericht tot een duizendkoppige menigte. Hij verklaarde o.m., dat er geen aanleiding bestaat om gemeenschappelijke gebeden voor de vrijheid van den paus te doen houden. Als eenige kardinaal van Spanje staat hij in direct contact met den H. Vader en kan hij derhalve met beslistheid vaststellen, dat deze geen gevangene is. **(V. b. Vaticaan 5683 E)**

E. DENEMARKEN — Uitzonderingstoestand opgeheven —

11 Oct. — Met ingang van 6 October is, zoo werd door het D.N.B. medegedeeld, de militaire uitzonderingstoestand in Denemarken opgeheven. Naar hieromtrent nog bekend werd, blijven enkele tijdens den uitzonderingstoestand afgekondigde beschikkingen ook na de opheffing van den uitzonderingstoestand van kracht, o.a. de verordeninggen betreffende het verbod van staking en van vergadering, de verordening over het in beslag nemen van gebouwen, alsmede de bekendmaking omtrent het verbod van het dragen van uniformen der Deensche weermacht, in het openbaar. **(Vor. ber. Uitz.toestand 5658 B)**

F. TREBITSJ LINCOLN OVERLEDEN —

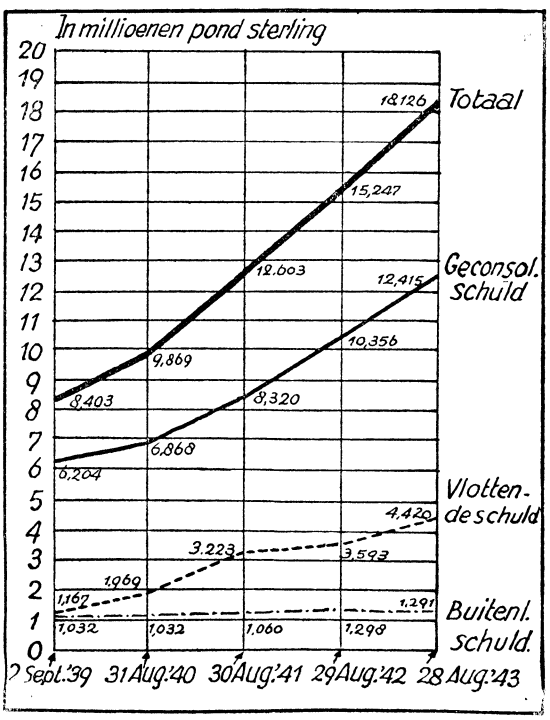
11 Oct. — S.P.T. verneemt uit Londen: Na een darmoperatie is op 64-jarigen leeftijd de avonturier Trebitsj Lincoln te Sjanghai overleden. Lincoln is iemand die vijf keer in zijn leven van geloof is veranderd. Hij is in 1879 in Paks bij Boedapest uit Joodsche ouders geboren en op 19-jarigen leeftijd tot het christendom overgegaan. In Duitschland en Canada heeft hij theologie gestudeerd. Op lateren leeftijd is hij geestelijke der Engelsche kerk geworden, hij was een graag gehoord predikant. In 1910 wordt hij als liberaal afgevaardigde voor Darlington in het Britsche parlement gekozen, laat zich naar aanleiding daarvan tot Britsch onderdaan naturaliseeren en voegt Lincoln aan zijn naam toe. Naar van hem wordt verteld, heeft hij tijdens den eersten wereldoorlog de functie van censor voor Hongaarsche postverzending naar Londen, in het Londensche postkantoor zoo knap vervuld dat hij zoowel ten gunste van de Duitsche als van de Britsche regeering spionneerde. Als dan blijkt, dat de Britsche regeering hem verdenkt, vlucht Trebitsj Lincoln naar New York. Daar wordt hij echter wegens wisselvervalsching gegrepen en op verzoek van Scotland Yard aan Groot-Britannië uitgeleverd. Drie jaar lang logeert hij dan in een strafgevangenis op het eiland Wight.

In 1919 is zijn straftijd voorbij en Trebitsj Lincoln gaat dan zijn geluk in Europa beproeven. In Maart 1920 toen onder leiding van Kapp grootindustrieelen, grootgrondbezitters en militairen een staatsgreep in Duitschland voorbereiden, duikt hij in Berlijn op. De putsch mislukt en de Hongaarsche avonturier, die zich reeds het ambt van perschef in de regeering-Kapp heeft toegedacht, neemt via Weenen, Boedapest en Rome de wijk naar Amerika. Langen tijd hoort men niets meer van hem, tot hij vijf jaar later in Londen verschijnt waar hij in Maart 1926 zijn zoon, den soldaat in Britschen dienst John Lincoln, die van moord wordt beschuldigd, van de doodstraf tracht te redden. Tevergeefs echter. In die vijf jaren is Trebitsj Lincoln weer Luthersch missionnaris geweest en heeft hij zich verdienstelijk gemaakt als Quaker. Als adviseur van Woe Pei-foe en wapenleverancier der Chineesche nationalistische regeering verdient hij intusschen een vermogen.
Dan zien wij den avonturier naar Ceylon gaan, waar hij in een klooster tot het boeddhisme overgaat. In 1933 verlaat hij met 11 leerlingen het eiland om in Europa als boeddhistische monnik te werken. Men weigert echter hem binnen te laten. Onder den naam van Tsjao-koeng richt Trebitsj Lincoln in 1937 zelf een klooster op in Sjanghai en is van dien tijd af in de straten van deze stad een zeer geziene figuur. Trebitsj Lincoln heeft tijdens zijn veelbewogen leven eenige interessante boeken geschreven. In een daarvan, Dawn or doom of humanity, voorspelt hij den tegenwoordigen oorlog. Onder den titel: Het leven van een avonturier" schreef hij een autobiografie.

A. ENGELAND — Sir Cunningham eerste lord der admiraliteit —

11 Oct. — De Britsche admiraliteit heeft volgens den Britschen berichtendienst medegedeeld, dat admiraal Sir Dudley Pound ontheven is van zijn functies van eerste-zeelord en chef van den staf der vloot. De koning heeft de benoeming van Sir Andrew Cunningham tot zijn opvolger goedgekeurd. **(Vor. ber. 4513 C)**

B. ENGELAND — Staatsschuld —

Van de gezamenlijke staatsuitgaven gedurende den oorlog zijn ruim 54% door leening verkregen. Bijzonder opvallend is de geringe toeneming van de buitenlandsche schuld in tegenstelling tot den vorigen oorlog, hetgeen een gevolg is van de leen- en pachtleveranties en de directe Canadeesche financieele bijdragen. (Ontleend a. Econ. Nieuws)
(Vor. ber. Staatsschuld 5643 A)

C. ROEMENIE — Kabinet; mutatie —

11 Oct. — Busila, de Roemeensche minister van Openbare Werken en Verkeer is afgetreden. Als zijn opvolger is dr. Constantinescu benoemd. **(Vor. ber. 5266 A)**

D. JAPAN — Mutaties in het kabinet —

11 Oct. — Het voorlichtingsbureau heeft op 8 October de benoeming van de volgende ministers door den tenno bekend gemaakt: Minister-president Tojo wordt tevens minister van Handel en Nijverheid.
Hatta, minister van Spoorwegen, wordt tevens minister van Verkeer.
Kisji, oud-minister van Handel en Nijverheid, wordt minister van Staat.
Vice-admiraal Terasjima, minister van Verkeer, en luitenant-generaal Soezoeki, minister van Staat, tevens president van het plannenbureau, zijn van hun functies ontheven. **(Vor. ber. Kabinet 5503 A)**

E. SOVJET-UNIE — Raad voor kerkelijke aangelegenheden —

11 Oct. — De Moskousche zender deelt mede, dat bij verordening van den raad van volkscommissarissen een Sovjetraad is gevormd voor de aangelegenheden der Russisch-orthodoxe kerk. Deze raad is bedoeld als verbindingsorgaan tusschen de Sovjetregeering en den patriarch van Moskou. **(Vor. ber. Religie 5677 D)**

Vertegenwoordigers bij Fransche emigranten-regeering benoemd —

Radio-Moskou publiceert, volgens D.N.B. van 5 October, een officieel bericht van het Tass-agentschap, volgens hetwelk Bogomolof benoemd is tot gevolmachtigd vertegenwoordiger der Sovjet-Unie bij het Fransche dissidentencomité. **(Vor. ber. Fr. Em.regeering 5651 B)**

F. PARAGUAY — Munthervorming —

De regeering van Paraguay heeft een munthervorming aangekondigd, waarbij de thans in omloop zijnde pesos worden omgeruild tegen een nieuwe munteenheid, de „guarani" in de verhouding van een guarani voor 100 pesos. De omruil moet uiterlijk in 1946 geheel zijn geschied.

G. INSULINDE — Javaansche arbeiders naar Malakka, Borneo en Sumatra —

11 Oct. — Op een conferentie der autoriteiten nopens de tewerkstelling van arbeidskrachten, bijeengeroepen door het Japansche militaire bestuur, is besloten omvangrijke maatregelen te nemen om de behoefte aan arbeiders in Malakka, op Sumatra en Borneo te dekken. Aangezien een overvloedig aanbod van arbeiders op Java aanwezig is, heeft men het voornemen de arbeidskrachten gelijkmatig over de drie genoemde gebieden te verdeelen.
(Vor. ber. Jap. bezettingsmaatr. 5683 A)

H. GRONDSTOFFEN — Wereldproductie en verbruik metalen 1913—1938 —

11 Oct. — Volgens een publicatie in de „Nat. Zeitung" ontwikkelden de wereldproductie en het verbruik van koper, lood, zink, tin, aluminium en nikkel zich overeenkomstig het onderstaande staatje.

	1913		1938	
	(in tonnen)			
	Productie	Verbruik	Productie	Verbruik
Koper	1.002.300	1.023.100	2.245.900	2.143.800
Lood	1.186.700	1.196.200	1.642.300	1.607.300
Zink	997.900	1.012.700	1.563.000	1.426.700
Tin	128.900	124.900	171.200	164.600
Aluminium . .	68.200	66.800	579.900	515.100
Nikkel	30.000	*)	111.200	*)

*) Cijfers niet beschikbaar.
(V. b. Koper 5636 F; Lood 3277 A; Tin 4458 A; Aluminium 4435 G; Nikkel 4047 F)

I. PETROLEUM — Jaarverslag 1942 Kon. Petroleum Mij —

11 Oct. — Uit berichten over het jaarverslag der Koninklijke Petroleum Mij. over 1942, uitgebracht door de directie te Willemstad, is bekend geworden, dat de groep haar winst van ca. ƒ 24 millioen weer geheel had toegevoegd aan de speciale reserve tegen onvoorziene uitgaven, verband houdende met de oorlogsschaden, welke daardoor tot ƒ 72 millioen steeg, dat de maatschappij zich in toenemenden omvang bezig hield met de chemische verwerking van olie en natuurgas en dat 3000 bronnen, boorinstallaties, machines en drie raffinaderijen in Indië volkomen vernield werden. De technische, commercieele en financieele organisatie van de Mij. is door en door gezond.
(Vor. ber. Kon. Olie 3834 B)

A. LANDBOUW — Tarwe; Wereldproductie en verbruik —

11 Oct. — Het Amerikaansche Dept. van Landbouw raamt de wereldtarweproductie dit jaar 12 % kleiner dan verleden jaar, exclusief Rusland en China, aldus Ec. Nieuws. De daling komt vnl. voor rekening van de verminderde teelt in de V.S., terwijl in Europa een grootere oogst wordt verwacht dan in de 4 voorafgaande jaren. De voorraden bij de V.S., Canada, Argentinië en Australië worden op 1.770 mill. bushel geschat.

De Berl. Börs. Z. publiceerde eenige cijfers over de consumptie van broodgraan in de Europeesche landen.

	Gem. Graanopbrengst 1934/1938 in ton per ha	Gem. broodgraanverbr. 1934/1938 in kg per hoofd der bevolking
Oude veredelingslanden (zonder Eire)	2,35	138
Landen met een invoeroverschot (zonder Engeland)	1,71	165
Nieuwe veredelingslanden	1,31	152
Akkerbouwlanden	1,17	209
Ver afgelegen agrarische landen	0,98	191

Het blad teekent daarbij aan, dat Duitschland met zijn broodvoorziening onafhankelijk is van het buitenland.

(Vor. ber. 3572 E)

B. DENEMARKEN — Econom'sche positie —

11 Oct. — De oogst van dit jaar is, aldus ontleenen wij aan Econ. News, in zijn geheel beschouwd, beter dan die van het vorige jaar. Dit geldt vooral voor de grasproductie en den voorraad hooi. Een direct gevolg hiervan is, dat de inkrimping van den veestapel plaats heeft gemaakt voor een uitbreiding. Het aantal runderen is in den loop van het laatste jaar van 2.87 tot 2.99 mill. gestegen, het aantal varkens van 1,21 tot 2.01 mill. en het aantal kippen, incl. kuikens, van 10,51 tot 14.11 mill. Parallel aan deze ontwikkeling is het richtcijfer voor de dierlijke productie van 52 in Juli 1942 tot 68 in Juli 1943 toegenomen. Het aantal paarden is met 9000 tot bijna 600.000 vermeerderd.

Het eigenlijke akkerbouwland is sinds 1942 met 10.000 ha tot 1.319.700 ha verminderd. Het tarwe- en roggeareaal is grooter geworden, zoodat de daling bij de andere graansoorten moet worden gezocht. De met bieten beteelde oppervlakte is met 10.700 tot 531.300 ha ingekrompen. Voor de winning van graszaad en andere zaden is 3000 ha méér ingeruimd, terwijl de teelt van groente-van-den-kouden grond met 16.000 ha werd uitgebreid. De industrieele productie is de laatste maanden wegens gebrek aan grondstoffen iets teruggeloopen, doch is nog altijd aanzienlijk hooger dan in denzelfden tijd van 1942. De turfproductie bedraagt dezen zomer 5¾ à 6 mill. ton; verleden jaar was het resultaat 4½ mill. ton.

De waarde van den handel met het buitenland was in de eerste zeven maanden van dit jaar hooger dan in hetzelfde tijdvak van 1942, met dien verstande, dat het gemiddelde maandelijksche invoersaldo van 8,9 tot 5,9 mill. kronen is gedaald. In de maanden Jan./Juli van 1942 bedroeg de gemiddelde maandelijksche invoer 96,8 mill. kronen en de uitvoer 87,9 mill. kronen. In hetzelfde tijdvak van 1943 beliepen in- en uitvoer resp. 107,9 en 102,0 mill. kronen. De bankbiljettenomloop schommelt van maand tot maand en heeft momenteel den omvang van 1165 mill. kronen bereikt. Het aantal faillissementen en executies is gering. Voor Augustus luiden de cijfers resp. 6 en 35.

(Vor. ber. Econ. toestand 5472 D)

C. NEDERLAND — Arbeidsprestatie vergeleken met het buitenland —

11 Oct. — In het Augustus-nummer van „Europa Oeconomica" behandelde dr. S. Korteweg de dikwijls in het buitenland bestaande opvatting, dat de arbeidsprestatie van het Nederlandsche volk in vergelijking met die van andere landen slechts gering zou zijn. Aan de hand van statistisch materiaal onderwierp dr. K. deze opvatting aan een critisch onderzoek en kwam tot de conclusie, dat Nederland ook op het terrein der arbeidsprestatie niet voor de ons omringende landen behoeft onder te doen.

In 1930 werkten van de 3.9 millioen mannen in Nederland er 2.4 millioen of 61.3% en van de 3.9 millioen vrouwen 0.7 millioen of 19.2%. Ons voorloopig tot de mannen beperkend, kan worden opgemerkt, dat ook dit cijfer van 61.3% voor Nederland laag is. Maar geheel anders wordt het beeld reeds, wanneer men de verhoudingen beziet in den meest productieven leeftijd, nl. van 20—60 jaar.

Land	Werkende mannen in % der mann. bevolking	Werkende mannen van 20-60 in % v.h. tot. v. 20-60
Nederland	61.3	96.0
België	68.8	96.4
Duitschland	65.7	94.4
Frankrijk	69.0	95.6
Engeland	69.2	97.4
Schotland	66.3	97.5

Hieruit blijkt dus, dat van het tijdstip af, waarop het verreweg grootste deel der mannen zijn scholing beëindigd heeft, tot het moment waarop de pensionneeringsgrens nog niet bereikt is, de arbeidsactiviteit in Nederland op hetzelfde niveau staat als in andere landen, zooals de onderstaande tabel bevestigt:

Land	Leeftijd	Totaal *)	% Werkend
Nederland	20-60	1970.9	96
België	21-60	2232.6	95.1
Duitschland	20-60	18175.8	94.4
Frankrijk	20-60	11024.7	95.6
Engel. en Wales	21-60	10226.6	97.4
Schotland	21-60	1163.0	97.5

*) in 1000den.

Blijkbaar zal men dus, om op het spoor van de contradictie te komen, den arbeid der mannen onder de 20 jaar en ouder dan 60 jaar moeten analyseeren. Het aandeel van beide groepen in procenten van de totale mannelijke bevolking blijkt uit de volgende tabel:

Land	Mannen van 0—19 jaar in % der mannelijke bevolking	Mannen van 60 j. en ouder in % der mannelijke bevolking
Nederland	40.9	9.1
België	31.5	11.0
Duitschland	32.2	10.4
Frankrijk	31.8	12.7
Engeland	34.1	10.7
Schotland	37.7	10.4

Het percentage der jeugdige mannen is in Nederland dus vrij aanzienlijk hooger dan in andere landen, een gevolg eenerzijds van 't steeds bijzonder hooge geboortecijfer in ons land en anderzijds van het feit, dat de teruggang in de geboorten tijdens den vorigen wereldoorlog hier te lande, zeer gering was.

Tevens doen de cijfers uitkomen, dat de mannen boven 60 jaar in Nederland een kleiner deel van de totale mannelijke bevolking uitmaken dan in de buurstaten.

In dezen zoo afwijkenden opbouw der bevolking vindt het lage percentage (de 61.3% der eerste tabel) der werkende mannen tot de totale mannelijke bevolking reeds grootendeels zijn verklaring.

Het aandeel van de werkende jonge mannen van 14 tot 20 jaar van het totaal van alle mannen van 14 tot 20 jaar is in ons land laag, nl.: Nederland 72.5%, België 82.6%, Duitschland 82.6%, Frankrijk 82.3%, Engeland 85.0% en Schotland 81.9%. Het overheerschen van veredelingsbedrijven en van de fabricage van specialiteiten in de Nederlandsche volkshuishouding, die geschoolde vakarbeiders vereischen, vormt, te zamen met bepaalde sociologische verschijnselen, de voornaamste reden voor de lange opleidingsperiode van den jongen Nederlander, die daardoor eerst laat in het productieproces wordt opgenomen.

Eveneens was de verhouding van het aantal nog werkende mannen boven de 60 jaar tot het totaal aantal mannen boven de 60 jaar in ons land in 1930 lager dan de ons omringende landen, met uitzondering van Duitschland. Voor de mannen boven de 65 jaar waren de cijfers bijv. als volgt: Nederland 42.6, Duitschland 30.1 (mede onder invloed van de toenmalige crisispensionneeringen), België 45.3, Engeland 47.5, Schotland 51.6 en Frankrijk 59.7. De pensioensleeftijd lag in Nederland dus lager, een gevolg van den economischen welstand en van het feit, dat ons land op sociaal gebied in het eerste gelid stond.

Wat de mannen betreft, kan worden vastgesteld, dat het groote aandeel der jeugdigen en hun langere opleiding, het geringe aandeel der bejaarden en hun vroege pensionneering, zeker niet als ongunstige factoren voor ons land kunnen worden beschouwd. En wat de mannelijke bevolking in de voor den beroepsarbeid belangrijkste periode van 20 tot 60 jaar betreft, blijkt, dat het percentage der in het arbeidsproces betrokkenen in Nederland absoluut niet bij andere landen achterblijft.

DE WERELDOORLOG

A. **DUITSCHLAND — Koebanbruggenhoofd en Saporosje ontruimd - Luchtaanvallen op Bremen, Hannover, Münster en Schweinfurt; zeer hevige luchtgevechten boven Duitschland - Kolonel Philipp gesneuveld - 114.200 br.t. Anglo-Amerikaansche scheepsruimte door duikbooten vernietigd —**

OOSTELIJK FRONT —

9 Oct. — Uit het hoofdkwartier van den Führer. — In den nacht van 8 op 9 October 1943 verlieten de laatste Duitsche achterhoeden, het Taman-schiereiland en staken ongehinderd door den vijand de straat van Kertsj over. Daardoor heeft de op 13 September begonnen ontruiming van het Koeban-bruggenhoofd na de terugvoering van alle troepen en voorraden naar de Krim haar einde gevonden.

10 Oct. — Bij Melitopol en ten Noorden van deze stad heeft de vijand na aanvoering van nieuwe strijdkrachten zijn aanvallen hervat.

11 Oct. — Tusschen de zee van Azof en Saporosje voerden de Sovjets hun aanvallen op. In de laatste twee dagen werden 285 Sovjet-tanks vernietigd, waarvan het overwegend meerendeel in het gevechtsgebied van Melitopol en Saporosje.

13 Oct. — Aan den mond van de Pripet en ten Zuiden van Gomel heroverden pantsertroepen en grenadiers in krachtige tegenaanvallen verscheiden plaatsen, die op de voorafgaande dagen waren verloren gegaan.

15 Oct. — Het bruggenhoofd van Saporosje werd door de Duitsche troepen en na vernieling van belangrijke installaties, waaronder de stuwdam, ontruimd. Bij den Dnjepr, aan de Pripet-monding en bij de Sosj, leverden eigen aanvalsoperaties verdere successen op. Eenige vijandelijke bruggenhoofden op den Westelijken oever werden opgeruimd, andere verkleind. Ten Westen van Kritsjef en vooral ten Westen van Smolensk mislukten ook gisteren sterke doorbraakpogingen van de Sovjets.

16 Oct. — Bijzonder verbitterde gevechten zijn aan den gang ten Zuidoosten van Krementsjoeg. Ook aan weerskanten van Kief, ten Noordwesten van Tsernigof, ten Zuidwesten van Smolensk en in het gebied van Welikije Loeki ondernam de vijand nieuwe doorbraakpogingen.

LUCHTOORLOG —

9 Oct. — Sterke formaties Amerikaansche vliegers zijn op 8 October overdag de Duitsche Bocht binnengedrongen en vielen Bremen aan. In luchtgevechten en door afweergeschut werden 48 viermotorige bommenwerpers neergeschoten.

In den nacht van 8 op 9 October vielen Britsche bommenwerpers opnieuw Bremen en Hannover aan. Daarbij werd in het bijzonder in de stad Hannover aanmerkelijke schade aangericht. Luchtverdedigingsstrijdkrachten brachten 35 bommenwerpers ten val.

10 Oct. — Naar het D.N.B. van het commando der Duitsche luchtmacht verneemt, hebben formaties vijandelijke bommenwerpers op 9 October in den loop van den dag in den strijd met eskaders Duitsche jagers boven het Oostzeegebied zeer zware verliezen geleden aan materieel en vliegend personeel. De met uiterste verbittering gevoerde luchtgevechten duurden verscheiden uren. Steeds meer Messerschmidt- en Fokke-Wulf-jagers werden in den strijd geworpen. De gevechten werden op groote hoogte geleverd en strekten zich uit van Jutland tot de Danziger bocht. 62 zware viermotorige bommenwerpers werden neergeschoten.

11 Oct. — Amerikaansche bommenwerpers vielen West-Duitschland aan. Vooral in Münster ontstond aanzienlijke schade. De Dom en drie andere kerken werden zwaar beschadigd. Door den Duitschen afweer werd het neerhalen van 51 meest viermotorige bommenwerpers gemeld. Daarmede verloor de vijand bij zijn aanvallen op het Duitsche Rijksgebied in de laatste drie dagen in totaal 208 meest viermotorige bommenwerpers.

12 Oct. — Luitenant-kolonel Hans Philipp, drager van het Eikenloof met de zwaarden bij het Ridderkruis van het IJzeren Kruis, vond in een luchtgevecht den heldendood. Met hem verliest de luchtmacht een der voortreffelijkste jachtvliegers en groepscommandanten, die 206 overwinningen in de lucht heeft behaald. Kapitein Nowotny schoot aan het Oostelijk front vier Sovjet-vliegtuigen neer. Kapitein Nowotny, drager van het eikenloof met de zwaarden, bracht daarmede het aantal luchtoverwinningen op zijn naam op 235. Hij is momenteel de meest succesrijke Duitsche jachtvlieger.

15 Oct. — Sterke Amerikaansche formaties bommenwerpers vielen de stad Schweinfurt aan en veroorzaakten aanzienlijke schade in woon- en zakenwijken. Duitsche eskaders jachtvliegtuigen en jachtkruisers wierpen zich op den vijand en brachten hem in een hevigen luchtslag in samenwerking met de luchtdoelartillerie een zware nederlaag toe. Van ongeveer 250 tot 300 aanvallende bommenwerpers werden 123 omlaaggehaald.

De zware Amerikaansche verliezen worden, zoo wordt van Duitsche zijde gemeld, ten deele geweten aan de onervarenheid van onvoldoend opgeleide bemanningen, echter in hoofdzaak aan de versterkte afweer, welke o.a. van een nieuw soort munitie gebruik zou maken.

ZUIDELIJK FRONT —

10 Oct. — In Zuid-Italië viel de vijand in enkele sectoren van de Zuidelijke Apennijnen tevergeefs aan. Aan het overige front heerschte slechts wederzijdsche activiteit van artillerie en stormtroepen. Bij de zuivering van het schiereiland Istrië verloren de vijandelijke benden tot dusver meer dan 4000 dooden, 6850 gevangenen. 32 stukken geschut, meer dan 2000 handvuurwapens en meer dan 100 auto's.

15 Oct. — In Zuid-Italië zijn de Britsch-Amerikaansche troepen in den middag van 14 October met superieure infanterie- en pantserstrijdkrachten tot den verwachten aanval op onze vooruitgeschoven stellingen aan den Volturno aan weerszijden van Capua overgegaan. Zware en verbitterde gevechten zijn nog aan den gang.

16 Oct. — Van het front in de Zuidelijke Apennijnen en in Noord-Apulië worden geen noemenswaardige gevechtshandelingen gemeld.

ZEEOORLOG —

11 Oct. — Duitsche duikbooten brachten in de Kara-zee, ten Oosten van Nova-Zembla, in het Noorden van den Atlantischen Oceaan en in de Middellandsche Zee, acht schepen van totaal 40.200 B.R.T. tot zinken en beschadigden twee andere schepen door torpedotreffers zwaar. Van de beschermingsvaartuigen vernietigden zij drie torpedojagers en een bewakingsvaartuig.

15 Oct. — In zware gevechten tegen Britsch-Amerikaansche konvooien hebben duikbooten 11 schepen met een gezamenlijken inhoud van 74.000 B.R.T. en 2 torpedojagers tot zinken gebracht. Twee andere schepen en een torpedojager werden door torpedotreffers zwaar beschadigd.

(Vor. ber. Krijgsverr. 5694 A)

B. **JAPAN — Geallieerde duikbootverliezen —**

12 Oct. — Naar het Japansche hoofdkwartier meldt, hebben strijdkrachten van marine en luchtmacht in September zes vijandelijke duikbooten tot zinken gebracht. Volgens de „Tokio Nitsji Nitsji" zijn sedert het begin van den oorlog in Oost-Azië 150 vijandelijke duikbooten vernietigd.

Zeegevecht bij Vella Lavella —

13 Oct. — In den nacht van 5 op 6 October bond een flottielje Japansche torpedojagers den strijd aan met drie vijandelijke kruisers en drie torpedojagers in de wateren ten Westen van Vella Lavella. Een kruiser en drie torpedojagers werden hierbij tot zinken gebracht.

Japansche terugtocht op Koelambangra en Vella Lavella —

De Japansche garnizoenen op Koelambangra en Vella Lavella zijn er in geslaagd hun stellingen over te brengen naar de achterwaartsche bases, na den vijand zware schade te hebben berokkend.

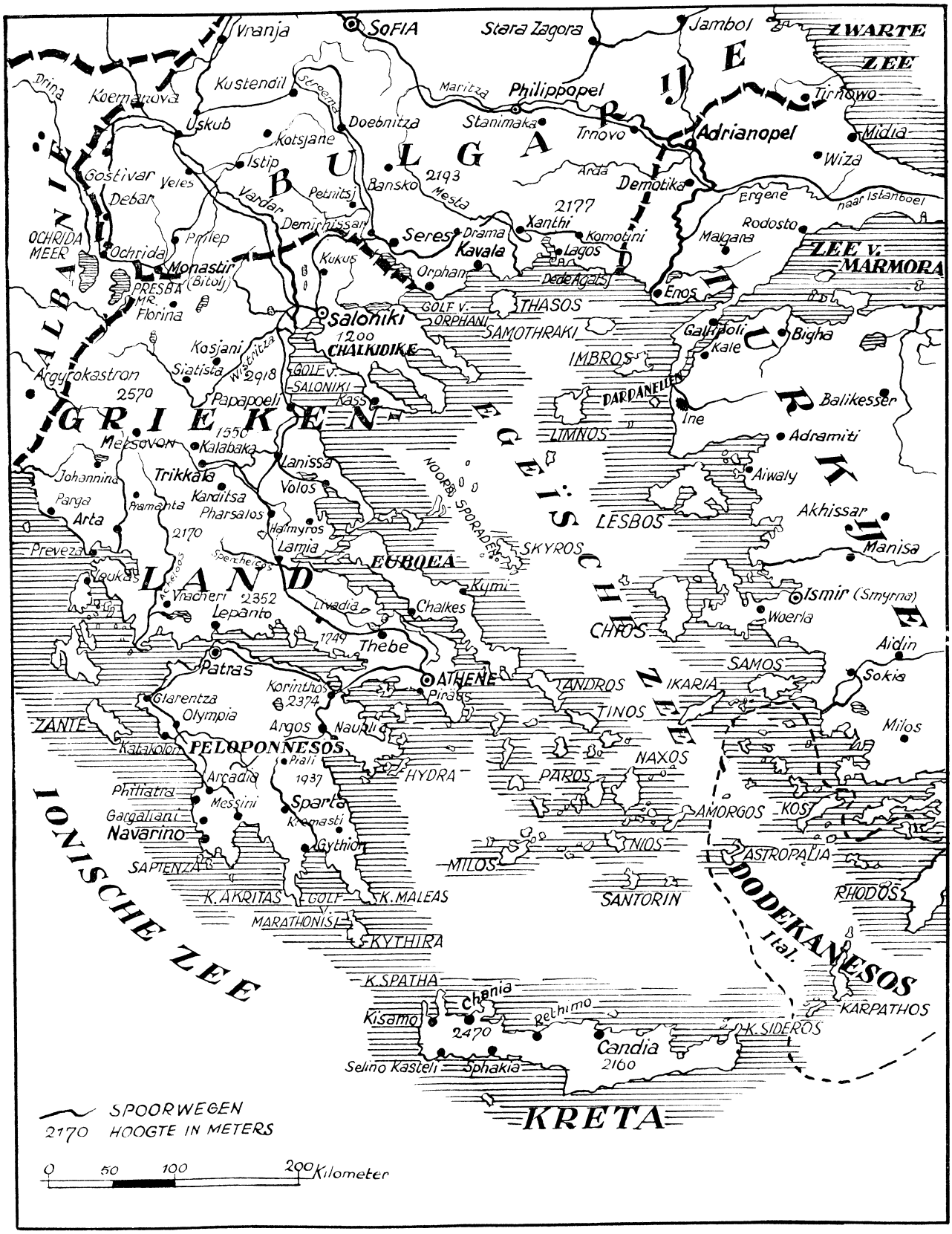
12.000 Britsch-Indische soldaten overgeloopen —

14 Oct. — 12.000 soldaten van het Br.-Indische leger, waarvan 8000 volledig bewapend, zijn volgens berichten uit Rangoon, in de laatste dagen aan de Birmaansch-Indische grens naar het Indische vrijheidsleger overgeloopen. Als motief voor het overloopen wordt algemeen de hongersnood en de steeds sterker wordende anti-Britsche beweging in Indië aangenomen.

Geallieerde luchtaanval op Rabaul —

16 Oct. — Japansche marinevliegtuigen en eenheden van leger en vloot te Rabaul hebben met succes in den ochtend van 12 October een poging verijdeld van een formatie van ongeveer 200 vijandelijke vliegtuigen, die Rabaul wilden aanvallen. Aan de formatie werden zware verliezen toegebracht.

(Vor. ber. Krijgsverr. 5694 B)

(Eigen teekening K.H.A.)

GRIEKENLAND

A. NEDERLAND — Bevolking 1ste halfjaar 1943 —

Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft de voorloopige cijfers gepubliceerd betreffende geboorten, huwelijken en sterfgevallen in de eerste 6 maanden van 1943. De N. R. Crt. ontleende aan deze publicatie enkele hoofdcijfers, waaraan het blad de overeenkomstige voor de laatste vijf jaren, en enkele verhoudingscijfers toevoegde.

In de eerste plaats volgen hier de cijfers betreffende geboorten, huwelijken en sterfgevallen, berekend per 1000 inwoners per jaar.

Jan. t/m Juni	Levendgeborenen	Huwelijken	Sterfgevallen
1938	21.3	7.9	9.2
1939	21.1	8.5	9.5
1940	21.1	7.9	11.6
1941	21.2	7.4	12.0
1942	21.2	9.2	10.6
1943	22.6	8.2	10.3

De algemeene nataliteit is dus weer eenigermate gestegen. Het gemiddelde voor de jaren 1936—40 dat 20.9 bedroeg, was ruim 1/10 lager dan in 1943. De toeneming betrof de eerstgeborenen zoowel als de latergeborenen; het verhoudingscijfer der eersten was in 1943 7,0 per 1000 zielen, tegen 6,6 in het eerste halfjaar van 1942 en gemiddeld 6.3 in de overeenkomstige periode van 1936—40. Zij kan dus niet zonder meer als gevolg van de in 1942 sterk gestegen huwelijksfrequentie worden aangemerkt. De nuptialiteit begint weer het peil van de jaren vóór den oorlog te naderen, dat voor het eerste halfjaar van 1936—40 8,0 bedroeg. De stijging in 1939 zal wel samenhangen met den dreigenden toestand waarin ons land zich bevond. De moeilijkheden inzake de woning-voorziening zullen de nuptialiteit waarschijnlijk temperen. Wat de sterfte betreft, is het verblijdend te kunnen vaststellen, dat het algemeene sterftecijfer, ofschoon hooger dan in de laatste vredesjaren, vergeleken bij verleden jaar gedaald is. Voor 1936—40 was het in het eerste halfjaar 9,9 per 1000 zielen. Het hooge cijfer voor 1941 was een gevolg van de influenza-epidemie, die ons in het eerste halfjaar 4063 dooden kostte, tegen 720 in 1942 en 526 in het loopende jaar. De sterfgevallen wegens oorlogshandelingen zijn in de totaalcijfers begrepen; zij bedroegen voor militairen en burgers samen in het eerste halfjaar van 1940 5186, van 1941 508, van 1942 300 en van 1943 1000, dus aanzienlijk hooger dan verleden jaar.

De algemeene sterftecijfers ietwat nader ontledend laten wij hier eerst die betreffende de zuigeling-sterfgevallen en die der doodgeborenen (welke laatste niet in de cijfers der algemeene mortaliteit begrepen zijn) volgen. Met betrekking tot de nataliteit teekenen wij nog aan, dat het cijfer der onwettig geborenen per 1000 geborenen in totaal 17,1 was tegen 18,3 in het eerste halfjaar van 1942 en 14.6 gemiddeld voor 1936—40.

Eerste halfjaar	Gestorven in het eerste levensjaar per 1000 geborenen	Doodgeborenen per 1000 geborenen
1938	41.3	25.0
1939	36.5	24.8
1940	48.0	26.1
1941	52.0	22.8
1942	44.8	20.1
1943	41.0	18.7

De loop der cijfers zoowel betreffende de zuigelingsterfte als de mortaliteit mag dus bevredigend heeten; beide cijfers zijn voor 1943 belangrijk lager dan het gemiddelde voor 1936—40, dat o.s. 43.3 en 25.2 bedroeg. Vooral voor de doodgeborenen is er een sterke daling te constateeren.

Wat ten slotte de sterfte aan de verschillende doodsoorzaken betreft, laten wij voor enkele der voornaamste daaronder, waaronder 29.355 personen op een totaal van 46.573 sterfgevallen in het eerste halfjaar van 1943 overleden, hier de voorloopige cijfers per 1000 zielen per jaar volgen. Voor deze periode in vergelijking met de overeenkomstige cijfers voor de beide voorafgaande jaren.

Doodsoorzaak	Gestorven per 1000 zielen in Jan. t/m Juni 1941	1942	1943
Typhus	0.003	0.01	0.01
Roodvonk	0.01	0.002	0.01
Kinkhoest	0.07	0.02	0.04
Diphtherie	0.02	0.07	0.22
Tuberculose (alle vormen)	0.64	0.64	0.76
Griep	0.45	0.16	0.12
Mazelen	0.03	0.01	0.03
Overige besmettelijke ziekten	0.15	0.17	0.17
Kanker en andere maligne nieuwvormingen	1.42	1.45	1.40
Suikerziekte	0.16	0.15	0.12
Hersenbloeding	0.82	0.80	0.66
Hartgebreken	1.90	1.74	1.55
Longontsteking	0.91	0.75	0.73
Ouderdomsgebreken	0.67	0.63	0.55
Zelfmoord	0.06	0.06	0.09

Uit bovenstaande cijfers blijkt, dat sommige besmettelijke ziekten een aanzienlijke toeneming van sterfgevallen hebben veroorzaakt. Met name geldt dit voor diphtherie en tuberculose. Daarentegen is, zooals wij reeds vermeldden, de sterfte aan griep belangrijk verminderd. Telt men de verhoudingscijfers voor deze doodsoorzaken bij elkaar, dan is daarin een schommelbeweging waar te nemen. Het totaal-cijfer voor 1941 was 1.40, voor 1942 1.08 en voor 1943 1.36. Naarmate de moeilijke toestand, waarin ons volk verkeert, langer duurt, neemt de weerstand tegen infectie natuurlijk af en is stijgende sterfte aan besmettelijke ziekten te verwachten.

Maar het is verheugend dat, zooals uit de totale sterfte hierboven bleek, bij andere doodsoorzaken een zeer aanzienlijke daling in de relatieve sterftecijfers te constateeren valt, die de zooeven bedoelde stijging over-compenseert. Wij noemen suikerziekte, hersenbloeding, hartgebreken, pneumonie, en ten slotte, de ouderdomsgebreken. Summa summarum geven de cijfers, naar het de N.R.Crt. voorkomt, een gunstigen indruk van de in ons volk levende vitale kracht. **(V. b. Bevolking Nederland 5583 A)**

B. LUCHTVAART — Na-oorlogsche mogelijkheden

Op grond van wetenschappelijke onderzoekingen gaf, aldus ontleende Ec. Nieuws aan N.F.A., een ingenieur der United Air Lines als zijn meening te kennen, dat voor het toekomstige luchtverkeer vier vliegtuigtypes noodig zijn: 1. een viermotorige 63½-tons passagiersvliegtuig, dat 100 personen kan vervoeren, een snelheid heeft van 266 mijl per uur en een actieradius van 2.500 mijl; 2. een viermotorige 40-tons machine met middelmatige actieradius voor het personenvervoer; 3. een tweemotorige 16-tons machine voor het personen- en goederenvervoer, welke aansluiting geeft op de hoofdverkeerslijnen; 4. een tweemotorige 16-tons machine, uitsluitend bestemd voor het vervoer van goederen. Vliegtuigen van de eerste groep zullen worden gebruikt voor een luxe-vliegdienst tusschen New-York en San Francisco. Op dit traject zouden maandelijks 6.000 vluchten worden gemaakt.

Aan een voordracht, door Dr. E. P. Warner gehouden voor de Britsche „Royal Aeronautical Society" werd het volgende ontleend: Welke bijzondere soorten vliegdiensten na den oorlog ingang zullen vinden, zal ten deele door de kosten en ten deele door den smaak van het publiek worden bepaald. Luchtreizigers hebben wenschen, die moeilijk met elkaar zijn te vereenigen. Het luchtvervoer en zijn gebruikers hebben zeer veel te danken aan de betrekkelijk groote efficiency en zuinigheid, welke met kleine vliegtuigen konden worden bereikt. Ong. 80 vooraanstaande Zweedsche ondernemingen op het gebied van den handel, de scheepvaart en de industrie hebben gezamenlijk een maatschappij opgericht voor het intercontinentale luchtverkeer, de „Svensk Interkontinental Lufttrafik AB (Sila)", met een kapitaal van 12 mill. Zw. kr. Met de „AB Aerotransport" werd een overeenkomst aangegaan, waarbij aan laatstgenoemde het binnenlandsche luchtverkeer, alsmede het verkeer met andere Europeesche landen werd overgelaten. Nadere bijzonderheden omtrent de plannen der Sila werden n.a.v. een luchtvaarttentoonstelling te Stockholm bekendgemaakt. Er bestaan plannen voor een dienst op New York, Buenos Aires, Alexandrië, Basra en Tokio, terwijl een onderzoek wordt ingesteld naar de practische uitvoerbaarheid van een sneldienst New York—Moskou via Stockholm.

(V. b. Burgerluchtvaart 5604 B)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Tegelijk met de uitbreiding van het grondgebied van den Kroatischen staat als gevolg van de capitulatie van Badoglio en de daarmee verbonden volledige onafhankelijkheidsverklaring heeft de Poglavnik, dr. Ante Pavelitsj, het staatshoofd van Kroatië, de regeering belangrijk verbreed. Het ambt van ministerpresident, dat hij tot dusverre zelf bekleedde droeg hij over aan den voormaligen staatssecretaris, Nikola Manditsj. De post van minister van Oorlog, die sedert het aftreden van maarschalk Kvaternik vacant was, werd door generaal Friedrich Navratil ingenomen.

Nikola Manditsj werd op 12 Januari 1869 in Dolac bij Travnik in Bosnië geboren. Na het gymnasium in Serajewo doorloopen te hebben, studeerde hij in de rechten in Weenen, waar hij in 1894 promoveerde. Hij vestigde zich als advocaat in Serajewo en begaf zich in de politiek.

MANDITSJ

Evenals destijds Pavelitsj sloot hij zich bij de Kroatische Rechtsche Partij, — ook naar haar leiders Startsjewitsj- of Frankpartij genaamd, — aan. In 1910 werd hij tot afgevaardigde in den Sabor (Landdag) van Serajewo gekozen. Hiervan werd hij eerst vice-president en later president. Tegelijkertijd bekleedde hij ook de functie van plaatsvervangend burgemeester van de stad Serajewo.

In de veelvuldige religieuze tegenstellingen tusschen Muzelmannen en Katholieken, die overigens een sterk nationaal karakter hebben en zich in plaats van het Latijn bij godsdienstoefeningen van de Kroatische volkstaal bedienen, trad hij veelvuldig als bemiddelaar op. In 1914 werd hij door de keizerlijke regeering van Weenen, die destijds Kroatië als kroonkolonie bestuurde, tot plaatsvervanger van den keizerlijken gouverneur benoemd. In 1920 maakte hij deel uit van de constitueerende vergadering van de Skoeptsjina, die na de oprichting van het koninkrijk der Serven, Kroaten en Slovenen de volksvertegenwoordiging moest representeeren. Nadat de Serven in het nieuwe koninkrijk de overhand verkregen hadden en het parlementaire systeem onder tal van binnenlandsche beroeringen en vooral door de op de Balkan welig tierende corruptie, in discrediet geraakt was, zoodat een koninklijke dictatuur zich aankondigde, trad Manditsj in 1923 geheel uit het politieke leven terug, om zich voortaan uitsluitend aan zijn advocatenpraktijk te wijden. In den nieuwen onafhankelijken Kroatischen staat benoemde de Poglavnik hem op 9 Sept. 1941 tot staatssecretaris. **(V. b. Manditsj 5C59 F)**

B. NEDERLAND — N.S.B. - Telegramwisseling tusschen Mussert en Reichsführer ᛋᛋ Himmler —

18 Oct. — De persdienst der N.S.B. deelde mede: Ter gelegenheid van diens 43sten verjaardag op 6 October, zond Mussert den volgenden telegrafischen gelukwensch aan den Reichsführer ᛋᛋ, Heinrich Himmler: „Zeer geachte Reichsführer.

Op dezen dag zullen u ontelbare gelukwenschen bereiken. Bij al deze moge ik ook die der N.S.B. voegen, van dat deel van het Nederlandsche volk, dat begrip heeft voor de groote en zware taak, welke gij op uw schouders hebt te dragen. Ik geloof, dat ik u vandaag geen beteren wensch kan doen toekomen dan dien, dat gij ook in uw nieuwe levensjaar veel tot de vernieuwing der Duitsche wapens moogt bijdragen en dat gij het hooge ideaal der onverbrekelijke lotsgemeenschap van alle vrije Germaansche volkeren mede kunt verwerkelijken. Aanvaardt u van mij de verzekering, dat ik mijnerzijds naar beste weten en geweten ook voor de toekomst in dezen zin met u zal samenwerken. En ontvangt u ook, geachte Reichsführer, mijn hartelijkste gelukwenschen op uw verjaardag. Leve de Führer."

De Reichsführer ᛋᛋ heeft dit telegram als volgt beantwoord: „Zeer geachte Leider,

Over uwe en die der door u geleide N.S.B. ter gelegenheid van mijn verjaardag gezonden gelukwenschen, heb ik mij oprecht verheugd en ik dank u daarvoor. Het verheugt mij ten zeerste u en uw mannen Germanen te weten en te bezitten als kameraden en pioniers van onze onverbrekelijke lotsgemeenschap. In dezen zin groet ik u in oprechte kameraadschap met Germaanschen groet".

(V. b. Mussert 5690 A; Himmler 5G50 A)

Binnenland - Burgerlijke Stand voor Duitschers —

18 Oct. — In het Verordeningenblad no. 26 dd. 16 October werd een verordening houdende bepalingen omtrent den Burgerlijken Stand van Duitschers in Nederland opgenomen.

(V. b. 5411)

Arbeidsfront - Bezoek van den Leider —

18 Oct. — Mussert, de leider der N.S.B. bracht op 11 October, vergezeld van General-Kommissar z. b. V. Ritterbusch en den Obmann van het Deutsche Arbeitsfront, Kretschmar, een bezoek aan het Nederlandsche Arbeidsfront en eenige van zijn instellingen. De Arbeidsfrontleider verwelkomde den Leider en de Duitsche gasten in het gebouw van „De Arbeiderspers". De directeur van deze instelling, H. J. Kerkmeester, leidde het gezelschap rond. Vervolgens begaf het gezelschap zich naar het „Huis van den Arbeid" in de P. C. Hooftstraat, te Amsterdam, om zich tenslotte naar het Vormingsoord „Drakenburg" nabij Hilversum te begeven. Na den gemeenschappelijken maaltijd aldaar sprak Mussert een rede uit, waarin hij er op wees dat het nationaal-socialisme nog geen vaste vormen heeft aangenomen en het nog wel 40 à 50 jaar zal duren voor het zoover is. Slechts door stugge volharding zal het mogelijk zijn, het gestelde doel te bereiken.

(V. b. Mussert 5704 B; Arbeidsfront 5633 A)

Volksgezondheid - Toezicht op publieke vrouwen - bestrijding geslachtsziekten —

18 Oct. — Het Verordeningenblad van 12 October, no. 25, bevat een aanvulling betreffende het toezicht op publieke vrouwen en bepaalt, dat deze, indien zij lijdende zijn aan een geslachtsziekte, verplicht zijn, zich te laten opnemen in een door een geneeskundig inspecteur van de volksgezondheid aan te wijzen ziekenhuis. De kosten der behandeling komen, voor zoover zij daartoe zelf niet in staat zijn, ten laste der gemeente van inwoning.

(V. b. 4842 F)

— Kinderverlamming en diphtherie —

18 Oct. — Blijkens de „St.crt." van 15 October zijn in de week van 3 t/m 9 October aan nieuwe gevallen van besmettelijke ziekten aangegeven voor het geheele land: typhus 28 (vorige week 19), dysenterie 228 (326), roodvonk 606 (630), diphtherie 1530 (1509), kinderverlamming 93 (121), malaria 23 (36). **(V. b. 5636 B)**

Koloniën - Departement van Koloniën naar Zutphen.

18 Oct. — Blijkens een mededeeling in de pers werd het departement van Koloniën van Den Haag naar Zutphen verplaatst. **(V. b. verpl. departementen 5533)**

Handel en Nijverheid - Steunverleening stilgelegde bedrijven —

18 Oct. — Keesings Fin. Archief deelde mede: Inzake de steunverleening aan stilgelegde bedrijven is bepaald, dat in beginsel geen steun zal worden uitgekeerd aan ondernemingen, welke het boekjaar, waarin de werkzaamheden in het bedrijf zijn gestaakt, met een winstsaldo afsluiten. De steun zal ook niet meer kunnen bedragen dan het verliessaldo over dat boekjaar. Voor instandhouding van het bedrijfsapparaat uit eigen voorraad gebruikte materialen kunnen voor den kostprijs voor vergoeding in aanmerking komen. Indien de tegemoetkoming aan de verantwoordelijke leiding een overwegend sociaal karakter krijgt, mogen de kosten van levensonderhoud niet in den steun worden opgenomen. Deze wordt beperkt tot de kosten voor instandhouding van het bedrijfsapparaat. Voor het levensonderhoud kan men dan een beroep doen op de regeling voor kleine zelfstandigen. Inkomsten van ondernemers die geen steun voor levensonderhoud genieten, zullen niet in mindering worden gebracht, zoolang die inkomsten de kosten van noodzakelijk levensonderhoud niet overschrijden. De grondbelasting kan in het steunbedrag worden opgenomen, indien ontheffing of vermindering is geweigerd.

(V. b. Steunverl. bedr. 5657 A; Steunverl. kl. zelfst. 5G40 B)

Verkeer - Spoorwegdiefstallen sterk toegenomen —

20 Oct. — Door de Nederlandsche Spoorwegen werden de volgende indrukwekkende cijfers over het toenemend aantal diefstallen gepubliceerd:

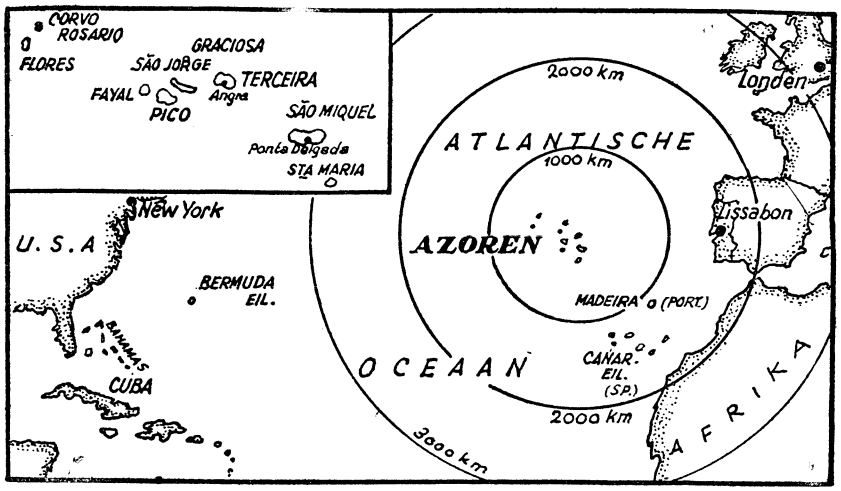
In 1942 werden totaal 4075 spoorwagons door dieven open gebroken en werd daaruit geroofd. Dit soort van diefstallen bedroeg in 1941 nog totaal 1719 stuks. Maart 1942 vermeldde 839 open gebroken wagons. Een andere groep diefstallen betreft de spoorwegloodsen. In 1941 werden hiervan totaal 16.766 stuks gepleegd, 1942 gaf een aantal van 38.401 en de eerste drie maanden van dit jaar telde 13.300 aangiften van dit soort diefstallen. In totaal komt men aan een aantal van ruim zestien duizend spoorwegdiefstallen in de eerste drie maanden van dit jaar en ruim 40.000 in 1942. De Ned. Spoorwegen beschermen zooveel zij kunnen, het corps eigen rechercheurs werd belangrijk uitgebreid en arresteerde 229 dieven in 1942. **(Vor. ber. 5633 A)**

A. PORTUGAL — Engelsche steunpunten op Azoren.

18 Oct. — Churchill heeft op 12 October in het Lagerhuis medegedeeld, dat de Portugeesche regeering zich op Britsch verzoek bereid verklaard heeft, Engeland bepaalde faciliteiten op de Azoren toe te staan, opdat de Britsche koopvaardij op den Atlantischen Oceaan beter beschermd kan worden. De overeenkomsten zijn, naar Churchill zeide, van tijdelijken aard, zoodat alle Britsche strijdkrachten na beëindiging der vijandelijkheden van de Azoren teruggetrokken zullen worden. Groot-Brittannië zal den Portugeezen op de Azoren den noodigen aanvoer van militairen en anderen aard, doen toekomen. De overeenkomst, aldus beweerde Churchill, bevat niets, dat op de een of andere wijze invloed zou kunnen oefenen op den nog steeds bestaanden wensch der Portugeesche regeering, een politiek van neutraliteit op het Europeesche vasteland te handhaven en daardoor een vredeszône op het Iberische schiereiland te vormen.

Het eiland Terceira is den geallieerden ter beschikking gesteld ter bescherming van hun scheepvaart. Een verdere concessie van Portugal is, dat de consulaten van alle landen, behoorende tot het driemogendhedenpact op het eiland, zullen worden opgeheven. De leden van deze gezantschappen en consulaten alsmede de staatsburgers der tot de As behoorende landen, die op de eilanden verblijf houden, zullen moeten vertrekken.

Naar uit Londen wordt gemeld, zijn de eerste Engelsche troepen reeds op de Azoren geland. Er wordt niet medegedeeld tot welke wapens ze behooren of hoe groot het aantal dezer troepen is.

(eigen teekening K. H. A.)

— Portugeesche verklaring —

Naar het D.N.B. uit Lissabon meldt, heeft de Portugeesche regeering op 12 October den tekst gepubliceerd van de verklaring, door de Engelsche regeering, in overleg met de Portugeesche regeering, in het Lagerhuis afgelegd. Ten aanzien van deze verklaring, aldus de officieele mededeeling, meent de Portugeesche regeering er op te moeten wijzen respectievelijk aan deze verklaring te moeten toevoegen in de eerste plaats, dat de regeering er steeds op gewezen heeft, dat, hoewel zij oprecht wenschte de neutraliteit te handhaven, zij deze neutraliteit als aan voorwaarden gebonden beschouwde, met het oog op een eventueel in werking treden van de Engelsch-Portugeesche alliantie, zooals dat het geval zou zijn, wanneer de Britsche regeering met een beroep op de alliantie faciliteiten zou verlangen. In de tweede plaats dat de Portugeesche regeering, die steeds de verplichtingen, voortvloeiende uit het niet-aanvalsverdrag en de aanvullende protocollen met Spanje, is nagekomen, heeft kunnen constateeren, dat in dit opzicht de Portugeesche politiek door de Britsche regeering niet slechts gerespecteerd, maar met sympathie gadegeslagen is.

— Duitsch commentaar —

Het standpunt van de Wilhelmstrasse, ten aanzien van de gebeurtenissen op de Azoren, kan als volgt worden samengevat: De door Churchill als een „overeenkomst" verkondigde maatregel is tot stand gekomen onder den druk van eischen in den vorm van een ultimatum door de Britsche regeering gesteld aan de Portugeesche regeering. De Portugeesche regeering heeft zich met het oog op de afpersingen en dreigementen blijkbaar niet in staat geacht zich tegen dezen druk te verzetten. In dit verband moet herinnerd worden aan de plechtige verklaringen, die Engeland en de Ver. Staten bij de landingsactie in Afrika tegen Portugal en Spanje hebben afgelegd.

— Duitsch en Japansch protest te Lissabon —

18 Oct. — De Rijksregeering heeft op 15 October door haar gezant in Lissabon bij de Portugeesche regeering in een formeele nota zeer scherp er tegen geprotesteerd, dat Portugal heeft toegegeven aan den Engelschen druk tot inruiming van militaire steunpunten op de Azoren en zich daarmede schuldig heeft gemaakt aan een ernstige schending der neutraliteit. Ook de Japansche regeering heeft op 15 Oct. via haar gezant te Lissabon een protest ingediend bij de Portugeesche regeering tegen de bezetting van de Azoren door Engelsche en Amerikaansche troepen.

— De Azoren —

De groep der Azoren is ongeveer 1700 km van het Europeesche vasteland verwijderd en heeft een oppervlakte van 2388 km² en een bevolking van 257.000 zielen, voor het meerendeel Portugeezen. De hoogste berg is de Pico Alto op het eiland Pico, n.l. 2320 meter. De bevloeiing van de eilanden is zeer goed. De bodem is vruchtbaar en de productie bestaat hoofdzakelijk uit zuidvruchten, graan, koffie, suiker en tabak.

Het eiland Terceira, dat thans aan de geallieerden is afgestaan, is op één na het grootste van de Azoren, die uit negen eilanden bestaan. Het grootste militaire vliegveld der Azoren bevindt zich op Terceira; het is den laatsten tijd met grooten spoed uitgebreid. De zetel van den gouverneur is Angra, de grootste stad van het eiland. De haven van Angra is geschikt voor de ontscheping van het zwaarste materiaal. Den laatsten tijd hebben vele geallieerde vliegtuigen „noodlandingen" op Terceira gemaakt.

(V. b. Azoren 5214 C; Engelsche verkl. 5313 A)

B. NEDERLAND — Onderwijs - Betaling collegegelden —

In het Verordeningenblad no. 26 d.d. 16 Oct. verscheen een besluit van den secretaris-generaal van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming inzake de betaling van collegegelden. Krachtens dit besluit kan iemand, die in den loop van een studiejaar tot assistent wordt benoemd, een deel van het gestorte collegegeld terugkrijgen, met terugwerkende kracht van 1 Januari 1943 af.

(V. b. Collegegelden 5633 A)

— Noodexamen op middelbare scholen —

18 Oct. — Het plan bestaat op de middelbare scholen en gymnasia een nood-examen in te stellen voor jongelui uit de hoogste klassen, die tusschen 1 October en 31 December 19 jaar worden. De bedoeling is, zoo meldt de „Haagsche Crt.", dat dit examen nog voor 1 Januari 1944 wordt afgenomen door directeur en leeraar van de scholen. Het diploma, dat wordt verkregen wanneer het noodexamen met gunstig gevolg zal zijn afgelegd, zal dezelfde rechten geven als het normale diploma. Evenals voor het eindexamen 1943 zullen de eischen voor dat van 1944 in verband met de ongunstige tijden worden vereenvoudigd.

Kunst, Kultuur - Rietstapprijs voor heraldische kunst —

18 Oct. — Op 11 October is op het Departement voor Volksvoorlichting en Kunsten voor het eerst de Rietstapprijs voor heraldische kunst uitgereikt door den wnd. secr.gen. van het departement, jhr. mr. S. M. S. de Ranitz. Het departement heeft gemeend op dit gebied voorlichtend te moeten optreden. Daarom werd deze prijsvraag uitgeschreven voor heraldische teekeningen van wapens in vier stijlen: vroeg-gothischen-, laat-gothischen-, renaissance- en modernen stijl. Een eerste prijs was niet toegekend, den tweeden prijs wonnen de heeren Paulus N. van Alff en Karel van den Sigtenhorst, den derden prijs de heeren Edouard N. Grevenstuk, Mathys van den Poel en mr. Adriaan K. Vink.

— Literatuur - Duitsche vertalingen van Nederlandsche boeken —
18 Oct. — Het agentschap Europapress vestigt er de aandacht op, dat van de vele vertaalde boeken welke ook nu nog op de Duitsche boekenmarkt verschijnen een belangrijk deel uit het Nederlandsch wordt vertaald. In het tijdvak 1942/43 werd het grootste deel der vertaalde werken door de Nederlanden geleverd, waarbij weer in het bijzonder de aandacht op Vlaanderen bleef gericht. Na Charles de Coster, Hendrik Conscience, Stijn Streuvels en Felix Timmermans, die met voorliefde in Duitschland gelezen worden, worden verder genoemd: Ernest Claes, wiens De Witte over den Rijn al even populair is als ten onzent, en Cyriel Verschaeve, wien in 1937 niet zonder reden de Rembrandtprijs werd toegekend. Van de Noord- en Zuidnederlandsche auteurs, welke gedurende de laatste maanden in het Duitsch vertaald werden, vermeldt Europapress tot slot: Antoon Coolen, Cor Bruyn, Wies Moens, August van Cauwelaert, Top Naeff, Paul Lebeau, dr. Karel Engelbeen.
(V. b. Ned. Boekenproductie 5608 B)

— Tooneel - Gezelschap Ad. Hooykaas —
18 Oct. — Dank zij de medewerking van het gemeente- en schouwburgbestuur van Utrecht, heeft Ad. Hooykaas, die met zijn „Ghesellen van den Spele" in zomerspelen reeds veel succes oogstte, thans ook gedurende den winter een passende speelgelegenheid gevonden. Onder den naam Utrechtsch tooneelgezelschap „Ghesellen van den Spele" werd zijn gezelschap de vaste bespeler van den Utrechtschen stadsschouwburg. Als openingsstuk werd op 15 October „De klucht van den gehangene" gegeven, waarmede veel succes behaald werd.

A. **NEDERLAND — Economie, Financiën - Betalingsverkeer met Zweden —**
18 Oct. — Het Verordeningenblad van 12 October, no. 25, bevat een verordening van de secretarissen-generaal der departementen voor Handel, Nijverheid en Scheepvaart en voor Financiën over de opheffing der verordening no. 88/1940 over het betalingsverkeer met Zweden (no. 100/1943). Het betalingsverkeer met Zweden wordt gelijktijdig opnieuw geregeld door een in de Nederlandsche staatscrt. verschenen verordening. **(V. b. Handelsverdr. Zweden 5464 A)**

Justitie - Toezicht op Duitsche kinderen —
In het Verordeningenblad van 12 Oct., no. 25, zijn twee nieuwe verordeningen verschenen, die een verdere uitbreiding geven aan de bevoegdheid van de civiele Duitsche jurisdictie: de verordening over de Duitsche jurisdictie in voogdijzaken (no. 97/1943) en de verordening over de openbare jeugdzorg (no. 98/1943). Reeds sinds lang werd de behoefte gevoeld om Duitsche kinderen toe te vertrouwen aan de zorgen van een Duitsch voogdijgerecht. De twee nieuwe verordeningen zijn voor dat doel uitgevaardigd.

— Doodvonnissen wegens communistische actie —
18 Oct. — Officieel werd 16 October bekend gemaakt, dat het door het Duitsche Obergericht op 24 Augustus tegen de communisten Louis Jansen en Jan Dieters uit Amsterdam gevelde doodvonnis, na onderzoek van de kwestie der gratieverleening werd voltrokken. Jansen en Dieters hadden reeds voor den oorlog hooge posten in de C.P.N. bekleed en hadden ook in de laatste jaren hun agitatie voortgezet en daarbij in belangrijke mate sabotage bedreven. Aan de toelichting van het A.N.P. ontleenen wij, dat Jansen en Dieters werkten overeenkomstig de parolen van de Komintern. In 1934 speelden zij, zooals de beklaagden bekenden, al een belangrijke rol bij het oproer in Amsterdam, dat slechts met behulp van militairen kon worden onderdrukt. In de aanwerving van vrijwilligers en het bijeenbrengen van geldmiddelen voor het rood-Spaansche leger had de beklaagde Dieters, als leider van de inzamelingsactie in Nederland een toonaangevend aandeel. In 1940 zetten zij aan tot een staking in de Werkverruimingen te Amsterdam en in Noord-Holland, in 1941 poogden zij een algemeene staking te organiseeren. Overeenkomstig de uit Moskou ontvangen instructies richtten zij een z.g. „moordcentrale" op, waardoor ruim 60 daden van sabotage werden gepleegd. **(V. b. Sabotage 5690)**

— „Volksschädling" gestraft —
19 Oct. — Door het Duitsche Obergericht te Den Haag werd de blikslager Jan van 't Klooster veroordeeld tot vier jaren tuchthuisstraf. Van 't Klooster had Nederlandsche vrouwen, wier mannen door de Duitsche politie waren gearresteerd, voorgespiegeld, dat hij door omkooping der Duitsche politiebeambten in staat zou zijn hun invrijheidstelling te bewerkstelligen. Op grond daarvan gelukte het hem verschillende malen belangrijke bedragen van zijn slachtoffers, die dikwijls in moeilijke financieele omstandigheden verkeerden, los te krijgen. Onder deze omstandigheden constateerde het Obergericht, dat de beklaagde de „Volksschädlingsverordnung" had overtreden en werd hij veroordeeld.

— Opheffing militaire strafkamer Haagsche rechtbank —
18 Oct. — In het Verordeningenblad no. 26 d.d. 16 October verscheen een besluit van den secretaris-generaal van Justitie betreffende de opheffing van de militaire strafkamer van de arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage. De taak dezer strafkamer zal voortaan worden waargenomen door de gewone strafkamers dezer rechtbank.
(V. b. Rechterl. macht 5569)

— Politie - Aanslag op P. van Duyn —
18 Oct. — Te Heemstede werd op 11 October het stoffelijk overschot van den als slachtoffer van een aanslag gevallen politie- en SS-man P. van Duyn ter aarde besteld. Nederlandsche en Duitsche autoriteiten gaven blijk van belangstelling en deelneming; o.a. werd een woord van afscheid gesproken door pol.-pres. P. J. Kooymans.
(V. b. Aanslagen 5691)

— Inlevering radiotoestellen - Verscherping strafbepalingen —
18 Oct. — De Höhere SS- und Polizeiführer maakte 14 October bekend: Aan mijn bekendmaking van 2 October 1943, volgens welke aan de personen, die hun radiotoestel voor zoover dit valt onder den inleveringsplicht, vóór 20 October 1943 inleveren, vrijheid van straf wordt toegezegd, hebben reeds duizenden gevolg gegeven. Er wordt nogmaals nadrukkelijk op gewezen. dat tegen personen, die na 20 October 1943 nog, zonder daartoe gerechtigd te zijn, in het bezit zijn van een radiotoestel, met bijzondere strengheid zal worden opgetreden. Tegen hen kunnen volgens par. 10 van mijn verordening van 13 Mei 1943 betreffende het verbeurdverklaren van radio-ontvangtoestellen gevangenisstraffen en boeten tot een onbeperkten omvang worden uitgesproken. Bovendien kunnen tegen hen maatregelen der Sicherheitspolizei bevolen worden, in het bijzonder ook verbeurdverklaring van hun roerend en onroerend vermogen.
Ik vestig er in het bijzonder de aandacht op, dat ik in ieder geval van niet inlevering of van heimelijk wegwerken van een toestel als eersten strafmaatregel last zal geven tot onmiddellijke verbeurdverklaring van het geheele huisraad, met inbegrip van de meubels, ten gunste van slachtoffers van bombardementen. **(V. b. 5691)**

Landbouw en Veeteelt - Mond- en klauwzeerbestrijding —
18 Oct. — Sedert het begin van Juli van dit jaar is het aantal gevallen van mond- en klauwzeer in Nederland in niet onbelangrijke mate toegenomen. Gelukkig is het lijden ditmaal niet van kwaadaardigen aard en het aantal sterfgevallen zoowel direct tengevolge van de ziekte als door het optreden van secundaire aandoeningen gering, zoodat geen vrees behoeft te worden gekoesterd, dat door het heerschen van het mond- en klauwzeer de voorziening van zuivel en zuivelproductie ernstig in gevaar zal worden gebracht.
Het is in alle landen gebleken, dat een afdoende bestrijding van het mond- en klauwzeer uitsluitend met politiemaatregelen niet mogelijk is. Daarom is naar andere bestrijdingsmiddelen omgezien. Hierbij is, in analogie met de bestrijding van andere besmettelijke ziekten, in de eerste plaats gedacht aan voorbehoedende enting. Geconstateerd mag worden, dat zich hierbij hoopvolle perspectieven hebben geopend. Deze enting is op zeer kleine schaal bij wijze van proef, in Nederland reeds met succes toegepast. Binnenkort zal een instituut worden geopend, waar bedoelde entstof op groote schaal zal kunnen worden bereid.
(V. b. 3508 E)

Visscherij - Vischboekjes voor IJselmeervisschers ingesteld —
18 Oct. — Om de contrôle op den aanvoer van visch, gevangen in het IJselmeer, mogelijk te maken, is een z.g. vischboekje voor de IJselmeervisschers ingevoerd. Bepaald is, dat het IJselmeervisschers slechts dan is toegestaan uit te varen naar, alsmede de visscherij uit te oefenen op of in het IJselmeer, indien zij aan boord bij zich hebben een behoorlijk ingevuld vischboekje, waarin gegevens dienen te worden vermeld betreffende den duur van de visscherij, de hoeveelheid geloste en afgeleverde visch, enz. Ter bestrijding van den clandestienen aanvoer zijn verder bepalingen getroffen, die de IJselmeervisschers verplichten hun geheele vangst aan te voeren, te lossen en af te leveren aan een vischafslag, gevestigd in een der plaatsen rond het IJselmeer.

Weermacht - Landwacht wordt Landstorm - Beeediging Landstorm - Oprichting Land- en stadswachten —

18 Oct. — In aanwezigheid van den Leider van het Nederlandsche volk en den Höheren SS- und Polizeiführer Rauter had op 17 October op de binnenplaats van een Nederlandsche kazerne de beëediging plaats van 600 mannen van den Nederlandschen Landstorm. Mussert sprak een rede uit waarin hij wees op de belangrijkheid van dien dag. Hij wees er op, dat Nederland in het conflict niet neutraal kan zijn, omdat iedere vorm van neutraliteit ten koste der natie zou gaan. „In het Germaansche Europa", zoo zeide hij, „moeten wij hand aan hand gaan en wij zullen de kern van dit Germaansche Europa vormen." Sprekende over de weerbaarheid van dit Germaansche Europa zeide de Leider, dat ook Nederland daarin een aandeel zou hebben en dat de 600 man, die thans voor hem stonden er eens 600.000 zouden worden. Tenslotte kondigde Mussert aan, dat hij in overeenstemming met den Rijkscommissaris en den Höheren SS- und Polizeiführer had bepaald, dat de Landmacht in den toekomst Landstorm zou heeten. Daarop las hij de eedsformule voor.

Na de beëediging voerde SS-Obergruppenführer Rauter het woord. Deze sprak over de vele aanslagen, welke in ons land plaats hebben. Nu de vele waarschuwingen niet helpen, dienen andere maatregelen te worden genomen. De Nederlandsche nationaal-socialisten zullen thans den weg der zelfbescherming bewandelen, waartoe de Stads- en landwachten zullen dienen. Deze zullen met geweren worden bewapend en de leden zullen de bevoegdheid krijgen om ieder aan te houden voor legitimatie of onderzoek op wapenen. Zij zullen den strijd tegen de terroristen aanbinden onder commando van den leider der W. A., Zondervan en den voorman der Germaansche SS, Feldmeyer,

In het Verordeningenblad van 16 October verscheen een verordening van den Rijkscommissaris betreffende den „Landstorm Nederland". Deze bepaalt, dat de opgerichte „Landwacht Nederland" met onmiddellijken ingang den naam draagt van „Landstorm Nederland". Rechts- en bestuursvoorschriften, alsmede rechten en plichten der leden worden door deze naamsverandering niet aangetast.

(V. b. Mussert 5704 B; Rauter 5691 A; Landwacht 5617 A)

A. **KROATIE — Nieuwe regeering gevormd —**

18 Oct. — Op 11 October berichtte het D.N.B., dat de regeering van Kroatië besloten had de portefeuilles ter beschikking te stellen, opdat de Poglavnik een nieuwe regeering kan vormen. Op voorstel van dr. Manditsj heeft de Poglavnik daarop de ministers van hun functie ontheven en een nieuwe regeering benoemd.

Minister-president is dr. Nikola Manditsj, plaatsvervangend minister-president dr. Dzafer Kulenowitsj, minister van Buitenlandsche Zaken dr. Mile Budak, minister van Binnenlandsche Zaken dr. Mladen Lorkowitsj, minister van Financiën dr. Dragutin Toth, minister van Handel dr. Josip Cabas, minister van Oorlog generaal Friedrich Navratil.

(V. b. Kabinet 5659 F)

B. **DUITSCHLAND — Führergeschenk aan verlofgangers —**

18 Oct. — Als dank van den Führer voor hun optreden, ontvangen vanaf 15 October 1943 de leden van alle weermachtonderdeelen en de Waffen-SS, alsmede de leden van de verschillende organisaties, die in het kader van de weermacht aan het geheele Oostelijke front zijn opgesteld, uit Italië, Griekenland, Servië, Kroatië en Noorwegen, alsmede alle in den strijd geworpen duikbootbemanningen en het in den strijd geworpen vliegende personeel van de luchtmacht, die als gewonden, zieken of als verlofgangers in het vaderland komen en op hun papieren het hiertoe recht gevende stempel bezitten, weer een „Führergeschenk" in den vorm van een levensmiddelenpakket of een dienovereenkomstige extra-levensmiddelenkaart met een bedrag in geld.

— Film - Heinrich George 50 jaar —

18 Oct. — De bekende Duitsche tooneel- en filmspeler Heinrich George werd 11 October 50 jaar. Heinrich George werd te Stettin geboren als zoon van een ambtenaar. Zijn tooneelopleiding kreeg hij bij Bernhard Majewski in Stettin en zijn carrière als acteur begon hij in het Stadttheater te Kolberg. Gedurende den wereldoorlog voerde zijn weg hem door alle groote Duitsche steden en internationaal verwierf George zich groote bekendheid door zijn vele tournée's in verschillende Europeesche steden. Hij was ook steeds een der voornaamste medewerkers aan de „Heidelberger Festspiele". Tegenwoordig is Heinrich George „Staatsschauspieler" en intendant van het Berlijnsche Schillertheater. George's filmloopbaan begon al tijdens de zwijgende film en de reeks van zijn successen is onafzienbaar.

— Maarschalk Graziani door den Führer ontvangen.

18 Oct. — Op 13 October deelde het hoofdkwartier van den Führer mede: De Italiaansche minister van Oorlog heeft voor besprekingen in het hoofdkwartier van den Führer vertoefd. **(V. b. Graziani 5689 A; Hitler 5698 B)**

C. **ENGELAND — Staking van Nederlandsche zeelieden —**

18 Oct. — In de „Daily Telegraph" is, volgens S.P.T., het bericht gepubliceerd, dat alle bemanningen der in Groot-Brittannië liggende Nederlandsche schepen sedert eenige dagen staken. De bemanningen weigeren uit te varen. Deze Nederlandsche schepen zijn in de haven Fleetwood geconcentreerd. **(V. b. Stakingen 5693 D)**

— Uitlevering Italiaansche oorlogsmisdadigers verlangd —

18 Oct. — Een liberaal Lagerhuislid heeft de uitlevering geëischt van de aan den kant van Badoglio staande generaals Ambrosio en Roatta als „oorlogsmisdadigers". De minister van Staat, Law, heeft hierop geantwoord, er van op de hoogte te zijn, dat men beschuldigingen tegen Ambrosio en Roatta heeft geuit. Deze beschuldigingen worden thans onderzocht en indien zij gemotiveerd zijn, zal men „tot de dienovereenkomstige maatregelen overgaan".

D. **FRANKRIJK — Maatregelen tegen de Joden —**

18 Oct. — „Oeuvre" publiceert een interview met de commissaris voor joodsche problemen. De jodenregeling moet naar zijn meening over volgende etappes loopen: 1. politieke denaturalisatie der joden als Fransche staatsburgers; 2. economische uitschakeling der joden, welke kan gaan tot inbeslagneming van de joodsche eigendommen; 3. raspolitieke zuivering door verbod van huwelijken tusschen joden en niet-joden; 4. sociale isoleering der joden door Davidster en door uitsluiting van de algemeene scholen. Tot dusver zijn ruim 15.000 joodsche firma's en zaken geliquideerd en aan Ariërs verkocht. **(V. b. Joden 5424 H)**

E. **BULGARIJE — Kabinet - Mutatie bij Buitenlandsche Zaken —**

18 Oct. — De Bulgaarsche minister Sawa Kirof heeft zich, zooals in een officieel communiqué wordt medegedeeld, wegens ernstige ziekte gedwongen gezien zijn ambt neer te leggen. De regenten hebben deze ambtsneerlegging aanvaard en Kirof met ingang van 14 October van zijn post ontheven. Tot nieuwen minister van Buitenlandsche Zaken benoemden zij Dimiter Sjisjmanof, die tot dusver de functie vervulde van secretaris-generaal in Kirof's ministerie. **(V. b. Kabinet 5677 C)**

F. **BELGIE — Tienjarig bestaan Vlaamsch Nationaal Verbond — Gelukwensch van Mussert —**

18 Oct. — Ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van het Vlaamsch Nationaal Verbond zond de Leider op 14 October een telegram aan dr. H. J. Elias, Leider van het V.N.V., waarin hij zijn gelukwenschen uit naam der N.S.B. uitsprak. **(V. b. V. N. V. 5397 A; Mussert 5707)**

G. **SOVJET-UNIE — Terugtocht uit Turkestan —**

18 Oct. — Het D.N.B. berichtte uit Sjanghai: Sovjet-Rusland heeft zich uit Centraal-Azië teruggetrokken en zijn machtspositie in Chineesch-Turkestan aan China afgestaan, zoo meldt volgens den correspondent der „New York Times" een bericht uit Tsjoengking. Te Washington verneemt men uit Tsjoengking, aldus een bericht aan Stockholms Tidningen uit New York, dat de Sovjets op het oogenblik de provincie Sinkiang (Oost-Turkestan) verlaten en ook de door hen gebouwde industrieele installaties, werkplaatsen voor de constructie van vliegtuigen en petroleumraffinaderijen demonteeren en wegvoeren.

H. **ITALIE (Koninkrijk) — Oorlogsverklaring aan Duitschland —**

18 Oct. — Op 13 Oct., zoo bericht D. B. uit Berlijn, heeft de Italiaansche gezant te Madrid namens koning Victor Emanuel III en maarschalk Badoglio aan den Duitschen gezant een nota overhandigd, waarin de Duitsche regeering werd medegedeeld, dat de Italiaansche regeering zich van den 13den October 's middags vier uur af als in staat van oorlog met het Duitsche Rijk beschouwt.

Interinf meldt hieromtrent: Een afgezant van Badoglio heeft de oorlogsverklaring aan den Duitschen ambassadeur te Madrid willen overhandigen, doch de ambassadeur Dieckhoff, heeft den afgezant met oorlogsverklaring en al de deur gewezen.

Duitsche commentaar

In politieke kringen te Berlijn wordt deze nota als waardeloos beschouwd en is zij hoogstens als document humain sensationeel. Van het feit zelf kan alleen maar worden gezegd, dat het te Berlijn reeds veel eerder was verwacht en wel onmiddellijk nadat Duitschland een aanvang had gemaakt met de maatregelen, waarmee het de publicatie van Italië's capitulatie beantwoordde.

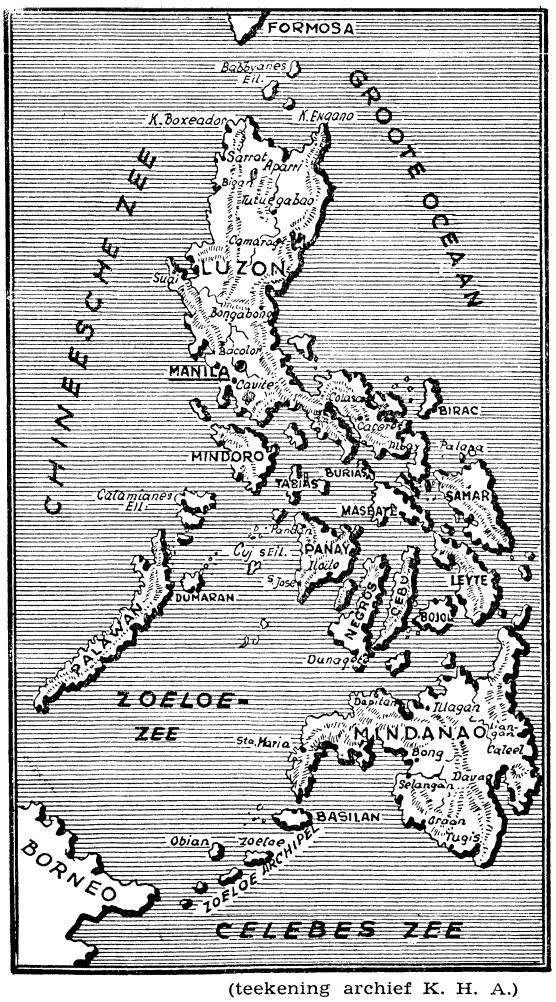
De positie van Victor Emanuel

18 Oct. — Naar de Engelsche nieuwsdienst meldt, heeft de minister van Staat, Law, 12 October in het Lagerhuis het volgende bekendgemaakt: „Het is volkomen ontoelaatbaar, dat de koning van Italië de titels voert van „keizer van Ethiopië" en „koning van Albanië", die vervat zijn in een door hem op 23 September uitgegeven decreet. Deze beide titels zijn daarin geplaatst „door een vergissing van ondergeschikte Italiaansche ambtenaren". De regeering-Badoglio heeft toegezegd, dat de koning voortaan slechts genoemd zal worden koning van Italië."

(V. b. Kon. Victor Emanuel 5664)

A. PHILIPPIJNEN — Onafhankelijk - Dr. Laurel president —

18 Oct. — De onafhankelijkheid der Philippijnen is afgekondigd door dr. José Laurel, den voorzitter der commissie van voorbereiding voor de onafhankelijkheid.

(teekening archief K. H. A.)

In tegenwoordigheid van een groote menschenmenigte geschiedde de plechtigheid in het Lunetapark te Manilla onder leiding van Jorge Vargas, den voorzitter der uitvoerende commissie van de Philippijnen. De proclamatie der onafhankelijkheid werd voorgelezen door Laurel, die de stichting der Philippijnsche Republiek afkondigde. Hij gaf een schildering van den door het Philippijnsche volk gevoerden strijd om de onafhankelijkheid en stelde de wereld er van in kennis, dat de Philippijnen thans een vrijen en onafhankelijken staat vormen. Aan het slot van de plechtigheid werd dr. Laurel geïnstalleerd als eerste president van de Philippijnsche Republiek. Met ingang van 14 Oct. is een eind gekomen aan het Japansche militaire bestuur op de Philippijnen. Een desbetreffende proclamatie is afgekondigd door luitenant-generaal Koeroda, tot dusver opperbevelhebber van de Japansche strijdkrachten op de Philippijnen.

De Japansche regeering heeft den specialen ambassadeur voor de Philippijnen, Moerata, tot haar eersten ambassadeur bij de Philippijnsche Republiek benoemd.

Verdrag met Japan —

Na de onafhankelijkheidsverklaring heeft Japan op 14 Oct. terstond de regeering te Manilla erkend. Tevens is volgens een mededeeling van het bureau van voorlichting te Tokio een verdrag van bondgenootschap onderteekend tusschen Japan en de Philippijnen en wel door den Japanschen ambassadeur Moerata en den minister zonder portefeuille en gevolmachtigde der Philippijnsche Republiek, Claro Recto. Het verdrag behelst de volgende punten.

1. Beide landen zullen verbonden zijn door blijvende betrekkingen van goede nabuurschap en door vriendschap op grondslag van wederzijdsch respect voor de souvereiniteit en het rechtsgebied. 2. Beide landen zullen nauw samenwerken in aangelegenheden van politieken, economischen en militairen aard voor de succesvolle voortzetting van den Groot-Oostaziatischen oorlog. 3. Beide landen zullen nauw samenwerken voor de stichting van een grooter Oost-Azië. 4. Bijzonderheden der uitvoering van dit verdrag zullen besproken worden door de bevoegde autoriteiten der beide landen. 5. Het verdrag treedt in werking op den dag, waarop het door de beide partijen is geratificeerd. 6. Het verdrag zal zoo spoedig mogelijk geratificeerd en de desbetreffende bescheiden zoo spoedig mogelijk te Manilla uitgewisseld worden.

Voorts zijn aan het verdrag de volgende uitvoerende bepalingen toegevoegd: Het hoofdbeginsel der nauwe militaire samenwerking voor de succesvolle voortzetting van den Groot-Oost-Aziatischen oorlog zal zijn, dat de Philippijnen Japan elke ondersteuning ten deel laten vallen voor de onderneming van militaire operaties en dat voorts Japan en de Philippijnen nauw zullen samenwerken om het grondgebied en de onafhankelijkheid van de Philippijnen te verdedigen. **(V. b. Samenwerking m. Japan 4996 D)**

Onafhankelijkheid door Duitschland erkend —

19 Oct. — Von Ribbentrop, de Rijksminister van Buitenlandsche Zaken, heeft aan president Laurel, in antwoord op de officieele mededeeling, dat de Philippijnen een onafhankelijke republiek gevormd hebben, in een telegram de erkenning van de republiek der Philippijnen door de Rijksregeering medegedeeld.

B. DUITSCHLAND — Handel en Nijverheid - Ruilhandel in gebruikte goederen —

18 Oct. — De „Berliner Börsen-Zeitung" wees er in een beschouwing op, dat in Duitschland de belangstelling voor gebruikte goederen sterk is toegenomen. Er heeft zich een ruilhandel ontwikkeld, welke ten deele door gemeentelijke instanties wordt geleid, ten deele ook op particulier initiatief berust. In Berlijn bestaat thans het plan, ongeveer 30 detailbedrijven van uiteenloopende branches als ruilcentrales in te schakelen, waarbij de soorten goederen, die in elk dier bedrijven kunnen worden geruild, beperkt en vastomlijnd zijn. Met de practische toepassing zal binnenkort een begin worden gemaakt.

(V. b. Ruilwarenhuis 5573 E)

C. NOORWEGEN — Herziening wetgeving —

22 Oct. — De N.R.C. publiceerde het volgende S.P.T.-telegram: Bij decreet van Vidkun Quisling is met ingang van 21 October een verandering aangebracht in de Noorsche militaire wet. Zij is uitgebreid met de bepaling, dat overheidsdienaren, wanneer zij de hun gegeven bevelen weigeren uit te voeren of anderen tot weigering aanzetten, kunnen worden gestraft met opsluiting in de gevangenis voor ten minste zes maanden, in ernstige gevallen met levenslang tuchthuis, zelfs met den dood. Dezelfde straffen zijn van toepassing op hen, die staken of anderen tot staking aansporen, of de openbare rust en veiligheid verstoren of in gevaar brengen. Geheel nieuw is de bepaling, dat de uitzonderingstoestand ook in tijden wanneer er geen oorlog of mobilisatie is, kan worden afgekondigd. In een ander artikel wordt met strenge straffen bedreigd degene, die de levensmiddelenverzorging van het volk in gevaar brengt of op eenig andere wijze schaadt. Tenslotte is de bepaling opgeheven, dat degenen, die om gewetensbezwaren weigeren in militairen dienst te gaan, niet kunnen worden gestraft. **(V. b. Quisling 5503 B)**

A. **ARGENTINIE — Kabinet - Ministers afgetreden.**
18 Oct. — De Argentijnsche minister van justitie en onderwijs, kol. Elbio Anayo, de minister van financiën. Santa Marina, en de minister voor openbare werken, vice-admiraal Galindez, hebben ontslag verzocht. Hun verzoek is door president Ramirez aanvaard. **(V. b. Kabinet 5683 B)**

B. **HANDEL EN NIJVERHEID — Industrialisatie der werelddeelen —**
22 Oct. — De industrialiseering is nog van betrekkelijk jongen datum, aldus ontleenen wij aan een artikel in het Alg. H'blad. Nijverheid heeft er welhaast altijd bestaan, doch de industrialiseering, zooals wij die kennen, is toch eerst slechts ongeveer twee eeuwen oud. In de tweede helft van de 18e eeuw zijn de grondslagen gelegd, waarop de nijverheid zich krachtig heeft kunnen ontwikkelen. Inzonderheid geldt dit voor Europa, waarvan uit de industrialisatie met haar conjunctuurgolven en crises zich sprongsgewijs heeft kunnen uitbreiden naar Amerika, de Sowjet-Unie en Azië.
De industrialisatie is zeer ongelijk verdeeld over de wereld, zoodat het overgroote deel der bevolking van de aarde slechts over een zeer klein percentage der totale industrialisatie beschikt.
Het Zweedsche tijdschrift „Svensk Utrikeshandel" heeft de volgende berekening gemaakt van het aandeel der verschillende werelddeelen:

	Bevolking in mill.	In % van totaal	Ind. capacit.
Europa	565	26.6	46
Sowjet-Unie	162	7.6	9
Amerika	271	12.7	45.5
Azië	1125	52.9	7
Australië	11	0.5	1
Afrika	154	7.3	0.5
Totaal wereld	2126	100	100

In verhouding tot de bevolking is Amerika het sterkst geïndustrialiseerd, doch overigens staat de oude wereld aan de spits. Neemt men de West-Europeesche gebieden slechts in aanmerking, dan zou de verhouding nog meer ten gunste van Europa zijn.
Hierbij dient verder te worden aangeteekend, dat het hier cijfers betreft omtrent de positie vóór den oorlog. Het blijkt, dat Amerika en Europa tezamen over ruim 90% der industrie-capaciteit beschikken, zoodat men zonder overdrijving kan zeggen, dat de overige werelddeelen behalve enkele landen nog vrijwel braak liggen wat de industrialisatie aangaat. Laat men b.v. wat Azië betreft, Japan en China buiten beschouwing, dan blijkt het, dat Azië met een bevolking van ongeveer een milliard menschen over niet meer dan 2% der industrieele capaciteit der wereld beschikt. De werelddeelen met een geringe industrieele capaciteit nemen evenwel toch een belangrijke plaats in de wereldeconomie in door hun rijkdom aan grondstoffen. Nu dient men rekening te houden met het allerwegen zich openbarende streven naar industrialisatie, welk streven in de bedoelde grondstoffenlanden reeds in den vorigen wereldoorlog tot uiting kwam en zich sindsdien heeft versterkt.
De thans woedende oorlog heeft daartoe nog in belangrijke mate medegewerkt. In de werelddeelen welke arm aan nijverheid zijn, zijn de voorwaarden overigens gunstig voor de industrieele ontwikkeling. China, Engelsch-Indië en Zuid-Amerika bezitten rijkelijk de twee meest noodige grondstoffen, nl. kolen en ijzererts. Doch dit is niet voldoende; een goede technische uitrusting en ervaren bekwame arbeidskrachten zijn eveneens onontbeerlijk. Verder zijn er groote kapitalen noodig. De jonge industrielanden zullen dus de hulp van de oude moeten inroepen voor werktuigen, arbeidskracht en kapitaal.

Titanium - Productie en verbruik —
20 Oct. — Titanium is, zoo deelt Ec. Nieuws mede, een zeldzaam element, waarvan de winning vóór den oorlog een voortdurende stijging te zien gaf. Het is in hoofdzaak van beteekenis voor de vervaardiging van titaanwit. Titaanwit is in tegenstelling tot loodwit niet vergiftig. De voornaamste mineralen, waaruit titanium wordt gewonnen, zijn ilmeniet en rutiel. In 1937 bedroeg de productie van eerstgenoemd mineraal ca. 225.000 ton, overeenkomende met 100.000 ton titaanwit en andere titaniumverbindingen. Britsch-Indië is het voornaamste productieland. Ook als bijproduct van andere ertsen heeft de winning van titanium vorderingen gemaakt. De wereldproducte van rutiel is nog betrekkelijk gering. Zij bedroeg in 1937 slechts 3.000 ton. De V.S. geven zich sinds jaren veel moeite, hun productie van titanium op te voeren. De Japansche voorziening is door de bezetting van Malakka zeer verbeterd. Ook Europa zal waarschijnlijk geen gebrek hebben aan titaniumhoudende mineralen, daar de Noorsche en Italiaansche reserves ter beschikking staan.

Petroleum - Buitenlandsche belangen Ver. Staten —
Het Amerikaansche Departement of Commerce heeft kort vóór den oorlog, aldus „Econ. Nieuws", gegevens bekend gemaakt betreffende de belangen van het Amerikaansche kapitaal bij buitenlandsche ondernemingen. De Amerikaansche investeeringen in het buitenland bedroegen 6,69 milliard dollar in 1936, tegen 7,53 milliard aan het einde van 1929. Van het bedrag van 6,69 milliard was 1075 mill. belegd in 326 ondernemingen op het gebied van de exploratie, de productie, de raffinage, de verscheping en den verkoop van olie. Het volgende staatje bevat een gedetailleerde opgave van het aantal Amerikaansche oliemaatschappijen, dat in verschillende tijdvakken in het buitenland werd opgericht, alsmede van het totale aantal Amerikaansche oliemaatschappijen in het buitenland in het jaar 1936:

	Totaal	Canada	Lat.-Am.	Europa	Azië, enz.
1900—1913	40	2	20	13	27
1914—1922	108	3	57	29	2
1923—1936	174	18	65	56	18
1936					
Aantal	326	24	117	96	89
Kap. (in mill. $)	1.075	109	452	275	239

Van de 96 Amerikaansche oliemaatschappijen in Europa met een gezamenlijk kapitaal van 275 mill. dollar zijn er 11 met 61 mil. dollar in Engeland gevestigd, voorts 7 met 40 mill. dollar in Frankrijk en 11 met 50 mill. in Duitschland (Oude Rijk).
Omtrent de situatie in de petroleumindustrie in de Ver. Staten zelf, deelde Econ. Nieuws mede: De Ver. Staten beschikken over een pijpleidingnet met een totale lengte van 190.000 km. Er bestaan echter nog weinig directe verbindingen over land tusschen de groote productiecentra in de Zuidelijke en Zuidwestelijke staten en de verbruikscentra in het Noord-Oosten. Voor den oorlog voeren ongeveer 250 tankbooten met gemiddeld 15 reizen per jaar langs de kust en vervoerden ruim 17.000 ton brandstof per reis. Daar als gevolg van oorlogshandelingen vele tankbooten verloren gingen, is men begonnen met den bouw van een olieleiding van Longview via Norris City naar Philadelphia en New York. Voor dit project is ruim 80 millioen dollar uitgetrokken en zal circa 400.000 ton staal noodig zijn. In den zomer 1942 werd aan het laatste deel van Norris City naar New York begonnen, zoodat de geheele leiding in Juni j.l. in bedrijf zou worden genomen. De pijpen hebben een doorsnede van 61 cm en een lengte van 2560 km; dagelijks kunnen 43.000 ton brandstof worden verplaatst met een snelheid van 5 km per uur en met een druk van 63 kg per cm^2. Deze druk maakt het mogelijk verschillende vloeistoffen na elkaar te vervoeren, zonder dat deze door elkaar vloeien. De scheiding wordt door kleurstoffen aangegeven. Na het in dienst stellen van de nieuwe pijpleidingen zullen in totaal 183.000 ton brandstof per dag ter beschikking zijn, waarvan de spoorwegen 90.000 ton verbruiken; vóór den oorlog was het totaal 220.000 ton, zoodat ongeveer 40.000 ton op het civiele gebruik moet worden bezuinigd.
(V. b. Petroleum Ver. Staten 5602 B)

C. **VER. STATEN — Scheepsbouw —**
De vervaardiging van „Liberty"-schepen is stop gezet, aldus bericht Econ. Nieuws. De bouw wordt op schepen der „Ck"-klasse omgeschakeld, welke grootere draagkracht en snelheid bezitten. De huidige scheepsbouw levert maandelijks circa 1.750.000 ton op. Het „Victory"-schip, dat momenteel wordt gebouwd, is ongeveer 5 meter langer en iets breeder dan het Liberty-type. Het heeft een snelheid van 17,5 knoopen. **(V. b. Am. scheepvaart 5636 E)**

D. **MUZIEK — Operamanuscript van Bizet ontdekt -**
18 Oct. — Een Duitsch muziekhistoricus uit Hanau heeft te Parijs een onbekende opera van Bizet ontdekt, waarvan de partituur verborgen onder het stof van vele decennia in een vergeten hoekje lag te sluimeren in de omvangrijke muziekbibliotheek van het Conservatoire. Het werk, „Ivan le Terrible" genaamd, zal in studie genomen worden en na een aantal wijzigingen nog dit jaar onder den naam „Turpijn" worden opgevoerd.

DE WERELDOORLOG

A. **DUITSCHLAND — Sovjet-offensief hervat - Dnjepr-doorbraak afgedamd - Landingspoging op de Krim afgeslagen - Plaatselijke gevechten in Italië - 54.000 brt. geallieerde scheepsruimte vernietigd - Kapitein Nowotny onderscheiden —**

OOSTELIJK FRONT —

18 Oct. — Uit het hoofdkwartier van den Führer. — Het opperbevel der weermacht maakt bekend: Ten Zuidoosten van Krementsjoeg leverden de Duitsche troepen zware afweergevechten tegen aanvallende sterke vijandelijke strijdkrachten.

In den centralen sector van het front hebben de bolsjewisten ten Noordwesten van Tsjernigof en ten Westen van Smolensk hun doorbraakpogingen voortgezet en met vrij sterke strijdkrachten ook ten Zuiden van Welikije Loeki de Duitsche stellingen aangevallen.

19 Oct. — Ten Noorden van de Zee van Azov zijn de vijandelijke aanvallen in hevigheid afgenomen. Aan den middenloop van den Dnjepr doen de bolsjewisten tusschen Dnjepropetrowsk en Krementsjoeg sinds eenige dagen groote moeite om onder concentratie van sterke strijdkrachten door het Duitsche afweerfront heen te breken. Met de in een sector binnengedrongen Sovjet-strijdkrachten zijn hevige gevechten aan den gang. Ten Noorden van Kiew zijn sterke vijandelijke aanvallen in felle gevechten, die verscheidene dagen duurden, opgevangen. In den centralen frontsector werden ten Noordwesten van Tsjernigov, ten Zuiden van Gomel en ten Noordwesten van Smolensk aanvallen der Sovjets overal bloedig afgeslagen. Ten Zuiden van Welikije Loeki heroverden Duitsche troepen in een tegenaanval het vorige dagen verloren gegane terrein.

20 Oct. — Ten Zuid-Oosten van Krementsjoeg duren de zware afweergevechten met onverminderde felheid voort. Tusschen Kiew en Gomel zijn vijandelijke doorbraakaanvallen na verbitterde gevechten afgeslagen.

21 Oct. — In het penetratiegebied ten Zuidoosten van Krementsjoeg hebben de Sovjets tijdelijk slechts plaatselijke aanvallen ondernomen, waarmede zij de bres naar de zijkanten probeerden te verbreeden. Aan het front tusschen Kiew en Tsjernigof zette de vijand zijn sterke doorbraakpogingen voort. Terwijl ten Noorden van Kiew alle aanvallen bloedig mislukten, duren de gevechten ten Noordwesten van Tsjernigof nog voort.

22 Oct. De Sovjets hebben hun aanvallen tot nieuwe frontsectoren uitgebreid. Tusschen de Zee van Azof en Saporosje is de vijand opnieuw tot den aanval overgegaan. Ten Zuidoosten van Krementsjoeg probeerden de Sovjets hun bres aan de zijkanten uit te breiden. In de hevige gevechten werd een doorgebroken vijandelijke pantsergroep in de pan gehakt. Ook in de Dnjepr-bocht ten Zuidoosten van Kiew verliepen vijandelijke aanvallen zonder succes, met uitzondering van een inmiddels afgegrendelde plaatselijke bres. Ten Noorden van Kiew werd door een Duitsche aanvalsactie een belangrijke riviersector bereikt en van den vijand gezuiverd. Een landingspoging van de Sovjets, die met zwakke strijdkrachten aan de Oostkust van de Krim werd ondernomen, mislukte.

Van de rest van het Oostelijke front worden vergeefsche bolsjewistische pogingen gemeld om de Wolkof en de Newa over te steken.

In de gevechten tusschen de zee van Azof en Saporosje werd na een buitengewoon zware worsteling een groot afweersucces behaald. In de bocht van den Dnjepr ten Zuidoosten van Kiew en in het gebied ten Noordwesten van Tsjernigof werden talrijke Sovjet-aanvallen in zware gevechten afgeslagen. In de laatste twee dagen werden 218 Sovjet-tanks stukgeschoten.

OVERZICHT —

De slag bij Krementsjoeg heeft zich uitgebreid tot de grootste krachtsinspanning, welke de Sovjettroepen tot dusver hebben ontplooid. Tusschen Krementsjoeg en Dnjepropetrowsk op den Westelijken oever van den Dnjepr is een gevechtsdriehoek ontstaan, welks basis ongeveer wordt gevormd door de lijn Krementsjoeg—Dnjepropetrowsk en welks top Zuidwestelijk van die lijn ligt. Bolsjewisten zoowel als Duitschers concentreeren op groote schaal nieuwe formaties en nieuw materieel. In Berlijnsche militaire kringen verheelt men niet, dat van den afloop van dezen slag veel afhangt. Het lijkt het doel van het Duitsche commando te zijn, met zoo klein mogelijke offers door uitwijkbewegingen en tegenaanvallen een linie te handhaven, van waaruit de overgang van herfst- naar winterveldtocht het gemakkelijkste kan worden bewerkstelligd. Ook in de andere sectoren zijn de Sovjet-troepen actief. Blijkbaar willen zij den Duitschers verhinderen, troepen vrij te maken voor het gebied van Krementsjoeg.

In het middelpunt van de belangstelling staat de sector ten Zuidoosten van Krementsjoeg, waar van de Duitsche verdediging een schier bovenmenschelijke krachtsinspanning wordt vereischt. Na vijf dagen van uiterst harden strijd is het gelukt, den Sovjet-opmarsch te stuiten.

ZUIDELIJK FRONT —

21 Oct. — Aan het Zuiditaliaansche front zagen de Britten en Amerikanen zich gedwongen hun formaties te hergroepeeren. Derhalve werden slechts plaatselijke, zij het ook deels hevige gevechten geleverd. Op den Duitschen rechtervleugel drongen de Amerikaansche strijdkrachten aan de bocht van de Volturno stroomopwaarts op. Zij leden echter bij Dragoni en ten Oosten hiervan, bij Rocco Romano, bloedige nederlagen en moesten terreinwinsten als gevolg van de energieke tegenaanvallen weer prijsgeven. In den centralen sector naderden strijdkrachten de Duitsche hoofdstellingen. Ten Zuidwesten van Campobasso vielen Britsche troepen driemaal achter elkaar het door troepen heroverde plaatsje Baranello zonder succes aan. Hier, evenals ten Noorden van Campobasso zijn de gevechten nog aan den gang. In den Oostelijken sector blijven de krijgsoperaties beperkt tot wederzijdsch artillerievuur. Duitsche stormtroepen, in het gebied ten Zuidwesten van Termoli, maakten gevangenen en zware wapens buit, terwijl een Britsche aanval langs den kustweg werd afgeslagen.

ZEEOORLOG —

21 Oct. — Duitsche duikbooten hebben in de Middellandsche Zee van den Britsch-Amerikaanschen aanvoer 7 schepen met een gezamenlijken inhoud van 54.000 brt. tot zinken gebracht en een ander schip door torpedotreffers zwaar beschadigd.

LUCHTOORLOG —

18 Oct. — Duitsche vliegtuigen hebben in de Middellandsche Zee voltreffers geplaatst op een kruiser. In den nacht van 17 op 18 October hebben vijandelijke vliegtuigen bommen geworpen in Westelijk en Noordelijk gebied van Duitschland. Het Duitsche luchtwapen heeft afzonderlijke doelen in Zuid-Engeland, vooral in Londen, aangevallen.

20 Oct. — De Führer heeft aan kapitein Nowotny, groepscommandant van een jachteskader, naar aanleiding van zijn 250-ste overwinning in de lucht, als achtsten soldaat van de Duitsche weermacht het eikenloof met zwaarden en brillanten, behoorend bij het ridderkruis van het ijzeren kruis, verleend. Duitsche vliegtuigen hebben in den nacht doelen in Zuid-Engeland, vooral in Londen, aangevallen.

21 Oct. — Britsch-Amerikaansche vliegtuigen hebben een aanval gedaan op Nisj in Zuid-Servië, waarbij zij groote schade aanrichtten, vooral aan particuliere huizen. Het aantal slachtoffers is zeer aanzienlijk. Geallieerde vliegtuigen drongen overdag, alsmede in den nacht, het Rijksgebied binnen en wierpen bommen op eenige plaatsen. Er werd een gering aantal slachtoffers gemaakt en er werd schade aangericht aan gebouwen. Luchtverdedigingsstrijdkrachten haalden 28 toestellen omlaag. Het Duitsche luchtwapen ondernam in den nacht van 20 op 21 October een krachtigen aanval op het havengebied van Hull en bestookte bovendien enkele doelen in het stadsgebied van Londen en aan de kust van Zuid-Engeland.

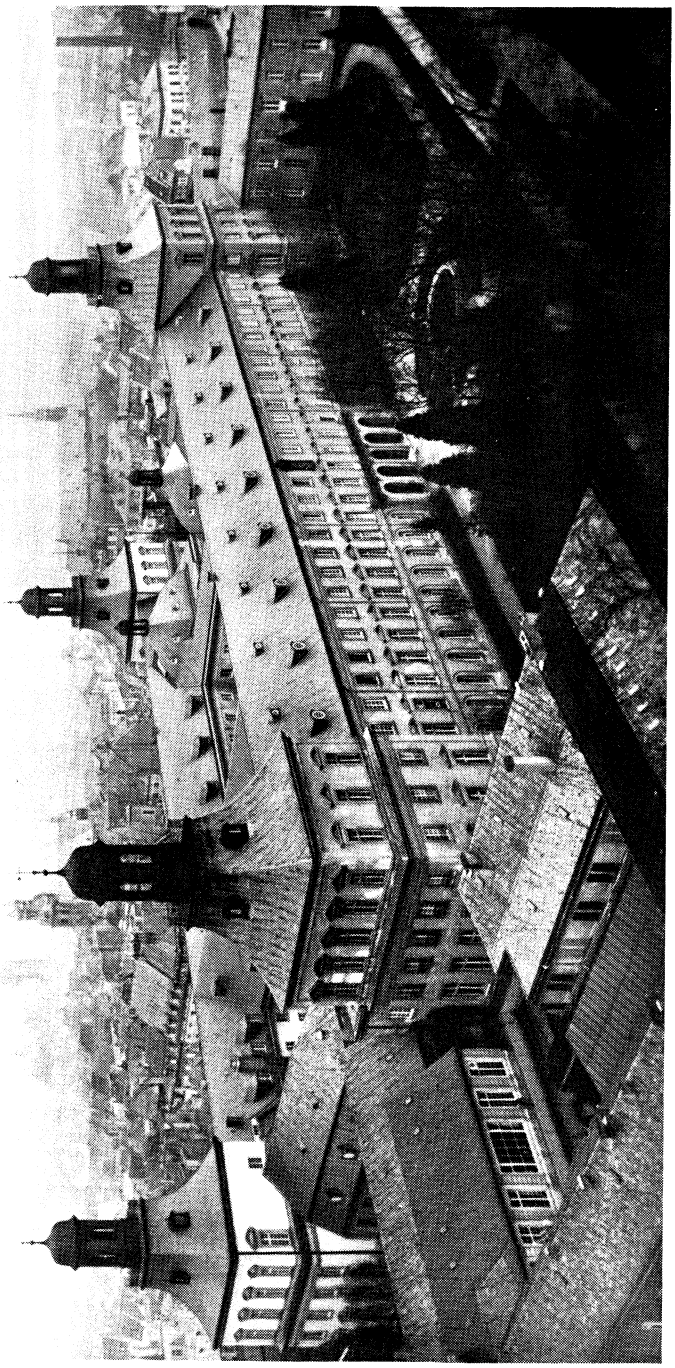
22 Oct. — Ten Westen van Algiers deden Duitsche vliegtuigen een aanval op een vijandelijk konvooi. Verscheiden transportschepen en een bewakingsvaartuig werden getroffen. De vernietiging van een deel van deze schepen kan zeker geacht worden. Duitsche vliegtuigen drongen in den nacht van 21 op 22 Oct. tot Londen door en plaatsten bomtreffers in de als doel aangewezen gebieden.

23 Oct. — Duitsche vliegtuigen bombardeerden Napels en veroorzaken in pakhuizen en opgeslagen voorraden, groote branden en aanzienlijke schade. Britsche bommenwerpers hebben in den nacht van 22 op 23 October een aanval ondernomen op Westduitsch gebied. Vooral in Cassel en Frankfort a. d. Main is schade aangericht. 48 bommenwerpers werden neergeschoten.

(Vorig bericht Krijgsverr. 5702 A)

B. **JAPAN — De strijd in Birma —**

20 Oct. — Het Japansche leger heeft, volgens een bericht van het keizerlijke hoofdkwartier, begin October het offensief geopend tegen een leger van Tsjoengking, dat met de bedoeling Birma te heroveren in Zuidwest-China was geconcentreerd. De Japansche strijdkrachten, die uit de gebieden Tangjoeh en Mjitkjina zijn opgerukt, zetten den opmarsch voort. **(Vorig bericht Krijgsverr. 5702 B.)**

Gebouwen van de universiteit van Bonn, welke op 18 October 1943 125 jaar bestond.

(foto Duitsch Verkeersbureau)

DE WERELDOORLOG IN DATA

RECAPITULATIE VAN 1 JANUARI - 28 FEBRUARI 1941

1 Jan. '41. — Afschaffing van den post van een Engelschen adviseur bij het Ministerie van Financiën te Irak. In Nederland treedt kindertoeslag in werking; Radio-omroepwezen wordt staatszaak en staatstaak. Gymnastiek als verplicht leervak op de Lagere School ingesteld. Loonbelasting ingevoerd. Nieuwe ijkwet van kracht. Engelsche min. van Voeding, Woolton, kondigt in een radiorede verdere beperkingen in Engelsche voedselvoorziening aan. Vredesvoorstel van den V.S.-senator Wheeler. Telegramwisseling tusschen Roosevelt en Koning Victor Emanuel.

2 Jan. — Aankomst afdeelingen van de Duitsche luchtmacht in Italië.

3 Jan. — Bekrachtiging van Roosevelt's herkiezing tot president van de V. S. Grensincident tusschen Peru en Ecuador. Beaudouin treedt uit de Fransche regeering.

4 Jan. — Nieuwe Finsche regeering onder I. W. Rangell.

5 Jan. — Turkije verlengt de dienstplicht tot 1 jaar. Na stormachtige verkiezingen behaalt de regeeringspartij in Argentinië de meerderheid. Diensttijd voor leden der luchtmacht in de Sovjet-Unie wordt van drie op vier jaar gebracht.

6 Jan. — Japan waarschuwt de Ver. Staten, dat zij Stillen Oceaan tot oorlogshaven maken.

7 Jan. — Sovjet-generaals krijgen weer sabels. Oprichting van een Oppersten Raad voor het verdedigingsprogramma in de Vereenigde Staten. Recht van abolitie en gratie in handen van den Rijkscommissaris.

8 Jan. — In Nederland mogen joden niet meer in bioscopen, theaters, café's en openbare inrichtingen komen. Amerikaansche ambassadeur Leahy bij Pétain. Oprichting van den Raad der Hispaniteit, die zich over Spanje en Zuid Amerika uitstrekt, in Madrid.

9 Jan. — Cultuur-overeenkomst tusschen Griekenland en Groot Brittannië. Aankomst van den Amerikaanschen bijzonderen gezant Hopkins in Engeland. Intocht van Thailandsche troepen in Indo-China. Chileensch volksfront ineengestort. Amerikaansche begrooting kost de V.S. 33.267 Dollar per min. Instelling van een auto-bevrachtings commissie in Nederland.

10 Jan. — Duitsch-Russische overeenkomst over de vastlegging der grenzen en de uitwisseling van bevolking. Onderhandelingen tusschen Nederlandsch-Indië en Japan te Tokio en Batavia geopend.

11 Jan. — Met de motiveering „ter verdediging van de V.S." dient Roosevelt bij Congres en Senaat een voorstel ter ondersteuning van Engeland in. Directe kabeldienst Portugal-Amerika geopend.

12 Jan. — Britsch-Amerikaansche overeenkomst over een Amerikaansch steunpunt op het eiland Trinidad.

13 Jan. — Handelsverdrag tusschen Tsjoengking-China en de Sovjet-Unie. Cavallero Italiaansch opperbevelhebber in Albanië. Prijsbeheerschingsbesluit in Nederland afgekondigd; aanmeldingplicht voor joden afgekondigd; staatsambtenaren met lage inkomens krijgen toeslag. Het Sovjetpersagentschap Tass publiceert een verklaring over de aanwezigheid van Duitsche troepen in Bulgarije.

14 Jan. — Het electrisch gemaal in Lemmer begint te draaien. Cordell Hull verdedigt voor de buitenlandsche commissie van het Huis van Afgevaardigden de militaire maatregelen van de V.S. en de steunverleening aan Engeland.

15 Jan. — Gehalte van bier in Nederland met 15% verlaagd. Handelsverkeer tusschen Indo-China en Thailand stopgezet. President Roosevelt roept zes divisies militie onder de wapenen.

16 Jan. — Interview van maarschalk Pétain: Frankrijk zal eerlijk probeeren aan den opbouw van een nieuw Europa mede te werken. Niet-aanvalsverdrag tusschen Bolivia en Chili.

17 Jan. — Britsch-Spaansche overeenkomst betreffende Canadeesche graanleveringen. Malta zwaar gebombardeerd door meer dan 100 vliegtuigen. Instelling van een architectenraad. Boerenfront der N.S.B. en de Friesche afdeeling „Landbouw en maatschappij" vormen agrarisch front. Tusschen Chili en Bolivia wordt een niet-aanvalsverdrag gesloten.

18 Jan. — De Duitsche majoor Döhring in Boekarest vermoord. Verwijdering en vernieling van de Duitsche rijksvlag op het Duitsche Consulaat-Generaal in San Francisco. Overeenkomst tusschen de Vereenigde Staten van Amerika en Groot Brittannië betreffende het steunpunt op St. Lucia. Indische nationalisten eischen Dominion status.

19 Jan. — Nederlandsche staatsleening van ƒ 500 millioen. Accoord tusschen Pétain en Laval.

20 Jan. — Onderhoud tusschen den Führer en den Duce. Onlusten onder de legioensoldaten in Roemenië. Verlenging van de Japansch-Russische visscherij-overeenkomst tot 31 Dec. 1941. De Maastunnel te Rotterdam, gedeelte onder water, gereed.

21 Jan. — Fransch protest tegen het opbrengen van het levensmiddelen-transportschip „Mendoza" door Engeland op 18 Januari. Beroep van de Nanking-regeering op Tsjiang Kai-sjek voor een vrede met Japan. Aanbod tot bemiddeling van de Japansche regeering in het conflict tusschen Frankrijk en Thailand. Bericht over Japan's buitenlandsche politiek van den minister van Buitenlandsche Zaken, Matsoeoka. Mussert in München bij Reichsführer SS Himmler en Dr. Goebbels ontvangen. Ringdijk Noordoostpolder gereed.

22 Jan. — Opheffing van het uitvoerverbod van vliegtuigen naar de Sovjet-Unie door de V.S. De eilanden Morgan en Tucke (Bermuda) aan de Vereenigde Staten verpacht. Amerikaansch congres keurt crediet van 909 millioen dollar voor vlootbewapening goed.

23 Jan. — Wet tot bescherming van de Bulgaarsche natie. Frankrijk neemt het Japansche bemiddelingsaanbod in conflict met Thailand aan.

24 Jan. — „Nationale Raad" in Frankrijk opgericht. Horia Sima van zijn functie als leider van de Roemeensche legionnairsbeweging opgeheven. Thailand neemt Japan's bemiddelingsaanbod aan. Lord Halifax, Britsch gezant, in Washington aangekomen. Jodenwetten in Bulgarije afgekondigd. Haile Selassy in Abessinië teruggekeerd.

25 Jan. — Hongaarsch-Slowaaksche nationaliteiten-overeenkomst. Herstel van orde en rust in Roemenië; oproep van den Condoecator Antonescu tot het Roemeensche volk. Italianen ondernemen luchtaanval op Saloniki. Reorganisatie van de regeering in Zuid-Slavië.

26 Jan. — Matsoeoka verklaart, dat Japan zonder onderdrukking en uitbuiting naar de vorming van een groot Oost-Aziatische ruimte streeft. Britten nemen Tobroek in. Een herderlijk schrijven veroordeelt het Nederlandsch episcopaat liberalisme, socialisme, communisme en nationaalsocialisme. Katholieken mogen geen lid van de N.S.B. zijn.

27 Jan. — Onderhoud van Churchill met Wendel Willky in Londen. Hongaarsch minister van Buitenlandsche Zaken Graaf Csaky gestorven. Heropening der conferentie van de la Plata-Staten. Nieuw Japansch offensief in China. Antonescu vormt in Roemenië een overgangs-kabinet. De Irakse regeering onder leiding van Ali Rasjid Kilan treedt af.

28 Jan. — Benoeming van Nadji Pascha Suwaidi tot min. van Buitenlandsche Zaken van Irak. Staking van de vijandelijkheden tusschen Thailand en Indo-China. Verklaring van Matsoeoka over de voortzetting van de onderhandelingen met Nederlandsch-Indië.

29 Jan. — De Duitsche minister van Justitie Dr. Gürtner gestorven. Koryzis opvolger van den overleden Griekschen minister-president Metaxas. Arrestatie van den Indischen nationalist Bose. Verlenging van den militairen dienstplicht in Zweden.

30 Jan. — Rede van den Führer in „Berliner Sportpalast": Het jaar 1941 zal het historische jaar van een groote reorganisatie in Europa zijn. Reichsführer SS Himmler neemt in Oslo den eed af van de Standarte „Nordland". Wapenstilstand tusschen Thailand en Fransch Indo-China. Tsjiang-kai-sjek beklaagt zich over de geringe hulp der Vereenigde Staten aan Tsjoengking-China.

1 Febr. — Oprichting van „Rassemblement National Populaire" in Parijs. Nieuw Iraksch kabinet onder Taha el Haschimi. In Nederland worden koffie-, thee- en bierrantsoenen in café's belangrijk verlaagd.

2 Febr. — Engeland eischt van Argentinië inwilliging van gelijke rechten voor Britsche schepen. Verwoede gevechten in Oost-Afrika.

3 Febr. — Aankomst van het eerste transport Volksduitschers uit Litauen, in Duitschland. Nederlandsche regeering in Londen weigert medewerking aan nieuwe orde in Oost-Azië. Roosevelt's lasthebber, Kolonel Donovan, in Ankara.

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Van de in- en externe moeilijkheden, die Italië op het oogenblik doormaakt, heeft de jongste Europeesche staat Kroatië in hooge mate geprofiteerd. Niet alleen heeft hij zijn absolute onafhankelijkheid verwezenlijkt, doch tevens heeft hij zich van de knellende banden bevrijd, die Italië, bezorgd om een politieken en militairen concurrent in de Middellandsche zee, ter beteugeling van een eventueele expansie had aangebracht. Behalve de naasting van de aan Italië afgestane gebieden heeft Kroatië ook zijn militaire rechten hersteld. De post van minister van Landsverdediging, die sedert het aftreden van maarschalk Kwaternik niet meer bezet was, is thans overgenomen door generaal Friedrich Navratil, een Kroaat van Duitsche afstamming. Hij werd als zoon van een ambtenaar 19 Juli 1893 in Serajewo geboren, bezocht de Oostenrijksche cadettenschool in Graz en werd in 1912 tot vaandrig benoemd.

NAVRATIL

Als een der eerste Oostenrijksche oorlogsvliegers, — luitenant-piloot en waarnemer —, onderscheidde hij zich herhaaldelijk aan het Russische en Italiaansche front. Hij behaalde het destijds hooge cijfer van tien overwinningen in luchtgevechten. Daar hij zich onverschrokken voor samenwerking met Duitschland verklaarde, werd hij om politieke redenen door de regeering van den Zuidslavischen staat uit den militairen dienst ontslagen. Hij sloot zich aan bij de Kroatische vrijheidsbeweging, waarvoor hij menige belangrijke buitenlandsche opdracht vervulde. Na de oprichting van Kroatië benoemde de Poglavnik hem aanvankelijk tot militair attaché in Boekarest, waar hij zich twee jaren als adviseur bij de opleiding van Roemeensche piloten verdienstelijk maakte. In 1943 benoemde de Poglavnik hem tot generaal van het luchtwapen. De huidige benoeming tot de verantwoordelijke functie van minister van Landsverdediging is een ruime erkenning van de vele diensten, die generaal Navratil zijn vaderland heeft bewezen. Weliswaar telt Kroatië een weermacht, maar deze is eerst sedert kort zelfstandig. Haar taak in deze voor Zuid-Europa en den Balkan bijzonder moeilijke dagen is uitermate zwaar, daar zij niet alleen tegen de nog steeds krachtige partisanen slag te leveren heeft, doch ook een breed kustgebied verdedigen moet. **(V. b. 5707 A)**

---

4 Febr. — Von Bardossy minister van Buitenlandsche Zaken in Hongarije. Eden erkent de troonrechten van Haile Selassie in Abessinië. Willky naar de V.S. terug. Fusie der organisaties van het Nederlandsch spoorwegpersoneel.

5 Febr. — Revolutionnaire actie op Cuba. 6000 personen in Roemenië gearresteerd. Mr. Bakker, Ir. Muller en de Marchand et d'Ansembourgh commissarissen der provincies Noord-Holland, Utrecht en Limburg. Colijn treedt af als hoofdredacteur van de „Standaard". Max Blokzijl opvolger. Minister-president de Geer in Nederland terug. De Rijksmark als munt in Luxemburg ingevoerd. Economische, financiëele en cultureele overeenkomst tusschen Paraguay en Uruguay.

6 Febr. — Britsche troepen nemen Benghasi in. John G. Winant Amerikaansch gezant in Londen. Sluiting van de conferentie van La Plata-Staten met overeenkomsten inzake economische vraagstukken. Ontmoeting te Parijs tusschen Darlan en Laval.

7 Febr. — Opening van de vredesconferentie tusschen Thailand en Indo-China in Tokio. Verklaring van den Japanschen minister van Economische Zaken betreffende de noodzakelijkheid van toetreding der Oostelijke Zuidzeegebieden tot het Groot Oostaziatische blok. Niet-aanvalsverdrag en economische overeenkomst tusschen Chili en Peru. Generaal Wavell in Kenya. Winterhulp Nederland zamelde in drie maanden drie millioen gulden in.

8 Febr. — Malcolm Macdonald hooge commissaris in Canada. Huis van Afgevaardigden in de V.S. aanvaardt met 260 tegen 165 stemmen wet tot hulpverleening aan Engeland. Duitsche wetten in Luxemburg van kracht.

10 Febr. — Admiraal Darlan volgt Flandin als minister van Buitenlandsche Zaken op; benoeming tot Vice-President en opvolger van maarschalk Pétain als Staatschef in geval van verhindering.

10 Febr. — Centraal Auftragsstelle heeft voor 1.3 milliard Rijksmark aan Duitsche opdrachten bij de Nederlandsche industrie geplaatst. Rijkscommissaris begroet drie bataljons van de Grüne Polizei. Japansche opmarsch in Honan.

11 Febr. — Rede van Rijksminister Dr. Goebbels in het Berliner Sportpalast: Het doel van den oorlog moet zijn het verkrijgen van levensruimte voor het Duitsche volk. Britsche troepen aan de grens van Thailand samengetrokken. Britsche gezant verlaat Boekarest.

12 Febr. — Onderhoud van den Spaanschen staatschef generaal Franco met Mussolini in Bordighera. Lagerhuisverklaring van Churchill: oorlogsdoeleinden worden eerst dan bekend gemaakt, wanneer het in het openbaar belang is. 13 Britsche schepen uit een konvooi in den Atlantischen Oceaan tot zinken gebracht. De fakir van Ipi in Britsch-Indië weer op het oorlogspad.

13 Febr. — Ontmoeting tusschen generaal Franco en maarschalk Pétain in Montpellier. Besprekingen tusschen Grootadmiraal Raeder en den Italiaanschen admiraal Riccardi in Meran over gemeenschappelijke oorlogvoering ter zee. Amerikaansche senaat aanvaardt Roosevelt's voorstel tot hulpverleening aan Engeland. W. A.-man Koot in Amsterdam tengevolge van mishandelingen door joden overleden.

14 Febr. — Hitler ontvangt te Salzburg den Zuid-Slavischen Premier Zwetkovitsj en den Minister van Buitenlandsche Zaken Cincar Marcovitsj. Nieuw Japansch gezant in Washington aangekomen.

15 Febr. — Groot Brittannië verklaart Roemenië, met betrekking tot contrabande, tot vijandelijk gebied. Het decreet van 14 Sept. 1940 over de proclamatie van Roemenië tot nat. legionnaire staat, buiten werking gesteld. Numerus clausus voor Joodsche studenten in Nederland. Presidentscrisis in Argentinië. Onder leiding van Prof. Dr. G. A. S. Snijder vindt in Oud-Wassenaar de oprichting van een Nederlandsch-Duitsche cultuurgemeenschap plaats. Duitsche troepen landen in Tripolis.

16 Febr. — Radiorede van den ex-president Hoover over de Britsche verwerping van een plan tot Amerikaansche levensmiddelenondersteuning aan België. Amerikaansche senaat aanvaardt verhooging van schuldenlimiet.

17 Febr. — Bulgaarsch-Turksch vriendschapsverdrag. Heropening van de economische onderhandelingen tusschen Japan en Nederlandsch-Indië. Britsche mijnen gelegd bij Singapore. Hopkins naar Amerika terug. Aanmeldingsplicht voor alle Nederlandsche beroepsofficieren.

18 Febr. — Bulgaarsch-Hongaarsche cultureele overeenkomst in Sofia onderteekend. Japansch memorandum aan Groot-Brittannië over de rol van Japan in de politiek van het Verre Oosten. Vordering van paarden voor de voedselvoorziening in Nederland.

19 Febr. — Torpedeering van een Fransch schip in de Spaansche wateren door een Britsche onderzeeboot. Eerste Duitsche moederschool in Nederland geopend.

20 Febr. — Overhandiging van de geloofsbrieven van den Chileenschen gezant in Madrid; Toespraken: De geest der Hispaniteit is een realiteit. Nieuw Zeeland en V. S. wisselen vertegenwoordigers uit. Voormalige Tsjechische regeeringsleden Osuzky, Hodza, Dr. Toth en Pridavole tot tuchthuisstraffen veroordeeld. 40% salariskorting voor onderwijzers-kloosterlingen in Nederland. Eerste bijeenkomst van het nieuwe Donaucomité.

21 Febr. — Bespreking van Eden en Dill in Cairo met generaal Catroux. Scheepvaartverkeer in Suezkanaal stilgelegd. Litwinof uit centraal comité der Bolsjewistische partij.

22 Febr. — Griekenland vraagt Vereenigde Staten om hulp. Radiorede van secretaris-generaal Prof. Dr. J. van Dam over actueele onderwijsvraagstukken.

23 Febr. — Rede van den Duce in Rome: Italië zal aan de zijde van Duitschland meestrijden tot aan de overwinning.

24 Febr. — Rede van den Führer in München: Wij zullen de Engelschen vinden en hen dáár raken, waar de slag voor hen het gevoeligst zal zijn. Nieuwe Fransche regeering in Vichy onder leiding van Darlan. In Nederland geestelijken en kloosterlingen geen schoolhoofden meer. Eerste botsing tusschen Duitsche en Britsche troepen in Libye.

25 Febr. — Britsch antwoord op het Japansche memorandum van 18 Febr.: Ingeval de Japansche penetratie zich naar het Zuiden voortzet, zal zij op Britsche levensbelangen stooten. Amerikaansche senaat staat credieten toe voor marineversterkingen op Guam en Samoa. Eden in Ankara. Britten in Noord-Afrika over Joeba-rivier. Ernstige incidenten te Amsterdam.

26 Febr. — Duitsch-Italiaansche overeenkomst over het goederen- en betalingsverkeer voor 1941. Groot-Brittannië en Spanje sluiten voorloopige overeenkomst over Tanger. Duitsche aanval op Tobroek. Begin van den productieslag in Nederland.

27 Febr. — Eden confereert met Inönü. Maatregelen der Fransche regeering tegen Joodsche banken. Eerste contingent Nederlanders (W.A. en ᛋᛋ) gaat als vrijwilliger naar de ᛋᛋ Standarte „Westland".

28 Febr. — Nieuwe Japansche gezant Oshima overhandigt Hitler zijn geloofsbrieven. Ex-Koning Alfonso XIII van Spanje te Rome gestorven. Huis van Afgevaardigden in de V.S. stelt 1.5 milliard Dollar voor opvoering der bewapening ter beschikking. **(V. b. Overzicht 5695)**

A. NEDERLAND — Voedselvoorziening - Invloed van zwarten handel en export —

25 Oct. — Ir. S. L. Louwes, directeur van de voedselvoorziening, heeft op 19 October op de dagelijkschе persconferentie een uiteenzetting gegeven over de Nederlandsche voedselvoorziening, den export van levensmiddelen naar Duitschland en den sluikhandel.

„Er wordt zeer veel over zwarten handel gesproken en bij die discussie heerscht wel eenige begripsverwarring. De een trekt het begrip zwarten handel veel ruimer dan de ander. Geen verschil van meening bestaat er over, dat onder den zwarten handel moet worden gerangschikt de verboden koop en verkoop tegen de abnormale zoogenaamde zwartehandelprijzen. maar de een zal ertoe rekenen het meer en meer toenemende goederenruilverkeer tusschen producenten onderling, producenten en handelaren, en zelfs tusschen handelaren of producenten eenerzijds en consumenten anderzijds, terwijl er zonder twijfel velen zijn, die den verkoop tegen normale of vrijwel normale prijzen buiten de gestelde regelingen, b.v. van den boer aan stedelingen of zelfs van den boer aan zijn eigen arbeiders als niet tot den zwarten handel behoorende beschouwen. Tot goed begrip diene, dat in het onderstaande al deze vormen en misschien nog andere wel worden gerekend onder het begrip zwarten handel. Het hoofdkenmerk van den zwarten handel is, dat men goederen, die voor de verdeeling voor de geheele gemeenschap bestemd zijn, bepaalde particulieren worden bevoorrecht. Of dit nu al dan niet gepaard gaat met weerzinwekkenden woekerhandel of met een zeer egoïstisch ruilsysteem, dat eenvoudig de niet-bezittenden van de gemeenschap uitsluit, is eigenlijk een vraag van secundairen aard. Nederland is een zeer dicht bevolkt land; onze bevolkingsdichtheid per ha. cultuurland — en daarop komt het aan — is alleen maar iets geringer dan de Belgische en wij overtreffen de op ons volgende landen Duitschland en Engeland met meer dan 50 pct.

Nederland is daarom in normale tijden een importland; onze eigen graan- en peulvruchtenproductie bedraagt in gewone tijden nog niet de helft van hetgeen we aan granen, veekoeken e. d. importeeren. Maar, zegt men, dan wordt er ook zooveel uitgevoerd van onze dierlijke veredelingsproducten. Zeker, er wordt uitgevoerd. We hadden in vredestijd een netto uitvoer van vleesch: ruim 10 pct. van onze productie; eieren: ongeveer de helft van onze productie; kaas: niet heelemaal de helft. En boter, zal men zeggen. Ja, wij exporteerden meer dan de helft van onze boter, maar importeerden daartegenover bijna de dubbele hoeveelheid aan vetten als grondstof voor spijsvetten, oliën en margarine.

Wij missen nu den invoer van granen en veevoeder sedert Mei 1940. Wij hadden toendertijd groote voorraden, die, dit moge nog wel eens gezegd worden, wat deze artikelen betreft, geheel in Nederland zijn gebleven. Maar wat geeft dat, zelfs al stellen we deze voorraden op ongeveer een binnenlandschen oogst. Sedert Mei 1940 zouden we in normalen tijd hebben ingevoerd tusschen 9 en 10 millioen ton aan granen en veevoeder. Dan wil dit zeggen, dat wij sedert dien tijd voor menschelijke voeding en veevoeding minder ter beschikking hadden pl.m. 8.5 millioen ton of ongeveer de opbrengst van ruim 6 binnenlandsche oogsten. Sedert Mei 1940 hebben we het moeten doen met ongeveer globaal berekend 5.5 à 6 millioen ton, terwijl we normaal ter beschikking zouden hebben gehad pl.m. 15 millioen ton. Of voor iemand die van groote cijfers houdt: wij hebben gemist in dien tijd ongeveer achtduizend vijfhonderd millioen kg graan en krachtvoeder.

Men wil aan de hand van deze cijfers nu misschien wel gelooven dat dit in de structuur van onzen landbouw en van onze voeding ingrijpende wijzigingen moest brengen en dat dit hier en daar groote beperkingen tengevolge moest hebben. Zal ieder van hetgeen er nu nog ter beschikking kan komen nog een eenigszins draaglijk deel krijgen, dan is een uiterst nauwkeurige verdeeling noodzakelijk. Nu behoeven niet veel woorden gewijd te worden aan den wel eens zoo genoemden „echten" zwarten handel, nl. den zwarten handel, die met het vragen van woekerprijzen gepaard gaat. Degenen, die zich hieraan schuldig maken, die dus niet schromen, den nood hunner medeburgers op schaamtelooze wijze te exploiteeren, behooren tot de allergevaarlijkste misdadigers, die ons volk uit zijn midden telt. Heel gevaarlijk en toch in wezen ook heel erg immoreel is de steeds toenemende ruilhandel. Het moge dan niet zoo'n grove stuitende wijze van handelen zijn als die van den woekerhandel, in wezen verschilt hij er toch niet zoo heel veel van. Het is hier geen bevoordeeling van de eigen portemonnaie, maar men maakt van zijn door omstandigheden nu eenmaal veel gunstiger positie gebruik om zich nog meer te bevoordeelen. Men gaat geen rijkdommen opstapelen, verkregen uit den nood van anderen, en in zooverre doet het niet zoo weerzinwekkend aan, maar het is een beeld van egoïsme, dat in dezen tijd toch ook allesbehalve fraai aandoet.

Een voor velen wel aantrekkelijke, ja zelfs van verschillende zijden aangeprezen, clandestiene handeling, is het beschikbaarstellen aan andere, kennissen, familie en ook vreemdelingen, die of op aanbeveling dan wel op eigen initiatief komen vragen om tarwe, koolzaad, rogge, melk of aardappelen, omdat ze thuis te kort komen en dat tegen de normale prijzen. Iedereen moet gevoelen, dat dit in wezen tot hetzelfde resultaat leidt als de andere vormen van clandestienen handel. Er wordt onttrokken aan de gemeenschap om een particulier te bevoordeelen. Een gevaar is, ook in de oogen van degenen, die dit anders wel goed vinden, dat de bevoordeelde de waar gebruikt voor den zwarten handel of voor ruiltransacties, die ook dikwijls op den echten zwarten handel uitloopen. Dit komt meer voor dan men wel eens denkt. Ik geloof, dat een veel grooter percentage van de goederen, die tegen de echte zwartehandelprijzen verhandeld worden, dan men denkt, in eersten aanleg afkomstig is van deze schijnbaar toch zoo onschuldige transacties.

Het groote motief, waarom men dezen clandestienen vorm van verkoop in vele kringen niet erg vindt en hij zelfs door ondergrondsche propaganda sterk wordt aanbevolen, is, dat men zegt, dat de waar toch anders naar Duitschland gaat. Wat is daarvan nu waar? Ik zal mij nu bepalen tot ongeveer de laatste twee jaar, wijl dit de tijd is, dat wij voor het overgroote deel van onze eigen productie hebben moeten leven. Er is gedurende dien tijd geëxporteerd en er is beschikbaar moeten worden gesteld voor de bezettende macht. Het is moeilijk om in een cijfer uit te drukken, hoeveel dit nu voor onze voeding beteekent. Misschien is de vraag, die de menschen het meeste interesseert nog: hoeveel zou de voedingswaarde van ons rantsoen hooger hebben kunnen zijn, als er geen export was en als er niets voor de weermacht beschikbaar was gesteld. Dit cijfer meen ik naar beste weten te kunnen vaststellen op ongeveer 7 à 9 pct. Dit wil zeggen, dat als er in 't geheel niets geëxporteerd was en als er niets voor de weermacht was beschikbaar gesteld en we alles hier hadden kunnen opeten, wat aan voedingsmiddelen er uit is gegaan, we 7 à 9 pct. meer voedingswaarde hadden gekregen.

Van sommige artikelen hadden we niets of vrijwel niets meer gekregen, b.v. van brood en boter. Van andere artikelen was het percentage wel van beteekenis, wat het laatste jaar betreft zouden we b.v. pl.m. 10 pct. meer kaas hebben kunnen geven. Van vleesch was dit in het laatste jaar zelfs 25 pct. en ook van peulvruchten heeft export plaats gehad en wel het laatste jaar pl.m. 20 à 25 pct. van onzen oogst. Van groente zou het nog meer beteekend hebben, als we alle nu geëxporteerde groente werkelijk hadden kunnen opeten. Dit was van verschillende groenten zeker niet het geval (komkommers, tomaten, andijvie, kool, koolrapen, e.d.). Niemand kan evenwel ontkennen, dat onze groentepositie in dezen zomer vrijwat gemakkelijker geweest was, als we geen export hadden gehad. Op dit lijstje ontbreken twee onzer voornaamste exportproducten, nl. boter en eieren, wijl die nu niet meer worden geëxporteerd, evenmin als consumptievetten. Van onzen in 1939/1940 gevormden voorraad vet heeft een belangrijke export plaats gehad (ruim 1/3), terwijl tot Juni '41 ook geregelmatig boter is geëxporteerd, zij het dan niet in zulke groote quanta als normaal. Sedert dien heeft de vet- of liever olie-export zich bepaald tot technische olie (speciaal lijnolie) en heeft de boterexport opgehouden. Wel moeten wij een klein deel onzer productie beschikbaar stellen voor onderhoud van het bezettingsleger. Toch is er in dezen zomer nog weer boter geëxporteerd, maar dit is een gevolg geweest van een op ons verzoek gedane ruiltransactie. Toen in dezen winter de melk- en daardoor de boterproductie enorm tegenviel, was het slechts mogelijk om de distributie van spijsvetten eenigszins te blijven regelen zonder rantsoenverlaging, doordat we van Duitschland een zekere hoeveelheid spijsvetten en olie leenden, die als margarine in de consumptie zijn gebracht en die we nu weer als boter moeten terugleveren.

De eieren, die verplicht moeten worden ingeleverd door de pluimveehouders, worden niet geëxporteerd. Ze worden ongeveer voor 1/5 deel ter beschikking gesteld van het bezettingsleger en de rest blijft voor zieken, ziekenhuizen enz., terwijl de meeste eieren, die nog worden geproduceerd, vrij zijn. Men vergete niet als men over eieren praat, dat wij vroeger wel ongeveer de helft onzer eieren exporteerden, maar dat onze pluimveestapel tot op 1/10 van zijn vroegeren omvang is geslonken en dat de voedingstoe-

stand van dezen pluimveestapel ongunstiger is en een kip kan ook geen eieren produceeren, als ze niet behoorlijk wordt gevoed. Onze vroegere pluimveestapel consumeerde naar schatting ongeveer 800.000 ton graan, dit is bijna onze oogst aan broodgraan. Toen onze voorraden op raakten, stonden we dus voor het vraagstuk: of aan den mensch dan wel aan de kip, en hetzelfde geldt — zij het niet in zoo'n scherpe verhouding — voor het varken, den voorrang te geven. Waar het nuttig effect van de granen voor den mensch direct zoo enorm veel grooter is dan wanneer we deze aan de kip en het varken geven en in den vorm van eieren en vleesch ter beschikking krijgen, daar is de keuze niet moeilijk, kippen en varkens moesten verdwijnen. Hoe lijkt het nu in de toekomst? Met absolute zekerheid kan niemand die toekomst voorspellen en zeker niet in oorlogstijd maar voorzoover op dit moment de vooruitzichten lijken, zou ik zeggen, dat de export zal afnemen. Vermoedelijk is het bovenstaande niet in overeenstemming met datgene, wat velen zich, in de war gebracht door allerlei geruchten en veronderstellingen, van den omvang van den export hadden voorgesteld.

Als men deze cijfers ziet, dan zal men moeten concludeeren, dat, hoewel het cijfer van 7 à 9 pct., waarmede we de voedingswaarde van ons rantsoen zouden kunnen verhoogen, van beteekenis is, vooral in een tijd, dat dit rantsoen de minimumgrens genaderd is, het ook weer niet zoo is, dat het alleen de export is, die de moeilijkheden veroorzaakt. Zeker is dit cijfer niet zoo, dat iemand zou kunnen zeggen: „Laat de boel maar in 't honderd loopen, dan gaat het tenmiste niet naar Duitschland", zooals nu van verschillende zijden ter verdediging van den zwarten handel wordt aangevoerd. Zeven à negen procent van onze totale productie kan de bezettende overheid zich altijd wel verschaffen, als ze dit wil, en gesteld, dat ze in dit geval niet meer nam, dan zouden wij net als nu 91 à 93% overhouden, maar dan onder volkomen chaotische toestanden. Het maakt een geweldig verschil of we deze hoeveelheid eerlijk en gelijkmatig kunnen verdeelen onder de bevolking, zoodat ieder zijn deel krijgt, dan wel of we voor de verdeeling den zwarten handel laten zorgen. In dit laatste geval krijgt de een, die toevallig veel geld of veel kennissen op het platteland of onder fabrikanten of winkeliers heeft, veel meer dan hem toekomt en de ander krijgt minder of niets. Het zijn de armen, de maatschappelijk weinig weerbaren, die de dupe worden. Als dit gebeurde, dan zouden we den hongersnood in grooten omvang zijn intrede zien doen met zijn begeleiding van moreel en materieele verwording. Men kan zich de gevolgen hiervan niet ernstig genoeg voorstellen. Het gevolg zou zijn een verscheurd volk, verwildering op zedelijk en geestelijk gebied, terwijl de gevolgen voor de volksgezondheid speciaal van de opgroeiende jeugd, in geen jaren weer goed te maken zouden zijn.

Bij onze productie, al dan niet verminderd met den export in den omvang als nu, kan het volk als geheel zich niet voeden als normaal. Dit tekort voor allen is niet aan te vullen, wel voor enkelen, maar als dit laatste gebeurt, wordt het tekort voor de eersten grooter en de hongersnood is een schrede dichterbij gekomen. Dat is het gevolg van den zwarten handel, van den ergsten tot dien, door velen, beschermden, goedbedoelden. Tot nu toe is het gelukt, hoewel wij sedert ruim drie jaren onzen grooten import moesten missen, hoewel wij een bezettingsleger gedeeltelijk moesten voeden en hoewel wij een deel van onze productie voor den export moesten beschikbaar stellen, het Nederlandsche volk te voeden, niet ruim, maar zoo, dat ernstige gevolgen van ondervoeding konden worden afgewend. Meer kunnen we niet doen nu onze voorraden geheel op zijn, nu de kunstmestvoorziening moeilijker wordt, maar veel slechter behoeft het ook niet te worden, in sommige opzichten kan het zelfs wat gemakkelijker gaan, mits — en dit is de absolute voorwaarde — de verdeeling zoo goed mogelijk blijft, dus dat de zwarte handel zich niet alleen niet uitbreidt, maar wordt teruggedrongen.

Meer dan ooit is waar, dat tusschen ons volk en den honger alleen staat de organisatie van de voedselvoorziening. Als die organisatie het niet meer kan houden, komt de ellende. Op enkele oogenblikken heeft men al gevoeld, wat het beteekent, als de organisatie, door welke oorzaak dan ook, niet regelmatig loopt en de verdeeling in de war komt, zooals bij groente in den voorzomer en bij boter in het voorjaar. Men stelle zich eens voor, wat het beteekent, als dit geen uitzondering, maar regel wordt.

De Nederlanders hebben zich altijd zelve gaarne een nuchter volk genoemd. Laat men nu deze feiten nuchter onder oogen zien en men zal tot de conclusie komen, dat de zwarte handel in welken vorm dan ook een gevaar voor het volk beteekent. (N.R.C.)

IMPORT, EXPORT EN PRODUCTIE IN 1938

In aansluiting aan het nevenstaande geven wij eenige cijfers omtrent import, export en productie gedurende 1938, het laatste vredesjaar, zooals zij door het Centraal Bureau voor de Statistiek werden gepubliceerd.

(Bruto gewicht in 1000 Kg.)

	Import	Export	Productie
Boter	3	56.384	94.800
Copra	53.137	113	—
Eieren en eiproducten	754	88.857	165.000[3]
Tarwe	644.765	688	433.762
Rogge	45.486	64.973	551.058
Gerst	230.878	30.995	139.570
Haver	67.481	26.010	446.551
Peulvruchten (erwten, boonen etc.)	19.451	55.282	136.583
Gepelde, gebroken of geplette granen[1]	70.493	103.797	—
Rijst (ongepeld)	110.422	1.890	—
Maïs	914.862	349	—
Versche groenten	9.044	318.388	—
Grondnoten	177.602	470	—
Kaas	387	62.153	124.900
Margarine	2	10.879	71.400
Meel en bloem v. tarwe	67.718	1.424	641.000
Melk (gecond., gester. melk, melkpoeder inbegr.) en caseïne	922	220.072	5.145.800[4]
Meststoffen (salpeter en kunstmest)	1.130.783	727.198	865.000[5]
Oliën (pl.) (excl. cacaoboter)	66.553	177.549	—
Suiker (ruwe beetwortel- en rietsuiker, kandij en andere witsuiker, basterd)	158.079	66.016	190.900[6]
Veekoeken	167.548	4.283	—
Vetten (gesm. dierl. vet)[2]	9.517	4.398	—
Vleesch (versch, gedroogd, gezouten, gerookt, bevroren, ongesmolten dierlijk vet en slachtafval)	19.421	33.481	339.200[7]
Zaden (excl. groente- en bloemzaden)	352.677	33.539	—

[1]) Hieronder zijn begrepen: gepelde rijst, gebroken rijst, mout, gepelde, gebroken of geplette granen behalve rijst, havermout, haver-, maïs-, tarwe- en rijstvlokken.

[2]) (met inbegrip van oleo-margarine. oleo-stearine en grease-stearine, doch excl. niet-eetbare vetten.

[3]) (2.15 milliard stuks, gerekend bij 13 st. p. K.G.)

[4]) (absolute opbrengst met inbegrip dus van de hoeveelheid, die voor boter- en kaasbereiding is bestemd.)

[5]) (superfosfaat en zwavelzure ammoniak).

[6]) (beetwortelsuiker).

[7]) (rund-, kalfs-, schapen- en varkensvleesch, geschatte productie).

Waar niets werd ingevuld stonden geen cijfers ter beschikking.

(V. b. Voedselpos. 5673 A.; Dr. Seyss-Inquart over export n. Duitschland 5690 A.; Ir. Louwes 4783 A.)

A. NEDERLAND — Germaansche ᛋᛋ - Taak en opvatting —

25 Oct. — In een openbare vergadering heeft de voorman der Germaansche ᛋᛋ in Nederland antwoord gegeven op de vraag: „Wat is de taak van de Germaansche ᛋᛋ in Nederland?" Wij ontleenen aan het verslag van den ᛋᛋ-redacteur van het „Alg. H'blad" het volgende:

„Wij, nationaal-socialisten", zoo zeide Feldmeyer, „zijn de dragers van deze revolutie. Haar grondslag is de erkenning van de waarden van bloed en bodem; daarom staan er eeuwige waarden op het spel in deze revolutie: Het gaat om de onveranderlijke wetten van het ras, het bloed en den bodem. Er bestaat echter een gevaar. Het kan nl. gebeuren, dat de groote massa van een volk het „niet meer zoo nauw neemt" met deze wetten. Als vergelijking noemde spr. de katholieke kerk, waar niet de massa primair de draagster is van de leer, doch de „orden"; men denke in het bijzonder aan de Jezuïeten.

De groote taak die de ᛋᛋ heeft, is: het nationaal-socialisme in zijn zuiversten vorm verder te geven. Men kan nooit aan een geheele volksgemeenschap de zelfde eischen stellen als aan een ordegemeenschap.

De ᛋᛋ heeft een revolutionnaire taak in het nationaal-socialisme zèlf te vervullen. Men kan immers niet van alle nationaal-socialisten verlangen, dat zij de laatste consequenties van onze levens- en wereldbeschouwing hebben doordacht. De taak van de ᛋᛋ is ook, om bereids problemen te stellen en gedachten te formuleeren, die voor de groote massa nog te vèr gaan.

Men moet de ᛋᛋ zien als de stoottroep der idee en de Beweging als de hoofdmacht. Het is zaak, dat de hoofdmacht den stoottroep niet verliest en omgekeerd moet de stoottroep verbinding houden met de hoofdmacht."

Met betrekking tot de Beweging en den Leider zeide Feldmeyer o.m. nog:
„De Führer heeft geen behoefte aan een nieuwen titel; hij is eenvoudig; hij is Germaansch Führer, Führer aller Germanen. Mussert heeft trouw gezworen aan den Führer. Ook wij, als ᛋᛋ, bevinden ons in een persoonlijke verhouding van volgeling en Führer tot Adolf Hitler. Wij doen niemand tekort — óók onzen Leider niet — wanneer wij Adolf Hitler als ons aller Führer zien. En niemand — óók niet de Leider —," zoo zeide Feldmeyer tot de ᛋᛋ, „zal u daartoe het recht ontzeggen."
(Vor. ber. Feldmeyer 5576 B.; Germ. ᛋᛋ 5697 A.)

A. NEDERLAND — Economie en Financiën - Regeling financieele verhouding tusschen Rijk, Provinciën en Gemeenten Financieele afwikkeling werkloozenzorg —

25 Oct. — In de Nederlandsche Staatscourant zijn opgenomen.
a. Het besluit houdende nadere voorzieningen met betrekking tot de financiën van de provinciën. Dit besluit is voor de gemeenten slechts van belang in zooverre het aan de provinciën de bevoegdheid verleent tot heffing van ten hoogste 50 opcenten op de hoofdsom der personeele belasting.
b. Het besluit tot vaststelling van algemeene regelen met betrekking tot uitgaven van werkloozenzorg.
Een circulaire van den secr.-gen. van Binnenlandsche Zaken zegt daaromtrent: Overeenkomstig een reeds eerder in beginsel genomen beslissing worden, van 1 Januari 1942 af, de in dit besluit met name genoemde werkloosheidsuitgaven geheel ten laste van het rijk genomen. Overwogen wordt bepaalde uitgaven voor vakontwikkeling, herscholing en jeugdzorg, met betrekking tot bij het rijksbureau ingeschreven werklooze arbeiders eveneens voor 10% rijkssubsidie in aanmerking te brengen.
c. Het besluit betreffende de financieele verhouding tusschen het rijk en de gemeenten.
Genoemde circulaire deelt desbetreffend mede: De in 1941 ingevoerde splitsing van de begrooting van het gemeentefonds in twee afdeelingen, krijgt thans een definitief karakter. Ook zal het begrootingsjaar voortaan samenvallen met het kalenderjaar. Uit de eerste afdeeling van het gemeentefonds ontvangen de gemeenten met ingang van 1942:
a. een uitkeering — op den reeds bestaanden voet — in de jaarwedden van den burgemeester en den secretaris.
b. Een formule-uitkeering en eventueel c. een uitkeering per inwoner.
De bedragen, welke der gemeente over 1942 uit de eerste afdeeling van het gemeentefonds toekomen, zullen zoo spoedig mogelijk worden vastgesteld. De tweede afdeeling van het gemeentefonds is bestemd voor het doen van uitkeeringen aan steunbehoevende gemeenten. Hoe de regeling ter zake, zoowel voor 1942 als voor 1943, zal luiden, zal nader onder het oog moeten worden gezien.
De vervanging van het verloren gegane belastinggebied der gemeenten heeft plaats gevonden door de ondernemingsbelasting voor zoover zij geheven wordt boven het vermenigvuldigingscijfer 1, rechtstreeks aan de gemeenten ten goede te doen komen en voorts door den gemeenten met ingang van het belastingjaar 1944 de bevoegdheid te verleenen 190 opcenten op de grondbelasting voor de gebouwde en 110 opcenten op de grondbelasting voor de ongebouwde eigendommen te heffen.
Het is wenschelijk geoordeeld, de gemeenten voor 1942 te vrijwaren van een tekort of een grooter tekort dan reeds aanwezig was, indien zou blijken, dat het totaal der nadeelen dat der voordeelen, welke uit de toepassing van de onderhavige besluiten voor 1942 zullen voortvloeien, overtreft.
Ten vervolge op bovengenoemde circulaire deelt genoemde secretaris-generaal nog mede. dat het niet de bedoeling is, dat de nieuwe belastingheffingsbevoegdheid van de provinciën leidt tot verzwaring van den belastingdruk en dat mitsdien uit de toekenning van een belastinggebied van 50 opcenten op de personeele belasting aan de provinciën in beginsel voortvloeit, dat de tot heden aan gemeenten, welke op steun van het Rijk zijn aangewezen, gestelde eisch, dat — gerekend naar de wettelijke tarieven — 200 opcenten op de personeele belasting moeten worden geheven, voortaan in het algemeen tot 150 opcenten beperkt wordt. Voor zoover de provinciën niet ten volle van de haar toegekende nieuwe bevoegdheid behoeven gebruik te maken, zal doorvoering van dit beginsel verlaging van den belastingdruk in noodlijdende gemeenten ten gevolge hebben. Gelet op den moeilijken financieelen toestand, waarin zoowel het Rijk als de meeste gemeenten thans verkeeren, komt het den secretarissen-generaal van Financiën en van Binn. Zaken voor, dat verlaging van den belastingdruk in noodlijdende gemeenten, althans in dezen tijd, moet worden vermeden. In verband daarmede zal, in ieder geval zoolang de huidige buitengewone omstandigheden voortduren, van gemeenten, welke op steun van het Rijk zijn aangewezen, worden verlangd, dat de gemeentelijke opcenten op de personeele belasting zoo hoog worden opgevoerd, dat zij, te zamen met de provinciale opcenten, ten minste een opbrengst geven, gelijk tweemaal de opbrengst van de hoofdsom.
Groote schommelingen in het aantal opcenten op de grondbelasting zijn met het oog op het karakter dier belasting, niet gewenscht. Aangezien de meeste gemeenten vroeger het wettelijk toegelaten maximum van 80 opcenten op de gebouwde en 20 opcenten op de ongebouwde eigendommen hieven, terwijl het Rijk daarnevens nog 120 opcenten op de gebouwde en 100 opcenten op de ongebouwde eigendommen hief, zullen, vermits de laatstbedoelde opcentenheffing voor het Rijk voor 1944 niet meer plaats vindt, schommelingen worden voorkomen, indien de gemeenten de vroegere rijksopcenten behoudens 10, welke aan het provinciaal belastinggebied zijn toegevoegd, voortaan ten bate van de gemeente gaan heffen.
(V. b. Belastingen 5657 A.; Fin. verh. Rijk en Gemeenten 3512 H.)

Volksgezondheid - Kinderverlamming en Diphtherie —

22 Oct. — Blijkens de „St.crt." van 22 October zijn in de week van 10 t/m 16 October aan nieuwe gevallen van besmettelijke ziekten aangegeven voor het geheele land: typhus 27 (29), dysenterie 205 (228), roodvonk 630 (606), diphtherie 1717 (1510), kinderverlamming 97 (93), malaria 25 (23).

— Verplichte inenting te Den Haag —
Op verzoek van den wethouder voor de Volksgezondheid te Den Haag, heeft de geneeskundige inspecteur van de Volksgezondheid voor Zuid-Holland bepaald, dat binnen drie maanden alle kinderen van 2 tot en met 13 jaar, wonende in Den Haag, moeten zijn ingeënt tegen diphtherie.
(Vor. ber. 5704 B.)

Veeteelt - Veeartsenijkundige virusbereidingsinstituut geopend —

25 Oct. — In tegenwoordigheid van vele Nederlandsche en Duitsche autoriteiten werd op 21 October het virus-bereidingsinstituut, afdeeling van het Staatsveeartsenijkundig onderzoekingsinstituut geopend.
De directeur-generaal van den landbouw, de heer G. J. Ruiter heeft met een rede het instituut, dat geleid zal worden door dr. Houthuys, officieel geopend.
(V. b. Vee-T.B.C. 5363; Mond- en Klauwzeer 5706 A.)

Justitie - Onttrekken aan tewerkstelling gestraft

25 Oct. — Voor het Duitsche Obergericht stond een aantal mannen terecht die van het Arbeidsbureau te Nijmegen bepaalde plaatsen in Duitschland aangewezen gekregen hadden voor het verrichten van arbeid. Zij onttrokken zich aan de tewerkstelling door zich op oneerlijke wijze „Ausweise" voor het kleine grensverkeer te verschaffen, waarmede zij in de nabijheid van de grens werk zochten. Zij werden veroordeeld tot gevangenisstraffen van vijf tot acht maanden. **(V. b. Verpl. tewerkstelling 5625 A.)**

— Prijsopdrijvende verhuizer gestraft —

25 Oct. — De inspecteur van de prijsbeheersching te Rotterdam heeft een verhuizer aldaar veroordeeld tot een boete van ƒ 40.000, plus restitutie van het teveel berekende. De verhuizer had 800 à 900 geëvacueerden verhuisd en daarmede een naar becijfering onrechtmatige overwinst van ƒ 20.000 behaald. **(V. b. Bestr. Prijsopdrijving 5697 A.)**

Literatuur - A. M. de Jong doodgeschoten —

25 Oct. — De schrijver A. M. de Jong is op 18 October des avonds in zijn woning te Blaricum door onbekende daders overvallen en door een revolverschot gedood.
De Jong werd op 29 Maart 1888 te Nieuw Vosmeer (N.-B.) geboren. Hij bezocht te Delft de Rijksnormaalschool, waarna hij van 1906 tot 1919 als onderwijzer werkzaam was. In 1919 trad hij in dienst van het dagblad „Het Volk". Voorts werkte De Jong eenige jaren aan letterkundige bladen. Den laatsten tijd wijdde hij zich uitsluitend aan de letteren. **(Vor. ber. Aanslagen 5706 A.)**

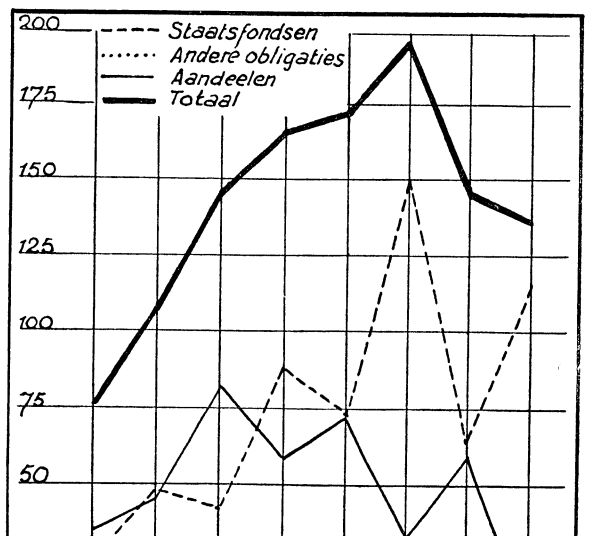
Onderwijs - Bezoek van Rijksminister Rust —

20 Oct. — De Duitsche minister van Onderwijs, Rust, heeft een bezoek gebracht aan eenige Duitsche opvoedingsinrichtingen in Nederland. In gezelschap van Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart werd een bezoek gebracht aan de school voor opleiding van onderwijskrachten te Heer.
(Vor. ber. Duitsche scholen 5673 A.; Min. Rust 3038 A.)

A. NEDERLAND. — Economie, Financiën - Omzetten op de Amsterdamsche effectenbeurs —

18 Oct. — De laatste drie jaren behooren tot de meest bewogen jaren, die de Amsterdamsche Effectenbeurs ooit heeft gekend. Talrijke gebeurtenissen op politiek, militair en economisch gebied deden haar invloed gelden, maar ook organisatorische maatregelen beïnvloedden den handel. Uiteraard heeft deze ontwikkeling niet alleen invloed gehad op het koersverloop, maar ook op de omzetten. De handel is zich vrijwel geheel gaan richten op staatsobligaties. De drie „toppen" in den handel in staatsfondsen vallen in Februari 1942, Nov. 1942 en Aug. 1943. In Febr. 1942 hadden, door de capitulatie van Ned.-Indië, groote omzettingen plaats van aandeelen in staatsfondsen. In Nov. 1942 viel de uitgifte van de 3½% staatsleening 1942 en in Aug. 1943 had de storting op de 3½% staatsleening 1943 plaats.

Inmiddels hebben de omzetten in de andere obligaties op hun bescheidener schaal een kalmer verloop te zien gegeven, dat op verren afstand de ontwikkeling van de omzetten in staatsfondsen volgt. Na Maart 1943 liepen de omzetten hier gevoelig terug, hetgeen moet worden toegeschreven aan de invoering van stopkoersen voor verschillende categorieën. De omzetten in aandeelen zijn allengs tot een laag niveau teruggeloopen. Er zijn thans dagen, waarop in totaal voor ƒ 200.000 à ƒ 300.000 wordt omgezet, waartegen in den drukken tijd een dagelijksche omzet in Kon. Olies alleen van meer dan ƒ 1 mill. regelmatig voorkwam. De grootste maandomzet werd geregistreerd in Sept. 1941, toen een ongebreidelde vraag naar aandeelen in het leven werd geroepen door een zich ook in andere landen manifesteerende vlucht in „Sachwerte", door verwachte Duitsche aankoopen, opheffing der geblokkeerde markenbelasting en hoop op vermijding van een conflict in Oost-Azië. Maart 1942 bracht groote omzetten door de capitulatie van Ned.-Indië, waarna de derde en voorloopig laatste top viel in Februari 1943, even voor het afkondigen van het stopkoerssysteem. Enkele cijfers mogen tenslotte illustreeren, hoe de handel zich heeft verplaatst (omzetten in mill. ƒ nominale waarde):

(Ontleend aan Econ. Nieuws)

(Vor. ber. Koersen 5136 A)

B. INSULINDE — Heropening Bandoengsche hoogeschool —

18 Oct. — De Japansche autoriteiten hebben besloten de Technische Hoogeschool te Bandoeng, die in verband met den oorlog werd gesloten, op 1 April 1944 te heropenen. Vroegere studenten kunnen na een speciaal examen opnieuw worden toegelaten.

(V. b. Reorg. Onderw. 5232 A)

— Suikerproductie op Java —

18 Oct. — Naar de fa. Licht in haar overzicht schreef, lijkt het dat de suikerproductie op Java in een belangrijk grooteren omvang gehandhaafd zal blijven dan eerst het geval scheen. De Japanners besloten eerst, de productie van rond 1.5 millioen ton tot ongeveer 600.000 ton te verlagen, maar zijn volgens latere berichten overgegaan tot intensiveering der cultuur. Naar Licht verneemt, zijn sedert Mei 1943 op Java in totaal 60 suikerfabrieken in bedrijf, zoodat de productie-omvang niet beperkt is. Na dekking van het Ned.-Indische verbruik ad 300.000 ton zou voor export naar Malakka, Birma, Thailand en China nog ongeveer 1.2 millioen ton suiker beschikbaar zijn.

(V. b. Javasuiker 5636 D; Suiker 5658 A)

C. ITALIE (Koninkr.) — Het verraad van Badoglio

25 Oct. — Aan de hand van documenten, die het opperbevel der weermacht ter beschikking heeft gesteld, publiceerde de „Völkischer Beobachter" de geschiedenis van het verraad van de Badoglio-kliek en den achtergrond daarvan. De publicatie geeft allereerst een schildering van het verraad van hooge Italiaansche militairen in Kroatië. Met den val van den chef van den generalen staf der Italiaansche weermacht, generaal graaf Cavallero, in de eerste dagen van Februari van dit jaar, openbaarde zich voor het eerst de camarilla, die, achter de plooien van den koningsmantel verborgen, niet slechts tegen het fascisme, doch ook tegen het bondgenootschap met het Duitsche Rijk agiteerde. Het eerste dramatische hoogtepunt der ontwikkeling werd bereikt, toen Italiaansche generaals bij de operaties van Duitsche formaties tegen de benden op den Balkan in Februari 1943 den steun van den Duitschen bondgenoot afwezen en, hoe ongelooflijk dit ook moge klinken, Italiaansche generaals, ondergeschikten van Roatta, met de bandieten aan één tafel gingen zitten om te onderhandelen over den vrijen aftocht der benden.

Het lag reeds in dien tijd in de bedoeling van Roatta een basis voor een Anglo-Amerikaansch landingshoofd aan de Adriatische Zee te scheppen.

Het tweede hoofdstuk schildert het verraad, dat Ambrosio en Roatta op Sicilië pleegden. De onverschilligheid van de Italiaansche leiding werd bijzonder duidelijk, naar in het bericht verder wordt gezegd, toen zich de twee Middellandsche-Zee-eilanden Pantelleria en Lampedusa zonder eenige noodzaak overgaven. Het krachtig versterkte Pantellaria had een bezetting van 12.000 man en was zóó rijkelijk voorzien, dat het zich maandenlang had kunnen handhaven. Lampedusa werd zonder eenigen weerstand overgegeven aan kleine in rubberbooten gelande Amerikaansche commando's. Toen in de ochtenduren van den 10en Juli de landing op Sicilië begon, bleek voor de eerste maal in vollen omvang, dat openlijk verraad in het spel was. Met uitzondering van enkele troepen boden de Italiaansche divisies op de Engelsch-Amerikaansche landingsplaatsen in het geheel geen tegenstand. Zij gaven zich over, liepen naar den vijand over of ontruimden zonder strijd en zonder vernielingen aan te richten, de militaire installaties op de landingsplaats.

Toen de Duce, van Duitsche zijde ingelicht over dit verraad, van den koning veroordeeling van den verrader verlangde, weigerde Victor Emanuel dit.

Bijzonder verdacht was het, dat de Italiaansche marine steeds meer Duitsche stookolie vroeg, terwijl er geen contrôle op de Italiaansche voorraden mogelijk was. De al te veelvuldige betuigingen van trouw, gepaard gaande met deze verzoeken om stookolie, wekten bij het Duitsche vlootcommando begrijpelijkerwijze twijfel.

Terwijl in de eerste dagen van Augustus gevolmachtigde lasthebbers van Badoglio in Madrid en Lissabon in contact met de Britsche diplomatieke commissies trachtten te komen, legden terzelfdertijd Badoglio en kroonprins Umberto de plechtige verklaring af, dat Italië geen vredesvoelhorens uitgestoken had en dat het koninklijke huis trouw aan het bondgenootschap was. In denzelfden tijd echter lieten de verraders hun troepen reeds in den rug der Duitschers opmarcheeren, vooral tegenover de Duitsche grens. Zij voorzagen de Italiaansche vestingwerken op aanzienlijke schaal van zware wapenen en munitie en troffen voorbereidingen voor het opblazen van bruggen en wegen. In vier weken tijds deden zich niet minder dan 35 deels ernstige gevallen van sabotage aan Duitsche communicatiemiddelen voor, het herstel werd zelfs door verboden verhinderd. Op individueele Duitsche soldaten of eenzame posten werd het vuur reeds geopend.

Dit grootste verraad der geschiedenis echter zou zijn voltooiing vinden in een door het huis Savoye op touw gezetten aanslag op den Führer. Badoglio gelastte den Italiaanschen militairen attaché te Berlijn, den Führer na-

mens den koning te verzoeken, onverwijld naar Italië te komen, om met den koning en de regeering Badoglio de maatregelen tot versterking van den tegenstand tegen den gemeenschappelijken vijand te bespreken. De uitnoodiging werd van de hand gewezen. Zij werd gedaan, op een oogenblik, dat tot de uitlevering van den Duce reeds was besloten.
Thans staat vast, dat de verraders met den vijand hadden afgesproken, hem behalve den Duce ook den Führer over te leveren. **(V. b. It. verraad 5664)**

— Kunstschatten naar Engeland en Ver. Staten —
25 Oct. — Nadat kort geleden een groot transport Italiaansche kunstvoorwerpen uit Palermo naar Londen werd verzonden, is thans, naar het D.N.B. bericht, volgens den zender der fascistisch-republikeinsche regeering opnieuw een zending Italiaansche kunstschatten naar de Ver. Staten gegaan.

A. **ITALIE (republ.) — Weermacht - Generaal Gambara chef van den generalen staf —**
25 Oct. — De Italiaansche generaal Gastone Gambara is benoemd tot chef van den generalen staf van het republikeinsch-fascistische leger. Generaal Gambara was indertijd chef van den generalen staf der strijdkrachten in Noord-Afrika. **(V. b. Generale Staf 5626 B)**

B. **DUITSCHLAND — Leidersconferentie in het hoofdkwartier —**
25 Oct. — Uit het hoofdkwartier van den Führer werd 19 October gemeld: Ten besluite van een door den chef van het opperbevel der weermacht georganiseerde bijeenkomst, waarop door vooraanstaande personen van staat en partij referaten over wereldbeschouwing en binnenlandsche politiek werden gehouden, heeft de Führer de deelnemers ontvangen en tot hen gesproken over den politieken en den militairen toestand. Aan de bijeenkomst werd deelgenomen door de bevelhebbers der weerdistricten, de opperbevelhebbers van de oppercommando's der marine en de commandeerende admiraals, alsmede door de commandeerende generaals der Luftgaukommandos met hun chef-artsen en chef-intendanten, voorts door een aantal hooge officieren en ambtenaren der oppercommando's.
(V.b. Leidersconf. 5698 B)

— 125-jarig bestaan van de universiteit van Bonn —
25 Oct. — De Rijnlandsche Friedrich-Wilhelm-universiteit herdacht op 18 October zijn 125-jarig bestaan. De door den Pruisischen koning Friedrich Wilhelm III gestichte universiteit opende op 18 October 1818 haar deuren met 235 studenten. In den loop van haar bestaan ontwikkelde zij zich tot een der voornaamste universiteiten van Duitschland en telde zij, vooral in de jaren voor den oorlog, talrijke buitenlanders onder haar studenten. De herdenkingsplechtigheid werd o.a. bijgewoond door den rijksminister van Onderwijs Rust, gouwleider Grohe en den Reichsdozentenführer prof. dr. Schulze.

— Eeredoctoraat voor prof. dr. J. van Dam —
25 Oct. — Ter gelegenheid van haar 125-jarig bestaan heeft de universiteit aan een aantal bekende Europeesche geleerden het eeredoctoraat verleend. Onder hen bevindt zich ook de hoogleeraar der universiteit van Amsterdam, dr. J. van Dam, aan wien dit eerebetoon ten deel viel als waardeering van zijn wetenschappelijke verdiensten op het gebied van de Germanistiek. **(V. b. Prof. v. Dam 5488)**

— Tewerkstelling van buitenlandsche arbeiders —
25 Oct. — In de universiteit te Berlijn zijn op uitnoodiging van de Reichsorganisationsleiter dr. Ley de buitenlandsche rijks- en gouwverbindingslieden van 't Duitsche Arbeidsfront voor een werkvergadering bijeengekomen. In het middelpunt van de vergadering stonden redevoeringen van den Reichsorganisationsleiter dr. Ley en van den gemachtigde voor de tewerkstelling, gouwleiter Rijksstadhouder Sauckel. De vergadering werd o. a. bijgewoond door vooraanstaande vertegenwoordigers van partij, staat en weermacht. Vlaggen van 21 Europeesche naties versierden de vergaderzaal. Aan het verslag der bijeenkomst ontleenen wij, dat de leider van het bureau voor de tewerkstelling van het D. A. F. Oberbereichsleiter Mende, dat meer dan 500 gouwverbindingslieden en deskundigen hun aandeel hebben in de zorg voor hun landgenooten binnen het kader van de gouwbesturen van het D,A.F. De vele millioenen buitenlandsche arbeiders zijn in 22.000 door het D.A.F. verzorgde kampen ondergebracht. Een en twintig wekelijks verschijnende buitenlandsche bladen en tijdschriften met een totale oplaag van 750.000 exemplaren staan hun ter beschikking. Voor kampbibliotheken zijn alleen dit jaar 235.000 boeken en 350.000 brochures aangeschaft, 90.000 liederenbundels, 27.000 gramofoonplaten, 5000 muziekinstrumenten, bovendien instrumenten voor zestig volledige orkesten, 4940 radiotoestellen en 11.000 sporttoestellen, die alleen in de laatste maanden zijn beschikbaar gesteld, vormen een nieuw bewijs voor de grootscheepsche wijze van verzorging 3800 taalcursussen met 167.000 deelnemers, 4000 kampsportfeesten, 5760 grootere K.D.F. uitvoeringen naast 18.000 eigen uitvoeringen van de kampen in de laatste maanden geven in grove trekken het beeld weer van de cultureele zorg.
De vele buitenlandsche arbeiders hebben, met inbegrip van de volken van het Oosten, op zeer geringe en onbelangrijke uitzonderingen na, zich gewillig geschikt en van zichzelf uit naar hoogere prestaties gestreefd, verklaarde Gouwleider en Stadhouder Fr. Sauckel.
Uitgaande van de steeds herhaalde bewering van Duitschlands vijanden, dat Duitschland met de buitenlandsche arbeidskrachten het paard van Troje zelf in zijn land gebracht heeft, verklaarde Reichsorganisationsleiter dr. Ley vervolgens, dat in feite niet alleen arbeiders uit de bevriende naties en staten, doch ook vele millioenen uit de bezette gebieden en vijandelijke staten voor werk, naar Duitschland gekomen zijn. Iedereen, die in Duitschland leeft, kan echter bevestigen, dat de beste verstandhouding met de buitenlanders bestaat.
(V. b. Buitenl. arbeiders 5676 A; Ned. arb. i. D'land 5696 B)

— Weermacht - Het nieuwe wapen —
25 Oct. — De correspondent van de N.R.C. deelde 19 Oct. zijn blad het volgende mede:
Eenige bijzonderheden over den bouw van een wapen, waarmede naar de Duitschers verwachten, eenmaal de zoogenaamde vergelding van de geallieerde vliegeraanvallen zal worden uitgevoerd, verstrekt een Berlijnsche instantie. De leiding bij de constructie heeft kolonel Dumplinger, een Opperbeier. De eerste stappen op den weg naar de verwezenlijking van een wapen als hier bedoeld, zijn reeds in 1916 gedaan, doch sedert 1918 zijn vele jaren voorbijgegaan waarin er geen aandacht meer aan werd besteed. Aangenomen wordt, dat het in hoofdzaak een ontploffingsmiddel betreft. Na het bombardement van Hamburg heeft Hitler bevel gegeven de ontwikkeling van het wapen — een geheim wapen noemt men het — te forceeren. Proeven zijn er aan het Oostelijk front nog niet mee genomen en aan het Middellandsche Zeefront zou het één keer zijn geprobeerd. Dit bleef voor den tegenstander verborgen, aldus is de overtuiging. Boven Engeland zijn er echter wel eenige proeven mee ondernomen. De meeste vinden natuurlijk plaats op oefenterreinen in Duitschland of in de bezette gebieden. Volgens de ons beschikbaar gestelde gegevens zijn de proefnemingen zoo goed als afgesloten en vele Duitschers wachten nu op het gebruik in de practijk, die naar zij hopen groote verrassingen te weeg zal brengen.
Het D.N.B. meldt nog, dat de Berliner Lokalanzeiger een indrukwekkende foto publiceert van de uitwerking van een nieuw Duitsch wapen. De foto toont den voltreffer van een nieuwe, speciale bom op een fortificatiedoel. De proefneming met de nieuwste wapens — aldus het onderschrift onder de foto — tijdens een arbeidsconferentie, welke rijksminister Speer heeft gehouden in tegenwoordigheid van leidende figuren van de Duitsche bewapening op een vliegveld in het Oosten, is een imposant schouwspel geworden. **(V. b. Bewapening 5551 A)**

— Uitwisseling van zwaargewonde krijgsgevangenen.
25 Oct. — Het D.N.B. deelde 19 October mede: Het departement van buitenlandsche zaken heeft de laatste maanden onderhandelingen gevoerd over uitwisseling van zwaargewonde Duitsche soldaten, leden van den sanitairen dienst en zieke zeelieden der koopvaardij in Afrika en Groot-Brittannië tegen Britsche zwaargewonden en Roode-Kruis-personeel in Duitsche gevangenschap. Als resultaat van deze onderhandelingen zullen dezer dagen 5768 Duitsche soldaten naar Duitschland en 5427 Engelsche soldaten naar Engeland terugkeeren.
De president van het Zweedsche Roode Kruis, prins Karel van Zweden, heeft in verband met de uitwisseling van Duitsche en geallieerde zwaargewonde gevangenen bekendgemaakt, dat het in Gotenburg noodige ziekentransport tusschen de Duitsche en de geallieerde schepen evenals tusschen den trein en de schepen wordt verricht door het personeel van het Zweedsche Roode Kruis. Prins Karel, die de verzekering gaf, dat het Zweedsche Roode Kruis de uitwisselingsopdracht met vreugde heeft aanvaard, maakte tegelijkertijd bekend, dat het Zweedsche Roode Kruis aan alle Duitsche en geallieerde soldaten een geschenk zal overhandigen. **(V. b. Krijgsgevangenen 5345 E)**

DE WERELDOORLOG

A. DUITSCHLAND — Zeer zware gevechten in Centralen en Zuidelijken Oostfrontsector - Melitopol en Dnjepropetrofsk ontruimd - Tankslag bij Kriwoy Rog - Stellingen in Zuid-Italië teruggebracht - Luchtaanvallen op Great-Yarmouth, Londen, Wiener Neustadt en Napels - Kapitein Lüth onderscheiden —

OOSTELIJK FRONT —

Hoofdkwartier van den Führer, 24 Oct. — Het Opperbevel der Weermacht deelt mede: Nieuwe doorbraakpogingen der bolsjewisten tusschen de Zee van Azof en Saporosje mislukten. In den nacht van 21 op 22 October werden onze troepen na dagenlange straatgevechten in Melitopol op stellingen aan den Westelijken rand der stad teruggenomen. Uit het gebied ten Noorden van Saporosje en uit het penetratiegebied ten Zuidoosten van Krementsjoeg ging de vijand met sterke strijdkrachten gelijktijdig tot een grooten aanval over. Wel kon hij in verschillende sectoren terreinwinst behalen, doch de Duitsche troepen slaagden er in, in verbitterden strijd de bedoelde doorbraak op te vangen. Aan den Dnjepr, ten Zuidoosten van Kief, en aan den mond van de Sosj bleven bolsjewistische aanvallen zonder resultaat. Een eigen aanvalsactie ten Noorden van Kief leidde tot verkleining van een bij de gevechten der voorgaande dagen ontstane penetratie. Ook op den derden dag van den in het gebied ten Westen van Smolensk voortdurenden afweerslag werden de doorbraakaanvallen door de bolsjewisten voortgezet onder een allerhevigst artillerievuur en aanvoer van versche strijdkrachten, bloedig afgeslagen.

25 Oct. — Op de zwaartepunten van den grooten afweerslag in den Zuidelijken en centralen sector van het Oostelijk front kwam het tot bijzonder verbitterde gevechten. Aan weerszijden van Dnjepropetrofsk slaagden bolsjewistische strijdkrachten er onder bescherming van den dichten nevel in op den Westelijken oever van den Dnjepr bruggenhoofden te vormen. In de zware gevechten van de laatste twee dagen werden 282 Sovjet-tanks stukgeschoten.

26 Oct. — De Duitsche troepen hebben na vernieling van voor den oorlog belangrijke installaties de stad Dnjepropetrofsk ontruimd. Tegen Kriwoi Rog brachten de bolsjewisten nieuwe strijdkrachten voor den aanval in het vuur.

27 Oct. — De verbitterde strijd tusschen de Zee van Azof en de knie van den Dnjepr blijft voortduren. De Sovjets vermochten een penetratiepunt in het gebied van Melitopol iets uit te breiden.

28 Oct. — In den centralen sector deden de bolsjewisten aanvallen op Duitsche stellingen ten Noorden van Gomel en zetten hun doorbraakpogingen in het gebied ten Westen van Kritsjef en ten Westen van Smolensk voort.

29 Oct. — Ten Westen van Melitopol zijn talrijke, den geheelen dag voortdurende aanvallen der bolsjewisten tegen de afgrendelingsfronten van het penetratiegebied afgeslagen. In de bocht van den Dnjepr werden op het geheele front felle vijandelijke aanvallen, vaak in tegenaanvallen, afgeslagen. Uit deze afweergevechten ontwikkelde zich in het gebied ten Noorden van Kriwoi Rog een tankslag, die nog in vollen gang is. Ten Westen van Kritsjef en ten Westen van Smolensk verminderde de gevechtsactiviteit vergeleken met de vorige dagen.

30 Oct. — Tusschen de Zee van Azof en den Dnjepr duurt de afweerslag met onverminderde felheid voort. In de bocht van den Dnjepr waren de gevechten bij Kriwoi Rog bijzonder hard. Ten Noorden van Kriwoi Rog boden de bolsjewisten den Duitschen tegenaanvallen verbitterden weerstand. Aan weerszijden van Gomel bleven de aanvallen der bolsjewisten vruchteloos. Ten Westen van Smolensk ontbrandden nieuwe, zware afweergevechten.

Overzicht.

Het zwaartepunt van de inspanningen der Sovjets ligt momenteel in den sector ten Westen van Melitopol. Blijkbaar staat den bolsjewisten als doel van de uit het gebied van Melitopol begonnen beweging het bereiken van de monding van den Dnjepr voor oogen, ten einde aldus de Krim af te snijden. Met deze enorme krachtsinspanning der Sovjets correspondeert de druk op de Duitsche stellingen in het gebied van Kriwoi Rog, die zeer sterk blijft. Het verloop van den slag heeft dit front opnieuw dermate verkarteld, dat van een samenhangende linie aan beide zijden niet meer kan worden gesproken.

ZUIDELIJK FRONT —

24 Oct. — In het Oostelijke deel der Middellandsche Zee slaagden Duitsche soldaten, die tijdelijk in krijgsgevangenschap geraakt waren, er in zich te bevrijden. Na versterking te hebben gekregen en met steun van de luchtmacht namen zij het door den vijand bezette eiland Levitha in de Dodecanesus door een coup de main. Op 22 October landden bovendien formaties op het eiland Stampalia; zij sloegen den vijandelijken tegenstand uiteen en bezetten het.

28 Oct. — In Zuid-Italië zijn felle gevechten aan weerszijden van de Volturno aan den gang.

29 Oct. — In Zuid-Italië werden de Duitsche troepen aan weerszijden van de Vilturno, na afweer van de vijandelijke doorbraakaanvallen, teruggenomen op nieuwe, enkele kilometers verder N.westelijk verloopende hoogtestellingen.

LUCHTOORLOG —

24 Oct. — in den nacht van 23 op 24 October hebben Duitsche gevechtsvliegtuigen de aan de Engelsche kust gelegen havenstad Great-Yarmouth aangevallen.

25 Oct. — Duitsche gevechtsvliegtuigen bombardeerden Londen. Amerikaansche vliegtuigen ondernamen een aanval bij dag op het dal van den Donau. Zij vlogen over Wiener Neustadt en wierpen hun bommen. Duitsche vliegtuigen vielen opnieuw Napels aan; 5 schepen, te zamen 34.000 brt. werden in de haven door bommen getroffen.

26 Oct. — Aan het Oostelijk front schoot het luchtwapen van 22 tot 25 October 188 bolsjewistische vliegtuigen neer; 14 eigen vliegtuigen gingen verloren.

29 Oct. — In het Oosten van de Middellandsche Zee vernietigde het luchtwapen twee vijandelijke vrachtschepen met een totalen inhoud van 4500 B.R.T.

ZEEOORLOG —

24 Oct. — In den nacht van 22 op 23 October vond in Het Kanaal een gevecht plaats tusschen Duitsche torpedobooten en Britsche kruisers. De Duitsche schepen brachten den Britschen kruiser „Charybdis" tot zinken en torpedeerden bovendien twee torpedojagers. De Führer heeft korvetkapitein Lüth, commandant van een duikboot, ontvangen en dezen het hem op 9 Augustus 1943 verleende Eikenloof met zwaarden en briljanten, behoorende bij het Ridderkruis van het IJzeren Kruis overhandigd. Van den eersten dag van den oorlog af ononderbroken in dienst op de duikbooten heeft korvetkapitein Lüth zich in alle phasen van den duikbootoorlog buitengewoon onderscheiden.

26 Oct. — In den nacht van 24 op 25 October hebben Duitsche motortorpedobooten een aanval gedaan op de Engelsche Oostkust en zijn in gevecht gekomen met Britsche torpedobootjagers, artillerie-motortorpedobooten en beveiligingsstrijdkrachten. Een Britsch bewakingsvaartuig werd tot zinken gebracht en verscheiden vijandelijke artillerie-motortorpedobooten werden beschadigd. Twee eigen motortorpedobooten gingen verloren. **(V. b. Krijgsverr. 5710 A.)**

B. JAPAN — Amerikaansche landing op Mono —

28 Oct. — Het Japansche hoofdkwartier maakt bekend, dat een vijandelijke formatie in den vroegen ochtend van 27 October is geland op het eiland Mono (Salomonsgroep).

Overzicht geallieerde scheepsverliezen —

28 Oct. — De minister van marine, Sjimada, heeft in zijn Rijksdagrede bekendgemaakt, dat de Japansche marine van 15 Juni tot 20 October de volgende vijandelijke schepen tot zinken heeft gebracht: 17 kruisers, 13 torpedojagers, en 70 transportschepen met een totalen inhoud van 320.000 ton. Het aantal in denzelfden tijd neergeschoten vijandelijke vliegtuigen bedraagt 1613.

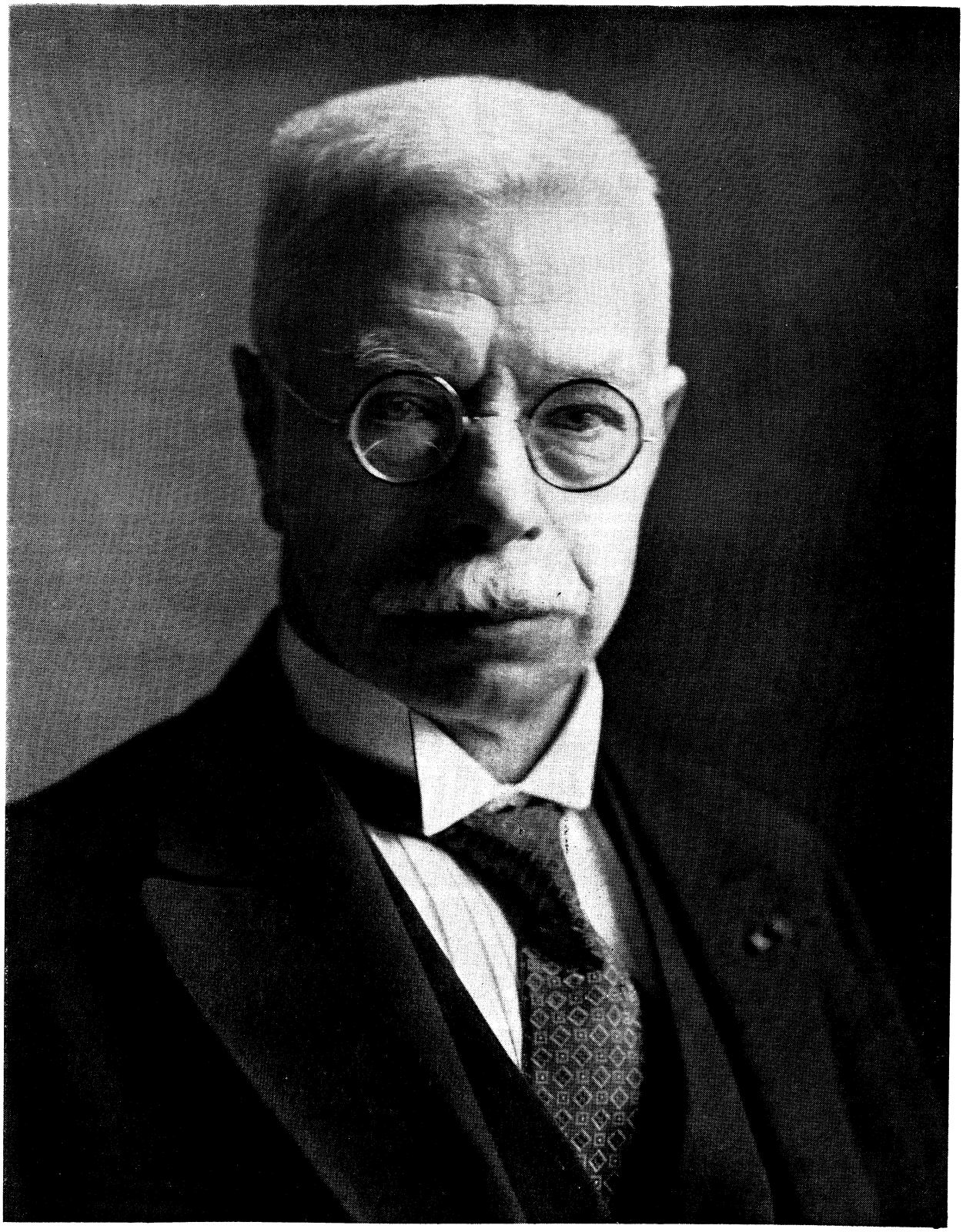
De strijd op Nieuw-Guinea —

28 Oct. — Het Japansche hoofdkwartier maakte bekend: Het Japansche leger zet in het gebied van Finschhaven den aanval voort.

Japansche eenheden in het gebied van Salamaua en Lae hebben den vijand in verbitterde gevechten zware verliezen toegebracht. De vijandelijke verliezen sedert begin September worden geraamd op meer dan 12.000 man. Aan Japansche zijde werden ongeveer 2000 man verloren.

De strijd in Birma —

Eenheden van het luchtwapen van het Japansche leger hebben een aanval ondernomen op een vijandelijke ravitailleeringsbasis van groote beteekenis in het Oostelijk deel van Indië, ongeveer tachtig kilometer ten Zuiden van Chittagong, waardoor haveninstallaties, troepen-onderkomens, opslagplaatsen en andere inrichtingen werden vernield. **(V. b. Krijgsverr. 5710 B.)**

(foto archief Arbeiderspers)

Prof. Dr. P. ZEEMAN
Nederlandsch natuurkundige; ontdekker van het Zeeman-effect en Nobelprijswinnaar. Overleden op 9 October 1943.

DE WERELDOORLOG IN DATA

RECAPITULATIE VAN 1 MAART - 2 APRIL 1941

1 Maart '41 — Bulgarije tot het Driemogendhedenpact toegetreden. Winant bij Britschen Koning George VI ontvangen. Generaal Hata opperbevelhebber van de Japansche troepen in China.
2 Maart — Intocht van Duitsche troepen in Bulgarije ter verijdeling van Britsche plannen. Burgerlijke dienstplicht in Nederland ingevoerd. Volksstemming in Roemenië: 2.018.147 vóór, 2.358 tegen Antonescoe. Bezoek van Eden en Dill in Athene.
3 Maart — Bulgaarsche credieten in de V.S. „bevroren". Blokkade van de scheepvaart door de Dardanellen. Regeeringscommissarissen benoemd in Amsterdam, Zaandam en Hilversum.
4 Maart — Boodschap van den Führer aan den Turkschen staatspresident Ismet Inönü. Onderhandelingen over gemeenschappelijke verdediging op grond van Havanabesluiten. Tegen 18 aangeklaagden in Haagsch sabotage-proces doodstraf geëischt. Gibraltar een eiland geworden.
5 Maart — De gezanten van België, Nederland en Polen moeten Bulgarije verlaten; verbreking van de diplomatieke betrekkingen tusschen Bulgarije en Groot-Brittannië. Kolonel Donovan bij den Britschen koning. Ex-koning Carol van Roemenië vlucht uit Spanje.
6 Maart — Groot-Brittannië beschouwt Bulgarije met betrekking tot den handel met ingang van 5 dezer als vijandelijk land. Besprekingen van Eden in Kairo met den Zuid-Afrikaanschen ministerpresident Smuts en nadere besprekingen met den Iraakschen minister van Buit. Zaken.
7 Maart — Slot van de Duitsch-Finsche onderhandelingen over verhooging van het goederenverkeer. Bezoek van den Thailandschen minister Prayoen Montry bij von Ribbentrop. Italiaansche consulaten in Ver. Staten opgeheven.
8 Maart — De Amerikaansche Senaat neemt de steunwet voor Engeland aan.
9 Maart — Bekendmaking van de Britsche ambassade in Washington: Engeland zal een verzachting der blokkade voor de bezette gebieden niet dulden.
10 Maart — Verklaring Darlan: Frankrijk zal in geval van nood zijn levensmiddelentransporten door oorlogsschepen beveiligen. Senaat der V.S. stelt 245 millioen dollar beschikbaar voor steunpunten in Guam, Samoa, Alaska, Panamazône en in de door Engeland afgestane pachtgebieden.
11 Maart — Grensgeschil tusschen Thailand en Indo China bijgelegd. Café's, hotels, restaurants in Hilversum voor joden verboden.
12 Maart — Toespraak van Hitler in Linz. Thailand herstelt de sedert 1914 verbroken diplomatieke betrekkingen met de Sovjet-Unie. Bolivia verklaart aardolie als staatseigendom. Groote rede van den Rijkscommissaris in Amsterdam.
13 Maart — Guinazu minister van Buit. Zaken in Argentinië. De Ver. Staten staan Engeland 99 oorlogsschepen af. Staatsbedrijf „Rijksradio-omroep" in Nederland opgericht.
14 Maart — Eerste Japansche gezant overhandigt zijn geloofsbrieven in Australië.
15 Maart — Italiaansch hospitaalschip „Po" wordt op reede van Valona door Britsche torpedovliegtuigen tot zinken gebracht. Rede van Roosevelt: De steunwet voor Engeland beteekent het einde van alle verzoeningspogingen van de Ver. Staten. St. Helena wordt vlootsteunpunt van U.S.A.
16 Maart — Rede van Hitler op Heldengedenkdag.
17 Maart — Voormalige Roemeensche premier Titulescu gestorven. Verklaring van den Egyptischen premier Sirry Pascha: Egypte zal zijn plichten op grond van het vriendschapsverdrag met Groot-Brittannië vervullen. Teruggave van het Duitsche gezantschapsgebouw in Tanger en benoeming van een Duitschen consul.
18 Maart — Onderhoud van den Britschen minister van Buit. Zaken, Eden, met den Turkschen minister van Buit. Zaken, Saradjogloe, op Cyprus. In Indië zijn tot nu toe 6364 personen om politieke redenen gearresteerd. L. A. Barros Chileensch minister van Buit. Zaken.
19 Maart — Roemeensche gezant Roul Bossy bij Hitler ontvangen. A. Y. Bogomolow Sovjet-Russisch gezant in Frankrijk. Mr. Trip treedt af als president van de Nederlandsche Bank en als secretaris-generaal van Financiën. Commissie Posthuma ingesteld.
20 Maart — Persoonlijk antwoord van den Turkschen staatspresident Ismet Inönü op de boodschap van Hitler van 4 Maart. Credietovereenkomst tusschen de Britsche regeering en generaal De Gaulle. Senaat der V.S. voteert 3474 millioen dollar voor de „Twee-Oceanen-vloot".
21 Maart — Onderhoud van Hitler en von Ribbentrop met den Hongaarschen minister van Buit. Zaken Von Bardossy in München. Iraaksche bekendmaking over samenwerking in het kader van het Britsch-Iraksche verdrag. Intocht van den Kalief van Spaansch Marokko, Mulay Hassan, in Tanger. Verordening over het civiel-standrecht in Nederland afgekondigd. Russische ballonvaarders verbeteren wereldrecords.
23 Maart — Fransche wet over den bouw van den Trans-Sahara-spoorweg.
24 Maart — Britsche nota aan Zuid-Slavië: Verwondering over de verandering van de Zuid-Slavische neutraliteitspolitiek. Onderhoud van den Japanschen min. van Buit. Zaken, Matsoeoka, met Molotov in Moskou. Duitsche en Italiaansche troepen bezetten El Ageila (Libye).
Sovjet-Russisch-Turksche bekendmaking, dat Sovjet-Rusland zich, in het geval van een aanval op Turkije, overeenkomstig het Niet-aanvalsverdrag van 17 Dec. 1925 neutraal zal houden. Overeenkomst over de uitzending van een Amerikaansch Marine-commissie naar Venezuela.
25 Maart — IJsland wordt betrokken in het op 17 Aug. 1940 omschreven Duitsche operatiegebied. Einde van de volksverhuizings-actie uit Litauen. Toetreden van Zuidslavië tot het Driemogendhedenpact. Generaal Mario Roatta chef van den Generalen Staf van het leger in de plaats van maarschalk Graziani; gouverneur van Libye en opperbevelhebber van de Italiaansche strijdkrachten in Noord-Afrika: generaal Italo Gariboldi.
26 Maart — Aankomst van Matsoeoka in Berlijn en boodschap van Matsoeoka aan het Duitsche volk. Beroep van den Britschen minister voor Indië, Amery, op Zuidslavië, zich het wapenbroederschap van den wereldoorlog te herinneren. Verklaring van den Zuidafrikaanschen ministerpresident Smuts, dat geen expeditie naar overzee gestuurd zal worden. Eerste auto door den Maastunnel te Rotterdam.
27 Maart — Oprichting van een continentale „Oel-A.G." in Berlijn. Besprekingen van Matsoeoka met Hitler en Von Ribbentrop. Militaire putsch in Belgrado: Overname van de regeering door koning Peter II. Volgens verklaring van Churchill schaart zich het Britsche Rijk achter de nieuwe Zuidslavische regeering. Vrijmaking van de op 25 Maart geblokkeerde credieten door de Ver. Staten. Engelandsteunwet van 7 milliard dollar treedt in werking. Britsch-Amerikaansche overeenkomst over steunpunten in Atlantischen Oceaan. Rost van Tonningen aanvaardt zijn ambt als president van de Nederlandsche Bank.
28 Maart — Deviezenbesluit 1941 voor Nederland afgekondigd.
29 Maart — Slot van Chileensch-Argentijnsche besprekingen over de gemeenschappelijke belangen in de Antarktis. Rector-magnificus krijgt het toezicht op Nederlandsche universiteits-studenten.
30 Maart — Overname van het Japansche gezantschap in Slowakije door den Berlijnschen gezant Oshima. Blokkade van de Roemeensche olieleveringen aan Zuidslavië.
31 Maart — Matsoeoka in Rome; boodschap aan het Italiaansche volk. Nieuw bezoek van den Britschen minister van Buit. Zaken Eden en den chef v. d. Gen. Staf Dill aan Athene. Duitsche en Italiaansche protestnota's in Washington overhandigd tegen het in beslagnemen van Duitsche en Italiaansche schepen op 30 Maart.
1 April — Besprekingen van den Japanschen minister van Buit. Zaken. Matsoeoka, met den Duce en met graaf Ciano. Zuidslavië mobiliseert. Rede van den Franschen hoogecommissaris van Syrië, Dentz, over de vervanging van het tot nu geldende directorium door een regeering; Chaleb Bay Azem regeeringschef in Syrië. Stakingsonlusten in Syrië. Joden in Nederland moeten jachtwapens inleveren. Rantsoeneering van gedistilleerd in Nederland.
2 April — Deensch protest in Washington tegen het in beslagnemen van Deensche schepen op 31 Maart. Verklaring van het Britsche ministerie voor Economische Oorlogvoering ter rechtvaardiging der blokkade tegen het onbezette Frankrijk. Verklaring van Butler over de in overeenstemming met Engeland gevolgde verbanning van den vroegeren Zuidslavischen premier Stojadinowitsj op 17 Maart In beslagneming van 19 Fransche schepen in de havens der Ver. Staten. Rommel bezet Agedabia. **(V. b. Recap. 5711)**

A. *BIOGRAFIEEN.* —

De Duitsche rijksminister voor Wetenschap, Opvoeding en Volksopleiding. Bernhard Rust, is op 30 September zestig jaar geworden. Hij werd in Hannover geboren en studeerde aan de universiteiten van München, Berlijn, Göttingen en Halle Germanistiek, Philosophie en klassieke Philologie. In 1908 legde hij het staatsexamen voor het geven van onderricht aan hoogere onderwijsinstellingen af. Na een jaar militaire dienst werd hij leeraar aan het gymnasium in Hannover, waar hij tot zijn afscheid op 31 Maart 1930 als „Studienrat" werkzaam was.

Den eersten wereldoorlog maakte hij als luitenant der reserve, later als compagniescommandant mee. Hij verwierf verschillende onderscheidingen zooals het ridderkruis met zwaarden van de Huisorde der Hohenzollern. In de revolutiedagen werd Rust mede-oprichter en commandant van de Hannoversche burgerwacht. Toen Hitler de N.S.D.A.P. na den mislukten Putsch van München opnieuw opbouwde, sloot Rust zich aanstonds bij hem aan. In 1925 kreeg hij de opdracht als gouwleider van Hannover Neder-Saksen voor de beweging te veroveren. In goede en slechte dagen bleef Rust zijn opdracht trouw. Doordat hij als lid van den provincialen landdag van Hannover een motie van wantrouwen tegen president Noske, die de Hitler-Jugend verboden had, indiende, moest hij zijn leeraarsfunctie neerleggen. Sedert 1930 is Rust lid van den Duitschen Rijksdag. In Februari 1933 werd hij tot commissaris in het Pruisische ministerie van Kultuur benoemd.

B. Rust

Op 1 Mei 1934 werd hem als Rijksminister ook de leiding van het hoogeschool- en opvoedingswezen in het geheele Rijk opgedragen. In de daarop volgende jaren bracht hij de rijkseenheid over alle onderwijsinstellingen tot stand. Daarnaast reorganiseerde hij het muziekonderricht en de openbare leeszalen. Baanbrekend werk verrichtte hij door de oprichting van de „Napola's" (national-politische Erziehungsanstalten), van het „Landjahr", van nieuwe kweekscholen en door de invoering van gymnastiek als verplicht leervak op alle scholen. Als richtlijnen voor opvoeding en onderwijs golden voor hem de systematische infiltratie van het nationaal-socialisme en de strijd tegen Marxisme en liberalisme. In deze oorlogsjaren kreeg hij nog tot taak, de Duitsche wetenschap in dienst van de oorlogvoering te stellen. Diverse binnen- en buitenlandsche universiteiten benoemden hem tot eeredoctor.

(V. b. Rust 5715 A)

B. NEDERLAND — N.S.B. - Vormingsbijeenkomst met de N.S.D.A.P. in Tilburg —

1 Nov. — Op 24 October had in den stadsschouwburg te Tilburg een vormingsbijeenkomst plaats van N.S.D.A.P. en N.S.B. Op deze bijeenkomst werd het woord gevoerd door Dienstleiter W. Ritterbusch en den plv. Leider Van Geelkerken.

Aan de rede van Dienstleiter Ritterbusch ontleenen wij, dat hij verklaarde de ervaring te hebben opgedaan, dat bij alles wat de Duitschers hier doen, het hart betrokken moet zijn. Wanneer het er om gaat, het Nederlandsche volk te winnen, liggen achting en erkentelijkheid jegens dit volk daarin besloten. En tevens houdt het in, dat dit winnen moet geschieden langs den weg der innerlijke overtuiging, waarop de kameraadschap met de N.S.B. en het gelijkberechtigd zijn zich baseeren. Nadrukkelijk verklaarde Dienstleiter Ritterbusch dat deze strijd om het Nederlandsche volk tenslotte alleen kan worden uitgevochten en gewonnen door de N.S.B., die de politieke wilsdraagster in dit land is. Spr. wees er op, dat vroeger wel getracht is, de volken op een materieele basis tot elkaar te brengen. Echter is er tusschen Duitschers en Nederlanders een hoogere, op de gemeenschap van geest en de idee van het nationaal-socialisme gebaseerde gemeenschap mogelijk. Vervolgens gaf hij een beschouwing van wat het nationaal-socialisme eigenlijk inhoudt en verklaarde: Nationaal-socialist is men eigenlijk eerst, wanneer men zich bewust wordt wat zijn volk werkelijk is en beteekent en bereid is, dit volk tot het uiterste te dienen. Hieruit volgt, dat het nooit de bedoeling van de Duitsche nationaal-socialisten kan zijn, aard en wezen van het Nederlandsche volk aan te tasten.

Voordat het woord werd gevoerd door Dienstleiter Ritterbusch had de plv. Leider Van Geelkerken een rede uitgesproken, waarin hij in de eerste plaats wees op de noodzakelijkheid der vormingsbijeenkomsten. Hij wees erop, dat nationaal-socialisme iets is, waarvoor de enkeling zich moet durven inzetten, de verantwoordelijkheid moet durven aanvaarden en de impopulariteit niet vreezen. Spr. verklaarde, dat het Nederlandsche volk te precies weet wat er bij de Duitschers fout is, daarbij vergeet, dat de Duitschers ook bij ons fouten kunnen aanwijzen en tenslotte te weinig merkt van de Engelschen en Amerikanen, die bij nadere kennismaking nog wel eens een graadje erger zouden blijken te kunnen zijn dan ze ons thans worden afgeschilderd. Hij illustreerde dit met te verwijzen naar een gebeurtenis op Sicilië, alwaar in één nacht een stadje van 45.000 inwoners werd weggevaagd omdat de Anglo-Amerikanen van meening waren, dat het hier een oorlogsnoodzakelijkheid betrof.

Voorts behandelde Van Geelkerken nog eens de bewapening der N.S.B. Ieder lid, zoo zeide hij, dient in dit verband te beseffen, dat hij niet tegenover zijn volk staat, doch in zijn volk en dat hij zich niet in de verdediging moet laten dringen, doch het doel in het oog moet houden. Bereikt moet worden, dat ons volk de nat.-socialistische levenshouding aanvaardt, opdat het niet meer vervalle in het oude. **(V. b. Vormingsbijeenk. 5576 B; Van Geelkerken 5696 B; Ritterbusch 5592 B; N.S.D.A.P. 5576 B)**

— 10-jarig bestaan der groep Geleen —

1 Nov. — Te Geleen heeft de groep Geleen der N.S.B. op 31 October het 10-jarig bestaan herdacht. Het hoogtepunt werd gevormd door het bezoek van Mussert, die in gezelschap van den districtsleider graaf d'Ansembourg en van den secretaris-generaal van het departement van waterstaat ir. Van der Vegte, de herdenking bijwoonde.

N.S.D.A.P. — Derde verjaardag van het Arbeitsbereich - Rede van den Rijkscommissaris —

1 Nov. — Op 31 October kwamen te Arnhem de functionarissen der N.S.D.A.P. bijeen ter herdenking van den derden verjaardag van het Arbeitsbereich. Toen drie jaar geleden het politieke leiderscorps te Utrecht bijeenkwam ter oprichting van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in Nederland, werd het door den Rijkscommissaris, Rijksminister Seyss-Inquart, het parool gegeven een levend voorbeeld van de nationaal-socialistische gemeenschap te zijn in het Nederlandsche gebied. Dit parool werd thans opnieuw gegeven.

Met de inwijding van de nieuwe hakenkruisvlaggen, welke voltrokken werd door Dienstleiter Ritterbusch in den aanvang van de betooging, bleek naar buiten de uitbreiding van de partijorganisatie, die van jaar tot jaar voortdurende vorderingen maakt. Dat dit werk wordt voortgezet in den geest van de dooden, die gestaan hebben in de gelederen van het Arbeitsbereich, bracht de Dienstleiter naar voren tijdens de herdenking van de dooden, waarbij hij in het bijzonder lovende woorden sprak over den gestorven leider van het Arbeitsbereich, die in het Nederlandsche gebied den hoogsten zin en de schoonste voltooiing van zijn leven heeft gevonden.

Rede van den Rijkscommissaris.

Dat de Duitsche missie geen machts-politieke plannen tot wereldverovering nastreeft, zooals het amerikanisme en bolsjewisme, die uitgaan naar onderdrukking van de volken, maar in de verwezenlijking van een nieuwe op het beginsel van de sociale gerechtigheid opgebouwde orde haar taak ziet, dit was de zin van de fundamenteele uiteenzettingen, waarmede zich de Rijkscommissaris te Arnhem richtte tot het politieke leiderscorps. Wereldkapitalisme en bolsjewisme moeten noodzakelijkerwijs leiden tot een smeltpot van de rassen, hetgeen den dood van de Europeesche volken zou beteekenen. Daartegenover stelde spr. de menigvuldigheid van de Europeesche volken, die gevoegd in een organische gemeenschap hun beste waarden vrijelijk kunnen ontplooien. Nadrukkelijk keerde hij zich daarbij tegen het in zekere lagen van het Nederlandsche volk verspreide geloof, dat een overwinning van het Westen geen gevaar zou beteekenen voor de volksche krachten van dit land. Een fundamenteele hervorming van de levensnormen in de richting van een nivelleering zou het onvermijdelijke gevolg van een overwinning van de westelijke mogendheden zijn.

Tegenover de ontbindingsverschijnselen in Europeesche landen stelde de Rijkscommissaris als taak van het nationaal socialisme duidelijk in het licht. dat geestelijke penetraties uit Oost en West moesten worden afgeweerd en dat het Duitsche volk geleid moest worden naar het volksche socialisme.

Zijn waardeering uitsprekende voor den tot dusver gepresteerden arbeid, welks belang de Rijkscommissaris in het bijzonder onderstreept, wees spr. op het vergroote complex van taken. Met den wensch, dat de partijgenooten van het Arbeitsbereich in de nauwste gemeenschap met de kameraden van de N.S.B. tezamen den weg zullen begaan, werd opnieuw het bondgenootschap bevestigd, dat sedert drie jaren de Duitsche en Nederlandsche nationaal socialisten in dit gebied vereenigt. De duidelijke lijn, die

van den aanvang af het politieke leiderscorps in Nederland is aangegeven, stelde de Rijkscommissaris in het licht door er op te wijzen, dat de nieuwe leider van het Arbeitsbereich de nalatenschap van den overleden partijgenoot Schmidt ten uitvoer zal leggen. Het samengaan van alle nationaal-socialisten is, naar spr. verklaarde, een van de essentieele politieke taken in dit gebied.
De Rijkscommissaris besloot zijn fundamenteele uiteenzettingen met een blik op den militairen toestand, die hij aan alle fronten ongeschokt noemde. Duitschlands vertrouwen is gebaseerd op den Führer en de Duitsche soldaten. Daaruit put het Duitsche volk de onwrikbare zekerheid, dat geen macht ter wereld in staat is Duitschland op de knieën te krijgen. Zijn gelofte alle krachten in den strijd te brengen voor de overwinning vond in de geestdriftige instemming van de politieke leiders van het Arbeitsbereich sterken weerklank. **(V. b. N.S.D.A.P. 5720 B; 2e verj. Arbeitsber. 5303; Dr. Seyss-Inquart 5690 A)**

A. NEDERLAND — Onderwijs - Derde landdag Nat.-Soc. Studentenfront —

1 Nov. — In het groot-auditorium van de Utrechtsche Rijks-Universiteit is bij gelegenheid van den 3en Landdag van het Nat. Soc. Studentenfront een bijeenkomst gehouden. Van de talrijke genoodigden en autoriteiten noemde de N R.C., waaraan wij dit verslag ontleenen, den Algemeen Leider Mussert, den heer Waternaux namens het Vlaamsch Nat. Verbond, prof. Nieschulz, Kreisleiter van de N.S.D. A.P., prof. Jeswiet, wnd. leider van het Opvoedersgilde, den heer Engelbrecht, commissaris der provincie, den heer v. Ravenswaay, burgemeester van Utrecht, prof. Westra, burgemeester van 's-Gravenhage dr. Keyer, gemachtigde van den Leider voor de volksgezondheid, mr. Zondervan, commandant van de W.A.
Nadat de vergaderingsleider met een kort woord had geopend en men staande de aan het Oostfront gevallen studenten had herdacht, nam de leider van de afd. Buitenl. Betrekkingen, ir. J. P. Noordijk het woord over de beteekenis van den Oost-inzet. Spreker behandelde het doel van de reis door een honderdtal studenten gemaakt naar het district Lublin in het Generaal-Gouvernement, en schilderde de omstandigheden, waaronder ginds werd gewerkt. In 't bijzonder stond hij stil bij de koloniseering door groote groepen Volks-Duitschers. Verschillende tochtgenooten kwamen vervolgens aan 't woord, meer speciaal over den arbeid der medische en der technische studenten, zoomede over het werk van de groepen landarbeid en bestuursapparaat, alsmede over de kolonisatie van de Volks-duitsche boeren. Ter afwisseling sprak de leidster van de meisjesstudenten, die tijdens haar vacantie in een fabriek in Helmond hadden gewerkt. Daarna zette ir. Noordijk zijn reisverhaal voort. Spreker stelde vast, dat de studenten in 't algemeen goed werk hebben verricht, zoodat met recht kan worden getuigd, dat deze studenteninzet in het Oosten in elk opzicht geslaagd is geweest. Met voldoening zien wij terug op hetgeen zij hebben kunnen doen, niet 't minst doordat hun een groote mate van verantwoordelijkheid was gegeven. Juist deze groote vrijheid van handelen en denken heeft hun ervan doordrongen, dat zij deel hebben aan den grooten Germaanschen opmarsch. Alle Hollandsche kleinburgerlijkheid was hun vreemd geweest. Met des te meer ergernis hebben zij bij hun terugkeer moeten vaststellen hoe vele hoogleeraren nog saboteeren niettegenstaande het feit, dat zij geen studenten, geen colleges, geen examen of tentamens meer hebben, doch wel hun salaris opstrijken en ook nog vrijelijk gebruik maken van bibliotheken en laboratoria. Ir. Noordijk eindigde zijn overzicht met de conclusie, dat de leuze „Neerlands koers is Oost" meer is dan een holle frase.
Nadat de vergadering een strijdlied had gezongen, sprak de leider van het Nat. Soc. Studentenfront, dr. B. F. Saris. Deze begon met te zeggen, dat het Front een uiterst moeilijk jaar achter zich heeft. De universitaire wereld verkeert nog steeds in een gevaarlijken toestand. Wie zoekt naar de oorzaken van den huidigen chaos moet tot de erkenning komen, dat deze liggen in de jaren van vóór 1940, toen de studeerende jeugd in algeheele onkunde is gelaten omtrent de wereldgebeurtenissen. De studentenwereld is uit elkaar geslagen. Tal van politiek onmondigen zijn door communisten, die in 't geheim werken, tot sluipmoord aangezet. Anderen, beter beveiligd, werken in Duitschland. Zij zijn meer slachtoffer dan schuldigen van hun tijd. Slechts weinigen strijden aan de fronten. Spreker gaf een breede beschouwing over de stille en openlijke sabotage van de hoogleeraren, die goeddeels ook nu nog voortgaan met hun getreiter, de eerste en tweede jaarsstudenten weten daarvan mee te praten. In plaats dat zij hun taak begrijpen en in gestagen arbeid ons volk dienen, houden de professoren zich onledig met gesar en geplaag. Toen zij dezen zomer de opdracht kregen hun arbeid voort te zetten, toonde geen van hen den moed te weigeren en uit te treden. Zij passen thans de geestelijke tactiek van de verschroeide aarde toe. Ondanks dit alles echter hebben de studenten, die zich lieten inschrijven, het recht hun begonnen of voortgezette studie op normale wijze te voltooien. De historie zal over deze hoogleeraren haar oordeel vellen. Spreker lichtte zijn betoog toe met het aanhalen van tal van voorbeelden van toegepaste sabotage, en eindigde met de verklaring: „Onze Universiteiten en Hoogescholen moeten worden opengehouden het koste wat het kost". Toen wederom een strijdlied gezongen was, betrad Mussert den katheder.

Rede van Mussert —
De leider ving zijn rede aan met de opmerking dat hij niet wilde treden in het hier besprokene. Over wat thans geschiedt, kunnen wij aldus als nationaal-socialisten slechts de schouders ophalen en lachen. Het is meer een klucht dan een drama. Waar het evenwel in dezen tijd om gaat is de vraag hoe de oorlog zal afloopen. Want het gaat om het behoud van de Europeesche beschaving. In vroeger eeuwen zijn meer beschavingen ten onder gegaan en thans staan wij voor de vraag of het avondland inderdaad dreigt te verdwijnen. Wij leven in stormgetij en wat we voor alles noodig hebben is begrip van de grootte van dezen tijd.
De Fransche revolutie begon in wezen 14 Juli 1789, toen te Parijs de Bastille werd bestormd. Het einde van deze revolutie was de laatste zitting van het Weener congres onder Metternich in 1815.
De huidige revolutie begon op 28 Juli 1914 te Serajewo en de eerste faze werd afgesloten op 9 November 1918, toen, nu bijna 25 jaar geleden, de wapenstilstand werd afgekondigd. Toen begon de tweede faze, die eindigde op 1 September 1939 en heden bevinden wij ons in het slotbedrijf.
Wanneer men bedenkt, aldus de leider, dat nog in 1932 in Duitschland zes millioen stemmen op de communisten werden uitgebracht, dan is het een wonder van de eerste orde, dat Hitler de wals van het bolsjewisme heeft kunnen tegenhouden. Vervolgens zette de leider uiteen hoe men dezen tijd historisch moet zien en hij deed dit aan de hand van een overzicht van de laatste duizend jaar. **(V. b. Studentenfront 5317 A; Studenten n. Oostland 5625 A; Mussert 5707)**

Justitie - Doodvonnissen wegens sabotage en spionnage —

1 Nov. — Naar de Höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer Nordwest mededeelde, heeft het Polizeistandgericht Amsterdam den 22sten October 1943 de volgende Nederlandsche staatsburgers ter dood veroordeeld:
1) den student Johan Kemper, geboren 27 October 1922 te Bussum;
2) den student Martinus Raben, geboren 27 December 1922 te Palembang (Nederlandsch-Indië);
3) den distributie-ambtenaar Karel Raben, geboren 21 Januari 1918 te Soerabaja (Nederlandsch-Indië);
4) den student Johan Schimmel, geboren 7 April 1919 te Amsterdam;
5) Willy van Breukelen, zonder beroep, geboren 27 Februari 1921 te Amsterdam;
6) den student Herman Ruys, geboren 19 Januari 1923 te Bussum;
7) den arts Antonius Tellegen, geboren 25 Mei 1907 te Zwolle;
8) den student Abraham Cornelis Kuiper, geboren 28 Aug. 1922 te Arnhem.
De veroordeelden hebben zich in het geheim verbonden met het doel moordaanslagen te plegen op personen uit het openbare leven in Nederland, sabotagedaden te verrichten, ondergedoken personen met geld en levensmiddelenbonnen te steunen en spionnage te verrichten. O.m. onderhielden zij betrekking met den communist Louis Boissevain en de moordenaars van generaal Seyffardt. De veroordeelde Johan Kemper heeft bovendien zich schuldig gemaakt aan medeplichtigheid aan den moordaanslag op den politieambtenaar Woerts te Bussum en den gepleegden moord op den politiepresident van Utrecht, Kerlen.
Het meerendeel der daders, in het bijzonder de arts Antonius Tellegen, heeft actief spionnage bedreven.
Het vonnis is na onderzoek van de gratiekwestie aan zeven veroordeelden op 22 November door den kogel voltrokken.
De distributie-ambtenaar Karel Raben, een broer van den ter dood veroordeelden en doodgeschoten Martinus Raben, werd begenadigd, daar hij niet in die mate als de overige veroordeelden zich aan terrorisme had schuldig gemaakt.
(V. b. Doodvonnissen 5706 A; Sabotage 5706 A)

— Politieke moorden te Wijkbrug en Wageningen

1 Nov. — De Nederlandsche pers publiceerde 30 October weer eenige berichten over politieke moorden. Het eerste luidt als volgt: Te Wijkbrug, gemeente de Wijk, is het boerenechtpaar Osterveen het slachtoffer geworden van een

moordaanslag. Reeds eenigen tijd geleden was de boerderij van boer Osterveen, bestaande uit woonhuis en stallen, door terroristen in brand gestoken en vernietigd. Het gezin Osterveen had een schamel onderdak gevonden in een houten barak, die Osterveen op zijn land had laten bouwen. Op den tweeden avond, nadat het gezin de barak had betrokken, verschenen twee onbekende personen, die verzochten binnen gelaten te worden. Zij gaven zich uit als politieambtenaren en wilden Osterveen over den brand spreken. Osterveen liet hen binnen. De beide onbekenden spraken drie kwartier met het echtpaar Osterveen. Toen zij daarop met een handdruk afscheid namen, haalde een der beide onbekenden een pistool te voorschijn. Toen Osterveen van schrik achteruit liep, stelde de onbekende hem gerust met de opmerking, dat hij het pistool zoo maar te voorschijn had gehaald. Osterveen, die gerust gesteld was en met uitgestrekten arm op den onbekende toekwam, werd op dit oogenblik door den misdadiger neergeschoten. Tegelijkertijd schoot de tweede onbekende op vrouw Osterveen. Boer Osterveen werd doodelijk getroffen, terwijl vrouw Osterveen zwaar gewond werd. De moordenaars vluchtten na hun daad. De in een naastgelegen vertrek slapende kinderen waren door de schoten wakker geworden en vonden hun ouders badend in hun bloed. Zij gingen naar hun zwaar gewonde moeder en waren niet te bewegen haar te verlaten om zoodoende hulp te halen. Zoo werd eerst bij het aanbreken van den dag de misdaad ontdekt.
Het tweede bericht luidt: Te Wageningen werd de Nederlandsche staatsburger IJprenburg door een man neergeschoten. De dader, wiens signalement bekend is, nam na den aanslag de vlucht op een rijwiel. IJprenburg werd naar het gemeenteziekenhuis te Wageningen gebracht. Nadat zijn familieleden hem een bezoek hadden gebracht, kwam des avonds nog een onbekend persoon met een ruiker bloemen de ziekenkamer binnen. De gewonde IJprenburg en de onbekende brenger der bloemen bevonden zich alleen in de ziekenkamer. De bezoeker zette den in bed liggenden IJprenburg een pistool op de borst en loste een schot, waarna IJprenburg korten tijd later overleed. Voordat hij stierf, kon IJprenburg de toegesnelde politie nog belangrijke gegevens omtrent de persoon van den dader verstrekken, die voor het onderzoek van groot belang zijn.
In zeer nauwe samenwerking met de Duitsche Sicherheitspolizei en de Nederlandsche recherche zijn maatregelen genomen voor het ophelderen van de beide moordaanslagen en voor de arrestatie van de daders.
In scherpe bewoordingen veroordeelt de Nederlandsche pers in haar commentaren. De N.R.C. herinnert aan het proces tegen de communisten Jansen en Dieters, waarbij bleek, dat in samenwerking met de illegale C.P.N. een „moordcentrale" was opgericht, die meer dan 60 daden van sabotage pleegde. Ook nu weer is, naar te bevoegder plaatse wordt vastgesteld, een onderwereld aan het werk geweest, die als pleitbezorgster en draagster van het bolsjewisme kan worden beschouwd. Bij herhaling is de sluipmoord ten scherpste gegispt. Geconstateerd is, dat verreweg de meeste Nederlanders zoo'n misdrijf onder alle omstandigheden laf vinden en dat het Nederlandsche volk alles zal steunen, wat voor het bestrijden van dergelijke misdaden en de aanstichters hiervan wordt gedaan. **(V. b. Aanslagen 5715 A)**

A. **NEDERLAND — Vredegerechtshof - W.A. man veroordeeld —**
Voor het vredegerechtshof heeft zich de leider van de W.A. te Nijmegen, L. E. M. te verantwoorden gehad, wegens het door misbruik van gezag uitlokken van mishandeling, huisvredebreuk, twee gevallen van mishandeling en drie van beleediging.
De procureur-generaal, mr. van Vloten, zeide dat het er hier niet om gaat of de W.A. bevoegd is, geweld te gebruiken, maar om de wijze waarop dit is geschied. Wij, nationaal-socialisten, — aldus spreker — hebben dikwijls de wet moeten overtreden, maar bij zulk een overtreding heeft men een zekere houding in acht te nemen. Als de W.A. optreedt, moet zij dit doen tegen hen, bij wie de wortel van het kwaad zit en niet tegen hem, die een willoos werktuig is van ophitsing. De mishandeling van een winkelier was volkomen overbodig. Ten aanzien van de huisvredebreuk vroeg spreker ontslag van rechtsvervolging. De W.A. is immers bevoegd, lokalen binnen te treden, waar personen samenkomen en daar te blijven tot het onderzoek is afgeloopen. Hier was dus van wederrechterlijk binnen gaan geen sprake. De beleediging van agenten vond spr. niet ernstig en de mishandeling van de jongens niet duidelijk. Op grond van een en ander vroeg spreker vernietiging van het vonnis van den vrederechter en veroordeeling van verdachte tot een boete van 50 gulden.
(V. b. Vredegerechtshof 4901 B)

Politie - Hoofdwachtmeester Doppenberg doodgeschoten —
1 Nov. — Te Apeldoorn werd op 23 October met korpseer ter aarde besteld het stoffelijk overschot van J. Doppenberg, hoofdwachtmeester der gemeente-politie te Apeldoorn, posthuum bevorderd tot onderluitenant, die 's avonds voor zijn woning werd neergeschoten. Bij de begrafenis gaven vele Duitsche en Nederlandsche autoriteiten blijk van hun belangstelling. Tal van kransen werden op het graf neergelegd, o.a. van Mussert, van den Obergruppenführer Rauter en van den waarnemend directeur-generaal der politie. **(V. b. Aanslagen 5721 A)**

— Verblijfsverbod te Overijsel, Gelderland, Drente Groningen en Friesland opgeheven —
1 Nov. — Met ingang van 19 October werd door den Commissaris-Generaal voor de veiligheid het op 4 Augustus 1943 uitgevaardigde verbod van verblijf in de provincies Overijsel, Gelderland, Drente, Groningen en Friesland, opgeheven.
(V. b. Verblijfsverbod 5624 B)

— Verduisteringsvoorschriften verscherpt —
1 Nov. — De hoofdinspecteur van de luchtbescherming maakte bekend, dat de straffen op overtreding der verduisteringsvoorschriften zijn verscherpt. Voortaan zal in elk geval van overtreding worden overgegaan tot afsnijding van den lichttoevoer gedurende 14 dagen, alsmede een minimumboete van ƒ 25.— worden opgelegd. De gloeilampen waarmede de overtreding werd gepleegd worden in beslag genomen. **(V. b. Verduistering 5250)**

Oostkolonisatie - Arbeidsmannen uit Oostland teruggekeerd —
1 Nov. — Op 28 October zijn de mannen van het 10de corps van den Nederl. Arbeidsdienst, welke in Juli '43 naar het Oosten waren vertrokken, teneinde aldaar ontginningswerkzaamheden te verrichten, in Nederland teruggekeerd.
De arbeidsleider Pot en ook Hopman Vernij, die de leiding hadden gehad, waren zeer tevreden. Het verblijf in Polen was gebruikt om heidevelden te normaliseeren en wegen aan te leggen in Byalistok. De drie maanden verblijf in Polen bleken geen slechte gevolgen te hebben gehad. Allen zagen ze er goed uit en de behandeling is zeer goed geweest. **(V. b. 5607 A)**

Arbeidsdienst - Oogstwerkzaamheden -
1 Nov. — Het 42ste corps van den Nederl. Arbeidsdienst werd dezen zomer ingezet voor oogstwerkzaamheden en in het bijzonder belast met het rooien van aardappelen in het Noorden van ons land. Dit werk is thans gereedgekomen. De 600 Arbeidsmannen hebben pl.m. 10 millioen KG. aardappelen gerooid, waarbij zij een gemiddelde prestatie van 70 à 80% van de beroepsrooiers hebben gehaald.
(V. b. Oogstwerkzaamh. N.A.D. 5554)

Weermacht - Verzorging van kinderen —
1 Nov. — In het Verordeningenblad no. 27 van 30 October is opgenomen een verordening van den Rijkscommissaris. waarin is bepaald, dat de verordening van den Führer betreffende de verzorging van kinderen van leden van de Duitsche weermacht in de bezette gebieden en op grond daarvan gegeven uitvoeringsverordeningen, van overeenkomstige toepassing zijn op de kinderen van in Nederland gelegerde Rijksduitschers in de Waffen-SS en de Duitsche politie.
(V. b. 5446 B)

— Krijgsgevangenen - Toezending van pakketten —
1 Nov. — Met steun van het Commissariaat Belangen Voormalige Nederlandsche Weermacht en het Roode Kruis werd een actie ingesteld (de z.g. Actie Pleegouders Krijgsgevangenen), welke ten doel heeft onze Nederlandsche krijgsgevangenen regelmatig en zoo mogelijk wekelijks pakketten met levensmiddelen te zenden. De z.g. „pakketten-pleegouders" nemen op zich, samen met de familieleden inkoop, inhoud en financiering der pakketten te verzorgen, waarbij het Roode Kruis zijn medewerking verleent.
(V. b. Krijgsgev. pakketten 5633 A)

— Tentoonstelling „Soldaten am Atlantikwall" geopend —
1 Nov. — In tegenwoordigheid van vele hooge Duitsche autoriteiten is in het gebouw Lange Voorhout 13 de tentoonstelling „Soldaten am Atlantikwall" door den Rijkscommissaris, Rijksminister Seyss-Inquart geopend. De vertegenwoordiger van generaal Christiansen wees er op, dat de werken op deze tentoonstelling door soldaten, die in Nederland zijn gelegerd, in hun vrijen tijd zijn vervaardigd. De tentoonstelling omvat vele schilderstukken, portretten, aquarellen, fotographieën en kinderspeelgoed, teekeningen. als ook houtsnijwerk. De tentoonstelling demonstreert hoe ook in het vijfde oorlogsjaar de geest der soldaten levendig is gebleven. **(V. b. Tentoonst. Kunst d. Front 5395 G)**

A. **NEDERLAND — Emigrantenregeering - Valutaverdrag met België —**
1 Nov. — De te Londen gevestigde regeeringen van Nederland en België hebben volgens Europapress een verdrag gesloten ter stabilisatie der valuta's op den stand van vóór het uitbreken van den oorlog. Tevens wordt in een ander verdrag de wederzijdsche ondersteuning in den toekomstigen buitenlandschen handel geregeld. (N.R.C.)
(V. b. Emigrantenreg. 5592 B)

Sociale Zaken - Volksgezondheid - Diphtherie en kinderverlamming —
1 Nov. — Blijkens de „St.crt." van 29 October zijn in de week van 17 t/m 23 October aan nieuwe gevallen van besmettelijke ziekten aangegeven voor het geheele land: typhus 15 (27), dysenterie 112 (205), roodvonk 717 (630), diphtherie 1952 (1717), kinderverlamming 83 (97), malaria 12 (25).
(V. b. 5715 A)

— Diphtherie-inenting bij den Arbeidsdienst —
1 Nov. — De Nederlandsche Arbeidsdienst heeft maatregelen getroffen om 20.000 jongelieden, die in aanmerking kunnen komen om begin Januari 1944 te worden opgeroepen om hun arbeidsdienstplicht te vervullen, in te enten tegen diphtherie. Aanleiding voor deze actie is de omstandigheid, dat deze besmettelijke ziekte zich in den laatsten tijd hand over hand heeft uitgebreid.

— Vrije middag voor huispersoneel ingesteld —
1 Nov. — Bij een onmiddellijk in werking tredend besluit van den secr. gen. van Sociale Zaken is een wekelijksche vrije middag voor het huispersoneel ingesteld. Hij zal moeten worden gegeven tusschen 13 en 18 uur en een aaneengesloten rusttijd van vier uur aan den werknemer moeten waarborgen.

Distributie - Overzicht October —
1 Nov. — In aansluiting op de publicatie in September, waarbij werd gewezen op de waarschijnlijkheid dat eenige stagnatie in de suikerdistributie niet te vermijden zou zijn, werd de bon, die per 17 October uitgekomen zou zijn eerst per 26 October geldig verklaard. Van rantsoenvermindering is nu geen sprake meer al wordt nogmaals gewezen op de mogelijkheid van eenige stagnatie in de bevoorrading. 2e. verscheen in het Voedselvoorzieningsblad van 23 October een verordening waarmede richtlijnen werden gegeven inzake de verdeeling en afzet van alle in Nederland aangevoerde zee- en zoetwatervisch. 3e. Het kaasrantsoen, dat sedert Augustus 1942 150 gram per twee weken bedroeg werd teruggebracht tot 100 gram. 4e. Werden de gebakrantsoenen gewijzigd in dier voege, dat er kleinere hoeveelheden koekjes en gebak op verkrijgbaar zullen zijn. Voor klein korstgebak b.v. verminderde een rantsoen van 350 tot 200 gram. 5e. Zal ook op de boterbonnen van tijd tot tijd alleen margarine verkrijgbaar zijn. 6e. Begon op 31 October het nieuwe zelfverzorgingsseizoen. De nieuwe regeling voor zelfverzorgers is, voor zoover het betreft de rantsoenen en de vereischten, waaraan men moet voldoen om zelfverzorger te worden gelijk aan die, welke gedurende het vorig seizoen gold. Ten aanzien van de administratie zijn echter eenige wijzigingen aangebracht. **(V. b. Overz. Sept. 5692 A)**

— Productieverbod van aardewerk uitgebreid —
1 Nov. — Ingevolge bekendmaking in de St.Crt. van 21 Oct. is het met ingang van dien datum aan ondernemingen in den zin der voormelde beschikking verboden te vervaardigen: kunst- en religieus aardewerk; aardewerk voor verpakkingsdoeleinden; keramische tabakspijpen; porseleinen verplegingsartikelen; kunst- en religieus porselein; porselein voor verpakkingsdoeleinden; vuurvast materiaal voor de glasindustrie, caféglaswerk; kunst- en religieus glaswerk en glazen verplegingsartikelen. **(V. b. 5697 A)**

— Papierbesparing - Dagblad „De Tijd" verschijnt 3 x per week —
1 Nov. — Directie en hoofdredactie van „De Tijd" deelden mede, dat met ingang van 1 November de hoeveelheid papier, welke werd toegewezen, in die mate was verminderd, dat het blad inplaats van zes, voortaan slechts drie malen per week zal verschijnen.
(V. b. Papierbesp. 5589 A ; Bep. dagbl. 5049 A)

Landbouw - B. J. Bierma leider Nederlandschen Landstand —
25 Oct. — De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied heeft, volgens een bekendmaking van 22 October, den boerenleider voor de provincie Friesland, B. J. Bierma, in Het Bildt, belast met de voorloopige leiding van den Nederlandschen Landstand. Bij het waarnemen van deze functie voert hij den titel van „waarnemend hoofd van den Nederlandschen Landstand". De Rijkscommissaris heeft aan den burgemeester P. F. Tammens te Groningen het algemeene toezicht opgedragen over den Nederlandschen Landstand. **(Vor. ber. Ned. Landstand 5691 A.)**

Verkeer — Binnenscheepvaart - Wijziging en aanvulling der regeling inzake bemanning —
1 Nov. — In het Verordeningenblad no. 27 van 30 October verscheen een verordening van den Rijkscommissaris houdende wijziging en aanvulling van de verordening no. 6/1943 betreffende het varen op binnenschepen.
(V. b. Regl. varen op binnensch. 5411)

— K. L. M. - Communicatie Curaçao, Cuba en Ver. Staten —
19 Oct. — De K.L.M. heeft van de Amerikaansche Civil Aeronautic Board een licentie ontvangen voor het luchtverkeer tusschen Willemstad en Miami, over Kingston, Port au Prince, Camguey, Havana en Aruba.
(Keesings Fin. Archief) **(V. b. K.L.M. 5698)**

— Geen benzine voor particulieren —
18 Oct. — Econ. Nieuws deelde mede: De Gevolmachtigde voor het Vierjarenplan heeft de bestaande beperkingen voor den ombouw van automobielen op het verbruik van vaste of gasvormige brandstoffen opgeheven en bepaald, dat alle op vloeibare brandstof rijdende auto's in de toekomst gebruik zullen moeten maken van hout- of lichtgas. In het particuliere verkeer zal dus geen benzine meer worden verbruikt. De nieuwe maatregelen gelden ook voor Noorwegen en Nederland. **(V. b. bep. benzineverbr. 4851 D)**

— Telegrafie - Gelukstelegrammen en telegrammen met gelukwenschen of rouwbeklag afgeschaft —
1 Nov. — Wegens gebrek aan de desbetreffende luxe formulieren kunnen van 9 October af voorloopig geen gelukstelegrammen worden aangenomen. Nagegaan wordt nog of het op een of andere wijze mogelijk is te gelegener tijd in deze leemte te voorzien. Tevens zijn van 28 October af telegrammen, waarin gelukwenschen of rouwbeklag of zinswendingen van dien aard voorkomen, niet meer toegelaten.

B. **INDIE — Voorloopige Vrij Indië regeering gevormd —**
25 Oct. — In de op 21 October gehouden vergadering der Indische Onafhankelijkheidsliga heeft Soebhas Chandra Bose de samenstelling bekend gemaakt van de voorloopige regeering van het Vrije Indië, voortaan „Azad Hind" genaamd. Soebhas Chandra Bose wordt staatshoofd, minister-president, min. van Buitenlandsche Zaken en van Oorlog De andere portefeuilles zijn als volgt verdeeld: minister van Propaganda Sa Ayer, van Financiën luitenant-kolonel Ac-Chatterji, minister voor de Vrouwenorganisaties S. Lakshmi, secretaris met den rang van minister Am Sahay, opperste adviseur Ras Behari Bose.

Oorlogsverklaring aan Engeland en Ver. Staten —
1 Nov. — Het D.N.B. meldde 24 October uit Singapore, dat Soebhas Chandra Bose in een persgesprek heeft medegedeeld, dat de voorloopige Indische regeering Engeland en den Vereenigden Staten den oorlog heeft verklaard. Volgens Domei heeft Bose voorts verklaard, dat het Indische nationale leger reeds op weg is naar den vijand.
(V. b. 5596 E)

C. **DUITSCHLAND — Bulgaarsche regenten door den Führer ontvangen —**
1 Nov. — De Führer heeft op 18 October de leden van den Bulgaarschen regentschapsraad Prins Cyril van Bulgarije en prof. Filof ontvangen. De Führer voerde met prins Cyril en prof. Filof besprekingen over den algemeenen toestand en over de vraagstukken van wederkeerig belang. Een diner in vrij grooten kring vormde het einde van het bezoek. Aan dit diner namen van Bulgaarsche zijde deel prins Cyril en prof. Filof, alsmede hofmaarschalk gezant Handjef en de Bulgaarsche gezant te Berlijn. Zagarof, beiden leden van het gevolg. Van Duitsche zijde waren met den Führer aanwezig Rijksminister van Buitenlandsche Zaken von Ribbentrop, generaal-veldmaarschalk Keitel, Reichsführer ᛋᛋ Himmler, Reichsleiter Bormann, de generaals Jodl, Zeitzler en Schmundt, ambassadeur Hewel en de Duitsche gezant te Sofia, Beckerle.
(V. b. Regenten 5667 D)

— Oproep van den Führer tot de jeugd —
1 Nov. — Voor den Rijksberoepswedstrijd der Duitsche jeugd die op 15 Januari 1944 voor het eerst in den oorlog gehouden wordt, heeft de Führer den volgenden oproep uitgegeven: Werkende Duitsche Jeugd. Ons voorbeeld is het heldendom van den Duitschen soldaat en onze plicht dit heldendom in de oorlogsprestatie van het vaderland waardig

te zijn. Tot de oorlogsprestatie behoort de prestatie in het beroep. Reeds in den vrede was de beroepswedstrijd voor de werkende Duitsche jeugd het begin van haar prestatiewil. Thans roep ik jelui opnieuw op voor den beroepswedstrijd. Verhardt door jelui daad op de arbeidsplaats de belofte van trouw jegens onze soldaten. Den strijd aan het front voeren de dappersten, de strijd in het beroep moet ons de flinksten toonen en hen door opleiding en bevordering van begaafden tot de leiding brengen. Jelui optreden in den Rijksberoepswedstrijd is een bewijs voor jelui on wrikbaar geloof aan de overwinning. **(V. b. Hitler 5707 B)**

A. **ALBANIE — Politieke status gewijzigd —**
1 Nov. — Het D.N.B. meldde 25 October uit Tirana, dat de Nationale Vergadering van Albanië met algemeene stemmen de vereeniging van de kroon van Albanië met die van het Italiaansche koninkrijk in den persoon van Victor Emanuel en zijn erfgenamen nietig heeft verklaard. Wetten en verordeningen, uitgevaardigd sedert 7 April 1939 worden, voor zoover zij in strijd zijn met het staatsbelang, buiten werking gesteld. **(V. b. Onafhankelijkheid 5677 B)**

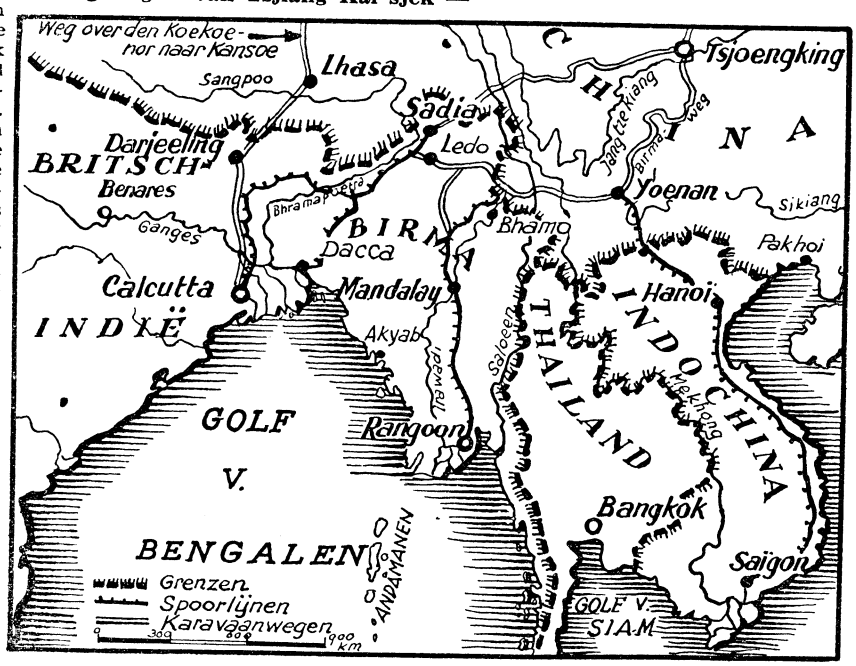
B. **CHINA (Nanking) - Bondgenootschap met Japan -**
1 Nov. — Naar officieel verluidt, is op 30 October te Nanking een pact van bondgenootschap gesloten tusschen Japan en het nationale China. Op grond van het gesloten pact hebben de verdragen, die tot dusver de fundamenteele verhouding geregeld hebben tusschen Japan en China, hun geldigheid verloren. In een protocol bij het verdrag van bondgenootschap wordt de aftocht der Japansche troepen uit China na het sluiten van den vrede overeengekomen. In het verdrag wordt voorts gezegd, dat de regeeringen van beide landen besloten zijn in nauwe samenwerking elkaar te helpen en onder handhaving van de goede nabuurschap gemeenschappelijk er aan te werken Groot Oost-Azië op een rechtvaardigen grondslag te plaatsen, waarbij men zich verplicht elkaars onafhankelijkheid te eerbiedigen.
(V. b. Samenwerking m. Japan 5459 A)

C. **ZWEDEN — Vrije doorvaart Skagerrak stopgezet.**
1 Nov. — De Duitsche regeering heeft medegedeeld, dat het haar om militaire overwegingen niet mogelijk is den Zweedschen schepen in het Skagerrak langer vrije doorvaart toe te staan. Van officieele Zweedsche zijde is ten aanzien hiervan nog geen standpunt bepaald.
Het Zweedsche publiek is door dezen maatregel wel teleurgesteld, daar het algemeen bekend was van welk een groot belang het scheepvaartverkeer van Gothenburg voor de Zweedsche levensmiddelenverzorging is. In de Wilhelmstrasse bepaalt men zich er toe te verklaren, dat deze Duitsche verklaring voor de Zweedsche regeering geen verrassing behoeft te zijn, daar haar de dwingende oorzaken, die de Duitsche autoriteiten tot dezen maatregel hebben genoopt, genoegzaam bekend zijn.
(V. b. D'land—Zweden 5660 B)

D. **VER. STATEN — Fransche mailboot „Normandië" gelicht —**
25 Oct. — Na een arbeid van 20 maanden is het gelukt de in de haven van New York gezonken „Normandie" te lichten. Het schip bleek dermate gehavend, dat het waarschijnlijk zal worden gesloopt.
(V. b. Normandie 4996 H)

— Weermacht - Verliezen —
1 Nov. — Te Washington is officieel medegedeeld, dat de verliezen van de Amerikaansche strijdkrachten tot en met 24 October in totaal 115,883 man bedragen. Deze verliezen zijn als volgt samengesteld: Leger: 11,480 dooden, 28,183 gewonden, 13.554 vermisten en 21.941 gevangenen. Marine: 12,112 dooden, 5422 gewonden. 9002 vermisten en 4189 gevangenen. Naar in de mededeeling wordt gezegd zijn in de verliescijfers van het leger 12,500 Filippino's inbegrepen, waarvan 469 gesneuveld, 747 gewond en de rest, naar men aanneemt, gevangen is genomen.
(V. b. Oorlogsverl. 5580 E)

E. **CHINA (Tsjoengking) — De ravitailleeringswegen van Tsjiang-Kai-sjek —**
25 Oct. — In de D. Z. i. d. N. verscheen een artikel over de wegen waarlangs de Chineesche maarschalk Tsjiang-Kai-sjek goederen en wapens, noodig voor den strijd tegen Japan, kan ontvangen van zijn Britsche en Amerikaansche bondgenooten. Wij ontleenen daaraan het volgende: Na de verovering van den Birmaweg en na de bezetting der Chineesche havens door de Japansche troepen, stond voor een ravitailleering van eenige beteekenis slechts de zg. Roode Weg ter beschikking, de weg over land van de Sovjet-Unie naar Tsjoengking, welke men had verbeterd en die voortdurend omvangrijker transporten mogelijk maakte. Maar reeds in den zomer van dit jaar werd uit Tsjoengking gemeld, dat het verkeer op deze Noordwestelijke route van Alma-Ata dwars door Sinkiang en Kansoe steeds meer achteruitging, nadat het reeds sedert den zomer van 1941 sterk beperkt was. Aangezien de Amerikaansche pogingen om door luchtverkeer de verbinding in stand te houden geen succes hadden, schonken zij hun aandacht aan de andere verbindingen te land van Indië uit. Hier bestaat een karavaanweg ten deele spoorlijn, van Karatsji naar Noordwest-China. De transportweg leidt eerst als spoorlijn naar de grensstad Pesjawar, vandaar langs muilezelpaden over de passen van den Karakoroem en het plateau van Pamir naar de hoogvlakte van Oostelijk Turkestan naar Jarkand en Kasjgar, waar hij aansluit bij het karavaanwegennet door de Taklamakan- en de Gobiwoestijn naar het Oosten.
Een tweede weg begint te Calcutta aan de Golf van Bengalen, loopt via Darjeeling en door het gebied van Sikkim naar Lhasa en door de dalen van de Himalaja en Trans-Himalaja over den Koekonor naar Kansoe.
Een derde weg is de Assamweg. die zijn uitgangspunt eveneens te Calcutta heeft, tot Sadia, de grensstad der provincie Assam aan den bovenloop van den Bramapoetra, de smalspoor-lijn gebruikt en vandaar langs karavaanwegen naar Tsjoengking leidt.
Thans worden van Amerikaansche zijde nadere mededeelingen gedaan over den aanleg van een nieuwen weg van Assam naar China, den z.g. Ledoweg. De weg loopt van de 150 meter boven den zeespiegel gelegen rivierdalen over 1500 meter hooge bergpassen, vanwaar de bergkammen van Thibet zichtbaar zijn. Bij den aanleg leverden vooral de terreinmoeilijkheden, met name de dichte oerwouden, en de zomerregens groote moeilijkheden op.
United Press meldt, dat de pioniers en ingenieurs van het Amerikaansche leger in December 1941 met den aanleg van dezen weg zijn begonnen. Op het oogenblik nadert men reeds de aan de grens van China en Birma staande Japansche troepen.
(V. b. 4916 F)

(Eigen teekening K.H.A.)

A. NEDERLAND — Resultaten schadeonderzoek te Rotterdam —

1 Nov. — Op 6 Juni 1940 werd te Rotterdam een Schade-Enquete-Commissie ingesteld, welke tot taak had de schade aangiften te beoordeelen van de slachtoffers van het oorlogsgeweld der Mei-dagen, die meestal niet in staat waren hun opgaven met documenten te staven. Ongeveer 26.000 woningen waren verwoest en de bewoners waren meestal niet in staat geweest hun papieren te redden, terwijl in vele gevallen ook de copieën der verzekeringspolissen, welke bij de verzekeringsmaatschappijen berustten, waren vernietigd. Aan een individueele behandeling der gevallen viel daardoor niet te denken en gezocht werd naar normen, waarnaar de schadeloosstelling zou kunnen plaats hebben. Daartoe stelde zij een onderzoek in naar de waarde van den inboedel bij 310 niet-getroffen gezinnen van verschillenden welstand, teneinde op die manier in het bezit te komen van vergelijkingsmateriaal voor de welgetroffen gezinnen. Deze gezinnen werden verdeeld in 133 handarbeiders- en 177 hoofdarbeidersgezinnen, gegroepeerd in een aantal welstandsklassen gemeten naar het gezinsinkomen in 1940. Voorts werd rekening gehouden met de grootte van het gezin.

Door het Centraal Bureau van de Statistiek zijn de resultaten van dit onderzoek thans gepubliceerd. O.m. werd het verband gelegd tusschen de netto-waarde van den inboedel, het verzekerde bedrag en het inkomen op de onderstaande wijze:

	Minder dan f 1600		f 1.600— < f 2.000		f 2.000— < f 2.600		f 2.600 — < 3.400—		f 3.400— < f 4.500		f 4.500 — < f 6.700		f 6.700 en hooger	
	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%
Netto waarde van den inboedel														
Kleeding	452	23,5	674	24,2	725	22,9	1.054	22,9	1.507	23,7	1.806	21,1	4.390	14,8
Meubilair	944	49,0	1.320	47,4	1.483	46,9	2.168	47,1	2.778	43,7	3.668	42,9	12.157	40,9
Instrumenten en apparaten	204	10,6	244	8,8	304	9,6	446	9,7	602	9,5	753	8,8	1.659	5,6
Huishoudelijke artikelen	161	8,4	248	8,9	274	8,7	372	8,1	522	8,2	733	8,6	3.275	11,0
Ontspanning	106	5,4	186	6,7	232	7,4	308	6,7	458	7,2	849	9,9	2.040	6,9
Kostbaarheden en verzamelingen	60	3,1	111	4,0	142	4,5	254	5,5	491	7,7	740	8,7	6.232	20,8
Totaal	1.927	100,0	2.783	100,0	3.160	100,0	4.602	100,0	6.358	100,0	8.549	100,0	29.753	100,0
Verzekerd bedrag (in gld)	1.858	—	2.343	—	2.929	—	3.454	—	5.130	—	4.038	—	18.880	—
Gemiddeld inkomen in 1940 (in gld)	1.141	—	1.642	—	2.262	—	2.940	—	3.859	—	5.073	—	22.489	—
Verzekerd bedrag in % der nettowaarde . .	96,4	—	84,2	—	94,0	—	75,0	—	80,7	—	47,2	—	63,5	—
Nettowaarde in % van het inkomen	169	—	169	—	140	—	157	—	165	—	169	—	132	—

Hieruit blijkt, dat in alle groepen de inboedel te laag verzekerd is. Ook de waarde van den inboedel werd uitgedrukt in procenten van het jaarlijksche inkomen. Over het algemeen bedraagt zij ruim anderhalf maal dit inkomen.
(V. b. Schade-Enquete-Comm. R'dam 4291 F)

B. BULGARIJE — Voogden voor koning Simeon II —

25 Oct. — Krachtens art. 32 der Grondwet wordt de opvoeding van den minderjarigen tsaar van Bulgarije in overleg met de tsarin-weduwe door den ministerraad toevertrouwd aan een voogdijraad. De voogden zijn: generaal Jetsjef, de metropoliet Philaret van Lowetsj, de directeur der credietbank Marko Rjaskof en professor Michael Arnaudof.
(V. b. Koning Simeon 5651 E; Regenten 5723 C)

C. ENGELAND — Mutaties bevelvoering leger en vloot —

25 Oct. — Admiraal Sir John Cunningham, tot nu toe chef van de vloot in het Oostelijke deel van de Middellandsche Zee is benoemd tot opvolger van admiraal Sir Andrew Cunningham als chef van de Britsche Middellandsche Zee vloot.
1 Nov. — De Engelsche brigade-generaal Laycock is, als opvolger van generaal Lord Louis Mountbatten, met gelijktijdige bevordering tot generaal-majoor tot chef voor gecombineerde operaties benoemd.

— Verklaring van generaal Alexander —
Aan de N.R.C. ontleenen wij, dat generaal Alexander, de Engelsche generaal in Zuid-Italië, heeft verklaard, dat alle wegen naar Rome leiden, maar dat deze wegen ondermijnd zijn. Wegens de versperringen is het niet zoo gemakkelijk er gebruik van te maken. **(V. b. Bevelv. leger en vloot 5700 A)**

D. ITALIE (Republ.) — Regeeringsprogram - Toelichting Mussolini —

1 Nov. — In den ministerraad van de fascistische republikeinsche regeering heeft Mussolini een programmarede gehouden, waarin hij de richtlijnen schetste voor den wederopbouw van de Italiaansche weermacht. De hoofdwet voor de weermacht, die aan den ministerraad is voorgelegd, zoo zeide Mussolini, vormt den zekeren en rationeelen grondslag voor de vorming van een sterke, moderne militaire organisatie, die beantwoordt aan de Italiaansche behoeften en de ervaringen van deze vier oorlogsjaren.
Op politiek en administratief gebied is een aanvang gemaakt met de reorganisatie door de benoeming van de chefs der provincies en van de politiepresidenten, alsmede door de vorming der republikeinsche fasci, terwijl binnenkort de buitengewone gerechtshoven in werking zullen treden en voorbereidingen worden getroffen voor de groote constitueerende vergadering, die den vasten grondslag zal vormen van de sociale Italiaansche republiek.
Op het gebied van de economie en de valuta hebben, naar de Duce verklaarde, de gebeurtenissen van Juli, Augustus en September de ernstigste gevolgen gehad. Ondanks de ravitailleerings- en verkeersmoeilijkheden konden ook op dat terrein eenige teekenen van verbetering worden waargenomen. De Italiaansche ministerraad heeft voorts nog een wet aangenomen krachtens welke de tot dusver geldende wetten nopens de civiele lijst van den koning en de jaarlijksche toelagen van de leden van het voormalige regeerende huis van Savoie worden ingetrokken. **(V. b. 5693 A)**

— Venetië regeeringszetel —
1 Nov. — De regeering van de Italiaansche fascistische republiek heeft, naar de Italiaansche omroep op 25 October heeft bevestigd de stad Venetië als haar zetel gekozen. De verplaatsing is reeds voor een groot gedeelte geschied.
(V. b. Zetelverplaatsing 5699 C)

— Bezittingen van koning Victor Emanuel onteigend
1 Nov. — De regeering heeft besloten, zoo meldt de zender van de fascistische republikeinsche regeering, de bezittingen van ex-koning Victor Emanuel wegens het door hem gepleegde hoogverraad zonder schadeloosstelling te onteigenen. **(V. b. Victor Emanuel 5708)**

E. TURKIJE — 20-jarig bestaan der republiek —

1 Nov. — De feestelijkheden ter gelegenheid van den 20sten verjaardag van de stichting van de Turksche republiek zijn op 28 October geopend met een radiorede van minister-president Saraçoglu. Aan het graf van Kemal Ataturk werden kransen neergelegd. De hoofdstad was feestelijk verlicht. Op 29 October is een officieele bijeenkomst gehouden in het parlementsgebouw, waar Inönü, de president van de republiek, de felicitaties in ontvangst nam. Daarna werd op de renbaan bij Ankara een groote militaire parade gehouden door troepen van alle wapens.
President Inönü hield op het paradeveld een korte toespraak, waarin hij wees op de groote vorderingen, welke de republiek in 20 jaar had gemaakt, een slechts gering tijdvak in het leven der volken. Velen moeilijkheden is men te boven gekomen en groote prestaties zijn er in dien tijd verricht, die het Turksche volk recht geven te hopen op gelukkiger en beter jaren dan die uit het verleden. De president zeide te verwachten, dat elke Turk steeds bereid zal zijn alles te offeren, om zijn vaderland te beschermen. **(V. b. Buitenl. pol. 5565 A; Inönü 5449 I)**

DE WERELDOORLOG

A. DUITSCHLAND — Duitsche tegenaanval bij Kriwoy Rog - Bolsjewistische landing op de Krim en aanvallen bij Perekop - Hernieuwd offensief bij Kief - Luchtaanvallen op Wilhelmshaven, Keulen en Düsseldorf - 301.700 br.t. geallieerde scheepsruimte in October vernietigd —

OOSTELIJK FRONT —

Hoofdkwartier van den Führer, 31 Oct. — Het opperbevel der weermacht deelt mede: Tusschen de Zee van Azof en den Dnjepr werden krachtige bolsjewistische aanvallen afgeslagen. In de Dnjeprbocht mislukten ten Westen van Saporosje en in het gebied ten Zuidwesten van Dnjepropetrofsk verscheiden Sovjetaanvallen. Duitsche tegenaanvallen ten Noorden van Kriwoy Rog maken in weerwil van den verbitterden vijandelijken tegenstand goede vorderingen. In den loop der laatste drie dagen hebben de bolsjewisten meer dan 400 pantserwagens verloren.

1 Nov. — Ten Zuiden van den benedenloop van den Dnjepr zijn hevige gevechten aan den gang met doorgebroken deelen van snelle bolsjewistische afdeelingen. In den slag in de bocht van den Dnjepr blijft de Duitsche tegenaanval goede vorderingen maken. In de maand October werden aan het Oostelijke front 2795 pantserwagens en 1442 vliegtuigen van den vijand vernietigd.

2 Nov. — Op de Krim hebben de bolsjewisten getracht aan weerszijden van Kertsj te landen. Op één plaats gelande strijdkrachten werden in een tegenaanval afgegrendeld en opeengedrongen. Op de overige landingsplaatsen werd de vijand bloedig afgeslagen. De Duitsche tegenaanval in het gebied ten Noorden van Kriwoy Rog heeft reeds tot groote successen geleid. Sedert 27 October werden volgens tot dusver ontvangen berichten 5000 gevangenen binnengebracht, 357 tanks, 378 kanonnen en ruim 500 voertuigen buitgemaakt of vernietigd.

3 Nov. — Op de Krim is ten Zuiden van Kertsj het vijandelijke landingshoofd verder ineengedrongen. Aan de Noordelijke toegangen tot de Krim, in dit gebied ten Oosten van Cherson en in de groote bocht van den Dnjepr duren de zware gevechten voort.

4 Nov. — Op de Krim werd het vijandelijke landingshoofd ten Zuiden van Kertsj verder ingekrompen. Ten Noorden van Kertsj zijn gevechten met gelande vijandelijke strijdkrachten aan den gang. Ten Noorden van Kief gingen de Sovjets na sterke voorbereiding tot den aanval over. Hier zijn zware afweergevechten aan den gang.

5 Nov. — Aan weerszijden van Kertsj duren de gevechten om de landingshoofden voort. De vijand ondernam vruchtelooze aanvallen tegen de Noordelijke ingangen van het schiereiland De Krim. In de groote Dnjepr-bocht mislukten ten Zuiden en ten Zuidwesten van Dnjepropetrofsk vijandelijke doorbraakaanvallen. Bij Kief zetten de Sovjets hun aanvallen voort en maakten eenige penetraties. Zware gevechten zijn daar aan den gang.

Overzicht —

Terwijl het in het Noorden van het front regent, heerscht ten Zuiden van Gomel tot den uitersten Zuidelijken vleugel van het front nog steeds droog, zonnig weer en de krijgsverrichtingen hebben dan ook door de weergesteldheid niets aan hevigheid verloren. Behalve in den sector ten Noorden van Kief, blijven de gevechten aan den Zuidelijke vleugel van het front de aandacht vragen. De gevechten op dit strijdtooneel van enorme afmetingen vormen één geheel en de strijd in de bocht van den Dnjepr is niet los te denken van dien ten Zuiden van den benedenloop van den Dnjepr. De opzet der Sovjet-Russische legerleiding is duidelijk: met de aan weerszijden van den Dnjepr opereerende strijdkrachten de Duitschers in een tang nemen en vernietigen. Dit plan heeft zij evenwel tot duver niet kunnen verwezenlijken. De in de Nogaische steppe opruk-kende bolsjewisten hebben reeds pogingen gedaan om den benedenloop van den Dnjepr over te steken, doch deze zijn verijdeld. Zij stuitten op drie Duitsche afweerfronten, namelijk ten Zuiden van Nikopol, ten Oosten van Cherson en aan de Noordelijke toegangen van de Krim. Kriwoy Rog is in dit licht bezien, een sleutelstelling van de eerste orde en het behoeft dan ook geen verwondering te wekken, dat men er van Duitsche zijde alles op zet, deze belangrijke stad te behouden.

ZUIDELIJK FRONT —

1 Nov. — In Zuid-Italië sloegen de Duitsche troepen sterke Britsch-Amerikaansche doorbraakpogingen aan weerskanten van de Volturno af. Zij betrekken thans tusschen de Italiaansche Westkust en het Matese-gebergte meer Noordwestelijk gelegen heuvelstellingen.

5 Nov. — Aan het Zuiditaliaansche front zijn hevige gevechten begonnen met verscheiden vijandelijke divisies, die aan weerskanten van de Volturno tot den aanval zijn overgegaan. In den Oostelijken sector leed de vijand bij nieuwe aanvallen gevoelige verliezen. Ten Zuiden van Istonio zijn de gevechten nog aan den gang.

LUCHTOORLOG —

1 Nov. — De Duitsche luchtmacht viel in den nacht van 31 October op 1 November doelen in Londen aan.

2 Nov. — Duitsche gevechtsvliegtuigen hebben Napels aangevallen. Door bomtreffers ontstonden in de haveninstallaties branden en verwoestingen.

3 Nov. — Door actie van vijandelijke vliegtuigen in Zuidoostelijk Duitsch gebied ontstonden verliezen van menschenlevens en schade aan gebouwen. Het Duitsche luchtwapen bombardeerde opnieuw doelen in Londen.

4 Nov. — Geallieerde formaties vliegtuigen vielen het gebied van de Duitsche Bocht, vooral de stad Wilhelmshafen, en in den nacht steden in West-Duitschland aan. Verliezen en schade ontstonden vooral in Düsseldorf. De Dom van Keulen werd opnieuw zwaar getroffen. De luchtverdediging vernietigde bij deze aanvallen alsmede boven de bezette Westelijke gebieden 33 vijandelijke vliegtuigen. De Duitsche luchtmacht ondernam een hevigen aanval op de havenstad Ipswich in Zuidoost-Engeland, die groote branden veroorzaakte.

6 Nov. — Vijandelijke vliegers vielen gisteravond de Vaticaanstad te Rome aan. Bomtreffers veroorzaakten verwoestingen in de wereldberoemde mozaïekwerkplaats alsmede schade aan het paleis van den gouverneur.

ZEEOORLOG —

31 Oct. — Duitsche duikbooten hebben in den strijd tegen de vijandelijke zeeverbindingen 6 schepen met een gezamenlijken inhoud van 28.500 ton en een torpedobootjager tot zinken gebracht.

1 Nov. — In den strijd tegen de Britsch-Amerikaansche verbindingen ter zee brachten marine en luchtmacht in October 52 koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 301.700 br. t. tot zinken. 13 koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van ruim 100.000 br. t. werden zoo zwaar beschadigd, dat de meeste van deze schepen als verloren beschouwd kunnen worden. Voorts werden 27 koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 170.000 br. t. beschadigd. In den strijd tegen de vijandelijke vlootstrijdkrachten vernietigden marine en luchtmacht een kruiser, 11 torpedojagers, 2 bewakingsvaartuigen en 4 motortorpedobooten. 5 kruisers, 7 torpedojagers en talrijke andere oorlogsbodems werden zwaar beschadigd.

3 Nov. — Duitsche zeestrijdkrachten hebben in den nacht van 2 op 3 November een aanval gedaan op de Zuidkust van Engeland en van een konvooi twee schepen met te zamen een inhoud van 4.500 br. t. tot zinken gebracht.

(V. b. Krijgsverr. 5718 A)

B. JAPAN — Amerikaansche landingen op Choiseul en Bougainville —

6 Nov. — Volgens een officieele mededeeling uit het geallieerde hoofdkwartier in het Zuid-Westen van den Pacific hebben parachutisten op 4 November een landing uitgevoerd op de in het Noorden van de Salomons-groep liggende eiland Choiseul. De parachutisten zijn in de buurt van Voza geland. Japansche bezettingstroepen op het eiland Bougainville hebben meer dan de helft der Amerikaansche en Australische strijdkrachten vernietigd, die probeerden in den centralen sector der westkust van Bougainville, na een voorafgegane landing op het eiland Mono, aan land te gaan.

— Zeeslag bij Bougainville —

6 Nov. — In den nacht van 1 Nov. is het in de wateren van het eiland Bougainville tot een zeeslag gekomen. Tot zinken werden gebracht drie kruisers en twee torpedobootjagers. Verscheidene kruisers en torpedobootjagers werden zwaar beschadigd. Aan Japansche zijde ging één torpedobootjager verloren, terwijl een kruiser licht is beschadigd. Deze zeeslag zal in het vervolg den naam dragen „zeeslag bij het eiland Bougainville". Twee vijandelijke vliegkampschepen en vier kruisers zijn op 5 November, naar gemeld wordt, door de Japansche luchtmacht in de wateren ten Zuiden van het eiland Bougainville tot zinken gebracht.

(V. b. Krijgsverr. 5718 B)

(foto Stapl Hoffman)

Het bezoek der Bulgaarsche regentschapraadsleden aan den Führer. Prins Cyril wordt begroet door den Führer en Rijksminister Von Ribbentrop.

A. DUITSCHLAND — Heldengedenkdag - Adolf Hitler spreekt te München —

In een rede, op 8 November in de Löwenbraukeller te München tot zijn oude partijgenooten gehouden, verklaarde de Führer, dat er nauwelijks een tijdperk in de geschiedenis der menschheid is, waarin in twintig jaren zoo geweldige gebeurtenissen, die de wereld bewegen en het lot der volken vormen, hebben plaats gegrepen.

In groote trekken herinnerde hij in een terugblik zijn toehoorders aan het gebeuren in dit tijdvak. Hij typeerde het Duitsche Rijk van 1914, de parlementair-democratische monarchie, waar het jodendom was binnengedrongen in den staat, in het politieke leven en vooral ook in de z.g. leidende klasse, en waarin het economische leven op velerlei gebied uitdrukkelijk domein van het jodendom werd. De politiek van het toenmalige rijk, aldus vervolgde de Führer, was slechts gericht op het behoud van den wereldvrede. Alleen al het feit, dat het rijk van toen, hoewel het bijna dertig millioen inwoners meer had dan Frankrijk, een kleinere legersterkte bezat, weerlegt het best de later geuite bewering, dat de vrede toen door dezen staat was bedreigd. De omsingeling van Duitschland had geen ander doel dan dat, hetwelk door talrijke Engelschen volkomen openlijk werd uitgesproken, n.l. dat het rijk als de organisch sterkste Europeesche kracht door een coalitieoorlog moest worden vernietigd, precies zooals Engeland in vorige eeuwen eerst Spanje, daarna Nederland en tenslotte Frankrijk in langdurige oorlogen had bestreden. Het kleine Britsche eiland, dat door tallooze oorlogen langzamerhand een kwart van de geheele aardoppervlakte had onderworpen, deed niettemin bij het begin en tijdens den duur van den eersten wereldoorlog geen afstand van de oude, afgesleten moraliseerende frazen, die Engeland totdusverre nog in elken oorlog hebben vergezeld: „strijd voor de vrijheid der kleine volken, strijd voor de hervorming der wereld in den zin der gerechtigheid, strijd voor democratie, strijd voor de gelijkheid van alle rassen". De Führer herinnerde eraan, dat in weerwil van de geweldige wereldovermacht tegen het toenmalige Duitsche Rijk op geen enkele plaats beslissende overwinningen werden behaald, zoodat de definitieve ineenstorting minder was toe te schrijven aan de uitwerking van het zwaard dan wel aan den invloed eener ondermijnende propaganda. Een Amerikaansch president goochelde het democratische Duitschland van toen in veertien punten het ideale beeld van een nieuwe wereldorde voor. Het volk was politiek te weinig geschoold om door dezen nevel te kunnen heenkijken en vooral had het te weinig ervaring in het ernstig opnemen van democratische verzekeringen. De staatsleiding bestond uit zwakkelingen, die, in plaats van volgens hun plicht tot den laatsten ademtocht te vechten, den schijnbaar gemakkelijker weg van het vergelijk en daarmede van de onderwerping betraden. Zij werden daarbij aangezet door partijen en leiders, die niet alleen geestelijk, maar ook materieel in handen van het buitenland waren. Zoo kwam het tot den 9en, den 10den en den 11den November 1918. In vertrouwen op de plechtig gegeven verzekeringen had het Duitsche volk zijn wapenen neergelegd en zelfs zijn staatsvorm veranderd. Daarmede waren de voorwaarden van onze vijanden niet slechts nagekomen, maar zelfs nog overtroffen. In nauwelijks een anderen staat der wereld kon het jodendom triomfen vieren als in den toenmaligen Novemberstaat. Niettemin begon nu een tijd van de laaghartigste kapitalistische plundering en afpersing. De democratische republiek van Weimar werd door de democraten van het westen stelselmatig doodgemarteld. De prognose van Clemenceau, dat er in Duitschland twintig millioen menschen te veel waren, was even openhartig brutaal als b.v. het onverbloemde dreigement van Engelsche politici van thans, dat ver in Indië honderd of tweehonderd millioen menschen te veel zouden zijn. De vervulling van den eisch van Clemenceau was tastbaar dichtbij. De Führer herinnerde zijn oude strijdmakkers eraan, hoe hij toen in de dagen van de ineenstorting het besluit nam, tegen deze ontwikkeling op te treden, de natie op te roepen om haar van haar inwendige gebreken te genezen en de voor de verdediging van het bestaan noodige krachten weer te mobiliseeren. Hij herinnerde aan zijn onversaagd worstelen om de harten van het volk en hoe het besef van de onafwendbare noodzakelijkheid eener oplossing van de problemen, die op het volk drukten, langzaam groeide. Hij herinnerde aan den 8sten November 1923, toen een stap naar een dergelijke oplossing beproefd werd en mislukte, en de nationaal-socialistische beweging haar ernstigsten tegenslag leed en haar eerste martelaren in den strijd voor de vorming van het nieuwe rijk kreeg.

Voor 20 jaren. Als wij ons thans dezen 8sten November van twintig jaar geleden herinneren dan worden wij gegrepen door tweeërlei besef: ten eerste, welk een wonderbaren weg onze beweging heeft afgelegd, welk een kracht van vertrouwen onze aanhangers bezielt. Als eenmaal in komende eeuwen de geschiedschrijving, onbeïnvloed van het voor en tegen van een strijdenden tijd, de jaren der nationaal-socialistische geboorte critisch zal onderzoeken, dan zal zij wel niet kunnen nalaten te constateeren, dat hier sprake is geweest van de wonderbaarlijkste overwinning van het geloof tegenover de vermeende elementen van het zakelijk mogelijke. De tweede gedachte, die thans bij ons opkomt, kan slechts deze zijn: wat zou er uit Duitschland en Europa geworden zijn, als de 8ste en 9de November 1923 er niet geweest waren en de nationaal-socialistische gedachtenwereld het Duitsche Rijk niet veroverd had? Want het overnemen der macht in 1933 is onverbrekelijk verbonden met den 8sten November 1923. Op dezen dag werden voor de jonge beweging voor het eerst de geesten gescheiden. De zwakken verwijderd, de blijvenden echter bezield met een nog toegenomen, versterkt fanatisme. Lang voor het jaar 1933 telde het nationaal-socialisme reeds millioenen aanhangers in de volksgemeenschap van onze partij. Wat zou er echter geworden zijn van Europa en vooral van ons Duitsche Rijk en ons geliefde vaderland, indien Duitschland gebleven was, wat het toen was, de democratische, onmachtige staat van Weimarsche origine? De Oost-Europeesche binnen-Aziatisch-bolsjewistische kolos zou zijn bewapening voltooid en het doel der beoogde vernietiging van Europa nooit uit het oog verloren hebben. Het Duitsche Rijk zou tegenover deze wereldmacht in militair opzicht slechts een vorm van een weinige weken durende weerstandskracht geweest zijn.

Hoe ongegrond de gedachte was, Europa bijv. door Polen te laten beschermen, behoeft thans niet meer te worden bewezen. Even dwaas was de veel voorkomende meening, dat men misschien den bolsjewistischen kolos had kunnen sussen, dat zijn plannen tot verovering der wereld door een vreedzaam en zichzelf steeds verder ontwapenend Europa uit den weg zouden zijn geruimd. Dit maakt op mij den indruk alsof de kippen en ganzen op zekeren dag tegenover de vossen de plechtige verklaring zouden willen afleggen, dat zij niet meer voornemens zijn de vossen het toeslaan te verhinderen, in de hoop de vossen daardoor tot vegetariërs te kunnen maken. Deze bolsjewistische kolos, aldus vervolgde de Führer, zal tegen Europa storm loopen, zoolang hijzelf niet gebroken en verslagen is. Of wil iemand misschien beweren, dat Finland den wereldvrede bedreigd heeft? Niettemin werd het aangevallen en zonder het ingrijpen van Duitschland zou reeds in 1941 zijn bestaan aan een nieuwe vreeselijke beproeving blootgesteld zijn geweest. Niemand zal ook in ernst gelooven, dat de Estlanders, de Letlanders of de Littauers den Oeral hadden willen veroveren. Niettemin heeft de Sowjet-Unie besloten deze menschen uit hun landen te verjagen en naar Siberië weg te voeren. Ook Roemenië was stellig niet van plan den Kaukasus en de petroleumbronnen van Bakoe in bezit te nemen, maar Rusland heeft hardnekkig er naar gestreefd, niet alleen den mond van den Donau, maar ook de Roemeensche petroleumvelden en zelfs den geheelen Balkan te bezetten en te gebruiken als springplank voor verdere expansie. Tegenover dezen stormloop, die sedert bijna tweeduizend jaar Europa steeds weer uit het Oosten bedreigt, kan slechts een enkele staat met succes optreden, en dat is Duitschland. En al is deze worsteling voor ons volk ook grenzenloos zwaar, zij bewijst toch, dat zonder of tegen Duitschland geen enkele staat dit gevaar zou kunnen weerstaan, dat elke hoop der verschillende Europeesche volken door goed gedrag of door een vleien der Moskovieten misschien consideratie te verkrijgen, ten hoogste een kinderlijke domheid of een jammerlijke lafheid is.

Zoo bewijst echter vooral dat de meening, als zou in plaats van Duitschland een andere, misschien zelfs een niet-Europeesche mogendheid de bescherming van dit continent op zich kunnen nemen, niet slechts gedachteloos is, maar een waarlijk moreele zwakheid openbaart. Het is echter vooral het volledige gebrek aan inzicht bij burgerlijke politici, als men in vele landen doet alsof men gelooft, dat het joodsch-plutocratische Westen het joodsch-bolsjewistische Oosten zal overwinnen. Neen, het tegendeel zal het geval zijn: op zekeren dag zal het joodsch-bolsjewistische Oosten het jodendom van het Westen ontheffen van zijn taak, nog langer te moeten huichelen. Het kan dan volkomen openlijk het uiteindelijke doel bekend maken. De joodsche democratie van het Westen loopt nl. vroeg of laat zelfs op het bolsjewisme uit. Dezelfde naïeve menschen echter, die nu gelooven in Stalin den geest gevonden te hebben, die voor hen de kastanjes uit het vuur haalt, zullen het wellicht, sneller dan zij kunnen vermoeden, beleven, dat de opgeroepen geesten der onderwereld hen-zelf zal ombrengen en wel in hun eigen landen.

Dat in dezen oorlog Engeland weer de drijvende kracht was, dat het met de joden samen oorzaak, ontketening en voeren van den oorlog in zich vereenigt, beteekent slechts een herhaling van de gebeurtenissen van den eersten wereldoorlog. Dat echter dergelijke geweldige gebeurtenissen niet tweemaal tot hetzelfde leiden kan, kan als zeker worden aangenomen, wanneer de krachten van eens zich niet laten vergelijken met die van thans. Dat het huidige Duitschland een andere staat is dan het Duitschland van 1914/1918, zal wel voor niemand meer een geheim zijn, zooals de 9e November 1943 ook niet meer gelijkt op den 9den November 1918. De worsteling, waarin wij ons sedert 1939 bevinden, is té geweldig en uniek, dan dat zij met de maatstaven gemeten zou kunnen worden van kleine twisten tusschen staten. Wij strijden nu in het vijfde jaar van dezen grootsten oorlog aller tijden.

Toen hij begon, was de vijand in het Oosten nauwelijks 150 km van Berlijn verwijderd, in het Westen bedreigden zijn vestingen, den Rijn; het Saargebied lag in het vuur van zijn artillerie. Aan de Belgisch-Nederlandsche grens loerden de bij verdrag verbonden trawanten van Engeland en Frankrijk op nauwelijks 100 km afstand van onze grootste industriegebieden, terwijl de democratische regeering van Noorwegen de overeenkomsten bekrachtigde, die haar op zekeren dag in het kamp van onze vijanden moesten voeren. De Balkan droeg in zich de latente gevaren van de ergste verrassingen. Italië was door de houding van den Koning en zijn kliek tot een niet-oorlogvoerenden status gedwongen en Duitschland was zoodoende geheel alleen op zichzelf aangewezen. En nu, mijn partijgenooten, heeft deze nationaal-socialistische staat in geweldige historische unieke slagen deze omsingelingsring verpietterd en met het heldendom van zijn soldaten de fronten bijna overal ver over de 1000 kilometer van de grenzen van het Rijk verplaatst. Onze vijanden zijn bescheiden geworden. Hetgeen zij thans als overwinningen betitelen, hebben zij bij ons eertijds voorgesteld als volkomen onbelangrijke operaties. Alleen door deze toenmalige onbelangrijke operaties is het geweldige gevechtsterrein gevormd, waarop zich de huidige volkerenworsteling in hoofdzaak afspeelt. Naast onzen grooten bondgenoot in Oost-Azië hebben ook Europeesche volken in een duidelijk inzicht de grootte van de historische taken ingezien en dienovereenkomstig hun offers gebracht. Wanneer de offers van den met ons verbonden grootsten Europeeschen staat ten slotte min of meer tevergeefsch zijn geworden, dan is dit alleen toe te schrijven aan de stelselmatige sabotage van een erbarmelijke kliek, die na jarenlang weifelen zich ten slotte heeft vermand tot een enkele daad, die echter in de geschiedenis als schaamteloosheid zeker aanspraak kan maken op den roem van het eenmalige. Ik ben gelukkig, dat het ons gelukt is uit de handen van deze treurige verschijningen van dit overigens zoo geweldige tijdvak tenminste den man te redden, die zelf alles heeft gedaan, niet alleen om zijn volk groot, sterk en gelukkig te maken, doch ook om het te laten deelnemen aan een historisch conflict, dat ten slotte het lot en de cultuur van dit continent zal bepalen. Dat de Italiaansche ineenstorting met al haar consequenties niet zonder terugslag kon blijven op het geheele oorlogsgebeuren, spreekt vanzelf. Desondanks zijn de verwachtingen van onze vijanden ook hier tevergeefsch. Wat zij dadelijk bij het begin gehoopt hebben, is niet ontstaan en er zal ook niet ontstaan, wat zij voor de toekomst hiervan verwachten. Zij hadden gehoopt, dat met één slag de Duitsche divisies in Italië afgesneden en vernietigd zouden worden, dat de Duitsche eilandbezettingen hierdoor verloren zouden gaan, dat de Balkan als een rijpe vrucht in hun schoot zou vallen en dat zij dan het oorlogsgebeuren met één slag naar de Duitsche grens zouden kunnen overbrengen. De stormloop naar den Brenner is geworden tot een offensief met een slakkengang ver ten Zuiden van Rome. Hij zal nu zijn tol aan bloed eischen, en wel niet naar goedvinden van onze vijanden, doch in groote lijnen volgens onze plannen.

Elke nieuwe landing zal hen dwingen steeds meer scheepsruimte te binden. Zij zal de strijdkrachten van onze vijanden versplinteren en het gebruik van onze wapens nieuwe mogelijkheden geven. Waar ook maar een dergelijke landing wordt gedaan, stuit zij op onze paraatheid en men zal dan wel de ervaring opdoen, dat het — om nu eens met Churchill te spreken —: „een onderneming is om tegenover de Italianen op Sicilië te landen en het een geheel andere onderneming is om tegenover de Duitschers aan het Kanaal, in Frankrijk, Denemarken of in Noorwegen te landen". Dan zal ook blijken, of onze terughoudendheid op menige gebieden zwakheid of koele berekening was.

De strijd in het Oosten is de zwaarste dien het Duitsche volk ooit te doorstaan heeft gehad. Wat onze mannen hier verdragen, kan in het geheel niet vergeleken worden met dat, wat onze vijanden presteeren. Ook hier zal het uiteindelijke doel, het Duitsche front tot een ineenstorting te brengen, niet alleen niet bereikt worden, doch zooals steeds in de wereldgeschiedenis, zal alleen de laatste slag de beslissing brengen. Dezen slag echter zal dat volk in zijn credit kunnen boeken, dat met de grootste innerlijke waarde, met de grootste standvastigheid en met het grootste fanatisme het beslissende uur gebruikt. Wat ik derhalve van Duitsche soldaten eisch, is ontzaglijk. Het is de taak van het front, dat het tenslotte het schijnbaar onmogelijke mogelijk maakt. Het is de taak van het vaderland, dat het front in zijn strijd tegen datgene wat onmogelijk of onmogelijk te dragen schijnt, steunt en sterkt, dat het zich in volle duidelijkheid ervan bewust wordt hoe het lot van ons geheele volk, van vrouw en kind en van onze geheele toekomst daarvan afhangt, dat met inspanning van de laatste kracht de beslissing in ons voordeel afgedwongen wordt. Dat elk offer, dat wij thans brengen in geen verhouding staat tot de offers, die van ons geëischt zouden worden wanneer wij den oorlog niet zouden winnen. Dat er derhalve zelfs geen andere gedachte kan zijn dan den oorlog onverbiddelijk te voeren met het onveranderlijke doel van het behalen der overwinning, geheel onverschillig, hoe telkens de toestand moge zijn en geheel onverschillig, waar wij telkens moeten vechten. Tegen het verraad van den koning van Italië, den kroonprins en zijn militaire clique steeds duidelijker werd, was onze positie niet mooi, in de oogen van menigeen zelfs wanhopig. De beide dictatoren der democratieën hoopten reeds, in Washington gemeenschappelijk de vernietiging der Duitsche legers en de uitlevering van mijn vriend als een vermakelijk schouwspel te kunnen vieren. En toch werd het bijna onmogelijk lijkende in enkele weken onmogelijk gemaakt. Uit een bijna onafwendbare catastrofe kwamen letterlijk in één slag een reeks van de roemrijkste handelingen voort, die leidden tot een volledig herstel van onze positie, ja, in menig opzicht tot een verbetering.

Als deze oorlog eens geëindigd zal zijn, dan zullen derhalve de grootste lauweren meer moeten worden toegeschreven aan ons geloof en onze volharding dan aan de incidenteele daadkracht en afzonderlijke acties. Daarentegen zal en moet ook elke propaganda onzer vijanden falen. Evenals in den wereldoorlog hopen zij niet zoo zeer op de overwinning der wapenen, als wel op de uitwerking van hun frazen, hun dreigementen en hun bluf. Eerst geloofden zij aan de dreigementen met den tijd, den honger, den winter enzoovoort. Daarna geloofden zij, dat de bommenterreur alleen al voldoende zou zijn om het Duitsche volk in het binnenland murw te maken. Maar, terwijl in den eersten wereldoorlog het Duitsche volk in het binnenland, bijna zonder vijandelijken invloed ineenstortte, zal het thans ook onder den zwaarsten druk de kracht van zijn weerstand nooit verliezen. Er zijn te veel offers gebracht dan dat iemand het recht zou hebben, zich te onttrekken aan deze offers voor de toekomst. De Führer wees erop, dat de tegenstanders van het Duitsche Rijk gelooven het Duitsche volk thans in de eerste plaats door bluf en propaganda murw te kunnen maken, door te doen alsof zij de overwinning reeds behaald hadden. Als het niet zoo ernstig was, zou men menigmaal om dit optreden kunnen lachen. Op hetzelfde oogenblik, dat zij zich van de eene conferentie naar de andere haasten, om hun verschillende oneenigheden bij te leggen, doen zij reeds alsof zij overwinnaars waren. Zij roepen commissies bijeen voor de „organisatie der wereld na de overwinning". Het zou veel doelmatiger zijn, als zij zich bezig hielden met de organisatie van hun eigen wereld. Zij roepen commissies bijeen, die ervoor moeten zorgen, dat de wereld na den oorlog van levensmiddelen wordt voorzien. Het zou beter zijn, als zij thans hun eigen volken van levensmiddelen zouden voorzien, die door den hongerdood bedreigd worden. Het is een echte Britsch-joodsche brutaliteit, als zij doen alsof zij in staat waren, de wereldproblemen op te lossen, terwijl zij hun eigen problemen niet hebben kunnen meester worden en den oorlog noodig hadden om zich te onttrekken aan het afleggen van een verantwoording, waartoe zij wegens hun falen door hun eigen volken zouden zijn gedwongen. Een land als Amerika b.v. telde dertien millioen werkloozen en de leiding van het land, die het met dat probleem niet kon klaar spelen, doet het thans voorkomen alsof zij in staat was het werkloozenprobleem der geheele wereld op te lossen. Het is waar, een kapitalistische uitplundering kunnen zij weer organiseeren. Dat echter bij deze uitplundering hun eigen volken te gronde gaan, interesseert hun weinig. Hun propagandamaatregelen volgen den weg, dien wij nog van den wereldoorlog kennen. Zij probeeren eerst, door een

vloed van papier bij het Duitsche volk en nog meer bij de volken onzer bondgenooten den indruk te wekken, alsof niet alleen de oorlog reeds door hen gewonnen was, maar ook bij de volken breede kringen naar een dergelijke ontwikkeling zouden verlangen. Ik weet niet of er onder het Duitsche volk menschen zijn, die werkelijk van een overwinning der Geallieerden iets verwachten. Ieder, die met het volk verbonden is, weet precies, wat de overwinning onzer vijanden zou beteekenen. Er zijn in Duitschland ook geen lagen, die op die overwinning hopen. Er zijn hoogstens enkele misdadigers, die misschien meenen daardoor hun eigen lot te kunnen verbeteren. Maar in dit opzicht behoeft men niet te twijfelen en zichzelf te misleiden, met deze misdadigers rekenen wij af. Wat in het jaar 1918 gebeurde, zal zich in Duitschland niet herhalen. Als aan het front tienduizenden van de beste menschen, van onze geliefde volksgenooten vallen, zullen wij er niet voor terugschrikken, in het binnenland eenige misdadigers ter dood te brengen. In den eersten wereldoorlog was het offer der soldaten iets dat vanzelf sprak. Maar even natuurlijk waren de rijke, geldverdienende zwendelaar, de oorlogswinstmaker, de deserteur of degene, die het volk ondermijnde en daarvoor door het buitenland betaald werd. Deze elementen werden toen ontzien, terwijl de dappere soldaat zijn leven moest offeren. Dat is thans echter anders geworden.

De bommenoorlog. Een ander middel, waarop onze vijanden rekenen, is de bommenoorlog. Wat het Duitsche vaderland hier heeft te doorstaan, is ons allen bekend. En wat ik persoonlijk daarbij gevoel, kunt ge u voorstellen. Toen deze oorlog begon, heeft de Amerikaansche president zich op huichelachtige wijze tot mij gewend met het verzoek, geen bommenoorlog te voeren. Wij hebben dat ook niet gedaan. Maar dit verzoek werd slechts gedaan met het doel onzen vijanden den tijd te verschaffen, om van hun kant dezen oorlog voor te bereiden en te zijner tijd te ontketenen. Twee dingen zou ik hierover willen zeggen: Wat mij smart veroorzaakt, zijn uitsluitend de slachtoffers in het vaderland, vooral de slachtoffers onder de vrouwen en kinderen. Wat mij pijn doet, is dat deze menschen hun have en goed verliezen. Daarentegen is de schade, aan onze industrie veel minder belangrijk. Zij verhindert niet in het geringst de voortdurende stijging onzer bewapeningsprestaties. En hiervan kan men overtuigd zijn: onze steden bouwen wij weer op, schooner dan ooit tevoren en wel in den kortst mogelijken tijd. Als een volk in staat is om een oorlog tegen een geheele wereld te voeren, in een jaar zes of acht of tien millioen kubieken meter beton in vestingen te verwerken en duizenden wapenbedrijven uit den grond te stampen, dan zal het zulk een volk ook mogelijk zijn, twee of drie millioen woningen te bouwen. De Amerikanen en Engelschen maken op het oogenblik plannen voor den wederopbouw van de wereld. Ik maak op het oogenblik plannen voor den wederopbouw van Duitschland. Er zal echter één verschil zijn: terwijl de wederopbouw van de wereld door de Amerikanen en Engelschen niet zal plaats hebben, zal de wederopbouw van Duitschland door het nationaal-socialisme nauwkeurig en volgens de plannen worden uitgevoerd. Dan worden onze massa-organisaties. te beginnen met de O.T. tot aan den arbeidsdienst met inbegrip van het geheele overige Duitsche economische leven gebruikt plus de oorlogsmisdadigers. Zij zullen daar voor het eerst in hun leven nuttig werk verrichten. Dat is het eerste wat ik hierover zeggen moet, en het tweede: de heeren mogen het gelooven of niet, maar het uur der vergelding zal komen. Ook wanneer wij op het oogenblik Amerika niet kunnen bereiken, dan ligt toch God zij dank een staat tastbaar dichtbij en daarmede zullen wij ons bezig houden. En dan wil ik in de derde plaats hier nog iets aan toevoegen: de meening van onze vijanden, dat zij door hun luchtterreur de intensiviteit van den Duitschen oorlogswil kunnen verminderen berust op een drogrede. Diegene namelijk, die nu eenmaal zijn bezittingen verloren heeft kan maar één wensch hebben: dat deze oorlog nooit verloren wordt, want alleen de overwinning kan hem weer eens in het bezit van zijn goed stellen. Zoo vormen de honderdduizenden, die door de bommen alles verloren hebben, de avantgarde van de wraak. En nog iets anders, waarmede onze vijanden thans niet zoo dikwijls meer als vroeger, maar toch nog steeds, opereeren, dat is het parool, de tijd werkt voor hen. Het spijt mij zeer, dat ik onzen arbeid in vredestijd niet heb kunnen voortzetten. Maar daar dit nu eenmaal niet mogelijk is, zullen wij nooit te vroeg den strijd eindigen, doch den tijd als onzen bondgenoot beschouwen. Deze oorlog kan duren zoo lang hij wil. Duitschland zal nooit capituleeren. Wij zullen nooit de fout van 1918 herhalen, nl. om kwart voor twaalf de wapens neer te leggen. Hiervan kan men zeker zijn: diegene, die de wapens als allerlaatste neerlegt, zal Duitschland zijn, en wel vijf minuten over twaalf. Zij mogen hopen ons door zware bloedoffers klein te krijgen. Alleen dezen keer is het met deze bloedoffers zoo gesteld, dat op elk Duitsch bloedoffer 2, 3 en 4 slachtoffers van onzen vijand komen. Hoe zwaar deze offers ook voor ons zijn, zij kunnen ons toch alleen nog sterker verplichten. Het zal niet vergeefsch zijn, wat wij aan offers brengen. Uit deze offers moet voor ons volk een voordeel groeien en niet alleen voor ons volk, doch tenslotte ook voor geheel Europa. En dan ten slotte nog één ding: ik lees iedere week op zijn minst drie- of viermaal, dat ik een zenuwinstorting heb gekregen. Ge kunt er van overtuigd zijn: alles is mogelijk, maar dat ik mijn zenuwen verlies, is totaal uitgesloten. In dit verband karakteriseerde de Führer ook de belachelijkheid van de geruchten over oneenigheden tusschen hem en zijn vriend Göring, tusschen weermacht en partij, tusschen hem en zijn generaals. Zonneschijn kan iedereen verdragen, maar wanneer het onweert en stormt, dan pas komen de sterke karakters naar voren en dan ziet men ook den zwakkeling. Wanneer het eens moeilijk wordt, dan blijkt pas wie werkelijk een kerel is en wie in dergelijke uren zijn zenuwen niet verliest, doch hardnekkig en standvastig blijft en nooit aan een capitulatie denkt.

De Duitsche Posterijen hebben ter gelegenheid van den 20sten herdenkingsdag voor de gevallenen van de Beweging een specialen postzegel uitgegeven, ter waarde van 24 Rpf. met 26 Rpf. toeslag.
(Foto Hoffmann/Stapf)

Ten slotte wil ik ook dengenen, die mij steeds over religie spreken, iets zeggen: ook ik ben religieus, en wel in mijn diepste innerlijk religieus. En ik geloof, dat de Voorzienigheid de menschen weegt, en dat degene, die de proef der Voorzienigheid niet kan doorstaan, maar daaronder bezwijkt, door de Voorzienigheid ook niet voor grootere dingen bestemd is. Het is een uit de natuur voortvloeiende noodzakelijkheid, dat bij de selectie slechts de sterkeren overblijven. Het Duitsche volk, zooals ik het in de massa zijner vormen heb leeren kennen, is Gode zij dank sterk en kerngezond. Wat al successen heeft de Voorzienigheid ons niet gegeven, wat voor grootsche overwinningen heeft zij ons niet doen behalen. Hoe hebben wij in enkele jaren een bijna wanhopigen toestand van ons land en ons rijk volkomen veranderd. Hoe heeft ons de Voorzienigheid ook bijna hopelooze situaties, zooals de Italiaansche ineenstorting, meester doen worden. En zouden wij dan zoo erbarmelijk zijn om aan deze Voorzienigheid te versagen of te vertwijfelen? In dankbaarheid buig ik mij voor den Almachtige, dat Hij ons zoo gezegend heeft en ons geen zwaardere beproevingen, den strijd op Duitschen bodem, gezonden heeft, maar dat wij er in zijn geslaagd, tegen een wereld van overmacht, dezen strijd met succes tot ver buiten den grenzen van het Rijk te voeren.

Ik ben er trotsch op, aldus vervolgde Hitler, de Führer van dit volk te zijn, niet alleen in gelukkige dagen, maar ook in moeilijke. Het verheugt mij, dat ik in dergelijke dagen het volk van mijzelf uit kracht en vertrouwen kan geven en kan zeggen: ..Duitsch volk, wees volkomen gerust. Wat er ook mag komen, wij zullen het meester worden. Aan het einde staat de overwinning." De Führer herinnerde de partij en de nationaal-socialistische leiding aan haar taak, de eerste draagster van het geloof der natie te zijn. „Ik ben", aldus besloot hij, „slechts voor enkele uren hier gekomen, om tot u, mijn oude aanhangers, te spreken, en morgen ga ik reeds weer terug en neem een schoone herinnering aan mijn oude strijdmakkers en onze strijdperiode mede. Ook gij moet van hier gaan met het fanatieke vertrouwen en het fanatieke geloof, dat er absoluut niets anders mogelijk is dan onze overwinning. Daarvoor strijden wij, daarvoor zijn zeer velen gevallen, daarvoor zullen nog anderen hetzelfde offer brengen. Daarvoor leven generaties, en niet alleen nu, maar ook in de toekomst. Het bloed, dat wij thans offeren, zal eens rijkelijk aan ons volk worden vergolden. Wij herinneren ons aldus al onze kameraden, die als nationaal-socialistische strijders voorgegaan zijn op een weg, die slechts de weg van de grootheid van ons vaderland, van de grootheid van ons Duitsche volk kan zijn."

(V. b. Hitler 5723 C; Heldengedenkdag 21 Mrt. 5461 A; Heldengedenkdag 9 Novemb. 5309 A)

A. NEDERLAND — Dag der solidariteit - Gemeenschappelijke herdenking van N.S.D.A.P. en N.S.B. van 9 en 11 November —

UTRECHT, 7 Nov. (A.N.P.). — In Utrecht is de belangrijkste bijeenkomst gehouden van de dertien gecombineerde vergaderingen van N.S.D.A.P. en N.S.B., welke op 7 Nov. in alle hoofdsteden van de provincies, benevens in Amsterdam en Rotterdam, alwaar door Reichsredner Schönenberg en mr. M. M. Rost van Tonningen, en Kreisleiter Seiferheld en Huygens werd gesproken, zijn gehouden in het kader van den „Dag der solidariteit". In Den Haag spraken Dienstleiter Ritterbusch en de pl.v. Leider van Geelkerken.
Op dezen dag der solidariteit zijn Duitsche en Nederlandsche nationaal-socialisten samengekomen om met den 9den November 1923 te München als mijlpaal op den weg naar de herrijzenis van Europa voor oogen de gemeenschappelijk gebrachte offers in de jaren van strijd te herdenken, die op 11 November 1918 met het bedrog der 14 punten van Wilson is ingezet en die leiden zal tot de solidariteit der Germaansche volken. Hier ter stede is de samenkomst van Duitsche en Nederlandsche nationaal-socialisten geworden een grootsche manifestatie van de lotsverbondenheid en zoowel de Rijkscommissaris. Rijksminister Dr. Seyss-Inquart, als de Leider van het Nederlandsche volk, Mussert, heeft hiervan in redevoeringen getuigenis afgelegd. De groote zaal van „Tivoli" bevatte rond twee duizend nationaal-socialisten, waaronder zoowel van de N.S.D.A.P. als van de N.S.B. de hoogste functionarissen. Onder hen bevonden zich o.m. de Duitsche gezant Otto Bene alsmede de ᛋᛋ-Obergruppenführer Rauter, mr. Zondervan, commandant der W.A., en de heer Engelbrecht, commissaris van de provincie Utrecht.
De secretaris-generaal der N.S.B., Huygen sprak een kort openingswoord. Dadelijk daarop had de opmarsch der vlaggen plaats, waarvoor alle aanwezigen staande met opgeheven arm den groet brachten. De secr.-gen. Huygen heette den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart en den Leider Mussert, die inmiddels waren gearriveerd, welkom en getuigde er voorts van, dat deze gemeenschappelijke bijeenkomst in het teeken der lotsverbondenheid stond. Onder doodsche stilte herdachten de aanwezigen vervolgens staande de dooden.

Rede Mussert.

De Leider hield een groote rede, waarin hij met name twee data, nl. 11 November 1918 en 9 November 1923 naar voren bracht. Spr. was van oordeel, dat ook voor de Nederlanders deze dagen van groote beteekenis zijn; de eerste als de dag van den wapenstilstand en de tweede als de dag, waarop in München 16 nationaal-socialisten hun leven gaven voor de toekomst van Europa. Voortgaande zeide Mussert, dat men de 14 punten van Wilson is vergeten, nu Europa opnieuw gepaaid wordt met valsche beloften. Doch duidelijk is het, dat Stalin streeft naar de wereldrevolutie, Is 11 November 1918 voor Europa een waarschuwing en een leer, aldus spr., 9 November 1923 heeft een historische beteekenis, omdat de bloedoffers in München uiteindelijk ook voor ons zijn gebracht.
Mussert zeide verder, dat men de keus heeft, „overstroomd" te worden of een „dijk" op te werpen. Met onwrikbaar geloof en een vast vertrouwen in den dijkgraaf Hitler weten de nationaal-socialisten, dat thans over het lot van Europa wordt beslist. Aan de hand van vier zijner uitspraken uit vroeger jaren toonde Mussert aan, dat het voor de Nederlandsche nationaal-socialisten altijd duidelijk is geweest, lotsverbonden met het Duitsche volk te moeten zijn, wil niet het bolsjewistische monster ons overvallen. Nadat de Leider den Rijkscommissaris zijn erkentelijkheid had betuigd voor hetgeen hij voor ons volk heeft gedaan, besloot spr. zijn rede met den wensch, dat de Rijkscommissaris aan den Führer den vasten wil van alle Nederlandsche nationaal-socialisten zou willen overbrengen om hem in zijn zwaren strijd te blijven steunen.

Rede Rijkscommissaris.

Mijnheer Mussert! Nederlandsche en Duitsche kameraden! Wij zijn hier bijeengekomen om twee gebeurtenissen in de geschiedenis van het Duitsche volk te herdenken en de heer Mussert heeft de beteekenis van deze herinnering en deze herdenking samengevat door onze samenkomst en dezen dag te bestempelen als den dag der solidariteit. Ik neem dit woord volkomen over. Ook voor mij is juist deze dag, die gewijd is aan twee tragische oogenblikken in het Duitsche volk, de dag der solidariteit.
November 1918 bewijst, dat elk optreden tegen de solidariteit, dood, vernietiging en einde beteekent. November 1923 bewijst, dat elk optreden uit volksche verantwoordelijkheid, ook wanneer het niet terstond tot het succes leidt, toch ten slotte de overwinning voor volk en gemeenschap zal beteekenen.

Nieuwe machtsgroepeeringen vormen thans de wereld. De machtsgroepeering Oost-Europa en Azië, met de Slavisch-Oriëntaalsche Mongoolachtige volkeren, voortgekomen uit de steppe, is het, die altijd weer om de zooveel eeuwen op Europa toestormt. Eens was het Dzjingis Khan, daarna waren het anderen. Thans is het het bolsjewisme van Stalin. En aan den anderen kant over den Atlantischen Oceaan vormt zich iets nieuws. Het Amerikaansche continent wordt tot het Westelijke halfrond van Roosevelt samengevat en verheft zich met een machtige en onbeperkte aanspraak op heerschappij en daarginds in Oost-Azië vormt zich eveneens een nieuwe groepeering. Dan blijven wij, Europeanen, nog over. Dat zijn de vier groote machtsgroepen, die thans de wereld beginnen te vormen, bepaald door den bodem, door het klimaat, door de natuurkundige gesteldheden en op grond daarvan nog sterker bepaald door de rassen, die op dien bodem zijn gegroeid, gedragen en gestuwd in de geschiedenis door den geest, door de innerlijke houding, door de maatschappelijke vormen, die zich juist uit dat bloed en de specifieke raseigenschappen van deze volkeren ontwikkeld hebben. Al het andere, dat er in de wereld is, speelt een tweede rol. Die gebieden en volkeren zijn in machtspolitiek opzicht niet vormgevend. De vier machtsgroepen, die thans bezig zijn te ontstaan, worstelen met elkaar om de vormgeving van de wereld. Na een overzicht van het bolsjewisme te hebben gegeven, vervolgde dr. Seyss-Inquart: Wanneer u enkele dagen geleden in de courant gelezen hebt, dat de bolsjewisten als oorlogsschadeloosstelling verlangen, dat millioenen Duitsche arbeiders naar Siberië gebracht zullen worden om daar te werken en wanneer eenige politieke narren meenen, dat dit een heel juiste herstelmaatregel zou zijn, dan zijn het doel en de zin van dezen maatregel toch in het geheel niet een schadeloosstelling, maar het doel is uitsluitend de volksche substantie van het Duitsche volk te vernietigen, door het millioenen mannen te ontnemen en daarvoor millioenen Aziaten en Mongolen over te sturen. En wat voor het Duitsche volk geldt, geldt voor alle andere volken.

De Rijkscommissaris tijdens zijn rede. (foto Arbeitsber. NSDAP/Stapf.)

Want één ding moet men duidelijk inzien: een vergelijk is met het bolsjewisme niet mogelijk, omdat het niet op den bodem eener organische maatschappelijke orde staat, maar omdat het een gefaald hebbende ontwikkeling tot draagster van zijn ontwikkeling maakt en zijn doel de vernietiging is van de volksche substantie onder de afzonderlijke volken en naties. Er wordt soms gesproken over een zachtaardige communisten. Menschen, die zoo praten, hebben geen idee, wat het bolsjewisme is. Dat zijn gedegeneerde salonbolsjewisten of politieke gezondbidders, die op 't oogenblik, dat zij de pistool van den commissaris in hun nek voelen, altijd nog zeggen, dat hij het zoo kwaad niet meent. Het communisme moet echter dien weg opgaan, want zoolang er nog een niet-bolsjewistisch-geordende staat bestaat, is hij een eeuwige aanklacht tegen het bolsjewistische stelsel. Het bolsjewisme kan in het geheel niet dulden, dat er ergens een economische ordening bestaat, die organisch natuurlijk is opgebouwd. Wanneer het zich wil blijven handhaven, moet het alle andere maatschappelijke en economische vormen vernietigen.

Ook in het Westen kunnen wij een verschijnsel waarnemen, dat wij juist als nationaal-socialisten van den verstandelijken kant moeten bekijken, om het gevaar daarvan voor onze beschaving vast te stellen. Hier is dat niet zoo eenvoudig, want het Amerikanisme, dat op ons afkomt, wordt door ons niet zoo zonder meer onzen tegenstander

geacht: 1. Wij meenen namelijk, dat de menschen daarginds toch de nakomelingen van onze eigen voorvaderen zijn, die eens uit Europa zijn geëmigreerd. Wij hebben het gevoel, dat zij menschen zijn van ons bloed. Maar de nakomelingen van Europeesche volken daarginds zijn in een smeltkroes geworpen met negroiden en joodsche bijvoegsels. Daar ontwikkelt zich een geslacht, dat over eenige generaties ook door ons als niet meer Europeesch zal worden erkend. Wanneer u thans tot een Amerikaan uit de Ver. Staten zoudt zeggen, dat hij toch eigenlijk een Europeaan is, dan ben ik er van overtuigd, dat hij deze meening in zijn verwaandheid zou afwijzen en handtastelijk zou worden, want in zich draagt hij reeds het gevoel, geen Europeaan meer te zijn.

Ten tweede is de methode, de aard en de wijze waarop deze Amerikaansche geest tot ons komt, voor ons niet onaangenaam. Hij komt tot ons met die technische uitvindingen, die het leven aangenaam maken, met zijn conserven en ijskastenbeschaving, die vele zorgen in de huishouding verlichten, maakt hij zich bemind en aangenaam.

Schijnbaar is het nog de puriteinsche geest, die daarginds heerscht. In werkelijkheid echter heeft de teugelloosheid, die ook aan dit continent in zijn onbegrensdheid eigen is, uit de leer van de predestinatie van het puritanisme geleid tot een teugelloos vrijbuiterdom dat in het geheel slechts één vrijheid kent: de vrijheid van de meest meedoogenlooze uitbuiting van den evenmensch. Voor ons persoonlijk komt er nog iets bij, dat ons de leiders van deze menschen moeilijk verdraagbaar maakt en dat wij aanvoelen als naamlooze huichelarij: degenen, die bepaald het tegenvoorbeeld van de naastenliefde geven, hebben voortdurend bijbelspreuken in den mond. Dat doet ons deze menschen zoo oneerlijk en onoprecht voorkomen en maakt ze voor ons onsympathiek. De categorische imperatief, waardoor dit Amerikanisme geleid wordt, is niet de inschakeling van het individu in een organische gemeenschap, maar is de techniek, haar prestaties en vooral het persoonlijke economische succes. Dat alleen zijn de beweegredenen, waardoor Amerikaansche menschen zich laten leiden. Dat moet ons Europeanen en ons Germanen in bijzondere mate vreemd zijn, want wij bespeuren altijd als den categorischen imperatief van ons handelen het besef van het gemeenschappelijke bloed, dat ons in een hoogere lotsgemeenschap verbindt. Het resultaat van dit Amerikanisme is het tot een schabloon maken van alle beschaving. Alles moet hetzelfde zijn en er bestaat in Amerika niets gevaarlijkers dan wanneer iemand uit den toon zou vallen. Gelijkheid is bij de vrijen een recht, bij de onvrijen wordt de gelijkheid tot een verdoemden plicht. Dat is thans in Amerika het geval. De menschen moeten gelijk zijn, want wie zich niet in de rij schikt, wordt uitgestooten en economisch vernietigd. Zij mogen in Amerika naar hun aard gelukkig worden, in onze verhoudingen dienen zij zich niet te mengen.

Bij deze beschouwing heb ik aan één machtsfactor nog in het geheel niet gedacht, die tot voor kort een zeer groote rol heeft gespeeld: het Britsche wereldrijk, Engeland. Dat was niet opzettelijk. Dat is bepaald onbewust ontstaan, want wanneer wij heden ten dage de krachten beschouwen, die vorm geven aan de wereld, dan is voor ons allen Engeland sterk op den achtergrond getreden. De Engelschen hopen, dat zij in het conflict tusschen het bolsjewisme en het amerikanisme zooiets als scheidsrechter of als de wijzer aan de weegschaal zullen zijn. Daarbij vergeten zij echter, dat de essentieele voorwaarde voor een scheidsrechter het eigen gezag is, d.w.z. de eigen kracht, die zij verloren hebben.

Maar nu vraag ik mij af, wanneer wij het bolsjewisme en het amerikanisme op hun geestelijken inhoud onderzocht hebben: wat zijn wij? Wat is Europa? Ik geloof, dat wij ons deze vraag zeer zelden voorleggen, want wij Europeanen hadden tot dusverre in het geheel niet de behoefte ons voor te stellen wat Europa is. Het leek ons niet noodig. Pas thans, nu wij de verschillen tusschen het Oosten en het Westen beleven, moeten wij ons afvragen, wat wij eigenlijk zijn. Werpen wij eens een blik op de landkaart. Dit Europa onderscheidt zich van de groote samenhangende massa's land als Amerika, Afrika of Azië in kenmerkende mate door de omstandigheid, dat het een ongemeen rijk gevormde schepping is. Het bevat schiereilanden, het bevat baaien, het bevat hooggebergten, middelgebergten, het bevat rivier- en dallandschappen. Dat is allemaal veel rijker en gevariëerder dan in eenig werelddeel en in dit door de natuur ingedeelde gebied is het Arische ras en in het bijzonder het Noordsch ingestelde ras ontstaan en heeft hier zijn bakermat. Het kenmerk van Europa is de ongemeene veelvuldigheid, de rijkdom aan bloesems van de culturen en volkspersoonlijkheden, die eigen zijn aan den aard en door bloed gebonden, die hier in de afzonderlijke landen en gewesten als in groote en fraaie door de natuur opgedischte schalen, hun volksaard ontwikkeld hebben. Wij zouden ophouden Europeanen te zijn, wanneer wij er niet meer onze roeping in zouden zien dezen rijkdom aan bloesem van de aan aard eigen en door bloed gebonden culturen der Europeesche volken te behouden en te bevorderen. Wanneer wij dit ons kenmerk duidelijk voor oogen houden, dan zien wij het vernietigende in van den invloed uit het Oosten, die onze rassen wil uitroeien, doch ook het verderfelijke van den invloed uit het Westen, die immers ook onze volkspersoonlijkheden wil nivelleeren, opdat de menschen hier er allemaal uitzien zooals in Amerika, alsof zij aan den loopenden band bij millioenen te gelijk zijn voortgebracht.

Juist deze veelvuldigheid van onze culturen biedt natuurlijk ook de mogelijkheid van voortdurende penetraties uit het Oosten en uit het Westen. De Westelijke geest dringt bij ons vooral door in de burgerlijke lagen en in de kringen der intelligentie en wel des te sterker naar mate wij meer de Westkust van Europa naderen. Zeker, het is een aangename beschavingsvorm, die van ginds tot ons komt en bij dezen beschavingsvorm ziet men meestal over het hoofd, dat men daarbij tot een schabloon gemaakt en genivelleerd wordt. De gevolgen van dien Westelijken invloed verlammen het begrip van de laatste wortelen, waaruit wij zijn geboren, en er ontstaat nog slechts een streven naar de internationalismen. Het internationalisme alleen is troef. Het volk en de verbondenheid met het volk worden beschouwd als verouderd en belachelijk. Een volksch, naar hun aard eigen bewustzijn hebben deze lieden niet meer en daarom zijn zij volkomen vreemd aan het leven geworden.

Zoo is het laatste slot van alle wijsheid in dit land om de menschelijke betrekkingen te ordenen volgens het fair play. Alsof de bolsjewisten en de zeer hardhandige Amerikanen thans wel aan een fair play zouden denken. Wanneer het om de laatste dingen van een volk gaat, moet men reeds het richtsnoer van het eigen handelen uit een andere dieper gaande zedelijkheid verkrijgen, uit de overtuiging, dat men voor zijn volk tot het uiterste moet opkomen, ook dan wanneer de maatregelen, die men moet nemen, en waarvoor men moet instaan, vervloekt hard zijn. Men verdraagt ze, omdat men op een hoogere verantwoordelijkheid staat, en gesteld is voor de grootere taak, die het lot ons heeft toevertrouwd.

Nationaal-socialisten, minstens even groot echter zijn de penetraties, die uit het Oosten komen, penetraties van het collectivisme in onze Europeesche maatschappij, of dat nu marxisme of bolsjewisme is, die zich immers alleen onderscheiden in de methode bij het bereiken van hun doel en niet principieel verschillen. Men moet ook in dit land de oogen niet sluiten: Ik herinner aan een gebeurtenis, die ik kortgeleden meemaakte. Ik streef er naar zooveel mogelijk de provincies te bereizen en daar met onze kameraden, Nederlanders en Duitschers, te spreken, en ik ben dankbaar, dat onze kameraden heel openlijk tot mij komen, en mij zeggen, wat zij gezien hebben. Zoo bevond ik mij onlangs in Limburg, waar ik een gesprek aanknoopte met een mijnwerker en hem vroeg: „Nu, wat denken eigenlijk de mijnwerkers in het Limburgsche?" Mijn zegsman zeide mij heel eerlijk: „Ik wil heel openlijk met u praten. Er bestaat een zeer groot aantal mijnwerkers, die voor het nationaal-socialisme geen begrip hebben. Zij willen niet, dat Duitschland overwint, maar zij willen ook niet, dat de Engelschen en Amerikanen overwinnen." Toen heb ik gevraagd, wie er dan de overhand moest krijgen. Mijn zegsman antwoordde mij: „Ja, wanneer men met deze menschen ter plaatse spreekt, dus daar, waar zij afgesloten van de rest van de wereld niet lichtvaardig denken krijgt men ten antwoord: de Russen". Dat is opmerkelijk. In Limburg heerscht onder een niet gering deel van de mijnwerkers de meening, dat de Russen moeten winnen. Waarschijnlijk hebben zij daarbij een onduidelijke voorstelling wat dat eigenlijk voor een winst en een overwinning zou zijn. Maar deze meening is er en zij is bijzonder opmerkelijk, omdat wij toch allemaal weten, dat in Limburg de katholieke kerk een ongemeen grooten invloed op deze menschen uitoefent, en stellig niet in de richting, die de bolsjewisten vertegenwoordigen. Aan de hand van recente voorbeelden in Italië motiveerde de Rijkscommissaris deze opvatting.

De vergelding gaat tegen Engeland en Amerika, tegen het Westen. Ik wijs u op nog een kenmerk van deze geestelijke ontwikkeling waarvoor wij staan. Het bolsjewisme in het Oosten is gemeen, wreed, maar het is een strijd tegen mannen. De Engelsche en Amerikaansche vliegers vermoorden vrouwen en kinderen. Dat is het geboorte-uur van een doodelijken, niet meer te overbruggen haat in het Duitsche volk.

Ziet u, ik zou graag willen, dat men zich dat eens voor oogen houdt in de kringen, die zoo heelemaal zijn ingesteld op een Engelsch-Amerikaansche overwinning, opdat ook zij inzien, dat volkomen objectieve omstandigheden bij ons in Europa deze volkerenmassa's stuwen in het collectivisme. Want zoo goede psychologen dienden toch ten slotte die lieden hier te zijn, dat ook zij weten dat er onder het Duitsche volk en in heel Europa, en wel steeds sterker, een vurig verlangen leeft naar een socialisme. Wanneer dit verlangen door het nationaal-socialisme als volksch socialisme niet vervuld wordt, doch deze menschen teleurgesteld worden, dan breekt deze teleurstelling als verbittering uit in 't collectivisme. Wanneer wij ons in Midden-Europa het nationaal-socialisme als ordenenden gemeenschapsvorm wegdenken, heeft alleen het bolsjewisme, nooit het kapitalisme van het Westen, kans op succes.

Het volksche socialisme verschaft ons een revolutionnair inzicht: volk is wat het bloed als een hoogere door het lot bepaalde eenheid heeft gevormd en dat wij allen tegenover dit bloed verplicht zijn en wij allen derhalve niets zijn en ons volk alles is, dat is de grondslag, volgens welke wij in machtspolitiek opzicht en volgens welken wij in socialistisch opzicht onze gemeenschap ordenen. Ik zeg ook revolutionnair. In mijn oogen is niet hij revolutionnair, die ruiten ingooit, barricades bouwt en menschen ophangt. Revolutionnair is hij die in zich den roep van den tijd zoo sterk voelt, dat hij bereid is alles achter zich te laten, alles wat hem dierbaar en aangenaam en nuttig was. Hij laat het achter zich, wanneer hij van een nieuwe ordening innerlijk zoo overtuigd is, dat hij volstrekt niet anders meer kan doen, dan den nieuwen weg naar een nieuwe toekomst in te slaan.

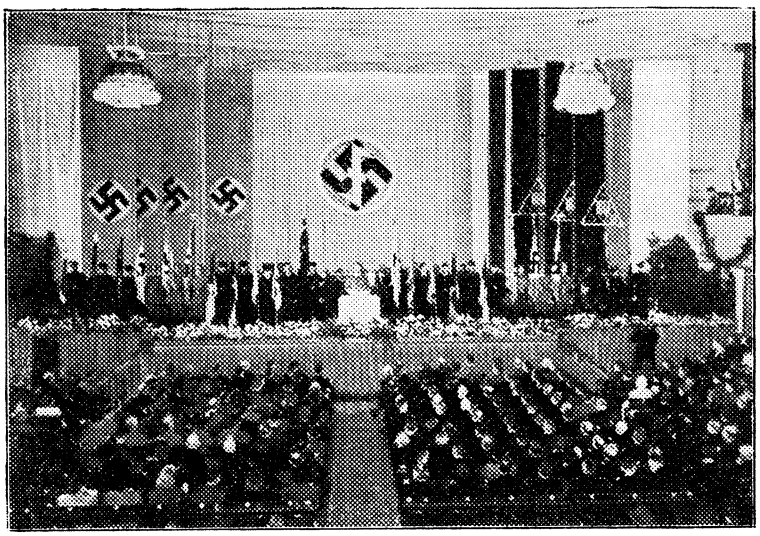
Kameraden, dit inzicht van het volksche socialisme is het, dat ons de maatschappelijke en economische problemen en de kwesties, die de ontwikkeling gebracht heeft, laat overwinnen. In die opvatting hebben wij den klassenstrijd overwonnen. Want in die opvatting, die ons het volk als een organische gemeenschap en eenheid voorstelt, bestaat er geen klasse, die tegen een andere kan optreden, die egoïstisch alles aan zich toetrekt en de andere vernietigt. Neen, het is ons volkomen duidelijk, dat in onze sterk ontwikkelde beschaafde wereld niet ieder afzonderlijk drager kan zijn van alle functies eener volksgemeenschap. Maar die menschen afzonderlijk zijn dragers van heel bepaalde prestatiemogelijkheden binnen de volksgemeenschap. Zij zijn echter geen voorvechters en vertegenwoordigers van zelfzuchtige, egoïstische, alles vernietigende elementen en klassen. Wanneer dit ons duidelijk is, vinden wij de oplossing voor menige vraag, waarvoor wij komen te staan. Vooral de jongeren onder ons zullen zich de vraag stellen of het juist is, dat er een bezit van recht en een bezit van goederen bestaat, dat de een iets heeft en dat de ander niets heeft. Wanneer wij ons het volksche socialisme als den organischen gemeenschapsvorm van het volk voor oogen stellen, dan kunnen wij een aanspraak op een recht bevestigen. Maar aan elk recht is ook een plicht tegenover de algemeenheid verbonden. Zoo verbindt zich voor ons het begrip van het recht tevens met dat van den plicht en wij onderscheiden thans een hooger begrip: dat van de verantwoordelijkheid.

Voor het socialisme.

Kameraden! Het gebouw, dat wij voor de volksgemeenschap willen optrekken is niet gereed; men heeft het ons niet laten afbouwen. Integendeel, men heeft dezen oorlog ontketend, opdat dit gebouw niet gebouwd zou worden, opdat niet dit slechte voorbeeld, of liever gezegd, dit goede voorbeeld, voor de slechte zeden der anderen gevaarlijk zal worden. Wij zijn het er over eens, dat er bij ons nog groote resten van kapitalistisch denken aanwezig zijn. En wij hebben ook groote penetraties van collectivistische methoden. Daartoe dwingt ons de oorlog. Maar wij zijn hard en fanatiek besloten het socialisme door te zetten. Socialisten moeten wij zijn, kameraden. Deze geweldige unieke inspanning in de wereldgeschiedenis draagt de arbeider, de boer, de soldaat. En nu zult u het begrijpen, wanneer de Führer zegt: Ik zal uit dezen oorlog nog slechts als fanatieker nationaal-socialist terugkeeren.

Wij moeten dezen oorlog volhouden, want wij scheppen daarmede onze leefruimte. Wanneer ik leefruimte zeg, denkt u dan thans niet in de eerste plaats aan economische dingen. Dat is de grondslag van de leefruimte. Voor een groot economisch gebied, dat de techniek tot stand brengt en voor de vervolmaking van de verkeersmiddelen vallen geen slachtoffers. Het is iets anders. Het is de roep van een tijd, die zoo sterk is, die zoo rijk is aan groote leefwaarden, en die het leven zoo waard maakt om geleefd te worden, dat menschen bereid zijn in de eerste plaats door de sociale ordening, doordat wij aan elk individu bewijzen, waarom het leven voor hem waard is om te leven en schoon is.

In elk Germaansch volk leeft het verlangen naar een zoodanige ordening, waarin de Germaansche mensch de leiding heeft, doordat hij zijn scheppende krachten op het gebied van de cultuur en van de wetenschappen uit zijn Germaanschen aard tot ontplooiing brengt en die hij met

De bijeenkomst in het Tivoli-Theater te Utrecht.
(foto Arbeitsber. NSDAP/Stapf.)

de krijgsmansdeugden uit zijn Germaansch hart kan verdedigen. Daarom heeft ook elk Germaansch volk eens zijn rijk gehad: Oost-Gothen, West-Gothen, Vandalen, Franken, zoo was ons eerste Duitsche rijk. Zoo hebben er rijken bestaan van de Scandinaviërs. zoo hebben de Nederlanders hun Nederlandsch rijk gebouwd. Maar de rijken zijn voor het grootste deel verdwenen. Zij zijn vervallen. Zij beteekenden tegelijk ook een verspilling van de kracht van het ras, omdat het denkbeeld waarom 't ging, vervalscht werd, het denkbeeld namelijk, dat het om niets anders gaat dan om de Germaansche ordening te stichten voor Germaansche menschen, niet echter om het een of andere universalistische bovennatuurlijke of het een of andere materieele, economische denkbeeld te verwezenlijken. Van dit gezichtspunt uit verstaan wij thans de daad van Karel den Grooten, die de Germaansche stammen in het midden te zamen gedreven heeft in een rijk en daarmede den grondslag gelegd heeft voor de wording van het Duitsche volk. Deze daad is het uitgangspunt, dat thans tot een gebalde kracht van bijna 90 millioen is geconcentreerd en dat deze den geweldigen beslissenden strijd kan voeren om de toekomstige ontwikkeling van dit werelddeel en ten deele van de geheele wereld. Deze wording van het Duitsche volk is ook de uitkomst voor ons allen, want wanneer wij ons hier in het midden van Europa, vijf, zes of zeven kleine volksstaten zouden moeten voorstellen, dan zou de ontwikkeling van het Oosten en Westen al lang over ons zijn heengejaagd. Derhalve ook de wensch van de anderen, Duitschland weer te verpletteren en te verdeelen.

Ons denkbeeld is revolutionnair, maar het is ook conservatief. Want alle geestelijke aanwinsten van Europa, vooral van onze Noordsch gerichte volkeren, brengen wij bijeen. De Grieksche oudheid, de geloovige Middeleeuwen, het levenskrachtige Humanisme — al deze groote daden vatten wij thans te zamen in een culmineerend punt in het optreden voor ons, Germaansche volken. Volgens dezelfde beginselen moeten wij Europa ordenen. Wellicht bestaat thans de wensch hierin reeds een duidelijker inzicht te krijgen. Maar men kan een zoodanige ordening niet aan

de groene tafel maken. Kameraden, die wordt gevormd waar gestreden wordt en waar slachtoffers vallen. Wanneer uw vrijwilligers, aan het Oostelijk front strijden en sneuvelen, dan vormen zij daar Europa en onze toekomst. Thans echter zien wij reeds duidelijk de beginselen, volgens welke dit nieuwe Europa en in dit Europa het nieuwe Germaansche gemeenschapsgebied moet worden gevormd. Het eerste beginsel is: voor elk Europeesch volk de vrijheid om volgens den eigen aard te kunnen leven. En het tweede beginsel is de verplichting tot het gemeenschappelijk optreden van alle krachten voor de verdediging van het gemeenschappelijk gebied. Het eene is ondergeschikt aan het andere. Deze wetten lijken wellicht eenvoudig, maar alleen eenvoudige wetten kunnen vorm geven. Vrijheid om naar den eigen aard te leven en gemeenschappelijk optreden voor de gemeenschappelijke leefruimte: dat is het parool, waarnaar het lot van Europa wordt bepaald en dat is het parool, waarop wij de nauwere germaansche lotsgemeenschap binnentreden. Dat is de vrijheid om naar den eigen aard, niet naar den wensch van elk individu te leven. Soms wordt tot ons en soms ook tot u de vraag gericht: Waarom zijn de Duitschers hier gekomen en hebben zij ons land bezet? De toestand van heden geeft u het antwoord. Stelt u zich eens den toestand van heden voor, het oogenblik van den beslissenden strijd, waarbij de Engelschen en Amerikanen op een of andere wijze moeten stormloopen, daar de bolsjewisten anders aan den anderen kant doodbloeden. Den geringsten tegenstand en den besten weg voor hun aanval zouden de Engelschen en Amerikanen vinden over België en Nederland naar het hart van het Duitsche rijk. Kameraden, gelooft u, dat eenige Duitsche staatsman of een Duitsche generaal ook maar een rustig uur zou kunnen beleven, wanneer zij in den huidigen militairen toestand Nederland zoo voor zich zouden zien als dit er uit zag als in Mei 1940?

Nederland met zijn regeering, die met het hart aan den anderen kant stond. Nederland met een leger, dat zijn taak in geen opzicht vervuld heeft en vervullen kon. Niet als een teeken, dat de Nederlander geen soldaat is, want de soldaat heeft aan den Grebbeberg goed gestreden en de Nederlandsche soldaat in het Oosten vecht voortreffelijk, maar geen Duitsche staatsman die zich bewust is van zijn verantwoordelijkheid, niet alleen jegens zijn volk maar jegens Europa en de geheele wereld, en weet wat het zeggen wil, dat Duitschland moet blijven bestaan en sterk moet blijven, zou één rustig uur kunnen hebben, wanneer dit vroegere systeem hier thans nog heerschte. Wellicht heeft men dat in Mei 1940 nog niet algemeen ingezien, maar gelooft u mij, de Führer heeft de ontwikkeling gezien, hij heeft geweten, wat er in het Oosten opdoemde. Hij heeft geweten, dat het Amerikaansche continent met zijn aanspraak op de wereldheerschappij zou aantreden, om over ons los te breken en om ons te verpletteren en te vernietigen. Op het oogenblik, waarop de Engelschen hier vliegvelden zouden bezetten en zouden gaan landen en tegenover een op zichzelf onmachtige organisatie van militairen tegenstand zouden staan, zou het te laat zijn. Nooit had de Führer het voor de toekomst kunnen verantwoorden, wanneer hij dit gevaar over het hoofd had gezien, dat rechtstreeks voor Duitschlands hart was ontstaan, een gevaar, dat niet alleen door de ontoereikendheid en onbetrouwbaarheid van de vroegere regeering aanwezig was, doch ook door de brutale vastberadenheid van de Engelschen en Amerikanen om op het gegeven oogenblik over alles, ook over de Nederlandsche lijken, heen te loopen. Bij de Azoren hebben zij het precies zoo gedaan. Zij hebben het overal zoo gedaan en zij zouden het overal zoo doen, wanneer zij niet het Duitsche zwaard voor hun neus zouden zien.

Het Duitsche optreden.

Nog een kwestie, die u interesseert, en waarover men u aanspreekt, wil ik behandelen: Waarom mengen de Duitschers in Nederland zich dan in alles? Waarom bemoeien zij zich practisch met alle aangelegenheden? Waarom beperken zij zich niet tot de militaire bezettingsaangelegenheden? Kameraden, dat hangt samen met het feit, dat wij ons in een totalen, in den totaalsten oorlog bevinden, dat het ons, die vier jaren wereldoorlog en nog meer beleefd hebben, volkomen duidelijk is, dat er aan het slot een oogenblik van spanning ontstaat, waarin absoluut geen grens meer mogelijk is tusschen wat belangrijk voor de oorlogvoering en militair is en hetgeen particulier en civiel is. Dat weten wij ook uit onzen binnenlandschen politieken strijd, vooral in de Oostmark, heel nauwkeurig. Er bestaat geen mogelijkheid van organisatie van openbaar karakter, die op een dergelijk oogenblik niet op de een of andere wijze door de tegenstanders wordt uitgebuit voor bewegingen van verzet. De lieden, die aan het hoofd staan van dergelijke legale organisaties zijn wellicht argeloos en meenen uit een, zij het ook verkeerd begrepen patriotisme, iets te kunnen dulden, dat in werkelijkheid reeds een voorbereiding is om ons in onzen beslissenden strijd bij de keel te grijpen. Ik bespreek dat voor u Nederlandsche kameraden, want gij zijt degenen, die het leed draagt, die wellicht het zwaarst gebukt gaat onder een zekere tweespalt, wanneer ge aan den eenen kant tot u zelf zegt: Men moet toegeven, dat de Duitschers hun maatregelen nemen uit een zeker oogpunt van voorzichtigheid, maar aan den anderen kant dit aanvoelt als een voortdurende beperking en neerdrukking van het Nederlandsche leven. Wij hebben ook de mogelijkheid moeten geven om bepaalde organisaties op te richten, waarin voldaan kan worden aan bepaalde behoeften van de gemeenschap. Nemen wij b.v. de Winterhulp of den Volksdienst. Met deze organisaties moeten werkelijk belangrijke sociale functies vervuld worden, die om redenen van het algemeen belang in andere vormen niet meer geduld kunnen worden. Dit geschiedt echter niet opdat zij op de een of andere wijze door ons speciaal gevormd worden, doch uitsluitend, opdat zij geschieden in een vorm, waarin zij niet tegen ons kunnen worden gebruikt. Want dat zou ik u willen zeggen: De laatste zin, het doel en de rechtvaardiging voor ons om dat allemaal te doen, bestaat enkel en alleen hierin, dat wij voor elk geval onze voorzorgsmaatregelen moeten nemen.

Immers niet alle Nederlanders zijn nationaal-socialisten. Wanneer het overwegende deel nationaal-socialist zou zijn, wanneer het overwegende deel zich er reeds van bewust zou zijn, dat het nationaal-socialist is of diende te zijn, dan zouden de zaken er anders voorstaan. Maar op één ding komt het niet aan, op de gelijkschakeling. Wanneer een overigens zeer goede ambtenaar tot mij komt, dat in zijn werkkring alles reeds precies zoo is als bij ons, dan klop ik hem op den schouder en zeg hem, dat hij het heel braaf, maar niet verstandig gemeend heeft. Het is onze taak er voor te zorgen, dat in dit land alles goed en voor ons overzichtelijk verloopt, dat voorts nergens bewegingen van verzet ontstaan en dat wij adviezen uit de door zoo oneindig leed verkregen ervaringen aan de Nederlanders willen mededeelen. Maar hetgeen dan gebeurt, moet van Nederlandschen geest en leven vervuld worden. Immers ook de Nederlanders zijn een moedig volk, dat zich niet laat buigen. De Nederlanders moeten uit eigen ervaring in volle vrijheid het nationaal-socialisme binnengroeien.

Vervolgens gaf dr. Seyss-Inquart een overzicht der militaire situatie, waarbij hij o.a. zeide, dat Europa door de blokkade niet meer kan worden overwonnen en besprak de conferentie te Moskou en de vijandelijke propaganda, waarna hij vervolgde:

Eén ding zou ik willen zeggen: laat niemand aan de Duitsche eenheid raken. De Duitsche eenheid is het resultaat van een honderd-, veelhonderdjarige smartelijke geschiedenis. Millioenen menschen zijn er voor gevallen. Voor millioenen menschen was het de laatste troost te sterven voor de Duitsche eenheid. Die leveren wij niet uit. Wij vechten ons door iedere hel heen, ook al is het het bolsjewisme, maar Duitschland blijft één.

Overwinningszekerheid.

De overwinning zal zijn bij hen, wier wil harder is en de wil van hen, die weten gelijk te hebben, zal harder zijn en hij, die het goede wil, weet gelijk te hebben. En nu vragen wij ons eens af, willen wij het goede, of willen de anderen het goede? Ziet gij, daarin ligt de laatste beslissing voor de kracht van het volk, dat ieder individu op het beslissende oogenblik, waarop de benardheid tot hem komt — en in het vijfde oorlogsjaar mag ieder wel eens uren van twijfel hebben anders zou hij immers een steen zijn — tot zichzelf zegt: Ja, wij willen het goede. Dan zal een ieder tot zichzelf zeggen: Ja, onze strijd gaat daarom.

En ziet gij, kameraden, wij willen het goede. Wanneer wij overwinnen, zal er in heel Europa geen mensch zijn, die geen kans heeft op een betere toekomst. Dat is volkomen zeker. Wanneer wij al de krachten, die wij thans in den oorlog moeten steken, dan zullen gebruiken voor onzen socialen opbouw, dan zal dit Europa een goed geordend werelddeel worden. Dan zal in ieder volk een nieuwe bloei ontstaan, dan zal niet het lot van Europa door een jodencentrale in Moskou of in Washington bepaald worden. Dan zal ieder Europeesch volk in de vrijheid van zijn eigen aard beginnen zich te ontwikkelen en te bloeien en wij allen willen dan onze handen ineenslaan voor den opbouw van een nieuw, fraaier huis. Wij willen al onze krachten vereenigen, opdat dit Europa een welgeordende en schoone levensruimte met een waarachtig sociale orde voor zijn volkeren wordt. Dat kunnen wij met rustig hart, met zuiver geweten beloven, want dat zullen wij doorzetten. Daar-

voor staat de Führer borg. Onze Führer, die als een fanatiek strijder voor de sociale gerechtigheid, als een fanatiek zoeker naar de waarheid is aangetreden, en als mensch precies gebleven is wat hij was de eenvoudige man van het volk, die zich op geen enkele wijze van zijn volk verwijderd heeft, maar er midden in staat en die evenals vroeger als fanatiek strijder opkomt voor de waarheid en voor de vrijheid en sociale gerechtigheid.
In dezen wil van hem omsluit hij heden niet alleen het Duitsche volk, in dezen wil van hem omsluit hij ook de Germaansche volkeren en ook jullie, mijn Nederlanders, ook al moet hij menigmaal hard zijn. Wat hij wil, is niet anders dan de vrijheid en de bloei van het Nederlandsche volk als den lot- en strijdgenoot van het Duitsche volk voor onze toekomst. Daarom, kameraden, kan er voor ons geen twijfel bestaan, wanneer wij de vraag stellen: hoe zal deze oorlog eindigen. Kameraden, wij weten hoe hij eindigen moet. Vanuit onze volksche gemeenschap, met de overwinning voor onze toekomst, uit naam van onzen Führer: Heil Hitler. **(V. b. Gem. vergad. N.S.B.-N.S.D.A.P. 5720 B; Heldengedenkdag 5463; Mussert 5720 B; Seyss-Inquart 5720 B)**

A. SOVJET-UNIE — Gealliëerde conferentie te Moskou —

8 Nov. (D.N.B.) — Op 2 November heeft Reuter den tekst gepubliceerd van het op de conferentie van Moskou uitgegeven communiqué met de inleidende formule, zooals het te Londen is gepubliceerd.
Volgens deze publicatie zijn in den tijd van 19 tot 30 October in Moskou 12 zittingen gehouden. Behalve de ministers van Buitenlandsche Zaken, Eden (Engeland), Hull (Ver. Staten) en Molotof (Sovjet-Unie), waren bij de conferentie betrokken: voor de Vereenigde Staten Averill Harriman, ambassadeur der Vereenigde Staten, generaal-majoor John L. Deane van het Amerikaansche leger, Green B. Backworth, James C. Dunn en andere deskundigen. Voor het Vereenigde Koninkrijk: Sir Archibald Clark Kerr, ambassadeur, William Strang, luitenant-generaal Sir Hastings Ismay en deskundigen. Voor de Sowjet-Unie: Maarschalk K. E. Worosjilof, maarschalk der Sovjet-Unie, A. Y. Wysjinsky, Litwinof, volkscommissaris voor Buitenlandsche Aangelegenheden, M. V. A. Sergejew, volkscommissaris voor den Buitenlandschen Handel, generaal-majoor A. A. Gryzlov van den generalen staf, M. G. F. Saks, chef van het volkscommissariaat voor Buitenlandsche Aangelegenheden en andere deskundigen.
In het communiqué wordt er op gewezen, dat alle ter bespreking gestelde problemen der drie regeeringen op de agenda zijn geplaatst. Voor eenige dezer problemen is een definitief standpunt bepaald. Voor andere problemen is wel is waar een principiëele beslissing overeengekomen, zij zijn echter aan speciale „commissies voor nauwkeurige bestudeering" overgedragen, of men heeft zich de afhandeling er van langs diplomatieken weg voorbehouden. Weer andere problemen zijn bijgelegd door gedachtenwisseling.
De regeeringen der Vereenigde Staten, van Engeland en de Sovjet-Unie, zoo wordt woordelijk verder gezegd, streven naar de meest intieme samenwerking in alle problemen, die de gemeenschappelijke oorlogsinspanningen raken. Dit is echter de eerste maal dat de ministers van Buitenlandsche Zaken der drie regeeringen in staat waren bijeen te komen voor een conferentie.
In de eerste plaats zijn oorlogsmaatregelen tegen Duitschland en zijn bondgenooten besproken, zoo wordt in het communiqué verder gezegd. Er zijn „definitieve militaire operaties overeengekomen, ten opzichte waarvan een beslissing genomen is en die reeds voorbereid worden om den grondslag voor de nauwste militaire samenwerking tusschen de drie landen in de toekomst te vormen". De drie aan de conferentie deelnemende regeeringen erkennen in de tweede plaats de noodzakelijkheid „haar nauwe samenwerking van dit oogenblik en haar samenwerking bij de oorlogvoering ook voort te zetten in den tijd, die zal volgen op het einde van de vijandelijkheden".
Het communiqué maakt dan melding van een gemeenschappelijke verklaring der Amerikaansche, Britsche, Sovjet-Russische en Tsjoengkineesche regeeringen. Deze verklaring — aldus wordt gezegd — is in overeenstemming met de verklaring van de geallieerden van 1 Januari 1942 en latere verklaringen, zooals die, dat de vijandelijkheden tegen de Spilmogendheden moeten worden voortgezet tot de „onvoorwaardelijke capitulatie".
De gemeenschappelijke verklaring eischt: In de eerste plaats, dat het gemeenschappelijk optreden der vier regeeringen, dat gericht is op de voortzetting van den oorlog tegen hun vijanden, voor de organisatie en de instandhouding van den vrede en de veiligheid wordt voortgezet.
In de tweede plaats zullen de regeeringen, die „in strijd zijn met den gemeenschappelijken vijand" gemeenschappelijk handelen in alle kwesties der capitulatie en der ontwapening van dezen vijand.
Het derde punt dezer verklaring eischt gemeenschappelijke maatregelen ter voorkoming van schending der voorwaarden, die den vijand worden opgelegd.
In het vierde punt wordt de nadruk gelegd op de noodzakelijkheid eener internationale organisatie, die „gebaseerd is op het beginsel der souvereine kwaliteit van alle vredelievende staten en waarvan al dergelijke staten, groot of klein, lid kunnen zijn, ten einde den internationalen vrede en de internationale veiligheid in stand te houden."
Het vijfde punt eischt „wederzijdsche raadpleging" van de vier regeeringen, tot een „systeem der algemeene veiligheid" is ingevoerd. „Zoo noodig" kunnen bij deze raadpleging ook andere leden der geallieerde naties betrokken worden.
Het zesde punt der verklaring houdt in, dat de vier regeeringen „na het einde der vijandelijkheden haar militaire strijdkrachten niet zullen doen optreden binnen het gebied van andere staten, met uitzondering van de in deze verklaring bepaalde gevallen en eerst na gemeenschappelijke bespreking".
Het zevende punt eindelijk eischt samenwerking voor het tot stand brengen van een „algemeen accoord betreffende de reguleering der bewapeningen in den tijd na den oorlog".
Het communiqué geeft vervolgens een verklaring van den Amerikaanschen, den Britschen en den Sovjet-Russischen minister van Buitenlandsche Zaken betreffende de politiek der geallieerden jegens Italië. Deze politiek moet berusten op een „algeheele vernietiging van het fascisme". In een reeks van punten wordt geëischt, dat de regeering van Italië door het opnemen van „leden der oppositie tegen het fascisme" een „meer democratisch aanschijn" krijgt. Voorts worden vrijheid van drukpers, meeningsuiting en vergadering, benevens onderdrukking van alle fascistische instellingen geëischt. De leiders van het fascisme en de generaals van het fascistische leger moeten worden uitgeleverd.
Voorts wordt in het communiqué gemeld, dat de Sovjet-Russische, Amerikaansche en Britsche regeeringen overeengekomen zijn, de „annexatie van Oostenrijk" van 1938 van „nul en van geener waarde" te verklaren en in plaats daarvan een „vrij en onafhankelijk Oostenrijk" op te richten. Woordelijk wordt gezegd „Oostenrijk wordt er echter aan herinnerd, dat het een verantwoordelijkheid draagt, die het niet verloochenen kan, namelijk de verantwoordelijkheid aan den oorlog te hebben deelgenomen aan de zijde van Duitschland. Oostenrijk wordt vervolgens uitgenoodigd „een bijdrage te leveren tot zijn bevrijding".
Ten slotte behelst het communiqué een verklaring van de bij de conferentie betrokken naties, volgens welke „alle Duitsche officieren, manschappen en partijleden", die voor beweerde „gruweldaden" verantwoordelijk zijn, na den wapenstilstand naar de betrokken landen „weggevoerd" worden, om daar „gevonnist te worden".
(Vor. ber. Conf. Quebec 5659 A)

B. NEDERLAND — Justitie - Doodvonnis voor roofmoordenaar —

8 Nov. — Het doodvonnis uitgesproken door het Deutsche Obergericht op 14 September 1943 tegen den landarbeider Wilhelm Ortmann uit Herveld wegens viervoudigen moord, is na bestudeering der gratiekwestie voltrokken. Hij had, om zich geld te verschaffen, een boer en diens knecht, en om zich voor ontdekking te vrijwaren, een echtpaar met bijslagen vermoord en de woningen der vermoorden vervolgens deels leeggeplunderd. **(V. b. Doodvonnissen 5721 A)**

— Aanslagen - Arts te Wageningen vermoord —

8 Nov. — Op 23 October werd de directeur-geneesheer van Ziekenzorg, de arts J. Boes, wonende aan den H. van Suchtelenweg te Wageningen, toen hij te ruim negen uur 's avonds thuis kwam en zijn fiets in de garage wilde zetten, doodgeschoten. Van den dader ontbreekt elk spoor. Dr. Boes was niet aangesloten bij een politieke partij.
(Vor. ber. Aanslagen 5721 A)

— Weermacht - Vrijwilligers naar Oostfront vertrokken —

8 Nov. — Op 1 Nov. is wederom een contingent van een kleine 400 Nederlandsche vrijwilligers voor deelneming aan den strijd tegen het bolsjewisme uit Den Haag vertrokken. Voor het eerst was er ditmaal een troep soldaten van den Nederlandschen Landstorm, ten getale van 105 man, die vrijwillig een verbintenis voor het Oostfront op zich hadden genomen. Het afscheid had plaats in den Haagschen Dierentuinzaal. De vertrekkenden werden aldaar toegesproken door den plv. Leider Van Geelkerken en SS-Sturmbannführer Rouenhoff. **(V. b. Vertrek 5691 A)**

A. **NEDERLAND — Justitie - Mr. Hannema vice-president Econ. Gerechtshof —**
8 Nov. — De vice-president van de Arnhemsche rechtbank, mr. H. Hannema, is benoemd tot vice-president van het Economisch Gerechtshof te Nijmegen.
(V. b. Econ. Rechtbank 4639 B)

Jeugd - Ned. Jeugdherb. Centrale - Toekomstige ontwikkeling —
8 Nov. — De leider van de N.J.H.C. heeft dezer dagen een uiteenzetting gegeven omtrent de plannen welke deze organisatie in de toekomst hoopt uit te voeren. Reeds bestaan er in ons land 65 jeugdherbergen, in de toekomst zullen er minstens 125 moeten komen. Voor een groot aantal daarvan werd de grond reeds gekocht en de bouwplannen geteekend. In Rotterdam zal een herberg verrijzen met 500 bedden, de grootste van Europa. Binnenkort zullen in Nederland, als eerste land ter wereld, jeugdherbergpostzegels worden uitgegeven. **(V. b. Jeugdherbergen 5601 A)**

Onderwijs - Vervroegd staatsexamen —
8 Nov. — De secr.-gen. van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming heeft blijkens mededeelingen in de „St. Ct." bepaald, dat aan mannelijke personen, die vóór 1 Januari 1926 zijn geboren en voornemens waren in het jaar 1944 deel te nemen aan het staatsexamen, voor toelating tot de universitaire studie, het staatsexamen hoogere burgerschool b, de gelegenheid zal worden gegeven om het verlangde getuigschrift in December 1943 te verkrijgen.
(V. b. Vervroegd M.O.-examen 5705 B)

B. **ITALIE (Republiek) — Jodenvraagstuk - Invoering Neurenberger wetten —**
8 Nov. — Naar te Milaan bekend gemaakt wordt, bereidt het ministerie van Binnenlandsche Zaken een wetsontwerp voor op de regeling van het Joodsche vraagstuk. Het wetsontwerp wordt uitgewerkt in zeer nauwe relatie tot de wetten van Neurenberg en heeft betrekking op den Joodschen eigendom, beperking van de arbeidsmogelijkheid voor Joden en de vaststelling van de bijzondere positie van de Joden, op grond van hun ras. **(V. b. Joden 5105 B)**

C. **ITALIE (Koninkr.) — Generaal Roatta ontslagen**
8 Nov. — S.P.T. verneemt uit Algiers, dat de chef van den staf van het Italiaansche leger, generaal Roatta, van zijn ambt is ontheven. Nog tijdens de laatste zitting in het Lagerhuis was openlijk het ontslag van den generaal verlangd, daar men hem zeer grof optreden in Servië heeft verweten. **(V. b. Roatta 5716 C)**

— Geallieerde contrôlecommissie gevormd —
8 Nov. — Generaal Eisenhower heeft medegedeeld, dat een Geallieerde contrôlecommissie voor Italië is gevormd, die tot taak heeft de voorwaarden van den wapenstilstand ten uitvoer te leggen. De commissie komt in de plaats van de na den wapenstilstand bij de regeering-Badoglio benoemde militaire missie onder leiding van luitenant-generaal MacFarlane. MacFarlane keert terug naar zijn post van gouverneur van Gibraltar.
Verder deelt de Britsche berichtendienst mede, dat generaal-majoor Henyen Joyce van het Amerikaansche leger is benoemd tot fungeerend vice-president der commissie. Hij heeft zijn hoofdkwartier bij den zetel der regeering-Badoglio en staat direct onder den opperbevelhebber van de Geallieerde strijdkrachten. De commissie oefent contrôle op het militaire en economische optreden van Italië overeenkomstig de voorwaarden van den wapenstilstand.
(V. b. Capitulatie 5663 A)

D. **ZWITSERLAND — Samenstelling Nat. Raad —**
8 Nov. — Op grond der verkiezingen van 31 October zal de Zwitsersche Nationale Raad als volgt zijn samengesteld: vrijzinnigen 47 (tot dusver 49), katholiek-conservatieven 42 (43), sociaal-democraten 56 (45), partij van boeren, arbeiders en burgers 23 (22), liberalen 6 (8), democraten 5 (6), onafhankelijken (partij Duttweiler) 6 (10), partijloozen 6 (4) zetels. **(V. b. Verk. Nat. Raad 4007 E)**

E. **VER. STATEN — Mijnwerkersstaking —**
8 Nov. — Eind October is in de Ver. Staten wederom een staking onder de mijnwerkers uitgebroken, welke een ernstig karakter heeft aangenomen.
Volgens een United Press-bericht uit New York, hadden ongeveer 530.000 arbeiders uit de Amerikaansche kolenmijnen het werk neergelegd. Naar de Britsche berichtendienst uit Stockholm meldt, zijn in West-Virginia 600 mijnen, waarin 110.000 man werkzaam waren, gesloten. Pennsylvanië meldt de vrijwel volledige sluiting van 1220 mijnen met 110.000 arbeiders. In Ohio zijn alle mijnen gesloten: hier werkten 21.000 arbeiders. In Indiana staat het mijnbedrijf vrijwel stil. In Illinois staken 27.000 van de 35.000 arbeiders der staatsmijnen. Het meerendeel der 2000 mijnwerkers in Missouri en Kansas heeft het werk neergelegd. In Tennessee zijn vrijwel alle mijnen gesloten. Hier staken 8000 man.

President Roosevelt heeft naar de Britsche berichtendienst uit Washington meldt, op 1 November beslag gelegd op de Amerikaansche kolenmijnen en de mijnwerkers aangemaand het werk op 3 November te hervatten. Hij heeft den gevolmachtigde voor de brandstoffenvoorziening, Ickes, gemachtigd tot een collectieve overeenkomst met de mijnwerkers te komen en voor den duur van het regeeringsbeheer met toestemming van het oorlogsarbeidsbureau een contract te sluiten. **(V. b. Stakingen 5597 A)**

F. **ARGENTINIE — Robinsonade in den Stillen Oceaan —**
1 Nov. — In 1927 vertrok het s.s. „Rembrandt" uit Melbourne naar Zuid-Amerika. In de buurt van de Kermadeceilanden, een Britsche eilandengroep ten N.O. van Nieuw-Zeeland, werd het schip door een ontzettenden storm overvallen en verging ten slotte in de nabijheid van een onbewoond eilandje. Vier en veertig leden der bemanning en 69 passagiers vonden daarbij den dood; slechts zes zeelieden en zeven passagiers konden worden gered. Eerst thans blijkt, dat deze 13 menschen, intusschen vermeerderd met 6 kinderen, die op het eiland geboren werden, daar al die jaren als moderne Robinsons hebben geleefd. Dat zij erin slaagden een gelukkige samenleving op te bouwen, blijkt o.a. uit het feit, dat zij, nadat zij door toevallige omstandigheden werden teruggevonden, geen verlangen hebben naar de bewoonde wereld terug te keeren.

— Samenstelling kabinet —
1 Nov. — In het Argentijnsche kabinet hadden in October eenige wijzigingen plaats. De samenstelling van het kabinet is thans de volgende: minister-president: gen. P. P. Ramirez; vice-pres. en min. v. Oorlog: gen. E. Favrell; min. van Buitenl. Zaken: gen. E. Gilbert; Binnenl. Zaken: gen. L. C. Perlinger; Onderwijs en Justitie: G. Zeviria; Financiën: C. Ameghino; Marine: adm. B. Sueyro; Landbouw: gen. D. Mason; Openb. Werken: kap. R. Vago. **(V. b. Kab. 5709 A)**

G. **INDIE — Hongersnood in Bengalen —**
8 Nov. — Sedert den afgeloopen zomer heerscht in een aantal Indische provincies een ernstige hongersnood. In het Engelsche lagerhuis werden hierover op 4 November debatten gehouden, waarbij minister Amery o.m. mededeelde, dat tusschen 25 Augustus en 25 October in Calcutta alleen 8000 menschen ten gevolge van den hongersnood zijn overleden. Ten aanzien van andere gebieden beschikte hij niet over betrouwbare cijfers, doch waarschijnlijk zou de situatie daar nog erger zijn. De inflatie en de vrees voor een invasie noemde hij als de voornaamste oorzaken, terwijl het gebrek aan scheepsruimte en een onvoldoende organisatie van het distributieapparaat een doeltreffende bestrijding in den weg staan.

H. **TURKIJE — Besprekingen tusschen Menemencioglu en Eden —**
11 Nov. — Naar de Britsche berichtendienst uit Ankara meldt, heeft het Turksche telegraafagentschap het volgende communiqué verspreid: De Turksche minister van Buitenlandsche Zaken Neeman Menemencioglu en de Britsche minister van Buitenlandsche Zaken Anthony Eden zijn op 5 en 6 November te Kairo bijeen geweest. Zij wisselden hun opvattingen over den algemeenen toestand aan de hand van de resultaten der conferentie te Moskou uit. De besprekingen tusschen de twee ministers vonden plaats in den geest van de vriendschap en het bondgenootschap tusschen de twee landen. **(V. b. Buitenl. pol. 5441 D)**

I. **KROATIE — Kabinet - Mutatie —**
8 Nov. — Naar te Zagreb is medegedeeld, heeft de Poglavnik dr. Mile Budak op eigen wensch ontslagen van zijn plichten als minister van buitenlandsche zaken en op non-actief gezet. Tot minister van buitenlandsche zaken is benoemd dr. Stjepo Peritsj, tot dusver gevolmachtigd minister en gezant eerste klasse in Sofia.
(V. b. Mutatie kabinet 5707 A)

DE WERELDOORLOG

A. DUITSCHLAND — Kief ontruimd - Sovjetoffensieven bij Newel en Kief - Toenemende gevechtsactiviteit in Zuid-Italië - Luchtaanvallen op convooien in de Middellandsche Zee —

OOSTELIJK FRONT —

Uit het hoofdkwartier van den Führer, 6 Nov. — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend:

Op de Krim werden aanvallen der Sovjets aan weerskanten van Kertsj en op de landengte van Perekop afgeslagen. Aan den benedenloop van den Dnjepr werden bolsjewistische aanvallen op Cherson en Nikopol afgeslagen. In de groote bocht van den Dnjepr behaalde de vijand bij sterke aanvallen slechts eenige plaatselijke penetraties, die afgegrendeld of in tegenaanvallen gezuiverd werden. Een Duitsche tegenaanval ten Zuiden van Dnjepropetrowsk won terrein.

Ten Noorden van Kief wierpen de Sovjets versch aangevoerde troepen in den strijd. Om een doorbraak te verijdelen werden de Duitsche troepen op meer Westelijk gelegen stellingen teruggenomen. Daarbij werden de troepen teruggenomen uit de reeds sinds weken in de gevechtslinie liggende deelen der stad. In het strijdgebied van Welikije Loeki werden vijandelijke aanvallen ten Zuiden en Westen van Newel afgeslagen. Ten Zuidwesten van Newel zijn gevechten met doorgedrongen Sovjet-groepen aan den gang.

7 Nov. — Ten Zuid-westen van Kief zijn gevechten met vijandelijke pantserstrijdkrachten gaande. In het penetratiegebied ten Zuid-westen van Welikieje Loeki hadden Duitsche tegenaanvallen ten Zuiden van Newel een geslaagd verloop.

8 Nov. — Op de landengte van Perekop leverden aanvallen der Sovjets slechts geringe plaatselijke successen op.

In het gevechtsgebied van Kief boden Duitsche troepen den Sovjets, die op een breed front met ver in de meerderheid zijnde strijdkrachten aanvielen, verbitterden tegenstand. In het onoverzichtelijke meren- en moerasterrein van het penetratiegebied van Newel zijn eigen gevechtsgroepen in afweerstrijd gewikkeld tegen sterke vijandelijke strijdkrachten.

9 Nov. — Ten Zuiden van Kertsj werd een landingspoging der Sovjets slechts geringe plaatselijke successen op.

Krim hielden onze troepen tegen toenemenden vijandelijken druk stand. In het strijdgebied van Kief namen de gevechten in hevigheid toe. Terwijl de vijandelijke aanval in eenige sectoren langzaam terrein kon winnen, ontrukten tegenaanvallen op andere plaatsen den vijand verscheiden tijdelijk verloren gaande plaatsen.

10 Nov. — Aan den Dnjepr mislukten aanvallen op het bruggenhoofd van Cherson, ten Zuidwesten van Dnjepropetrofsk en ten Noorden van Kriwoi Rog. Van acht vaartuigen, die trachtten de monding van den Dnjepr binnen te dringen, werden 6 in den grond geboord en 2 buitgemaakt. In het gebied van Kief duren de gevechten op een breed front, ondanks slecht weer, voort. Ten Westen en Noordwesten van Kief zijn de Duitsche troepen op nieuwe stellingen teruggetrokken.

11 Nov. — In het strijdgebied van Kief zetten de bolsjewisten hun aanvallen voort. Terwijl ten Westen van de stad onze troepen in zware afweergevechten met den verder oprukkenden vijand gewikkeld zijn, zijn in het gebied ten Zuidwesten van Kief de aanvallen ineengestort.

12 Nov. — Op de Krim hebben de bolsjewisten gepoogd hun bruggenhoofd ten Noordoosten van Kertsj te verbreeden. Zij werden door Duitsche en Roemeensche troepen tot staan gebracht. In het gebied van Newel heeft de vijand getracht zijn penetratieplaats vooral ten Zuiden en Noorden van de stad uit te breiden. In de beide laatste dagen verloren de Sovjets in totaal aan het Oostelijke front 411 tanks en 98 vliegtuigen.

13 Nov. — In de diepte van het penetratiegebied van Kief duren de hevige gevechten tusschen de naar Sjitomir oprukkende sterkere vijandelijke strijdkrachten en Duitsche gevechtsgroepen voort. Ook ten Noordwesten van Kief wordt hevig gestreden.

ZUIDELIJK FRONT —

6 Nov. — In Zuid-Italië nemen de zware gevechten aan de Volturno voortdurend in hevigheid toe. Een vooruitgeschoven gevechtsgroep wist in den loop van den nacht den omsingelingsring te verbreken en zich een weg te banen naar de Duitsche hoofdstrijdmacht. Ten Zuiden van Istonio viel de vijand zonder succes aan.

7 Nov. — De vijand versterkte zijn aanvallen door onze stellingen ten Noorden van de Volturno te breken. De aanvallen werden afgeslagen.

8 Nov. — Bij Venafro kwam het tot hevige gevechten, die voor de Britten en Amerikanen buitengewoon groote verliezen opleverden.

10 Nov. — De afweerslag ten Westen van de Volturno gaat met onverminderde felheid voort.

ZEEOORLOG —

6 Nov. — Duitsche motortorpedobooten vielen in den nacht van 4 op 5 November het konvooiverkeer aan de Engelsche Oostkust aan en torpedeerden drie schepen met een gezamenlijken inhoud van 9.000 B.R.T. In het Noordelijke en Centrale deel van den Atlantischen Oceaan brachten Duitsche onderzeebooten in den strijd tegen vijandelijke konvooien tot zinken vier torpedojagers, een korvet en vijf schepen met een gezamenlijken inhoud van 29.500 B.R.T.

8 Nov. — Formaties gevechtsvliegtuigen hebben in scheervlucht voor de Noordafrikaansche kust een uit 22 volgeladen troepentransportschepen bestaand, door acht torpedobootjagers beschermd konvooi aangevallen. Talrijke bommen en torpedo's troffen 13 groote passagiersschepen met een gezamenlijken inhoud van 140.000 B.R.T., alsmede twee torpedobootjagers op vernietigende wijze. Met de schepen vonden vele duizenden Amerikaansche en Britsche recruten hun graf in de golven.

12 Nov. — Duitsche formaties gevechts- en torpedovliegtuigen hebben een sterk beveiligd ravitailleeringskonvooi in de wateren ten Oosten van Oran aangevallen. Naar tot dusver werd vastgesteld, werden vier volgeladen vrachtschepen met een inhoud van 29.000 B.R.T. en twee torpedobootjagers tot zinken gebracht en 23 andere vrachtschepen met te zamen een inhoud van 150.000 B.R.T., twee torpedobootjagers en een bewakingsvaartuig zwaar beschadigd.

LUCHTOORLOG —

6 Nov. — Een formatie Duitsche vliegtuigen viel scheepsdoelen en uitladingen in de haven van Napels aan. Een koopvaardijschip werd tot zinken gebracht en werden 9 andere schepen zwaar getroffen. Duitsche vliegtuigen hebben in den nacht van 5 op 6 November doelen aangevallen in het gebied van Londen. Van 3 tot 5 November heeft de luchtmacht aan het Oostelijk front 140 Sovjet-vliegtuigen vernietigd.

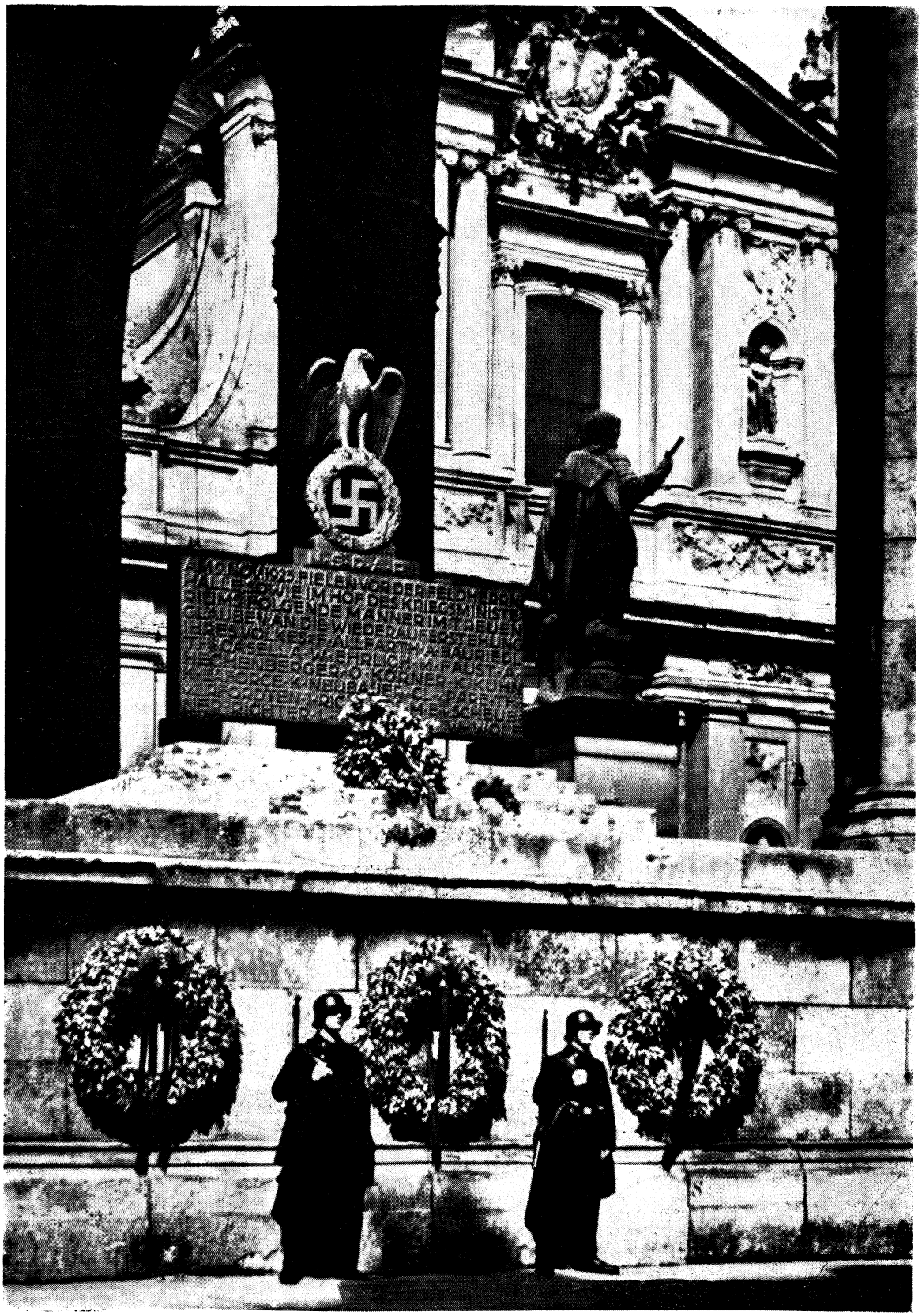
7 Nov. — Geallieerde vliegtuigen vlogen het bezette gebied in het Westen binnen en ondernamen storingsaanvallen op eenige West-Duitsche steden. Duitsche vliegtuigen lieten bommen vallen op doelen in Londen en Oost- en Zuid-Engeland.

8 Nov. — Duitsche vliegtuigen wierpen in den nacht van 7 op 8 November bommen op Londen.

9 Nov. — Duitsche vliegtuigen lieten bommen vallen op Londen. Door storingsaanvallen op het Westelijke rijksgebied ontstonden in eenige plaatsen schade aan gebouwen en geringe verliezen aan menschenlevens. **(V. b. 5726 A)**

B. JAPAN — Lucht- en zeeslagen bij Bougainville —

TOKIO, 9 Nov. (Domei). — Het luchtwapen der Japansche marine heeft, naar het keizerlijk hoofdkwartier in een communiqué bekendgemaakt, sedert den ochtend van 8 November in de wateren ten Zuiden van Bougainville een vijandelijk konvooi en een escorteeringsvloot aangevallen. Tot dusver zijn de volgende resultaten vastgesteld: tot zinken gebracht werden drie slagschepen, terstond tot zinken gebracht twee kruisers en drie torpedobootjagers en bovendien werden tot zinken gebracht vier transportschepen. In brand geworpen en zwaar beschadigd werd een slagschip, dat later eveneens gezonken is, zwaar beschadigd werden meer dan drie zware kruisers, in brand geworpen en zwaar beschadigd werden drie kruisers of groote torpedobootjagers, in brand geworpen en zwaar beschadigd werd een groot transportschip. Neergeschoten werden meer dan 12 vijandelijke vliegtuigen, waarbij twee toestellen vermoedelijk neergeschoten zijn. De Japansche verliezen bestonden uit vijftien vliegtuigen, die zich opzettelijk op het vijandelijke doel hebben gestort of nog niet teruggekeerd zijn. Deze slag zal aangeduid worden als de tweede slag bij Bougainville. In aansluiting op den tweeden luchtslag voor het eiland Bougainville speelt zich thans voor hetzelfde eiland een verbitterde slag af tusschen eenheden van de Japansche vloot en een machtige vlootformatie van den vijand. Vlootdeskundigen te Tokio ramen het aantal Amerikaansche matrozen, dat met hun schepen bij Bougainville is omgekomen, op ten minste 10.000 man. **(V. b. 5726 B)**

(foto archief Arbeiderspers)

Het monument bij de Feldherrnhalle te München, ter herinnering aan de aldaar gevallenen op 9 November 1923.

DE WERELDOORLOG IN DATA

RECAPITULATIE VAN 3 APRIL - 30 APRIL 1941

3 April '41. — Zelfmoord van den Hongaarschen premier graaf Paul Teleki. Min. van Buitenl. Zaken Bardossy benoemd tot premier. Aankomst van Britsche officieren van den Generalen Staf te Ankara. De Iraaksche ministerpresident Taha el Haschimi treedt af naar aanleiding van Britsche eischen tot deelneming van Irak aan den oorlog. Regeeringsvorming door Raschid Ali el Ghailani. Quotaischi minister van Buit. Zaken van de Tsjoengking-regeering. Antwoord van de Ver. Staten op de Duitsche protestnota's van 31 Maart en 1 April. Nota van de Ver. Staten aan Italië met den eisch den Italiaanschen marine-attaché in Washington terug te roepen wegens zoogenaamde deelneming aan sabotage-daden op in beslag genomen Italiaansche schepen.

4 April — Nieuwe besprekingen van den Führer met Matsoeoka in Berlijn. Benghasi ingenomen door Duitsche en Italiaansche troepen.

5 April — Vriendschaps- en niet-aanvalsverdrag tusschen de Sovjet-Unie en Zuidslavië. Versterking der Portugeesche garnizoenen op de Azoren. Overeenkomst over den nieuwen gemeenteraad van Sjanghai: Duitschland verkrijgt een vertegenwoordiger. Overeenkomst tusschen Columbia en Venezuela over de bijlegging van het grensgeschil.

6 April — Dagorder van den Führer voor de soldaten van het Zuid-Oostfront en oproep van den Führer: Het Duitsche Rijk bevindt zich met ingang van heden in Zuidslavië en Griekenland in oorlog tegen Engeland. Nota's aan Zuidslavië en Griekenland. Verzekering van den Duitschen gezant Von Papen, dat Turkije in geen enkel opzicht bedreigd wordt. Officieele Britsche bekendmaking over de uitzending van troepen naar Griekenland. Italiaansche bekendmaking over nauwe samenwerking met Duitschland. Afscheidsboodschap van den Japanschen minister van Buit. Zaken Matsoeoka vanaf het grensstation Malkinia. Addis Abeba ingenomen door Empire-troepen.

7 April — De diplomatieke betrekkingen tusschen Groot-Brittannië en Hongarije verbroken. Oprichting van een Economischen Raad voor Japan. Mandsjoekwo en China in Tokio. Rommel bezet Derna.

8 April — Rede van Quisling in Oslo: Noorwegen zal in vredestijd noch Duitsch protectoraat, noch deel van het Groot-Duitsche Rijk zijn. Oproep van Raschid el Ghailani over het buiten den oorlog houden van Irak en over naleving der verdragen. Telegram van president Roosevelt aan koning Peter met de toezegging, Zuidslavië zoo snel mogelijk met oorlogsmateriaal te helpen.

9 April — Rede van Churchill over een begin Maart afgesloten militaire overeenkomst met Griekenland. Verbreking van de diplomatieke betrekkingen tusschen Slowakije en Zuidslavië. Verklaring van den Bulgaarschen premier Filoff: Bulgarije zal zijn eer, zijn rechten en zijn belangen tegen Zuidslavische aanvallen beschermen. Capitulatie van het Grieksche leger in Thracië. Bezetting van Nisch en Marburg aan de Drau. Verklaring van den Britschen Lord-Zegelbewaarder Attlee over de naleving van het vriendschapsverdrag met Irak. Overeenkomst tusschen den Amerikaanschen staatssecretaris Hull en den Deenschen gezant in Washington, Kauffmann, over Groenland. Alle padvinders-organisaties in Nederland ontbonden en verboden.

10 April — Samenkomst van de onderteekenaars van het Driemogendhedenpact in Berlijn. Onafhankelijkheidsverklaring van Kroatië. Bevel aan het Hongaarsche leger om de bevolking van het in 1918 aan Zuidslavië afgestane gebied in bescherming te nemen. Publicatie van de Britsch-Thailandsche diplomatieke correspondentie over de vaststelling van de grenzen tusschen Birma en Thailand. Drastische beperking van het benzineverbruik in Nederland.

11 April — Sjerif Scharaf regent in Irak. Onderteekening door president Roosevelt van het besluit betreffende de niet-erkenning van de overname van gebieden van een niet-Amerikaansche macht in de westelijke hemisfeer door een andere niet-Amerikaansche macht. Joden moeten hun radiotoestellen inleveren.

12 April — Het Deensche ministerie van Buit. Zaken verklaart de tusschen den gezant Kauffmann en staatssecretaris Hull op 9 April onderteekende overeenkomst over Groenland ongeldig. Vriendschapsbetuigingen van den Tenno en den Japanschen min. van Buit. Zaken Matsoeoka aan maarschalk Pétain en Darlan. Rijkscommissaris spreekt te Amsterdam een groote rede uit.

13 April — Duitsche troepen rukken Belgrado binnen. Italiaansche troepen rukken op naar het Albaneesche front. Neutraliteitspact tusschen Japan en Sovjet-Rusland in Moskou onderteekend. Sovjet-Rusland erkent Mandsjoekwo en Japan erkent de Mongoolsche volksrepubliek. Rommel bezet Solloem en Port Capozzo.

14 April — Telegram van den gezant Kauffmann aan het Deensche ministerie van Buit. Zaken: hij beschouwt zijn terugroeping als ongeldig. Hongaarsche troepen hebben het in 1918 aan Zuidslavië afgestane gebied weer bezet.

15 April — Verbreking van de diplomatieke betrekking tusschen Bulgarije en Zuidslavië. Oprichting van Duitsche burgerlijke besturen in de bezette gebieden Karinthië, Untersteiermark en Krains. Erkenning van den onafhankelijken staat Kroatië door het Duitsche Rijk, Italië, Slowakije; op 19 April door Hongarije, op 22 April door Bulgarije. Harry L. Hopkins Amerikaansch gevolmachtigde voor den inkoop van oorlogsmateriaal voor alle onder de Pacht- en Leenwet vallende landen.

16 April — Oprichting van het burgerlijk bestuur in door Italië bezet Sloweensch en Dalmatisch gebied. Vorming van de Kroatische regeering: Staatschef, minister president en min. van Buit. Zaken Dr. Ante Pavelitsj. Argentijnsch-Chileensch protocol over de regeling van grensvraagstukken.

17 April — Onvoorwaardelijke capitulatie van de geheele Zuidslavische weermacht. Uitbreiding van de Amerikaansche neutraliteitswet over den oorlogstoestand tusschen Hongarije en Zuidslavië.

18 April — Verlaging van vetrantsoen in Nederland van 250 tot 200 gram per week. Melk in distributie opgenomen. Twee vleeschlooze dagen in restaurants ingevoerd.

19 April — Opmarsch van Bulgaarsche troepen in Macedonië en Thracië. Bezoek van koning Boris van Bulgarije aan den Führer. Frankrijk treedt uit den Volkenbond.

20 April — Overname van het voorzitterschap van de regeering door den Griekschen koning George na den dood van den premier Koritzis op den 18den April. Gemeenschappelijke bekendmaking van Roosevelt en den Canadeeschen premier Mackenzie King over de verdediging van de Westelijke hemisfeer en de hulpverleening aan Groot-Brittannië. Amerikaansche troepenversterkingen in Manila.

21 April — Boodschap van Hitler aan maarschalk Pétain over samenwerking. Nieuwe grondwet voor Syrië en den Libanon.

22 April — Bekendmaking van de Iraaksche regeering over de landing van Britsche strijdkrachten in Basra op 17 en 18 April om overeenkomstig de modaliteiten der overeenkomst van 21 Juni '40 door Irak te worden getransporteerd. Terugkeer van Matsoeoka in Tokio. Overeenkomst over de verpachting van Port of Spain (Trinidad) aan de USA. Vervaardiging, verkoop en uitstalling van beeltenissen van leden van het Koninklijk Huis verboden.

23 April — Capitulatie van het Grieksche Epirus- en Macedonië-leger. Griekse nota aan Bulgarije over de verbreking der diplomatieke betrekkingen. De koning en de Grieksche regeering wijken uit naar Kreta.

24 April — Bezoek van den Hongaarschen rijksregent Admiraal Von Horthy aan den Führer. Rede van overste Lindbergh tegen deelneming van de Ver. Staten aan den oorlog.

25 April — Britsch-Chineesche en Amerikaansch-Chineesche financieele overeenkomst in Washington onderteekend. Uitbreiding van de Amerikaansche neutraliteitswet over den oorlogstoestand tusschen Bulgarije, Zuid-Slavië en Griekenland.

26 April — Bulgaarsch bestuur in Macedonië ingevoerd.

27 April — Duitsche troepen bezetten Athene. Huurbeschermingsbesluit 1941 in Nederland afgekondigd.

28 April — Italiaansche troepen bezetten Corfoe. Bekrachtiging en verlenging van de Turksche handels- en clearing-overeenkomst met België, het Duitsche Rijk, Nederland en Zweden. Lindbergh doet afstand van den rang van overste. Generaal Medina Angarita tot president van Venezuela gekozen. Aardappelendistributie in Nederland ingevoerd. Gelijkstelling van Nederlandsche en Duitsche getuigschriften.

29 April — Vorming van een nieuwe Grieksche regeering in Athene onder leiding van generaal Tsolacogloe.

30 April — Verklaring van den Britschen premier Churchill over het terugtrekken van de Britten uit Griekenland.

(V. b. Recap. 5719)

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Staatshoofd, president van de eerste onafhankelijke republiek der Philippijnen, die sedert 14 October van dit jaar officieel bestaat, is José de Laurel. Hij werd in 1890 als telg uit een oude Philippijnsche aristocratenfamilie geboren. Hij volgde colleges in de rechten aan de landelijke universiteit van de Philippijnen en voltooide zijn studie aan de universiteit Yale van de Vereenigde Staten. Hij koos zijn ambtelijke loopbaan bij de rechterlijke macht en klom zeer spoedig tot rechter aan het Opperste Gerechtshof van het land op. Op jeugdigen leeftijd hield hij zich reeds met politieke problemen bezig. Zijn landslieden kozen hem in den Senaat; als een der jongste parlementariërs werd hij met 32 jaren minister van Binnenlandsche Zaken. De autonomistische en nationalistische tendenzen, die De Laurel nastreefde, brachten hem spoedig in botsing met den Amerikaanschen gouverneur-generaal Wood, die ten slotte zijn aftreden eischte, 1926. Sedertdien ging De Laurel openlijk tot oppositie tegen de Yankees over. Hij schreef een opzienbarende studie over de vrijheid en onafhankelijkheid van zijn land, waarin hij de stelling verdedigde, dat de Philippijnen, in geval van een oorlog tusschen de V. S. en Japan, slechts aan Japans zijde hun rechten erkend kunnen zien. De Japansche Rijksuniversiteit te Tokio verleende hem deswege het eeredoctoraat. Na het uitbreken van den oorlog tusschen Japan en de V. S. in December 1941 zagen de Philippijnsche nationalisten de verwezenlijking van hun doel naderbij. President Quezon vluchtte naar Amerika. Zijn secretaris Jorge Vargas vormde in opdracht der Japanners een autonoom bestuur, waarin De Laurel aanvankelijk minister van Justitie, later van Binnenlandsche Zaken was. In den zomer van dit jaar werd een aanslag op zijn leven gepleegd, waarbij hij zwaar gewond werd. De voorbereidingen voor de onafhankelijkheid van zijn land en volk zette hij desondanks voort. Volgens de belofte der Japanners konden de Philippino's ten slotte een grondwet samenstellen en hun onafhankelijkheid uitroepen. Eenparig werd De Laurel tot staatspresident gekozen, terwijl Vargas met de leiding van de regeering belast bleef. **(V. b. de Laurel 5708 A)**

Dr. José de Laurel

A. NEDERLAND — Economie, Financiën - Aanpassing van het prijspeil aan Duitschland —

15 Nov. — In overeenstemming met de in Duitschland geldende bepalingen heeft de Gevolmachtigde voor de Prijzen in Nederland onlangs gelijkluidende voorschriften gegeven voor leveringen van Nederland aan Duitsche overheidsinstanties. Volgens deze verordening kan de gevolmachtigde voorschrijven, tot welke prijzen geleverd moet worden, waarbij die bedrijven, welke het goedkoopste kunnen leveren, voorrang zullen genieten. Met de Duitsche instanties is overeengekomen, dat de in Duitschland geldende „groepsprijzen" niet zonder meer in Nederland van toepassing zullen zijn. Bij ieder bedrijf zal worden nagegaan, of het, in verband met zijn rentabiliteitspositie in prijsgroep I of in een lagere prijsgroep wordt ingedeeld.

De egaliseering van het Nederlandsche aan het Duitsche prijsniveau is in 1942 voor het grootste gedeelte bereikt: de invoering van het z.g. prestatie-principe is echter voor Nederland nieuw.

Voor het uitbreken van den oorlog waren de Nederlandsche prijzen gemiddeld 30—40% lager dan de Duitsche prijzen. Na de bezetting werd een prijsstop op het niveau van 9 Mei 1940 afgekondigd. Deze, nu nog van kracht zijnde, prijsstop had, aldus „die Deutsche Volkswirtschaft" ten doel te voorkomen, dat handelaren en producenten eigenmachtig de prijzen zouden verhoogen.

Tegen een noodzakelijk geworden prijsverhooging had de Nederlandsche prijscontrôle geen bezwaar. Integendeel: doelbewust werd naar een aanpassing van het Nederlandsche prijspeil aan het Duitsche peil gestreefd. Waar Nederland over groote voorraden van voor den oorlog beschikte, kon de aanpassing geleidelijk gaan, aangezien het land slechts in langzaam tempo tot het verwerken van de duurdere continentale grondstoffen en van vervangingsmiddelen behoefde over te gaan. Allengs werd het aantal van de factoren, die den kostprijs verhoogden, snel grooter. De overgang tot nieuwe werkmethodes, hoogere transportkosten, hoogere belastingen, hoogere sociale lasten, verhooging der laagste loonen en daarentegen kleinere arbeidsprestaties begonnen bij de eene na de andere onderneming hun invloed uit te oefenen.

Iedere onderneming, welker kosten stegen, kon, indien de hoogere kosten de rentabiliteit in gevaar brachten, een verhooging van de verkoopprijzen aanvragen. Eén factor werd principieel niet als kostenverhoogend beschouwd en wel de „onderbezetting". Dit alles had reeds ten gevolge, dat bij een aantal ondernemingen de winst in verlies verkeerde, aangezien het niet meer mogelijk was, de vaste kosten te dekken. De bovenbedoelde regeling was uiterst gecompliceerd aangezien iedere onderneming haar eigen kostprijsberekening had en deze regeling niets te maken had met het prestatie-principe. Het daarop in April 1942 ingevoerde stelsel van calculatie-schema's kwam meer hiermede overeen, aangezien men nu uitging van de kosten, die een gemiddelde onderneming zou maken plus 4% rente en 2% winstmarge over het bedrijfskapitaal. Voor den landbouw en het bankwezen golden deze schema's niet. De prijscontrôle werd door de calculatie-schema's al eenvoudiger, maar eerst de invoering van groeps- en eenheidsprijzen leidt tot gelijke eindprijzen per groep of voor geheele bedrijfstakken, hetgeen de contrôle inderdaad zal vereenvoudigen.

Om de Nederlandsche en Duitsche prijzen te egaliseeren, zijn in sommige gevallen in Nederland prijsverlagingen afgekondigd. Van belang hierbij was het feit, dat de Duitsche exportprijzen voor ijzer- en walsproducten voor levering naar Nederland met ingang van 30 Juni '42 tot het binnenlandsche Duitsche niveau verlaagd werden. Door een daarmee overeenkomende prijsverlaging in Nederland werden de prijzen voor ijzer- en walsproducten in beide landen op één niveau gebracht. Voorgeschreven werd, dat voor leveringen naar Duitschland resp. naar Nederland geen hoogere prijzen berekend mogen worden dan de binnenlandsche maximumprijzen beloopen. Bij het opgeven van orders in Nederland mogen geen hoogere prijzen betaald worden dan in Duitschland toegelaten zijn. Ook hieruit blijkt, aldus besluit genoemd orgaan, het streven naar gelijkheid van prijzen, waarbij de Duitsche prijzen als richtsnoer gelden. (De Telegraaf)

(V. b. Prijsvaststelling 5072 A; Prijsstop 4231 A; Europ. Prijspol. 5181 A)

Arbeidsdienst — Overzicht prestaties —

15 Nov. — Aan „De Telegraaf" ontleenen wij de onderstaande cijfers, welke betrekking hebben op prestaties, welke door den Nederlandschen Arbeidsdienst werden geleverd:

Op 3 Maart 1941 waren er 3 kampen, op 31 December 1941 30, op 1 Juni 1942 50 en op 1 Januari 1943 60 kampen. In 1941 werden 25 ha woesten grond ontgonnen en opgeleverd, in 1942 49 ha, in de eerste helft van 1943 niet minder dan 80 ha. Voorts werden in 1941 2200 meter sloot gegraven en alleen in de eerste helft van 1943 niet minder dan 15000 meter. Dit komt niet alleen door de toeneming van het aantal Arbeidsmannen, doch is tevens een bewijs van de gestegen persoonlijke prestaties. In iets minder dan twee en een halve maand — den met den gemachtigde voor den oogst overeengekomen tijd — rooiden zij de hun opgedragen uitgestrektheden, waarbij zij rond 72.000.000 kg aardappelen te voorschijn brachten. Dit is 39 weekrantsoenen voor een stad van 400.000 inwoners.

Voor een werkobject van den N.A.D. geldt tevens de eisch van nuttigheid in overeenstemming met de behoeften des tijds. De N.A.D. ontvangt de opdracht slechts, indien er geen burgerwerkkrachten voorhanden zijn en hij krijgt eenzelfden kostprijs, welke dan echter in de Rijksschatkist vloeit. De bedoeling is, dat de jongens gedurende vijf en een halve maand, zonder bevoorrechting, in werkgemeenschappen, nuttigen, zij het eenvoudigen handarbeid verrichten. Daarnaast leeren zij in de kampen orde, tucht en reinheid.

(V. b. Prestaties N.A.D. 5722 A)

Arbeidsfront — „Vreugde en Arbeid" —

15 Nov. — Ter gelegenheid van het driejarig bestaan van „Vreugde en Arbeid", de ontspanningsorganisatie van het N.A.F., werd in den Stadsschouwburg te Den Haag een feestelijke bijeenkomst gehouden. Aan de toespraak van den heer Woudenberg, frontleider, ontleenen wij de onderstaande gegevens, die een overzicht geven omtrent het door „Vreugde en Arbeid" in het laatste jaar gepresteerde.

Wat de cultureele ontspanning betreft: in totaal werden ruim 1300 voorstellingen en bedrijfsfeesten georganiseerd, welke door ruim een half millioen personen werden bezocht. Ten behoeve van de werkers in Duitschland werden 255 filmvoorstellingen georganiseerd, welke door ongeveer 100.000 menschen werden bezocht. In samenwerking met den Nederlandschen Omroep werden 16 radio-avonden georganiseerd met 16.000 bezoekers.

Wat de volksontwikkeling betreft werden georganiseerd

44 avondscholen voor volwassenen en een aantal cursussen op velerlei gebied. Meer dan 100 bedrijfsbibliotheken werden verzorgd. Vele voordrachtsavonden werden gegeven. De huisvlijtactie van „Vreugde en Arbeid" met vijf tentoonstellingen, ruim 2200 inzendingen en ruim 30.000 bezoekers, vormde een bijzonder succes.
Bijzondere propaganda werd gemaakt voor bedrijfssport, welke thans door meer dan 100 bedrijven wordt beoefend. Het aantal zwemmers, dat aan de zwemavonden deelnam, bedroeg 160.000, het aantal zwemfeesten 20. In totaal werden 81 sportcursussen als b.v. boksen, jiu-jitsu, rhythmische gymnastiek georganiseerd. Aan zes georganiseerde bedrijfssportdagen namen in totaal 1050 personen deel. Het aantal afstandsmarschen bedroeg 12. Wat de organisatie van de vacantie en het reizen betreft werden 181 bedrijfsuitstapjes georganiseerd met bijna 20.000 deelnemers. In de vacantie-oorden werden in het afgeloopen jaar 15.000 overnachtingen geboekt.
(V. b. Vreugde en Arbeid 5633 A; Oprichting 4425 D)

A. **NEDERLAND — Arbeidsinzet — Nieuwe verlofregeling voor arbeiders in Duitschland —**
15 Nov. — Voor de Nederlandsche werkers in Duitschland is een nieuwe regeling ingevoerd, welke zoowel de belangen van de bedrijven als die van de arbeiders beoogt te ontzien. Voortaan zullen namelijk de arbeiders voor elkaar moeten borg staan. Als een groep van hen niet verlof gaat, moeten zij zooveel gemeenschapszin hebben, dat ze terugkomen om hun wachtende arbeidskameraden in de gelegenheid te stellen, ook met verlof te gaan. Dit geldt ook voor kleine bedrijven, waar niet groepen voor elkaar garant gesteld worden, maar waar men persoonlijk voor iemand instaat.
Ook in de toekomst wordt bij dringende noodzaak uitzonderingsverlof toegestaan, namelijk als, zonder dat eenige twijfel mogelijk is, vaststaat, dat iemand van de naaste bloedverwanten, bijvoorbeeld echtgenoote, kinderen of ouders, gestorven of levensgevaarlijk ziek is.
(V. b. Verlofregeling 5669 A)

Distributie — Textiel - Uitbreiding vergunningstelsel —
15 Nov. — In verband met de huidige textielpositie wordt medegedeeld, dat de punten van de kleedingkaarten voor mannen, jongens, vrouwen en meisjes van 15 jaar en ouder, benevens de T.-punten en alle speciale punten met ingang van 15 November voorloopig niet meer gebruikt kunnen worden voor den aankoop van:
Wat betreft mannen en jongens:
Costuums en onderdeelen daarvan, hemden, overhemden, onderbroeken, sokken en kousen, nachthemden, regenjassen en windjacken, alle soorten jassen (met uitzondering van bontjassen), pullovers, gebreide vesten, alle soorten werk- en bedrijfskleeding, jekkers, pyama's, winterhandschoenen.
Wat betreft vrouwen en meisjes:
alle soorten japonnen, rokken, blouses, onderjurken, pullovers, gebreide vesten, hemden, alle soorten directoirs, shawls, kousen, schorten, nachthemden, regenmantels en windjacken, alle soorten mantels en mantelcostuums (met uitzondering van bontmantels), omslagdoeken, alle soorten werk- en bedrijfskleeding, peignoirs, pyama's, bedjasjes e.d.
Deze artikelen zijn alleen op speciale vergunning verkrijgbaar.
(V. b. Textielkaarten 5527)

— Papierbesparing — Verpakkingsvoorschriften —
8 Nov. — In de Staatscourant van 10 Nov. is onder den naam Verpakkingsvoorschriften voor papier en carton 1943 no. 1 een beschikking verschenen van den secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, waarbij het in den vervolge is verboden artikelen in nieuw papier of carton in te pakken of te verpakken bij levering aan verbruikers.
In gevallen waarin verpakking in papier en carton is toegestaan, dient deze verpakking zoo zuinig mogelijk te zijn. Het is niet geoorloofd verschillende reeds verpakte artikelen bij elkaar te verpakken om het vervoer te vergemakkelijken.

Economie, financiën — Verbod particuliere loterijen - Uitbreiding Staatsloterij —
8 Nov. — In de Nederlandsche Staatscourant is een besluit van de secretarissen-generaal van de departementen van Financiën en Justitie afgekondigd, waarbij wordt bepaald, dat er één Staatsloterij zal zijn, waaromtrent nader voorschriften zullen worden gegeven door den secretaris-generaal van het departement van Financiën. De inwerkingtreding van de nieuwe regeling zal ten gevolge hebben, dat de verkoop van andere loten dan staatsloten verboden zal zijn. De staatsloten zullen in grooter getale dan tot dusver worden uitgegeven en op meer plaatsen verkrijgbaar worden gesteld. De inwerkingtreding zal vermoedelijk ongeveer 1 Maart 1944 plaats hebben.

Germaansche ᛋᛋ — Beschouwing over Grootgermaansch en Grootduitsch —
15 Nov. — Het „Alg. H'blad" publiceerde het onderstaande artikel, dat werd ontleend aan het „Vormingsblad" van de Germaansche ᛋᛋ:
Grootgermaansch is iets waarover veel wordt gesproken, nòg meer gepráát en hetzelfde geldt voor het begrip Rijk. Voor enkelen is het een begrip, voor velen een woord en voor de meesten het uitgangspunt van een misverstand. Wanneer wij ons met een vraagstuk als het Grootgermaansche bezig houden, of laten wij liever zeggen: wanneer wij Grootgermaansch zijn, dan zijn wij dat niet op grond van een dogma of van eenige formuleering, niet b.v. omdat „ras" dogmatische beteekenis voor ons zou hebben, niet omdat „het Rijk" door ons van te voren verstandelijk zou zijn uitgeknobbeld, geformuleerd en uitgedacht, maar omgekeerd: wij zijn Grootgermaansch uit een onbewusten drang, een beleven, dat nog niet direct een begrijpen was. Het Grootgermaansche was eerst een „beleving" en werd eerst daarna een „begrip", m.a.w. meer geformuleerd, aan een woord gebonden" — aldus de heer J. C. Nachenius, landelijk vormingsleider van de Germaansche ᛋᛋ in Nederland in „Vormingsblad" no. 9.
De schrijver betoogt dan dat zoolang dat beleven de stuwende kracht is, de formuleering levend en vruchtbaar blijft, doch wanneer dat beleven er niet achter zit, wordt het tot dogma. Wie dit beleven niet bezit, doordat hij van een anderen aanleg is, die kan wèl het begrip en de formuleeringen overnemen, doch voor zoo iemand zijn het dan ten hoogste dogma's of anders interessante beschouwingen, méér niet!
Velen vinden de begrippen „Grootgermaansch" en „Rijk" te vaag; zij zouden willen, dat ze volkomen verstandelijk uitgedacht, kant en klaar werden voorgelegd, waarna zij dan wel zoo vriendelijk zouden zijn te zeggen, of zij ze al dan niet aannemelijk vinden. „Zij weten niet" — aldus Nachenius — „uit welke diepten van het onbewuste het Rijk in de Germaansche wereld opkomt, zoo hier en daar, in enkelingen, in groepen, in onze ᛋᛋ.
Nergens werd het zoeken naar formuleering zóó bewust en ononderbroken ter hand genomen als juist bij ons in de ᛋᛋ. Doch dáárom kunnen ook juist wij zoo gerust en zoo onberoerd door de politiek van den dag dit proces laten groeien. In den loop der jaren, uitgaande van de Grootgermaansche gedachte, werd deze steeds meer geconcretiseerd en kreeg zij meer en meer gestalte in de Rijksidee".
Nachenius gaat dan over tot de voorstelling Grootduitsch. Hiervan zegt hij: Grootduitsch zijn wij nooit geweest en kunnen wij niet worden, want wij zijn geen Germanen, die in Duitschland werden geboren, maar Germanen, die in Nederland opgroeiden, die voortkwamen uit deze „Nederduitsche" bevolking in den Westhoek van het Germaansche vasteland. De vraag Grootduitsch of Grootgermaansch bestaat voor ons niet, dat is een vraag voor Duitschers. Onze vraag luidt: Grootnederlandsch of Grootgermaansch, of: Kleinnederlandsch of Grootgermaansch. Zóó geformuleerd lijkt het, of Duitschers en Nederlanders voor eenzelfde vraag staan. Toch is dit alleen maar formeel het geval en wel hierom: Grootduitschland is voortgekomen uit Germaansch bewustzijn dat ook in den diepsten grond van het onbewuste wortelde. Zeker niet bij allen, maar bij de besten. Het was ook eens een hoop, een mogelijkheid, een reeds vooruitbeleefde werkelijkheid en het kreeg plotseling vorm en gestalte door den Führer.
Nu moet dit Grootduitsche, dat zoo hecht is geworden door harden strijd, dat zoo sterk is gebleken en de vervulling was van eeuwenoude verlangens, uitgroeien tot iets anders, iets grooters en hoogers; het Grootgermaansche. Dat is niet eenvoudig en slechts weinigen zijn daaraan toe. Grootduitschland grooter maken, dat lijkt eenvoudig, dat is een verstandelijke constructie. Het mondingsgebied van Rijn en Maas en Schelde er bijtrekken, het is zelfs noodzakelijk en wanneer men de macht daartoe heeft, dank zij de totstandkoming van Grootduitschland, dan kàn men van die macht gebruik maken. Doch dat is niet Grootgermaansch.
Wat Grootgermaansch is, dat weten wij van de Germaansche ᛋᛋ in Nederland, want daaraan danken wij ons ontstaan. Toen de Voorman in den herfst van 1940 de opdracht ontving tot vorming van de ᛋᛋ in Nederland, toen deed hij dat niet, omdat wij tot een „grooter Grootduitschland" wilden geraken, maar omdat in ons reeds toen de Groot-

germaansche Rijksgedachte half bewust leefde en naar vormgeving zocht.
Er waren er onder ons, die Grootnederlandsch waren ingesteld. Dit Grootnederland werd nooit verwezenlijkt; het leefde ook slechts in zeer weinigen hier. Thans echter, nu Grootgermanje mogelijkheid wordt, ja ook verstandelijk bezien noodzakelijkheid is, nu heeft dit staatsche Grootnederland voor ons niet den minsten zin of beteekenis meer. Daarom is de weg naar het Grootgermaansche voor Duitschers ànders dan voor ons. Onze weg gaat van een volk uit, dat wel staatsch gezien een volk is, maar dat het beleven van een volk te zijn mist, omdat het geen nood gekend heeft en geen strijd. De weg van den Duitscher gaat uit van een nog maar pas veroverde volksche eenheid. Wat onzen weg bezwaart, is het bewustzijn van het klein zijn in aantal, de telkens opkomende angst voor het opgeslokt worden en wanneer in Duitschland het Grootgermaansche het niet zou winnen van het Grootduitsche, dan ware dat gevaar acuut.
Nu is dit ons standpunt: Wij weten dat de Führer en de Reichsführer-SS het Duitsche volk willen brengen tot Grootgermaansch bewustzijn. Daarom is er maar één weg: nauwste aaneensluiting met hen, die van binnen uit dit zelfde willen, die net als wij zoeken naar de verwerkelijking van de Grootgermaansche Rijksidee, in Duitschland, in de andere Germaansche landen èn bij ons. De vraagstukken die moeten worden opgelost, de moeilijkheden die moeten worden overwonnen, zijn verschillend, maar onze Grootgermaansche instelling brengt mee, dat wij hieraan samen werken en in dit werk elkaar leeren begrijpen. Dat het front de harde leerschool is, behoeft nauwelijks nog eens te worden gezegd. Daar krijgen wij dat zelfbewustzijn van hem, die „Gleichberechtigung" niet aanvaardt als iets, dat hem wordt toebedeeld, maar die het in zich draagt. Die daarom ook niet omvalt, wanneer hij ondervindt, dat er velen zijn, die deze dingen nog niet verstaan of wellicht nooit zullen verstaan. Die de kracht in zich voelt, om strijder te worden voor Grootgermanje, die ook geen achterdeurtje openhoudt, en die weet dat diezelfde kracht in duizenden kan worden gewekt. Wij breken de bruggen achter ons af, wetende, dat alleen dàn de kracht kan worden ontplooid, die noodig is, om ons ideaal te verwezenlijken. Iets minder nemen wij niet voor lief. En dat nu niet alleen uit idealisme, maar daarbij ook uit puur practisch inzicht, dat deze Grootgermaansche eenheid levensvoorwaarde is geworden, dat daarvan zijn of niet-zijn zal afhangen. Tegenover ons Grootgermaansche ideaal staat het te enge nationalisme. Bij ons noemen wij het „separatisme", bij Duitschers „annexionisme". Beide zijn even gevaarlijk voor de verwerkelijking van het Rijk en wie zou willen ontkennen, dat velen nog imperialistisch denken? Maar wie is zoo naief nu te gelooven: dat hij zich voor dat annexionisme kan redden door te zeggen: Ik ben er tegen en weg met het imperialisme?! Het imperialisme wordt slechts weerlegd en lamgelegd door het Rijk te willen! Het eenige, maar dan ook letterlijk het éénige, waar het echter voor òns op aankomt, is, of wij ondubbelzinnig Grootgermaansch willen zijn, dan wel separatisten. Een derde is er niet. Dàt is het groote politieke vraagstuk van heden voor ons en het Nationaalsocialisme in Nederland!" **(V. b. Beginselen 5714 A)**

A. NEDERLAND — Jeugd - Nationale Jeugdstorm - Marineafdeeling —

15 Nov. — Ten einde de zeevaart de plaats te geven, waarop zij recht heeft, is een jaar geleden de Marine Jeugdstorm opgericht, waarbij men in het begin met groote moeilijkheden te kampen heeft gehad, welke o.a. gelegen waren in de materiaalvoorziening, het onderhoud van dit materiaal, het feit, dat men op vele wateren, ten gevolge van de bezetting niet mag varen, alsmede in de tegenwerking van vele menschen.
De M. J.S. wil de jongens op zeer jeugdigen leeftijd reeds opleiden, zoodat men reeds spoedig kan selecteeren, naar gelang de geschiktheid en de capaciteiten. Men is thans zoover, dat men reeds jongens van twaalf jaar af, aanneemt. Zoo bestaat dus ook de mogelijkheid, dat men jongens, die anders niet op de idee zouden komen, naar het water lokt.
De M. J.S. heeft een nieuwe uniform gekregen, welke bestaat uit het traditioneele matrozenpak. Opperbootsman Bartels hoopte, dat deze uniform vele jongens zal trekken en dat velen weer, uit liefde voor de zee, de zeevarende traditie van ons volk zullen doen herleven.

Justitie — Kinderloosheid grond tot echtscheiding

15 Nov. — Het Haagsche gerechtshof heeft den Italiaan, die op grond van het feit, dat zijn Nederlandsche vrouw ten gevolge van een lichamelijk gebrek, dat reeds voor haar in 1937 gesloten huwelijk bestond, nimmer kinderen zal kunnen voortbrengen, echtscheiding eischte, in het gelijk gesteld. Het Hof te 's-Gravenhage overwoog, dat, daar het normale huwelijk mede op het verwekken van nakomelingschap is gericht en daarin ook een zijner zedelijke grondslagen vindt, de Nederlandsche openbare orde zich er niet tegen verzet, dat een buitenlandsche wetsbepaling de mogelijkheid biedt op grond van een reeds vóór het huwelijk bestaand lichamelijk gebrek bij een der echtgenooten echtscheiding te doen uitspreken. Na de gewenschte medische verklaring te hebben ontvangen, heeft het Hof de vordering rechtvaardig en gegrond geacht en het huwelijk nietig verklaard. **(V. b. 5600 B)**

Luchtaanvallen — Veerbooten beschoten —

15 Nov. — Door aanvallen met de boordwapens van Anglo-Amerikaansche vliegtuigen op veerbooten werden 13 Nederlanders gedood, 11 andere werden zwaar- en 14 lichtgewond. **(V. b. Luchtaanvallen 5697 A)**

Sociale Zaken — Ongevallenwet - Herziening controlemaatregelen —

15 Nov. — Bij besluit van den secr.-gen. van Sociale Zaken is een herziening der Ongevallenwet 1921 tot stand gekomen. Van de bij deze gelegenheid aangebrachte wetswijzingen verdient in de eerste plaats het feit de aandacht, dat de bevoegdheid van het bestuur der Rijksverzekeringsbank tot het vaststellen van contrôle-voorschriften thans nadrukkelijk in de wet is vastgelegd. Deze bevoegdheid berust tevens bij den werkgever, aan wiens onderneming een erkende geneeskundige dienst is verbonden, ten aanzien van getroffenen, die van de onderneming een tijdelijke uitkeering ontvangen. Voorts zijn nieuwe bepalingen gemaakt omtrent de voorschriften, welke door of vanwege het bestuur der Rijksverzekeringsbank kunnen worden gegeven in het belang van een geneeskundige behandeling of de genezing der getroffenen. **(V. b. Wijz. Ongevallenwet 3578 B)**

— Ziektewet - Nieuwe kraamgeld-regeling —

15 Nov. — Bij besluit van de secr.-gen. van Sociale Zaken en Financiën is de regeling der Ziektewet inzake uitkeering van ƒ 55 bij bevalling aan een ingrijpende herziening onderworpen. Op grond van de herziene regeling, waaraan terugwerkende kracht is verleend tot 1 November 1942, kunnen thans de volgende personen voor een „kraamgeld" in aanmerking komen: 1. de verplicht verzekerde vrouw; 2. de echtgenoote van een verplicht verzekerde; 3. de dochters, stief- en pleegdochters van een verplicht verzekerden man, onderscheidenlijk van een verplicht verzekerde vrouw; 4. de vrouw, wier bevalling plaats vindt binnen tien weken na het einde van haar verplichte verzekering; 5. de echtgenoote, wier bevalling plaats vindt binnen een maand, c.q. binnen acht dagen na het einde van de verplichte verzekering van haar man; 6. de dochters, stief- en pleegdochters, wier bevalling plaats vindt binnen een maand, c.q. binnen acht dagen na het einde van de verplichte verzekering van haar vader, stief- of pleegvader of van haar moeder, stief- of pleegmoeder; 7. de weduwe, wier bevalling plaats vindt binnen een maand na het overlijden van haar verplicht verzekerden echtgenoot; 8. de dochters, stief- en pleegdochters, wier bevalling plaats vindt binnen een maand na het overlijden van haar verplicht verzekerden vader, stief- of pleegvader of van haar verplicht verzekerde moeder, stief- of pleegmoeder; 9. de vrijwillig verzekerde vrouw, die bij het einde van haar verplichte verzekering zwanger was.
Tegelijk met de hiervoren weergegeven herziening van de Ziektewet kwam een herziening tot stand van de bestaande regeling voor de toekenning van bevallingsgeld ten behoeve van personen, met een loon van niet meer dan ƒ 3000, die buiten de Ziektewet zijn gehouden. Ingevolge de nieuwe regeling kunnen, wat deze groepen betreft, de volgende personen voor kraamgeld in aanmerking komen: 1. de vrouwelijke arbeider; 2. de onder 1 bedoelde vrouw indien haar bevalling plaats vindt binnen een maand na het einde van haar dienstbetrekking; 3. de echtgenoote van een mannelijken arbeider; 4. de echtgenoote bedoeld onder 3, indien haar bevalling plaats vindt binnen een maand na het einde van de dienstbetrekking van haar man; 5. de dochters, stief- of pleegdochters van een mannelijken of vrouwelijke arbeider; 6. de weduwe van een mannelijken arbeider, indien haar bevalling plaats vindt binnen een maand na het overlijden van haar echtgenoot; 7. de dochters, stief- of pleegdochters van een mannelijken of vrouwelijke arbeider, indien haar bevalling plaats vindt binnen een maand na het overlijden van haar vader, stief- of pleegvader, onderscheidenlijk van haar moeder, stief- of pleegmoeder. **(V. b. Kraamgeld 5691 A)**

A. **NEDERLAND — Kunst, Kultuur - Alle schilderijen kultuurgoed —**
15 Nov. — Aan H. H. D., koopman te Groningen, was ten laste gelegd, dat hij heeft medegewerkt aan de verspreiding van schilderijen, zijnde kultuurgoederen, terwijl hij geen lid was van de Ned. Kultuurkamer en terwijl dit medewerken niet een uitsluitend commercieele werkzaamheid was. De rechtbank te Groningen heeft verdachte vrijgesproken. Zij overwoog daarbij, dat onder kultuurgoed moet worden verstaan een kunstschepping, welke voor het publiek waarneembaar wordt gemaakt en dat de door verdachte te koop aangeboden schilderijen niet als kunstscheppingen kunnen worden beschouwd, aangezien ze als massaproduct op bestelling werden vervaardigd. De Hooge Raad heeft thans uitspraak gedaan in deze zaak en overwogen, dat de rechtbank, door bedoelde schilderijen niet te beschouwen als kultuurgoed, aan dat begrip een te enge uitlegging heeft gegeven. Immers heeft artikel 12 van de Kultuurkamerverordening kennelijk ten doel om personen te weren, die, omdat zij niet beschikken over de daar vermelde eigenschappen, niet waardig zijn om kultureele werkers te worden genoemd. Een rationeele werking van de betreffende voorschriften is niet mogelijk indien de rechter elk zoodanig product naar zijn kunstwaarde beoordeelt. Een doelmatige uitlegging van de betreffende bepalingen brengt mede, dat alle producten van hen, die werkzaam zijn op de in artikel 1 genoemde gebieden, als kultuurgoed moeten worden beschouwd. Geen zuivere vrijspraak aanwezig oordeelende, heeft de Hooge Raad het vonnis vernietigd en de zaak verwezen naar het Gerechtshof te Leeuwarden.

Telefonie - Beperking telefoonverkeer noodzakelijk -
15 Nov. — Speciaal het geautomatiseerde locale en interlocale telefoonverkeer is op de spitsuren (8.30-12 en 14-17 uur) zoo toegenomen, dat vlotte afwikkeling van „Kriegswichtige" gesprekken ernstig worden belemmerd. Van Duitsche zijde zal men niet schromen een groot aantal abonné's van het telefoonverkeer uit te sluiten, indien door medewerking van de aangeslotenen zelf de verkeersbelemmering niet verdwijnt.

Veeteelt - Mond- en Klauwzeerbestrijding —
15 Nov. — In het Alg. Handelsblad verscheen, naar aanleiding van de opening van de afdeeling virusbereiding van het staatsveeartsenijkundig onderzoekingsinstituut, een artikel waarin een overzicht wordt gegeven van den huidigen stand der mond- en klauwzeerbestrijding. De mond- en klauwzeer is een der meest gevreesde veeziekten, welke soms binnen den tijd van een enkel jaar de Nederlandsche veehouderij een schade toebracht van tusschen de 20 en 30 millioen gulden. Tot dusver bestond het voornaamste wapen waarover de bestrijders der ziekte de beschikking hadden uit een serum, een z.g. reconvalescentenbloedserum, waarmede de koeien gedurende enkele weken tegen een matige besmetting konden worden beschut. Een vrij zwak wapen derhalve, dat aanleiding gaf tot pessimistische opvattingen aangaande de kans deze ziekte nog eens geheel baas te kunnen worden.
Zeer binnenkort zal men echter een nieuw offensief openen tegen de verwekkers van het mond- en klauwzeer, waarbij van een nieuw wapen gebruik zal worden gemaakt.
De basis van het nieuwe bolwerk waarvan men zich in den komenden strijd zal bedienen is dezer dagen gelegd met de stichting van de afdeeling Virusbereiding van het Staatsveeartsenijkundig onderzoekingsinstituut, dat een onderdeel vormt van het abattoir te Rotterdam, de oudste slachtplaats in Nederland. Hier zal de ziekte worden „verwekt" om haar in de toekomst naar buiten op zeer groote schaal te kunnen bestrijden.
In frissche, ruime stallen, welke de directie van het abattoir ter beschikking heeft gesteld en die, om besmetting te voorkomen, van de overige stallen door pas gebouwde muren worden gescheiden, worden koeien met verschillende soorten smetstof geïnfecteerd. Wanneer de blaren op de tong verschijnen — na 24 uren — worden de beesten geslacht. De blaarinhoud, welke het virus bevat, wordt verzameld en in het laboratorium, een belangrijk onderdeel van het nieuwe instituut, verder bewerkt, om daarna naar Amsterdam te worden gezonden. Daar wordt het tot vaccin verwerkt. Men volgt dus hier een geheel nieuw systeem, waarvan men hooge verwachtingen heeft. Met het nieuwe vaccin kunnen koeien voor een periode van 6 tot 8 maanden immuun worden gemaakt. In Friesland heeft men 3500 koeien bij wijze van proef met het vaccin geënt en tusschen besmette koeien laten grazen. Het resultaat was verrassend. In Groningen liet men geënte koeien grazen op een weiland, dat temidden van besmette landen was gelegen. Alle koeien bleven gezond hoewel zij voortdurend met de zieke dieren in contact kwamen. In Mei van het vorige jaar heeft men proeven genomen te Sneek en te Nijland. Thans — zestien maanden later — is deze streek zeer hevig besmet, maar de geënte koeien zijn alle gezond gebleven. Dank zij de aanwezigheid van vele slachtkoeien zal men te Rotterdam die vaccine op groote schaal kunnen vervaardigen. Helaas is men nog niet zoover, dat men het virus van mond- en klauwzeer in buisjes kan kweeken. Er wordt wel in die richting gewerkt. Daarbij maakt men gebruik van kippeneieren en ongeboren vruchten van dieren. Als deze techniek kan worden verbeterd, zal men op den duur geen gebruik meer van slachtrunderen en stallen behoeven te maken. Dr. Te Hennepe, directeur van den Veeartsenijkundigen dienst, zeide er op te rekenen, dat dit in afzienbaren tijd zal kunnen geschieden. Hij zag het nieuwe instituut te Rotterdam als een stap in de richting van een veel grooter instituut, nl. een goed geoutilleerd Instituut voor virulogie, waar de veterinaire en daarmee verband houdende humane virulogie beoefend kunnen worden. Dan zal de wetenschappelijke vorschingsarbeid wat de bestrijding van het mond- en klauwzeer betreft, niet meer door allerlei problemen, die samengaan met het bereiden van sera en entstoffen in het groot worden belemmerd.
(V. b. 5706 A)

Visscherij - Toenemend aantal wolhandkrabben —
15 Nov. — Ir. A. C. Kolff, hoofdingenieur van het Hoogheemraadschap „Delft". deelde desgevraagd den correspondent van het Alg. H'blad mede, dat de Chineesche wolhandkrab, die in 1930 voor het eerst in Europa werd gevangen, zich gedurende de laatste jaren in ons land zoozeer heeft verbreid, dat thans van een plaag kan worden gesproken. Vooral de visscherij ondervindt groote schade aangezien de dieren de netten beschadigen. Een doeltreffende methode om de krabben te bestrijden werd tot dusver niet gevonden. Echter bleek ir. Kolff, onder verwijzing naar de plagen van paalworm en azollokroos in de vorige eeuw, dat er geen redenen tot ernstige ongerustheid zijn en het ook hier tenslotte nog wel los zal loopen.
(V. b. Wolhandkrabben 2035 G)

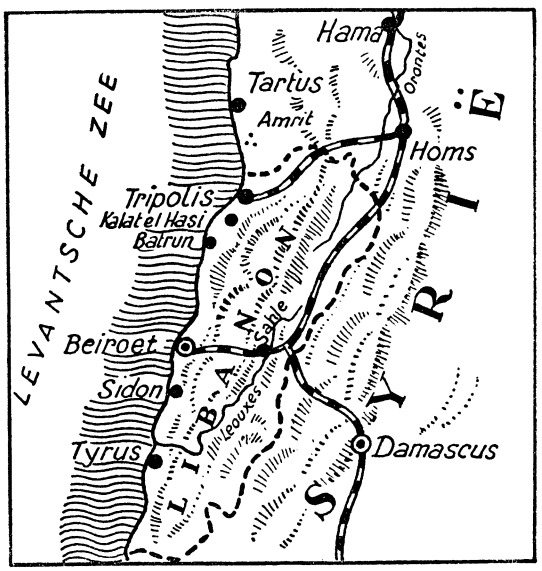
Weermacht - Landwacht Nederland - Oprichtingsverordening —
15 Nov. — De door den Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden en door den Leider der N.S.B. reeds herhaaldelijk aangekondigde vorming van een beschermingformatie, bestaande uit leden van de N.S.B. en leden van haar organisatie, heeft thans in een Verordeningenblad van 13 November verschenen verordening haar wettelijke basis en vorm gekregen.
De beschermingsformatie, die den naam Landwacht Nederland draagt, zal door den Generalkommissar für das Sicherheitswesen und höheren ᛋᛋ und Polizeiführer met politiebevoegdheden voor het handhaven van de openbare orde en ter bescherming van leven en goed der ordelievende bevolking worden gebruikt. Een inspecteur-generaal, aan wien twee inspecteurs worden toegevoegd, leidt de landwacht. Haar optreden wordt geregeld door den höheren ᛋᛋ- und Polizeiführer. De dienstvoorwaarden voor de leden van de Landwacht, zooals b.v. soldij, verzekering, enz., worden in nadere bepalingen bekend gemaakt, die de höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer in overeenstemming met den Leider der N.S.B. afkondigt. Tijdens den duur van hun lidmaatschap van de Landwacht Nederland vallen de leden onder een bijzondere door den höheren ᛋᛋ- und Polizeiführer uitgevaardigde disciplinaire regeling.

B. **LUCHTVAART — Wolkvorming door vliegtuigen.**
15 Nov. — Herhaaldelijk heeft men kunnen waarnemen, dat bij vliegtuigen op groote hoogte wolkenvorming optreedt. Dit verschijnsel heeft veel weg van het schrijven in de lucht, dat vroeger wel voor reclamedoeleinden werd toegepast. De Junkers-Nachrichten wijden, aldus schrijft de N.R.C., een artikel aan dit euvel. Hierin wordt o.m. gezegd, dat de aanleiding tot die wolkenvorming gezocht moet worden in de heete uitlaatgassen van de motoren. Deze gassen bevatten zeer veel waterdamp, die door condensatie of sublimatie in den vorm van wolken, welke uit zeer fijne ijskristallen bestaan, zichtbaar worden.
Wanneer bij een bepaald vochtgehalte van de lucht en bij een daartoe geschikte temperatuur van de atmosfeer de omstandigheden gunstig zijn voor het vormen van wolken, dan breiden die condensatiestrepen zich uit en vormen later wolken, die van de natuurlijke wolken niet meer onderscheiden kunnen worden. Over het algemeen zal het condensaat echter spoedig verdwijnen, omdat de lucht achter het vliegtuig een versnelde beweging krijgt, hetgeen

het ontstaan van wolken tegenwerkt. Onze meteorologische wolken ontstaan door het opstijgen van vochtige lucht, die zich meer uitzet, naarmate zij hooger komt. Door dat uitzetten ontstaat afkoeling en daarna condensatie. De condensatie van den waterdamp der uitlaatgassen van motoren wordt nog bevorderd door de aanwezigheid van kooldeeltjes in die gassen. Bij de sublimatie gaat de waterdamp plotseling van den gasvormigen in den vasten toestand over, waarbij zeer fijne ijskristallen ontstaan. Het gehalte aan waterdamp in de uitlaatgassen is derhalve een zeer belangrijke factor bij het ontstaan van wolken. Daarom ligt het voor de hand, dat men getracht heeft een brandstof te vinden, die minder rijk is aan waterstof. Benzol is daarvoor geschikt en proeven met een toevoeging van benzol aan de brandstof voor den motor leverden dan ook wel goede resultaten op. Een groot bezwaar is echter, dat benzol reeds bij een temperatuur van 5° C. boven nul neiging vertoont tot het vormen van kristallen, die de brandstofleidingen kunnen verstoppen. Verder onderzoek heeft uitgewezen, dat warme koellucht, gemengd in de uitlaatgassen, het ontstaan van wolken vertraagt. Om practische redenen moet echter van dit systeem worden afgezien. Een andere mogelijkheid, om het ontstaan van wolken tegen te gaan, bestaat in het koelen van de uitlaatgassen, maar ook hier bestaan overwegende practische bezwaren. De eenvoudigste oplossing, zoo besluit het blad zijn artikel, is het opzoeken van lager gelegen luchtlagen, waar de vorming van wolken niet optreedt. Door de voortdurende ontwikkeling van de vliegtuigen zal het in de toekomst mogelijk zijn op groote hoogten in die gebieden te vliegen, waar het lastige verschijnsel niet meer kan optreden.

A. LIBANON — Conflict met het comité De Gaulle -

15 Nov. — Naar Reuter meldt, is de president van Libanon in hechtenis genomen evenals alle leden van het Libaneesche kabinet op een uitzondering na. Reuter verneemt voorts, dat de 48 afgevaardigden, die gestemd hebben voor de wijziging van de Libaneesche grondwet, allen zijn gearresteerd.

Naar de Britsche berichtendienst meldt, is het op 11 November in de straten van Beiroet tot vrij ernstige ongeregeldheden gekomen. Fransche dissidente troepen hebben op de betoogers geschoten. De Libaneesche politie had geweigerd de bevelen op te volgen, waarop de dissidenten Senegaleesche troepen requireerden om de orde te herstellen.

Over de aanleiding voor de arrestatie schrijft de „Deutsche Allgemeine Zeitung", dat de gearresteerde ministers voor het Libaneesche parlement — op grond van de Engelsch-Gaullistische beloften betreffende den ongeprovoceerden overval op Syrië en Libanon van Juni 1941 — opkwamen voor de aanspraken voor onafhankelijkheid van Libanon.

Reuter verspreidde op 12 November een door officieele kringen te Londen gepubliceerde mededeeling over de onlusten in den Libanon, waarin wordt gezegd: „Het optreden der Gaullistische autoriteiten in den Libanon geschiedde zonder eenige ruggespraak met de Britsche autoriteiten en zonder dat zij daarvan in kennis waren gesteld. Het Britsche belang bij den toestand in den Libanon blijkt uit twee overwegingen:

1. Men moet zich voor oogen houden, dat de Libanon in een strategisch uiterst belangrijk gebied ligt, waarin de Britsche strijdkrachten de verantwoordelijkheid dragen. De Britsche regeering kan niet toelaten, dat zich ergens in dit gebied een toestand ontwikkelt, als thans is ontstaan.
2. Men moet niet vergeten, dat op 8 Juni 1941 de Britsche ambassadeur te Kairo, sir Miles Lampson, thans lord Killearn, namens de Britsche regeering heeft verklaard, dat deze laatste de door generaal Catroux in opdracht van De Gaulle aan Syrië en den Libanon gedane belofte van onafhankelijkheid ondersteunt, en zich daarbij aansluit. De Britsche regeering, zoo besluit de verklaring, blijft aan deze verklaring vasthouden.

(V. b. Verdrag Frankr.-Syrië 4669 B)

B. DUITSCHLAND — Weermacht - Nieuw vliegtuigtype —

15 Nov. — Het Duitsche luchtwapen heeft een nieuw type vliegtuig in gebruik genomen. Het weekblad „Der Adler" publiceerde eenige bijzonderheden. Het toestel, een zesmotorige Messerschmitt-machine heeft een spanwijdte van 55 m en beschikt over een landingsgestel, dat bestaat uit tien wielen, die zóó zijn geplaatst, dat zij bij moeilijke terreinomstandigheden de functie verrichten van een rupsband, zooals bij tanks. 130 soldaten met complete uitrusting, stukken geschut, zelfs tanks en geladen vrachtauto's kan dit vliegtuig, dat over een laadruimte van 100 kub. meter beschikt vervoeren. Overigens wordt het ook voor het transport van gewonden gebruikt, waarvan er 60 in bedden kunnen worden ondergebracht.

(V. b. Nwe. wapens 5717 B)

— Partijleidersconferentie te München —

15 Nov. — (D.N.B.) Op een bijeenkomst van den Reichsleiter, gouwleiders en Verbandführer der N.S.D.A.P., die gehouden werd ter gelegenheid van den 9den November onder leiding van den leider der partijkanselarij Martin Bormann, heeft de Rijksmaarschalk van het Groot-Duitsche Rijk en opperbevelhebber der luchtmacht, Hermann Göring, het woord gevoerd over kwesties der Rijksverdediging en over het optreden van de Duitsche luchtmacht. De referaten voortzettende, die begonnen zijn op de jongste bijeenkomst der Reichsleiter en gouwleiders, sprak de chef van den Wehrmachtführungsstab generaal der artillerie Jodl voor de verzamelde partijleiders over de strategische positie bij het begin van het vijfde oorlogsjaar. Aan het slot van de bijeenkomst gaf Ridderkruisdrager vice-admiraal Ruge de vergadering een inzicht over het optreden van de Duitsche marine.

(V. b. Partijleiders 5717 B)

— Bulgaarsche ministers door den Führer ontvangen.

De Führer heeft op 5 November 1943 den Bulgaarschen minister-president, Bojilof, en den Bulgaarschen minister van Buitenlandsche Zaken, Sjisjmanof, voor een bespreking over alle kwesties, die voor Duitschland en Bulgarije van belang zijn, ontvangen. De bespreking bij den Führer, waaraan van Duitsche zijde werd deelgenomen door den Rijksminister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, generaal-veldmaarschalk Keitel en generaal Jodl, verliep in den geest van de hartelijke overeenstemming en beproefde vriendschap.

(V. b. Hitler 5727 A; Bosjilof 5672 A)

C. ENGELAND — Churchill over den oorlog in 1944.

15 Nov. (D.N.B.) — Naar de Britsche berichtendienst meldt, heeft Churchill op 9 November voor de eerste maal na zijn benoeming tot eereburger van Londen, op het jaarlijksche banket van den Lord Mayor, in Mansion-House, het woord gevoerd. Onder de gasten bevonden zich ook generaal Smuts en de meeste leden van het kabinet.

Churchill zeide o.m., dat hij geen reden had om wijziging te brengen in zijn verklaring van November 1940, volgens welke Engeland den strijd nooit zou opgeven, zoolang de Duitschers nog in de door hen bezette landen stonden. Spr. beloofde den bolsjewisten, dat Engeland en de Ver. Staten ook verder alles zullen doen om hun strijdkrachten over den Oceaan aan te voeren, opdat zij in den strijd kunnen worden gebracht tegen den vijand. Hij verklaarde hierbij, dat het zijn opvatting was, dat de Engelsch-Amerikaansche luchtaanvallen op Duitschland een van de voornaamste redenen vormen voor de successen der Geallieerden. In verband met de verliezen der Sowjet-Unie, richtte hij een groet tot de Sowjetlegers en Stalin: „Wij allen", zoo zeide hij hierbij o.a., „zijn geestdriftig over het succes der Moskousche conferentie." De confe-

rentie heeft den Sovjets doen gevoelen, dat het de oprechte wensch is van Engeland en de Ver. Staten, om dezen oorlog met de Sowjet-Unie tot het einde toe uit te vechten en later met haar samen te werken „ten behoeve van den wederopbouw".
Dwaas noemde Churchill het, wanneer de Geallieerden hun plannen en handelingen zouden opbouwen op de kans op een spoedige ineenstorting van Duitschland. De veldtocht in 1944 zal zeer hard zijn en voor de westelijke Geallieerden de aan menschenlevens kostbaarste strijd, dien zij ooit hebben uitgevochten. „Bovendien", zoo zeide hij, „mogen wij de mogelijkheid van een nieuwen vorm van een aanval op ons eiland niet uitsluiten. Wij hebben vele maanden lang met gespannen aandacht ieder teeken van een voorbereiding van een dergelijken aanval waargenomen."
Het is, zoo ging hij voort, in ieder geval geen tijd om slapper te worden met de voorzorgsmaatregelen of de civiele hulpdiensten op eenigerlei wijze te ontbinden. Het is ook geen tijd de naties door het opwerpen van welke politieke partijkwesties ook in haar eensgezindheid te benadeelen. Het is voor alle Britten en Amerikanen de hoogste plicht, dat gemeenschapsgevoel te behouden, dat in de geheele Engelsch sprekende wereld kan worden aangetroffen. Van de broederlijke gemeenschap van Groot-Brittannië en de Ver. Staten is het lot van den oorlog afhankelijk. **(V. b. Churchill 5682 C)**

— Kabinetswijziging —

15 Nov. — Naar de Britsche berichtendienst meldt, zijn 11 November de volgende wijzigingen in de Engelsche regeering officieel medegedeeld: Lord Woolton werd benoemd tot minister voor den Wederopbouw. Hij maakt deel uit van het oorlogskabinet en heeft tot taak, den wederopbouw van Engeland na den oorlog te leiden. Henry Urmston Willink wordt belast met het ministerie van Gezondheid; Kolonel Joh. J. Llewellin tot minister voor de Voedselvoorziening. Ernest Brown werd kanselier van het hertogdom Lancaster. Ben Smith werd benoemd tot residеerend minister voor de Voedselvoorziening te Washington. Luitenant Alan T. Lennox Boyd werd parlementair secretaris van het ministerie der Vliegtuigproductie. De minister zonder portefeuille, Sir William Jowitt, werd benoemd tot assistent van Lord Woolton en tot woordvoerder voor het ministerie voor Wederopbouw in het Lagerhuis. **(V. b. Kabinet 5685 A)**

A. FRANKRIJK — Emigrantenregeering —

15 Nov. (D.N.B.) — Naar Reuter meldt, is generaal Giraud afgetreden als voorzitter van het Fransche comité te Algiers. Generaal De Gaulle, met wien hij het presidentschap deelde, blijft thans nog alleen voorzitter. Giraud blijft opperbevelhebber der Fransche strijdkrachten.
(V. b. 5620 D)

B. INDIE — Hongersnood in Bengalen - Millioenen slachtoffers —

15 Nov. (D.N.B.) — Uit Londen wordt gemeld: het aantal dooden ten gevolge van den hongersnood in Bengalen wordt niet-officieel geraamd op 2 millioen, zoo meldt de „Manchester Guardian". De nood der bevolking is zóó groot, dat velen tot dusver fatsoenlijke menschen roovers worden. **(V. b. 5735 G)**

C. INSULINDE — Liquidatie der Europeesche banken —

15 Nov. — Er is, naar Europapress uit Tokio meldt, een begin gemaakt met de uitbetaling van de saldi der inheemsche bevolking bij de geliquideerde banken in de door Japan bezette gebieden van het Verre Oosten. Om te beginnen wordt 30% dezer saldi uitgekeerd. De eerste uitkeering vond plaats. Behalve de inheemsche bevolking, komen ook Chineezen, Indiërs, Arabieren, Thailanders, Birmeezen en Japanners, voor zoover zij saldi bezaten bij de in het Verre Oosten geliquideerde banken, in aanmerking. Deze geliquideerde banken zijn: Javasche Bank, Nederlandsche Handel-Mij., Ned.-Indische Handelsbank, Ned.-Indische Escompto Mij., Chart. Bank of India, Australia and China. Hongkong Shanghai Banking Corp., Bank of China, Overseas Banking Corp. en Batavia Bank.
(V. b. Eur. Banken 5565 E)

— Prof. dr. L. P. le Cosquino de Bussy overleden

15 Nov. — Te Baarn is, 64 jaar oud, overleden prof. dr. L. P. le Cosquino de Bussy, directeur van de afdeeling Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut te Amsterdam en bijzonder hoogleeraar aan de Indologische faculteit aan de Universiteit te Utrecht.

D. TURKIJE — Duitsche ambassadeur naar Berlijn vertrokken —

15 Nov. — Von Papen, de Duitsche ambassadeur in Turkije, heeft op 12 November een langdurig onderhoud gehad met den Turkschen minister van buitenlandsche zaken over de Duitsch-Turksche betrekkingen in verband met de resultaten van de conferentie te Kairo. Hierna is Von Papen voor het uitbrengen van rapport naar Duitschland vertrokken. **(V. b. Von Papen 5255 B)**

E. SOVJET-UNIE — 26ste herdenking der November-revolutie — Gelukwensch van prof. mr. P. S. Gerbrandy —

15 Nov. — Aan het Alg. H'blad ontleenen wij het volgende bericht: Prof. mr. P. S. Gerbrandy heeft volgens Oranje Radio naar aanleiding van de 26ste herdenking der Russische revolutie de volgende telegrafische boodschap gezonden aan Stalin en het Sovjet-Russische volk: „Met u herdenken wij met vreugde op dezen 7den November het feit, dat u Rusland in den tijd van 26 jaren tot het sterkste en meest geachte land hebt weten op te bouwen. Deze herinnering wordt gevierd op het oogenblik, dat het Roode Leger op het punt staat, uw land te bevrijden van den lagen vijand en de in Moskou afgelegde verklaring de geheele beschaafde wereld met nieuwe hoop vervult. Onze landgenooten in het bezette gebied zullen uit de overwinning van het dappere Russische volk kracht putten. Zij zullen begrijpen, dat de bevrijding der gefolterde Russische gebieden het begin beteekent ook van hun eigen bevrijding, waarvan de Moskousche verklaring den hoeksteen vormt."

Jozef Stalin heet eigenlijk Sosso Dzjoegazjwili; hij werd geboren op 21 December 1879 te Gori in Georgië. Hij ging voor opleiding tot priester naar een seminarium, doch werd verwijderd wegens wangedrag en leidde daarna het zwerversleven van een Russischen revolutionnair, Hij maakte zich schuldig aan bankroof en plundering van posttreinen en bagagewagens en werd eenige malen gedeporteerd, doch wist na korteren of langeren tijd weer te ontvluchten. Toen de revolutie in Rusland uitbrak, was hij een volkomen verhard en menschenschuw man. Later werd hij de rechterhand van Lenin en Trotsky; na den dood van den eerste maakte hij, ondanks dien politieke testament, Trotsky door verbanning onschadelijk, waarna hij alle macht aan zich trok. Stalin heeft naam gemaakt door zijn radicale vervolging van de kerk en de geloovigen en door een verbitterden strijd tegen boeren en „burgers". Het aantal der slachtoffers van zijn G.P.Oe. loopt in de millioenen. Op 50-jarigen leeftijd hertrouwde hij met een 15-jarig meisje, Nadja Alleluja; eenige jaren daarna schoot hij haar dood en trouwde met Rebecca Kaganowitsj.

Pieter Sjoerd Gerbrandy werd geboren op dertien April 1885 in Wymbritseradeel (Friesland); hij bezocht de Christelijke Normaalschool te Sneek, het Gereformeerde Gymnasium te Zetten en de Vrije Universiteit te Amsterdam; hij was lid van de Anti Revolutionnaire Partij en werd in 1939 benoemd tot minister van Justitie, in welke functie hij den procureur-generaal bij het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch in het Ossche zedenschandaal (zaak Zwanenberg) sauveerde.

Zijn dissertatie had tot titel: „Heimstättenrecht". Voorts verschenen van zijn hand „De Duitsche schadevergoeding" (1924; in „Stemmen des tijds"). „De overeenkomst van Londen" (dito) en ... „Het religieus socialisme" (1928; in „Antirevolutionnaire Staatskunde").

Nog zij er op gewezen, dat prof. Gerbrandy, als minister, in de Mei-dagen van 1940 met de geheele regeering naar Londen vluchtte en dat hij na de terug-vlucht van jhr. mr. De Geer tot „minister-president" van de zich noemende regeering aldaar werd benoemd.

(V. b. Nederl. Emigrantenreg. 5592 B; Stalin 5627 A; Prof. Gerbrandy 5017 C)

DE WERELDOORLOG

A. **DUITSCHLAND — Regen en sneeuw in het Oosten - Sjitomir ontruimd - Duitsch tegenoffensief in het gebied van Kief - Poolsche troepen overgeloopen - Leros op de Engelschen veroverd - Luchtaanvallen op Mannheim, Noorwegen, Berlijn en Plymouth —**

OOSTELIJK FRONT —

Hoofdkwartier van den Führer, 14 Nov. — In het gevechtsgebied ten Westen van Kief duurt de verbitterde worsteling voort. Zuidwestelijk van de stad stieten Duitsche strijdkrachten in de flank van den naar Sjitomir oprukkenden vijand en brachten hem gevoelige verliezen toe. In Sjitomir en ten Noorden van de stad wordt hevig gevochten. Terwijl ten Zuidwesten van Gomel en ten Noordwesten van Smolensk nieuwe hevige doorbraakaanvallen van den vijand in zware, hier en daar nog tijdens de duisternis voortdurende gevechten werden afgeslagen of opgevangen, wierpen eigen tegenaanvallen ten Noorden van Gomel den tijdelijk binnengedrongen vijand op zijn uitgangsstellingen terug. Aan het grootste gedeelte van het front wisselden thans regen en sneeuw elkaar af.

15 Nov. — In de groote Dnjepr-bocht gingen de Sovjets opnieuw tot den aanval over. Na een verbitterde worsteling werden hier doorbraakpogingen ten Zuidwesten van Dnjepropetrofsk en ten Noordoosten van Kriwoi Rog verijdeld. Aan het Dnjepr-front werd de aan weerszijden van Tsjerkassy overgestoken vijand over de rivier teruggeworpen. In het gebied van Kief en Sjitomir werden eenige verloren gegane plaatsen heroverd. De Duitsche bij Sjitomir strijdende troepen werden op stellingen ten Westen en Noordwesten der stad teruggenomen.

16 Nov. — Ten Noordwesten van Smolensk en in het gebied van Newel worden hevige plaatselijke gevechten gemeld. In de laatste twee dagen zijn aan het Oostelijke front 481 Sovjetpantserwagens vernietigd. In de groote bocht van den Dnjepr liep de vijand ten Zuidwesten van Dnjepropetrofsk en ten Noorden van Kriwoi Rog opnieuw storm. In het gevechtsgebied van Sjitomir werden in Duitsche tegenaanvallen verscheiden veldstellingen der bolsjewisten doorbroken.

17 Nov. — In het gevechtsgebied van Sjitomir maken de eigen tegenaanvallen goede vorderingen. Verder naar het Noorden zijn in het gebied van Korosten zware gevechten gaande. Ten Westen van Smolensk bracht de derde dag van den grooten afweerslag den vijand geen successen.

18 Nov. — In het gevechtsgebied ten Westen van Kief drongen onze troepen bij Sjitomir, verder naar het Noorden door en heroverden belangrijke terreinsectoren. Bij Korosten duren de zware gevechten voort. Bij een in het gevechtsgebied van Smolensk door de bolsjewisten ondernomen aanval werden onderdeelen van de zoogenaamde Poolsche divisie „Taddeus Kosziusko" in den strijd geworpen, die naar de Duitsche troepen overliepen. Meer dan 600 hunner slaagden er in zich in de Duitsche stellingen in veiligheid te brengen.

19 Nov. — Door talrijke aanvallen in het gebied van Kief probeerden de bolsjewisten het vorderen van den Duitschen tegenaanval te verhinderen. Onze troepen braken het verzet van den vijand, breidden hun aanvalssuccessen uit en veroverden een aantal plaatsen. In het gebied van Korosten duren de gevechten onverminderd voort. In den sector van Retsjitza onstonden eveneens aanhoudende hevige gevechten. Ten Westen van Smolensk verijdelden onze divisies ook alle ondernomen doorbraakaanvallen der bolsjewisten en brachten den vijand opnieuw zware verliezen aan menschen en pantserwagens toe. Ten Zuidwesten van Newel werden enkele van uit het penetratiegebied aanvallende vijandelijke afdeelingen tot den strijd gedwongen en na deels zware gevechten uiteengeslagen.

ZUIDELIJK FRONT —

13 Nov. — In de vroege morgenuren van den 12den November landden, in samenwerking met gevechts- en transportformaties der marine en van het luchtwapen, verscheiden Duitsche gevechtstroepen, waaronder ook valschermjagers op het eiland Leros.

14 Nov. — De op Leros gelande troepen hebben tegen vrij sterken vijandelijken tegenstand het Noordelijke deel in hun bezit gebracht. In Zuid-Italië duren de gevechten met het zwaartepunt aan weerszijden van den pas van Cassino voort. In het Noordwestelijke Balkangebied zijn in gevechten van verscheidene weken communistische bendengroepen in het gebied ten Noordoosten van Fiume ingesloten en vernietigd.

15 Nov. — In de Golf van Fiume zijn troepen op de door benden bezette eilanden Krk, Cherso en Lussino geland. De vijandelijke tegenstand werd gebroken en de eilanden bezet.

17 Nov. — De bezetting van het eiland Leros heeft onvoorwaardelijk gecapituleerd. Verscheiden duizenden Britsche soldaten en soldaten van Badoglio werden gevangen genomen.

19 Nov. — In de Egeïsche Zee vielen lichte Duitsche vlootstrijdkrachten de ten Noorden en Noordwesten van Leros gelegen eilanden Lipsos, Patmos en Nicaria aan. Zij dwongen de aan Badoglio onderhoorige Italiaansche bezetting van deze eilanden te capituleeren en maakten een omvangrijken buit.

LUCHTOORLOG —

14 Nov. — Een aanvalspoging van sterke formaties Amerikaansche bommenwerpers tegen het gebied van Noordwest-Duitschland mislukte ten gevolge van den krachtigen jachtafweer volkomen. De luchtafweer vernietigde 29 vijandelijke vliegtuigen.

16 Nov. — Een sterke formatie zware Duitsche gevechtsvliegtuigen heeft in den afgeloopen nacht de havenstad Plymouth met goed gevolg aangevallen.

17 Nov. — Formaties Amerikaansche bommenwerpers ondernamen overdag aanvallen op Noorsch gebied, waardoor aanzienlijke verliezen onder de burgerbevolking werden veroorzaakt.

19 Nov. — Formaties vijandelijke vliegtuigen vielen overdag Noorsch gebied en in den afgeloopen nacht verscheiden plaatsen in West- en Noord-Duitschland, waaronder ook de rijkshoofdstad, aan. Uit Mannheim wordt melding gemaakt van vrij groote schade. Luchtverdedigingsstrijdkrachten vernietigden 46 Britsch-Amerikaansche bommenwerpers. Zware Duitsche gevechtsvliegtuigen bombardeerden in den nacht van 18 op 19 November afzonderlijke doelen in het stadsgebied van Londen. **(V. b. Krijgsverr. 5736 A)**

B. **JAPAN — Luchtslagen bij Bougainville —**

13 Nov. — Naar het Keizerlijk hoofdkwartier op 11 Nov. meldde, is een „derde luchtslag bij Bougainville" geleverd, tijdens welken Japansche vliegtuigen een vijandelijken kruiser of grooten torpedojager in den grond boorden en andere vijandelijke oorlogsschepen zeer zwaar beschadigden, en wel een slagschip, twee groote vliegtuigmoederschepen, een grooten kruiser, drie kleine kruisers of groote torpedojagers en een torpedojager. De Amerikanen verloren bovendien tijdens luchtgevechten twee vliegtuigen. De Japanners verloren bij deze gevechten dertig toestellen.

14 Nov. — Naar het Japansche hoofdkwartier meldt, heeft in de ochtendschemering van den 13en November de „vierde slag bij het eiland Bougainville" plaats gehad. Japansche marinevliegtuigen ontdekten in de wateren ten Zuiden van het eiland groote Amerikaansche oorlogsschepen, welke zij aanvielen. Binnen enkele seconden werd een groote kruiser tot zinken gebracht, voorts een kruiser en een torpedojager. Een slagschip en een vliegkampschip van middelbare grootte werden zwaar beschadigd. Twee Japansche vliegtuigen keerden niet terug.

17 Nov. — Luchtstrijdkrachten der Japansche marine hebben op 17 November vijandelijke vlootstrijdkrachten in de wateren ten Zuiden van het eiland Bougainville aangevallen en de volgende resultaten behaald: Een groot vliegkampschip werd onmiddellijk tot zinken gebracht. Twee vliegkampschepen van middelbare grootte, drie kruisers en een groot oorlogsschip van niet-herkende klasse werden tot zinken gebracht. De Japansche verliezen bedragen vijf vliegtuigen, die nog niet op hun bases zijn teruggekeerd. Deze slag zal „vijfde luchtslag bij het eiland Bougainville" heeten.

18 Nov. — Van de eerste Amerikaansche landing op het eiland Mono op 27 October tot 17 November heeft de Japansche marine in vijf slagen de volgende resultaten behaald:

Tot zinken gebracht: 5 vliegkampschepen, waaronder 2 groote, 4 slagschepen, 15 kruisers, 12 torpedobootjagers of kleine kruisers, 1 groot oorlogsschip van niet-herkend type en 10 transportschepen. Zwaar beschadigd: 3 vliegkampschepen, 2 slagschepen, 11 kruisers, 11 torpedobootjagers of kleine kruisers en 5 transportschepen. Vernield: meer dan 500 Amerikaansche vliegtuigen.

De van Japansche zijde gemelde verliezen zijn: Twee Japansche torpedobootjagers tot zinken gebracht en 2 kruisers beschadigd, terwijl 118 vliegtuigen niet zijn teruggekeerd. **(V. b. 5736 B)**

De onlangs door het Duitsche luchtwapen in gebruik genomen „Messerschmitt-Gigant". (Voor bijzonderheden zie s.v.p. pag. 5742B)

Foto's Atlantik/Holland)

VROUWEN IN MANLIJKE BEROEPEN

1. Controleuses bij de Ned. Spoorwegen 2. Brievenbestelster bij de P.T.T. 3. Conductrice op de Haagsche tram. 4. Meisjes als landarbeidsters. 5. De schoorsteenveegster te Zwolle.

(foto's 2-3-5 Arbeiderspers; 1-4 C.N.F.)

A. NEDERLAND — Het Volkstuinwezen in Nederland

In Economisch-Statistische Berichten werd door den heer A. J. Hartman een beschouwing over het Nederlandsche volkstuinwezen gepubliceerd. Aan dit artikel ontleenen wij:

De liefhebberij voor het „natuurlijke" is de tijden door bij den stadsmensch grooter geweest dan gemeenlijk wordt verondersteld. Als de Overheid dat om redenen van hygiëne niet had verboden, zou ook thans nog het aantal konijnen, geiten, koeien en zelfs varkens, dat in de volkswijken van de stad aangehouden werd, groot zijn. Ruim een eeuw geleden hebben verschillende departementen van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen het volkstuinieren bevorderd door het verhuren van kleine perceelen tuingrond aan arbeiders. In de eerste jaren van de 20ste eeuw ontstonden de eerste groepjes van volkstuinen in de omgeving van de steden, doch in 1913 was het totaal aantal van deze meerendeels kleine volkstuinen niet grooter dan ruim 2.000.

Hoewel dus de volkstuin reeds een oud verschijnsel is, kan toch van de opkomst van het eigenlijke volkstuinwezen in ons land eerst gesproken worden sedert de laatste jaren van den vorigen wereldoorlog. De schaarschte aan voedsel had velen gedreven tot het zelf telen van groenten en vooral van aardappelen op stukjes grond, welke aan den rand der stad van landbouwers werden gepacht.

Eenige volkstuinders hebben toen op initiatief van den heer Jan Vroegop, destijds brigadier van politie te Amsterdam, buurtvereenigingen en later een Bond van Amsterdamsche volkstuinders gesticht om de belangen van deze volkstuinders te behartigen en tevens om den volkstuin op een hooger plan te brengen.

Uit de overal aan den rand van Amsterdam verspreid liggende, bij particulieren in gebruik zijnde, stukjes grond zijn na 1918 door het werk van den Bond en met medewerking van het gemeentebestuur complexen van volkstuinen ontstaan, welke reeds op een hoog peil van ontwikkeling staan en gezien mogen worden.

In vele steden van ons land is dit Amsterdamsche voorbeeld nagevolgd. Deze volkstuinen zijn in den werkelijken zin van het woord „arbeidersbuitentjes" geworden, waar de gebruiker met zijn gezin het weekeinde of zijn vacantie doorbrengt. In het kweeken van bloemen, boomen en planten hebben vele volkstuinders een opmerkelijke bekwaamheid verkregen, terwijl de aanleg van menigen tuin gevoel voor schoonheid en groote liefde tot de natuur verraadt. Nog al te vaak moet na enkele jaren dit genoegen worden bedorven, omdat de voortgaande golf van de stadsuitbreiding al het landelijke schoon vóór zich meedoogenloos opslokt. Aan dit bezwaar is tegemoet te komen door in de stedelijke uitbreidingsplannen gronden aan te wijzen voor blijvende volkstuincomplexen. Amsterdam en enkele andere gemeenten hebben dit reeds gedaan. Amsterdam, dat in het uitbreidingsplan der stad ruim 500 ha voor den aanleg van blijvende volkstuinen heeft gereserveerd, bezit in het Noorden en Westen eenige volkstuingroepen, welke in de latere bebouwing op passende wijze zullen worden opgenomen en dus thans reeds hun blijvende plaats hebben. Zooals vanzelf spreekt zullen deze blijvende complexen, wat betreft aanleg van wegen, lanen, slooten, bruggen en tuinen, aan hooge eischen moeten voldoen; aanleg en inrichting moeten zoodanig zijn, dat zij in de entourage van een door het publiek toegankelijk park niet storend zijn. Over de vraag, of dit ideaal met een uiteraard heterogene massa van een paar honderd afzonderlijk bewerkte volktuinen te verwezenlijken is, is men het nog niet eens geworden.

De gemeente Rotterdam is begonnen tegen dezen ongewenschten toestand op te treden door middel van een bouwverordening; ook in enkele andere gemeenten wordt aandacht aan deze zaak geschonken. De moeilijkheid van de oplossing van dit probleem schuilt voornamelijk in de financiën. Het is niet zoo lastig om voor te schrijven, aan welke eischen een huisje moet voldoen, maar er moeten wegen en middelen worden gevonden om menschen met een kleine beurs — de meeste volkstuinders vindt men onder de arbeidersbevolking — in staat te stellen een modelhuisje aan te schaffen en geleidelijk te betalen.

In de oorlogsjaren is, ook door de actieve medewerking van de Overheid, het aantal volkstuinen enorm uitgebreid. De geschiedenis heeft zich weer eens herhaald; evenals in den vorigen oorlog is voedselschaarschte de drijfveer van de sterke toeneming van dezen particulieren tuinbouw. Overal vindt men thans volkstuinen; gronden, welke in normale tijden nimmer voor den landbouw zouden zijn gebruikt (braakliggende perceelen, bouwterreinen), worden thans door volkstuinders met vrij goede resultaten met aardappelen en groenten beteeld. Daarnaast hebben Rijk, Provincie en vele gemeenten zooveel mogelijk aan de groote vraag naar gronden voor het telen van voedselgewassen door particulieren trachten te voldoen. De Staat helpt de menschen met technische adviezen en allerlei aanwijzingen; de Rijkstuinbouwvoorlichtingsdienst heeft een staf van deskundige medewerkers, onder leiding van de Rijkstuinbouwconsulenten, met de dagelijksche voorlichting van de volkstuinders belast.

De „Bodemproductiebeschikking 1942—Volkstuinen" verbiedt het gebruiken van een volkstuin, tenzij de gebruiker is ingeschreven bij de Landbouw-Crisis-Organisatie van de provincie, waarin de tuin ligt. Ook het verpachten van gronden voor volkstuinen is aan een vergunning van de Overheid gebonden. Deze maatregelen hebben echter meer het karakter van een regeling van het gebruik van den bodem in oorlogstijd dan van een ordening van het volkstuinwezen, ofschoon natuurlijk van de langs dezen weg verkregen statistische gegevens ook in de toekomst een goed gebruik gemaakt zal kunnen worden. Het aantal volkstuinders in ons land is niet precies bekend, evenmin als de totale oppervlakte grond, welke zij in gebruik hebben. Bij het Algemeen Verbond van Volkstuindersvereenigingen in Nederland zijn 40.000 volkstuinders aangesloten, maar het aantal niet georganiseerde particuliere tuinders is veel grooter, vooral in de tegenwoordige omstandigheden, nu tienduizenden huisvaders een volkstuin bewerken.

De bijdrage, welke de volkstuinen leveren in den voedselvoorraad van ons volk, is aanzienlijk. De opbrengst-mogelijkheid van den bodem wordt in het algemeen onderschat. Een stukje grond van 225 m² (de oppervlakte, welke de zgn. „oorlogstuin" mag hebben) kan bij eenvoudige beteling gemiddeld 200 kg aardappelen en pl.m. 20 kg bruine boonen opbrengen. Bij een meer intensieve bebouwing wordt de opbrengst van een tuintje van plm. 200 m² teelgrond nog grooter. Het is niet een topprestatie om daarvan per jaar gemiddeld te oogsten:

200 kg	aardappelen	30 kg	roode kool
42 „	pronkboonen	75 „	late andijvie
30 „	stamslaboonen	25 „	spinazie
10 „	doperwten	40 „	koolrapen
30 „	tuinboonen	15 „	spruitkool

Van de honderden hectaren, welke thans in Nederland met volkstuinen zijn bezet, wordt derhalve door gebruik te maken van den vrijen tijd der menschen een hoeveelheid voedingsgewassen verkregen, welke voor het op peil houden van den gezondheidstoestand van dat deel der bevolking, dat zich met het bewerken van een volkstuin bezig houdt, van groote beteekenis is. Door de meer intensieve bebouwing, welke in den volkstuin plaats vindt, is de opbrengst van het areaal grooter dan wanneer het land beroepsmatig voor den land- of tuinbouw zou worden beteeld.

Zoolang de oorlog duurt, zal het materieele motief, de aanvulling van de voedselpositie van het gezin door eigen agrarischen arbeid, wel de voornaamste drijfkracht van de volkstuinbeweging blijven vormen. Toch mag nog even worden gewezen op andere voordeelen van deze door den oorlog ontstane uitbreiding.

De „oorlogsvolkstuinders" profiteeren van alle goede dingen, welke het werken in de vrije natuur en de aanraking met bodem en plantenwereld hun biedt. De gevolgen hiervan zullen zich na den oorlog demonstreeren; vele oorlogsvolkstuinen zullen verdwijnen, deels omdat de gronden aan de eigenlijke bestemming moeten worden teruggegeven, deels omdat vele menschen nu eenmaal niet boven hun materialistische opvattingen vermogen uit te komen. Maar een groot aantal menschen zal, evenals na 1918, den volkstuin willen aanhouden en den langen weg naar het hoogere plan, naar den volkstuin als „buitentje" van den arbeider, willen opgaan.

B. ARCHAEOLOGIE — Belangrijke vondsten te Trier —

8 Nov. — In Trier werd kortgeleden de opgraving van het circus maximus en van een bijzonder goed geconserveerd mozaïek met een voorstelling der muzen bekend gemaakt. Thans kondigt de directeur van het Rheinische Landesmuseum, prof. dr. von Massow, aldus „Der Mittag", nieuwe vondsten aan, die aan de voorzijde van den Trierschen dom gedaan zijn en verder de opgraving van een groote menigte brokstukken en resten van antieke muurschilderingen, die op het paleisplein te Trier te voorschijn zijn gebracht. Deze vondsten zouden hetgeen tot dusver op dit gebied bekend is geworden, ver in de schaduw stellen en de vergelijking met Pompeji kunnen doorstaan. Verder is een heiligdom van een brongod der Treveren (Treveri, een Gallisch volk, dat in het begin van onze jaartelling aan den beneden-Moezel woonde) in het Idarwoud in het district Simmern opgegraven. Ook daar werden hoogst belangrijke vondsten gedaan.

A. *BIOGRAFIEEN.* —

In de Arabische wereld is een levendig tasten naar nieuwe politieke constellaties gaande. Naast de twee emigrantenleiders, die in Duitschland vertoeven, den Groot-Moefti van Jeruzalem, El Hoesseini, en den Iraakschen minister-president, Rasjid Ali el Gailani, spelen aan de andere zijde de minister-president van Egypte, Nahas Pasja, koning Ibn Saoed van Saoedi-Arabië, emir Abdallah van Transjordanië en de huidige premier van Irak, Noeri es Saïd, een groote rol. Speciaal de laatste heeft, zooals kortelings uit berichten bleek, plannen aangediend, die wel is waar de vorming van een Pan-Arabische Unie beoogen, doch die kennelijk sterk van Britsche zijde gesuggereerd zijn, zoo danig zelfs dat Nahas Pasja uit vrees voor al te sterke oppositie bij de Arabieren, ze voorloopig afgewezen heeft. Opportunisme is van oudsher het kenmerk van alle politiek in de Arabische wereld. Programma's en leerstellingen van partijen beteekenen weinig, de macht van de leidende persoonlijkheden des te meer. Noeri es Saïd bekleedde reeds vóór den eersten Wereldoorlog een invloedrijke positie in het geheime Arabische genootschap „El Ahd", dat destijds te Constantinopel met succes onder majoor Aziz Ali al Masri tegen de Ottomaansche heerschappij intrigeerde. Als 27-jarige werd hij, toenmaals officier van het Turksche leger, bij de landing der Britten in Basra, naar Indië gedeporteerd. Het gelukte hem evenwel het vertrouwen der Britten te winnen. Eerst werkte hij voor het Britsche Arabische bureau te Caïro. Twee jaar later was hij van Turksche luitenant opgeklommen tot Arabisch generaal bij de gratie der Britten. Onder emir Feisal, die van een groot-Syrisch rijk droomde, werd hij operatiechef van het Noordelijke Arabische leger. De Franschen, wier prestige in Syrië als gevolg van de intriges der Britten belangrijk te lijden had, keerden Feisals oogmerken met geweld. Op 24 Juni 1921 versloeg de Fransche generaal Gouraud het leger der Syrische opstandelingen vernietigend bij Maisaloen. In Irak behield Feisal het heft in handen. In Augustus 1921 werd hij te Bagdad tot koning gekroond. Noeri es Saïd leidde in deze bewogen jaren zesmaal het ministerie van Landsverdediging. Na Feisal's dood, 1933, kwam Noeri es Saïd openlijk voor de Britsche versie der Arabische politiek uit. De „Onafhankelijken" onder generaal Bekir Sidki en later van Rasjid al Gailani brachten hem in October 1936 ten val. Door opportunisme kwam Saïd in 1938 opnieuw aan het bewind dat tot 1940 duurde. Na den inval der Britsche troepen in April 1941 kwam hij voor de zooveelste maal op den voorgrond. Als minister-president sedert October 1941 verklaarde hij in Januari 1943 den As-mogendheden den oorlog.

Noeri es Saïd

(V. b. Irak 5449 I)

B. **NEDERLAND — Verkeer - Binnenscheepvaart** —

Van oudsher, aldus de N.R.C., heeft de binnenscheepvaart hier te lande een belangrijke rol in het goederenvervoer gespeeld. Een dicht net van waterwegen overdekt het land, zoodat goederen in elke kwantiteit van den eenen naar den anderen hoek van het land kunnen worden gezonden. Waar de natuur niet zelf voor een goede verbinding over water tusschen de verschillende plaatsen heeft gezorgd, heeft men zichzelf geholpen door het graven van kanalen, waarmede reeds in de 12de eeuw werd begonnen. Op grootere schaal geschiedde dit in het begin van de 19de eeuw, hoofdzakelijk in de hooger gelegen streken van Nederland, ter verdere verbetering van de mogelijkheden van transport.

De snel toenemende ontwikkeling van Duitschland had ten gevolge, dat de Rijnscheepvaart eveneens in beteekenis toenam. De Nederlandsche binnenvloot werd sterk vergroot en verschafte aan vele handen werk, dank zij de steeds toenemende vraag naar transportgelegenheid van de zijde van de moderne industrie. De binnenscheepvaart kon aan deze vraag tegemoetkomen op grond van het wijd vertakte net van waterwegen, dat in Nederland naar verhouding dichter is dan in andere landen. Dit laatste blijkt duidelijk uit het volgende staatje:

	Lengte der binnenwaterwegen in km	Km vaarweg p. elke 100 km² oppervl.
Nederland	7,646	21.8
Duitschland	11,131	2.4
België	1,668	5.5
Frankrijk	9,833	1.8

In het midden van de 19de eeuw kwamen de spoorwegen als nieuw vervoermiddel op. Ofschoon deze spoedig een flink deel van het goederenvervoer tot zich trokken, behield de binnenscheepvaart toch haar eerste plaats. Een eveneens gevaarlijke concurrent deed zich later in den vrachtauto gelden, waarmede vrachten tot 20 ton zonder overlading direct van den afzender naar den ontvanger konden worden gezonden. Niettemin bleef de binnenscheepvaart tot in het laatste vooroorlogsche jaar een groot aandeel in het Nederlandsche goederenverkeer behouden. Volgens een publicatie van het Centraal Bureau voor de Statistiek telde de Nederlandsche binnenvloot op 1 Jan. 1939 in totaal 19.280 schepen met een gezamenlijk laadvermogen van 3.846.602 ton. Schepen van minder dan 20 ton zijn hierin niet begrepen. Naar den aard van het bedrijf kan hierbij de volgende indeeling worden gemaakt:

	aantal schepen	tonnen
Beurtvaart (reed.)	1.938	159.320
Andere vaart (reed.)	307	63.471
Voor eigen rekening (reed.)	2.898	386.194
Wilde vaart (reed.)	809	405.174
Beurtvaart of andere vaart	417	42.856
Part. schepen in wilde vaart	10.339	2.587.890
Eigen handelsschippers	1.960	135.500
Part. schepen in vaart voor vaste relaties	612	66.287
	19.280	3.846.602

Volgens de wijze van voortbeweging was de verdeeling als volgt:

	aantal schepen	tonnen
Sleepschepen	7.335	2.730.107
Zeilschepen	3.534	282.909
Zeilschepen met motor	117	11.635
Opduwers	1.453	126.051
Zij-schroef	508	88.735
Motorschepen	6.044	570.326
Stoomschepen	289	36.839

In de jaren vóór den oorlog werd de capaciteit van de binnenscheepvaart niet ten volle gebruikt, hetgeen men o.a. door de invoering van de evenredige vrachtverdeeling heeft trachten te verhelpen. Op het oogenblik heeft de binnenvloot volop werk, waartegenover het transport met vrachtauto's sterk is verminderd Na den oorlog zal de vrachtauto weer zijn volle aandeel opeischen, zoodat het voor de belanghebbenden bij de binnenvaart zaak is, steeds op hun hoede te blijven en door het aanbrengen van verbeteringen het vervoer over water te stimuleeren.

De perspectieven voor de binnenvaart voor den tijd na den oorlog laten zich gunstig aanzien. Een drukke Rijnvaart heeft altijd een goede uitwerking op de gewone binnenvaart gehad. Welnu, met het oog op de groote taak, die de Europeesche economie na den oorlog te vervullen zal hebben, kan op een uiterst levendige Rijnscheepvaart worden gerekend. Bij de verwachte uitbreiding van de Europeesche binnenvaart zal de Nederlandsche binnenschipper gaarne van de gelegenheid gebruik maken om zijn arbeidsveld verder over Europa uit te breiden. Dat hij van alle kansen gebruik maakt, is nog gebleken uit een bericht, dat ons eenigen tijd geleden bereikte, volgens hetwelk het eerste Nederlandsche binnenschip in Litauen en wel te Kauen aan de Memel was aangekomen. Het schip had niet minder dan 3000 km over de Europeesche binnenwateren afgelegd, teneinde Litauen te bereiken. De betere verbinding met Zuid-Oost-Europa door het Rijn-Main-Donaukanaal en het Rijn-Neckar-Donaukanaal opent groote verkeers-economische mogelijkheden. De toekomstige waterweg door Europa, Noordzee (Atl. Oceaan)—Zwarte Zee (Midd. Zee) belooft behalve voor de Nederlandsche binnenscheepvaart ook voor Rotterdam, de groote haven aan den mond van den Rijn en ook voor Amsterdam, dat via het nieuwe Amsterdam-Rijnkanaal een goede aansluiting heeft, van groote beteekenis te worden.

A. **SCHEEPVAART — Samenstelling der wereldkoopvaardijvloot —**

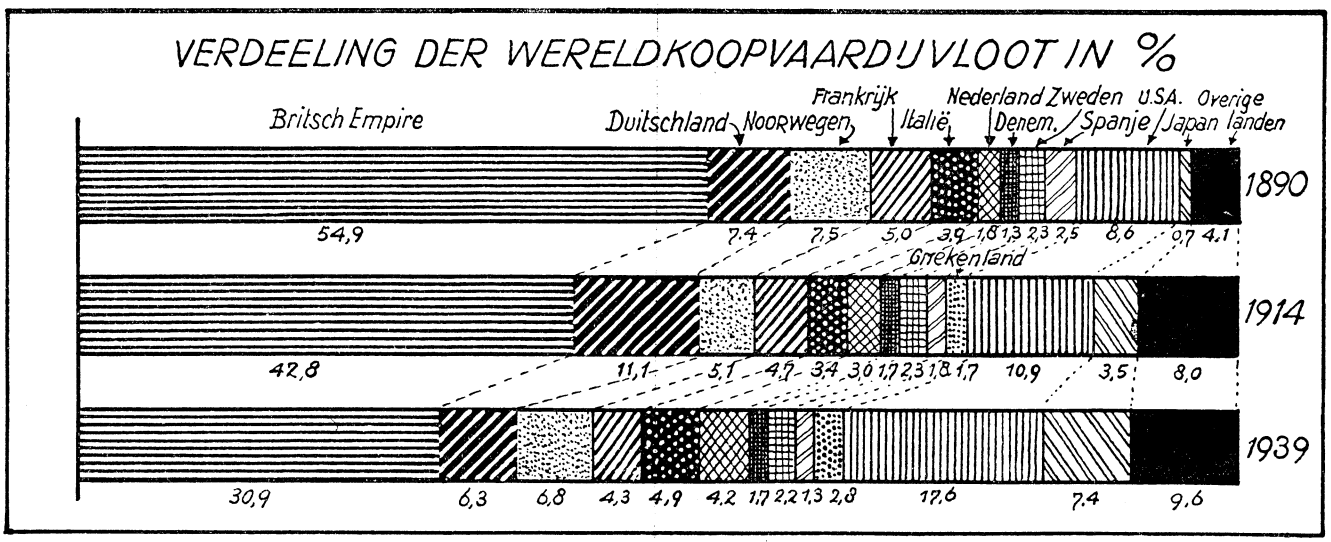
De geschiedenis van de zeescheepvaart, aldus ontleenen wij aan de N.R.C., is een kaleidoscoop van zware concurrentie en zich steeds wijzigende machtsverhoudingen. Omtrent de grootte van de koopvaardijvloten der zeevarende naties vóór de 19de eeuw is niet zoo heel veel bekend. Van Engelsche zijde (Sir Henry Petty) werd in 1666 de totale tonnenmaat van Europa op 2.000.000 ton geschat. De verdeeling was als volgt:

	Tonnen
Nederland	900.000
Engeland	500.000
Hamburg met eenige nabij gelegen steden	250.000
Spanje, Portugal en Italië	250.000
Andere landen	100.000

De in 1651 in Engeland onder Cromwell door het Parlement aangenomen scheepvaartwet, hier te lande bekend onder den naam „Acte van Navigatie", welke na de restauratie der Stuarts werd vernieuwd en uitgebreid, had met andere oorzaken tengevolge, dat Engeland de eerste plaats ging innemen. In de laatste vijftig jaren hebben zich echter merkwaardige veranderingen in de verdeeling der wereldkoopvaardijvloot volgens de nationaliteiten voorgedaan. Ter vergelijking geven wij de percentages van de jaren 1890, 1914 en 1939 (in welke jaren de totale tonnage resp. 22.120.000; 49.073.545 en 69.439.659 b.r.t. bedroeg):

De veranderingen zijn belangrijk. Winst boeken de overzeesche landen en het valt op, dat Groot-Brittannië steeds meer aan beteekenis verliest. Het aandeel van het Empire is van meer dan de helft tot nog geen derde gedaald. Het Europeesche continent heeft zich heel goed kunnen handhaven en daarvan slaat Nederland geen slecht figuur. Voornamelijk waren het echter de beide overzeesche scheepvaartnaties, de Vereenigde Staten en Japan, die voordeel uit den Britschen achteruitgang hebben getrokken en hun aandeel tot een kwart konden zien stijgen.

Het ziet er naar uit, dat de tweede wereldoorlog bovengeschetste ontwikkeling niet zal onderbreken. Van de geallieerde landen heeft Engeland de zwaarste verliezen aan scheepsruimte geleden, waartegenover de Vereenigde Staten het grootste aantal schepen hebben gebouwd. De Amerikanen geven hun productie aan nieuwe schepen als volgt aan: 1941 900.000 brt., 1942 5,5 millioen brt. en voor 1943 wordt een verdubbeling van de cijfers voor 1942 voorspeld. In 1939 telde de koopvaardijvloot der Ver. Staten in totaal 3270 schepen met 11.874.384 brt., waarvan in de zeevaart 2733 schepen met 9.336.155 ton en in de vaart op de Groote Meren 537 schepen met 2.538.229 ton werden gebruikt. Admiraal Land, de voorzitter van de United States Maritime Commission, heeft verklaard, dat een land als de Ver. Staten het recht heeft een koopvaardijvloot van 20 millioen ton te onderhouden. In dit verband is het interessant van de meening van Reuter's city-redacteur Sidney Campell kennis te nemen. Deze luidt als volgt: „Men kan verwachten, dat de Amerikaansche tonnage na den

oorlog ten minste het drievoudige van de Britsche tonnage zal bedragen; vóór den oorlog was de Engelsche tonnage bijna dubbel zoo groot als de Noord-Amerikaansche tonnage. Hierbij komt nog, dat ook Canada en andere landen van het Britsche imperium grootere koopvaardijvloten zullen hebben dan vóór den oorlog. Voorts zullen de koopvaardijvloten van Argentinië, Chili, Brazilië en Mexico aanzienlijk zijn toegenomen. Eveneens hebben Turkije, Ierland, Venezuela, Peru en Columbia geleidelijk aan een koopvaardijvloot opgebouwd."

(V. b. Wereldtonnage 4033 A)

B. **NEDERLAND — Arbeidsinzet - Uitbreiding sociale toelage voor arbeiders in Duitschland —**

22 Nov. — De centrale persdienst van het Nederlandsche Arbeidsfront meldde 16 Nov.: Door samenwerking van het Nederlandsche Arbeidsfront met de departementen van Sociale Zaken en Financiën zal een uitbreiding aan het stelsel van sociale toelagen voor Nederlandsche arbeiders die in Duitschland werken, worden gegeven. Dientengevolge zal deze toelage eveneens worden toegekend aan gehuwde arbeiders en ongehuwde kostwinners, die wel in staat zijn dagelijks of tenminste eenmaal per week huiswaarts te keeren. Dit geschiedt met dien verstande, dat voor dengene, die dagelijks huiswaarts kan keeren, 100 procent van het loon, verdiend bij den nieuwen bedrijfsvoerder, vermeerderd met de sociale toelage, nimmer meer mag bedragen dan 100 procent van het vroeger door hem verdiende loon. **(V. b. Tegemoetkomingsbesluit 5548 A)**

Distributie — Extra kerstrantsoenen —

22 Nov. — Het Rijksbureau voor de Voedselvoorziening in Oorlogstijd deelde 19 November mede, dat ter gelegenheid van Kerstmis en de Oudejaarsviering een hoeveelheid van 180 gram, d. i. een kwart flesch olie, overeenkomende met de vetwaarde van ongeveer 225 gram boter, beschikbaar zal worden gesteld per hoofd der bevolking, ongeacht leeftijd. Voorts zal eveneens een pond stroop en een ons suikerwerk extra worden gegeven. Houders van toeslagkaarten voor zwaren of zeer zwaren arbeid komen in aanmerking voor 360 gram olie.

— Verkoopverbod van bouillon —

22 Nov. — Blijkens het „Voedselvoorzieningsblad" is bij verordening van het Bedrijfschap voor Vee en Vleesch het aftrekken van beenderen, met het doel dit aftreksel aan derden te verkoopen, verboden. Hierdoor wordt een verbod gesteld op het bereiden en afleveren van bouillon. De slagers dienen aan hun klanten de beenderen, waarop zij volgens de door hen geleverde distributiebescheiden recht hebben, af te leveren en mogen deze niet meer achterhouden, ten einde hiervan bouillon te trekken.

(V. b. Levensmidd.distributie 5723 A)

A. NEDERLAND — Distributie - Optreden van den Centralen Contrôle Dienst —

22 Nov. — De Centrale Contrôle Dienst voert een nimmer verslappenden strijd tegen het in vele vormen optredende kwaad van den sluikhandel. Hoe intensief contrôle wordt geoefend, moge blijken uit het feit, dat de C.C.D. in de periode van 1 April tot 1 October niet minder dan 74.536 processen-verbaal heeft opgemaakt. In beslag werden genomen: 482.000 kg granen, zaden en peulvruchten, 941.209 kg groenten en fruit, 331.585 kg aardappelen. 36.317 kg vleesch en spek, 289 runderen en kalveren, 666 varkens en biggen, 554 schapen en lammeren en 84 paarden en veulens.

(V. b. Zwarte handel 5648 B)

Economie, financiën - Opheffing stopkoersen —

22 Nov. — Met ingang van 22 November 1943 worden de stopkoersen, voor zoover zij betrekking hebben op die buitenlandsche fondsen, die niet vallen onder een der volgende twee categorieën, opgeheven.

a. Nederlandsche certificaten van aandeelen, uitgegeven door in de V.S. gevestigde ondernemingen of instellingen;

b. Aandeelen, uitgegeven door ondernemingen of instellingen, die in de Nederlandsche overzeesche gebiedsdeelen gevestigd zijn.

(V. b. Stopkoersen 5521)

— Vermogensbelasting 1941 - Toeneming van het aantal millionairs —

22 Nov. — Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft de aanslagen in de vermogensbelasting 1941 in een tabel verwerkt. Er werden in dat jaar eenige belangrijke wijzigingen in de wet aangebracht. Het tarief werd verhoogd tot ½%, waartegenover de opcenten en de Verdedigingsbelasting I werden afgeschaft, terwijl bovendien de belastingvrije grens van ƒ 16.000 voor vrijgezellen werd verlaagd en voor gehuwden, naar gelang van het aantal kinderen, verhoogd. Terwille van de vergelijking is uitgegaan van de totale opbrengst van het jaar 1940/41 (waarop later 1/3 restitutie is verleend). Hier volgen eenige cijfers, welke zijn gebaseerd op den toestand per 1 Mei 1940 en 1941:

Grootte der vermogens	Bedrag der vermogens		Opbrengst	
	1940/41	1941	1940/41	1941
	(in mill. ƒ)		(in mill. ƒ)	
Minder dan 16.000	—	189	—	212
16— 30.000	1.895	1.171	3.348	1.386
30— 50.000	1.702	1.700	5.103	2.890
50— 100.000	2.190	2.467	6.738	5.811
100— 200.000	1.918	2.238	6.292	6.357
200— 500.000	1.991	2.337	7.584	7.240
500—1.000.000	1.001	1.212	4.617	3.903
1.000.000 en hooger	1.479	1.793	9.539	5.875
	12.176	13.107	43.221	33.674

De plaatsgevonden wijzigingen blijken duidelijk uit deze cijfers. Het in totaal aan vermogensbelasting onderworpen bedrag is toegenomen, van welke stijging de effectenbeurs ongetwijfeld voor een belangrijk deel de oorzaak was; voorzoover de vermogens uit effecten bestonden waren immers de koersen per 1 Mei 1941 aanzienlijk hooger dan per 1 Mei 1940. Een opvallende stijging vertoont ook de groep van vermogens van meer dan ƒ 1 mill. Het aantal aangeslagenen in deze groep is van 732 tot 861 gestegen. Wat tenslotte de daling van de totale opbrengst der vermogensbelasting betreft, de oorzaken hiervan zijn in hoofdzaak de volgende. Op de eerste plaats dragen de groepen van 16—30.000 en van 30—50.000 aanmerkelijk minder bij dan voorheen, op de tweede plaats is dit eveneens het geval bij de groep der groote vermogens, dit laatste tengevolge van de afschaffing der Verdedigingsbelasting I met haar sterke progressie. (Econ. Nieuws)

(V. b. Vermogensbelasting 5099 A)

Handel en Nijverheid — Beperking naaimachinehandel —

22 Nov. — Met ingang van 15 November is het een ieder verboden gebruikte huishoud- en ambachtsnaaimachines te koop te vragen, de koop aan te bieden, te koopen, te verkoopen of af te leveren. Echter is toegestaan het te koop vragen, te koop aanbieden, koopen, verkoopen of afleveren van evengenoemde machines van respectievelijk aan erkende handelaren.

Kunst, Kultuur — Gewestelijk bureau der Kultuurkamer te Utrecht —

22 Nov. — Met ingang van 25 October 1943 is een gewestelijk bureau der Nederlandsche Kultuurkamer voor de provincie Utrecht te Utrecht gevestigd. Het bureau zal tot 1 Januari 1944 voorloopig in het Stadhuis worden ondergebracht. Na dezen datum zullen de werkzaamheden in een eigen gebouw worden voortgezet.

(V. b. Gew. bureau Groningen 5335; Ned. Kultuurkamer 5410)

Luchtaanval — Openluchtmuseum te Arnhem getroffen —

22 Nov. — Het bekende openluchtmuseum te Arnhem, dat op aanschouwelijke wijze een beeld van de Nederlandsche cultuurgeschiedenis geeft, heeft 19 November ernstige schade geleden door brandbommen uit Amerikaansche vliegtuigen. Drie der historische objecten brandden af.

(V. b. Luchtaanvallen 5740 A; Openluchtmuseum 5614a)

N.S.B. — Dag der oude W.A. —

22 Nov. — In de kaderschool van de W.A. te Oud-Leusden bij Amersfoort werd op 21 November, den „Dag der oude W.A.", het 11-jarig bestaan van de W.A. herdacht. Na een ontvangst der gasten door den opperbanlieder Enklaar en aankomst van den Commandant der W.A., Zondervan, volgde de uitreiking der Strijdersteekens. Nadat tegen 3 uur de leider was gearriveerd nam de commandant der W.A. het woord. Hij wees erop dat een grootsche viering niet mogelijk was omdat zoovele W.A.-mannen aan het front staan. Sprekende over de terreur-actie der tegenstanders wees hij op de taak der Landwacht. Hoe langer berichten over deze organisatie uitblijven, des te slechter ziet het eruit voor de tegenstanders der Nationaal-Socialistische Beweging. Want in den tijd, dat wij zwijgen, kan daarom des te harder gewerkt worden en zullen daardoor de grondslagen des te hechter zijn. Als deze landwacht eenmaal aan het werk gaat, zal een korte maar hevige strijd worden gevoerd, die eindigt met onze totale overwinning. Wij willen de onrust niet in dit land. Wij willen dit volk onze meening niet opdringen, omdat wij ervan overtuigd zijn, dat eens het oogenblik aanbreekt, waarop ons volk uit eigen beweging zal inzien hoezeer het zich heeft misrekend in zijn vertrouwen op de democratie en in zijn haat tegen het nationaal-socialisme. Maar indien de kliek verraders, die aan den overkant van de Noordzee zetelt en een kleine bende betaalde huurlingen in dit land van onze goedheid misbruik meenen te kunnen maken door steeds maar weer moordaanslagen op ons te plegen, dan gaat dit ons wel wat te ver en dan stellen wij daartegenover onze middelen. Daarbij zullen slachtoffers van den anderen kant vallen, maar wij weten, dat niet wij daarvoor verantwoordelijk zijn. Wij hebben in dit opzicht een gerust geweten, want wij hebben alles gedaan, wat maar eenigszins mogelijk was om de nationaal-socialistische revolutie in dit land zich langs wegen van geleidelijkheid te doen voltrekken. Men schijnt dit als zwakheid te hebben uitgelegd. Ook hier geldt met volle kracht het woord van den Führer: Terreur kan alleen met tegenterreur gebroken worden! Laten wij ons echter voor oogen houden, dat het geen aangename taak is om ons volk op deze wijze tegen zichzelf in bescherming te nemen.

Ten aanzien van het wel eens gehoorde verwijt van separatisme aan het adres van de W.A., verklaarde hij met kracht, dat voor hem slechts één parool gold, nl.: den koers volgen dien de Leider aangeeft. Op dit oogenblik — nu alles om ons heen schijnt te wankelen — gaat onze gedachte meer dan ooit uit naar den Führer, die als veldheer waakt over geheel Europa, en feitelijk over de geheele wereld. Wij kunnen zonder hoogmoedig te zijn toch de vraag stellen, wat de wereld zou zijn zonder Germaansche volkeren. Wij waren en zijn trouw aan den Führer, wij waren dat in het verleden, wij zijn dat in het heden en wij zullen dat blijven tot onzen dood. En als wij dan openlijk onze trouw aan den Führer belijden, dan zou ik dit willen vragen: zouden wij dit ooit als Nederlanders hebben kunnen doen, indien in dit volk geen Anton Mussert was opgestaan? Kameraden, die vraag stellen is haar beantwoorden: Neen, Mussert heeft in dit volk een vastberaden kern van tienduizenden mannen en vrouwen gebouwd, die het mogelijk maakt, dat wij hier het bezette Ned. gebied hebben en niet een eerloos protectoraat of een generaal-gouvernement. Groote deelen van ons volk begrijpen dat niet. Zij meenen, dat de bezettingsoverheid zal zwichten voor een star en dom verzet. Wij, die zelf doordeesemd zijn van de nat.-soc. wereldbeschouwing, die dus het beste kunnen beoordeelen, wat er in onze Duitsche kameraden omgaat, wij weten het hoe de Duitsche overheid hierover denkt: in geen duizend jaar. Wij hebben het conflict, dat er bestaat tusschen ons volk en de bezettingsoverheid te overbruggen. De Leider zei dit reeds eerder, toen hij zijn kader uit het geheele land in Amsterdam bij zich had. Mussert is de aangewezen

man om hierbij voor te gaan, want in de eerste plaats is hij de Leider van het Ned. volk en in de tweede plaats is zijn politieke strijd van 1923 af, toen hij protesteerde tegen de bezetting van het Roergebied door Senegal-negers, gericht op nauwe samenwerking met het groote Duitsche broedervolk. Wij W.A.-mannen van het eerste uur, zijn ons dit zeer bewust. Mussert is ons altijd blijven voortgaan en dit zal niet veranderen. Wij blijven trouw aan den Leider. De W.A. streed, strijdt en blijft altijd strijden met Mussert voor volk en vaderland.

Rede van Mussert.

De Leider riep in zijn rede de eerste jaren der W.A. in de herinnering terug en wees op de verwaarloozing van de vroegere Nederlandsche weermacht. Thans, in 1943, staan duizenden en duizenden van ons aan de Europeesche fronten, ten minste dertig duizend onzer mannen zijn in den oorlog ingeschakeld.

Overgaande tot een bespreking van den huidigen politieken en militairen toestand, zeide de Leider, dat, indien er geen nat.-socialisme zou zijn geweest, niemand het dreigende monster uit Rusland zou hebben kunnen tegenhouden. Thans vecht Europa voor zijn leven. Het weerbaar zijn van een klein volk wil niet zeggen, dat het zich alleen tegen zijn belagers zal kunnen verzetten, dat is, aldus Mussert, de groote les uit dezen gigantischen strijd, waarin het om heele continenten gaat. Er moet een Europeesche weermacht zijn en wij moeten daarvan deel uitmaken. Een Nederlandsche weermacht kan niet meer bestaan omdat een weermacht in deze jaren moet kunnen putten uit 100—200 millioen menschen. Van deze nieuwe groepeering begrijpt een groot deel van ons volk nog niets, ja, zelfs millioenen Duitschers geven zich van deze nieuwe situatie nog niet eens voldoende rekenschap. Wij, de minderheid, begrijpen, dat er in deze dagen iets gaande is van een geweldige historische beteekenis.

Sprekende over de W.A. zeide de Leider, dat men allereerst iets moet beseffen van een Europeesche, een Germaansche verbondenheid onder het respecteeren van ieders eigen aard. Hitler heeft tot mij gezegd, aldus spr., dat hij ons volk niets wenscht te ontnemen. Samen met het Duitsche volk moeten wij Europa op een hooger plan brengen, opdat wij met elkaar zoo sterk mogelijk zullen zijn. Tenslotte bracht hij de W.A. dank voor haar trouw.

(V. b. Dag Oude W.A. '42 5382 B; Mr. Zondervan 5430 B; Mussert 5730 A)

A. **NEDERLAND — Onderwijs - Geen schoolgeld over den lager-onderwijscursus 1942/43 verschuldigd.**

22 Nov. — Blijkens een rondschrijven van den secretarisgeneraal van Binnenlandsche Zaken aan de burgemeesters, wordt het, nu de in voorbereiding zijnde nieuwe regeling in zake het heffen van schoolgeld voor het lager onderwijs nog niet tot stand gekomen is, niet gewenscht geacht, dat thans nog door de gemeenten schoolgeld geheven zal worden over den cursus 1942/43, aangezien laatstgenoemd schoolgeldjaar reeds verstreken is. In gemeenten alwaar over den cursus 1942/43 reeds schoolgeld werd betaald, wordt vrijstelling verleend voor het schoolgeldjaar 1943/44.

— Spijbelen neemt toe —

22 Nov. — Het onwettig schoolverzuim heeft den laatsten tijd onrustbarende afmetingen aangenomen. Reeds werd een verordening uitgevaardigd, waarbij ambtenaren van de politie gemachtigd zijn, hulp te bieden. In 1941 werden in Amsterdam 218; in 1942: 900 en in 1943 zeker 1300 processenverbaal opgemaakt.

Politie — Luit.-Kol. van Hilten landspolitiepresident —

22 Nov. — De Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden heeft den luitenant-kolonel der marechaussee Van Hilten te Eindhoven met ingang van 1 December 1943 belast met de tijdelijke waarneming van de functie van den landspolitiepresident te Amsterdam. In verband met deze opdracht heeft de Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden de aan den burgemeester van Amsterdam E. J. Voûte verstrekte opdracht tot het waarnemen van de zaken van den politiepresident te Amsterdam en de aan den procureur-generaal dr. Jan Feitsma te Amsterdam verstrekte opdracht tot het waarnemen van de zaken van den landspolitiepresident te Amsterdam eveneens met ingang van 1 December 1943 onder dankzegging voor de verrichte diensten ingetrokken. **(V. b. 5178 A)**

Sport — Sportbeoefening in Nederland —

22 Nov. — Door het Centraal Bureau voor de Statistiek werden een aantal cijfers gepubliceerd, welke een inzicht geven van het aantal sportbeoefenaren die Nederland telt. Het totaal aantal sportbeoefenaren van 38 takken van sport bedroeg per 10 Sept. 1942: 558.439. Deze waren, voor zoover het de voornaamste takken van sport betreft, verdeeld over:

Voetbal	149.911
Schaatsenrijden	129.641
Gymnastiek	57.474
Lawntennis	35.576
Zwemmen	34.400
Korfbal	19.477
Zeilen	17.864
Wandelen	15.705
Hockey	14.590
Athletiek	12.359

Het aantal sportlieden provinciegewijs is in slechts drie provincies boven de 50.000, nl.: Noord-Holland 125.355; Zuid-Holland 118.853, Friesland 96.045.

In de overige provincies varieerden deze cijfers van 9339 (Zeeland) tot 42.163 in Noord-Brabant. In verhouding tot het aantal inwoners werd in Friesland — dank zij het schaatsenrijden — het meeste aan sport gedaan.

Voetbal spant de kroon met het aantal vereenigingen. Het gemiddelde aantal leden bij de voetbalclubs is echter betrekkelijk laag.

	Aantal vereen.	Gem. aant. leden
Voetbal	2222	67
Biljarten	498	16
Gymnastiek	397	145
Wandelen	346	42
Korfbal	341	57
Lawntennis	332	51
Handboogschieten	332	27
Athletiek	300	41

In een tabel heeft men — voor het geheele land — het aantal beoefenaren in verschillende takken van sport nagegaan:

	Per 100.000 inwon.
Ploegspel (voetbal etc.)	2246
Sneeuw- en ijssport	1460
Watersport	654
Gymnastiek	639
Athletiek	322

Schaatsenrijden en watersport (zeilen, zwemmen, roeien), beide sportieve vermaken die inhaerent aan ons volk zijn, staan dus na voetbal etc. op de tweede en derde plaats.

Verkeer — Korte ritten tramverkeer Amsterdam en Den Haag opgeheven —

22 Nov. — Met toestemming van den Gemachtigde voor de prijzen wordt het korte-trajecten-tarief met ingang van 28 November buiten werking gesteld. De directie van het gemeente-vervoerbedrijf moest tot dezen maatregel wel haar toevlucht nemen, om het geweldig toegenomen vervoer eenigszins in te perken. In 1939 vervoerde de tram 93 millioen passagiers; dit jaar zullen het er 200 millioen zijn, niet inbegrepen de „zwarte" passagiers. Te Den Haag werden maatregelen van gelijke strekking genomen.

(V. b. A'damsche tram 5343 A)

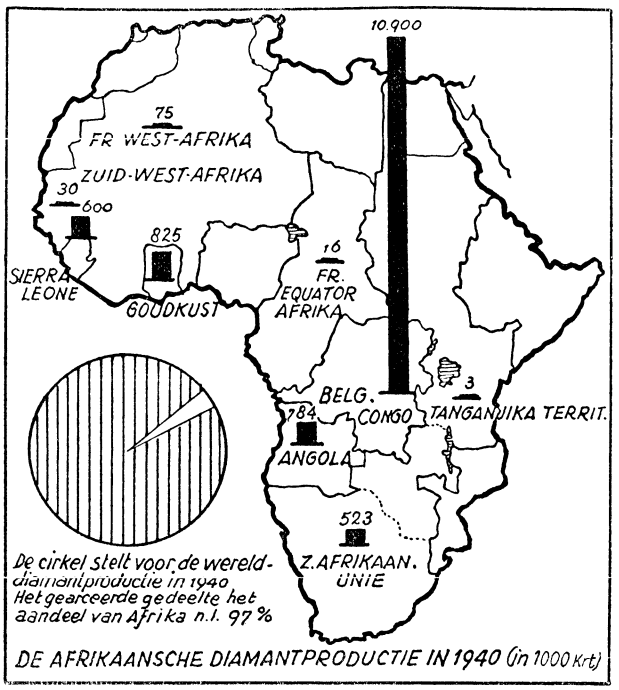
Weermacht — Vrijwilligers naar het Oostfront vertrokken —

22 Nov. — Op 13 November heeft een contingent Nederlandsche vrijwilligers afscheid genomen van het vaderland om deel te nemen aan de bescherming van Europa tegen het bolsjewistische gevaar in het Oosten. De eenvoudige plechtigheid werd bijgewoond door ᛋᛋ-Standartenführer Tzschoppe en ᛋᛋ-Sturmbannführer Rouenhoff.

(V. b. Vertrek Vrijwilligers 5734 B)

A. DIAMANT — Wereldproductie —

22 Nov. — Afrika leverde in 1940 97% van de wereldproductie aan diamant. De productie van de voornaamste Afrikaansche winningsgebieden blijkt uit het onderstaande staatje:

De Zuidafrikaansche Unie heeft haar plaats als eerste diamantland aan de Belgische Congo moeten afstaan. Diamant komt voor in alluviale afzettingen alsmede in gangen in de rots. Het op laatstgenoemde wijze voorkomende diamant is alleen in Zuid-Afrika loonend te exploiteeren. Het leeuwendeel van deze productie is afkomstig uit de mijnen van Kimberley, welke in 1940 351.400 karaat diamant of 2,5% van de wereldproductie leverden. De totale Zuidafrikaansche diamantproductie bedroeg in genoemd jaar 523.400 karaat, hetgeen nog slechts een gering gedeelte van de vroegere productie uitmaakt. Deze ontwikkeling is een gevolg van de ontdekking van belangrijke alluviale diamantafzettingen buiten de Unie. Het zwaartepunt der diamantwinning is daardoor verplaatst naar het alluviale diamant. dat in 1939 naar het gewicht 91%, naar de waarde 77% van de wereldproductie leverde. Het alluviale diamant dient vooral voor industrieele doeleinden. De Belgische Congo leverde in 1940 80% van de Afrikaansche en 74% van de wereldproductie. De diamanthoudende alluviale afzettingen zijn hier stroomopwaarts te vervolgen tot in N.O. Angola, waar de diamantproductie in de laatste jaren eveneens voortdurend toenam. In West-Afrika leken de alluviale afzettingen aan de Goudkust veelbelovend (productie in 1934 2,4 mill. karaat), doch de opbrengst is sterk achteruitgegaan. De jongste Afrikaansche diamantproducent is Sierra Leone, thans vóór de Zuidafrikaansche Unie de vierde plaats in de rij der Afrikaansche diamantlanden innemend. (ontl. aan Ec. Nieuws)

(V. b. Wereldproductie 2934 C)

B. BELGIE — Jeugd - Vlaamsche Hitlerjugend opgericht —

22 Nov. — Aan het orgaan der Germaansche ᛋᛋ in Vlaanderen, de „ᛋᛋ-man" van 23 October, ontleenen wij het bericht, dat op 18 October te Antwerpen 350 Vlaamsche jongens en meisjes toetraden tot de Hitlerjugend. In aanwezigheid van talrijke Duitsche en Vlaamsche autoriteiten, o.a. van Jef van der Wiele, werd de vlaggegroet gebracht. waarna de Landesjugendführer het woord richtte tot zijn jonge Vlaamsche kameraden.

In dezen wereldomwentelenden tijd, verklaarde hij, legt de jeugd van Vlaanderen, bewust van haar groote opdrachten, haar handen in die der Duitsche kameraden van de HJ om samen verder te kampen en te overwinnen. In de K.L.V. hebben vele onder de aanwezige jongelui reeds met de organisatie der HJ kennis gemaakt. De Reichsjugendführer heeft besloten, deze banden nog nauwer toe te halen. Terwijl onze beste kameraden kampen aan het front, worden de banden tusschen de jeugd van het Rijk nauwer toegehaald. Hierna gaf de Landesjugendführer mededeeling van de statuten:

„Een groot deel der Vlaamsche jeugd koestert den wensch met de Hitler-Jeugd innig samen te werken in den geest van de nieuwordening van Europa en in de erkenning van Adolf Hitler als Führer van alle Germanen.

De Hitler-Jeugd in de Belgische ruimte, d.i. de Auslandsdeutsche Jugend, is fier op de thans tot haar komende Vlaamsche kameraden en neemt deze als gastleden in haar rangen op.

1) De landsjeugdleiding van de Hitler-Jeugd neemt de leiding van de thans toetredende kameraden op zich.

2) De Vlaamsche kameraden worden in de standplaatsen der HJ als Vlaamsche eenheden samengebracht en door Vlaamsche lagere kaders geleid.

3) De opleiding en scholing geschieden volgens de aanduidingen der Rijksjeugdleiding. De bijzondere geschiedkundige, volksche en kultureele eigengeaardheid der Vlaamsche gast-HJ zal in de geheele scholing bijzondere aandacht genieten.

4) Ten aanzien van het offer der besten aan het front, bekennen zich de geheele Hitler-Jeugd en daardoor ook haar Vlaamsche kameraden in woord en daad tot hen.

5) Het gemeenschappelijk lot in den kamp tegen de vijanden van het Rijk heeft de Duitsche en Vlaamsche jeugd ook buiten de grenzen van Duitschland tot elkaar gevoerd, om kameraadschappelijk te allen tijde de bevelen van den Führer te volgen". **(V. b. Vlaamsche jeugdorg. 5261 A)**

C. AUSTRALIE — Hertog van Gloucester gouverneur-generaal —

22 Nov. — Naar de Engelsche nieuwsdienst uit Canberra meldt, heeft minister-president Curtin medegedeeld, dat de hertog van Gloucester benoemd is tot gouverneur-generaal van Australië. De hertog van Gloucester is het eerste lid van het Engelsche koningshuis, dat G.G. van Australië wordt. Hij is 5 jaar jonger dan zijn broeder, koning George, en op 31 Maart 1900 op 't slot Sandringham geboren. **(V. b. G.G. Australië 3516 A)**

D. DUITSCHLAND — Handel en Nijverheid - Ontbinding der kartels —

22 Nov. — Na het einde van de actie, welke op het oogenblik in het Duitsche kartelwezen wordt doorgevoerd, zal ongeveer 75% der oorspronkelijk bestaande kartels ontbonden zijn. Deze saneering is bijzonder sterk geweest in de verwerkende industrie. Zoo zullen er in de textielindustrie van de meer dan 170 kartels slechts ongeveer 12 blijven bestaan. In de machine-industrie worden de 200 kartels bijna alle ontbonden, terwijl het resultaat der actie soortgelijk is in de metaalwaren-, de staal- en ijzerindustrie en de tabaksindustrie. Ook in de lederindustrie zal de actie diepe sporen nalaten. Bij de overblijvende kartels betreft het vooral die, welke zich op internationaal terrein bewegen, vooral verkoopkartels.

(V. b. Duitsch bedrijfsleven 5087 C en 5119 E)

E. GEALLIEERDEN — Adviseerende commissie voor Europa —

22 Nov. — Op de Moskousche conferentie werd o.m. besloten tot het instellen van een commissie, waarin Engeland, de Sovjet-Unie en de Ver. Staten zitting zouden hebben, tot het uitbrengen van advies in Europeesche zaken. Tot Britsch vertegenwoordiger voor de commissie (European Advisory Commission) is volgens den Britschen berichtendienst William Strang benoemd, die den rang van ambassadeur ontving. Naar de Sovjet-berichtendienst meldt, heeft de Sovjet-regeering haar ambassadeur te Londen, Goessef, benoemd tot eersten vertegenwoordiger der Sovjet-Unie in de commissie. **(V. b. Mosk. conferentie 5734 A)**

F. ITALIE (Republiek) — Opbouwprogramma van den staat —

22 Nov. — De eerste nationale vergadering van de republikeinsch-fascistische partij heeft onder voorzitterschap van partijsecretaris Pavolini en onder deelneming van alle provinciale leiders der fascistische partij in een vergadering op 14 November een manifest en een in algemeene stellingen samengevat program der partij voor den opbouw van den staat aangenomen, dat de basis moet vormen van de komende republikeinsche grondwet. Het program voor den opbouw van den staat kan in 3 deelen gesplitst worden: 1. grondwettelijke en binnenlandsche aangelegenheden, 2. buitenlandsche politiek, 3. sociale politiek.

In het eerste deel wordt bijeenroeping der wetgevende vergadering ter opheffing van de monarchie verlangd alsmede

de samenstelling dezer vergadering vastgelegd. De wetgevende vergadering moet de sociale republiek uitroepen en het staatshoofd benoemen. De nieuwe republikeinsche grondwet moet den burger, den soldaat, den arbeider en den belastingbetaler het recht verschaffen op contrôle en critiek over het openbaar bestuur. Er wordt een nieuw gemengd kiesstelsel verlangd voor de kamerleden en voor het bestuur, deels door benoeming, deels door keuze. De godsdienst van de republiek is roomsch-katholiek. Andere eeredienſten worden gerespecteerd. De leden van het joodsche ras zijn vreemdelingen. Tijdens den oorlog moeten joden beschouwd worden als behoorende tot een vijandelijke natie.

In het tweede, het buitenlandsch-politieke deel, wordt de bevrijding van het vaderland van de vreemde bezetting en zekerheid voor de voeding van het volk van 45 millioen menschen verlangd.

Het derde, sociaal-politieke deel van het program verklaart den arbeid van elken aard tot den grondslag van de republiek. Het particuliere eigendom wordt door den staat gewaarborgd, maar mag niet uitbuitend optreden. Openbare inrichtingen en oorlogsindustrieën moeten door den staat via officieuze instanties beheerd worden. In de industrieele ondernemingen van elken aard moeten de arbeiders medewerken aan de vaststelling van een rechtvaardig loon en aan een rechtvaardige verdeeling van de winst. In het landbouwbedrijf vindt het particulier initiatief van den eigenaar zijn grens bij een gebrekkig beheer. In een zoodanig geval ontstaat er onteigening en verdeeling.

De vrije beroepen hebben onder naleving van de verplichtingen jegens den staat het recht op vrije ontwikkeling. Het program verlangt voorts de oprichting van een nationale instantie voor het „Huis van het Volk". Elkeen heeft het recht op een huis zoo goed als op het particuliere eigendom. Elke arbeider heeft recht op de vrije keuze van de vakvereeniging. **(V. b. Regeeringsprogram 5725 D)**

— Medewerking der Katholieke Actie —

22 Nov. — De secretaris-generaal van de Katholieke Actie in Italië heeft aan alle leden dezer organisatie een rondschrijven gericht, waarin hij hen opwekt den Fascistisch-republikeinschen staat getrouw te zijn en te dienen.

(B.B.Z.)

A. ITALIE (Koninkrijk) — Kabinet - Mutaties —

22 Nov. — De op 13 November door maarschalk Badoglio gevormde Italiaansche regeering is eenigszins gewijzigd. Badoglio wordt, behalve premier, ook minister van Oorlog en Buitenlandsche Zaken. Minister van Marine is admiraal de Courten. De leiding van het dept. van Luchtvaart is opgedragen aan generaal Renato Sandalvi. Het kabinet ziet er verder als volgt uit: Onder-staatssecretaris voor Binnenlandsche Zaken: Vito Realli; staatssecretaris voor Justitie: Desantis; voor Oorlog: generaal Orlando; voor Opvoeding: Giovanni Cuomo; voor Financiën: Guido Jung; voor Industrie: professor Gorbino; voor Landbouw: prof. Siciliani; voor de Spoorwegen: generaal Diraimondo; voor de Koopvaardij: admiraal Barone; voor P.T.T.: Mario Franco. **(V. b. 5699 C.)**

B. LIBANON — Gearresteerde ministers in vrijheid.

22 Nov. — De zender van Londen meldt, dat het Fransche dissidentencomité besloten heeft, de gearresteerde Libaneesche ministers op vrije voeten te stellen en den president in zijn functie te herstellen. Te voren was gemeld, dat het Libaneesche parlement in den nacht van 20 op 21 Nov. een geheime zitting had gehouden en den Franschen afgezant Catroux te kennen had gegeven, dat het tot ernstige ongeregeldheden zou komen, wanneer de kwestie der vrijlating niet werd opgelost.

De Engelsche berichtendienst meldt uit Algiers over de zitting van 21 November van het Fransche dissidentencomité, dat de woordvoerder van het comité bevestigd heeft, dat de Engelschen een nieuwe nota aan de Gaullisten hadden gezonden waarin de terugroeping van den Gaullistischen vertegenwoordiger in Libanon, Helleu, en de vrijlating van de Libaneesche politici werd geëischt.

(V. b. 5742 A)

C. POLEN (Voormalig) — Katyn - Duitsch witboek -

22 Nov. — In opdracht van het Duitsche ministerie van Buitenlandsche Zaken is door de Duitsche „Informationsstelle" samengesteld, bewerkt en uitgegeven, een witboek verschenen, waarin de rapporten der artsen, de verhooren van inwoners ter plaatse, de resultaten van de werkzaamheden ter identificatie, de telegramwisseling met het Zwitsersche Roode Kruis, de Poolsch-Sovjet-Russische uiteenzettingen, de diplomatieke behandeling van de zaak-Katyn door vertegenwoordigers van de regeeringen der geallieerden en verklaringen van leden dezer regeeringen en tenslotte een reeks lugubere foto's vol bijzonderheden en détails van de wijze van terdoodbrenging en teraardebestelling zijn bijeengebracht. **(V. b. Katyn, 5522 A)**

D. TURKIJE — Buitenlandsche politiek —

22 Nov. — De parlementsfractie der Volkspartij heeft op 16 November in een geheime zitting, na het aanhooren van een verslag van den minister van Buitenlandsche Zaken over zijn besprekingen met Eden, de buitenlandsche politiek der Turksche regeering goedgekeurd. Het onderstaande communiqué werd gepubliceerd: „Op 16 November is de parlementsfractie der Volkspartij bijeengekomen om den minister van Buitenlandsche Zaken aan te hooren. De minister ging in zijn verklaringen over den politieken toestand uit van de documenten en berichten, gepubliceerd over de conferentie van Moskou, en kwam daarna tot het belangrijkste punt der agenda: zijn besprekingen met den Engelschen minister van Buitenlandsche Zaken. Zooals reeds uiteengezet in het te Caïro uitgegeven communiqué, heeft men daar den internationalen toestand op vriendschappelijke wijze en in overeenstemming met het bondgenootschap de revue laten passeeren en handelskwesties besproken, die voortvloeien uit het bondgenootschapsverdrag tusschen Turkije en Engeland. De Turksche minister van Buitenlandsche Zaken heeft daarbij de politieke lijn der buitenlandsche politiek van zijn regeering toegelicht en behandeld met nauwkeurige inachtneming der uit het bondgenootschap voortvloeiende verplichtingen. De parlementsfractie der Volkspartij heeft na het aanhooren dezer gedetailleerde verklaringen de politieke gedragslijn eenstemmig goedgekeurd."

— Minister van Oorlog overleden —

22 Nov. — Radio Ankara heeft 16 November medegedeeld, dat de minister van Oorlog, Ahmed Pasja, plotseling is overleden.

(V. b. Buitenl. pol. 5735 H; Kabinet 5450)

E. EUROPA — Veranderingen in de voeding —

Met de ontwikkeling van de industrie in de vorige eeuw begon ook een trek naar de stad. Terwijl een drietal generaties geleden ongeveer 70% van de bevolking op het land woonde en 30% in de stad, is de verhouding thans omgekeerd. In Duitschland werkt nauwelijks 20% der bevolking op het land. Moesten een eeuw geleden 3 tot 4 boeren de goederen, noodig voor de voeding en kleeding van een stedeling, verschaffen, thans moet één boer 4 stedelingen van voedsel voorzien. Hierdoor werd een intensiveering van akkerbouw en veeteelt noodzakelijk, terwijl tevens een aantal planten en dieren uit den landbouw verdwenen om voor andere plaats te maken; zoo b.v. vlas en hennep, alsmede het schaap. Hoewel deze verschuivingen vrij algemeen zijn, is er toch geen uniformeering in de Europeesche voeding opgetreden, daar zoowel verschillen in ras als in klimaat en arbeid de behoeften t.a.v. de voeding doen uiteen loopen. Wel kan algemeen een toeneming van het verbruik van vet- en eiwitrijkvoedsel, alsmede een vermindering van het verbruik van meelproducten en peulvruchten worden geconstateerd.

Voor Duitschland is vastgesteld, dat tusschen 1913 en 1936 het verbruik van vet per hoofd der bevolking is toegenomen met 7,9 kg, het vischverbruik met 1,6 kg, het suikerverbruik met 5,4 kg en het vleeschverbruik met 6,7 kg, terwijl het verbruik van meel en meelproducten is verminderd met 22,43 kg. In alle landen met toenemende industrie en concentratie der bevolking in de steden valt een soortgelijke verandering waar te nemen. De oorzaken dezer veranderingen zijn eenerzijds toe te schrijven aan den invloed van de stad met haar verfijnde levensgewoonten, anderzijds echter aan de invoering van machines, waardoor het zwaartepunt van den arbeid van de groote naar de kleine spiergroepen is verschoven. De behoefte aan koolhydraten is daardoor verminderd. In de stad genieten levensmiddelen welker bereiding weinig tijd vordert, de voorkeur, zooals bijv. vleesch. Vooral het gebruik van worst is sterk toegenomen. Voorts bracht de conserveering vele veranderingen teweeg. De verfijning der spijzen ging zelfs zoover, dat men thans een onderscheid maakt tusschen levens- en voedingsmiddelen. **(V. b. Europ. voeding 5441 A)**

DE WERELDOORLOG

A. DUITSCHLAND — Sjitomir heroverd; Gomel ontruimd - 56.000 ton scheepsruimte vernietigd - Samos bezet - Luchtaanvallen op Berlijn, Toulon, Sofia, Frankfurt a. M., Offenbach en Bremen —

OOSTELIJK FRONT —

20 Nov. — In het gebied van Kief rukken de Duitsche voor den tegenaanval in den strijd geworpen divisies, in weerwil van hardnekkigen vijandelijken tegenstand en van moeilijke weers- en terreinsomstandigheden, verder op. Verscheiden heftige ontlastingsaanvallen der bolsjewisten mislukten. De eenige dagen geleden door vijandelijke strijdkrachten bezette stad Sjitomir werd door Duitsche troepen ingesloten en stormenderhand genomen. In de stad en bij de zuivering van het heroverde terrein vielen talrijke gevangenen en een omvangrijke buit in Duitsche handen. Aan weerszijden van Gomel werd verbitterd gevochten. Ten Westen en ten Noordwesten van Smolensk werden de bolsjewisten wederom afgeslagen.

21 Nov. — Ten Noordoosten van Kertsj poogde de vijand zijn bruggenhoofd te vergrooten. Op het bruggenhoofd Nikopol ten Zuiden van Dnjepropetrofsk en ten Noorden van Kriwoi Rog gingen de bolsjewisten tot den aanval over. Door op verbitterde wijze gevoerde afweergevechten verijdelden onze troepen alle vijandelijke doorbraakpogingen en schoten 247 pantserwagens kapot. De Duitsche tegenaanval ten Westen van Kief maakte nieuwe vorderingen.

22 Nov. — Bij Tsjerkassy mislukten herhaaldelijke aanvallen van de Sovjets in harde gevechten. In het gevechtsgebied ten Westen van Kief braken de Duitsche troepen door taaiverdedigde veldstellingen van de Sovjets, wisten talrijke mijnversperringen te overwinnen en heroverden in een verderen aanval belangrijke terreinsectoren. Ten Oosten van Witebsk werden aanvallen van de Sovjets afgeslagen. Ook in het penetratiegebied van Newel heerschte levendige gevechtsbedrijvigheid. Voortdringende vijandelijke formaties werden daar door eigen tegenaanvallen teruggeworpen. De Sovjets verloren in de gevechten der beide laatste dagen 413 pantsers.

23 Nov. — Ten Zuidwesten van Gomel werden onze troepen in enkele sectoren voor den superieuren vijandelijken druk naar achterwaartsche stellingen teruggenomen. Ten Westen van Smolensk hebben de Duitsche troepen in den derden slag aan den autoweg van Smolensk, die zeven dagen duurde, een volledig afweersucces behaald. Vier en dertig infanteriedivisies en zes tankbrigades der Sovjets liepen hier vergeefs storm tegen de Duitsche afweerstellingen en leden daarbij weergalooze verliezen aan menschen en materieel.

25 Nov. — In het gebied ten Westen van Kief werd langzaam meer terrein gewonnen. In totaal werden daar in de laatste vier dagen door de Duitsche troepen 199 pantserwagens, 554 stukken geschut van alle soorten, 300 machinegeweren en granaatwerpers en 166 auto's buitgemaakt of vernietigd. In het gevechtsgebied van Gomel duren de verbitterde gevechten met de vijandelijke strijdkrachten, die ten Westen en ten Noorden van de stad zijn binnengedrongen, voort. Ten Noordwesten van Newel maakte onze tegenaanval na den afweer van heftige vijandelijke tegenoperaties nieuwe vorderingen.

26 Nov. — In het gebied van Gomel duren de harde en heen en weer golvende gevechten in het onoverzichtelijke terrein tusschen Dnjepr en Pripet voort. De stad zelf, die sedert vrij langen tijd in de voorste gevechtslinie lag, is na totale vernieling ontruimd. Pogingen der bolsjewisten om de penetratie ten Noorden van Gomel uit te breiden, werden in zware gevechten verijdeld en doorgebroken vijandelijke afdeelingen in een tegenaanval vernietigd.

27 Nov. — Bij het bruggenhoofd Nikopol en in de bocht van den Dnjepr ondernamen de Sovjets nieuwe aanvallen. 151 Sovjettanks werden stukgeschoten. Ten Westen van Gomel en ten Zuidwesten van Kritsjef zijn onze troepen in zwaren strijd gewikkeld met opdringende vijandelijke gevechtsgroepen. Ten Zuiden en Noordwesten van Newel leverden Duitsche aanvallen plaatselijke successen op.

DE ZEEOORLOG —

22 Nov. — Op den Atlantischen Oceaan viel een formatie gevechtsvliegers onder moeilijke weersomstandigheden een vijandelijk konvooi aan en beschadigde twee koopvaardijschepen van te zamen 18.000 B.R.T. zoo zwaar, dat met hun vernietiging gerekend kan worden.

27 Nov. — Duitsche torpedovliegtuigen vielen voor de Algerijnsche kust een uit groote troepentransportschepen bestaande en krachtig beschermd vijandelijk konvooi met groot succes aan. Zij brachten twee torpedobootjagers en drie transportschepen met in totaal 38.000 B.R.T. tot zinken. Twee andere torpedobootjagers, een groot transportschip en een bewakingsvliegtuig werden zwaar beschadigd.

ZUIDELIJK FRONT —

20 Nov. — Aan het Zuiditaliaansche front heerschte aan beide zijden een levendige bedrijvigheid van artillerie.

21 Nov. Duitsche beveiligingen werden achter de Sangro teruggebracht, nadat zij den vijand gevoelige verliezen hadden toegebracht.

23 Nov. — Duitsche troepen zijn op het eiland Samos geland. Een deel der uit Engelschen en aan Badoglio onderhoorige troepen bestaande bezetting is in de laatste dagen naar het neutrale buitenland gevlucht. De door hun divisiecommandant verlaten troep ter sterkte van ca. 6000 man, wordt op het oogenblik door onze landingsformaties ontwapend.

LUCHTOORLOG —

23 Nov. — Britsche bommenwerpers hebben bij volledig bedekten hemel en zonder uitzicht op de aarde in de avonduren van 22 November Berlijn aangevallen. Door dezen zwaren terreuraanval ontstonden in talrijke stadswijken, hoofdzakelijk in de arbeiderswoonwijken van de Rijkshoofdstad, ernstige schade en verliezen onder de bevolking. Bovendien zijn berichten ontvangen over de vernietiging van gebouwen, die uit kunsthistorisch oogpunt onvervangbaar zijn, en over de beschadiging der diplomatieke vertegenwoordigingen van eenige neutrale staten.

24 Nov. — De Rijkshoofdstad werd in de avonduren van den 23en November opnieuw door sterke formaties Britsche bommenwerpers aangevallen. Door dezen terreuraanval werd in verscheiden wijken nieuwe, zware brandschade aangericht. Behalve de uitgestrekte woongebieden werden talrijke openbare gebouwen, waaronder kerken, sociale instellingen en kunstmonumenten, verwoest.

25 Nov. — De Fransche havenstad Toulon is door Britsche en Amerikaansche bommenwerpers aangevallen. Verscheidene stadswijken zijn zwaar geraakt. Volgens de voorloopige cijfers, bedraagt het aantal dooden 352 en dat der gewonden 527. De Bulgaarsche hoofdstad Sofia is door ongeveer 60 vijandelijke vliegtuigen aangevallen, wordt heden alhier officieel medegedeeld.

26 Nov. — Formaties Britsche bommenwerpers hebben in den afgeloopen nacht een terreuraanval gedaan op Frankfort aan de Main en op Offenbach. Ook op verscheiden andere plaatsen in het Rijn-Maingebied werden bommen neergeworpen. Aan het front van de Noordelijke IJszee sloegen Duitsche jagers en luchtdoelartillerie van de luchtmacht een aanval van vijandelijke luchtstrijdkrachten op een vliegtuigsteunpunt af en vernietigden van 65 aanvallende bolsjewistische vliegtuigen er 32.

27 Nov. — Formaties Britsche bommenwerpers vlogen in den nacht van 25 op 26 November Duitschland binnen. Gedeelten dezer strijdkrachten vielen Stuttgart aan, terwijl andere formaties naar Berlijn vlogen en op verscheiden deelen der stad verspreid, brisant- en vooral brandbommen wierpen. Er ontstond schade. Nachtjagers en luchtdoelgeschut schoten 39 Britsche bommenwerpers neer. Overdag drongen formaties Amerikaansche bommenwerpers de Duitsche Bocht binnen en deden een aanval op de stad Bremen, waarbij verscheiden ziekenhuizen, tehuizen voor ouden van dagen en cultuurmonumenten verwoest werden. Hiermede verloor de vijand in de laatste 24 uur boven het Rijk en het bezette gebied in het Westen 93 vliegtuigen, bijna uitsluitend zware viermotorige bommenwerpers.

(Vor. ber. Krijgsverr. 5744 A)

B. JAPAN — Aanval op Bali —

20 Nov. — Het eiland Bali was op 18 November, naar S.P.T. meldt, het doel van een Amerikaanschen bomaanval. Naar van Japansche militaire zijde wordt medegedeeld, is den aanvallenden Amerikaanschen toestellen echter verhinderd hun doel te bereiken.

25 Nov. — In Sydney is officieel bekend gemaakt, dat de Amerikanen het in de Gilbert-groep gelegen eiland, Betio genaamd, hebben bezet. Het Japansche hoofdkwartier meldt, dat bij het vijandelijke landingshoofd op het eiland Tarawa in de Gilbertgroep, hevig geschoten wordt.

(V. b. Krijgsverr. 5744 B)

1. De Duitsch/Engelsche uitwisseling van krijgsgevangenen. Duitsche soldaten komen in de haven van Barcelona aan.

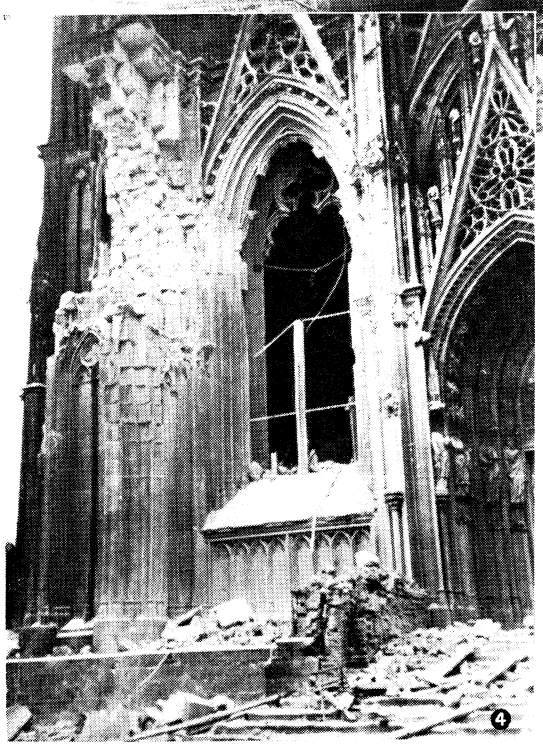
2. Volksduitschers ontruimen hun nederzettingen in de door de Sovjets bedreigde gebieden.

3. Zuid-Italië. De strijd aan de Volturno. Duitsche stoottroepen verdedigen een brug tegen vijandelijke aanvallen.

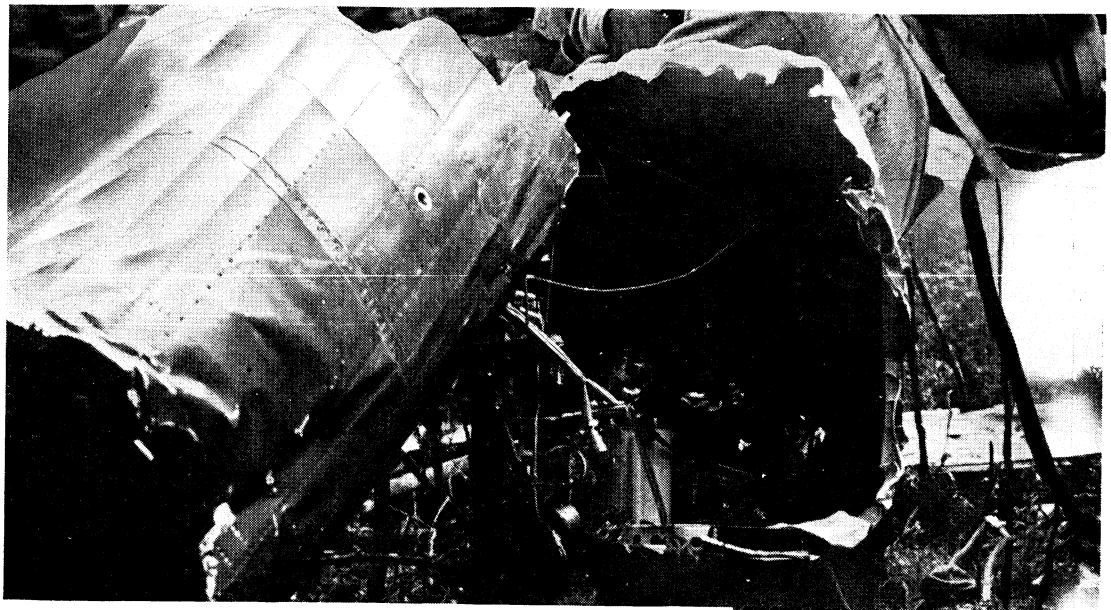
4. Britsche bommen op den Keulschen dom. De beschadigingen welke tijdens den aanval van 3 November aan de Noordzijde van het gebouw werden aangericht.

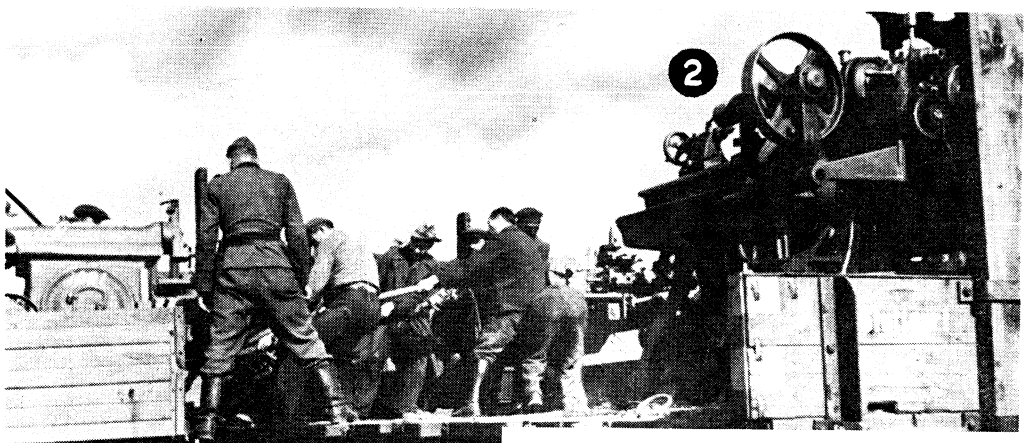
5. Teneinde beveiligd te zijn tegen landingspogingen der Sovjets werden ook langs de minder belangrijke gedeelten van de kust versterkingen aangebracht.

(foto's 1/3 Orbis/Holland. 2 Hoffmann/Stapf. 4 Scherl/C.N.F.. 5 Transocean)

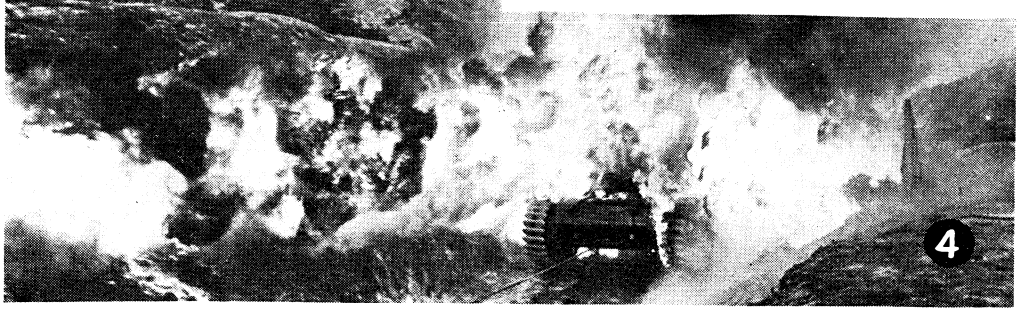

1. Engelsche soldaten, gevangen genomen op het eiland Kos, komen in een Grieksche haven aan. 2. De ontruiming der gebieden Oostelijk van den Dnjepr; waardevolle machine-onderdeelen worden in veiligheid gebracht. 3. De overblijfselen van een Halifax-bommenwerper, die door een Duitschen nachtjager tijdens een nachtaanval werd neergeschoten. 4. Oefening eener Duitsche pioniersafdeeling, waarbij de pantserwagen wordt blootgesteld aan het vuur der vlammenwerpers. Zelfs de zwaarste pantserwagens zijn tegen een dergelijke behandeling niet bestand.

(foto's: 1 Holland/Atlantis
3 Holland/Orbis)

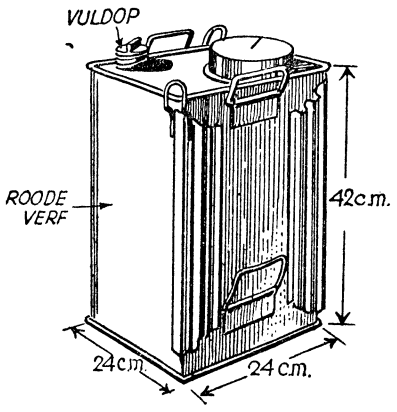
A. PHOSPHOR-BOMMEN —

Onder den titel „Phosphor-Inferno" verscheen in de eerste October-aflevering van „Signaal" een artikel gewijd aan de aanvallen, die door Britsche en Amerikaansche vliegtuigen op Hamburg werden ondernomen en waarbij o.m. gebruik gemaakt werd van phosphorbommen en -rubberbussen. Waar deze aanvallen in principe niet afweken van aanvallen, die werden ondernomen op Berlijn en andere Duitsche steden, laten wij hieronder eenige verslagen van ooggetuigen, zooals zij door „Signaal" uit Zweedsche en Deensche bladen werden overgenomen, volgen, waaraan wij een uitlating van den bekenden Engelschen commentator Cyril Falls, alsmede een beschrijving van een rubberphosphorbus en tenslotte eenige wenken inzake de medische behandeling van phosphorbrandwonden verbinden.

In „Dagens Nyheter", een te Stockholm verschijnend blad, beschreven twee matrozen, hoe het hun gelukte te ontkomen. Zij vertelden hoe eerst brandbommen werden geworpen, zoodat de brandweer-commando's gedwongen werden, de kelders te verlaten. Pas toen de aanvallende vliegers wisten, dat nu overal de brandweer-commando's in de huizen en straten bezig waren, werden explosieve bommen omlaag geworpen en pas daarna, op de reeds rookende puinhoopen, de phosphorblikken. In de vlammen der orkaan-achtige vuurhaarden, die daardoor ontstonden, kwamen tallooze burgers, waaronder vele vrouwen en kinderen, die tevergeefs poogden zich in veiligheid te brengen, om het leven.

„Stockholm Tidningen" bericht hoe de laatste aanvallen waren gericht tegen de kleine buitenstadjes in de omgeving van Hamburg. De bommen vielen hier op terrein, waar volksmassa's met hun laatste hebben en houden een goed heenkomen hadden gezocht. Er wordt beweerd, dat daar ook met machinegeweren op de vluchtelingen is geschoten. Vele menschen, die denzelfden dag hun spullen uit de puinhoopen der stad hadden opgedolven, zagen nu hoe alles verbrandde, en velen, die een dak boven hun hoofd hadden gevonden, moesten weer de straat op.

Het werk der reddingsbrigades, zoo deelt de Zweedsche „Socialdemokraten" mede, werd bemoeilijkt, doordat overal phosphor-poeder en -plaatjes waren neergeworpen. Tal van branden zijn later pas, tijdens de reddingsacties ontstaan, waardoor de manschappen van het Roode Kruis en vooral de zusters nog lang na de aanvallen steeds weer opnieuw in levensgevaar verkeerden.

Phosphorrubberbus
(teek. ontl. a. „Luchtgevaar")

En tenslotte schrijft „Berlinske Tidende": De bevolking heeft nu alles verloren. Er bestaat geen verschil van standen en klassen meer. En ieder echter, om het even of het veel of weinig was, dat hij in de vlammen der Britsche en Amerikaansche phosphorbommen in rook zag opgaan, weet nu heel precies, dat hij dit nimmer meer terug zal krijgen, wanneer Duitschland den oorlog niet wint.

De redactie van „Signaal" knoopt aan deze persstemmen een eigen beschouwing vast, waarin zij o.m. opmerkt: De methode van oorlogvoering echter, waarmede Engeland en Amerika samen met de Sovjets thans tegen Duitschland en het Europeesche continent een begin hebben gemaakt, streeft heel andere oogmerken na, namelijk de totale vernietiging der volken en daarmede, of dit nu in zijn uiterste consequentie gewenscht wordt of niet, de vernietiging der Europeesche cultuur. Militaire objecten zijn bij de luchtaanvallen, die sedert het voorjaar van 1943 op het Roer-gebied en vervolgens op Hamburg en andere Duitsche centra, evenals op Napels en Genua en op Fransche steden plaats hadden, langzamerhand op den achtergrond geraakt.

Voorts brengt het blad een aankondiging van Cyrill Falls, den Engelschen commentator in herinnering. Deze schreef op 19 Juli 1943 in de „Illustrated London News": De totale oorlog breidt het aantal objecten, dat de vijand voor zijn aanvallen nuttig acht, buitengewoon uit. Onder deze omstandigheden verliest het woord „burger" zijn beteekenis.

Wanneer het geheele politieke lichaam zich in oorlog bevindt, moet elke slag tellen — welk anatomisch gedeelte hij ook moge treffen. Dit houdt tot op zekere hoogte verband met den aard van den totalen oorlog. Aanvankelijk werd verklaard, dat munitie-fabrieken een legitiem doel waren; de volgende stap was, dat alle fabrieken tot doelwit werden verklaard; vervolgens werd bepaald, dat door de verwoesting van de woonhuizen in de buurt van de fabrieken een verdere onderbreking van het werk gegarandeerd wordt. Wij kunnen aannemen, dat daarop iemand de vernietiging van kindertehuizen, scholen en tehuizen voor moeders zal eischen, omdat daardoor het prestatievermogen der arbeiders opnieuw nadeelig zal worden beïnvloed.

Aan het weekblad „Luchtgevaar" ontleenen wij de hieronder volgende beschrijving met afbeelding: De meest gebruikte phosphorrubberbrandbommen hebben evenals de phosphorrubberbussen, een gewicht van 14 kg. Het doordringingsvermogen van deze bom is door haar meerder gewicht grooter dan dat van de staafbrandbom. Terwijl na den inslag en de ontbranding van de staafbrandbom in de meeste gevallen aanvankelijk slechts een kleine, tamelijk begrensde brand ontstaat, biedt het indringen van een phosphorrubberbrandbom een geheel ander beeld. Dadelijk na den inslag ontstaat in het getroffen vertrek een groote vuurverspreiding. Na drie tot vijf minuten worden de vlammen minder en blijven er talrijke kleine brandhaarden, op den vloer, tegen wanden, zolder, ramen en deuren, over. Deze talrijke brandjes ontstonden, doordat het eigenlijke brandmiddel (een rubberachtige massa met benzol en phosphorzwavel) brandend werd weggeslingerd en naar alle kanten werd verspreid. Hierbij treedt een heftige damp- en rookontwikkeling op, zoodat het inderdaad schijnt, alsof de geheele ruimte met haar inhoud in één slag in brand is gezet.

Het bestrijden van den brandenden phosphorrubber — na de ontploffing van een phosphorrubberbus kunnen de spatten van de brandmassa nog op 50 meter afstand worden waargenomen — zal zich meestal niet tot een vertrek beperken, omdat de brandbom meestal door eenige verdieping slaat en een deel van den brandenden inhoud in alle doorgeslagen ruimten sproeit.

Kleedingstukken, die met de phosphorrubbermassa zijn bespat moeten oogenblikkelijk worden uitgetrokken en in water gestopt. Dan worden ze onder water afgeborsteld. Schoenen of klompen, welke besmet zijn, moeten zoo lang met een borstel en nat zand bewerkt worden, tot alle phosphorsporen zijn verdwenen.

Aan „Keesings Medisch Archief" ontleenen wij het volgende: Het is begrijpelijk, dat de behandeling van de vergiftigingen en brandwonden tengevolge van phosphor in het centrum der belangstelling staat. Wanneer de phosphor droog is, ontbrandt zij onder vorming van damp. Deze damp — oxydatieproducten van phosphor — is vrijwel niet giftig. Komt er echter phosphor zelve in het lichaam — aldus de pharmacoloog prof. Straub — dan kan een ernstige vergiftiging optreden, die vooral gekenmerkt wordt door een massaal vervoer van vet naar plaatsen waar het niet hoort. Van zeer ernstigen aard zijn de brandwonden, die een slechte genezingstendens hebben. Straub beveelt op grond van vroegere ervaringen en experimenteel onderzoek het kopersulfaat als antidotum aan. Wanneer men phosphor met kopersulfaat bestrijkt, wordt het kopersulfaat gereduceerd. De phospordeeltjes krijgen als het ware een dun koperen hulsel, dat verdere werking onmogelijk maakt. In een meer populaire beschouwing deelt dezelfde uitgave mede, dat de witte (gele) giftige phosphor ontbrandt aan de lucht en bij het toetreden van lucht; het verbrandt tot een dikken witten nevel. In water is phosphor onoplosbaar, in aether en alcohol weinig oplosbaar; in vette oliën en in zwavelkoolstof lost het gemakkelijk op.

In het donker licht het. Bij acute vergiftiging door opname in het maagdarmkanaal treedt vettige degeneratie van de lever op. Op de huid veroorzaakt phosphor verbrandingen; de uitbreiding dezer verbrandingen (over de oppervlakte en in de diepte der huid) hangt af van de mate, waarin toetreding van zuurstof mogelijk is. De huid wordt necrotisch, droogt in; bij sterkere verbranding worden ook de diepere weefsels vernietigd.

Het is noodzakelijk, de phosphor zoo snel en volledig mogelijk van kleeding en huid te verwijderen, o.a. door de phosphordeeltjes door afborstelen van de huid met of zonder zeep in bad of waschtobbe te verwijderen of bij ontbreken van water energiek met zand af te wrijven. Ernstig getroffen slachtoffers dienen zoo snel mogelijk naar een ziekenhuis te worden overgebracht, waarbij gedurende het transport water bij de hand moet zijn teneinde alsnog optredenden brand te kunnen blusschen.

A. *BIOGRAFIEEN.* —

De voornaamste voorvechter van de nieuwe Duitsche rechtsgedachte is dr. Hans Frank, sedert Oct. '39 gouv.-generaal van de bezette Poolsche gebieden. Hij werd op 22 Mei 1900 geboren en was vóór de machtsovername advocaat voor belangrijke nationaal-socialistische processen. In die hoedanigheid behaalde hij een groot succes voor het Rijksgerechtshof te Leipzig, toen het hem op 25 September 1930 tijdens een proces tegen drie officieren van de Rijksweer, die op grond van nationaal-socialistische propaganda van hoogverraad waren aangeklaagd, gelukte Hitler zelf als getuige onder eede te doen hooren: Hierdoor werd ambtelijk het legale karakter van de N.S.D.A.P. vastgelegd.

Dr. Frank

Op 11 October 1928 stichtte Frank, intusschen tot Rijksleider der N.S.D.A.P. benoemd, den „Bond van Nat.-Soc. Duitsche Juristen". Na de machtsovername was hij Beiersch minister van Justitie. Op 24 April 1933 werd hij „Rijkscommissaris voor de gelijkschakeling van de justitie en voor de vernieuwing van de rechtsorde". Kort daarop stichtte hij als Rijksjuristenleider het „Duitsche Rechtsfront" en op 26 Juni 1933 de „Academie voor Duitsch Recht". In het najaar van 1934 werd hij Rijksminister zonder portefeuille („ohne Geschäftsbereich"). Na de verovering van Polen was dr. Frank aanvankelijk opperste bestuurschef bij het militair commando-Oost; op 7 November 1939 aanvaardde hij op den Krakauer Burg zijn ambt als gouverneur-generaal.

Groot is Frank's aandeel geweest bij het vastleggen van de grondslagen van het nieuwe Duitsche Recht, dat op vijf beginselen berust: het ras, den bodem, den arbeid, het rijk en de eer. Bijzondere aandacht trekken eveneens zijn veelvuldige uitlatingen over de grondslagen van het nieuwe Duitsche Rijk, waarbij hij telkens betoogt, dat het „naar het Westen gerichte en tot de idylle neigende Duitsche „binnendenken" zich naar het Oosten en tot grootruimtelijk denken heroriënteeren moet, opdat de Rijksgedachte nieuwen inhoud verwerven kan". (Telegraaf)

(V. b. Dr. Frank 5225 G; Just. herv. 5417 A)

B. NEDERLAND — Emigrantenregeering - Radiorede van koningin Wilhelmina —

29 Nov. — Op 23 November, des avonds te kwart over acht, heeft Koningin Wilhelmina door de Oranje Radio te Londen de volgende rede gehouden:

„Landgenooten, in aansluiting aan mijn vorige radiorede wil ik vandaag een enkel punt naar voren brengen, waarvoor bij u, naar mij ter oore kwam, in ruimen kring belangstelling bestaat. Doch geeft u zich er goed rekenschap van, dat onder de tegenwoordige omstandigheden niet te veel kan worden gezegd en ook ik u dus geen beeld ten voeten uit kan geven. Het punt, dat ik bedoel, betreft den staatsvorm na de bevrijding van ons land. Helaas moeten gij en ik bij een beschouwing daarvan ons voorloopig nog de noodige beperkingen getroosten. Onze luisterende vijand zou zich al te zeer verheugen, wanneer hij de dingen vernam waarmede hij zijn voordeel zou kunnen doen.

Het zal u duidelijk zijn, dat er een korte spanne tijds zal moeten verloopen tusschen het begin van de bevrijding en het tijdstip waarop het gewone leven weer zal worden hervat. Ter overbrugging van dien tijd, die enkele weken, of misschien enkele dagen, zal duren, is een militair gezag ontworpen, en een plaatselijk burgerlijk gezag, dat aan het militaire gezag onderworpen zal zijn. Dit gezag zal moeten worden toegepast in samenwerking met de Geallieerde strategische organisatie. Niet minder noodzakelijk is een harmonisch verband tusschen het nieuwe Nederlandsche gezag en het Nederlandsche volk. Want de bevrijding beteekent, dat recht en rechtvaardigheid opnieuw hun intrede zullen doen in ons vaderland, de vrijheid, die ons thans dierbaarder is dan ooit. Bij het eerste vrijheidsgloren zal Nederland herrijzen.

Ik kan u niet zeggen, hoe het mij verheugt te zien wat uw ondergrondsche pers voortbrengt. Haar aansporingen tot het bestudeeren van toekomstvraagstukken verheugt mij ten zeerste. Het zal des te meer vorm geven aan onze toekomst. Met blijdschap ook bemerk ik hoe uw en mijn gedachten overeenkomen wat betreft de bestrijding van de duistere machten van dezen tijd, die tezamen onzen gemeenschappelijken vijand vormen. Wij willen sterk zijn, doch niet in brute kracht, maar uit de diepe bronnen van menschelijkheid en naastenliefde en uit het heimwee om als mensch te kunnen en te mogen leven. Deze sterke krachtsinspanning groeit onder den dagelijkschen druk van een meedoogenloos schrikbewind. Wij moeten ons dan ook tot het uiterste inspannen om de vlam brandende te houden.

Deze gedachten vond ik in een artikel van uw ondergrondsche pers. Ook ik ben er zeker van, dat het brandend houden van deze vlam het winnen van den vrede beteekent.

Sedert ik het laatst tot u sprak, werden groote successen in de oorlogvoering behaald. Wellicht nog belangrijker is het tot stand komen van de samenwerking in Moskou voor het vredeswerk na den oorlog. Het is een nieuw uitgangspunt dat gericht is op het voorkomen van een nieuwe wereldramp.

Van dit standpunt uit, moet ook onze deelneming bezien worden aan de conferentie in Atlantic City, waar de Vereenigde Volkeren maatregelen treffen, om zoo spoedig mogelijk den nood van de thans nog bezette landen te lenigen. Ook voor ons land zijn deze van de grootste beteekenis. De lucht is vol beloften voor de toekomst. Ik besluit met den wensch, dat deze beloften spoedig in daden en feiten zullen worden omgezet.

Ik heb gezegd."

De redactie van **„Het Algemeen Handelsblad"** verbond aan deze rede het volgende commentaar: Hier doet zich het tot voor enkele jaren volstrekt ondenkbaar geachte geval voor, dat een door de jaren gerijpte telg uit het godvruchtige Huis van Oranje, wier eerste minister onlangs ter gelegenheid van den 26sten jaardag der bolsjewistische revolutie, een telegram van gelukwensch zond aan den principieelen verdelger en vervolger van het Christendom, zich verheugt over den opmarsch der roode legers in de richting van het beschaafde en christelijke Westen, benevens over de samenwerking met de Moskousche beulen voor de ordening van het Europa na den oorlog!

„Godsdienst is opium voor het volk!"

Welaan, verheugt u er over, dat de kansen der verbreiders van dit duivelsche adagium naderbij komen en als militair-machtigste factor der bestormers van Europa bij een gewonnen oorlog bovendien de grootste kans zullen krijgen en nemen, om deze en andere leuzen door wapengeweld en revolutie in daden om te zetten!

„Wereldrevolutie!"

Welaan, verheugt u er over, dat degenen, die haar nastreven en met wie Nederland, vanwege hun godslasterlijke en menschonwaardige beginselen en daden, in het verleden nimmer diplomatiek contact wilde hebben, na den oorlog — mits gewonnen door de Vereenigde Naties, dat is dus, voor wat ons continent betreft, door de ontzaglijke menschen- en materieel-massa der Sovjets — een stem in het capittel zullen hebben, die evenredig zal zijn aan hun militaire prestaties, aan hun potentieel en aan hun revolutionnairen vat op de afreageerende en buiten zich zelf geraakte massa's, mèt of zònder „plaatselijk burgerlijk gezag" of „Geallieerde strategische organisatie".

„Rooft het geroofde!"

Welaan, verheugt u er over, dat uwe roovers uw huis beginnen te naderen en dat hun handlangers zich voorbereiden, om niet over de landsgrenzen, maar uit de rioolputten te voorschijn te komen, om de benarde en overspannen massa's te bedwelmen en tot meeloopen te brengen!

Verheugt u er over, dat met de kerkverdelgers, cellenbouwers en opruiers de samenwerking is verkregen, welke u vroeger verafschuwde en verheug u er vooràl op, dat deze macht der duisternis in het Europa — en dus het Nederland — van na een Duitsche nederlaag of ineenstorting, als machtigste en krachtigste werktuig daartoe, zal meewerken aan de regeling van zaken in het beschaafde en christelijke Westen!

Doch zoo in éénig mensch nog is overgebleven de ware godsvrucht, zoo zal hij — volkomen òngeacht zijn „politieke" instelling — den Allerhoogste smeeken, om deze „groote successen in de oorlogvoering" — niet in Italië, maar in Rusland — af te wenden en deze „samenwerking" te verhoeden!

Opdat Europa, en dus het Nederlandsche volk, mitsgaders zijn onder den Zwijger en zijn groote nazaten tot bloei en kracht gekomen cultuur en godsvrucht, zullen worden gespaard voor de vernieling door degenen, aan wie minister Gerbrandy een gelukwenschtelegram zond en over wier successen en bereidheid tot samenwerking hierboven uit koninklijken mond werd gesproken!

(V. b. Em. reg. 5743 E; kon. Wilhelmina 5155 C)

A. NEDERLAND — Justitie - Deviezensmokkelaars berecht —

29 Nov. — Voor het economische gerechtshof, dat 24 Nov. te Arnhem zitting heeft gehouden, is een uitgebreide deviezensmokkel behandeld, waarbij een aantal Maastrichtenaren betrokken was.

Nadat de economische rechter te Maastricht de deelnemers aan dit complot tot gevangenisstraffen van een en twee maanden had veroordeeld en de vergelding verder verdisconteerd had in geduchte geldboeten, werden de hoofddaders nog eenige maanden in Nederlandsche en Duitsche detentie gehouden.

Mr. dr. Maris requireerde resp. zeven maanden gevangenisstraf plus ƒ 20.000 boete of 4 maanden hechtenis, een jaar gevangenisstraf plus een hooge geldboete, zeven maanden gevangenisstraf plus ƒ 6000 boete of drie maanden hechtenis en vijf maanden gevangenisstraf plus ƒ 6500 boete subs. twee maanden hechtenis. In alle gevallen verzocht mr. dr. Maris de voorloopige hechtenis in mindering te brengen. **(V. b. 5435)**

Kunst, Kultuur — Film - Kleurenfilm —

29 Nov. — Evenals een aantal jaren geleden de geluidsfilm, telt thans de kleurenfilm haar voor- en tegenstanders. Zijn velen van meening, dat op dit gebied reeds belangrijke, kunstzinnige resultaten worden bereikt, anderen vinden, dat de strijd tusschen zwart-wit en kleur nog lang niet is uitgestreden en de kleurenfilm nog lang niet is, wat het zijn moet. Typeerend voor dit verschil van opvatting zijn de recensies, die het Alg. H'blad en De Telegraaf publiceerden over de film „Het bad in de schuur", die na „De Gouden Stad" en „Münchhausen" als derde groote kleurenfilm door de Duitsche filmindustrie wordt uitgebracht. De heer Chr. de Graaff schrijft in het Alg. H'blad o.m.: „Hier is voor de eerste maal van de kleur doelbewust en met succes gebruik gemaakt om bepaalde kunstzinnige effecten te bereiken, die bij het werken in zwart-en-wit niet mogelijk zijn, en er is zelfs één scène, waarvan ook de handeling op het gebruik van kleuren berust. Maar het allerbeste van deze film is toch de kleur en men verbaast zich erover, hoe spoedig de Duitsche productie er in is geslaagd, dit moeilijke instrument zóó welbeheerscht te bespelen".

Daarentegen schreef de heer J. M. Lücker in „De Telegraaf": „Ook in de kleur is deze film een teleurstelling. Hoe groen is het gras en hoe geel zijn de boterbloemen, vindt het oog voortdurend. En dàt bezwaar raakt een oud zeer, den strijd tusschen romantiek en realisme in de kleurenfilm, een strijd die — dat blijkt al weer — nog lang niet is uitgestreden. **(V. b. Kleurenfilm 5443)**

— Letterkunde - Aanbiedingen met levering na den oorlog verboden —

29 Nov. — Het letterengilde van de Nederlandsche Kultuurkamer maakte 26 November bekend: Het is den Nederlandschen uitgevers in den vervolge niet meer geoorloofd aanbieding te doen van, inteekening open te stellen op of reclame te maken voor boeken, welke na den oorlog zullen verschijnen. Uitzonderingen op deze bepaling zullen slechts in zeer enkele gevallen kunnen worden toegestaan. Voor die werken, waarvan de aanbieding reeds is geschied of waarop de gelegenheid tot inteekening reeds werd opengesteld, moet vergunning tot voortzetting der exploitatie bij het letterengilde der Nederlandsche Kultuurkamer worden aangevraagd

— Muziek - W. Hutschenruyter overleden —

29 Nov. — De dirigent, componist en schrijver Wouter Hutschenruyter is 24 November in den ouderdom van 84 jaar te 's-Gravenhage overleden. De Nederlandsche muziekwereld verliest in Hutschenruyter een figuur, die zeer groote verdiensten voor de toonkunst in ons land heeft gehad. Tal van musici, wier werk hij door uitvoering bekendheid gaf, hebben veel aan hem te danken. Vooral als dirigent van het Utrechtsch Stedelijk Orkest heeft Hutschenruyter van zich doen spreken. De muziekliteratuur in ons land heeft door zijn literair-wetenschappelijken arbeid een aanzienlijke uitbreiding ondergaan. Ook als componist is Hutschenruyter werkzaam geweest. Hij schreef orkestwerken, kamermuziek, pianostukken en liederen.
(V. b. Hutschenruyter 3913 B)

N.S.B. — Rede Van Geelkerken te Amsterdam - Van Geelkerken inspecteur-generaal, Feldmeyer en Mr. Zondervan inspecteurs van de Landwacht —

29 Nov. — In een op 24 November te Amsterdam gehouden rede heeft de heer Van Geelkerken, plaats vervangend leider van de N.S.B., blijkens verslag in het Hdbl. o.m. gezegd dat, wanneer er thans reeds tienduizenden vrijwilligers aan alle fronten staan, de dag zal komen, waarop andere tienduizenden — vrijwillig of niet — dáár zullen staan, waar over het lot van Europa wordt beslist. Spr. vroeg zich af, waarom zouden wij alleen zooveel offers brengen, waarom zij niet? Nu reeds zeggen velen in Nederland: „Die Russen moeten toch ook niet te ver komen." Er begint iets van door te dringen, dat het bolsjewisme een gevaar vormt. Welnu, wat let degenen, die het gevaar inzien, de wapens in de vuist te nemen en het gevaar mede te helpen afwijzen?"

Komende op de bombardementen van de Duitsche steden en de verliezen onder de burgerbevolking, zeide spr.: Wanneer straks de oproep komt om de getroffenen bij te staan en er zijn menschen die niet willen geven, dan zullen wij ze afhelpen van de helft van hun huisraad! Wanneer zij niet zijn te overtuigen dan moet het er in gehamerd worden. Ons lot is tè eng met dat van Duitschland verbonden, dan dat wij hulp zouden kunnen weigeren.

Over de opgerichte landwacht zeide spr., dat iedere weerbare man van 17—55 jaar van de P.O., W.A. en Germaansche ᛋᛋ hierin opgenomen zal worden. Ik zelf heb het toezicht, zoo zeide spr., en de kameraden Feldmeyer en Zondervan zijn de inspecteurs. Wij zijn echter niet gewapend tègen dit volk, maar het gaat ons om een kleine kliek in dit volk. Wij zullen tegen hen het bekende oog om oog, tand om tand toepassen. Wij kunnen niet meer toelaten, dat onze kameraden worden vermoord door een stel moordenaars.

Deze oorlog, zoo vervolgde spr., moest worden ontketend, omdat wanneer Adolf Hitler nog tien jaar gelegenheid had gekregen zijn socialisme te verwezenlijken, men dan in de wereld had ingezien dat hij het beste voor den arbeider brengt. Maar men wil dit sociale Duitschland van de landkaart wegvegen. Vergeet echter niet dat wij staan en vallen met Duitschland. Wij willen vechten en staan met ons volk, dan eerst hebben wij het recht om leiding te geven. Dat is de geest, die ons allen moet bezielen. Na twaalf jaar staat de beweging als wijdvertakt net in ons volk. De strijd is echter nog niet afgeloopen. Denkt aan de frontsoldaten; zij verplichten ons tot den strijd. Vecht, zoo eindigde spr., omdat gij met Mussert kunt zeggen, wanneer deze binnenkort weer bij onzen Führer komt, dat wij staan, bereid tot alles, wat er ook komt.

— Eereteeken voor 10-jarig lidmaatschap —

30 Nov. — Mussert heeft voor de leden der N.S.B., die onafgebroken tien jaren lid van de Beweging zijn geweest, een 10-jaren teeken ingesteld, waarvan de eerste uitreiking zal plaats vinden op den twaalfden herdenkingsdag van de stichting der Beweging.

— Jaarvergadering van het Technisch Gilde - Redevoeringen van ir. W. L. Z. v. d. Vegte en Mussert —

29 Nov. — In den Stadsschouwburg te Utrecht is de algemeene vergadering gehouden van het Technisch Gilde.

De secretaris-generaal van het departement van Waterstaat, ir. W. L. Z. van der Vegte, heeft een en ander verteld over de werkzaamheid van zijn departement. Natuurlijk is er een groot verschil tusschen de werkzaamheid voor den oorlog en thans. De oorlog is oorzaak dat niet zooveel gedaan kan worden, maar een uitzondering is gemaakt voor de drooglegging van den N.O.-polder. Deze werkzaamheden gaan door en aan de thans als bouwland in gebruik zijnde 8.000 H.A. hoopt het departement nog 10.000 hectaren grond in dezen polder toe te voegen. Aan het droogmaken van den Zuidelijken polder kan thans niet worden gedacht. Na den oorlog zal het departement zich bezighouden met nieuw land winnen, inpoldering van zeearmen in Zeeland, inpoldering van het waddengebied, Lauwerszee en Dollard, verbetering van rivieren, eventueele kanalisatie van den Rijn, aanleg van een net autosnelwegen, moderniseering van de Nederlandsche spoorwegen, die dan, aldus spr., zeker tot staatsbedrijf omgevormd zullen zijn, ordening van het vrachtverkeer enz. Talrijke problemen wachten op een oplossing. Waterstaat, aldus besloot spreker, moet een hechte pijler zijn in den wordenden nationaal-socialistischen staat.

Rede van Mussert.

Mussert begon zijn rede met een citaat uit een artikel in een Utrechtsche krant van twintig jaar geleden, waarin een humanist aankondigde, dat de klassieke opleiding vervangen zou worden door een technische opleiding met alle ellende van dien. Spr. is tegen dit artikel ingegaan, omdat naar zijn meening de techniek niet naar vernietiging, maar naar opbouw zal leiden. Toch is de techniek ons boven het hoofd gegroeid, omdat zij in den oorlog dood en verderf brengt. In dit verband bracht spr. de ronkende Engelsche en Amerikaansche vliegtuigen, die thans boven ons land naar Duitschland vliegen, in herinnering. En er

zijn, aldus spr., in ons volk drie categorieën. De menschen van de eerste categorie zijn verheugd over deze „muziek in hun ooren", die van de tweede verafschuwen deze bommenterreur uit menschelijke overwegingen en wij vormen de derde categorie, die er van overtuigd zijn, dat de Anglo-Amerikaansche vliegtuigen gesteund worden door het jodendom om Duitsche steden te vernielen. Wie zal zeggen, zoo vroeg Mussert zich af, of er over een halfjaar of eerder, nog wel één huis in Londen zal staan? Wij weten het niet. Misschien is over een jaar Londen één ruïne.
In het vervolg van zijn rede schetste spr. de historie van Europa van de Middeleeuwen af tot heden. Na de Fransche revolutie kwam het tijdperk van de techniek. Maar er ontbrak een bindende, leidende geest. Er moet thans het besef komen, dat de techniek zal dienen tot het goede en niet tot het kwade.
Deze tijd eischt van ons het tegenhouden van de ontbinding en de verwoesting, omdat ons hart uitgaat naar den opbouw. Indien Duitschland niet aan het Oostfront stond, zou het uit zijn met het leven van Europa. De afweer van Europa eischt een vereenigd Europa. Het solidariteitsbegrip moet groeien en zeker onder alle Germaansche volkeren. Daarom behooren alle Nat.-Socialisten leiders te zijn.

(V. b. Van Geelkerken 5696 B; Landwacht 5741 A; Mr. Zondervan 5748 A; Feldmeyer 5714 A; Techn. Gilde 5362 B; ir. v. d. Vegte 5633 A; Mussert 5748 A)

A. NEDERLAND — Onderwijs - Dr. Dijt hoogleeraar te Groningen —

29 Nov. — Bij besluit van den secretaris-generaal van het departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming is dr. ir. M. D. Dijt tot gewoon hoogleeraar in de faculteit der rechtsgeleerdheid aan de Rijksuniversiteit te Groningen benoemd.
Marius Dirk Dijt werd 21 Mei 1893 geboren. In 1918 behaalde hij te Wageningen het ingenieursexamen met lof. In 1920 werd ir. Dijt consulent van de Friesche Maatschappij voor Landbouw, stichtte in 1921 op Texel een Selectiebedrijf voor aardappelen en een bloembollenkweekerij en werd in 1933 voorzitter der afdeeling Texel van het Hollandsche Bloembollenkweekersgenootschap. Ook maakt hij intensieve studie van de internationale, economische vraagstukken. In 1933 promoveerde hij te Wageningen tot doctor in de landbouwkunde. In 1941 werd hij aan de financieele en economische afdeeling van het Algemeen Handelsblad verbonden.

(V. b. dr. Dijt 2682 D; Univ. Groningen 5528)

Regeering - 3-jarig bestaan van het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten —

29 Nov. — Op 24 November bestond het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten drie jaar. Ter gelegenheid daarvan is in de groote zaal van den Haagschen Dierentuin voor de ambtenaren van genoemd departement en van de Nederlandsche Kultuurkamer een kameraadschapsbijeenkomst gehouden. O.m. gaf de wnd. secretaris-generaal, jhr. mr. S. M. S. de Ranitz, een korte uiteenzetting van de taken van het departement en van de Kultuurkamer en wekte op tot nauwe samenwerking.

(V. b. 2-jar. bestaan 5325 B)

Verkeer - Nieuwe Waterweg 75 jaar —

Nov. — Het was 25 November 75 jaar geleden, dat de buitendam te Hoek van Holland werd doorgestoken, waarmede een mijlpaal werd bereikt bij de uitvoering van het voor de stad Rotterdam zoo belangrijke werk, dat de aanleg van den door Caland ontworpen nieuwen zeeweg was. Met het doorgraven van dien dam immers was de verbinding met de Noordzee — op 31 October 1866 had de Prins van Oranje de eerste spade aan den buitenmond te Hoek van Holland in de as der te graven doorgraving gestoken — tot stand gekomen. Een maand later — December 1868 was de voltooiing van het kanaal een feit, dat toen een lengte had van ± 4300 m tusschen het Scheur en de laagwaterlijn van de Noordzee, een bodembreedte van 10 m en een bodemdiepte van twee meter onder laag water. In September 1870 voeren twee schokkersvaartuigen voor het eerst door het kanaal om zee te kiezen; in 1871 maakten eigenlijke zeeschepen voor het eerst van dezen nieuwen vaarweg gebruik. Cijfers met betrekking tot het scheepvaartverkeer in den Nieuwen Waterweg kort voor den oorlog genoteerd, spreken wat de ontwikkeling van de vaart langs Calands nieuwen zeeweg betreft een duidelijke taal; zoo is in 1926 een aantal van 20.262 schepen uitgevaren!

(V. b. Zeeverbinding R'dam 5671 A)

B. WERELDOORLOG — Het tankwapen der verschillende mogendheden —

29 Nov. — De correspondent van „De Telegraaf" schrijft: De geweldige tankveldslagen, die in de afgeloopen maanden aan het Oost-front hebben gewoed, hebben opnieuw de aandacht gevestigd op dit wapen, dat voor het eerst door de Engelschen in den vorigen wereldoorlog werd geintroduceerd, maar sindsdien vooral door de Duitschers tot een hoogen graad van perfectie werd opgevoerd. De Duitsche legerleiding was de eerste, die de mogelijkheden van het tankwapen ontdekte, en bij den aanvang van den huidigen oorlog had Duitschland dan ook zoowel wat kwaliteit en kwantiteit van zijn tanks als tactiek betreft een grooten voorsprong op zijn tegenstanders. Sindsdien zijn ook de bolsjewisten, de Engelschen en de Amerikanen met nieuwe tanks op het tooneel verschenen, die aanvankelijk niet tegen de Duitsche constructies waren opgewassen, maar die in de afgeloopen jaren steeds verbeterd werden. Op het oogenblik staan in de verschillende strijdperken in hoofdzaak acht verschillende typen van tanks tegenover elkaar, acht hypermoderne vuurspuwende monsters, die onderling wedijveren in vuurkracht, snelheid, wendbaarheid en bepantsering. Aan Duitsche zijde zijn dat de bekende „Tijger" en de nieuwste constructie, de „Brombeer", twee tanks, die vele voortreffelijke hoedanigheden in zich vereenigen. De „Tijger" heeft zich onder klimatologische omstandigheden kunnen handhaven en hij is dan ook aan alle fronten, zoowel in de Noordafrikaansche woestijnen als op de Russische ijsvlakten en op de steile Italiaansche bergwegen met succes gebruikt. De „Brombeer" is een nog moderner oorlogswerktuig, waarover tot dusverre echter geen gedetailleerde bijzonderheden openbaar zijn gemaakt.
Sovjettanks. De bolsjewisten maakten in den aanvang van den strijd met Duitschland gebruik van lichte tanks van de types T. 26 en B.T., die respectievelijk 8½ en 12 ton wogen. Hun zware tanks waren van Amerikaansche constructie. In het voorjaar van 1942 kwamen zij met de eerste zware tanks van eigen fabrikaat, n.l. de reusachtige K.W. van 43 ton en een nog zwaardere tank van 52 ton, die van 3 geschutkoepels voorzien was. Op het oogenblik maken zij voornamelijk gebruik van een gemoderniseerde K.W., die met een stuk geschut van 15.2 cm is uitgerust en van de bekende T. 34, die feitelijk nog steeds tot hun beste constructies moet worden gerekend. De T. 34 weegt 26 ton, heeft een snelheid van meer dan 50 km per uur en een actieradius van 250 km in het veld en 450 km op den weg. Overigens is de T. 34 zooals alle sovjet-tanks zeer primitief afgewerkt; behoorlijke optische installaties en radiozenders ontbreken en de rupsbanden zijn van zeer grove makelij. De Sovjets huldigen echter de opvatting, dat het minder aankomt op zorgvuldige afwerking dan op kwantiteit en zij trachten door het massale karakter van hun aanvallen technische tekortkomingen te nivelleeren.
Amerikaansche tanks. De Amerikanen bedienen zich van 3 typen tanks, die de namen dragen van bekende generaals uit den Amerikaanschen Vrijheidsoorlog, nl. Generaal Lee, General Sherman, en General Grant. De „General Lee" is de zware tank, die voornamelijk aan de Sovjet-Unie is geleverd. De „General Sherman", valt evenals de „General Grant" op door haar hoogte, die een gevolg is van den hoogen opbouw van de pantserkoepels. De „General Grant" weegt 28 ton en heeft een pantsering van 55 mm. Zij heeft een vasten geschutkoepel met een kanon van 7½ cm en daarboven een over 360 graden draaibaren koepel met een snelvuurkanon van 3,6 cm en gekoppelde mitrailleurs. Bovenop draagt zij, evenals de „General Sherman" een luchtafweermitrailleur. De motor is een stermotor van 400 paardekracht met luchtkoeling, die de tank een maximum snelheid geeft van 45 km per uur. De „General Sherman" weegt 30 ton en heeft een 12-cylinder Dieselmotor van 400 P.K. Haar over 360 graden draaibare geschutkoepel draagt een kanon van 7,6 cm. Beide tanks zijn met radio uitgerust. Het jongste type van de „General Sherman" weegt 70 ton en heeft een pantsering van 65 mm, doch een beperkten actieradius, nl. 150 km over geaccidenteerd terrein en 280 km op den weg.
Engelsche tanks. De Engelschen hebben lang geaarzeld alvorens hun tanks van zwaar geschut te voorzien. In dit opzicht kan men den bouw van tanks vergelijken met dien van slagschepen, waarbij het immers ook gaat om het vinden van den juisten middenweg tusschen bewapening en bepantsering. In elk geval zijn de aanvankelijke groote successen van maarschalk Rommel in Noord-Afrika mede toe te schrijven aan de lichte bewapening van de toenmalige Britsche tanks.
De mislukte Engelsche landingspoging bij Dieppe leverde dan ook een verrassing op in dien zin, dat men thans het bestaan gewaar werd van een veel zwaardere Engelsche tank, die den naam „Churchill" draagt, en die ook thans nog tot de beste Britsche tanks behoort. Dit gevaarte van 38 ton is voortreffelijk gepantserd met staal van 88 mm dikte. De bewapening bestaat uit een modern snelvuur-

kanon van 57 mm, doch de snelheid bedraagt slechts 30 km per uur. Deze tank is goed uitgerust met radio en optische richtinstrumenten. **(V. b. Duitsche gepants. tank 4138; Engelsche zware tank 4011 A; grafiek 4126 B)**

A. **BULGARIJE — Jodenvraagstuk —**
29 Nov. — Alle Joden te Sofia hebben opdracht gekregen voor het einde van deze maand hun woning te ontruimen. Voor dien tijd moeten zij hun meubels hebben verkocht. De opbrengst staat tot hun beschikking.
(V. b. Jodenvraagstuk Bulg. 4765 A)

B. **DUITSCHLAND — Regeering - Mutaties —**
29 Nov. — Het D.N.B. deelde 19 November mede, dat Hitler ontslag verleende aan Dr. Landfried, staatssecretaris van Financiën en Economische Zaken. Op voorstel van minister Funk heeft de Führer den SS-Brigadeführer dr. Franz Hayler belast met de zaken van staatssecretaris aan het Rijksministerie van economische zaken en den SS-Brigadeführer Otto Ohlendorf met de zaken van hoofdafdeelingsleider aan het Rijksministerie van economische zaken.
(V. b. Mut. regeering 5676 A)

— Luchtaanval op Berlijn - Vergeldingsmaatregelen.
29 Nov. — Naar aanleiding van de luchtaanvallen, welke herhaalde malen op Berlijn werden ondernomen, waarvoor wij verwijzen naar ons overzicht van den luchtoorlog op pag. 5752 A — is op de dagelijksche persconferentie van 24 November van bevoegde zijde medegedeeld, dat de omvang van de Britsche terreuraanvallen op de Berlijnsche bevolking, Duitschland tot zijn leedwezen noodzaakt naar zijn vergeldingswapen te grijpen.
Rede van dr. Goebbels.
Rijksminister dr. Goebbels heeft in een toespraak bij de opening der H. J.-Filmstunden in het winterhalfjaar gesproken over het probleem, dat, zooals hij zeide, op het oogenblik het meest brandend is, de vijandelijke luchterreur en haar gevolgen voor het Duitsche thuisfront.
Thans is naast andere groote steden ook de hoofdstad des Rijks aan de beurt. De vijand overgiet haar met brisant- en brandbommen, werpt massa's phosphorprojectielen op haar cultuurmonumenten, ziekenhuizen, kerken en arbeiderswijken en geeft triomfantelijk uiting aan de hoop, dat haar bevolking dat op den duur niet zal verdragen, maar zal ineenstorten en daardoor aan den oorlog het einde maken, dat de vijand wenscht: door een onvoorwaardelijke capitulatie, tengevolge waarvan ons leven verpand zou worden, ons volk verkocht. onze mannen als koelies aan het bolsjewisme uitgeleverd en elke Duitsche toekomstverwachting ten grave gedragen.
Ik kan daarop, zoo vervolgde de minister, in naam van de hoofdstad en haar bevolking en in naam van het geheele Duitsche volk slechts ten antwoord geven: nooit. Er is geen situatie denkbaar, waarin wij tot een dergelijken wanhoopsstap zouden kunnen besluiten. Tegenover deze laaghartige vernietigingsbedoelingen van den vijand stellen wij een wil tot tegenstand, die onder geen omstandigheden gebroken kan worden.
Niets wordt in Duitschland stormachtiger geëischt dan dat den misdadigers aan de Theems eens met rente en rente op rente zal worden vergolden wat zij hebben misdaan en misdoen.
Het Duitsche volk kan gerust zijn: dag en nacht wordt met koortsachtige ijver gewerkt aan de voorbereidingen voor de vergelding, en als zij op zekeren dag over Engeland zal losbarsten, kan het Britsche volk hen danken, die in nacht en mist onze vreedzame steden overvallen en brand en verwoesting, leed en dood over onze vrouwen en kinderen laten uitstorten.
(V. b. Krijgsverr. 5752 A; dr. Goebbels 5635 B)

C. **FRANKRIJK — Weermacht - Slagschip „Richelieu" in geallieerden dienst —**
29 Nov. — S.P.T. berichtte: Het Fransche slagschip „Richelieu" (35.000 ton), is 19 November te Algiers binnengeloopen en zal dezer dagen in het Middellandsche Zee-gebied dienst gaan doen. Het schip is op een marinewerf te New-York gerepareerd, nadat het in September 1940 bij Dakar was beschadigd. **(V. b. Overval Dakar 4385 D)**

— Justitie - Guillotine buiten werking —
30 Nov. — De guillotine, het instrument, waarmede in Frankrijk sedert de Fransche revolutie de doodvonnissen ten uitvoer gelegd werden, is volgens een officieele mededeeling buiten werking gesteld. Deze maatregel is van tijdelijken aard en geldt gedurende den oorlogstijd. Hij vindt zijn oorzaak in transportmoeilijkheden, daar het niet mogelijk bleek het lugubere apparaat steeds tijdig van Parijs naar de plaats waar de executie diende te geschieden, te vervoeren. Doodvonnissen worden thans met den kogel voltrokken.

D. **ITALIE (Koninkr.) — Weermacht - Mutaties generale staf —**
29 Nov. — Maarschalk Badoglio heeft dezer dagen zijn kabinet moeten wijzigen, daar hij op Engelsch bevel daaruit zijn chef van den generalen staf, generaal Ambrosio, en zijn minister van oorlog, generaal Roatta moest verwijderen. Maarschalk Badoglio heeft bekend gemaakt, dat hij maarschalk Messe tot chef van den generalen staf en generaal Perati tot minister van oorlog heeft benoemd.
(V. b. Mut. gen. staf 5735 C)

E. **ITALIE (Republ.) — Voortaan Italiaansche Sociale Republiek - Eenheidsfront van den arbeid - 30% loonsverhooging - Confiscatie Joodsch kunstbezit —**
29 Nov. — De Italiaansche ministerraad heeft 25 November een reeks ingrijpende wetten en maatregelen aangenomen. Zoo zal de nationale republikeinsche staat van 1 December af definitief den naam „Italiaansche Sociale Republiek" dragen. De vlag van de Italiaansche Sociale Republiek is de driekleur met lictorenbundel aan den top van den vlaggestok. De oorlogsvlag der weermacht is de driekleur met franje en een lauwerrand, benevens den republikeinschen lictorenbundel, een granaat, een anker en een adelaar in de vier hoeken. Van bijzonder belang is de vorming van een eenheidsfront van den arbeid, de techniek en de kunsten, met uitsluiting van het kapitaal en de invoering van een uniform arbeidsboek. Alle categorieën van arbeiders zullen van 1 December af een loonsverhooging van 30% krijgen, met uitzondering van degenen, die in het laatste kwartaal reeds zulk een verhooging hebben gehad. Voor de belangrijkste landbouw- en industrieproducten zullen in den loop van December nieuwe maximum prijzen worden vastgesteld. Ten slotte zullen kunstwerken, die in joodsch bezit zijn, geconfiskeerd worden, opdat zij niet verloren zullen gaan.
(V. b. It. Regeeringsprogr. 5725 D; Joden 5735 B)

F. **LIBANON — Oude toestand hersteld; rust weergekeerd —**
29 Nov. — Le Chataigneau, de opvolger van Helleu in Libanon, heeft 23 November volgens een bericht van radio Jeruzalem bekendgemaakt, dat de regeering-Riad es Soelh in haar functie is hersteld. Emile Edde, die door Helleu tot regeeringschef was benoemd, is weer van zijn functie ontheven. Le Chataigneau verklaarde voorts, dat de besluiten van het Libaneesche parlement over de grondwetshervorming geannuleerd zouden worden, daar zij de oorzaak van de crisis geweest zijn.
Naar de Britsche berichtendienst meldt, is het Libaneesche parlement op 24 November voor het eerst sedert 11 November bijeengekomen. Riad-el-Sohl, de minister-president, verklaarde, dat de normale toestand hersteld is.
(V. b. 5751 B)

G. **TURKIJE — Aardbeving —**
30 Nov. — Naar radio Ankara meldt, heeft zich in den nacht van 26 op 27 November in bijna alle deelen van Turkije een ernstige aardbeving voorgedaan. Volgens een S.P.T.-bericht uit Ankara bedraagt het totale aantal dooden tot dusver 4000; ruim 3000 personen werden gewond.
(V. b. Aardbeving Turkije 5363 E)

H. **ZWEDEN — Uitreiking Nobelprijzen uitgesteld tot 1944 —**
29 Nov. — Het Zweedsche persbureau T.T. meldt: De Zweedsche regeering besloot om de toekenning van de Nobelprijzen 1943 uit te stellen. De Zweedsche Academie, die den prijs voor letterkunde toekent, heeft in haar jongste vergadering besloten, dat de prijs van 1943 geheel ter beschikking zal worden gesteld van de fondsen der academie. De Academie van Wetenschappen heeft besloten de prijzen voor natuur- en scheikunde te reserveeren tot het volgend jaar. Bovendien heeft de academie een voorstel aanvaard, ingediend door het Comité-Nobel voor den scheikundeprijs, dat beoogt, een bepaalde som uit het bijzondere fonds van de academie ter beschikking te stellen van den voortreffelijken Hongaarschen geleerde Georg van Hevesy, buitenlandsch lid der Academie, ten einde door middel van radioactieve spanningmeters onderzoekingen te verrichten o.a. betreffende de kankerachtige stofwisseling en de levensfunctiën van de nucleoproteïden. Ten slotte heeft het Carolijnsch instituut besloten, dat de prijs voor geneeskunde gereserveerd zal worden voor de toekenning van den prijs voor 't volgend jaar. In 1944 zal men derhalve beschikken over twee Nobelprijzen voor natuurkunde, twee voor scheikunde en twee voor geneeskunde, doch over één prijs voor letterkunde. **(V. b. Nobelprijzen 4881 D)**

A. DUITSCHLAND — De positie van het Rijk in het na- oorlogsche Europa —

2 Dec. — Onder den titel „Duitsch imperialisme na den oorlog?" publiceerde het „Alg.H'blad" het hieronder volgende artikel.

Talrijk zijn degenen, die bij de gedachte aan een Duitsche, dus Europeesche overwinning, zich de bange vraag stellen, of ons continent dan niet zal worden geregeerd „door de Pruisische laars", anders gezegd: volgens een door Berlijn geconstrueerd imperialistisch systeem. Deze vraag spruit voort uit de gedachtensleur, dat een overwinnaar niet anders kàn zijn dan een overheerscher, m.a.w. dat een oorlog niet anders kàn zijn dan een imperialistische oorlog. Zij spruit voort uit een gebrek aan begrip van den tijd, den revolutionnairen tijd, waarin de wereld thans is geplaatst, gebrek aan kennis ook van de stuwende beginselen, de wetten, de idee van deze groote revoluties, de nationaal-socialistische omwenteling van en door Adolf Hitler.

Welaan, deze voor zoovelen hetzij actueele, hetzij academische vraag zien wij behandeld en beantwoord in een voortreffelijk, helder en op den man afgaand artikel van dr. Franz Riedweg in het jongste nummer van „Aufbruch", het tijdschrift der Germaansche front- en strijdgemeenschap. Wij laten vanwege zijn belangrijkheid dit artikel hieronder volgen: In een continentale ruimte, waar door bloed en karakter verwante stammen en volken nauw tezamen leven, zijn er — in het groot gezien — slechts twee soorten van orde mogelijk: De ééne is het imperialistische systeem, waarbij een groote mogendheid de hegemonie verovert en zonder rekening te houden met de waarden der verschillende rassen en culturen, de andere staten onder haar macht houdt. Dit was het Europeesche heerschersbeginsel van het late Rome, dat was het Europeesche beginsel van Frankrijk en is sinds eeuwen het imperialistische systeem van Engeland. Hier is het grondbeginsel, dat er een verhouding van heerschers en onderhoorigen wordt geschapen, zonder rekening te houden met den stand der cultuur en de waarde van het ras der volken, die onder die heerschappij worden gebracht. Daar tegenover staat de idee van het Rijk. Haar voornaamste karaktertrek is, dat de orde niet wordt geschapen volgens gewelddadige beginselen van macht, maar dat de orde organisch is opgebouwd op de waarden van het ras en der cultuur. Er ontstaat een machtsorganisme volgens de innerlijke substantie der staten en stammen en daardoor een rangorde, die in het diepste wezen wortelt. Dit is het ordeningsbeginsel uit den grooten tijd der Middeleeuwen en was altijd, waar het Germaansche Duitschland aan een ruimte vorm gaf, dè ordeningsgedachte. Zoo is voor ons, Europeanen en Germanen, nu de vraag: Staan wij nu, midden in de Europeesche revolutie der 20ste eeuw, voor een imperialistisch tijdperk der Europeesche politiek òf voor een tijdperk van Europeesche Rijkspolitiek?

Er is een gebeurtenis in de afgeloopen jaren der Europeesche geschiedenis, waaraan velen achteloos voorbijgegaan zijn, maar die duidelijker dan alle theorie het begin van een nieuwe Europeesche politiek bewijst. Zij toont duidelijk aan, dat het Nationaal-socialisme als eerste drager der Europeesch-Germaansche revolutie van de 20ste eeuw de imperialistische Europeesche politiek van het Westen geliquideerd heeft en een nieuwe phase is begonnen. Deze gebeurtenis was het bevel van den Führer in het voorjaar van 1940, om de ᛋᛋ-Standarten in Nordland en Westland op te richten. Door dit bevel werd aan de Europeesch-Germaansche volken van het Noorden en het Westen de mogelijkheid gegeven, uitverkorenen onder hen, die volgens ras en karakter aan de wetten van het nationaal-socialisme voldoen, te doen opnemen onder de internste wapendragers der nationaal-socialistische revolutie, d.w.z. in de Waffen-ᛋᛋ. Deze gebeurtenis maakte het dus den Germaanschen volken, waartegen, tengevolge van het verkeerde beleid hunner regeering, het Groot-Duitsche Rijk gedwongen was geweest oorlog te voeren, mogelijk, om na de beeindiging van den veldtocht, tot de eerste politieke regimenten van het nationaal-socialisme toe te treden! Deze mogelijkheid bestond voor alle Germaansche volken. Deze gebeurtenis is als een mijlpaal in de Europeesche politiek te beschouwen. In de Waffen-ᛋᛋ is een feit, dat Nederlandsche, Noorsche, Deensche en andere Germaansche officieren na korten tijd reeds in dit élitecorps leidende commandofuncties niet alleen over landgenooten, maar ook over Duitschers innemen, d.w.z. het bevel voeren over mannen van den overwinnenden staat! Talrijke officieren der Germaansche landen staan nu binnen het Germaansche Pantser-Corps aan het hoofd van troepen, die uit mannen van het overwinnende Duitsche Rijk en der Germaansche volkeren zijn samengesteld.

Waarom staan wij, continentaal georiënteerde Germanen, wij Duitschers, zoo vijandig tegenover een imperialistische intra-continentale Europeesche politiek? Waarom is het ons, Duitschers, onmogelijk, als het sterkste volk van het continent en voornaamste der Germaansche landen, een Europeesch imperialisme tot stand te brengen? Het antwoord is eenvoudig: deze opvatting ligt verankerd in het diepste levensgevoel van den Germaanschen mensch. De Germaan kan niet bloed van gelijk ras en gelijke waarde, waarvan hij weet, dat het van de Voorzienigheid de zelfde taak heeft gekregen als hij zelf, dwingen in een toestand van onderhoorigheid, van tweeden rang. Dit ligt gegrondvest in de diep religieuze en heilige overtuiging der Germanen, dat de mensch, en vooral de Noordsche mensch, de drager is der hoogste waarden en wien door de Voorzienigheid de hoogste leidende taak is opgelegd. Ergens Germaansche substantie te laten omkomen, of haar in haar ontwikkeling te belemmeren, haar uitwerking te verhinderen, haar op een laag peil ondergeschikte diensten te laten verrichten, is voor den Germaanschen mensch een blasphemie en beteekent tegen den wil Gods ingaan. Dat gevoelt noch de mensch voor wien het machtsbeginsel van zijn staat de eerste wet is, noch de Engelschman, die met verwaarloozing van zijn Germaansche substantie, zonder dieper in de problemen door te dringen, alleen de gewelddadige, egocentrische wet van zijn insulaire bestaan kent, onverschillig ervoor, of een gelijkwaardige substantie buiten het eiland te gronde gaat of niet.

Een Europeesch imperialisme zou nu voor het Duitsche volk, als drager van de Europeesche revolutie der 20ste eeuw, een contradictie zijn. De Germaansche substantie van Duitschland, zoowel als het nationaal-socialisme, zouden zich zelf verloochenen, wanneer zij het rad der geschiedenis terug zouden draaien, wanneer zij Europa in imperialistischen zin wilden ordenen. Men kan niet een revolutie volgens de wetten van bloed en bodem tot de overwinning voeren en daarna de oerwetten van zijn eigen opstand verloochenen en daarmee zich zelf den grond onder de voeten wegnemen! Het is absurd te gelooven, dat het nationaal-socialisme bereid is, zijn eigen graf te graven en de idee, die hem tot de overwinning heeft geleid, te verloochenen in de beslissende phase, nl. in die der ontwikkeling eener continentale evolutie! Die toekomstige orde in Europa zal op de idee van ras en bloed zijn opgebouwd, d.w.z. één ding zal zij nooit aantasten: alles wat gegroeid is, alle organische waarden van volk, zeden en stam. Zij zal één wet hooghouden: de gelijkwaardige Germaansche substantie als zoodanig te behandelen en nóóit het gelijkwaardige bloed, dat tot een uitzonderlijke taak geroepen is, te laten verkommeren. Dat is een groote en belangrijke schrede en eischt groote karakters en menschen met vèrzienden blik, zoowel binnen de Germaansche staten van Europa, als ook binnen het Groot-Duitsche Rijk. Het is ook niet voor elken Duitscher vanzelfsprekend, wanneer hij in de Waffen-ᛋᛋ, zooals nu in het Germaansche Pantser-Corps gebeurt, moet gehoorzamen aan de bevelen van een Noorschen of Nederlandschen compagnie-chef. Het Germaansche Rijk van Europa zal niet door één enkel volk en één enkelen staat worden gevormd, maar zal de groote, gemeenschappelijke schepping der Germaansche substantie van het Europeesche continent zijn, verankerd in het kernland van Germanje, Staatrechtelijke vormen zijn hierbij bijzaak, belangrijk is alleen, dat de oerwetten der Germaansche wedergeboorte nooit worden geschonden, d.w.z. nóóit verwaarloozing en onderdrukking van hoogwaardig Germaansch bloed!

B. VISSCHERIJ — Algemeen overzicht —

Ondanks het feit, dat de visscherij in steeds toenemende mate wordt beoefend, worden de mogelijkheden op dit gebied nog niet in vollen omvang benut. Het visscherijbedrijf wordt slechts op betrekkelijk kleine gedeelten der oceanen uitgeoefend; de vangst heeft in hoofdzaak in de regionen voor de kusten plaats en hiervan zijn slechts bepaalde gedeelten voor een rendabele uitoefening van het bedrijf geschikt. Men vischt voornamelijk daar, waar de zee niet dieper dan 500 m is; meestal bedraagt de diepte 100 tot 200 m. De grootste vangsten zijn afkomstig uit de visscherij in open zee. Zoo stegen b.v. de vischvangsten van de Duitsche kustvisscherij in de periode van 1913 tot 1933 met het 2- tot 3-voudige, de in open zee gevangen hoeveelheden in dezelfde tijdsperiode met het 4,9-voudige. Dit resultaat werd door een betere outillage der schepen, een nauwkeuriger kennis der vischgebieden en door het in gebruik nemen van nieuwe vischgronden bereikt. Op de Noordzee wordt in hoofdzaak haring gevangen. Opmerkelijk is, dat 1913 het jaar van de grootste haringvangst is, nl. 713,5 mill. kg. Deze hoeveelheid werd na den wereldoorlog niet meer bereikt. De visscherij in de Barentsz-zee werd in 1905 voor het eerst

ter hand genomen; ze bereikte in 1924 een hoogtepunt. Hier worden vrijwel uitsluitend schelvisch en kabeljauw gevangen. Daar het gebied waar deze vischsoorten kuitschieten aan de N.W.-kust van Noorwegen is gelegen, zijn de kusten van Noorwegen langzamerhand een belangrijk vischcentrum geworden. (Econ. Nieuws)

A. INDUSTRIE — Potloodfabricage —

Neurenberg, waar de wieg van de Duitsche techniek stond, is ook de geboorteplaats van het gewone en het gekleurde potlood. Bijkans drie eeuwen reeds is het de zetel van de Duitsche potlood-industrie, welker fabrieken tezamen wekelijks ongeveer 10 millioen stuks potlooden van elke soort produceeren, waarvan het grootste gedeelte onder normale omstandigheden naar vrijwel alle landen der aarde wordt verzonden.

Deze eeuwenlange ontwikkeling en ervaring, gesteund en voortgezet door onverpoosde onderzoekingen en vernuftige toepassingen door middel van bijzondere machines, hebben de massale vervaardiging van speciale potlooden in zeer groote verscheidenheid mogelijk gemaakt. Zoo zijn er de gemakkelijk afwaschbare soorten voor het schrijven op de huid (bij operaties), teeken-kleurpotlooden voor studenten in de medicijnen, en speciale potlooden met een lichtabsorbeerende bijmenging voor lichtdruk-origineelen in 19 hardheidsgraden — te weten zachte stiften met meer grafiet en harde met meer klei in de samenstelling — of voor het trekken van zeer lange strepen van steeds gelijke dikte, eveneens voor lichtdrukken. Van deze laatste bestaan 8 hardheidsgraden en zij zijn, evenals de voorafgaande soort, bestemd voor architecten. Ten dienste van beeldhouwers zijn de zeer harde potlooden voor het teekenen op steen. Voor het schrijven op droog en nat hout (voor houtvesters, de houtindustrie, enz.) heeft men merkpotlooden. Origineel zijn ook de gepatenteerde accountants-kleurpotlooden met meerkleurig schrijvende stift, welke onder het gebruik vanzelf van kleur kan verwisselen, hetgeen belangrijk is voor de verschillende pointeer-teekens. Van belang zijn ook protocol-potlooden voor verslagen, enz., die zonder eenige verandering moeten blijven; na een behandeling met brandspiritus dringt het schrift door het papier, hetgeen bijv. voor officieele stenogrammen van redevoeringen van beteekenis is. Voor de filmindustrie zijn er onder andere retoucheer-potlooden voor het kleuren van film en albumpotlooden in goud, zilver en wit. Voor militaire doeleinden heeft men speciale potlooden tot het maken van aanteekeningen op stafkaarten, welke aanteekeningen naderhand volkomen verwijderd kunnen worden.

Copieerpotlooden worden in vele kleuren gemaakt, hetgeen eveneens het geval is met stiften van oliekrijt of gekleurde stiften, in houten omhulsel. Bovendien heeft men oliekrijt met omwikkeling van papier, vetstiften en vetkrijt voor het schrijven op metaal, glas en andere materialen, en tenslotte pastelkrijt met papier omwikkeld, waarvan het schrift gemakkelijk kan worden uitgewischt. Iets nieuws zijn de zoogenaamde aquarel-dekkleurstiften en krijtsoorten; deze bevatten bijzondere stoffen, die maken dat men ze droog als kleurpotlood, en met water als de verf van kleurdoozen, kan gebruiken. De kleuren zijn giftvrij en lichtecht; zij kunnen op alle stoffen droog of nat worden toegepast. Zoo worden voor vele doeleinden aparte potlooden vervaardigd, ook onbreekbare stiften ter dikte van 1,17 millimeter voor vulpotlooden. De zoogenaamde „Dünnkernstifte" zijn onoplosbaar in water, zoodat zij in tropische gewesten gebruikt kunnen worden.

(Econ. Voorlichting)

B. WETENSCHAPPEN — Grondstoffen uit zee - Theoretische mogelijkheden —

30 Nov. —De Deensche onderzoeker, prof. Krogh, heeft—naar De Telegraaf uit de Duitsche pers ontleend — onlangs vastgesteld, dat zich in het zeewater een hoeveelheid gebonden koolstof en stikstof bevindt, welke overeenkomt met 4 gr. koolhydraten en 1½ gram eiwit per kubieken meter. Dit beteekent, dat het water van den Atlantischen Oceaan zulk een hoeveelheid van deze stoffen bevat, dat de voedingswaarde er van overeenkomt met die van 20.000 tarwe-oogsten, die op de geheele wereld zouden worden binnengehaald. Dat het zeewater echter ook metalen bevat, is reeds lang bekend. In één kubieken meter zeewater bevindt zich o.a. niet minder dan 1400 milligram fluor, 50 mg jodium, 15 mg arsenicum, 5 mg koper, 5 mg zink, 0.3 mg zilver en 0.04 mg goud. Voorts worden in hoeveelheden varieerende van 400 tot 2000 mg per ton zeewater aangetroffen aluminium, silicium en stikstofnitraten. Hoewel dit maar geringe hoeveelheden zijn, zouden de wereldzeeën niet minder dan 75 millioen ton phosphaten en 250 millioen ton nitraten kunnen opleveren.

De jongste oceanografische onderzoekingen hebben voorts uitgewezen, dat zich onder den bodem der zee olie bevindt, waarvan de exploitatie practisch mogelijk zou zijn. Wanneer men rekening houdt met de olierijkdommen onder de zeeën, krijgt men een geheel gewijzigd aspect van de aardoliebalans en komt men tot de conclusie, dat de olierijkdommen der wereld voldoende zijn, om de behoeften voor onafzienbaren tijd te dekken. De Zweedsche geleerde prof. Noddack heeft aangetoond, dat in een kilogram gedroogde vischstoffen 330 mg ijzer, 140 mg zink, 53 mg koper, 43 mg mangaan, 30 mg nikkel, 12 mg arsenicum en 11 mg zilver worden aangetroffen. Op zichzelf genomen zijn dat alweer kleine hoeveelheden, maar wanneer men een vischvangst van 100.000 ton per jaar heeft, dan heeft men tevens 13.000 kg zware metalen „gevangen" en wel 6600 kg ijzer, 2800 kg zink, 1060 kg koper, 860 kg mangaan, 600 kg nikkel, 240 kg arsenicum, 220 kg zilver, 140 kg titaan, 100 kg tin, 80 kg kobalt, 60 kg cadmium, 32 kg vanadium en bijna 29 kg andere metalen.

C. NEDERLAND — Economie, Financiën - Dividenduitkeeringen 1939-1942 —

2 Dec. — Het Centraal Bur. voor de Statistiek heeft de gemiddelde dividenduitkeeringen over 4 jaren bekend gemaakt van te Amsterdam genoteerde ondernemingen en banken. De industrieele dividenden zijn het sterkst gedaald, namelijk van 6.5 pct. over 1939 tot 2.9 pct. over 1942. Voor diverse ondernemingen (handels- en exploitatiemaatschappijen) daalde het gemiddelde van 4.0 pct. tot 2.5 pct. en voor de banken van 4.1 pct. tot 3.2 pct. Indien men de herkapitalisatie uitschakelt, dan blijkt het gemiddelde industrieele dividend over 1941 te hebben bedragen 4.2 pct. en over 1942 gemiddeld 3.2 pct. In 1941 hebben 113 industrieele ondernemingen haar gezamenlijk kapitaal van ∫ 699.2 millioen met ∫ 47 millioen verhoogd. De meeste dividenden over 1942 waren lager dan die over 1941, maar vooral de „diverse ondernemingen" keerden een gelijk dividend uit. Van de 164 ondernemingen (inclusief banken) passeerden 48 het dividend over 1942 tegen 23 over 1941, 20 over 1940 en 31 over 1939.

	1939	1940	1941	1942
113 industrieën:				
kapitaal	611.9	634.0	699.2	710.2 millioen
uitkeering	39.9	34.8	27.3	20.9 millioen
dividend	6.5	5.5	3.9	2.9 pct.
34 diversen:				
kapitaal	39.9	40.8	45.1	46.7 millioen
uitkeering	1.6	2.6	1.6	1.2 millioen
dividend	4.0	6.4	3.6	2.5 pct.
16 banken:				
kapitaal	223.0	223.0	223.0	223.0 millioen
uitkeering	9.1	11.2	12.3	7.1 millioen
dividend	4.1	5.0	5.5	3.2 pct.

Dividenden over 1942 vergeleken met 1941

	industr.	diversen	banken
verhoogd	6	—	—
gelijk	41	18	4
verlaagd	66	16	13

Veeteelt — Succesvolle mond- en klauwzeer bestrijding —

2 Dec. — In de jaren 1942 en 1943 heeft in Friesland en Groningen de veeartsenijkundige dienst een nieuwe methode ter bestrijding van het mond- en klauwzeer in toepassing gebracht. In het uitgekozen proefgebied in de omgeving van Nijland werden in Juni 1942 alle runderen, schapen, geiten en varkens, in totaal 1972 stuks van 37 veehouders, geënt. De proeven leerden, dat aan de enting geen gevaren verbonden zijn en gaven den indruk, dat de entstof inderdaad een beschermende werking uitoefent. Sedert 14 dagen na de enting is practisch geen der geënte beslagen meer ziek geworden. In Juni van dit jaar is in de buurt van Marssum ten Z.W. van Leeuwarden het vee van 86 bedrijven, samen ongeveer 4000 stuks, runderen, schapen, geiten en varkens, geënt. Het vee in dit in de nabijheid van reeds besmette veebeslagen gelegen gebied bleek in sterke mate aan mond- en klauwzeerinfectie te zijn blootgesteld. Ongeveer alle niet geënte bedrijven in de omgeving en ook die, welke tusschen de geënte in waren gelegen, werden door de ziekte aangetast. Slechts de geënte bedrijven vormden in dit uitgestrekte weidegebied een eiland van gezonde dieren.

Al dient een te groot optimisme te worden vermeden, toch is het niet onmogelijk, dat de veeartsenijkundige dienst den sleutel in handen heeft waarmede het beloop van een mond- en klauwzeerepidemie op belangrijke wijze zal kunnen worden beïnvloed. (V. b. 5741 A)

DE WERELDOORLOG

A. **DUITSCHLAND — Aanhoudende zware gevechten aan het Oostelijk front; Korosten door Duitsche troepen heroverd - In November 306.900 b.r.t. geallieerde scheepsruimte tot zinken gebracht - Engelsch offensief in Zuid-Italië - Luchtaanvallen op Bremen, Berlijn en Leipzig —**

OOSTELIJK FRONT —

29 Nov. — Op de landengte van Perekop mislukten verscheidene vijandelijke aanvallen. Op het bruggenhoofd van Nikopol en in de groote bocht van den Dnjepr bleef de vijand op de bestaande zwaartepunten aanvallen. 107 Sovjet-pantserwagens werden stukgeschoten. Buitengewoon heftig waren de gevechten in het penetratiegebied ten Zuiden van Krementsjoeg. Ook uit de sectoren Tsjerkassy, Kief en Korosten worden verbitterde gevechten gemeld. Daarbij had een eigen aanvalsoperatie ten Westen van Kief succes. In het gevechtsgebied van Gomel laaiden zware gevechten op.

30 Nov. — De eigen aanvalsoperaties ten Westen van Kief brachten plaatselijke successen. In de aanvals- en afweergevechten in het gebied van Kief en Sjitomir hebben troepen van het leger en van de Waffen-SS de vijandelijke legers, die tot een doorbraakaanval waren overgegaan. opgevangen en naar het Oosten teruggeworpen. De bolsjewisten verloren daar in de periode van 9 tot 28 November meer dan 20.000 dooden, 4800 gevangenen, 603 vechtwagens, 1505 stukken geschut, 1042 mitrailleurs, 275 mortieren en 554 pantserwagens.

1 Dec. — Zooals uit het weermachtbericht blijkt, waren de Duitsche troepen ten Westen van Kief tot een tegenoffensief overgegaan. Deze operaties, die thans afgesloten zijn, hadden tot resultaat, dat de bolsjewisten iets naar het Oosten zijn teruggedrongen, waardoor een doorbraak door de Duitsche stellingen is verijdeld. Het zwaartepunt der gevechten is thans verplaatst naar den sector van Gomel en het gebied van Tsjerkassy. Bij Gomel naderen de gevechten de Pripetmoerassen, zoodat het terrein zeer moeilijk wordt. De bolsjewisten oefenen hier zwaren druk uit. Wanneer de vorst intreedt en de moerassen bevriezen wordt de toestand geheel anders, aangezien dan ook zware wapens aan de gevechten kunnen deelnemen. Bij Tsjerkassy hebben de hevige aanvallen der bolsjewisten tot dusver nog niet tot het doel — het insluiten der Duitsche troepen — geleid. De hevige gevechten in dezen sector duren nog voort.

2 Dec. — Tusschen Pripet en Beresina werden verscheiden penetraties door tegenaanvallen opgeheven en aanvallende gevechtsgroepen teruggeworpen. Aan den autoweg van Smolensk duurt de afweerslag met toenemende hevigheid voort. De bolsjewisten liepen met 22 infanteriedivisies tot in den nacht storm op de Duitsche stellingen. Onze troepen sloegen hen bloedig terug en behaalden zoodoende gisteren een nieuw afweersucces.

3 Dec. — Naar de correspondent van het A.N.P. uit Berlijn meldt, hebben de Duitsche troepen de plaats Korosten heroverd. Ten gevolge van den aanhoudenden zwaren regenval namen de gevechten in het Zuiden van het Oostelijke front gisteren in hevigheid af. Ten Westen van Smolensk zetten de bolsjewisten hun aanvallen voort. In zware gevechten werden de aanvallen van 31 steeds weer stormloopende vijandelijke infanteriedivisies en pantserformaties bloedig afgeslagen.

ZEEOORLOG —

30 Nov. — In zware gevechten hebben Duitsche duikbooten in den Atlantischen Oceaan, in de Middellandsche Zee en in de Zwarte Zee 8 schepen met een gezamenlijken inhoud van 36.000 b.r.t., 2 torpedobootjagers, 1 fregat en 1 duikboot tot zinken gebracht. Een lichte kruiser werd door torpedotreffers beschadigd.

1 Dec. — In den strijd tegen de Britsch-Amerikaansche scheepvaart hebben luchtmacht en marine in de maand November 38 troepentransportschepen en koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 306.900 b.r.t. tot zinken gebracht; 27 transport- en koopvaardijschepen met een gezamenlijken inhoud van 176.000 b.r.t., werden zoo zwaar beschadigd, dat vele dezer schepen met een gezamenlijken inhoud van ongeveer 90.000 b.r.t. verloren geacht kunnen worden. Voorts kregen 19 schepen met een gezamenlijken inhoud van ongeveer 90.000 b.r.t., bom- of torpedotreffers. Marine en luchtmacht brachten de volgende vijandelijke oorlogsschepen tot zinken: 14 torpedojagers, een fregat, een korvet, drie duikbooten en zes torpedobooten. Voorts werden een lichte kruiser, zes torpedojagers, vier duikbooten, vier torpedomotorbooten en vijf bewakingsvaartuigen voor het grootste deel zwaar beschadigd.

2 Dec. — Torpedomotorbooten brachten in den nacht onder de Engelsche Zuidkust een schip van 1.000 ton tot zinken.

ZUIDELIJK FRONT —

2 Dec. — Den 29sten November is na langdurige voorbereidingen in den Oostelijken sector van het Zuid-Italiaansche front de nieuwe aanval van het achtste Britsche leger op de Duitsche stellingen begonnen. De Britten concentreerden hun strijdkrachten op een frontbreedte van minder dan tien kilometer en steunden den aanval door honderden vliegtuigen en de op de zwaartepunten in den strijd gebrachte artillerie. De aanvallers stieten aanvankelijk slechts op de Duitsche stellingtroepen. Na drie dagen van heen en weer golvende gevechten gelukte het den Britten ten koste van zeer zware verliezen slechts vier kilometer diep door te dringen. De Duitsche troepen grendelden, zonder dat de vijand het kon verhinderen, de penetratieplek af en brachten den aanval tot staan, die door den vijand den eersten December niet meer werd voortgezet.

4 Dec. — In den Westelijken sector van 't Zuid-Italiaansche front zijn op talrijke plaatsen hevige gevechten aan den gang. Duitsche reservetroepen hieven enkele penetraties op en maakten daarbij gevangenen. Op den uitersten linkervleugel van ons front werden de sterke aanvallen van het achtste Engelsche legr in een stellingsector opgevangen, die enkele kilometers verder naar achteren ligt.

LUCHTOORLOG —

30 Nov. — Formaties Amerikaanche vliegtuigen drongen overdag onder bescherming van het wolkendek het gebied der Duitsche Bocht binnen en vielen de stad Bremen aan. Er ontstonden schade aan gebouwen en geringe verliezen aan menschenlevens. In luchtgevechten, alsmede door luchtdoelgeschut, werden 33 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten.

2 Dec. — Formaties Amerikaansche vliegtuigen deden overdag een aanval op West-Duitschland en lieten bommen op eenige plaatsen vallen. Bij dezen aanval verloor de vijand 42 vliegtuigen.

3 Dec. — Sterke formaties Britsche bommenwerpers deden wederom een aanval op Berlijn. De luchtverdediging bracht den vijand aanzienlijke verliezen toe; 53 der vijandelijke bommenwerpers werden neergeschoten. In West-Duitschland ontstond door bommen van enkele storingsvliegtuigen geen noemenswaardige schade. Boven het Oostelijk front werden in November 865 sovjetvliegtuigen neergeschoten.

4 Dec. — Formaties Britsche bommenwerpers hebben in de vroege morgenuren een aanval gedaan op Leipzig. In het stadsgebied werden woonwijken, openbare gebouwen, kunst- en cultuurmonumenten zwaar getroffen. Andere vijandelijke vliegtuigen vlogen over de Rijkshoofdstad, zonder schade aan te richten. 28 der aanvallende bommenwerpers werden neergeschoten. **(V. b. Krijgsverr. 5752 A)**

B. **JAPAN — Luchtslagen bij de Gilberteilanden —**

29 Nov. — Het Japansche hoofdkwartier meldt, dat in den ochtend van den 23sten November een Japansche duikboot een vijandelijk vliegkampschip ten Westen van het eiland Makin heeft aangevallen en zoo zwaar beschadigd, dat het geheel verloren kan worden geacht. Op den avond van den volgenden dag vielen marine-luchtstrijdkrachten formaties vijandelijke oorlogschepen ten Westen van de Gilbert-eilanden aan en brachten twee groote vliegkampschepen tot zinken. Daarbij ging een Japansch vliegtuig verloren. Deze slag zal „tweede luchtslag bij de Gilbert-eilanden" heeten. Op 27 November werden andere vijandelijke schepen in dezelfde wateren aangevallen, waarbij wederom twee vliegkampschepen tot zinken werden gebracht. Een daarvan, dat onmiddellijk onderging, was van groot type. Voorts werden 2 kruisers tot zinken gebracht, terwijl een groote kruiser of een slagschip beschadigd of in brand geschoten werd. De Japanners verloren hierbij 5 vliegtuigen. Deze slag zal „derde luchtslag bij de Gilbert-eilanden" heeten. Volgens een tweede bericht zijn geen berichten ontvangen over den militairen toestand op de Gilbert-eilanden. De verbinding met de Japansche verdedigers is verbroken.

Op 29 November hebben luchtstrijdkrachten der Japansche marine in de wateren bij de Gilbert-eilanden vijandelijke vlootstrijdkrachten aangevallen. Zij brachten twee vliegkampschepen en een niet nader aangeduid oorlogsschip tot zinken, een der vliegkampschepen ging onmiddellijk onder. Een groote kruiser werd zwaar beschadigd en in brand gebombardeerd. Zes onzer vliegtuigen zijn niet op hun basis teruggekeerd. Deze slag zal „vierde luchtslag bij de Gilbert-eilanden" heeten. **(V. b. Krijgsverr. 5752 B)**

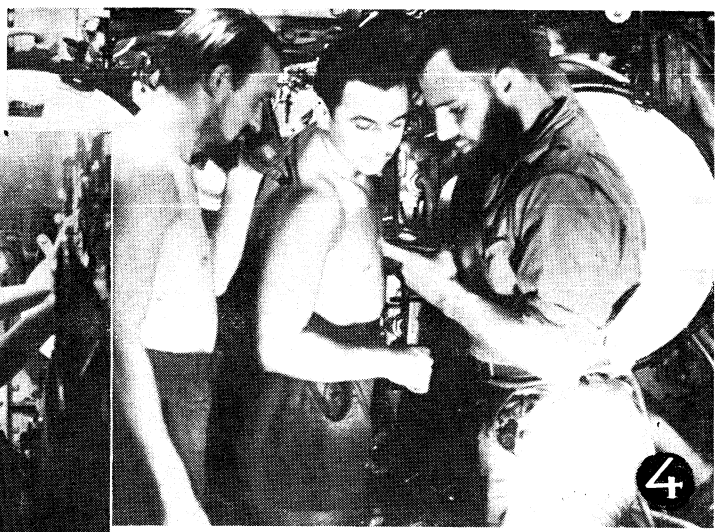

Naar aanleiding van de stichting van een Indische nationale regeering onder leiding van Soebhas Chandra Bose had in hotel „Kaiserhof" te Berlijn een plechtigheid plaats. De Duitsche staatssecretaris van Buitenlandsche Zaken Keppler tijdens een toespraak.

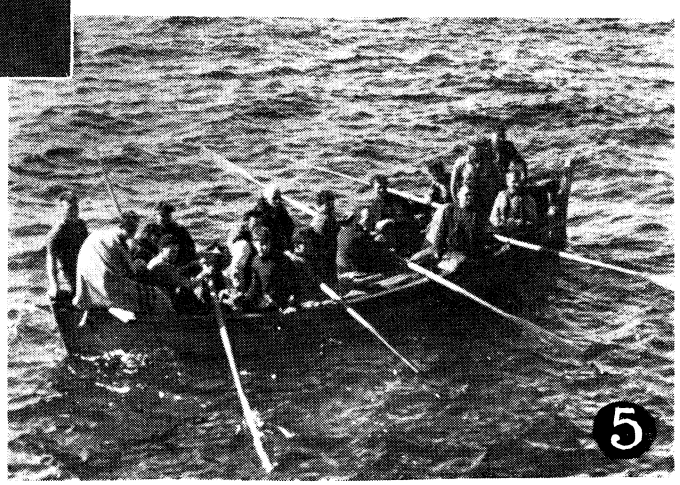
(foto Transocean-Europapress)

DUITSCHE DUIKBOOT IN ACTIE

1. Met behulp van een luisterapparaat controleert de ondergedoken duikboot de bewegingen van haar tegenstander. 2. Door de periscoop observeert de duikbootkapitein het vijandelijke schip. 3. De electrische machines - tijdens het varen onder water kan geen gebruik worden gemaakt van de diesel-motoren - worden ingeschakeld. 4. De torpedo is gelanceerd; met chronometers wordt de looptijd tot aan het oogenblik der ontploffing gevolgd. 5. Het schip zinkt, de bemanning zocht haar toevlucht in de booten. 6. Geweldige rookzuilen onttrekken den getroffen tanker aan het gezicht. De olie verspreidt zich brandende over de zee.

(foto's 5 Holland/Orbis 1 Hoffmann/Stapf)

A. EUROPA — Germaansche ᛋᛋ - Nationale vrijheid in een Europeesche eenheid —

6 Dec. — Aan „De Telegraaf" ontleenen wij de beide volgende artikelen. Het eerste artikel „Om de nationale vrijheid" luidt als volgt:

Wat willen de Duitschers met hun nieuwe Europa? Waarom geven zij dienaangaande geen vastomlijnde gestalten? Waarom proclameeren zij thans nog niet hun plannen? De volken en enkelingen willen weten, waarop zij bij den vrede hopen en rekenen kunnen. Op deze vragen wordt vaak een antwoord verwacht. Het voorhouden van de beginselen van het nationaal-socialisme, dat door zijn wereldbeschouwing en zijn diepste wezen vreemde volkeren niet onderdrukken kan, bevredigt niet, evenmin het betoog, dat de Duitsche conceptie van de Europeesche eenheid de volksche rangschikking en plaatsbepaling dezer nieuwe gemeenschap tot grondslag hebben moet. Het Duitsche maandblad „Die Aktion", dat nauwe relaties met de hoogste leiding der ᛋᛋ onderhoudt, heeft in zijn kortelings verschenen October-nummer vrijmoedig deze vragenreeks behandeld. Het motiveert breedvoerig, waarom de Duitsche leiding niet van zins is, met hoogopgeschroefde beloften, aanhangers voor een Europeesche nieuwe orde te winnen. Duitschland denkt te zeer aan de niet nagekomen beloften in Wilson's veertien punten vervat. Met deze toekomstwissels werd het Duitsche volk in 1918 misleid. De Duitsche leiding wil van haar kant geen toekomstwissels uitgeven, omdat zij angstvallig en conscientieus alles vermijden wil, hetgeen later wegens een onvoorziene politieke ontwikkeling niet gehandhaafd zou kunnen worden.

Wanneer dan echter deze schroom overwonnen wordt en eens concreet een toezegging, een belofte voor de toekomst gegeven wordt, zooals met de verklaring van Terboven namens den Führer aan het Noorsche volk is geschied, dan beteekent een dergelijke politieke daad, dat de Duitsche leiding gewetensvol zulk een toezegging ook in de toekomst gestand kan en wil doen. Het blad ontleedt de beteekenis van het kernpunt dezer verklaring, dat we hier herhalen: „Daarbij is het de onveranderlijke wil van den Führer na den zegevierenden afloop van dezen strijd een nationaal en socialistisch Noorwegen in vrijheid en zelfstandigheid te laten ontstaan, dat voor het hoogere gebied eener Europeesche gemeenschap slechts die functies afstaat, welke ter verzekering van de veiligheid van Europa onvoorwaardelijk voor alle toekomst noodig zijn omdat alleen die gemeenschap de beslissende draagster en waarborg van deze veiligheid zijn kan en zijn zal".

Ten aanzien hiervan betoogt „Die Aktion": „Bij de uiterste terughoudendheid van het Rijk tegenover al deze problemen, die in werkelijkheid nooit uitsluitend theoretisch en van de groene tafel af opgelost en beslist kunnen worden, beteekent een zoodanige verklaring een garantie, zooals ze ondubbelzinniger en bindender niet gedacht kan worden. Voor Noorwegen is daarmee het centrale probleem van ieder volk, dat nationale vrijheid, de volksche zelfstandigheid, opgelost ... Maar deze proclamatie heeft vanzelfsprekend niet alleen voor Noorwegen beteekenis. Zij is beslissend voor geheel Europa. Want een politieke nieuwbouw, zooals het nieuwe Europa, ontstaat steeds uit een totaalconceptie, waaruit volgeng de wetten van de politieke logica de ontwikkeling der afzonderlijke deelen voortvloeit. De verklaring, die Noorwegen betreft, is derhalve een eerste realiseering van de politieke grondconceptie van het nieuwe Europa. Zijn geestelijke grondslag is de nationaal-socialistische grondslag van waarde en waardigheid van door ras bepaalde en door de geschiedenis gevormde volksche gestalte."

Ten aanzien van het afstaan van functies aan een hooger gebied der Europeesche gemeenschap merkt het blad op, dat deze functies niet aan Duitschland moeten afgestaan worden, doch aan het hoogere gebied van een Europeesche gemeenschap. Niet alleen de kleinere Europeesche staten zullen functies moeten afstaan, ook de grootere, ook het Duitsche Rijk, zooals het thans reeds door zijn strijd tal van offers ten behoeve van de Europeesche eenheid op zich genomen heeft, die verre uitgaan boven de offers, die zich andere volkeren voor die eenwording getroost hebben. Dat de afzonderlijke naties ten behoeve van een hoogere gemeenschap functies moeten afstaan — zoo stelt het blad met een zijsprong naar de discussies en besluiten der Geallieerden vast — is een historische noodzakelijkheid, die geen staatsman meer betwist, aan welken kant van de scheidslijn hij in dezen strijd ook staat. „De ontwikkeling der wetenschap, der techniek en vooral van het verkeer, de economische vervlechtingen, de brandende noodzaak, het bloed der Europeesche volkeren tegen verdere decimeering door inter-Europeesche oorlogen te beschermen — dat alles zijn vanzelfsprekende onweerlegbare motieven, die deze eenheid wenschelijk en noodzakelijk maken." Slechts één ding scheidt de oudere generatie van de jongere, zoo stelt „Die Aktion" vast. De oude generatie meent, dat deze eenheid door gesprekken aan de groene tafel, van een nieuw soort Volkenbond uit, gevormd kan worden. De nieuwe generatie heeft geen vertrouwen meer in dit instituut dat in rustiger jaren, toen het alle kans tot werkzaamheid had, geen heil gebracht heeft en zelfs niet een nieuwen oorlog heeft kunnen voorkomen. De jongeren hebben ingezien en ervaren, dat de noodzakelijke eenheid enkel in de rauwe lucht van de politieke werkelijkheid kan voltrokken worden en dat zij tot stand komt om een natuurlijk cristallisatiepunt. Dit cristallisatiepunt wordt niet door afstemming bepaald, zooals de ouderen wel willen, doch thans reeds in het kamp der Geallieerden niet kunnen doorvoeren, doch dient zich aan in een ernstigen strijd in den vorm van den wil en de kracht van den sterkste, van den machtigste, en den bekwaamste om te leiden.

Tegenover de reeks van beweringen, dat Duitschland wel is waar de sterkste Europeesche macht is, doch niet het vermogen bezit, vrije Europeesche menschen werkelijk te leiden; dat de Duitscher geen begrip voor psychologische imponderabilia heeft; dat de vaardigheid eener lichte teugelleiding hem vreemd is; dat hij tact en eerbied voor den eigenaard van vreemde volkeren voor zwakte houdt en dat hij op de doorslaggevende kracht van kanonnenslaarzen vertrouwt — stelt het blad ten slotte de loyale Duitsche houding ten aanzien van de door genoemde verklaring in Noorwegen aangebaande binnenlandsch-politieke ontwikkeling. Op een parallelle ontwikkeling in ons land doelt onmiskenbaar de jongste rede van den Rijkscommissaris, die voor Nederland eveneens een zeer concreet aanbod ter herkrijging van de nationale zelfstandigheid deed, waarbij we in deze kolommen de vraag open lieten, of de vervulling van de daarvoor vereischte voorwaarde, — de geestelijke bereidheid — momenteel nog toekomstmuziek is.

Het tweede artikel „Om de Europeesche eenheid" luidt: „De ontwikkeling der wetenschap, der techniek en vooral van het verkeer, de economische vervlechting en de brandende noodzaak, het bloed der Europeesche volkeren tegen verdere decimeering door inter-Europeesche oorlogen te beschermen, — dat alles zijn vanzelfsprekende, onweerlegbare motieven, die een Europeesche eenheid wenschelijk en noodzakelijk maken", zoo stelt het Duitsche maandblad „Die Aktion" in een artikel „Nationale Freiheit in der europäischen Gemeinschaft" in zijn Octobernummer vast. Ook aan de zijde der Geallieerden is er geen staatsman meer, die de noodzakelijkheid van die eenheid niet erkent. Daar gaat men zelfs verder en belooft men in een internationale vereenigingsroes een éénheidssysteem voor de geheele wereld tot stand te brengen. Dat beloofden de Geallieerden reeds in 1918. Vijf en twintig jaar hebben ze gelegenheid gehad in alle rust, toen Duitschland geen „pap" zeggen kon, eenheid en een volmaakte ordening tot stand te brengen. De ordening van de wereld mislukte, omdat gezaghebbende naties en persoonlijkheden — zooals de Fransche staatsman Clémenceau, — in het vredesconcert van Versailles en daarna in zijn verlengstuk, den Volkenbond, in de puberteit van het nationalisme en zijn uitwas, het imperialisme, zaten vastgeroest en door haat verblind een ontwikkeling forceerden, die de diepere oorzaak van het huidige verval o.a. van de Fransche natie vormt. Was ooit de objectieve hand van de eeuwige Gerechtigheid in de geschiedenis duidelijker? Nationalisme alléén kan niet de redding brengen uit de politieke impasse waarvan het geharrewar thans nog door een orkaan van allesvernietigende geweldpleging overschreeuwd wordt. Verbonden met de krampachtig omklemde waarden van een nationale zelfstandigheid, die ook niet verloren mag gaan, eischen voor alle volkeren en speciaal voor die volkeren, waar wetenschap, techniek, verkeer en de moderne economie toepassing hebben gevonden, sociale problemen een voor alle bevolkingsgroepen aanvaardbare levensvatbare oplossing, zonder dat daarbij de stoffelijk- en geestelijk-cultureele verworvenheden van gisteren prijsgegeven worden.

In het ᛋᛋ-Leitheft, door den Reichsführer ᛋᛋ, Rijksminister Himmler uitgegeven, worden enkele gedachten over het nieuwe Europa ontvouwd, zooals die in toonaangevende ᛋᛋ-kringen tot uitdrukking komen: „Heden strijdt Europa in het sterke geloof aan de nationaal-socialistische idee en in het bewustzijn dat in het nieuwe Europa de nationale en cultureele zelfstandigheid van ieder volk verzekerd zal worden, omdat het nationaal-socialisme de waardewet van de ongelijkheid erkent. Juist in deze van God gewilde differentieering ligt onze waarde, juist daardoor wordt het leven rijk. En wanneer daar nog bijkomt, dat het aan het nationaal-socialisme gelukt is. het positieve individualisme met de idee van de volksgemeenschap te

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Tot de beweeglijkste en levendigste voorvechters van de sociaal-politieke Duitsche vernieuwingsbeweging behoort dr. Robert Ley, rijksorganisatie-leider der N.S.D.A.P. en leider van het Duitsche Arbeitsfront. Robert Ley werd op 15 Februari 1890 geboren; 1914 meldde hij zich als oorlogsvrijwilliger en werd hij oorlogsvlieger. Als artillerie-waarnemer stortte hij van een hoogte van 2900 meter af en keerde op krukken in het burgerleven terug. Hij, het zevende kind uit een hard om zijn bestaan werkend boerengezin, sloeg zich op eigen krachten door het leven, werd chemicus en had daarnaast nog gelegenheid, zich fanatiek als aanhanger van Adolf Hitler in straatgevechten en betoogingen te bekennen. Zijn firma was het hiermee niet eens en zette hem op straat. Ook dat bracht Ley niet van zijn overtuiging af. De felheid, waarmee hij in woord en geschrift de nieuwe idee tegen verdachtmaking en miskenning verdedigde, bracht hem herhaaldelijk in de gevangenis. Hardhandiger waren nog de complete veldslagen, die hij op zijn propaganda-spreekbeurten haast in elke zaal opnieuw met zijn veelal uit overwegend communisten bestaande gehoor had te leveren. In de oogen der arbeiders waren de „fascisten" en „nazies" nu eenmaal „verrajers" en „handlangers" van het kapitalisme. Zóó was het hun ingeprent, en of hij, in zijn toenmalige functie van gouwleider van het Rijnland, nu ook al in hartstochtelijke betoogen bezwoer, dat dit opzettelijke misleiding was — heel wat schermutselingen met tafelpooten, stoelen en bierpullen moesten uitgeknokt worden, voordat Dr. Ley aan het geestdriftige gehoor toe was, dat hij thans voor zich heeft, wanneer hij tot arbeiders het woord richt. Een menschenleven van sprekende prestaties, veel organisatietalent, taaie onverzettelijke wil en een onwrikbaar geloof ligt hier tusschen. Behalve het D.A.F. en zijn voorbeeldige werkgemeenschap „Kraft durch Freude" organiseert Ley sedert 1933 de Rijkspartijdagen der N.S.D.A.P., leidt hij den politieken organisatiedienst en stichtte hij de z.g. „Ordensburgen", model onderwijs-inrichtingen, die het principe verwezenlijken, dat elkeen, hoe zijn sociale positie ook mag zijn, enkel op grond van zijn geestelijke en lichamelijke eigenschappen, vlijt en kennis tot de hoogste maatschappelijke posities opklimmen kan.

Dr. Ley

(V. b. Deutsche Arbeitsfr. 5505 H; Dr. Ley 5298)

vereenigen, zoo hebben wij alle scheppende, geestelijke, psychische en physieke krachten gemobiliseerd. Op dezen grondslag zal iedere natie den weg tot haar eigen nationaal-socialistischen levensvorm vinden kunnen. De Europeesche eenheidsidee heeft daardoor een nationale en een sociale zijde, namelijk de organisatie der volkskrachten en de indeeling van Europa naar bloedgroepen. Het gaat er om deze ordening heden over Europa als idee en werkelijkheid te verbreiden".

Elders in hetzelfde blad wordt deze richtingaanduidende gedachte nog nader gepreciseerd: „Het schijnt heden duidelijk: wanneer Napoleons poging, Europa te vereenigen, strandde, zoo geschiedde dit in hoofdzaak deswegen, dat Bonaparte niet in het teeken van een Europeesche gedachte, doch in het teeken van een nationalen staat streed".

Scherp waarschuwt het ᛋᛋ-blad daartegen, eenzelfde fout te begaan. Het lot van Frankrijk en het faillissement van het fascisme met zijn imperialistische politiek op den Balkan hebben de noodlottige gevolgen aangetoond. Ook voor vele Duitschers is deze waarschuwing niet overbodig: „Door den rook en het lawaai van het krijgstooneel zien wij heden een nieuw Europa opstijgen. Dat beteekent geen eenzijdige heerschappij van een enkele macht, doch verantwoording van alle staten zonder uitzondering tegenover de Europeesche gemeenschap. Het Europa, dat gevormd wordt, ontstaat organisch. Het groeit minder door de militaire macht dan door een natuurlijke ordening van het proces in de verschillende deelen van een geweldig organisme. Want het totalitaire Europa omvat alle gebieden van het leven, het materieele alsook de ontplooiing van het geestesleven en van de kunst. Deze gemeenschap beteekent ook een verstrekkende economische solidariteit, een grootscheepsche ordening der productie, der goederenruiling en van het crediet en bovendien een toenadering van de sociale en politieke inrichtingen, zonder door eenzijdigheden bepaald te zijn. Kan onze eeuw naar iets hoogers streven dan naar een synthese van de eigenheden der naties, die in den loop der eeuwen den rijken en vruchtbaren Europeeschen geest gevormd hebben? Europeesche eenheid beteekent niet centralisatie, doch een leiderschap, dat geleid wordt door een hoogere idee, die zich in alle deelen van deze eenheid openbaart".

Wie inzicht in de positie der ᛋᛋ in het Rijk opgedaan heeft, weet, dat haar ideeën, die boven een eng-nationalistisch, imperialistisch of met name een Groot-Duitsch standpunt tot een nieuwe continentale politieke gedachte zijn uitgegroeid, de wil en de daad van den mensch van morgen zijn.

(V. b. Eur. politiek 5758 A)

B. NEDERLAND — Distributie — Scheermesjes op den bon —

6 Dec. — Blijkens de St.crt. van 29 November treedt met ingang van 30 November een distributieregeling voor scheermesjes in werking. Teneinde voor de mesjes in aanmerking te komen, moeten behalve een nader aan te wijzen bon van de tabakskaart, vijf oude mesjes worden ingeleverd bij den winkelier die men de klandizie gunt.

— Generaal pardon voor distributiedelicten —

6 Dec. — De Rijkscommissaris heeft in het op 1 Dec. 1943 verschenen Verordeningenblad no. 29 een verordening (113/1943) afgekondigd, waardoor aan allen, die hun aanmeldingsplicht op het gebied van het economische leven niet hebben vervuld, de mogelijkheid wordt gegeven binnen een bepaalden termijn alle mededeelingen, inlichtingen enz. aan te vullen. De verordening verzekert vrijdom van straf aan al diegenen, die de bepalingen welke op het gebied van het economische leven gelden, hebben overtreden en zich daardoor strafbaar hebben gemaakt, voor zoover zij thans voldoen aan hun inlichtings- en aanmeldingsplicht in de mate, die beantwoordt aan de tot dusverre afgekondigde verordening en de geheim gehouden voorraden weder aan de distributie ter beschikking stellen. Uitgezonderd van den vrijdom van straf zijn slechts aanmeldingsplichtigen, tegen wie reeds een politioneel of gerechtelijk proces hangende is in deze zaken. De verordening van 1 Dec. 1943 heeft verder geen betrekking op strafbare feiten op het gebied van de voedselvoorziening. **(V. b. Econ. Sanctiebesluit 5435 C)**

Economie, Financiën — Belastingen — Voorkoming dubbele belasting —

6 Dec. — Het Verordeningenblad no. 29 bevat een wijziging van het Besluit ter voorkoming van dubbele belasting op het gebied der directe belastingen met betrekking tot het Duitsche Rijk. Hierbij wordt bij de genoemde belastingen nog gevoegd de vennootschapsbelasting. Het besluit heeft terugwerkende kracht tot 1 Jan. 1941. **(V. b. Belastingen 5657 A)**

Gas- en electriciteitstarieven te Amsterdam verhoogd —

6 Dec. — Met ingang van de maand December worden de electriciteits- en gastarieven tijdelijk eenigszins verhoogd. De verhooging van de kolenprijzen met ingang van 1 September 1943 heeft aanleiding gegeven, de tijdelijke prijsverhooging van 30 Mei 1941 aan een herziening te onderwerpen, waarbij echter de grenzen, gesteld door den Gemachtigde voor de Prijzen in Januari 1943, niet werden overschreden.

Joden — Joodsche kerkgenootschappen niet-commercieele vereenigingen —

6 Dec. — Ter algemeene kennis wordt gebracht, dat de hoofdsynagoge te Amsterdam, alsmede alle Israëlietische kerkgenootschappen en gemeenten in dit geval mede als niet-commercieele joodsche vereenigingen en stichtingen worden beschouwd.

(Vor. ber. Joden 5569; Niet-comm. ver. 4587 E)

Kunst, Kultuur — Muziek - J. Vincent 75 jaar —

6 Dec. — Op 4 Dec. werd de bekende beiaardier, de heer J. Vincent, die thans te Bussum woont, 75 jaar. De heer Vincent werd in 1868 te Amsterdam geboren. Op 1 Maart 1900 werd Vincent benoemd tot beiaardier van het Paleis op den Dam. De groote verdiensten van den heer Vincent werden vooral erkend bij zijn 40-jarig jubileum als beiaardier van het Paleis op den Dam.

N.S.B. — Mussert en Rijksminister dr. Seyss-Inquart bij den Führer —

6 Dec. — De Führer heeft in zijn hoofdkwartier den Leider der N.S.B., A. A. Mussert, voor een vrij langdurig onderhoud ontvangen, tijdens hetwelk de thans hangende vraagstukken in den geest van de vertrouwelijke en hartelijke samenwerking werden besproken. Bij het onderhoud waren aanwezig: de Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden, Rijksminister dr. Seyss-Inquart, de Rijksminister en chef der Rijkskanselarij dr. Lammers, alsmede

Reichsleiter Bormann, voorts de plaatsvervangende leider Van Geelkerken en de leider van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in Nederland, Ritterbusch.
De A.N.P.-correspondent meldt: De Leider der N.S.B., Mussert, heeft, vergezeld van den plaatsvervangend leider Van Geelkerken en het hoofd van de afdeeling pers van het hoofdkwartier der N.S.B., Blokzijl, korten tijd te Berlijn vertoefd en bij deze gelegenheid een ongedwongen gesprek gevoerd met een deel der buitenlandsche pers. Mussert legde er in zijn uiteenzetting den nadruk op, dat Europa, wil het niet ten onder gaan, één moet worden. Hij onderstreepte het bolsjewistische gevaar en zeide, dat Europa in dit opzicht tot bezinning moet komen, daar het anders zijn rol heeft uitgespeeld. Engeland, aldus spr., heeft steeds kans gezien alle geschillen buiten zijn grenzen uit te vechten en zoo moet het ook met Europa zijn.
Ten aanzien van den toestand in Nederland betreurde Mussert het voortbestaan van de tweespalt onder het volk, terwijl hij de houding van de kerkelijke overheid in zake de Nat.-Socialistische Beweging laakte. Omtrent het vraagstuk der Nederlandsche koloniën wees Mussert er op, dat Nederland eigenlijk steeds van Engeland afhankelijk is geweest sedert het tijdstip, waarop het aan dit land Ceylon en de Kaapkolonie heeft moeten afstaan, waardoor Engeland den toegang tot de Nederlandsch-Indische koloniën beheerschte. Ten slotte schetste de Leider der N.S.B. de moeilijkheden van de leden der Beweging, van wie er tot dusver reeds honderd in eigen land om het leven gebracht zijn, terwijl velen aan het Oostelijke front sneuvelden.
Naar aanleiding van dit bezoek, merkt de Nieuwe R'damsche Courant op, dat dit het vijfde bezoek is, dat ir. Mussert aan den Führer brengt. Het eerste bezoek bracht Mussert in 1936. **(Vor. ber. Mussert 5755 A; Bez. a. d. Führer 5349 A)**

A. NEDERLAND — Onderwijs — Exameneischen voor Gymnasia en H.B.S. verlicht —

6 Dec. — Bij beschikking v. d. secr.-gen. v. h. Dep. van O. W. K. is bepaald, dat het programma voor het eindexamen der gymnasia en het daarmede gelijkgesteld staatsexamen, in 1944 niet zal omvatten de volgende onderwerpen:
Voor de A-leerlingen:
Voor de geschiedenis: een uitvoerig overzicht van de vaderlandsche geschiedenis van 1795—1813 en van de algemeene geschiedenis van 1789—1848. Van deze tijdvakken zullen alleen de hoofdzaken worden gevraagd. Voor de stelkunde: De graphische voorstelling van gebroken functies, de oneigenlijke machten en de reststelling. Voor de meetkunde: De afleiding der formules voor oppervlakten en inhouden van den bol en zijn deelen.
Voor de B-leerlingen: Voor de stelkunde: de samengestelde interestrekening. Voor de natuurkunde: De mechanica en de geluidsleer, voor zoover deze niet bij de andere hoofdstukken der natuurkunde ter sprake komen en de geometrische optica. Voor de scheikunde: Uit de anorganische scheikunde de metalen, voor zoover deze niet bij de andere hoofdstukken der scheikunde ter sprake komen, en voorts de technische bereidingswijze van lichte metalen, ijzer, ammoniak, soda, zwavelzuur, watergas, lichtgas, aardolieproducten, zeep en suiker. Voor de natuurlijke historie: De morphologie der plant, de gewervelde dieren en de protozoeen. Kennis van het menschelijk lichaam wordt wel gevraagd.
Ten aanzien van de eindexamens der openbare H.B.S. en de ingevolge de middelbaar-onderwijswet aangegeven bijz. H. B.S. en de daarmede gelijkgestelde staatsexamens is bepaald, dat de programma's voor deze examens in 1944 niet zullen omvatten de volgende onderwerpen:
Voor H.B.S.-A en het staatsexamen H.B.S.-A: voor de handelswetenschappen: a) Bedrijfshuishoudkunde en boekhouden: enkel boekhouden: balansen en verlies- en winstrekeningen van levens- en schadeverzekeringsmaatschappijen, van transportondernemingen en van deposito: en credietbanken, zelfstandige administratie van pensioen- en ondersteuninsfondsen, filiaal-boekhouding, kameraalstijl. b) Organisatie en techniek van den handel en handelsrekenen: arbitrage, winstverdeeling, termijnhandel. c) Recht van het maatschappelijk verkeer: kennis van de merkenwet en de handelsnaamwet, belastingwetgeving. Voor de staathuishoudkunde en de statistiek: Aandeel van de overheid in het maatschappelijk inkomen (belastingopbrengst). Geschiedenis van het Nederlandsche muntwezen. Geschiedenis der Nederlandsche bank. De waardevastheid van het geld (ten aanzien van binnen- en buitenland). Voor de aardrijkskunde: De beginselen der natuurkundige aardrijkskunde, behalve voor zoover de kennis daarvan noodzakelijk is bij de behandeling van Nederland, Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao. Behandeling van het sociaal-economische leven, zooals het zich openbaart in voortbrenging, verdeeling en verbruik der voornaamste goederen. Enkele onderwerpen uit de volkenkunde van de overzeesche gewesten. Voor de geschiedenis: De vaderlandsche geschiedenis tot 1813. De algemeene geschiedenis tot 1848. Bijzondere onderwerpen uit de economische geschiedenis van Nederland en de voornaamste Europeesche staten tot 1648. Voor de hoogere burgerschool B en het staatsexamen hoogere burgerschool B: Voor de rekenen stelkunde: Samengestelde interestrekening. Exponentieele vergelijkingen. Eenvoudige beginselen der differentiaal- en integraalrekening. De functie $y = (ax^2 + bx + c) : (px^2 + qx + f)$. Herhaling en uitbreiding van het getalbegrip. Voor de driehoeksmeting: extremen. Voor de meetkunde: Meetkundige behandeling van de eenvoudigste eigenschappen van parabool, ellips en hyperbool. Voor de stereometrie: De stelling van Euler, het regelmatig 12-vlak en het regelmatig 20-vlak. Voor de beschrijvende meetkunde: Kegel, cylinder en bol in eenvoudige ligging. Voor de mechanica: De plaatsbepaling van het zwaartepunt, de verticale cirkelbeweging. Voor de natuurkunde: Licht en geluid, voor zoover de kennis daarvan niet noodzakelijk is in verband met warmte en electriciteit. Voor de scheikunde: Uit de anorganische scheikunde de metalen, voor zoover deze niet bij andere hoofdstukken der scheikunde ter sprake komen, en voorts de technische bereidingswijze van lichte metalen, ijzer, ammoniak, soda, zwavelzuur, watergas, lichtgas, aardolieproducten, zeep en suiker. Voor de natuurlijke historie: Het genoemde onder 3 en 5 van het eindexamenprogramma. Voor de staatshuishoudkunde: Bedrijfsorganisatie, organisatie van werkgever en werknemers. Sociale wetgeving en economische politiek. Voortzetting der waarde- en prijsleer. Verbruiksleer en bevolkingsleer. Voor de aardrijkskunde, behalve voor zoover de kennis daarvan noodig is bij de behandeling van Nederland, Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao, hoofdstukken uit de algemeene land- en volkenkunde. Voor de geschiedenis: De vaderlandsche geschiedenis tot 1813 en de algemeene geschiedenis tot 1848.
(Vor. ber. examens M. O. 5705 B)

Politie — Verduisteringsvoorschriften verscherpt —

6 Dec. — De burgemeester van Dordrecht vestigt er de aandacht op, dat de verduisteringsvoorschriften in vele gevallen nog slecht worden nageleefd. Bij het constateeren van overtredingen van de verduisteringsbepalingen zal, op last van de Duitsche militaire autoriteiten, de betrokken woning worden ontruimd en geen andere woning worden toegewezen.
(Vor. ber. Verduisteringsvoorschr. 5722 A)

— Inkwartiering —

6 Dec. — De St. Crt. van 30 Nov. bevat een besluit van de secr.-gen. van Justitie en van Binnenl. Zaken, waarin wordt bepaald, dat de burgemeesters ten behoeve van de ambtenaren der politie van de inwoners hunner gemeente tegen vergoeding huisvesting, al dan niet met verzorging, kunnen vorderen.

— Aanmeldingsplicht verscherpt —

6 Dec. — Door een verordening van den Rijkscommissaris van 1 Dec. 1943 (112/1943) is de aanmeldingsverordening aangevuld met de bepaling, dat thans ook personen, die bij verwanten onderdak vinden en personen, die een eigen tweede woning (b.v. landhuis, jachthuis) bewonen, zich binnen 24 uren bij de plaatselijke politie-autoriteiten moeten melden. De strafbepalingen der aanmeldingsverordening zijn aanzienlijk verscherpt. (Verordeningenblad no. 29) **(V. b. 5198 A)**

Roode Kruis — Identiteitskaarten voor kinderen —

6 Dec. — In verband met het feit dat het in het verleden herhaaldelijk is voorgekomen, dat bij bombardementen of noodevacuatie kinderen zijn zoekgeraakt, heeft het Roode Kruis kleine cartonnen identiteitskaartjes laten maken, welke in een perkamenten enveloppe aan een zijden koordje om den hals kunnen worden gedragen. Deze kaartjes worden verstrekt aan ouders of voogden op aanvraag bij de gemeente-secretarieën, bij hoofden van scholen of de afdeelingsbureaux van het Roode Kruis.

Sociale Zaken — Ziekenfondsbesluit - Uitkeering bij overlijden —

6 Dec. — Zooals bekend ontvangen de nabestaanden van een krachtens de Ziektewet verplicht verzekerde bij diens overlijden een uitkeering, die indien het kinderen tot 16 jaar betreft ƒ 30.— en in alle overige gevallen ƒ 50.— bedraagt. In het verordeningenblad no. 29 is thans een wijziging van het Ziekenfondsenbesluit verschenen. Hierbij wordt o.m. bepaald, dat de uitkeering bij overlijden niet wordt verstrekt voor een levenloos aangegeven kind, niet in geval van vermoedelijk overlijden en niet indien niet binnen drie maanden het verzoek tot uitkeering bij het bevoegde ziekenfonds is ingediend.

Voorts worden regelen gesteld ten aanzien van den persoon, aan wien de uitkeering zal worden gedaan.
(Vor. ber. Uitkeering verpl. verz. 5740 A)

A. NEDERLAND — Posterijen - 75 jaar postwisselverkeer Nederland—Duitschland —

6 Dec. — Op 1 December was het 75 jaar geleden, dat het postwisselverkeer tusschen Nederland en het toenmalige Noord-Duitsche postgebied werd geopend. Voor de handelsbetrekkingen tusschen beide landen is deze uitbreiding van het financieele verkeer van niet te onderschatten beteekenis geweest.

Spoorwegen — 100 jaar Amsterdam—Utrecht

6 Dec. — Op 6 December was het 100 jaar geleden, dat de spoorwegverbinding Amsterdam—Utrecht werd geopend. Hiermede werd, nadat de lijn Amsterdam—Haarlem—Den Haag reeds eerder in gebruik was genomen, een begin gemaakt met de verbinding Amsterdam—Arnhem, die dan ook in 1845 werd geopend. Tusschen Utrecht en Amsterdam liepen aanvankelijk twee treinen per dag, de rijtijd bedroeg 58 minuten.

Vergunningstelsel voor meubeltransport —

6 Dec. — In verband met het steeds toenemend tekort aan vervoermiddelen en de daarvoor benoodigde bedrijfsstoffen is de noodzakelijkheid gebleken van een bijzondere regeling voor het verrichten van verhuizingen en meubeltransporten. Het is daarom noodig, dat voor elke interlocale verhuizing, onverschillig met welke vervoermiddelen zij zal worden verricht, de toestemming verkregen wordt van een instantie, die bevoegd is in dezen ordenend op te treden. Als zoodanig is door den secretaris-generaal van het departement van Waterstaat aangewezen de chef van de afdeeling vervoerwezen van het departement van Waterstaat.
(V. b. Meubeltransportverb. 5294)

Waterstaat — F. D. Brands directeur-generaal —

6 Dec. — Bij besluit van den secretaris-generaal van het departement van Waterstaat is met ingang van 1 December '43 benoemd tot directeur-generaal bij het departement van Waterstaat de heer F. D. Brands, zulks onder intrekking van zijn benoeming tot adviseur in zake vervoersaangelegenheden. De heer Brands treedt op als algemeen plaatsvervanger van den secretaris-generaal. **(V. b. Waterstaat 5633 A)**

Weermacht — Duitsche verdediging - Eerste frontboekhandel in Nederland geopend —

6 Dec. — Op 2 December werd in opdracht van den weermachtsbevelhebber in Nederland de eerste frontboekhandel in Nederland te Utrecht geopend. Plannen tot opening van nog vijf van dergelijke winkels verkeeren in een vergevorderd stadium van voorbereiding. Het doel dezer winkels is, de Duitsche soldaten te voorzien van lectuur. Als verkoopsters treden helpsters van het Duitsche Roode Kruis op, die daartoe een speciale cursus volgden.

— Landwacht - Taak en bevoegdheid —

6 Dec. — Door een verordening van den Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden van 13 Nov. 1943 is in overeenstemming met den Leider van de Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden uit de leden der N.S.B. en haar organisaties een gewapende Landwacht opgesteld, die tot taak heeft, ter ondersteuning van de gewone politie en in zeer nauwe samenwerking met deze, leven en goed van de ordelievende bevolking en de openbare instellingen van elken aard te beschermen voor overvallen en sabotage, contrôle op het verkeer uit te oefenen, alsmede alle aanvallen op de openbare veiligheid en orde af te weren.
Deze verordening en de hieruit voortvloeiende opstelling van de „Landwacht Nederland" was een onvermijdelijke noodzaak, die voortsproot eensdeels uit de talrijke verraderlijke overvallen op leden der N.S.B. en leden van 't politiecorps, anderdeels ook uit de overvallen op lijf en goed van de bevolking in Nederland.
De commissaris-generaal voor de Veiligheid en Höhere ᛋᛋ- und Polizeiführer, ᛋᛋ-Obergruppenführer Rauter, heeft op grond van de verordening van den Rijkscommissaris een beschikking uitgevaardigd, waaruit het arbeidsressort van de „Landwacht Nederland" blijkt en waarin de bevoegdheden zijn omschreven, welke aan de Landwacht Nederland gegeven zijn. Bovendien behelst deze beschikking de medische en sociale verzorging der leden van de „Landwacht Nederland".
De „Landwacht Nederland" ressorteert als een soort hulppolitie ten aanzien van haar optreden onder den Höheren ᛋᛋ- und Polizeiführer. De organisatie en het interne bestuur worden geleid door den inspecteur-generaal, resp. de beide inspecteurs.
De leden van de Landwacht hebben het recht, in de uitoefening van hun dienst de identiteit van personen, die zich door hun openbaar gedrag op de een of andere wijze verdacht maken, aan de hand van het persoonsbewijs vast te stellen en deze personen, in geval van ernstige verdenking voorloopig te arresteeren. De leden van de Landwacht kunnen ook in speciale opdracht van den commandant der Nederlandsche staatspolitie op bepaalde plaatsen personencontrôle houden en personen, die zich niet behoorlijk kunnen legitimeeren, arresteeren. Voorts zijn zij bevoegd tot het controleeren van auto's met Nederlandsche nummerborden. Wanneer personen onbevoegd of op verdachte wijze de te beschermen of te bewaken objecten naderen, kunnen zij door de leden der Landwacht voorloopig gearresteerd worden. Het recht tot arrestatie houdt de bevoegdheid in, de te arresteeren personen te visiteeren op wapenen, gevaarlijke voorwerpen en illegale geschriften en gevonden voorwerpen in beslag te nemen.
Huiszoeking door leden der Landwacht is bij wijze van uitzondering slechts dan toegelaten, als een op heeterdaad betrapt persoon rechtstreeks achtervolgd wordt en men kan aannemen, dat hij in de woning in kwestie is gevlucht en daar gearresteerd kan worden. In alle andere gevallen blijft het verrichten van huiszoeking de taak van de gewone politie.
De leden van de Landwacht zijn gerechtigd van hun wapen gebruik te maken als zij hun taak niet op andere wijze kunnen vervullen. In het bijzonder mogen zij van hun wapen gebruik maken bij den afweer van een aanval of van een bedreiging met onmiddellijk gevaar voor lijf en leven, of als een te arresteeren persoon of een gearresteerde vlucht of ondanks eerste sommatie zijn vlucht voortzet. Indien een te arresteeren persoon verdedigingswapenen van welken aard ook na sommatie niet onmiddellijk neerlegt of de neergelegde wapenen weer opneemt, kan de landwachter eveneens van zijn wapenen gebruik maken. Hetzelfde recht heeft hij, als een te arresteeren persoon of een gearresteerde een actieven tegenstand biedt, welke slechts door gebruik van de wapenen kan worden gebroken.
De leden van de Landwacht dragen om den linkeronderarm een rooden band met het zwarte opschrift „Landwacht Nederland". Bovendien zijn zij in het bezit van een speciale legitimatie. **(V. b. Landwacht 5755 A)**

B. DUITSCHLAND — De „Vergelding" —

6 Nov. — De doorgaans zeer goed ingelichte Duitsche publicist Hans Schwarz van Berk doet in „Das Reich" interessante mededeelingen over de a.s. vergeldingsaanvallen.
Dat van deze aanvallen reeds op een zeer vroeg tijdstip werd gesproken, was even natuurlijk als dat een mensch bij een persoonlijk ongeluk hulp wordt toegezegd, aldus Schwarz van Berk. De vraag naar den termijn der vergelding hangt niet meer van de technische perfectie af, doch alleen van het doel, dat men er mee wil bereiken. De vergelding zal zóó nadrukkelijk zijn en op een psychologisch zóó juist oogenblik beginnen, dat de ontwikkeling van dezen oorlog er door zal worden beïnvloed.
Het zou onbegonnen werk zijn, ruïnes met ruïnes te vergelden. De zin van de onderneming zal zich op een geheel andere, verrassende wijze uiten, zoowel geestelijk als politiek. De oorlog zal er nieuwe aspecten door krijgen en de verantwoordelijke mannen in het kamp van den tegenstander zullen zich tegenover een openbare meening zien geplaatst, die geheel andere vragen stelt dan zij gisteren en heden nog deed. Geen enkele manoeuvre van den tegenstander, geen nòg zoo gewaagde onderneming kan de vergelding meer verhinderen of ophouden; de dingen zijn in gang gekomen.
Ons doel bij de vergelding is niet een triomf der wapens en ook niet alleen een strafgericht, waarnaar thans het geheele Duitsche volk verlangt, doch het doel is de teugelloosheid van den massamoord door een zeer drastischen slag te doen ophouden.
De menschheid, zoo schijnt het den vreedzamen toeschouwer toe, is niet ver meer van het punt verwijderd, waarop zij de halve aarde in de lucht kan laten vliegen. Het aan banden leggen der techniek echter door den op orde gerichten wil is de laatste groote taak, waarvoor de cultuur van het Avondland is gesteld. In dezen zin kunnen de groote wapenmeesters van onze eeuw de heerschers in het leven zijn. Tot hen rekenen wij ook ons. Hoe wild de bommenoorlog op het oogenblik ook woedt, onze nieuwe wapens zullen een geheel nieuwe proef voor de zenuwen beteekenen. Zij zullen het Engelsche volk zeer spoedig de vraag doen stellen, hoe lang het een dergelijken oorlog kan uithouden. Zooals het Engelsche volk zonder medelijden de verwoestingen op het vasteland aanziet, zoo zullen wij het zonder medelijden in zijn zwaarste uren aan zichzelf overlaten, want wij heb-

ben grootere zorgen dan die om een eiland. Wij hebben de verantwoordelijkheid voor het vasteland niet zooals de Engelschen aan Stalin overgedragen; wij blijven de eenige en laatste bewapende groote mogendheid in Europa, die het gevaar uit het Oosten, in plaats van op conferenties, op het slagveld tegemoet treedt. **(V. b. Vergelding 5757 B)**

A. DUITSCHLAND — Pers — Rede van Rijksperschef dr. Dietrich —

6 Dec. — Naar het D. N. B. uit Berlijn meldt, heeft Reichspressechef dr. Dietrich op een „Kriegsarbeitstagung" van de Duitsche pers, waarop de vooraanstaanden uit de journalistiek aanwezig waren, een rede gehouden over den zenuwoorlog van den vijand, over den toekomstweg van Europa en over de sociale voorwaarden van een toekomstige orde.

De groote algemeene lijn van de politieke oorlogvoering van onze vijanden, zoo zeide dr. Dietrich o.m., wordt op het oogenblik in den grootsten omvang gevormd door de strategie van de bluf. De taktiek van dezen zeer grootscheepschen propagandaveldtocht bestaat erin om thans, midden in den oorlog, voortdurend te praten over hun vredesplannen, om de lichtgeloovige wereld en de neutralen de meening te suggereeren, dat de oorlog voor hen reeds zoo goed als gewonnen is. Van deze methode stellen zij zich drie gevolgen voor: Zij moet onder het eigen volk het vertrouwen versterken en de stemming verbeteren, zij moet ons intimideeren en op onze zenuwen werken; bij de neutralen echter, die buiten den oorlog staan, doch die zij in den oorlog zouden willen sleepen, moet deze methode kort voor het einde nog een paniek veroorzaken.

De Reichspressechef stelde daartegenover de vraag: Hoe ziet de nieuwe wereldorde van onze vijanden er eigenlijk uit? Voor onze oogen doemt een afgrond op. Wij zien dat zich achter het gepraat in werkelijkheid een vreeselijke armoede aan ideeën en oplossingen verbergt, en dat zoowel de „democratische" — lees plutocratische — kapitalistische evenals de bolsjewistische-klassenstrijdlustige wegen de menschheid naar ellende en wanhoop voeren. Achter deze beide wegen verheft zich in een apocalyptische afgrijselijkheid de chaos. Wanneer onze vijanden zouden overwinnen dan zouden zij de wereld in een economischen en socialen chaos storten. Het maken van plannen voor een toekomstige wereld is tot mislukking gedoemd, wanneer het niet geschiedt in overeenstemming met de natuurlijke ontwikkelingswetten van het leven. Wanneer de technische en economische vooruitgang in het tijdperk van de grootste omwentelingen met sprongen vooruit gaat, terwijl tegelijkertijd de maatschappelijke orde, d.w.z. de sociale structuur van de groote naties geen aanstalten maakt om zich hierbij aan te passen en te volgen, dan moet deze tweespalt tot vreeselijke ontladingen en schokken leiden.

Slechts een nieuw met den tijdgeest overeenstemmend economisch stelsel, zoo ging dr. Dietrich verder, kan de wereld van een catastrophe redden. Het Duitsche volk is er nu in geslaagd, uit den geest der gemeenschap een dergelijk economisch stelsel te verkrijgen. De nationaal-socialistische volksgemeenschap heeft werkelijk de voorwaarden voor vooruitstrevende economische orde geschapen. Het Duitsche volk heeft het systeem van de kapitalistische beperking vervangen door het beginsel van de volks-economische productie-verhoogingen. In plaats van de formule „kapitaal moet kapitaal voortbrengen" stelt het het beginsel „arbeid doet meer arbeid ontstaan".

Het tweede toekomst-perspectief van een nieuwe wereldorde na den oorlog, waarover het zoo grootscheepsch opgezette agitatie-offensief van onze vijanden nog beschikt, is de bolsjewistische structuur van de menschelijke orde. Deze vorm van menschelijke samenleving is echter in Engeland en Amerika pas aanvaard, sedert de Sowjetunie in oorlog is met Duitschland. Wanneer het bolsjewisme er in slaagt, zijn plannen te verwezenlijken, dan zou het bolsjewistisch Europa een uitbuitingskolonie van den laagsten rang van de Joodsch-bolsjewistische wereldheerschappij worden, zoo verklaarde dr. Dietrich verder. Het lot, tegen het bolsjewisme te vechten of onder te gaan, kan Europa niet ontgaan. Het Duitsche volk weet, zoo zeide dr. Dietrich, dat het in dezen strijd om zijn of niet zijn, om opgang of ondergang, om leven of dood gaat. Daarom strijdt het met inspanning van alle krachten, van alle energieën en met nooit verzwakkende volharding. Laat de vijandelijke propaganda zich maar verder van de strategie van den bluf bedienen, zoo zeide de Reichsleiter, de tijd zal komen waarin zij zelf den zenuwenoorlog zal hebben, dien zij ons heeft toebedacht. Dr. Dietrich sloot met de woorden: „Hoe harder en taaier wij vechten, des te eerder zal deze oorlog ten einde zijn. Maar overwinnen zullen wij onder alle omstandigheden, want eerder zullen wij niet ophouden te strijden."

(V. b. dr. Dietrich 5465 D)

— Weermacht — Toespraak van den Führer tot 20.000 jonge officieren —

6 Dec. — De Führer heeft dezer dagen het woord gevoerd voor ongeveer 20.000 pas benoemde jeugdige officieren van het leger, de marine, de luchtmacht en de Waffen-SS. Hij gaf een uiteenzetting van de oorzaken van den Duitschland opgedrongen strijd waar het om gaat te zijn of niet te zijn en wees erop, dat het doel van de achter de Britsche politiek staande joodsche krachten is geweest, door het ontketenen van dezen oorlog, in bondgenootschap met de Sowjet-Unie in de eerste plaats Duitschland uit te roeien, teneinde daardoor geheel Europa aan het bolsjewisme te kunnen overleveren.

Wanneer Duitschland dezen strijd voor zichzelf en voor Europa niet zou winnen, zoo verklaarde de Führer, dan zou de barbaarschheid van de steppe over ons continent komen, en het als drager en bron van menschelijke cultuur verwoesten. Dat dit uiteindelijk de wil is van degenen, die den oorlog zijn begonnen en er schuld aan hebben, daarover laten zij thans zelf geen twijfel meer bestaan.

Door dezen oorlog meende Engeland zijn oude theorie van het evenwicht der krachten in Europa weer als zoo vaak met bloed te kunnen doordrijven. Groot-Brittannië is echter ditmaal in werkelijkheid zelf slechts een instrument in handen van de vreemde verschijning, die sedert meer dan 150 jaren in Europa vecht om de macht over dit gebied: het internationale jodendom. Dit bedient zich in geslepen camouflage van vermeende Britsche staatsbelangen, teneinde daardoor des te gemakkelijker de pest van de joodsch-bolsjewistische revolutie tenslotte in Engeland evenals in het overige Europa te kunnen verspreiden.

Tegenover de door den joodschen haat gedicteerde vernietigingsplannen van onze vijanden, stelde de Führer de onwankelbare vastbeslotenheid van het Duitsche volk om deze wereldhistorische worsteling door uiterste volharding en het tot het laatste toe inspannen van alle krachten te doorstaan. Hij wees de pas benoemde jonge officieren er op, dat bij den moed en de hardheid van den soldaat thans de geloofsbelijdenis hoort van den politiek geschoolden man, die weet waarom de strijd gaat. Want juist in deze verschrikkelijke worsteling moet elk afzonderlijk doordrongen zijn van het inzicht, dat het niet maar een militair conflict tusschen de afzonderlijke staten is, doch een gigantische worsteling tusschen volken en rassen, waarin de eene wereldbeschouwing overwint en de andere onbarmhartig wordt vernietigd. Dat wil zeggen: het volk dat verliest houdt op te bestaan. Want iets anders te verwachten van dezen strijd dan overwinning of ondergang is waanzin. Ook de laatste Duitsche soldaat moet derhalve doordrongen zijn van de overtuiging, dat deze wreede strijd, dien onze vijanden gewild en ons opgedrongen hebben, en waaraan zij schuld hebben, niet anders kan eindigen, dan met de Duitsche overwinning. Wij zijn wat menschen en materiaal aangaat onder alle omstandigheden in staat ons te handhaven tegenover onze tegenstanders, en het is derhalve ook begrijpelijk, dat wij uiteindelijk dezen oorlog zullen winnen.

Aan de hand van de groote en sterke tijden der Duitsche historie zette de Führer voor de jeugdige officieren uiteen, dat de overwinning nog steeds de Duitsche vanen heeft bekroond, wanneer de Duitschers bezield waren door een eensgezind en onwankelbaar geloof in het eeuwige Duitschland. Het Duitsche volk wordt, evenals zoo vaak in het verleden, ook thans in zijn strijd om zijn vrijheid en dus de toekomst, niets door de Voorzienigheid geschonken. Alles moet bevochten worden door de hardheid van zijn zonen aan het front en ook door in het vaderland de zwaarste beproevingen te doorstaan. Juist in de bitterste uren der beproeving komt het er echter op aan, dat de tot de leiding geroepen mannen hun geloof aan de overwinning uit hun wereldopvatting putten en het door hun voorbeeld en hun houding weten over te brengen op de onder hen staande mannen. De officier moet derhalve tevens drager zijn van den politieken wil in de weermacht. Iedere officier moet er zich steeds van bewust zijn, dat waar hij staat en strijdt, het lot van het Duitsche volk en rijk in zijn handen is gelegd.

(V. b. Adolf Hitler 5727 A; Toespraak officieren 5266 C)

B. EGYPTE — Roosevelt, Churchill en Tsjiang Kai-sjek bijeen —

6 Dec. — Roosevelt, Churchill en Tsjiang Kai-sjek hebben in Caïro een overeenkomst belegd. Voorts waren aanwezig: voor de Vereenigde Staten o.m. admiraal Leahy, chef van den staf van Roosevelt, generaal Marshall, chef van den legerstaf, admiraal King, commandant der vloot, generaal Arnold, chef van de luchtstrijdkrachten van het leger, Harry Hopkins, gevolmachtigde voor de leen- en pachtwet, Harriman, ambassadeur te Moskou, Winant, ambassadeur te Londen, en Steinhardt, ambassadeur te Ankara. Engeland was vertegenwoordigd o.m. door Eden, minister van Buitenland-

sche Zaken, lord Leathers, minister van Oorlogstransport en Scheepvaart, sir Allan Brooke, chef van den staf van het Britsche rijk, luchtmaarschalk Portal, chef van den staf der luchtstrijdkrachten, admiraal Cunningham, eersten zeelord, en het Britsche militaire lid der gemeenschappelijke generale-stafmissie te Washington, sir John Dill. Voor Tsjoengking namen aan de conferentie onder meer deel generaal Sjan-Tsjan, chef van het bureau voor buitenlandsche politiek bij den raad voor militaire aangelegenheden, en oud-minister Wang-Tsjing-hoei, secretaris van den opperssten verdedigingsraad.
Tijdens de conferentie, die vijf dagen duurde, werden geen journalisten toegelaten. Ook overigens waren zeer strenge bewakingsmaatregelen getroffen. Na afloop werd een communiqué gepubliceerd, waarin werd gezegd, dat verscheiden militaire missies tot overeenstemming zijn gekomen omtrent de toekomstige militaire operaties tegen Japan. De geallieerden hebben hun besluit bekendgemaakt om tegen hun brutale vijanden een onafgebroken druk ter zee en te land en in de lucht uit te oefenen. De drie geallieerden voeren dezen oorlog, aldus het communiqué, ter onderdrukking en bestraffing van de agressie van Japan. Zij begeeren, aldus het communiqué, voor zichzelf geen winst en hebben geen gedachten aan een territoriale expansie. Het is hun doel, dat Japan alle eilanden in de Stille Zuidzee, die het sedert het begin van den eersten wereldoorlog in 1914 in zijn macht heeft gebracht of bezet, afgenomen worden en dat Mandsjoerije, Formosa en de Visschers-eilanden teruggegeven worden aan China van Tsjoengking. Verder is besloten, dat Korea te zijner tijd vrij en onafhankelijk zal worden. Met deze doelen voor oogen zullen de drie geallieerden te zamen met de in den oorlog zijnde vereenigde naties ook verder de „zware en langdurige operaties" doorzetten, welke noodig zijn om te komen tot een onvoorwaardelijke capitulatie van Japan.
Roosevelt, Churchill en Tsjiang Kai-sjek zijn tijdens het week-end met onbekend doel vertrokken.
(V. b. Samenkomst Roosevelt/Churchill 5643 I; Mosk. conf. 5734 A)

A. ENGELAND — Arbeidsinzet — Verplichte mijnarbeid —

6 Dec. — De benoodigde arbeidskrachten voor de Engelsche mijnen zullen in de toekomst, naar de minister van Arbeid, Bevin, volgens den Britschen berichtendienst, in het Lagerhuis verklaarde, door loting worden aangewezen. Bevin verklaarde verder, dat de mannen, die tot dusver geen ervaringen in het mijnwerk hebben, een theoretische en practische opleiding van vier weken in bepaalde opleidingscentra zullen ontvangen. Daarna zullen zij ingezet worden in het werk in de mijnen, waar ze nog een verdere opleiding van veertien dagen ontvangen, voor ze aan ondergrondschen arbeid kunnen deelnemen. Aan het slot van zijn uiteenzettingen legde de minister er den nadruk op, dat de regeering tot dezen dwangmaatregel moest besluiten, omdat ze daarin een uiterst dringende, nationale noodzaak zag.

— Sir Oswald Mosley uit de gevangenis ontslagen —

6 Dec. — De minister van Binnenlandsche Zaken heeft medegedeeld, dat Sir Oswald Mosley, de Engelsche fascistenleider, die sedert het begin van den oorlog op last van de Engelsche regeering in gevangenschap verkeerde, samen met zeshonderd andere Engelsche fascisten uit de gevangenis ontslagen en onder politie-toezicht is gesteld.
(V. b. Mosley 4695 D)

B. FRANKRIJK — Emigrantenregeering — Flandin, Peyrouton en Boisson gearresteerd —

6 Dec. — Drie Fransche dissidenten, Pierre Etienne Flandin, Marcel Peyrouton en Pierre Boisson, zijn volgens den Britschen berichtendienst in een particuliere woning ergens in het binnenland van Algiers gearresteerd en onder bewaking gesteld.
(V. b. Flandin 5361 D; Boisson 5361 D en 5555 B; Peyrouton 5555 B; Emigr. Reg. 5743 A)

C. RUBBER — Productiekosten —

6 Dec. — Het Amerikaansche vakblad „Engineering" schrijft, dat in den staat Virginia met middelen van den staat een fabriek van synthetische rubber is opgericht met een jaarlijksche capaciteit van 90.000 ton. Met den bouw werd reeds in 1942 begonnen, doch in Maart 1943 was de productie nog niet ter hand genomen. De kosten dezer fabriek hebben $ 55 mill. bedragen. Het lag in de bedoeling der regeering, hier 4/5 van het productieprogramma voor synthetische rubber te doen uitvoeren. Volgens een berekening van de U.S. Rubber Company is voor de productie van 90.000 ton natuurlijke rubber noodig: een kapitaal van $ 80 mill., rubberplantages met een uitgestrektheid van 270.000 acres en 24 mill. rubberplanten. Eerst na 5 jaar kan men den eersten oogst binnenhalen. Voorts heeft men 90.000 arbeiders noodig, terwijl vorengenoemde fabriek met 1.250 man kan volstaan.
Deze vergelijking is op het eerste gezicht zeer overtuigend. Wanneer men het probleem echter nader onderzoekt, blijkt dat ook de synthetische rubberindustrie voor haar grondstoffen nog andere hulpkrachten noodig heeft. De grondstof voor synthetische rubber, het z.g. butadin, wordt uit de uit graan vervaardigde alcohol gewonnen. De fabriek heeft hiervan dagelijks 197.000 gallons (1 gallon = 4.54 liter) noodig, hetgeen overeenkomt met een maisareaal van niet minder dan 720.000 acres. Vergelijkt men nu het voor investeering noodige bedrag voor een rubberplantage van 270.000 acres en maiscultures van 720.000 acres, dan blijkt ondubbelzinnig, dat de productiekosten van natuurlijke rubber veel geringer zijn dan die van synthetische rubber. Daarbij komt nog, dat alcohol slechts één der grondstoffen vormt, die voor de fabricage van buna noodig zijn.
De fabriek van synthetische rubber bestaat uit drie afdeelingen: in de eerste afdeeling wordt butadin uit alcohol gewonnen, in de tweede geschiedt de verwerking van benzol en andere producten, terwijl in de derde de eigenlijke bunaproductie plaats heeft. Het waterverbruik bedraagt niet minder dan 120.000 gallons in de minuut.
(Econ. Nieuws) **(V. b. Productiekosten 5683)**

D. ITALIE (Koninkrijk) — Victor Emanuel niet langer keizer van Abessinië en koning van Albanië —

6 Dec. — Volgens een bericht uit Tanger heeft Radio Bari in den nacht van 27 op 28 November medegedeeld, dat Victor Emanuel heeft besloten af te zien van de titels van keizer van Abessinië en koning van Albanië. Dit besluit is het gevolg van een uitdrukkelijken eisch van de regeering van Badoglio. **(V. b. Victor Emanuel 5725 D)**

E. HONGARIJE — Buitenlandsche politiek — Honvedleger van het Oostfront teruggekeerd —

6 Dec. — De Hongaarsche minister-president, Kallay, heeft op 4 December in het parlement een uitvoerige rede gehouden, waarin hij ook kwesties der buitenlandsche politiek behandelde. De fundamenteele voorwaarde voor de toekomst van Europa, zoo verklaarde hij, is de erkenning van het bestaansrecht der kleine volken. Wie tot dit inzicht weet door te dringen, die zal bij de overwinning met de wapens ook nog de moreele zegepraal voor de geschiedenis oogsten. In kwesties van de Hongaarsche honved bestaan er geen meeningsverschillen. Het Hongaarsche honved-leger is na de zware wintergevechten teruggekeerd. Er bevinden zich nog slechts numeriek geringe bezettingstroepen in het Oosten.
(V. b. Kallay 5560 A; Oorlogsverkl. Sovjet-Unie 4737 B)

F. NOORWEGEN — Studenten te Oslo gearresteerd - Zweedsch protest afgewezen —

6 Dec. — De Duitsche Rijksminister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, heeft op 4 December den koninklijken Zweedschen zaakgelastigde, Post, bij zich ontboden en heeft hem in verband met een onderhoud van den Zweedschen minister van Buitenlandsche Zaken met den Duitschen gezant te Stockholm, in de kwestie van de wegens sabotage gearresteerde studenten te Oslo medegedeeld, dat de Rijksregeering zich niet bij machte ziet, met de Zweedsche regeering dergelijke kwesties te bespreken, en dat zij de Zweedsche regeering moet verzoeken zich voortaan van inmenging in Duitsch-Noorsche aangelegenheden te onthouden. **(V. b. Duitsch/Zweedsche verh. 5000 B)**

G. TURKIJE — Ambassadeur von Papen naar zijn standplaats terug —

6 Dec. — De Duitsche ambassadeur in Turkije, von Papen, heeft op de terugreis van Duitschland naar Ankara, ook Boekarest aangedaan voor een kort verblijf van particulieren aard. Ook de Turksche ambassadeur te Berlijn is, na een bezoek aan Ankara, naar zijn standplaats teruggekeerd.
(V. b. 5743 D)

H. ZUID-AFRIKAANSCHE UNIE — Rede van generaal Smuts over het na-oorlogsche Europa —

6 Dec. — In een rede voor de Parlementaire Empire-vereeniging, heeft generaal Smuts, die te Londen vertoeft, verklaard, dat men na den oorlog moet streven naar een „Drie-eenheid" van de Vereenigde Staten, de Sovjet-Unie en Engeland. Hij dreigde, dat Duitschland na den oorlog van de kaart van Europa zou worden geveegd, en dat slechts Engeland en de Sovjet-Unie over zouden blijven. Smuts vervolgde: „De Sovjet-Unie is de nieuwe kolos in Europa, die over dit continent voortschrijdt. De Sovjet-Unie zal meester van het continent zijn. Haar macht zal te grooter zijn, doordat ook het Japansche rijk niet meer zal bestaan en ieder evenwicht van krachten dus ook in het Oosten zal zijn verdwenen." **(V. b. Gen. Smuts 5291 A)**

A. ASTRONOMIE — Nieuwe planeet ontdekt?

6 Dec. — De astronomische medewerker van de Nwe Rotterdamsche Courant schreef in dit blad:

Volgens een bericht, dat onlangs in de pers verscheen, zou een waarnemer van de sterrenwacht Treptow, bij Berlijn, „na het ondergaan van de planeet Mercurius op 9 Nov. om 1 uur 34 m.e.t. een transmercuriaansche planeet ontdekt hebben, die met sterk gebogen baan de eliptica naderde; bij het verschijnen voor en het verdwijnen uit de zonneschijf werd, evenals de planeten Mercurius en Venus, het bekende druppelverschijnsel waargenomen. Te oordeelen naar dit druppelverschijnsel heeft het hemellichaam ongeveer dezelfde grootte als de aarde. Gelijktijdig met het hemelverschijnsel werd een groote groep zonnevlekken waargenomen.

Men neemt aan, dat de nieuwe planeet een uit de vrije ruimte komend hemellichaam is, dat op zijn baan binnen de aantrekkingskracht van de zon terecht is gekomen en met sterk toenemende snelheid de zon nadert. Het is te verwachten, wanneer het hemellichaam zijn baan blijft volgen, dat binnen afzienbaren tijd de ontmoeting zal plaats vinden. Van wetenschappelijke zijde wordt aangenomen dat deze gebeurtenis niet zonder merkbare uitwerking op de planeten in de nabijheid van de zon zal blijven".

Uit de in dit bericht gebruikte terminologie blijkt in de eerste plaats dat het niet door een deskundige opgesteld werd. In de tweede plaats bevat het eenige klaarblijkelijke onjuistheden, tegenstrijdigheden en onduidelijkheden. Op 9 Nov. immers ging Mercurius (op 52° N. Br.) onder te 17 h 19 m Midden-Europeeschen zomertijd = 16 h 19 m Midden-Europeschen tijd; het tijdstip van ondergang 1 h 34 m.e.t. is trouwens voor Mercurius steeds onmogelijk. Uit de mededeeling omtrent een waargenomen overgang van de veronderstelde nieuwe planeet over de zon blijkt bovendien dat dit hemellichaam? op 9 November in benedenconjunctie met de zon geweest moet zijn en dus practisch gelijktijdig met de zon ondergegaan moet zijn, d.w.z. te 16 h 20 m m.e.t. Daar Mercurius op 10 Nov. in bovenconjunctie met de zon was, kan het ondergaan van Mercurius niet geobserveerd zijn. Om al deze redenen is de mededeeling, dat het onbekende hemellichaam op 9 Nov. nà het ondergaan van Mercurius ontdekt zou zijn, onbegrijpelijk. Wanneer het druppelverschijnsel waargenomen is moet de overgang over de zon waargenomen zijn; het is onbegrijpelijk dat het hemellichaam aanvankelijk ontdekt zou zijn na het ondergaan van Mercurius, d.w.z. na het ondergaan van de zon, en dat vermoedelijk reeds den volgenden dag een overgang over de zon geobserveerd zou zijn. Wanneer men uit het verloop van het druppelverschijnsel een en ander zou willen afleiden omtrent de grootte van het hemellichaam, dan zou men iets over zijn dampkring moeten weten en over zijn afstand tot de zon. Eén waarneming is echter niet genoeg om aangaande de bewegingsverschijnselen van een planeet iets te besluiten. Op zijn minst zijn daartoe toch waarnemingen op enkele opeenvolgende dagen noodig. Ook de inlichting omtrent de sterk gebogen baan is duister. Voorts kan gevoeglijk betwijfeld worden of een eventueel op de zon storten van een hemellichaam van de grootte van de aarde eenige uitwerking (welke?) op de planeten zou hebben. Naar mijn gevoelen berust dus het bericht, indien de gegevens die vermeld worden althans juist zijn, op een foutieve waarneming, of het is geheel gefantaseerd. Misschien heeft men een groep zonnevlekken op den O.-rand van de zon gezien en eenige uren daarna een andere groep zonnevlekken op den W.-rand der zon. In het bericht wordt trouwens op zonnevlekken gezinspeeld.

Intra-mercuriëele planeten, zooals het onderhavige hemellichaam er een zou zijn, heeft men reeds eerder gemeend ontdekt te hebben. In het midden van de vorige eeuw (1859) berekende Leverrier reeds, dat de beweging van het perihelium van Mercurius 38 boogseconden meer bedraagt dan verklaard kon worden door de storende werking van alle bekende planeten gezamenlijk en dat die 38 boogseconden te veel een gevolg zouden kunnen zijn van de aanwezigheid van een planeet, of van een ring van planetoïden, binnen de Mercuriusbaan, met een massa half zoo groot als die van Mercurius, d.w.z. met een massa van ongeveer 1/45 van de aardmassa. Toen deze berekeningen van Leverrier gepubliceerd waren, beweerde een Fransch physicus, dr. Lescarbault, dat hij de planeet reeds in het begin van 1859 waargenomen had. Wij moeten aannemen dat dr. Lescarbault volkomen te goeder trouw was; Leverrier werd trouwens zelf door de waarnemingen van dr. Lescarbault overtuigd en wij mogen aannemen dat Leverrier buitengewoon critisch was. De nieuwe planeet paradeerde eenigen tijd in de astronomische litteratuur onder den naam Vulcanus. Langzamerhand werd echter duidelijk dat Lescarbault de dupe was geworden van een gezichtsbedrog en dat zijn waarnemingen o.a. door Leverrier verkeerd geïnterpreteerd waren geworden.

Een planeet immers met een middellijn, die bijna zoo groot zou zijn als die van Mercurius, en die zich binnen de Mercuriusbaan ten naastebij in het eclipticavlak zou bewegen zou herhaaldelijk voor de zonneschijf zichtbaar moeten zijn. Van tijd tot tijd werden zulke waarnemingen ook wel eens gedaan, doch steeds bleek dat men in zulke gevallen kleine zonnevlekken voor een planetenschijfje aangezien had. Ook tijdens zoneclipsen zou een planeet van de grootte als de vermeende Vulcanus duidelijk naast de verduisterde zon zichtbaar moeten zijn. In enkele gevallen waarin men meende de planeet tijdens een zoneclips gezien te hebben (zelfs geroutineerde waarnemers zijn de dupe van zulk gezichtsbedrog, reflexen in kijkers, fouten in herleidingen, enz., geworden!) bleek toch achteraf dat dit onjuist moet zijn geweest.

Wij kunnen dus aannemen dat er geen planeet binnen de Mercuriusbaan bestaat.

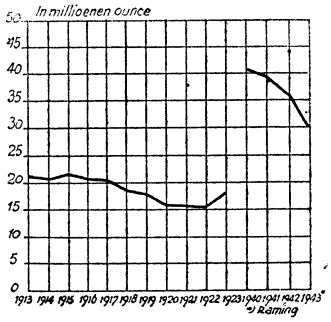
In het onderhavige geval gaat het om een hemellichaam dat thans binnen de aantrekkingskracht der zon gekomen zou zijn, en dat over korten tijd op de zon zal storten. De naam: transmercuriaansche planeet is voor zoo'n hemellichaam echter te weidsch! Het is natuurlijk mogelijk dat er in de wereldruimte, behalve groote en kleine meteoren, hemellichamen bestaan van de grootte-orde eener planeet en dat zoo'n hemellichaam door de zon „gevangen" worden, zooals ook door de planeten Jupiter, Saturnus, Uranus en Neptunus van tijd tot tijd kometen „gevangen" worden, die daardoor blijvende leden van het zonnestelsel werden.

B. PLATINA — Productiestijging —

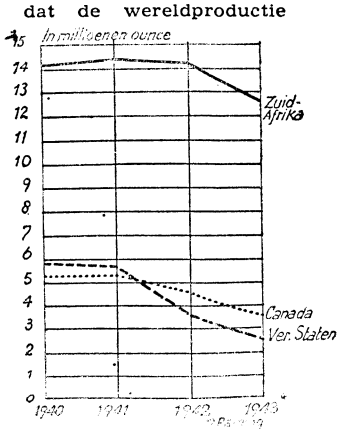
6 Dec. — Daar platina als bijproduct in de nikkelmijnen wordt gewonnen, beleeft de productie van dit metaal tijdens den oorlog een tijd van hoogconjunctuur. Berichten uit Canada en Zuid-Afrika, de beide belangrijkste platinaproducenten, spreken, zoo bericht „De Telegraaf", van een sterke stijging der platinaproductie en achten het waarschijnlijk, dat platina, dat in toenemende mate goud als industrieele grondstof dreigt te, gaan verdringen, na den oorlog goedkooper zal zijn dan het gele metaal. Bij het uitbreken van den oorlog was de platinaprijs nog vijfmaal zoo hoog als de goudprijs. De platinaproducenten streven er naar, reeds nu nieuwe verbruiksmogelijkheden voor platina te vinden. Het metaal zou reeds in sterkere mate dan vroeger in de productie van radiolampen worden gebruikt. Ook in de metallurgische en chemische industrie zijn voor het gebruik van platina nog onbenutte mogelijkheden aanwezig.

C. GOUD — Wereldproductie 1913-'23 en 1940-'43 —

6 Dec. — Volgens een mededeeling in de Zwitsersche pers is de wereldgoudproductie in 1943 nog aanmerkelijk achteruitgeloopen. De goudproductie van Zuid-Afrika bedroeg in de eerste vier maanden van 1943 4.275.000 (v. j. 4.752.000) ounces fijn. In de Ver. Staten is de goudproductie in dezelfde periode van 1.38 mill. tot 0.52 mill. en in Canada van 1.4 mill. tot 1.33 mill. ounces fijn gedaald. De „Times" concludeert, dat de wereldproductie

Wereldproductie

in 1943 zeker beneden de 30 millioen ounces zal zijn (1942 ca. 36 millioen, 1941 ca. 39.9 millioen). Voorts verwacht men dat de voortbrenging in Transvaal zal dalen tot minder dan 13 millioen. De goudproductie in 1943 wordt, volgens een bericht uit Noord-Amerika, geraamd als volgt:

Evenals in den eersten wereldoorlog vertoont de goudproductie ook in den tweeden wereldoorlog een dalende tendenz.

(Ontl. aan Econ. Nieuws).

(V. b. Wereldprod. 4122 C)

DE WERELDOORLOG

A. DUITSCHLAND — Weersomstandigheden belemmeren gevechtsactiviteit in het Oosten - Zuidelijk landingshoofd in de Straat van Kertsj opgeruimd - Voortzetting zuiveringsactie op den Balkan - 48.000 b.r.t. door duikbooten vernietigd —

OOSTELIJK FRONT —

9 Dec. — Aan het Oostelijke front is de activiteit aanmerkelijk geluwd, ten deele als gevolg van de sneeuwstormen, die vooral in Wit-Roethenië de operaties in hooge mate belemmeren. Op de Krim hebben formaties van de Roemeensche cavalerie, gesteund door Duitsche artillerie en stormgeschut, alsmede door Duitsche, Roemeensche en Kroatische luchtstrijdkrachten, het vijandelijke landingshoofd ten Zuiden van Kertsj opgeruimd. In driedaagsche zware gevechten werden de bolsjewistische landingsformaties vernietigd en ongeveer 2000 gevangenen gemaakt. Lichte Duitsche vlootstrijdkrachten droegen tot dit succes bij. Onder zeer moeilijke omstandigheden verijdelden zij een geregelde ravitailleering der Sovjet-landingstroepen. Alle bolsjewistische pogingen om het aangevallen landingshoofd in den nacht van 6 op 7 December te ontruimen, werden verhinderd; 7 vijandelijke vaartuigen werden daarbij tot zinken gebracht. Daarmede hebben onze in de Straat van Kertsj opererende vlootstrijdkrachten gedurende de zeeblokkade, die 35 dagen duurde, 8 motorkanonneerbooten, 2 motortorpedobooten, 2 sleepbooten, 2 lichters en 23 landingsvaartuigen vernietigd en talrijke andere beschadigd. Vijandelijke ontlastingsaanvallen, ondernomen ten Noordoosten van Kertsj uit, mislukten. In de bocht van den Dnjepr is een pauze in de gevechten ingetreden, met uitzondering van den sector ten Zuidwesten van Krementsjoeg, waar de bolsjewisten hun bruggenhoofd trachten te vergrooten. Hun pogingen zijn er blijkbaar op gericht, het voor de Duitsche ravitailleering onmisbare spoorwegnet onder hun contrôle te brengen. De saillant van Kief is weder het tooneel van hevige Duitsche aanvallen ten Noordoosten van Sjitomir en ten Zuiden van Korosten, die overwegend in Noordoostelijke richting worden ondernomen en waarbij van Duitsche zijde zeer sterke pantserstrijdkrachten in den strijd worden geworpen.

LUCHTOORLOG —

7 Dec. — Het jachteskader 52 heeft op 4 December zijn 8000ste overwinning in de lucht behaald. Op 5 en 6 December werden boven de Middellandsche Zee en boven het bezette gebied in het Westen 25 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten, waaronder 17 zware viermotorige bommenwerpers.

8 Dec. — Van 4 tot 7 December werden boven het Oostelijke front in luchtgevechten en door afweergeschut 115 Sovjetvliegtuigen neergeschoten. Tien Duitsche vliegtuigen worden vermist.

ZUIDELIJK FRONT —

10 Dec. — In den Westelijken sector van het Zuiditaliaansche front stelde zich de vijand aan weerszijden van den straatweg naar Cassino in het bezit van eenige bergruggen. Na heen en weergolvende gevechten werd daar het eigen verdedigingsfront eenige kilometers naar het Noordwesten teruggenomen. In den Oostelijken sector ondernamen de Britten verscheiden deels door pantserwagens gesteunde, vrij zwakke aanvallen, die alle mislukten. De operaties tegen de bandieten op den Balkan hebben groote vorderingen gemaakt. De steden Prijepolie, Plejiva, Nova Varos en Brodarevo, op het grondgebied van Montenegro, werden door de Duitsche troepen ingenomen. Tijdens de gevechten hebben de communisten groote verliezen geleden, nl. 1400 dooden en 800 gevangenen. Tijdens de laatste dagen hebben benden de stad Travnik in Bosnië aangevallen en daarbij zware verliezen geleden. Zij moesten zich terugtrekken in de Alpen van Bosnië.

ZEEOORLOG —

8 Dec. — Duikbooten hebben uit konvooien en bij de achtervolging van afzonderlijk varende schepen in den Atlantische Oceaan en de Middellandsche Zee 7 schepen met een gezamenlijken inhoud van 48.000 ton tot zinken gebracht.

10 Dec. — Bewakingsvaartuigen van een Duitsch konvooi sloegen in den afgeloopen nacht voor de Nederlandsche kust een aanval van Britsche torpedobooten af en schoten twee daarvan in brand. **(V. b. Krijgsverr. 5700 A)**

B. JAPAN — Oplevende gevechtsactiviteit in China.

25 Nov. — De gevechten ten Westen van het Toengting-meer duren volgens een bericht uit Tsjoenking, voort. De strijd blijft verbitterd en breidt zich nog uit. Het zwaartepunt van de gevechten, die in verschillende deelen van de provincie Hoenan en in het grensgebied van de provincie Hoenan en Hoepeh worden gevoerd, is volgens een bericht uit Tsjoengking verplaatst, nadat het 100e Tsjoengkineesche leger ten Noorden van Sjangteh vernietigend is verslagen en de Japansche troepen de Noordelijke verdediging van Sjangteh hebben doorbroken. Ten einde de Tsjoengkineesche troepen te Sjangteh uit hun wanhopige positie te verlossen, zijn naar Japansche vliegtuigen hebben waargenomen, ongeveer 20.000 soldaten uit Tsjangtsja naar Sjangteh onderweg.

2 Dec. — Volgens een Japansch bericht van het front hebben de Japansche troepen de stad Tsjangteh, waarom een week gevochten is, thans bezet. De Tsjoengkineesche troepen houden zich nog slechts staande in het Noordwesten der stad, waar nog hevig wordt gevochten. De troepen van Tsjoengking krijgen steeds meer gebrek aan munitie en levensmiddelen.

6e luchtslag bij Bougainville —

5 Dec. — In de wateren ten Zuiden van Bougainville is op 3 December de „zesde luchtslag bij Bougainville" geleverd. Naar het Japansche hoofdkwartier meldt, vielen afdeelingen der marineluchtmacht op 3 Dec. des avonds ten Zuiden van Bougainville een sterke vijandelijke vlootformatie aan, waarbij 3 vliegkampschepen, een slagschip of groote kruiser en een groote kruiser tot zinken werden gebracht. Twee der vliegkampschepen gingen onmiddelijk onder. Voorts werden een slagschip, een kruiser en een torpedobootjager uiterst zwaar beschadigd. Deze schepen kunnen verloren geacht worden. De Japanners verloren in deze gevechten 10 vliegtuigen.

Luchtslag bij de Marshall-eilanden —

6 Dec. — Luchtstrijdkrachten van de keizerlijke marine vielen in de wateren ten Noordoosten van de Marshall-eilanden op den avond van 5 December een vijandelijke vlootformatie aan en brachten den vijand een vernietigenden slag toe. Bij deze operatie werden de volgende resultaten behaald: een vliegtuigmoederschip van middelbare grootte en een kruiser werden onmiddellijk tot zinken gebracht. Een groot vliegtuigmoederschip en een kruiser werden zwaar beschadigd en zijn zeer waarschijnlijk gezonken.

Wederzijdsche verliezen na 2 jaren oorlog —

7 Dec. — Het Japansche Hoofdkwartier meldt, dat de Japansche leger- en marinestrijdkrachten den Amerikanen en Britten sedert het uitbreken van den oorlog in Oost-Azië de volgende verliezen hebben toegebracht: De Amerikanen verloren 277.000 man en de Britten 122.000 man. Aan Japansche zijde werden 159.000 gesneuvelden of gewonden geborgen.

Voorts wordt ten aanzien van de belangrijkste Japansche successen gemeld:

1. In de gevechten in het Zuiden stonden de Japanners tegenover een millioen man. De vijand verloor hier 144.000 man aan dooden en gewonden en 413.000 man aan gevangenen en overloopers. Verder werden 4412 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten en 209 vaartuigen van alle soorten in beslag genomen.

2. Op het Chineesche oorlogstooneel stonden de Japanners tegenover 5.970.000 man. De vijand verloor hier 490.000 man aan dooden en 327.677 aan gevangenen en overloopers.

3. De Japanners verloren aan alle fronten 54.132 officieren en manschappen van het leger.

De Japansche marine bracht tot zinken 18 slagschepen, 27 vliegkampschepen, 92 kruisers, 79 torpedojagers, 107 duikbooten, 6 oorlogsschepen van niet-herkend type, 4 speciale schepen, 8 kanonneerbooten, 7 mijnvegers, 25 torpedobooten en 31 kleinere oorlogsvaartuigen. Zij brachten schade toe aan 13 slagschepen, 12 vliegkampschepen, 56 kruisers, 47 torpedojagers, 32 duikbooten, 5 schepen van niet-herkend type, 2 speciale schepen, 6 kanonneerbooten, 1 mijnveger, 3 torpedobooten en 26 kleinere oorlogsvaartuigen. Voorts werden 688 koopvaardijvaartuigen tot zinken gebracht: 1158 vliegtuigen werden neergeschoten.

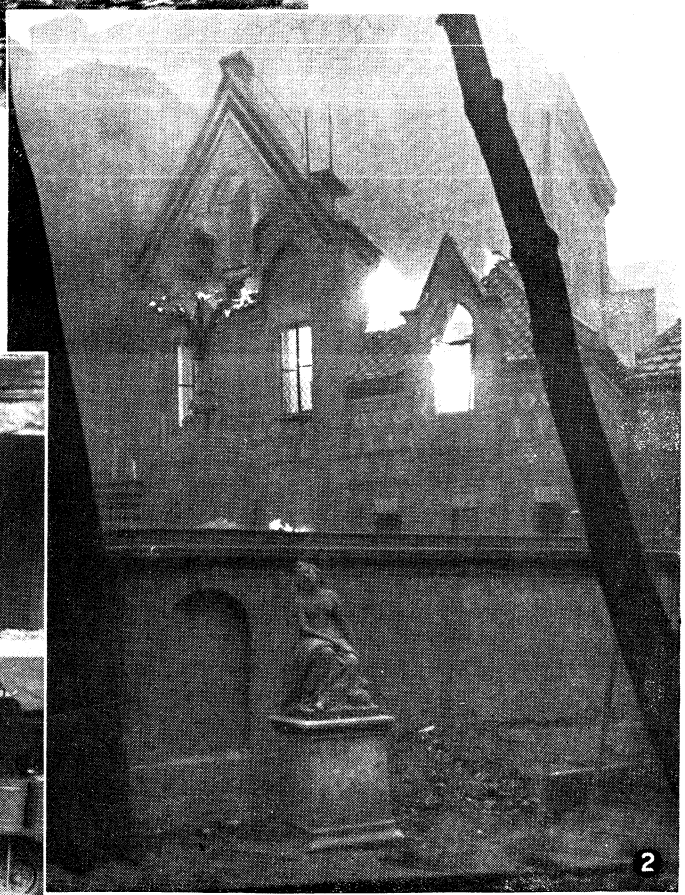
De Japansche marine leed onder meer de volgende verliezen: 1 slagschip, 2 vliegkampschepen, 3 kruisers, 22 torpedojagers, 11 duikbooten, 2 speciale schepen. Beschadigd werden 1 slagschip, 2 vliegkampschepen, 3 kruisers, 22 torpedojagers, 11 duikbooten, 2 speciale schepen. Beschadigd werden 1 slagschip, 2 vliegkampschepen, 5 torpedojagers, 5 duikbooten. 96 koopvaardijvaartuigen gingen verloren, terwijl 1203 vliegtuigen zich opzettelijk op vijandelijke doelen stortten. **(V. b. Krijgsverr. 5700 B)**

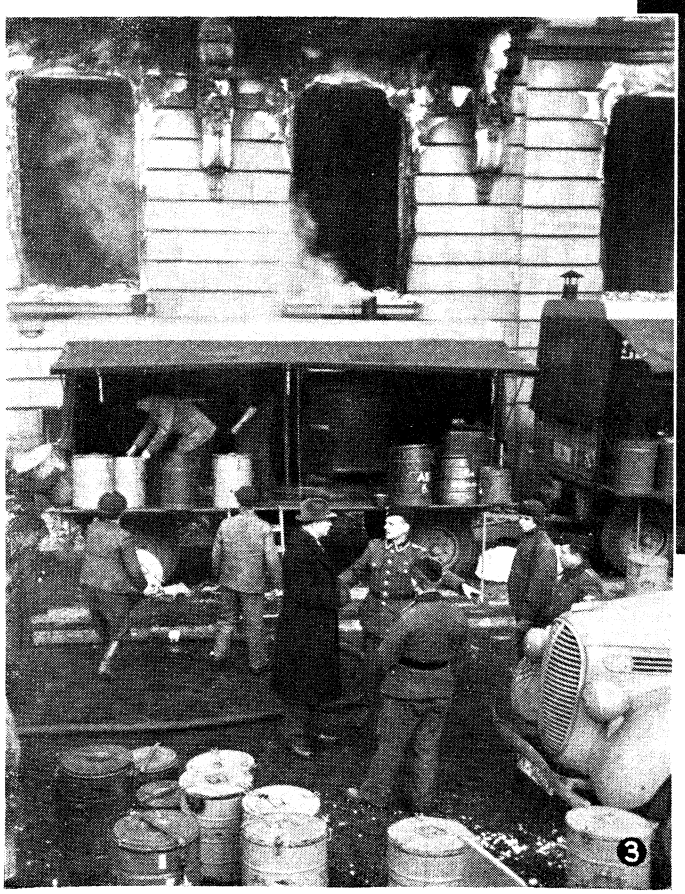
(foto's A.W.A. - Reela.)

Duitsche nevelwerpers in actie aan het Oostelijk front.

DE LUCHTAANVALLEN OP BERLIJN

(foto's 1 Atlantic-Holland, 2 en 3 Transocean-Europapress)

1. Het totaal verwoeste Zweedsche gezantschapsgebouw. 2. De door brisant- en brandbommen getroffen Amerikaansche kerk. 3. Onmiddelijk na den aanval werd met behulp van veldkeukens de levensmiddelenvoorziening der getroffen bevolking georganiseerd.

A. NEDERLAND — N.S.B. - 12-jarig bestaan - Redevoeringen van Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart en Mussert —

13 Dec. — In een twaalftal groote bijeenkomsten in alle deelen van ons land is op 11 December de stichting van de N.S.B. op 14 December 1931 herdacht. Het zwaartepunt lag dit jaar in Utrecht, waar de eeregasten van Nederlandsche en Duitsche zijde zich vereenigd hadden met die leden der N.S.B., die op dezen dag onderscheiden waren met het ordelint voor tien jaren onafgebroken lidmaatschap, om de redevoeringen van den Rijkscommissaris en van den Leider aan te hooren. Langs radio-telefonischen weg werd het hier gesprokene naar de andere bijeenkomsten overgebracht.

Onder de aanwezigen bevonden zich vrijwel alle vooraanstaande figuren uit de N.S.B., onder wie de Gemachtigden van den Leider in Beweging, Staat en Arbeidsgemeenschappen, de adviseurs van den Leider en de districtsleiders. Van Duitsche zijde waren aanwezig de commissarissen-generaal van het Rijkscommissariaat ᛋᛋ-Obergruppenführer Rauter, Dienstleiter Willy Ritterbusch, Dr. Wimmer, Oberbereichsleiter Stöhr als vertegenwoordiger van den leider der Parteikanzlei der N.S.D.A.P., Reichsleiter Bormann, een vertegenwoordiger van den Wehrmachtsbefehlshaber, verder officieren van de Weermacht, de Waffen-ᛋᛋ en den Landstorm en een uitgebreide afvaardiging van den Arbeitsbereich der N.S.D.A.P.

De plechtige opmarsch van vaandels en vlaggen opende de vergadering. Onmiddellijk daarop werd de aankomst van den Rijkscommissaris en den Leider aangekondigd. In het gezelschap van Mussert bevond zich ook de plaatsvervangende leider der Beweging, Van Geelkerken.

Na den vlaggegroet opende Van Geelkerken de bijeenkomst met een herdenkingswoord aan het adres van Mussert, die 12 jaren achtereen de Beweging heeft geleid. Voorts gedacht hij de eenvoudige leden, die den Leider in staat stelden zijn opgaven te volvoeren en de soldaten die aan het front staan.

Terwijl de diepe trommen van den Jeugdstorm een aanzwellend geroffel lieten hooren, herdacht de plaatsvervangende leider de dooden, de kameraden die aan de fronten of door sluipmoordenaarshand gevallen zijn, waarbij de aanwezigen zich van hun zetels verhieven.

Oberbereichsleiter Stöhr bracht de groeten en gelukwenschen over van Reichsleiter Bormann, den leider der Parteikanzlei in Duitschland en van de N.S.D.A.P.

Na de toespraken van den R.-C. en den Leider, las Van Geelkerken ten slotte de teksten voor van de tusschen den Führer en Mussert gewisselde telegrammen en werd door alle aanwezigen geestdriftig gevolgd in een driewerf „Sieg Heil" op den Führer. Met het zingen van het volkslied en den afmarsch der vaandels werd de bijeenkomst gesloten.

De rede van den rijkscommissaris.

De Rijksminister betoogde in zijn rede o.m., dat er gebeurtenissen zijn, die, ofschoon zij niet beslissend zijn voor de toekomst, toch kenmerkend zijn voor den toestand op een bepaald oogenblik en noemde als zoodanig de conferentie van Teheran, waarheen de staatsleiders van de westelijke mogendheden een bedevaart en pelgrimstocht van 5000 km hebben moeten maken om den tyran der steppen in zijn militaire machtsgebied te bezoeken. Dat is zeer kenmerkend en moet ook den meest verblinde de oogen openen. En ter gelegenheid van deze samenkomst is er een begeleidende muziek gespeeld, die ten gehoore werd gebracht door den heer Smuts, minister-president van Zuid-Afrika, die toen eigenlijk als vertegenwoordiger van Churchill de leider was van de Britsche politiek. Hij heeft de poging ondernomen tot de West-Europeesche landen de uitnoodiging te richten, om een dominion-verhouding met Engeland aan te gaan. Stalin heeft de wenkbrauwen gefronst en de heer Attlee heeft zijn best gedaan terstond te verklaren, dat zelfs dit restje, dat nog overgebleven is van vroegere beloften, uitsluitend een particuliere meening is van den heer Smuts, maar volstrekt geen officieele Britsche meening. Maar dat is een kwestie, die juist de Nederlanders betreft. Immers, de Zuid-Afrikaansche minister-president heeft de Nederlanders uitgenoodigd een dominion-verhouding met Engeland aan te gaan, te zamen met eenige andere der Atlantische randstaten, om hier, bij wijze van spreken, een zeker toevluchtsoord en tegenwicht te vormen tegen den Sovjetkolos, die over Europa zal voortschrijden.

Ik heb geprobeerd hiervan op een kaart in het normale formaat van een handatlas een indruk te krijgen. Toen zag ik, dat wanneer men de geheele overige Eurazische vlakte bekijkt, men dit randgebied nauwelijks terug kan vinden. Van de kust tot de streek van Arnhem is ongeveer 120 of 140 km en van daar tot aan het andere einde van het Eurazische werelddeel 9000 km. De verhouding, die de heer Smuts aan u, Nederlanders, derhalve aanbiedt, is de veiligheidsverhouding van 120 op 9000. Stellig, zoo vervolgde de Rijkscommissaris zijn rede, is het een ons allen gelukkig makend besef geweest, toen wij onlangs voor den Führer stonden en het gevoel hadden van de absolute gelijkheid van doelstellingen. Maar wat mij nog belangrijker voorkomt is, dat juist de moeilijke tijd waarin wij ons thans bevinden, ons het gevoel gebracht heeft van de onwrikbare kameraadschap. Ik kan u zeggen, dat het mijn schoonste en meest trotsche oogenblik was, toen ik den Führer kon zeggen: „Führer, op de Nederlandsche nationaal-socialisten kunt u vertrouwen."

Er behoort niet veel gave der profetie toe, om te constateeren dat het jaar 1944 het beslissende jaar van dezen wereldstrijd zal worden. Derhalve wordt het 13de jaar het jaar der op-de-proef-stelling voor uw Beweging, het jaar, waarin u zelf het Nederlandsche volk alles moet geven wat ge het slechts geven kunt, want het Nederlandsche volk zal in dit jaar de leiding en den steun van sterke, politiekbewuste harten noodig hebben.

Rede Mussert.

Heden, aldus ving Mussert zijn rede aan, herdenken wij met elkander den dag, waarop 12 jaren geleden, 14 Dec. 1931, de Nationaal-Socialistische Beweging werd opgericht, zonder dat buiten mij iemand er iets van wist dan de eenige man, met wien ik dezen beslissenden stap deed, Van Geelkerken. Nu herdenken wij dezen dag met tienduizenden en zoo gaarne zou ik nu die tienduizenden bij elkander hebben op de wijze, zooals dit tot 1940 geschiedde op 't hagespraakterrein te Lunteren. De oorlogsomstandigheden maken dit onmogelijk. In vogelvucht overschouwde Mussert vervolgens de twaalf jaren van bestaan der N.S.B. en schetste vervolgens hoe de Beweging na de Meidagen met haar arbeid voortging onder de leuze: van vijand tot bondgenoot, een leuze, die in de daad is omgezet door de tienduizenden der Beweging, die in militairen of economischen inzet hun plicht doen in den strijd om de handhaving van Europa. Dit alles, zoo zeide Mussert, is alleen maar mogelijk geweest door de trouw en de offervaardigheid van mijn kameraden. Daarom wordt op dezen dag aan eenige duizenden leden het onderscheidingsteeken voor onafgebroken lidmaatschap gedurende tien jaren uitgereikt. De Leider reikte, daar het hem niet mogelijk was aan ieder hunner deze onderscheiding persoonlijk te overhandigen, deze nu uit aan zijn eersten medewerker en plaatsvervanger, Van Geelkerken.

Na te zijn ingegaan op de politieke gebeurtenissen van den laatsten tijd en in het bijzonder de rede van generaal Smuts, zeide Mussert: Als de Duitsche weermacht en de daarmee verbondenen niet in staat zijn om de Sovjets tegen te hou-

B. Telegramwisseling tusschen den Führer en Mussert —

Ter gelegenheid van den twaalfden verjaardag van de N.S.B. zijn tusschen den Führer en den Leider der N.S.B. Mussert de volgende telegrammen gewisseld:

Führer, In Nederland teruggekeerd, is het mij een behoefte u mijn dank te betuigen voor uw hartelijke ontvangst en voor het diepgaande en uitvoerige onderhoud dat ik met u mocht hebben Volkomen doordrongen van de zedelijke plichten, welke voor het behoud van Europa op elk volk van dit continent rusten, zij het mij vergund u de verzekering te geven, dat de Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden bij het begin van het dertiende jaar van haar strijd sterker dan ooit bereid en genegen is haar taak te vervullen, nl. het Nederlandsche volk voor te gaan op den weg der Europeesche en Germaansche solidariteit met het behoud van het eigen volksche leven, zooals gij tot heil van allen wenscht. In nationaal-socialistische verbondenheid.

Uw MUSSERT.

Geachte heer Mussert, Voor de belofte van trouw van de Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden en voor de verzekering dat de Beweging met nog grootere vastberadenheid het Nederlandsche volk zal voortgaan op den weg der Europeesche en Germaansche solidariteit, die gij mij bij het begin van het dertiende strijdjaar hebt doen toekomen, betuig ik u mijn oprechten dank. De Beweging kan er van verzekerd zijn, dat zij op dezen weg vergezeld wordt van mijn beste wenschen en die van het Duitsche volk.

Uw ADOLF HITLER.

(V. b. Telegramwiss. Hitler/Mussert 5619 A)

den, bestaat er binnenkort geen Europa meer. Het gaat om het zijn of niet-zijn van Europa. Europa vecht voor zijn leven tegen de horden uit het Oosten en de renegaten uit het Westen. In deze worsteling behoort ieder, die zich van zijn verantwoordelijkheid bewust is, te staan in het Europeesche front. Grondslag is de absolute noodzakelijkheid van de Europeesche solidariteit en die laat zich niet denken zonder de Germaansche solidariteit. Het vinden van de synthese tusschen deze noodzakelijke solidariteit in grooter formaat zonder verlies van den volkschen eigen aard en het nationale zelfrespect, ja met versterking daarvan, dat is het, waar het op aankomt en waarin de Beweging het geheele volk heeft voor te gaan, ja, waarin zij wellicht een voorbeeld kan zijn voor andere Europeesche volkeren.

Europeesche samenwerking laat zich echter niet denken zonder Germaansche solidariteit. De eenig mogelijke en tevens eenig logische wijze om die na 1940 in de practijk te brengen was in den strijd op leven en dood schouder aan schouder te staan met de Duitsche soldaten. De Führer opende daartoe de gelegenheid door de oprichting van de Standarte Westland der Waffen-SS. Daarbij betuigde de Leider namens al zijn vrijwillige kameraden-soldaten zijn groote erkentelijkheid aan den Reichsführer SS, Heinrich Himmler, den man, die met de grootste liefde en taaie volharding er naar streeft om het denkbeeld van de Germaansche militaire saamhoorigheid tot een feit te maken. Zoo hebben wij de Germaansche solidariteit in daden omgezet, nu in dezen tijd, waar het op daden aankomt. De grondslag, om Nederland op te nemen in een Germaansche weerbaarheid is gelegd, de verdere opbouw tot de voltooiing is nu slechts een kwestie van tijd. Daardoor vinden wij onze natuurlijke plaats in het door den tijd vereischte grootere geheel. Om deze Germaansche solidariteit den vasten grondslag te geven, die noodig is, heb ik mij bekend tot het begrip Germaansch Führer, hertog, aanvoerder in den strijd, door in December 1941 den eed van trouw af te leggen aan Adolf Hitler als Germaansch Führer. Dit zal voor velen toen nog onbegrijpelijk geweest zijn, nu dringt het meer door dat Hitler de van God gezondene is, die voor het voortbestaan van geheel Europa de verantwoordelijkheid draagt. Na de gebeurtenissen in Italië, is dit duidelijker dan ooit. Het is mij een eer en een voorrecht als religieus voelend mensch, als Leider der Beweging en als verantwoordelijke voor de toekomst van ons Nederlandsche volk dit door dien eed van trouw tot uiting te hebben gebracht, nu reeds twee jaren geleden.

Wij moeten komen tot een Europa, dat, gelijk de Reichspressechef dr. Dietrich het dezer dagen uitdrukte, cultureel een veelheid, economisch een éénheid en politiek een gemeenschap van zelfstandige naties is. Wij moeten komen tot een solidair Europa, waarin de samenwerking, gelijk minister Goebbels het uitdrukte, op de basis van vrijwilligheid geschiedt. En daaraan voeg ik toe: wij moeten komen tot een lotsverbondenheid van Germaansche volkeren in den vorm van een statenbond, een groot Germaansch rijk of hoe dan ook, die allen omvat van Germaanschen bloede en waardoor aan Europa een enorm krachtcentrum wordt gegeven.

Velen zullen zeggen: dat is alles goed en wel, dat gij er zoo over denkt, maar als Duitschland gewonnen heeft, is de meening van den Führer maatgevend. Hoe denkt hij er over? En hiermede kom ik tot het bezoek aan den Führer, waarvan ik zoo juist ben teruggekeerd. Op de groote functionarissenbijeenkomst van Zaterdag 5 Juni 1943 heb ik gezegd: „Er zijn twee groote principieele zaken: 1. Wat zal het zijn? Voortzetting van de Groot-Germaansche politiek of inleiding van de Groot-Duitsche politiek? 2. Zal hier in Nederland godsdienst- en gewetensvrijheid bestaan of gewetensdwang? Ziehier twee principieele punten waarover geen twijfel mag blijven voortbestaan wil gewerkt kunnen worden. Want twijfel wordt gewekt en aan dien twijfel moet een einde worden gemaakt.

Gij hebt in de couranten de officieele mededeeling gelezen, dat de Führer mij in zijn hoofdkwartier ontvangen heeft „voor een vrij langdurig onderhoud, tijdens hetwelk de thans hangende vraagstukken in den geest van de vertrouwelijke en hartelijke samenwerking werden besproken." Dit was de vijfde maal, dat ik den Führer ontmoette. Eenmaal in 1936, voorts in 1940, 1941, 1942 en nu de vorige week. Nimmer heeft een onderhoud met mij plaats gevonden, dat zulk een warmen toon had en zulk een hartelijk karakter. Gij zijt natuurlijk allen benieuwd te weten, hoe ik den Führer aangetroffen heb. Welnu, in goede gezondheid, veel beter dan het vorige jaar en stralend van den wil om zijn roeping te volbrengen Europa voor den ondergang te behoeden. Open en eerlijk heeft hij met mij gesproken, zooals dit ligt in zijn karakter, dat van geen konkelarijen en draaierijen wil weten. Van mijn inzicht en mijn streven, dat is uw inzicht en uw streven, mijne getrouwe kameraden, heeft hij ten volle kennis genomen en daarmede is hij het ten volle eens. Natuurlijk zijn ook de twee principieele vragen behandeld, die ik zoo even in herinnering heb gebracht. Ten aanzien van de denationaliseering van Nederlanders, den grondslag voor inlijving, zei de Führer letterlijk en daarom gebruik ik hier de oorspronkelijke Duitsche woorden:

„So kann auch nicht die Absicht bestehen, die Niederländer zu entniederländern sondern es kommt darauf an, mit den übrigen germanischen Völkern zu lösen, was gemeinsam gelöst werden muss.

Wir dürfen den Völkern an Freiheit nicht nehmen, was genommen werden kann, sondern möglichst Freiheit lassen."

Vertaald in het Nederlandsch:

„Zoo kan niet het voornemen bestaan, de Nederlanders te denationaliseeren, maar het komt er op aan met de overige Germaansche volkeren te volbrengen, wat gemeenschappelijk gedaan moet worden. Wij mogen den volkeren niet alle mogelijke vrijheid ontnemen, integendeel, wij moeten hun zooveel mogelijk vrijheid laten."

Mij dunkt: dat is duidelijke taal, volkomen in onzen geest, waarmede wij van ganscher harte instemmen. En wat onze opvattingen omtrent de godsdienst- en gewetensvrijheid betreft, ook die heb ik ten volle bevestigd bevonden. Kerk en Staat hebben ieder hun eigen roeping, de Kerk zal den Staat niet critiseeren en de Staat de Kerk niet. Ieder moet met zijn eigen geweten in het reine brengen, hoe hij God wil dienen. Wat wij al deze jaren hebben gewild en ten koste van zooveel offers hebben nagestreefd was goed, is goed en blijft goed en het stemt ons tot groote verheugenis te weten, dat de Führer er ook zoo over denkt.

Na nog gewezen te hebben op den groei der Beweging, besloot Mussert zijn rede met een betuiging van dank aan zijn kameraden voor alles, wat zij in het afgeloopen jaar hebben gedaan en de verzekering, dat de N.S.B. pal zal staan in 1944, wat de toekomst ook brengen zal. **(V. b. 11-jarig bestaan N.S.B. 5349 A; Mussert 5762 B; dr. Seyss-Inquart 5730 A; Bezoek aan Hitler 5762 B)**

A. NEDERLAND — Arbeidsfront - Bijeenkomsten met het Economisch Front —

13 Dec. — In een door het Economisch Front georganiseerde bijeenkomst, welke 7 December in „Hof van Holland" te Hilversum is gehouden, hebben de leider van het N.A.F., H. J. Woudenberg, en de leider van het Economisch Front, mr. M. M. Rost van Tonningen uiting gegeven aan de nauwe samenwerking en verbondenheid, die tusschen beide instellingen bestaat, en daarmede ieder vermeende tegenstelling ontzenuwd.

De leider van het Arbeidsfront merkte o.m. op, dat juist dezer dagen tusschen het N.A.F. en het georganiseerde bedrijfsleven (commissie-Woltersom), een overeenkomst is gesloten betreffende de vakopleiding. De bedoeling is, dat deze zooveel mogelijk in de bedrijven geschiedt. Mr. Rost van Tonningen noemde het Economisch Front een organisatie, die parallel loopt met het georganiseerde bedrijfsleven. Hierin zijn samengevat de nationaal-socialistische krachten, die straks hun plaats in het bedrijfsleven zullen innemen en dit zullen dwingen in nationaal-socialistischen zin te arbeiden. In gelijken zin is reeds te Amsterdam een vergadering van het N.A.F. gehouden; er zullen in het begin van het volgende jaar nog verschillende andere volgen in onderscheiden plaatsen van ons land.

— De Gemachtigde van den Arbeid - Overzicht werkzaamheden —

13 Dec. — Nadat sedert 1 November de wnd. secretarisgeneraal van het Departement van Sociale Zaken aanvankelijk als Gemachtigde voor den Arbeid was opgetreden, ving de inmiddels benoemde Gemachtigde de heer C. J. van Rijst op 1 Februari 1943 zijn werkzaamheden aan. Een heele reeks van loonregelingen en andere beschikkingen is tot stand gekomen, o.m. betreffende het toekennen van gratificaties, loonen en arbeidsvoorwaarden en werktijden. Bovendien zijn zeer vele individueele aanvragen tot loonsverhooging of tot het uitkeeren van gratificaties behandeld en goedgekeurd. Van 1 November 1942 tot 1 November 1943 zijn er ongeveer 24.000 brieven binnengekomen en rond 28.000 uitgegaan.

(V. b. N.A.F. 5738 B; Gem. v. d. Arbeid 5413 A)

Arbeidsinzet - Verlenging ambtsperiode ambtenaren.

13 Dec. — Op grond der verordening no. 137/40 betreffende de regeling van de rechtspositie van ambtenaren en overig personeel heeft de Rijkscommissaris de secretarissen-generaal van de departementen van algemeen bestuur, alsmede de hoofden der niet onder een departement res-

sorteerende centrale instanties gemachtigd de ambtsperiode van ambtenaren, die op grond der bestaande voorschriften wegens het bereiken van den pensioengerechtigden leeftijd uit den overheidsdienst ontslagen zouden worden, tot het bereiken van den 70-jarigen leeftijd te verlengen, indien dit in een bepaald geval in het belang van den dienst is. Iedere verlenging van de ambtsperiode van een ambtenaar behoeft goedkeuring van den Rijkscommissaris. Deze beschikking geldt niet ten aanzien van politie-ambtenaren.

— Vrouwenarbeid —
13 Dec. — Voor de aanstelling van vrouwelijke werkkrachten, die nog nimmer hebben gewerkt of wel sedert 1 Juli 1943 niet meer werkzaam zijn geweest, is niet langer de toestemming der Gewestelijke Arbeidsbureaux vereischt. Deze maatregel heeft ten doel de tewerkstelling van een grooter aantal vrouwen te vergemakkelijken en te bevorderen.
(V. b. Arbeidsinzet 5747 B; pos. Ambtenaren 5692 A; Arb. Bureaux 4668 D)

A. NEDERLAND — Binnenland - Nieuwe burgemeester te Hilversum —
13 Dec. — De Rijkscommissaris heeft den burgemeester van Hilversum, jhr. mr. Ernst von Bönninghausen op zijn verzoek eervol uit zijn ambt ontslagen en benoemd tot burgemeester te Tubbergen (Overijsel). In zijn plaats werd de burgemeester van Egmond aan Zee, Egmond-Binnen en Bergen aan Zee, G. J. H. Fijn, onder gelijktijdig eervol ontslag uit zijn tegenwoordig ambt, benoemd tot burgemeester van Hilversum.
(V. b. Ben. burgemeesters 5673 A; Burgem. H'sum 4590 B)

Distributie - Fonds voor de prijspolitiek gevormd —
13 Dec. — In de Ned. Staatscourant van 6 December is een besluit opgenomen tot vorming van een fonds voor de prijspolitiek, behoorende tot de begrooting van den Dienst van den Gemachtigde voor de Prijzen. Het fonds is ingesteld ter bevordering van een doeltreffende prijspolitiek.
(V. b. Prijsbeheersching 5668 B)

Economie, Financiën - Landelijke Hypotheekbank —
13 Dec. — In de op 6 Dec. 1943 gehouden buitengewone vergadering van aandeelhouders der N.V. Delflandsche Hypotheekbank te 's-Gravenhage, werden de voorgestelde statutenwijzigingen met algemeene stemmen aangenomen. De naam der bank werd gewijzigd in Landelijke Hypotheekbank N.V. Het kapitaal wordt uitgebreid tot 5 millioen, waarvan voorloopig ƒ 1 millioen geplaatst. De Nederlandsche Staat verwerft van het aandeelenkapitaal een controleerend belang. In den raad van toezicht der bank hebben zitting de heeren H. C. van Maasdijk, directeur der N.V. Nederlandsche Bankinstelling enz., 's-Gravenhage, voorzitter, E. J. Cool, directeur der Nederlandsche Middenstandsbank N.V., Amsterdam, ondervoorzitter, A. T. M. Blankhart, referendaris aan het departement van Financiën, Deventer, D. H. de Vries, directeur van het Algemeen Ned. Beheer van Onroerende Goederen, 's-Gravenhage.
De Landelijke Hypotheekbank N.V. zal werken met een volgestort kapitaal op naam, waarvan statutair een percentage van 80 pct. als waarborg voor crediteuren zal dienen, hetwelk buiten het eigenlijke bedrijf der vennootschap, bij voorkeur in staatsfondsen, te deponeeren in open bewaargeving bij de Nederlandsche Bank, zal worden belegd. Aan pandbrieven zal de bank tot een maximum van het 20-voud van het aandeelenkapitaal plus reserves, daarin niet begrepen de bestemmingsreserves, kunnen uitgeven. Het arbeidsterrein der bank zal hoofdzakelijk liggen op het gebied der wederopbouwhypotheken en hypotheken tot kleine bedragen, ook op panden in kleinere gemeenten, terwijl zij zich eveneens zal belasten met de financiering van uit voormalig joodsch bezit stammend onroerend goed.

Handel en Nijverheid - Verplichte aangifte bedrijfsinventaris voor hotels etc. —
13 Dec. — De commissaris-generaal voor Financiën en Economie heeft bepaald, dat alle café's, bedrijven welke maaltijden verstrekken en huisvestingsbedrijven hun geheelen voorraad bedrijfs- en inrichtingsbestanddeelen schriftelijk moeten aangeven bij de bedrijfsgroep hotel-, café, restaurant-, pension- en aanverwante bedrijven.
(V. b. Hotels 5434 F)

Justitie - Clandestiene stoffenhandelaar bestraft —
13 Dec. — Een Almelosche confectiefabrikant is door den economischen rechter veroordeeld tot twee maanden gevangenisstraf en ƒ 120.000 boete, subs. zes maanden gevangenisstraf. Hij heeft in ernstige mate de textielvoorschriften overtreden. Door z.g. besnoeiing van alle toegewezen onverwerkte stoffen kon hij goederen tegen zeer hooge prijzen clandestien in den handel brengen. Bovendien werd hij beschuldigd bij aflevering geschenken in natura enz. aangenomen te hebben. De economische rechter gelastte zijn onmiddellijke gevangenneming.

— Zwarte vleeschhandelaars veroordeeld —
13 Dec. — De Utrechtsche Economische rechter heeft zich in een extra-zitting geruimen tijd beziggehouden met de zaak tegen den Baarnschen politiechef, een wachtmeester der Baarnsche politie en eenige anderen, die te zamen een smokkelaffaire op touw hadden gezet, welke, naar de woorden van mr. Hamelink, den Economischen rechter, „een Amerikaansch karakter droeg". De rechter noemde het een smerige zaak, welke een beleediging is voor het geheele politiecorps in ons land. Op de Veluwe werd clandestien vleesch gekocht, waarna dit per politieauto door politiemannen naar de afnemers werd vervoerd. Dank zij het optreden van de politie te Zeist werd het complot ontdekt. Het vonnis luidde: tegen den politiechef drie jaar gevangenisstraf, tegen den wachtmeester twee jaar en tegen een bemiddelaar één jaar, allen met aftrek van de voorloopige hechtenis.

— Deviezensmokkelaars berecht —
13 Dec. — Wegens het frauduleus naar België verkoopen van 260 aandeelen Kon. Olie ter waarde van circa ƒ 850.000 werden in hooger beroep door het economisch gerechtshof drie beklaagden veroordeeld tot resp. 5 maanden gevangenisstraf met aftrek en 15.000 gulden boete, 8000 gulden boete subs. 2 maanden hechtenis en 7 maanden gevangenisstraf met aftrek en 20.000 gulden boete, subs. 100 dagen hechtenis. Eén der beklaagden werd vrijgesproken.

— Generaal F. J. Quanjer militair lid van het Vredegerechtshof —
13 Dec. — In de op 9 December gehouden zitting van het Vredegerechtshof is luitenant-generaal F. J. Quanjer geïnstalleerd als militair lid van het Vredegerechtshof.
(V. b. Misdr. voedselvoorz. 5648 B; Prijsopdr. 5715 A; Deviezensmokkel 5755 A; Vredegerechtshof 4901 B)

Landbouw, Veeteelt - Tabaksfilm —
13 Dec. — De kleurenfilm „Toeback", welke is uitgebracht door den Maro-filmdienst te Deventer, is thans voltooid. De opnamen voor deze smalfilm, welke circa een uur duurt, zijn in dezen zomer gemaakt in de omgeving van Diepenveen, Druten, Valkenswaard en Rhenen. Deze film is bedoeld, om op aanvrage te worden vertoond voor land- en tuinbouwvereenigingen, organisaties van tabakskweekers, enz. (Econ. Nws.) **(V. b. Inlandsche tabak 5513)**

N.S.D.A.P. - Dienstleiter W. Ritterbusch —
13 Dec. — De Führer heeft op 1 December 1943 den Dienstleiter W. Ritterbusch benoemd tot Leiter van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in Nederland. Dienstleiter Ritterbusch was reeds na het overlijden van den vroegeren Leiter van het Arbeitsbereich der N.S.D.A.P. in Nederland en Generalkommissar z.b.V. belast met de waarneming van deze functies.
(V. b. Ritterbusch 5720 B; Arbeitsbereich 5720 B)

Sport - Schaken - Aljechin krankzinnig —
13 Dec. — Naar verluidt, aldus „Volk en Staat", is de wereldkampioen schaken, Aljechin, die onlangs naar Spanje is gekomen, ten einde deel te nemen aan de kampioenschappen aldaar, in een krankzinnigengesticht bij Madrid ter verpleging opgenomen, daar hij sinds eenigen tijd teekenen van verstandsverbijstering vertoonde.
(V. b. Aljechin 3060 A)

Verkeer - Geen tramverkeer op Zondag in Amsterdam —
13 Dec. — Te beginnen Zondag 12 December 1943 zullen voorloopig op Zondagen te Amsterdam geen trams ten dienste van het publiek rijden. Op werkdagen blijft de dienst onveranderd. **(V. b. A'damsche tram 5749 A)**

Volk en bodem - Dr. J. H. Holwerda 70 jaar —
13 Dec. — Dr. J. H. Holwerda, vorscher van Nederlands oudste Geschiedenis, vierde 3 Dec. zijn 70sten verjaardag. Toen dr. Holwerda als directeur van het Rijksmuseum voor oudheden te Leiden met pensioen ging, vestigde hij zich in de omgeving van Nijmegen, waar hij als directeur zijn zorg en wetenschap bleef wijden aan het museum Kam,

indertijd met de verzameling van Nijmeegsche antiquiteiten door het Rijk overgenomen. In den loop van zijn aan werken en navorschen rijke leven heeft dr. Holwerda overal in den lande vele oudheidkundige opgravingen doen verrichten.

A. RUBBER — Wereldproductie en voorraad —

13 Dec. — De wereldproductie van natuurrubber bedroeg in 1939 ongeveer een millioen ton. Sinds de belangrijkste rubberleverantiegebieden (Malakka en Nederlandsch-Indië) niet meer ter beschikking staan van de Anglo-Amerikaansche machten, zijn deze landen in hoofdzaak afhankelijk van Ceylon en van de wilde rubber in Afrika en Brazilië. Amerika tracht nu in de eerste plaats in Midden- en Zuid-Amerika rubber te winnen. Het Hamb. Fremdenblatt geeft volgens officieele gegevens en berekeningen van de Amerikaansche vakpers de situatie als volgt weer:

	1942 ton	1943 ton	1944 ton
Invoer uit Liberia	8.000	8.000	8.000
Invoer uit andere Afrikaansche gebieden	2.000	2.000	2.000
Invoer uit Zuid-Amerika ..	25.000	30.000	35.000
Binnenl. guayale productie	1.500	2.500	3.500
Totaal	36.500	42.500	48.500

De Ver. Staten kunnen in 1944 dus slechts op een zeer bescheiden hoeveelheid rekenen. Ondanks de met 15 Zuid-Amerikaansche landen gesloten verdragen over rubberleveranties, hebben deze landen in 1943 slechts ongeveer 30.000 ton geleverd; voor 1944 verwacht men een verhooging tot 35.000 ton. Volgens de jongste gegevens rekent Brazilië dit jaar slechts op een productie van 30.000 ton, ten deele bestemd voor eigen behoefte en voor leveringen aan Argentinië.

De productie van wilde rubber wordt zoowel in Brazilië en Zuid-Amerika als in Afrika belemmerd door het gebrek aan werkkrachten. Voor de plantagerubber is snelle uitbreiding niet mogelijk, daar de nieuwe rubberboomen eerst na vijf à zeven jaren kunnen worden getapt.

Groot-Brittannië heeft volgens dezelfde bronnen de beschikking over de volgende hoeveelheden plantagerubber:

	1942 ton	1943 ton	1944 ton
Uit Afrika	2.000	3.000	3.000
Uit Br.-Indië en Ceylon	150.000	150.000	150.000
Totaal	152.000	153.000	153.000

Britsch-Indië en Ceylon produceerden in 1939 nog slechts 70.000 ton, en in bovenstaande raming, welke vermoedelijk aan den optimistischen kant is, is de in Ceylon en thans ook in Britsch-Indië plaats hebbende roofbouw verdisconteerd. De Engelsche minister van productie, Lyttelton, verklaarde begin November in het Lagerhuis, dat de voorraden natuurrubber van het Britsche rijk met de geallieerden, dus met de Ver. Staten, moeten worden gedeeld.

Tegenover de kleinere invoeren staat in beide landen een gestegen verbruik. In de Ver. Staten bedroeg het civiele verbruik in 1942 151.000 ton, en voor militaire doeleinden werd meer dan 300.000 bestemd. Het totale verbruik bedroeg 461.800 ton. Het verbruik voor civiele doeleinden is dit jaar opnieuw sterk ingekrompen tot 124.000 ton. Het militaire verbruik wordt geraamd op 500.000 ton. Voor het volgende jaar zouden soortgelijke verhoudingen gelden.

In het Britsche rijk zullen dit jaar volgens de jongste gegevens 220.000 ton worden verbruikt, waarvan 65.000 ton in het empire buiten Engeland. Het verbruik van de V.S. en het Engelsche empire bedroeg in 1942 in totaal 680.000 ton, voor 1943 wordt het verbruik op circa 800.000 ton geraamd en voor 1944 op 820.000 ton. Het werkelijke rubberverbruik bedroeg in 1940 in de Ver. Staten 628.000 ton en in Engeland in 1938 107.000 ton. In de jaren na 1940 is het verbruik in de Ver. Staten dus sterk beperkt.

De rubbervoorraden in de Ver. Staten geven volgens raming de volgende ontwikkeling te zien: begin 1942 535.000 ton, begin 1943 453.000 ton en begin 1944 150.850 ton.

Volgens de officieele Amerikaansche gegevens is voor de Ver. Staten en Groot-Brittannië de volgende rubberbalans per ton gecalculeerd:

	1942	1943	1944
beschikb. voorr.	1.140.000	950.000	700.000
verbruik	680.000	800.000	820.000
Saldo	+460.000	+150.000	—120.000

In deze cijfers zijn blijkbaar ook die van de geregenereerde rubber begrepen, die in 1942 in de Ver. Staten 230.000 ton bedroeg, in 1943 is gedaald tot 180.000 ton en in 1944 volgens voorloopige berekening verder zal dalen tot circa 100.000 ton. De voorraden blijken dus aanmerkelijk te zijn gedaald en zullen spoedig het nulpunt bereiken, zoodat er voor genoemde landen alles aan is gelegen zoo spoedig mogelijk te komen tot een sterke uitbreiding van de productie van synthetische rubber, welke door verschillende oorzaken echter tot dusverre nogal eenige stagnatie heeft ondergaan.

(V. b. Rubber 5766 C)

B. DUITSCHLAND — Verkeer - Dr. Goebbels spreekt tot de spoorwegmannen —

13 Dec. — Rijksminister dr. Goebbels heeft op 7 December, den „Dag van den Duitschen Spoorwegman", een rede uitgesproken. Na zijn erkentelijkheid te hebben betuigd voor de prestaties die door het Duitsche spoorwegpersoneel in vier oorlogsjaren werden verricht, karakteriseerde dr. Goebbels de Duitsche spoorwegen als de grootste en capabelste verkeersonderneming van de wereld, die in dienst van de natie staat en thans geen ander doel nastreeft dan de Duitsche overwinning. In het vervolg van zijn rede besprak dr. Goebbels de luchtaanvallen en betoogde hij o.m. dat Duitschland in het geheel niet klein te krijgen is. Niet alleen zijn mannen, ook zijn vrouwen, ja zijn kinderen zijn helden. Men heeft in hen den „furor Teutonicus" gewekt. De Duitscher is thans tot alles bereid en tot alles besloten. Wat wij zelf nog niet van ons hebben kunnen maken, dat heeft nu de vijand van ons gemaakt: een strijdend volk van 90 millioen zielen, eendrachtig in het geloof, maar ook eendrachtig in den haat. Wij hebben de laatste sentimentaliteiten van gisteren en eergisteren van ons afgeworpen. De goedmoedige Duitsche Michel behoort definitief tot het verleden.

— Omvang van het Duitsche spoorwegwezen —

13 Dec. — In een rede heeft staatssecretaris Dr. Ganzenmüller onder meer gezegd, dat het Duitsche spoorwegpersoneel met de organisation Todt en de spoorwegpioniers in het Oosten in de jaren 1941, 1942 en 1943 in totaal 28.700 km rails hebben verlegd, 5500 km rails hersteld en nieuw aangelegd, en 450 locomotiefloodsen en 1200 bruggen gebouwd.

Binnen de oude rijksgrenzen steeg van 1938 tot 1942 het goederenverkeer, gemeten in treinkilometers met ongeveer 50 pct., in askilometers met 65 pct. en in netto tonnenkilometers met ongeveer 73½ pct., het totale aantal beschikbaar gestelde wagons in hetzelfde gebied en in dezelfde periode steeg eveneens met 50 pct. en zal in 1943 nog 3 millioen wagons boven het totaal van 1942 liggen.

(V. b. Dr. Goebbels 5757 B; Spoorwegen 5597 B)

— Weermacht - Nieuw wapen —

13 Dec. — De Duitsche pers heeft de foto's gepubliceerd van een nieuw type kanon, dat gebruikt wordt op de verdedigingswerken aan de Zuid-Oostkust van Europa. Het projectiel van het nieuwe wapen wordt gelanceerd door een keilschot, glijdt eerst eenigen tijd over de oppervlakte van het water en gaat dan de lucht in, waar het op 30 à 40 meter hoogte ontploft. De brisantkracht en de uitwerking van de scherven van de granaten moeten buitengewoon hevig zijn en vooral van groot belang zijn in den strijd tegen de landingsvaartuigen der geallieerden.

(V. b. Nieuw wapen 5742 B)

— Tweede verjaardag van het wapenbondgenootschap Duitschland-Japan-Italië - Verklaringen van Von Ribbentrop, Mussolini en Sjigemitsoe —

13 Dec. — Ter gelegenheid van den tweeden verjaardag van het sluiten van het wapenbondgenootschap tusschen Duitschland, Japan en Italië, had op 11 December een plechtige bijeenkomst plaats, waaraan o.a. deelnamen: de keizerlijke Japansche ambassadeur Osjima, de ambassadeur van de fascistische republikeinsche regeering Anfuso, de diplomatieke vertegenwoordigers van de in het Driemogendhedenpact verbonden naties en van Duitsche zijde als vertegenwoordiger van den rijksminister van Buitenlandsche Zaken von Ribbentrop, de staatssecretaris van het Auswärtige Amt von Teengracht, verder Reichsarbeitsminister Seldte en de voorzitter der vereeniging van „Zwischenstaatliche Verbände und Einrichtungen" ᛋᛋ-Obergruppen-

führer Lorenz, alsmede talrijke vertegenwoordigers van staat, partij en weermacht. Staatsminister Meissner kenschetste de beteekenis van den 11den December 1941, waarop Duitschland, Japan en Italië zich door een plechtig verdrag van bondgenootschap aaneen hebben gesloten tot een strijd- en lotsgemeenschap. De keizerlijk-Japansche ambassadeur legde den nadruk op den vastberaden wil van Japan om in onafscheidelijke verbondenheid met Duitschland en Italië de wapens pas neer te leggen, wanneer de eindoverwinning is behaald. Daarna nam de ambassadeur van de republikeinsch-fascistische regeering, Filippo Anfuso, het woord, die de aandacht vestigde op de hooge idealen der staten van het Driemogendhedenpact. Des avonds heeft de Rijksminister van Buitenlandsche Zaken, von Ribbentrop, gesproken voor den Groot-Duitschen omroep.

Verklaring van Mussolini.

In zijn hoedanigheid van Italiaansch minister van Buitenlandsche Zaken heeft de Duce ter gelegenheid van den verjaardag der onderteekening van de militaire overeenkomst der drie mogendheden een verklaring gepubliceerd. Daarin wordt gezegd, dat de houding van Italië tegenover de bondgenooten Duitschland en Japan in geen enkel opzicht is gewijzigd. Italië is ook na de smadelijke capitulatie van den verrader Badoglio vastbesloten den oorlog aan de zijde van zijn bondgenooten tot de gemeenschappelijke overwinning voort te zetten.

Verklaring van Sjigemitsoe.

De Japansche minister van Buitenlandsche Zaken, Sjigemitsoe, heeft naar aanleiding van den tweeden verjaardag van de onderteekening van de militaire overeenkomst der drie mogendheden o.m. verklaard: Het Duitschland, dat een Frederik den Grooten en een Bismarck heeft voortgebracht, gaat thans onder zijn Führer, Adolf Hitler, de vervulling van zijn hooge zending tegemoet. Duitschland Japan en hun bondgenooten zijn gewapend en bereid den oorlog voort te zetten tot de eindoverwinning. In den huidigen oorlog gaat het om het bestaan van deze volken, doch de kracht en de geest van de verbonden legers en de rechtvaardigheid van het gemeenschappelijke doel kunnen als garanten der overwinning worden beschouwd.

(V. b. Eerste verjaardag 5354 A; v. Ribbentrop 5692 C; Mussolini 5725 D; Sjigemitsoe 5503 A)

A. ENGELAND — Stakingen —

Door stakingen gingen in den loop van 1943 tot September 1.151.000 arbeidsdagen verloren. De grootste verliezen kwamen voor rekening van den kolenmijnbouw (523.000 dagen), den machinebouw (241.000), het verkeerswezen (155.000) en de werven (94.000 dagen). **(V. b. Stakingen 5707 C)**

B. FINLAND — Onafhankelijkheidsherdenking - Rede van president Ryti —

13 Dec. — Ter gelegenheid van den 26sten verjaardag der Finsche zelfstandigverklaring heeft president Ryti te Turku een rede gehouden. Ryti zeide, na een overzicht te hebben gegeven van de omstandigheden, die Finland in den oorlog sleurden, o.m.: Thans stelt men ons een onvoorwaardelijke overgave voor en de Sovjetbladen schrijven over de onderdrukte positie van het Finsche volk en over de noodzakelijkheid een democratisch systeem in Finland in te voeren. Wij hebben in een geval reeds een onvoorwaardelijke capitulatie in de practijk gezien. Het voorbeeld lokt niet tot navolging. Voor ons gaat het niet om een eigenlijken vorm, om een of andere gewoonte, waarvoor wij strijden, het gaat om al hetgeen dat het leven zijn waarde verleent.

Op dezen vijfden zelfstandigheidsdag van Finland gedurende den oorlogstijd zet het Finsche volk den strijd voort, aldus besloot president Ryti, de gelederen gesloten en gedragen door het sterke bewustzijn, dat gemeenschapsgeest en harde zelftucht noodzakelijk zijn opdat het strijdende land stand houdt tegenover den wurgenden greep van het noodlot. **(V. b. Buitenl. pol. 5684 C)**

C. IRAN — Conferentie van Roosevelt, Stalin en Churchill —

13 Dec. — Reuter publiceerde 6 December den tekst van het communiqué betreffende de conferentie tusschen Roosevelt, Stalin en Churchill. Medegedeeld wordt, dat de conferentie vier dagen heeft geduurd en in Teheran is gehouden. In deze vier dagen is de gemeenschappelijke politiek vastgelegd en bevestigd; uiting is gegeven aan het vaste besluit, dat de drie naties in den oorlog en in den daarop volgenden vrede zullen samenwerken. Te Teheran zijn de plannen der drie naties ter vernietiging van de Duitsche strijdkrachten met elkaar in overeenstemming gebracht. Omtrent het doel en het tijdstip, waarop de operaties zijn vastgesteld, is volledige overeenstemming bereikt.

Over de problemen van den tijd na den oorlog zegt het communiqué, dat alle naties, klein of groot, worden opgeroepen voor actieve deelneming, voor zoover haar bevolking met hart en verstand toegewijd is aan de opheffing der tyrannie, der slavernij, der onderdrukking en der onverdraagzaamheid, zooals dit bij onze eigen volken het geval is.

Als datum der onderteekening wordt 1 December opgegeven.

Verklaring inzake Iran.

De Sovjet-Unie, de Ver. Staten en Engeland hebben, naar Reuter meldt, te Teheran een verklaring betreffende Iran afgelegd. Daarin spreken de drie naties hun waardeering uit voor den steun aan haar oorlogvoering door Iran, bestaande in de vergemakkelijking van het transport van leveranties uit overzeesche streken naar de Sovjet-Unie. De drie naties verklaren zich bereid de regeering van Iran, voorzoover dat mogelijk is, economisch te ondersteunen. Deze ondersteuning geschiedt echter, aldus de verklaring, met voortdurend rekening houden met de zware eischen, die aan de drie regeeringen worden gesteld door haar de geheele wereld omvattende militaire operaties en door het in de geheele wereld heerschende gebrek aan transportmogelijkheden, grondstoffen en leveranties voor het civiele verbruik.

Voor den tijd na den oorlog zeggen de drie regeeringen Iran toe, dat ieder Iraansch economisch probleem haar meest volledige aandacht zal hebben, naast de aanspraken van andere leden der geallieerde naties, op de conferenties of bij internationale organisaties, welke zich moeten bezighouden met internationale economische aangelegenheden.

Tenslotte verklaren de drie regeeringen, dat zij het eens zijn met de Iraansche regeering ten aanzien van den wensch van Iran om zijn onafhankelijkheid, souvereiniteit en territoriale integriteit te behouden.

Duitsche commentaren.

In de Duitsche commentaren op het communiqué van de conferentie van Teheran, dat in verhouding tot de voorbereiding van vijf dagen en vijf nachten, die men daar voor noodig schijnt te hebben gehad, opmerkelijk kort wordt geacht, schat men het resultaat dezer conferentie niet zeer hoog, aldus meldt de Berlijnsche correspondent van het Alg. H'blad. Men merkt op, dat de woordenrijkdom van het communiqué de armoede aan concrete feiten niet kan verbergen, en men concludeert daaruit, dat de conferentie van de drie staatshoofden zelf hen niet dichter bij het doel heeft gebracht, waarvoor de drie ministers van buitenlandsche zaken destijds te Moskou bleven staan. Slechts is gebleken, zoo zeggen de Duitsche commentaren, dat de drie verbonden mogendheden slechts één zijn in hun haat tegen Duitschland. Ten slotte merkt men op, dat het aanvankelijk nagestreefde doel om met dit communiqué een sensationeelen slag toe te brengen aan het Duitsche moreel, volkomen is mislukt. Onmerkelijk acht men het hier, dat in de volgorde der onderteekenaars Engeland op de laatste plaats staat. **(V. b. Geall. Conf. te Cairo 5765 B)**

D. JOEGOSLAVIE (voormalig) — Communistische regeering te Moskou —

13 Dec. — In Moskou wordt een communistische Joegoslavische regeering gevormd, die als „Joegoslavisch bevrijdingscomité" door de Sovjet-Russische persbureaux is geintroduceerd en die als eerste regeeringsdaad den hoofdman der communistische benden op den Balkan, Tito, tot maarschalk heeft benoemd.

De oprichting van deze regeering, aan het hoofd waarvan dr. Riba staat, is volgens de meening van de Duitsche politici een uitdaging van de met Engeland verbonden regeering van Koning Peter en generaal Mihailowitsj. Peters regeering te Cairo en het Engelsche persagentschap Reuter hebben, volgens hier gepubliceerde berichten, dan ook ten scherpste tegen de oprichting van het comité-Riba geprotesteerd.

E. TURKIJE — President Inönü confereert met Churchill en Roosevelt —

13 Dec. — De Londensche zender heeft 7 December bevestigd, dat Churchill en Roosevelt te Cairo besprekingen hebben gevoerd met het Turksche staatshoofd, Inönü. Omtrent het besprokene zijn nog geen bijzonderheden bekend. De besprekingen zijn betrekkelijk kort van duur geweest.

De besprekingen te Caïro. — Buitenlandsche politiek ongewijzigd —

13 Dec. — De Turksche minister van Buitenlandsche Zaken, Menemendzjogloe, ontving in aanwezigheid van den perschef der Turksche regeering de te Ankara geaccrediteerde Duitsche journalisten, om hen in te lichten over de besprekingen te Caïro. In het verloop van de ontvangst stelden de journalisten den minister van Buitenlandsche Zaken verschillende vragen, met betrekking tot de buitenlandsche

politiek van dit land. De Turksche minister van Buitenlandsche Zaken antwoordde hierop, dat ook na deze besprekingen de politiek van Turkije zich niet wijzigde en de betrekkingen met de As-mogendheden onveranderd bleven.
(V. b. Conf. Cairo 5765 B; Buitenl. pol. 5751 D)

A. VEREENIGDE STATEN — Aanmaning van Hull aan Bulgarije, Hongarije en Roemenië —

13 Dec. — Naar de Britsche berichtendienst meldt, heeft de Amerikaansche minister van Buitenlandsche Zaken, Hull, een verklaring afgelegd, waarin hij de regeeringen van Bulgarije, Hongarije en Roemenië aanmaant zich van de mogendheden van het pact van drie los te maken. Zouden zij dat niet doen, dan zouden zij, aldus de verklaring, bij een latere behandeling niet op eenige consideratie kunnen rekenen.

— Overzicht der leveringen krachtens de leen- en pachtwet —

De wederzijdsche leveranties van de V. S. en Engeland in het kader der leen- en pachtwet hadden in de eerste 2½ jaar na de inwerkingtreding der wet de volgende waarde (in mrd $):

	V.S.	Engeland
Totaal	15.24	2.5
Daarvan in % aan:		
V. S.	—	40
Engeland	45	—
Sovjet-Unie	25	30
Andere geallieerden	30	30

Naar aanleiding van deze opgave, welke door ons werd ontleend aan Econ. Nieuws, deelt de D.Z.i.d.N. mede, dat na den eersten wereldoorlog de geallieerden 11.21 milliard dollar aan de Ver. Staten schuldig waren. Het hieronder volgende staatje geeft een overzicht omtrent de betalingen, die daarvan aan Amerika werden gedaan:

	gefundeerde schuld	gedane betalingen hoofdsom	rente
	in Millioenen Dollars		
Gr. Brittannië	4600	232.0	1232.7
Frankrijk	4025	161.4	38.7
Italië	2042	37.1	5.8
België	418	17.1	14.5
Joegoslavië	63	1.2	—
Roemenië	45	2.7	0.03
Griekenland	18	0.2	—

Hieruit blijkt, dat van de hoofdsom slechts 4% werd terugbetaald.
(V. b. Oorlogsprod. 5635 C; Pacht- en leenwet 4925 C)

B. WERELDOORLOG — Engelsche en Amerikaansche vliegtuigtypen —

13 Dec. — De drie types viermotorige bommenwerpers van het Engelsche luchtwapen, „Lancaster", „Halifax" en „Stirling", komen wat afmetingen, snelheid en draagvermogen betreft, sterk met elkaar overeen. De Halifax heeft met 4800 km den grootsten actieradius, de Stirling met 3200 km den kleinsten.
De eveneens viermotorige Boeing en Consolidated bommenwerpers, waarmee de Amerikanen hun dagaanvallen op Duitschland ondernemen en waaraan zij de namen van „Flying Fortress" en „Liberator" hebben gegeven, ontloopen den Britschen toestellen niet veel, behalve dan dat hun draagvermogen veel en veel geringer is. De Engelsche bomvliegtuigen kunnen een bommenlast van circa acht ton, de Amerikaansche slechts drie ton bommen meenemen. Dit zeer groote verschil moet niet gezocht worden in de bewapening, die voor alle vijf de genoemde types 20 tot 24 boordkanonnen en hyperzware machinegeweren bedraagt, maar in de pantsering. Bij de Engelsche toestellen zijn uitsluitend de manschapscompartimenten gepantserd, alsmede de voorzijden der vleugels, die thans naar het heet van kabelballons niets meer te vreezen hebben. daar zij deze kabels doorsnijden. De Amerikanen, die met hun zware machines ook overdag tegen den vijandelijken afweer opgewassen hoopten te zijn, sleepen per toestel vijf ton pantserstaal meer mee, dan de Engelschen. Bovendien hebben zij een bemanning van tien tot twaalf koppen voor het bedienen van kanonnen en machinegeweren, terwijl de Engelschen met een bemanning van zeven koppen toekomen: een piloot, een navigator-waarnemer, een telegrafist-bomrichter, een mecanicien-boordschutter en twee verdere boordschutters. De ervaring heeft den Amerikanen voorts geleerd, dat ook hun zware pantsering niet tegen de Duitsche jagers is opgewassen, weshalve zij tegenwoordig alleen nog maar met een escorte van geallieerde jagers opereeren.
(V. b. Geall. tanks 5756 B)

C. Verkeer - Scheepsbouw en Scheepvaart —

11 Dec. — Aan de N.R.Crt. ontleenen wij het volgende artikel:
De techniek van den scheepsbouw is tijdens den oorlog niet in belangrijke mate veranderd, heeft onlangs de directeur van een groote Zweedsche scheepswerf verklaard. Met uitzondering dan van de bouwmethode der groote Amerikaansche werven welke methode neerkomt op het maken in veelal op grooten afstand van de werf gelegen fabrieken en werkplaatsen van de afzonderlijke bouwstukken. Deze bouwstukken worden dan op de werven gemonteerd. Omtrent de kwaliteit van de op deze manier gebouwde schepen kan hier op het oogenblik moeilijk een oordeel worden geveld, doch teekenend is in dit verband wel de opmerking, eveneens door genoemden directeur gedaan, dat de Amerikaansche bouwmethoden na den oorlog wel niet zullen worden voortgezet. Ook worden thans in sommige landen de scheepsplaten gelascht in plaats van geklonken, daar het klinken duurder zou zijn en het lasschen bij schaarschte aan materiaal de voorkeur zou verdienen. Hierop zal men eveneens na den oorlog, althans gedeeltelijk, wel weer terugkomen.
Het kostenvraagstuk trekt naast dat van de techniek de aandacht. De tendentie tot verhooging in prijs van scheepsbouwmateriaal, hoogere arbeidsloonen alsmede de door de regeeringen geoefende invloed tot vergrooting van de prestaties der scheepswerven hebben in vele landen tot een aanmerkelijke prijsstijging der nieuw gebouwde schepen geleid. Deze tendentie is door de groote behoefte aan tonnage het sterkst tot uiting gekomen in de Vereenigde Staten, alwaar men in de noodzaak verkeerde zich door massafabricage nieuwe scheepsruimte te verschaffen, waarbij natuurlijk het kostenvraagstuk op den achtergrond geraakte.
De Amerikaansche bouwkosten zijn bijvoorbeeld in het algemeen ongeveer tweemaal zoo hoog als de Zweedsche. Dit alles mag in oorlogstijd geen groote rol spelen, bij een vrije vaart bestaat er wel degelijk een wisselwerking tusschen een duren scheepsbouw en de kosten van het vervoer over zee. Kolen, ijzer, erts, graan en hout moeten door de booten in de wilde vaart dikwijls over groote afstanden worden vervoerd. De vrachtprijzen voor deze massagoederen zijn buitengewoon gevoelig voor alle factoren, waarvan zij den invloed kunnen ondergaan, en dus ook voor de kosten van scheepsbouw.

Aan den anderen kant speelt in normale omstandigheden de snelheid van vervoer voor deze goederen geen doorslaggevende rol. Derhalve werden in de wilde vaart steeds scheepstypen gebruikt, die eenvoudig doch solide waren gebouwd, dikwijls uit de tweede hand waren, en daar zij goedkoop te boek stonden, geen hooge afschrijvingen meer vereischten. In de eerste plaats kon het langzame vrachtschip in deze vaart de eindjes aan elkaar knoopen, daar niet slechts de bouwkosten doch ook de exploitatiekosten des te lager zijn naarmate het machinevermogen kleiner is. De technische vooruitgang is echter oorzaak geweest, dat de vaarsnelheid van het trampschip in de laatste kwarteeuw met twee mijl per uur is vermeerderd. Bij een snelheid van 10 mijl verbruikt een schip in de wilde vaart met een laadvermogen van circa 10.000 ton 17 tot 18 ton kolen per dag. Indien men nu de snelheid met eenige mijlen verhoogt dan wordt het verbruik van brandstoffen 26 tot 27 ton per dag. De exploitatie van zulke schepen wordt dan duurder en bij vrije internationale concurrentie kunnen zij niet meer concurreeren. Om deze reden wordt het duidelijk, dat de Britsche reeders in de wilde vaart de bemoeiingen van Engeland en de Ver. Staten om de vaarsnelheid van hun in den oorlog gebouwde schepen, die tot dusver 10 tot 11 mijl bedroeg, te verhoogen, met gemengde gevoelens opnemen. Deze in den oorlog gebouwde schepen zijn voor de geregelde lijnscheepvaart minder geschikt en zijn, economisch gezien, slechts rendabel in de wilde vaart zoolang een tekort aan scheepsruimte tot hooge vrachten leidt. Nu hebben de Engelschen en Amerikanen in deze kwestie tegengestelde belangen. In tegenstelling met Engeland speelden de Ver. Staten vroeger in de wilde vaart geen rol, doch in de toekomst willen de Amerikanen zich ook op dit gebied gaan bewegen.

De haastig in elkaar gezette Amerikaansche noodvrachtschepen, welker tonnage thans reeds in totaal in de millioenen loopt, zijn minder geschikt voor de geregelde lijndiensten en zullen derhalve voor den opbouw van een Amerikaansche trampvloot dienen. Zouden deze schepen werkelijk in de wilde vaart komen en de Engelschen die

vele schepen van hun oude trampvloot door den oorlog hebben verloren, hiermede met snellere doch duurder varende booten moeten concurreeren, dan zouden de laatsten direct in het nadeel zijn. Weliswaar zijn de in den oorlog gebouwde Amerikaansche schepen zeer duur wat aanschaffing betreft doch de Amerikanen hebben er geen twijfel aan laten bestaan, dat zij voor als na hun scheepvaart ruim zullen subsidieeren om dergelijke nadeelen te compenseeren. Er bestaat kans dat de Amerikanen na den oorlog over de grootste koopvaardijvloot ter wereld zullen beschikken, hetgeen dan tot nieuwe crises in de wereldscheepvaart aanleiding zou geven, aangezien Europa zijn oude rechten op zou eischen. Na den eersten wereldoorlog hebben de Vereenigde Staten met hun groote vloot van opgelegde schepen een voortdurenden druk op de scheepvaartconjunctuur geoefend, daar iedere verbetering van de vrachtenmarkt stilliggende Amerikaansche schepen in de vaart bracht, hetgeen een nadeeligen invloed op de conjunctuur had. In dit verband is de Berliner Börsen-Zeitung van oordeel, dat een herhaling van deze toestanden alleszins mogelijk is. Teekenend is, dat Zweden vasthoudt aan de kwaliteitsgedachte in den scheepsbouw in de verwachting, dat na herstel van de normale concurrentie op zee het kwaliteitsschip het even goed zal doen als in het verleden.

Wat de geregelde lijndiensten betreft, is de reeds hierboven genoemde Zweedsche scheepsbouwer van meening, dat na den oorlog wel geen luxe schepen meer zullen worden gebouwd van het type Queen Mary en Normandie, daar deze te veel bouwkosten verslinden. Het meest waarschijnlijke is, dat een combinatie van vracht- en passagiersschip zal worden gevonden ter grootte van circa 7000—8000 ton laadvermogen, een snelheid van 18—20 mijl en een accommodatie voor 200—300 passagiers. Hieraan zouden wij (de N.R.Crt.) willen toevoegen, dat bij voorbeeld op de Noord-Atlantische route ook schepen van het type Nieuw Amsterdam (grootte 36.287 bruto registerton, laadvermogen 2418 ton, snelheid 21½ mijl, accommodatie voor 1232 passagiers) nog wel op hun plaats zullen zijn. **(V. b. Scheepsbouw Ver. Staten 5573 G; wereldkoopvaardijvloot 5747 A)**

A. ENERGIE — Electriciteitsverbruik der voornaamste landen —

13 Dec. — Door de beschikbare waterkracht staan Noorwegen, Canada, Zwitserland, Zweden bovenaan met een gemiddelde productie per hoofd der bevolking van resp. 3.323, 2.321, 1.677 en 1.295 kWh (1938). De Vereenigde Staten, Duitschland (zonder voormalig Oostenrijk en Sudetenland), Groot-Brittannië, België en Frankrijk volgen met resp. 896 (in 1941 gestegen tot 1.290), 837, 655, 646 en 461 kWh per bewoner. Voor Italië en Spanje zijn de cijfers 348 en 157. De wereldproductie (164.503 millioen kWh in 1924, 285.900 millioen in 1930, 346.900 millioen in 1935, 424.000 millioen in 1937 en 465.190 millioen kWh in 1939) wijst een vrij regelmatige stijging van 7,2% per jaar aan. De crisis in 1929—1932 gaf echter een daling, ook de periode 1937—1938 gaf een stilstand te zien. De productie in 1938 blijkt uit onderstaande tabel:

Land	Prod. in millioen kWh.	Percent. v./h. totaal
Vereenigde Staten	116.681	27,2
Duitschland	55.238	12,9
Groot-Brittannië	30.700	7,2
Canada	25.999	6,1
Frankrijk	19.300	4,5
Italië	15.108	3.5
Noorwegen	9.638	2,2
Zweden	8.158	1,9
Zwitserland	7.043	1,6
België	5.503	1,3
Spanje (1941)	4.084	1.-

In Groot-Brittannië is de stijging het sterkst en het regelmatigst geweest. Uitgaande van 1929 als basisjaar, steeg het indexcijfers tot 194,2 in 1938, toen de productie in de Ver. Staten op 121,6 stond. Duitschland toonde eerst een opgaande lijn vanaf 1932 (index 76,7 tot 175.1 in 1938). De Vereenigde Staten toonden een soortgelijke ontwikkeling (85,9 in 1932, 175,1 in 1941) met een vermindering in de crisisjaren 1937/38. Canada toont in 1938 een vrij sterke daling ten opzichte van 1937 evenals de Ver. Staten. In Spanje is van 1935—1937 door den burgeroorlog een bijzonder scherpe daling der stroomopwekking veroorzaakt (van 134,5 terug op 101,6), later weer door een snelle stijging tot 159,9 in 1939 ingehaald. (Econ. Nieuws)

(V. b. Energiebronnen 4449 A; Electr. stroom 5118 B; Electriciteit 5557 C)

B. GRONDSTOFFEN — Wereldproductie zijde —

11 Dec. — De wereldproductie van zijdecocons daalde van 510.000.000 kg in 1940 tot 318.330.145 kg in 1942. In Europa is de productie het vorig jaar over het algemeen gunstig verloopen, in tegenstelling tot Japan, waar de weersomstandigheden ongunstig waren, en China, waar het gebruik van een minder goede kwaliteit eieren de productie ongunstig heeft beïnvloed. De productie van ruwe zijde daalde, vergeleken met het jaar daarvoor, met 20%. In Japan daalde de productie sedert 1940 met 37%, in China zelfs met 40%. Deze daling werd niet in het minst veroorzaakt door het wegvallen der Amerikaansche aankoopen. De daling der productie heeft in 1942 in bijna alle zijdelanden der wereld aangehouden, behalve in Roemenië, Spanje, Hongarije en Turkije. Ook voor Brazilië kan op eenige toeneming worden gerekend. De toeneming der productie in Hongarije is toe te schrijven aan de inlijving van de Batschka. In Bulgarije is de productie verder gedaald, ondanks de inlijving der Thracische en Macedonische gebieden.

Over de verklaring van de vrij algemeene vermindering der productie van natuurzijde het volgende. De vraag was op de in aanmerking komende markten groot. De weersomstandigheden waren over het algemeen vrij gunstig, behalve in Japan. De voornaamste oorzaak zal wel zijn het tekort aan arbeidskrachten, daar de cocon- en zijdeproductie zeer sterk arbeidsintensief is. Voorts hebben ook de lage prijzen ongunstig gewerkt. Tenslotte zal ook de toenemende productie van kunstzijde van invloed zijn op de daling der natuurzijde-productie. (Ec. Nieuws)

— Kwikzilver - Wereldproductie —

11 Dec. — Vóór den oorlog hadden, aldus Econ. Nieuws, Spanje en Italië op de wereldmarkt voor kwikzilver een monopoliepositie. De productie der drie belangrijkste wereldproducenten bedroeg in 1938: Italië 66.179 flesschen (à 76 lbs); Spanje 40.000 flesschen, en de V.S. 17.991 flesschen. In 1941 beliep de uitvoer van Spanje 85.000 flesschen, terwijl de productie der V.S. in 1942 op circa 80.000 flesschen wordt geschat. Momenteel bedraagt de wereldproductie ca. 200.000 flesschen. In de V.S. bedraagt de kwikzilverprijs 180 tot 190 $ per flesch tegen 107 $ in 1939.

— Wol - Wereldvoorraden —

11 Dec. — Volgens een bericht in Manchester Guardian, zoo meldt Europapress, zal Australië na den oorlog een woloverschot van minstens 4 millioen balen moeten afzetten, terwijl bepaalde kringen zelfs rekenen op een overschot van ruim 7 millioen balen. Dientengevolge bereidt men zich in wolkringen voor op niet te onderschatten afzetmoeilijkheden na den oorlog, daar de capaciteit van de wolverwerkende industrie der geheele wereld na den oorlog niet voldoende zou zijn om dergelijke partijen binnen afzienbaren tijd af te nemen. In Australië houdt men ook rekening met een verscherpte concurrentie van kunstvezels in den komenden vredestijd. (Econ. Voorlichting)

— Petroleum - Oliereserves in het Nabije Oosten —

18 Dec. — De Standard Oil of Canada en de Texas Oil bezitten sedert 1938 boorconcessies in Saoedie-Arabië. De resultaten bij de ontginning van oliebronnen op de Bahreineilanden waren zeer gunstig en gaven aanleiding ook boringen te verrichten in de kuststrook El Hasa, tegenover deze eilanden. Zij werden met succes bekroond. In 1938 bedroeg de productie 550.000 ton en deze bedraagt sedert 1940 zelfs zes millioen ton per jaar. Een verdere uitbreiding der productie is zeer wel mogelijk. Thans worden onderhandelingen gevoerd tusschen een Arabische commissie, die daartoe in Washington is aangekomen en waarin ook de vertegenwoordigers der genoemde oliemaatschappijen zitting hebben, met de Petroleum Reserve Corporation, welke onlangs door de Amerikaansche regeering werd opgericht. Indien deze onderhandelingen tot resultaten leiden, zou de Amerikaansche regeering voor het eerst met kapitaal deelnemen in de olieindustrie en zij zou daarmede een politiek gaan volgen, welke door de Engelsche regeering o.a. met behulp van de Anglo Iranian reeds lang wordt toegepast. Een en ander weerspiegelt het streven der Amerikanen om zich buiten de Ver. Staten te verzekeren van zoo groot mogelijke petroleumreserves.

Naar uit Bagdad wordt gemeld werken ingenieurs van de Petroleum Reserve Company aan het aanboren van vier nieuwe olievelden in Kirkoek in de omgeving van Mossoel in Irak. Onder de grootste geheimhouding zijn er in Iran soortgelijke werkzaamheden aan den gang. Men versnelt de verhooging van de petroleumproductie uit de Bahrein Eilanden, Irak, Iran, Saoedië, Arabië en Egypte, teneinde niet aangewezen te zijn op den overzeeschen olieinvoer voor het Middellandsche Zee- en Indische front.

(V. b. Petroleum V.S. 5709 B)

DE WERELDOORLOG

A. DUITSCHLAND — Tsjerkassy ontruimd; Succesvolle Duitsche tegenaanvallen; Sovjetverliezen van 3 Nov. tot 13 Dec. - Luchtaanvallen op Emden, Bari, Innsbruck, Bremen en Berlijn - Britsche doorbraakpoging in Z.Italië verijdeld —

OOSTELIJK FRONT —

Hoofdkwartier van den Führer, 12 Dec. — Het opperbevel der weermacht deelt mede: Ten Zuiden van Kertsj hebben de bolsjewisten opnieuw een nachtelijke landing beproefd. Zij mislukte onder afweervuur van alle wapenen. Ten Oosten van Kirowograd zette de vijand over een breed front zijn aanvallen voort. Zij werden afgeslagen, waarbij 68 Sovjetpantserwagens werden stukgeschoten. In het gevechtsgebied van Sjitomir en Korosten namen onze troepen stormenderhand talrijke plaatsen.

13 Dec. — In den sector van Kirowograd en bij Tsjerkassy deed de vijand talrijke aanvallen met wisselende sterkte. In het gevechtsgebied ten Noordoosten van Sjitomir ondernamen de bolsjewisten met versch-aangevoerde strijdkrachten hevige tegenaanvallen, die werden afgeslagen. Onze troepen gingen daar opnieuw tot den aanval over en sloegen een vijandelijk bruggenhoofd aan den Westelijken oever van de Teteref uiteen. Ten Noorden van het Ilmenmeer drongen stoottroepen van een divisie jagers bij verrassing een goed versterkt vijandelijk steunpunt binnen. De bezetting, bestaande uit een Sovjet-bataljon, werd na korten, hevigen strijd vernietigd of gevangengenomen.

14 Dec. — In het gebied van Kirowograd en Tsjerkassy versterkte de vijand gisteren zijn druk. De stad Tsjerkassy, welker bezetting de vijand in wekenlange gevechten tevergeefs trachtte te omsingelen is in den afgeloopen nacht door de Duitsche troepen overeenkomstig het bevel ontruimd. In het aanvalsgebied ten Noordoosten van Sjitomir zuiverden onze troepen den Westelijken oever van de Teteref van uiteengeslagen vijandelijke afdeelingen. Van 6 tot 13 December verloor de vijand daar 4400 gevangenen en rond 11.000 dooden; 927 stukken geschut, 254 pantserwagens en een groot aantal lichte en zware infanteriewapens werden buitgemaakt of vernietigd.

Ten Zuiden van Newel vielen de bolsjewisten na krachtige voorbereiding door de artillerie met verscheiden divisies en sterke pantserstrijdkrachten aan. Zij werden afgeslagen.

15 Dec. — In den sector van Kirowograd werden de aanvallen der bolsjewisten op bloedige wijze afgeslagen. In het gebied ten Noordoosten van Sjitomir wierpen onze troepen den vijand terug en brachten hem gevoelige verliezen toe. Ten Zuidwesten van Shlobin gingen de bolsjewisten met krachtige infanterie- en pantserformaties tot den verwachten aanval over. In verbitterde gevechten behaalden onze troepen een volledig afweersucces. Ten Zuiden van Newel versterkte de vijand zijn druk belangrijk. In de gevechten ten Westen van Kief en door Duitsche tegenaanvallen van het gebied van Sjitomir uit hebben de Duitsche troepen, naar het D.N.B. verneemt, in de periode van 3 November tot 13 December alleen al 3 bolsjewistische infanteriedivisies, 3 bolsjewistische cavalerie-divisies, 1 cavaleriecorps en 2 bolsjewistische pantserbrigades vernietigd. De bolsjewisten leden voorts buitengewoon zware verliezen aan materieel. Alleen in de periode van 3 November tot 13 December verloren de bolsjewisten omstreeks 8500 gevangenen, meer dan 20.000 dooden, meer dan 1.000 pantserwagens, bijna 500 stukken geschut, meer dan 1800 pantserafweerkanonnen en 46 stukken luchtdoelgeschut.

16 Dec. — Verscheidene aanvallen der bolsjewisten op het bruggenhoofd van Cherson stortten in het geconcentreerde afweervuur ineen. In het gebied van Kirowograd zetten onze troepen na het afweren van vijandelijke aanvallen hun tegenaanval voort en veroverden stormenderhand, in weerwil van het taaie vijandelijke verzet, vijandelijke plaatsen en belangrijke terreinsectoren. Aan de Pripet vielen de bolsjewisten met steun van pantserwagens aan. Zij werden met zware, bloedige verliezen afgeslagen. In het gevechtsgebied van Shlobin mislukten ook gisteren na heen en weer golvende gevechten alle doorbraakpogingen van den vijand. Ten Zuiden van Newel zijn zware afweergevechten tegen de met superieure strijdkrachten aanvallende bolsjewisten gaande.

17 Dec. — Nieuwe aanvallen der bolsjewisten op het bruggenhoofd van Cherson werden afgeslagen. De Sovjets vielen in het gebied van Kirowograd op talrijke punten vruchteloos aan. Duitsche tegenaanvallen wonnen verder terrein. Tusschen de Pripet en de Berezina mislukten talrijke vijandelijke aanvallen. In het gebied ten Zuidwesten van Newel duurden de zware afweergevechten gedurende den geheelen dag voort. Plaatselijke aanvallen op een vooruitspringenden Duitschen stellingssector ten Zuiden van Leningrad mislukten.

LUCHTOORLOG —

12 Dec. — Formaties Amerikaansche bommenwerpers deden overdag een aanval op de woonwijken van de stad Emden, In hevige luchtgevechten en door luchtdoelgeschut werden 24 vijandelijke vliegtuigen, voor het meerendeel zware viermotorige bommenwerpers, neergeschoten. In den afgeloopen nacht vlogen enkele storingsvliegtuigen over West-Duitschland.

13 Dec. — Eenige vijandelijke vliegtuigen ondernamen storingsvluchten boven het Rijnlandsch-Westfaalsche industriegebied. Formaties Amerikaansche bommenwerpers hebben lukraak bommen geworpen op eenige steden in het Noordduitsche kustgebied.

14 Dec. — In den afgeloopen nacht wierpen vijandelijke storingsvliegtuigen bommen op het Rijnsch-Westfaalsche industriegebied.

15 Dec. — Een formatie Duitsche gevechtsvliegtuigen viel in den nacht van 13 op 14 December het vijandelijke ravitailleeringssteunpunt Bari aan en plaatste treffers op de haveninstallaties. Ten aanzien van een op 2 December op deze plaats ondernomen luchtaanval wordt van Amerikaansche zijde gemeld, dat groote schade werd aangericht. Onder de vernielde geallieerde koopvaardijschepen bevinden zich 5 Amerikaansche. Volgens een bericht van geloofwaardige zijde zijn in totaal 17 geallieerde schepen tot zinken gebracht. Bovendien zouden 1000 man zijn gedood.

16 Dec. — Een formatie Amerikaansche bommenwerpers viel de stad Innsbruck aan. Door brisantbommen ontstond vooral schade in woonwijken en aan cultureele gebouwen. In den afgeloopen nacht vlogen enkele vijandelijke storingsvliegtuigen boven het Rijnlandsch-Westfaalsche industriegebied.

17 Dec. — Vijandelijke vliegerformaties vlogen overdag over de Duitsche Bocht en wierpen een groot aantal brisant- en brandbommen op woonwijken van verscheiden Noordwestduitsche plaatsen. Daardoor ontstonden, inzonderheid te Bremen, zware verwoestingen. Onvervangbare cultuurmomenten werden vernield. In de avonduren ondernamen formaties Britsch-Amerikaansche bommenwerpers een aanval op Berlijn. Er ontstond aanzienlijke schade. Luchtverdedigingsstrijdkrachten vernietigden 38 der aanvallende bommenwerpers.

ZUIDELIJK FRONT —

12 Dec. — Aan het Zuiditaliaansche front kwam het slechts tot plaatselijke gevechten.

13 Dec. — Aan het Zuiditaliaansche front verliep de dag zonder groote gevechtshandelingen.

14 Dec. — Aan het Zuiditaliaansche front verliep de dag kalm.

15 Dec. — In Zuid-Italië viel de vijand aan de Adriatische kust over een smal front opnieuw aan. De aanvallen der Britten leverden ondanks sterken steun van artillerie en vliegtuigen slechts op enkele plaatsen geringe terreinwinst op.

16 Dec. — In den westelijken sector van het Zuid-Italiaansche front ging de vijand aan weerszijden van Mignano tot den aanval over. De aanvallen werden afgeslagen. Bij de voortzetting van hun in den oostelijken sector ondernomen aanval leden de Britten zware verliezen aan menschen en materiaal.

17 Dec. — Aan het Zuid-Italiaansche front duren de afweergevechten aan beide zijden van Venafro voort. In het verloop van verbitterde gevechten behaalde de vijand trots hooge bloedige offers slechts geringe terreinwinst. Zijn beoogde doorbraak mislukte. **(V. b. Krijgsverr. 5768 A)**

B. JAPAN — Chineesche verliezen in October —

4 Dec. — Volgens een publicatie van het persbureau van het Japansche hoofdkwartier in China bedroegen de verliezen der Chineezen in de maand October 18.999 dooden, 5700 gevangenen en overloopers. Buitgemaakt werden 34 stukken geschut, 239 lichte en zware machinegeweren, 132 loopgraafmortieren, alsmede geweren, pistolen en handgranaten. Dertien vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten of op den grond vernield.

— Japansche luchtaanval op Bougainville —

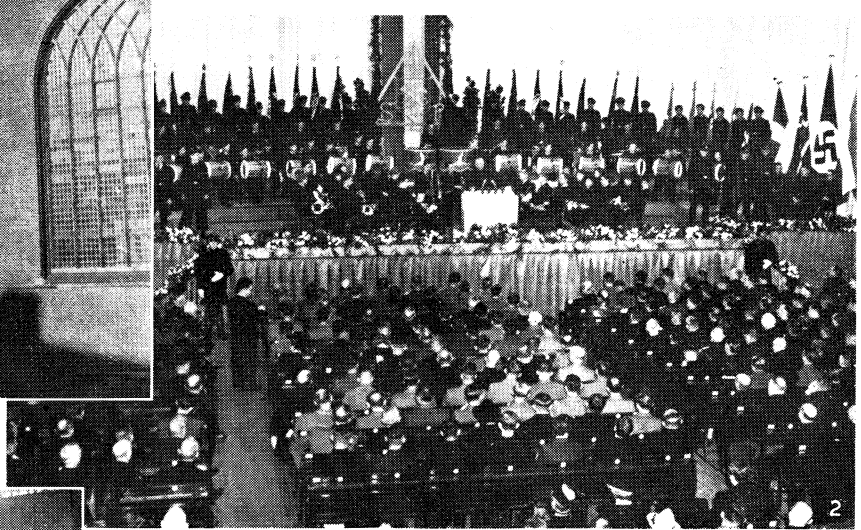
17 Dec. — Van een steunpunt in het zuidelijke deel van den Stillen Oceaan wordt gemeld, dat eenheden van de luchtmacht der Japansche marine op 16 December driemaal het gebied van Toropina op Bougainville hebben aangevallen en de vijandelijke steunpunten aldaar met talrijke bommen hebben bestookt. **(V. b. Krijgsverr. 5768 B)**

1. De oude kerk te Wageningen, welke na een grondige restauratie weer in gebruik werd genomen. (Foto C.N.E.)

2. Zaaloverzicht tijdens de door den Leider op 11 December 1943 te Utrecht uitgesproken rede. (Foto Stapf)

3. Hauptmann Nowotny, drager van het ridderkruis met het eikenloof met de zwaarden en brillanten, reikt op den „Dag van den Duitschen Spoorwegman", aan een spoorwegambtenaar het ridderkruis voor oorlogsverdiensten uit. (Foto Transoceaan-Europapress)

4. Receptie op de Japansche ambassade te Berlijn ter gelegenheid van de herdenking van Japan's deelname aan den oorlog. Rijksminister von Ribbentrop wordt door den Japanschen ambassadeur Oshima begroet. (Foto Hoffmann)

HET OORLOGSTERREIN IN ITALIË. (Eigen teekening K.H.A.)

DE WERELDOORLOG IN DATA

RECAPITULATIE VAN 1 MEI – 30 JUNI 1941

1 Mei — Griekenland in Britsche blokkade betrokken, uitgezonderd Kreta. Overeenkomst betr. betaling achterstallige Finsche schulden aan V.S. van 1940 in tien jaarlijksche termijnen. Senaat der V.S. neemt ontwerp-grondwet over bouw twee-oceanen-vloot aan. Dr. Ir. W. A. Herweyer dir. gen. van den Ned. Omroep. Rijwielbelasting afgeschaft. Joden geen toegang meer tot de beurs.

2 Mei — Griekse leger wordt gedemobiliseerd. Perzische Golf betrokken in Navycert-systeem. Vijandelijkheden tusschen Irak en Groot-Brittannië wegens landen van Britsche troepen. Handelsverdrag tusschen Mandsjoekwo en Mongolië. Portretten van levende leden v. h. Huis van Oranje-Nassau in het openbaar verboden. El, kan, pond, ons als officieele maten vervallen.

3 Mei — Sloweensch gebied, provincie Lubiana (Laibach) wordt deel koninkrijk Italië; zelfregeering. Turksch-Hongaarsch handelsverdrag. Journalistenbesluit in Nederland verschenen.

4 Mei — Rijksdag-rede van Hitler over Balkan-veldtocht.

5 Mei — Overname van tol-contrôle in Tangerzône door Spanje.

6 Mei — Roemenië erkent Slowakije. Stalin voorzitter en Molotow plaatsvervangend voorzitter van den raad van volkscommissarissen en minister van Buitenlandsche Zaken.

7 Mei — Duitsch-Fransche overeenkomst over verlichting van het geld- en goederenverkeer en vermindering van bezettingskosten (treedt in werking op 20 Mei). Griekenland wordt genoemd „Helliniki Polotia".

8 Mei — Gezamenlijk bemiddelingsaanbod van Argentinië, Brazilië en de V.S. inzake grensgeschil Peru-Ecuador. Het prijzen van artikelen in Nederland verplicht gesteld.

9 Mei — Portugeesche verklaring tegen den op 6 dezer door V.S.-senator Pepper gestelden eisch tot bezetting van Azoren en Kaap Verdische eilanden. Bijeenkomst der commissie van het Driemogendhedenpact in Tokio. Ondertekening van vredesverdrag tusschen Thailand en Fransch-Indo-China in Tokio.

10 Mei — Aaneensluiting van de Vlaamsche verbonden tot een éénheidspartij. Inwerkingtreden van de Japansche grondwet betr. bescherming der nationale verdediging.

11 Mei — Darlan door Hitler ontvangen. Na beëindiging van de bezetting Thracië onder Bulgaarsch regiem.

12 Mei — Toegang tot de Wadden-, de Z.Hollandsche en de Zeeuwsche eilanden verboden.

13 Mei — Duitsch-Kroatisch staats- en grensverdrag. James Roosevelt overhandigt een brief van president Roosevelt aan Griekschen koning op Kreta.

14 Mei — Boodschap van Hitler aan den Turkschen staatspresident Ismet Inönü. Deel der Roode Zee, uitgezonderd de Arabische territoriale wateren, wordt in Duitsch operatiegebied betrokken.

15 Mei — Kroatische grondwet over de proclamatie van Kroatië tot koninkrijk afgekondigd. Bulgarije erkent Mandsjoekwo. Scherpe verklaring van Roosevelt tegen samenwerking van Frankrijk met Duitschland. Joodsche musici in Nederland uit orkesten gezet.

16 Mei. — Gemeenschappelijke bekendmaking: Frankrijk is gerechtigd, met Duitschland te onderhandelen over de voorwaarden van een nieuwe ordening in Europa. Besluit van den IJslandschen Althingi, om IJsland, na afloop van de bondsbetrekkingen met Denemarken tot republiek te maken. James Roosevelt overhandigt Egyptischen koning schrijven van president Roosevelt.

17 Mei — Duitsch-Kroatisch economisch verdrag. Hertog van Aosta geeft Italiaanschen tegenstand bij Amba Aladschi op. Rijksdienst voor het nat. plan in Nederland ingesteld.

18 Mei — Italiaansch-Kroatisch staats- en grensverdrag; proclamatie van den Hertog van Spoleto tot koning van Kroatië.

19 Mei — De fietstax in Nederland verboden.

20 Mei — Italiaansch decreet over gouvernement Dalmatië. Duitsche valschermtroepen landen op Kreta. Sir Robert Vansittart treedt af als diplomatiek adviseur der Britsche regeering. Ratificatie-oorkonden van Japansch-Russische neutraliteitspact van 13 April uitgewisseld.

21 Mei — Handelsovereenkomst tusschen Japan en Portugal geteekend. In Nederland worden maximum-straffen bepaald voor anti-Duitsch optreden.

22 Mei — Eden verklaart: Groot-Brittannië zal geen onderscheid meer maken tuschen Fransch bezet en onbezet gebied, wanneer Vichy samenwerking met Duitschland voortzet.

23 Mei — Radiorede van Darlan over onderhandelingen met Duitschland: Frankrijk zal geheel zelfstandig zijn weg gaan. Eenheid in de Ned. kampeerwereld tot stand gebracht.

24 Mei — Vernietiging van Britsche slagkruiser „Hood" door Duitsche slagschip „Bismarck", dat op 27 Mei voor vijandelijke overmacht bezwijkt. Handelsovereenkomsten van Canada met Paraguay en Uruguay.

25 Mei — Verklaring van Laval: Wanneer Frankrijk de door Duitschland toegestoken hand afwijst, zal verbrokkelde vrede het gevolg zijn. Extra broodrantsoen van 2000 gram ter aanvulling van aardappelrantsoen in Nederland uitgegeven.

26 Mei — De Valera verzet zich tegen Britsche bedoeling, weerplicht in Noord-Ierland in te voeren. Oproep van den Griekschen premier Tsolacogloe: Griekenland moet aan nieuwe ordening van Europa medewerken. Arbeidsdienst voor alle jongeren in Nederland verplicht gesteld.

27 Mei — Fransche nota aan de V.S.: Frankrijk zal noch zijn vloot, noch zijn koloniën afstaan. Van invoering der weerplicht in Noord-Ierland wordt afgezien. Syrië en Libanon worden door Groot-Brittannië beschouwd als vijandelijk bezet gebied. Proclamatie over den onbegrensden nationalen nood-toestand in de V.S. Buitengewone maatregelen i.z. kustverdediging o.a. vaarverbod voor schepen in Nederland.

28 Mei — Aanvallen van Britsche vliegtuigen in Syrië.

29 Mei — Overeenkomst tusschen Groot-Brittannië en de V.S. over verpachting van steunpunten op Antigua.

30 Mei — Britten geven den strijd op Kreta op.

31 Mei — Darlan geeft uiteenzetting over de Britsch-Fransche betrekkingen. Wapenstilstand tusschen Irak en Gr.-Brittannië. In Nederland nieuwe inkomstenbelasting afgekondigd. Joden uit het agrarisch bedrijfsleven verwijderd.

1 Juni — Voltooiing van de Duitsche bezetting van Kreta.

2 Juni — Hitler en Mussolini ontmoeten elkaar op de Brenner. Verklaring van den staatssecretaris Hull: Fransche eilanden Martinique en Guadeloupe staan onder contrôle van de V.S.

3 Juni — Reorganisatie van het Iraaksche Kabinet door Dschemil Madfei. Ned. Indische regeering roept lichting 1923 op.

4 Juni — Ex-keizer Wilhelm II in Doorn overleden. In Nederland is Joden toegang tot badplaatsen, openbare parken en paardenrennen verboden.

5 Juni — Verklaring van Hull over de Duitsch-Fransche samenwerking, die tegen belangen van de V.S. ingaat.

6 Juni — Kroatisch staatsleider Dr. Pavelitsj door Hitler ontvangen. Pres. Roosevelt ontvangt bij wet volmacht buitenlandsche schepen in beslag te nemen. De partij van majoor Kruyt aangesloten bij de N.S.B.

7 Juni — Koning Boris van Bulgarije door Hitler ontvangen. Japan erkent Kroatië.

8 Juni — Inval van Britsche en Gaullistische strijdkrachten in Fransch mandaatsgebied Syrië en de Libanon. Boodschap van maarschalk Pétain: Er is geen enkele Duitsche soldaat in de Levant.

9 Juni — Irak breekt diplomatieke betrekkingen met Italië af.

10 Juni — Churchill geeft toe, dat er geen Duitsche valschermjagers in Nieuw-Zeelandsche uniformen op Kreta waren ingezet. Rede van Mussolini: Italië zal Oost-Afrika heroveren. Dr. Lorkovitsj minister van Buitenl. Zaken te Kroatië. Groningen zwaar gestraft wegens verspreiding van portretten van leden van Koninklijk Huis. Tokio acht inzake handelsbesprekingen Ned. Indië—Japan overeenstemming onmogelijk.

11 Juni — Bericht van het OKW over strijd in Zuidslavië, Griekenland en op Kreta; cijfers over getorpedeerde schepen van de eerste maanden. Antwoord van de V.S. op Portugeesch protest van 30 Mei betr. Roosevelt's uiting van 27 Mei over de Azoren.

12 Juni — Onderhoud van Hitler met Roemeenschen staatsleider Gen. Antonescu in München. Onderhoud van Eden met den Britschen gezant uit Moskou, Sir Stafford Cripps.

13 Juni — Britsch antwoord op Fransch protest tegen inval in Syrië. Tal van Joden te Amsterdam gearresteerd wegens springstof-aanslag.

14 Juni — Blokkeering van Duitsche, Italiaansche en andere Europeesche credieten in de V.S.

15 Juni — Kroatië treedt tot het Driemogendhedenpact toe.

16 Juni — Amerikaansche nota aan Duitschland met eisch Duitsche consul.-ambtenaren terug te roepen. Oorlogsuit-

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Door de invrijheidstelling van Sir Oswald Mosley en het rumoer, dat in de binnenlandsche politiek van Engeland rond deze vrijlating ontstaan is, werd de politieke wereld er weer aan herinnerd, dat ook „Old England" „buitenbeentjes" heeft gehad. Sir Oswald Mosley is niet zoo maar de eerste de beste van Engelands politiek peinzende zonen. De familie Mosley behoort tot de oudsten van het land. Reeds in de 14e eeuw werd zij tot de machtigste grootgrondbezitters gerekend. De huidige Sir Oswald Mosley is de zesde baronet, sedert aan de familie de titel verleend werd. Hij werd in 1896 geboren en was in den eersten wereldoorlog cavalerist en vliegofficier. Hij werd ernstig gewond en candideerde als lid van de conservatieve partij in 1918 voor het Lagerhuis. Voor zijn politieke loopbaan, die hij ernstig door studie, reizen en door levendige deelneming aan het maatschappelijk leven van het na-oorlogsche Engeland voorbereidde, bezat hij naar 's lands tradities de gunstigst denkbare omstandigheden. Hij huwde in 1920 bovendien met lady Cynthia Curzon, de dochter van Lord Curzon, den voormaligen onderkoning van Indië en destijds minister van Buitenlandsche Zaken. Maar Mosley was obstinaat. Hem jeukte, zooals een Limburgsch gezegde het kernachtig voor een jong paard uitdrukt, de goede haver. Mosley huppelde overmoedig op zelfstandige wegen, die hem spoedig in conflict met zijn heele familie, met zijn vrouw incluis brachten. Hij keerde zich van de conservatieve partij af, was een tijdlang onafhankelijk Lagerhuisafgevaardigde en nam in 1922 nauw contact met de Engelsche socialisten op.

MOSLEY

Bij de Labours werd hij met open armen ontvangen. Zij, ook Britten ondanks alles, waren niet weinig trotsch, dat weer een rijkelui's zoontje hun gelederen kwam versterken. Eerst nu begon zijn eigenlijke politieke loopbaan, nadat hij zich van alle verbintenissen van afkomst en maatschappelijke positie had losgemaakt. In 1929 benoemde MacDonald hem tot onderstaatssecretaris in het ministerie van Werkloosheid. De sociale hervormingsplannen van Mosley waren echter voor de conservatieven te rigoureus; de Labours vonden ze te weinig marxistisch, te zelfstandig, te nationalistisch, want van internationalisme wilde Mosley niets weten. „Britain first" was zijn devies. In de dagen van politieke ontmoediging, die op zijn ontslagname volgden, ontving Mosley steun van Lord Rothermere. In 1931 trof Mosley, intusschen ook uit de Labourbeweging getreden, waarin hij zelfs een leidende functie bekleed had, aanstalten tot het stichten van een nieuwe partij, die het jaar daarop officieel werd opgericht, de B.U.F. (British Union of Fascists). Haar programma bestond uit bestrijding van de goudpolitiek van de City en van de geldjoden, actie voor een nieuwe Indië-politiek en voor sociale hervormingen. De partij bestreed voorts het parlementarisme, streefde naar staatsinmenging in het bedrijfsleven en naar autarkie van de nationale economie. In het partijblad „Action" predikte Mosley een politiek van toenadering tot Duitschland. In tal van brochures en enkele boeken, zooals „Greater Britain" en „Tomorrow we live", zette hij zijn beginselen gefundeerd en met groote overtuigingskracht uiteen. Als talentvol redenaar sprak hij op honderden openluchtmeetings. In 1936 onttrok Lord Rothermere zijn steun aan de Mosley-beweging. Haar werfkracht werd destijds echter reeds door de anti-Duitsche en oorlogszuchtige politiek der regeering en een dienovereenkomstig krachtig beïnvloede publieke meening overspoeld. Bij het uitbreken van den oorlog liet Chamberlain Sir Oswald Mosley, die intusschen met lady Diana Guiness een tweede huwelijk had aangegaan, tezamen met 6000 aanhangers in concentratiekampen opsluiten. Ook Mosley's vrouw werd naderhand geïnterneerd.

(V. b. Mosley 5766 A)

---

gaven op Ned.-Indische oorlogsbegrooting geraamd op 250 millioen dollar.

17 Juni — Finland treedt uit den Volkenbond. Spanje erkent Kroatië. Onderhandelingen tusschen Japan en Ned. Indië afgebroken.

18 Juni — Duitsch-Turksch vriendschapsverdrag. Verplichte inlevering van koper, nikkel, tin en lood in Nederland.

19 Juni — In antwoord op nota der V.S. van 16 Mei wijst Duitschland alle V.S.-consuls uit Duitschland en bezette gebieden uit. Gelijkluidende nota's tusschen de V.S. en Italië op 20 Juni. Persoonlijk schrijven van Ismet Inönü aan Hitler. Radiorede van pres. Quezon: Philippijnen zullen in geval van oorlog, de V.S. volledig ondersteunen. Japansche handelsdelegatie moet Batavia verlaten.

20 Juni — Boodschap van Roosevelt aan Congres over torpedeering van de „Robin Moor" op 21 Mei als zijnde een „internationale misdaad".

22 Juni — Begin van veldtocht tegen Sovjet-Rusland. Oproep van den Führer aan het Duitsche volk en aan soldaten aan het Oostfront. Verklaring van Rijksminister Von Ribbentrop. Italië, Roemenië en Slowakije (op 24 Juni) treden in den oorlog tegen Sovjet-Rusland. Toezegging van Britschen steun aan Sovjetunie. In Nederland het aardappelrantsoen verhoogd van 1½ tot 2 kg p.p.p.w.

23 Juni — Turkije blijft neutraal in den oorlog tusschen Duitschland en Sovjet-Rusland.

24 Juni — Oproep van den Leider der Deensche nationaal socialisten Dr. Clausen, tot dienstneming in regiment „Nordland". Bestorming van de Citadel van Brest-Litowsk. Kowno en Wilna veroverd. Nieuwe Syrische regeering in Damaskus verbreekt diplomatieke betrekkingen met Frankrijk. Verklaring van Roosevelt aan pers over bereidheid hulp te verleenen aan Sovjet-Unie.

25 Juni — Toestemming tot doortocht van Duitsche divisie uit Noorwegen naar Finland door Zweden. Verklaring van Turkschen min. van Buit. Zaken: Vriendschapsverdrag met Duitschland van 18 Juni staat geheel buiten Britsch-Turksch verdrag. Diplomatieke betrekkingen tusschen Denemarken en Sovjet-Unie verbroken.

26 Juni — Finland neemt deel aan den oorlog tegen de Sowjet-Unie. Bezetting van Dünaburg.

27 Juni — Finsch Blauw-Witboek over houding der Sovjet-Unie sedert het sluiten van vrede op 12 Maart 1940. Hongarije verklaart Sovjet-Unie den oorlog. Rede van Staatsraad Lunde: Het nieuwe Noorwegen staat aan de zijde van Duitschland. Oproep tot het vormen van een vrijwilligerskorps in Spanje. Rijkscommissaris Dr. Seyss-Inquart wekt in groote rede op landelijke massa-betooging op IJsclubterrein te Amsterdam, Nederlanders op, als vrijwilligers aan den strijd tegen de bolsjewisten deel te nemen. Ir. Mussert antwoordt. Deelname van N.S.B., N.S.D.A.P., N.S. N.A.P. en Arbeidsdienst. Dividendbelasting ad 15% afgekondigd.

28 Juni — Afbeeldingen van levende leden v. h. Huis van Oranje moeten uit openb. gebouwen worden verwijderd. Joodsche winkels op Zondag gesloten.

29 Juni — Verklaring van Zweedschen premier Hansson: Doorlaten van een Duitsche divisie beteekent geen deelname aan oorlog. Opleiding van het Noorsche legioen voor den strijd tegen het bolsjewisme. Openluchtbijeenkomsten van N.S.B. en N.S.D.A.P. op 30 plaatsen in Nederland.

30 Juni — Diplomatieke betrekkingen tusschen Frankrijk en Sovjet-Rusland worden verbroken. Onderteekening van een wet betr. een 17-Milliarden-Dollar-Crediet door pres. Roosevelt. In Nederland verlaging rantsoenen gas en electriciteit met 25%.

(V. b. Recapitulatie 5737)

B. NEDERLAND — Arbeidsdienst - Tentoonstelling -

13 Dec. — De Ned. Arbeidsdienst heeft kunstenaars uitgenoodigd aan de kampen deel te nemen, ten einde hun indrukken van het werk en het wezen van den N.A.D. op hun eigen wijze weer te geven. De resultaten werden verzameld op een tentoonstelling „Kunstenaars zien den Arbeidsdienst", welke 7 December in het Stedelijk Museum van Amsterdam is geopend. Talrijke Duitsche en Nederlandsche autoriteiten gaven blijk van hun belangstelling. Het woord werd gevoerd door den commandant van den N.A.D., L. A. C. de Bock.

(V. b. N.A.D. 5738 B)

Distributie - Appelen voor Amsterdam en Den Haag.

20 Dec. — Medegedeeld wordt, dat de inwoners van Amsterdam en Den Haag en omgeving nog voor einde 1943 in de gelegenheid gesteld zullen worden bij hun groenteboer een half kilogram appelen per persoon te koopen.

(V. b. Distr. levensmiddelen 5747 B)

Economie, Financiën - Levensverzekeringsbedrijf in 1942 —

20 Dec. — Aan Econ. Voorlichting ontleenen wij het volgende: In verband met de nog steeds voortdurende geldruimte blijft de productie in het levensverzekeringsbedrijf, in 1943, in weerwil van de reeds zeer groote toeneming in 1942, voortdurend stijgen, aldus schrijft de Nieuwe Rotterdamsche Courant. Er werd in den loop van dit jaar voor bijna ƒ 1 milliard aan nieuwe verzekeringen gesloten, tegen ruim ƒ 600 millioen in de topjaren 1938 en 1941. De nettovooruitgang bedroeg in 1942 757 millioen of bijna het dubbele van het voorafgaande jaar, waardoor het verzekerde bedrag bij alle maatschappijen, tezamen tot boven 6 milliard steeg. Dit bedrag is als volgt samengesteld: renteverzekering 2 milliard, kapitaalverzekeringen 2.9 milliard en volksverzekeringen 1.2 milliard. De contante waarde der verplichtingen tegenover het publiek — zgn. premiereserve

— bedraagt ongeveer 1.6 milliard, het vermogen der maatschappijen 1.7 milliard.
De maatschappijen hebben maatregelen genomen de neiging bij een deel van het publiek, om de levensverzekering als een geschikt beleggingsobject te beschouwen, tegen te gaan. In 1942 werd aan koopsommen niet minder dan 97 millioen ontvangen tegen 60 millioen in 1941. Met betrekking tot de sterfte is 1942 eveneens een merkwaardig jaar geweest, want ondanks de enorme bedrijfsuitbreiding stegen de uitkeeringen met slechts 1½ millioen tot 94.7 millioen. Dat de afkoop geringer was, is uiteraard niet opmerkelijk, maar dat ook de uitkeeringen bij overlijden relatief een daling te zien gaven, heeft wel de aandacht getrokken. Volgens „Wiebes' Jaarcijfers" heeft bij alle maatschappijen tezamen de waargenomen sterfte ongeveer 66% van de verwachte sterfte bedragen, tegen 71% in 1941 en 1940.
De totale winst der levensverzekeringmaatschappijen heeft 10.1 millioen bedragen tegen 14 millioen in 1941. Ten deele moet de achteruitgang worden toegeschreven aan verminderde rentewinst en grootere lasten, welke het bedrijfsleven in het algemeen heeft te dragen, anderdeels aan de sterk gestegen productie, waardoor grootere bedragen aan provisie en andere eerste kosten moesten worden betaald. Van de winst werd 2.1 millioen besteed voor uitkeering van dividend, 1.1 millioen werd extra aan de verzekerden uitgekeerd, 3.1 millioen werd aan de vrije reserves toegevoegd, terwijl bovendien een even groot bedrag aan den fiscus moest worden afgedragen.

— Ordening van het assurantiewezen - Gesloten beroep —

20 Dec. — Op 9 December 1943 is in de Nederlandsche Staatscourant afgekondigd het vierde besluit van den secretaris-generaal voor Bijzondere Economische Zaken tot uitvoering en aanvulling van het besluit no. 218/1941 betreffende het verzekeringswezen. Door dat besluit wordt de grondslag gelegd voor de saneering van het beroep van de assurantietusschenpersonen (makelaars in assurantiën, assurantiebezorgers, assurantie-agenten en sommige gevolmachtigden). Voor de voltooiing van de saneering zullen nog aanvullende besluiten moeten volgen. Daarom kan dit besluit worden aangeduid als het eerste saneeringsbesluit assurantietusschenpersonen.
Door het Saneeringsbesluit wordt het beroep van assurantie-tusschenpersonen op 24 December 1943 gesloten verklaard. Personen, die na dien datum tot dat beroep wenschen toegelaten te worden, moeten eerst een toelatingsontheffing vragen, welke slechts zal worden afgegeven, als zij aan vestigingseischen voldoen.
Hoewel de vereischten voor de begintoelating uitermate licht zijn, is het toch te verwachten, dat een groot gedeelte van het enorme aantal provisietrekkers door het saneeringsbesluit zal worden uitgeschakeld. Deskundigen schatten het aantal uitgeschakelden zelfs op minstens 40.000 personen. Weliswaar betreft dit nagenoeg uitsluitend personen, die slechts een enkele maal een post afsluiten, doch het is duidelijk, dat die personen tezamen een niet onaanzienlijke productie kunnen maken. Voor de uitgeschakelden zelf kan de uitschakeling dus nimmer een groot nadeel beteekenen.
(V. b. Verzekeringswezen 5725 A; Levensverzekering 5697 A)

A. NEDERLAND — Germaansche ᛋᛋ - Joelfeest —

20 Dec. — In een aantal plaatsen van ons land werd door de Germaansche ᛋᛋ het Joelfeest gevierd. In de Burgerzaal van het Rotterdamsche Raadhuis werd op 19 December de Joelfeestplechtigheid bijgewoond door den Voorman van de Germaansche ᛋᛋ in Nederland, J. H. Feldmeyer. Ook de burgemeester van Rotterdam ir. F. E. Muller en de districtsleider der N.S.B., Van Iersel, waren aanwezig. Het hoofd van de afd. Pers en Propaganda ᛋᛋ-Opperschaarleider Wybrandts Marcusse las de inleidende toespraak voor, hetgeen besloten werd met het ontsteken der kaarsen aan den grooten kerstboom, die onder het orgel was geplaatst. Na eenige liederen van den Jeugdstorm en samenzang reikte daarop de Voorman de Joelluchters uit aan vrouwen en ouders van eenige gevallen frontstrijders. Jegens elk der treurenden sprak hij woorden van deelneming. De joelluchters waren uit klei gebakken naar het model van een exemplaar uit vroeger tijden. Binnen in den luchter wordt een klein kaarsje ontstoken, dat zijn licht uitstraalt door een in den wand uitgespaard hart en een zonnerad. Bovenop den luchter wordt een groote kaars ontstoken. In zijn slotwoord sprak de voorman de hoop uit, dat de joelluchter een heilbrengend bindmiddel mocht zijn voor de Germaansche ᛋᛋ en verzocht hij den aanwezigen hun gedachten te wijden aan den Führer, den man die tenslotte toch alleen aller toekomst in zijn handen draagt.
(V. b. Germ. ᛋᛋ 5739 A; Midwinterfeest 5363)

Justitie - Knoeiers met alcohol bestraft —

20 Dec. — Door de rechtbank te Amsterdam zijn een aantal caféhouders en drankhandelaren gestraft met geldboeten en gevangenisstraffen tot 1½ jaar. Zij hadden zich schuldig gemaakt aan het knoeien met alcoholhoudende dranken, o.a. door het clandestien verkoopen van drank, die de gevaarlijke methylalcohol bevatte. De Amsterdamsche politie had reeds een krachtig onderzoek naar den omvang van dit kwaad ingesteld, met tot resultaat, dat niet minder dan 43 café's werden gesloten.
(V. b. Misdr. voedselvoorz. 5771 A)

Landbouw - Teeltplan 1944 —

20 Dec. — Vanwege het departement van Landbouw en Visscherij is het „Teeltplan Akkerbouw 1944" bekend gemaakt. Volgens dit teeltplan zullen op bouwland en gescheurd grasland de volgende gewassen onbeperkt als hoofdgewas mogen worden verbouwd: tarwe, gerst, rogge, haver, korrelmais, peulvruchten (behoudens Waalsche boonen), koolzaad, raapzaad, blauwmaanzaad, vlas, aardappelen (fabrieks- en consumptie-aardappelen), suikerbieten, cichorei, kanariezaad en karwij. In afwijking van het vorige jaar is dus voor oogst 1944 de verbouw van peulvruchten (behalve Waalsche boonen) en haver geheel vrij.
Evenals vorig jaar zullen de telers voor korrelmais een bepaald gedeelte voor eigen gebruik mogen behouden. Aan de verbouwers van vlas zal wederom het recht worden gegeven per 1000 kg geleverd gerepeld vlas een bepaalde hoeveelheid linnen te koopen. Om de teelt van suikerbieten aan te moedigen, zal wederom een suikerpremie worden toegekend. Om den verbouw van aardappelen te bevorderen, zal ook aan de verbouwers van aardappelen een suikerpremie worden toegekend.
De oppervlakte ruwvoedergewassen (waaronder klaver en kunstweide) is per bedrijf beperkt tot de oppervlakte, welke in 1943 rechtens met deze gewassen mocht worden beteeld. Uitbreiding van de oppervlakte ruwvoedergewassen op bouwland is slechts mogelijk met een oppervlakte gelijk aan die, waarvoor voor 1944 grasland wordt gescheurd zonder dat daarvoor een scheurpremie is aangevraagd.
(V. b. Teeltplan 1943 5166 B)

Politie - Aanslag op distributiekantoor te Boskoop verijdeld —

20 Dec. — Tien gewapende bandieten hebben op 15 December een overval gepleegd op het raadhuis en het distributiekantoor van Boskoop. Vermoedelijk is het hun bedoeling geweest, zich op deze misdadige wijze meester te maken van distributiebescheiden. Echter is dit plan op een totale mislukking uitgeloopen. Onder levensgevaar hebben de twee bewakers van het distributiekantoor kans gezien de indringers tegen te houden en alarm te slaan. Voor dit dappere en kordate gedrag zijn zij ten stadhuize aldaar in tegenwoordigheid van den burgemeester van overheidswege onderscheiden. Tijdens de korte plechtigheid in het raadhuis zijn den mannen woorden van lof toegezwaaid voor hun kranige houding en is aan ieder hunner bij wijze van belooning een bedrag van ƒ 500 ter hand gesteld.
(V. b. Aanslag distributiekant. Huizen 5607 A)

— Afdeeling Sociale Politie te Amsterdam —

20 Dec. — Ter bestrijding van de vele a-sociale elementen, die in dezen tijd de volksgemeenschap in zoo ernstige mate schaden, in het bijzonder zijn daaronder de z.g. bonnenhandelaren te rekenen, is door den wnd. politiepresident aan het hoofdbureau van politie een speciale afdeeling ingesteld, welke den naam draagt van Sociale Politie. Met de leiding van deze afdeeling is belast de kapitein der Staatspolitie, D. Bakker.

Handel, Nijverheid - Bedrijfssluiting tusschen Kerstmis en Nieuwjaar —

20 Dec. — In verband met de huidige bijzondere situatie in het bedrijfsleven is bepaald, dat alle bedrijven op de in de periode van 23 December 1943 na beëindiging der werkzaamheden tot en met 2 Januari 1944 gelegen werkdagen zullen moeten zijn gesloten, behoudens de hierna te noemen uitzonderingen: 1. Bedrijven, welke zich bezighouden met het voortbrengen van grondstoffen, voor zoover zij niet reeds vallen onder 3; 2. Openbare nutsbedrijven, gas-, waterleiding- en electriciteitsbedrijven; 3. Bedrijven, welke voor de voedselvoorziening werkzaam zijn, voor zoover zij niet door het betrokken bedrijfschap schriftelijk zijn aangewezen om gedurende genoemde periode of een gedeelte daarvan te sluiten; 4. Continu-bedrijven, waarbij tijdelijke sluiting schade aan de outillage of aan de in bewerking zijnde goederen zou veroorzaken, voor zoover zij niet reeds vallen onder 3; 5. Bedrijven werkzaam op het gebied van het personen- en goederenvervoer; 6. Bedrijven, welke zich met den detailhandel bezighouden, voor zoover zij niet

reeds vallen onder 3; 7. Bank- en verzekeringsbedrijven; 8. Bedrijven, welke rechtstreeks door de bevoegde Duitsche instanties worden aangewezen.
Door de voorgeschreven arbeidsrust zal geen vertraging bij het laden en lossen van verkeersmiddelen mogen optreden. Het volledig gebruik van alle verkeersmiddelen mag in deze periode in geen geval worden gestoord. Met het oog hierop dienen de bedrijven er voor zorg te dragen, dat gedurende de feestdagen en de daartusschen liggende overige rustdagen geen opeenhooping van goederen op de stations en overslagplaatsen voor het verkeer te water ontstaat. **(V. b. Bedrijfssluiting '42 5363)**

A. **NEDERLAND — Kunst, Kultuur - Nederlandsch-Duitsch inlichtingeninstituut in Amsterdam —**
20 Dec. — In Amsterdam is 15 December '43 een nieuw instituut geopend onder den naam Informationsbibliothek. Dit stelt zich ten doel omtrent alle terreinen het Duitsche rijk betreffende, inlichtingen te geven. Een bibliotheek in den eigenlijken zin is de instelling derhalve niet, doch een ieder, die, hetzij om beroepsredenen, hetzij uit persoonlijke interesse iets wil weten betreffende wetenschap, cultuur, politiek, economie e.a. in Duitschland kan van de Informationsbibliothek inlichtingen daarover krijgen. Dr. K. Müller, lector in de Duitsche taal aan de Amsterdamsche Universiteit, is honorair leider der bibliotheek. Behalve boekwerken, couranten en tijdschriften is in de bibliotheek eveneens aanwezig een uitgebreid gramofoonplatenarchief, terwijl men binnen korten tijd gereed komt met de organisatie van een foto- en een filmarchief. Er zijn op het oogenblik ongeveer 6000 boeken, doch dit bezit zal tot ongeveer 10.000 worden uitgebreid. Het aantal gramofoonplaten bedraagt ongeveer 9000 en omvat alle mogelijke soorten muziekplaten benevens platen waarop redevoeringen zijn weergegeven.

N.S.B. - Mussert te Hengelo —
20 Dec. — Op een op 18 December in het Concertgebouw te Hengelo gehouden appèl van den Kring Twente der N.S.B. voerde de Leider het woord. Spreker huldigde in zijn rede o.a. de dapperen, die in het Verre Oosten strijden en den oorlog ver van onze grenzen houden. Vierhonderdduizend jongeren werken in Duitschland, doch ik had liever — aldus spr. — 200.000 aan het front staan, enkel en alleen omdat het noodig is, dat Europa wordt verdedigd en dat ook ons volk een aandeel in die verdediging neemt, opdat we gelijkberechtigd zullen zijn.

— Propagandaleider E. Voorhoeve opgevolgd door H. J. Leeuwenberg —
20 Dec. — In een korte bijeenkomst op het Hoofdkwartier der N.S.B. te Utrecht, heeft de Leider den scheidenden propagandaleider, Ernst Voorhoeve, die om gezondheidsredenen zijn functie moest neerleggen, toegesproken en zijn opvolger, den heer H. J. Leeuwenberg, gemachtigde van den Leider in Noord-Brabant, in zijn nieuwe functie ingeleid. **(V. b. Mussert 5769 A; Voorhoeve 5648 B)**

Verkeer - Beperking der verzending der aangeteekende stukken —
20 Dec. — De bijzondere omstandigheden maakten het noodzakelijk, met ingang van 16 December, een beperking in te voeren voor verzending van aangeteekende stukken, zoowel naar gewicht als naar inhoud. Voortaan mogen slechts brieven, die geen goederen bevatten, tot een gewicht van 500 gram aangeteekend verzonden worden. Voor geldzendingen gaat dit gewicht tot 2 kg, voor brailledrukwerken onveranderd tot 7 kg. **(V. b. Postverkeer 5454 B)**

Weermacht - Landstorm - Nieuwe formaties door Mussert beëedigd - SS Pantserregimenten „Generaal Seyffardt" en „De Ruyter" —
20 Dec. — Op 19 December zijn op het terrein van een kazerne in het Zuiden des lands opnieuw eenige honderden leden van den Landstorm Nederland door den Leider beëedigd. Onder de gasten bevonden zich o.a. Heerbanleider Meulenberg en Stafleider Quispel van den Nationalen Jeugdstorm. Nadat Obergruppenführer Rauter de troepen geïnspecteerd had, nam Gruppenführer Demelhuber het woord. Aan diens toespraak ontleenen wij zijn mededeeling, dat de Führer uit waardeering voor de duizenden Nederlandsche vrijwilligers, die aan het Oostfront strijden, besloten had, den SS-pantsergrenadiersregimenten 47 en 48, die deel uitmaken van de SS-pantsergrenadiersdivisie „Nederland", respect. de namen „Generaal Seyffardt" en „De Ruyter" te verleenen. Hierop werd door Mussert het woord gevoerd.
In zijn toespraak zeide de Leider o.m.: „Gij hebt de verdediging van ons vaderland op u genomen. Gij hebt gebroken met een valsche neutraliteit, die het Nederland van gisteren er toe bracht, het kostbare, reeds gereedliggende geschut voor de pantserforten van Vlissingen en Kijkduin voor een appel en een ei aan een jood te verkoopen, omdat Engeland de verdediging van de Nederlandsche kust niet wenschte. Tegenover deze geestesgesteldheid stellen wij kort en krachtig een weerbaar Nederlandsch volk. Soldaat of slaaf is de keuze, waarvoor ons volk in dit uur van Europa's lotswende is gesteld. Wanneer wij weten en gelooven dat Nederland zal herrijzen — ondanks de duizenden die nog tegenover ons staan — dan putten wij dit geloof uit het feit, dat in Waffen-SS, Panzergrenadiersdivisie Nederland en den Landstorm, Neerlands zonen weer soldaten worden, en dan vooral goede soldaten. Van de groote Germaansche weermacht, die eens komen moet, zal Nederland een eervol deel uitmaken."
Plechtig weerklonk na deze woorden, nagezegd door honderden jonge Nederlandsche kerels, de beide vingers van de rechterhand ten eed geheven, over het veld de eedsformule: „als lid van den Landstorm Nederland zweer ik u Adolf Hitler, Germaansch Führer, trouw en dapperheid. Ik beloof u en den door u aangewezen meerderen, gehoorzaamheid tot in den dood. Zoo waarlijk helpe mij God almachtig".
Tenslotte betrad SS-Obergruppenführer Rauter het spreekgestoelte.
„Mocht de vijand in het Westen komen om zijn anti-Europeesche politiek met geweld van wapenen door te zetten: hij zal ons bereid vinden, koste wat het koste", zoo zeide deze. „God heeft ons den Führer geschonken. Hij is onze garant voor de overwinning." Aan het slot van zijn rede, noodigde SS-Obergruppenführer Rauter de aangetreden soldaten uit, in te stemmen met den ouden strijdroep: Adolf Hitler, Sieg Heil!
(V. b. Landstorm 5707; Rauter 5707; Mussert 5780 A)

B. **PARAPSYCHOLOGIE — Voordracht prof. dr. E. A. Greven —**
20 Dec. — In het Gezelschap voor Philosophie en Parapsychologie heeft prof. dr. E. A. Greven, voorzitter van het Gezelschap, in Pulchri, in Den Haag over bovengenoemd onderwerp gesproken, vooral in verband met het intuïtieve en de droomwerkelijkheid. Men kan zeggen, aldus spr. — dat de wetenschap vrucht is van het streven des menschen zich te weren tegen de aanvallen der natuur, waardoor hij velerlei afweermiddelen leerde kennen. Natuurlijk ook om het door de natuur gebodene nuttig en doelmatig aan te wenden. Uit het doelmatige volgt het principe der doelstelling, dat spr. met eenige voorbeelden aantoonde. De doelstelling leidde menigmaal tot ontdekking. Het principe der schepping treedt vooral op den voorgrond in de techniek. Als vierde principe noemde spr. het continueerende. In dat verband wees spr. nog op den strijd, die noodig is om oude denkbeelden door nieuwe vervangen te krijgen. De massa trekt gewoonlijk voor het nieuwe de schouders op, vindt het „vreemd". Vooral de Parapsychologie en de parapsychologische philosophie hebben onder die houding te lijden, hoewel hij haar de wetenschap der toekomst acht, werd het zoo belangrijke Onderbewustzijn nog maar nauwelijks 30 jaar onderzocht.
Spr. kwam vervolgens tot het Intuïtieve. Iemand dien wij ontmoeten, is ons sympathiek, antipathiek of onverschillig door intuïtieven indruk. In ons innerlijk wezen gebeurt dus iets door ontmoeting. De ontmoeting brengt iets in ons in beweging. De wetenschap kan dit algemeen verschijnsel niet negeeren, wat spr. weer met eenige voorbeelden toelichtte. Men kan deze problemen niet met maat en gewicht oplossen, daar beide zieleproblemen zijn met hun actie en reactie. Voorgevoel, visioen, droom, behooren in dezelfde lijn. Spr. stond vervolgens nog stil bij de droomwerkelijkheid, waarmee hij bedoelt droomen, die onmiddellijk inwerken op den Geest, in den trant b.v. der inspiratie. Zoo kreeg b.v. Händel het slot van zijn „Halleluja" in den droom. Ook de influentie hoort hier thuis.
De parapsychologische philosophie nu wil deze metaphysica onderzoeken en daardoor onze heele levensbeschouwing in haar voordeel beïnvloeden, als men inziet, dat de Geest het primaire is, die zich bedient van onze zintuigen. Dien geest leeren we kennen in het Onderbewuste. Wij zijn — men vergete het nooit — geestelijke wezens, geleid door inwendige wetten, die den weg wijzen naar het Eeuwige, en het mogelijk maken God te voelen en te beleven.
(V. b. Parapsychologie 4462 D)

C. **CHILI — Trans-Andes tunnel voltooid —**
20 Dec. — Volgens berichten uit Santiago zijn de werkzaamheden aan den grooten Trans Andes-tunnel voltooid. Het automobielverkeer zal omstreeks het midden van deze maand worden vrijgegeven, aldus meldt Europapress.
(V. b. Chili 5652 D)

A. MILITAIRE LUCHTVAART — Rangen in de diverse landen —

20 Dec. — Aan het weekblad „Vliegwereld" ontleenen wij: Het Duitsche tijdschrift Der Flieger ontleent aan het Britsche tijdschrift Aeronautics onderstaande interessante vergelijkende lijst van rangen bij de militaire luchtvaart der verschillende landen, waarbij er de aandacht op wordt gevestigd dat er tusschen deze landen belangrijke verschillen zijn aan te wijzen, aangezien in Engeland het luchtwapen nog als onafhankelijk wapen naast de andere wapens bestaat, terwijl de verbindingen tusschen het leger en het luchtwapen toch zeer nauw zijn. Bovendien zijn het Duitsche en Italiaansche luchtwapen samengesteld uit gemengde formaties, die veelal vliegtuigen van verschillende typen gebruiken; het Britsche luchtwapen daarentegen bestaat uit eenheden, die gewoonlijk toestellen van eenzelfde type gebruiken (jagers of bommenwerpers of vliegtuigen voor de kustverdediging). Het is derhalve niet mogelijk de rangen, welke in de verschillende landen geldig zijn, nauwkeurig met elkaar te vergelijken, vooral reeds daarom niet, omdat men in Duitschland naast den rang nog de bijzondere functie van den officier apart vermeldt: zoo kan een Oberleutnant tegelijk Staffelführer zijn, een Hauptmann tegelijk Gruppen-, een Major tegelijk Geschwader-Kommodore. Ten slotte zij er op gewezen, dat de lijst van rangen bij het Nederlandsche luchtwapen door ons („Vliegwereld") toegevoegd werd en de laagste rang voor gebreveteerd vlieger een sergeant is.

Nederland	Duitschland (Luftwaffe)	Japan (Rikugun Koku Kogun)	Italië (Regia Aeronautica)	Engeland	Amerika	Frankrijk	Noorwegen (Hærens flygvapn)	China	Sovjetunie
1. —	1. Generalfeldmarschall	1. Gensui	1. Maresciall'o dell' Aria	1. Marshal of the RAF	1. —	1. —	1. —	1. Yichi Shan Chiang	1. —
2. —	2. Generaloberst	2. —	2. —	2. —	2. —	2. —	2. —	2. —	2. General Polkownik-aviatsii
3. —	3. General der Luftwaffe General der Flakartillerie	3. Taisho	3. Generale di Squadra Aerea	3. Air Chief Marshal	3. General (AAF)	3. —	3. —	3. Shan Chiang	3. —
4. Luit.-Generaal	4. Generalleutnant	4. Chusho	4. Generale di Divisione Aerea	4. Air Marshal	4. Lieutenant General (AAF)	4. —	4. —	4. Chung Chiang	4. General Leitenant-aviatsii
5. Generaal-Majoor	5. Generalmajor	5. Shosho	5. Generale di Brigata Aerea	5. Air Vice-Marshal	5. Major General (AAF)	5. —	5. Kontre Admiral	5. Shao Chiang	5. General Majoraviatsii
6. —	6. —	6. Fuku Shosho	6. —	6. Air Commodore	6. Brigadier General (AAF)	6. Général de Brigade Aérienne	6. Oberst	6. Tai Chiang	6. —
7. Kolonel	7. Oberst	7. Taisa	7. Colonnello	7. Group Captain	7. Colonel (AAF)	7. Colonel	7. Oberst leytnant	7. Shan Hsiao	7. Polkownik
8. Overste	8. Oberstleutnant	8. Chusa	8. Tenente Colonnello	8. Wing Commander	8. Lieutenant Colonel	8. Lieutenant Colonel	8. Major	8. Chung Hsiao	8. Podpolkownik
9. Majoor	9. Major	9. Shosa	9. Maggiore	9. Squadron Leader	9. Major (AAF)	9. Commandant	9. Kaptain	9. Shao Hsiao	9. Major
10. Kapitein	10. Hauptmann	10. Taii	10. Capitano	10. Flight Lieutenant	10. Captain (AAF)	10. Capitaine	10. Loytnant	10. Shan Wei	10. Kapitan
11. Eerste luitenant	11. Oberleutnant	11. Chui	11. Tenente	11. Flying Officer	11. First Lieutenant (AAF)	11. Lieutenant	11. —	11. Chung Wei	11. Starshy Leitenant
12. Tweede luitenant	12. Leutnant	12. Shoi	12. Sottotenente	12. Pilot Officer	12. Second Lieutenant (AAF)	12. Sous-Lieutenant	12. Fenrik	12. Shao Wei	12. Leitenant
13. Vaandrig en adjudant onderofficier	13. —	13. Jun Shoi	13. —	13. Acting Pilot Officer	13. —	13. —	13. —	13. Tgun Wei	13. Mladshy Leitenant
14. —	14. Stabsfeldwebel Hauptfeldwebel Oberfeldwebel Feldwebel	14. —	14. — Sergente maggiore	14. Warrant Officer	14. Master Sergeant (AAF)	14. Adjudant-Chef, Adjudant	14. —	14. Chun Shih Chang	14. —
15. Sergeant-Majoor	15. Unterfeldwebel	15. —	15. —	15. Flight Sergeant	15. First Sergeant (AAF)	15. Sergent-Chef	15. Vingsersjant	15. Fu Shun Shih	15. Starshy Sergant
16. Sergeant	16. Unteroffizier	16. Kashi (kan)	16. Sergente	16. Sergeant	16. Technical Sergeant (AAF)	16. Sergent	16. Sersjant	16. Shang Shih	16. Mladshy Sergant
17. Korporaal	17. Hauptgefreiter	17. —	17. Caporale	17. Corporal	17. Staff Sergeant (AAF)	17. Caporal-Chef	17. Korporal	17. Chung Shih	17. —
18. —	18. Obergefreiter	18. —	18. —	18. Leading Aircraftman	18. Sergeant (AAF)	18. Caporal	18. —	18. Hsia Shih	18. —
19. —	19. Gefreiter	19. —	19. 1e aviere	19. Aircraftman 1st Class	19. Corporal (AAF)	19. Soldat de 1ère classe	19. —	19. Yi Ten Pin	19. —
20. Soldaat	20. Flieger	20. —	20. Aviere	20. Aircraftman 2nd Class	20. Private 1st Class (AAF)	20. Soldat de 2ème classe	20. Flygsoldat	20. Er Ten Pin	20. Krasnoarmeets

(V. b. 5675)

B. VERKEER — Scheepvaart - Toenemend aantal zeilschepen —

20 Dec. — Het groote gebrek aan stoom- en motorschepen bij alle vloten van de wereld heeft er toe geleid, dat de reeds zoo dikwijls ten doode opgeschreven zeilschepen een wedergeboorte beleven. Van den eenen kant brengt men reeds opgelegde zeilschepen met een respectabelen leeftijd weer in dienst, terwijl anderzijds op de werven een groot aantal schepen in aanbouw is. De besparing aan ijzer en andere metalen, alsmede de kortere duur van den bouw in vergelijking met de stoomschepen geven in oorlogstijd dikwijls de voorkeur aan zeilschepen. Daarbij komt, dat zeilschepen een groote besparing geven aan brandstof. Grootendeels houdt deze opleving in het gebruik van zeilschepen dus verband met de oorlogsomstandigheden. Van den anderen kant evenwel, aldus constateert het „Hamb. Fremdenblatt", heeft men de nieuwe schepen ook een toekomstige vredestaak toegedacht. Vooral de Oostzeestaten streven er naar een omvangrijke zeilvloot aan te schaffen, die voor de kustvaart in de Oostzee bestemd is. In Portugal, Spanje, Italië en Griekenland zijn tal van zeilschepen in aanbouw, die niet alleen voor het kustverkeer zullen worden gebruikt. Het gebrek aan scheepsruimte heeft er toe geleid, dat zelfs tusschen de V.S. en Zuid-Afrika en tusschen Zuid-Afrika en Britsch-Indië veelvuldig wordt gebruik gemaakt van zeilschepen. Ook in de kustvaart van Brazilië en andere Zuidamerikaansche landen hebben zeilschepen op vele routes de andere schepen verdrongen.
Wat den bouw van de zeilschepen betreft, hierbij heeft zich in vergelijking met vroeger, vooral een verandering voltrokken ten aanzien van de grootte. Men bouwt thans zeilschepen van 150 à 300 b.r.t., die met hulpmotoren zijn uitgerust, zoodat men dus de voorkeur blijkt te geven aan kleine schepen. De tijd van de groote zeilschepen schijnt volgens genoemd blad definitief voorbij te zijn. Amerika, Japan en andere Oostaziatische landen maken in het zeeverkeer op groote schaal van zeilschepen gebruik. Gedurende de laatste maanden zijn in het eilandenverkeer van de Karibische Zee groote stoomschepen vervangen door schoeners, die in series worden gebouwd op de werven van Haiti, Jamaica en de Dominicaansche republiek. Op de werven van Japan worden eveneens in series eenheidstypen van zeilschepen gebouwd, waarmede men beoogt het voortdurend toenemen van 't verkeer tusschen Japan en de nieuwe Japansche gebieden in het Zuiden te ontlasten. Een bouwplan voor enkele jaren is voor dit doel opgesteld. Ook de Chineesche jonken zijn volgens modernere opvattingen tot een grootere ontwikkeling gebracht, in een eenheidstype veranderd en worden thans in series gebouwd. (V. b. Scheepvaart 5774 C)

C. NEDERLAND — Rijksminister dr. Seyss-Inquart president der Deutsche Akademie —

24 Dec. — De Führer heeft op voorstel van Rijksminister dr. Goebbels Rijksminister dr. Seyss-Inquart, als opvolger van den overleden minister-president Ludwig Siebert, benoemd tot president der Deutsche Akademie.
(V. b. Dr. Seyss-Inquart 5769 A)

A. **INTERNATIONALE ROODE KRUIS — Zweedsch schip ten dienste van krijgsgevangenen gecharterd -**
20 Dec. — In samenwerking met de Zweedsche regeering is het aan het Intern. comité van het Roode Kruis te Genève gelukt de hand te leggen op het nieuwe te Gothenburg gebouwde Zweedsche motorschip Mangalore (7400 brt). Dit schip zal gaan varen ten dienste van de krijgsgevangenen van alle landen. **(V. b. Intern. Roode Kruis 5717 B)**

B. **FRANKRIJK — Wederopbouwproblemen —**
In Frankrijk zijn tot October van dit jaar 100.462 gebouwen geheel en 380.615 gebouwen gedeeltelijk vernield. Stelt men de gemiddelde waarde van 1 gebouw op 250.000 frs., dan beteekent alleen de wederopbouw der verwoeste gebouwen een uitgave van 25 milliard frs. Bijna evenveel kost het herstel van de gedeeltelijk vernielde gebouwen. Aan den anderen kant wordt van bevoegde zijde de Fransche wederopbouwcapaciteit op ten hoogste 100 milliard frs. per jaar geraamd. De tot dusver veroorzaakte schade zou dus in een jaar tijds kunnen worden hersteld, indien het gelukte de aanwezige productiefactoren op den wederopbouw te concentreeren. Er is echter nog een factor van beteekenis en wel deze, dat tengevolge van den oorlog de bestaande woonhuizen niet kunnen worden onderhouden en op deze wijze aan een aanzienlijke waardevermindering onderhevig zijn, welke na den oorlog zoo spoedig mogelijk teniet moet worden gedaan. Daar op woonhuizen gemeenlijk 5% per jaar wordt afgeschreven, bedraagt deze waardevermindering thans reeds 20%. De totale waarde der woonhuizen bedroeg in 1939 400 milliard frs., zoodat de waardevermindering ongeveer 80 milliard frs. uitmaakt, waarbij de depreciatie van den franc nog buiten beschouwing is gebleven. **(V. b. Wederopbouw 4975 B)**

C. **INSULINDE — Pers - Ontwikkeling van het dagbladwezen —**
20 Dec. — Over de taak en de ontwikkeling van de Japansche pers in de bezette gebieden heeft de directeur van de Domei-agentuur, Inouije, voor de eerste maal mededeelingen gedaan. Eind Augustus van dit jaar heeft de Japansche regeering vrijwel het geheele dagbladwezen in deze gebieden in handen genomen. Aan verschillende Japansche uitgevers en aan de Domei-agentuur werd de uitgave van nieuwe kranten opgedragen. Op Java werd de „Asahi" en op Celebes de „Mainichi" met deze taak belast. De „Asahi" geeft thans op Java een achttal dagbladen en een tweemaal per week verschijnende courant uit. Bovendien worden te Batavia, Soerabaja, en Semarang een viertal dagbladen bij niet-Japansche uitgevers gedrukt. De „Mainichi" controleert en redigeert op Celebes dag-, week- en maandbladen, waarvan er zoowel in het Engelsch en Japansch als in de landstalen verschijnen. Deze couranten zijn niet identiek met de frontkranten. De legerautoriteiten hebben de dagbladeigenaren verplicht, de couranten, die in de landstalen verschijnen, te doen redigeeren door inheemsche krachten onder leiding van ervaren Japansche journalisten. De belangrijkste Japansche bladen in Ned.-Indië zijn de „Java Shimboen", die te Batavia en de „Celebes Shimboen", die te Makassar verschijnt. Zij komen uit in den vorm van een ochtendblad en dienen in de eerste plaats ter informatie van de Japansche burgers. De niet-Japansche bladen verschijnen des avonds, zoodat zij het grootste deel van hun berichten aan de Japansche ochtendbladen kunnen ontleenen. Hierdoor wordt, aldus de Domei-directeur, eenheid in de voorlichting gewaarborgd, waartoe ook de informatie-afdeelingen van het bezettingsleger bijdragen d.m.v. dagelijksche persconferenties.
Volgens de verklaringen van Inouije heeft Japan's perspolitiek in Z.O. Azië tot dusver goede resultaten opgeleverd. De Japansche uitgevers pogen evenwel te geraken tot de oprichting van een groot concern, dat alle uitgeverijen in de bezette gebieden zal omvatten. Dit concern zou den status van semi-officieel bedrijf krijgen.

— Java - Bezoek van Bose —
20 Dec. — Soebhas Chandra Bose, de president der nieuwe Voor-Indische regeering, heeft zich naar Java begeven om een bezoek aan de Japansche troepen te brengen. Op 12 December is hij te Batavia aangekomen, waar hij een bezoek aan den commandant der Japansche troepen bracht. Des avonds sprak Bose op een vergadering van een duizendtal Voor-Indiërs.

— Celebes - Exploitatie —
20 Dec. — De economische ontwikkeling van Celebes heeft onder het bestuur van de Japansche marine-autoriteiten niet stil gestaan. De versnelde ontginning der petroleumbronnen, nikkelertsen, diamant en platina-lagen, alsmede de rubberproductie hebben een dusdanigen vorm aangenomen, dat reeds een vrij groote export naar Japan mogelijk is. Tegelijkertijd streeft het binnenlandsch bestuur er naar de levensmiddelenproductie op Celebes te verhoogen, waarbij men zich als doel heeft gesteld een zoo hoog mogelijken graad van zelfvoorziening, ook op het gebied der textielvoorziening. Op verlangen der Japansche autoriteiten is in den loop der beide laatste jaren katoen aangeplant; de financiering werd door de Formosa Bank verzorgd. Deze bank wikkelt tegelijkertijd de zaken der Exploratiebank voor het Zuiden en van de Bank van Japan af. De Nederlandsche valuta is tezamen met de door de militaire autoriteiten uitgegeven yen in omloop, doch het voornemen bestaat het Nederlandsche geld in den eerstkomenden tijd uit de circulatie te nemen. De prijzen konden met succes worden gestabiliseerd. Op grond van een in het voorjaar jongstleden afgekondigde wet zijn buitensporige oorlogswinsten streng verboden. De verbruiksgoederen, welke vroeger grootendeels werden geïmporteerd en nu voor een toenemend deel op het eiland zelf worden gewonnen, worden door distributieorganen onder de bevolking verdeeld. Textiel- en lederwaren zijn op het oogenblik niet gerantsoeneerd, doch behooren niettemin tot de schaarsche goederen. In den bouw van houten schepen neemt Celebes een vooraanstaande plaats in.

— Bewegingsvrijheid voor Chineezen op Java —
20 Dec. — De Japansche autoriteiten op Java hebben den 800.000 daar wonenden Chineezen bewegingsvrijheid toegestaan. **(V. b. Bose 5723 B; Celebes 5595; Java 5716 B; Reorg. Pers 5321 B)**

D. **ALUMINIUM — Prijsontwikkeling en toepassing.**
20 Dec. — Reeds in 1855 werd op de wereldtentoonstelling te Parijs het nieuwe metaal aluminium geëxposeerd. Het heeft echter nog enkele tientallen jaren geduurd, alvorens dit metaal practische toepassing heeft gevonden. In 1889 gelukte het in de ovens te Neuhausen langs electrolytischen weg aluminium te winnen, en sedertdien is de productie voortdurend toegenomen en de prijs gedaald. De Zwitsersche productie steeg van 40 ton in 1890 tot 7500 ton in 1920 en 28.000 ton in 1940. De prijs daalde van ∫ 1000 per kg in 1855 tot ∫ 2.50 per kg.
Gedurende den huidigen oorlog is de productie bijna verdrievoudigd; de bewapeningsindustrie vraagt veel aluminium en tevens wordt het thans in belangrijke mate gebruikt ter vervanging van koper, zink, tin en lood. Gezien de goede resultaten met aluminium verkregen, is het te verwachten, dat vele nieuwe toepassingen een min of meer blijvend karakter zullen dragen. Ook verwacht men een uitgebreide toepassing van aluminium in de constructiebedrijven en een voortschrijdende ontwikkeling van de aluminiumlegeeringen. **(V. b. Aluminium 5700 H)**

E. **ITALIE (Republiek) — Weermacht - 300.000 man opgeroepen —**
20 Dec. — Bij den opbouw van de nieuwe Italiaansche weermacht blijkt men de in het verleden gemaakte fouten te willen vermijden. Men wil zich, zooals uit een publicatie in de Duitsche pers blijkt, meer naar het Duitsche voorbeeld richten. Aan rond 300.000 man der lichtingen 1942/25 is thans een bevel tot opkomst in militairen dienst gezonden, en hoewel natuurlijk niet te overzien is, of allen aan dit bevel gehoor zullen geven, zijn, naar wij lezen, de militaire autoriteiten op grond van de reeds verkregen resultaten, hoopvol gestemd.
In principe zullen de officieren en manschappen in vredestijd niet jonger dan 17 en niet ouder dan 37 jaar zijn, slechts de commandeerende officieren en generaals zullen uit oudere lichtingen worden gerecruteerd. De soldaten van 17 tot 30 jaar gelden als deel van het actieve leger en die van 31 tot 37 jaar als mobiele militie, die alleen in oorlogstijd wordt gebruikt. Iets heel nieuws in de Italiaansche weermacht is de regel, dat iedere officier eerst als eenvoudig soldaat moet hebben gediend.

— Joden naar concentratiekampen —
20 Dec. — Een pas gepubliceerde wet bepaalt, volgens radio Rome, dat in Italië alle joden zonder uitzondering, dus ook de tot dusver van de jodenwetten vrijgestelden, in concentratiekampen moeten worden opgenomen. Hun goederen worden in beslag genomen en ter ondersteuning van de slachtoffers der Britsch-Amerikaansche terreuraanvallen op de Italiaansche burgerbevolking gebruikt. Kinderen uit gemengde huwelijken, die tot dusver als „arisch" werden beschouwd, worden bij dezelfde wet voorloopig in afwachting van verdere maatregelen onder toezicht der politie geplaatst. Men schat het aantal Joden, dat in kampen zal worden ondergebracht op 16.000. **(V. b. It. Weermacht 5717 A; Joden 5757 E)**

A. **RELIGIE — Het college van kardinalen —**
20 Dec. — Door het overlijden van kardinaal Cremonesi is het aantal opengevallen plaatsen in het college van kardinalen tot 27 gestegen. Van de 43 kardinalen zijn 29 Italiaan. Gedurende den ambtstijd van paus Pius XII zijn 18 kardinalen overleden. In kringen van het Vaticaan wordt verklaard, dat er onder de tegenwoordige omstandigheden geen nieuwe kardinalen zullen worden benoemd.
(V. b. Kardinalen 5482 A)

B. **TSJECHO-SLOVAKIJE (Voormalig) — Verdrag met de Sovjet-Unie —**
20 Dec. — Tusschen Molotof, volkscommissaris van Buitenlandsche Zaken der Sovjet-Unie en dr. Benesj, leider der emigrantenregeering van het voormalige Tsjecho-Slowakije werd een verdrag gesloten. Het bestaat, naar de omroep van Moskou mededeelt, uit zes artikelen. In het protocol van het verdrag wordt ter inleiding gezegd, dat de beide verdragsluitende partijen een „pact van duurzame vriendschap, wederzijdsche hulpverleening en samenwerking na het sluiten van den vrede hebben gesloten. Wat de bijzonderheden betreft, verplichten zij zich tot „wederzijdsche ondersteuning en militaire hulpverleening tegen het agressieve Duitschland of een met dit land verbonden staat", benevens tot „volstrekt wederzijdsch vertrouwen en economische hulpverleening in den grootst mogelijken omvang na het sluiten van den vrede". Geen der verdragspartners mag een bondgenootschap aangaan of toetreden tot een coalitie, die gericht is tegen den anderen partner. Het verdrag treedt terstond in werking.
De ratificatie moet binnen zoo kort mogelijken tijd te Moskou geschieden. Het verdrag heeft een looptijd van 20 jaar en wordt na verloop van dezen termijn telkens voor vijf jaar verlengd, wanneer niet een der partners 12 maanden tevoren schriftelijk verklaart, dat hij het verdrag wil ontbinden.
In het protocol wordt voorts gezegd, dat wanneer een derde land, dat grenst aan de Sovjet-Unie of aan „Tsjecho-Slovakije" en in dezen oorlog het voorwerp van Duitsche agressie wordt, tot het verdrag wenscht toe te treden, dan wordt dit land, na wederzijds goedvinden van de verdragsluitende partijen, de mogelijkheid geboden het pact mede te onderteekenen. Dit krijgt dan het karakter van een driemogendhedenpact.

C. **VISSCHERIJ — Walvischvangst —**
20 Dec. — Naar de Kölnische Zeitung meldt, hebben Noord-Amerikaansche en Britsche belanghebbenden in Argentinië 50.960 vaten of 8493 t. walvischolie, alsmede afvalproducten van 998 kortgeleden bij de eilanden van Z.-Georgië gevangen walvisschen gekocht. Deze walvisschen vormen waarschijnlijk de geheele vangst van het seizoen. Reeds vóór het uitbreken van den oorlog nam Argentinië, zij het in geringe mate aan de walvischvangst deel. In het seizoen 1939/40 hebben de volgende landen aan de vangst in het Antarctische gebied deelgenomen: Noorwegen met 10 drijvende traankokerijen en 79 vangschepen, Groot-Brittannië met eveneens 10 drijvende traankokerijen en met 87 vangschepen; Japan met 6 drijvende traankokerijen en 49 vangschepen; Panama en de Ver. Staten elk met 1 drijvende traankokerij en 8 resp. 9 vangschepen. Argentinië beschikte over geen enkele drijvende traankokerij, doch slechts over 6 vangschepen, welke vanuit een traankokerij op het land werkten. Een andere traankokerij op het land was in Engelsche handen.
De laatste internationale statistiek aangaande de walvischvangst vóór den oorlog betreft het seizoen 1938/39. Er zijn toen 40.662 walvisschen gevangen, welke 2.887.832 vaten traan opleverden. Over de geheele wereld werkten toen 34 drijvende traankokerijen met een bruto-tonnage van 467.534 ton. Voorts waren er 270 vangschepen met een bruto tonnage van 80.460 t. De huidige oorlog beteekent een pauze in de vangst, waardoor de walvischstand zich weer eenigszins kan uitbreiden, terwijl de walvisschen zelf weer grooter kunnen worden. Volgens een recente schatting zou zich in het Arktische gebied reeds weer een walvischstand hebben ontwikkeld, overeenkomende met een traanproductie van 13 tot 14 mill. vaten. (Econ. Nieuws)
(V. b. Visscherij 5758 B)

D. **VISCHLEDER — Productie —**
Het leder, vervaardigd uit de huid van een visch, heeft reeds een lange geschiedenis achter zich. Zoo is het bekend, dat Chineezen en Japanners al vroeg de huiden van bepaalde soorten rog bezigden als scheeden voor hun wapens; ook werden die huiden gebruikt voor het overtrekken van foedralen en voor inlegmateriaal van lakwerk. In Turkije worden sedert lang uit de gedroogde huid van roggen sabelscheeden en zelfs pantoffels gemaakt. Op de wereldtentoonstelling van 1878 te Parijs werden roghuiden geexposeerd, welke, na een speciale bewerking te hebben ondergaan, konden dienen voor tasschen, schilderijlijsten en dergelijke producten. Ook het haaienvel heeft toepassing gevonden, in het bijzonder tot het overtrekken van gevesten van degens en van handvatsels van tennisrackets. Ter voorkoming van misverstand zij opgemerkt, dat de bovengenoemde toepassingen in hoofdzaak betroffen vischhuiden in geconserveerden toestand en dus nog niet het vischleer, zooals dat tegenwoordig in gebruik is. Het looien en verven van vischhuiden dateert eerst van den laatsten tijd, doch reeds vóór den oorlog exposeerden de lederfabrikanten uit Offenbach en Weenen op de jaarbeurzen te Leipzig uit vischleder vervaardigde dameshandtasschen, handschoenen, foedraals voor paraplu's en kleine lederwaren. Kort vóór den oorlog had de toepassing van vischleder in Duitschland reeds zulk een omvang gekregen, dat men ter voorziening in de behoefte aan grondstof een speciale visscherij-onderneming had gesticht, die over verscheidene visschersbooten beschikte, zoomede over een moederschip ter verdere behandeling van de vangst.
De geschiktheid van vischleder speciaal voor luxe-artikelen vloeit voort uit de afwisselende tinten, die het huidoppervlak van vele visschen vertoont, waardoor de mooiste effecten kunnen worden bereikt. Het talent van looiers en ververs komt tot uiting in het brengen van variaties tusschen geschubde, gevlekte, gladde en ruwe gedeelten van de huid; tevens wordt vaak met verschillende kunstgrepen de natuur op ingrijpende wijze gecorrigeerd. In den laatsten tijd is het gelukt van vischhuiden een meer soepel leder te maken; in het begin waren de vischledersoorten in het algemeen zeer hard. Ook is men erin geslaagd de doordringende reuk van het vischleder te neutraliseeren. De huid van geschubde visschen wordt soms gekeerd, waardoor de binnenzijde naar buiten komt; de oorspronkelijke binnenzijde wordt dan bewerkt en de naar binnen gekeerde buitenzijde wordt afgeslepen. Het resultaat van een en ander is, dat, in plaats van een schubben-, een vezelstructuur ontstaat.
Thans is de toepassing van vischleder niet meer beperkt tot luxe-artikelen. Al spoedig kreeg de schoenindustrie belangstelling voor deze ledersoort, waarbij men begonnen is huiden van Noordzeevisschen te gebruiken voor bovenleer en voor bepaalde onderdeelen van damesschoenen. De tarbot, dorsch (een kleine soort kabeljauw) en bot leveren de meest geschikte huiden. Speciaal het leder uit dorschhuiden is soepel en taai; het heeft bovendien van nature een mooie, egaal donkerbruine kleur, welke aan rundleder herinnert. In Noorwegen zijn reeds heerenschoenen van vischleder vervaardigd, doch gezien den beperkten aanvoer van vischhuiden zal men zich voorloopig moeten beperken tot dames- en kinderschoenen.
Het onderzoekingswerk ten opzichte van vischleder gaat gestadig verder. Zoo experimenteert men thans om zoolleder te vervaardigen uit vischhuiden, en deze proefnemingen hebben kans van slagen. Goede resultaten zijn reeds verkregen met de huiden van bepaalde soorten haaien, die een uitstekende grondstof voor zoolleder blijken te geven. Ook voor technische doeleinden vindt vischleder reeds toepassing; zoo hebben drijfriemen uit vischhuiden zeer goed voldaan. Tenslotte verdient nog vermelding, dat, in navolging van triplex-hout, wordt gezocht naar een mogelijkheid triplex-leder te maken, waarbij dan leder ontstaat, dat uit verschillende lagen is samengesteld.
(Econ. Voorl.)

E. **IRAN — Ministerpresident Soeheily afgetreden —**
20 Dec. — De ministerpresident van Iran, Soeheily, is 13 December, naar radio Teheran meldt, door den Sjah ontvangen en heeft na een langdurig onderhoud zijn ontslag gevraagd. Later werd vernomen dat hij een nieuw kabinet gevormd heeft. Drie ministers, nl. Soeheily, de ministerpresident, Mohammed Said, de minister van buitenlandsche zaken, en Saäd, de minister van justitie, behouden hun tot dusver bekleede posten in de nieuwe regeering. (D.N.B.)
(V. b. Iran 5667 B; Soeheily 5201 E)

F. **ITALIE (Monarchie) — Kinderen naar de Sovjet-Unie —**
27 Dec. — Volgens een D.N.B.-bericht meldt de „Regime Fascista", dat zich in Zuid-Italië een Sovjet-Russische commissie bevindt, welke het vervoer van Italiaansche knapen van 4 tot 15 jaar naar de Sovjet-Unie voorbereidt. Reeds is een begin gemaakt met de samenstelling van het eerste transport, in de haven van Syracuse zijn reeds eenige troepen kinderen aangekomen.

DE WERELDOORLOG

A. DUITSCHLAND — Bolsjewistische aanvallen bij Cherson, Kirowograd, Nevel, Nikopol en Witebsk afgeslagen; Duitsche terreinwinst bij Kirowograd en Korosten - Britsche aanval bij Ortona - Luchtaanvallen op Innsbruck, Bremen, Frankfort a. M., Offenbach, Mannheim, Sofia —

OOSTELIJK FRONT —

Hoofdkwartier van den Führer, 18 Dec. — Het opperbevel der weermacht maakt bekend: Op het bruggenhoofd van Cherson zetten de bolsjewisten hun aanvallen voort. Zij werden afgeslagen. Bij Kirowograd mislukten talrijke vijandelijke aanvallen. Eigen tegenaanvallen braken taaien tegenstand der bolsjewisten en bereikten de gestelde doelen. Daarbij werden 54 vijandelijke tanks vernield. Ten Zuiden en Noordwesten van Newel bestormden de bolsjewisten bijna zonder onderbreking onze stellingen. Plaatselijke penetraties werden afgegrendeld.

20 Dec. — Na een vrij lange pauze hervatten de Sovjets hun aanvallen op het bruggenhoofd Nikopol en het front ten Zuidwesten van Dnjepropetrofsk. Zij werden afgeslagen. Plaatselijke penetraties werden afgegrendeld. Tijdens tegenaanvallen kwam het ten Zuiden van Nikopol tot zware tankgevechten. Daarbij werden 69 vijandelijke tanks stukgeschoten. Bij Kirowograd duurt de zware worsteling voort. Alleen in het gebied van één leger werden 147 vijandelijke tanks vernietigd.

Ten Oosten van Witebsk beproefden de Sovjets ons front te doorbreken. Zij werden in zware gevechten afgeslagen. Ten Zuiden en Noordwesten van Newel zette de vijand zijn doorbraakaanvallen voort. Zij mislukten.

21 Dec. — Ten Noorden van Kirowograd en ten Zuiden van Tsjerkassy bleven plaatselijk ondernomen aanvallen der Sovjets zonder resultaat. Eigen tegenaanvallen wonnen terrein. Bij Korosten en aan de Berezina drongen onze troepen verder door. In het gevechtsgebied van Witebsk versterkten de Sovjets hun druk. Ten N.W. van Newel ondernamen de bolsjewisten vruchtelooze aanvallen. Gedurende de laatste twee dagen werden aan het Oostelijke front in totaal 412 tanks der bolsjewisten stukgeschoten. Zware artillerie van het Duitsche leger heeft op 18 Dec. industrieele doelen en troepenbarakken te Leningrad met goede uitwerking beschoten.

22 Dec. — Ten Zuidoosten van Kirowograd rukten onze troepen verder op. Van 5 tot 21 Dec. werden alleen al in het ressort van een hier aanvallend legercorps 1300 gevangenen binnengebracht, 274 tanks en 306 kanonnen van allerlei soort, benevens talrijke andere wapens buitgemaakt of vernietigd. Ten Noordwesten van Resjitza leidde een eigen aanval in moeilijk terrein na het overwinnen van taaien tegenstand der bolsjewisten tot het sluiten van een bres in het front. In het gebied ten Noorden en Oosten van Witebsk mislukten doorbraakpogingen van den vijand in zware gevechten.

23 Dec. — Ten Zuidoosten van Kirowograd hebben onze troepen hun aanvallen voortgezet en een belangrijk heuvelterrein genomen. In het gebied van Sjitomir zijn vijandelijke doorbraakpogingen mislukt; 76 tanks der bolsjewisten werden vernield.

ZUIDELIJK FRONT —

18 Dec. — Aan het Zuiditaliaansche front is het na de zware gevechten, waarbij de tegenstander in het gebied ter weerszijden van Venafro en aan de Adriatische kust de doorbraak in de richting van Rome en naar Pescara wilde afdwingen, niet tot gevechtshandelingen van eenigen omvang gekomen.

20 Dec. — In Oost-Bosnië werden sterke communistische bendengroepen te zamen gedrongen en vernietigd of uiteengeslagen. De vijand verloor meer dan 3000 dooden en 2668 gevangenen; 24 kanonnen, meer dan honderd gemotoriseerde voertuigen.

21 Dec. — Vlak bij de Adriatische kust zijn krachtige Britsche aanvallen aan den gang.

22 Dec. — Vrij zwakke aanvallen in den sector van Ortona werden afgeslagen. Aan de rest van het front verliep de dag rustig.

23 Dec. — In Zuid-Italië heeft de vijand herhaaldelijk in den sector van Ortona aangevallen. Alle aanvallen werden afgeslagen.

ZEEOORLOG —

18 Dec. — Op de Finsche Golf hebben beveiligingsformaties der marine in de afgeloopen maanden 6 vijandelijke duikbooten, die trachtten naar de Oostzee door te dringen, tot zinken gebracht. Bovendien kan aangenomen worden, dat andere bolsjewistische duikbooten door mijntreffers verloren zijn.

LUCHTOORLOG —

20 Dec. — In de middaguren van den 19en December vlogen formaties Amerikaansche bommenwerpers over de Adriatische Zee naar Duitschland, alwaar o.a. een aanval op Innsbruck werd gedaan. Overal ontstonden zware luchtgevechten; talrijke Amerikaansche vliegtuigen werden neergeschoten.

21 Dec. — Formaties vijandelijke bommenwerpers hebben een aanval ondernomen op de stad Bremen. In luchtgevechten en door afweergeschut werden 45 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten. Britsche luchtstrijdkrachten hebben het Rijn-Maingebied aangevallen. Er ontstond zware schade in Frankfort a. d. M./Offenbach en Mannheim. Luchtverdedigingsstrijdkrachten schoten 49 viermotorige bommenwerpers neer.

Op 20 Dec. en in den nacht van 20 op 21 Dec. werden volgens tot dusver ontvangen, nog onvolledige berichten, 98 vijandelijke vliegtuigen, waarvan minstens 89 viermotorige bommenwerpers, neergeschoten. Duitsche vliegtuigen hebben in den nacht van 20 op 21 Dec. doelen in het gebied van de Theemsmonding gebombardeerd. Een aanval van Amerikaansche vliegers op de Bulgaarsche hoofdstad, Sofia, op 20 Dec. heeft, naar het D.N.B. verneemt, een aanzienlijk aantal dooden en gewonden onder de bewoners der stad geëischt.

23 Dec. — Amerikaansche bommenwerpers drongen overdag door naar N.W.-Duitschland. 28 der aanvallende vliegtuigen, w.o. 21 zware bommenwerpers, werden neergeschoten. **(V. b. Krijgsverr. 5776 A)**

B. JAPAN — Amerikaansche landing op Nieuw-Brittannië —

18 Dec. — Op 13 December zijn troepen van het Amerikaansche zesde leger op het schiereiland Arawa op het zuidwestelijk deel van Nieuw-Brittannië aan land gezet. Zij hebben volgens Geallieerde berichten de taak Rabaoel van de landzijde te veroveren. Japansche troepen vielen den gelanden tegenstander onmiddellijk aan en wikkelden hem in zware gevechten. Bij herhaalde aanvallen werden door Japansche torpedo-vliegtuigen op 15, 16 en 17 December ruim 70 met troepen en materiaal beladen transportschepen, landingsbooten en andere vaartuigen tot zinken gebracht of beschadigd. Desondanks slaagden de Amerikanen er in een landingshoofd te vormen, waaruit zij thans met steun van vechtwagens in het binnenland trachten door te dringen.

— Eilanden van Gilbertgroep ontruimd —

20 Dec. — Uit een uitzending van den Japanschen omroep blijkt, dat volgens een mededeeling van het hoofdkwartier van 20 December het uit 3000 mariniers bestaande Japansche garnizoen van de eilanden Tarawa en Makin is teruggenomen.

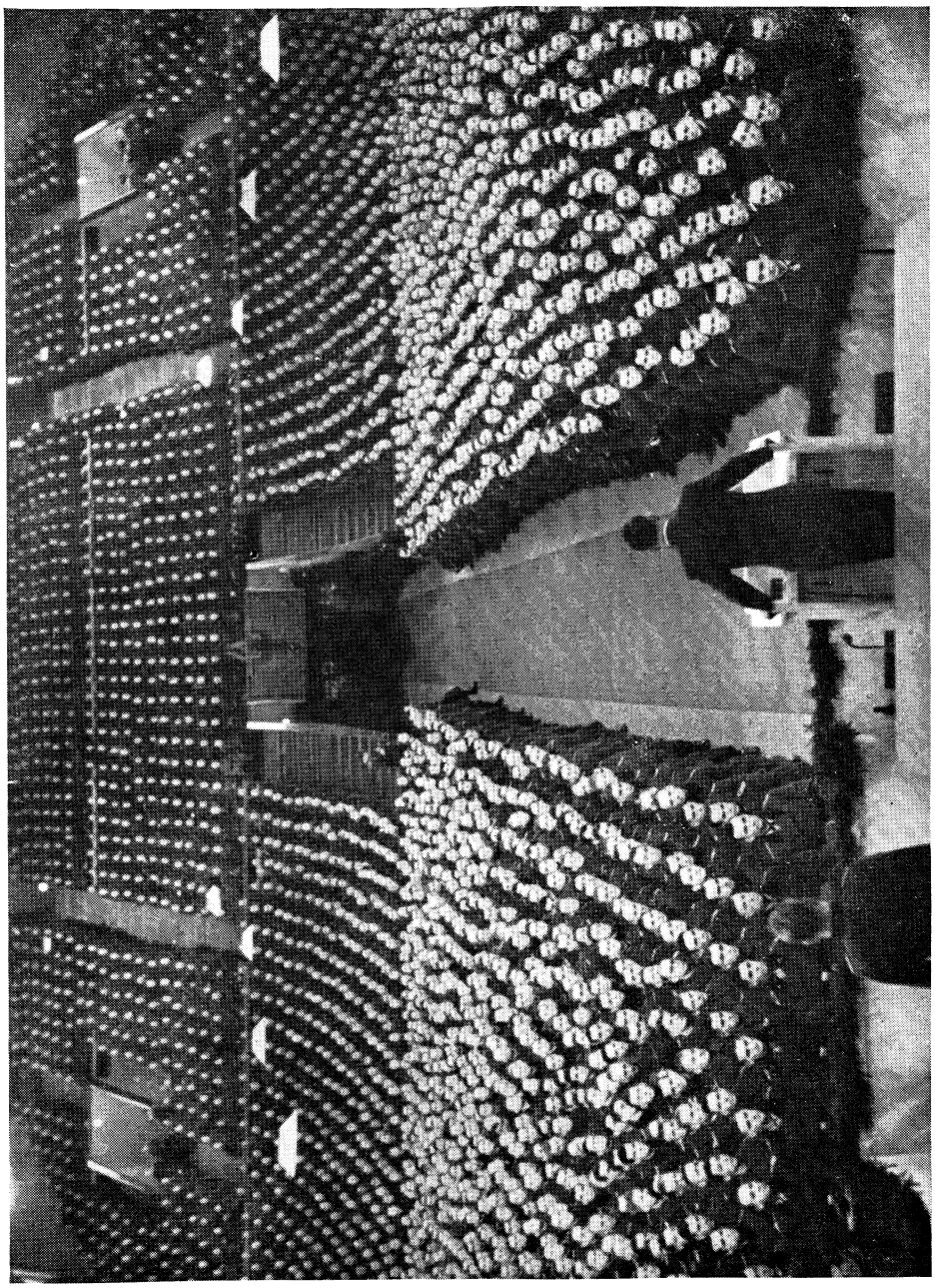
— Japansche successen bij Nieuw-Brittannië —

22 Dec. — De luchtstrijdkrachten der Japansche marine, die vijandelijke convooien bij Kaap Merkus tweemaal des ochtends en des middags op 21 December hebben aangevallen, hebben de volgende successen behaald:

Tot zinken werden gebracht 2 groote transportschepen, vier of vijf speciale of middelgroote transportschepen, 2 kruisers en een landingsboot. Beschadigd werden een torpedobootjager (in brand geworpen, zwaar beschadigd), en een groot aantal kleine vaartuigen.

Bij den tweeden aanval werden de volgende successen behaald: Tot zinken gebracht werden 2 speciale transportschepen, 2 motortorpedobooten en ongeveer 30 landingsvaartuigen. Zwaar beschadigd werden een torpedobootjager (in brand geworpen), een duikbootjager en een transportschip, benevens een groot aantal landingsvaartuigen.

(V. b. Krijgsverr. 5776 B)

Adolf Hitler hield op 20 November een toespraak tot 20.000 jonge officieren der verschillende wapens van de Duitsche weermacht.

(foto Hoffman-Stapf)

(Foto Rijksmuseum - Amsterdam)

Rembrandt als herdersjongen. Een schilderij van Govert Flinck, dat door het Rijksmuseum werd aangekocht.

DE WERELDOORLOG IN DATA

RECAPITULATIE VAN 1 JULI – 31 AUGUSTUS 1941

1 Juli. — Inname van Riga. Erkenning van de Chineesche nationale regeering door het Duitsche Rijk, Italië, Bulgarije, Kroatië, Roemenië, Slowakije, Spanje en Hongarije. Rotterdam annexeert Hilligersberg, Overschie, Schiebroek en IJselmonde. Prof. Mr. J. J. Schrieke secr.-gen. v. h. min. v. Justitie.

2 Juli. — Oproep van staatsleider Pavelitsj tot vorming van Kroatische vrijwilligerskorpsen. Radiorede van Stalin: Door pact met Duitschland heeft de Sovjet-Unie anderhalf jaar aan voorbereiding gewonnen. Sir Auchinleck, Britsch opperbevelhebber in het Midden Oosten i. p. v. Gen. Wavell. Tsjoenking-regeering verbreekt diplomatieke betrekkingen met het Duitsche Rijk en Italië.

3 Juli. — Denemarken eischt terugroeping van de V.S. cons. ambtenaren.

4 Juli. — Rede van den Turkschen premier Saydam: vriendschapsverdrag met Duitschland kenmerkt Turksche buitenl. politiek. Uitsluitend vrijwilligers in den Ned. Arbeidsdienst. Groot-Brittannië en Sovjet-Rusland eischen het doortochts-recht van Iran.

5 Juli. — Rede van Eden: Engeland is onder geen omstandigheden bereid met Hitler te onderhandelen. Vredesverdrag van 9 Mei tusschen Fransch-Indochina en Thailand van kracht. Politieke partijen in Nederland ontbonden (V.D.; S.G.P.; C.D.U.; A.R.; C.H.; Lib.; R.K., S.D.A.P.).

6 Juli. — Oproep van Vlaamsche nat.-socialisten tot strijd tegen bolsjewisme. Jam, stroop en honing in Nederland op den bon. Vrijwilligersverbond Nederland tegen bolsjewisme opgericht.

7 Juli. — Erkenning der Kroatische grenzen door Duitschland. Bezetting van IJsland door strijdkrachten van de V.S. Boekowina bezet door Duitsch-Roemeensche troepen. Grensincidenten tusschen Peru en Ecuador; bemiddelingsaanbod van Argentinië, Brazilië en de V.S.

8 Juli. — Oproep tot vormen van Fransch vrijwilligerslegioen tegen bolsjewisme. Talrijke Engelsche vliegtuigen werpen bommen op ons land.

9 Juli. — Verklaring van Churchill over verblijf van Britsche troepen op IJsland. Poging tot sluiten van wapenstilstand van Gen. Dentz in Syrië. Verklaring van pres. Roosevelt aan de pers: de meeningsverschillen der geografen over den omvang der westelijke hemisfeer zijn onbeteekenend. Dragen van militaire knoopen in Nederland verboden.

10 Juli. — Oproep tot vorming van Nederlandsch vrijwilligerslegioen tegen het bolsjewisme. Einde van den omsingelingsslag van Bialystok en Minsk.

11 Juli. — Worosjilow opperbevelhebber voor het Russische Noord-front, Timosjenko voor het Midden-front en Boedjenny voor het Zuid-front. Nota van staatssecretaris Hull aan Portugal: De V.S. hebben geen bedoelingen om de territoriale integriteit van andere landen aan te tasten.

12 Juli. — Overeenkomst over wederzijdsche hulpverleening tusschen Groot-Brittannië en Sovjet-Rusland. Montenegro wordt tot souvereinen en onafhankelijken staat verklaard.

13 Juli. — Vertrek van de Blauwe Divisie uit Spanje onder gen. Munos Grande.

14 Juli. — Onderteekening van het Fransch-Britsch wapenstilstandsverdrag in Akkon. Bezetting van Syrië en Libanon.

15 Juli. — Verklaring van De Valera over Iersche neutraliteit. President Roosevelt onderteekent wet betr. beschikbaarstelling van een crediet van 31 millioen Dollar voor den bouw van tien kuststations.

16 Juli. — Smolensk ingenomen. Politieke commissarissen in het roode leger benoemd. Generaal Weygand gouverneur-generaal van Algiers. Eng. luchtaanval op Rotterdam.

17 Juli. — Rede van generaal Franco: De V.S. zouden aan de verscheping van graan naar Spanje onaannemelijke politieke eischen hebben verbonden. Bekendmaking van het Zweedsche ministerie van Buitenlandsche Zaken: Het plan van een defensief verbond tusschen Zweden en Finland is door Russischen tegenstand mislukt. Verklaring van de Tsjoenking-regeering: zij is niet genegen met Japan over vrede te onderhandelen. Uitgifte van een zwarte lijst van Ibero-amerikaansche personen en firma's door de V.S.

18 Juli — Mandsjoekwo wordt door Finland erkend. Padvindersuniformen en deelen ervan in Nederland verboden.

19 Juli. — Duitsch gezant moet Bolivia verlaten wegens z.g. bemoeiing met binnenlandsche aangelegenheden.

20 Juli. — Oost-Karelië maakt bekend, dat het zich bij Finland aansluit. Brendan Bracken Britsch informatieminister i.p.v. Duff Cooper. Harold Nicolson leider van de Britsche omroep mij.

21 Juli. — Overeenkomst over de uitwisseling van diplomatieke vertegenwoordigers tusschen de V.S. en Indië.

22 Juli. — Scherp Duitsch protest tegen optreden van Bolivia. Leening van V.S. aan Groot-Brittannië tot een bedrag van 425 millioen dollar. Ongeldigheidsverklaring van het verdrag van de Anglo-Iranische Olie Mij. met Japan. „Technische Noodhulp" in Nederland opgericht.

23 Juli. — Vertrek van Portugeeschen staatspresident Carmona naar de Azoren. Dr. T. Goedewaagen en Dr. R. van Genechten benoemd tot bijz. hoogleeraren te Leiden.

24 Juli. — Rede van gezant Lord Halifax in Los Angelos: Groot-Brittannië zal den oorlog tot het einde voeren. Dr. H. Krekel benoemd tot buitengewoon hoogleeraar letteren en wijsbegeerte te Leiden.

25 Juli. — In Argentinië wordt de bagage van Duitsche gezanten in beslag genomen. Verklaring van Eden over verdedigingsmaatregelen in Malakka ingevolge het Japansche optreden in Indo-China. Blokkeering van de Japansche credieten in Engeland en de Dominions, in de V.S. (26) en Nederlandsch-Indië (28); van de Britsche en Amerikaansche credieten in Japan, Nanking-China, Mandsjoekwo en Mongolië. H. J. Woudenberg benoemd tot commissaris der confessioneele vakbonden in Nederland.

26 Juli. — Verklaring van den Boliviaanschen militairen attaché in Berlijn, Majoor Belmonte: De brief die gediend heeft tot motiveering van de terugroeping van den Duitschen gezant uit Bolivia, zou een vervalsching zijn. Opzegging van alle met Japan gesloten handels- en scheepvaartverdragen door Groot-Brittannië. Neutraliteitsverklaring van Afghanistan. Oproeping van alle Philippijnsche gemotoriseerde strijdkrachten. Eerste contingent v. h. Nederl. vrijwilligerslegioen naar Sovjet-Rusland vertrokken.

27 Juli. — Generaal Bastico opperbevelhebber in Noord-Afrika en Gouverneur-Generaal van Libye. Politieke en militaire overeenkomst tusschen Groot-Brittannië en vertegenwoordigers van De Gaulle over Syrië. De diploma's van Duitsche en Nederl. ingenieurs gelijkgesteld. De titels van ir. en ing. erkend.

28 Juli. — Verbreking der diplomatieke betrekkingen tusschen Finland en Groot-Brittannië. Bessarabië door Duitsche en Roem. troepen bezet. Reorganisatie van het kabinet in Transjordanië door Twefik Pascha Abu Huda. Tot leider v. d. Nederl. Volksdienst benoemd de dir.-gen. v. d. stichting Winterhulp Nederland.

29 Juli — Rede van Mussolini voor de zwarthemden in Mantua op 30 voor een voor het Oostfront bestemd bataljon. Teruggave van in Argentinië in beslaggenomen bagage van een Duitschen koerier. Overeenkomst betr. gemeenschappelijke verdediging van Indo-China tusschen Frankrijk en Japan in Vichy onderteekend. Japansche troepenlandingen in Indo-China. Indië blokkeert de Japansche saldi.

30 Juli. — Rede van Eden over den toestand in Oostazië (Japan-Indochina). Prof. Dr. J. v. Loon, hoogleeraar te Utrecht, benoemd tot lid en tevens voorzitter van den Hoogen Raad in Nederland.

31 Juli. — Kroatië door Denemarken erkend. Wederzijdsche erkenning van Kroatië en Mandsjoekwo. Verbreken van diplomatieke betrekkingen tusschen Groot-Brittannië en Finland. De bijzondere gezant Hopkins overhandigt Stalin een brief van Roosevelt. Beperkende maatregelen ten opzichte van den veestapel in Nederland.

1 Aug. — Overname van het district Lemberg door den Gouverneur-Generaal Dr. Frank. Thailand erkent Mandsjoekwo. Peruaansche verklaring betr. staking van vijandelijkheden met Ecuador. In Nederland taptemelk zonder bon, gestandaardiseerde melk alleen voor kinderen beneden 14 jaar.

2 Aug. — Verklaring van Welles: De houding van de V.S. tegenover Vichy richt zich naar den graad van tegenstand van Frankrijk tegenover de Asmogendheden. Handelsverdrag en diplomatieke briefwisseling tusschen Sovjet-Rusland en de V.S.: Erkenning van de prioriteit bij de levering van oorlogsmateriaal aan Sovjet-Rusland door de V.S. Uitvoerverbod van benzine en motorolie naar Japan door pres. Roosevelt uitgevaardigd.

3 Aug. — Distributie in Nederlandsch-Indië.

4 Aug. — Verklaring van de Vichy-regeering: Frankrijk zal geen vreemde machten meer concessies verleenen zooals Japan. Beëindiging van de bezetting van Indo-China. Ir. A.

A. *BIOGRAFIEEN.* —

Dr. Josef Goebbels

Bij de oprichting van het Duitsche Rijksministerie voor Propaganda en Volksvoorlichting in 1933 was zijn leider dr. Josef Goebbels, reeds de notoire propagandist van het nationaal-socialisme. Door zijn benoeming tot Rijksminister werd hij destijds met zijn 36 jaren het jongste lid van het kabinet. In 1922 had Goebbels in München Adolf Hitler leeren kennen. Vier jaar later werd hij gouwleider van Berlijn. Als minister gaf dr. Goebbels den stoot tot de algeheele, systematische vernieuwing van de Duitsche kultuur. „Van hieruit moeten de groote impulsen komen", verklaarde dr. Goebbels bij de ingebruikname van zijn ministerie aan den Wilhelmplatz. En zij zijn er vandaan gekomen! De uitbouw van den eersten Meidag tot feestdag van het Duitsche volk, het winterhulpwerk met zijn straatcollectes en eenpansmaaltijden, de rijksverkeersopvoedingsweek, de hoffelijkheidsactie, de wolinzameling voor de frontsoldaten — om slechts een greep uit het vele te doen — zij gingen van hem uit. De Rijkskultuurkamer ontstond met zes afzonderlijke kamers voor literatuur, pers, theater, muziek, film en beeldende kunst; de Rijkscultuursenaat werd gesticht, alles scheppingen uit het niet of herschepping van anarchistische wanorde tot doelmatige orde. Film en radio kregen nieuwe, groote ontwikkelingsmogelijkheden. Evenals vroeger in de door hem gestichte „Angriff" nam dr. Goebbels in het begin 1939 verschenen weekblad „Das Reich" zijn journalistieke werkzaamheid weer op. Zelfs de meest verbitterde tegenstander is vol lof over dit nieuwe weekblad; vrijwel nooit kan hij den lust weerstaan, de politieke hoofdartikelen te lezen, deze waardige mengsels van knappen, gedegen betoogtrant, sprankelenden humor en bijtende satyre. Met groote psychologische kennis worden vlotte zinswendingen en uitdrukkingen uit het leven van alle dag gehanteerd. Nooit missen zij haar effect. Het is een wonderlijke ironie, dat de man, die tot de knapste en gedegenste Duitsche sprekers behoort en bij alle groote gebeurtenissen woordvoerder van het Duitsche Rijk is, na het houden van zijn plichtmatige afscheidsrede aan het gymnasium te Rheydt, waar hij geboren werd en aanvankelijk, voordat hij in Heidelberg zijn doctorstitel behaalde, studeerde, van zijn leeraar te hooren kreeg: „Je kent wel wat, maar voor redenaar deug je niet!"

(V. b. Dr. Goebbels 5772 B)

Mussert houdt te Lunteren een rede ter gelegenheid van het eenjarig bestaan van het Rechtsfront der N.S.B.

5 Aug. — Verklaring, dat het Joegoslavisch—Sovjet-Russische verdrag van 5 April van kracht blijft. Majoor J. N. Breunese, commandant van opbouwdienst in Nederland, eervol ontslagen en op pensioen gesteld.

6 Aug. — Antonescu ontvangt van Hitler het Ridderkruis van het IJzeren Kruis. Rede van Eden: Engeland maakt geen aanspraak op gebied in het Midden-Oosten en koestert geen aanvalsbedoelingen tegenover Thailand. Verklaring van president Carmona: Portugal zal alles doen om de Azoren te behouden.

7 Aug. — Buitenwerkingstelling van artikel 10 van het verdrag van 28 Febr. 1938 tusschen Groot-Brittannië en Transjordanië. De Britsche regeering kan in Transjordanië strijdkrachten onderhouden. 431 Nederlandsche vrijwilligers naar het Oostfront vertrokken.

8 Aug. — Bericht over de vernietiging van het 6e en 12e Sovjet-Russische leger en gedeelten van het 18e leger in de Oekraine. De Fransche generaal Dentz en 35 officieren worden door de Britsche troepen in Syrië geïnterneerd.

9 Aug. — V.S.-aanbod tot militaire ondersteuning wordt door Thailand afgeslagen. In Nederland ouderdomsrente met 40% verhoogd. Doodstraf gesteld op hulp aan den vijand.

10 Aug. — Opname van de vroegere Kroatische boerenpartij in de Oestasja-Beweging. Mededeeling van de gezanten van Groot-Brittannië en Sovjet-Rusland aan Turkije, dat zij geen aanspraken doen gelden op de zeestraten en bereid zijn, Turkije in geval van een aanval te ondersteunen. Eerste radiomuziekfeest in Nederland geopend. Behandeling van Joodsche vermogens bij verordening geregeld.

11 Aug. — Staatssecretaris Hull slaat het voorstel van den vroegeren Amerikaanschen gezant in België, Cudahy, tot een V.S.-initiatief van vredesonderhandelingen af. Centrale Werkgevers organisaties in Nederland ontbonden. Mr. J. Linthorst Homan eervol ontslagen als comm. der prov. Groningen.

12 Aug. — Radiorede van maarschalk Pétain over samenwerking met Duitschland. Oprichting van een ministerie voor nationale verdediging. Admiraal Darlan minister voor Verdediging. Vijandelijkheden tusschen Peru en Ecuador opnieuw uitgebroken.

13 Aug. — Als resultaat van de ontmoeting tusschen Churchill en Roosevelt op zee op 10-13 Aug., wordt er een achtpunten-verklaring (zg. Atlantic-Charter) betr. de oorlogsdoeleinden vastgelegd.

14 Aug. — Duitsche en Roemeensche troepen bereiken de kust van de Zwarte zee. Nota van den Turkschen min. van Buit. Zaken aan den Britschen gezant: De Britsch-Sovjet-russische verklaring van 10 Aug. beteekent geen verandering in het Bijstandsverdrag van 19 Oct. 1939.

15 Aug. — Schrijven van Roosevelt en Churchill worden Stalin overhandigd met de verzekering van hulpverleening: Voorstel tot het houden van een conferentie in Moscou.

16 Aug. — Groot-Brittannië en Sovjet-Rusland eischen van Iran uitlevering van Duitsche toeristen en technici. Nederlandsche P.K. (Propaganda Compagnie) naar het Oostfront vertrokken. Verordening inz. het Joodsche grondbez. afgekondigd.

17 Aug. — Besluit van de Vichy-regeering om de Joegoslavische diplomatieke en consulaire vertegenwoordigingen niet meer te erkennen. Nederlandsche Opera opgericht.

18 Aug. — Fransche protestnota aan Groot-Brittannië tegen de indienstneming van Fransche troepen uit Syrië in Engeland en de benoeming van generaal Catroux tot Oppercommissaris. Denemarken erkent de Chineesche Nankingregeering.

19 Aug. — Rede van maarschalk Pétain bij de eedsaflegging door den staatsraad in Royat: Alle Franschen moeten zich nu vóór of tegen hem uitspreken. Het gebied ten Westen van den Dnjepr in Duitsche handen. Roosevelt onderteekent de op 7 Aug. door den Senaat en op 12 Aug. door het Huis van Afgevaardigden aangenomen wet betr. verlenging van den dienstplicht.

20 Aug. — Sluiting van de Cubaansche consulaten in Duitschland. Op 21 Aug. in Italië. Beëindiging van den door Italië op 28 Oct. 1940 tegen Griekenland verklaarde oorlogstoestand. Opening van een Noord-Afrikaansche economische conferentie in Algiers. In Nederland rood-wit-blauwe fiets-vlaggetjes verboden.

21 Aug. — Japansche verklaring over versperring van den goederentoevoer voor de burgerbevolking in Tsjoenking-China.

22 Aug. — Verklaring van den Deenschen minister-president Stauning over de bezetting van IJsland door de V.S. Bijeenkomst van de gemengde commissie tot vaststelling der grenzen Thailand en Indo-China. Sluiting van de Duitsche consulaten in Mexico en omgekeerd.

23 Aug. — Sluiting van de consulaten van Haiti in Duitschland; op 25 Aug. van de Duitsche consulaten in Haiti en Cuba.

24 Aug. — Generaal Antonescu tot maarschalk van Roemenië benoemd. Rede van den Koning in Kaboel over de neutraliteit van Afghanistan. Japansche journalisten door Batavia uitgewezen.

25 Aug. — Verdrag over den aankoop van 16 Italiaansche schepen door Argentinië. Britsche en Sovjet-Russische troepen marcheeren Iran binnen. Het filmwezen in Nederland centraal geregeld.

26 Aug. — Kabinetshervorming in Thailand; Nai Jayanan min. van Buit. Zaken. In Nederland particul. postverk. met België en Frankrijk verboden.

27 Aug. — Communistische aanslag op Laval en Marcel Déat bij de oprichting van het eerste vrijwilligerslegioen voor den strijd tegen het bolsjewisme. Nieuwe Iraansche regeering onder minister-president Emir Foeroeghi. Pres. Nederl. Bank, Mr. Rost v. Tonningen kondigt hoogere belastingen op inkomen uit kapitaal aan.

28 Aug. — Decreet over de gedwongen verhuizing van de Duitsche bevolking uit het Wolgagebied. Staking van den tegenstand tegen Britsche en Sovjet-Russische troepen in Iran. Gezant Nomura overhandigt een persoonlijk schrijven van den Japanschen premier betr. de Pacific-kwestie aan Roosevelt.

29 Aug. — Mededeeling over de ontmoeting van Hitler en Mussolini aan het Oostfront.

30 Aug. — Finsche troepen heroveren Viipuri, hoofdstad van Karelië. Generaal-overste Milan Nedic vormt een Servische regeering. Rede van Eden: Groot-Brittannië heeft geen territoriale aanspraken op Iraansch gebied.

31 Aug. — Toespraak van staatssecr. Gutterer bij de opening van de Leipziger herfstjaarbeurs over de inrichting van het komende economische systeem. Sterke inkrimping van den veestapel in Nederland; geen eieren meer voor particulieren.

(Vor. ber. 5777)

A. NEDERLAND — Distributie - Levensmiddelenrantsoenen in 1941 en 1942 —

27 Dec. — Onderstaande tabel geeft een overzicht van de per persoon verkrijgbare hoeveelheden levensmiddelen in 1941 en 1942, onderscheiden naar de leeftijdsklassen, waarvoor verschillende rantsoenen zijn vastgesteld, benevens de toeslagen voor bijzonderen arbeid. De tijdelijke toeslagen, zooals voor zieken, aanstaande moeders e.d., zijn buiten beschouwing gelaten — voor eerstgenoemden bestaat uiteraard geen uniform extra-rantsoen — evenals de toeslagen voor zg. giftigen arbeid. De tabel is beperkt tot de artikelen, die in het geheele land in gelijke mate gedistribueerd zijn.

Er zijn enkele artikelen, waarvoor den consument een zekere keuzevrijheid is gelaten. In het algemeen hebben de opgenomen getallen betrekking op de hoeveelheid van het artikel, waarnaar de bonnen zijn genoemd. Indien door de vrije keuze het totale gewicht der verkrijgbare hoeveelheid niet verandert — b.v. vermicelli en maizena — is uiteraard dit gewicht in de tabel opgenomen. Voor eenige artikelen was dit echter niet het geval. Deze uitzonderingen zijn de volgende:

De keuze, welke in 1941 mogelijk was, tusschen koffie en thee, was zoo geregeld, dat van koffie hoogstens 750 g of van thee hoogstens 300 g gekocht kon worden. Gedeeltelijke verwisseling van deze hoeveelheden was mogelijk, terwijl bovendien op een deel der bonnen koffiesurrogaat kon worden aangeschaft, naast de hoeveelheid, die op den koffiesurrogaatbon verkrijgbaar was.

Behalve op de broodbonnen kan ook op bloembonnen brood en gebak worden gekocht, waarbij 100 g brood gelijk aan 70 g bloem wordt genomen, terwijl gebak naar verhouding van de daarin verwerkte hoeveelheid bloem wordt berekend. Op de boter-, resp. vetkaarten, was somtijds margarine resp. boter te verkrijgen, terwijl somtijds ook dierlijk vet of slaolie verkrijgbaar was; aan 250 gram boter of margarine is 200 gram dierlijk vet, resp. 240 gram slaolie gelijkgesteld. Tenslotte zijn de hoeveelheden vleesch opgenomen inclusief been en de vleeschwaren uitgedrukt in vleesch.

(V. b. Levensmiddelendistr. 5778 B)

	Eenheid	0—3 jaar		4—13 jaar		14—20 jaar		21 jaar en ouder		Toeslag zware arbeid		Toeslag zeer zware arbeid		Toeslag langdurige arbeid	
		1941	1942	1941	1942	1941	1942	1941	1942	1941	1942	1941	1942	1941	1942
1 Suiker	kg	14.0	13.0	14.0	13.0	14.0	13.0	14.0	13.0						
2 Versnaperingen	„		[10])3.2		[10])3.2		[12])3.0		[12])3.0						
3 Peulvruchten *)	„	3.0	3.75	3.0	3.75	3.0	3.75	3.0	3.75						
4 Cacao [1])	„	[2])0.3	0.9	[2])0.3	0.9										
5 Koffie (max.) of	„	[3])0.75		[3])0.75		[3])0.75		[3])0.75							
6 Thee (max.)	„	[3])0.3		[3])0.3		[3])0.3		[3])0.3							
7 Koffiesurrogaat	„	1.25	2.25	1.25	2.25	1.25	2.25	1.25	2.25						
8 Jam	„	[4])3.0	6.5	[4])3.0	6.5	[4])3.0	6.5	[4])3.0	6.5						
9 Brood	„	52.6	46.8	105.2	93.6	125.8	114.4	105.2	93.6	52.6	46.8	105.2	93.6	26.0	26.0
10 Bloem	„	3.6	3.6	3.6	3.6	3.6	3.6	3.6	3.6						
11 Rijst	„	6.75	6.5	[5])2.5		[5])2.5		[5])2.5							
12 Havermout †)	„	4.5	0.75	2.25	0.75	2.25	0.75	2.25	0.75						
13 Vermicelli en Maizena	„	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3						
14 Gort	„	2.0	3.75	2.0	3.75	2.0	3.75	2.0	3.75						
15 Boter en vet	„	5.6	4.75	11.25	10.0	11.25	10.0	11.25	9.25	5.6	4.5	22.5	18.0	1.6	1.6
16 Kaas	„	5.2	5.5	5.2	5.5	5.2	5.5	5.2	5.5						
17 Eieren	st.	41.0	1.0	41.0	1.0	41.0	4.0	41.0							
18 Taptemelk	L.						[11])28.0		[11])28.0						
19 Melk	„	[6])252.0	336.0	[6])126.0	182.0	[7])26.25		[7])26.25							
20 Vleesch	kg	7.6	6.8	15.25	13.7	15.25	13.7	15.25	13.7	7.6	6.8	22.9	20.5	5.2	5.2
21 Aardappelen [8]) a	„	[9])[5]4.0	113 0	[9])102.5	197.0	[9])123.5	281.0	[9])102.5	197.0	[9])48.5	84 0	[9])97.0	168.0		[12])2.0
21 Aardappelen [8]) b	„	[9])48.5	87.5	[9])97.0	171.5	[9])118.0	255.5	[9])97.0	171.5	[9])48.5	84.0	[9])97.0	168.0		[12])2.0
22 Sinaasappelen	„		[13])1.1		[13])1.1										

[1]) Waarvan tweederde suiker. [2]) Ingegaan 16 Nov. '41, in het desbetreffende jaar gedistribueerd gedurende 6 weken. [3]) Waarvan 0,6 kg koffie (0.2 kg thee) naar keuze te vervangen door 1.25 kg koffiesurrogaat. [4]) Idem 14 Juli '41, 24 weken. [5]) Geëindigd 6 Sept. '41, 36 weken. [6]) Ingegaan 19 April '41, 36 weken. [7]) Idem 19 April '41, 15 weken, geëindigd 2 Aug. '41. [8]) a: voor houders van vetkaarten, b. voor houders van boterkaarten. [9]) Ingegaan 28 April '41, 35 weken. [10]) Idem 17 Mei '42, 32 weken. [11]) Idem 6 Sept. '42, 16 weken. [12]) Idem 1 Nov. '42, 8 weken. [13]) Idem 29 Maart '42, 13 weken, geëindigd 11 Juli '42.

*) w.o. ter aanvulling v. h. aardappelrantsoen 0.5 resp. 1.5 kg; in 1942 bovendien w.o. n. keuze te vervangen door havermout 0.5 kg.

†) w.o. n. keuze te vervangen door peulvruchten 0.25 resp. 0.5 kg.

B. NEDERLAND — Germaansche Landdienst - Kerstverlof —

27 Dec. — In den zomer van 1942 vertrok het eerste contingent Landdienst-vrijwilligers naar het gebied Danzig—West-Pruisen en thans, na anderhalf jaar, kan vastgesteld worden, dat de inzet van deze jonge vrijwilligers aan alle verwachtingen voldaan heeft. Met een specialen trein kwamen 15 December de ruim 500 vrijwilligers en vrijwilligsters te Utrecht aan, om de Kerstdagen en de jaarswisseling in het ouderlijk huis door te brengen.

De Germaansche Landdienst bestaat uit jongens en meisjes in den leeftijd van 14 tot 18 jaar, uit Noorwegen, Denemarken, Nederland, Vlaanderen en Wallonië, waarbij ons land aan de spits staat, wat het aantal jeugdige vrijwilligers betreft. Deze jongens en meisjes zijn ondergebracht in kampen, die door eigen jeugdleiders geleid worden. Overdag werken de jongens en meisjes bij de boeren, waar zij geheel in den familiekring zijn opgenomen. De Nederlandsche vrijwilligers zijn thans verdeeld over 11 jongens- en 7 meisjeskampen, die te zamen het Gewest Oost-Duitschland vormen, dat een eigen gewestkwartier in Danzig heeft en dat in voortdurend contact staat met de leiding van den Jeugdstorm in Nederland.

Hoewel het de bedoeling van den Germaanschen Landdienst is, dat de jongens en meisjes zich later als boer en boerin in de Oostgebieden vestigen, kunnen zij, indien zij dit wenschen, na een jaar uit den Landdienst ontslagen worden. Van de jongens en meisjes, die in den zomer van 1942 zijn vertrokken, heeft dit jaar ruim 60% bijgeteekend. Merkwaardig is, dat zoovele jongeren uit de groote steden zich tot den Landdienst aangetrokken voelen. Van het eerste contingent was slechts ongeveer 10% afkomstig van 't platteland. Van belang is ook, dat den Nederlandschen vrijwilligers een gesloten kolonisatiegebied is toegezegd, zoodat later hun Nederlandsche aard niet verloren zal gaan. Het werk, dat thans bij de boeren in Oost-Duitschland wordt verricht, dient als voorbereiding en opleiding voor den lateren kolonisatie-arbeid. **(V. b. 5174 B)**

Handel en Nijverheid - Commissie-Woltersom opgeheven —

27 Dec. — De Nederlandsche Staatscourant van 23 December 1943 bevat een besluit (het z.g. zevende uitvoeringsbesluit) van den secretaris-generaal van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, waarbij de organisatiecommissie voor den opbouw van een zelfstandige organisatie ter ontwikkeling van het bedrijfsleven, de z.g. commissie-Woltersom, wordt opgeheven. De haar nog resteerende bevoegdheden zijn overgedragen aan den Raad voor het Bedrijfsleven.

(V. b. Oprichting Comm. Woltersom 4447 A)

N.S.B. - Kerstgroet aan de Nederlandsche arbeiders in Duitschland —

27 Dec. — De „Westfälische Landeszeitung" publiceert een Kerstboodschap, die de Leider van het Nederlandsche volk, Mussert, den in het Duitsche Rijk en in het bijzonder in Westfalen tewerkgestelden Nederlanders langs dezen weg doet toekomen:

„Landgenooten! Ik verheug mij zeer, dat ik u langs dezen weg ter gelegenheid van het Kerstfeest de hartelijkste groeten uit het vaderland kan overbrengen.

Mijn onverwoestbaar geloof aan de goede eigenschappen van mijn volk geeft mij de zekerheid, dat steeds meer Nederlanders zich zullen uitspreken voor de gedachte, dat alleen een onwrikbaar vertrouwen in Duitschland alle tegenstellingen kan overbruggen en dat de nieuwe ordening van Europa, die in dezen oorlog veroverd moet worden, ook voor ons volk een nieuw tijdperk van bloei in het bestek

van zijn natuurlijke mogelijkheden zal brengen. Ook al kan ik u op het oogenblik nog niets tastbaars geven, toch kunt gij er zeker van zijn, dat uw arbeid en de bloedoffers van onze vrijwilligers een ons toekomende plaats in de Europeesche volkengemeenschap waarborgen. Nederlanders! Vervult uw plicht jegens de andere buitenlandsche arbeiders op voorbeeldige wijze, geheel onverschillig, welke functie gij in Duitschland uitoefent. Toont een houding, die zoo correct en fatsoenlijk is, als die van den Duitschen soldaat in uw vaderland!" **(Vor. ber. Mussert 5780 A)**

A. **NEDERLAND — Kunst, Kultuur - Muziek - Hubert Cuypers 70 jaar —**

27 Dec. — De bekende musicus en koordirigent Hubert Cuypers vierde op 26 December zijn 70sten verjaardag. Te Baexem in Limburg 26 December 1873 geboren, ontving hij zijn muzikale opleiding van Franz Neks te Aken; daarna kwam hij te Amsterdam als leider van het St. Alphonsuskoor. Bij Bernard Zweers bekwaamde hij zich in de compositie en maakte hij als scheppend musicus naam door muziek-declamatoria en muziek bij tooneelwerken (van Vondel). Hij fungeert als leider van den „Amsterdamschen Kunstkring", van het mannenkoor „De Vereenigde Zangers", „Die Haghesangers" ('s-Gravenhage), „Sursum Corda" en de Christelijke Oratorium Vereeniging (Amsterdam). Zijn bijzondere hoedanigheden voor deze functie heeft hij echter ten volle en op zijn best kunnen toonen als aanvoerder van het koor „Schola Cantorum" en „De Minnestreelen".

Landbouw - Scherper maatregelen tegen onwillige boeren —

27 Dec. — In Juli 1942 zijn den secretaris-generaal van Landbouw en Visscherij bijzondere bevoegdheden toegekend ten behoeve van de voedselvoorziening. De bijzondere bevoegdheden behelsden, dat de secr.-gen. in gevallen, waarin landbouwers en veehouders hun verplichtingen tot indan wel aflevering van de voortbrengselen van den akkerbouw en van de veehouderij niet nakomen, de inlevering van andere producten kan opleggen. In zeer ernstige gevallen kan overtreders van de voedselvoorzieningsbepalingen en voorschriften het gebruik van hun gronden of bedrijfsgebouwen geheel of gedeeltelijk worden ontzegd.
Dezer dagen is het besluit aangevuld en is in leemten, die de praktijk aanwees, voorzien. Thans is de mogelijkheid geopend een bewindvoerder te benoemen, die in de plaats treedt van den vroegeren eigenaar. Verder kan voortaan ondernemer, die door den maatregel tot bedrijfsontzetting wordt getroffen, een inleveringsplicht worden opgelegd voor het bedrijfsvee en den bedrijfsinventaris, hem kan ook het gebruik van zijn woning worden ontzegd. De gevolgen van bedrijfsontzetting ten aanzien van de pacht zijn eveneens geregeld. **(V. b. 5334 C)**

— Tabaksoogst 1943 50.000 kg —

27 Dec. — De tabaksleveringen van dit jaar mogen thans als afgesloten worden beschouwd, aldus de Utrechtsche correspondent van het Alg. H'blad. Daardoor is het mogelijk een overzicht te verkrijgen over de hoeveelheden, die werden geproduceerd. Bij het bestudeeren van het voorhanden zijnde cijfermateriaal, valt op dat de Rijnstreek te Amerongen in het oude pakhuis tegenover de St. Andries ongeveer 25.000 kg binnenbracht. Daar de geheele Nederlandsche tabaksoogst, voor zoover hij werd ingeleverd, 50.000 kg bedraagt, blijkt dus dat de Rijnstreek de helft van deze hoeveelheid produceerde.
(V. b. Tabaksoogst 1942 5343)

N.S.B. - Mussert bezoekt Vreugde en Arbeid-Kerstfeest te Rotterdam —

27 Dec. — De Leider heeft op 22 December in de Rivièra-hal te Rotterdam, het Kerstfeest gevierd te midden van 000 Rotterdamsche kinderen, wier vaders in het buitenland werken. Mede waren aanwezig de Beauftragte voor de stad Rotterdam, dr. Völckers, de Arbeidsfrontleider Woudenberg, Oberbereichsleiter Eftger, dr. Haagn, namens het Rijkscommissariaat. Dit Kerstfeest was een van de 27, die door Vreugde en Arbeid in samenwerking met den Nederlandschen Volksdienst in 23 plaatsen van ons land worden georganiseerd. In totaal worden de feesten door 25.000 kinderen bezocht. **(V. b. Mussert 5787 B; Kerstrede 1941 4952 F)**

— N.S.B.-uniformen beschermd —

27 Dec. — In het Verordeningenblad no. 30 is een besluit opgenomen van den secretaris-generaal van het departement van Justitie ter bescherming van de uniformen en onderscheidingsteekenen van de nationaal-socialistische beweging der Nederlanden. Hierin wordt bepaald, dat hij die opzettelijk, zonder toestemming van den secretaris-generaal van de N.S.B., uniformen, deelen van uniformen of onderscheidingsteekenen van de nationaal-socialistische beweging der Nederlanden of van haar als zoodanig erkende formaties of nevenorganisaties vervaardigt, in voorraad heeft of in het openbaar draagt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste duizend gulden. Het hier strafbaar gestelde feit wordt beschouwd als een misdrijf. De secretaris-generaal van het departement van Justitie zal in een in de Nederlandsche Staatscourant te plaatsen uitvoeringsbesluit de onder bescherming staande formaties en nevenorganisaties aanwijzen.

Onderwijs - Prof. jhr. dr. G. A. Kreuzwendedich von dem Borne overleden —

27 Dec. — Te Groningen is in den ouderdom van 33 jaar overleden prof. jhr. dr. G. A. Kreuzwendedich von dem Borne. Van 1933 tot 1936 was dr. von dem Borne specialist-internist van het Kanker-instituut te Amsterdam en chef der kliniek bij prof. Ruitinga. In 1938 werd hij benoemd tot eerste geneesheer en hoofd van de tweede interne afdeeling van het Binnengasthuis te Amsterdam. In April 1941 volgde zijn benoeming tot hoogleeraar in de interne geneeskunde aan de Rijksuniversiteit te Groningen.

— Theo Thijssen overleden —

27 Dec. — Op 23 December is te Amsterdam op 64-jarigen leeftijd overleden de heer Th. J. Thijssen, oud soc.-dem. Kamerlid en gemeenteraadslid. Theodorus Johannes Thijssen werd op 16 Juni 1879 te Amsterdam geboren. Nadat hij een opleiding aan de Kweekschool had genoten en tot 1921 onderwijzer was geweest, was hij sindsdien als vrijgestelde van den Bond van Ned. Onderwijzers werkzaam als hoofdbestuurslid-redacteur. Hij leidde o.m. „De Bode" en „School en Huis". De heer Thijssen publiceerde een aantal romans, o.m. Barend Wels, Kees de Jongen, Schoolland, De gelukkige Klas en Het grijze Kind. Voorts is een serie reken- en taalboekjes van zijn hand verschenen, terwijl hij een groot voorvechter van de nieuwe spelling is geweest. In 1933 werd hij tot Kamerlid gekozen en legde hij de functie van voorzitter van zijn vakbond neer.

Politie - Brandweer onderdeel der politie —

27 Dec. — Krachtens een besluit van den secretaris-generaal van het Departement van Justitie verschenen in het Verordeningenblad no. 30, treedt op 1 Januari 1944 een nieuwe regeling van het brandweerwezen in werking. Hierbij is o.m. bepaald, dat de bescherming van de gemeenschap tegen brandgevaar de taak der politie is. Deze wordt uitgevoerd volgens de voorschriften van de verordening Organisatie Politie en de voorschriften van het besluit „Brandweerwezen".
Hoogste brandweerpolitie-instantie is de ten aanzien van politieaangelegenheden bevoegde secretaris-generaal (nader „secretaris-generaal" genoemd) onder wien de uniforme leiding van en het toezicht op het brandweerwezen bij den directeur-generaal van politie berusten.
In gemeenten met staatspolitie-instanties wordt de taak van het brandweerwezen waargenomen door de staatsbrandweerpolitie onder leiding van de staatspolitiegezagsdragers. De tot dusver in deze gemeenten bestaande beroepsbrandweren worden in de staatsbrandweerpolitie opgenomen.
In gemeenten zonder staats- of gemeentelijke brandweerpolitie bedient de burgemeester in zijn hoedanigheid van politiegezagsdrager zich bij de uitvoering van de taak van het brandweerwezen van de vrijwillige brandweren, plichtbrandweren en aangewezen brandweren. Deze brandweren zijn technische hulporganen der politie.
(V. b. Brandweerwezen 5072 A)

B. **BOLIVIA — Omwenteling - Nieuwe regeering gevormd —**

27 Dec. — In de hoofdstad van Bolivia, La Paz, is op 20 December een revolutie uitgebroken. Onder leiding van majoor Taborga en met actieven steun van de in nauw contact met de nationale revolutionnaire partij staande Bolivianen, zijn de opstandelingen er in geslaagd, zich door een putsch meester te maken van den president, Penaranda, en van de ministers van Oorlog en Binnenlandsche Zaken, alsmede van den chef van den generalen staf. Door de revolutionnairen is een nieuwe regeering gevormd, die onder leiding staat van majoor Guarberto Villaroel. De staatsgreep zelf is vrijwel zonder verzet verloopen. Wel werden de bewoners van de hoofdstad op 21 December door het geknetter van machinegeweren uit hun slaap opgeschrikt, maar blijkens mededeelingen van de nieuwe regeering werden er in totaal slechts tien personen gewond. Met een regiment, dat de regeering trouw was gebleven, werd vier uur gevochten. Daarna waren alle belangrijke gebouwen in handen der revolutionnairen. De afgezette president, Penaranda, en zijn broeder zouden naar Arica, in Chili, overgebracht worden.

Regeeringsprogram.
De secretaris-generaal van het Boliviaansche kabinet, Augusto Cespedes, heeft het nationale regeeringsprogram in vier punten samengevat:
1. De natuurlijke rijkdom van het land, moet zooveel mogelijk aan Bolivianen ten goede komen. Tot dusver hebben bepaalde buitenlandsche maatschappijen een voor de belangen van het land nadeeligen invloed uitgeoefend.
2. Nauwe samenwerking met de Ver. Staten zonder dat dit echter een veronachtzaming der Boliviaansche belangen beteekent.
3. De economische en cultureele verbetering van breede volksmassa's, die deels honderden jaren ten achter zijn.
4. Nieuwe verkiezingen voor een president en de Kamers volgens de in de grondwet vastgelegde voorschriften.
(V. b. Boliviaansche reg. 5328 A)

A. NEDERLAND — Perswezen - Uitreiking Dr. Goedewaagenprijs —

27 Dec. — Op 22 December heeft in Pulchri Studio de wnd. Secretaris-generaal van het Departement voor Volksvoorlichting en Kunsten, Jhr. S. M. R. de Ranitz voor de derde maal sedert de instelling, den Dr. Goedewaagenprijs uitgereikt voor de beste journalistieke prestatie. De journalisten, die voor de twee eerste prijzen in aanmerking kwamen, waren Chr. de Graaff, plv. van den hoofdredacteur van het Algemeen Handelsblad en H. J. Lindt, hoofdredacteur van de Arbeiderspers. De derde prijs werd gedeeld door W. van Heugten, hoofdredacteur van het Nieuwsblad van Deurne en M. van Nierop, hoofdredacteur van het Twentsch Nieuwsblad. **(V. b. 5355)**

Sociale Zaken - Kerstuitkeering aan ondersteunden.

De secretaris-generaal van Sociale Zaken heeft goedgekeurd, dat ook dit jaar weer aan alle ondersteunden de gebruikelijke Kerstgave wordt verstrekt. Evenals verleden jaar is het steunbedrag gesteld op 25 pct. van een week steun, waarbij de week van 12 tot en met 18 December het uitgangspunt voor de berekening vormt.
(V. b. Steunregeling 5640 B)

— Regeling voor opnamen in de Amsterdamsche ziekenhuizen —

27 Dec. — In verband met de beperkte verpleegruimte en het stijgende aantal vragen tot opneming in de ziekenhuizen, heeft de burgemeester van Amsterdam in overleg met de besturen van de ziekenhuizen daar ter stede, de volgende maatregelen getroffen: 1e. Met ingang van 16 Januari 1944 is het opnemen van patiënten in een te Amsterdam gevestigd ziekenhuis zonder toestemming van den directeur van den Gemeentelijken Geneeskundigen en Gezondheidsdienst verboden. 2e. Op den verpleegduur van de patiënten in de ziekenhuizen te Amsterdam wordt door den directeur van den G.G.D. contrôle geoefend. Indien een patiënt naar het oordeel van genoemden directeur het ziekenhuis kan verlaten, dient onverwijld ontslag uit de inrichting te volgen. 3e. Indien de omstandigheden dit noodig maken, kan de directeur van den G.G.D. aanwijzingen geven betreffende de exploitatie van een ziekenhuis of van de ziekenhuizen. 4e. Deze maatregelen blijven van kracht, zoolang de buitengewone omstandigheden dit noodzakelijk maken.

— Overzicht der overheidsmaatregelen in 1942 —

27 Dec. — Vooral op het gebied van de volksgezondheid is in het jaar 1942 veel werk door het Departement van Sociale Zaken verzet. Het sterftecijfer in dit jaar was 9.5, het geboortecijfer daarentegen 20.9. Uit deze cijfers valt af te leiden, dat ons volk, ondanks de ongunstige tijden zijn vitaliteit heeft behouden. Interessante gegevens over de werkzaamheden van het Departement van Sociale Zaken in het jaar 1942 bevat het door dit Departement uitgegeven werkje: „Verrichtingen gedurende het jaar 1942".
In dit jaar werden in totaal 51.5 millioen vitamine-C-tabletten aan volwassenen en kinderen uitgereikt. In uitreikingen op de scholen kregen de kinderen hiervan 39 millioen en zwangere vrouwen de overige 12½ millioen. Deze laatsten moesten de tabletten laten afhalen, waaraan het wellicht te wijten is geweest, dat slechts de helft van haar, die er voor in aanmerking kwamen, van deze vitamine-C-verstrekking hebben geprofiteerd.
Intusschen is er alle aanleiding, om tegen deze laksheid te waarschuwen: de voor de gezondheid zoo hoog belangrijke vitamine-C kan menigeen voor ernstige ziekte behoeden.
Aan het Instituut van de Schooltandverzorging is aanzienlijke uitbreiding gegeven, zooals ook het ziekenhuiswezen een wijdere vlucht genomen heeft. De rheumatiekbestrijding is met geheel nieuwe middelen toegerust geworden.
In het hoofdstuk over de arbeidsbemiddeling kan men onder meer lezen, dat het waardevolle statistische materiaal, verkregen bij de medische keuring van een zeer groot aantal werkkrachten, zal dienen als grondslag voor nieuwe maatregelen van sociaal-hygiënischen aard. Men streeft naar een zoo groot mogelijke samenwerking tusschen de onderscheidene afdeelingen en bureau's, opdat de hygiënische bewaking van kind en volwassene zoo goed mogelijk zij. Veel maatschappelijk nadeel en veel menschelijk leed zal aldus voorkomen kunnen worden.

— Insuline voor Diabetici —

27 Dec. — Door bemiddeling van het Nederlandsche Roode Kruis is een hoeveelheid Amerikaansche insuline ter beschikking van de Nederlandsche diabetici gesteld. Het ligt in de bedoeling met de distributie van deze insuline in Februari 1944 te beginnen. Vermoedelijk zal de beschikbare hoeveelheid voldoende zijn om deze ook gedurende Maart en wellicht ook gedeeltelijk in April voort te zetten. De gebruikers van protamine-zink-insuline vallen buiten deze regeling.
(V. b. Volksgezondheid 5704 B; Hulpverl. Roode Kruis 5593 A)

Verkeer - Op Zondag omnibussen te Amsterdam —

27 Dec. — Op Zondagen zullen te Amsterdam omnibussen rijden. De volgende lijnen worden geëxploiteerd door A. Puls: I. van Centraal Station naar Frederiksplein; II. van Centraal Station naar Haarlemmerplein; III. van het Amstelstation naar den hoek Noorder Amstellaan—Scheldestraat. A. J. Holthuizen N.V. exploiteert de twee volgende diensten: I. Centraal Station—Stadionplein en II. Centraal Station—Admiraal de Ruyterweg (Krommert). **(V. b. 5771 A)**

— Verplichte aangifte van motorvoertuigen —

27 Dec. — Op grond van de door den gevolmachtigde van den Führer voor gebruik en registratie van motorvoertuigen uitgevaardigde beschikking en in overeenstemming met den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied en den Wehrmachtsbefehlshaber in Nederland worden door de bevoegde instanties maatregelen ten uitvoer gelegd, waarvan het doel is een regeling te treffen voor 't gebruik en de registratie van motorvoertuigen. O.m. krijgt iedere bezitter van een motorvoertuig in de eerstvolgende dagen via de bevoegde Rijksverkeersinspectie formulieren, welker nauwgezette invulling in alle opzichten verplicht gesteld wordt. Een onachtzame, resp. onware beantwoording van alle vragen, resp. niet-tijdig terugzenden der formulieren wordt als sabotage beschouwd en brengt, ongeacht andere straffen, confiscatie zonder schadeloosstelling van het motorvoertuig met zich mede. **(V. b. Registratie 5375)**

Posterijen - Roofoverval op het postkantoor te Sittard —

27 Dec. — Op den avond van 21 December hebben gemaskerde mannen een roofoverval gedaan op het postkantoor te Sittard. Door een achterdeur drongen zij het kantoor binnen en dreven met pistolen de aanwezige ambtenaren in een hoek. Vervolgens braken zij binnen enkele minuten verschillende blikken trommels met geld en met papieren van waarde open en verlieten het postkantoor met medeneming van onder meer de volgende voorwerpen: een postzak met zeven pakketten oude distributiebonnen, die voor vernietiging bestemd waren; een vrij groote hoeveelheid wissel- en kasgeld; verscheidene bundels brieven, vooral aangeteekende en waarde-zendingen.
(V. b. Aanslag Distr.kantoor 5779 A)

B. FRANKRIJK — Na-oorlogsche positie —

27 Dec. — De correspondent van de N.R.C. meldt zijn blad: Vat men de meeningen samen van vooraanstaande politici, zoowel te Vichy als te Parijs, over Frankrijks positie na den oorlog, dan komt men tot de volgende tien punten, geformuleerd:
1. Frankrijk heeft den oorlog verloren, dien het niet voerde. Het zal den vrede verliezen, dien het in eigen land niet wist te vestigen en een deel van zijn rijk, hetwelk het niet wist te beschermen.
2. Frankrijk zal een plaatsje aan de groene tafel worden gegund, doch een plaats, die in overeenstemming is met zijn prestaties. Dat is een plaats aan het ondereind.
3. Frankrijks rol als groote koloniale mogendheid is uitgespeeld, onverschillig den afloop van den oorlog, waarvan de beslissing het volgend jaar zal vallen.
4. Op den dag dat een wapenstilstand wordt afgekondigd, zal in Frankrijk de burgeroorlog, die in feite reeds is begonnen, in vollen omvang uitbreken.
5. Ongeacht welke orde daarna zal optreden en in welken regeeringsvorm, ze komt noodzakelijk te steunen op de arbeidersmassa, zulks ten koste van de bourgeoisie.
6. Economisch zal Frankrijk de eerste jaren op zichzelf zijn aangewezen; inflatie zal niet kunnen worden voorkomen, waarvan alle niet produceerend kapitaal de kosten betaalt.

7. De prijzen van de producten zullen, in verhouding tot thans, de eerste maanden, misschien jaren na den oorlog niet noemenswaard dalen; het is zeer goed mogelijk dat het distributiestelsel, althans voor een aantal beschermde producten, moet worden gehandhaafd.
8. De belangrijke problemen van na den oorlog zullen het woningvraagstuk zijn, de wederopbouw, de wederinschakeling van meer dan twee millioen Franschen in het arbeidsproces, de sociale organisatie, vooral die van het platteland.
9. Voor de financiering van de staatshuishouding zal Frankrijk zijn aangewezen op credieten en leeningen, welke, indien ze met het buitenland worden afgesloten, Frankrijks politiek over de geheele linie van derden afhankelijk zal maken, en indien ze in het binnenland worden gedekt, hetgeen een onmogelijkheid schijnt, tot drastische bezuinigingen en werkloosheid zullen leiden.
10. Op cultureel, in het bijzonder op letterkundig terrein, op het gebied van mode en luxe-kwaliteitartikelen zal Frankrijk zijn vooraanstaande positie behouden. Parijs zal het centrum blijven van gratie, kunst en goeden smaak en derhalve van toeristisch verkeer.

A. DUITSCHLAND — Plv. Rijksperschef Sündermann over den luchtoorlog —

27 Dec. — Op 23 December heeft de plaatsvervangende Rijksperschef Sündermann, uitgaande van de indertijd door den toenmaligen Britschen premier Baldwin in het Lagerhuis afgelegde verklaring, dat men, wanneer men zich beschermen wil, meer vrouwen en kinderen moet dooden dan de vijand, een uiteenzetting over den luchtoorlog gegeven aan de buitenlandsche journalisten te Berlijn.
Sündermann nam op zich 't bewijs voor de schuld te leveren en greep daarbij o.m. terug op de verklaring van Britsche staatslieden in het Lagerhuis en het Geneefsche volkenbondsprotocol van de jaren 1933—1935, waarin geconstateerd wordt, dat Engeland reeds in die jaren gebruik maakte van bombardementsvliegtuigen om zijn heerschappij in Britsch-Indië en in het Midden-Oosten in stand te houden. Buitengewoon verhelderend was vooral een bij de in Frankrijk gevonden documenten in handen der Duitschers gevallen aanteekening betreffende de Britsch-Fransche besprekingen der generale staven van 3 April 1939, waaruit blijkt, dat de beide toenmalige geallieerden gedurende de tweede phase van den onder oogen gezienen oorlog hun bombardementswapen op het Duitsche achterland in werking moesten stellen ten einde daarmede tot de „uiteindelijke ineenstorting van den Duitschen tegenstand bij te dragen".
Dat Engeland de drijvende kracht is geweest en nog is bij de opening van den luchtoorlog op het civiele achterland, blijkt ondubbelzinnig uit het eveneens in Frankrijk gevonden protocol der bespreking van Chamberlain en Daladier van 17 November 1939.
De richtlijnen van dit protocol opvolgende, bombardeerden Engelsche bommenwerpers voor de eerste maal op 12 Jan. 1940 Duitsch gebied, nadat zij reeds op 5 September 1939 de eerste bommen hadden geworpen op burgers in de Deensche stad Esbjerg. Op 10 Mei 1940 volgde de eerste, vrij groote Britsche luchtoverval. Hij was gericht op Freiburg in Breisgau, 63 burgers werden gedood.
Gezien de Anglo-Amerikaansche beweringen constateerde Sündermann nadrukkelijk, dat het Duitsche luchtwapen voor 20 Juni '40 geen luchtoperatie ten uitvoer heeft gelegd, welke niet rechtstreeks in contact stond met een operatie der troepen op den grond. Zelfs de hoofdsteden Kopenhagen, Oslo, Den Haag, Brussel en Parijs werden zonder luchtaanval ingenomen. Zelfs de vesting Warschau was eerst aangevallen, toen, door Duitsche troepen ingesloten, tevergeefs verzocht was om zich over te geven en bovendien een termijn van 24 uur ter ontruiming van de stad door de burgerbevolking was verstreken.
De plaatsvervangende perschef der Rijksregeering besloot zijn verklaringen met de woorden: Engeland is alleen schuldig aan het uitbreken en de ontwikkeling van den bombardementsoorlog tegen de burgerbevolking en draagt voor al zijn consequenties, ook voor de in 1940 reeds eenmaal ingetreden en in de toekomst opnieuw te verwachten vergelding, de volledige historische verantwoordelijkheid.
(V. b. Vergelding 5764 B; Strijd om Warschau 3944; Bommen op Esbjerg 3944)

B. KERSTMIS 1943 — Boodschappen van dr. Goebbels, maarschalk Pétain, Paus Pius XII en president Roosevelt —

30 Dec. — Rijksminister dr. Goebbels heeft op 24 December tot het Duitsche volk gesproken. Hij wees er op, dat het Kerstfeest, terwijl het vroeger, in vredestijd, het feest van de familie was, thans, op het hoogtepunt van den oorlog, voor millioenen Duitschers als het ware het feest der gescheidenen is geworden. Niemand van ons heeft ook maar in het minst de neiging om dit uur van een weemoedig gescheiden zijn tot een uur van rouw te maken. Daarvoor zijn wij allen veel te hard geworden. Wij hebben in dezen oorlog veel verloren, maar ook veel gewonnen. Als wij armer zijn geworden aan uiterlijke goederen, is onze schat aan innerlijk bezit grooter geworden. Wij leven in een tijd van de wedergeboorte der wereld. Er is een sterk hart voor noodig. om dezen tijd te begrijpen en te verstaan. In de geschiedenis brengt elke geboorte haar weeën mee. Maar het gezonde instinct geeft jongen volken ook steeds weer de kracht om dat te dragen. Wij marcheeren thans met lichte bagage. Velen onder ons hebben niet veel meer te verliezen. Het verlies van hun goed heeft hen slechts harder en strijdvaardiger gemaakt. De vijand heeft er geen denkbeeld van, welk een kracht daarmede in het Duitsche volk is wakker geroepen. Wellicht zal hij die kracht in het komende voorjaar ondervinden bij een militair treffen met onze weermacht in het Westen.

Maarschalk Pétain.
Maarschalk Pétain heeft via de Fransche radio een Kerstoespraak gehouden tot het Fransche volk, waarin hij alle Franschen aanspoorde te denken aan het doodelijke gevaar, waarin Frankrijk zou komen te verkeeren wanneer in Frankrijk een burgeroorlog zou uitbreken of wanneer het communisme zou triomfeeren. Hij vermaande de Franschen om voortaan hun nuttelooze twisten te staken.

Paus Pius XII.
De Paus zeide o.a.: Steeds verschrikkelijker vormen heeft de oorlog aangenomen en zonder onderbreking duurt de strijd voort. Het is de verschrikkelijkste oorlog die ooit gevoerd is en met huivering moeten de volkeren wel zien, waartoe de perfectioneering van de technische hulpmiddelen thans heeft geleid. Slechts Christus alléén kan al deze geesten der verschrikking verdrijven. Derhalve zijn al diegenen in dwaling, die gansch hun vertrouwen stellen op een steeds grootere economische ontwikkeling en zich den vooruitgang en het welzijn der menschheid alleen beloven van een steeds grootere organisatie. Twee dingen vooral willen wij doen. In de eerste plaats willen wij alles in het werk stellen om de treurige gevolgen van den oorlog te verzachten, willen wij al het mogelijke doen voor de gevangenen en voor de dakloozen.

President Roosevelt.
Roosevelt heeft, zoo ontleent het D.N.B. aan den Britschen berichtendienst, in een Kerstboodschap verklaard dat men zich aan geallieerde zijde moet voorbereiden op nog veel meer leed op slachtoffers en persoonlijke tragedies. Er bestaan voor het Amerikaansche volk meer dan genoeg redenen om tot het inzicht te komen, dat deze oorlog een taaie en vernietigende oorlog is. Roosevelt zeide voorts dat de oorlog thans een stadium bereikt, waarin men zich moet voorbereiden op lange verlieslijsten van gesneuvelden, gewonden en vermisten. Er bestaat ook geen gemakkelijke weg naar de overwinning en het einde van den oorlog is nog niet in zicht. De vele officieren, die ik, zoo zei Roosevelt, op mijn buitenlandsche reis heb ontmoet, hebben getuigenis afgelegd van de kracht, handigheid en vindingrijkheid van de vijandelijke generaals en manschappen. Voorts hekelde Roosevelt de bij „menige lieden" in de Vereenigde Staten heerschende meening, dat een snel einde van den oorlog te verwachten en dat een overwinning reeds behaald is. In het verdere verloop van zijn Kerstboodschap verklaarde Roosevelt voorstander te zijn van het toepassen van geweld voor het handhaven van den internationalen vrede. De Vereenigde Staten, Engeland en de Sovjet-Unie zijn het erover eens, zoo zeide Roosevelt. dat „een internationaal gezag uitgeoefend moet worden, zoolang het noodig is." **(V. b. Pétain 5366 C; Paus Pius XII 5659 D; dr. Goebbels 5772 B; Roosevelt 5773 E; Kerstboodschap 1942 dr. Goebbels 5366 B; d. Paus Pius XII 5367 A)**

C. SPANJE — Reorganisatie der Falanx —

27 Dec. — Onder voorzitterschap van generaal Franco en in tegenwoordigheid van leden der regeering en bestuursleden der Falanx, is op 20 December in het paleis van den nationalen raad te Madrid de bijeenkomst van Spaansche gouwleiders gesloten. Partij-minister Arrese maakte de in de vergadering genomen besluiten bekend en wees vooral op de noodzakelijkheid eener hervorming van de Falanx. De organisaties der Falanx-militie zijn met het oog op de binnenlandsche politieke ontwikkeling niet meer noodig, daar de taak, die oorspronkelijk aan de militie was toegedacht, volledig door de weermacht kan worden vervuld. Vervolgens kondigde Arrese de ontbinding, resp. fundamenteele hervorming aan van andere Falanx-organisaties,

die met het oog op de gewijzigde omstandigheden thans ten deele geen recht van bestaan meer hebben.

Grooter persvrijheid.

Minister Arrese deelde voorts mede, dat aan de Spaansche pers een grootere vrijheid dan tot dusver moet worden toegekend, daar een gezonde critiek den Staat slechts van nut kan zijn. De minister motiveerde zijn standpunt met er op te wijzen, dat de wonden van den burgeroorlog reeds flink geheeld zijn, en dat staat en pers over voldoende gezag en discipline beschikken, om een dergelijken stap naar de persvrijheid met waardigheid te ondernemen.

Amnestie.

Generaal Franco heeft een verordening uitgevaardigd, krachtens welke alle Spanjaarden, die op grond van de gebeurtenissen tijdens den burgeroorlog waren veroordeeld tot gevangenisstraffen van ten hoogste 20 jaar, voorwaardelijk in vrijheid gesteld worden. Deze gedeeltelijke amnestie geldt voor degenen, wier delicten gepleegd zijn tusschen 18 Juli 1936 en 1 April 1939. Zij geldt niet voor gevangenen, die zich hebben schuldig gemaakt aan moord of ernstige wreedheden of die zich in de gevangenis niet ordelijk gedragen hebben. Bovendien moet reeds vijf jaar van de straf in de gevangenis uitgezeten of door bepaalde arbeidsprestaties geboet zijn.
De amnestie wordt uitgebreid tot gevangenen, die tot meer dan 20 jaar veroordeeld waren, maar zich bijzonder goed gedragen hebben, een slechte gezondheid hebben of zich verdiensten verworven hebben. Ten slotte geldt de voorwaardelijke invrijheidstelling ook voor leden van weermacht en phalanx, voor geestelijken en kloosterlingen, die zich hebben schuldig gemaakt aan politieke delicten, maar zich overigens goed gedragen en verdiensten jegens het vaderland verworven hebben. **(V. b. Binnenl. pol. 5692 B; Falanx 5247 D; Arrese 5393 B; Gen. Franco 5692 B)**

A. VER. STATEN/ENGELAND — Mutaties bevelvoering geallieerde legers —

27 Dec. — De Britsche opperbevelhebber in het Nabije Oosten, generaal Sir Henry Maitland Wilson, zal nog vóór Kerstmis zijn post verlaten. Hij is benoemd tot oppersten geallieerden bevelhebber in het gebied van de Middellandsche Zee, Generaal Eisenhower tot bevelhebber der Engelsch-Amerikaansche strijdkrachten voor het tweede front. Generaal Karl Spaatz zal het bevel voeren over de gezamenlijke Amerikaansche bombardementsstrijdkrachten, die tegen Duitschland opereeren. Generaal Sir Harold Alexander is benoemd tot opperbevelhebber der geallieerde legers in Italië. Tot opperbevelhebber van de Britsche legergroep onder Eisenhower werd benoemd generaal Sir Bernard Montgomery. Generaal sir Bernard Paget is benoemd tot opperbevelhebber in het Midden-Oosten onder den geallieerden opperbevelhebber in het Middellandsche-Zeegebied. Luchtmaarschalk sir Arthur Tedder is benoemd tot plaatsvervangend opperbevelhebber onder generaal Eisenhower.
(V. b. Mutaties Engel. bevelv. 5725 C; Am. legerl. 5275 A; Gen. Eisenhower 5390 A)

B. NEDERLAND — Bevolking - Cijfers per 31 Dec. 1942 —

30 Dec. — Blijkens de dezer dagen door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerde „Jaarcijfers voor Nederland 1941—1942" (Drukkerij Albani C.V.) bedroeg de bevolking van ons land op 31 December 1942 9.076.250 zielen (9.007.722 op 31 December 1941), waarvan 4.530.418 mannen en 4.545.832 vrouwen.
Van de provincies had Zuid-Holland het grootste aantal inwoners, nl. 2.162.322; daarop volgt Noord-Holland met 1.694.657 inwoners. Als derde volgt in de rij Noord-Brabant met 1.087.390 zielen, daarop Gelderland met 970.296 en als vijfde Limburg met 643.180 inwoners. Zeeland staat onderaan in de rij met 257.922 zielen.
Op 31 December 1942 telde ons land acht gemeenten met meer dan 100.000 inwoners, nl. Amsterdam 790.900, Rotterdam 616.910, 's-Gravenhage 507.351, Utrecht 170.880, Haarlem 144.923, Groningen 125.768, Eindhoven 122.136 en Tilburg 103.407 inwoners.
Het geboorteoverschot bedroeg in 1942 103.841 (in 1941 92.243). Het aantal inwoners per km² land bedroeg op 31 December 1941 274.2 (op 31 Dec. 1940 271.1). **(V. b. Bevolking Nederl. 5583 A; A'dam 5639 A; Den Haag 5592 B)**

Rijkscommissariaat - Kerstgeschenk van Rijksminister dr. Seyss-Inquart aan de zusters van het Duitsche Roode Kruis —

30 Dec. — De Rijkscommissaris heeft als blijk van groote erkentelijkheid voor het door haar bij dag en nacht verricht opofferende werk den zusters van het Duitsche Roode Kruis als Kerstgeschenk een eigen landhuis geschonken. zoo deelt de Deutsche Zeitung mede. Hierin kunnen zoowel zij die in Nederland werkzaam zijn als de zusters die de bewoners van de naburige gebombardeerde gebieden met raad en daad ter zijde hebben gestaan, haar korte vacantie en haar vrije dagen doorbrengen.
(V. b. dr. Seyss-Inquart 5769 A)

Kunst, Kultuur - Het Rijksmuseum in 1942 —

30 Dec. — De „Verslagen omtrent 's Rijks Verzamelingen, Geschiedenis en Kunst" deelen omtrent het Rijksmuseum te Amsterdam in 1942 mede, dat hoewel het jaar niet gekenmerkt werd door groote aanwinsten, mede doordat de prijzen op de kunstmarkt een ongekende hoogte hebben bereikt, voor de afdeeling Nederlandsche 17de-eeuwsche schilderkunst kon o.a. door aankoop worden verworven een vroeg schilderij van Govert Flinck (1615—1660) voorstellende Rembrandt als Herder met staf en fluit, met een krans op het hoofd en gekleed in een grijs wambuis en wit hemd. Van onzen grootsten meester was in de verzameling van het Rijksmuseum nog steeds geen beeltenis aanwezig, zoodat dit portret ook uit iconographisch oogpunt een aanwinst van bijzondere beteekenis is. Voorts werd een werk van Willem Maris, „koeien in weiland", aangekocht. Hoewel het museum door gebrek aan brandstoffen gesloten moest worden van 28 Januari tot 1 April is het bezoekersaantal in dezen oorlogstijd toch bevredigend te noemen. Het totaal bedroeg 92.956 tegen 70.239 in 1941. Hierin zijn begrepen de bezoekers van de tentoonstellingen, 3259 leerlingen met 122 geleiders van 113 onderwijsinrichtingen, benevens 2422 bezoekers van de studiezaal in het Prentenkabinet. **(V. b. Rijksmuseum 1878 F)**

C. JOEGOSLAVIE (voormalig) — Positie koning Peter —

27 Dec. — Naar Exchange Telegraph uit Londen meldt, is er in den binnenlandschen politieken toestand van Joegoslavië een buitengewone verscherping ontstaan. De „vrijheidszender Joegoslavië" heeft gemeld, dat de „commissie voor de bevrijding van Joegoslavië" heeft besloten alle leden der Joegoslavische regeering te Kaïro en elders in het buitenland vervallen te verklaren van hun burgerrechten. Koning Peter mag niet naar Joegoslavië terugkeeren, zoolang niet het bevrijde land in vrije stemming heeft beslist over de kwestie eener constitutioneele monarchie.
Volgens een Reuterbericht uit Kaïro heeft de Joegoslavische opperbevelhebber, generaal Zivkowitsj, verzocht van zijn functie te worden ontheven. In Augustus van dit jaar was hij tot opperbevelhebber der Joegoslavische strijdkrachten benoemd. „Svenska Dagbladet" meldt, dat Tito binnenkort een eigen gedelegeerde naar Ankara zal sturen, om „toezicht uit te oefenen op den gezant van het te Kaïro zetelende Joegoslavische comité". Engeland en Amerika zouden zich met dezen maatregel accoord verklaard hebben. **(V. b. 5773 D)**

D. SOVJET-UNIE — Nieuw volkslied; „Internationale" verouderd —

27 Dec. — De Raad van Volkscommissarissen van de Sovjet-Unie heeft naar de Sovjet-Russische berichtendienst meldt, besloten den tekst van het volkslied, de „Internationale", te vervangen door een andere. Voor het nieuwe volkslied, de „Hymne der Sovjet-Unie", is de muziek van den componist Alexandrov gekozen. Het zal met ingang van 15 Maart 1944 algemeen worden gespeeld. In de toelichting tot dit besluit wordt gezegd, dat de „Internationale" wat haar inhoud betreft, niet de belangrijke veranderingen weerspiegelt, die in de Sovjet-Unie na de overwinning van het Sovjet-regiem zijn ontstaan.
Het communistisch orgaan „Daily Worker" merkt volgens den Britschen berichtendienst ten aanzien van de invoering van een nieuw Sovjet-Russisch volkslied op, dat buiten de Sovjet-Unie de „Internationale" met den ouden tekst zal blijven voortbestaan. Het lied zal „dan strijdzang blijven van alle onderdrukten" en door alle arbeiders der geheele wereld gezongen worden als uitdrukking der solidariteit.

E. ITALIE (Republiek) — Arbeidsinzet - Totale mobilisatie —

27 Dec. (D.N.B.) — De staatscommissaris voor de tewerkstelling heeft naar Radio Rome mededeelde, in het kader van de maatregelen tot totale mobilisatie van alle krachten in Italië bepaald, dat in de provincies Rome, Viterbo, Grosseto, Rieti, Terni en eenige andere midden-Italiaansche provincies alle particuliere firma's met ingang van 1 Jan. 1944 geen loonen of salarissen meer aan hun personeel mogen uitbetalen, daar alle arbeiders en employé's overgeplaatst zullen worden naar voor den oorlog belangrijke bedrijven. **(V. b. Ital. reorg. 5757 E)**

DE WERELDOORLOG

A. Zware gevechten aan het Oostelijk front; geslaagde Duitsche aanvallen bij Resjitsa en Kirowograd; Korosten ontruimd - Britsche aanvallen aan de Kanaalkust afgeslagen - Ortona in Zuid-Italië ontruimd - Luchtaanvallen op Berlijn en Rome - Duitsche slagschip „Scharnhorst" verloren —

OOSTELIJK FRONT —

Hoofdkwartier van den Führer, 25 Dec. — Het opperbevel van de weermacht maakt bekend: Ten Oosten van Sjitomir gingen de bolsjewisten met sterke strijdkrachten over een breed front tot den aanval over. Zware gevechten zijn gaande.

Ten Noordwesten van Resjitsa blijven onze troepen hun aanval voortzetten. Ten Noordoosten van Sjlobin duren de harde afweergevechten voort.

In het gebied van Witebsk versterkte de vijand zijn druk aanzienlijk. De opdringende aanvalswiggen der bolsjewisten konden opgevangen worden.

26 Dec. — De winterslag in het Oosten werd ook op den Eersten Kerstdag met onverminderde hevigheid voortgezet.

27 Dec. — In het gebied van Sjitomir hebben de bolsjewisten nieuwe, sterke formaties infanterie en tanks in den slag geworpen. Ten Noordwesten van Resjitsa heeft onze aanval tegen hardnekkigen vijandelijken tegenstand verdere terreinwinst opgeleverd.

28 Dec. — Ten Zuidwesten van Dnjepropetrowsk en ten Zuidoosten van Kirowograd zijn Sovjet-aanvallen door tegenaanvallen afgeslagen. In het gevechtsgebied van Sjitomir hield de krachtige druk van den vijand ook gisteren aan. In het gebied van Witebsk stortten herhaalde doorbraakpogingen der bolsjewisten in verbitterde gevechten ineen.

29 Dec. — Ten Noorden van Kirowograd hebben onze troepen ondanks taaien tegenstand van den vijand verscheiden plaatsen stormenderhand genomen.

In het gebied van Sjitomir heeft de vijand zijn aanvallen versterkt.

De bolsjewisten zetten na sterke artillerievoorbereiding en met talrijke tanks, ook in den sector van Korosten den aanval in.

30 Dec. — Ten Noorden van Kirowograd heeft de eigen aanval nieuwe vorderingen gemaakt. In het gevechtsgebied van Sjitomir duurt de zware worsteling met toenemende felheid voort. 72 tanks werden stukgeschoten. De stad Korosten werd na harde gevechten opgegeven.

Bij Witebsk zijn opnieuw ondernomen doorbraakpogingen van de bolsjewieken mislukt.

Zware artillerie van het leger heeft doelen in Leningrad met goed effect beschoten.

WESTELIJK FRONT

25 Dec. — Op 24 December probeerde een uit Engelschen en Franschen bestaande commandotroep onze draadversperringen aan de kust van Het Kanaal te naderen. De troep werd in de pan gehakt.

In den nacht van 23 op 24 December werden door het Duitsche vèrdragende geschut van de marine en het leger aan het Kanaal de Britsche havensteden Dover, Deal en Folkestone met gunstig resultaat onder vuur genomen. De vijand beantwoordde aanvankelijk het vuur, doch na een artillerieduel van eenige uren werd het vijandelijke geschut tot zwijgen gebracht.

29 Dec. — In de ochtenduren van 28 December hebben de Britten getracht een commando-actie te ondernemen tegen het Kanaaleiland Sercq. Dit mislukte reeds in de dichte mijnvelden voor de kust, waar de vijand bij zijn haastigen terugtocht dooden achterliet.

ZUIDELIJK FRONT —

26 Dec. — Aan het Zuid-Italiaansche front werden op 25 December, alleen op den linkervleugel vrij groote gevechtsacties gevoerd. Het zwaartepunt lag weer in den sector van de eerste divisie valschermjagers. Bij de hevige worsteling om Ortona was de vijand er in geslaagd om na herhaaldelijk bloedig afgeslagen aanvallen op 24 December des avonds in het Zuidelijke deel van de stad binnen te dringen. Verbitterde straatgevechten duurden den geheelen nacht voort. Op 25 December des ochtends werden de gevechten om elk huis voortgezet.

28 Dec. — In het gebied van Ortona hebben Duitsche troepen, nadat zij den vijand in de verbitterde gevechten der laatste dagen de zwaarste verliezen aan menschen en materiaal hadden toegebracht, de ruïnes van Ortona ontruimd en nieuwe stellingen dicht ten Noordwesten van de stad betrokken.

LUCHTOORLOG —

24 Dec. — Britsche bommenwerpers ondernamen in de vroege ochtenduren van 24 December weer een terreuraanval op Berlijn. In eenige deelen der stad ontstond aanzienlijke schade. Bovendien bombardeerde de vijand Duitsche kunst- en cultuurmonumenten in Aken. Dom en raadhuis werden zwaar beschadigd; de kroningszaal vernield.

29 Dec. — Geallieerde vliegtuigen hebben op 28 December tegen den middag zware bommen laten vallen op wijken aan den rand van Rome.

30 Dec. — Britsche bommenwerpers ondernamen op 29 December in de avonduren wederom een aanval op Berlijn. Verscheidene stadsdeelen werden zwaar getroffen. Er werden vernielingen, vooral in woonwijken veroorzaakt.

Storingsaanvallen werden voorts gericht op eenige plaatsen in West-Duitschland. Nachtjagers en afweergeschut van het luchtwapen hebben, ondanks zware belemmering door de weersomstandigheden, volgens hetgeen tot dusver is geconstateerd, 23 der aanvallende bommenwerpers neergeschoten.

ZEEOORLOG —

26 Dec. — Duikbooten brachten de laatste dagen op den Atlantischen Oceaan en in de Middellandsche Zee vijf schepen met een gezamenlijken inhoud van 34.500 B.R.T. tot zinken en torpedeerden een ander schip. Uit de begeleidende schepen van konvooien en duikboot-jachtgroepen werden 9 vijandelijke torpedobootjagers en konvooieeringsschepen tot zinken gebracht.

27 Dec. — Op 26 December heeft een formatie Duitsche zeestrijdkrachten, onder commando van schout-bij-nacht Bey, op de Noordelijke IJszee een voor de Sovjet-Unie bestemd konvooi aangevallen en dit, zoowel als den vijandelijken beveiligingsstrijdkrachten zware schade toegebracht. In langdurige gevechten met verre superieure Engelsche zeestrijdkrachten is het, onder commando van den Kapitän-zur-See Hintze staande, slagschip „Scharnhorst", na heldhaftigen strijd, vurend tot de laatste granaat, gezonken. Radio New York heeft medegedeeld, dat de admiraliteit bekend heeft gemaakt, dat 42 Britsche vliegtuigen verloren zijn gegaan in den strijd tegen het slagschip „Scharnhorst". Ook zijn torpedojagers verloren gegaan.

(Vor. ber. Krijgsverrichtingen 5784 A.)

B. JAPAN — De strijd om Nieuw-Brittannië —

28 Dec. — Het Keizerlijke hoofdkwartier maakt bekend:

1e. Onze bezettingstroepen zijn sedert 26 December in felle gevechten gewikkeld met de vijandelijke troepen, die aan de Westkust van kaap Gloucester op Nieuw-Brittannië zijn geland.

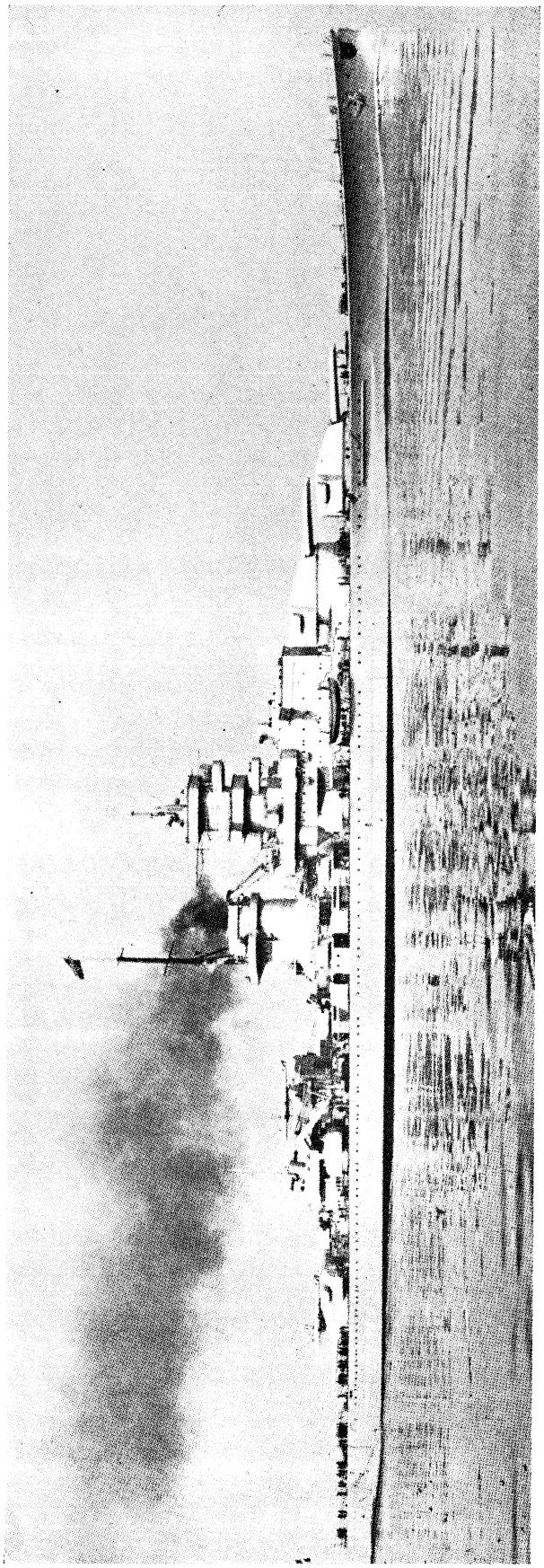
2e. Luchtstrijdkrachten der marine hebben op 26 December een verrassenden aanval ondernomen op een vijandelijk convooi in de Borgen Bay. Zij hebben de volgende resultaten bereikt: Tot zinken gebracht werden twee zware kruisers, twee groote transportschepen; beschadigd werden drie groote transportschepen, die waarschijnlijk alle drie in den grond zijn geboord. Neergeschoten werden 20 vijandelijke vliegtuigen, waarvan 5 waarschijnlijk. Bij dit gevecht bedroegen onze verliezen 17 vliegtuigen.

3e. Op 27 December hebben luchtstrijdkrachten der marine vijandelijke schepen en installaties in de nabijheid van Kaap Mercus aangevallen en de volgende resultaten bereikt: Tot zinken gebracht werden twee transportschepen, die vol geladen waren met troepen, twee motortorpedobooten, neergeschoten werden 18 vliegtuigen, waarvan 4 waarschijnlijk. Op drie plaatsen werden branden veroorzaakt. Onze verliezen bedroegen 7 vliegtuigen, die nog niet op hun steunpunten zijn teruggekeerd.

4e. Luchtstrijdkrachten der marine bonden op 27 December den strijd aan met ongeveer 50 vijandelijke vliegtuigen, die een aanval ondernamen op Rabaul en schoten er 23 neer, waarvan 8 waarschijnlijk. Onze verliezen bedragen 6 vliegtuigen, die nog niet zijn teruggekeerd.

De strijd in China - Operaties bij Tsjangteh geëindigd —

29 Dec. — Het einde van de militaire operaties ten Westen van het Toengtingmeer is door het keizerlijke hoofdkwartier medegedeeld in het volgende communiqué: Japansche legereenheden, die sedert 2 November in het gebied ten Westen van het Toengtingmeer in het veld waren gebracht, hebben de vijandelijke strijdkrachten in de zesde en negende oorlogszone, die de ruggegraat vormden van den weerstand der strijdkrachten van Tsjoengking, vernietigd en alle militaire installaties van den vijand in het gebied van Tsjangteh, het voornaamste steunpunt van den vijand in deze oorlogszones vernield. **(V. b. Krijgsverrichtingen 5784 B.)**

Het Duitsche slagschip „Scharnhorst", dat op 26 December 1943 in de Noordelijke IJszee ten onder ging.

(Foto ontleend aan James' Fightingships)

(Foto C. N. F.-Zeylemaker)

Het gedenkbord dat door de stad Venlo ter gelegenheid van haar 600-jarig bestaan ten geschenke werd aangeboden aan de gemeenten Nijmegen, Roermond, Zutphen en Arnhem. Op het bord staat Hertog Reinoud II te paard in volle wapenrusting afgebeeld.

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

GEILLUSTREERD DAGBOEK VAN HET HEDENDAAGSCH WERELDGEBEUREN MET VOORTDUREND BIJGEWERKTEN INDEX

PERMANENTE INDEX VOOR DE PERIODE 1 JULI 1943—2 JULI 1944.

Handleiding bij het gebruik van den index

De verwijzing naar het berichtenmateriaal geschiedt in den index door vermelding van pagina, kenletter, maand en jaartal (7-43 is Juli 1943). De berichten zijn gerangschikt volgens Landen of Gebieden (België, Italië, Insulinde, Europa, enz.) of — indien het berichten van algemeenen aard betreft — volgens trefwoorden, zooals:

AFBEELDINGEN (Kaarten, Grafieken, Foto's, enz.)
BEVOLKING
BIOGRAFIEEN
CONFERENTIES
ECONOMIE - FINANCIEN
ENERGIE
GRONDSTOFFEN
INDUSTRIE
INTERN. ORGANISATIES (Roode Kruis, Volkenbond)
KUNST - KULTUUR (Beeldende Kunst, Film, Fotografie, Grafische Kunst, Literatuur, Musea, Muziek, Radio, Televisie, Tentoonstellingen, Tooneel)
LANDBOUW
NATUURRAMPEN
PERSWEZEN
RELIGIE
SPECIALE PAGINA'S
SPORT
VEETEELT
VERDRAGEN (Pact van Drie, Atlantic Charter)
VERKEER (Luchtvaart, Post, Scheepvaart, Spoorwegen, Telefoon, Telegraaf, Tourisme, Wegverkeer)
VISSCHERIJ
WERELDOORLOG
WETENSCHAPPEN

De namen van Landen en Gebieden zijn dooréén met de trefwoorden alphabetisch gerangschikt. De onder ieder Land opgenomen berichten zijn verdeeld in groepen, welke worden aangegeven door alphabetisch gerangschikte trefwoorden. Voor Nederland luiden deze trefwoorden o.a.

ARBEIDSDIENST
ARBEIDSFRONT
ARBEIDSINZET
BEZETTING (Rijkscommissariaat)
BINNENLAND
BUITENLAND
DISTRIBUTIE
EMIGRANTENREGEERING
FINANCIEN
GERMAANSCHE SS
HANDEL - NIJVERHEID
JEUGD
JUSTITIE (Politie)
KUNST
LANDAANWINNING
LANDBOUW - VEETEELT (Boschbouw)
N.S.B.
ONDERWIJS - OPVOEDING
OOSTKOLONISATIE
PERSWEZEN
PRIJSBEHEERSCHING
RELIGIE
SOCIALE ZAKEN (Verzekering, Volksdienst, Volksgezondheid, Werkloosheid, Winterhulp)
SPORT
VERKEER
VISSCHERIJ
VOLK EN BODEM (Heemkunde, Opgravingen)
WEERMACHT
WETENSCHAPPEN

Voor KRIJGSVERRICHTINGEN der diverse landen, zie het chronologisch overzicht onder „WERELDOORLOG (2e)"

A.

AFBEELDINGEN

FOTO'S BINNEN TEKST:

Berkel, van, 2-44 ..... 5835 A
Duitsche postzegel, 11-43 5729
Durigo, Ilona, 1-44 .... 5813 B
Heldengedenkdag Utrecht, 11-43 5732
Japikse, dr. N., 3-44 .. 5883 B
Royaards, Ben, 6-44 .... 5971 A
Seyss-Inquart, 11-43 .... 5730 A
Verschaeve, Cyriel, 5-44 5932 C
Zimmermann, Louis, 7-43 5601 A
Zutphen, J. van, 10-43 .. 5697 A

FOTO'S BUITEN TEKST:

Amerik. bommenwerper (brandend), 6-44 ..... 5976b
A'dam, Karthuizerhofje — luchtaanval, 7-43 .... 5598a 5606a
Arbeid in D'land, prop. bilj., 4-44 ..... 5920a
Arbeidsdienst, recl.pl., 3-44 ..... 5888a/b
Arbeidsfront, recl.platen, 6-44 ..... 5992b
Arnhem, Openluchtmuz., 7-43 ..... 5614a
Atlantikwal, oefeningen, 4-44 ..... 5904a
Berlijn, luchtaanvallen, 12-43 ..... 5768b
Berlijn; concert i. d. Dom, 3-44 ..... 5872b
Berlijn; brandende Fransche dom, 6-44 ..... 5976b
Boeren bewaken de oogst, 8-43 ..... 5638a
Bonn, universiteit, 10-43 5710a
Boris III, koning, 9-43 5654a
Budapest, riviergezicht, 4-44 ..... 5920b
Bulgaarsche regenten bij Hitler, 11-43 ..... 5726a
Cassino, Monte, luchtaanv., 3-44 ..... 5864b
Duitsche duikboot in actie, 12-43 ..... 5760b
Duitsche krijgsgev., 11-43 5752a
Duitsche officieren beëedigd, 12-43 ..... 5784a
Duitsche Spoorwegm., dag v. d. 5776a
Duitsche wapenfabr., 1-44 5808a
Dwergtank „Goliath", 4-44 ..... 5904b
Engelsche krijgsgev., 11-43 ..... 5752b
Enkhuizen, „Peperhuis", 1-44 ..... 5800b
Führerbau München, 1-44 5824b
Gobelin J. Semey, 4-44 5912a
Goering, bespr. i. h. hoofdkwartier, 8-43 .. 5630a
Grondstoffenbesparingsplaten, 3-44 ..... 5896a
Grootmoefti insp. Bosnische vrijw., 1-44 ..... 5816b
„Hermanusburg" en „Iwangbrod" aan Narwafront, 5-44 ..... 5952b
Himmler, bez. Avegoor, 2-44 ..... 5848b
Hitler, bespr. i. h. hoofdkwartier, 8-43 ..... 5630a
Hitler, ontm. m. Mussolini, 5-44 ..... 5936a
Hongaarsche troepen i. d. Karpathen op marsch, 6-44 ..... 6000a
Ind. Nat. Regeering; receptie Berlijn, 12-43 .. 5760a
Inundatie in Nederland, 6-44 ..... 5992a
Invasie Frankrijk; zweefvliegtuigen, brandend Caen, krijgsgevangenen, 6-44 ..... 5976a
— idem: Vluchtelingen, D'sche pantsergrenadiers, vestingw. „Atl.-Wall", puinhoopen Caen, 6-44 ..... 6000b
Italiaansche front, 11-43 5752a
Ital. front; Duitsche ravitailleeringscolonne, 5-44 ..... 5960b
Ital. oorlogstooneel, 1-44 5816a
Japansche ambassade Berlijn; receptie, 12-43 .. 5776a
Keulen, Dom, 7-43 .... 5590a
Keulen, beschadig. Dom 11-43 ..... 5752a
Kustverdediging i. h. Oosten, 11-43 ..... 5752a
Ley, dr., bez. Utrecht, 2-44 ..... 5856b
Luchtaanval; neerstortende bommenwerper, brandende Fransche dom Berlijn, 6-44 .... 5976b
Luchtafweertoren D'land, 3-44 ..... 5872a
Luchtbescherming; recl.-platen, 6-44 ..... 5976b
Messerschmitt-Gigant .. 5744a
Milaan, Dom. 8-43 .... 5646a
München, Feldherrenhalle,, 11-43 ..... 5736a
München; Maximiliaaneum, 2-44 ..... 5848a
München, pinacotheek, 4-44 ..... 5928a
Mussert, rede verjaard. Hitler te Nijmegen, 4-44 ..... 5928b
Mussolini, bevrijd., 9-43 5670a
Mussolini, ontm. met Hitler, 5-44 ..... 5936a
Nat. Soc. Bew. 12 jr. bestaan, 12-43 ..... 5776a
„Nederland in oorlogstijd" I (Arbeidsdienst), 3-44 ..... 5888a
„Nederland in oorlogstijd" II (Grondstoffenbesp.), 3-44 ..... 5896a
„Nederland in oorlogstijd" III (Arbeid in D'land), 4-44 ..... 5920a
„Nederland in oorlogstijd" IV (Winterhulp), 5-44 ..... 5944a
„Nederland in oorlogstijd" V (Ned. Volksdienst), 5-44 ..... 5952a
„Nederland in oorlogstijd" VI (Luchtbescherming), 6-44 ..... 5976b
„Nederland in oorlogstijd" VII (Arbeidsfront), 6-44 ..... 5992b
Neergesch. bommenwerper, 11-43 ..... 5752b
Nevelwerpers. 12-43 .... 5768a
„Nibelungenmot" (opera), 3-44 ..... 5896b
Nowrotny, 12-43 ..... 5776a
Nijmegen, luchtaanv., 3-44 ..... 5864a
— begraf. slachtoffers, 3-44 ..... 5864b
Ontr. Oostel. geb., 11-43 5752b
Paaschgebr. Twenthe, 4-44 ..... 5912b
Parijs, Sacre Coeur, 5-44 5944b
Postzegels Heldengedenkd., 3-44 ..... 5880a
Rembrandt als herdersjongen, 12-43 ..... 5784b
Ribbentrop, v., 11-43 .. 5726a
Rommel, Inspectiet. West-Europa, 1-44 ..... 5808b
Rosenberg, Vergadering A'dam, 6-44 ..... 5968b
Ruyter-cantate, de, 2-44 5832b
Seyss-Inquart, dr. Nieuwjaarsreceptie, 1-44 .... 5800a
— beëed. D'sche Akademie, 2-44 ..... 5848a
Sigarettenkaart N.O.C., 2-44 ..... 5856a
Simeon II, koning, 9-43 5654a
Slagschip „Scharnhorst", 1-44 ..... 5792a
Speer, bespr. i. h. hoofdkwartier, 8-43 ..... 5630a
Strauss, R., 6-44 ..... 5984a
Studenten, vrijwilligers n. Oostland, 9-43 .... 5622a
Tanks, oefening, 11-43 .. 5752b
Vegte, ir. v. d.; onderscheiding, 6-44 ..... 5987 A
Venlo, gedenkbord 600-j. best., 1-44 ..... 5792b
Verkeer in oorlogstijd, 2-44 ..... 5840a en b
Verpleegsters Duitsche Roode Kruis, Nederl. vrijw., 5-44 ..... 5960a
Volksdienst, recl.platen, 5-44 ..... 5952a
Volksduitschers trekken terug, 11-43 ..... 5752a
Vrouwen in manlijke beroepen 5744b
Wageningen, kerk, 12-43 5776a
Winterhulp, recl.platen, 5-44 ..... 5944a
Zeeman, prof., 10-43 .. 5718a

GRAFIEKEN:

Bevolking: Pruisen, bevolkingsdichtheid, 8-43 5623 A
— Zuigelingensterfte en Volksinkomen, 8-43 .. 5623 A
— A'dam, bev. pyram., 8-43 ..... 5639 A
— A'dam, leeft. ind., 8-43 5639 A
Effectenhandel A'dam, '41-'43, 10-43 ..... 5716 A
Engeland, staatssch., 10-43 5700 B
Goud; wereldprod. 1913-'23 en 1940-'43, 12-43 .. 5767 C
Hout: Zweedsche houthandel, 8-43 ..... 5642 B
Nederl. bevolking .... 5583 A
— boekenprod. 1938-'42, 7-43 ..... 5608 B
— Staatsschuld, 8-43 5650
Petroleum: prod. 9-43 .. 5684 B
Scheepv. wereldtonnage, 11-43 ..... 5747 A
Tabak: prod. en verbr., 8-43 ..... 5635 D
Woningen, Ned. leeftijdsverdeeling, 3-44 .. 5889 A
Zweden: Houthandel, 8-43 5642 B

KAARTJES:

Adriatische zee, 10-43 .. 5694a
Afrika, diamantprod., 11-43 ..... 5750 A
Azoren, 10-43 ..... 5705 A
Birmaansch-Indisch oorlogstooneel, 5-44 ..... 5936b
Birmawegen, 10-43 .... 5724 E
Corsica, 10-43 ..... 5686a
Dodecanesus, 10-43 .... 5702a
Egeïsche zee, 10-43 .... 5702a
Estland, 3-44 ..... 5880b
Fransche Riviera, 10-43 5686a
Griekenland, 10-43 .... 5702a
Italië, 9-43 ..... 5662a
Italië, oorlogsterr. 12-43 5776b
Ital. Riviera, 10-43 .... 5686a
Kanaalkust, 6-44 ..... 5968a
Kroatië, 10-43 ..... 5694a
Letland, 3-44 ..... 5880b
Libanon, 11-43 ..... 5742 A
Litauen, 3-44 ..... 5880b
Montenegro, 10-43 ..... 5694a
Nieuw-Brittannië, 1-44 .. 5800 B
Oostelijk front, 1-44 .... 5824a
Oostzeegebied 5880b
Philippijnen, 10-43 ..... 5708 A
Sardinië, 10-43 ..... 5686a
Sicilië, 7-43 ..... 5598 A
Sovjet-Unie, 9-43 ..... 5678a
Thailand, grenswijziging, 7-43 ..... 5604 C
West-Europa m. afst. kringen, 2-44 ..... 5832a

TEEKENINGEN:

Phosphorrubberbus, 12-43 5753a
Steenkool als industriegrondst., 1-44 ..... 5823 E

ALBANIE

Nederl. betalingsverk., 8-43 ..... 5649 A
Onafh. uitger., 9-43 .... 5677 B
Politieke status, 11-43 .. 5724 A

ARGENTINIE

ALGEMEEN:

Robinsonade, 11-43 .... 5735 F
Ontbinding pol. part., 1-44 ..... 5797 B
Aardbeving, 1-44 ..... 5812 B
Vijfling geboren, 3-44 .. 5882 B

BINNENLAND:

Social. arbeidersp. verboden, 8-43 ..... 5628 F
Nationale partij ontb., 8-43 ..... 5652 C
Politieke situatie, 3-44 5869 B

BUITENLAND:

Brazilië: gen. Rawson amb., 8-43 ..... 5643 E
Chili, overeenk., 8-43 .... 5652 D
Ver. Staten, pacht- en l.-wet, 9-43 ..... 5683 B
D'land, Japan; dipl. betr. verbroken, 2-44 ..... 5829 B
Frankrijk, Bulgarije, Hongarije, Roemenië; dipl. betr. verbroken, 2-44 .. 5837 B
Ver. Staten, dipl. betr. verbroken, 3-44 ..... 5869 B
Politiek ongew., 3-44 .. 5875 B

ECONOMIE, FINANCIEN:

Ver. Staten, econ. pressie 8-43 ..... 5628 F
— Pacht- en leenw., 9-43 5683 B
Industrialisatie; vakarbeidersgebrek, 3-44 .... 5891 B

LANDBOUW:

Maïs, oogst, 7-43 ..... 5604 D

REGEERING:

Kabinet Ramirez:

Buitenl. z., min. afgetr., 9-43 ..... 5683 B
Mutatie, 10-43 ..... 5709 A
Samenstelling, 11-43 .... 5735 F
Mutatie, 2-44 5830
Afgetr., 2-44 ..... 5854 B

Kabinet Farrell:

Gevormd, 2-44 ..... 5854 B
— idem ..... 5875 B

AUSTRALIE

Parlement, ontbinding, nwe verkiezingen, 7-43 5602 E
Hert. v. Gloucester gouv.-gen., 11-43 ..... 5750 C
Boschbrand, 1-44 ..... 5820 B
Ned. Ind. emigr.reg., heroveringspl., 3-44 .. 5885 A
Oorlogsverliezen, 4-44 .. 5908 B

B

BALKAN

Unie v. Soc. Sovjetrepublieken, 6-44 ..... 5966 C

BELGIE

BEVOLKING:

Bevolking toek. ontw., 8-43 ..... 5643 C
Bevolking, 5-44 ..... 5948 C

BEZETTING:

Inlevering radiotoestellen, 4-44 ..... 5917 A

DISTRIBUTIE:

Aardapp.rants. verh. 7-43 5610 B
Levensmidd. pr., 8-43 .. 5643 C
Broodrants., verh., 9-43 5677 E
Vetrantsoen, verh., 9-43 5677 E
Levensmidd. pos., 1-44 .. 5812 C
Distributie, overz. rantsoenen, 5-44 ..... 5957 A
Brood- en boterrantsoen gewijzigd, 6-44 ..... 5982 D

EMIGR. REGEERING:

Valutaverdr. m. Nederl., 11-43 ..... 5723 A
Tolunie m. Nederl., 2-44 5836 A
Overeenk. m. Engeland; verkl. Eden, 6-44 ..... 5965 A

FINANCIEN:

Fin. ontwikkeling in oorlogstijd, 6-44 ..... 5989 D

HANDEL, NIJVERHEID:

Levensmidd. pr., 8-43 .. 5643 C
Nederland, handelsverk., 9-43 ..... 5669 A
— Handelsverdrag, 9-43 5673 A

JEUGD:

Vlaamsch H.J. opger., 11-43 ..... 5750 B

JUSTITIE:

Aanslagen:

Bovesse vermoord, 3-44 5861 D
Overzicht, 3-44 ..... 5875 C
Optreden D'sche politie 4-44 ..... 5908 C

KUNST, KULTUUR:

Letterkunde:

„Charles de Costerprijs", 7-43 ..... 5595 E
Duitsche vertalingen, 10-43 5706
Cyriel Verschaeve 70 jr, 5-44 ..... 5932 C

LANDBOUW:

Aardappelpositie, 7-43 .. 5610 B
Ontw. tuinbouw, 6-44 .. 5998 C

LEOPOLD, KONING:

Nieuwe verblijfplaats, 6-44 ..... 5989 D

LUCHTAANVALLEN:

Luchtaanvallen beperking onderwijs, 5-44 .. 5959 C
Protest kard. v. Roey, 6-44 ..... 5964 A
Overzicht Anglo-Amerik. aanvallen, 6-44 ..... 5976 B

ONDERWIJS:
Beperkingen a.g.v. luchtaanvallen, 5-44 ..... 5959 C
VLAAMSCH NAT. VERB.:
10-jarig bestaan, 10-43 .. 5707 F
Wachtbrigade, 3-j. best., 6-44 ..... 5964 A
WEERMACHT:
Div. „Wallonië" b. Tsjerkassy bevr.; Degrelle onderscheiden, 2-44 ... 5849 A
Oproep van Dr. Borms, 5-44 ..... 5959 C

BEVOLKING

Zielental en welvaart, 8-43 ..... 5623 A
Verdeeling n. leeftijden, wereld, 1-44 ..... 5809 A
Bevolking en industr. cap., 1-44 ..... 5818 B
Geboortecijfer jongens, 1-44 ..... 5823 C
Vijfling in Argentinië, 3-44 ..... 5882 B

BIOGRAFIEEN

Ambrosio, 8-43 ..... 5624 A
Arrese, 1-44 ..... 5802 A
Axmann, A., 1-44 ..... 5794 A
Backe, 7-43 ..... 5592 A
Badoglio, 7-43 ..... 5608 A
Ba Mau, dr., 8-43 ..... 5632 A
Berkel, W. A. v., 2-44 .. 5835 A
Blokzijl, M., 8-43 ..... 5625 A
Boissevain, W., 5-44 .... 5932 A
Bonomi, I., 6-44 ..... 5981 D
Bosjilof, 9-43 ..... 5672 A
Brinon, de ..... 5866 A
Callenfels, P. C., 9-43 .. 5673 A
Cuypers, Hubert, 12-43 .. 5788 A
Dijt, prof. ir. M. D., 11-43 5756 A
Exel, H. v., 8-43 ..... 5641 A
Faassen-Braakensiek, M., 6-44 ..... 5980 A
Frank, dr., 11-43 ..... 5754 A
Frick, dr., 2-44 ..... 5826 A
—, aanvulling, 2-44 .... 5834 A
Garms, C. M., 2-44 .... 5836 A
Gentile, prof. G., 4-44 .. 5926 B
George, H., 10-43 ..... 5707 B
Gerbrandy, 11-43 ..... 5743 E
Ghéon, H., 6-44 ..... 5993 A
Ghyczy, v., 7-43 ..... 5611 B
Goebbels, 12-43 ..... 5786 A
Graziani, 10-43 ..... 5689 A
Grondijs, dr. L. H., 6-44 5963 A
Guilbert. Yv., 2-44 ..... 5846 G
Hall, H. ter, 6-44 ..... 5971 A
Henkel, M. D., 6-44 .... 5971 A
Hessing, prof. J., 4-44 .. 5927 A
Hierl, 7-43 ..... 5600 A
Hong. ministers, 3-44 .. 5887
Imredy, B. v., 6-44 .... 5965 B
Ibn Saoed, 8-43 ..... 5648 A
Ital. ministers, 7-43 .... 5611 C
Japikse, dr. N., 3-44 .. 5883 B
Kal, prof, N., 4-44 .... 5900 A
Kalff, mr. J., 5-44 .... 5955 A
Kernkamp, prof. G. W., 10-43 ..... 5698 A
Kessler, dr. J. H. H., 9-43 ..... 5669 A
Keynes, J. M., 6-44 .... 5994 A
Kraus, W., 6-44 ..... 5997 A
Kuiler, K., 5-44 ..... 5947 A
Landré, W., 6-44 ..... 5980 A
Latzko, A., 9-43 ..... 5669 A
Laurel, dr. J. de. 11-43 5738 A
Lewis, 2-44 ..... 5834 A
Ley, dr., 12-43 ..... 5762 A
Lincoln, Trebitsj, 10-43 .. 5699 F
Loon, H. W. van, 3-44 5882 A
Lugten-Reys, mevr. S. J. A., 4-44 ..... 5915 A
Lunteren, Mr. van, 3-44 5881 A
Manditsj, 10-43 ..... 5704 A
Mondriaan, 2-44 ..... 5846 G
Mosley, 12-43 ..... 5778 A
Munch, E., 2-44 ..... 5846 G
Navratil, 10-43 ..... 5712 A
Neditsj, 8-43 ..... 5640 A
Noeri es Saïd, 11-43 .... 5746 A
Noordewier - Reddingius, 9-43 5658
Offers, M., 2-44 ..... 5828 A
Pavolini, 10-43 ..... 5696 A
Pfitzner, dr. H., 5-44 .. 5942 A
Revel, Th. di., 8-43 .... 5615 A
Royaards, B., 6-44 ..... 5971 A
Rust, 11-43 ..... 5720 A
Rijke, mr. W. de, 8-43 .. 5633 A
Sikorski, 7-43 ..... 5596 F
Singer, W. H., 1-44 .... 5836 A
Stalin, 11-43 ..... 5743 E
Taverne, prof., 3-44 .. 5874 A
Thijssen, Theo, 12-43 .. 5788 A
Tojada, S., 5-44 ..... 5939 D
Tuka, 1-44 ..... 5818 A
Vasvari, L., 4-44 ..... 5910 D
Verschaeve, C., 5-44 .. 5932 L
Vos, Floris, 7-43 ..... 5608 B
Wigersma, ir. B., 6-44 .. 5963 A
Wynandts-Francken, dr. C. J., 4-44 ..... 5911 E
Wijnveldt, J., 4-44 .... 5907 A
Zeeman, prof. P., 10-43 5698 A
Zimmerman, L., 7-43 .. 5601 A

BIRMA

BUITENLAND:
Japan schenkt onafhankel., 8-43 ..... 5620 E
Oorlogsverklaring a. Engeland en Ver. Staten, 8-43 ..... 5620 E
HANDEL, NIJVERHEID:
Ec. structuur, 8-43 ..... 5644 C
REGEERING:
Onafhankelijkheidsverkl., 8-43 ..... 5620 E
Dr. Ba Mau, 8-43 ..... 5620 E
— Biografie, 8-43 ..... 5632 A

BOLIVIA

BUITENLAND:
Kab. Villaroel niet erkend door Engeland, Ver. Staten en Am. staten, 2-14 ..... 5830 A
— Verklaring Ver. Staten, 2-44 ..... 5830 A
HANDEL, NIJVERHEID:
Tin; prod., verbruik, 8-43 5620 B
REGEERING:
Omwenteling, 12-43 .... 5788 B
Kabinet Villaroel:
Regeeringsprogram, 12-43 5788 B
Nwe regeering erk., 1-44 5805 A
Mutaties, 2-44 ..... 5845 A
Reorganisatie, 4-44 .... 5908 D

BRAZILIE

Argentinië; gen. Rawson ben., 8-43 ..... 5643 E

BULGARIJE

BINNENLAND:
Comm. aansl., 8-43 .... 5636 G
Nwe volksorganisatie, 2-44 5854 C
Maatregelen tegen partisanen, 4-44 ..... 5908 E
Huwelijkspremie, 6-44 .. 5967 C
BUITENLAND:
Italië (rep.) erkend. 10-43 5693 A
Waarschuw. Ver. Staten, 12-43 ..... 5774 A
Argentinië, dipl. betr. verbr., 2-44 ..... 5837 B
JODEN:
Evacuatie, 11-43 ..... 5757 A
JUSTITIE:
Duitschl. verdrag, 8-43 .. 5651 E
REGEERING:
Algemeen:
Koning Boris III overl., — Simon II opv., 8-43 .. 5651 E
— foto buiten tekst, 9-43 5654a
Regenten verk., 9-43 .... 5667 D
Regenten bij Hitler, 11-43 5723 C
Voogden Simeon II, 11-43 5725 B
Kab. Bosjilof:
— kabinet, 9-43 ..... 5677 C
Bosjilof, biografie, 9-43 5672 A
Verklaring, 9-43 ..... 5684 F
Mutatie, 10-43 ..... 5707 E
Ministers b. Hitler, 11-43 5742 B
Afgetreden, 6-44 ..... 5973 A
Kab. Bagrianof:
— kabinet, 6-44 ..... 5973 A
Verklaring, 6-44 ..... 5973 A

C

CANADA

BINNENLAND:
Status, toekomstige, 7-43 5602 D
BUITENLAND:
Quebec, Britsch-Amerik. conf.. 8-43 ..... 5635 A
— Versl. Br.-Am. conf., 8-43 ..... 5643 I
— Geall. vredesvoorw., 8-43 ..... 5643 I
— Slotcommuniqué, 8-43 5652 A
— Verkl. Churchill, 8-43 5652 A
— Verkl. Roosevelt, 8-43 5652 A
— Rede Churchill, 9-43 5659 A
HANDEL, NIJVERHEID:
Baconleveringen aan Engeland, 3-44 ..... 5883 A
— idem, 6-44 ..... 5967 E

CHILI

Trans-Andestunnel voltooid, 12-43 ..... 5780 C
Argentinië, overeenk., 8-43 ..... 5652 D

CHINA (TSJOENGKING)

BINNENLAND:
Int. Concessie Sjanghai, opgeheven, 7-43 ..... 5595 B
BUITENLAND:
Japan geeft bestuursrechten over Sjanghai terug, 7-43 ..... 5595 B
Japan, bondgenootschap, 11-43 ..... 5724 B

CHINA (NANGKING)

Pres. Lin Sen overl., 8-43 5644 E
Sovjet-Unie, terugtocht, 10-43 ..... 5707 G
Ravitaill.wegen, 11-43 .. 5724 E
Conf. Cairo Tsjang Kai-Sjek, 11-43 ..... 5765 B
Buitenmongolië, grensincident, 4-44 ..... 5901 B

COLUMBIA

Regeering afgetr., 8-43 .. 5644 B
Regeering afgetr., 3-44 5876 B

CONFERENTIES

Quebec, 8-43 .... 5635 A, 5643 I
Cairo, 12-43 ..... 5765 B
Teheran, 12-43 ..... 5773 C
Britsch-Amerik. olieconf., 5-44 ..... 5934 G
— Voorbespr. geëindigd, 5-44 ..... 5939 E
Empireconferentie; rede Churchill, 5-44 ..... 5940 B
— gesloten, 5-44 ..... 5956 C
Teheran; aanbod Kieler Kanaal, 5-44 ..... 5956 B

CUBA

Kabinet, mutaties, 3-44 .. 5876 C
— Comm. minister, 3-44 5882 C
R. G. Sanmartin, president, 6-44 ..... 5982 F

D

DENEMARKEN

BEVOLKING:
Geboorteoverschot, stijgend, 7-43 ..... 5595 H
Beroepstelling, 6-44 .... 5978 B
BEZETTING:
Uitzonderingstoest., 9-43 5658 B
Uitzonderingstoest., 10-43 5699 E
FINANCIEN:
Staatsuitgaven, financiering, 7-43 ..... 5610 C
HANDEL EN NIJVERHEID:
Nederland, handelsverdr., 8-43 ..... 5632 B
Nederland, betalingsverkeer, 10-43 ..... 5692 A
Econ. positie, 10-43 .... 5701 B
JODEN:
D'tsche maatreg., 10-43 .. 5699 E
LANDBOUW:
Zuivelprod. gestegen, 4-44 ..... 5901 C
Omvang veestapel, 6-44 5973 C
N.S.A.P.:
Clausen als leider afgetr., 5-44 ..... 5955 G
REGEERING:
Kab. Scavenius afgetr., 9-43 ..... 5658 B
VOLK EN BODEM:
2000 jr. oude ploeg gevonden, 6-44 ..... 5997 B
WEERMACHT:
Kryssing, luit.-kol., generaal Waffen ᛋᛋ, 8-43 .. 5628 E
IJSLAND:
Opheffing bondsacte, 1-44 5814 D
Nota i.z. opheffing bondsacte, 4-44 ..... 5927 C
Boodschap kon. Christiaan, 5-44 ..... 5939 C
Republiek uitger.; afscheidswoord koning Christiaan, 6-44 ..... 5990 C

DUITSCHLAND

ARBEIDSDIENST:
Hierl. rijksmin., 8-43 .... 5650 A
ARBEIDSFRONT:
Ley, dr., biogr. ..... 5762 A
— Bez. a. Nederl., 2-44 5851 A
— Modelbedr. onderscheiden, 3-44 ..... 5869 D
Meirede dr. Ley, 5-44 .. 5930 B
ARBEIDSINZET:
Sportbeoefening, 7-43 .. 5594 A
Buitenlanders, 12 milioen tewerkgest., 7-43 .. 5601 C
Berlijn, uitbr. Ned. Kerkdiensten, 7-43 ..... 5609 A
Nederlanders (35.000) te Berlijn, 7-43 ..... 5609 A
Stopzetting bedrijven geëindigd, 7-43 ..... 5609 A
Arbeidspotentieel, 9-43 5676 A
Oorlogsprod., éénh. leid., 9-43 ..... 5676 A
Nederl. arbeiders, aantal, 10-43 ..... 5696 B
Buitenl. arbeiders, 10-43 5717 B
Nieuwjaarsopr. Speer en Sauckel, 1-44 ..... 5795 A
Poolsche arb. pos. 2-44 5837 C
Ned. arb. houding 2-44 5851 A
Rede dr. Ley in Nederl., 2-44 5852
Modelbedr. onderscheiden; rede dr. Ley, 3-44 5869 D
Nederl. arb. verlof uitgest., 3-44 ..... 5873 A
Een millioen Fransche arb., 3-44 ..... 5884 B
Reisbeperking buitenl. arbeiders, 4-44 ..... 5926 D
Pioniers v. d. Arbeid benoemd, 5-44 ..... 5933 A
Wijz. syst. tewerkstelling buitenl., 5-44 .... 5942 A
Ned. Boekw. in Potsdam, 1-44 ..... 5942 A
Stopzetting industrie, 5-44 ..... 5957 B
Rijksverdedigingsverordening Sauckel, 6-44 .. 5697 A
ARCHAEOLOGIE:
Opgravingen Trier, 11-43 5745 B
BEVOLKING:
Repatrieering uit de Sovjet-Unie, 2-44 ..... 5845 B
— id., 3-44 ..... 5882 D
Geb.-sterfte-huwelijkscijfers '43, 5-44 ..... 5942 A
BINNENLAND:
Algemeen:
Dr. Goebbels opent Kunsttent. München, 7-43 ..... 5597 B
Woonruimte, distr., 9-43 5677
Wichelroede afgesch., 9-43 ..... 5681 B
Voedingsgewoonten, 11-43 5751 E
Heldengedenkdag, 3-44 5876 E
Oostmark, herd. aansluiting, 3-44 ..... 5882 D
Protectoraat, herd. 5-j. best., 3-44 5883
Bevolking:
Burgerl. stand, 10-43 .. 5704 B
Nieuwjaarsboodsch., 1-44 5795 A
Luchtaanvallen:
Witboek luchtaanvallen burgerbevolking, 7-43 5597 B
Dr. Goebbels; verkl. luchtaanv., 8-43 ..... 5635 B
Berlijn vergelding; rede dr. Goebbels, 11-43 .. 5757 B
Vergelding, 12-43 ..... 5764 B
Rede plv. perschef Sündermann, 12-43 ..... 5790 A
Overzicht aanv. '43, 1-44 5797-C
Wederopbouw 1-44 ..... 5797 C
Amerik. piloten door bevolking gedood, 6-44 .. 5972 B
Schadereg. v. Nederlanders, 6-44 ..... 5980 A
Anglo-Amerik. aanvallen op neutrale en hospitaalschepen, 6-44 5982 B
BUITENLAND:
Algemeen:
Driemogendhedenpact, 3e verj., 10-43 ..... 5692 C
Bondgenootschap m. Italië en Japan, 2e verj.: Rede v. Ribbentrop, 12-43 ..... 5772 B

Verkl. v. Ribbentrop betr. buitenl. politiek Sovjet-Unie en positie geall. i.v.m. verkl. Molotof, 4-44 ..... 5908 F

Landen:

Argentinië, dipl. betr. verbroken, 2-44 ..... 5829 B
— Verkl. v. Ribbentrop, 2-44 ..... 5829 B
Denemarken: maatr. tegen Deensche joden, 10-43 5699
Eire; boodschap i.z. veiligh. v. Rome, 4-44 .. 5926 B
Europa, verh. tot, 11-43 5758 A
— idem, 12-43 ..... 5761 A
Hongarije, mil. samenw. versterkt, 3-44 ..... 5886 F
— Dr. Vessenmeyer gezant te Boedapest, 3-44 5887
Italië (kon.), oorlogsverkl., 10-43 ..... 5707 H
Italië (rep.) erkend, 10-43 ..... 5693 A
— 5 j. bestaan vriendschapspact, 6-44 ..... 5966 D
Iran, oorlogsverkl., 9-43 5667 B
9-43 ..... 5659 C
Philippijnen erk., 10-43 5708 A
Portugal: wolframexport gestaakt, 6-44 ..... 5981 G
Spanje: wolframexport beperkt, 5-44 ..... 5942 B
Turkije; v. Papen n. Berlijn, 11-43 ..... 5743 D
— handelsverdr. hern., 3-44 ..... 5871 E
Turkije; chroomleveringen gestaakt, 4-44 .. 5925 C
Vaticaan; verh. t., 9-43 5683 E
Zweden: Transitoverkeer, 8-43 ..... 5628 B
— anti-D'sche perscamp., 10-43 5699
— waarsch. a. d. pers t.a.v. berichtgeving bombardementen, 4-44 5908 F

DISTRIBUTIE:

Broodrants. verh., 9-43 5683 C

EMIGRANTENREGEERING:

Sovjet-Unie, com. Vrij Duitschland opger., 8-43 5627 A

FINANCIEN:

Staatsschuld, stijg., 7-43 5609 A
— overz., 8-43 ..... 5642 A
Probleem der oorlogsschulden, rede dr. Funk, 3-44 ..... 5878 B
Oorl.financiering; rede graf Schwerin-Krosigk 4-44 ..... 5909 B
Staatsschuld, overzicht, 5-44 ..... 5942 A

GOEBBELS:

Open. kunsttent. München, 7-43 ..... 5597 B
Verklaring luchtaanv., 8-43 ..... 5635 B
Rede i. z. vergelding luchtaanv., 11-43 .... 5757 B
Biografie, 12-43 ..... 5786 A
Kerstboodschap, 12-43 .. 5790 B
Nieuwjaarsboodsch., 1-44 5795 A
Dr. Seyss Inquart pres. D'sche Akademie, 2-44 5845 B
Oostmark, herd. aansluiting, 3-44 ..... 5882 D
Overz. mil. en pol. situatie, 4-44 ..... 5901 D
Stadpresident v. Berlijn, 4-44 ..... 5909 B
Rede 55ste verjaardag Hitler, 4-44 ..... 5921 A

GOUVERNEM.-GENERAAL:

Ned. Studenten, arbeidsinzet (foto buiten tekst), 8-43 ..... 5622a
— Vertrek, 8-43 ..... 5625 A
Situatie d. Russische opmarsch; rede dr. Frank, 4-44 ..... 5901 D
Tuinbouw, ontwikkel., 6-44 ..... 5988 C

HANDEL, NIJVERHEID:

Olievoorziening, 10-43 .. 5699 A
Ruilhandel, 10-43 ..... 5708 B
Ontbinding kartels, 11-43 5750 D
Geen monopolies, 1-44 .. 5821 A
Stopzetting industr., 5-44 5957 B
Concentratie v. d. handel, 6-44 ..... 5972 B

HITLER:

Mussolini bespr. militaire kwesties, 7-43 ..... 5609 A
Verjaarsgeschenk Mussolini, 8-43 5616
Seyss-Inquart en Mussert, telegr.wissel., 8-43 5619 A
Militair-politieke besprekingen, 8-43 ..... 5628 D
(foto buit. tekst), 8-43 5630a
Ned. Sleepb.kap. onderscheiden, 8-43 ..... 5633 A
Rede Italië, 9-43 ..... 5665 A
Mussolini ontv., 9-43 .. 5677
Neditsj ontv., 9-43 5677
Noorwegen, verkl. inz., 9-43 ..... 5681 C
Overz. situatie, 10-43 .. 5698 B
Geschenk verlofgangers, 10-43 ..... 5707 B
Graziani ontv., 10-43 .. 5707 B
Bulg. reg. ontvangen, 11-43 ..... 5723 C
Heldengedenkdag, rede, 11-43 ..... 5727 A
Bulg. min. ontv., 11-43 5742 B
Mussert en dr. Seyss-Inquart ontv., 12-43 .... 5762 B
Toespr. officieren, 12-43 5765 A
Telegramw. m. Mussert, 12-43 ..... 5769 B
Nieuwjaarsboodsch., 1-44 5795 A
Elfde verj.d. machtsovername, 2-44 ..... 5827 A
Quisling ontv., 2-44 .... 5830 C
Corpsch. d. b. Tsjerkassy bevr. divisies ontvangen; gen. Stemmermann, Lieb, Gille en Leon Degrelle onderscheiden, 2-44 ..... 5849 A
Lijfarts, dr. Morel, onderscheiden, 3-44 ..... 5861 C
Manditsj en Peritsj ontvangen, 3-44 ..... 5871 F
Verkl. Wapenstilstandsvoorwaarden d. Sovj. Unie aan Finland, 3-44 5884 A
Viering 55ste verjaard.; rede dr. Goebbels, 4-44 5921 A
Conf. m. Mussolini, 5-44 5933 A
Ontvangt Tiso en Tuka, 5-44 ..... 5948 D
Telegram a. Mussolini, 6-44 ..... 5966 D
Telegram v. Mussert i.z. invasie, 6-44 ..... 5979 A
Stojay ontvangen, 6-44 5981 C

JEUGD:

Oproep Hitler, 11-43 .... 5723 C
Bulg. regenten ontv., 11-43 .....5723 C
Reichsjugendf. Axmann, biogr., 1-44 ..... 5794 A

JODEN:

Maatregelen, 10-43 5699

JUSTITIE:

Bulgarije, verdr., 8-43 .. 5651 E
Défaitisme, doodstr., 9-43 5677
Minister Frank, biogr., 11-43 ..... 5754 A
Schending volkenrecht, 2-44 ..... 5830 C
Twee Nederl. terdoodveroordeeld w. clandestien slachten, 4-44 5901 D

KUNST, KULTUUR:

München, opening dr. Göbbels, 7-43 ..... 5597 B
Theater, reorg. Berlijn, 7-43 ..... 5601 C
Zarah Leander, 9-43 .... 5683 C
Nederl. boeken vert., 10-43 5706
Heinr. Georg 50 jaar, 10-43 ..... 5707 B
Seyss-Inquart president Deutsche Akad., 2-44, 5845 B
Hans Pfitzner 75 jaar, 5-44 ..... 5942 A
Werner Kraus 60 jaar, 6-44 ..... 5997 A

LANDBOUW:

Boeren ondersch., 10-43 5693
Oogstdankdag, 10-43 .. 5693
H. Backe, rijksminister, 4-44 ..... 5909 B
Voedselvoorziening, 5-44 5958 C
Tuinbouw Gouv.-Gen., 6-44 ..... 5988 C
Groenteproductie, 6-44 .. 5997 A

N.S.D.A.P.

S.A.-leiding: Schepmann ben., 8-43 ..... 5642 A
Oprichtingsherdenking, 3-44 ..... 5869 C
Gouwl. Wagner overleden; Giesler ben., 4-44 ..... 5926 D

OEKRAINE RIJKSCOMM.:

Landbouw, prod. opvoering, premiestelsel, 7-43 5601 C
Arbeidsdienstplicht, lichtingen 1922-1926, 7-43 5602
Massagraven, Winnitza, 7-43 5602
Tabaksexport, 7-43 ..... 5609 A
Massagraven, Winnitza, 7-43 ..... 5609 A

ONDERWIJS:

Studenten, toen. aant., 9-43 ..... 5683 C
Bonn, univers. 125 jaar, 10-43 ..... 5710a
Minister Rust bez. Ned., 10-43 ..... 5715 A
Bonn, univers. 125 jaar, 10-43 ..... 5717 B
Minister Rust, biogr., 11-43 ..... 5720 A
400 j. bestaan Universiteit Koningsbergen, 6-44 ..... 5997 A

OOSTLAND RIJKSCOMM.:

Wit-Roethenië; gouwl. Kube verm., 9-43 ..... 5683 C
— gouwl. v. Gottberg ben., 10-43 ..... 5699 A
Estland, mobilisatie, 2-44 5837 E

PERS:

Frankf. Ztg. opgeh., 8-43 5642 A
Rede dr. Dietrich, 12-43 5765 A
Dr. Kastenholz overl., 3-44 ..... 5876 E

PROTECTORAAT:

5-jarig bestaan, 3-44 .. 5883

REGEERING:

Algemeen:

Publicatie oorzaken wereldoorlog, (Roosevelt) 7-43 ..... 5603 H
Militair-politieke bespr., 8-43 ..... 5628 D
(foto buit. tekst), 8-43 5630a
— (Fransch Doc.), 8-43 5634 D
Leidersconf. Hoofdkwartier, 10-43 ..... 5698 B
Leidersconf. Hoofdkwartier, 10-43 ..... 5717 B
Leidersconf. München, 11-43 ..... 5742 B
Propagandal. conf., 1-44 5812 D

Ministeries:

Arbeidsdienst Hierl rijksmin., 8-43 ..... 5650 A
Binnenl. Z., dr. Frick afgetr., 8-43 ..... 5650 A
— Himmler ben., 8-43 .. 5650 A
Bohemen, Moravië, von Neurath afgetr., 8-43 .. 5650 A
— Dalüge afgetr., 8-43 .. 5650 A
— dr. Frick ben., 8-43 .. 5650 A
Staatsministers, Frank ben., 8-43 ..... 5650 A
Bewap. en Oorl.prod., prof. Speer ben., 9-43 5676 A
Himmler 43 jr., 10-43 .. 5704 B
Rust, min. v. Onderwijs bez. Nederl., 10-43 .... 5715 A
Mutaties, 11-43 ..... 5757 B
Dr. Ley bezoekt Nederl., 2-44 ..... 5851 A
Landbouw, H. Backe rijksminister, 4-44 .... 5909 B
Volksvoorl. en prop.-staatssecr. Gutterer opgev. d. dr. Naumann, 5-44 ..... 5933 A
Dr. Rosenberg bezoekt Nederland, 6-44 ..... 5961 A

RELIGIE:

Bisschopsconf. Fulda, 8-43 ..... 5653 B
Subs. R.K. kerk, 9-43 .. 5660 B

SOCIALE ZAKEN:

Woonruimte, distr., 9-43 5677
Soc. Verz. Duitschers in Nederl., 10-43 ..... 5691 A

SPORT:

Harbig gesneuveld, 4-44 5900 A

VERKEER:

Rijksspoorw., jaarverslag 1942, 7-43 ..... 5597 B
Benzine niet voor particulieren, 11-43 ..... 5723 A
75 jaar Postwisselverk. m. Nederl., 12-43 ..... 5764 A
Omvang spoorwegwezen, 12-43 ..... 5772 B
— Rede dr. Goebbels, 12-43 ..... 5772 B
Dag D'sche Spoorwegmann., 12-43 ..... 5772 B
Bep. briefverkeer n. Nederl., 1-44 ..... 5811 A
Blokkadebreker geridderd, 3-44 ..... 5869 C
Beperk. telefoonverk. m. Nederland, 4-44 .. 5908 A

WEERMACHT:

Luchtaanv. burgerbevolk., Witboek, 7-43 .. 5597 B
Rundstedt, v., bezoekt Nederland, 7-43 ..... 5600 B
Oorzaken wereldoorlog publicatie, 7-43 ..... 5603 H
Militair-politieke bespr., 8-43 ..... 5628 D
(foto buit. tekst), 8-43 5630a
Oorzaken wereldoorlog publicatie, 8-43 ..... 5634 D
Jeschonnek, gen., overl., 8-43 ..... 5642 A
Dalüge, afgetr., rijksprot. Boh. Mor., 8-43 ..... 5650 A
Korten, stafchef luchtw., 9-43 ..... 5660 B
Mussolini bevrijd, 9-43 .. 5667
— idem, 9-43 ..... 5674 A
— Skorzeny, 9-43 5675
Rangen Weermacht en ᛋᛋ, 9-43 5675
Führergeschenk, 10-43 .. 5707 B
Nieuw wapen, 10-43 .... 5717 B
Krijgsgev. uitwisseling, 10-43 ..... 5717 B
Nieuw vliegtuig, 11-43 .. 5742 B
Toespraak t. officieren d. Hitler, 12-43 ..... 5765 A
Nieuw wapen, 12-43 .... 5772 B
Rangen luchtwapen, 12-43 ..... 5781 A
Nwjaarsdagorder Hitler, Göring, Doenitz, Himmler, 1-44 ..... 5795 A
Prestaties bew.ind. 1-44 5821 A
Uitr. dr. Todt-prijs, 2-44 5845 B
Lichtingen 1884-'93 opger., 2-44 ..... 5845 B
Batalj.comm. ᛋᛋ-brig. „Nederland" onderscheiden, 3-44 ..... 5861 C
Huwel.bem. oorlogsgew., 3-44 ..... 5861 C
Koopvaardijkap. geridderd, 3-44 ..... 5869 C
Runstedt, inspectiereis Atlantikw., 3-44 ..... 5874 A
Heldengedenkdag; rede adm. Dönitz, 3-44 .... 5876 E
Verklaring bewapening; rede dr. Funk, 3-44 .. 5883
Karpatenpassen bezet, 3-44 5887
Verklaring situatie Gen. Gouvernem. dr. Frank 4-44 ..... 5901 D
v. Manstein en v. Kleist onderscheiden. 4-44 .. 5902 A
Nieuw wapen, dwergtank, 4-44 ..... 5902 A
Mutaties en onderscheidingen, 4-44 ..... 5926 D
Hube omgekomen, 5-44 5933 A
Gille onderscheiden, 5-44 5933 A
Nieuwe wapens, 5-44 .... 5948 B
Adm. Dönitz; laatste zoon gesneuveld, 6-44 5966 D
Legerleiding Kanaalkust, 6-44 ..... 5972 B
Vergeldingswapen; 1e vermelding O.K.W., 6-44 5984
Vergeldingswapen „V 1", beschrijving 1e optreden, 6-44 ..... 5985 A
Vrouwen bij luchtdoelart., 6-44 ..... 5997 A

ECONOMIE, FINANCIEN

Bankbiljettencirc., stijging, 7-43 ..... 5603 F
— Intern. overz., 9-43 .. 5669 B
Bankbilj.circ., 2-44 ..... 5839 F
Leenbanken, historisch overzicht, 4-44 ..... 5897 A
Goud en grondstoffen in intern. ruilverk, 5-44 .. 5951 A
Int. bankbiljetten-circulatie, 5-44 ..... 5957 C
Geleide economie Engeland, 6-44 ..... 5967 E
Kosten levensonderhoud intern., 6-44 ..... 5990 A

ECUADOR

Grensgeschil m. Peru bijgelegd, 6-44 ..... 5964 B
Revolutie; kabinet afgetreden, 6-44 ..... 5964 B

EGYPTE

Sprinkhanen, bestrijding, 7-43 ..... 5603 D
Wafdpartij, 8-43 ..... 5653 D
Pan-Arab. congr., 9-43 5660 A
Sovjet-Unie, herstel dipl. betr., 9-43 ..... 5672 E
Caïro, conf. Roosevelt, Churchill, Tsjang Kai-sjek, 12-43 ..... 5765 B
Caïro, conf. Roosevelt, Churchill, Inönü, 12-43 5773 E
Hongersnood, 5-44 ..... 5933 C

EIRE

Voorstel V. S. t. verbr. dipl. betr. m. D'land afgewezen, 3-44 ..... 5875 D
Engeland staakt reisverkeer, 3-44 ..... 5875 D
Verklar. Churchill, 3-44 5883 A
Telefoonverk. m. Engeland gestaakt, 4-44 .. 5909 A
Boodschap i.z. veiligh. v. Rome, 4-44 ..... 5926 B
Parlementaire nederlaag De Valera; nwe verkiezingen, 5-44 ..... 5948 E
Koopvaardijvloot, vorming, 6-44 ..... 5967 B
De Valera herkozen, 6-44 5973 F

ENERGIE

Electr. verbr. voorn. landen, 10-43 ..... 5775 A
Toek. Eur. electr. voorzien., 1-44 ..... 5820 C
Windturbines, 2-44 .... 5839 G
Lichtgas in Nederland, 3-44 ..... 5895 B
Windmolens, toenemend in Nederl.. 4-44 ..... 5927 A

ENGELAND

ALGEMEEN:
Londen, beteekenis, 6-44 5997 C
ARBEIDSINZET:
Vrouwendienstpl., 8-43 .. 5636 E
10-43 ..... 5707 C
Verplichte mijnarbeid, 12-43 ..... 5766 A
BINNENLAND:
Sir Oswald Mosley uit gevangenis ontsl., 12-43 5766 A
— Biografie, 12-43 ..... 5778 A
Evacuatie Z. en O.kust, 3-44 5862
— Zuidkust, 3-44 ..... 5891 C
— Beperking postverkeer, 3-44 ..... 5891 C
BUITENLAND:
Italië, Churchill over, 8-43 ..... 5620 C
Birma; oorlogsverkl. v., 8-43 ..... 5620 E
Spanje, dipl. bespr., 8-43 5652 E
Sovjet-Unie, verh. t., 9-43 5682 C
Oorl. sit. exp. Church., 9-43 ..... 5682 C
Oorlogsverkl. Vrij Indië, 11-43 ..... 5723 B
Conf. Turkije, 11-43 .... 5735 H
Conf. Caïro, 12-43 ..... 5765 B
Conf. Teheran, 12-43 .... 5773 C
Conf. Caïro, Inönü, 12-43 5773 E
Eire, reisverkeer gestaakt, 3-44 ..... 5875 D
Turkije; handelsbetr. verbroken. Britsche militairen verlaten Turkije, 3-44 ..... 5877 D
Ver. Staten, olieconf., 3-44 ..... 5879 A
Eire, verkl. Churchill, 3-44 ..... 5883 A
Turkije; Unaydin benoemd, 3-44 ..... 5885 E
Oorlogssit., verk. Churchill, 3-44 ..... 5891 C
Eire, telefoonverk. gestaakt, 4-44 ..... 5909 A
Zweden; stopzetting handelsverkeer met D'land geëisch, 4-44 5917 B
Turkije; stopzetting handelsverkeer met D'land geëisch, 4-44 5917 B
Spanje; Eng. protest te Madrid, 4-44 ..... 5917 B
Turkije; chroomlevering a. D'land gestaakt 4-44 ..... 5925 C
Zweden; nota t.a.v. handelsverk. m. D'land afgewezen, 4-44 ..... 5925 D
Ver. Staten: valutaovereenkomst, 4-44 ..... 5927 G
Portugal; stopzetting leveringen a. D'land geëisch, 5-44 ..... 5934 B
Zweden; antwoord inz. handelsverkeer met D'land, 5-44 ..... 5934 C
Sovjet-Unie; bezoek Eden; invasie geëischt, 5-44 ..... 5940 B
— Bezoek Eden aan Stalin, 5-44 ..... 5955 C
Sovjet-Unie; leveranties, 5-44 ..... 5958 D
Nederland; overeenk.; verkl. Eden, 6-44 .... 5965 A
België; overeenk.; verkl. Eden, 6-44 ..... 5965 A
Noorwegen; overeenk.; verkl. Eden, 6-44 .... 5965 A
Min. Lyttelton over Roosevelts houding t. a. v. Japan, 6-44 ..... 5997 C
CHURCHILL:
Londen, eereburger, 7-43 5595 D
Offensief, over, 7-43 .... 5596 D
Italië, over, 8-43 ..... 5620 C
Quebec, te, 8-43 ..... 5635 A
Verklaring, 8-43 ..... 5652 A
Quebec, rede, 9-43 .... 5659 A
Terug uit Am., 9-43 .... 5677 A
Lagerhuisrede; invasie i. h. Westen, 9-43 ..... 5682 C
Rede oorlog 1944, 11-43 .. 5742 C
Conf. Caïro, 12-43 ..... 5765 B
Conf. Teheran, 12-43 .... 5773 C
Conf. Caïro, Inönü, 12-43 5773 E
Terug in Engeland, 1-44 5812 E
Aank. gr. gebeurt., 1-44 5821 B
Lagerhuisrede, 3-44 .... 5861 E
Verklaring Eire, 3-44 .. 5883 A
Verklaring t.a.v. d. oorlog, 3-44 ..... 5891 C
Motie v. vertrouwen gevraagd, 4-44 ..... 5902 B
Rede conf. dominion-premiers, 5-44 ..... 5940 B
Leveringen aan de Sovjet-Unie, 5-44 ..... 5958 D
Lagerhuisrede betr. buitenl. pol., 6-44 ..... 5965 A
Lagerhuisrede Invasie, 6-44 ..... 5981 B
DIPLOMATIE:
Sovjet-Unie; Maiski afgetr., Goesew ben., 8-43 5628
Turkije; Orbay afgetr., 3-44 ..... 5877 D
Beperk. dipl. verkeer, 4-44 ..... 5924 B
Beperking dipl. verk. opgeheven, 6-44 ..... 5997 C
DOMINIONS:
Rede Churchill, 5-44 .... 5940 B
Empireconferentie Londen, 5-44 ..... 5956 C
Militair aandeel, 5-44 .. 5956 C
FINANCIEN:
Buitenl. schulden, 8-43 5643 A
Staatsschuld, 10-43 ..... 5700 B
Begrooting, oorlogskosten, 4-44 ..... 5902 B
Bank of England, lord Catto gouvern., 4-44 .. 5910 A
Britsch-Amerik. valutaovereenk., 4-44 ..... 5927 G
Staatsuitgaven, 5-44 .... 5933 D
Oorlogsuitgaven en kosten v. levensonderhoud, 5-44 ..... 5955 C
J. M. Keynes, biografie, 6-44 ..... 5994 A
HANDEL, NIJVERHEID:
Baconpolitiek gewijzigd, 3-44 ..... 5883 A
Kolenexport n. neutrale landen gestaakt, 4-44 .. 5910 A
Petroleum: conf. met Ver. Staten, 5-44 ..... 5934 G
— voorbespr. m. Ver. Staten geëindigd, 5-44 5939 E
Bacon: Canadeesche leveringen, 6-44 ..... 5967 E
Geleide economie, 6-44 5967 E
KON. HUIS:
Hert. v. Gloucester G.-G. v. Australië, 11-43 .... 5750 C
LUCHTAANVALLEN:
Schade, 2-44 ..... 5830 D
REGEERING:
Kab. Churchill:
Financ.; K. Wood overl., 9-43 ..... 5685 A
Mut. kabinet, 9-43 ..... 5685 A
Mutatie, 11-43 ..... 5742 C
Mutatie, 2-44 ..... 5837 D
RELIGIE:
Aartsbisschop v. York n. Moskou ..... 5677 D
Aartsbisschop v. Canterbury, Lenin-orde, 7-43 5596 D
SOCIALE ZAKEN:
Stakingen, 10-43 ..... 5693 D
Staking Ned. Zeel., 10-43 5707 C
Stakingen, 12-43 ..... 5773 A
Mijnwerkersstaking, 3-44 5876 D
Mijnwerkersstaking, 4-44 5910 A
Anti-stakingsmaatr., 4-44 5927 A
Loonovereenk. mijnen, 4-44 ..... 5927 A
Stakingen overzicht, 5-44 5955 C
VERKEER:
Amer. schepen, 8-43 .... 5636 E
Beperking postverkeer, 3-44 ..... 5891 C
Reisverbod, 5-44 ..... 5933 D
VOLKSVERTEGENW.
Commonwealth-partij, verkiezingsoverw., 1-44 5812 E
Parlementaire nederl. regeering; motie van vertrouwen aangenomen, 4-44 ..... 5902 B
WEERMACHT:
Geheime Dienst, „News Review" over —, 7-43 5602 A
Mountbatten, Lord, opperbev. Z.O. Azië, 8-43 5651 D
Found afgetr. admir., 10-43 ..... 5700 A
Cunningham, A. ben. admir., 10-43 ..... 5700 A
Krijgsgev. uitwisseling, 10-43 ..... 5717 B
Mutatie leger-, vlootleiding, 11-43 ..... 5725 C
Verklaring gen. Alexander, 11-43 ..... 5725 C
Rangen luchtwapen, 12-43 ..... 5781 A
Mutaties leiding, 12-43 .. 5791 A
— id., 1-44 ..... 5798 B
— id., 1-44 ..... 5805 B
— id., 1-44 ..... 5821 C
— id., 2-44 ..... 5854 D
— id., 3-44 ..... 5876 D
Marinesteunpunt d. Ver. Staten overgen., 3-44 5891 C
Sovjet-onderscheiding v. Harris, 5-44 ..... 5955 C
Aandeel Dominions, 5-44 5956 C
Mutaties leiding, 6-44 .. 5990 D

ESTLAND

Mobilisatie, 2-44 ..... 5837 E

EUROPA

Geallieerde adviesommissie, 11-43 ..... 5750 E
Voedingsgewoont., 11-43 5751 E
Verhouding D'land-Europa, 11-43 ..... 5758 A
Nat. vrijheid in Europ. eenheid, 12-43 ..... 5761 A
Toek. electr. voorziening, 1-44 ..... 5820 C
Rubberplanten, 2-44 .... 5834 B
Veestapel en vleeschverbr., 3-44 ..... 5894 D
Levensonderh.; prijzen en kosten, 5-44 ..... 5935 B
Literatuurgeschiedenis, 5-44 ..... 5953 A

FINLAND

Regeeringsverkl., 9-43 .. 5677 F
Id., 9-43 ..... 5684 C
Onafhankelijkheidsherd., Rede Ryti, 12-43 ..... 5773 B
Kabinet, mutatie, 1-44 .. 5812 G
Ver. Staten, ult. eischen, 2-44 ..... 5845 C
Wapenstilst.voorw. Sovjet-Unie, 3-44 ..... 5862 A
Svinhufvud overleden, 3-44 ..... 5870 A
Rijksdagzitting, geheime, 3-44 ..... 5870 A
Wapenstilst.voorw. Sovjet-Unie, 3-44 ..... 5870 A
— D'sch commentaar dr. Schmidt, 3-44 ..... 5870 A
— Verworpen, 3-44 .... 5884 A
— Brief koning Gustaaf, 3-44 ..... 5884 A
— Verkl. Hitler, 3-44 .. 5884 A
— Antw. a. d. Sovjet-Unie., 3-44 ..... 5887 A
— Verkl. der Sovjet-Unie ..... 5887 A
Econ. positie, 3-44 ..... 5892 A
Kabinet, mutatie, 4-44 5902 C
Rijksdagzitting, 4-44 .. 5902 C
Besloten rijksdagzitting, 4-44 ..... 5918 A
Vredesonderhand. m. de Sovjet-Unie gestaakt, 4-44 ..... 5925 B
Verklaring min. Salovaare i.z. Karelië, 6-44 5965 C
Amerik. zwarte lijst, 6-44 5982 G
Ver. Staten: Finsche gezant uitgewezen, 6-44 .. 5989 E

FRANKRIJK

ARBEIDSDIENST:
Ontbonden; manschappen ter beschikking v. d. staat, 6-44 ..... 5982 A
ARBEIDSINZET:
Wettel. reg., 2-44 ..... 5837 F
Een millioen arbeiders in D'land, 3-44 ..... 5884 B
BINNENLAND:
Geboorten, stijging, 7-43 5596 A
Parijs, octrooi opgeh., 8-43 ..... 5635 F
Menton terug, 10-43 .... 5699 B
Wederopbouw, problemen, 12-43 ..... 5782 B
Na-oorlogsche positie, 12-43 ..... 5789 B
Ontr. Middell.z. kust, 1-44 ..... 5821 D
Luchtaanv.: aant. slachtoffers, 1-44 ..... 5821 D
Overz. pol. situatie, 2-44 5831 B
Evacuatie Z.kust, 2-44 .. 5846 A
Evacuatie N.-Fr., 3-44 .. 5862 B
Evacuatie en inundatie, 4-44 ..... 5903 J
Protest Kardinalen tegen Anglo-Amer. bombardement, 5-44 ..... 5959 B
Overzicht Anglo-Amerik. luchtaanv., 6-44 ..... 5976 B
Invasie; radiotoespr. Pétain en Darnand, 6-44 .. 5982 A
— 35.000 burgerslachtoffers, 6-44 ..... 5998 A
Geboorte- en sterftecijfers 1939-'43, 6-44 ..... 5982 A
BUITENLAND:
Na-oorlogsche positie, 12-43 ..... 5789 B
Argentinië, dipl. betr. verbr., 2-44 ..... 5837 B
EMIGRANTENREGEERING:
Gouv.-gen. Boisson, aftr., Cournarie ben., 7-43 .. 5596 B
Gaulle, de, politieke leiding, 8-43 ..... 5620 D
Giraud, opperbevelhebber, 8-43 ..... 5620 D
Pucheu gearrest., 8-43 .. 5643 F
Officiëele erk. .... 8-43 5651 B

Sovjet-Unie, Bogomolof ben., 10-43 ..... 5700 E
Giraud afgetreden, 11-43 5743 A
Flandin, Peyrouton, Boisson gearr., 12-43 .. 5766 B
Proces c. Boisson, Flandin etc., 1-44 ..... 5812 H
Helleu terugger. Levant, 2-44 ..... 5846 A
Pucheu ter dood veroordeeld, 3-44 ..... 5876 A
— terechtgesteld, 3-44 .. 5884 B
Reorganisatie; De Gaulle opperbevelh.; Giraud weigert aftreden, 4-44 ..... 5910 B
Processen beëindigd, 5-44 ..... 5933 F
Derrien gevonnist, 5-44 .. 5949 A
Naamsverandering, 5-44 5954 B
Gr. Fransch en Spaansch-Marokko gesloten, 6-44 5982 H
Kunstenaars terdoodveroordeeld, 6-44 ..... 5998 A

FINANCIEN:
Staatsbegr. 1944, 2-44 .. 5855 C
Staatsschuld, 5-44 ..... 5949 A
Kapitaalmarkt, overz., 6-44 ..... 5982 A

HANDEL, NIJVERHEID:
Ind. ontwikkel., 9-43 .... 5684 G

JODEN:
Maatregelen, 10-43 ..... 5707 D

JUSTITIE:
Guillotine buiten werking, 11-43 ..... 5757 C
Symbol. bedreigingen strafbaar, 1-44 ..... 5798 D
Verscherpte actie tegen terreur, 3-44 ..... 5892 B
Représailles t.a.v. processen emigr.-reg., 5-44 5933 F
Représailles tegen processen emigr.-reg., 5-44 5933 F
„Maquisards" gevonnist, 5-44 ..... 5949 A
Repressaille tegen vonsen v. Algiers, 5-44 5949 A, 5956 D
„Maquisards" francs-tireurs, 6-44 ..... 5989 B

KUNST, KULTUUR:
Ghéon, Henri overl., 6-44 5998 A
Girandoux, J. overl., 2-44 5846 G
Guilbert, Y. overl., 2-44 5846 G

LANDBOUW:
Agrar. problemen, 3-44 5886 E

PETAIN:
Kerstboodschap 12-43 .. 5790 B
Radiotoespr. invasie, 6-44 5982 A

REGEERING:
Reorganisatie, 1-44 ..... 5798 D
Darnand hoofd der politie, 1-44 ..... 5821 D
Brinon, de, biogr., 3-44 5866 A
Déat, M., min. v. Arbeid, 3-44 ..... 5884 B
Darnand staatssecr. binnenl. zaken, 6-44 .... 5989 B

RELIGIE:
Kardinalen protest. tegen Anglo-Amer. bombardementen, 5-44 ..... 5959 B

VERKEER:
Electrificatie spoorwegnet, 6-44 ..... 5998 A

WEERMACHT:
44 opgericht, 8-43 ..... 5628 G
„Richelieu" in geall. dienst, 11-43 ..... 5757 C
Rangen luchtwapen, 12-43 ..... 5781 A
„Maquisards" franc-tireurs, 6-44 ..... 5989 B

G

GEALLIEERDEN

Pressie op bondgenooten v. Duitschland, 5-44 .. 5949 B

GRIEKENLAND

Inflatie, 1-44 ..... 5805 C
Emigrantenreg., Prof. Evolos d. Moskou benoemd, 1-44 ..... 5812 F
— min.-pres. Tsuderos afgetr., 4-44 ..... 5910 C
— Sovjet-Unie verbr. dipl. betrekkingen, 4-44 ..... 5910 C
— Kab. Venizelos afgetr.; Papandreu min.-pres., 5-44 ..... 5933 B
— Nieuw kabinet Papandreu, 5-44 ..... 5955 E

GRONDSTOFFEN

Aluminium: wereldprod. en verbr., 10-43 ..... 5700 H
— Prijsontw. en toepassing, 12-43 ..... 5782 D
Bauxiet: wereldpr., 7-43 5583 B
Cacao: wereldprod., 9-43 5672 D
Celwol, wereldprod., 3-44 5866 D
Chilisalpeter, wereldprod., 3-44 ..... 5861 B
Diamant: wereldprod., 11-43 ..... 5750 A
Goud: Wereldprod. 1913-'23—'40—'43, 12-43 ..... 5767 C
— intern. beteekenis en functie, 5-44 5935
— en grondstoffen in internat. ruilverkeer, 5-44, ... 5951 A
Hout: Overz. Zweden, 8-43 ..... 5642 C
Katoen: Prod. overz., 8-43 5642 C
— wereldoogst, 2-44 .... 5855 I
— wereldproductie en -verbruik, 5-44 ..... 5957 D
Koper: o. Borneo, 8-43 .. 5636 D
— wereldprod., 8-43 .... 5636 F
— Rhodesia, 8-43 ..... 5643 G
— wereldproductie en verbr., 10-43 ..... 5700 H
— na-oorlogsche probl., 1-44 ..... 5814 G
Kunstzijde wereldprod., 3-44 ..... 5866 D
Kwikzilver: wereldproductie, 12-43 ..... 5775 B
Lood: wereldproductie en verbr., 10-43 ..... 5700 H
Mais: wereldproductie, 1-44 ..... 5814 F
Meststoffen, wereldprod., 3-44 ..... 5861 B
Nikkel: wereldproductie en verbr., 10-43 ..... 5700 H
Petroleum: probl. V. St., 7-43 ..... 5602 B
— wereldprod. 1942, 8-43 5636 B
— nwe vindplaatsen, 9-43 5668 A
— wereldprod., 9-43 .... 5684 B
— Duitsche voorz., 10-43 5699 A
— Jaarversl. Kon. Olie, 10-43 ..... 5700 I
— Ver. Staten, buitenl. bel., 10-43 ..... 5709 B
— Reserves i. h. Nab. Oosten, 12-43 ..... 5775 B
— Roem. prod., 1-44 .... 5805 E
— Uitputting N. Am. reserves, 2-44 ..... 5831 C
— Verdr. Ver. Staten—Saoedi—Arabië, 2-44 .. 5846 E
— Vér. Staten pol. i. h. Nab. Oosten, 3-44 .... 5863 B
— Strijd om petr.gebieden in Voor-Azië, 3-44 5879 A
— Engelsch-Amerik. conf., 3-44 ..... 5879 A
— Verzet tegen Amerik. reg.plannen, 3-44 ..... 5879 A
— Hist. overz. gebruik, 4-44 ..... 5906 A
— Britsch-Amerikaansche conf., 5-44 ..... 5934 G
— idem; voorbespr. geëindigd, 5-44 ..... 5939 E
— Turkije weigert concessies aan Ver. Stat., 5-44 ..... 5940 C
— Sovj.-Unie, productie, 5-44 ..... 5958 B
Platina: Productiestijging, 12-43 ..... 5767 B
Rubber: prijsverh. kunstrubber, 7-43 ..... 5611 A
—, prod. kunstrubb. V.S., 9-43 ..... 5683 D
— productiekosten, 12-43 5766 C
— Wereldpr. en voorr., 12-43 ..... 5772 A
— planten i. Europa, 2-44 5834 B
— prod. synth. r. Ver. Staten, 2-44 ..... 5854 E
— Amer. prod. synth. rubber, 5-44 ..... 5941 B
— Int. comité ontbonden., 5-44 ..... 5957 D
Steenkool: grondstof bedrijfsl., 1-44 ..... 5823 E
Suiker: Europ. pos., 8-43 5636 C
—, Java, prod., 8-43 .... 5636 D
— Wereldprod., 9-43 .... 5658 A
— productie Java, 10-43 5716 B
— Br.-Indische suiker verdringt Javasuiker, 3-44 ..... 5886 D
Tabak: wereldprod., Eur. verbr., 8-43 ..... 5635 D
Tarwe: wereldprod. en verbr., 10-43 ..... 5701 A
Thee: internat. restrictie verl., 6-44 ..... 5967 F
Tin: prod., verbruik, 8-43 5620 B
— wereldproductie en verbr., 10-43 ..... 5700 H
Titanium: wereldproductie en verbr., 10-43 .. 5709 B
Tschleder: productie, 12-43 ..... 5783 D
Wol: wereldvoorraden, 12-43 ..... 5775 B
— Bedr. d. kunstvezels, 1-44 ..... 5805 F
Zeewater: theor. mogelijkheden, 11-43 ..... 5759 B
Zink: wereldproductie en verbr., 10-43 ..... 5700 H
Zijde: wereldproductie, 12-43 ..... 5775 B
— id. 1940—'42, 3-44 .... 5877 F

H.

HONGARIJE

BINNENLAND:
Regeering Stojay beh. situatie, 4-44 ..... 5902 D
Geheime zenders Budapest ontdekt, 4-44 .... 5910 D
Nat.-soc. in vrijheid gesteld, 4-44 ..... 5910 D
Liberale en anti-D'sche partijen verboden, 4-44 5918 B
Opheffing pol. partijen en vakvereen., 4-44 .. 5902 D

BUITENLAND:
Italië (rep.) erkend, 10-43 ..... 5693 A
Buitenl. politiek, 12-43 .. 5766 E
Waarsch. Ver. Staten, 12-43 ..... 5774 A
Nederland, Handelsovereenk., 1-44 ..... 5802 B
Argentinië, dipl. betr. verbr., 2-44 ..... 5837 B
D'land, milit. samenw. versterkt, 3-44 ..... 5886 F
Duitschland, dr. Vessenmeyer gezant te Budapest, 3-44 5887

Diplomatie:
Gezanten te Madrid en Stockholm staatsburgerschap ontnomen, 3-44 ..... 5894 C

JODEN:
Regeling jodenvraagst., 4-44 ..... 5902 D
— maatregelen, 4-44 .... 5903 A
Uitschakeling Joodsche advocaten en journalisten, 4-44 ..... 5910 D

JUSTITIE:
Amnestie v. pol. misdrijven, 4-44 ..... 5926 E

ONDERWIJS:
Onderwijs gestaakt, 4-44 5903 A

REGEERING:
Kab. v. Kallay:
Mutatie, min. Buit.l. Zaken, 7-43 ..... 5611 B
Afgetreden, 3-44 5887
Kab. Stojay:
Benoemd, 3-44 5887
Levensloop ministers, 3-44 5887
Beëdiging, 3-44 ..... 5894 C
Verklaring, 4-44 ..... 5903 A
Vasvari staatssecr. v. nijverheid, 4-44 ..... 5910 D
Arnothy vertegenw. v. d. min-president, 4-44 5910 D
Imredy, min. z. portef., 6-44 ..... 5965 B
Regeeringsverkl., 6-44 .. 5965 B
Stojay bezoekt Hitler, 6-44 ..... 5981 C

WEERMACHT:
Honvedleger v. h. Oostfront terug, 12-43 .... 5766 E
D'sche troepen bezetten Karpatenpassen, 3-44 5887
Dagorder Horthy, 4-44 .. 5918 B
Mut. legerleiding, 4-44 5926 E
Ver. Oostfrontstrijders; rede Imredy, 6-44 .... 5998 E

I

INDIE

BINNENLAND:
Hongersnood, aanb. Bose, 8-43 ..... 5653 A
— id., 11-43 ..... 5735 G
— id., 11-43 ..... 5743 B
Gandhi; vrijlating geëischt, 4-44 ..... 5903 B
Bengalen, hongersnood, 5-44 ..... 5933 G
Gandhi in vrijheid, 5-44 5939 B

ONAFH. LIGA:
Bose, president, 7-43 .... 5596 E
Voorl. regeering vrij Indië, 7-43 ..... 5596 E
Reg. Vrij Indië gev., 11-43 ..... 5723 B
Oorlogsverkl. Engeland, Ver. Staten, 11-43 .... 5723 B
Bose bezoekt Java, 12-43 5782 C
Regeering Vrij Indië overgebr. naar Vóór-Indië, 4-44 ..... 5926 C

WEERMACHT:
Onafhankelijkheidsleger, 7-43 ..... 5596 E

INDUSTRIE

Potloodfabricage, 11-43 .. 5759 A
Scheepsbouw, 12-43 .... 5774 C
Werelddeelen, industrialisatie, 10-43 ..... 5709 B
Scheepsbouw, 1-44 ..... 5815 B
Bevolking en industr. cap., 1-44 ..... 5818 B

INSULINDE

ALGEMEEN:
Prof. C. de Bussy, overl., 5743 C
Ontwikkeling dagbladwezen, 12-43 ..... 5782 C
Vorming Ned. emigr.-reg. in Australië, 3-44 5885 A
Amerik. persstemmen t.a.v. rechten n. herovering, 6-44 ..... 5966 B

ARBEIDSINZET:
Javaansche arbeiders n. Malakka, Borneo en Sumatra, 10-43 ..... 5700 G
Arbeidsdienst Java. 3-44 5885 A

BORNEO:
Industrie, organis., 7-43 5595
Koper, 8-43 ..... 5636 D
Econ. Bet., 9-43 5660
Javaansche arbeid., 10-43 5700 G
Econ. ontw., 3-44 ..... 5876 F

CELEBES:
Industrie, organis., 7-43 5595
Exploitatie. 12-43 ..... 5782 C
Econ. ontw., 3-44 ..... 5876 F

ECONOMIE, FINANCIEN:
Bankbiljettencirc., Java, 7-43 ..... 5601 B
Exportrecht Java, 8-43 .. 5644 D
Prijsontw., Java, 8-43 .. 5644 D
Econ. ontw., Java, 9-43 .. 5659 G
Econ. bet. Borneo, 9-43 5660
Liq. Eur. Banken, 11-43 5743 C
Orden. bedr.l. Sumatra, 2-44 ..... 5838 A
Econ. ontw. Borneo, Celebes, Sumatra, 3-44 5876 F
Econ. toestand Java, 4-44 ..... 5918 D

GRONDSTOFFEN:
Koper o. Borneo, 8-43 .. 5636 D

INDUSTRIE:
Java, Sumatra, Borneo en Celebes, 7-43 5595
Java, 9-43 ..... 5683 A

JAP. BEZETTING:
Bestuursindeeling, 7-43 5594 B
Centr. Civiele Raad, 8-43 5636 D
Tweej. bezetting Java; Jap. verkl., 3-44 ..... 5885 A

JAVA:
Grondstoffen, contrôlemijen, 7-43 5595
Industrie, organis., 7-43 5595
Bankbiljettencirc., 7-43 5601 B
Soerabaja, luchtaanval, 7-43 ..... 5606 A

Centr. Civiele Raad, 8-43 5636 D
Suikerprod., 8-43 ..... 5636 D
Prijsontw., 8-43 ..... 5644 D
Exportrecht, 8-43 ..... 5644 D
Econ. ontw. 9-43 ..... 5659 G
Chem. ind., 9-43 ..... 5683 A
Bandoengsche hoogesch. herop., 10-43 ..... 5716 B
Suikerprod., 10-43 ..... 5716 B
Bezoek van Bose, 12-43 5782 C
Bewegingsvrijheid Chineezen, 12-43 ..... 5782 C
Econ. ontw.; Arbeidsdienst, 3-44 ..... 5885 A
Tweejar. bezetting; Jap. verkl., 3-44 ..... 5885 A
Econ. en pol. toestand, 4-44 ..... 5918 D

LANDBOUW:
Suikerprod. Java, 8-43 .. 5636 D

NIEUW-GUINEA:
Nederl. bestuur in Hollandia hersteld, 5-44 .. 5932 B

ONDERWIJS:
Bandoengsche hoogesch. herop., 10-43 ..... 5716 B

SUMATRA:
Industrie, organis., 7-43 5595
Javaansche arbeid., 10-43 5700 G
Orden. bedr.l., 2-44 .... 5838 A
Econ. ontw., 3-44 ..... 5876 F

VERKEER:
Telegrafie:
Nederl., verb., 8-43 .... 5636 A

WEERMACHT:
Krijgsgevangenen; hulpverleening Roode Kr., 8-43 ..... 5618 A

INTERN. ORGAN.

GEALLIEERDEN:
Adv.comm. v. Europa, 11-43 ..... 5750 E

JOURNALISTENBONDEN, UNIE V. NAT.:
Congres Weenen, 7-43 .. 5603 A

KOMINTERN:
Stalin, geheim bev., 8-43 5627 A

OLYMP. COMITE:
50-jarig bestaan, 6-44 .. 5988 B

ROODE KRUIS:
Zwitserland stuurt gecondenseerde melk v. Utr. kinderen, 7-43 .. 5593 A
Krijgsgevangenen Oost-Azië; hulpverleen., 8-43 5618 A
Telegr. verk. Ned.-Ind., 8-43 ..... 5636 A
Uitwisseling krijgsgev., 10-43 ..... 5717 B
Zweedsch schip v. d. krijgsgev. gecharterd, 12-43 ..... 5782 A
Insuline v. Nederl. diabetici, 12-43 ..... 5789 A
Werk v. Krijgsgevangenen, 1-44 ..... 5798 E
Oproep a. d. regeeringen v. oorlogvoerende landen, 1-44 ..... 5804 A
Missies n. Japan en Ver. Staten, 2-44 ..... 5830 E
Postverkeer, 2-44 ..... 5854 F
Anglo-Amerik. bomaanvallen op hospitaalschepen, 6-44 ..... 5982 B
Nederland: toezending pakketten krijgsgev., 6-44 ..... 5996 A
— Vorming chirurg. ploegen, 6-44 ..... 5996 A

VOLKENBOND:
Raadszaal te Genève verbrand, 4-44 ..... 5911 D

IRAK

Noeri es Saïd, biogr., 11-43 ..... 5746 A
Regeering; Noeri es Saïd afgetr.; Hamdi al Badschadschi premier, 6-44 5982 E

IRAN

Oorlogsverkl. a. D'land, 9-43 ..... 5667 B
Geall. conferentie te Teheran. 12-43 ..... 5773 C
Geallieerde verklaring, 12-43 ..... 5773 C
Mutaties kabinet, 12-43 .. 5783 E
Regeering afgetreden, 3-44 ..... 5892 D
Nieuwe regeering gevormd, 4-44 ..... 5903 C

ITALIE

(Zie na pag. 5684 D
ITALIE (KONINKR.) en ITALIE (REPUBL.)

BADOGLIO:
Biografie, 7-43 ..... 5608 A
Kabinetsformateur, 7-43 5611 C
Proclamatie, 7-43 ..... 5611 C
Ordemaatr., oproep, 7-43 5612
Capitulatie, 9-43 ..... 5663 A
Uitgeweken n. Sicilië, 9-43 5664

BINNENLAND:
Algemeen:
Proclamatie, 8-43 ..... 5611 C
Ordemaatregelen, 7-43 .. 5612
Triëst, betoogingen, 7-43 5612
Situatie, overzicht, 8-43 5615 A
Comm. agitatie, 8-43 .... 5626 B
Vakver., toezicht, 8-43 .. 5626 B
Regeeringsmaatr., 8-43 .. 5626 B
Corp. organen opgeh., 8-43 5642
Partijlidm. overh.pers. verb., 8-43 ..... 5651 C
Procl. fasc. reg., 9-43 .. 5664
Rep. fasc. partij opger., 9-43 5675

Rome:
Rome, bevolking, 7-43 .. 5595 I
—, bomaanval, 7-43 5605-6
—, protest paus, 7-43 .... 5610 E
—, open stad, 8-43 ..... 5634 B
—, pos. open stad, 8-43 5641 D
—, gouverneur, 8-43 5642
—, pos. open stad, 8-43 5651 C

BUITENLAND:
Polit. ongewijzigd, 8-43 5615 A
Capitulatie reg. Badoglio, 9-43 ..... 5663 A
Wapenstilst. voorw., 9-43 5663 A
Geh. Britsch-Ital. bespr. te Lissabon, 9-43 .... 5663 A
Verslag D'sche zaakgel., 9-43 5664
Dalmatië d. Kroatië geannexeerd, 9-43 ..... 5667 C
Verdr. d. Kroatië opgezegd, 9-43 ..... 5667 C

DIPLOMATIE:
D'land Pariani ben., 9-43 5659 C
Turkije, Bastianini ben., 8-43 ..... 5634 B
— Rocco ben., ... 9-43 5659 C
Vaticaan; Ciano, graaf, afgetr., 8-43 5616
—, Riggo B., ben., 8-43 5626 B

FINANCIEN:
Staatsfinanciën, overzicht begr. tekort, 8-43 5627
Verhouding Lire, pond, dollar, 8-43 ..... 5641 D

HANDEL, NIJVERHEID:
Corp. organen opgeh., 8-43 5642
Ned. betalingsverk., 8-43 5649 A

JUSTITIE:
Politie:
Chef benoemd, 7-43 5612
Militarisatie, 8-43 ..... 5626 B

Rechtbanken:
Bijz. rechtbanken opgeheven, 8-43 ..... 5615 A
Gerechtsh. Dalmatië opgeh., 8-43 ..... 5641 D

MUSSOLINI:
Conf. m. Hitler, militaire kwesties, 7-43 ..... 5609 A
Afgetreden, 7-43 ..... 5611 C
Annunziaten, orde v.; ridderrechten, 7-43 .... 5615 A
60ste verj.d.; geschenk Hitler, 8-43 5616
Bevrijding, 9-43 5667
— (f. buiten tekst), 9-43 5670a
— idem, 9-43 ..... 5674 A
— Skorzeny bevord., 9-43 5675
Leider fasc. rep. partij, 9-43 5675
Radiotoespraak, 9-43 5675
Dagorders, 9-43 5675
Bezoek a. Hitler, 9-43 .. 5677

PERSWEZEN:
„Giornale d'Italia", 7-43 5612
„Tribuna", 8-43 ..... 5615 A
Reorganisatie pers, 8-43 5616
Regeeringsverandering, weerklank, 8-43 5627
Reorganisatie pers, 8-43 5651 C

REGEERING:
Kabinet Mussolini (I):
Verkeer, min. v., afgetr., 7-43 ..... 5610 A
Mussolini afgetr., 7-43 .. 5611 C

Kabinet Badoglio:
Badoglio benoemd, 7-43 5611 C
—, samenst. kabin., 7-43 5611 C
Duitsch commentaar, 7-43 5611 C
Duitsch commentaar, 8-43 5616
Binnenl. Zaken, Fornaciari afgetr., 8-43 .... 5634 B
—, Ricci ben., 8-43 .... 5634 B
Buitenl. Zaken, Quariglia afgetr., 8-43 .... 5634 B
—, Rocco ben., 8-43 .... 5634 B
Volksvoorl., Rocco afgetr., 8-43 ..... 5634 B
—, Galli ben., 8-43 ..... 5634 B

Kabinet Mussolini (II):
Dagorders, 9-43 5675
Samenstelling, 9-43 .... 5684 D

Koning Victor Emanuel:
Proclamatie, 8-43 ..... 5611 C
Regeering beëedigd, 8-43 5615 A
Capitulatie, 9-43 ..... 5663 A
Uitgeweken naar Sicilië, 9-43 5664

REP. FASC. PARTIJ:
Oprichting, 9-43 5675
Pavolino, secr., 9-43 5675

SICILIE:
Econ. gesteldheid, 7-43 .. 5596
Kaartje, 7-43 ..... 5598 A
Land. Geallieerden, 7-43 5598 A
Bezet. Geallieerden, 8-43 5637 A

SOCIALE ZAKEN:
Vakvereenigingen, staatstoezicht, 8-43 .. 5626 B

VERKEER:
Spoorwegen:
Electrificatie, 7-43 5596

VOLKSVERTEGENWOORDIGING:
Groote Raad Fasc. partij, besluiten 24 Juli, 8-43 5615 A
—, ontbonden, 8-43 ..... 5615 A
Kamer Fasc. Corp. ontbonden, 8-43 5616
—, Parl. onschendb. opgeh., 8-43 5627
Senaat; pres. Suardo afgetr.; T. di Revel benoemd, 8-43 ..... 5615 A

WEERMACHT:
Mobilisatie, uitbr., 7-43 5610 A
Fasc. militie, positie, 7-43 5612
Militarisatie overheidspersoneel, 8-43 5616
Ambrosio, stafchef, 8-43 5626 B
Militarisatie politie, 8-43 5626 B
Oorlogstoestand afgek., 8-43 5627
Capitulatie reg. Badoglio, 9-43 ..... 5663 A
Wapenstilstandsvoorw., 9-43 ..... 5663 A
Duitsche maatr., 9-43 .. 5665
Ricci, comm. vrijw. mil., 9-43 5675
Ontslag eed v. tr. Vict. Em., 9-43 5675

ITALIE (KONINKR.)

BUITENLAND:
Kroatië, dipl. betr. verbroken, 10-43 ..... 5693 B
Duitschland, oorlogsverkl., 10-43 ..... 5707 H
Verraad, Badoglio, 10-43 5716 C
Geall. contrôle comm., 11-43 ..... 5735 C
Sovjet-Unie, dipl. betr. aangeknoopt, 3-44 .... 5885 B
Sovjet-Unie; prof. Kostilew t. dipl. vert. der Sovjet-Unie ben., 4-44 5911 A
Sovjet-Unie; econ. onderhandelingen, 4-44 5925 E
Frankrijk; wapenstilst. herroepen, 6-44 ..... 5981 D

JEUGD:
Kinderen n. d. Sovjet-Unie, 12-43 ..... 5783 F
— Schip vergaan, 2-44 .. 5830 B

JODEN:
Jodenwetten opgeh., 2-44 5846 B

KUNST, KULTUUR:
Kunstschatten naar Amerika, Engel., 10-43 5717

PERS:
18 couranten verboden, 6-44, ... 5998 F

REGEERING:
Kab. Badoglio:
Samenstelling, 10-43 .... 5699 C
Mutaties, 11-43 ..... 5751 A
Mutaties, 2-44 ..... 5854 G
Mutaties, 4-44 ..... 5926 A
Afgetreden, 6-44 ..... 5981 D

Kab. Bonomi:
Samenstelling, 6-44 .... 5981 D
Beëedigd, 6-44 ..... 5998 F

Koning Victor Emanuel:
Positie, 10-43 5708
Bezit onteigend, 11-43 .. 5725 D
Geen keizer van Abessinië. koning van Albanië, 12-43 ..... 5766 D
Verzoek om steun aan kon. v. Engeland, 1-44 5823 A
Abdicatieplannen, 4-44 5918 C
Afgetreden, 6-44 ..... 5981 D

WEERMACHT:
Gen. Roatta ontsl., 11-43 5735 C
Mutaties gen. staf, 11-43 5757 D
Rangen luchtwapen, 12-43 5781 A
Overz. verliezen, 3-44 .. 5862 C
Uitlevering vloot a. d. Sovjet-Unie, 3-44 .... 5871 B
Soldaten in dienst v. d. Sovjet-Unie, 4-44 .... 5911 A
Wapenstilst. m. Frankrijk herroepen, 6-44 .. 5981 D

ITALIE (REPUBL.)

ARBEIDSINZET:
Totale mobilisatie, 12-43 5791 E

BINNENLAND:
Bomaanval Monte Cassino, 2-44 ..... 5854 H
Boodschap Iersche reg. i.z. Rome, 4-44 ..... 5926 B
Nieuwe vlag, 6-44 ..... 5966 A
Rome ontruimd, verkl. Mussolini, 6-44 ..... 5981 E

BUITENLAND:
Bondgenootschap met D'land en Japan; 2e verj.; verkl. Mussolini, 12-43 ..... 5772 B
Eire, boodsch. i.z. Rome, 4-44 ..... 5926 B
Nieuwe vlag, 6-44 ..... 5966 A
5-j. bestaan vriendschapspact m. D'land, 6-44 ..... 5966 D

HANDEL, NIJVERHEID:
Social. bedrijfsleven, 1-44 5821 E

JODEN:
Neurenbergerwetten, 11-43 5735 B
Confiscatie kunstbezit, 11-43 ..... 5757 E
Naar concentratiekampen, 12-43 ..... 5782 E
Vijandel. vermogen, 2-44 5838 B

JUSTITIE:
Graaf Ciano etc. ter dood veroord., 1-44 ..... 5812 I
Proces legerleiders, 2-44 5838 B
Belangr. industrieelen in arrest, 3-44 ..... 5885 C
Bastianini ter dood veroord. en naar Zwitserland gevlucht, 4-44 .. 5926 B
Scorza vrijgesproken, 4-44 ..... 5926 B
Admiraals terdoodveroordeeld, 6-44 ..... 5966 A

MUSSOLINI:
Constitueerende bijeenk., 10-43 ..... 5693 A
Staatshoofd, 10-43 ..... 5693 A
Regeeringsprogram, 11-43 5725 D
Conf. m. Hitler, 5-44 .. 5933 A
Telegram a. Hitler, 6-44 5966 D
Ontruiming Rome, verkl., 6-44 ..... 5981 E

REGEERING:
Kabinet Mussolini (II):
Graziani, biogr., 10-43 .. 5689 A
Constitueerende bijeenk., 10-43 ..... 5693 A
Erkenning bondgenooten, 10-43 ..... 5693 A
Pavolini biographie, 10-43 5696 A
Zetelverplaatsing, 10-43 5699 C
Uitbreiding, 10-43 ..... 5699 C
Graziani bezocht Hitler, 10-43 ..... 5707 B
Programma, 11-43 ..... 5725 D
Venetië, zetel, 11-43 .... 5725 D
Programma, 11-43 ..... 5750 F
Naamgeving; Soc.wetten, 11-43 ..... 5757 E

PERS:
Gayda omgekomen, 3-44 5885 C

RELIGIE:
Medew. Kath. Actie, 11-43 ..... 5750 F

VERKEER:
Nwe Postzegels, 2-44 .... 5838 B
WEERMACHT:
Gambara stafchef, 10-43 5717 A
Rangen luchtw., 12-43 5781 A
300.000 man opgeroepen, 12-43 ..... 5782 E
Overz. verliezen, 3-44 .. 5862 C
Maatr. t. verst. d. nat. verdediging, 4-44 .... 5926 B
Nieuwe vlag, 6-44 ..... 5966 A
Bestrijding partisanen, 6-44 ..... 5973 B
WETENSCHAPPEN:
Prof. Gentile overl., 4-44 5926 B

J.

JAPAN

ARBEIDSINZET:
Alg. mob., 9-43 ..... 5685 C
Thee- en geishahuizen gesloten, 3-44 ..... 5871 C
Inkrimping aantal banken, 3-44 ..... 5871 C
Tot. arb.mobilisatie, 3-44 5876 H
BUITENLAND:
Sjanghai's concessies aan Nanking-China, 7-43 .. 5595 B
Maleische sultans voor samenwerking, 7-43 .. 5603 C
Ital. reg.wisseling, 8-43 5636 H
Argentinië; dipl. betr. verbroken, 2-44 ..... 5829 B
Bondgenootschap met D'land en Italië; 2e verj.; verkl. Sjigemitsoe, 12-43 ..... 5772 B
China (Nanking), bondgenootsch., 11-43 ..... 5724 B
Italië (rep.) erkend, 10-43 5693 A
Philippijnen, erk., 10-43 5708 A
— verdrag, 10-43 ..... 5708 A
Sovjet-Unie, visscherijverdr. gesl., 4-44 .... 5903 D
KOLONIEN:
Zie Insulinde, Philippijnen en Malakka
REGEERING:
Kabinet Tojo:
Bewapeningsmin. ingest., 10-43 ..... 5693 C
Mutaties, 10-43 ..... 5700 D
Overz. oorlogsv. Tojo, 1-44 ..... 5821 F
Mutaties, 2-44 ..... 5855 B
Overz. situatie Tojo, 3-44 5892 E
SOC. ZAKEN:
Arbeidstijden en -loonen, 6-44 ..... 5998 B
VERKEER:
Beperk. verkeer, 7-43 .. 5595 C
Ontwikkeling, 7-43 ..... 5610 D
WEERMACHT:
Krijgsgevangenen; hulpverl. Roode Kruis, 8-43 5618 A
—, Opgave, 8-43 ..... 5641 B
Rangen luchtwapen, 12-43 5781 A
Amerik. vlootsterkte, 3-44 ..... 5885 F
Adm. Koga gesneuveld; adm. Tojoda opperbevelhebber, 5-44 ..... 5939 D

KROATIE

BUITENLAND:
Dalmatië geannexeerd, 9-43 ..... 5667 C
Verdr. m Italië opgezegd, 9-43 ..... 5667 C
Italië (rep.) erkend, 10-43 5693 A
Italië (kon.) dipl. betr. verbr., 10-43 ..... 5693 B
REGEERING:
Kab. Manditsj:
Min. president Manditsj ben., 9-43 ..... 5659 F
Oorlog, min. v. Navratil ben., 9-43 ..... 5659 F
Manditsj, biogr., 10-43 .. 5704 A
Reorg. kabinet, 10-43 .. 5707 A
Navratil, biogr., 10-43 .. 5712 A
Mutatie, 11-43 ..... 5735 I
Mutaties, 2-44 ..... 5839 D
Manditsj en Peritsj b. d. Führer, 3-44 ..... 5871 F
Mutatie, 5-44 ..... 5933 E
WEERMACHT:
Zuiveringsactie partisanen, 7-43 5606

KUNST, KULTUUR

ALGEMEEN:
Bescherm. kunstschatten in oorlogstijd, 5-44 5935 A
BEELDENDE KUNSTEN:
W. H. Singer, overl., 1-44 5836 A
P. Mondriaan, overl., 2-44 5846 G
E. Munch, overl., 2-44 .. 5846 G
$ 127.000 v. e. Frans Hals, 2-44 ..... 5855 E
LITERATUUR:
Y. Guilbert, overl., 2-44 5846 G
J. Giraudoux, overl., 2-44 5846 G
Europeesche lit.geschiedenis, 5-44 ..... 5953 A
MUZIEK:
Bizet, opera ontd., 10-43 5709 D
Ilona Durigo, overl., 1-44 5813 B
Toonstelsel, prof. Fokker, 1-44 ..... 5806 A
Y. Guilbert overl., 2-44 5846 G
Hans Pfitzner 75 jr., 5-44 5942 A
TOONEEL:
Y. Guilbert, overl., 2-44 5846 G
Doel en taak tooneelwetensch.; rede prof. Kindermann, 3-44 .... 5865 A
W. Kraus, 60 jr., 6-44 .. 5997 A
H. Ghéon overl., 6-44 .. 5998 A

L

LANDBOUW

Bacteriën uitzetting, Nederland N.O.-polder, 7-43 ..... 5583 C
Sprinkhanen-bestrijding Egypte, 7-43 ..... 5603 D
Agrar. probl. in Frankrijk, 3-44 ..... 5886 E
Nederland; bron van volksbestaan, 4-44 .... 5919 B

L

LIBANON

Confl. de Gaulle, 11-43 .. 5742 A
Idem, 11-43 ..... 5751 B
Idem, 11-43 ..... 5757 F

LIBERIA

Oorlogsverkl. Asmogendheden, 2-44 ..... 5839 E

LITAUEN

Ex-pres. Smetona overl., 1-44 ..... 5813 A

M

MALAKKA

Maleische sultans werken met Japan samen, 7-43 5603 C
Javaansche arbeid., 10-43 5700 G
Industrialisatie, 3-44 .. 5892 C

MAROKKO

Grens Spaansch- en Fransch-Marokko gesloten, 6-44 ..... 5982 H

MARTINIQUE

Aansluiting, Geallieerden, 7-43 ..... 5596 C

MONTENEGRO

Onafh. uitger, 9-43 .... 5677 B

N

NATUURRAMPEN

Aardbeving Turkije, 11-43 5757 G
Aardbeving Argentinië, 1-44 ..... 5812 B
Boschbrand Australië, 1-44 ..... 5820 B
Aardbeving Turkije, 2-44 5839 B
Vesuvius uitbarsting, 3-44 ..... 5893 A

NEDERLAND

ARBEIDSDIENST:
Vrijwill. n. Oostl., 7-43 5607 A
Ouderdag, 8-43 ..... 5648 B
Arbeidsmannen uit Oostland terug, 11-43 .... 5722 A
Oogstwerkzaamheden, 11-43 ..... 5722 A
Diphtherie-inenting, 11-43 5723 A
Overz. prestaties, 11-43 5738 B
Tentoonstelling, 12-43 .. 5778 B
Werkobj. Odoorn overgedr., 3-44 ..... 5860 A
3-jar. best. A.D.M., 3-44 5881 A
Aanleg van nooddijken, 5-44 ..... 5938 A
Studenten a. D'sche hoogescholen dienstplichtig, 6-44 ..... 5962 A
Strafbepalingen dienstonttrekking, 6-44 .... 5978 A
Vrijwilligers naar Oostland, 6-44 ..... 5994 B
ARBEIDSFRONT:
„Drakenburg", vorm. Oord: Opening, H. J. Woudenberg, 7-43 .... 5593 A
Putten, Jeugdvorm., oord. Geopend, 7-43 .. 5593 A
Werkloozenuitkeering: Bijslag, 7-43 ..... 5593 A
—, Extra-uitkeering verv., 8-43 ..... 5620 A
Concertt. Mozartkoor, 8-43 ..... 5633 A
Mussert, bezoek, 10-43 5704 B
„Vreugde en Arbeid" 3 jr., 11-43 ..... 5738 B
Samenk. m. Econ. front, 12-43 ..... 5770 A
Gem. v. d. Arbeid; overz. werkzaamh., 12-43 .... 5770 A
Kinderclubs, 2-44 ..... 5851 A
Hulp a. begaafden, 3-44 5881 A
Jeugdweek, 3-44 ..... 5881 A
Bezoek Rauter, 4-44 .. 5898 A
Tentoonstelling H'lem, 4-44 ..... 5927 A
Meirede's Woudenberg en Mussert, 5-44 ..... 5930 A
ARBEIDSINZET:
Dienstn. Duitsche weermacht, 8-43 ..... 5593 A
Lichting 1924, verb. tewerkstell., 7-43 ..... 5593 A
Vrijst. dienstn. Duitsche weermacht, 7-43 ..... 5593 A
Sportbeoefening arbeiders in Duitschland, 7-43 .. 5594 A
Vrouwen, dienstverplicht., 7-43 ..... 5601 A
Vrijst. dienstn. Landwacht, 7-43 ..... 5607 A
Lichting 1922 en '23, verb. tewerkstelling, 8-43 .. 5625 A
Boetenstelsel, 8-43 .... 5633 A
Loonovermaking, 8-43 .. 5633 A
Verloven uitgesteld, 9-43 5669 A
Aantal Nederl. i. h. buitenl., 10-43 ..... 5696 B
Arbeidsprestatie vergel. m. buitenl., 10-43 .... 5701 C
Verlof Ned. arbeiders D'land, 11-43 ..... 5739 A
Soc. toelage arb. in D'land, 11-43 ..... 5747 B
Verl. ambtsper. ambtenaren, 12-43 ..... 5770 A
Vrouwenarbeid ..... 5770 A
Vergoed. b. verpl. tewerkstelling, 1-44 .... 5802 B
Nwe reg. vrijstelling tewerkstell., 2-44 ..... 5843 A
Houding Ned. arb. in D'land, 2-44 ..... 5851 A
Bezoek dr. Ley, 2-44 .. 5851 A
Op. Arbeitskammer D. A.F., 2-44 5852
Verlof Ned. arbeiders D'land uitgest., 3-44 .. 5873 A
Z-kaarten v. d. voedselvoorzieningsbedr., 3-44 5890 A
Regeling arbeidsvoorw. D'sche instanties, 4-44 5898 A
Twee Nederl. arbeiders i. D'land wegens clandestien slachten terdoodveroordeeld, 4-44 5901 D
Geen straf voor „opduikers", 4-44 ..... 5914 A
Maatr. tegen ongeoorl. verzuim, 4-44 ..... 5926 F
Verlof arb. in D'land toegestaan, 5-44 ..... 5938 A
Verlofsverbod verlengd, 5-44 ..... 5946 A
Straffeloosheid v. onderduikers; verkl. Max Blokzijl, 6-44 ..... 5962 A
Premies bij bedrijfsverbeteringen, 6-44 ..... 5970 A
BEZETTING:
Algemeen:
Burg. stand Duitschers, 10-43 ..... 5704 B
Prestatiewedstr. D'sche bedrijven, 5-44 ..... 5931 A
Uitzonderingstoestand bij invasie, 5-44 ..... 5946 A
Brochure prof. Schrieke, 5-44 ..... 5950 A
Onbevoegd in- en uitreizen, 5-44 ..... 5956 A
N.S.D.A.P.:
Arbeitsbereich 3 jaar, 11-43 .....5720 B
Jungvolk en Jungmädel opgenomen in H.J., 3-44 ..... 5890 A
Vergadering Arnhem; rede Ritterbusch, 4-44 5900 A
Dr. Rosenberg bezoekt Nederland, 6-44 ..... 5961 A
Inwijding B. D. M. wimpels, 6-44 ..... 5978 A
Ritterbusch:
Rede Tilburg, 11-43 .... 5720 B
Ben. Arbeitsber. Leiter, 12-43 ..... 5771 A
Rede Eindhoven, 2-44 .. 5827 A
Bezoek N.S.K.K., 2-44 .. 5837 A
Opname Jungvolk en Jungmädel i. d. H.J., 3-44 ..... 5890 A
Rede Arnhem, 4-44 .... 5900 A
Rijkscommissariaat:
Schmidt, Gen. Komm., omgekomen; herdenk. Den Haag; begrafenis Münster, persbeschouw., 7-43 ..... 5584 A
Artsen, brief a. Rijkscommissaris maatr. Sicherheitspol., 7-43 ..... 5587 A
Ritterbusch, Diensl. W., benoemd; levensbeschr., 7-43 ..... 5592 B
Artsen, Aanbied. verontschuldigingen, 7-43 .... 5600 B
Fr. Schmidtschule geop., 1-44 ..... 5810 A
Seyss-Inquart:
Herd. rede G. K. Schmidt, Den Haag en Münster, 7-43 ..... 5584 A
—, Rede Landwacht, 8-43 5617 A
—, Hitler, telegramwissel., 8-43 ..... 5619 A
—, N.S.K.K., bez. Motorschule, 8-43 ..... 5625 A
—, Begr. mr. Reydon, 8-43 ..... 5649 A
— ‡‡ Sportwedstr. Rijswijk, 9-43 5658
Rede oogstdankf. Gron., 10-43 ..... 5690 A
Rede Arnhem, 11-43 .... 5720 B
Rede Heldengedenkdag, 11-43 ..... 5730 A
Bezoek a. Hitler, 12-43 .. 5762 B
Rede 12 j. best. N.S.B., 12-43 ..... 5769 A
President D'sche Academie, 12-43 ..... 5781 C
Kerstgeschenk zusters D'sche Roode Kruis, 12-43 ..... 5791 B
Nieuwjaarsboodsch., 1-44 5796 A
Install. pres. Deutsche Akademie, 2-44 ..... 5845 B
Huldiging Tsjerkassystrijders, 4-44 ..... 5916 A
Rede 55ste verjaardag Hitler, 4-44 ..... 5921 B
Uiteenzetting 4 jr. Rijkscommissariaat, 6-44 .. 5969 A
Inwijding B. D. M. wimpels, 6-44 ..... 5978 A
Verordeningen:
Niet-kerkklokken, aangifte, 7-43 ..... 5585 A
Verblijfbeperk. Gelderl., Overijssel, Drente, Groningen, Friesl., 8-43 .. 5624 B
Oorlogsschadereg., 8-43 5648 B
Bezettingsschaderegeling, 9-43 ..... 5668 B
Verbl.verbod Overijssel, Groningen, Friesland, strumenten, 2-44 ..... 5829 A
Drente, Gelderland, opgeheven, 11-43 ..... 5722 A
Aanm. electr. meetin-

Vlagverbod, 6-44 ..... 5970 A
Meenemen vliegtuigonderdeelen verboden, 6-44 ..... 5970 A

BINNENLAND:
Algemeen:
Vos, Floris, overl., 7-43 5608 B
Rambonnet, J. J., overl., 8-43 ..... 5624 B
Verblijfsbeperk., Gelderl., Overijssel, Drente, Groningen, Friesl., 8-43 .. 5624 B
Oorlogsschadereg., 8-43 5648 B
Bezettingsschaderegeling, 9-43 ..... 5668 B
Sluitingsuur, Zeeland, 9-43 5668 B
Ambtenaren, pos. tijdel., 10-43 ..... 5692 A
Verbl.verbod Overijssel, Groningen, Friesland, Drente, Gelderland, opgeheven, 11-43 ..... 5722 A
Verduisteringsvoorschriften, 11-43 ..... 5722 A
Verduisteringsvoorschr. verscherpt, 12-43 ..... 5763 A
Walvisch op Texel, 1-44 5823 B
Overstrooming Werkendam, 2-44 ..... 5829 A
Ambtenaren, pos. tijdel., 4-44 ..... 5898 A
Afsluiting gemeenterekening 1942, 5-44 .... 5931 A
Uitzonderingstoestand bij invasie, 5-44 ..... 5946 A
Brochure prof. Schrieke, 5-44 ..... 5950 A
Bezoldiging Wethouders, 6-44 ..... 5986 A

Bevolking:
Geboorten, sterften, huwelijken, grafiek, 7-43 .. 5583 A
's-Gravenhage, vermind., 7-43 ..... 5592 B
Amsterdam, overz., 8-43 5639 A
Overzicht 1e halfj. 1943, 10-43 ..... 5703 A
Cijfers 31 Dec. '42, 12-43 5791 B
Honderdjarigen, 1-44 .... 5799 A
Nijmegen 100.000 inw., 2-44 ..... 5853 A
Oudste inwoonster overled., 3-44 ..... 5868 A
Nationale Plan, 3-44 .... 5873 A
le huwelijk N.O. polder, 3-44 ..... 5881 A
Levensduur woningen, 3-44 ..... 5889 A
Archieven Noord-, Zuid-Holland en Zeeland n. d. Cannenburch, 3-44 .. 5890 A
Vrouwenoverschot dalend, 4-44 ..... 5899 A
Amsterdam, inwonertal 1-1-'44, 6-44 ..... 5978 A
Gezondheidstoestand '42, 6-44 ..... 5988 A

Gemeenten:
Amsterdam, luchtaanv., 7-43 ..... 5601 A
—, hulp Volksd. luchtaanv., 8-43 ..... 5640 B
—, opheffing korte ritten, 11-43 ..... 5749 A
— Gas- en electr. tariefverh., 12-43 ..... 5762 B
— Opheffing tramverkeer op Zondag, 12-43 .... 5771 A
— Opnamereg. ziekenhuizen, 12-43 ..... 5789 A
— Omnibussen op Zondag, 12-43 ..... 5789 A
— Bevolk., 31-12-42, 12-43 5791 B
— verpl. aanm. leege woningen, 1-44 ..... 5810 A
— Opstaan v. ouderen in tram, 2-44 ..... 5829 A
— Decentr. politie, 2-44 5837 A
— Groentevoorziening, 2-44 ..... 5844 A
— Monumenten in teekening gebracht, 4-44 .. 5907 A
— Walr. Bossevain overleden, 5-44 ..... 5932 A
— Gemeenterekening '42, 6-44 ..... 5962 A
— Citroenendistributie, 6-44 ..... 5963 A
— Dalend inwonertal, 6-44 ..... 5978 A
— Begrooting '44, 6-44 .. 5980 A
Arnhem, luchtaanv., 3-44 ..... 5859 A
Burgemeesters, Mut., Den Bosch, Kerkrade en Maastricht, 7-43 ..... 5592 B
Enschede, luchtaanv., 3-44 ..... 5859 A
Financ overz., 9-43 .... 5685 B
's-Gravenhage: verplichte diphtherie inent., 10-43 ..... 5715 A
— opheffing korte ritten, 11-43 ..... 5749 A
— Bevolk., 31-12-42, 12-43 5791 B
— luchtaanval, 4-44 .... 5914 A
Hilversum, nwe burgem., 12-43 ..... 5771 A
— install. burg. Fijn, 2-44 5843 A
— Groentevoorziening, 2-44 ..... 5844 A
Leiden; verord. gehuwde vrouwen, 8-43 ..... 5620 A
Middelburg, oorlogsschadereg., 8-43 ..... 5648 B
Nijmegen, 100.000 inw., 2-44 ..... 5853 A
— luchtaanval, 3-44 .. 5859 A
Rotterdam, wethouder Dykhuis, 7-43 ..... 5592 B
—, Oorlogsschadereg., 8-43 ..... 5648 B
— Zeehavenprobl., 9-43 5671 A
— Schade onderzoek, 11-43 ..... 5725 A
— Bevolk., 31-12-42, 12-43 5791 B
— Eerste ruilwarenbeurs, 4-44 ..... 5899 A
— Tewerkstelling bevolking, 6-44 ..... 5970 A
Utrecht, Geertekerk, 8-43 5640 B
— Jongens 's av. v d. straat, 1-44 ..... 5803 A
Vlissingen, Callenfels burgem., 9-43 ..... 5673 A
Wethouders, bezoldiging, 6-44 ..... 5986 A

Luchtaanvallen:
Amsterdam, 7-43 ..... 5601 A
Zeeuwsche veerb., 9-43 .. 5658
Oosten des lands, 10-43 5697 A
Veerbooten, 11-43 ..... 5740 A
Openluchtmuseum, 11-43 5748 A
Enschede, Nijmegen, Arnhem, 3-44 ..... 5859 A
— id., 3-44 ..... 5868 A
's-Gravenhage, 4-44 .... 5914 A
Treinen en schepen gemitrailleerd, 6-44 .... 5961 A
Roosendaal gebombardeerd; treinen gemitrailleerd, 6-44 ..... 5971 A
Luchtaanval Nijmegen, film, 6-44 ..... 5972 A
Schadereg. Nederl. i. D'land, 6-44 ..... 5980 A
Joodsch kamp beschoten, 6-44 ..... 5980 A
Loos gerucht Eindhoven, 6-44 ..... 5987 A
Kindertehuis Ermelo beschoten, 6-44 ..... 5987 A
Verkeersmiddelen beschoten, 6-44 ..... 5995 A

Luchtbescherming:
Voorschriften, 5-44 .... 5931 A

Provinciën:
Verblijfbeperk. Gelderl., Overijssel, Drente, Groningen, Friesl., 8-43 .. 5624 B
Overijssel, Rijke, mr. W. de, comm., 8-43 ..... 5633 A
Zeeland, sluitingsuur, 9-43 5668 B
Noord-Holland, begrooting 1944. 4-44 ..... 5898 A
Zeeland „Sperrgebiet", 5-44 ..... 5930 A
Zuid-Holland; uitbreiding verboden gebied, 5-44 ..... 5938 A

Waterstaat:
Secr.-Gen. Spitzen, mr. D. G. W., ontsl., 8-43 5633 A
— v. d. Vegte, Ir. W. L. Z. v. d., benoemd, 8-43 5633 A
E. D. Brands direct. generaal, 12-43 ..... 5764 A
König, oud-min. overl., 2-44 ..... 5835 A

BUITENLAND:
Zwitserland schenkt gecondenseerde melk aan Utrechtsche kinderen, 7-43 ..... 5593 A
Am. insuline v. diabetici, 12-43 ..... 5789 A
Vaticaan schenkt levertraan v. zieke kinderen, 5-44 ..... 5956 A

DIERENBESCHERMING:
Wijz. Vogelbesluit, 2-44 5843 A

DISTRIBUTIE:
Papierbesparing: Lijst toegest. art., 7-43 .... 5589 A
Drukwerkorders; beperk. oplaag, 7-43 ..... 5589 A
Methaangas: Aangewezen, 7-43 ..... 5589 A
Verk. voorschr. kweek., 7-43 ..... 5589 A
Meubelen; verkoopverbod, 7-43 ..... 5607 A
Groenten, Fruit; klantenbinding, 7-43 ..... 5607 A
Levensmidd., extra aardappelen, suikerwerk en pruimen, 7-43 ..... 5607 A
Overzicht Aug. '43, 8-43 5649 A
Geen benzine v. particulieren, 11-43 ..... 5723 A
Overz. Sept., 10-43 ..... 5692 A
Edelgesteenten, glas, keramiek en houtproducten distributiegoed, 10-43 ..... 5697 A
Overz. October, 11-43 .. 5723 A
Productieverb. „De Tijd" 3 × p. w. 11-43 ..... 5723 A
Papierbesp. Verpakkingsvoorschr., 11-43 ..... 5723 A
Textiel uitbr. verg. stelsel, 11-43 ..... 5739 A
Papierbesp. Verpakkingsvoorschr., 11-43 ..... 5739 A
Extra kerstrantsoenen, 11-43 ..... 5747 B
Verkoopverb. Bouillon, 11-43 ..... 5747 B
Optreden C.C.D., 11-43 .. 5748 A
Scheermesjes, 12-43 .... 5762 B
Generaal pardon, 12-43 5762 B
Fonds v. prijspolitiek, 12-43 ..... 5771 A
Appelen v. d. Haag en A'dam, 12-43 ..... 5778 B
Levensmiddelenrantsoenen in 1941 en '42, 12-43 5787 A
Rantsoen vervang.midd. verh., 1-44 ..... 5803 A
Uitgifte nwe stamkaarten, 2-44 ..... 5844 A
Appelen groote steden, 2-44 ..... 5844 A
Croquettenber. verboden, 3-44 ..... 5860 A
Melkrants. tijd. verl., 3-44 ..... 5860 A
Brandstoffenrants. verl., 3-44 ..... 5860 A
Schoenrep. klantenbinding, 3-44 ..... 5868 A
Geen brood op beschuitbonnen; eenheidsshag; vermind. energierants. hotels, etc., 3-44 ..... 5873 A
Wijz. melkrantsoen i. h. volle melkgebied, 3-44 5890 A
Extra-rantsoenen v. visschers, 3-44 ..... 5890 A
Samenst. brood, 3-44 .. 5890 A
Groenteregeling voor zieken, 4-44 ..... 5899 A
Melkrantsoen verhoogd, 4-44 ..... 5915 A
Textielpunten geldig, 5-44 ..... 5932 A
Suiker in voorschot, 5-44 ..... 5932 A
Scheermesjes, 5-44 ..... 5946 A
Bijz. rantsoen vette kaas, 5-44 ..... 5955 A
Overheidsgroentewinkels Wassenaar, 5-44 ..... 5956 A
Citroenen A'dam, 6-44 .. 5963 A
Paarlen distributiegoed, 6-44 ..... 5970 A
Kantoormeubelen; vergunningstelsel, 6-44 .. 5987 A
Abrikozen v. kinderen, 6-44 ..... 5994 B
Aardappelrants. tijd. verminderd, 6-44 ..... 5994 B
Stroop op voorschot, 6-44 ..... 5994 B

EMIGR.-REGEERING:
Protest tegen achterstell., 7-43 ..... 5592 B
Valutaverdrag m. België, 11-43 ..... 5723 A
Gelukwensch a. d. Sovjet-Unie, 11-43 ..... 5743 E
Gerbrandy, prof., levensloop, 11-43 ..... 5743 E
Rede kon. Wilhelmina, 11-43 ..... 5754 B
Tolunie m. België, 2-44 5836 A
Verkl. luchtaanval Enschede, Nijmegen, Arnhem, 3-44 ..... 5859 A
Leden hofhouding bij bombardem. op Londen gedood, 3-44 .... 5860 A
Sovjetamb. d. koningin ontvangen, 3-44 ..... 5860 A
Radio Oranje over luchtaanv. op Nijmegen, 3-44 ..... 5868 A
Ned. Ind. regeering in Australië; heroveringspl., 3-44 ..... 5885 A
Scheepsbouwopdrachten in de V.S., 5-44 ..... 5958 E
Overeenk. m. Engeland; verkl. Eden, 6-44 .... 5965 A

FINANCIEN:
Algemeen:
N.V. ontwikkeling, 8-43 5639 B
Buitenl. vorderingen, 8-43 5640 B
Betalingsverk. Italië, Albanië, 8-43 ..... 5649 A
Gemeentel. fin. overz. 9-43 ..... 5685 B
Betalingsverk. Denemarken, 10-43 ..... 5692 A
Faillissementen; daling, 10-43 ..... 5697 A
Betalingsverk. Zweden, 10-43 ..... 5706 A
Fin. verhouding Rijk, Gem., Prov., 10-43 .. 5715 A
Aanpassing D'sch prijspeil, 11-43 ..... 5738 B
Loterijen verb., uitbr. staatsloterij, 11-43 .... 5739 A
Faillissementen in 1943, 1-44 ..... 5799 A
Rijksuitk. a. d. gemeenten, 1-44 ..... 5803 A
Spaargelden '38-'43, 2-44 5835 A
Uitbreiding staatsloterij, 2-44 ..... 5844 A
Spaargelden '43, 2-44 .... 5853 A
Staatsschuld 1905-'44, 2-44 5855 A
Buitenl. kap.bel. opbrengst, 3-44 ..... 5866 B
Bep. inw. D'sch bankpapier, 3-44 ..... 5878 A
Overz. bankbilj. circulatie, 3-44 ..... 5878 A
Begrooting Noord-Holl., 4-44 ..... 5898 A
Regeling rente publiekrechtelijke leeningen, 4-44 ..... 5915 A
Fin. regeling van het D'sche reisverkeer n. Nederl., 4-44 ..... 5915 A
Afsl. gemeenterekening, 1942, 5-44 ..... 5931 A
Naaml. Venn. overzicht, 5-44 ..... 5938 A
Econ. Hist. Archief jaarverslag, 5-44 ..... 5932 A
Overzicht coöperaties en commanditaire vennootschappen, 5-44 .... 5947 A
Amsterdam, gemeenterek. 1942, 6-44 ..... 5962 A
Duitsch deviezenbeschermingscommando ingesteld, 6-44 ..... 5970 A
Amsterdam, begrooting 1944, 6-44 ..... 5980 A
Hypotheken, daling uitstaand bedrag '43, 6-44 5986 A
Spaargelden 1942, 6-44 .. 5996 A

Bankwezen:
Spaarbanken, inl., 8-43 5632 B
Bouwspaark., ontw., 9-43 5672 B
Landel. Hypotheekb., 12-43 ..... 5771 A
Fonds v. prijspolitiek, 12-43 ..... 5771 A
Spaarbanken '38-'43, 2-44 5835 A
— id., 2-44 ..... 5853 A
Leenbanken, hist. overzicht, 4-44 ..... 5897 A
Emissie Landel. Hyp. Bank, 4-44 ..... 5925 A
Spaarbanken in '42, 6-44 5996 A

Belastingen:
Vennootschapsbel. 1942, wijz., 7-43 ..... 5588 A
Zegelwet, wijz., 7-43 .. 5588 A
Opcenten pers. en grondbel., 9-43 ..... 5657 A
Vermogensbel. '41, 11-43 5748 A
Dubbele belasting, 12-43 5762 B
Beurszegel, opbr., 1-44 .. 5799 A
Couponbel.; heffing gestaakt, 1-44 ..... 5810 A
Inkomstenbel. navordering, 3-44 ..... 5860 A
Person. bel. bij evacuatie, 3-44 ..... 5874 A
Afsluiting gemeenterekening 1942, 5-44 .... 5931 A
Pers. belasting 1942, 5-44 5931 A
Accijns gedistilleerd verhoogd, 6-44 ..... 5970 A
Inh. loonbelasting, 6-44 .. 5996 A

Clearinginstituut:
Directie, Mutatie, 8-43 .. 5625 A
Verplaatsing n. A'dam, 9-43 ..... 5657 A

Effecten:
Duitsche effecten, aangifte, 8-43 ..... 5649 A
—, handel, 8-43 ..... 5649 A
Handel A'dam '41-'43, 10-43 ..... 5716 A
Opheffing stopkoersen, 11-43 ..... 5748 A
Dividenduitk. 1939-'42, 11-43 ..... 5759 C
Emissies in 1943, 1-44 .... 5803 A
Couponbel.; heffing gestaakt, 1-44 ..... 5810 A
Uitgiften en afl. in 1942, 1-44 ..... 5810 A
Omzetten hoogste en laagste koersen 1943, 1-44 ..... 5819 A
Divid. i. natura, 2-44 .. 5828 A
Duitsche effecten, stopkoersen, 6-44 ..... 5962 A
Emissies 1940-'43, 6-44 .. 5996 A

Nederlandsche Bank:
Statuut, wijz., 7-43 .... 5585 A
Directie, mut., 7-43 .... 5586 A
Jaarverslag 1942-43, 7-43 5586 A
Directie, mut., 8-43 .... 5640 B
Directie, mut., 4-44 .... 5907 A

Staatsleeningen:
3½% 1943, ∫ 1 milliard, 7-43 ..... 5600 B
—, Overz., 7-43 ..... 5600 B
—, Geslaagd, 8-43 ..... 5619 A
Overzicht, 8-43 5650
Verkoop ∫ 100 mill. 3% Grootb. inschr., 4-44 .. 5899 A
Uitgifte schatkistpapier, 6-44 ..... 5996 A

Verordeningen:
—, Uitstel v. rente en aflossing, Bataafsche Petr. Mij., 8-43 ..... 5619 A
Deviezenbesl. wijz., 10-43 5692 A
Deviezenreisverk., 10-43 5692 A
Loterijenverbod, 11-43 .. 5739 A
Duitsche deviezenbeschermingscommando ingesteld, 6-44 ..... 5970 A

Verzekeringswezen:
Organisatie, 8-43 5650
Levensverz. prod. 1940-'42, 10-43 ..... 5697 A
Schadeonderzoek R'dam, 11-43 ..... 5725 A
Levensverz.bedr. 1942, 12-43 ..... 5778 B
Assurantiewezen, ordening, 12-43 5779
Risicoverz. bedrijven, 3-44 ..... 5881 A

GERM. LANDDIENST:
Kerstverlof, 12-43 ..... 5787 B

GERMAANSCHE ᛋᛋ:
Sportwedstr., 9-43 5658
Beëed. vrijw., 9-43 .... 5681 A
Avegoor, sportveld geop., 10-43 ..... 5697 A
Taak en opvatting, 10-43 5714 A
Grootgermaansch/Groot-Duitsch, 11-43 ..... 5739 A
Joelfeest, 12-43 ..... 5779 A
Bezoek Reichsführer Himmler, 2-44 ..... 5842 A
— Rede Rauter, 2-44 .. 5842 A
— Germ. Leistungsrune, 2-44 ..... 5842 A
Tournée Feldmeyer Germaansche jeugd, 5-44 .. 5954 A
Vergadering Berlijn; reden Heubel en v. d. Veen, 6-44 ..... 5963 A
Reichsschule Valkenburg, 6-44 ..... 5970 A
Jeugdbijeenk. A'dam, Den Haag; toespr. Feldmeyer, 6-44 ..... 5986 A

HANDEL, NIJVERHEID:
Algemeen:
Uniformen, verord. i.z. vervaard., 7-43 5594
Meubelen; vergunningsstelsel, 7-43 ..... 5607 A
Stroocarton, prod., 7-43 5607 A
Centralisatie prijzencontrôle, 8-43 ..... 5631 A
Financieele resultaten '42, 8-43 ..... 5631 A
Onroer. goederen, verkoop, 8-43 ..... 5631 A
Prijsbeheersching, verslag 1941-'43, 8-43 ..... 5631 A
Tabaksbelangen, Mij. v., 8-43 ..... 5632 B
Steunr. kl. zelfstandigen, 8-43 ..... 5640 B
Steunverl. bedrijven 9-43 5657 A
Kamer v. Kooph., mr. de Kock v. Leeuwen afgetr., 9-43 ..... 5681 A
Hout, verkoop- en afleververbod, 10-43 ..... 5697 A
Verboden handelsnamen, 10-43 ..... 5697 A
Steunverl. bedr., 10-43 5704 B
Im-, export, productie levensmidd. '38, 10-43 5714
Productieverbod aardew. etc., 11-43 ..... 5723 A
Verpakkingsvoorschriften 11-43 .....5739 A
Verkoopverb. Bouillon, 11-43 ..... 5747 B
Bep. naaimachinehandel, 11-43 .....5748 A
Boekenverk., aanb. v. na den oorlog verb., 11-43 5755 A
Inventarisatie hotelgoederen, 12-43 ..... 5771 A
Bedrijfssluiting Kerstmis/Nieuwjaar, 12-43 5779 A
Commissie Woltersom opgeheven, 12-43 ..... 5787 B
Prijsreg. nieuwe huizen, 2-44 ..... 5829 A
Berkel, van, 75 jaar, 2-44 5835 A
Rijksdienst v. grondstoffenbesparing, 2-44 .... 5844 A
Bruinkoolwinning Kerkrade, 2-44 ..... 5853 A
Veilingen, regeling, 3-44 5874 A
Baksteenind. overz., 3-44 5878 A
Duitsche orders, vergunningsstelsel, 3-44 ..... 5881 A
Regeling risico-verzekering bedr., 3-44 ..... 5881 A
Zweden, handelsverk., 3-44 ..... 5881 A
Wijz. Engelsche baconpol., 3-44 ..... 5883 A
Raamadvert. verboden, 3-44 ..... 5890 A
Lichtgasproductie, 3-44 5895 B
Ruilwarenbeurs R'dam, 4-44 ..... 5899 A
Vestigingsverbod Leesbibliotheken, 4-44 .... 5915 A
Econ. Hist. Arch., jaarversl., 5-44 ..... 5932 A
Verbruikscoöp. i. d. kl.-handel, 5-44 ..... 5941 A
Verpakkingsvoorschriften, 6-44 ..... 5962 A
Wijz. Engelsche baconpol., 6-44 ..... 5967 E
Industrie t. b. Zuiderzeevisschers bev., 6-44 .. 5977 A
Verscherpte contr. op uitvoer n. D'land, 6-44 5986 A
Kantoormeubelen; vergunningstelsel, 6-44 .. 5987 A
Bloembollenhandel, overzicht, 6-44 ..... 5993 A

Handelsverdragen:
België, onderh., 9-43 .... 5669 A
—, Handelsverdr., 9-43 .. 5673 A
Denemarken, overeenk., 8-43 ..... 5632 B
Hongarije, overeenk., 1-44 ..... 5802 B
Zuid-Slavië, betalingsverkeer, wijz., 7-43 5594

JEUGD:
Vrouw. jeugd 's avonds niet op straat, R'dam, 7-43 ..... 5592 B
Zwitserland schenkt melk v. Utr. kinderen, 7-43 ..... 5593 A
Vormingsoord N.A.F. Putten geopend, 7-43 5593 A
Jeugdherbergen, toez., 7-43 ..... 5601 A
Verantw. minderjarigen, 9-43 ..... 5657 A
Vrouw. jeugd 's avonds niet op straat, Utrecht, 9-43 ..... 5657 A
Ned. Jeugdherb. Centr.; plannen, 11-43 ..... 5735 A
Marine Jeugdstorm, 11-43 5740 A
Identiteitskaarten, 12-43 5763 A
Jeugdk. Ned. Omr., 1-44 5802 B
Utr. jongens 's avonds v. d. straat, 1-44 ..... 5803 A
Opstaan v. ouderen in A'damsche tram, 2-44 5829 A
Kinderclubs N.A.F., 2-44 5851 A
Jeugdweek N.A.F., 3-44 5881 A
Jeugddag Ned. Omr., 3-44 ..... 5882 A
Tournée Feldmeyer Germaansche jeugd, 5-44 .. 5954 A
Geschenk Vaticaan zieke kinderen, 5-44 ..... 5956 A
Inwijding B. D. M. wimpels, 6-44 ..... 5978 A
Jeugdbijeenk. Germ. ᛋᛋ; toespr. Feldmeyer, 6-44 5986 A
Unie v. speeltuinorg., 6-44 ..... 5995 A

JODEN:
Opeischbaarh. vorderingen, 10-43 ..... 5692 A
Joodsche kerkgenootsch. niet-commerc. vereen., 12-43 ..... 5762 B

JUSTITIE:
Aanslagen:
Aanslag bevolkingsregister A'dam, 7-43 .... 5588 A
—, Bestraffing, 7-43 .... 5588 A
W.A.-man vermoord. Het Zandt, 7-43 ..... 5589 A
Comm. Nijmegen, 7-43 5592 B
Kaay, opperlnt. Enschedé, 7-43 ..... 5592 B
Overval distr. kant., Huizen, 7-43 ..... 5607 A
Wilde, A. de (v. d. Waals) R'dam, 7-43 ..... 5608 B
Bisschop, Reilingh, Oost-indiën vermoord, 8-43 5634 A
Comm. Bussum, 8-43 .. 5640 B
Jeugdstormkw. A'dam 8-43 ..... 5649 A
Kerlen, pol.pres. Utr., verm., 9-43 ..... 5668 B
Bruyn, pol.beambte Rotterdam, verm., 9-43 .. 5669
—, Bestraffing, 9-43 .... 5681 A
Overzicht Febr.-Sept., 10-43 ..... 5689 B
Kerlen, pol.pres. Utrecht vermoord; daderes gearrest., 10-43 5691
Meppel, moordaansl., 10-43 5691
Duyn, P. v. vermoord, H'stede, 10-43 ..... 5706 A
Jong, A. M. de, doodgesch., 10-43 ..... 5715 A
Wijkbrug en Wageningen, 11-43 ..... 5721 A
Doppenberg doodgesch., 11-43 ..... 5722 A
Arts Wageningen vermoord, 11-43 ..... 5734 B
Overval distr.kant. Boskoop, 12-43 ..... 5779 A
Overval postkant. Sittard, 12-43 ..... 5789 A
Buurtboerenleider verm., 12-43 ..... 5799 A
Op overheidsdienaren, 1-44 ..... 5803 A
Op politiebeambte te Rotterdam, 1-44 5811
Op politiewachtm. Amsterdam, 3-44 ..... 5860 A
Op politiewachtm. Rotterdam, 3-44 ..... 5860 A
Op postkant. R'dam, 3-44 5861
Op rijksduitscher Singenstreu, 6-44 ..... 5970 A
Op Landwacht, 6-44 .... 5979 A
Kap. v. Pol. Ragut doodgeschoten, 6-44 ..... 5995 A
Districtscomm. Drenthe vermoord, 6-44 ..... 5995 A
Opperw.meester Stap doodgeschoten, 6-44 .. 5995 A
Algemeen:
Arbeidsverpl. gedetineerden, 8-43 ..... 5632 B
D'sche kinderen, toez., 10-43 ..... 5706 A
Mil. Strafkamer Haagsche rechtbank opgeh., 10-43 ..... 5706 A
Mr. Hannema, vice-pres. econ. gerechtsh., 11-43 5735 A
Optreden C.C.D., 11-43 .. 5748 A
Gen. Quanjer lid Vredegerechtshof, 12-43 .... 5771 A
Uitbr. bevoegdh. president, 2-44 ..... 5835 A
Parketwachters in functie, 2-44 ..... 5835 A
Mr. P. IJssel de Schepper overl., 3-44 ..... 5860 A
Prof. Taverne overl., 3-44 ..... 5874 A
Mr. v. Lunteren lid Hooge Raad, 3-44 .... 5881 A
Mr. J. Wijnveldt proc.-gen. Hooge Raad, 4-44 5907 A
Crisis contrôle dienst; overzicht optreden, 5-44 ..... 5939 A
Uitzonderingstoestand bij invasie, 5-44 ..... 5946 A
Brochure Secr.-gen. Schrieke, 5-44 ..... 5950 A
Mr. N. S. Hoekstra adv.-gen. Hooge Raad, 6-44 5987 A
Processen:
Aanslag bevolk.reg. Amsterdam, 7-43 ..... 5588 A
Commun. actie, 7-43 .... 5588 A
Roofoverval, 7-43 ..... 5588 A
Wapenbezit, 7-43 ..... 5588 A
Sabotage d. moord, 7-43 5588 A
Sabotage, 7-43 ..... 5592 B
Echtscheiding, bij kinderloosheid, 7-43 .... 5600 B
Verzuim verplichte verg. gestraft, 7-43 ..... 5600 B
Spionnage, 8-43 5619
Sabotage, 9-43 ..... 5625 A
Sabotage, 8-43 ..... 5632 B
Spoorwegdiefst., 8-43 .. 5633 A
Verbergen onderduikers, 8-43 ..... 5640 B
Misdrijf voedselvoorz., 8-43 ..... 5648 B
Prijsopdrijving, 9-43 .... 5668 B
Radiotoestell. inl., 9-43 .. 5673 A
Aansl. N.S.B., 9-43 .... 5681 A
Sabotage, 9-43 ..... 5681 A
Ambt. O.M. veroord., 9-43 ..... 5681 A
Moord Joodsche vrouwen, 10-43 ..... 5690 A
Verbergen onderduikers, 10-43 ..... 5690 A
Moordaansl., sabotage. Moord gen. Seyffardt, 10-43 ..... 5690 A
Rumpunexfabriek, 10-43 5697 A
Comm. actie, 10-43 ..... 5706 A
Volksschädl., gestr., 10-43 5706 A
Onttrekking tewerkstell., 10-43 ..... 5715 A
Prijsopdr. verhuiz., 10-43 5715 A
Sabotage, 11-43 ..... 5721 A
W.A.-man veroord., 11-43 5722 A
Doodvonnis roofmoord 5734 B
Echtsch. w. kinderloosh., 11-43 ..... 5740 A
Schilderijen kultuurgoed, 11-43 ..... 5741 A
Deviezensmokkel, 11-43 5755 A
Cland. stoffenhandel, 12-43 ..... 5771 A
Zwarte vleeschhandel, 12-43 ..... 5771 A
Deviezensmokkel, 12-43 5771 A
Alcoholknoeierij, 12-43 5779 A
Doodvonnis moorden. dr. Posthuma, gen. Seyffardt, echtpaar Reydon, 1-44 ..... 5810 A
Doodvonnissen v. sabotage, 1-44 5811

Doodvonnissen v. terr. activit. en sabotage, 1-44 5811
Rotterdam, politiebeambte vermoord, 1-44 5811
Schilderijen kultuurgoed, 2-44 ..... 5836 A
Doodvonnissen v. terroristen, 2-44 ..... 5853 A
Doodvonnissen w. sabotage en wapenbezit, 3-44 ..... 5860 A
Doodvonnissen w. sabotage, 3-44 ..... 5868 A
Doodvonnis w. verb. bezit wapenen, 3-44 .... 5890 A
Doodvonnis w. terreur en ill. actie, 4-44 .... 5915 A
Doodvonnis w. moord, 4-44 ..... 5925 A
Ambtenaren v. Vredesgerechtshof, 5-44 ..... 5931 A
Doodvonnis w. sabo-, tage, 5-44 ..... 5938 A
Veldpostdief gevonnist, 5-44 ..... 5947 A
Doodvonnissen wegens sabotage, 5-44 ..... 5947 A
Doodvonnissen wegens sabotage, verb. wapenbezit en ill. prop., 5-44 5955 A
Doodvonnissen w. sabotage, ill. actie en benadeeling weerm., 6-44 5962 A
Doodvonnissen w. overvallen, aanslagen en verboden wapenbezit, 6-44 ..... 5978 A
Doodvonnisen w. sabotage en terrorisme, 6-44 5986 A
Tafelpartij, 6-44 ..... 5987 A

Vergrijpen:
Kerkdiefstall. Den Bosch, 1-44 ..... 5799 A
Platina electroden gestolen, 1-44 ..... 5819 A
Wetgeving:
Wetb. v. Strafr. aanv., 7-43 ..... 5588 A
Wetb. v. Strafrecht, beschouwing, 7-43 ..... 5591 A
Cassatie, beperk., 8-43 .. 5648 B
Verantw. minderjarigen, 9-43 ..... 5657 A
Politiestandgerecht; bevoegdh., 9-43 ..... 5673 A
Scherper maatr. tegen onwillige boeren, 12-43 5788 A
Doodstraf aansl. gemeenteh. etc., 2-44 ..... 5855 F
Wijz. tijdsduur voorl. hechtenis, 3-44 ..... 5881 A
Economisch sanctiebesluit, 6-44 ..... 5970 A
Testamenten v. Nederl. i. buitenland, 6-44 ..... 5978 A
Strafbepalingen onttrekking N.A.D., 6-44 .... 5978 A

KOLONIEN:
Depart. n. Zutphen, 10-43 5704 B

KUNST- KULTUUR:
Algemeen:
Reydon, mr. H., overl. 8-43 ..... 5649 A
Goedewaagen, prof. dr. T., lid Kultuurr., 10-43 5692 A
Gew. bureau Kultuurkamer Utrecht, 11-43 .... 5748 A
3-jar. best. v. Depart. Volksvoorl. en Kunsten, 11-43 ..... 5756 A
Ned.-D'sche inl.bur., 12-43 ..... 5780 A
Overzicht 1943 v. h. Dept. v. Volksvoorl. en Kunsten, 1-44 ..... 5803 A
„Kitschzaken" maatregelen tegen, 3-44 .... 5882 A
2e Nederrijnsche Kultuurdag, 6-44 ..... 5971 A
Prijsvraag Volksmeubelen, 6-44 ..... 5971 A

Beeldende Kunsten:
Kuno Brinks hoogleeraar 9-43 ..... 5681 A
Rietstapprijs herald., 10-43 ..... 5705 B
Schilderijen kultuurgoed, 11-43 ..... 5741 A
W. H. Singer overl., 1-44 5811 A
C. M. Garms overl., 2-44 5836 A
P. Mondriaan overl., 2-44 5846 G
„Kitschzaken" maatregelen tegen, 3-44 .... 5882 A
Rietstapprijs heraldiek, 4-44 ..... 5915 A

Film:
40 jr. bioscoopth., 10-43 5698 A
Kleurenfilm, 11-43 ..... 5755 A
Tabaksfilm, 12-43 ..... 5771 A
Prijsvraag v. kinderfilm, 5-44 ..... 5947 A
H. ter Hall overleden, 6-44 ..... 5971 A
Dr. Vlimmen verfilmd, 6-44 ..... 5980 A

Literatuur:
Boekenprod., 1938-'42, 7-43 ..... 5608 B
Ned. Taal en Volkscultuur, Inst., 8-43 ..... 5626 A
Latzko, Andreas, overl., 9-43 ..... 5669 A
D'sche vertalingen, 10-43 5706
Jong, A. M. de, doodgesch., 10-43 ..... 5715 A
Naoorl. aanb. verboden, 11-43 ..... 5755 A
Thyssen, Theo, overleden, 12-43 ..... 5768 A
Loon, W. H. v., overl., overl., 3-44 ..... 5882 A
Vestigingsverbod leesbibliotheken, 4-44 .... 5915 A
Mevr. S. J. A. Lugten—Reys overl., 4-44 ..... 5915 A
Boekwezen, 5-44 ..... 5954 A

Monumentenzorg:
Geertekerk, Utr., onteig., 8-43 ..... 5640 B
Cunerakerk, Rhenen, 8-43 ..... 5649 A
A'damsche monumenten in teekening gebracht, 4-44 ..... 5907 A
Inventarisatie stedenschoon, 5-44 ..... 5939 A

Musea:
Gem.museum Den Haag dir. dr. G. Knuttel ontsl., 7-43 ..... 5593 A
Openluchtmuseum Arnh. 25 jr., 7-43 (foto) 5614a
Voorts, Huize de, afgebr., 8-43 ..... 5640 B
Rijksmuseum in 1942, 12-43 ..... 5791 B
Bezoek 1943, 3-44 ..... 5874 A
M. D. Henkel overleden, 6-44 ..... 5971 A

Muziek:
Onderwijs, rijkscommissie ingesteld. 7-43 .... 5593 A
Prijs v. Leo Ruygrok, 7-43 ..... 5601 A
Zimmermann, Louis, 70 jaar., foto binn. tekst, 7-43 ..... 5601 A
Nederl.-Fransch concert Parijs, 8-43 ..... 5626 A
Mozartkoor, H. J., 8-43 5633 A
Noordewier-Reddingius 75 jr., 9-43 5658
Hutschenruyter overl., 11-43 ..... 5755 A
J. Vincent 75 jaar, 12-43 5762 B
Hubert Cuypers 70 jaar, 12-43 ..... 5788 A
Jaarversl. R'damsch Phil. Ork., 1-44 ..... 5796 A
Leo Ruygrok overl., 1-44 5799 A
Toonstelsel prof. Fokker, 1-44 ..... 5806 A
Opv. Ruytercantate d. N. J. S., 1-44 ..... 5806 A
Maartje Offers overl., 2-44 ..... 5828 A
Bading's opera „De Nachtwacht", 2-44 .... 5853 A
J. P. J. Wierts overled., 2-44 ..... 5853 A
Jaarverslag Concertgebouw A'dam, 3-44 .... 5890 A
Schoolonderwijs, 4-44 .. 5899 A
Activiteit dep. v. Volksvoorl. en Kunsten, 5-44 5946 A
Kor Kuiler met pensioen, 5-44 ..... 5947 A
Willem Landré 70 jaar, 6-44 ..... 5980 A

Radio:
Inlever. toestellen, 9-43 5673 A
Inlevering toestellen, gen. pardon, 10-43 5691
Muziekfeest, 10-43 ..... 5698 A
Versch. strafbep., 10-43 5706 A
Jeugdkamp Ned. Omr., 1-44 ..... 5802 B
Prijsvr. hoorsp. Trek n. h. Oosten, 1-44 ..... 5811 A
3-jar. best. Ned. Omroep, 3-44 ..... 5868 A

Tentoonstellingen:
Kunsttentoonst. Haarl., 8-43 ..... 5619 A
„Soldaten am Atlantikwall", 11-43 ..... 5722 A
Ned. Arb. Dienst, 12-43 5778 B
Arbeidsfront, tentoonstelling H'lem, 4-44 .. 5927 A
Ver. „Hendrick de Keyser", 6-44 ..... 5971 A

Tooneel:
Hooykaas gez., 10-43 5706
v. d. Viesprijs v. Ank v. v. d. Moer, 2-44 ..... 5853 A
H. ter Hall overleden, 6-44 ..... 5971 A
Ben Royaards opvolger van C. v. d. Lugt Melsert te A'dam, 6-44 .. 5971 A
Mien Faassen-Braakensiek overleden, 6-44 .. 5980 A
Deutsche Theater; spec. weermachtsvoorstellingen, 6-44 ..... 5987 A

LANDAANWINNING:
Noordoostpolder, bacteriënuitzetting, 7-43 5583 C
1e Boerenl.bnk. N.O. polder, 1-44 ..... 5806 B
Noordoostp.; overz. 2-44 5853 A
Noordoostp. wrak gev., 3-44 ..... 5861 A
Wieringermeer zelfstandig, 3-44 ..... 5869 A
Noordoostp. grondbew., 3-44 ..... 5874 A
Noordoostp., 1e huwelijk, 3-44 ..... 5881 A
Industrievestiging t. b. Zuiderzeevisschersbev., 6-44 ..... 5977 A

LANDBOUW- VEETEELT:
Algemeen:
Bacteriënuitzetting, N.O. polder, 7-43 ..... 5583 C
Oogstwerkzaamh., inkwartiering t.b.v., 7-43 5594 A
Dierenartsenkamer, 8-43 5649 A
Boeren- en Tuindersb. — Damave ontsl., 9-43 .. 5669 A
— van Til benoemd, 9-43 ..... 5669 A
Oogstdankfeest, 10-43 .. 5690 A
Mond- en klauwz. bestr., 10-43 ..... 5706 A
Veeartsenijkundig virusber. inst., 10-43 ..... 5715 A
Oogstwerk Arbeidsd., 11-43 ..... 5722 A
Mond- en klauwz. bestr., 11-43 ..... 5741 A
Mond- en klauwz. bestr., 11-43 ..... 5759 C
Tabaksfilm, 12-43 ..... 5771 A
Scherper maatr. tegen onwillige boeren, 12-43 5788 A
Tabaksoogst 1943, 12-43 .. 5788 A
Tabaksteelt, 1-44 ..... 5806 B
Nederl. vlasinst. opger., 1-44 ..... 5811 A
Agrarisch inkomen, 1-44 5819 A
Veeprijzenreg., 2-44 .... 5837 A
Wijz. Engelsche baconpol., 3-44 ..... 5883 A
Veeregeling v. geëvacueerde boeren, 3-44 .... 5890 A
Loonregeling, wijziging, 4-44 ..... 5899 A
Landbouw als bron v. volksbestaan, 4-44 .... 5919 B
Dr. Posthuma, graaf Grote herdacht, rede Mussert, 6-44 ..... 5979 A
Bijenteelt, 6-44 ..... 5987 A
Bloembollenhandel, 6-44 5993 A

Landstand:
Damave ontslagen, 9-43 5669 A
Roskam ontslagen, 10-43 5691 A
Bierma benoemd, 11-43 5723 A

Voedselvoorziening:
Groenten en fruit, verkoopvoorschr. kweekerij, 7-43 ..... 5589 A
Voedselpositie, 9-43 .... 5673 A
Voedselposit.; Overzicht ir. Louwes, 10-43 .... 5713 A
Volkstuinwezen, 11-43 .. 5745 A
Teeltplan 1944, 12-43 .... 5779 A
Volkstuinen in bedrijfsverb., 1-44 ..... 5799 A
Verpl. aardappelt. volkstuinders opgeh., 1-44 .. 5811 A
Voedselvoorz. gr. steden, 2-44 ..... 5844 A
Samenst. brood, 3-44 .. 5890 A
Gevolgen der inundaties, 4-44 ..... 5916 A
C.C.D.; overzicht optreden, 5-44 ..... 5939 A
Teelt braakliggende gronden, 5-44 ..... 5939 A
Wijzigingen tengevolge van den oorlog, 5-44 .. 5954 A
Prijsaanduiding groente en fruit, 6-44 ..... 5972 A
Wijz. stelsel oogstleveringen, 6-44 ..... 5980 A
Oogstjaar 1945, Scheuring hooiland, 6-44 ..... 5995 A

NAT. SOC. BEWEGING:
Algemeen:
Geen wederopn. na bedanken, 7-43 ..... 5589 A
Afstamm.onderz., 8-43 .. 5634 A
Aanslag in Drente, 8-43 5634 A
Vorming, Nachenius, J. C. ben., 8-43 ..... 5634 A
Volksdag Limburg, 8-43 5634 A
Staatskamp Lunteren, 8-43 ..... 5640 B
Voorhoeve, E., terug, 8-43 ..... 5648 B
Reydon, Mr. H., overl., 8-43 ..... 5649 A
Ambtsdragers, houding t.o.v. N.S., 9-43 ..... 5668 B
Aansl. Drente bestraffing, 9-43 ..... 5681 A
Aanslagen, overz. Febr.-Sept. '43 ..... 5689 B
Bewapening, 10-43 ..... 5689 B
Rede van Geelkerken, 10-43 ..... 5696 B
Mut. distr.leid. R'dam, 10-43 ..... 5696 B
Groep Geleen 10 jaar, 11-43 ..... 5720 B
Rede v. Geelkerken Tilburg, 11-43 ..... 5720 B
Rede v. Geelkerken Amsterdam, 11-43 ..... 5755 A
Ereteeken 10-j. lidmaatsch., 11-43 ..... 5755 A
12-jarig bestaan, 12-43 .. 5769 A
Leeuwenberg propagandaleider, 12-43 ..... 5780 A
Uniformen beschermd, 12-43 ..... 5788 A
Nat. Dagbl., mut. hoofdred., 1-44 ..... 5797 A
Elfde verj.d. machtsovername D'land; rede v. Geelkerken, Eindhoven, 2-44 ..... 5827 A
Nat. Dagbl., Zwiers hoofdred., 2-44 ..... 5844 A
Bezoek dr. Ley, 2-44 5852
Symph. l. opgeheven; opengesteld toetreding nwe leden, 2-44 ..... 5853 A
Bijeenk. Breda; rede Mussert, 3-44 ..... 5861 A
Prop. actie „Strijd om A'dam"; Rede Mussert, 3-44 ..... 5867 A
Zijlma hoofd afd. agrarzaken, 3-44 5868
Raad v. d. magistratuur ingest., 4-44 ..... 5915 A
Ordemaatregelen; regeling lidmaatschap nevenorganisaties, 4-44 5925 A
Boekwinkel Potsdam, 5-44 ..... 5942 A
F. v. d. Veen, stafleider in Duitschland, 5-44 .... 5948 A
Vergadering Berlijn; reden Henkel en v. d. Veen, 6-44 ..... 5963 A
Prop.actie „Strijd om A'dam" beëindigd, Rede Mussert, 6-44 .. 5879 A
Uniformen nevenorg. beschermd, 6-44 ..... 5979 A
Opbrengst Frontzorgcollecte, 6-44 ..... 5979 A
Ir. v. d. Vegte onderscheiden, 6-44 ..... 5987 A

Econom. front:
Samenk. m. N.A.F., 12-43 5770 A
Landwacht:
Oprichting, 11-43 ..... 5741 A
V. Geelkerken inspect. gen., 11-43 ..... 5755 A
Feldmeyer en mr. Zondervan insp., 11-43 .... 5755 A
Taak en bevoegdheid, 12-43 ..... 5764 A
Doelstelling, 2-44 ..... 5828 A
In functie getr., 3-44 .. 5882 A
Inval te Dordrecht, 4-44 5925 A
Aanslagen, 6-44 ..... 5879 A
Distr.comm. Drenthe vermoord, 6-44 ..... 5995 A

Medisch front:
Landdag, 9-43 ..... 5667 E
Mussert, ir. A. A.:
Herdenkt G. K. Schmidt, 7-43 ..... 5584 A
Inspecteert Landwacht, 7-43 ..... 5600 B
Inspecteert Landwacht, 8-43 5617 A
Hitler telegramwissel., 8-43 ..... 5619 A
Verklaring „Vova", 8-43 5619 A
Rede Volksdag Limburg, 8-43 ..... 5634 A
Exel. v. ontvangen, 8-43 5641 A
Begr. mr. Reydon, 8-43 5649 A
Bezoek Drente, 9-43 .... 5657 A
Proclamatie, 9-43 ..... 5673 A
Rede N.S.V.O., Arnhem, 10-43 ..... 5689 B
Rede Oogstdankfeest Groningen, 10-43 ..... 5690 A
Himmler, fel., 10-43 .... 5704 B
N.A.F., bezoek, 10-43 .. 5704 B
Rede Landstorm, 10-43 5707
V.N.V. 10 jaar, 10-43 .... 5707 F
Rede Studentenfront, 11-43 ..... 5721 A
Rede Heldengedenkdag, 11-43 ..... 5730 A
Rede Oude W.A., 11-43 5748 A
Rede Technisch Gilde, 11-43 ..... 5755 A
Bezoek a. Hitler, 12-43 5762 B
Rede 12 j. best. N.S.B., 12-43 ..... 5769 A
Telegramw. m. Hitler, 12-43 ..... 5769 B
Bezoek a. Hengelo, 12-43 5780 A
Rede Landstorm, 12-43 .. 5780 A
Kerstgroet Ned. arbeiders in D'land, 12-43 .. 5787 B
Bezoek Vreugde en Arbeid-Kerstfeest R'dam, 12-43 ..... 5788 A
Nieuwjaarswensch, 1-44 5796 A
Afscheid vrijwill., 1-44 5812 A
Bezoek Alkmaar, 1-44 5819 A
Bezoek N.S.K.K., 2-44 .. 5837 A
Rede te Breda, 3-44 .... 5861 A
Rede A'dam; prop. actie, 3-44 ..... 5867 A
Install. Zijlma, agrar. zaken, 3-44 5868
Woord t.h. Nederl. volk, 4-44 ..... 5899 A
2e oproep t. h. Nederl. volk, 4-44 ..... 5907 A
Nederl. pos. n. d. oorlog, 4-44 .. .. 5915 A
Huldiging Tsjerkassystrijders, 4-44 ..... 5916 A
Rede 55ste verjaardag Hitler, 4-44 ..... 5921 B
Rede A'dam-Noord, 4-44 5924 C
Rede fr.zorgactie Breda, 4-44 ..... 5924 C
Mei-rede, 5-44 ..... 5930 A
Vijftig jaar, 5-44 ..... 5945 A
idem ..... 5947 A
„Mussert als ingenieur", 5-44 ..... 5947 A
Reden A'foort, Rotterdam, Den Haag, 6-44 .. 5963 A
Rede A'dam, prop.actie, 6-44 ..... 5979 A
Telegram a. Hitler i. z. invasie, 6-44 ..... 5979 A
Bezoek N. Overijssel, 6-44 5979 A
Dr. Posthuma en graaf Grote herdacht, 6-44 .. 5979 A
Rede Arnhem o. vergelding, 6-44 ..... 5995 A

Nat. Jeugdstorm:
Landd. vrijw. Danzig, 8-43 ..... 5640 B
Aanslag kwartier A'dam, 8-43 ..... 5649 A
Negenj. bestaan, 9-43 .. 5681 A
Dag Oude Jeugdstorm, 9-43 ..... 5681 A
Marineafdeeling, 11-43 .. 5740 A
Kerstverlof Germ. Landdienst, 12-43 ..... 5787 B
Opv. „Ruytercantate", 1-44 ..... 5806 A
Inschak. nat. weerbaarh., 2-44 ..... 5829 A
IJsfeest, 3-44 ..... 5869 A
Bijeenk. A'dam, 3-44 .. 5882 A
Zeiltocht N. en Z. Holland, 4-44 ..... 5907 A
Jongmaatsgilde opger., 5-44 ..... 5939 A
Jeugdstormers opgenomen N.S.B., 5-44 ..... 5948 A
Zonnewendefeest, 6-44 .. 5995 A
Nat. Soc. Vr. Org.:
Mutatie leiding, 8-43 .. 5625 A
Bijeenk. Arnhem, 10-43 5689 B
Studentenfront:
Landdag, 3e, 11-43 ..... 5721 A
Technisch Gilde:
Jaarvergadering, 11-43 .. 5755 A
Rede v. d. Vegte, 11-43 .. 5755 A
W.A.:
W.A.-man vermoord te Het Zandt, 7-43 ..... 5589 A
W.A.-man vermoord in Drente, 8-43 ..... 5634 A
Frontzorgactie, 8-43 .... 5640 B
Sportfeest Utrecht. 8-43 5648 B
W.A.-man veroord., 11-43 5722 A
Dag Oude W.A., 11-43 .. 5748 A
Rede Zondervan, 11-43 5748 A
Luchtvaartschool geop., 4-44 ..... 5899 A
Frontzorgactie; Rede Zondervan en Mussert, 4-44 ..... 5924 C

ONDERWIJS, OPVOEDING:
Algemeen:
Jeugdvormingsoord NAF Putten geopend, 7-43 5593 A
Schoolgeldreg. M.O., 7-43 5593 A
Studenten, vrijw. arb.-inzet Oostland (foto buiten tekst), 8-43 .... 5622a
—, Vertrek, 8-43 ..... 5625 A
Collegegelden, betaling 8-43 ..... 5633 A
Reydon, Mr. H., overl. 8-43 ..... 5649 A
Duitsche scholen, schoolverz. 9-43 ..... 5673 A
Collegegelden, betaling, 10-43 ..... 5705 B
Bezoek Rijksmin. Rust, 10-43 ..... 5715 A
Eeredoctoraat J. v. Dam, 10-43 ..... 5717 B
Thyssen, Theo, overleden, 12-43 ..... 5788 A
Studenten a. D'sche hoogescholen arbeidsdienstplichtig, 6-44 .. 5962 A
Voorziening vacatures, 6-44 ..... 5963 A
Particulier onderwijs, toezicht, 6-44 ..... 5980 A
Muz.onderwijs op sch., 4-44 ..... 5899 A
Noodeindexam. kweekscholen, 4-44 ..... 5900 A
Bestr. tekort studieboeken, 4-44 ..... 5908 A
Hooger onderwijs:
A'dam, ontsl. prof. dr. J. D. v. d. Waals en dr. H. D. Herderschee, 7-43 ..... 5589 A
—, dr. G. M. Verrijn Stuart, 8-43 ..... 5625 A
—, ben. K. Brinks, 9-43 5681 A
— prof. Offerhaus ontsl., 10-43 ..... 5698 A
— prof. Zeeman overl., 10-43 ..... 5698 A
— prof. Kernkamp overleden, 10-43 ..... 5698 A
— ben. dr. K. Muller t. buitengew. hoogl., 1-44 5806 B
— prof. dr. F. C. Bursch benoemd, 5-44 ..... 5930 A
— Prof. Faddegon ontsl., 5-44 ..... 5948 A
Delft, prof. N. Kal overleden, 4-44 ..... 5900 A
Groningen, prof. Dijt ben., 11-43 ..... 5756 A
— prof. Kreuzwendedich v. d. Borne overl., 12-43 ..... 5788 A
— prof. Kapteyn afgetreden, 2-44 ..... 5843 A
— prof. Rompelman ben., 2-44 ..... 5843 A
— prof. ir. B. Wigersma ben., 6-44 ..... 5963 A
— prof. Kapteijn herbenoemd, 6-44 ..... 5980 A
Leiden, prof. dr. R. v. Genechten ben., 8-43 .. 5633 A
— prof. J. Hessing overleden, 4-44 ..... 5927 A
— prof. L. H. Grondijs ben., 6-44 ..... 5963 A
Utrecht, prof. dr. C. G. N. de Vooys ontslagen, 7-43 ..... 5607 A
—, prof. dr. E. v. Everdingen, ontsl., 8-44 .. 5633 A
— Dr. L. J. Del Baere benoemd, 5-44 ..... 5948 A
Lager onderwijs:
Geen schoolgeld '42/'43, 11-43 ..... 5749 A
Spijbelen, 11-43 ..... 5749 A
Wijz. toelatingsleeftijd, 3-44 ..... 5874 A
Uitbr. aantal leerkrachten, 4-44 ..... 5900 A
Schoolgeldregeling, 6-44 5987 A
Middelbaar onderwijs:
Schoolgeldreg., 7-43 .... 5593 A
Eindexamen vervr., 10-43 5705 B
Staatsexamen vervr., 11-43 ..... 5735 A
Exameneischen verlicht, 12-43 ..... 5763 A
— id., 3-44 ..... 5874 A
OOSTKOLONISATIE:
Vrijwill. Arbeidsdienst n. Oostland, 7-43 ..... 5607 A
Studenten n. Gen. Gouvernement (foto buiten tekst), 8-43 ..... 5622a
—, Vertrek, 8-43 ..... 5625 A
Ned. Oost-Instituut opgericht, 8-43 ..... 5625 A
Tabaksbel. Mij. v., 8-43 5632 B
Nat. Jeugdst. n. Danzig, 8-43 ..... 5640 B
Ned. Oost Comp., P. S. Heerema, 8-43 ..... 5649 A
— Overdracht staatsgoed T., 9-43 ..... 5673 A
Arbeidsmannen terug uit Oostland, 11-43 ..... 5722 A
Result. N.O.C. in Litauen, 1-41 ..... 5796 A
Prijsvraag Ned. Oost Inst., 1-44 ..... 5811 A
Vertrek boeren n. h. O., 2-44 ..... 5835 A
J. Barendrecht overl., 3-44 ..... 5869 A
Gauleiter dr. Meyer, bezoek, 6-44 ..... 5972 A
Vrijwill. Arbeidsdienst n. Oostland, 6-44 ..... 5994 B

PERS:
Blokzijl, Jubileum, 8-43 5625 A
„De Tijd" 3 x p. week, 11-43 ..... 5723 A
3-jar. best. Dep. Volksvoorl. en Kunsten, 11-43 ..... 5756 A
Uitr. dr. Goedewaagenprijs, 12-43 ..... 5789 A
100-j. best. N. R. Crt., 1-44 ..... 5797 A
Mut. hoofdred. Nat. Dagblad, 1-44 ..... 5797 A
Off. toestemming b. ben. hoofdredact 1-44 .... 5819 A
P.K.man W. Kuyper gesn., 2-44 ..... 5844 A
Ned. prop comp., 2-44 .. 5844 A
M. Zwiers hoofdred. Nat. Dagbl., 2-44 .... 5844 A
„De Tijd" 2 x p. week, 3-44 ..... 5869 A
Dr. Kastenholz overl., 3-44 ..... 5876 E
Mr. Kalff overleden, 5-44 5955 A
POLITIE:
Nijmegen, Comm. moordaanslag, 7-43 ..... 5592 B
Enschede, opperlnt. Kaay vermoord, 7-43 ..... 5592 B
Preventieve politie, ingegest. v. Limburg en N.-Brabant, 7-43 ..... 5600 B
Directoraat n. Nijmegen, 8-43 ..... 5625 A
Maj. Van Dijk overleden, 9-43 ..... 5657 A
Utrecht, pol.pres. vermoord, 9-43 ..... 5668 B
Kooymans, kol. P. J. stafchef, 9-43 ..... 5668 B
Rotterdam, pol.beambte vermoord, 9-43 5669
Politiestandger.; bevoegdheid, 9-43 ..... 5673 A
Radiotoestellen, waarsch. inl., 9-43 ..... 5673 A
Kerlen, pol.pres. Utrecht vermoord; daderes gearrest. 10-43 5691
Radiotoestelen inl.; gen. pardon, 10-43 5691
— Versch. strafb., 10-43 5706 A
Duyn, P. v., vermoord, H'stede, 10-43 ..... 5706 A
v. Hilten landspol.pres., 11-43 ..... 5749 A
Inkwartiering, 12-43 .... 5763 B
Aanmeldingsplicht, 12-43 5763 B
Sociale politie A'dam, 12-43 ..... 5779 A
Brandweer politieonderdeel, 12-43 ..... 5788 A
Kol. Kooymans n. Oostfr., 1-44 ..... 5799 A
Oldenzaal, Groningen, politiemannen verm., 1-44 ..... 5803 A
Decentr. A'damsche recherche, 2-44 ..... 5837 A
Aanslagen pol.wachtm. te A'dam en R'dam, 3-44 ..... 5860 A
Utrecht pol.pres. benoemd, 3-44 ..... 5869 A
Zaandam, kap. Ragut vermoord, 6-44 ..... 5995 A
Opperw. Stap doodgesch., 6-44 ..... 5995 A

PRIJSBEHEERSCHING:
Verslag 1941-'43, 8-43 .. 5631 A
—, Centralisatie prijzencontrôle, 8-43 ..... 5631 A
—, Groepsprijzen, 8-43 .. 5631 A
Prijsopdrijving, proc., 9-43 ..... 5668 B
Overzicht 1943, 1-44 ..... 5810 A
Fonds v. d. prijspol., 1-44 5810 A
Prijsreg. nieuwe huizen, 2-44 ..... 5829 A
Makelaars beboet, 2-44 5837 A
Gedw. prijsverl. luxeartikelen, 3-44 ..... 5882 A
Contrôle op verhuizingen, 4-44 ..... 5900 A
Consumptieijs, prijsregeling, 4-44 ..... 5916 A
Optreden C.C.D., 5-44 .. 5939 A
Prijsaanduiding v. uitgestalde waren, 5-44 .. 5948 A
Prijsaanduiding groenten en fruit, 6-44 .... 5972 A
Optreden t. bloemenwinkels, 6-44 ..... 5987 A
RELIGIE:
Friesche bijbel, 9-43 .... 5682 A
Bierens de Haan, dr. J. D., overl., 10-43 ..... 5692 A
Prof. dr. K. Schilder geschorst, 3-44 ..... 5891 A
Bijbelverkoop Ned. Bijbelgenootschap, 5-44 5930 A
SOCIALE ZAKEN:
Algemeen:
Ambten. pos. tijd., 10-43 5692 A
Ongev.w. herz. contr., 11-43 ..... 5740 A
Gem. v. d. Arb.; overz. werkzaamh., 12-43 .... 5770 A
Verlenging ambtsperiode ambtenaren, 12-43 .... 5770 A
Vrouwenarbeid, 12-43 .. 5770 A
Mevr. Ketelaar-v. Goch overl., 3-44 ..... 5891 A
Uitkeeringen inval. en ouderdomswet, 5-44 .. 5948 A
Besmettelijke ziekten:
Diphtherie, 9-43 ..... 5667 E
— Opgave, 9-43 ..... 5673 A
— id. 9-43 ..... 5681 A
— id. 10-43 5692
— id. 10-43 ..... 5696 B
— id. 10-43 ..... 5704 B
— id. 10-43 ..... 5715 A

— verplichte inent. Den Haag, 10-43 ..... 5715 A
— overz., 11-43 ..... 5723 A
— Inenting Arbeidsd., 11-43 ..... 5723 A
Dysenterie, 9-43 ..... 5667 E
— overz., 10-43 ..... 5696 B
— overz., 10-43 ..... 5704 B
— overz., 11-43 ..... 5723 A
Kinderverlamming, 8-43 5641
— Overzicht, 8-43 ..... 5647 A
— Opgave, 8-43 ..... 5649 A
— id. 9-43 ..... 5657 A
— id. 9-43 ..... 5667 E
— id. 9-43 ..... 5673 A
— id. 9-43 ..... 5681 A
— id. 10-43 5692
— id. 10-43 ..... 5696 B
— id. 10-43 ..... 5704 B
— id. 10-43 ..... 5715 A
— id. 10-43 ..... 5723 A
Besmettelijke ziekten, verpl. inenting, 5-44 .. 5948 A

Verzekeringswezen:
Verhooging bedr.. 8-43 5634 A
Organisatie, 8-43 5650
Verz. kleine zelfstandigen, 3-44 ..... 5877 G

Volksdienst:
Verslag 1942-'43, 8-43 .... 5620 A
Luchtaanv. A'dam, 8-43 5640 B
Luchtaanv. Nijmegen, 3-44 ..... 5859 A
— id., 3-44 ..... 5882 A

Volksgezondheid:
Artsen concentratiekamp, 7-43 ..... 5587 A
Zwitserland stuurt gecondens. melk v. Utr. kinderen, 7-43 ..... 5593 A
Artsen, aanb. verontschuldigingen, 7-43 .... 5600 B
Medisch Front, landdag, 9-43 ..... 5667 E
Tandheelk. verz.: 8000 pat. p. arts, 10-43 5697
Tuberculosebestr.: J. van Zutphen 80 jr., 10-43 .. 5697 A
Gesl.ziekten, bestr., 10-43 5704 B
Publ. vrouwen toez., 10-43 ..... 5704 B
Opname A'damsche Ziekenh., 12-43 ..... 5789 A
Overz. overheidsmaatr. 1942, 12-43 ..... 5789 A
Insuline v. diabetici, 12-43 ..... 5789 A
Kosten Ziekenf. besl. '42, 1-44 ..... 5820 A
Tandheelk. verz., reg., 2-44 ..... 5837 A
Tandheelk. verz. bijbet. v. prothese, 3-44 ..... 5891 A
Dr. F. O. Bruyning overl., 3-44 ..... 5891 A
Geschenk Vaticaan zieke kinderen, 5-44 ..... 5956 A
Gezondheidstoestand '42, 6-44 ..... 5988 A
Vorming chirurg. ploegen Roode Kruis, 6-44 5996 A

Werkloosheid:
Bijslag leden N.A.F., 7-43 5593 A
Extra-uitk. leden N.A.F. vervallen, 8-43 ..... 5620 A
Steunr. kl. zelfstandigen, 8-43 ..... 5640 B
Kerstuitk. a. ondersteunden, 12-43 ..... 5789 A

Wetgeving:
Kinderbijsl. verruimd, 9-43 ..... 5657 A
Ziekenfondsbesl., 9-43 5668
Ziekengeld, uitk., 9-43 .. 5673 A
Duitschers, soc. verz., 10-43 ..... 5691 A
Ziektewet, premieverh., 10-43 ..... 5691 A
— Aanvulling, 10-43 .... 5691 A
Huispersoneel vrije middag, 11-43 ..... 5723 A
Ongev.wet herz. contr., 11-43 ..... 5740 A
Ziektewet-Kraamgeldregeling, 11-43 ..... 5740 A
Ziekenfondsbesl. Uitk. b. overlijden, 12-43 ..... 5763 A

Winterhulp:
Toezicht, 8-43 ..... 5649 A
Jaarversl. 1942-'43, 10-43 5696 B

SPORT:
Elfstedentocht, te voet, 7-43 ..... 5594 A
Ned. arb. in D'land, voetbal, 7-43 ..... 5594 A
H-wedstr. Rijswijk, 9-43 5658
Kessler, dr. J. H. H., overl., 9-43 ..... 5669 A
Blankers-Koen, mevr., wereldrec. versprr., 9-43 5673 A
Sportbeoef. Ned., 11-43 5749 A
Paardensport 1943, 1-44 .. 5819 A
IJsfeest N.J.S. en Hitl. Jugend, 3-44 ..... 5869 A
Ir. Paulen, voorz. N.A.U., 3-44 ..... 5875 A
Demonstratie Medau Schule, 4-44 ..... 5916 A
Kolfbaan A'dam, 6-44 .. 5971 A
Verboden water pleiziervaartuigen, 6-44 .. 5995 A

VERKEER:
Algemeen:
Fin. regeling van het D'sche reisverk. naar Nederland, 4-44 ..... 5915 A
Onbevoegd in- en uitreizen, 5-44 ..... 5956 A

Luchtvaart:
K.L.M. zetelverplaatsing, 10-43 5698
— Lijn Curaçao, Cuba, U.S.A., 11-43 ..... 5723 A
W.A. luchtvaartschool geopend, 4-44 ..... 5899 A

Post, Telef., Telegr.:
Postzegels, uitgifte nwe, 7-43 ..... 5594 A
Reorg. P.T.T., 8-43 ..... 5619 A
Insulinde, verb., 8-43 .. 5636 A
Legioenzegels, opbr., 10-43 ..... 5698 A
Gelukstelegrammen, etc. afgeschaft, 11-43 ..... 5723 A
Beperking telefoonverk., 11-43 ..... 5741 A
75 jaar postwisselverk. m. D'land, 12-43 ..... 5764 A
Verz. aanget. stukken, 12-43 ..... 5780 A
Overval postkant. Sittard, 12-43 ..... 5789 A
Bep. briefverk. uit D.-land, 1-44 ..... 5811 A
Aanget. stukken, 1-44 .. 5811 A
Beperking tel. oproepen, 2-44 ..... 5829 A
Jaarcijfers 1943, 3-44 .... 5858 C
Aanslag postkant. Rotterdam, 3-44 5861
Bep. interloc. telef., 3-44 5869 A
Huis-aan-huis-bestelling gestaakt, 4-44 ..... 5901 A
Beperking postdienst, 5-44 ..... 5932 A
Beperking telefoonverkeer, 5-44 ..... 5938 A
Beperking telef. verkeer m. Duitschland, 4-44 .. 5908 A
Telefon. door en voor derden verboden, 5-44 5948 A
Onderscheiding ir. v. d. Vegte, 6-44 ..... 5987 A
Beperking telefoonverkeer, 6-44 ..... 5988 A
— idem, 6-44 ..... 5995 A

Scheepvaart:
Sleepb.kap. door Führer ondersch., 8-43 ..... 5633 A
Luchtaanv. Zeeuwsche veerb., 9-43 5658
Zeehavenproblemen, 9-43 5671 A
Verboden gebied vaart., 9-43 ..... 5673 A
— id., 9-43 ..... 5681 A
In- en uitladen verord., 10-43 ..... 5697 A
11-43 ..... 5746 B
Bemanning binnenvaart. sch., 11-43 ..... 5723 A
Binnenscheepv., overz., Nieuwe waterweg 75 jr., 11-43 ..... 5756 A
Monstering, via Seemansamt, 4-44 ..... 5901 A
Scheepsbouwopdrachten in de V.S., 5-44 ..... 5958 E

Spoorwegen:
Diefstallen, 8-43 ..... 5633 A
In- en uitladen verord., 10-43 ..... 5697 A
Diefstallen, 10-43 ..... 5704 B
100 jr. A'dam-Utrecht, 12-43 ..... 5764 A
Voor en achter in- en uitstappen, 6-44 ..... 5988 A

Tourisme:
A.N.W.B., jaarversl. '42, 7-43 ..... 5594 A
Jeugdherbergwezen, toezicht, 7-43 ..... 5601 A
Ned. Jeugdherb. Centr.; plannen, 11-43 ..... 5735 B
Vreemdelingenverk. '43, 6-44 ..... 5972 A
Verboden water pleiziervaartuigen, 6-44 .. 5995 A

Wegverkeer:
Trouwpartijen, vereenv., 10-43 5698
Benzine niet voor particulieren, 11-43 ..... 5723 A
Korte ritten tramverkeer A'dam en Den Haag opgeheven, 11-43 ..... 5749 A
Meubeltransport, vergunningstelsel, 12-43 ..... 5764 A
Tramverk. op Zondag te A'dam opgeheven, 12-43 5771 A
Intern. contact, 9-43 5658
Omnibussen op Zondag te A'dam, 12-43 ..... 5789 A
Verpl. aang. motorrijtuigen, 12-43 ..... 5789 A
Verwijdering vluchtheuvels, 1-44 ..... 5820 A
Opstaan v. ouderen in A'damsche tram, 2-44 5829 A
Opr. Centr. Ned. Motorvoertuigenbedr., 4-44 5907 A
Wijziging max. snelheid, 6-44 ..... 5972 A
Meubeltransport, reg. loc. verk., 6-44 ..... 5995 A

VISSCHERIJ:
Paling, levensgew., 7-43 5599 A
Achteruitgang sedert '18, 8-43 ..... 5633 A
Scheldevisschers, 9-43 .. 5681 A
Vischboekjes, 10-43 .... 5706 A
Wolhandkrabben, 11-43 5741 A
Beperking vischgebied, 4-44 ..... 5916 A

VOLK EN BODEM:
Openl. museum, Arnhem, 7-43 .....5614a
Ned. Taal en Volkscultuur, Inst., 8-43 ..... 5626 A
Terpen, bescherming, 9-43 5658
Friesche bijbel, 9-43 .... 5682 A
Dr. Holwerda 70 jr., 12-43 ..... 5771 A
Spadehuis Frank. werkgemeensch. geop., 1-44 5811 A
Opgr. Drenthe, 2-44 .... 5837 A
Collectie Ubagh, 2-44 .. 5854 A
Wrak in N.O.-polder gev., 3-44 ..... 5861 A
Orchideeën bescherm., 3-44 ..... 5874 A
Windmolens, toenemend aantal, 4-44 ..... 5927 A

WEERMACHT:
Algemeen:
Mil. strafkamer Haagsche rechtb. opgeh., 10-43 ..... 5706 A
Rangen luchtwapen, 12-43 ..... 5781 A
Invasie, mogel. gevolgen, 2-44 ..... 5828 A
— id., 2-44 ..... 5836 A
Heldengedenkd. Grebbeberg, 3-44 ..... 5883 B

Christiansen:
Inspectiereis, '43 ..... 5589 A
—, N.S. Fliegerkorps, ontheven leiding, 9-43 5625 A

Duitsche verdediging:
Rundstedt, Gener.-veldmaarschalk v., bezoek, 7-43 ..... 5600 B
Bezettingsschadereg., 9-43 ..... 5668 B
Kustverd.maatr., 9-43 .. 5668 B
— Uitbr. verb. gebied vaartuigen, 9-43 ..... 5673 A
—, id. 9-43 ..... 5681 A
— Scheldevisscherij, 9-43 ..... 5681 A
Rauter, rede Landstorm, 10-43 5707
Kinderverzorging, 11-43 5722 A
Tentoonstelling „Soldaten am Atlantikwall", 11-43 ..... 5722 A
Frontboekhandel, 12-43 .. 5764 A
Rauter, rede Landstorm, 12-43 ..... 5780 A
Bezoek Rommel, 1-44 .. 5799 A
Evacuatiemaatr., 2-44 .. 5854 A
Rundstedt, v., inspectie, 3-44 ..... 5874 A
Rommel, inspectie, 4-44 5901 A
Inundatiemaatregelen, 4-44 ..... 5924 A
Zeeland „Sperrgebiet", 5-44 ..... 5930 A
Zuid-Holland, uitbreiding verboden gebied, 5-44 ..... 5938 A
Uitzonderingstoestand bij invasie, 5-44 ..... 5946 A
Duitsche Roode Kruiszusters beëedigd, 5-44 .. 5948 A
Geneesk. behand. leden Duitsche weerm., 5-44 5956 A
Tewerkstelling bevolking R'dam, 6-44 ..... 5970 A
Ondersteuning krijgsgevangenen en onderdanen vijandel. staten verboden, 6-44 ..... 5972 A
Deutsche Theater; spec. weermachtsvoorstellingen, 6-44 ..... 5987 A
Verboden wateren v. pleiziervaartuigen, 6-44 5995 A

Krijgsgevangenschap:
Korps motordienst en 13de, 14de, 15de, 16de, 17de en 18de R. I., 7-43 5589 A
Infant., Huzaren, Wielrijders en Zeemacht opger., 7-43 ..... 5592 B
Veldart., luchtvaart en spec. afd. oproep, 7-43 5600 B
Wielrijders, artill., spec. afd., laatste opr., 7-43 5607 A
Koloniale reserve, 8-43 5625 A
Briefpakjes, verzending, 8-43 ..... 5633 A
Toez. pakketten, 11-43 5722 A
Aalmoezeniers, 1-44 .... 5806 B
Wegens moedig gedrag vrijgelaten, 4-44 5917
Ondersteuning krijgsgev. verboden, 6-44 ..... 5972 A
Toezending pakketten, 6-44 ..... 5996 A

Landstorm:
Oprichting, beëed. 10-43 5707
Beëed. nwe formaties: regimenten „Gen. Seyffardt" en „De Ruyter", 12-43 ..... 5780 A
Diensttijd verl., 2-44 .. 5844 A
Beëediging, 4-44 ..... 5925 A

Landwacht:
Opleidingstijd verl. t. 4 mnd., 7-43 ..... 5600 B
Vrijstelling tewerkst. in D'land, 7-43 ..... 5607 A
Beëediging, 8-43 ..... 5617 A

N.S.K.K.:
Rijkscommissaris, bezoek, 8-43 ..... 5625 A
Bezoek Mussert, Ritterbusch, 2-44 ..... 5837 A

Rauter:
Rede Landwacht, 8-43 .. 5617 A
—, Beëed. H-vrijw., 9-43 5681 A
Rede Landstorm, 10-43 5707
id. 12-43 ..... 5780 A
Bezoek Arbeidsfront, 4-44 ..... 5898 A
Huldiging Tsjerkassystrijders, 4-44 ..... 5916 A

Vloot:
Lot sedert Mei '40, 1-44 5797 A

Vrijwilligers Oostfront:
Vertrek, 7-43 ..... 5589 A
Vrijstelling v. arbeidsinzet, 7-43 ..... 5593 A
Exel, v., ondersch., 8-43 5641 A
Vertrek, 10-43 ..... 5691 A
Vertrek, 11-43 ..... 5734 B
Vertrek, 11-43 ..... 5749 A
Vertrek, 1-44 ..... 5812 A
P.K.man Kuyper gesn., 2-44 ..... 5844 A
Ned. prop. comp., 2-44 .. 5844 A
Wiking-div. b. Tsjerkassy bevr., 2-44 ..... 5849 A
Comm. brig. „Nederland" ondersch., 3-44 5861 C
Ned. verpleegsters n. D'land, 3-44 ..... 5891 A
Vertrek, 4-44 ..... 5901 A
Huldiging Tsjerkassystrijders, rede's Rauter, Mussert en dr.

Seyss-Inquart, 4-44 .. 5916 A
Dr. J. B. v. Heutsz onderscheiden, 5-44 ..... 5955 A
Frontzorgcollecte, opbrengst, 6-44 ..... 5979 A
Comm. ⸸-brigade Nederland onderscheiden, 6-44 ..... 5988 A

WETENSCHAPPEN:
Geschiedenis:
Japikse, dr. N., overl., 3-44 ..... 5883 B
Wijsbegeerte:
Bierens de Haan, dr. J. D., overl., 10-43 ..... 5692 A
Wijnaendts Francken, dr. C. J., overl., 4-44 .. 5911 E
Hessing, prof. J., overleden, 4-44 ..... 5927 A
Prof. dr. Goedewaagen over Ned.-Duitsche wijsgeerige betrekkingen, 5-44 ..... 5960 A

NOORWEGEN

BINNENLAND:
Wetgeving, herz., 10-43 .. 5708 C
Ontploffingsramp Bergen, 4-44 ..... 5927 F
BUITENLAND:
Europ. pos., 9-43 ..... 5681 C
Sovjet-Unie, verlangens, 5-44 ..... 5949 C
EMIGRANTENREGEERING:
Overeenkomst met Sovjet-Unie en Geallieerden, 5-44 ..... 5955 D
Overeenk. m. Engeland; verkl. Eden, 6-44 .... 5965 A
KUNST, KULTUUR:
E. Munch overl., 2-44 .. 5846 G
ONDERWIJS:
Oslosche studenten in arrest, 12-43 ..... 5766 F
QUISLING:
Bezoek a. Hitler, 2-44 .. 5830 C
Protest Sovjet-aanspr., 5-44 ..... 5957 E
VERKEER:
Benzine niet voor particulieren, 11-43 ..... 5723 A
WEERMACHT:
Officieren krijgsgevangen, Förer-garde, Germ. ⸸ inged., 8-43 .. 5643 B

P

PALESTINA

H. Grafkerk geopend v. niet-Christenen, 3-44 .. 5863 A
Bomaanslagen, 3-44 .... 5893 B

PARAGUAY

Gen. Morinigo president, 8-43 ..... 5644 A
Munthervorming, 10-43 .. 5700 F

PERS

Journalistencongres, Weenen, 7-43 ..... 5603 A
1e berichtgeving invasie, 6-44 ..... 5989 A

PERU

Grensgeschil m. Ecuador bijgelegd, 6-44 ..... 5964 B

PHILIPPIJNEN

Onafh. uitger., 10-43 .... 5708 A
Japan verdrag, 10-43 .... 5708 A
Laurel, dr. J. de, biogr., 11-43 ..... 5738 A

POLEN

ALGEMEEN:
Katyn, massagraven, identificatie lijken, 7-43 5597
— Dtsch. Witb., 11-43 .. 5751 A
— D'sche verkl., 2-44 .. 5839
Kol. Beck overleden, 6-44 5982 C
EMIGR.-REGEERING:
Mikolajczyk, min.-president ben., 7-43 ..... 5596 F
Sikorski, omgekom., 7-43 5596 F
Emigr.reg. te Moskou, 2-44 ..... 5846 C
BUITENLAND:
Grenzen m. d. Sovjet-Unie, 1-44 ..... 5805 D
— Poolsch antw., 1-44 .. 5813 C
— Poolsche verkl. verw. d. Sovjet-Unie, 1-44 .. 5814
— Bem. voorstel Ver. Staten afgewezen, 2-44 5830 F
— Curzongrens afgew., 3-44 ..... 5862 D
— Antw. Stalin, 3-44 .. 5877 A

PORTORICO

Onafh.h. streven, 8-43 .. 5643 H

PORTUGAL

Stakingen, 8-43 ..... 5628 A
Voorzorgsmaatr., 9-43 .. 5659 E
Azoren, Engelsche steunp., 10-43 ..... 5705 A
Geall. graanlev. gestaakt; brooddistributie, 3-44 ..... 5871 G
Engeland eischt stopz. leveringen a. D'land,
— afw. antwoord, 5-44 .. 5934 B
— Wolframuitvoer n. D'land gestaakt, 6-44 .. 5981 G
Achtjarenplan industrie, 6-44 ..... 5981 G

R

RELIGIE

Orthodox Russ. Kerk, 7-43 ..... 5603 G
— Sergius metrop. Moskou, 9-43 ..... 5677 D
— Sergius overl., 5-44 .. 5958 B
— Alexei metrop. Moskou, 6-44 ..... 5967 K
R.K. Kerk, encycl. Paus Pius XII, 7-43 ..... 5603 G
— Bisschopsconf. Fulda, 8-43 ..... 5653 B
— Subs. D'land, 9-43 .. 5660 B
— College v. Kardinalen, 12-43 ..... 5783 A
— H. Grafk. geopend v. niet-Christenen, 3-44 .. 5863 A
— Houding t.a.v. communisme, 3-44 ..... 5866 C
— encycl. Paus Pius XII, 4-44 ..... 5927 E
— Verkiezing vic. gen. Jezuïeten, 5-44 ..... 5932 D

RHODESIE

Koperprod., 8-43 ..... 5643 G

ROEMENIE

BINNENLAND:
Petroleumprod., 1-44 .. 5805 E
Positie i.v.m. Sovjetopmarsch, 3-44 ..... 5893 D
BUITENLAND:
Italië (rep.) erkend, 10-43 ..... 5693 A
Waarschuw. Ver. Staten, 12-43 ..... 5774 A
Argentinië, dipl. betr. verbr., 2-44 ..... 5837 B
Sovjet-Unie; verklaring Molotof, 4-44 ..... 5903 E
JUSTITIE:
Verscherpte ordemaatr., 4-44 ..... 5911 B
REGEERING:
Kabinet Antonescu:
Mutatie, 10-43 ..... 5700 C
Mutatie, 4-44 ..... 5903 E
Mutatie, 5-44 ..... 5934 D
WEERMACHT:
Kinderen v. frontstrijders, 7-43 ..... 5603 E
Reserves opgeroepen, 3-44 ..... 5893 D
Dagorder Antonescu, 4-44 ..... 5918 E

S

SAN MARINO

Regeeringswisseling, 8-43 5634 C

SAN SALVADOR

Revolution. beweging, 4-44 ..... 5911 C
Pres. Martinez vervangen d. Menendez, 5-44 5949 D
Nieuw Kabinet, 5-44 .... 5949 D

SAOEDI-ARABIE

Ibn Saoed, biograf., 8-43 5648 A
Ver. Staten olieovereenkomst, 2-44 ..... 5846 E

SERVIE

Moordaanslag Serajewo 1914, 7-43 ..... 5610 F
Min.-pres. Neditsj, biografie, 8-43 ..... 5640 A
— Bezoek a. Hitler, 9-43 5677

SLOWAKIJE

Italië (rep.) erkend, 10-43 ..... 5693 A
Tuka; prof. dr., biogr., 1-44 ..... 5818 A
Vijfjarig bestaan, 3-44 .. 5885 D
Tiso en Tuka door Führer ontvangen, 5-44 5948 D

SOVJET-UNIE

BINNENLAND:
Opstand Kaukasus, 8-43 5641 C
Nieuw Volkslied; „Internationale" verouderd, 12-43 ..... 5791 D
Grondwetsherz., 2-44 .... 5838 C
— Rede Molotof, 2-44 .. 5838 C
BUITENLAND:
Vrij Duitschland, Comité opger., 8-43 ..... 5627 A
Egypte herst. dipl. betr., 9-43 ..... 5672 E
Engeland, verhoud., 9-43 5682 C
Frankrijk, dipl. betr. em.reg., 10-43 ..... 5700 E
Turkestan, terugtocht, 10-43 ..... 5707 G
Geallieerde conferentie Moskou, 11-43 ..... 5734 A
Gelukwensch Ned. em. reg., 11-43 ..... 5743 E
Conf. Teheran, 12-43 .. 5773 C
Joegoslav em.gr. reg. te Moskou, 12-43 ..... 5773 D
Verdrag m. voorm. Tsj.-Slovakije, 12-43 ..... 5783 B
Grenzen m. Polen, 1-44 5805 D
Griekenl. Prof. Evolos benoemd, 1-44 ..... 5812 F
Poolsche grenskwestie, Poolsch antw., 1-44 .. 5813 C
Poolsche verkl. verworpen, 1-44 5814
Ver. Staten, handelsov.-eenk., 1-44 ..... 5814 A
Poolsche grenskwestie, bemidd. V. St. afgew., 2-44 ..... 5830 F
Poolsche em.reg. te Moskou, 2-44 ..... 5846 C
Finland, wapenstilst.-voorw., 3-44 ..... 5862 A
Poolsche grenskwestie, Curzonl. afgew., 3-44 .. 5862 D
Finland, wapenstilst.-voorw., 3-44 ..... 5870 A
Zweedsch protest i.z. luchtaanv. Stockh. afgewezen, 3-44 ..... 5871 A
Poolsche grenskwestie; antw. Stalin, 3-44 .. 5877 A
Finland, wapenstilst.-voorw. verw., 3-44 .. 5884 A
— Antw. a. d. Sovjet-Unie, 3-44 ..... 5887 A
— Verkl. Sovj. Unie, 3-44 5887 A
China (Tsjoengking) grensincident, 4-44 .. 5901 B
Japan, Visscherijverdr. gesl. 4-44 ..... 5903 D
Roemenië; Verklaring Molotof, 4-44 ..... 5903 E
Griekenl.; dipl. betr. m. emigr. reg. verbroken, 4-44 ..... 5910 C
Finland; vredesonderh. gestaakt, 4-44 ..... 5925 B
Italië (Koninkr.); econ. onderhandelingen, 4-44 5925 E
Noorwegen, verlangens t.a.v., 5-44 ..... 5949 C
Naoorlogsplannen met Duitsche weerm., 5-44 5955 B
Conferentie Teheran, Kieler Kanaal, 5-44 .... 5956 B
Overeenkomst Noorsche emigranten, 5-44 ..... 5955 D
Protest van Quisling tegen Sovjet-eischen t. a. v. Noorwegen, 5-44 .. 5957 E
Engelsche leveranties, 5-44 ..... 5958 B
Balkan; unie v. soc. Sovjetrepublieken, 6-44 .. 5966 C
Ver. St.; handelsbespr. afgebroken, 6-44 .... 5973 D
DIPLOMATIE:
Engeland, Maiski afgetr., Goesew ben., 8-43 5628
Corps dipl. n. Moskou, 8-43 ..... 5635 E
Ver. Staten, Litwinof afgetr., Gromyko ben., 8-43 ..... 5641 C
Italië (koninkr.) dipl. erkenning, 3-44 ..... 5885 B
IJsland; Sovjetgezant aangekomen, 3-44 .... 5886 B
Italië (Koninkr.); prof. Kostilew benoemd tot dipl. vert., 4-44 ..... 5911 A
HANDEL, NIJVERHEID:
Kapt. Kravtsjenko legt functie i. d. Sovjet-Russ. inkoop-comm. i. d. Ver. Stat. neer, 4-44 5918 F
Petroleumwinning, 5-44 5958 E
Ver. Staten; handelsbespr. afgebroken, 6-44 .. 5973 D
OEKRAINE:
Nwe regeering, 2-44 5839
REGEERING:
Volkscommissarissen:
Buitenl. Zaken; Maiski pl.v. volkscomm., 8-43 5628
Mutaties, 2-44 ..... 5838 C
Volkscommissaris v. Wit-Roethenië, 4-44 ..... 5903 F
RELIGIE:
Sergius metrop. Moskou, 9-43 ..... 5677 D
Raad v. kerk. aangel., 10-43 ..... 5700 E
Sergius overleden, 5-44 5958 B
Alexei metrop. Moskou, 6-44 ..... 5967 K
STALIN:
Geheim bevel, 8-43 ..... 5627 A
Levensloop, 11-43 ..... 5743 E
Conf. Teheran, 12-43 .... 5773 C
Meirede; 2e front geëischt, 5-44 ..... 5940 B
WEERMACHT:
Stalin, geh. bevel, 8-43 5627 A
Rangen luchtwapen, 12-43 ..... 5781 A
Sjoekov pl.verv. opperbev., 2-44 ..... 5855 D
Ital. vloot uitgel., 3-44 5871 B
Mutatie leiding, 3-44 .. 5877 A
Ital. soldaten in dienst, 4-44 ..... 5911 A
Gen. Watoetin overl., 4-44 ..... 5918 F
WIT-ROETHENIË:
Volkscommissaris ben., 4-44 ..... 5903 F

SPANJE

BINNENLAND:
Monarchisme, 8-43 ..... 5652 E
Zevenj. bewind Franco, 10-43 ..... 5692 B
Reorg. Falanx, 12-43 .. 5790 C
Besluiten ministerr., 3-44 5871
BUITENLAND:
Engeland, dipl. bespr., 8-43 ..... 5652 E
Verh. tot Engeland, 1-44 5822 B
Verslechtering betr. m. geallieerden, olieëmbargo, 2-44 ..... 5830 G
Handh. neutr., 2-44 .... 5839 A
Olieëmbargo ver., 2-44 5855 H
Overz. buitenl. pol., rede Arrese, 3-44 .... 5877 B
Engeland; protest te Madrid i.z. in beslag genomen petroleum, 4-44 5917 B
Acc. m. geall. t.a.v. export n. D'land; uitl. Ital. oorlogsschepen, 5-44 ..... 5942 B
D'land: wolframexport beperkt, Consul. Tanger gesloten, 5-44 .... 5942 B
Ver. Staten: Petroleumembargo opgeh., 5-44 5942 B
Grens Spaansch- en Fransch-Marokko gesloten, 6-44 ..... 5982 H
FINANCIEN:
Tabaks- en lucif.monopolie, 1-44 ..... 5822 B
JUSTITIE:
Amnestie, 12-43 ..... 5790 C
idem, 3-44 ..... 5871 H
Spionnen veroordeeld, 6-44 ..... 5981 F
PERSWEZEN:
Grooter persvrijheid, 12-43 ..... 5790 C
REGEERING:
Arrese, biogr., 1-44 .... 5802 A
Jordana, verkl. buitenl. pol., 2-44 ..... 5830 G

Arrese, verkl. buitenl. pol., 3-44 ..... 5877 B
WEERMACHT:
Dienstplicht, voorl. wet, 7-43 ..... 5595 A

SPECIALE PAGINA'S

Bevolking Ned. '43, 10-43 5703 A
Bevolking: Zielental en welvaart, 8-43 ..... 5623 A
— Verdeeling n. leeftijden, 2-44 ..... 5809 A
Bloembollenhandel, overzicht, 6-44 ..... 5993 A
Duitschland en Europa, 12-43 ..... 5761 A
Europ. literatuurgeschiedenis, 5-44 ..... 5953 A
Geneeskunde: Kinderverlamming, 9-43 ..... 5647 A
Leenbanken, hist. overzicht, 4-44 ..... 5897 A
Luchtoorlog, gegevens, 5-44 ..... 5937 A
Mussert 50 jaar, 5-44 .... 5945 A
Nationale Plan, 3-44 .. 5873 A
Paling, levensgewoonten, 7-43 ..... 5599 A
Phosphorbommen, 11-43 5753 A
Rijkscommissariaat 4 jr.; uiteenzetting dr. Seyss-Inquart, 6-44 ..... 5969 A
Vergeldingswapen „V 1"; omschrijving 1e optreden, 6-44 ..... 5985 A
Volkstuinwezen, 11-43 .. 5745 A
Wetb. v. Strafr., aanvulling Nederland, 7-43 .. 5591 A
Woningen, levensduur, 3-44 ..... 5889 A
Zuiderzeevisschersbev., industrie t. b., 6-44 .. 5977 A

SPORT

Overzicht sportbeoef. Nederl., 11-43 ..... 5749 A
Aljechin krankz., 12-43 5771 A
Aljechin niet krankz., 1-44 ..... 5814 E
Athletiekwereldrecords, 1-44 ..... 5815 C
Harbig gesneuveld, 4-44 5900 A
Intern. Olymp. Com. 50 j. bestaan, 6-44 ..... 5988 B

SYRIE

Pres. Sjoekri el Koewetli gek., 8-43 ..... 5644 F

T

TANGER

Duitsch consulaat gesloten, 5-44 ..... 5942 B

THAILAND

Japan geeft provincies terug, 7-43 ..... 5604 C

TIBET

Tasji Lama; troonsbestijging, 6-44 ..... 5967 H

TSJECHO-SLOWAKIJE (VOORM.)

Verdrag m. Sovjet-Unie, 12-43 ..... 5783 B

TURKIJE

BINNENLAND:
20-j. bestaan repl., 11-43 5725 E
Aardbeving, 11-43 ..... 5757 G
— id., 2-44 ..... 5839 B
BUITENLAND:
Ital. amb. Bastianini benoemd, 8-43 ..... 5634 B
— Rocco ben.. 9-43 ..... 5659 C
Conf. Menemencioglu-Eden, 11-43 ..... 5735 H
Papen v., n. Berlijn, 11-43 ..... 5743 D
Buitenl. pol., 11-43 .... 5751 D
Papen v. n. Ankara terug, 12-43 ..... 5766 G
Conf. Inönü, Churchill, Roosevelt, 12-43 ..... 5773 E
Buitenl. pol. ongew., 12-43 ..... 5773 E
Geall. wapenlev. gestaakt; olieembargo, 3-44 ..... 5871 E
Duitschl. handelsverdr. hern., 3-44 ..... 5871 E
Engeland; handelsbetr. verbroken; Britsche militairen verlaten het land, 3-44 ..... 5877 D
Comment. afstand Ital. vloot a. d. Sovj. Unie, 3-44 ..... 5877 D
Engeland; Orbay afgetr., 3-44 ..... 5877 D
Engeland; Unaydin benoemd, 3-44 ..... 5885 E
Ver. Staten; leen- en pachtleveringen gestaakt, 4-44 ..... 5903 G
Engeland en Ver. Staten verlangen stopzetting handelsverkeer met Duitschland, 4-44 .... 5917 B
Duitschland; chroomleveringen gestaakt, 4-44 5925 C
Duitschland, handelsbetrekkingen; verkl. Menemencioglue, 5-44 .. 5934 A
Intern. toestand; verkl. Menemencioglue, 5-44 .. 5940 C
Ver. Staten; petroleumconcessies geweigerd, 5-44 ..... 5940 C
REGEERING:
Kabinet Saracioglue:
Min. v. oorlog overl., 11-43 ..... 5751 D
Menemencioglue afgetr., 6-44 ..... 5989 C
VERKEER:
Uitbr. spoorwegn., 9-43 5660 C
Motoriseering, 6-44 .... 5998 D
WEERMACHT:
Mut. leiding, 1-44 ..... 5814 B
Maatr. t. landingen, 6-44 5967, I

V

VATICAAN

ALGEMEEN:
Uitbr. paus. paleisw., 2-44 ..... 5839 C
Bevolking verdrievoudigd, 4-44 ..... 5927 B
BUITENLAND:
Duitschl. verh. t., 9-43 5683 E
DIPLOMATIE:
Ital. ambass. graaf Ciano afgetr., 8-43 5616
—, Riggo, B., ben., 8-43 5626 B
PAUS PIUS XII:
Engelsche gezant audiëntie geweigerd wegens luchtaanv., 7-43 ..... 5595 F
Encycl. „Mystici corporis Christi", 7-43 .... 5603 G
Protest bomaanv. Rome, 7-43 ..... 5610 E
Radiotoespraak, 9-43 .. 5659 D
Positie, 10-43 ..... 5699 D
Kerstboodschap, 12-43 .. 5790 B
Protest bomaanv. Castel Guandolfo, 2-44 ..... 5846 D
Protest bombardement Monte Cassino, 3-44 .. 5871 I
Encycl. „Orientalis ecclesiae decus", 4-44 .. 5927 E
Geschenk Ned. zieke kinderen, 5-44 ..... 5956 A
ROME:
Basiliek San Lorenzo gebombardeerd, 7-43 5605

VEETEELT

Mond- en klauwz. bestr. Nederl., 10-43 ..... 5706 A
Europ. veestapel en vleeschverbr., 3-44 .... 5894 D

VERDRAGEN

Zweden-Duitschl.: transitoaccoord, 8-43 ..... 5628 B
Nederl.-Denem. handelsovereenk., 8-43 ..... 5632 B
Nederl.-Ital. betalingsovereenk., 8-43 ..... 5649 A
Bulg.-Duitsch justitioneelverdr., 8-43 ..... 5651 E
Arg.-Chili, overeenk., 8-43 ..... 5652 D
Kroat.-Ital. verdr. opgezegd, 9-43 ..... 5667 C
Nederl.-België, handelsverdr., 9-43 ..... 5673 A
Driemogendhedenpact 3e verj.d., 10-43 ..... 5692 C
Japan - Philippijnen, 10-43 ..... 5708 A
Nederl.-België, handelsverdr., 11-43 ..... 5723 A
Bondgenootschap D'land, Italië, Japan, 2e verj., 12-43 ..... 5772 B
Sovjet-Unie—Tsjecho-Slovakije, 12-43 ..... 5783 B
Nederl.-Hongarije, handelsovereenk., 1-44 .. 5802 B
Sovjet-Unie—Ver. Staten, handelsverdr., 1-44 .... 5814 A
Nederl.-België, tolunie, 2-44 ..... 5836 A
D'land-Turkije, handelsverdr., 3-44 ..... 5871 E
Sovj.-Unie—Japan; visscherijverdrag, 4-44 .. 5903 D
Engeland—Ver. Staten; valutaovereenkomst, 4-44 ..... 5927 G
Noorwegen, Ver. Staten, Engeland, Sovj. Unie; burg. overeenk., 5-44 .. 5955 D

VER. STATEN

ARBEIDSINZET:
Arbeidsdienstpl. vrouwen, 7-43 ..... 5597 A
Arbeidsdienstplicht, 1-44 5806 C
— Verzet A. F. L., 1-44 5823 D
BEVOLKING:
Opgave, 4-44 ..... 5903 H
Naturalisatie, toen. aantal, 6-44 ..... 5967 A
BUITENLAND:
Birma: oorlogsverkl. v., 8-43 ..... 5620 E
Argentinië, econ. pressie, 8-43 ..... 5628 F
Sovjet-Unie, Litwinof afgetr., Gromyko ben., 8-43 ..... 5641 C
Portorico, verz. onafh., 9-43 ..... 5643 H
Argentinië, buitengesl. Pacht- en leenw., 9-43 5683 B
Oorlogsverkl. Vrij Indië, 11-43 ..... 5723 B
Conf. Cairo, 12-43 ..... 5765 B
Conf. Teheran, 12-43 .... 5773 C
Conf. Cairo, Inönü, 12-43 5773 E
Waarsch. a. Bulgarije, Hongarije, Roemenië, 12-43 ..... 5774 A
Wijz. leen- en pachtwet, 1-44 ..... 5798 A
Sovjet-Unie, handelsov.-eenk., 1-44 ..... 5814 A
Bolivia, Nwe reg. niet erkend; verkl. Hull, 2-44 ..... 5830 A
Spanje; olieembargo, 2-44 5830 G
Finland; ult. eisch, 2-44 5845 C
Saoedi-Arabië, olieovereenk., 2-44 ..... 5846 E
Spanje; olieembargo verl., 2-44 ..... 5855 H
Argentinië, dipl. betr. verbroken, 3-44 ..... 5869 B
Eire, voorstel tot verbr. dipl. betr. m. D'land afgewezen, 3-44 ..... 5875 D
Sovjet-Unie, verzoek om inlichtingen i.z. erkenning reg. Badoglio, 3-44 ..... 5885 B
Overzicht standpunt der Ver. Staten, 3-44 .... 5893 C
Turkije, leen- en pachtwetleveringen gestaakt 4-44 ..... 5903 G
C. Hull waarschuwt neutrale landen; overz. buitenl. pol., 4-44 .... 5910 E
Zweden; stopzetting handelsverkeer met D'land geëischt, 4-44 5917 B
Turkije; stopzetting handelsverk. m. D'land geëischt, 4-44 ..... 5917 B
Turkije; chroomleveringen a. D'land gestaakt, 4-44 ..... 5925 C
Zweden; nota t.a.v. handelsverk. met D'land, afgewezen, 4-44 ..... 5925 D
Engeland; valutaovereenkomst, 4-44 ..... 5927 G
Confer. van Teheran Kielerkanaal, 5-44 .... 5956 B
Sovjet-Unie; handelsbespr. afgebroken, 6-44 .. 5973 D
Finland; zwarte lijst, 6-44 5982 G
Finland; gezant uitgewezen, 6-44 ..... 5989 E
DISTRIBUTIE:
Levensmidd.voorz., nieuwe gevolmachtigde 7-43 5597 A
ECONOMIE, FINANCIEN:
Argentinië. econ. pressie, 8-43 ..... 5628 F
—, Pacht- en leenw., 9-43 5683 B
Overz. leveringen Leen- en Pachtwet, 12-43 .. 5774 A
Wijz. leen- en pachtwet, 1-44 ..... 5798 A
Vanderbilt, W., overl., 1-44 ..... 5814 C
Begrooting 1944-'45, 1-44 5814 C
Belastingvoorst. Roosevelt afgew., 3-44 ..... 5862 E
Winsten door belastingen geabsorbeerd, 3-44 ..... 5871 K
Leen- en pachtwet één jaar verlengd, 3-44 .. 5893 C
Leen- en pachtwet één jaar verlengd, 4-44 .... 5927 D
Britsch-Amerik. valutaovereenkomst, 4-44 .. 5927 G
Nieuw credit leen- en pachtwet, 5-44 ..... 5949 E
Oorlogsuitgaven, 5-44 .. 5956 B
Staatsschuld, 6-44 ..... 5981 A
HANDEL- NIJVERHEID:
Rubberprijzen, 7-43 .... 5611 A
Tin: prod. en verbruik, 8-43 ..... 5620 B
Oorlogsindustrie, 8-43 .. 5635 C
Scheepsb. v. Engel., 8-43 5636 E
Rubber (kunst) prod., 9-43 ..... 5683 D
Scheepsbouw, productie, 10-43 ..... 5709 C
Conjunctuuroverzicht '41-'43, 2-44 ..... 5847 A
Petrol.voorziening, 7-43 5602 B
— buitenl. bel., 10-43 .. 5709 B
— Olieres. Nabije Oosten, 12-43 ..... 5775 B
— Uitp. Am. reserves, 2-44 ..... 5831 C
— Verdr. m. Saoedi-Arabië, 2-44 ..... 5846 E
— Oliepol. in Nab. Oosten,, 3-44 ..... 5863 B
— Conf. m. Engeland, 3-44 ..... 5879 A
— Verzet tegen regeeringsplannen, 3-44 .... 5879 A
Winsten door belastingen geabsorbeerd, 3-44 ..... 5871 K
Petroleum: conf. met Engeland, 5-44 ..... 5934 G
— voorbespr. m. Engeland geëindigd, 5-44 .. 5939 E
Rubber; prod. synth. rubber, 5-44 ..... 5941 B
Zwarte lijst; neutrale firma's, 5-44 ..... 5941 B
— 437 Zweedsche firma's, 6-44 ..... 5990 B
Winsten industrieconcerns, 5-44 ..... 5956 B
Scheepsbouwopdrachten Ned. emigr.-reg., 5-44 5958 E
Sovjet-Unie; handelsbespr. afgebroken, 6-44 .. 5973 D
KUNST- KULTUUR:
Film:
Greta Garbo ontsl., 7-43 5597 A
Letterkunde:
H. W. v. Loon overl., 3-44 ..... 5882 A
REGEERING:
Pres.schap-cand. Willkie, Wendell, 7-43 ..... 5604 A
Buitenl. Z. Sumn. Welles afgetr. 9-43 ..... 5684 A
—, Stettinius ben., 9-43 5684 A
Wendell Willkie geen presidentschapscandidaat, 4-44 ..... 5910 I
Marine; Frank Knox overl., 5-44 ..... 5934 I
Gen. MacArthur geen pres. candidaat, 5-44 .. 5934 I
Forrestal, min. v. Marine, 5-44 ..... 5949 I

ROOSEVELT:
Conf. Quebec, 8-43 .... 5635 A
Conf. Caïro, 12-43 ..... 5765 B
Conf. Teheran, 12-43 .... 5773 C
Conf. Caïro, Inönü, 12-43 5773 E
Kerstrede, 12-43 ..... 5790 B
Congresboodschap, 1-44 5806 C
Uitnood. 4e candidatuur, 2-44 ..... 5831 A

SOCIALE ZAKEN:
Anti-stakingsw. aangen., 7-43 ..... 5597 A
Stakingen uitgebr., 7-43 5597 A
Stakingen, 11-43 ..... 5735 E
Stakingen, 1-44 ..... 5797 D
Overeenk. m. spoorwegarb., 1-44 ..... 5811 B
Spoorw. weer in part. beheer, 1-44 ..... 5823 D
Verzoening Green Lewis, 2-44 ..... 5831 A
Lewis, biogr., 2-44 ..... 5834 A
Stakingen, overz. 1928-'43, 3-44 ..... 5877 E
Toenemend aantal stakingen, 5-44 ..... 5949 E

VERKEER:
„Normandie" gelicht, 11-43 ..... 5724 D
— idem, 3-44 ..... 5895 A

VOLKSVERTEGENWOORDIGING:
Opheffing comm. partij, 6-44 ..... 5967 A

WEERMACHT:
Oorlogsindustrie, 8-43 .. 5635 C
Verliezen, 11-43 ..... 5724 D
Rangen luchtwapen, 12-43 ..... 5781 A
Mutaties leiding, 12-43 .. 5791 A
— id., 1-44 ..... 5798 B
— id., 1-44 ..... 5805 B
— id., 1-44 ..... 5821 C
— id., 2-44 ..... 5846 F
Vlootsterkte; Jap. opgave, 3-44 ..... 5885 F
Zoon van Roosevelt krijgsgev., 3-44 ..... 5886 A
Engelsch marinesteunpunt overgen., 3-44 .. 5891 C

VERKEER

LUCHTVAART:
Burgerluchtv., toekomstige, 7-43 ..... 5604 B
Zeetransp., vergel., 7-43 5611 A
Na-oorl. mogel., 10-43 .. 5703 B
Wolkvorming, 11-43 .... 5741 B
Na-oorl. probl., 1-44 .... 5822 A

SCHEEPVAART:
Luchttransp., verg., 7-43 5611 A
Zeehavenproblemen, 9-43 5671 A
Ned. Binnensch.v., 11-43 5746 B
Wereldkoopvaardijvloot, 11-43 ..... 5747 A
Overzicht scheepv. en scheepsb., 12-43 ..... 5774 C
Toenemend aantal zeilscheepsb., 12-43 ..... 5781 B
Vredesplannen Am. reeders, 1-44 ..... 5815 B
Na-oorl. probl., 1-44 .... 5822 A
Intern. verg. overz., 2-44 5847 B
Verliezen neutr. koopvaardijvl., 6-44 ..... 5967 L

WEGVERKEER:
Autos: aantal, toekomst, 9-43 ..... 5672 C
— Am. auto's n. d. oorlog, 3-44 ..... 5865 C

VISSCHERIJ

Algem. overzicht, 11-43 5758 B
Walvischvangst, 12-43 .. 5783 C

W.

WERELDOORLOG (1e)

Moordaanslag Serajewo, 7-43 ..... 5610 F

WERELDOORLOG (2e)

ALGEMEEN:
Churchill over offensief, 7-43 ..... 5596 D
Birma: oorlogsverkl. a. Engeland en Ver. Staten, 8-43 ..... 5620 E
Italië; wapenstilstandsvoorw. geallieerden, 8-43 ..... 5626 B
Oorlogsmisdadigers, 10-43 ..... 5707 C
Phosphorbommen, 11-43 5753 A
Tanks verschill. landen, 11-43 ..... 5756 B
Engelsche en Am. vliegt., 12-43 ..... 5774 B
Luchtoorl.: verkl. D'sche perschef Sündermann, 12-43 ..... 5790 A
Mogelijkheden 1944, 1-44 5798 C
Kosten, 1-44 ..... 5807 A
Atlantikwall, 1-44 ..... 5807 B
Overzicht situatie, 4-44 5919 A
Luchtoorlog; gegevens, 5-44 ..... 5937 A
— Ontwikkeling sedert '42, 6-44 ..... 5973 E
Vergeldingswapen „V 1", omschrijving 1e optreden, 6-44 ..... 5985 A

BALKAN:
Zuiveringsactie Kroatië en Servië, 7-43 ..... 5605 A
Luchtaanv. Roem. petr.-geb., 8-43 ..... 5621 A
Zuiver.actie Kroatië, 8-43 5638
Spalato bezet, 9-43 .... 5686 A (zie voorts Zuidel. front)

INVASIE:
Mogelijkheden, 2-44 .... 5841 A
Engeland; evacuatie Z. en O. kust, 3-44 5862
Mogelijkheden, 3-44 .... 5865 B
Engeland; evacuatie Z. kust, 3-44 ..... 5891 C
—, beperk. postverk., 3-44 5891 C
Nederl.; inundatie, 4-44 5916 A
Mogelijkheden, 4-44 .... 5923 A
Nederl.; inundatie, 4-44 5924 A
Engeland; dipl. verkeer onder contrôle, 4-44 .. 5924 B
—, Scheepsconcentraties d. D'sche vliegtuigen gebombardeerd, 4-44 .. 5928 A
— Uitreisverbod, 5-44 .. 5923 D
Stalin verlangt 2e front, 5-44 ..... 5934 E
Dreigement als wapen. 5-44 ..... 5940 A
Geall. landingsmat., 5-44 5940 A
Sovjets eischen invasie, 5-44 ..... 5940 B
Vermelding O.K.W., 5-44 5952 A
D'sche legerleiding Kanaalkust, 6-44 ..... 5972 B
Begonnen; landingen Seinebaai, schiereil. v. Cherbourg, 6-44 ..... 5974 A
Telegram Mussert a. Hitler, 6-44 ..... 5979 A
Verklaring Churchill, 6-44 ..... 5981 B
Radiotoespraak Pétain, 6-44 ..... 5982 A
Radiotoespraak Darnand, 6-44 ..... 5982 A
Gevechten in Normandië m. toen. hevigh. voortgezet; zware geall. verliezen; geen besl. wijz. i. d. situatie, 6-44 .... 5983 A
Eerste berichtgeving, 6-44 ..... 5989 A
Contr. dipl. verkeer Engeland opgeh., 6-44 .. 5997 C

Zie voorts voor Krijgsverrichtingen onder Westelijk front.

JAPAN:
Salomons eil., operaties op Nw. Guinea, 7-43 5590
Luchtaanval op Ceylon; gevechten op Nieuw-Georgië; luchtaanv. op Soerabaja, 7-43 ..... 5606 A
Zeegevecht b. Salomonseil.; luchtaanval Hongkong, 7-43 ..... 5614 A
Luchtaanv. op Rendova, 8-43 ..... 5622 A
Bougainville, strijd op, 8-43 ..... 5630 A
Luchtaanv. op Balik Papan, gev. bij Vella, convooisl. b. Guadalcanar, 8-43 ..... 5638 A
Kiska ontr., luchtaanv. op Tsjoenking, aank. „Thor", landing Santuau, aanv. Koelembangra afgesl. 8-43 .. 5646 A
Am. landing Arundel, 9-43 ..... 5654 B
Overz. Aug. verl. Nw. Georgië, 9-43 ..... 5662 A
Strijd Salomonseil.: Salamaua, Lae ontr., 9-43 5678 B
Geall. land. i. Finschhafen, 9-43 ..... 5686 B
Jangtse-offensief; aanv. op Wake afgesl., 10-43 5694 B
Geall. duikb.verl.; zeegev. b. Vella Lavella; Jap. terugt. op Kalambangra, Vella Lavella; 12.000 Br.-Ind. soldaten overgeloopen; geall. luchtaanv. op Rabaul, 10-43 ..... 5702 B
Strijd in Birma, 10-43 .. 5710 B
Am. landing Mono; overz. geall. scheepsverl.; str. op N.-Guinea en Birma, 10-43 ..... 5718 B
Am. landing op Choiseul en Bougainville; Zeeslag bij Bougainville, 11-43 ..... 5726 B
2e Zeeslag bij Bougainville, 11-43 ..... 5736 B
3e, 4e en 5e slag bij Bougainville, 11-43 ..... 5744 B
Aanval op Bali; 1e slag b. d. Gilbert-eil., 11-43 5752 B
2e, 3e en 4e slag bij de Gilbert-eil., 11-43 .... 5760 B
Hernieuwde strijd in China; 6e luchtslag b. Bougainville; Luchtsl. b. de Marshall-eil.; overz. wederzijdsche verliezen, 12-43 ..... 5768 B
Chin. verliezen October, 12-43 ..... 5776 B
Jap. luchtaanv. op Bougainville, 12-43 ..... 5776 B
Am. land. op Nw.-Brittannië, 12-43 ..... 5784 B
Eilanden Gilbert-archipel ontruimd, 12-43 ..... 5784 B
Jap. successen b. Nw.-Brittannië, 12-43 ..... 5784 B
Strijd op Nw.-Brittannië, 12-43 ..... 5792 B
Strijd in China; oper. b. Tsjangtheh geëindigd, 12-43 ..... 5792 B
Am. landing op Nw.-Guinea; de strijd op Nw.-Brittannië, 1-44 ..... 5800 B
Luchtaanvallen op Gilbert-eil.; Borneo en Celebes, 1-44 ..... 5808 B
Luchtslag bij Nw.-Brittannië, 1-44 ..... 5816 B
Am. landing op Marshalleil.; geall. vliegt. verl. op Nw.-Brittannië, 2-44 5832 B
Strijd in Birma; actie Ind. nat. leger; strijd b. d. Marshall-eil., 2-44 5840 B
Strijd in Birma; Britsche div. omsingeld; geall. aanv. op Truk, 2-44 ..... 5848 B
Aanval op Truk afgesl.; 7e Br. div. in Birma vern.; Am. aanv. op Marianen; Jap. bez. Kwadjelin en Wotho overweld., 2-44 ..... 5856 B
Aanval op Am. vloot bij Marianen; Am. landing Admiraliteitseil., 3-44 ..... 5864 B
Strijd o. d. Admiraliteitseil., 3-44 ..... 5872 B
Jap. offens. op Bougainville; Jap. opm. i. Birma, 3-44 ..... 5880 B
Jap. troepen passeeren Br. Ind. grens, 3-44 .. 5888 B
Opmarsch in Br. Indië; overzicht strijd op Nw. Guinea, 3-44 ..... 5896 B
Omsingeling Imphal; ravitailleering gen. Stillwell bedr.; luchtaanval op Am. vloot bij Carolinen, 4-44 ..... 5904 B
Strijd in Birma; Kindat d. Jap. troepen bezet; Japansche opmarsch n. d. Brama-Poetra-vlakte 4-44 ..... 5912 B
Luchtaanval op Sabang; Jap. offensief in Br. Indië, richting Sengmai en Kohima-Dimapoer, 4-44 ..... 5920 B
Paletwa d. Jap. tr. veroverd; geallieerde landingen op Nieuw-Guinea; Hollandia heroverd; Jap. opmarsch in Honan (China), 4-44 5928 B
Britsche terugt. in Birma, Jap. veroveren Tsjengtsjau, 5-44 .... 5936 B
Jap. aanval op Parel; Loyang d. Jap. troepen bedreigd; nieuwe geall. landingen op Nieuw-Guinea, 5-44 .. 5944 B
Overzicht strijd in China; Loesjan en Lojang bezet; omsingeling Imphal. (Br. Indië) voltooid; 15.000 Br. Indiërs overgeloopen; Luchtaanval op Oost-Java en Soerabaya; Amer. landing op Biak, 6-44 5976 A
Amerik. luchtaanval op Japan; Amerik. vlootaanv. o. d. Marianen, 6-44 ..... 5984 A
Tsjangsja bezet; Amerik. landing o. d. Marianen; Zeeslag Stillen Oceaan, 6-44 ..... 5992 A
Strijd rond de Marianen; Strijd in China; Hengjang bereikt; Pinghsiang bereikt, 6-44 .. 6000 B

LUCHTOORLOG:

Luchtmachtverl.; Geall. aanval op Keulen, 7-43 5590
Br. aanv. Aken en Parijs, 8-43 ..... 5598 A
Geall. aanval op Hamburg, Dronthjem, Kiel, Hannover, Kassel en Remscheid, Duitsche aanv. op Hullen Londen, 7-43 5614
Geall. aanval op Roem. petr.gebied, Noorwegen, Hamburg, 8-44 .. 5622
Geall. aanval op Mannheim, Neurenberg, Bonn, Bochum, Duitsche aanv. op Engeland, 8-43 5630
Duitsche aanval op Engeland; geall. aanval op Vlissingen en Parijs, 8-43 5638
Luchtaanv. o. Berlijn, Engelsche steden, 2-43 5646
Luchtaanv. op München-Gladb., Rheydt en Berlijn, 9-43 ..... 5654 A
Verhoogde luchtactiviteit; aanvallen op Parijs, Berlijn, Mannheim, Stuttgart, München en Brussel, 9-43 5662
Luchtaanv. op Parijs en Nantes, 9-43 ..... 5670 A
Luchtaanv. op Hannover, Oldenburg, Nantes, Ludwigshafen, Mannheim, Darmstadt, Aken en Engeland, 9-43 .... 5678 A
Luchtaanvallen op Hannover, Brunswijk, Bochum en Hagen, 9-43 5686 A
Aanv. op München, Kassel, Frankfurt, Stuttgart en Londen, 10-43 5694 A
Aanval op Bremen, Hannover, Schweinfurt en Münster; luchtslag boven D'land; kol. Philipp gesneuveld. 10-43 5702 A
Aanval op Londen, Nisj, Napels ,Cassel en Frankfurt en convooi Middell. zee; kap. Nowotny ondersch.; 10-43 5710 A
Aanval op Great Yarmouth, Wiener Neustadt en Napels, bolsjew. verliezen, 10-43 .. 5718 A

Aanval op Wilhelmshaven, Keulen, Düsseldorf, Ipswick en Vaticaanstad, 11-43 ..... 5726 A
Aanval op Napels, Londen, West-Duitschland, en convooien Middell. zee, 11-43 ..... 5736 A
Aanval op N.W. D'land, Plymouth, Noorwegen, Mannheim en Londen, 11-43 ..... 5744 A
Aanval op Berlijn, Toulon, Sofia, Stuttgart, Frankf. a. M., Offenbach en Bremen, 11-43 5752 A
Phosphorbommen, 11-43 5753 A
Luchtaanval Berlijn; vergelding rede dr. Goebbels, 11-43 ..... 5757 B
Aanvallen op Bremen, Berlijn en Leipzig 12-43 ..... 5760 A
6000ste overwinn. jachteskader 52; 115 Sovjettoestellen van 4-7 Dec. vern., 12-43 ..... 5768 A
Aanval op Emden, Bari, Innsbruck, Bremen, Berlijn, 12-43 ..... 5776 A
Aanval op Innsbruck, Bremen, Frankfort a. M., Offenbach, Mannheim en Sofia; D'sche aanv. op Theemsmonding. 12-43 ..... 5784 A
Aanvallen op Berlijn, Aken, Rome en West-D'land, 12-43 ..... 5792 A
Aanval op Mannheim, Ludwigshafen, Parijs, Berlijn, Kiel en Stettin, 1-44 ..... 5800 A
Aanv. op San Remo, Lucca, Sofia, Midd. D.-land, Rome, 1-44 ..... 5808 A
Aanv. op Klagenfurt, Berlijn, Maagdenburg, 1-44 ..... 5816 A
Aanv. op Berlijn; prins zu Sayn-Wittgenstein gesneuveld, 1-44 ..... 5824 A
Aanv. op Frankf. a. M.; Londen, Brunswijk, Maagdenb.; 806 Br.-Am. toestellen in Jan. b. W. Europa vern., 2-44 ..... 5832 A
Aanval Zweedsch R. Kr. schip „Wiril"; Frankf. a. M., Brunswijk, Ludwigshafen, 2-44 ..... 5840 A
Aanval Londen, Rome, abd. v. Cassino, Castel Gandolfo, Berlijn, Helsinki, 2-44 ..... 5848 A
Overz. luchtaanv. op Londen, 2-44 ..... 5850 A
Aanval op Londen, Leipzig, Stuttgart, Schweinfurt, Gotha; 806 Anglo-Am. vliegt. in Januari vernietigd, 2-44 ..... 5856 A
Aanval op Augsburg, Regensburg, Fürth, Helsinki, Brunswijk, Londen, Vaticaanstad, Parijs en Rome, 3-44 5864 A
Luchtaanv. op Bonn, Keulen, Berlijn en Rome; luchtslag b. h. IJsselmeer, 3-44 ..... 5872 A
Aanval op Ital. steden, Londen, Stuttgart, Brunswijk, Augsburg en Ulm; Duitsch schip in Spaansche w. vernietigd, 3-44 ..... 5880 A
Aanval op München, Friedrichshafen, Frankf. a. d. Main, Ludwigshafen, Berlijn, Hull en Londen, Maj. zum Lippe-Weissenfeld gesneuveld, 3-44 .. 5888 A
Aanval op Ruhrgebied, Bristol, Brunswijk, Neurenberg; kol. Wilke gesneuveld, 3-44 .. 5896 A
Aanval op Z.W., Z.O. D'land, Zwitserland, Boedapest, Boekarest en Ploesti, 4-44 ..... 5904 A
Aanval op W., M., N., O. en M. D'land. Brunswijk, Posen, Stettin, Aken, Augsburg, Schweinfurt en Boedapest, 4-44 ..... 5912 A
Aanvallen op Belgrado, Boedapest, Kroonstad, Berlijn, Parijs, Kassel, Paderborn, Keulen, Londen en Hull; Zw. hospitaalsch. d. Amer. vliegt. tot zinken gebracht, 4-4 ..... 5920 A
Aanvallen op Hamm, Koblenz, Dusseldorf, Brunswijk, Weenen, Mannheim, Boekarest, Friedrichshafen, Karlsruhe, Essen, Schweinfurt, München, Bristol en havens en scheepsconcentraties a. d. Engelsche kust, 4-44 .... 5928 A
Aanvallen op Berlijn, Plymouth, Florence, Frankrijk, Ploesti en Turnu-Severin. Overzicht geall. verliezen 1944, 5-44 ..... 5936 A
Aanvallen op Kroonstad, Boekarest, Berlijn, Rouaan, Elboeuf, Seine-et-Oise, Brussel, Mechelen, Namen, Brunswijk, Luik, Karijk. Wiener-Neustadt en Saarbrücken, 5-44 5944 A
Voorbereiding invasie O.KW., 5-44 ..... 5952 A
Aanvallen op Kanaalkust, Balkan, N.W. en Midden Duitschland, op steden Brüx, Berlijn, Leuven, Stettin, Osnabrück, Bristol, Portsmouth, Herenthals, Lokeren, Aarschot, Luik, Hasselt, Antwerpen, Namen, Bijssel, Valenciennes, Epinal, Belgrado, Ploesti, Brunswijk, Keulen, 5-44 .... 5952 A
Aanvallen op Duitschland; op steden Duisburg, Kiel, Dortmund, Brunswijk, Portmouth, Saarbrücken, Berlijn, Wiener-Neustadt, Aken en Müllhausen, 5-44 .... 5960 A
Aanvallen op Mannheim, Ludwigshafen Saarbrücken, Trier, Aken, Keulen, Torquay, Brighton, Leipzig, Posen, Kottbus, Falmouth, Portsmouth, Osnabrück, Hamm en Ploesti; Overzicht geall. vliegtuigverliezen Mei '44, 6-44 ..... 5968 A
Aanvallen op Ploesti, Kroonstad, Turnu-Severing, Belgrado, München, 6-44 5975
Overzicht luchtaanvallen op België en Frankrijk, 6-44 ..... 5976 B
Aanvallen op Bulg.-Roem. gebied, Recklinghausen, Essen, München, Boedapest, 6-44 5984
Aanvallen met vergeldingswapen „V 1" op Londen en Z. Engeland, 6-44 5984
Aanvallen met vergeldingswapen „V 1" voortgezet; bijzonderheden, 6-44 ..... 5985 A
Aanvallen op Weenen, Presburg, Hamburg, Bremen, Hannover, Wesermünde, Maagdenburg, Stettin, Berlijn; Vergeldingsaanvallen op Londen en Z. Engeland, 6-44 5992
Aanvallen op Giurgiu, Ploesti, Bremen, Boedapest, Weenen, Saarbrücken, Maagdenburg en Wittenberg, 6-44 .. 6000
„V 1"-storingsvuur op Londen voortgezet, 6-44 6000

NAOORLOGSPLANNEN:

Voorstel der Sovjet-Unie met Duitsche weermacht, 5-44 ..... 5955 B

OOSTELIJK FRONT:

Strijd ontbrand, pantserslag Bjelgorod-Orel, 7-43 5590
Veldslag bij Bjelgorod en Orel, 7-43 ..... 5598 A
Sovjet-offensief; Sovjetverl.: overz.; Aanval Noorsche kust, 7-43 .. 5605 A
Sovjet-aanval gebied v. Orel; Bolchof ontruimd, 7-43 ..... 5613 A
Sovjet-offensief; Orel ontruimd. Roem. petroleumgeb. gebombard., 8-43 ..... 5621 A
Strijd in sectoren Orel, Bjelgorod en Wjasma, 8-43 ..... 5629 A
Hev. Sovjet-aanvallen langs geh. front; 14.500 tanks vernietigd, doorbraakpog. afgeslagen, 8-43 ..... 5637 A
Charkof, Bjelgorod, Achtyrka ontr. 8-43 ..... 5645 A
Taganrog ontr., 9-43 .... 5654 A
Stalino en Mariopol ontr.; Aanv. op Spitsbergen, 9-43 ..... 5661 A
Frontverkorting, Nowo-rossisk en Briansk ontr. 9-43 ..... 5670 A
Frontverkorting; Poltawa, Anapa ontr. 9-43 .. 5678 A
Roslawl, Smolensk, Temrjoek ontr., 9-43 5686 A
Taman, Krementsjoeg ontruimd. Sovjet aanv. afgeslagen. Sovjet-verliezen overz., 10-43 .... 5694 A
Koebanbruggenhoofd, Saporosje ontr., 10-43 .. 5702 A
Sovjet-offensief hervat; Dnjeprdoorbraak afgedamd, landing Krim afgesl., 10-43 ..... 5710 A
Melitopol en Dnepropetrofsk ontruimd; tankslag bij Krivoy Rog, 10-43 ..... 5718 A
D'tsche tegenaanv. bij Kriwoy Rog; Sovjetlanding o. d. Krim; Aanv. bij Perekop; offensief bij Kief, 11-43 5726 A
Kief ontruimd; Sovjetoffensief bij Newel en Kief, 11-43 ..... 5736 A
Regen en sneeuw. Sjitomir ontruimd. D'sch tegenoffensief bij Kief. Poolsche troepen overgeloopen, 11-43 ..... 5744 A
Sjitomir heroverd; Gomel ontruimd, 11-43 .. 5752 A
Aanh. zware gevechten; Korosten heroverd; 12-43 ..... 5760 A
Belemmerende weersomstandigheden; landingshoofd in Straat v. Kertsj opger., 12-43 .. 5768 A
Tsjerkassy ontruimd; Succesv. D'sche tegenaanvallen; Sovjetverl. 3 Nov.-13 Dec., 12-43 .... 5776 A
Bolsj. aanvallen b. Cherson, Kirowograd, Newel, Nikopol en Witebsk afgeslag.; D'sche tereinwinst bij Kirowograd en Korosten, 12-43 ..... 5784 A
Geslaagde D'sche aanvallen bij Resjitsa en Kirowograd; Korosten ontruimd, 12-43 ..... 5792 A
Overz. situatie per 6 Jan., 1-44 ..... 5800 A
Overzicht situatie p. 15 Jan., 1-44 ..... 5808 A
Slag n. h. Noorden verpl.; overz. slag b. Witebsk, 1-44 ..... 5816 A
Overz. situatie; elast. D'sche verd. i. h. N.; D'sche initiatief in h. Z., 1-44 ..... 5824 A
Bolsj. offens., 4 brandp. Jamburg, Rowno, Loezk ontr., 2-44 ..... 5832 A
Nikopol ontr.; overzicht situatie, 2-44 ..... 5840 A
Verm. activiteit; Staraja Roessa ontr.; ingesl. divisies bevrijd, 2-44 5848 A
Bevr. d. b. Tsjerkassy ingesl. divises, 2-44 .. 5849 A
Distanc.bew.; Cholm, Kriwoi-Rog, Rogatsjef ontr.; Optr. Estl. vrijwilligers, 2-44 ..... 5856 A
Sovj.aanv. o. d. Narwa; offensief richting Witebsk; D'sch afweersucc. b. Rogatsjef, Newel, Kriwoi-Rog, 3-44 5864 A
Sovjettroepen dringen D'sche linies bij Kriwoi Rog binnen; spoorl. Tarnopol-Odessa bereikt; Oeman ontruimd, 3-44 ..... 5872 A
Zw. gev. i. d. Zuid. sector; aanval op Tarnopol afgesl.; Cherson ontr.; Reg. „Gen. Seyffardt" eerv. vermeld, 3-44 ..... 5880 A
Strijd tusschen Boeg en Dnjestr, Winnitza en Smerinka ontr., 3-44 .. 5888 A
Sovjet-offensief voortgezet; Balti, Proeskoerov, Nicolajef, Czernowitz ontruimd; D'sche tegenaanv. b. Kowel; maj. Rudel onderscheiden, 3-44 .... 5896 A
Sovjet-aanvallen afgesl., Duitsch afweersucces tusschen Dnjepr en Tsjaussy; distancieeringsbew. t. O. v. d. Dnjepr voortgezet; garnizoen v. Kowel, 4-44 ..... 5904 A
Sovjetopmarsch op de Krim; Kertsj en Odessa ontruimd; Sovjetopmarsch in Roemenië tot staan gebracht; D'sch-Hong. tegenaanval b. Stanislau; Delatijn heroverd, 4-44 5912 A
Teodosia en Simferopol ontruimd; strijd bij Tarnopol geëindigd; Nadworna en Ottynia heroverd, 4-44 ..... 5920 A
Bolsjew. aanvallen aan beneden-Dnjepr hervat; doorbraakpogingen bij Jassy verijdeld; aanvallen op Sebastopol afgeslagen; D'sche terreinwinst bij Kowel, 4-44 ..... 5928 A
Sovj. aanv. a. Dnjestr en Sereth afgeslagen; D'sche terreinwinst bij Kowel, 5-44 ..... 5936 A
Sebastopol ontr.; sovj.-bruggenh. a. d. ben.-Dnjestr opgeruimd, Afweerslag tusschen Proeth en Moldau beeindigd, 5-44 ..... 5944 A
Ontruiming v. de Krim, 5-44 ..... 5952 A
Gevechten tusschen Karpathen en Dnjestr en Z. van Berezina, Duitsche luchtaanv. op Ostrof, Pleskau, Smolensk, Rowno, Sarny, Sd lboenowo, 5-44 ..... 5952 A
Beperkte gevechtsactiviteit; D'sche luchtaanvallen op spoorwegknooppunten en troepenconcentraties, 5-44 5960 A

Beperkte activiteit; Duitsche terreinwinst b. Jassy; Sovjet-achterl. gebombardeerd, 6-44 .. 5968 A
Beperkte activiteit, nwe D'sche terreinw. b. Jassy; Sovjet-offensief tegen Finland geopend, 6-44 5975
Sovjet-offensief o. Karelische landengte; Finsche terugtocht; Wederz. voorbereidingen op zomeroffensief, 6-44 5984
Voortzetting Sovjet-offensief tegen Finland; Wiborg ontruimd; bolsjewistisch zomeroffensief i. d. sector Orsja begonnen, 6-44 ..... 5991 A
Witebsk en Orsja ontruimd; garnizoenen breken omsingelingsring; Karhumaeki en Petroskoj door Finsche troepen prijsgegeven, 6-44 ..... 6000 A

RECAPITULATIE:

1-9-39—31-12-39 5655
—. id. 1-1-40—19-5-40 5679
— 20-5—25-9-40 5687
— 26-9—31-12-40 5695
— 1-1-41—28-2-41 5711
— 1-3—2-4-41 5719
— 3-4-41—30-4-41 5737
— 1-5-41—30-6-41 5777
— 1-7-41—31-8-41 5785
— 1-9-41—31-10-41 5793
— 1-11-41—31-12-41 5801
— 1-1-42—28-2-42 5817
— 1-3-42—31-5-42 5825
— 1-6-42—31-7-42 5833
— 1-8-42—30-9-42 5857
— 1-10-42—31-10-42 5905
— 1-11-42—30-11-42 5913
— 1-12-42—31-12-42 5929

WESTELIJK FRONT:

Overvallen Kanaalkust afgeslagen; Dover, Deal en Folkestone gebombardeerd, 12-43 ..... 5792 A
Beschieting Kanaalkust, 1-44 ..... 5816 A
Schiereiland Cherbourg afgesneden; aanval op de vesting begonnen; overzicht verliezen invasievloot, 6-44 ..... 5991 A
Cherbourg ingesloten; stad ontruimd, havens verwoest, verbeten tegenstand forten; zware gevechten in het gebied van Caen en Tilly, 6-44 ..... 5999 A

ZEEOORLOG:

Gevechten Midd. Zee, 7-43 5590
Geall. scheepsverl., 7-43 5598 A
Geall. verl., Midd. Zee, 7-43 5606
Br. aanv. schepen voor de Ned. kust, 7-43 5606
Geall. verl., 7-43 5614
Tonnageverlies, Juli, geallieerden, 796.991 br.t., 8-43 5622
Aanv. o. Gibraltar, 8-43 5622
Tonnageverlies 1e halfj. '43, geall. 3.1 mill. ton, 8-43 5630
Convooislagen Atl. Oc. en Middell. Zee, 8-43 .. 5638
Engelsche kruiser vern., 8-43 5646
Tonnageverl. Aug. '43, geall. 377.000 brt., 9-43 5654 A
Ital. vloot n. Malta, 9-43 5670 A
Hern. activiteit Duitsche duikb., 9-43 ..... 5678 A
Tonnageverl. Sept. '43, geall. 315.700 br.t., 9-43 5686 A
Convooislag Middell.zee, 10-43 ..... 5694 A
114.200 brt. Anglo-Am. scheepsruimte vernietigd, 10-43 ..... 5702 A
54.000 brt. Anglo-Amerik. tonn. vernietigd, 10-43 5710 A
Zeegev. Kanaal. Britsche kruiser vernietigd; kap. Lüth ondersch., 10-43 ..... 5718 A
Tonnageverlies Oct. '43 geallieerden 301.700 brt.; 28.500 door duikbooten vern., 11-43 ..... 5726 A
Luchtaanvallen convooien Middell. zee; aanval motortorpedobooten in Kanaal; duikbootactie, 11-43 ..... 5736 A
Luchtaanvall. konvooien Atl. Oc. en Middell. Z.; 56.000 b.r.t. vernietigd, 11-43 ..... 5742 A
Tonnageverlies Nov. 1943 geall. 306.900 brt., 36.000 brt. door duikbooten vern., 12-43 .. 5760 A
43.000 brt. door duikbooten vern.; gevecht v. d. Nederl. kust, 12-43 .... 5768 A
Duikbooten i. d. Finsche Golf vernietigd, 12-43 5784 A
34.500 ton Anglo-Amerik. tonn. en 9 torpedojagers vernietigd; slagsch. „Scharnhorst" tot zinken gebracht, 12-43 5792 A
225.200 brt. Anglo-Amer. tonnage in Dec. vernietigd; 47.500 brt. handelstonnage getorpedeerd; 21 torpedojagers vernietigd, 1-44 .. 5800 A
Aanval kust v. Cyrenaika; aanv. Alg. kust, 32.000 ton vernietigd, 1-44 ..... 5808 A
36.500 ton, 3 torpedoj., 2 duikb. vern., 1-44 .. 5816 A
178.000 brt. Anglo-Amer. tonnage, 44 oorlogsch. in Jan. vernietigd; 32.000 brt. i. d. N. IJszee t. zinken gebr., 2-44 ..... 5832 A
70.000 brt. scheepsr. vernietigd, 2-44 ..... 5840 A
Zeegevecht v. IJmuiden, 2-44 ..... 5848 A
Operaties b. Nettuno; escortejagers i. d. Atl. Oceaan vern.; Britsch convooi in Kanaal aangev., 2-44 ..... 5856 A
Tonnageverlies Februari '44 geall. 144.000 ton; 35.000 ton d. duikbooten vern., 3-44 ..... 5864 A
Zeegevecht b. IJmuiden; geall. convooi v. d. Alger. kust aangevallen; 16 torpedojagers d. D'sche duikb. vernietigd, 3-44 ..... 5872 A
46.000 ton en 5 torpedojagers d. D'sche duikb. vernietigd, 3-44 ..... 5888 A
Tonnageverlies Maart '44 156.000 ton; 23.000 ton d. duikbooten vern., 3-44 ..... 5896 A
14 Torpedojagers vernietigd; slagschip„ Tirpitz" in actie, 4-44 .. 5904 A
37.000 ton en 3 oorlogsschepen door D'sche duikbooten vernietigd, 4-44 ..... 5912 A
Aanval op Br. convooi b. d. Engelsche Zuidkust; 9100 b.r.t. vernietigd, 4-44 ..... 5928 A
Tonnageverlies April '44, 153.820 ton en 34 oorlogschepen; 32.000 ton en 5 torpedojagers in N. IJszee vernietigd; Overz. geall. verliezen 1944 5-44 .. 5936 A
Geall. convooi bij Alg. aangevallen, 5-44 .... 5944 A
Tonnageverlies Mei '44 131.700 ton en 30 oorlogsschepen, 6-44 .... 5968 A
13.000 ton door D'sche duikb. tot zinken gebracht, 6-44 6000

ZUIDELIJK FRONT:

Eng. aanval It. gebied, luchtmachtverl., 7-43 .. 5590
Eng.-Am. landing op Sicilië, overz., 7-43 .... 5598 A
West Sicilië ontruimd; Am. aanval op Rome; aonv. op Napels, 7-43 5605 A
Geall. aanval op Livorno en Kreta; hevige strijd op Sicilië, Nicosia ontruimd, 7-43 ..... 5613 A
Catania (Sicilië) ontr., Roem. petr.gebied gebombard., 8-43 ..... 5621 A
Sicilië: elast. verdediging, luchtaanvallen o. Rome, Milaan, Turijn, 8-43 ..... 5629 A
Sicilië ontruimd; zware luchtaanv. op Italië, 8-44 ..... 5637 A
Luchtaanv. Ital. steden, 8-43 5646
Engelsche landing Z.-Italië, 9-43 ..... 5654 A
Ontw. Ital. legers; Anglo-Am. landingen b. Calabrië en Salerno .. 5661 A
Hev. strijd m. Anglo-Am. troepen; ontw. Ital. legers; Ital. vloot naar Malta, 9-43 ..... 5670 A
Overz. geall. verliezen; Sardinië ontr., 9-43 .. 5678 A
Napels ontr., Spalato en Korfoe bez., 9-43 .... 5686 A
Corsica ontr., Kos bezet, 10-43 ..... 5694 A
Voortgezette Anglo-Am. aanvallen, 10-43 ..... 5702 A
Plaatselijke gevechten, 10-43 ..... 5710 A
Vertraagde activiteit in Italië; Levitka verov., 10-43 ..... 5718 A
Plaats. gevechten, 11-43 5726 A
Toenemende gevechtsactiviteit, 11-43 ..... 5736 A
Landing op Leros; eilanden bij Fiume bezet, 11-43 ..... 5744 A
Geall. steken Sangro over; Samos bezet, 11-43 ..... 5752 A
Engelsch offensief, 12-43 5760 A
Heen- en weer golvende operaties in Italië; voortz. zuiveringsactie in den Balkan, 12-43 .. 5768 A
Britsche doorbr. poging in Z. Italië verijdeld, 12-43 ..... 5776 A
Britsche aanvallen bij Ortona; benden in Bosnië vernietigd, 12-43 .. 5784 A
Ortona ontruimd; 12-43 5792 A
Strijd t. W. v. Venaïro, bij Cervarro en Monte Forchia, 1-44 ..... 5808 A
Am. landing b. Nettuno; geall. aanv. b. Casino afgesl., 1-44 ..... 5824 A
Hev. strijd bij Nettuno en Cassino, 2-44 ..... 5832 A
Aanv. op Cassino afgesl.; Anglo-Amer. aanv. op Castel Gandolfo; geall. verl. bij Nettuno, 2-44 5840 A
Geall. teruggedr. b. Nettuno, aanv. op Cassino afgesl., 2-44 ..... 5848 A
Overz. landing b. Nettuno, 2-44 5850
D'sche stellingen b. Nettuno verbeterd, 2-44 .. 5856 A
5700 gevangenen b. Nettuno; geall. troepen bij Aprilia vern., terreinwinst b. Anzio, 3-44 5864 A
Bep. activiteit in Italië; Februari-resulaten v. d. strijd in den Balkan, 3-44 ..... 5872 A
Toen. activiteit bij Nettuno en Cassino, geall. aanv. afgesl., le comm. repl. Ital. troepen, 3-44 ..... 5880 A
Cassino, geall. aanv. afgesl.; aanval op convooi bij N.-Afrika, 3-44 ..... 5888 A
Geen verandering i. d. situatie bij Cassino, 3-44 ..... 5896 A
Aanval op convooi v. N. Afrika; stoottroepactiviteit bij Cassino, 4 44 ..... 5904 A
Aanval op Rhodos afgeslagen; 42.000 ton i. d. Middell. Zee beschadigd; geall. steunpunten b. Nettuno vernietigd, 4-44 ..... 5912 A
Steunpunten bij Nettuno heroverd; convooi v. d. Afr. kust gebombardeerd, 4-44 .. 5920 A
Steunpunt bij Nettuno heroverd; aanval bij Aprilia afgeslagen, 4-44 5928 A
Overz. geall. verliezen April op de Balkan; geen wijzigingen i. It., 5-44 ..... 5936 A
Beperkte activiteit in It.; kerngeb. Kroatië v. comm. benden bevrijd, 5-44 ..... 5944 A
Offensief der Geallieerden bij Cassino, 5-44 5952 A
Duitschers ontruimen Cassino en trekken zich bij Gaeta en Pontecorno terug, 5-44 .... 5952 A
Opleving activiteit Nettunofront, 5-44 ..... 5952 A
Voortz. geall. offensief; D'sche troepen trekken op Rome terug; geall. verbinding tusschen Cassino- en Nettuno-front, 5-44 ..... 5960 A
Voortzetting geall. offensief; Aprillia, Ceccano, Carpineto ontruimd; D'sche distancieeringsbeweging voortgezet, 6-44 ..... 5968 A
Voortzetting geall. offensief; Rome ontruimd; Civita Vecchia en Tarquinia door Anglo-Amerikanen bezet; succesvolle D'sche operaties in Kroatië en op de Balkan; Overzicht geall. verliezen April o. d. Balkan, 6-44 5975
Duitsche terugtocht; Viterbo, Aquapendento, Orvieto ontruimd, 6-44 5984
Duitsche terugtocht; Elba ontruimd, 6-44 .... 5991 A
Terugtochtsbewegingen i. Italië voortgezet; comm. benden o. d. Balkan vernietigd, 6-44 6000

WETENSCHAPPEN

ALGEMEEN:

Uitr. Nobelpr. uitgesteld, 11-43 ..... 5757 H

ARCHEOLOGIE:

Opgravingen Trier, 11-43 5745 A

ASTRONOMIE:

Nieuwe planeet, 12-43 .. 5767 A
Veranderende hemelpool, 1-44 ..... 5804 B
Levensduur der sterren, 5-44 ..... 5943 A

BIOLOGIE:

Paling, levensgewoonten, 7-43 ..... 5599 A

DIERGENEESKUNDE:

Mond- en klauwzeer, 11-43 ..... 5741 A
— id., 11-43 ..... 5759 C

GENEESKUNDE:

Kinderverlamming, 8-43 5647 A
Geneesmiddelen, nwe, 9-43 ..... 5671 B
Phosphorwonden, 11-43 5753 A
Geneesm. nwe, 3-44 .... 5858 B
Nw. middel tegen suikerziekte, 3-44 ..... 5886 C
Penicilline, 3-44 ..... 5894 A
Nieuwe behandeling bevriezingen, 5-44 .... 5933 H

GEOLOGIE:

Wichelr. D'land afgesch., 9-43 ..... 5681 B

METEOROLOGIE:

Europ. klim.wijz., 9-43 .. 5671 C
Wolkvorming vliegtuigen, 11-43 .....5741 B
Kunstm. klim.vorm., 3-44 ..... 5858 A

NATUURKUNDE:

Atoomsplitsing, 9-43 .... 5682 B
Ultrasonore trillingen, 3-44 ..... 5894 B

PARAPSYCHOLOGIE:
Voordr. prof. Greven, 12-43 ..... 5780 B
PHYSIOLOGIE:
Geestelijke ontwikkeling en rijpheid, 5-44 ..... 5958 A
PRAEHISTORIE:
Opgravingen in Kenya, 5-44 ..... 5943 A
SCHEIKUNDE:
Zeewater als leverancier van grondst., 11-43 .... 5759 B
WIJSBEGEERTE:
Dr. C. J. Wijnaendts Francken overl., 4-44 5911 E
Prof. Hessing overl., 5-44 ..... 5927 A
Prof. Goedewaagen over Ned.-Duitsche wijsg. betrekkingen, 5-44 .. 5959 A
ZOOLOGIE:
De mustang in N. Amerika, 1-44 ..... 5815 A
Kl. walvisch op Texel, 1-44 ..... 5823 B

IJ

IJSLAND

Opheffing bondsacte m. Denemarken, 1-44 .... 5814 D
Sovjetgezant aangekomen, 3-44 ..... 5886 B
Nota Deensche reg., 4-44 5927 C
Boodschap koning van Denemarken, 5-44 .... 5939 C
Volksstemming, 6-44 .... 5966 F
Republiek uitgeroepen; Björnsson president, 6-44 ..... 5990 C

Z

ZUID-AFR. UNIE

„Cape Corps" onlusten, 7-43 ..... 5595 D
Gouv.-g. Duncan, overl., Ren, J. de, ben., 7-43 5602 C
Rede Smuts, 12-43 ..... 5766 H
Rede Smuts over naoorlogsprobl., 6-44 .... 5967 G

ZUID-SLAVIE

Zetelverplaatsing v. Londen n. Kairo, 8-43 .... 5628 C
Comm. emigr. regeering Moskou, 12-43 ..... 5773 D
Tito, maarschalk, 12-43 5773 D
Positie koning Peter, 12-43 ..... 5791 C
Rand. Churchill b. maarsch. Tito, 3-44 .. 5871 D
Emigr.-reg. kabinetswijziging, 5-44 ..... 5955 F
Onderhandel. koning Peter en maarsch. Tito, 6-44 ..... 5989 F

ZWEDEN

BEVOLKING:
Aantal per eind '43, 5-44 5934 C
BINNENLAND:
Verkl. Hansson, 2-44 .... 5845 D
Soc.-democraten weigeren samenwerking m. communisten, 6-44 .... 5967 D
BUITENLAND:
Duitschl., transitoverk., 8-43 ..... 5628 B
— incident zeestrijdkr., 8-43 ..... 5653 C
— Critiek Duitsche pers, 9-43 ..... 5660 B
Eng. neutr. schending, 8-43 ..... 5651 A
Protest inzake arrestatie Noorsche studenten, 12-43 ..... 5766 F
Troonrede kon. Gustaaf, 1-44 ..... 5804 C
Aanval vreemde vliegt., 2-44 ..... 5855 G
— Protest d. Sovjet-Unie afgewezen, 3-44 5871 A
Bemiddeling Finland—Sovjet-Unie, 3-44 .... 5884 A
Overz. buitenl. pol., 3-44 5894
Duitschland, waarsch. a. d. pers t.a.v. berichtgeving bombardementen, 4-44 ..... 5908 F
Engeland en Ver. Staten verlangen stopzetting handelsverkeer m. D'land, 4-44 ..... 5917 B
—, Geall. nota t.a.v. handelsverkeer met D'land afgewezen, 4-44 5925 D
— Antwoord Zweedsche regeering, 5-44 ..... 5934 C
— Geall. onderh. met part. firma's, 5-44 .... 5949 F
— 437 firma's op geall. zwarte lijst, 6-44 ..... 5990 B
Ver. Staten, noodlanding bommenwerpers, 6-44 .. 5997 D
HANDEL, NIJVERHEID:
Houth. overz., 8-43 .... 5642 B
Nederl. betal.verk., 10-43 5706 A
Positie Kreugerconcern, 3-44 ..... 5893 E
REGEERING:
Kab. Hansson:
Justitie, min. afgetr., 9-43 ..... 5659 B
— Bergquist ben., 9-43 5659 B
— Zonder portef. Quensel, Rübbestad ben., 9-43 ..... 5659 B
VERKEER:
Vrije doorvaart Skagerrak stopgezet, 11-43 .. 5724 C
VOLKSGEZONDHEID:
500.000 rheuma-patiënten, 6-44 ..... 5990 B
WEERMACHT:
Invasie, prevent. maatr., 7-43 ..... 5603 B
Mobilisatiekosten, 3-44 5875 G
Partisanenformaties, 4-44 ..... 5903 I
Mut. legerleiding, 4-44 5903 I
Noodl. Amerik. bommenwerpers, 6-44 ..... 5997 D
WETENSCHAPPEN:
Uitr. Nobelpr. uitgesteld, 11-43 ..... 5757 H

ZWITSERLAND

BINNENLAND:
Eidgenoess. Sammling, opheffing, 7-43 ..... 5595 G
Nat. Gem. Schaffhausen, opheffing, 7-43 ..... 5595 G
Nicole gearrest., 8-43 .... 5652 B
—, vrijgel., 9-43 ..... 5684 E
Nat. Raad, samenstell., 11-43 ..... 5735 D
Volkenbondsraadzaal verbrand, 4-44 ..... 5911 D
Soc.-dem. partij zuiveringsactie, 6-44 ..... 5966 E
BUITENLAND:
Roode Kruis schenkt gecondenseerde melk aan Utrechtsche jeugd, 7-43 5599 A
Wering van vluchtelingen, 5-44 ..... 5959 D
LUCHTAANVALLEN:
Bern en Genève, protest, 7-43 ..... 5602 F
Am. vliegers geïnt., 8-43 ..... 5643 D
Schaffhausen gebombardeerd; Amer. verontschuldiging, 4-44 .. 5811 D
— schade, 5-44 ..... 5949 G
VERKEER:
Tourisme:
Hotelwezen, ontwikkeling, 7-43 ..... 5595 G
WEERMACHT:
Am. vliegers geïntern., 8-43 ..... 5643 D
Mobilisatie grenstr., 9-43 5667 A

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

GEILLUSTREERD DAGBOEK VAN HET HEDENDAAGSCH WERELDGEBEUREN MET VOORTDUREND BIJGEWERKTEN INDEX

PERMANENTE INDEX VOOR DE PERIODE 3 JULI 1944—1 JULI 1945

Handleiding bij het gebruik van den index

De verwijzing naar het berichtenmateriaal geschiedt in den index door vermelding van pagina, kenletter, maand en jaartal (7-43 is Juli 1943). De berichten zijn gerangschikt volgens Landen of Gebieden (België, Italië, Insulinde, Europa, enz.) en enige andere rubrieken als:

AFBEELDINGEN (Bekendmakingen, Foto's, Grafieken, Kaarten)
BIOGRAFIEEN
INTERNATIONAAL (Conferenties, Organisaties, enz.)
OVERZICHTSPAGINA'S
WERELDOORLOG
WETENSCHAP EN TECHNIEK

DE RUBRIEK NEDERLAND IS GESPLITST IN NEDERLAND (bezet) EN NEDERLAND (bevrijd)
Al de bovenvermelde rubrieken zijn alphabetisch gerangschikt.
De in iedere rubriek opgenomen berichten zijn verdeeld in groepen, welke worden aangegeven door alphabetisch gerangschikte trefwoorden. Voor Nederland luiden deze trefwoorden o.a.

ARBEID (-sdienst, -sinzet, -sorganisaties enz.)
BELASTINGEN
BEVOLKING
BEZETTING (Rijkscommissariaat, verorden. enz.)
BUITENLAND
DISTRIBUTIE
GELD- EN BANKWEZEN
GEMEENTEN
GODSDIENST
HANDEL - NIJVERHEID (w.o. Prijsvorming en -beheersing)
JUSTITIE (Politie)
KUNST EN CULTUUR
MILITAIRE ZAKEN
N.S.B.
OPVOEDING, ONDERWIJS EN JEUGDBEWEGING
OORLOGSSCHADE
PERS
RADIO
RODE KRUIS
SOCIALE ZAKEN
SPORT
STAATKUNDE
VERKEER EN ENERGIE
VERZEKERINGEN
VOEDSELVOORZIENING (Distributie, Land- en Tuinbouw, Veeteelt en Visserij)

Voor KRIJGSVERRICHTINGEN der diverse landen, zie het chronologisch overzicht onder „WERELDOORLOG (2e)".

ABESSINIE

Aanspr. op It. Eritrea, 9-4-45 ..... 6257 H
£ 10.000 voor S.U., 9-4-45 ..... 6257 I

AFBEELDINGEN

BEKENDMAKINGEN E.D.

Bekanntmachung begin Sept. '44, 9-44 ..... 6075 A
Zuinig met gas en electra, 9-44 .. 6075 A
Oproep a. Duitsche soldaten door S.H.A.E.F., 9-44 ..... 6084 A
Oproep N.S.B.ers, 9-44 ..... 6085 A
Bekanntmachung te Utrecht, 9-44 6086 A
Nur für Wehrmacht, 9-44 6105
Bekenmaking Zaandijk, 12-44 6165
Bekendm. v. Enkhuizen, 12-44 .... 6170a
Aankondiging der Duitschers om te werken, 12-44 6179
Opr. t. aanmelding om te werken 6188b
Affiche-oproep. arbeiders voor Meppel-Groningen 6217
Affiche illegaliteit voor oproep arbeiders 6235
Affiche Goebbels „moed houden" 6237
Bekendmaking Centr. Keuken te Den Haag 6242
Geall pamfl. voor D. soldaten 6243
Oproep omtr. oorlogsbuit 6299
Tweede procl. luit-gen. Foulkes .. 6301
Oproep der D. 6194b
Opr. D. antw. illigaliteit 6198b
Zevenaar: Bekendmaking 6212a

FOTO'S BINNEN TEKST:

Aalders, prof. dr. W., 3-45 ..... 6247 H
Amerik. postzegel ter herinn. a. landing op Iwojima 6256
Amerik. in strijd bij Okinawa 6256
Ammers-Küller, J. v., 8-44 6051
Ansingh, Lizzy, 3-45 ..... 6230 B
Bernhard, Z.K.H. Prins 7-5-45 6279
Beaverbrook, 10-44 ..... 6108 K
Bosch, jhr. Ridder von Rosenthal 6281
Breitscheid, 9-44 6088
Capitulatie Duitsland 6274
Capitulatie-overeenk. v. Nederland 6275
Capitul.-overeenk. v. Duitschl. .. 6278
Capitulatie Wageningen 6280
Churchill, 9-44 ..... 6100 A
Colijn, Dr. H., 12-11-44 ..... 6153 F
Concentratiekam Hannover-Harlen 6296
Curzon, 12-44 ..... 6168 E
Dagorder Prins Bernhard aan B.S. 6292
Damaskinos, 1-45 ..... 6185 C
Deutsche Zeitung - dood Hitler .. 6272
De Vlugt, dr. W., 2-45 6210
Dewey, Th., 8-44 ..... 6050 A
Doolaard, A. den, 11-44 ..... 6160 A
Doriot, Joe, 2-45 ..... 6219 D
Drees, W. ..... 6313 A
Eden, 24-4-45 ..... 6267 C
Eisenhower 6194a
Fabricius, Johan, 11-44 ..... 6160 A
Foulkes, lt.-gen. 6279
Friedeburg teekent cap. op Russ. Hoofdkwartier 6288
Gaulle, De, 10-44 ..... 6109 F
Gerbrandy, mr. P. S., 4-45 ..... 6251 B
Grohé ..... 6029 A
Guderian, Gen.ob., 8-44 ..... 6036 B
Gustaaf, Kon., 1-45 ..... 6192 E
Harold Alexander, 11-44 ..... 6162 C
Heuven Goedhart, mr., 11-44 ..... 6153 C
Himmler na zelfmoord 6302
Hoover, Herbert, 10-44 ..... 6131 D
Huizinga, prof. dr. Joh., 2-45 ..... 6209 C
Keitel teekent cap. op Russ. H.K. 6288
Kleffens, mr. E., 10-44 ..... 6106 B
Kluge, v., 7-44 ..... 6012 A
Koningin, H.M. de 6274
Koolen, mr. dr. D., 3-45 ..... 6247 A
Kruls, 9-44 ..... 6097 A
Kruls, gen-maj. H. J. 6280
Lammers, dr. H., 8-44 ..... 6034 A
Léhar, Frans, 30-4-45 ..... 6277 H
Lloyd George, 3-45 ..... 6248 C
Lijken in Zuiderkerk, 1-45 6200
Mackenzie King, 12-44 ..... 6165 G
Mannerheim, maarsch., 8-44 ..... 6046 B
Michael, Kon., 9-44 ..... 6077a
Molotov, 24-4-45 ..... 6267 C
Montgomery 6205c
Morawski, 1-45 ..... 6185 I
Mussert, ir. A. gearresteerd, 9-5-45 6282 D
Nimitz, adm. 6270
Osmena Sergo 6270
Paasiviki, Dr. J. K. ..... 6150 F
Paus Pius XII ..... 6080 E
Peinbaur, prof. Joseph, 4-45 ..... 6263 A
Pétain ..... 6087 C
Plastiras, 1-45 ..... 6185 D
Polet. J., 8-44 ..... 6060 A
Prins Bernhard, 9-44 6073
Ranitz, jhr. mr. S. M. S. de, 7-44 6017 A
Rembrandtpenning, 7-44 ..... 6027 A
Roland Holst, mevr. H., 12-44 .... 6179 B
Roosevelt, Pres. 6087
Rundstedt, Von, 9-44 ..... 6092 E
Rutgers, prof. dr. V., 3-45 ..... 6247 D
San Francisco, int. conf., 24-4-45 6267 C
Schermerhorn, prof. ir. ..... 6313 A
Schwerin v. Krosigk, 3-5-45 ..... 6273 A
Scobie, 12-44 ..... 6176 B
Seyss-Inquart, 9-5-45 ..... 6285 F
Speenhoff, Koos, 3-45 6230
Speer, 4-5-45 ..... 6273 G
Spitzen ..... 6236 C
Starkenborgh, Jhr. Tjarda v. 6217a
Stettinius, 24-4-45 ..... 6267 C
Tiso, Dr., 9-44 ..... 6078 B
Truman, Harry, 4-45 ..... 6259 A
Valkov Wassely ..... 6326 E
V. d. Steur, ir. J. v. d., 2-45 ..... 6218 D
v. Vloten 9-44 6076
Verhongerde vrouw 6294
Vliegende Hollander (laatste nr.) 6286
Wallace, Henry, 1-45 ..... 6202 A
Zwarte handel in A'dam. jordaan 6300

FOTO'S BUITEN TEKST:

Aanslag op Hitler, 7-44 ..... 6032a
Aanslag op Hitler; verg. R Ley; demonstratie Weenen, 8-44 .... 6040b
Airborne troops op weg n. Nederland, 9-44 ..... 6096a
Aken, slag om 6118a
Akropols als Britsche vesting 6174a
Amerika: pres.verk. 6148b
Amerik. aanval op Jap. Mar.basis 6261b
Amerik.-Russ. ontmoet. a. Elbe .. 6270b
Amer. passeeren Rijn 6256a
Amsterdam: C.S. t. spoorw.stak. .. 6198a
Amsterdam: intocht Canad. op 9-5-45 ..... 6283, 6284
Amsterdam: verwoestingen 6140b
Ardennenfront 6208b
Arnhem - Parachutisten 6112a
Arnhem: na de bevrijding 6260b
Beek - bevrijding, 9-44 ..... 6104a
Bernhard, Z.K.H. Prins 6216a
Betonnen schepen, 8-44 ..... 6072a
Birma, Japansche soldaat op wacht, 8-44 ..... 6048a
Blaskowitz 6290a
Bommen: Amer. 10 m l. en 1 m diam. 6264a
Bormann, 7-44 ..... 6032a
Borneo: landing Austr., Am. en Ned. marine-eenheden 6342b
Bosch, Den: Br. tr. en B.S. 6134a
Bose, S. Ch., bez. Singapore, 8-44 6048a
Boxtel: Vluchtelingen 6134b
Br. Kon. fam. en Churchill gehuldigd op 28-5-'45 ..... 6290b
Britsche troepen in Italië 6174b
Cadogan, Alex 6118b
Cap. D. off. te Wageningen 6290a
Capitulatie: zitting in schoollokaal te Reims 6290b
Cherbourg, ruïnes, 7-44 ..... 6016a
Chineesche muur m. Jap. soldaat, 7-44 ..... 6024b
Churchill 6164a
Churchill 6290b
Churchill en Montgomery steken Rijn over 6246b
Dachau: kamp door Amerikanen bezet, D. burgers gedwongen bezoek. 6278a
Dönitz, 7-44 ..... 6032a
Duitsche gemob. colonne na luchtaanv. in Gognes Chauvée 6182b
Duitsche gevangenen bij Limbicht en Nijmegen, 9-44 ..... 6096b
Duitsche krijgsgevangenen 6256a
Duitsche krijgsgev. 6246a
Duitsche krijgsgev in Engel., 9-44 6104b
Duitsche krijgsgev. ingescheept .. 6304a
Duitsche krijgsgevang. ontw. 6304a
Duitsche oproep om te werken .. 6194b
D. oproep - antw. illegaliteit 6198b
Duitsche wapens en mat. in België 6182b
Duitschers op Engelsch eiland in Engeland 6158a
Duitschland: Amer. opmarsch 6228a
Duitschland: binnentrekken geall. troepen, witte vlag 6250b
Dumberton Oaks conferentie 6118b
Echt: Br. tr. 6208b
Eenmanstorpedo, 7-44 ..... 6032b
Eisenhower 6178a
Eisenhower, Generaal 6320a
Enkhuizen: D.bekendmaking 6170b
Essen: Krupfabr. na bombard. 6328a
Fegelein, 7-44 ..... 6032a
Flakhelferinnen, 7-44 ..... 6016b
Förster, gen. 6016b
Foulkes 6290a
Geall. versterk. lossen op Franse kust, 9-44 ..... 6090b
Geïnundeerde gebieden 6212b
Gennep: opm. d. geall. 6240a
Goering, 7-44 ..... 6032a
Goering: zijn kunstschatten gev. 6308a
Halifax 6118b
Hamsun, Knut, 8-44 ..... 6040a
Helder: inscheping D. krijgsgev. 6304a
Hitler, 7-44 ..... 6032a
Honger: dood-tochten 6198b
Hongertochten 6212b
Houtzagen in hongerwinter 6126b
Hull, Cordell 6118b
Italië: Britten in straat gevechten 6256b
It. krijgsgevangenen 6188a
Iwojima: d. Am. tr. verov. 6228b
Japan: parade in Tokio, 8-44 ..... 6048a
Jap. soldaat bij Chin. muur 6024b
Jap. troepen in gevecht m. Amerikanen, 8-44 ..... 6048a
Juliana, H.K.H. en 3 prinsesjes, 9-44 ..... 6082b
Juliana, H.K.H. Prinses bij V.K.H. in Engeland 6158b
Kesseln.ng, maarschalk, 8-44 ..... 6064b
Keulen: na bombardementen 6328a
Kinderen: voeding in W.-Nederl. 6240b
Koo, Wellington 6118b
Korten 6064b
Korten, gen. bijzetting Tannenberg-monument, 8-44 ..... 6064b
Kunstschatten gevonden in Z.-Duitschl. 6308a
Ley, dr. 6040b
Lisieux Eng. oorl.materiaal, 9-44 .. 6090a
Loerzer, 7-44 ..... 6032a
Londen: verw. door V. project. .. 6264b
Luchtlandingen, 9-44 ..... 6096a
Magne Lord 6152b
Mannerheim, president v. Finland, 8-44 ..... 6064b
Michilsgestel, St.: D. gevang. gen. 6134a
Milaan: bevrijd. Partisanen 6278b
Mollary, Sir Stafford 6152a
Montfoort: Br. tr. bez. 6208b
Montgomery 6178a
Montgomery 6246b
Montgomery, Veld-maarschalk .. 6320a
Mussolini, 7-44 ..... 6032a
Mussolini; vaandelwijding, 8-44 .. 6064b
Nanuur: Amer. landing - vernielingen der Jananners 6308b
Nederland: hongerwinter 6208a
Nederland: voedselnood .. 6198b, 6204b
Nederland: zwervende kind. 6204a
Neuegamme: toestanden in kamp 6304b
Nomoera, Adm. Noakoe, 8-44 .... 6064b
Nijmegen; verwoestingen, 9-44 .. 6096a
Nijmegen: verwoestingen 6194a
Osaka, Jap. mil. at. 6016b
Okinawa: strijd 10de Am. leger .. 6328b
Okinawa: voorber. v. landing 6250a
Ontwapening Duitsche militairen 6126a
Oosterbeek - Parachutisten 6112a
Oostfront - Stormaanv. der Russen 6188a
Oproep: antw. illegaliteit 6198b
Opr. tot aanmelding om te werken 6188b
Osaka: na Am. bomb. 6342a
Overgave van Rhodes 6126a
Pantserschrik, 7-44 ..... 6016b
Pantservuist, 7-44 ..... 6016b
Philippijnen: kaart 6148a
Pierlot, H 6164b
Porkeys, 7-44 ..... 6008a/b
Postzegels, 7-44 ..... 6008a/b
R.A.F. bomb. op spoorl. Bangkok-Singapore 6312b
Rangoon: Austr. leger bezet 6312a
Ravenna (Italië) bereikt - Bouw noodbrug 6178b
Razzia's te A'dam 6126b
Rembrandt: Eedracht v. h. land, 7-44 ..... 6024a
Rivièra geall. handen, 27-8-44 .... 6064a
Roof van materiaal uit Ned. 6126b
Roosevelt, F. D. 6148b
Roosevelt 6164a
Roosevelt, F. D. 6260a
Russ.-Amerik. ontmoet. a. Elbe .. 6270b
Rijkskanselarij 6320b
Rijkskanselarij: de adelaar te pletter gevallen 6320a
Siegfriedlinie: Am. tr. 6234a
Sjoekov, maarschalk 6320a
Stettinius 6118b
Straatsburg, kathedraal, 8-44 .... 6056b
Tank, Engelsche, 9-44 ..... 6096a
Tannenberg-monument; bijzetting gen. Korten, 8-44 ..... 6064b
Tilburg: bevrijd. d. Br. tr. 6134b

Tilly, ruïnes, 7-44 ..... 6016a
Tito, J. Broz. 6170b
„Tirpitz" tot zinken gebracht 6182a
Truman, H. 6148b
Tsjiang-Kai Sjek 6164a
Tsjiang-Kai-Sjek, mevr. 6164a
Vl, 7-44 ..... 6032b
Vl, voor en tijdens den start, 8-44 6056a
V.E.-day in Amerika 6298a
V.E.-day in Londen 6298a
V.E.-day in Moskou 6298a
Verre Oosten: Am. soldaten 6148b
Vliegtuigmoederschip (Amer.) 6112b
Vluchtelingen, 8-44 ..... 6072b
Voedselbomb. boven Ned. 6270a
Voedseltransport 6204b
Voedselvoorz. in W.-Nederland .. 6240b
Vught: galg 6216a
Wallace, H. 6148b
Walcheren: houding geall. 6140a
Walcheren - landing der Br. Mar. 6182a
Walcheren: onder water 6222a
Westkapelle: zwaar gehavend 6222b
Weteringschansplantsoen 6240b
Wilhelmina. Kon., 9-44 ..... 6082a
Willemstad 6212b
Witzleben, Von voor Volksgerecht, 8-44 ..... 6048b
Zevenaar: bekendmaking 6212a
Zwaar geschut, 7-44 ..... 6016b

GRAFIEKEN:

Energieproductie, 3-44 ..... 6069 C
In- en uitvoercijfers D'land, 7-44 .. 6020 A
Vischaanv. Noordzee, 8-44 6041

KAARTJES:

Caen, 7-44 6009
Normandië, 7-44 6007
Oostel. front Centr. sector, 7-44 .. 6008
Ital. Westfront 6024
Ital. oorlogstooneel, 7-44 6032
Oost. front, 8-44 ..... 6039a
Seinebaai, 8-44 6040
Westfront, 9-44 6094
Westfront, 23-9-44 ..... 6101 A
Philippijnen 6148a
Philippijnen 6188
Westfront (Nijmegen) 6221
Westfront (Z. Limburg) 6221
Philippijnen 6234
Actie Prinses Irene Brigade 6293

ALBANIE

Dipl. betr. Duitschl. herv., 13-7-44 6021 K
Italië erkent Alb. reg., 9-4-45 ..... 6258 E

ANDORRA

Fransche bezetting, 16-11-44 ..... 6149 L

ANNAM

Annam verkl zich zelfst., 3-45 .... 6236 I

ARGENTINIE

BEVOLKING

Bevolking '42 ..... 6021 L

BUITENLAND

Uitgetr. uit Pan.-Amer. Unie, 1-45 6190 G
Oorl.verkl. a. Dld. en Jap., 27-3-45 6248 A
ambas. uit Washington terugge-roepen, 8-44 ..... 6037 C
Dipl. betrekk. m. Engel. en Am. hersteld, 10-4-45 ..... 6257 K

STAATKUNDE

Oud-pres. Ramon Castillo over-leden, 9-10-44 ..... 6114 C

VERKEER EN ENERGIE

Scheepvaartbep. d. Ver. St., 28-9-44 6099 A

AUSTRALIE

Labourpartij tegen de commun., 28-5-45 ..... 6305 O

BELGIE

ARBEID

Mijnwerkersstaking, 27-1-45 ..... 6200 F
Stakingsverbod afgekond., 15-5-45 6296 A
Mijnw.staking opgeschort, 21-5-45 6302 B
Staking in Luiksche kolenbekken, 9-6-45 ..... 6318 B

BEVOLKING

Geboorte en sterftecijfers 1943, 8-44 6054 E
Overeenk. m. Ned. betreff. vluch-telingen, 1-45 ..... 6187 C

BEZETTING

Grohe rijkscommissaris; ambts-aanvaarding; toespr. secr.-gene-raal, 7-44 ..... 6029 A
Rijverbod auto's, 8-44 ..... 6046 F
Junclaus mil. bevelh., 8-44 ..... 6061 H

BUITENLAND

Algemeen

Gelukwensch v. Kon. Gustaaf, 9-44 6099 C
Stopzett. grensverk. m. Ned., 11-44 6149 C
Min. Spaak te Londen over voed-selpositie, 11-44 ..... 6149 O
Onderh. m. geall. over voedseltoe-stand, 12-44 ..... 6161 K
Degrelle in Spanje, 9-5-45 ..... 6286 F

Overeenkomsten

Tolunie met Ned., 6-9-44 ..... 6074 A
Overeenk. m. Ned. betr. vluchte-lingen, 1-45 ..... 6187 C

ECONOMIE

Econom. problemen, 15-1-45 ..... 6195 H
Tolunie m. Ned. en Luxemb., 9-44 6074 A

GELD EN BANKWEZEN

Financ. maatr. der Reg., 6-9-44 .. 6080 F
Financ. maatr., 13-10-44 ..... 6114 O
Sanering geldcirculatie, 11-44 .... 6135 M
Fin. herstelmaatr., 14-11-44 ..... 6149 M
Geblokk. goud in Ver. St., 1-45 .. 6190 E

Staatsfinanciën

Staatsbegrooting '44, 8-44 ..... 6054 E

HANDEL EN NIJVERHEID

Prijsstabilisatie, 9-11-44 ..... 6142 A
Nat. oorl.industrie, 12-44 ..... 6175 L
Milit. helpers bij steenk.prod.. 1-45 6188 M

JUSTITIE

Hendrik de Man schuldig - 50.000 verdachten, 6-11-44 ..... 6141 L
Polit. zuivering, 15-1-45 ..... 6195 G
Degrelle in Spanje, 9-5-45 ..... 6286 F

KONINKLIJK HUIS

Prins Karel Regent, 9-44 ..... 6092 B
Soc. partij wenscht aftreden Kon. Leopold, 5-5-45 ..... 6271 K
Kon. Leopold bevrijd, 8-5-45 ..... 6286 C
Kon. Leopold n. Brussel?, 9-5-45 .. 6286 D
Kon. Leopold keert voorl. niet terug, 12-5-45 ..... 6286 E
De Koningskwestie, 18-6-45 ..... 6327 A
Boodschap Kon. Leopold, 26-6-45 6331 D

MIJNBOUW

Hulp v. militairen in steenkolen-mijnen, 14-1-45 ..... 6190 H
Mijnwerkersstaking, 27-1-45 ..... 6200 F
Staking in Luiksche kolenbekken, 9-6-45 ..... 6218 B

MILITAIRE ZAKEN

Ordebewaring d. geall. tr., 16-11-44 6154 K
Ontwap. verzetsgroepen, 19-11-44 6154 L
Milit. helpen bij steenk.prod., 1-45 6188 H

OORLOGSSCHADE

Overz. oorlogsschade, 7-4-45 ..... 6251 K
Verl. te Antwerpen door vliegen-de bommen, 21-4-45 ..... 6261 H

OPVOEDING

Onderw.beperk. a.g.v. luchtaan-vallen, 5-44 ..... 5959 C

SOCIALE ZAKEN

Soc. maatregelen, 6-1-45 ..... 6183 E

STAATKUNDE

Algemeen

Prins Karel regent, 21-9-44 ..... 6092 B
Politieke spanning, 25-10-44 ..... 6128 F
Relletjes te Brussel, 25-11-44 ..... 6155 A
Gespannen pol. toest., 28-11-44 .. 6161 H
Politieke en econ. probl., 15-1-45 6195 H

Parlement

Eerste zitting parlement, 20-9-44 6092 B

Politieke partijen

Comm. steunen reg. Pierlot, 3-11-44 6135 N
Comm. oproep tot democr., 18-11-44 6149 P
Soc. partij eischt aftr. Kon. Leo-pold, 5-5-45 ..... 6271 K
Samenwerk. comm. en soc., 18-6-45 6327 B

Regeering

Reg. op Vad. bodem; samenstell. kab., 8-9-44 ..... 6080 F
Reorg. kab. Pierlot, 22-9-44 ..... 6099 B
Gelukwensch Kon. Gustaaf, 26-9-44 6099 C
Comm. steunen reg. Pierlot, 11-44 6135 N
Oneenigh. in reg. - Comm. min. afgetreden, 16-11-44 ..... 6149 N
Spaak over voedselpositie, 11-44 .. 6149 O
Radiorede Pierlot, 16-11-44 ..... 6154 I
Reg. Pierlot vraagt volm., 21-11-44 6154 M
Pierlot over voedseltoest., 11-44 .. 6155 B
Demonstr. t. kab. Pierlot, 11-44 .. 6161 H
Reoorg. kab. Pierlot, 2-12-44 ..... 6161 I
Kab. Pierlot afgetr., 2-2-45 ..... 6205 D
Kab. v. Acker gevormd, 13-2-45 .. 6213 G
Reg. en partijen en de Konings-kwestie, 18-6-45 ..... 6327 A

VERKEER EN ENERGIE

Rijverbod auto's, 8-44 ..... 6046 F
Stopzett. grensverk. m. Ned., 11-44 6149 C

VERZETSBEWEGING

Activiteit verzetsbew., 31-10-44 .. 6135 K
Liquidatie verzetsbew., 1-11-44 .... 6135 L
Ontwap. verz.groepen, 19-11-44 .... 6154 L
Relletjes te Brussel, 25-11-44 ..... 6155 A

VOEDSELVOORZIENING

Levensmidd.gebrek, 25-10-44 ..... 6128 F
Verbetering voedselpositie, 11-44 6141 K
Voedselpos. blijft ernstig, 18-11-44 6149 O
Pierlot over voedseltoest., 26-11-44 6155 B
Zorgelijke voedseltoestand, 1-12-44 6161 K
Voedselvoorz. wordt beter, 9-6-45 6318 C

ZUIVERING V. H. OPENB. LEVEN

Zuiveringsacties, 10-44 ..... 6108 D
De Man schuldig - 55.000 verdach-ten, 11-44 ..... 6141 L
Pol. zuiv., 15-11-45 ..... 6195 G

BIOGRAFIEEN

Aalders, prof. dr. W., 3-45 ..... 6247 H
Ansingh, Lizzy, 3-45 ..... 6230 B
Boudier-Bakker, Ina, 16-4-45 ..... 6261 G
Bürchel, J., 9-44 ..... 6099 H
Caillaux, Joseph, 22-11-44 ..... 6155 I
Cassel, G., 7-44 ..... 6002 A
Catto, lord, 7-44 ..... 6018 A
Churchill, 11-44 ..... 6166 B
Colijn, dr. H., 12-11-44 ..... 6153 F
Curzon, 12-44 ..... 6168 E
Dewey, Thomas, 14-8-44 ..... 6050 A
Dietl, 7-44 ..... 6012 A
Dönitz, adm. 6272
Dudok, M. W., 7-44 ..... 6010 B
Eisenhower, 1-45 ..... 6194 A
Fischer, dr. F., 1-45 ..... 6200 E
Graad v. Roggen, W., 3-5-45 ..... 6271 I
Hamsun, Knut, 7-8-44 ..... 6042 A
Henriot, Ph., 7-44 ..... 6006 G
Holdert, H. M. C., 7-44 ..... 6027 A
Huizinga, prof. dr., 2-45 ..... 6209 C
Jannings, Emil, 7-44 ..... 6028 A
Jonai, 7-44 ..... 6030 A
Kaiser, Henry, 28-8-44 ..... 6066 A
Kesselring, 7-44 ..... 6028 A
Kluge, v., 7-44 ..... 6012 A
Koiso, 7-44 ..... 6030 A
Koolen, mr. dr., 3-45 ..... 6247 A
Kruls, H. J., 9-44 ..... 6097 A
Lammers, dr. H., 8-44 ..... 6034a
Leley, Jan, 4-45 ..... 6251 I
Lloyd George, 3-45 ..... 6248 C
Montgomery, 1-45 ..... 6205 C
Ovink, Prof. dr. B. J., 8-44 ..... 6059a
Pembaur, prof. Joseph, 20-4-45 .. 6263 A
Polet, Joh., 8-44 6060
Roland-Holst, H., 12-44 ..... 6179 B
Rolland Romain, 1-45 ..... 6237 E
Rundstedt, Von, 7-44 ..... 6012 A
Rutgers, prof. dr. V., 3-45 ..... 6247 D
Speenhoff, Koos, 3-45 ..... 6229 E
Stettinius, E R., 7-44 ..... 6010 A
v. d. Steur, prof. ir. J., 2-45 .... 6218 D
Thijsse, dr. Jac., 1-45 ..... 6190 C
De Vlugt, dr. W., 2-45 ..... 6209 G
Zaalberg, C. J. Ph., 7-44 ..... 6011 A

BOLIVIA

Kab. erkend door Engeland en Ver. Staten, 7-44 ..... 6006 F

BRAZILIE

Aranha, min. v. buitenl. zaken af-getreden, 8-44 ..... 6067 F
Hervatt. dipl. betrekk. m. S.U., 20-3-45 ..... 6243 A
Oorlogsverklaring aan Jap., 7-6-45 6310 I
Levensmidd. v. bevrijd Eur., 13-6-45 6318 D

BRITSCH INDIE

Gandhi; rede v. congresvertegen-woordigers, 7-44 ..... 6014 C
Boodsch. Bose a. Gandhi, 7-44 .... 6021 I
Congresleid. bijeenkomst, 30-10-44 6136 A

BULGARIJE

ALGEMEEN

Uitzond.toest. opgeheven, 9-10-44 6114 G

BUITENLAND

Griekenland; eischen, 8-44 ..... 6069 A
Sovj.-Rusl. verkl. de oorlog, 9-44 6077 B
Wapenstist. verzocht, 9-44 ..... 6077 B
Oorlogsverkl. aan D'land, 9-44 .. 6077 B
Verhoud. m. Griekenl., 9-44 ..... 6099 K
Telegramwiss. m. D'land, 10-44 .. 6108 I
Wapenstilst.voorw., 12-10-44 ..... 6114 E
Wapenstilst. m. Rusl., 11-10-44 .... 6114 F

Geall. wapenstilst.voorw., 10-44 .. 6136 A
Erkenn. Pools Lublin reg., 5-2-45 6210 A
Betrekk. m. Duitschl. verbr., 9-44 6077 B
Betrekk. m. Italië, Kroatië en Slowakije verbroken, 9-44 ..... 6077 B
Betrekk. m Hongarije verb., 9-44 6099 D

JUSTITIE

Arrestaties, 22-9-44 ..... 6092 C
Ex-regenten gevonnisd, 2-45 ..... 6205 E
1027 doodvonnissen, 29-3-45 ..... 6248 B
Politieke zuivering, 10-4-45 ..... 6257 L

MILITAIRE ZAKEN

Rusl. verklaart de oorlog, 9-44 .. 6077 B
Oorlverkl. a. Duitschl., 9-44 ..... 6077 B
Wapenst.st.voorwaarden, 10-44 .... 6114 E
Wapenstlst. m. Rusl., 10-44 ..... 6114 F
Geall. wapenst.st.voorw., 30-10-44 6136 B

STAATKUNDE

Buitengew. parl.zitting; redevoeringen v. Bragianof, Zankof, Draganof, 8-44 ..... 6069 A
Kab. Bragianof afgetr., 9-44 ..... 6077 B
Moeravief president, 9-44 ..... 6077 B
Reg.verklaring, 9-44 ..... 6077 B
Moeravief afgetr. - Georgyef premier; nat. tegenregeering, 9-44 .. 6087 A
Ex-regenten gevonn. en terechtgesteld, 3-2-45 ..... 6205 E
Nation.-soc. wetten opgeh., 10-44 .. 6114 G

CANADA

BUITENLAND

Russ. schadevergoed. v. d. Finsche nikkelmijnen, 21-10-44 ..... 6120 C

ECONOMIE

Russ. schadevergoed v. Finsche nikkelmijnen, 21-10-44 ..... 6120 C

HANDEL EN NIJVERHEID

Omvang oorlogsprod., 12-44 ..... 6180 B

MILITAIRE ZAKEN

Dienstpl. v. overz. troepen, 24-11-44 6155 C
Verzet t. geall. strategie, 28-11-44 6161 L
Voortzetting oorlogsinspanning - motie vertr. in Mack. King .... 6165 G
Omv. der oorlogsprod., 29-12-44 .. 6180 B

STAATKUNDE

Voortz. oorl.inspanning - Motie v. vertr. in Mackenzie King, 8-12-44 6165 G
Nederlaag der socialisten ..... 6310 K

CHILI

Oorl.verklaring a. Japan, 15-2-45 6213 H
Oorl.verklaring a. Japan, 6-4-45 .. 6251 L

CHINA

Bezoek Wallace, vice-pres. V.S., 7-44 ..... 6005 B
Overeenk. Tsjiang Kai-sjek met communisten, 7-44 ..... 6014 D
Stillwell uit China teruggeroepen, 23-10-44 ..... 6131 B
Am. ambass. afgetr., 30-10-44 .... 6137 H
Ontslag van gen. Stillwell, 6-11-44 6146 A
Zweden doet afstand van exterritoriale rechten in China, 9-4-45 ..... 6259 B

DENEMARKEN

ARBEID

Algem. staking uitgebr., 17-9-44 6088 E

BEVOLKING

Toeneming, 8-44 ..... 6045 C

BUITENLAND

Verdr. m. V.S. i.z. Groenl.,10-5-45 6286 G
Rus. troep. op Bornholm, 12-5-45 6286 H
Econ. en cult. samenwerking met Sovjet-Unie, 28-5-45 ..... 6305 P

ECONOMIE

Econ. positie, 10-43 ..... 5701 B

GELD EN BANKWEZEN

Kosten Duitsche bezetting, 21-5-45 6302 C

JUSTITIE

Politie ontbonden, 19-9-44 ..... 6092 D

MILITAIRE ZAKEN

Britsche tr. in Kopenh., 6-5-45 .. 6276 A
Opleid. bezett.troepen, 15-5-45 .. 6296 B

STAATKUNDE

Nieuwe regeering, 6-5-45 ..... 6276 B
Open. v. h. parlement, 10-5-45 .... 6286 G

DUITSCHLAND

ALGEMEEN

Tannenberg monum. opgebl., 1-45 6198 C
Dittmar over pos. Duitschl., 7-44 6009 A
Na-oorlogsche maatr. der geall., 27-9-44 ..... 6099 E

ARBEID

Algemeen

Rijksarb.leider Hierl 70 j., 27-2-45 6224 B
Tewerkstell. D. in S.U., 9-3-45 .... 6231 A
Verkiez. arb.vertegenw., 16-6-45 .. 6318 G

Arbeidsdienst

Overz. Arbeidsdienst, 9-10-44 ..... 6115 F
Arbeidsdienstpl. in Oekraïne, 7-43 5602

Arbeidsinzet

Ondersch. buitenl. arb., 7-44 ..... 6028 A
Mobilis. arb.reserves, 7-44 ..... 6028 A
Tct. oorl.voering; decreet v. d. Führer. 8-44 ..... 6036 B
— Maatregelen, 8-44 ..... 6036 B
— idem 6 punten, bep. postverkeer, pers- en filmwezen, 8-44 .. 6052 A
— Concentr. v. d. pers, 8-44 ..... 6059 C
— Bep. eff.handel, 8-44 ..... 6059 C
— Maatr. in protector., 8-44 ..... 6059 C
— Sluit. v. theaters, uitg. en scholen; vac.verbod; strafbep., 8-44 6068 A
Theaters gesloten, 9-44 ..... 6079 E
Beperkende maatr., 9-44 6080
Arb.mobilisatie, 14-9-44 6088
Instruc. buitenl. arb., 9-44 ..... 6097 C
Arb.mobilisatie, 28-9-44 ..... 6099 G
Nieuwe verord., 10-44 ..... 6108 G
Instruct. buitenl. arb., 12-44 ..... 6162 A
Sauckel over pos. buit.l. arb., 1-45 6195 I
Geall. opr. tot buitenl. spoorwegarbeiders, 12-2-45 ..... 6213 K
Bevrijd. buitenl. arbeiders, 30-4-45 6276 H

BEVOLKING

Geboorte-, sterfte-, huwelijkscijfers '43, 5-44 ..... 5942 A
Repatr. Volksduitschers, 9-7-44 .. 5028 A
Geall. instruct. a. D. volk, 9-44 .. 6093
Na-oorl. maatr. d. geall., 9-44 .... 6099 E
Instruct. bevolk. v. Oostenr., 10-44 6108 F
Bevolk. v. Keulen, 26-5-45 ..... 6305 Q

BUITENLAND

Algemeen

H. Backe bez. Ned.; rede over Ned. pos. i. d. Eur. landb., 7-44 .. 6001 A
Finl.; bez. v. Ribbentrop; toezegging D'sche steun, 7-44 ..... 6006 A
Ver. St. protest. moord krijgsgevangenen, 8-44 ..... 6052 A
Bulg. verkl. oorl. a. D'land, 9-44 6077 B
D. bezetten Slowakije, 9-44 ..... 6078 B
Transitoverk. via Zweden verboden, 9-44 ..... 6079 C
Protest behand. kr.gevang., 9-44 .. 6079 E
Zweedsche leverant. beperkt, 2-44 6093 G
Vierde verj. drie-mog.-pact, 9-44 6099 F
Telegr.wisseling met Bulgarije en Roemenië, 4-10-44 ..... 6108 I
Grensincid. op Zweedsche grens, 16-11-44 ..... 6151 H
Protest schending volkenr., 3-12-44 6166 A
Rede Ribbentrop - verj. bondgenootschap m. Italië en Jap., 12-44 6171 L
Uitw. zwaargew., 24-1-45 ..... 6200 I
Repatr. v. buitenlanders, 27-5-45 6302 G

Dipl. betrekkingen

Albanië; dipl. betrekkingen aangeknoopt, 7-44 ..... 6021 A
Turkije verbr. dipl. betr., 8-44 .. 6045 A
V. Papen terug uit Turkije, 8-44 .. 6053 C
D. gezantsch. in Roemenië geïsoleerd. 25-8-44 6070
Bulg. verbr. dipl. betr., 9-44 ..... 6077 B
Betrekk. m. Finl. verbr., 9-44 .... 6078 D
D gezant in Roem. gesneuveld, 9-44 6087 B
Zweden en Spanje verbr. dipl. betrekkingen, 8-5-44 ..... 6287 B

CONCENTRATIEKAMPEN

Behand. der gevangenen, 18-5-45 6296 H
Zeven millioen dooden in Treblinka, 14-5-45 ..... 6296 I
Het kamp te Birkenau, 14-5-45 .. 6296 K
51.000 dooden in Buchenwald, 19-5-45 6297 A

DEPORT., EVACUATIE ENZ.

Repatr. Volksduitschers, 7-44 .... 6028 A
2½ millioen krijgsgevangenen keeren terug ..... 6307 B

GEESTELIJK LEVEN

Boodsch. D. Bisschoppen aan het leger, 6-11-44 ..... 6142 B

GELD EN BANKWEZEN

Beperk. eff. handel, 8-44 ..... 6059 C
Pruis. min. v. fin. opgeheven, 9-44 6079 E
Oorl.uitgaven, 10-44 ..... 6129 A
Bankbilj.circul., 11-44 ..... 6155 D
Ontd. goudvoorr. en kunstschatten door Amer. leger, 8-4-45 ..... 6252 B
Waarde mark t.a.v. dollar, 18-5-45 6296 G

HANDEL EN NIJVERHEID

Bijeenk. leiders oorl.ind., 7-44 .... 6013 A
In- en uitvoer 1938, 7-44 ..... 6020 A
Amer. controleur der metaal-ind., 25-5-45 ..... 6305 R

HITLER

Zie Staatkunde

HUISVESTING

300.000 noodwoningen geb., 10-44 6121 B

JUSTITIE

Zitting volksgerecht, 8-44 ..... 6049 A
Strafbep. arb.mobil., 8-44 ..... 6068 A
Polit. deeln. v. aansl. op Hitler gevonnist, 11-9-44 ..... 6087 E
Himmler Russ oorl.misd., 24-12-44 6176 K
Tweede burgem. v. Breslau terechtgesteld, 1-45 ..... 6203 G
Vonnissen v. h. standgericht, 7-2-45 ..... 6210 C
Offic. terechtgesteld wegens verzuim, 19-3-45 ..... 6243 B
Nieuwe arrestaties, 13-5-45 ..... 6287 F
Reg. Dönitz gevangen gen., 24-5-45 6302 D
Rauter gearrest., 3-6-45 ..... 6311 D
Börmann gearresteerd, 15-6-45 .... 6318 E
Von Ribbentrop gearrest., 16-6-45 6318 H

KUNST

Emil Jannings 60 jaar, 7-44 ..... 6028 A
Bperk. Filmwezen, 14-8-44 ..... 6052 A
Sluit. theath. e.d., 8-44 6068 A en 9-44 ..... 6079 E
Tentconst. gesloten, 9-44 6080
Ontdekk. goud en kunstschatten d. Amerik. leger, 8-4-45 ..... 6252 B
Prof. Joseph Pembauer 70 jaar, 20-4-45 ..... 6263 A
De kunstverz. van Goering, 29-5-45 6305 U

MILITAIRE ZAKEN

Panthertanks als nw. wapen, 7-44 6006 B
Gen. Dietl. omgekomen, 7-44 ..... 6012 A
Gen. v. Rundstedt d. Gen. v. Kluge verv., 7-44 ..... 6012 A
Gen. Dollman overl., 7-44 ..... 6013 A
Gen. v. Wickede en Eglseer verongelukt, 7-44 ..... 6013 A
Gen. Rendulic opvolger van gen. Dietl., 7-44 ..... 6013 A
Pantserschrik en Pantservuist als nwe wapens, 7-44 ..... 6013 A
V1; verkl. Churchill; bijzerh., 7-44 6013 C
Nwe wapens; beschr. N.R.C., 7-44 6020 A
Aansl. op Hitler en Gen. Staf. 7-44 6025 A
Himmler bevelh. binn.l. leger, 7-44 6025 A
Guderian chef gen. staf; toespr., 7-44 6026
Eenmanstorpedo, 7-44 ..... 6028 A
Kesselring ondersch.; levensl., 7-44 6028 A
Duitsche groet, 8-44 ..... 6036 B
V.1, proefnemingen en prod., 8-44 6038 F
Dagorder Himmler, 8-44 ..... 6044 A
Maj. Remer bevorderd, 8-44 ..... 6044 A
Eereraad v. daders aansl. Hitler, 8-44 ..... 6044 A
Gen. Kreipe stafchef luchtw., 8-44 6044 A
Veldmaarsch. Rommel gew., 8-44 .. 6044 A
Gen. Sepp Dietrich ondersch., 8-44 6052 A
Overz. mil. situatie v. gen. Ditmar, 8-44 ..... 6057 A
Veldmaarsch. Model ondersch., 8-44 6059 C
Veldmaarsch. Mannerheim onderscheiden, 8-44 ..... 6067 B
Verkl. veldmaarschalk v. Brauchitsch, 8-44 ..... 6068 A
Gen. Jüttner pl.verv. v. Himmler, 8-44 ..... 6068 A
Gen. Jüttner pl.verv. v. Himmler, 8-44 ..... 6068 A
Krijgsgev.; uitwiss., 8-44 ..... 6068 D
D. troep. bezetten Slowakije, 9-44 6078 B
Guderian roept jeugd op, 9-44 6080
Pol. d. verschroeide aarde, 9-44 .. 6080
Model volgt v. Kluge op, 8-9-44 .. 6081
Vernielingsboot. 16-9-44 6088
Duitschers contra Finnen, 9-44 .. 6088 F
V. Rundstedt weer in functie, 9-44 6092 E
en, 9-44 6093
Geall. instruct. a. D. volk, 19-9-44 6093
Het V.1-wapen, 23-9-44 6093
Gen. Schmundt overl., 10-44 ..... 6108 A
Meded. Churchill over oorlogsmisdaigers, 10-44 ..... 6109 A
Mil. situatie in D., 10-10-44 ..... 6114 H
Dagorder v. v. Rundstedt, 12-10-44 6114 I
Geall. bezet.maatr., 12-10-44 ..... 6114 K
Rommel overleden, 10-44 ..... 6114 L
Hitler Jugend in mil. dienst, 10-44 6115 A
Vorming Volkssturm, 10-44 ..... 6120 E
Eerste appèl Volkssturm, 10-44 .... 6121 A
De Volkssturm, 23-10-44 ..... 6128 G
Duitsche legerleiding, 26-10-44 .... 6128 H
Nieuw pantsertype, 26-10-44 ..... 6128 I

Goebbels over mil. sit., 27-10-44 .. 6128 U
Oorlogsuitgaven, 10-44 ..... 6129 A
Radio-Oranje over Volkssturm, 19-10-44 ..... 6129 B
Boodschap R.K. Bissch. aan leger, 7-11-44 ..... 6142 C
V.2 in gebruik, 10-11-44 ..... 6142 D
Volkssturm beëed., 12-11-44 ..... 6142 B
Nieuw jachtvliegtuig, 16-11-44 .... 6149 Q
Mil situatie, 11-44 ..... 6161 M
Vrouwen in mil. dienst, 5-12-44 .... 6166 B
Nieuwe marine-strijdmidd., 12-44 .. 6180 D
Dagorder a. d. wehrmacht, 1-45 .. 6183 A
Gouden Eikenloof ingest., 1-45 .... 6183 B
Tannenberg monument opgeblazen, 23-1-45 ..... 6200 G
Textiel inzam., 1-45 ..... 6200 H
Uitwiss. zwaargew., 1-45 ..... 6200 I
De verded. v. Berlijn, 2-45 ..... 6204 A
Russ. offic., 29-1-45 ..... 6205 F
2e Burgem. v. Breslau terechtgesteld, 30-1-45 ..... 6205 G
Verdediging v. Berlijn, 1-2-45 .... 6205 H
Russ. troep. i. D'sche dienst, 2-45 6206 B
Dittmar: mil. situatie, 6-2-45 .... 6210 B
Vrouwen in Volkssturm, 12-2-45 .. 6213 I
Duitsche verl. in O.-Pruisen ..... 6219 A
Verscherp. duikb.oorlog, 4-3-45 .. 6224 C
Overz. mil. situatie, 5-3-45 ..... 6230 C
Offic. terechtgesteld wegens verzuim, 18-3-45 ..... 6243 B
Overz. mil. sit. i. h. Westen, 3-45 6243 C
Börmann: geall. opmarsch, 3-4-45 6251 M
Opr. „Weerwolfbeweging", 7-4-45 6252 A
Geen open steden, 13-4-45 ..... 6257 M
Verbod tot overgeven v. steden, 16-4-45 ..... 6261 I
Dagorder Hitler voor sold. Oostfront, 16-4-45 ..... 6261 K
Goebbels: verded. v. Berl., 22-4-45 6262 B
Hitler te Berlijn, 24-4-45 ..... 6266 D
Beschr. v. Berlijn, 25-4-45 ..... 6266 E
Goering afgetr. - v. Greim opperbevelhebber, 28-4-45 ..... 6266 F
Aanbod: onvoorw. overgave aan Engeland en V.S., 28-4-45 ..... 6266 G
Zweden bemiddelaar - Hitler ziek, 29-4-45 ..... 6266 H
Hitler ontving Von Greim, 30-4-45 6272 A
Hooge onderscheid. v. Axmann, 30-4-45 ..... 6272 B
Bijz. over bemidd. Graaf Bernadotte, 30-4-45 ..... 6272 C
Dood v. Hitler - Adm. Dönitz opvolger - Proclamaties en dagorders 6272
Dagorder Gen.-Ob. Blaskowitz. 3-5-45 ..... 6273 E
D'sche cap. in Ned. en Denem. 6274
Berlijn gevallen, 4-5-45 ..... 6276 D
Geall. krijgsgev. achtergel., 2-5-45 6276 E
D. leger in Italië capitul., 2-5-45 .. 6276 F
Capitulatie 1e en 2e leger, 3-5-45 .. 6276 G
Onvoorw. overgave aan geall. - Capitulatie te Reims - Radiorede, v. Dönitz, 7-5-45 6286
Ratificatie capitul. te Berl., 9-5-45 6287
Duitsche verliescijfers, 10-5-45 .... 6287 G
Duikb. geven zich over, 16-5-45 .. 6296 C
Duikbootverl., 17-5-45 ..... 6296 E
Fransche bezett.zone, 19-5-45 ..... 6297 H
Het laatste verzet, 31-5-45 ..... 6305 V

NAT.-SOCIALISME

Gouwleider Bürckel overl., 29-9-44 6099 H
Generaal Schmundt overl., 7-10-44 6108 H

OORLOGSCHADE

300.000 noodwoningen geb., 19-10-44 6121 B

OPVOEDING

Scholen gesloten ..... 6068 A
Beperk. onderwijs, 9-44 ..... 6079 E

PERS

Concentratie, 8-44 ..... 6059 C
Tijdschriften beperkt, 9-44 ..... 6079 E

SPORT

Reichsportf. Breitmeyer bezocht Nederland, 7-44 ..... 6022 A

STAATKUNDE

Algemeen

H. Backe bezoekt Ned.; rede over Ned. pos i. Eur. landb., 7-44 .... 6001 A
Himmler bevelhebber binnenl. leger, 7-44 ..... 6025 A
Crohé rijkscomm. België en Nrd.-Frankrijk, 7-44 ..... 6029 A
Lammers, dr. H., biografie, 8-44 .. 6034 A
Himmler, dagorder, 8-44 ..... 6044 A
Breitscheid en Thälmann gedood, 9-44 6088
Herd. 9 Nov., 12-11-44 ..... 6142 E
Onvoorw. overgave a. d. geall. - Capitulatie te Reims - Radiorede van Dönitz, 7-5-45 6286

Geallieerde politiek

Naoorl. maatregelen, 25-9-44 ..... 6049 E
Min. Morrison over de vrede, 4-9-44 ..... 6079 A
Churchill over oorl.misd.. 10-44 .. 6109 A
Geall. bezet.maatr., 18-44 ..... 6114 K
Gemeensch. bestuur v. Duitschl., 12-5-45 ..... 6287 D
Verord. v. geall. mil. gezag, 13-5-45 6287 E
Verklar. v. bestuur van D'land, 17-5-45 ..... 6296 D
Reg Dönitz niet erkend, 17-5-45 .. 6296 F
Reg. Dönitz gev. gen., 24-5-45 .... 6302 D
Geall. hoofdkw. te Frankf., 27-5-45 6302 F
Overeenk. i.z. bezetting, 6-6-45 .. 6310 M
Russen wenschen demarcatielijn meer westelijk ..... 6311 A
Wijz. demarcatielijn. 6-6-45 ..... 6311 B
Fransche bezett. van Rijnland, 9-6-45 ..... 6311 C
Bezett.pol. Rusl. - Slag om Berl. - Verkl. v. Maarschalk Sjoekov, 11-6-45 ..... 6318 F
Montgomery over toestand in Duitschland, 22-6-45 ..... 6327 C

Hitler

Rede leiders v. d. oorl.industr., 7-44 6013 A
Afscheidswoord generaal Dietl, 7-44 6012 A
Aansl.; radiorede; off. verklar. complot; achtergr.; dagorder, 7-44 6025 A
Aansl.; rede dr. Goebbels, 8-44 .. 6033 A
Mussert over aanslag, 8-44 ..... 6034 B
Decreet oorlogsvoering, 8-44 ..... 6036 B
Mussolini, bespreking, 8-44 ..... 6037 A
Aanslag; namen daders, 8-44 .... 6037 A
— dr. Goerdeler voortvluchtig, 8-44 6044 A
— Majoor Remer bevorderd, 8-44 6044 A
— Eereraad leger; daders v. Volksgerecht. 8-44 ..... 6044 A
— Zitting Volksgerecht, 8-44 .... 6049 A
Leidersconf., rede, 8-44 ..... 6052 A
Goerdeler, dr. gearr., 8-44 ..... 6052 A
Brauchitsch over oorlog, 8-44 6068
Pol. deeln. aansl. gevonnisd, 9-44 6087 E
Pavelitsj bij Hitler, 9-44 ..... 6093 D
Gen. Schmundt overl., 10-44 ..... 6108 H
Churchill over oorl.misd., 10-44 .. 6109 A
Hitler over Volkssturm, 10-44 .... 6120 E
Herdenk. 9de Nov., 12-11-44 ..... 6142 E
Goebbels over Hitler, 12-44 ..... 6180 B
Nieuwj.boodsch. Hitler, 1-45 ..... 6189 A
Dagorder v. d. Wehrm., 1-45 ..... 6189 B
Hitler over 12e verj. machtsovername, 1-45 ..... 6206 D
Goebbels: Hitlers verj., 21-4-45 .. 6262 A
Hitler te Berlijn, 24-4-45 ..... 6266 D
Hitler ontving v. Greim, 30-4-45 .. 6272 A
Dood v. Hitler - Adm. Dönitz opvolger - Procl. en dagorders .. 6272
Hitler en Goebbels pleegden zelfmoord, 3-5-45 ..... 6273 C
Lijken van Hitler en Goebbels gevonden, 5-5-45 ..... 6273 D
Lijk v. Hitler gevonden, 11-5-45 .... 6287 C

Politieke partijen

(Zie ook Nat. Socialisme)

Breitscheid en Thälmann gedood, 15-9-44 6088
Samenwerk. tusschen soc.democr. en comm. te Berlijn, 24-6-45 .... 6327 D
Commun. proclamatie. 26-6-45 .... 6332 A

Regering

Leidersconf. oorl.industrie, 7-44 .. 6013 A
Goebbels over mil.-pol.toest., 10-7-44 ..... 6020 A
Himmler bevelhebber binnenl. leger, 7-44 ..... 6025 A
Crohé rijkscomm. België en Nrd.-Frankrijk, 7-44 ..... 6029 A
Bürckel overleden, 9-44 ..... 6099 H
Arbeidsmobil., 8-44 6068 A; 9-44 6079 E; 9-44 6099 G; 10-44 ..... 6108 G
Goebbels over mil sit., 27-10-44 .... 6128 K
Goebbels over beëed. Volkssturm. 11-44 ..... 6142 C
Goebbels bez grensstreken, 11-44 .. 6155 E
Goebbels over Hitler, 28-12-44 .... 6180 C
12e verj. machtsovername, 30-1-45 6206 C
Herdenk. 24 Febr. 1920 - Rede van Hitler, 24-2-45 ..... 6218 H
Radiorede dr. Goebbels, 28-2-45 .. 6224 A
Heldengedenkdag, 11-3-45 ..... 6237 A
Graaf Schwerin, min. v. buitenlandsche zaken, 3-5-45 ..... 6273 A
Radiorede v. Schwerin-v. Krosigh 6273 B
Proclam. Seyss-Inquart, 2-5-45 .... 6273 F
Radiotoespraak Speer, 4-5-45 ..... 6273 G
Leidende fig. gev. genomen, 6-5-45 6276 I
Onvoorw. overg. a. geall. - Capit. te Reims - Radiorede v Dönitz, 7-5-45 6286
Lijken v Goebbels en zijn gezin gevonden, 8-5-45 ..... 6287 A
Himmler pleegt zelfmoord, 25-5-45 6302 E

VERKEER EN ENERGIE

Reisbeperking, 7-44 ..... 6020 H
Beperk. postverk., 14-8-44 ..... 6052 A
Zweden verbiedt transito-verkeer m. Noorwegen, 4-9-44 ..... 6079 C
D'sche Rijkszender staakt de uitzendingen, 3-5-45 ..... 6276 C

VOEDSELVOORZIENING

Oogst en voedselvoorz., 2-10-44 .. 6108 E
Verl. der rantsoenen, 2-45 ..... 6206 A
Voedselvoorz. en volksgezondheid 6305 S
Moeil. voedselpos. in Rijnl, 28-5-45 6305 T

ECUADOR

Geen gebiedsafst.; verk. Galapagoseil. gewijzigd, 8-44 ..... 6069 B

EGYPTE

Nahas Pasja opgevolgd door Ahmed Maher Pasja, 9-10-44 ..... 6115 B
Moordaansl. op Lord Moyne, 9-11-44 6142 F
Moordenaars Lord Moyne t. dood veroordeeld, 22-1-45 ..... 6201 A
Egypte in oor. m. asmogendheden, 24-2-45 6219
Moordaansl. op Ahmed Maher, 24-2-45 ..... 6219 C

EIRE

Nieuwe president, 23-6-45 ..... 6327 F

ENGELAND

ALGEMEEN

Luchtbescherming, 23-10-44 ..... 6129 D
Verduist. gedeelt. opgeh., 7-9-44 .. 6079 A
Koude golf, 1-45 ..... 6199 C
Koudegolf, 27-1-45 ..... 6201 C
Opheffing verduist. maatregelen, 20-4-45 ..... 6262 D

ARBEID

Organ. na-oorl. herstel, 3-10-44 .. 6109 B
Eng.-Russ. vakbond-com. over D. misstanden, 19-10-44 ..... 6121 E

BUITENLAND

Bolivia; kab. erk., 7-44 ..... 6006 F
Frankr.; pos. maguisards; verklar. Eden, 7-44 ..... 6013 B
Z.-Slavië; geen steun aan Milhailowitsj, 7-44 ..... 6014 B
Ver. St.; petr.overeenk., 8-44 .... 6053 A
Churchill over oorl.misd., 5-10-44 .. 6109 H
Buitenl. overz., 10-44 ..... 6116 E
Churchill en Eden in Egypte en Italië, 23-10-44 ..... 6129 C
Ned. aanspr. op Duitsch gebied gesteund, 9-11-44 ..... 6141 A
Churchill en Eden naar Parijs, 14-11-44 ..... 6149 R
De aansl. op Lord Moyne, 18-11-44 6150 E
Eng. tegen Spaansche aanwezigh. op a.s. vredesconferentie, 15-11-44 6151 D
Churchill bezoek aan Parijs - Comment. Radio-Oranje, 11-4 .. 6155 H
Verklar. Churchill en Eden i.z. Griekenland, 5-12-44 ..... 6167 A
Churchill over Poolsche grens - reg. kwestie. 15-12-44 ..... 6172 E
Churchill en Eden voeren besprek. te Athene, 26-12-44 ..... 6181 C
Hoogerhuis over hulpverl. a. bevrijde gebieden, 27-2-45 ..... 6225 E
Churchill over Krimconf., 27-2-45 6226
Levensmidd.pos. en hulpverl. aan bevrijde gebieden, 22-3-45 ..... 6244 A
Mrs. Churchill bezoekt Sovjet-U., 29-3-45 ..... 6248 D
Fransch-Eng. financ. overeenk., 2-4-45 ..... 6252 C
Mrs Churchill door Stalin ontvangen, 9-4-45 ..... 6257 N
Eng. parl.leden n. D. concentratiekampen, 19-4-45 ..... 6262 C
Rap. parl.leden over Buchenwald, 28-4-45 ..... 6267 A
Boodsch. Churchill, Stalin, Truman, 27-4-45 6269
Telegr. Kon George aan Eisenhower, 8-5-45 ..... 6287 I
Churchill rede v. 10 Mei ..... 6297 B
Eng. wenscht geen gebiedsuitbr., 30-5-45 ..... 6306 D
Telegr.wiss. Churchill-Tito, 28-5-45 6306 E
Gift aan „Help Holland Council", 17-6-45 ..... 6319 A

GEESTELIJK LEVEN
Biddag voor Nederland, 14-10-44 .. 6115 D
Dr. Temple aartsbisschop v. Canterbury overleden, 30-10-44 ..... 6136 D
Dr. Fisher aartsbisschop v. Canterbury, 5-1-45 ..... 6184 D
Benoem. Dr. Fisher bevestigd, 22-1-45 ..... 6201 B

GELD EN BANKWEZEN
Lord Catto, biografie, 7-44 ..... 6018 A
Staatbegroting 1945, 17-10-44 ..... 6121 C
Oorlogsuitgaven, 20-10-44 ..... 6121 D

HANDEL EN NIJVERHEID
Petrol., Eng.-Am. overeenk., 8-44 6053 B
Overheidsinvloed op bedrijfsleven, 8-44 ..... 6059 B
Herovering der uitvoermarkten, 6-11-44 ..... 6143 D
Plan Beveridge ter voorkoming werkloosheid, 9-11-44 ..... 6143 F
Grootere exportfaciliteiten, 18-11-44 6150 C
Uitvoer in 1944, 17-2-45 ..... 6213 L

MILITAIRE ZAKEN
Algemeen
Verliezen in Italië, 7-44 ..... 6006 C
Bijzonderheden over V.1, 7-44 .... 6013 C
Mutaties leiding, 8-44 ..... 6046 A
Bevelh. Middell. zeegebied, 8-44 .. 6061 E
Eisenhower opperbevelh. i. Frankrijk, 8-44 ..... 6061 E
Krijgsgev., uitwiss., 8-44 ..... 6068 D
V.1 buiten werking, 9-44 ..... 6079 A
Montgomery bevord. tot veldmaarschalk, 4-9-44 ..... 6079 A
Milit. sit., overzicht, 25-9-44 ..... 6100 A
Ontplof. mun. opslagplaats, 11-44 6102 C
Beschieting Z.-Eng. gestaakt, 10-44 6108 L
Luchtbescherming, 10-44 ..... 6129 C
Sir J. Dill overl., 6-11-44 ..... 6143 C
Rede Churchill, 9-11-44 ..... 6143 E
Churchill over V.2, 10-11-44 ..... 6143 G
Luchtmaarsch. Mallory omgek., 18-11-44 ..... 6150 D
Mutaties legerleiding, 11-44 ..... 6162 B
Omvang Eng. oorl.inspann., 12-44 6166 C
Nieuwe oproepingen, 12-44 ..... 6175 N
Commando-wisseling a. W. front, 1-45 ..... 6184 E
Verliezen door vijand. luchtacties, 13-1-45 ..... 6190 K
Churchill over taak in Middenl. Zee, 18-1-45 ..... 6196 A
Verliescijfers Britsche Rijk, 1-45 .. 6196 B
Biografie Montgomery ..... 6205 C
Prinses Elisabeth bij Vrouwelijk Hulpkorps, 5-3-45 ..... 6231 B
Slachtoffers der V.-wapens, 9-4-45 6257 O
Verliescijfers, 11-4-45 ..... 6257 P
Opheff. verduist.maatr., 20-4-45 .. 6262 D
Einde aanv. V.-wapens, 27-4-45 .. 6266 I
Viering overw. op D'land, 8-5-45 6287 H
Telegr. Koning George a. Eisenhower, 8-5-45 ..... 6287 I
Verl. oorl.vloot en koopvaardij, 13-5-45 ..... 6288 A
Opheffing censuur, 16-5-45 ..... 6297 C
Gedeelt. demobil., 17-5-45 ..... 6297 D
Britsche oorl.verl., 31-5-45 ..... 6306 B
Geall. zeeverliezen ..... 6306 C
Luchtmacht
Sir H. R. Mollory overl., 4-44 ..... 6150 D
Nieuw type vliegt., 12-44 ..... 6135 M
Vloot
Adm. Fräser vlootchef, 7-8-44 .... 6046 A
Scheepsbouw, 2-11-44 ..... 6142 G
Benoemingen bij de vloot, 12-44 .. 6171 M
Overz. marine verl.. 1-45 ..... 6184 C

MIJNBOUW
Dalende kolenprod., 14-11-44 ..... 6150 A

OORLOGSSCHADE
Algemeen
Organ. na-oorl. herstel, 10-44 ..... 6109 B
Schade door V.1 project., 10-44 .. 6129 D
Churchill over V.2, 10-11-44 ..... 6143 G
Verl. en schadecijfers ..... 6166 C
Verl. door vijand. luchtacties, 1-45 6190 B
Verl. d. vijand. luchtactie, 13-1-45 6190 K
Verliescijfers Br. Rijk, 1-45 ..... 6194 B
Luchtaanvallen
V.1 verklar. Churchill, 7-44 ..... 6013 C
Schade, 8-44 ..... 6046 A
Schade door V. project., 28-10-44 .. 6129 E
Schade door luchtaanv., 15-11-44 .. 6150 B

OVERZEESCHE GEBIEDSDEELEN
Hertog v. Windsor afgetreden als gouvern. Bahama-eil., 17-3-45 .... 6237 B

SOCIALE ZAKEN
Min. v. soc. verz. in opr., 26-9-44 6100 B
Sociale plannen, 3-11-44 ..... 6143 A
Plan-Beveridge ter voork. werkloosheid, 9-11-44 ..... 6143 F

STAATKUNDE
Algemeen
Lloyd George neemt afscheid v. d. politiek, 28-12-44 ..... 6180 E
Lloyd George overl., 26-3-45 ..... 6248 C
Churchill
(Zie ook regering)
Verliezen in Italië, 7-44 ..... 6006 C
Churchill over V 1, 7-44 ..... 6013 C
Lagerhuisrede mil. sit., 8-44 ..... 6046 A
Churchill in Italië, 8-44 ..... 6070 C
Lagerhuisrede, 29-9-44 ..... 6100 A
Churchill over oorlogsmisd., 5-10-44 6109 A
Lagerhuisrede, 31-10-44 ..... 6136 C
Rede Churchill, 9-11-44 ..... 6143 E
Churchill over V.2, 10-11-44 ..... 6143 G
Lagerhuisrede, 30-11-44 ..... 6162 D
Churchill over Poolsche grens - reg. kwestie, 15-12-44 ..... 6172 E
Churchill over taak in Middenl. Zee. 18-1-45 ..... 6196 A
Politieke partijen
Jaorverg. Labour partij, 12-44 .... 6171 N
Commonwealth partij assoc. met Labour, 12-1-45 ..... 6190 I
Verkiez.progr. Labourpartij, 21-4-45 6262 E
Het program v. Labour, 30-5-45 .. 6306 A
Bernard Shaw communist, 21-6-45 6332 C
Regeering
Min. Morrison o. d. vrede, 6-9-44 .. 6079a
Lagerhuisrede Churchill, 29-9-44 .. 6100 A
Beverbrook en Lyttelon d. Sovjet-reg. onderscheiden, 5-10-44 ..... 6108 K
Mutaties in het kabinet, 9-10-44 .. 6115 C
Lagerhuisrede v. Churchill, 31-10-44 6136 C
Rede v. Churchill, 9-11-44 ..... 6143 E
Regeeringsbenoemingen, 22-11-44 .. 6155 F
Lagerhuisrede Churchill, 30-11-44 6162 D
Churchill over taak in Middenl. Zee, 18-1-45 ..... 6196 A
Churchill en Eden in Egypte en Italië, 23-10-44 ..... 6219 C
Reg. afgetreden, 23-5-45 ..... 6302 H
Churchill vormt nwe reg., 26-5-45 6302 K
Verkiezingen
Uitstel der verkiezingen, 1-10-44 .. 6136 C
Felle verkiez.strijd, 5-6-45 ..... 6311 E

VERKEER EN ENERGIE
Scheepvaart; na-oorlogsche positie, 8-44 ..... 6070 C
Contrôle op de scheepvaart, 3-11-44 6143 B

VOEDSELVOORZIENING
Levensmidd.positie en hulpverl. aan bevrijde geb., 22-3-45 ..... 6244 A
Verlaging voedselrants., 23-5-45 .. 6302 I

FINLAND

ALGEMEEN
Maarsch. Mannerheim ontv. Duitsche onderscheiding, 8-44 ..... 6067 B

ARBEID
Arbeidsmobilisatie, 8-44 ..... 6054 G

BEVOLKING
Evac. N.-Finsche gem., 5-10-44 .. 6109 D

BUITENLAND
Algemeen
Wapenst.st.del. te Moskou, 15-9-44 6088 F
Wapenstst.voorw., 20-9-44 ..... 6093 A
Castren over verhoud. tot Sovjet-Unie, 4-10-44 ..... 6109 C
Oorl.verkl. a. D'land, 4-3-45 ..... 6225 A
Verkl. o. buitenl. pol., 30-4-45 .... 6262 G
Diplomatieke betrekkingen
Bezoek Von Ribbentrop; toezegg. D'schen steun, 7-44 ..... 6006 A
Ver. Staten; dipl. betr. verbr., 7-44 6014 A
Betr. m. D'land verbr., 4-9-44 .... 6078 D
Betr. m. Hongarije, Kroatië, Slowakije en Japan verbr., 20-9-44 .. 6093 A
Herst. betrekk. met Sovjet-Unie, 1-2-45 ..... 6205 D

HERSTELBETALINGEN
Schadeverg. a. Sovjet-Unie, 3-11-44 6136 F
Uitlev. der handelsvloot, 4-11-44 .. 6136 G

MILITAIRE ZAKEN
Voortzett. Sovjet-offensief, 1-7-44 6008 A
Aanh. druk der Sovjets, 10-7-44 .. 6016 A
Wapenst.st. m. Sovjet-Unie, 4-9-44 6078
Wapenst.st.onderh. m. S.U., 6-9-44 6079
Duitsche troep. slaags m. Finnen, 17-9-44 ..... 6088 F
Mannerheim uit mil. dienst, 4-1-45 6183 F
Oorl.verkl. a. Dld., 4-3-45 ..... 6225 A

ONDERWIJS
Geen Duitsch meer op F. scholen, 28-5-45 ..... 6306 H

SOCIALE ZAKEN
Lotta-organ. ontbonden, 1-11-44 .. 6136 E

STAATKUNDE
Rede Linko min., 7-44 ..... 6014 A
Mannerheim president, 8-44 ..... 6054 G
Dagorder v. Mannerheim, 8-44 .. 6054 G
Hackzell min.-pres. in nwe kab., 8-44 ..... 6054 G
Nieuw kabinet, 21-9-44 ..... 6093 A
Twee ministers afgetr., 9-11-44 .. 6144 A
Kab. Paasiviki gevormd, 17-11-44 .. 6150 F
Binnenl. hervormingen, 4-3-45 .... 6225 B
Uitsl. Rijksdagverk., 19-3-45 ..... 6244 B
Sluiting en opening v. d. Rijksdag, 6-4-45 ..... 6252 D
Reconstr. parl. Paasikivi, 17-4-45 .. 6262 F

FRANKRIJK

ARBEID
Arb. dienstpl. voor mannen, 22-1-45 6201 E

BEVOLKING
Slachtoffers D. oorl.misd., 4-5-45 .. 6277 B

BEZETTING
Grohé, rijkscomm. N.-Frankrijk; ambtsaanv.; toespr. secr.-gen., 7-44 ..... 6029 A
Rijverbod voor auto's, 8-44 ..... 6046 F
Junclaus mil. bevelhebber in N. Frankrijk, 8-44 ..... 6061 H

BUITENLAND
Algemeen
Com. de Gaulle erkend, 7-44 ..... 6021 A
Bezoek v. Churchill en Eden, 12-11-44 ..... 6144 E
Churchill e. Eden n. Parijs, 14-11-44 6149 R
Churchills bezoek aan Parijs - Comment. Radio Oranje, 11-44 .. 6155 H
Bez. gen. De Gaulle a. Moskou, 2-12-44 ..... 6166 D
Erk. door Vaticaan, 11-12-44 ..... 6172 A
Erkenn. com. te Lublin, 29-12-44 .. 6181 B
Bezett. linker Rijnoever, 26-1-45 .. 6201 F
Gen. De Gaulle over buitenl. pol, 7-2-45 ..... 6210 E
Delegatie te San Francisco, 27-3-45 6248 F
Geall. leveringen, 4-4-45 ..... 6252 E
Protestnota a. Spanje i.z. Laval, 8-5-45 ..... 6288 B
Grenswijz. v. Italië verlangd, 18-5-45 ..... 6297 B
Protest t. Sovjet-Unie, 28-5-45 .... 6306 G
Diplomatieke betrekkingen
Dipl. betrekk. d. Zweden en Turkije beëindigd, 8-44 ..... 6067 E
Jefferson Caffery benoemd tot ambass. d. Ver. Staten, 22-9-44 .. 6093 B
Gen. Catroux ambass. te Moskou, 31-12-44 ..... 6181 A
Hervatt. dipl. betr. met Italië, 1-3-45 ..... 6225 C
Verdragen en overeenkomsten
Annuleering der handelsverdragen, 2-10-44 ..... 6109 F
Overeenk. m. Ned. i.z. repatr. Nederl., 16-10-44 ..... 6119 A
Verdrag m. Sovjet-Unie, 10-12-44 6166 E
Tekst Fransch-Russisch verdrag, 17-12-44 ..... 6176 A
Engelsch-Fransche financ. overeenk., 29-3-45 ..... 6248 D
Fransch-Zwitsersche financ. overeenkomst ..... 6257 R

ECONOMIE
Econ. leven onder staatstoezicht, 14-11-44 ..... 6150 I

EVACUATIE
Evacuatie v. Parijs, 7-44 ..... 6030 B

GELD EN BANKWEZEN
Financ. maatr., 14-10-44 ..... 6115 G
Financ. maatr., 17-10-44 ..... 6121 F
Geblokk. saldi vrij, 27-10-44 ..... 6130 A
Saneering staatsfin.. 8-11-44 ..... 6144 B
Financ. saneering, 19-11-44 ..... 6150 K
Fin. saneering - leening, 8-1-45 .. 6191 B
Financ. saneering, 19-1-45 ..... 6196 D
Waardevermind. v. d. fr., 12-3-45 .. 6237 C
Fransch-Zwitsersche fin. overeenkomst ..... 6257 R
Geldsaneering, 26-5-45 ..... 6303 B

HANDEL EN NIJVERHEID
Nationalisatie der kolenmijnen, 30-9-44 ..... 6109 G
Geallieerde leveranties, 4-4-45 .... 6252 E
Handelsovereenk. m. Zwitserland, 7-4-45 ..... 6252 H

JUSTITIE
Moordaansl. Henriot, 7-44 ..... 6006 G
— 20 mill. fr. belooning, 7-44 .... 6013 B
Positie „Maquisards"; verkl. Eden, 7-44 ..... 6013 B
Oudmin. Mandel gedood, 7-44 .... 6021 A
Positie „Maquisards"; Duitschl. houding, 7-44 ..... 6030 B
Daders aansl. Henriot gearrest., 7-44 ..... 6030 B
Arrestatiebevel tegen Pétain, 16-9-44 ..... 6087 C
Strafmaatr. t. collabor., 17-9-44 .. 6087 C
Hoogger.hof v. leden Vichy-reg., 31-10-44 ..... 6136 H
Dr. Petiot gearrest., 3-11-44 ..... 6137 A
Zuivering, 9-11-44 ..... 6144 C
Fransch nationaliteit voor Baron de Rotschild, 10-11-44 ..... 6144 D
Kroon v. Napoleon gest., 13-11-44 6150 G
Overz. zuiv.acties, 11-1-45 ..... 6191 A
Charles Maurras veroord., 29-1-45 6206 E
Doodvonn. t. collab., 13-2-45 ..... 6213 M
Adm. Astava veroord., 13-3-45 .... 6238 A
Berechting v. collab., 7-4-45 ..... 6252 G
Polit. zuivering, 9-4-45 ..... 6257 Q
Proc. tegen gen. Deutz, 10-4-45 .. 6258 A
Proc. t. maarsch. Petain, 24-4-45 .. 6267 B
Laval in Spanje gearrest., 4-5-45 .. 6277 A
Advocaat weigert verded. Pétain, 5-5-45 ..... 6277 C
Protestnota a. Spanje i.z. Laval, 8-5-45 ..... 6288 B
Laval uitgeleverd, 19-5-45 ..... 6297 I
Groot-Moefti huisarrest, 28-5-45 .. 6306 E
De bewaking v. Laval. 28-5-45 .... 6307 L
Pétains houding na Dieppe, 21-6-45 6332 D

KUNST
Romain Rolland overl., 3-1-45 .... 6237 E

MILITAIRE ZAKEN
Positie „Maquisards", verklaring Eden, 7-44 ..... 6013 B
Dienstpl. in d. geall. bezette gebieden, 7-44 ..... 6021 A
Positie „Maquisards" - Duitschlands houding, 7-44 ..... 6030 B
Mobilis.-maatr.. 13-10-44 ..... 6115 K
Benoem. bevelh. in den Elzas, 27-12-44 ..... 6180 F
Sterkte v. leger en vloot, 15-1-44 6196 C
Elba onder Fr. souvereiniteit, 3-2-45 ..... 6206 F
Kosten Duitsche bezett., 25-2-45 .. 6219 E
Exp.leger voor bevrijd. Indo-China, 11-5-45 ..... 6288 C
Fr. bezett.zone in Duitschl., 19-5-45 6297 H

MIJNBOUW
Nationalisatie der mijnen, 13-3-45 6237 D
Deskund. naar mijnen in Saargebied, 7-4-45 ..... 6252 F

OORLOGSSCHADE
Oorl.schade aan geb., 24-5-45 .... 6303 C

OPENBARE WERKEN EN WEDEROPBOUW
Reg.plannen v. wederopb., 3-3-45 6225 D

OVERZEESCHE GEBIEDEN
Algerië
Relletjes in Algiers, 15-5-45 ..... 6297 E
Indo-China
Zelfbestuur voor Indo-China, 26-3-45 ..... 6248 E
Exp.leger v. bevrijd. Indo-China, 11-5-45 ..... 6288 C
Syrië
Onderh. afgebr. - Arab. steun v. Syrië en Libanon - Br. verkl., 21-5-45 ..... 6303 M
Toenemende spann., 28-5-45 ..... 6307 D
Egyptische nota, 31-5-45 ..... 6307 E
Toest. blijft gespannen - De Gaulle stelt Eng. verantw., 5-6-45 ..... 6311 I
Botsingen m. Fr. troepen, 13-6-45 6320 C

PERS
Reorgan. v. d. pers, 19-9-44 ..... 6093 B

STAATKUNDE
Algemeen
Oud-min. Cailleux overl., 22-11-44 6155 I
Doriot gesneuveld, 23-2-45 ..... 6219 D
Politieke partijen
Gen. Giraud leider conserv. oppositie, 16-11-44 ..... 6155 G
Communisten achter De Gaulle, 22-1-45 ..... 6201 D
Regeering
Henriot, Ph. vermoord, 7-44 ..... 6006 G
Parmentier secr.generaal binnenl. zaken, 7-44 ..... 6021 A
Marion en Bonnefoy opv. Henriot, 7-44 ..... 6021 A
Oud-min. Mandel gedood, 15-7-44 .. 6021 A
Vichy verlaten, 8-44 ..... 6061 G
Voorloop. reg. gevormd, 29-8-44 .. 6080 A
Uitbr. voorl. regeering, 13-9-44 .. 6087 B
Pétain in Duitschl., 30-9-44 ..... 6099 I
Radiotoespr. v. De Gaulle, 15-10-44 6115 H
Pres. Lebrun afgetr., 13-10-44 .... 6115 I
Reg. De Gaulle door geall. erk., 23-10-44 ..... 6129 F
De Gaulle over binnenl. en buit.l. problemen, 25-10-44 ..... 6129 G
Uitbreid. kab. De Gaulle, 15-11-44 6150 H
De Gaulle over buitenl. politiek, 7-2-45 ..... 6210 E
Reg.progr. v. De Gaulle, 25-5-45 .. 6303 A
Verkiezingen
Uitslag gem.raadsverk., 15-5-45 .. 6297 F
Wetgeving
Statuut Maarschalk Pétain afgeschaft, 12-9-44 ..... 6087 C

VERKEER EN ENERGIE
Rijverbod auto's Noord-Frankrijk, 8-44 ..... 6046 F
Herstel geregeld scheepvaartverkeer, 5-1-45 ..... 6185 A

VERZETSBEWEGING
Compromisvoorstel verzetbeweging, 3-11-44 ..... 6136 I
Ontwap. en ontbinding - Patriott. militie gelast, 30-10-44 ..... 6136 K
Eischen v. d, verzetsbeweging, 23-5-45 ..... 6302 L

VOEDSELVOORZIENING
Volkstuinen, 7-44 ..... 6030 B
Levensmidd.rantsoen verh., 29-11-44 6162 E

ZUIVERING V. H. OPENB. LEVEN
Zuiveringsacties, 21-9-44 ..... 6093 B
Zuiveringsacties, 9-10-44 ..... 6115 F
Zuivering, 9-11-44 ..... 6144 C
Overz. zuiv.acties, 11-1-45 ..... 6191 A
Charles Maurras veroord., 29-1-45 6206 E

GRIEKENLAND

ARBEID
Ongeregeldheden en stakingen, 4-12-44 ..... 6166 H

BUITENLAND
Eischen aan Bulgarije ..... 6069 A
Verhouding m. Bulgarije, 30-9-44 .. 6099 K
Anti-Bulg. stemming, 15-11-44 .. 6150 L
Terr. eischen aan Bulg., 22-11-44 6156 A
Churchill en Eden voeren bespr. te Athene, 26-12-44 ..... 6181 C
Churchill en Eden naar Londen terug, 28-12-44 ..... 6181 D
Nat. comité in Duitschl. gevormd, 11-1-45 ..... 6191 I

GELD EN BANKWEZEN
Inflatie, 7-44 ..... 6022 B
Inflatie, 30-8-44 ..... 6078 C
Saneering staatsfin., 11-11-44 ..... 6144 F

MILITAIRE ZAKEN
Herstel v. h. leger, 17-11-44 ..... 6150 M
Britsch bevelhebber eischt terugtr. Elzastroepen, 4-12-44 ..... 6166 F
Milit. acties, 5-12-44 ..... 6166 K
Verklar. Churchill en Eden i.z. Griekenland, 5-12-44 ..... 6167 A
Overzicht mil. en pol. situatie .. 6172 B
De mil. toestand, 18-12-44 ..... 6176 B
Wapenst.st.onderhand., 1-1-45 .... 6185 B
Strijd in Athene beëindigd ..... 6185 E
Plastiras over burgeroorl., 8-1-45 6191 C
Wapenstilstand, 12-1-45 ..... 6191 D
Maatr. t. E.A.M. leiders, 9-1-45 .... 6191 E
Lot der gijzelaars, 9-1-45 ..... 6191 F
Plastiras over wapenst.st., 13-1-45 6191 G
Schade burgeroorlog, 13-1-45 ..... 6191 H
Liquid. burgeroorl.. 21-1-45 ..... 6196 E
Churchill over begin burgeroorlog, 22-1-45 ..... 6201 G
Liquid. burgeroorl., 1-2-45 ..... 6206 G
Elzas gijzelaars vrijgel., 27-1-45 .. 6207 A
Overeenst. reg. en E.A.M., 11-2-45 6211 A
Bez. Churchill en Eden - Opheff. oorlogstoestand, 14-2-45 ..... 6213 N

SOCIALE ZAKEN
Loon in natura, 20-6-44 ..... 6022 B

STAATKUNDE
Algemeen
Onlusten te Athene, 3-12-44 ..... 6162 G
Ongeregeldh. en stakingen, 4-12-44 6166 H
Overz. mil. en pol. situatie ..... 6172 B
Pol. toestand, 12-44 ..... 6176 C, D, E
Maatr. tegen E.A.M. leiders, 9-1-45 6191 E
Kab.crisis, 21-2-45 ..... 6219 F
Regeering
Reg. te Caïro., 30-8-44 ..... 6078 C
Reg. te Athene teruggekeerd, 18-10-44 ..... 6121 G
Reorgan. v. h. kab., 24-10-44 ..... 6130 B
Zes ministers afgetreden, 3-12-44 6162 F
Min.-pres. Papandroe afgetreden, 5-12-44 ..... 6166 I
Kab. Papandroe afgetr. - Aartsbisschop Damaskinos regent, 1-1-45 ..... 6185 C
Gen. Plastiras min.-pres., 3-1-45 .. 6185 D
Kab. Plastiras afgetr., 8-4-45 ..... 6252 I
Kab. Vulgaris gevormd, 9-4-45 .... 6258 B

VOEDSELVOORZIENING
Gebrek aan levensmidd., 4-12-44 6166 G

GUATAMALA

Opstand; pres. Ubico verjaagd, 7-44 6021 E
Diplom. betrekk. m. Spanje verbroken, 24-1-45 ..... 6201 H

HONGARIJE

ARBEID
Arbeidsorg. gesticht, 8-44 ..... 6046 D
Arb.dienstplicht, 12-9-44 ..... 6088 G

BUITENLAND
Roemenië verklaart Hongarije de oorlog, 8-9-44 6077
Oorl.toest. m. Roemenië, 7-9-44 6078
Horthy verz. wapenst.st., 16-10-44 6121 H
Horthy afgetr. - Wapenstilstandsverzoek ingetrokken, 16-10-44 .. 6121 I
Wapenst.stand m. geall., 22-1-45 .. 6201 I

GELD EN BANKWEZEN
Confiscatie Joodsche vermogens, 5-11-44 ..... 6137 C
Goudres. teruggevonden, 21-5-45 .. 6303 D

JUSTITIE
Uitlev. Horthy geëischt, 13-2-45 .. 6214 A

MILITAIRE ZAKEN
Horthy verz. wapenst.st., 16-10-44 6121 H
Wapenst.st.verzoek ingetrokken, 16-10-44 ..... 6121 I
Reg.proclam. - Voortzett. strijd, 17-10-44 ..... 6122 C
Generaals n. Russ. leger overgeloopen, 17-10-44 ..... 6122 D

STAATKUNDE
Politieke partijen
Opheff. pol. part., 8-44 ..... 6068 B
Regeering
Plv. min.-pres. Rasch afgetr., 7-44 6027 C
Mutaties, 8-44 ..... 6053 A
Verklaring, 8-44 ..... 6053 A
Stogay afgetr. - Lakatos min.pres., 29-8-44 ..... 6078 A
Mutaties in 't parlement, 1-9-44 .. 6078
Reg.verklar. min.-pres. Lakatos, 21-9-44 ..... 6093 C
Horthy afgetr. - Regeer. Szalasi gevormd, 16-10-44 ..... 6121 I
Reg.decreet - Regentsch.raad gevormd, 16-10-44 ..... 6122 B
Reg. procl.: voortzetting strijd, 17-10-44 ..... 6121 C
Progr. reg. Szalasi, 19-10-44 ..... 6122 F
Horthy in Duitschland, 21-10 44 .. 6122 F
Beschouwing Radio-Oranje over Hong. kwestie, 11-10-44 ..... 6122 G
Optreden v. Horthy, 23-10-44 ..... 6130 C
Opvolging v. Horthy, 2-11-44 ..... 6137 B
Szalasi door Hitler ontv., 6-12-44 6167 B
Parlement
Voorl. Nat. verg., 23-12-44 ..... 6176 G

INDO-CHINA

Spec. volmachten v. Decoux, 8-44 6068 F
Bezett. door Jap. troepen, 12-3-45 6238 A

INTERNATIONAAL

ALGEMEEN
Nederl. positie i. d. Eur. landb.; rede min. Backe, 7-44 ..... 6001 A
Britsch adm noemt verliescijfers, 15-6-45 ..... 6327 G

ARBEID
Vergad. int. arb.bureau, 23-12-44 6176 G

Vergad. zeevaartscom. int. arb.-bureau, 9-1-45 ..... 6191 K
Vergad. int. arbeidsbureau, 19-1-45 6196 F
Wederinschakeling vakbew., 6-1-45 6196 G
Intern. vakb.conf., 3-2-45 ..... 6207 B
Idem, 9-2-45 ..... 6211 C
Idem, 18-2-45 ..... 6214 C
Idem, 22-2-45 ..... 6219 G
Wereldvakver.congres niet op int. conf., 10-5-45 ..... 6288 F

CONFERENTIES

Intern. valutaconf. Bretton Woods. 7-44 ..... 6019 A
Führer-Duce, 1-8-44 ..... 6037 A
Int. val. conf. Brett. Woods, 1-8-44 6038 A
Dumberton Oaks; viermogendh.-conf., 8-44 ..... 6068 C
Confer. Dumb. Oaks, 28-8-44 ..... 6068 C
Churchill-Roosevelt, 11-9-44 ..... 6086 B, 6087
Conf. Dumberton Oaks, 9-10-44 .. 6115 L
Conf. te Moskou. 9-10-44 ..... 6116 A
Moskou conf. communiqué, 16-10-44 6123 A
Duitsch commentaar, 16-10-44 .... 6123 B
Churchill o. Moskou conferentie, 23-10-44 ..... 6130 D
Luchtvaartconf. te Chicago, 1-11-44 6145 H
Econ. conf. te Rye, 25-11-44 ..... 6156 B
Luchtvaartconf., 20-11-44 ..... 6156 C
Joodsch wereldcongres, 29-11-44 6162 H
Int. luchtv.conf., 9-12-44 ..... 6167 C
Stille Zuidzeeconf., 25-1-45 ..... 6202 B
Confer. v. drie, 7-2-45 ..... 6211 B
Krimconferentie, 12-2-45 ..... 6214 B
Int. conf. te San Francisco, 14-2-45 6215 B
Wederopr. tweede intern., 3-3-45 6225 F
Krimconf., 2-3-45 ..... 6225 I
Churchill o. conf., 27-2-45 6226
Int. conf. San Francisco, 6-3-45 .. 6231 C
Ned. del. te S. Francisco, 18-3-45 .. 6235 C
Eden over int. conferentie San Francisco, 22-3-45 ..... 6244 C
Fransche deleg. te San Francisco, 27-3-45 ..... 6248 F
Poolsche deeln. aan int. conf. - Roosevelt president, 7-4-45 ..... 6252 K
Nederl. standpunt t.a.v. int. conf., 12-4-45 ..... 6257 A
Italië niet op int. conf., 9-4-45 .... 6258 D
Turk. delegatie n. int. conf., ...
Ned. del. te San Francisco, 20-4-45 6261 B
Poolsche kwestie op int. conf., 20-4-45 ..... 6262 L
Int. conf.: Pool. kwestie, verklar. van Van Kleffens, 24-4-45 ..... 6267 C
Opening der conf. - Regeling voorzittersch. - Eerste plenaire zitting, 26-4-45 ..... 6268 A
Van Kleffens over Neerlands bevrijding 6276
Argentinië toegelaten tot intern. conf., 1-5-45 ..... 6277 D
Molotov naar Moskou terug, 1-5-45 6277 E
Besprek. Pool. kwestie afgebroken, 6-5-45 ..... 6277 F
Molotov n. Moskou terug, 10-5-45 6288 D
Poolsche kwestie op int. conf., 10-5-45 ..... 6288 E
Arb.congres niet op int. conf., 10-5-45 ..... 6288 F
Balkanperikelen 6288
Int. conf. te San Franc., 18-5-45 .. 6297 M
Min. Attlee optimistisch, 19-5-45 .. 6297 N
Verkl. v. De Schrijver, 15-5-45 .... 6297 O
Overeenst. i.z. stemrecht, 24-5-45 6303 E
Overeenst. i.z. regionale veiligh. en het mandaatsysteem, 25-5-45 6303 F
Int. conf. - Overw. kleine mogendheden - Punten v. overeenstemming, 28-5-45 ..... 6306 I
Int.conf. te San Franc., 8-6-45 .... 6311 F
Int. conf.: recht veto, 13-6-45 .... 6319 D
Int. conf.: Spanje uitgesl. - Ned. tegen veto-recht - Ontw. Handvest gereed, 20-6-45 ..... 6328 A
Slotconf. te San Franc.: Handvest goedgekeurd - Doel en grondslagen - Rede v. Truman ..... 6332 E
Tekst Handvest ..... 6335 v. v.

EUROPEESCHE SAMENWERKING

Eng. plan voor West. blok, 14-11-44 6156 D
Econ. blok, 15-11-44 ..... 6156 E
Russ. comment., 21-11-44 ..... 6156 F
Zweedsche en Am. persstemmen, 21/23-11-44 ..... 6156 G
Russ. protest t. blokvorming van West-Europa, 14-6-45 ..... 6320 A

GEESTELIJK LEVEN

R.K. Kerk; karl. Maglione overl., 8-44 ..... 6070 E

GELD EN BANKWEZEN

Intern. valutaconf. Bretton Woods, 7-44 ..... 6019 A
Valutaconf. Bretton Woods; quota en stemmen d. deeln. landen, 8-44 6038 A
Zwitserl.; export m. staatsmedewerking, 8-44 ..... 6038 G

GRONDSTOFFEN

Aardappelen; vitaminegehalte, 7-44 6022 C
IJzer; uitputting wereldvoorr., 7-44 6022 D
Koffie; wereldproductie 40-'43, 7-44 6022 D
Koper; uitputt. wereldvoorr., 7-44 6022 D
Petroleum; uitputting wereldvoorraad, 7-44 ..... 6022 D
Steenkool; uitputting wereldvoorraad, 7-44 ..... 6022 D
Suiker; intern. samenwerk., 7-44 .. 6022 D
— Engelsch-Am. overeenk., 8-44 .. 6053 B
Tin; wereldprod., 8-44 ..... 6053 B
Wol; wereldvoorr., 8-44 ..... 6053 B
Rubber; intern. overeenk., 8-44 .. 6061 I
Wijn; wereldprod. en verbruik, 8-44 6062 A
Energie; wereldproductie, 8-44 .... 6069 C
Vet; Europ. prod., 8-44 ..... 6069 C
Tarwe; als brandstof, 8-44 ..... 6070 F
Wereldprod. koper, 7-11-44 ..... 6144 G
Bijeenk. int. rubbergr., 18-1-45 .... 6195 B
Wereld-goudproductie, 12-4-45 .... 6258 C

JUSTITIE

Voorbereiding int. gerechtshof, 5-4-45 ..... 6251 D
Opstell. lijsten oorl.misdadigers, 2-4-45 ..... 6253 I
Eng. parl.leden n. D. concentratiekampen, 19-4-45 ..... 6262 C
Plannen v nieuw Hof int. justitie, 21-4-45 ..... 6262 H
Rapp. Eng. Parl.leden o. Buchenwald, 28-4-45 ..... 6267 A
Int ber oorl.misd., 17-5-45 ..... 6297 K
Int. Hof v. Justitie te Den Haag, 25-5-45 ..... 6303 G
De bestraff. v. oorl.misd., 30-5-45 6305 W
Poolsche lijst v. oorl.misd., 4-6-45 6312 A

KUNST

Knut Hamsun 85 jr., biografie, 8-44 6042 A
Emil Jannings 60 jaar, 7-44 ..... 6028 A
Gigli, B. gefusilleerd, 8-44 ..... 6054 D
Redd. Eur. kunstschatten, 29-12-44 6194

PAN-AMERIKAANSCHE UNIE

Argentinië uit Pan-Amer. Unie, 11-1-45 ..... 6190 G

ROODE KRUIS

Hulp aan St. Nazaire en Roemenië, 2-4-45 ..... 6252 L

VERDRAGEN EN OVEREENKOMSTEN

Intern. Valutaovereenk., 7-44 .... 6019 A
Eng.-Am. petroleumovereenk., 8-44 6053 B
Vierde verj. driemogendh.-pact, 28-9-44 ..... 6099 F
Econ. verbond tusschen België, pleit, 6-1-45 ..... 6185 F
Nederl., Frankr. en Engeland be-
Econ. overeenk.: Zwitserl., V.S., Engeland en Frankr., 9-3-45 .... 6231 D

VER. VOLKEN

Aantal leden Ver. Volken ..... 6201 K
Handv. goedgek. op slotconf. te San Francisco - Doel en grondslagen - Rede van Truman - Rede gen. Smuts - Rede Gromyko - Engeland dringt aan op correctie 6232, 6333
Het handvest der Ver. Volkeren, 6335 t/m 6342
Het ontstaan van de U.N.O., ... 6342 A

VERKEER EN ENERGIE

Wereldprod., 28-8-44 ..... 6069 C

VOEDSELVOORZIENING

Aarlappelen: vit.-onderzoek, 7-44 .. 6022 C
Zuivelproductie, 7-44 ..... 6027 B
Wereldoogst 1944, 12-1-45 ..... 6191 N
Het Eur. voed.probl., 14-5-45 .... 6297 L
Voedselschaarschte in Eur. verw., 28-5-45 ..... 6306 K
Ernstige voedselpos. - Voedselzending uit Denemarken voor Nederland, 7-6-45 ..... 6311 H
Voedselconf. te Londen, 15-6-45 .. 6319 C

IRAN

ALGEMEEN

Ex-sjah Riza Pahlavi overl., 8-44 .. 6037 D
Sovjet-Unie wenscht olie-concessies, 30-10-44 ..... 6137 D
Regeering afgetr., 1-11-44 ..... 6137 E
Olieconcessie aan Rusl. geweigerd, 2-11-44 ..... 6137 F
Oorlogsverkl. a. Japan, 2-3-45 .... 6225 G
Ontruim. v. Iran - Ruslands houding, 9-6-45 ..... 6319 F

ITALIE

ALGEMEEN

Littora wordt Latinia, 23-11-44 .. 6157 A
Italië niet op int. conf., 9-4-45 .... 6258 D
Alban. reg. erkend, 9-4-45 ..... 6258 E

BUITENLAND

Bulgarije verbr. dipl. betr., 7-9-44 6077
Herstel diplom. betrekk. m. Sovj.-Rusland, 26-10-44 ..... 6130 E
Moeilijkh. i.z. Triëst, 10-5-45 ..... 6288 G

GEESTELIJK LEVEN

Restaur. abdij Monte Cassino, 16-3-45 ..... 6238 E

GELD EN BANKWEZEN

Geall. nemen goud in besl., 20-5-45 6297 Q

JUSTITIE

Onderz. n. ill. verrijking, 13-9-44 .. 6088 B
Gen. Roatta gearrest., 17-11-44 .... 6150 N
Skorzeny gevangen gen., 17-5-45 .. 6297 P

KUNST

Gigli, B., gefusilleerd, 8-44 ..... 6054 D

MILITAIRE ZAKEN

Conf. Mussolini-Hitler, 8-44 ..... 6037 A
Militarisatie fac. partij, 8-44 ..... 6038 B
Maarsch. Graziani opperbevelhebber D'sche-It. leger, 8-44 ..... 6044 C
Insp.tocht v. Mussolini, 8-44 ..... 6062 C
Comm. Nat. garde afgetr., 8-44 .... 6070 D
Oorl.schip i. Spanje vrijgeg., 17-1-45 6197 C
Gen. Roatta ontsnapt, 5-3-45 ..... 6231 E
Geen verlichting wapenstilstandsvoorwaarden, 6-3-45 ..... 6231 F
Wapenstilstandsvoorw., 15-3-45 .... 6238 D
Nobile actief lid Ital. luchtmacht, 22-3-45 ..... 6244 D

OPVOEDING

Verz. v. examens, 8-44 ..... 6054 D

STAATKUNDE

Algemeen

Politieke godsvrede ingest.. 13-12-44 6172 C
Geheime fascist. organ., 12-3-45 .. 6238 C
Geheime fascist. organ., 23-3-45 .... 6244 E
Herstel It. bestuur, 11-5-45 ..... 6289 A

Regeering

Zuiveringsacties, 7-44 ..... 6021 C
Fascisten gefusilleerd; represailles rep.reg., 8-44 ..... 6021 C
Croce afgetr., 8-44 ..... 6038 C
Optr. tegen fascisten, 8-44 ..... 6038 C
Ruimer zelfbestuur, 27-9-44 ..... 6099 L
Kab. Bonomi afgetr. - Sforza uit politiek, 26-11-44 ..... 6162 I
Nieuw kabinet Bonomi. 10-12-44 .. 6168 A
Mussolini terechtgest., 30-4-45 .... 6277 G
Overeenk. tusschen reg. en patriotten, 13-5-45 ..... 6289 B
Reg. Bonomi afgetr., 13-6-45 ..... 6319 G
Parri vormt regeering, 20-6-45 .. 6326 B

VERZETSBEWEGING

Overeenk. tusschen reg. en patriotten, 13-5-45 ..... 6289 B

JAPAN

ARBEID

Arbeidsdienstpl. v .vrouwen, 8-44 6070 B

BUITENLAND

Turksch gezant geïnt., 29-1-45 .... 6207 D
Sovjets zeggen neutr.pact op, 5-4-45 6252 N

MILITAIRE ZAKEN

Mutaties legerleiding, 7-44 ..... 6030 A
Vlootleiding, mutaties, 8-44 ..... 6044 B
Bewapening bevolking, 8-44 ..... 6054 B
Toestand krijgsgevangenen op Formosa, 8-44 ..... 6070 B
Totale mobilisatie. 13-1-45 ..... 6191 L
Vorming Volksstorm, 24-3-45 .... 6244 F
Mutaties in legerleiding, 11-4-45 .. 6258 F
Hoe lang kan Japan het uithouden 6289 C
Jap. psyche en Jap. misrekening 6298 A
Nieuwe defensiemaatregelen 6308
Vrees voor invasie. 15-6-45 ..... 6328 C
Crisistoestand in Japan, 27-6-45 .. 6333 A

STAATKUNDE

Politieke partijen

Groot Japansche partij opgericht, 3-4-45 ..... 6252 M

Regeering

Verl. v. Saipan; Rede Tojo, 7-44 .. 6030 A
Mutatie, 7-44 ..... 6030 A
Afgetreden, 7-44 ..... 6030 A

Samenstelling, 7-44 ..... 6030 A
Levensbeschr. Koiso en Jonai, 7-44 6030 A
Reg.verkl., 8-44 ..... 6037 E
Reg.programma, 8-44 ..... 6044 B
Rijksdagrede min.-pres. Koiso, 6-9-44 ..... 6079 B
Opening v. h. parlement, 26-12-44 6181 E
Reg.progr., 13-1-45 ..... 6191 L
Open. parlement - Rede Koiso, 21-1-44 ..... 6196 H
Kab. Koiso afgetr., 5-4-45 ..... 6253 A
Adm. Soezoeki min.-pres., 8-4-45 6353 B
Reg.verklaring ..... 6353 C
Kab. in spoedzitting bijeen 6308

JOEGO-SLAVIE

BUITENLAND

Geen Engelsche steun aan Mihailowitsj, 7-44 ..... 6014 B
Tito naar Sovjet-Unie, 5-4-45 ..... 6253 K
Verdrag m. Rusland, 12-4-45 ..... 6258 H

STAATKUNDE

Reorg. kab., 7-44 ..... 6014 B
Overeenk. maarsch. Tito en min.-pres. Soebasjitsi, 7-44 ..... 6014 B
Verh. koning Peter en maarsch. schalk Tito, 7-44 ..... 6021 F
Overeenk. koning Peter en maar- Tito, 8-44 ..... 6067 C
Voorl. reg. gevormd. 13-12-44 ..... 6172 D
Reg. Sjoebasjitsi afgetr., 22-1-45 .. 6202 E
Nieuw kabinet Sjoebasjitsi, 29-1-45 6207 G
Vorming regentschapsraad, 2-3-45 6225 H
Kab. Tito gevormd, 6-3-45 ..... 6231 G
Klachten en beloften van Tito, 28-5-45 ..... 6307 C

KROATIE

Bulgarije verbr. dipl. betr., 7-9-44 6077
Pawelitsj bij Hitler, 20-9-44 ..... 6093 D

LUXEMBURG

Tolunie m. Nederl., 6-9-44 ..... 6074 A
Terugkeer v. d. Groothertogin, 15-4-45 ..... 6258 G

MONACO

Kroonprinses afgetr.; prins Ranier opvolger, 7-44 ..... 6005 C

NEDERLAND (Bezet)

AANSLAGEN

(Zie „Justitie")

ALGEMEEN

Zaalberg overleden, 7-44 ..... 6011 A
Ned. onderscheiden in D'land, 7-44 6018 B
Spertijd gewijzigd; 10 uur binnen, 7-44 ..... 6027 A
Naamgeving N.O.polder. 7-44 .... 6027 A
N.O. polder ontw., 8-44 ..... 6058 A
Overstroomingen i. d. Betuwe, 3-12-44 ..... 6161 C
Dr. v. d. Vlugt oud-burgemeester v. A'dam overl., 10-2-45 ..... 6209 G
Ir. Jon Lely overl., 4-4-45 ..... 6251 I

ARBEID

Algemeen

Loonbet. bij verpl. verzuim, 8-44 6005 A

Arbeidsdienst

Hoogere bezoldiging A.D. kader, 7-44 ..... 6003 A
Oproepen tot aanmelding, 6-10-44 6107 H

Arbeidsinzet

Toestemming v. vrouw. arbeidsters vereischt, 7-44 ..... 6018 B
Z.S. kaarten v. industrie en econ. ver., 7-44 ..... 6018 B
Ned. in D'land ondersch., 7-44 .. 6018 B
Z.S. procedure v. bankwezen, 8-44 6042 B
Z.S. procedure v. bouwvak, 8-44 .. 6051 A
Z.S. procedure v. wegvervoer, hout- en boschbedrijf, 8-44 ..... 6059 A
Z.S. procedure v. Indische onderneming, 8-44 ..... 6066 B

Organisaties

Propag.-actie; rede Zwertbroek, 7-44 ..... 6018 B
Geschil m. meelfabriek, Schiedam, 8-44 ..... 6035 A

Stakingen

Commentaar op spoorwegstaking, 6-10-44 6105

BELASTINGEN

Ontduiking; aank. prijzen Staatsloterij, 8-44 ..... 6035 A
Tabaks- en bieraccijns, verh., 8-44 6050 B

BEVOLKING

Stijgend geboortecijfer '43. 7-44 .. 6018 B
Overzicht 1939-'43, 8-44 ..... 6042 B
Regeling begrafenissen te A'dam, 27-1-45 ..... 6200 A
Stijgend sterftecijfer te A'dam, 10-2-45 ..... 6209 F
Maatr. i.z. het begraven, 14-2-45 .. 6213 D
Verhoogde sterfte te A'dam, 12-2-45 6213 C
Hoogere sterftecijfers te A'dam, 24-2-45 ..... 6218 F
Dalend sterftecijfer te A'dam, 13-3-45 ..... 6236 B
Gem. begrafenissen te A'dam, 24-3-45 ..... 6241 K

BEZETTING

Algemeen

Mededeel. a. krijgsgevangenen, 4-9-44 6075
Waarschuwing tegen geruchten, 6-9-44 6075
Inspectietocht Rijkscomm., 11-9-44 6085
Duitsche repressailles, 8-9-44 6086
Razzia's tegen niet-actieve Ned., 9-44 6086
Seys-Inq.: Milit. situatie - Spoorwegstaking, 30-9-44 ..... 6098 E
Waarschuw. tegen spitten - Deportatieplannen, 8-10-44 ..... 6107 A
Duitsche oorl.misd. - Concentr.-kamp Vught - Drijfjachten, 10-10-44 ..... 6113 B
Roode Kruis-teeken mag niet misbruikt worden, 10-10-44 ..... 6113 H
Plunderaars doodgeschoten, 11-10-44 6113 I
D'sche razzia's op mannen, 23-10-44 6127 B
Rede's van Mussert en Seyss-Inq., 24-10-44 ..... 6128 B
Duitsche requir. v. kleeding en beddegoed, 30-10-44 ..... 6135 A
Razzia's beschouwing, 25-11-44 .... 6153 D
Rede Seyss-Inquart, 12-3-45 ..... 6235 E
Spertijd te A'dam verscherpt, 11-4-45 ..... 6257 D
Seyss-Inquart: Hitler's verj., 23-4-45 6266 G

Verordeningen

Verbod t. betreden geïnundeerde gebieden, 7-44 ..... 6011 A
Visscherijverbod N. Waterweg, 7-44 6022 A
Om 10 uur binnen, 7-44 ..... 6027 A
Rijkscomm. over uitzond.tiestand, 4-9-44 6075
Om 8 uur n.m. binnen, 4-9-44 6075
Verbod v. vergaderingen, 13-9-44 6086
Proviand. op eigen gelegenh. verboden, 13-9-44 6086
Rijkscomm. houdt bespr. in div. plaatsen o. de toestand, 14-10-44 6114 A
Kappen v. boomen verb., 19-10-44 6119 G
Verbod tot fotografeeren, 20-11-44 6154 C
Demarcatielijn v. mannen tusschen O. en W. Nederl., 6-12-44 ..... 6165 C
Tot 5 uur binnenshuis, 30-1-45 .... 6205 B
Wijz. uitgaansverbod, 30-3-45 ..... 6247 E

BUITENLAND

Amer. hulp. v. Nederland, 22-10-44 6123 F
Inzameling in Zuid-Afrika voor Nederland, 16-11-44 ..... 6151 G

BURGERLIJKE STAND

Zie Bevolking

DISTRIBUTIE

Zie Voedselvoorziening

EFFECTEN

Zie Geld en Bankwezen

GELD EN BANKWEZEN

Algemeen

Regeling hypotheekrenten, 7-44 .. 6004 A
Rijkspostspaarb. '43, 8-44 ..... 6035 A
Scheepshyp.banken '39-'43, 8-44 .. 6036 A
Hypotheken minimumrenten, 8-44 6043 A
Bouwspaarb. ontw., 8-44 ..... 6059 A
Spaarbanken; provinc. overz., 8-44 6067 A
Beperk. bet.verk., 5-9-44 6075
Beperk. bet.verk., 9-44 6086
J. L. Pierson overl., 9-11-44 ..... 6141 F
Overval Ned.. Bank te Almelo, 18-11-44 ..... 6149 K
Uitgifte ƒ 5.— bankbilj., 21-11-44 .. 6154 D
Bankbilj.circ. boven 5 milliard gulden, 30-11-44 ..... 6161 D
Overval te Almelo opgehelderd, 2-12-44 ..... 6161 G
Overz. der Staatsschuld ..... 6241 L
Achterstand bij de Postcheque en girodienst, 7-4-45 ..... 6251 H

Effecten

Daling aand. koersen, 7-44 ..... 6011 A
Wijz. eff. provisie, 8-44 ..... 6051 A
Div. overzichten, 8-44 ..... 6060 A
Beurssluiting, 5-9-44 6075
Beperkte verhand.mogelijkh. eff., 22-2-45 ..... 6218 C

Gemeente-financiën

Begrooting gem. Rotterdam, 15-8-44 6058

Ned. Bank

Jaarverslag 1943-'44, 7-44 ..... 6002 B
— commentaar De Telegraaf, 7-44 6014 F

GEMEENTEN

Arnhem, burg. Bloemers gepens., 8-44 ..... 6035 A
Rotterdam - Begrooting, 8-44 .... 6058 A
De voedsel- en brandstofvoorz. v. Amsterdam, 12-10-44 ..... 6113 K
Van Maasdijk plv. burgem. van Den Haag, 16-3-45 ..... 6236 E
Boomen v. Amsterdam verdwijnen, 19-3-45 ..... 6236 F

GODSDIENST

R.K episcopaat en R.K. pers, 8-44 6036 A
Geref. Kerken, conflict; prof. Schilder ontslagen, 8-44 ..... 6043 A
Mgr. dr. G. C. v. Noort 60 jaar priester, 8-44 ..... 6060 A
Waarsch. episcopaat t. zw. handel, 8-44 ..... 6060 A
Geref. kerken, conflict, 8-44 ..... 6060 A
Optreden t. Kerk. organen, 16-9-44 6085
Het conflict in de Ger. Kerken, 7-9-44 6086
Het conflict in de Ger. Kerken, 7-11-44 ..... 6141 I
Zesde eeuwfeest mirakel v. A'd., 3-45 ..... 6236 A

HANDEL EN NIJVERHEID

Algemeen

Duitsche K. v. K. 10 j. bestaan, 7-44 6011 A
dam, 8-44 ..... 6035 A
Geschil N.A.F.-Meelfabr. Schie-Groentenhandel, centralisatie, 8-44 6051 A
50 j. bestaan Ned. Scheepsb. Mij.. 8-44 ..... 6067 A
Lucifers gebrek, 25-10-44 ..... 6128 C
W. Graad v. Roggen overl., 3-5-45 6271 I

Prijsvorming en prijsbeheersching

Contr. luxe art.; tentoonst. Deventer, 7-44 ..... 6004 A
Spakenburg gestraft, 7-44 ..... 6018 B
— idem, 7-44 ..... 6027 A
Episcopaat waarsch. t zw. handel, 8-44 ..... 6060 A
C.CD. contr. vermoord, 8-44 ..... 6066 B

HAVENBEDRIJF

Zie Verkeer en Energie

HOOGER ONDERWIJS

Zie Opvoeding

JEUGDBEWEGING

Zie Opvoeding

LANDSTORM

Zie Militaire Zaken

LUCHTAANVALLEN

Zie Militaire Zaken

JUSTITIE

Algemeen

Bescherming van schuldenaren, 20-12-44 ..... 6175 F
Vereenvoud. der echtscheiding, 20-12-44 ..... 6175 G
Noodmisdrijvenbesluit afgekond., 3-2-45 ..... 6209 E
Vereenv. rechtspleging - Uitbreid. bevoegdh. kantonrechters, 12-2-45 6213 F
Tuchthuisstraf v. gebruik stroom, 26-2-45 ..... 6223 B

Aanslagen

W.A.man gewond; politieambtenaar gedood, 7-44 ..... 6010 B
Politieambtenaar doodgesch., 7-44 6010 B
Op Huis van Bewaring A'dam. 7-44 6027 A
Op Postkant. R'dam, 7-44 ..... 6027 A
Opperstorml. Elferink verm., 8-44 6035 A
C.C.D. contr. vermoord, 8-44 ..... 6066 B
Roofoverval te Rotterdam, 8-10-44 6108 B
Mr. J. Feitsma neergesch., 6-2-45 6209 D
Dynamietaanslagen, 11-4-45 ..... 6257 D

Processen

Terroristen en saboteurs standrechtelijk doodgeschoten, 7-44 .. 6027 A
Geschil N.A.F.-Meelfabriek Schiedam, 8-44 ..... 6035 A
Terroristen gefusilleerd, 8-44 ..... 6035 A
Rector Magnificus van Delft veroordeeld, 8-44 ..... 6043 A
Doodvonn. w. illeg. actie, 8-44 .... 6043 A
Berechting loonovertredingen, 8-44 6043 A
Doodvonn. w. illeg. actie, 8-44 .... 6050 B

Doodvonn. w. illeg. actie en spionnage, 8-44 ..... 6066 B
Bestraff. v. landverraders, 28-9-44 6098 C
Doodvonn. wegens moord op onderduikers. 5-12-44 ..... 6165 F

KERKELIJKE ZAKEN
Zie Godsdienst

KUNST - CULTUUR
Algemeen
M. Dudok 60 j., 7-44 ..... 6010 B
Rembrandtherdenking; rede jhr. de Ranitz; Rembrandtpenning prof. dr. de Vries, 7-44 ..... 6027 A
Restaur. Groote Kerk te Schiedam, 8-44 ..... 6043 A
Kunstsubs. gem. A'dam, 30-11-44 .. 6161 E
Koos Speenhoff gesneuveld ..... 6229 E
Beeldende kunsten
Prof. v. d. Pluym ontslagen, 8-44 6043 A
Polet, Joh., 60 jaar, 8-44 ..... 6060 A
Lizzy Ansingh, 70 jaar, 10-3-45 .. 6230 B
literatuur
Staatsprijzen 1943, 8-44 ..... 6035 A
Geschiedenisboek, uitsl. prijsvraag, 8-44 ..... 6043 A
Ammers-Küller, J. v., 60 jaar, 8-44 6051 A
Huldiging, Lod. v. Dyssel. 22-9-44 6092a
Roland-Holst. 75 jaar, 27-12-44 .. 6180 A
Ina Boudier-Bakker, 70 j., 16-4-45 6261 G
Muziek
Herman Rutters, 65 jaar, 22-12-44 6175 H

LAND EN TUINBOUW
Zie Voedselvoorziening.

LIJFRENTEN
Zie Verzekeringen.

MILITAIRE ZAKEN
Algemeen
Bezold. voorm. personeel, 8-44 .. 6043 A
Lombok. 50 j. herdenking v. overval, 8-44 ..... 6061 B
E. Zaagmans overleden. 26-10-44 .. 6128 E
Vorming Jeugdstormbataljon, 17-11-44 ..... 6154 B
Verbod tot fotografeeren. 20-11-44 6154 C
Demarcatielijn voor mannen tusschen O. en W. Nederland, 6-12-44 6165 C
Oproep Dienstneming bij S.S., 4-1-45 ..... 6183 D
Dagorder Gen. Oberst Blaskowitz, 3-5-45 ..... 6273 F
Duitsche capitulatie in Nederland en Denemarken 6274
Landstorm
Beëediging nieuwe formaties, 8-44 6066 B
Beëediging vrijwil. landstorm, 2-11-44 ..... 6135 I
Luchtaanvallen
Treinen, auto's, tram beschoten, 7-44 ..... 6002 B
Personentrein beschoten, 7-44 .... 6010 B
Op Oosten des lands, 7-44 ..... 6027 A
Op treinen. 8-44 ..... 6043 A
— id., 8-44 ..... 6060 A
Beschieting vervoermiddelen, 13-9-44 6086
Luchtaanvallen op het Oosten des lands, 14-10-44 ..... 6113 L
Luchtaanval op Leiden, 15-12-44 .. 6171 I
Ruim 100 dooden bij aanvallen op W.-Ned., 27-2-45 ..... 6223 E
Luchtaanval op Den Haag, 5-3-45 6229 D
Verliezen der bevolking, 29-3-45 .. 6247 G
Oorlogshandelingen
Strijd rond Arnhem (ooggetuigenverslag), 30-9-44 ..... 6098 G
Overstromingen en bombardementen op Walcheren, 2-10-44 ..... 6106 A
Den Bosch als frontstad, 13-10-44 6114 B
Luchtaanval op stad in 't Oosten van Nederland, 28-10-44 ..... 6128 A
Duitschers blazen stadhuis van Heusden op, 10-11-44 ..... 6141 E

MUSSERT
Zie N.S.B.

MUZIEK
Zie Kunst.

NED. BANK
Zie Geld en Bankzaken.

N.S.B. ENZ.
Algemeen
M. Blokzijl over Ned. Emigr.reg., 7-44 ..... 6001 A
Jeugdstormers n. Oostland, 7-44 .. 6004 A
Zonnewendefeest; rede Feldmeijer, 7-44 ..... 6005 A
Bijeenk R'dam, 7-44 ..... 6005 A
Blokzijl, M., radiopraatje: recht v. d. kleine groep, 7-44 ..... 6010 B
W.A.-man gewond, 7-44 ..... 6010 B
Kab. v. d. Leider; jhr. de B. v. Scheltinga afgetreden, 8-44 .... 6035 A
— dr. K. van Eijbergen, waarn. chef, adresverandering, 9-44 .... 6043 A
H. Ovink, overl., 8-44 ..... 6059 A
Limburgsche volksdag, 8-44 ..... 6060 A
Jeugdstormfrontfonds, 8-44 ..... 6060 A
Perscommentaren op houd. N.S.B. op 5 en 6 Sept., 9-44 ..... 6076 A
Overzicht situatie, 11-17 Sept., 10-9-44 ..... 6085 A
N.S.B. over de rijwielvordering, 23-9-44 ..... 6092 A
De N.S.B. na de bevrijding, 9-44 .. 6092 A
Oproep aan de N.S.B.-ers, 25-9-44 6098 F
Bijzondere rechtbank ingesteld, 3-10-44 ..... 6107 F
Rede v. Mussert te Groningen, 4-10-44 ..... 6107 G
Rede v. Mussert te Den Haag, 24-10-44 ..... 6128 B
N.S.B. functionarissen geschorst, 27-10-44 ..... 6128 D
Beëediging vrijw. Landstorm, 2-11-44 ..... 6135 L
13-jarig bestaan der partij Mussert voor de radio. 14-12-44 ..... 6171 H
Bilderbeek, F. W., doodgeschoten, 15-12-44 ..... 6171 K
Feldmeyer gesneuveld ..... 6218 E
Dr. Seyss Inquart over Nat. Soc., 12-3-45 ..... 6235 E
Mr. Rost v. Tonningen n. h. front, 27-3-45 ..... 6247 B
Mussert
Rede te Rotterdam, 7-44 ..... 6005 A
Rembrandtherdenking: kunstenaars en geleerden ontvangen, 7-44 .. 6017 A
Rede aanslag op Hitler, 8-44 .... 6034 B
Rede Limb. volksdag, 8-44 ..... 6060 A
Rede Landstorm, 8-44 ..... 6066 B
Radio rede Mussert, 10-9-44 ..... 6085 A
Rede te Groningen, 4-10-44 ..... 6107 G
Rede te Den Haag, 24-10-44 .... 6128 B
Rede bij 13 jar. bestaan, 14-12-44 .. 6171 H
Volksdienst
Mutatie leiding A'dam, 8-44 .... 6032 A

ONDERWIJS
Zie Opvoeding.

OORLOGSSCHADE, ENZ
Beperking molestschadeuitkeering, 7-44 ..... 6027 A
V 1 bij Den Haag neergestort, 31-10-44 ..... 6135 G

OORLOGSHANDELINGEN
Zie Militaire Zaken.

OPVOEDING, ONDERWIJS EN JEUGDBEWEGING
Algemeen
Jeugdstormers n. Oostland, 6-44 .. 6004 A
Jeugdleidersconferentie, 7-44 .... 6011 A
Geen terugbetaling rijksbeurzen, 7-44 ..... 6027 A
Geschiedenisboek, uitsl. prijsvraag, 8-44 ..... 6043 A
Opstaan in treinen, 8-44 ..... 6058 A
Muziekonderw., E. v. Beijnum, inspecteur, 8-44 ..... 6060 A
Jeugdstormfrontfonds, 8-44 ..... 6060 A
A. W. Groote, (steno), overleden, 4-9-44 6086
Hoger onderwijs
Amsterdam, prof. v. d. Pluym, ontsl., 8-44 ..... 6043 A
Delft, prof. Ir. J. Muysken, veroord., 8-44 ..... 6043 A
— prof. G. Wiersma, overleden, 8-44 ..... 6043 A
— prof. ir. J. Muysken, ontsl., 8-44 ..... 6059 A
Leiden, prof. E. C. Wiersma, overl., 8-44 ..... 6043 A
— prof. dr. B. J. H. Ovink, overleden, 8-44 ..... 6059 A

P.T.T.
Zie Verkeer en energie.

PERS
Inkrimping dagbladen, 7-44 .... 6011 A
Holdert overleden, 7-44 ..... 6027 A
Nwsbl. v. h. Noorden opgeheven, 8-44 ..... 6035 A
Houding R.K. episcopaat, 8-44 .... 6036 A
Gepen uit ondergrond. pers, 10-44 6120 B
De Roode, J. J., overleden, 16-1-45 6195 F
Dagbladen in miniatuur formaat, 17-4-45 ..... 6261 E

PENSIOENEN
Zie Verzekeringen.

POLITIE
Zie Justitie.

PROCESSEN
Zie Justitie.

PRIJSVORMING EN PRIJSBEHEERSCHING
Zie Handel en Nijverheid.

RADIO
Zie Verkeer en energie.

RAMPEN E.D.
Technische noodhulp, 20-12-44 .... 6175 K
Scheepsramp op IJsselmeer, 11-1-44 6190 F

RELIGIE
Zie Godsdienst.

ROODE KRUIS
C. Piek, secr.-gen., Roode Kruis, 21-11-44 ..... 6154 E
Verklaring van Piek, 24-11-44 .. 6154 F
Bepal. i.z. voeren R. Kruisteeken, 12-44 ..... 6165 D
W. Dyserink, onder-voorz. Ned. R. Kruis, 9-12-44 ..... 6165 E

SCHEEPVAART
Zie Verkeer en energie.

SOCIALE ZAKEN
Loon- en salarisbeschikking, 7-44 6005 A
Loonbetaling bij verplicht verzuim, 7-44 ..... 6005 A
Gem. v. d. Arbeid: uitspraak geschil N.A.F.-Meelfabriek Schiedam, 8-44 ..... 6035 A
— Berechting loonovertredingen, 8-44 ..... 6043 A
Wachtgeldregeling in stopgelegde bedrijven, 12-9-44 6086
Inval. en ouderdomswet - Rententrekkende per 1 Juni 1944, 2-10-44 6135 H
Hout voor Haagsche armen en zieken, 6-11-44 ..... 6141 H

SPOORWEGEN
Zie Verkeer en energie.

SPORT
Bezoek sportleider Breitmeyer, 7-44 ..... 6022 A
Ned. Gymn. Verb. jaarverslag, 8-44 6050 B
Westeinder en Brasemermeer vrij v. watersport, 8-44 ..... 6058 A
Paadensport 1944, 7-10-44 ..... 6108 A

STAATKUNDE
Algemeen
Seyss-Inuart over de toestand, 8-1-45 ..... 6189 D
Mr. dr. D. Koolen, overleden, 25-3-45 ..... 6247 A
Majoor Kruyt, overleden, 10-4-45 6257 G
Proclam. Seyss-Inquart, 3-5-45 .. 6273 F
Wetgeving
Strafbepalingen loon- en salarisbesch., 7-44 ..... 6005 A

STAKINGEN
Zie Arbeid.

TECHNIEK
Zie Wetenschap.

VAKVEREENIGINGEN
Zie Arbeid.

VEETEELT
Zie Voedselvoorziening.

VLOOT
Zie Militaire Zaken.

VERKEER EN ENERGIE
Algemeen
Koppelnetten N. en Z. Nederland, 7-44 ..... 6004 A
Beperking taxi's en spoorwegen, 8-44 ..... 6051 A
Generatoren, toenemend aantal, 8-44 ..... 6058 A
Depart. v. Verkeer en Energie ingest., Ir. E. v. Dieren, secr.-gen., 8-44 ..... 6058 A
Generatoren, toenemend aant., 8-44 6058 A
Zuinigheid m. gas en electr., 7-9-44 6075
Maatregelen v. energiebesparing, 9-44 6085
Maatregelen v. energiebesparing, 18-21-9-44 ..... 6092 A
Stopzetting stroomlevering te A'dam, 6-10-44 ..... 6107 I
Gaslevering stopgezet te A'dam, 20-10-44 ..... 6120 A
Gas en electra te R'dam stopgezet, 22-12-44 ..... 6175 I
Pontverb. te A'dam gestaakt, 3-45 6236 H

Havenbedrijf
Havenwerken v. A'dam vernield, 25-9-44 ..... 6098 A
P.T.T.
Opheffing telef. oproepberichten, 8-44 ..... 6043 A
Beperking briefverkeer, 23-1-45 .. 6200 C
Radio
Scheveningen-Radio, 40 j., 13-9-44 6086
Scheepvaart
Optreden N.Z.H. reddingmij. 7-44 6011 A
Spoorwegen
Beperking spoorwegverk., 8-44 .. 6051 A
Goederenvervoer maatregelen, 8-44 6058 A
Jeugd verpl. tot opstaan, 8-44 .. 6058 A
Electr. A'dam-Amersfoort, 8-44 .. 6066 B
Contrôle op de spoorwegen, 21-9-44 6092 A
VERORDENINGEN
Zie **Bezetting.**
VERZEKERINGEN, LIJFRENTEN EN PENSIOENEN
Opzeg. molesttransp. verzek., 7-9-44 6075
Beperk. levensverz. uitkeeringen, 15-9-44 6086
VOEDSELVOORZIENING
Algemeen
Bewindvoerders voor verlaten voedselbedrijven, 25-9-44 ..... 6098 D
Seyss-Inquart o. voedselvoorzien., 8-1-45 ..... 6189 D
Stadskinderen n. Noorden en Oosten, 10-1-45 ..... 6190 A
Schepen varen n. h. Westen, 10-1-45 ..... 6190 B
Vetgehalte melk verlaagd, 12-1-45 6190 D
Scheepsramp op IJsselmeer, 11-1-45 6190 F
Dr. Hirschfeld: nood i. h. Westen, 18-1-45 ..... 6195 D
Voute (Burg. A'dam) nood in het W., 17-1-45 ..... 6195 E
De nood in het Westen - noodmisdrijvenbesluit, 3-2-45 ..... 6209 E
Nood in W. - verhoogde sterfte, 12-2-45 ..... 6213 C
Overschrijden IJsel-linie verboden, 22-2-45 ..... 6218 G
Dreigend gebrek a. drinkwater te A'dam, 27-2-45 ..... 6223 C
Org. wegverv. Voedselvoorz. opgericht, 27-2-45 ..... 6223 D
v .d. Wense over voedselpositie, 3-3-45 ..... 6223 F
Toenemende bedelarij, 5-3-45 .... 6230 A
Dalende sterftecijfer, 13-3-45 .... 6236 B
Maatregelen tot hulp voor bezette gebieden, 28-3-45 ..... 6247 F
Kinderuitzend. stopgezet, 6-4-45 .. 6251 F
Stopzet. drinkw.voorz. in N.-H., 12-4-45 ..... 6257 F
Voeding en volksgezondheid ..... 6261 F
Distributie
Aardappelrants. 3 k. p. w., 7-44 .. 6011 A
Gasloze uren in div. gemeenten, 7-44 ..... 6022 A
Aardapp.rants. verl., zeep tegen beenderen, 8-44 ..... 6035 A
's-Gravenhage; groentevoorziening, 8-44 ..... 6035 A
Rotterdam; groentevoorziening, 8-44 ..... 6035 A
Ransoenen, overzicht '41-'43, 8-44, 6051 A
Bloem voor kinderen; aardappelrants. verh., 8-44 ..... 6051 A
Centralisatie groentenhandel, 8-44 6051 A
Textiel; bereidverklaringen noodig, 8-44 ..... 6058 A
Tabak; rantsoen verlaagd, 8-44 .. 6058 A
Episcopaat waarsch. t. zwarten handel, 8-44 ..... 6060 A
C.C.D. contr. vermoord, 8-44 .... 6066 B
Rost v. Tonningen over groentevoorziening, 8-44 ..... 6067 A
Gas en electr. rantsoen verlaagd, 8-44 6067
Nood-bonkaarten uitgereikt, 12-9-44 6086
Distr. op noodbonkaarten - Einde suikerdistributie, 26-9-44 ..... 6098 B
Stopzetting toeslag bijz. arbeid, 9-44 ..... 6108 C
Zout komt op de bon, 10-10-44 .. 6113 G
Waarsch. Ned. Reg. tegen aard. rooien, 18-10-44 ..... 6119 A
Oproep a. A'dam voor aardappelrooien, 17-10-44 ..... 6119 E
Centrale keukens te A'dam, 23-10-44 ..... 6127 E
Texel schenkt A'dam levensmidd., 31-10-44 ..... 6135 E
Centr. keukens te A'dam, 31-10-44 6135 F
Verscherpte maatregelen - Vermindering rantsoenen, 12-11-44 .. 6141 G
Aardappelen uit Drente aangekomen, 14-11-44 ..... 6149 D
A'dam aardap.rooiers teruggehaald, 23-11-44 ..... 6154 G
Verlaging broodrantsoen, 2-12-44 6161 F
A'dam aardap.rooies terug, 10-12-44 6171 G
Centr. Reederij voedselvoorziening opgericht, 18-12-44 ..... 6175 D
De rantsoenen in W. Nederland, 18-12-44 ..... 6175 E
Steeds meer eters bij Centr. keuken te A'dam, 22-1-45 ..... 6199 F
Broodrantsoen 500 gr. per week, 26-1-45 ..... 6199 G
Levensmid. uit Friesland, 29-1-45 .. 6200 B
Levensmid. vervoer per trein, 27-1-45 ..... 6200 D
Distr. Zweedsche gaven, 13-2-45 j 6213 E
337.000 eters bij Centr. keuken te A'dam, 19-3-45 ..... 6241 I
Zweedsche hulp voor het Westen, 25-3-45 ..... 6247 C
Broodrantsoen in 't Westen tot 600 gr. verlaagd, 6-4-'45 ..... 6251 G
Dreigende sluiting Centr. keuken te A'dam, 9-4-45 ..... 6257 E
Broodrantsoen verlaagd tot 400 gr. p. w., 18-4-45 ..... 6261 C
Centr. keuken A'dam halveert verstrekkingen, 17-4-45 ..... 6261 D
Voedsel door de lucht aangevoerd, 30-4-45 ..... 6265 F
De rantsoenen in April, 23-4-45 .. 6265 G
Centr. keuken te A'dam gesloten, 23-4-45 ..... 6266 A
Zweed. Roode Kruisschip n. Ned. vertrokken, 26-4-45 ..... 6266 B
Voedselaanvoer d. geall. vliegtuigen, 1-5-45 ..... 6271 G
Het afwegen d. levensmiddelen, 2-5-45 ..... 6271 H
Land en tuinbouw
Nederl. positie in Eur. landb.; rede minister Backe, 7-44 .... 6001 A
Kersen eten in boomgaarden verboden, 7-44 ..... 6002 B
Landbouwinventarisatie '42-43, 7-44 6003 A
Mutaties in leiding Landstand, 8-44 6067 A
Oproep a d. boeren, 7-9-44 6075
Veeteelt en Visscherij
Vischverbod N. Waterweg, 7-44 .. 6022 A
Noordzeevisscherij overzicht, 8-44 6041
Verplicht. rundv. lev., 8-44 ..... 6058 A
Verwerking vischschubben, 14-3-45 6236 G
VOLKSDIENST
Zie **N.S.B.**
WETGEVING
Zie **Staatkunde.**

NEDERLAND (Bevrijd)

ALGEMEEN
Spec. mededeel. aan bevolk. v. Rotterdam, 5-9-44 ..... 6083a
Oproep aan alle vluchtelingen, 5-9-44 ..... 6083a
Waarschuw. t. voorbarig vlaggen, 23-9-44 ..... 6091 A
Plunderingen door Landwacht en S.D., 19-9-44 ..... 6091 A
f 40 v. bioscoopkaart, 9-6-45 ..... 6317 C
Nederl. Fin. en Ec. positie, 18-6-45 6321
ANNEXATIE
Schadevergoed. door annexatie, 18-5-45 ..... 6294 A
Nat. actie voor annexatie, 26-5-45 6300 F
Adres i.z. D. herstelbet., 16-6-45 .. 6322 B
ARBEID
Algemeen
Oproep a. Ned. arbeid. in Duitschl., 13-9-44 6083
Spoorwegstaking afgekondigd, 17-9-44 6084
Spoorwegstaking geslaagd, 19-9-44 6091 A
Ontslagverbod, 12-10-44 ..... 6113 E
Prof. Gerbrandy over spoorwegstak., 21-11-44 6153
Reg.verklar. i.z. arbeidsinzet, 2-1-45 6183a
Gerbrandy o. arbeidsinzet, 9-1-45 6189 B
Spoowegstaking reg. oproep, 25-1-45 ..... 6199 D
Sal. personeel in Overheidsdienst, 27-1-45 ..... 6199 E
Invoer. arbeidsregistratieplicht, 2-5-45 ..... 6271 E
Functie gemachtigde voor den arbeid opgeheven, 19-5-45 ..... 6294 L
Instelling D.U.W., 15-6-45 ..... 6314 D
Hoger lonen - 6 ur. werkdag, 9-6-45 ..... 6317 L
Loonschade - Verhog. kinderbijsl., 22-6-45 ..... 6326 C
Stakingen
St. bij arbeidsres. te A'dam, 2-6-45 6305 E
St. i. Rottd. haven, 30-6-45 ..... 6330 F
Vakvereenigingen
Reorganisatie der vakbeweging, 12-10-44 ..... 6113 C
Samenwerk. tusschen vakorg., 13-1-45 ..... 6189 C
Reg. erkent vakver., 28-4-45 ..... 6265 E
R. v. Vakcentralen, 15-6-45 ..... 6316 C
BEDRIJFSORGANISATIE
De raad voor het bedrijfsleven, 30-5-45 ..... 6305 F
Min. rondschrijv., 13-6-45 ..... 6322 A
Bedr. org. mijnbedr., 6-45 ..... 6325 E
d. H. M. goedgek., 27-6-45 ..... 6330 C
BELASTINGEN
Zekerheidstelling zwarte gelden, 16-1-45 ..... 6313 G
Verm. inkomstenbel., 30-6-45 .... 6330 A
BEVOLKING
Vier millioen menschen n. Engeland, 28-11-44 ..... 6159 C
Kinderuitzend. n. Engeland, 30-11-44 ..... 6161 B
Repatr. arb. uit Duitschl., 1-3-45 .. 6223 A
Kinderuitzend. n. Zwitserl., 16-3-45 6285 A
Kinderuitzend. n. Engeland en Zwitserland, 11-5-45 ..... 6285 M
Slachtoffers hongersnood in Amsterdam, 12-5-45 ..... 6285 P
„Avondklok" te A'dam, 8-5-45 .. 6286 B
Huwelijk tusschen Ned. en D. vrouwen, 14-6-45 ..... 6313 C
Oorl.pleegk., 6-45 ..... 6324 D
Sterfte den Haag, 6-45 ..... 6324 E
BINNENL. STRIJDKRACHTEN
Zie **Mil. Zaken.**
BUITENLAND
Algemeen
Ned. aanspraken op Duitsch gebied, 29-10-44 ..... 6127 A
Engeland steunt Ned. annexatieplannen, 9-11-44 ..... 6141 A
Telegramwis. Kon. Wilhelmina-Roosevelt, 11-11-44 ..... 6141 C
Telegram Kon. Wilhelmina aan Kalinin, 10-11-44 ..... 6141 D
Gelukwenschen v. Kon. Wilhelmina aan Roosevelt, 15-11-44 .... 6149 A
Stopzetting grensverk. m. België, 13-11-44 ..... 6149 C
Amer. leen. voor 100 mill. dollar, 20-2-45 ..... 6209 B
Eng. hulpactie v. Nederland, 19-2-45 6217 B
Kinderuitzend. n. Zwitserland, 16-3-45 ..... 6235 A
Zwits. steun voor Ned. Universiteiten, 16-3-45 ..... 6235 B
Ned. del. te San Francisco, 18-3-45 6235 C
Besprek. m. Frankrijk, 20-3-45 .. 6241 B
Ned. deeln. aan voorbereid. int. gerechtshof, 5-4-45 ..... 6251 D
Ned. standpunt i.z. int. conferentie, 12-4-45 ..... 6257a
Ned. del. te San Francisco, 20-4-45 6261 B
v. Kleffens bij int. conf. over bevrijding 6276
Boodschap Eng. koning aan Kon. Wilhelmina, 9-5-45 ..... 6280 A
Gelukwenschen v. Kon. Wilhelmina, 9-5-45 ..... 6280 B
Gelukwenschen v. Z. H. den Paus, 13-5-45 ..... 6280 C
Kinderuitzend. n. Engeland en Zwitserland, 11-5-45 ..... 6285 M
H. M. dankt Canada, 18-5-45 .... 6291 H
H. M. dankt Zweden, 18-5-45 .. 6291 I
Zweedsche en Zwitsersche hulp, 19-5-45 ..... 6294 G
Canadeesch fonds gevormd, 19-5-45 ..... 6294 H
50.000 kinderen n. Frankrijk, 18-5-45 ..... 6294 K
Duitschers moeten zich melden, 21-5-45 ..... 6299 D
Vertrek der Duitschers, 25-5-45 .. 6300 C
Comm.-Gen. voor Ned. econ. belangen in D. benoemd, 23-5-45 .. 6300 G
Raad econ. samenw. m. Frankrijk, 24-5-45 ..... 6300 I
Afstand ex-territ. rechten in China, 30-5-45 ..... 6305 M
Credieten in Amerika en bij neutralen, 7-6-45 ..... 6310 H
Huwelijk tusschen Ned. en D. vrouwen, 14-6-45 ..... 6313 C
Verkeer m. Duitschland, 11-6-45 .. 6314 D
Verteg. Lond. Voedselcong., 12-6-45 6316 D

Gerbrandy dankt Engeland, 9-6-45 6319 B
Adres i.z. D. herstelbet., 16-6-45 .. 6322 B

Diplom. betrekkingen

Ned. en Fankrijk benoemen ambassadeurs, 17-5-45 ..... 6293 C
Amb. v. Canada en Sovj. Unie - De titel v. ambassadeur, 23-6-45 6326 E

Verdragen

Tolunie met België en Luxemb., 6-9-44 ..... 6074 A
Credietovereenkomst met Zweden, 2-10-44 ..... 6107 C
Credietoveeenkomst m. Zwitserland, 10-10-44 ..... 6113 F
Overeenkomst m. Frankrijk i.z. repatrieering v. Ned., 16-10-44 .. 6119 A
Overeenkomst m. België i.z. vluchtelingen, 4-1-45 ..... 6183 B
Econ. overeenk. met België, Luxemburg en Frankrijk, 20-3-45 .. 6241 C
Bruikleenovereenk. met V. S., 1-5-45 ..... 6271 D

DEPORTATIE

Zie **Evacuatie.**

DIPLOMATIEKE BETREKKINGEN

Zie **Buitenland.**

DISTRIBUTIE

Zie **Voedselvoorziening.**

ECONOMIE (ALGEMEEN)

Commissie v. h. econ. leven benoemd, 18-11-44 ..... 6149 H

EFFECTEN

Zie Geld en Bankwezen

EVACUATIE - DEPORTATIE EN REPATR.

Waarschuw. t. massa-deportatie, 19-9-44 ..... 6091 A
Overeenk. i.z. repatr. v. Ned. m. Frankrijk, 16-10-44 ..... 6119 A
Overeenk. i.z. vluchtelingen met België, 4-1-45 ..... 6183 B
Repatr. arbeid uit Duitschl., 1-3-45 6223 A
Repatr. krijgsgevang. uit Duitschl., 10-3-45 ..... 6229 C
Repatr. uit Duitschland, 25-5-45 .. 6299 G
Uitsluitend repatr. door M. G., 26-5-45 ..... 6300 D
Repatr. uit Duitschland, 5-6-45 .. 6310 G
Geld v. repatr., 15-6-45 ..... 6317 H
Zorg v. rep. kijgsgev., 23-6-45 .... 6324 B
Stand rep. u. Dld., 30-6-45 ..... 6330 H

GODSDIENST

Dankdiensten in de kerken, 13-5-45 6285 B
Synagoge te A'dam heropend, 11-5-45 ..... 6291 K
Ned. Herv. predikanten geschorst, 26-5-45 ..... 6301 F
Kerk als dankoffer te A'dam, 6-5-45 ..... 6309 G
Vermoorde Joden, 27-6-45 ..... 6329 F
Herd. schr,v. i.z. oorl.sch., 25-6-45 6330 I
Bevrijd.bijeenk. te A'dam, 29-6-45 6331 A
„De vernieuw. v. d. Kerk", 26-6-45 ..... 6331 B

GELD EN BANKWEZEN

Algemeen

De financieele situatie, 16-5-45 .. 6294 C
Geldverkeer in N.-H. vrij, 19-5-45 6294 D
Canadeesch crediet, 23-5-45 ..... 6300 H
Ned. fin. pos. - Bez.kosten enz. - Alg. overz., 16-6-45 6321
Zilv. munt. niet in circ., 21-6-45 .. 6325 F

Effecten

Handel in effecten verboden, 10-5-45 ..... 6285 D

Ned. Bank

Bestuur der Ned. Bank, 9-5-45 .. 6285 C
Eerste bankstaat Ned. Bank, 10-5-45 ..... 6285 I
De fin. situatie, 16-5-45 ..... 6294 C

Staatsfinanciën

De gulden en int. ruilverkeer, 9-9-44 6074
Geldverkeer, 13-11-44 ..... 6149 B
Amer. leen. van 100 millioen dollar, 10-2-45 ..... 6209 B
Pos. Gulden - Zwart geld, 6-45 .. 6329 K

GEMEENTEN

De toestand te Nijmegen, 4-1-45 .. 6183 C
Tijdelijke gemeenteraden, 17-4-45 6261 A
Waarn. burgemeester v. A'dam benoemd, 8-5-45 ..... 6282 A
Burgemeesters in hun functie hersteld, 10-5-45 ..... 6282 B
Uitgangsverbod te A'dam opgeheven, 17-5-45 ..... 6291 M
Duitsche repressaillemaatregel te Putten, 16-5-45 ..... 6294 B
De wederopbouw van R'dam, 24-5-45 ..... 6300 B
Eigendom v. Duitschers en N.S.B.-ers, 17-5-45 ..... 6310 A

HANDEL EN NIJVERHEID

Algemeen

Handelsverk. m. Frankrijk, 2-4-45 6251 C
Import Br. fietsen, 9-6-45 ..... 6317 K
Cijfers 1e levensbehoeften, 12-6-45 6317 D
Aankoopprog. Lond. Reg., 19-6-45 6323 F
Wegvoer goed. uit Dld. stopgezet, 24-6-45 ..... 6323 G
Commiss. R.herstel, 21-6-45 ..... 6325 G
Klantenbinding, 27-6-45 ..... 6320 G

Prijsvorming en Prijsbeheersching

Handhaving prijspeil, 18-9-44 .... 6091 A
Drs. G. Brouwers, wnd. dir.-gen. v. d. prijzen, 28-5-45 ..... 6305 G
Prijsbeh. t. t. v. bezett., 12-6-45 .... 6322 D

Rechtsherstel

Mil. Commissariaat, 21-6-45 ..... 6325 G

HUISVESTING

100.000 won. verw., 24-6-45 ..... 6326 D

JEUGDBEWEGING

Zie **Opvoeding.**

JUSTITIE

Algemeen

Rechtspraak in „Naam der Koningin", 15-11-44 ..... 6149 E
Executie van straffen gestaakt, 15-11-44 ..... 6149 F
Duitschers moeten zich melden, 21-5-45 ..... 6299 D
Oud-min. de Geer voor den rechter, 7-6-45 ..... 6310 E

Pol. delinquenten

Bestraffing landverraders, 26-9-44 6097 D
Doodvonn. wegens spionnage, 9-1-45 ..... 6189 A
Mussert e.a. N.S.B.-ers gearresteerd, 9-5-45 ..... 6282 D
Eigendommen D. aan staat; van N.S.B.-ers onder beheer, 14-5-45 6291 F
Seyss-Inquart gearresteerd, 9-5-45 6285 F
Seyss-Inquart n. Engeland, 21-5-45 6300 A
Rost v. Tonningen pleegt zelfmoord, 9-6-45 ..... 6310 F
Rauter gearresteerd, 3-6-45 ..... 6311 D
Bijz. R. v. Cass. en Bijz. Ger.-hoven ingest., 16-6-45 ..... 6316 F
Landverr. geëxec., 25-6-45 ..... 6329 G
Collab. gearrest., 29-6-45 ..... 6329 H
Volksger. verboden, 27-6-45 ..... 6329 E

KONINKLIJK HUIS

Pr. Bernard opperbevelh. Ned. strijdkrachten, 9-44 6073
Oder Pr. Bernard, 9-44 6073
Prinses Juliana in Engeland - Prins Bernard aan het front, 9-9-44 6083
Kon. Wilhelmina onderscheiden, 25-9-44 ..... 6097 E
Radiorede Kon. Wilhelmina, 8-10-44 ..... 6113a
Telegramwiss. Kon. Wilhelmina-Roosevelt, 11-11-44 ..... 6141 C
Telegram Kon. Wilhelmina aan Kalinin, 10-11-44 ..... 6141 D
Gelukwensch Kon. Wilhelmina a. Roosevelt, 15-11-44 ..... 6149 A
Radiotoespraak Kon. Wilhelmina, 28-11-44 ..... 6159 A
Kerst- en Nieuwjaarsboodschap d. Koningin, 25-12-44 ..... 6179a
Toespraak H. M. de Koningin, 23-2-45 ..... 6217 C
H. M. bezoekt bevrijd Nederland, 20-3-45 ..... 6241 D
Prins Bernard tot B. S., 24-3-45 .. 6241 F
Boodschap H. M. voor bevr. gebied, 24-3-45 ..... 6241 H
H. M. betuigt deeln. bij overlijden Pr. Roosevelt, 13-4-45 ..... 6257 C
H. M. de Koningin en Pr. Juliana bezoeken Nederland, 3-5-45 .... 6271 F
Rede H. M. de Koningin bij capitulatie, 5-5-45 6274
Toespraak Prins Bernhard, 7-5-45 6279
H. M. dankt Canada, 18-5-45 .... 6291 H
H. M. dankt Zweden, 18-5-45 .... 6291 I
Gift H. M. stichting 1940—1945, 12-6-45 ..... 6313 H
Koningin ontv. Mgr. De Jong, 13-6-45 ..... 6316 E
Pr. Juliana in New York, 30-6-45 6329 A
Ben. bij 't secretar. v. H. M. de Koningin, 9-6-45 ..... 6329 B

KUNST

Kunstschatten teruggevonden, 18-9-44 ..... 6091 A
Prof. A. Donkersloot hoofd zuivering kunstkringen, 2-6-45 .... 6305 N

LANDBOUW

Zie **Voedselvoorziening.**

LUCHTVAART

Zie **Verkeer.**

M. G.

Zie **Militaire Zaken.**

MILITAIRE ZAKEN

Algemeen

Pr. Bernard opperbevelh. Ned. strijdkrachten - Instructies a. h. Ned. volk - Aanwijz. v. Ned. in Duitschland, 9-44 6073
Order Pr. Bernhard, 9-44 6073
Afkond. Bijz. staat v. beleg, 5-9-44 6074
Gen. maj. Kruls chef gen. staf, 7-9-44 6074
Prins Bernard tot B.S., 12-9-44 .. 6083
Bevrijding v. Maastricht en Eysden, 15-9-44 6083
Nederlandsche vrijwilligers, 23-9-44 6091 A
Aankomst Ned. Vrouwen Hulpcorps, 16-11-44 ..... 6149 D
Vrouwencorps bij de Marine, 4-12-44 ..... 6165 A
De „Tromp" beschadigd, 16-12-44 6171 F
Geheel Nederland bevrijd 6279
Proclam. Can. bevelhebb. Foulkes, 8-5-45 6279
Bijz. staat v. beleg ingesteld, 8-5-45 6280
Gen. Winkelman en Luit.-Gen. Baron v. Voorst tot Voorst keeren terug, 13-5-45 ..... 6282 C
Intocht der geallieerde troepen, 7-5-45 ..... 6282 E
Schietpartij te A'dam, 9-5-45 .... 6282 F
West. Nederland in quarantaine, 6-5-45 ..... 6285 A
Verbod tot dragen van vuurwapenen, 12-5-45 ..... 6291 G
Geschied. v. d. Pr. Irene brigade 6293 A
Strijd tusschen Russen en Duitschers op Texel, 17-5-45 ..... 6293 B
Vertrek geall. troepen ..... 6294 Q
Duitsche represaillemaatregel te Putten, 16-5-45 ..... 6294 B
De bevrijd. v. Ned. Indië, 17-5-45 6295 F
Comm. „Onze marine" herleeft, 23-5-45 ..... 6299 E
Overwinn.parade 1e Canad. leger, 21-5-45 ..... 6299 F
Vertrek v. d. Duitschers, 25-5-45 6300 C
Vlootverliezen, 1-6-45 ..... 6305 D
Kader moet zich melden, 9-6-45 .. 6309 H
Alle auto's gevorderd, 9-6-45 .. 6309 O
Oproep voor leger en vloot, 7-6-45 6309 F
Vijwilligers voor uitzend. naar Indië, 15-6-45 ..... 6313 D
Benoem. hoofdaalmoezenier, 14-6-45 ..... 6313 E
Canad. vinden door D. gerooofde goederen, 17-6-45 ..... 6314 E
Sectie Soc. Z. Staf Pr. Bernh., 18-6-45 ..... 6323 C
Beschikk. Oorl.buit, 23-6-45 ..... 6323 I
Wegv. goed. n. Dld. stopgezet, 24-6-45 ..... 6323 G
Positie O.V.W., 23-6-45 ..... 6323 D
Zorg v. rep. krijgsgev., 23-6-45 .. 6324 B
Stoottroepen, 6-45 ..... 6329 C
De strijd tegen Japan. Diverse verklaringen, 21-6-45 ..... 6326 F

Binnenl. strijdkrachten

Pins Bernhard tot B.S., 12-9-44 .. 6083
Prins Bernhard tot B.S., 24-3-45 .. 6241 F
Boodschap geall. opperbev. aan B.S., 24-3-45 ..... 6241 G
Reorganisatie B.S., 15-5-45 ..... 6294 N

M. G.

Militair Gezag, 23-9-44 ..... 6091 A
Biografie Gen. Kruls ..... 6097 A
Commiss. v. h. econ. leven benoemd, 18-11-44 ..... 6149 H
M. G. verplaatst n. Nederland, 13-4-45 ..... 6257 B

Operaties

Off. comm. omtrent luchtlandingen, 17-9-44 6084
Instructies bevolking ten Z. Rijn en Lek, 17-9-44 6084
Boodschap v. Prins Bernhard, 17-9-44 6084
Voorbarige demonstraties - Geen bloemen, 15-9-44 6084

Vloot
Kruiser „Sumatra" op mijn gelooopen, 7-44 ..... 6011 A
Kruiser „Tromp" verloren, 8-44 .. 6059 A

NED. BANK
Zie Geld en Bankwezen

ONDERWIJS
Zie Opvoeding.

OVEREENKOMSTEN
Zie Buitenland.

MIJNBOUW
Toestand in Limb. mijnen, 20-3-45 6241 A
Reg. bijdrage kosten pensioenreg. mijnbedrijf, 24-5-45 ..... 6299 C
Mijnen onder staatsbeheer, 16-6-45 6313 B
Bedr. org. mijnbedr., 6-45 ..... 6325 E
Id. d. H.M. goedgek., 27-6-45 .. 6330 C

N.S.B.
Mussert e.a. N.S.B.-ers gearresteerd, 9-5-45 ..... 6282 D

ONDERSCHEIDINGEN
Hooge Brit. onderscheid. voor twee Nederl., 28-10-44 ..... 6127 D

OORLOGSSCHADE
De overstooming v. Walcheren, 31-10-44 ..... 6135 B
De drooglegging v. Walcheren, 22-10-44 ..... 6153 B
De toestand te Nijmegen, 4-1-44 .. 6183 C
De oorlogsschade te Groningen, 14-5-45 ..... 6291 L
Voorl. overzicht v. d. schade aan den grond, 10-5-45 ..... 6294 F
Zware ontploffing te Dussen, 1-6-45, ... 6305 C
Oorlogsschade 15 milliard, 8-6-45 6309 C
Verl. Ned. tankvloot, 17-6-45 .... 6316 H
Verliez. koopvaardij, 11-6-45 .... 6317 B
In N. Limburg, 17-6-45 ..... 6317 F
In Wieringermeer, 9-6-45 ..... 6317 I
Ovezicht oorlogssch., 18-6-45 6321
100.000 won. verw., 24-6-45 ..... 6326 D
Herderl. schrijven, 25-6-45 ..... 6330 I

OORLOGSSLACHTOFFERS
Hulp aan oorlogsslachtoffers, 15-11-44 ..... 6149 G

OPENBARE WERKEN EN WEDEROPBOUW
Dep. v. Waterstaat en Wederopbouw, 18-5-45 ..... 6291 D
Coll. v Alg. comm. v. d. wederopbouw, 20-5-45 ..... 6291 E
De wederopbouw v. Rottedam, 21-5-45 ..... 6300 B
Idem R. d. haven, 18-6-45 ..... 6325 C

OPVOEDING, ONDERWIJS EN JEUGDBEWEGING
De voorsp. der „loyale" studenten, 27-9-44 ..... 6097 F
Universiteit Zurich adopt. Leid. Universiteiten, 18-1-45 ..... 6195 C
Zwits. steun aan Ned. Universiteiten, 16-3-45 ..... 6235 B
Universiteiten weldra open, 5-6-45 6309 K
Ontslag hoogleraren, 6-48 ..... 6314 C
Opricht. Ned. Jeugdgem., 16-6-48 6315 C

OVERZEESCHE GEBIEDEN
Dr. v. Mook over vorming, voorl. Ned. Ind. regeering, 18-10-44 .. 6119 C
G. G. naar Mandsjoerije overgebracht, 20-2-45 ..... 6217 A
Toespraak Dr. v. Mook, 7-3-45 .. 6229 A
Volksraad met Ind. meerderheid, 23-5-45 ..... 6301 G
Vorming autonome lichamen, 22-5-45 ..... 6302 A
De strijd tegen Japan - Diverse verklaringen, 21-6-45 ..... 6326 F

P.T.T.
Zie Verkeer en energie.

PERS
Reorgan. v. d. pers, 7-9-44 6074
Dagblad „Vliegende Hollander", 3-10-44 ..... 6107 D
Oproep tot samenwerking, 10-11-44 6141 B
Voorl. comm. voor perszuiv., 14-12-44 ..... 6171 B

POLITIEKE DELINQUENTEN
Zie Justitie.

POLITIEKE PARTIJEN
Zie Staatkunde.

PROVINCIES
Comm. der Kon. v. N. Holland benoemd, 9-5-45 ..... 6281 C
Noodtoest. N. Limburg, 17-6-45 .. 6317 F

PRIJSVORMING EN PRIJSBEHEERSCHING
Zie Handel en Nijverheid.

RADIO
Zie Verkeer en energie.

RECHTSHERSTEL
Zie Handel en Nijverheid.

REGEERING
Zie Staatkunde.

RELIGIE
Zie Godsdienst.

REPATRIEEERING
Zie Evacuatie.

ROODE KRUIS
Voedselaanvoer door Roode Kruis, 28-5-45 ..... 6305 H
Activiteit ged. oorl., 16-6-45 ..... 6316 G
Verh. N.V.H.-H.A.R.K., 18-6-45 .. 6324 A
Inz. voor W. gestaakt, 21-6-45 .. 6324 A

SCHEEPVAART
Zie Verkeer en energie.

SOCIALE ZAKEN
Econ. herstel wachtgeldregeling, 5-10-44 ..... 6135 D
Opricht. „Ned. Volksherstel", 9-5-45 ..... 6285 G
Reg. bijdrage pensioen mijnbedrijf, 24-5-45 ..... 6299 C
Stichting 1940—1945, 24-5-45. ..... 6301 A
Gift H. M. aan stichting 1940-1945 6313 H
Prinses Margriet Sticht., 17-6-45 6315 D
Maatsch. Werk. Hum. Gr.sl., 15-6-45 ..... 6315 B
Sticht. '40—'45, 9-6-45 ..... 6316 B
Hout v. kind. en zieken, 9-6-45 .. 6317 M
Gift aan „Help Holland Council", door Eng. firma's, 17-6-45 .. 6319 A
Sectie S.Z. Staf Pr. Bernhard, 18-6-45 ..... 6323 C
Verh. N.V.H.-H.A.R.K., 18-6-45 .. 6324 A
Inzam. v. W. gest., 21-6-45 ..... 6324 C
Oorl. pleegkinderen, 6-45 ..... 6324 A
Verhog. kinderbijsl., 22-6-45 .... 6326 C

SPOORWEGEN
Zie Verkeer en energie.

SPORT
Geen totalisator bij draverijen, 18-6-45 ..... 6330 B

STAATKUNDE
Algemeen
Dr. H. Colijn overleden, 12-11-44 .. 6153 F
Min. Burger: herstel burg. bestuur, 16-12-44 ..... 6171 E
Reg. Gerbrandy biedt ontslag aan, 16-5-45 ..... 6291 A
Benoem. secret.-generaal, 15-5-45 . 6291 B
Eigendommen D. aan staat; die van N.S.B.-ers onder beheer, 14-5-45 ..... 6291 F
Oproep Ned. volksbeweging, 17-5-45 ..... 6293 E
Nat. Adviescomm., 14-5-45 ..... 6315 E
N.V.B. gesticht, 24-5-45 ..... 6315 F
Politieke partijen
Oproep tot samenwerking, 10-11-44 6141 B
Geen terugkeer oude Comm. partij, 26-5-45 ..... 6300 E
Zuivering i. d. S.D.A.P., 5-6-45 .. 6310 C
Heropr. R.K. Staatsp., 16-5-45 .... 6315 A
Regeering
Samenstelling, 7-44 ..... 6001 A
Wolff en v. Zwanenberg adviseurs, 7-44 ..... 6003 A
Radiorede prof. dr. Gerbrandy tot overheid en bevrijd. Ned.-Indië, 9-44 6073
Afscheid Ned. reg. v. Engeland, 6-9-44 ..... 6074 A
Mededelingen a. burg. autoriteiten, 9-9-44 6074
Mededeelingen i.z spoorwegstaking, 2-10-44 6105
Gerbrandy: reden en gevolgen spoorwegstaking, 5-10-44 6105
Gerbrandy en Van Kleffens over Duitsche vernielingen en inundaties, 6-10-44 ..... 6106 B
Regeling v nabestaanden der gevallenen in verzetsbeweging, 2-10-44 ..... 6107 B
Mededeeling i.z. noodtoestand, 18-10-44 ..... 6119 B
Ned. aanspraken op Duitsch gebied, 29-10-44 ..... 6127 A
Prof. Gerbrandy over spoorwegstaking, 21-11-44 ..... 6153 A
Bezoek van Gerbrandy e.a. ministers, 26-11-44 ..... 6153 E
Radiotoespraak prof. Gerbrandy, 27-11-44 ..... 6159 B
Comment. op komst prof. Gerbrandy, 30-11-44 ..... 6161 A
Persconf. prof. Gerbrandy. 5-12-44 6165 B
Gerbrandy over inscnakeling verzetsbew., 12-12-44 ..... 6171 A
Kerst- en nieuwjaarsboodschap der koningin, 25-12-44 ..... 6179 A
Gerbrandy tot Ned. volk, 31-12-44 6179
Gerbrandy over arbeidsinzet, 9-1-45 6189 B
Min. Burger afgetreden, 26-1-45 .. 6199 A
Reg. oproep: voortzett. spoorwegstaking, 25-1-45 ..... 6199 D
Kab. Gerbrandy afgetr., 8-2-45 .... 6209 A
G.G. v. Ned.-Indië n. Mandsjoerije overgebracht, 20-2-45 ..... 6217 A
Toelichting samenst nieuwe kab., 23-2-45 ..... 6217 D
Reconstructie kab. Gerbrandy, 24-2-45 ..... 6218 A
Reger.verklar. i.z. nieuw kab., 23-2-45 ..... 6218 B
Nieuwe ministers benoemd, 6-4-45 6251 A
Toespr. prof. Gerbrandy, 6-4-45 .. 6251 B
Toespr. min.-pres. Gerbrandy, 5-5-45 6275
Waarschuw. der reg., 6-5-45 6276
Geheel Nederland bevrijd 6279
College v. vertrouwensmannen, 7-5-45 6279
Telegram Coll. v. vertrouwensmannen aan H.M., 9-5-45 ..... 6280 D
Proclamatie Coll. v. vertrouwensmann, 9-5-45 ..... 6281 A
Eerste bestuursmaatregelen, 9-5-45 6281 B
De positie der vertrouwensmannen, 17-5-45 ..... 6291 C
Dep. v. Waterstaat en wederopb., 18-5-45 ..... 6291 D
Zetel reg. weer in Nederl., 23-5-45 6299 A
Coll. v. vertrouwensmannen legt taak neer, 23-5-45 ..... 6299 B
De kab.formatie, 26-5-45 ..... 6300 K
De kab. formatie (Schermerhorn-Drees), 30-5-45 ..... 6305 A
Schermerhorn en Drees kab. formateurs ..... 6313 A
Kab.form. geslaagd, 23-6-45 ..... 6323 A
Aankoopprogr. en oorlogsschuld Lond. reg., 19-6-45 ..... 6323 F
Min. Gispen dankt geall.. 18-6-45 6323 H

Wetgeving
Beperking rechtsverkeer, 5-10-44 .. 6107 E

STAATSFINANCIEN
zie Geld en Bankwezen

STAKINGEN
zie Arbeid

TECHNIEK
zie Wetenschap

TUINBOUW
zie Voedselvoorziening

VAKVEREENIGINGEN
zie Arbeid

VEETEELT
zie Voedselvoorziening

VERDRAGEN
zie Buitenland

VERKEER EN ENERGIE
Algemeen
Auto's beschikb. v. Koningin van Engeland, 15-12-44 ..... 6171 C
De toestand der bruggen, 18-5-45 .. 6295 C
Herverdeel. gevord. auto's en rijwielen, 17-5-45 ..... 6295 D
Wijz. reisverbod, 1-6-45 ..... 6305 B
Twee bruggen over de IJsel, 30-5-45 6305 K
Gas en electr.voorz., 7-6-45 ..... 6309 D
Electr. aanvoer en productie ..... 6309 E
Alle auto's gevorderd, 9-6-45 ..... 6309 O
Import Eng. fietsen, 9-6-45 ..... 6317 K
Electr.voorz. hervat, 13-6-45 ..... 6317 N
Luchtvaart
De toestand der vliegvelden, 17-5-45 6295 B
Wederopb. Schiphol, 23-6-45 ..... 6325 I
Stud. comm. luchtv. + scheepv. samenw.. 20-6-45 ..... 6325 K
P.T.T.
Dir.-gen. der PTT benoemd, 8-5-45 6285 N
Hervatt. verzend. briefkaarten, 11-5-45 ..... 6285 C
P.verk. m. buitenl. hervat, 22-6-45 6325 L
Radio
Zender „Herrijzend Ned.", 21-10-44 6119 I
Toespr. voor Radio-Oranje 6160
Einde Radio-Oranje, 5-6-45 ..... 6309 I
Commissie-Oranje. 6-45 ..... 6314 A

Scheepvaart
Havenwerken t. Den Helder, 18-5-45 6294 O
De havens v. Rotterdam, 15-5-45 .. 6294 P
Havens v. A'dam toegankel., 19-5-45 6294 R
Eerste Ned. schip in R'damsche haven, 25-5-45 ..... 6301 D
Landmijnen a. d. kust, 8-6-45 .... 6309 I
Noorzeekanaal wordt vrijgegeven, 4-6-45 ..... 6309 M
1e sch. in A'dam, 16-6-45 ..... 6316 A
1e tankers in R'dam, 17-6-45 ..... 6316 H
Herstel H.A.L., 12-6-45 ..... 6316 I
Verliez. koopv., 11-6-45 ..... 6317 B
Wed.opb. R'dam. havens, 18-6-45 6325 C
Samenw. scheepv.-luchtv., 20-6-45 6325 K

Spoorwegen
Locomotieven uit Zweden, 20-12-44 6175 A
Goudriaan, prof. ir. afgetr., 19-5-45 6295 A
Toekomstplannen d. N.S., 23-5-45 6301 E
Verb. R'dam, Utr., Alkm., A'dam, 21-6-45 ..... 6326 B

VERZETSBEWEGING
Steun a. verz.slachtoffers, 24-9-44 6091 A
Organ. verz.bew. Opr. Pr. Bernhard, 25-9-44 ..... 6097 B
Instructie arb. in D'land, 26-9-44 6097 C
Terroristen en saboteurs standrecht. doodgeschoten, 24-10-44 .. 6127 F
Overval op Ned. Bank te Almelo, 18-11-44 ..... 6149 K
Probleem der ill., 25-11-44 ..... 6153 C
Wapendepot in Kerk te Lemele, 24-11-44 ..... 6154 H
Gerbrandy over inschakeling verzetsbew., 12-12-44 ..... 6171 A
Positie der ex-illegalen, 20-12-44 .. 6175 B
Manifest oud illegalen, 12-2-45 .. 6213 A
Raad der illegaliteit, 19-5-45 .... 6294 M
Stichting 1940—1945, 24-5-45 ..... 6301 A
Massagr. bij Bloemendaal, 2-6-45 6305 L
Reden Gerbrandy en v. Randwijk, 6-45 ..... 6314 F
Sticht. '40-'45, 9-6-45 ..... 6316 B
Massagraf b. d. Haag, 27-6-45 .. 6329 D
Med. contact bijeen, 18-6-45 .... 6331 C

VISSCHERIJ
Zie **Voedselvoorziening.**

VOEDSELVOORZIENING
Algemeen
Voedsel en grondstofvoorz., 20-9-44 6091 A
Ned. Regeer. waarschuwt A'dam v. aardappelrooien, 19-10-44 .... 6119 F
Levensomstandigheden in bevrijd gebied, 24-10-44 ..... 6127 C
Voedselschaarschte-staking te Eindhoven, 22-11-44 ..... 6154 A
Plan t. verb. voedselvoorz., 15-12-44 6171 D
Voedselvoorz. in Nederl., 18-1-45 6195 A
Prot. artsen voedselnood, 23-1-45 6199 B
De nood in h. W. Hulp Zweedsche Roode Kruis, 28-1-45 ..... 6205 A
Hulpactie „Zuid-Noord", 17-2-45 6213 B
Prijzen levensmiddelen, 7-3-45 .. 6229 B
Hulpverl. a. bezet Ned., 18-3-45 .. 6235 D
Levensmiddelenvoorz. Noord-Ned., 7-4-45 ..... 6251 E
Geall. voedselaanv. per vliegtuig, 25-4-45 ..... 6265 A
Med. a. D. garnizoen in Holland over voedselaanvoer, 25-4-45 .. 6265 B
D. accepteeren voedselvoorz.plan niet, 25-4-45 ..... 6265 C
Geall. wijzigen hun plan, 28-4-45 6265 D
Levensmiddelenaanv. voor bez. gebied, 2-5-45 ..... 6271 A
Voedselaanv. d. vliegt., 1-5-45 .. 6271 B
Voedselaanvoer door geallieerde vrachtauto's, 3-5-45 ..... 6271 C
Voedselaanv. door geall. vliegtuigen, 7-5-45 ..... 6285 E
Voedselaanv. p. schip, 9-5-45 .... 6285 H
Centr. keukens hervatten het bedrijf, 9-5-45 ..... 6285 K
Slachtoffers hongersn. in A'dam, 12-5-45 ..... 6285 P
Zweedsche en Zwitsersche hulp, 19-5-45 ..... 6294 G
Canadeesch fonds gev., 19-5-45 .. 6294 H
Hongeroed. in W. Ned., 16-5-45 .. 6294 I
Voedselaanv. d. R. Kr., 28-5-45 .. 6305 H
Hongerslachtoff. te A'dam, 2-6-45 6305 I
Voedselvoorz. 1945, 4-6-45 ..... 6309 A
De privé-voorr. v. Seyss-Inquart, 4-6-45 ..... 6309 B
Aant. dln. Centr. keuken, 14-6-45 6317 F
Vooruitz. voedselvoorz., 6-45 .... 6323 E
In besl.nem. d. D. ger. goed., 27-6-45 ..... 6330 D

Distributie
Speciale distributiebonnen, 18-9-44 6094 A
Hervat. groentendistributie, 8-5-44 6285 L

Land- en tuinbouw
Oproep a. d. boeren, 16-9-44 6082
Veeteelt
Omvang veestapel, 27-6-45 ..... 6330 F
Visscherij
Vischvangst hervat, 9-6-45 ..... 6317 A
1e haringviss. uitgev., 19-6-45 .... 6326 A

VOLKSGEZONDHEID
Protest artsen voedselnood, 23-1-45 6199 B
Gebrek verpleg. personeel voor hongerpatiënten, 6-6-45 ..... 6309 N

WATERSTAAT
De inundatie v. d. Wieringerm., 17-5-45 ..... 6294 E
Drooglegg. idem, 9-5-45 ..... 6317 I

WEDEROPBOUW
Zie **Openbare werken.**

WETGEVING
zie **Staatkunde**

ZUIVERING V. H. OPENB. LEVEN
Hooge Raad, 13-10-44 ..... 6113 D
Maatregelen, 5-11-44 ..... 6135 C
Politiekorps, 21-12-44 ..... 6175 C
Kunstenaars, 23-5-45 ..... 6301 B
Overheidsorganen, 26-5-45 ..... 6301 C
Prof. Donkersloot, hoofd zuivering kunstkringen, 2-6-45 ..... 6305 N
Wiltons leiding geschorst, 7-6-45 6310 D
Overheidspersoneel, 12-6-45 ..... 6313 F
Eerer. Kunsten herroepen, 20-6-45 6325 A
Werkverg. kunstenaars, 18-6-45 .. 6325 B
Overh.dienst en bedrijv., 22-6-45 .. 6325 H
Openb. berisp. cultuurk.leden, 29-6-45 ..... 6329 I

NED. OOST INDIE

ALGEMEEN
Amer. aanspr. op steunpunten, 8-44 6061 A
Lombok, 50-j. herdenking overval, 8-44 ..... 6061 D

ARBEID
Arbeidsmobilisatie van Aziaten op Java, 8-44 ..... 6061 D

HANDEL EN NIJVERHEID
Houtproductie Java, 8-44 ..... 6061 D
Industr., 8-44 ..... 6061 D
Herstel v. d. prod. - Uitbreiding handel m. Australië, 12-6-45 .... 6318 A

MILITAIRE ZAKEN
De landing op Morotai, 9-44 ..... 6088 A
Strijd tegen Japan, 19-9-44 ..... 6091 B
Landing op Tarakan 6290
De bevrijd. v. Ned.-Indië, 17-5-45 6295 F
De strijd tegen Japan - Diverse verklaringen, 21-6-45 ..... 6326 F

STAATKUNDE
Voorloopige Ned. Ind. regeering samengesteld, 14-9-44 6083
Dr. v. Mook n. Australië, 19-9-44 6092
Japan. stellen onafh. comité in .. 6295 G
Volksraad met Ind. meerderheid, 23-5-45 ..... 6301 G
Autonome lichamen, 22-5-45 ..... 6302 A
Gelijkberechtigheid, 11-6-45 ..... 6317 N

NED. WEST INDIE

ALGEMEEN
Kol. West-Indië tijdens den oorl., 18-6-45 ..... 6329 K

CURAÇAO
Amerik. troepen vertr., 17-10-44 .. 6120 D
Nat. fonds voor Nederland, 24-1-45 6199 C

SURINAME
Waarborgen v. econ. toekomst gevraagd ..... 6295 H

NOORWEGEN

BUITENLAND
Duitsch transitoverk verb., 10-9-44 6079 C
Quisling bij Hitler, 28-1-45 ..... 6211 D

KON. HUIS
Terugkeer v. Kon. Haakon. 8-6-45 6310 L

KUNST EN CULTUUR
Knut Hamsun 85 jr., 8-44 ..... 6042 A

JUSTITIE
Knut Hamsun in arrest, .. 29-5-45 6307 F

MILITAIRE ZAKEN
Duitsche capit. onderteekend, 9-5-45 ..... 6289 D
Aankomst v. geall. troepen, 11-5-45 6289 G
Bergen als marinehaven ..... 6307 G

NAT. SOC.
Quisling geeft zich over, 9-5-45 .. 6289 E
Terboven pleegt zelfmoord, 11-5-45 6289 F

STAATKUNDE
Kab.-Gerhardsen, 21-6-45 ..... 6333 B

OOSTENRIJK

BUITENLAND
Geall. aanw., 2-10-44 ..... 6108 F

KUNST
Frans Léhar 70 jaar, 30-4-45 ..... 6277 H

STAATKUNDE
Voorl. reg. gevormd, 29-4-45 ..... 6288 B
— Samenstelling, 30-4-45 ..... 6277 I
— niet door V.S. erkend, 1-5-45 .. 6277 K

OVERZICHTSPAGINA'S

Aanslag op Adolf Hitler, 7-44 .... 6025 A
Aanslag Hitler, verkl. dr. Goebbels, 8-44 ..... 6033 A
— id. zitting volksgerecht, 8-44 .... 6049 A
Duitschl. pos. in 5e oorlogsjaar 7-44 6009 A
D'sche mil. sit.v. gen Dittmar, 8-44 6057 A
Intern. Valutaconferentie Bretton Woods, 7-44 ..... 6019 A
Rembrandtherdenking, 7-44 ..... 6017 A
Visscherij, opbr. Noordzee, 8-44 6041

PALESTINA

Groot Moefti te Parijs, 28-5-45 .... 6306 E

POLEN

BEVOLKING
5.000.000 Polen gedood, 5-1-45 ..... 6186 E
7.5 millioen Polen verh., 5-6-45 .... 6312 B
Roethenië deel der Sovjet-Unie, 29-6-45 ..... 6334 C

BUITENLAND
Onderh. m. d. Sovjet-Unie, 8-44 .. 6037 B
— idem, 8-44 ..... 6045 B
— idem, 8-44 ..... 6054 C
Memorand. a. Sovj. Unie, 29-8-44 6080 B
Churchill over grensreg., 15-12-44 6172 E
Territoriale eischen van reg. te Lublin, 27-1-45 ..... 6201 D
Tsjecho-Slow. breekt met Poolsche emigr.reg., 2-2-45 ..... 6207 E
Reg. te Londen niet accoord m. Jalta, 18-2-45 ..... 6215 A
Eden over Poolsche kwestie, 6-3-45 6231 H
Danzig bij Polen, 3-4 45 ..... 6253 D
Russ. verkl. i.z. gearresteerde Polen, 19-5-45 ..... 6298 B
Lond. reg. over gearrest. Polen, 23-5-45 ..... 6303 K
Dipl. betrekk. m. S.U. en Denemarken hervat, 22-5-45 ..... 6303 L

GEESTELIJK LEVEN
Kard. Hlond over Kath. Kerk, 14-6-45 ..... 6319 I

JUSTITIE
Lijst oorlogsmisdadigers, 4-6-45 .. 6312 A
Proces der 16 Polen. 19-6-45 ..... 6333 D

MILITAIRE ZAKEN
Opstand te Warschau, 8-44 ..... 6069 D
Opperbevelhebber, 23-5-45 ..... 6307 H

STAATKUNDE
Poolsche Sovjet Lublin bijeen, 8-44 6061 B
Mikolajczyk afgetreden - Kwapinski opvolger, 25-11-44 ..... 6157 B
Kab. Arciszowski te Londen gevormd, 30-11-44 ..... 6162 K
Mikolajczyk naar Lublin, 19-12-44 6176 H
Positie Poolsche reg. te Londen, 22-12-44 ..... 6176 I
Afwijz. fin. verplicht. a. Londenreg., 3-1-45 ..... 6185 G
Protest d. Londenreg., 3-1-45 .... 6185 H
Nat. raad te Londen tot reg uitgeroepen, 3-1-45 ..... 6185 I
Verklaring v. Morawsky ..... 6186 A
Houding v. Engel. en V.S., 5-1-45 6186 B
Regeer. te Lublin d. Sovjet-Unie erkend, 5-1-45 ..... 6186 C
Standpunt reg. te Londen, 6-1-45 6186 D
Londen reg. niet n. San Francisco, 15-3-45 ..... 6238 G
Danzig bij Polen, 3-4-45 ..... 6253 D
Poolsche afgev. spoorloos verdwenen, 7-4-45 ..... 6253 E
Lond. reg. over verhoud. tot Sov.-Unie, 24-4-45 ..... 6268 C
Lond. reg. over Russ. arrestatie van Polen, 23-5-45 ..... 6303 K
Vorming Democr. Reg., 15-6-45 .. 6319 H
Samenstell. nieuwe regeer. ..... 6328 D
Protest tegen nieuwe voorl. regeering, 27-6-45 ..... 6334 A

PORTUGAL

Reorgan. der regeering, 8-9-44 .. 6080 C

ROEMENIE

BEVOLKING
Duitschers n. S.-U., 16-1-45 .... 6197 B

BUITENLAND
Sovjet-Unie; wapenstilstand; capitulatievoorwaarden, 8-44 6070
Duitsch gezantsch. geïsol., 26-8-44 6070 A
Oorlogstoest. m. Hongarije, 8-9-44 6077
Oorlogstoest. m. Hongarije, 7-9-44 6078
Duitsch gezant gesneuveld, 15-9-44 6087 B
Telegramwiss. met Duitsl., 4-10-44 6108 I
Geall. memorandum i.z. nakomen wapenstilstandsvoorw. v. Roemenië, 5-11-44 ..... 6144 H
Russen willen oliebelangen overnemen, 1-45 ..... 6191 M

JUSTITIE
Maarsch. Antonescu gearr., 18-9-44 6093 F

MILITAIRE ZAKEN
Wapenstilst. m. d. Sovj.-Unie, 8-44 6070 A
Nat. groep wil strijd voortz., 8-44 6070 A
Wapenstilst.del. te Moskou, 31-8-44 6077
Sovjets bezetten Roemenië, 3-9-44 6077
Wapenstilstand m. Sovjets geteekend, 13-9-44 ..... 6087 B
Antonescu uit leger ontsl., 8-2-45 6211 F

STAATKUNDE
Omwenteling, 8-44 ..... 6070 A
Omwenteling, 27-8-44 ..... 6077 A
Opheffing Jodenwetten, 13-12-44 .. 6173 A
Zeven ministeries onbeh., 16-10-44 6123 C
Regeeringswijziging, 1-11-44 .... 6137 G
Kab. Sanatescu afgetr., 4-12-44 .. 6168 B
Reg. Radulescu gevormd, 8-12-44 6168 C
Antonescu uit leger ontsl., 8-2-45 6211 F
Onlusten - Kab. crisis, 25-2-45 .. 6219 H
Demonstraties tegen Radulescu duren voort, 27-2-45 ..... 6226 A
Reg. Radulescu afgetreden, 1-3-45 6226 B
Kab. Groza gevormd, 6-3-45 .... 6232 A
Min. Eden o. pol. situatie, 14-3-45 6238 H

VOEDSELVOORZIENING
Liquidatie groot grondbez., 20-3-45 6244 G

PARAGUAY

Oorl.verkl. a. asmogendh., 10-2-45 6211 E

PERU

Aardbev. te Lima, 21-1-45 ..... 6197 A
Oorlogsverkl. a. Duitschl. en Japan, 15-2-45 ..... 6214 D

PHILIPPIJNEN

Intern. Europ. geestelijken, 7-44 .. 6021 H
Ex-pres. Quezon overl., 8-44 .... 6046 E
Oorlog met Engeland en Ver. Staten, 23-9-44 ..... 6093 E
Philippijnen in 1946 onafhankelijk - Econ. hulp in ruil voor vlootsteunpunten, 30-6-45 ..... 6333 C

SOVJET-UNIE

ARBEID
Eng.-Russ. vakbondcom. o. Duitsche misstanden, 19-10-44 .... 6121 E
Duitsche arbeiders in Sovjet-Unie tewerk gesteld, 9-3-45 ..... 6231 A

BUITENLAND
Uitl. emigr. verlangd, 7-44 ..... 6021 D
Polen; onderh. met emigr.-com. en emigr.-reg., 8-44 ..... 6037 B
Turkije; onderhandel., 8-44 ..... 6038 D
Polen; onderhoud met emigr.-comité, 8-44 ..... 6045 B
— idem, 8-44 ..... 6054 C
Oorlogsverkl. a. Bulgarije, 8-9-44 6077
Bulgarije vraagt wapenstilstand, 6-9-44 6077
Wapenstilst m. Finland, 4-9-44 .. 6078 D
Wapenstilstandsonderhoud met Finland, 6-9-44 6079
Poolsch memorandum, 29-8-44 .. 6080 B
Onderscheid. v. Beaverbrook en Lyttleton, 5-10-44 ..... 6108 K
Schadevergoed. v. Finsche nikkelmijnen, 21-10-44 ..... 6120 C
Anti-Spaansche houd. i. Sovj.-pers, 3-11-44 ..... 6145 A
Actie pers tegen Franco, 27-11-44 6162 L
De Gaulle te Moskou, 2-12-44 .. 6166 D
Himmler is oorlogsmisd., 24-12-44 6176 K
Verhoud. tot Zwitserland, 20-12-44 6177 B
Oorlogslev. v. Amerika, 24-1-45 .. 6202 D
Amer. leveranties, 3-2-45 ..... 6207 F
Boodschap Churchill-Stalin-Truman, 27-4-45 6269
Russ. tr. op Bornholm, 12-5-45 .. 6286 H
Stalin: gearrest. Polen, 19-5-45 .. 6298 B
Protest tegen „blokvorming" in West-Europa, 14-6-45 ..... 6320 A
Russ. bases a. Dardanellen, 29-6-45 6334 D

Diplom. betrekkingen
Syrië; dipl. betrekkingen m., 8-44 6045 D
Met Italië hersteld, 26-10-44 .... 6130 E
Met Zwitserland geweig., 4-11-44 6146 B
Poolsche Lublin reg. erk., 5-1-45 6186 C
Met Finland hersteld, 1-2-45 .. 6206 D

Verdragen
Met Frankrijk, 10-12-44 ..... 6166 E
— Tekst, 12-44 ..... 6176 A
V. m. Turkije opgez., 21-3-44 .. 6244 H
Neutr. p. m. Japan opgez., 5-4-45 6252 N
Verdrag m. Joego-Slavië, 12-4-45 6258 H
Sovjet-Unie en leen- en pachtwet, 26-6-45 ..... 6334 B
Sovjet-Tsjech. overeenk., 29-6-45 6334 C

ECONOMIE (ALGEMEEN)
Petroleumbronnen bij Bakoe ontdekt, 16-11-44 ..... 6151 C

GODSDIENST
Politiek t.a.v. den Godsd., 13-6-45 6320 B

HANDEL EN NIJVERHEID
Ver. Staten; econ. onderhand., 8-44 6061 F
Stand oorlogsproductie, 11-11-44 .. 6144 I
Sovjet-Unie en de leen- en pachtwet, 26-6-45 ..... 6334 B

JUSTITIE
Stalin over gearrest. Polen, 19-5-45 6298 B
Het proces d. 16 Polen, 19-6-45 .... 6333 D

MILITAIRE ZAKEN
Wapenstilstand m. Roemenië geteekend, 13-9-44 ..... 6087 B
Stand oorlogsproductie, 11-11-44 . 6144 I
Overz. milit. verliezen, 13-11-44 .. 6151 B
Vlootversterking m. Amer. eenheden, 31-3-45 ..... 6248 G
Militaire opleiding, 31-5-45 ..... 6307 K
Gen. Berzarin overleden ..... 6327 E
Russ. bases a. Dardanellen, 29-6-45 6334 D

STAATKUNDE
27e verj. Octoberrev.-rede Stalin, 6-11-44 ..... 6144 K
Opperste Sovjet bijeenger., 10-4-45 6263 B
Nationale Feestdag, 10-5-45 .... 6289 H

VERKEER EN ENERGIE
Hervatting scheepvaart, 28-5-45 .. 6307 I

SPANJE

ALGEMEEN
Rede v. Franco, 7-44 ..... 6028 B

BEVOLKING
Overzicht, 8-44 6061

BUITENLAND
Anti-Spaansche houding der Sovj.-pers, 3-11-44 ..... 6145 A
Franco zoekt toenad. tot geall., 10-11-44 ..... 6145 B
Eng. tegen aanwezigh. Spanje op de a.s. vredesconferentie, 15-11-44 6151 D
Russ.perscamp. t. Franco, 27-11-44 6162 L
Ital. oorlogssch. vrijgeg., 17-1-45 .. 6197 C
Guatamala verbreekt pol. betekk., 24-1-45 ..... 6201 H
Lequerica o. buitenl. pol., 23-1-45 6201 M
Protest bij Japan i.z. mishand. Spaanse onderdanen, 24-3-45 .... 6244 I
Dipl. betrekk. m. Japan afgebr., 12-4-45 ..... 6258 I
Beperk. D. activiteit, 19-4-45 .... 6263 C
Bewaking v. Laval, 28-5-45 ..... 6307 L

STAATKUNDE
Algemeen
Acties der Sovjet-Spaansche maquis, 23-10-44 ..... 6130 F
Franco onder buitenl. druk. De monarchie-moeilijkh. i.z. Tanger 6328 E

Regeering
Jordana, min. v. Buitenl. Zaken, overleden, 8-44 ..... 6044 D
Lequerica, min. v. buitenl. Z., 8-44 6054 F
Lequerica over btl. pol., 23-1-45 .. 6201 M

SYRIE

Dipl. betr. m. d. Sovj.-Unie, 8-44 6045 D
Oorl.verkl. a. asmogendh., 26-2-45 6226 C
Reconstr. kab., 9-4-45 ..... 6258 K
Onderh. m. Frankrijk afgebroken - Arab. steun voor Syrië en Libanon - Britsche troepen teruggetrokken, 21-5-45 ..... 6303 M
Toenemende spanning, 28-5-45 .. 6307 D
Egyptische nota, 31-5-45 ..... 6307 E
Toestand blijft gespannen, 5-6-45 6311 I
Botsingen m. Fr. troepen, 13-6-45 6320 C

TRIëST

Moeilijkheden, 10-5-45 ..... 6288 G
V.S. en Engeland tegen Tsjecho-Slow. bestuur, 15-5-45 ..... 6298 C
Titos troepen terug achter de Isonzo, 17-5-45 ..... 6298 D
Joego-Slaafsche aanspr., 18-5-45 . 6298 E
Geall. breiden bez. uit, 23-5-45 .. 6303 N
Overeenkomst i.z. Triest, 11-6-45 .. 6309 E

TSJECHO-SLOWAKIJE

ALGEMEEN
Dr. Hodza overleden, 7-44 ..... 6006 E
Regeeringsoproep, 8-44 ..... 6068 E

BUITENLAND
Bulgarije verbr. dipl. betr., 7-9-44 6077
Betr. met Poolsche emigr. reg. verbr., 2-2-44 ..... 6207 E
Dr. Benesj o. herstel grenzen, 28-3-45 ..... 6248 H
Dr. Benesj o. buitenl. pol., 8-4-45 6253 F

JUSTITIE
Tiso gearresteerd, 22-5-45 ..... 6304 A

MILITAIRE ZAKEN
Opstand te Praag, 6-5-45 ..... 6277 L
Russ. troepen in Praag, 9-5-45 .. 6289 I

NAT. SOC.
Konrad Henlein pleegt zelfmoord, 11-5-45 ..... 6289 L

STAATKUNDE
Algemeen
Opstand - Bezet. d. D. troepen, 30-8-44 ..... 6078 B
Radiorede dr. Tiso, 31-8-44 6078
Dr. Benesj o. herstel d. grenzen, 28-3-45 ..... 6248 H
Verhoud. Tsjechen en Slowaken, 9-4-45 ..... 6258 L
Samenst. regeer. - Dr. Fierlinger min.-president, 11-4-45 ..... 6258 M
Autonomistische bew. in Roethenië, 16-5-45 ..... 6298 F
Verhoud. tusschen Tsjechen en Slowaken, 7-6-45 ..... 6312 C
Nationaal blok gevormd, 19-6-45 .. 6328 F

Regeering
Kab. Tuka afgetreden - Dr. Tiso min.-pres., 5-9-44 6078
Terugkeer der regeer., 12-3-45 .. 6238 I
Dr. Benesj vormt n. kab., 31-3-45 6248 I
President en reg. n. Praag, 11-5-45 6289 K

TURKIJE

BUITENLAND
Hern. druk geallieerden, 7-44 .... 6021 G
Onderh. m. Sovj.-Unie, 26-7-48 .. 6038 D
Toenemende pressie d. geall. Nat. vergad. bijeen, 8-44 ..... 6045 A
Duitschland, dipl. betr. verbr., 8-44 6045 A
— v. Papen b. Saraciogloe; rede Saraciogloe; D. comment., 8-44 6045 A
— v. Papen te Berlijn, 8-44 ..... 6053 C
Frankijk (Vichy); dipl. betrekk. beëindigd, 8-44 ..... 6067 E
Openstell. d. Dardanellen, 26-10-44 6130 G
Dipl. betr. m. Japan verbr., 3-1-45 6186 F
Dardanellen op v. geall. scheepv., 13-1-45 ..... 6191 C
Openstell. d. Dardanellen, 15-1-45 6197 D
Oorogsverkl. a. Duitschl. en Japan, 23-2-45 ..... 6220 A
Geall. convooi door Dardanellen, 25-2-45 ..... 6226 D
Nota a. Sovjet-Unie i.z. opzegg. vriendschapsverdrag, 8-4-45 .... 6253 G
Turk. delegatie n. San Fancisco .. 6258 N

JUSTITIE
Daders aansl. Von Papen vrij, 8-44 6053 C

MILITAIRE ZAKEN
Mobilisatiemaatr., 8-44 ..... 6053 C

STAATKUNDE
Hasan Saka min. B. Z., 14-9-44 .. 6088 C

VERKEER EN ENERGIE
Scheepv. Zw. Zee gestaakt, 8-44 .. 6038 D
Verdere beperking van scheepv. verk., 8-44 ..... 6045 A

VATICAAN

Rede v. Paus Pius XII, 1-9-44 .. 6080 D
Reg. de Gaulle erkend, 11-12-44 .. 6172 A
Kerstboodschap Paus Pius XII, 24-12-44 ..... 6181 F
Toespr. Paus Pius XII over geest en soc. herv., 18-1-45 ..... 6226 F
Radiorede Z. H. de Paus, 9-5-45 .. 6289 M

VER. STATEN

BUITENLAND

China (Tsjoenking); bezoek van Wallace, 7-44 ..... 6005 B
D'land; protest wegens moord op krijgsgevangenen, 8-44 ..... 6052 A
Scheepvaartbeperking voor Argentinië, 28-9-44 ..... 6099 A
Hulpverleen. a. oorl.slachtoffers, 15-10-44 ..... 6116 C
Hulpverleen. a. Nederland, 16-10-44 6123 D
Dewey over buitenl. politiek, 19-10-44 ..... 6123 E
Roosevelt over buitenl. politiek, 22-10-44 ..... 6123 F
Leveringen via leen en pachtwet, 23-10-44 ..... 6131 A
Gen. Stilwell uit China teruggeroepen, 28-10-44 ..... 6131 C
Telegramwiss. Kon. Wilhelmina - Roosevelt, 10-11-44 ..... 6141 C
Ontslag gen. Stilwell, 1-11-44 ..... 6146 A
Oorlogslev. aan Sovj.-Unie, 24-1-45 6202 D
Leveringen a. Sovj.-Unie, 3-2-45 .. 6207 F
Int. conf. te San Francisco - Amer. delegatie, 14-2-45 ..... 6215 B
Roosevelt in Afrika, 23-2-45 ..... 6220 B
Verkl. Roosevelt o. Krimconferentie, 2-3-45 ..... 6225 I
Churchill o. Krimconf., 27-2-45 6226
Boodsch. Churchill, Stalin, Truman, 27-4-45 6269
De buitenl. handelspolitiek, 26-5-45 6308 B

Diplom. betrekkingen

Bolivia; kabinet erkend, 7-44 .... 6006 F
Finland; dipl. betr. verbroken, 7-44 6014 A
Frankrijk; com. De Gaulle erk., 7-44 ..... 6021 A
Argentinië; ambass. uit Washington teruggeroepen, 8-44 ..... 6037 C
Ambassadeur in China afgetreden, 31-10-44 ..... 6137 H

Verdragen

Engeland; petroleumovereenk., 8-44 6053 B
Steunpunten, ook in Indië, 8-44 6061 A
Verdrag met Denemarken i.z. Groenland, 10-5-45 ..... 6286 G
Wijziging bruikleenovereenkomsten, 15-5-45 ..... 6298 G
Leveringen bruikleenwet, 23-5-45 6304 B

ECONOMIE

Productie 1943-1944, 14-3-45 ..... 6238 F

GELD EN BANKWEZEN

E. R. Stettinius, biografie, 7-44 .. 6010 A
Waarschuwing tegen te hooge grondprijzen, 29-10-44 ..... 6131 D
Voorstellen i.z. gouddekking, 12-4-45 ..... 6258 P
Omvang bankbilj.circ. ..... 6258 R

HANDEL EN NIJVERHEID

Aanb. „Liberty"-schepen gestaakt, 8-44 ..... 6051 B
Petr., overeenk. m. Engel., 8-44 .. 6053 B
Sovjet-Unie; econ. onderhandelingen, 8-44 ..... 6061 F
Scheepsbouw; prod. 1943-'44 ..... 6067 D
Waarsch. der reg. tegen te hooge grondprijzen, 29-10-44 ..... 6131 D
Productie civiele vliegtuigen, 17-11-44 ..... 6151 F
Overzicht export 1943-1944, 12-4-45 6258 Q
Wijz. bruikleenovereenk., 15-5-45 6298 G
Levering bruikleenwet, 23-5-45 .. 6304 B
De buitenl. handelspolitiek, 28-5-45 6308 B

MILITAIRE ZAKEN

Algemeen

Gen. Eisenhower opperbevelh. i. Frankr., 8-44 ..... 6061 E
Bevel Middell. Zeegebied, 8-44 .. 6061 E
Verliezen, 8-44 ..... 6067 D
Oorlogsproductie, 9-44 ..... 6080 D
Militaire verl. in Italië, 6-10-44 .. 6109 H
Gen. Stilwell uit China teruggeroepen, 28-10-44 ..... 6131 C
Overz. mil. verl., 10-44 ..... 6137 I
Ontslag gen. Stilwell, 1-11-44 .... 6146 A
Gen. Wheeler, opvolger v. Stilwell, 18-11-44 ..... 6151 E
Radiorede gen. Eisenhower, 20-11-44 6157 C
Verliescijfers leger in W.-Europa, 19-12-44 ..... 6177 A
Nieuwe inlijvingen, 11-1-45 ..... 6192 A
Uitbreid. oorlogsprod., 13-1-45 .... 6192 B
Overz. mil. verl. en bewapening 6192 C
Mobilisatie d. wetenschap ..... 6192 D
Biografie Eisenhower ..... 6194 A
Overz. mil. verliezen, 10-2-45 ..... 6211 G
Verliescijfers Amer. strijdkrachten, 16-3-45 ..... 6238 K
Wijziging in legerleiding, 6-4-45 6253 H
Overz. mil. verl., 10-4-45 ..... 6258 O
Vertrek Am. troepen uit Europa, 10-5-45 ..... 6289 O
Truman procl. overw. op D'land, 8-5-45 ..... 6298 N
Jap. ballons m. springstof, 22-5-45 6304 D
Jap. vliegende bommen op Amerika, 30-5-45 6308

Vloot

Mutaties in opperbevel der vloot, 6-10-44 ..... 6109 I
Vlootdag - Wapenproductie en mil. sterkte, 28-10-44 ..... 6131 B
Vlootsterkte, 15-12-44 ..... 6173 B
Verl. der oorl.vloot, 17-5-45 ..... 6298 H

OORLOGSSCHADE

Jap. ballons met springstof, 22-5-45 6304 D
Jap. vliegende bommen, 30-5-45 .. 6308

RECORDS

Recordvlucht 7000 km. over zee, 16-6-45 ..... 6320 D

SOCIALE ZAKEN

Verhoog. werklozensteun, 28-5-45 6308 A

STAATKUNDE

Algemeen

Wendell Wilkie overl., 9-10-44 .... 6116 B

Congres

Verkiez. huis v. afgevaard. en senaat, 8-11-44 ..... 6145 F
Truman spreekt congres toe, 16-4-47 ..... 6263 D

Regeering

Roosevelt ten derde male tot pres. gekozen, 6-11-44 ..... 6145 C
Britsche perscommentaren, 8-11-44 6145 D
Duitsche perscomment., 8-11-44 .. 6145 E
Ickes afgetreden, 11-11-44 ..... 6145 G
Cordell Hull afgetr. - Stettinius min. v. buitenl. zaken, 26-11-44 6157 D
Crew onderstaatssecretaris van buitenl. zaken, 4-12-44 ..... 6168 D
Congres-boodschap v. Roosevelt, 6-1-45 ..... 6186 G
Pres. Roosevelt geïnstall., 21-1-45 6197 E
Wijziging i. h. kab., 22-1-45 ..... 6202 A
Roosevelt overl. - Truman opvolger, 13-4-45 ..... 6259 A
Truman proclam. overwinning op Duitschland, 8-5-45 ..... 6289 N
Wijz. i. d. reg., 24-5-45 ..... 6304 C

Verkiezingen

Roosevelt candidaat, 8-44 ..... 6038 E
Dewey, Th., biografie, 8-44 ..... 6050 A
Roosevelt herkozen, 6-11-44 ..... 6145 C
Huis v. afgevaard. en senaat, 8-11-44 ..... 6145 F

VERKEER EN ENERGIE

Nw. electr. vervoersysteem, 25-1-45 6202 C
De prestatie der scheepsbouwindustrie, 24-5-45 ..... 6308 C

IJSLAND

Reg. Thordarson afgetr., 17-9-44 .. 6088 D
Regeer.wisseling, 22-10-44 ..... 6123 G

ZUID-AFRIKA

Inzameling voor Ned., 16-11-44 .. 6151 G
Verzet t. best.wijz. mand.gebieden, 19-5-45 ..... 6304 F

ZWEDEN

BUITENLAND

Ver. Staten. Amerik. noodlandingen. Verz. t. vrijlat. afgew., 7-44 6014 E
Frankrijk (Vichy); dipl. betr. geëind., 8-44 ..... 6067 E
Beperking asylrecht, 6-9-44 ..... 6079 C
Transitoverk. a. Duitschl. verboden, 10-9-44 ..... 6079 C
Grensincid. met D. soldaten aan Noorsche grens, 16-11-44 ..... 6151 H
Luchtvaartverk. m. Finland gestaakt, 2-3-45 ..... 6226 F
Afstand ex-terr. rechten in China, 9-4-45 ..... 6259 B

GELD EN BANKWEZEN

G. Cassel, biografie, 7-44 ..... 6002 A

HANDEL EN NIJVERHEID

Pos. koopv.vloot, 8-44 ..... 6054 H
Beperking leveranties a. Duitschl., 19-9-44 ..... 6093 G

KON. HUIS

Troonrede Kon. Gustaaf, 11-1-45 .. 6192 E
Morgan. huw. v. pr. Karel Johan, 21-5-45 ..... 6304 G

MILITAIRE ZAKEN

Sluiting der territoriale wateren, 25-9-44 ..... 6109 L
Ontruiming v. Haparanda, 5-10-44 6109 M
Uitbreid. mil. maatregelen, 24-10-44 6131 E

STAATKUNDE

Kamerverkiezingen, 18-9-44 .... 6093 G
Kabinetswijziging, 30-9-44 ..... 6109 K
Troonrede Kon. Gustaaf, 11-1-45 6192 E

ZWITSERLAND

ALGEMEEN

Opheff. verduistering, 12-9-44 .... 6087 D

BUITENLAND

Algemeen

De verhoud. tot de Sovjet-Unie, 20-12-44 ..... 6176 B
Geen asyl v. oorlogsmisd., 10-4-45 6259 C

Verdragen en overeenkomsten

Credietovereenkomst m. Nederl., 10-10-44 ..... 6113 F

Diplom. betrekkingen

Rusland weigert herstel dipl. betrekk., 4-11-44 ..... 6146 B

GELD EN BANKWEZEN

Duitsche credieten geblokk., 18-2-45 6215 D

HANDEL EN NIJVERHEID

Export, 8-44 ..... 6038 G
Wetensch. onderz., 8-44 ..... 6054 A
Uitv. oorlogsmat. gest., 30-9-44 .. 6100 C

JUSTITIE

Zuivering v. h. publ. leven, 28-5-45 6308 D

MILITAIRE ZAKEN

Militaire maatregelen, 9-44 .... 6079 D

STAATKUNDE

Min. v. Binnenl. Zaken afgetreden, 10-11-44 ..... 6146 C
Steiger tot president gek., 14-12-44 6173 D

WERELDOORLOG

ALGEMEEN

Duitschl. pos. in 5e oorlogsjaar; verkl. gen. Dittmar, 7-44 ..... 6009 A
Einde convooistelsel ..... 6307 A
2.500.000 krijgsgevangenen n. huis 6307 B
Britsche adm. geeft cijfers over verliezen, 15-6-45 ..... 6327 G

LUCHTOORLOG

Aanvallen op Boedapest, Belgrado, Kroonstad, Kiel, Weenen, Leipzig, Opper-Silezië; Vergeldingsvuur op Eng. voortgez., 7-44 6008
Aanv. op Weenen, Ploesti, München en Boedapest; zwaar vergeldingsvuur op Londen, 7-44 .. 6016
Aanv. op Ploesti, Saarbrücken, Augsburg, München, Weenen, Kiel, Keulen, Roergebied, Berlijn, Koblenz, Schweinfurt, Friedrichshafen, Wetzlar, Leipzig; Hamburg, Mannheim en Ludwigshafen, 7-44 6024
Zwaar vergeldingsvuur op Londen, 7-44 6024
Aanv. Ploesti, Kiel, Berlijn, Stuttgart, Boedapest, Wiesbaden, Merseburg en Hamburg, 7-44 .. 6032
Vergeld.vuur op Londen voortgezet, 7-44 6032
Aanvallen op Midden-, Duitschl., Bremen, Boedap. Kroatië, Boekarest, Ploesti, München, Mannheim, Ludwigshafen, Frankenthal, Friedrichshafen, Saarbrücken, Kempten; opgave Anglo-Amerik. vliegtuigverliezen, 8-44 6040
Aanv. op Bremen, Hamburg, Anklam, Schwerin, Maagdenburg, Brunswijk, Berlijn, Opper-Silezië, Boedapest, Ploesti, Saarbrücken, Karsruhe, Primaseno en Luxemburg; voortzetting V1-bimbardement, 8-44 6048
Aanv. op Straatsburg, Saarbrücken, Metz, Brunswijk, Hildesheim, Rüsselheim, Mühlhausen, Berlijn, Kiel, Mannheim, Ludwigshafen, Trier, Kaiserslautern, Maagdenburg, Dessau, Stettin, Kiel, Ploesti, Bremen; voortzetting V1 actie, 8-44 6056
Aanv. op Ploesti, Hongarije, Opper-Silezië, Weenen, Sudetenland, Bohemen, Kiel, Pardubitz, Rostock, Wismar, Schwerin, Brünn, Rüsselsheim, Darmstadt, Rijnland, Westfalen, 8-44 6064

Aanv. op Mannheim, Ludwigshafen, Kiel, Koningsbergen, Berlijn, Hamburg, Tilsit, Duisburg, Emden, Weenen, Ostrau, Oderberg, Stettin, Bremen; voortzetting V1 actie; overzicht geall. verliezen in Augustus, 8-44 6072
Mannheim, Ludwigshafen, Hannover, Karlsruhe, Mainz en Dusseldorf gebombardeerd, 9-44 6082
Düsseldorf, Mainz, Mannheim, München-Gladbach, Brunswijk, Ulm, Heilbronn, Stuttgart, Neurenberg, Weenen, Hannover, Maagdenburg, Eisenach, Darmstadt, Berlijn, aangevallen. Haven v. d. Helder gebomb., 9-44 6090
Zware bombardementen op Duitsche steden, 9-44 6096
Zware bombardementen op Duitsche steden, 9-44 6104
22.400 ton op Duitschland en bezet gebied geworpen - Zeedijk op Walcheren gebombard., 10-44 .. 6112
Verscherpt luchtoffensief tegen Duitschland, 10-44 6113
Zware aanvallen op Duitsl., 10-44 6126
Eerste luchtaanv. m. landvliegtuigen op Tokio 6158
München met bommen van 5500 KG aangevallen 6164
Massale luchtaanv. op D'land 6170
In Febr. 135.000 ton bommen op Duitschl. geworpen 6228
Geall. nemen bommen van 10 ton in gebruik 6240
Zware luchtaanv. op Kobe, Osahe en Nagoya 6312

OOSTELIJK FRONT

Sloesk, Borissof, Minsk, Polozk, Kowel, Baranowitze d. bolsjewisten heroverd; Wilna bedreigd, 7-44 ..... 6007 A
Voortzetting Russische aanval op Finland, 7-44 ..... 6008 A
Lida. Pinsk, Wilna ontruimd; verdediging Baltische landen; overzicht Sovjet-offensief, 7-44 .... 6015 A
Toen. strijd; Ostrof, Pleskau, Lublin, Narwa, Lemberg, Brest-Litowsk, Bialystok en Dunaberg ontruimd; Overzicht, 7-44 .... 6031 A
Siedice, Kalvaria, Wilkowisjken, Milau en Kowno ontruimd; Birsen en Radzymin heroverd; aan-
Druk op het Finsche front, 7-44 .. 6016 A
Grote activiteit geh. Oostfront; Grodno ontruimd; Overz., 7-44 6023 A
vallen op Warschau afgeslagen; opgave Sovjet-tankverl. in Juli, 8-44 ..... 6039 A
Bolsjewistische aanvallen en doorbraakpogingen afgeslagen; Wilkowisjken heroverd, 8-44 6047
Stabilisatie; bolsjew. heroveren Wilkowisjken, 8-44 6055
Sovjet-offensief op Zuidel. vleugel hervat; Jassy opgegeven; omwenteling in Roemenië, 8-44 6064
Sovj.-zomeroffensief opgevangen; aanval op Warschau afgeslagen; Sovj.-tr. bezetten Roemenië, 8-44 6071
Sovjets in aanval bij Wijsshof - Sovjets steken Narwa over - Titos partisanen in offensief - Sovjets passeeren op drie plaatsen Bulgaarsche grens - Varna bezet, Vijand. met Finland gestaakt, 9-44 6082
Russen veroveren Lomscha en Praga - Russ. offensief in Letland en Estland, 9-44 6090
Nieuwe Russ. offensieven in Oostzeestaten en in Hongarije, 9-44 6095
Russen en Roemenen dringen Hongarije binnen, 9-44 6103
Verzet in Warschau gestaakt - Verdere opmarsch in Hongarije, 10-44 6111
Belangrijke Russ. vorderingen in Oostzeestaten - Riga bevrijd - Snelle opmarsch in Joego-Slavië en Hongarije: Szegedin bevrijd; gevechten in Belgrado, 10-44 .. 6117
Belgrado bevrijd, 10-44 6124
Russ. opmarsch in Oost-Pruisen en in den Balkan, 10-44 6132
Vorderingen in Hongarije en Tsj.-Slowakije - Russ. opmarsch naar Boedapest, 10-44 ..... 6138, 6139
Russen voor Boedapest - Strumitza-dal ontruimd 6147
Russen blijven vorderingen maken in Hongarije 6152
Toenemende bedreiging voor Boedapest 6158
Snelle Russ. opmarsch in Zuid-Hongarije 6163
Russen naderen Boedapest 6169, 6170
Russen staan v. Boedapest 6173, 6174
Vier-vijfde van Hongarije in Russische handen 6177, 6178
Boedapest omsingeld 6182
Verbitt. gevechten in Boedapest .. 6187
Groot Russ. offens. in Polen 6192, 6193
Russ. offensief tusschen Karpaten en Memel - Warschau in Russische handen 6197, 6198
Russen dringen door op Duitsch gebied 6203
Oost Pruisen in Russ. handen 6207, 6208
Russen passeeren de Oder 6218
Garnizoen v. Boedapest capit. .. 6215
Russen veroveren Posen .. 6220, 6221
Russen vord. in Pommeren .. 6227, 6228
Pommeren vrijwel geheel in Russ. handen - Danzig bedreigd 6232, 6233
Russen dringen op naar Danzig en Gdynia 6239
Russ. terreinw. in Hongarije 6245, 6246
Russen veroveren Küstrin, Danzig en Gdynia en maken vorderingen in Hongarije. Zij dringen Oostenrijk binnen 6249, 6250
Hongarije geheel in Russ. handen. In Weenen wordt gevochten 6254, 6255
Russen veroveren Weenen en Koningsbergen 6260
Russ. offensief tegen Berlijn .. 6264
Amerikanen en Sovjet-troepen maken contact a. d. Elbe 6269, 6270
Russen veroveren Breslau - Onvoorwaardelijke capit. van alle Duitsche troepen 6290

RECAPITULATIE

1 Jan.—13 Febr. 1944 6065
11 Jan.—28 Febr. 1944 6228

VERRE OOSTEN

Overz. strijd b. d. Marianen; Am. aanv. o. d. Bonineil.; Tsjoetsjau d. Japanners bezet; Likow en Hengjang ingesloten, 7-44 .... 6008 B
Wederz. verliezen in Birma; luchtaanval op Kioesjoe; Joengfeng (China) veroverd, 7-44 .. 6016 B
Laatste strijd op Saipan; luchtaanval Madoera; Offensief b. Hengjang (China); Landing op Goeam; overzicht, 7-44 ..... 6024 A
Am. landing op Tinian; hevige gevechten op Goeam; Hengjang (China) d. Japan bezet; luchtaanval op Hondo, 8-44 ..... 6048 A
Overz. strijd in Birma, 8-44 6056
Overz. strijd in China, 8-44 6056
Luchtaanv. op Palembang, 8-44 .. 6056
Luchtaanv. op Kiosjoe, Formosa, Mindanao, Halmaheira en Celebes. In Birma Tengjoe op Jap. veroverd. Jap. successen in China. Amerikanen landen op Palanë-eilanden en Morotai, 9-44 .. 6082
Nieuwe landingen op Palaoeeilanden - Bombardementen op Ned. O. Ind., havens en steden, 9-44 6096
Tinian en Goeam veroverd, 9-44 .. 6104
Balikpapan gebombardeerd en Fotsjau in China door Japan bezet, 10-44 6109
Grote geallieerde aanval op Formosa, 10-44 6118
Amerik. landing op Philippijnen, 10-44 6126
Amerik. landing op Samar - Zeeslagen bij de Philippijnen, 10-44 6134
Amerik. opmarsch op Leyte en Samar - Japansche landing op Leyte, 10-44 6140
Singapore gebombardeerd 6148
Zware Japan. verliezen bij poging om garnizoen van Leyte te versterken 6164
Amerikanen versterken hun positie op Leyte 6170
Nieuwe Amerik. landing op Philippijnen 6174
Japan. tegenstand op Leyte ten einde 6178
Vrijwel geheel N. Birma gezuiverd 6188
Amer. landen op Luzon 6193
Amer. opmasch n. Manilla 6198
Amer. 25 K.M. van Manilla 6208
Amer. dringen Manilla binnen .. 6212
Massale luchtaanv. op Tokio ... 6216
Amer. landen op Iwojima 6222
Strijd om Mandalay in Birma 6233, 6234
Amerik. landen op Okinawa 6250
Amer. vernietigen Jap. slagschip „Jamato" 6256
Amer. landen op Mindanao 6264
Brit. troepen veroveren Rangoon - Geall. troep. landen op Tarakan 6278
De landing op Tarakan 6290
Groote Jap. verliezen op Philippijnen - Vredesgeruchten 6308
Geall. landingen op Br. Borneo .. 6312
Geall. landing op Br. N. Borneo - Nieuwe vorderingen der Chineezen - Laatste verzet der Japanners op Okinawa 6320

WESTELIJK FRONT

Geall. doorbraakpog. b. Caen; Am. aanv. bij Carentan; terroristen en saboteurs in gevechten gedood; overzicht geall. verliezen 1e invasiemaand, 7-44 ..... 6007 A
Voortz. slag om Caen; aanvallen bij La Hay du Puits afgesl., Am. doorbraakpoging bij St. Lô verijdeld; terroristen- en sabotagegroepen vernietigd, 7-44 ..... 6015 A
Zware geall aanv. in Normandië; St. Lô ontruimd; terroristen gedood, 7-44 ..... 6023 A
Engelsch-Amerik. aanvallen in gebieden v. Caen en St. Lô; geall. terreinwinst; teroristen doodgeschoten, 7-44 6032
Amerik. doorbraak t. Z. v. Aranches; resultaten zuiveringsacties tegen bandieten; Eng. aanvallen bij Caen afgeslagen, 8-44 6040
Eng. aanval op Caen afgeslagen; Am. terreinwinst in Bretagne; aanv. op Brest, Lorient, St. Nazaire en St. Malo afgeslagen; Angloamerik. omsingelingsoperaties, 8-44 6047
Anglo-Amer. omsingelingsoperaties in Bretagne; gevechten in Chartres en Orléans; St. Malo gevallen; land. a. d. Rivièra, 8-44 6055
Eisenhower bevelh. in W. Frankr., 15-8-44 ..... 6061 E
D'sche distancieeringen in W. en Z. Frankrijk; gevechten in en om Parijs; Am. landing bij St. Juan de Luz; optreden d. „maquis", 8-44 6063
Geall. opmarsch in N. Frankrijk; Amiens en Verdun ontruimd; afweergevechten in Rhônedal bij Valence; trommelvuur op Engelsche kust, 8-44 6071
Roemeensche wapenstilst. del. te Moskou, 31-8-44 6077
Sovjet-troep. bezetten Roemenië, 3-9-44 6077
Brussel bevrijd - Siegfriedlinie bereikt - Kanaalkust geïsoleerd - Duits. troep. ontruimen Metz en Nancy - Model opvolger van v. Kluge - Luik en Ostende bevrijd, 9-44 6081
Maastricht bevrijd - Luchtland.-troepen bij Tilburg, Eindhoven, Arnhem en Nijmegen gedaald - Zeebrugge bezet - Britsche patrouilles op Ned. grondgebied - Stad Luxemburg bevr. - Eupen, Malmedy, Le Havre, Neufchateau, Nancy en Epinal bevr., 9-44 6089
Zware strijd bij Arnhem - Eindhoven en Nijmegen bevrijd - Hevige gevechten om Aken - Brest en Boulogne gevallen 6094, 6095
Einde van strijd bij Arnhem - Langzame verbreding v. d. corridor - Kanaal Antwerpen-Turnhout overschreden - Calais veroverd, 9-44 ..... 6101 A
Voortgezette strijd bij Nijmegen - Canadeezen dringen Z. Vlaanderen binnen - Zeedijk op Walcheren gebombardeerd - Slag om Aken - Nieuw geall. offensief tuss. Metz en Nancy, 10-44 6110
Hevige strijd om Zeeland - Amerik. dringen Aken binnen, 10-44 6115
Zware strijd voor Scheldemond. - Aken veroverd, 10-44 ..... 6124 A
Brabantsche steden en dorpen bevrijd - Amerik. vorderingen in Vogezen, 10-44 ..... 6131, 6132

Britsche landing op Walcheren - Amerik. vorderingen bij Aken - Gev. in de Vogezen, 10-44 6137, 6138
Duitsche terugtocht over Holl. Diep en Bergsche Maas - Am. offens. tuss. Metz en Nancy 6146, 6147
Nieuwe slag bij Aken 6151
Snelle geall. vorderingen in Lotharingen en den Elzas 6157
Geallieerden dringen op naar Saargebied 6163
Stellingen b: Arnhem geïnund. - Hevige strijd in Saargebied 6169
Hevige strijd in de Elzas - Geall. vorderingen in Saargebied 6173
Duitsch tegenoffensief - Gevechtsfront tusschen Trier en Monschau 6177
Front in Z. België en Luxemburg gestabiliseerd 6181
Commandowisseling bij Britsche leger, 5-1-45 ..... 6183 E
Hevige slag in de Ardennen 6186
Duitschers trekken terug in de Ardennen 6192
Voortgezette D. terugtocht uit Ardennen 6197
Duitsche saillant in Ardennen geheel opgeheven 6203
Invasie-omvang der operaties, 31-1-45 ..... 6207 C
Reeds 800.000 D. gevangen genomen 6211
Kleef en Rijnswoud veroverd 6215
Nieuw Amer. offensief a. d. Roer 6220
Duitsche terugtocht ten W. van de Rijn - Roermond en Venlo bevrijd 6227
Amer. veroveren Keulen - Bruggehoofd bij Remagen 6232
Amer. vergrooten bruggenhoofd bij Remagen - Nieuw geall. offensief 6238, 6239
D'schers ontr. Saargeb. en Rijn-Paltz. Bij Wesel groot geall. offensief 6245
Rijn op vele punten overschreden - Roergeb. met omsingeling bedreigd 6248, 6249
Strijd in Oost-Ned. - Roergebied omsingeld 6253, 6254
Snelle geall. vorderingen in O.-Ned. - Arnhem bevrijd. Am. bereiken Elbe bij Maagdenburg .. 6259, 6260
Oost-Ned. vrijwel geheel bevrijd - Canadeezen aan Grebbe-linie - Maagdenburg e.a. steden genomen - Amer. tot in Tsjecho-Slowakije doorgedrongen - Strijd in Roergebied ten einde .. 6263, 6264
Am. en Sovjet-troepen maken contact a. d Elbe 6268, 6269
Berlijn, Hamburg en München veroverd - D. troepen in N.W.-Duitschland, Denemarken en Ned. capituleren 6728
Am. nabij Praag - Onvoorwaardelijke capitulatie onderteekend .. 6290
Olie-leidingen i. h. Kanaal, 24-5-45 6304 E
Nieuw geall. offensief a. d. Adriatische kust, 8-44 6072
Geall. troepen doorbreken Cothenlinie - Amer. bezetten Lucca en Pratto, 9-44 6082
Cothenlinie definitief doorbroken, 9-44 6096
Belaria veroverd, 9-44 6104
Engelsche troepen op Grieksche vasteland geland, 10-44 6112
Ontruiming van Griekenland - Athene bevrijd, 10-44 6118
Griekenland voor de helft bevrijd, 10-44 6125
Hevige strijd om Bologna, 10-44 .. 6133
Grieksche vasteland geheel bevrijd, 10-44 6139
Forli genomen 6148
Ravenna veroverd 6170
Faenza veroverd 6174
Geall. bereiken de Povlakte 6264
D. troepen in Italië capituleeren 6278

ZEEOORLOG

11.000 ton d. duikb., kruiser en torpedojager d. marinestijdmiddelen vernietigd, 7-44 6016
74.000 ton en 2 torpedojagers d. duikbooten vernietigd, 7-44 6024
149.000 ton geall. handelstonn. en 27 oorlogsschepen in Juli vernietigd; duikboot- en eenmanstorpedo-actie, 8-44 6040
31.000 ton geall. scheepsruimte d. duikbooten vernietigd; 25.500 t. door éénmanstorpedo, 8-44 6048
22.000 ton geall. scheepsruimte d. duikb. vernietigd; actie lichte strijdmiddelen en éénmanstorpedo's, 8-44 6056
40.000 ton geall. scheepsruimte, Engelsche kruiser, vliegtuigmoederschip en 4 torpedojages d. duikbooten vernietigd; actie t. comm. benden in de Egeïsche Zee, 8-44 6064
Actie v. D'sche duikbooten in de N. IJszee; 225.000 ton scheepsruimte door duikbooten en 15 oologsschepen door éénmanstorpedo's vern.; 36.000 t. scheepsruimte i. Kanaal en Ind. Oceaan tot zinken gebracht; 226.500 geall. tonnage in Augustus vernietigd; 262.000 t. beschadigd, 8-44 6072
Eng. vliegtuigen vallen „Tirpitz" aan - Embden beschoten, 9-44 . 6082
De „Tirpitz" t. zinken gebracht 6152
Toegenomen D. duikbootactiviteit 6193
Geallieerde zeeverliezen ..... 6306 C

ZUIDELIJK FRONT

Geall. opmarsch in Italië; Siena ontruimd, 7-44 6008
Aanvallen bij Volterra; geringe geall. terreinwinst, 7-44 6016
Afweerslag voortgezet; Arezzo, Livorno en Ancona ontruimd, 7-44 6024
Aanvallen op Florence afgesl., 7-44 6032
Aanvallen op Florence afgeslagen; verliezen comm. benden op Balkan; aanval op Korcoela afgeslagen, 8-44 6040
D'sche troepen ten N. van Florence teruggetrokken; pogingen tot passeeren v. d. Arno afgeslagen, 8-44 6048
De terroristen vernietigd; aanvallen a. d. Arno afgesl., 8-44 6056

WETENSCHAP EN TECHNIEK

Penicilline; Ned. onderz., 8-44 .... 6053 D
Temperatuurstijging Noordpool, 8-44 ..... 6062 B
Louis Lumière 80 j., 5-10-44 ..... 6109 E
Nobelprijzen uitgereikt, 13-12-44 .. 6173 C
Dr. Jac. Thysse overleden, 11-1-45 6190 C
Mobilisatie der wetenschap, ... 6192 D
Dr. F. H. Fischer overleden, 24-1-45 6200 E
Prof. dr. Huizinga overleden, 5-2-45 ..... 6209 C
Prof. ir. J. v. d. Steur overleden, 20-2-45 ..... 6218 D
Prof. mr. V. Rutgers overleden, 27-3-45 ..... 6247 D
Prof. dr. W. Aalders overleden, 31-3-45 ..... 6247 H
Rijksbureau voor oorlogsdocumentatie opgericht, 15-5-45 ..... 6293 D
Magnetische Noordpool verschoven, 27-5-45 ..... 6303 H
Onderz. n. atoombommen, 22-5-45 6303 I
Olieleidingen i. h. Kanaal. 24-5-45 6304 E
Kuyper-bibliotheek terecht, 4-6-45 6310 B
Bouw stratosfeervliegtuig, 30-6-45 6332 B

Index van 3 Juli 1944—1 Juli 1945

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

GEILLUSTREERD DAGBOEK VAN HET HEDENDAAGSCH WERELDGEBEUREN MET VOORTDUREND BIJGEWERKTEN INDEX

PERMANENTE INDEX VOOR DE PERIODE 1 JULI 1945—30 JUNI 1946

Handleiding bij het gebruik van den index

De verwijzing naar het berichtenmateriaal geschiedt in den index door vermelding van pagina, kenletter, maand en jaartal (7-45 is Juli 1945). De berichten zijn gerangschikt volgens Landen of Gebieden (België, Italië, Nederlandsch Indië enz.) en enige andere rubrieken als:

AFBEELDINGEN (Binnen. tekst, Buiten tekst, Landkaarten enz.)
BIOGRAFIEEN
INTERNATIONAAL NIEUWS
WERELDOORLOG
WETENSCHAP EN TECHNIEK

Alle bovenvermelde rubrieken zijn alphabetisch gerangschikt.

De in iedere rubriek opgenomen berichten zijn verdeeld in groepen, welke worden aangegeven door alphabetisch gerangschikte trefwoorden. Voor Nederland luiden deze trefwoorden o.a.

ARBEID
BELASTINGEN
BEVOLKING
BUITENLAND
DISTRIBUTIE
GELD- EN BANKWEZEN
GEESTELIJK LEVEN
HANDEL - NIJVERHEID
JUSTITIE (Politie)
KONINKLIJK HUIS
KUNST
MILITAIRE ZAKEN
MIJNBOUW
OPVOEDING, ONDERWIJS EN JEUGDBEWEGING
OORLOGSSCHADE
OPENBARE WERKEN
SOCIALE ZAKEN
SPORT
STAATKUNDE
VERKEER EN ENERGIE
VERZEKERINGEN
VOEDSELVOORZIENING (Distributie, Land- en Tuinbouw, Veeteelt en Visscherij)
VOORLICHTING
WATERSTAAT

Voor KRIJGSVERRICHTINGEN der diverse landen, zie het chronologisch overzicht onder „WERELDOORLOG (2e)".

ABESSYNIE

ALGEMEEN

Aanspraak op vroegere It. koloniën, 9-3-46 ..... 6654 C
De aanspraken op Erythrea en Ital. Somaliland, 17-6-46 ..... 6775 D
Opening Russ. ziekenhuizen, 17-6-46 6775 E
Smuts over v.m. Ital. kol., 20-6-46 6778 L

BUITENLAND

Timosjenko Russ. gezant, 28-2-46 6649 H
Timosjenko aangekomen, 17-6-46 6775 E

AFBEELDINGEN

BINNEN TEKST

Acher Achille, 1-4-46 6680
Acte van beschuldiging tegen Goering en andere Nazi-leiders, 19-10-45 ..... 6485 F
America (Peel), uitgew. pamflet, 15-8-45 ..... 6410 D
Atoombom, 29-9-45 ..... 6455, 6456
Attlee, C., 26-7-45 6376
Banning, Dr. W. 13-9-45 ..... 6440 B
Beel, Dr. L. J. M., 22-9-45 ..... 6449 E
Bevin, E., 21-8-45 ..... 6412 A
Bidault, George, 15-6-45 6777
Bidault, Georges 22-11-45 6517
„Big Three" tijdens conf. Teheran 16-12-45 6555
Blokzijl, M. 12-9-45 6433
Boer, F. de, 28-2-46 ..... 6644 E
Churchil, aankomst te Fulton, 5-3-46 6657
Clark Kerr, 3-3-46 ..... 6647 A
Doorman, Schout bij Nacht K., 23-2-46 6635
Francellar, 3-5-46 6726
Frankrijk, teek. samenstelling der Constituante 14-11-45 6509
Garantie verstrekt d. d. Ned. reg. te Londen ten behoeve v. h. Nat. Steunfonds 11-11-45 6503
Gasperi, Alcide de, 10-6-46 6770
Genechten, Mr. Dr. van, i. d. bekl. bank 3-10-45 6458
George, Koning v. Engeland, 11-1-46 6585 D
Gevechtsschepen, grootte en sterkte, 27-1-46 6610
Gillard, Frank, 3-5-46 6726
Giral José, 23-2-46 6642
Göring, 9-15-6-46 6769
Gouin Felix, Min. pres., 28-1-46 .. 6609 A
Gouden med. v. d. stad A'dam aan gen. Eisenhower, 12-12-45 ..... 6554 D
Grese, Irma (Bergen Belsen) 21-9-45 ..... 6444 I
Guardia, La, 3-12-45 ..... 6534 K
Halley, Sir William, 3-5-46 6726
Harriman 1-11-45 ..... 6494 D
Hatta, Moh. Ir. 14-10-45 6477
Helfrich, C. E. L., 1-9-45 ..... 6422 D
Hirohito, 14-8-45 ..... 6405 H
Hitler, Huw. acte, 13-19-1-46 6587
Hondo gebomb. 16-7-45 6370
Hoover, Herbert, 6-4-46 6690
Inönu, pres. Turkije 7-11-45 ..... 6502 E
Jackson, Robert H. 20-11-45 6563
Jong, Kard. de bij benoeming gelukw. door Min. Schermerhorn, 27-12-45 ..... 6574 B
Kalinin, 4-6-46 6762
Kleffens, Min. dr. van, 9-2-46 ..... 6640 F
Kolfschoten mr. H. A. F. 20-10-45, Kramer, Joseph (Bergen Belsen) 21-9-45 ..... 6480 C 6444 I
Kruls, lt.-gen. Mr. H., 27-10-45 .... 6488 C
Landbouw- en Veeteelt statistiek 3-11-45 ..... 6506 B
Laval, P., 31-7-45 6386 B, 10-10-45 6470 A
Lehman, Herbert, H., 22-3-46 ..... 6666 C
Leopold, Koning, 19-7-45 ..... 6365 A
Lie, Trygre, secr. gen. U.N.O., 2-2-46 6617 F
Lieftinck, Prof. Mr. P., 7-45 6355
Logemann, Min. Prof. Dr. J. H. A., 5-10-45 6461
Manoeilski, dr. 18-1-46 ..... 6601 G
Menthon, François de, 18-1-46 .... 6593 C
Molotov, W. M. 9-8-45 ..... 6395 A
Mook, Lt. Gouv. Gen. Dr. 13-10-45 ..... 6467 H
Nat. Steunfonds, micro-foto van garantie, verstr. d. Ned. reg. t. Londen t. beh. v., 11-11-45 6503
Palestina. Bevolkingsvraagst., 20-1-46 6602
Patton, Gen., 22-12-45 6578
Peron, 3-7-6-46 6766
Pétain, H. Ph., 23-7-45 6377
Peter, Koning v. Joego-Slavië m. zijn gemalin, 30-11-45 ..... 6533 H
Petiot in beklaagde bank, 5-4-46 6697
Quisling, V., 23-8-45 ..... 6413 D
Renner, Dr. Karl, 20-12-45 ..... 6570 H
Ritter, Dr. P. H. Jr., 7-45 6344
Roedenko, lt. gen., 9-2-46 ..... 6624 A
Romijn, Kapt. A. en dochter, 6-2-46 6613 A
Roosevelt, Mevr. gedel. U.N.O., 13-2-46 ..... 6624 D
Rosenberg, 9-15-6-46 6769
Royen, min. mr. J. H. van, 26-2-46 6637 A
Savornin Lohman, prof. de 18-3-46 6662 A
Schaik, Mr. J. R. H. van, 25-9-45 6448 A
Schermerhorn en Mgr. de Jong, 27-12-45 ..... 6574 B
Schouten, J., 5-9-45 ..... 6423 I
Seyss-Inquart in bekl. bank, 29-12-45 ..... 6573 A
Seyss Inquart, 11-20-6-46 6785
Sjahir, 22-2-46 ..... 6632 D
Snogger, John, 3-5-46 6726
Soekarno, Ir., 11-10-45 6468
Spaak, P. H. voorz. Alg. Verg. der U. N. O., 1-46 ..... 6592 C
Thorez, Maurice, 24-25-6-46 6784
Truman, H., 10-8-45 ..... 6404 G
Tweede Kamer kiezerslijsten .... 6706 I
Verzetskruis, Ned., 7-5-46 6731
Volkshuishouding, Ned. 6716
Vorrink, J. J. 8-9-45 ..... 6434 B
Wyshinski bij Veiligh. Raad, 26-1-46 ..... 6609 E

BUITEN TEKST

Amer. surplus-voorraden, 17-2-46 6634b
Arnhem, Luchtlandingen 9-45 .... 6438a
Arnhem, strijd en verwoesting 9-45 6438b
Atoombom, verwoesting Hiroshima, Nagasaki, 9-45 ..... 6454b
Atoombom, Nagasaki. 10-45 .... 6462b
Atoombom, proefneming in N. Mexico, 10-45 ..... 6462a
Birma-weg door U.S.A. geaband. 17-3-46 ..... 6666b
Bredius, Dr. A., 31-3-46 ..... 6682a
Breskens, bunkerstad, 8-45 ..... 6414a
Brits Indië bespr., 5-5-46 ..... 6730a
Broekhoff, K. H. overlden, 14-4-46 6698a
Bunker v. onderzeeërs te IJmuiden, 3-11-45 ..... 6494b
Catharine Miller-Bridge te Deventer, 3-11-45 ..... 6494a
Churchill, het geschenk van Ned. aan 10-11-45 ..... 6502a
Churchill in Ned., 12-5-46 ..... 6738a
Churchill op Binnenhof, 12-5-46 .. 6738b
Concentratiekamp Ohrdruf 9-45 .. 6446b
Conf. Min. B.Z. Londen (Bevin, Molotof, Byrnes, Bidault), 9-45 6454a
Cordell Hull, 17-11-45 ..... 6510a
Einstein, Albert, 20-1-46 ..... 6602a
Eisenhower bezoekt Nederland, 13-10-45 ..... 6470a
Eng.-Ned. bespr. op Chequers, 27-12-45 ..... 6578a
v. Eyck, Dr. J., portret, 7-4-46 .... 6690a
Firefly, jager-verkenner, 6-1-46 .. 6586a
Fonsie: raket-batterij, 13-1-46 .... 6594b
Gaulle, gen. Ch. de, 27-1-46 ..... 6610a
Gouden masker Graf in Egypte ontdekt, 24-2-46 ..... 6642b
Herd. door D. gefus. in St. Bavo te Haarlem, 1-12-45 ..... 6526a
Herdenkingsspel A'dam, 8-45 .... 6430b
Hopkins, Harry L., 17-2-46 ..... 6634a
Hongarije, inflatie, 5-5-46 ..... 6730b
Ind. del. op slot Hubertus, 14-4-46 6693b
Intern. kampen, 7-45 ..... 6370a
Japan, onderteek. cap., 2-9-45 .... 6478a
Jong, Kard. dr. J. de, 3-3-46 ..... 6650a
Juan, Don Sp. troonpretend., 6-1-46 6586b
Kaartje confl. China, 27-12-45 .... 6578b
Kabinet Schermerhorn, 7-45 .... 6354a
Kabinet Soekarno 17-11-45 ..... 6510b
Kardinalen ontv. roode bonnet, 3-3-46 ..... 6650b
Konk. fam. te Rome, 26-5-46 ..... 6754b
Kremlin te Moskou, 13-1-46 ..... 6594a
Leopold, Koning met zijn gemalin i. Zwitserl. 8-12-45 ..... 6534b
Meteor, Eng. eenpersoons gevechtsvliegt. 27-10-45, ... 6486b
Monetaire zuivering, 7-45 ..... 6380a
Montgomery, bezoek A'dam, 9-45 6430a
Mook, Lt. g.g. dr. H. J. v. tijdens persconferentie Batavia 15-12-45 .. 6554a
Mussert, ir. A. proces 1-12-45 .... 6526b
Ned. en de oorlog tegen Japan, 7-45 ..... 6388a
Ned.-Indië 1945: Ind. opschriften op winkels te Batavia, 22-12-45 6562a
Ned. Indië 1945: Jeugdige leden v. h. nat. leger oefenen m. Jap. wapenen, 22-12-45 ..... 6562b
Neurenberg, proces, overzicht beklaagdenbk. 8-12-45 ..... 6534a
Nieuwe Fransche regeering, 3-2-46 6618a
Noodwoningen, 8-45 ..... 6422b
Olieboringen i. h. land v. Coevorden, 13-10-45 ..... 6470b
Oorlogsschade (Ned.), 7-45 ..... 6362a
„ (Betuwe), 7-45 .... 6380b
„ (Limburg), 8-45 .. 6406b
Permanente hof van Intern. Justitie 10-11-45 ..... 6502b
Piet Hein, torpedojager bij vertrek naar Ned. O. Indië, 27-10-45 .... 6486a
Potsdam, conf., 8-45 ..... 6396b
Prinselijk gezin, 8-45 ..... 6396a
Prins. paar bez. Magleby, 14-4-46 6698b
Repatr. uit N.O.I., 10-2-46 ..... 6626a
Rubens, mid.st. drieluik, 7-4-46 .. 6690b
Saodi-Arabië, Koning n. Egypte, 3-2-46 ..... 6618b
Scheepsbranden in Eng. havens, 10-3-46 ..... 6658b
Scholten, prof. overleden, 19-5-46 .. 6746a
Sjahrir en Sjarifoedin, 29-12-45 .. 6570b
Sjarifoedin en Sjahrir, 29-12-45 .. 6570b
Soekarno, ir. tijdens toespraak t. nat. jeugd 15-12-45 ..... 6554b
State-department over docum. Spaansch-Duitsche verhouding, 17-3-46 ..... 6666a
Tjarda van Starkenborch Stachouwer, Jhr. Mr. A. W. L., 9-45 .... 6422a
Tjideng komp. geint., 28-4-46 ..... 6722b
Tencil raket batterij, 13-1-46 ..... 6694 B
Troonrede H.M. in Ridderzaal, 24-11-45 ..... 6518a
Trygve Lie, secr. U.N.O., 21-4-46 .. 6706a
Tweede Kamer, overzicht, 20-10-45 6478b
Umberto II v. Italië, 26-5-46 ..... 6754a
Universiteit Leiden, heropening 15-9-45 ..... 6446a
V-2 raketwapen, de start 24-11-45 6518b
Veiligheidsraad, 1e zitting, 27-1-46 6610b
Veiligheidsraad, opr. vergad., 31-3-46 ..... 6682b
Veiligheidsraad, Disc. Big Three, 31-3-46 ..... 6682b
Vereenigde Volken, 10-2-46 ..... 6626b
Verre Oosten, oorlogsterrein, 8-45 6414b
Verre Oosten, opperbevelhebbrs, 8-45 ..... 6406a
„Victorious", vliegdekschip, 7-45 6370b
Viermogendh.conf. Parijs, 28-4-46 .. 6722a
Walcheren, overstrooming, 7-45 .. 6388b
Wandschilderingen Kathedr. Weenen, 20-1-46 ..... 6602b
Warschau 1946, 19-5-46 ..... 6746b
Waterlooplein, Groote staking 1941 24-2-46 ..... 6642a
Weerbare democratie, 10-3-46 ..... 6658a
Wieringermeer, overstrooming, 7-45 6354b
Wieringermeer, Slootdorp, 29-12-45 6570a
Yangtse, prog. stuwdam, 21-4-46 .. 6706b

LANDKAARTEN

China
Eenvoudig overzicht Oostelijk deel, 26-11-45 6523
Overzicht Mandsj. en Korea, 27-12-45 ..... 6578b
Duitschland
Bezetingszônes, 17-12-45 6560
Iran
Eenvoudig overzicht (Azerbeidsjan), 27-11-45 ..... 6525 D
Japan
Overzicht strijdgebied „Pacific" 7-45 ..... 6362b
Hondo gebomb, 16-7-45 6370
Gebomb. gebieden, 29-7-45 6396
Nederland
A'dam-Rijnkanaal, 11-2-46 ..... 6621 D
Ned. Indië
Java situatieschets, 22-11-45 ..... 6522 F
Batavia e.o., 5-6-46 ..... 6765 G
Situatie bij Tongerong, 5-12-5-46 .. 6765
Oostenrijk
Bezett.zônes, 11-9-45 ..... 6437 D
Palestina
Eenvoudig overzicht, 17-10-45 .... 6486 B
Verre Oosten
Overzicht strijdgebied „Pacific", 7-45 ..... 6362b

AFGHANISTAN

BUITENLAND

Grensverdrag m. Rusland. 15-6-46 6778 G

ALBANIE

ALGEMEEN
Uitslag verkiezingen; Erkenn. door Eng. 5-12-45 ..... 6551 N
Uitroep. republiek, 12-1-'46 ..... 6584 F

BUITENLAND
Verhoud. t.o.z. v. Engeland en nabuurstaten, 5-4-46 ..... 6688 F

ARGENTINIE

ALGEMEEN
Antwoord op Blauwboek V.S., 30-3-46 ..... 6680 A
Ver. St. herzien hun standpunt, 12-4-46 ..... 6698 I

BEVOLKING
Immigratiemogelijkheden 12-45 .. 6559 K
Onderhoud over immigratie, 25-5-46 6751 F

BUITENLAND
Door Ver. Staten beschuld. van coll. met „as", 13-2-46 ..... 6626 A
Dipl. betrek. met Rusland hervat, 3-7-6-46 ..... 6766 B

ECONOMIE
Stijging volksinkomen 1935-1945, 28-3-46 ..... 6688 G

GELD- EN BANKWEZEN
Reg. maatr. tegen gecamoufleerd Duitsch kapitaal, 12-11-45 ..... 6508 A

ONDERWIJS
Duitsche en Jap. scholen gesloten, 20-5-46 ..... 6744 C

STAATKUNDE:
Farrell over verkiezingen en toest. van het land, 6-7-45 6352
Vloot in oppositie tegen regeering; Comm. partij toegelaten, 1-8-45 ..... 6383 C
Reg. afgetreden; Kol. Peron gearr., Driemanschap neemt reg. over, 14-10-45 ..... 6477 A
Nieuwe regeering, Kol. Peron „held v. Arg.", 22-10-45 ..... 6484 A
Peron president, 28-3-46 ..... 6679 A
Peron, def. president, 3/7-6-46 .... 6766 B
Nieuw kab. samengesteld, 3-7-6-46 6766 B

AUSTRALIE

ARBEID
Staking Ind. en Austr. havenarb., 28-3-45 ..... 6450 E
Actie tegen Ned. schepen, 9-1-46 6584 E
Einde boycot Ned. schepen, 20-2-46 6632 E
Houding havenarbeiders, 14-3-46 6654 D

BEVOLKING
Voorloopig geen immigratie van Nederlanders, 20-11-45 ..... 6515 C
Immigratie mogelijkheden, 20-5-46 6744 D

BUITENLAND
Menzies over legering Ned. strijdkrachten, 1-8-45 ..... 6383 E
Chifley over legering Ned. strijdkrachten, 13-8-45 ..... 6402 B
Commun. Ned. Ind. regeering i.z. staking, 28-9-45 ..... 6450 E
Ned. Ind. commissie in Australië, 10-45 6471
Protest v. d. Ned. reg., 3-11-45 .. 6491 D
Austr. waarn. bij Ned.-Ind. besprekingen, 25-2-46 ..... 6639 B
Ned. Indië, critiek Menzies op reg.beleid i.z., 7-3-46 ..... 6646 E
Ver. St., contrôle over Austr. rechtsgeb. door V.S. niet gewenscht. 18-3-46 ..... 6663 E
Evat. Dr. over Indon. kwestie, 4-4-46 ..... 6688 H
Veto tegen uitreis Ned. Schepen, 17-4-46 ..... 6696 C
Keith, Frank off. gezant, 10-5-46 .. 6737 C
Chifley over betr. m. Ned., 20-6-46 6775 G
N.O.I. overeenk. m. Australiërs, 24-1-46 ..... 6614 H

DEPORTATIE, EVACUATIE, ENZ.
Nederlanders in Australië, 17-4-46 6703 F

GELD- EN BANKWEZEN
Leening a. N.O.I., 20-4-46 ..... 6703 G

HANDEL EN NIJVERHEID
N.O.I. bestelling geannuleerd, 11-4-46 ..... 6687 A

MILITAIRE ZAKEN
Chifley over verd. Stille Zuidzee, 20-6-46 ..... 6775 F

STAATKUNDE:
Curtin overleden, 4-7-45 ..... 6352 A
Chifley opvolger Curtin, 12-7-45 6359 A
Chifley over onvoorw. overgave Japan, 25-7-45 ..... 6383 D
Verzet tegen Am. contrôle, 18-3-46 6663 E

VERKEER EN ENERGIE:
Luchtvaart:
Verbinding Engeland, 15-5-45 .. 6367 H
Scheepvaart
Veto uitreis Ned. schepen, 17-4-46 6696 C
„Tasman" vertrokken, 3-6-46 ..... 6758 B
Weigering rep. a. Ned. schepen, 11-6-46 ..... 6766 C

B

BELGIE

ALGEMEEN
Opheffing staat van beleg, 26-1-46 6615 B
Ned. Belg. cult. accoord, 14-1-46 6589 D
Protest dr. v. Mierlo tegen spellingontw., 25-5-46 ..... 6751 G
Terrein IJzer Toren onteigend, 18-6-46 ..... 6775 H
Spaak over West.blok en Duitschland, 21-6-46 ..... 6783 B

ARBEID
Stakingen
Mijnwerkersstaking Luik e. o., 23-5-46 ..... 6751 H
v. Acker over stakingen, 27-5-46 .. 6751 I

BEVOLKING
Tegenstelling Wallonië - Vlaanderen, 6-8-45 ..... 6391 A
Min. Vos over Vlaamsche bew., 8-9-45 ..... 6436 B
Waalsch nat. congres - Anti Belgisch standpunt, 23-10-45 ..... 6484 A

BUITENLAND
Algemeen
Bezoek De Gaulle Brussel, 10-10-45 6469 C
Bezoek Churchill Belg. 16-11-45 .. 6516 A
Toespraak Churchill i. h. parlement 16-11-45 ..... 6516 A
Ned.-Belg. spellingscomm. geïnstall. 1-12-45 ..... 6522 O
Verkeer met Ned. zonder passiva, 16-2-46 ..... 6631 D
Niet uit Duitschl. teruggekeerde pol. gevangenen, 18-2-46 ..... 6632 F
Nat. Rijkdom gehalveerd, 26-3-46 6680 B
De kwestie, Ruhr, Rijn en Saargebied, 23-4-46 ..... 6720 F
De Grelle klacht bij V. R. omtrent uitlevering, 6-5-46 ..... 6727 E
Schermerhorn te Leuven, 22-5-46 6742 D
Senaat over buitenl. politiek en probleem Duitschland ..... 6775 I
Diplom. betrek. m. h. buitenland
Belgisch-Nederl. betrekkingen, 6-8-45 ..... 6392 B
Ned. Amb. over Belg.-Ned. betrekkingen, 25-8-45 ..... 6418 M
Cult. betrekkingen met buitenl. 17-9-45 ..... 6444 G
Handelsverdrag met Ned. Glaslever. 9-11-45 ..... 6504 H

ECONOMIE (ALGEMEEN)
Van Acker over kolenprod., handelspol., 7-8-45 ..... 6392 A
Van Acker over werkl.h., kolenvoorz., haven Antw., 24-9-45 .. 6451 B
Wetsvoorstel Nationalisatie bedrijven, 11-4-46 ..... 6696 D
Loon en prijsstop aangekondigd, 15-4-46 ..... 6704 F
Prijsverlaging voor 10% voorgest., 14-5-46 ..... 6737 D
National. der mijnen, 21-5-46 ..... 6744 E
v. Acker over loon- en prijspol., 27-5-46 ..... 6751 I

GELD- EN BANKWEZEN
Stabilisatie, monetaire maatregelen, 21-7-45 ..... 6391 D
Van Acker over monetaire zuivering, 7-8-45 ..... 6392 A
Staatsschuld, 31-8-45 ..... 6427 C
„Belga" afgeschaft 20-12-45 ..... 6559 L
Tolunie m. Ned. en Lux., 20-4-46 6701 B
Nationalisatie Nat. Bank, 24-4-46 6720 G
Leening v. Canada, 7-5-47 ..... 6727 F

HANDEL EN NIJVERHEID
Algemeen
Diamantbeurs heropend, 31-1-46 6615 C
Uitbreiding koopvaardijvloot, 18-2-46 ..... 6639 D
Ned. K. v. K. vergadert te Brussel, 15-4-46 ..... 6704 G
Philipsfabrieken te Leuven, 4-6-46 6757 G
Ned. Belg. samenw. gem. secr., 21-6-46 ..... 6781 G

Overeenkomsten
Tolunie met Nederl. en Luxemburg, 20-4-46 ..... 6701 B
Handelsverdr. m. Nederl., 28-5-46 6750 D
Handelsverdr. m. Spanje, 12-4-46 6682 E
Ned. K. v. K. over samenwerk. met Ned. en Luxemb. Rede Dr. Kortenhorst, 15-4-46 ..... 6704 G

JUSTITIE
Politieke delinquenten
Vonnissen collaborateurs, 8-8-45 6392 C
Aantal geïntern. pol. delinq. 19-11-45 ..... 6552 A
Borms ter dood veroordeeld, 7-1-46 ..... 6591 C
Terechtst. Burg. en districtsh. v. Groot-Luik, 8-2-46 ..... 6623 C
Doodv. en terechtst. sedert bevr., 14-3-46 ..... 6663 K
Dr. Borms terechtgesteld, 12-4-46 6696 F
Prof. F. Daels ter dood veroord., 27-6-46 ..... 6783 C

KONINKLIJK HUIS
Koningskwestie, Weigering aftreden Leopold, Voorgeschiedenis, 19-7-45 ..... 6365 A
Kamerdebatten i. z. Koningskwestie, 27-7-45 ..... 6374 G
Vertrouwensvotum, 7-8-45 ..... 6392 A
Koningskwestie, 5-9-45 ..... 6427 D
Koning naar Zwitserl., 4-9-45 .... 6430 D
Koning Leopold in Zwitserl., proclam., 7-10-45 ..... 6468 A
Koningskw.; Doc. i. z. onderhoud Hitler-Leopold; Antw. v. Koning 3-11-45 ..... 6499 B
Spaak over Koning Leopold III, rede i. d. Senaat 12-11-45 ..... 6508 C
Kon. Leopold wil refer., weig. Belg. reg., 21-1-46 ..... 6600 C
Pirenne weerlegt besch. tegen Leopold, 13-2-46 ..... 6623 B
Leopold doet geen afstand, 26-3-46 6671 D

KUNST
Bert Decorte staatsprijs poëzie, 1-46 ..... 6608 F
Geroofde kunstschatten uit Dld. terug, 12-3-46 ..... 6654 F
Cult. cont. met Ned., 22-26-3-46 .. 6670 A

MILITAIRE ZAKEN
Algemeen
Van Acker over leger, 7-8-45 .. 6392 A
IJzer mon. verwoest, 18-3-46 ..... 6663 L
Opricht. vlootmacht, 28-3-46 ..... 6671 F
Belg. troep. n. Britse zone in D., 3-4-46 ..... 6680 C
Op terrein IJzer Toren heldengedenkteken, 18-6-46 ..... 6775 H

OORLOGSSCHADE EN VERGOEDING
Verklaring van Acker, 7-8-45 .... 6392 A
Geroofde kunstschatten uit Dld. terug, 12-3-46 ..... 6654 F
Raming oorlogsverliezen, 26-3-46 .. 6680 B
De oorlogsverliezen, 6-6-46 ..... 6766 D
De koopvaardijvloot 1940-1945, 13-6-46 ..... 6766 E

OPVOEDING
Ned. Belg. cult. accoord, 14-1-46 6589 D

PERS
Schorsing v. d. Quotidien, 6-10-45 6469

PRIJSVORMING EN -BEHEERSING
Loon en Prijsstop, 15-4-46 ..... 6704 F
10% prijsverlaging voorgest., 14-5-46 6737 D
v. Acker over loon en prijspol., 27-5-46 ..... 6751 I

SPORT
Nederland—België 6—3, 13-5-46 .... 6732 H

STAATKUNDE
Algemeen
Tegenstelling Wallonië-Vlaanderen, 6-8-45 ..... 6391 E
Kabinet
v. Acker nieuw kabinet, 1-4-46 .... 6680 D
Motie v. vertr. goedgek., 5-4-46 .. 6688 I
Motie v. vertr. aangenomen, 12-4-46 6696 E
Politieke partijen
R.K. ministers afgetreden, 19-7-45 6365 A
Kath. in oppositie, 27-7-45 ..... 6374 G
Elias, leider V.N.V. gearresteerd, 1-8-45 ..... 6384 A

Kath. in oppositie, 2-8-45 ..... 6384 B
Macht lib. partij versterkt, 2-8-45 6384 B
Herleving V.N.V., 6-8-45 ..... 6391 E
Chr. Volkspartij, eerste congres, program, 22-8-45 ..... 6411 B
Verh. Social. Comm., 27-8-45 .... 6427 A
Min. Vos over Vl. Bew. 8-9-45 .. 6436 B
Waalsch Nat. Congres, 23-10-45 .. 6484 B

Regeering

Motie van vertrouwen in Regeering van Acker, 27-7-45 ..... 6374 G
Nieuwe ministers benoemd, 2-8-45 6384 B
Ontbinding Parlement, 10-1-46 .. 6591
Reg. verklaring Van Acker, 7-8-45 ..... 6692 A
V. Acker over W.-Entente, 10-11-45 6508
10-11-45 6508
Kab. V. Acker afgetreden, 19-2-46 6632 G
Verloop reg. crisis (De Schrijver, Spaak), 1-3-46 ..... 6646 G
Kab. Spaak (soc. en special.), 14-3-46 ..... 6654 E
Kab. Spaak volledig, 15-3-46 ..... 6663 H
Kab. Spaak afgetreden, 20-3-46 6664 A
Inform. opdracht De Schrijver, 22-3-46 ..... 6664 B
Reg. crisis. v. d. Acker formateur, 26-3-46 ..... 6671 E
Progr. v. Acker aanvaard, 15-4-46 6704 F
v. Acker stelt 10% prijsverl. voor, 14-5-46 ..... 6737 D
v. Acker over loon en prijspol., 27-5-46 ..... 6751 I
Senaat over buit. politiek en probleem Duitschland ..... 6775 I

Volkvertegenwoordiging

v. Acker reg.verkl., 5-4-46 ..... 6688 I
Kab. v. Acker aanvaard, 12-4-46 .. 6696 E

Wetgeving

Nieuwe spelling Ned. Taal, 16-3-46 6663 F
Wetsvoorstel nat. bedrijv., 11-4-46 6696 D

VERKEER EN ENERGIE

Algemeen

Verkeer met Ned. zonder pasvisa, 16-2-46 ..... 6631 D
K.L.M. verbinding met Ned., 10-3-46 6652 A

Scheepvaart

Verbind. Albert- en Julianakanaal „Stop van Lanacken", 21-9-45 .. 6451 A
Uitbreid. koopvaardijvloot, 18-2-46 6639 D
De koopvaardijvloot 1940-1945, 13-6-46 ..... 6766 E

Spoorwegen

Treinen Antwerpen—Brussel in 25 min., 19-3-46 ..... 6663 I

ZUIVERING v. h. OPENBARE LEVEN

Verklar. inzake zuivering, 31-8-45 6427 B

BIOGRAFIEEN

Beel, Dr. L. J. M., 23-6-45 6343
Boer, F. de, waarn. burg. v. Amsterdam, 28-2-46 ..... 6644 E
Booy, J. M. de, 23-6-45 6343
Bredius, Dr. A. 15-3-46 ..... 6662 B
N.O.I., 28-2-46 ..... 6639 C
Clark Kerr, Arch., 3-3-46 ..... 6647 A
Drees, W., 23-6-45 6343
Hopkins Harry, L., 30-1-46 ..... 6610 C
Jong, Kard. J. de, 27-12-45 6574
Jong, Kard. de, 27-12-46 6578
Keyes, Adm. Lord, 26-12-45 ..... 6585 A
Kleffens, Mr. E. N. van, 23-6-45 .. 6343
Kolfschoten, Mr. H. A. M. T., 23-6-45 6343
Krug, Julius, 27-2-46 ..... 6650 B
Leeuw, Prof. Dr. G. v. d., 23-6-45 6343
Lieftinck, Prof. Mr. P., 23-6-45 .. 6343
Logemann, Prof. Dr. J. H. A., 23-6-45 6343
Mansholt, Ir. S. L., 23-6-45 6343
Meynen, Mr. J., 23-6-45 6343
Patton, Gen. George, 22-12-45 6578
Ringers, Dr. Ir. J. A., 23-6-45 .. 6344
Ritter Jr., Dr. P. H., 23-6-45 6344
Royen, Dr. J. H. van, 23-6-45 .. 6343
Savornin Lohman, Prof. Jhr. Mr. B. C., 18-3-46 ..... 6662 A
Schaik, Ir. Th. S. G. J. M. van, 23-6-45 6344
Schermerhorn, Prof. Ir. W., 23-6-45 6343
Verschuur, Mr. Dr. T. J., 19-7-45 6371 B
Vos, Ir. H., 23-6-45 6343

BRAZILIE

Omwenteling op 29-10-45 ..... 6493 A
Presidentsverkiez. 7-12-45 ..... 6552 B

BRITSCH INDIE

ALGEMEEN

Simla conferentie mislukt, 7-45 .. 6366 A
Nehroe over Z. Aziatische Statenbond, 4-8-45 ..... 6392 D
Church over landingen op Malakka, 17-8-45 ..... 6393 B
Soebhas Chandra Bose overleden, 23-8-45 ..... 6411 C
Deeln. nat. aan verkiez., 14-9-45 .. 6436 C
Wavell en Attlee over status Britsch-Indië, 20-9-45 ..... 6444 H
Resolutie Al-Ind. congres, 23-9-45 .. 6451 C
Soebhas Chandra Bose zou nog leven, 3-1-46 ..... 6591 E
Attlee over toekomst van India, 23-3-46 ..... 6665 F
Terugtrek. Brit.-Ind. troepen uit N.O.I., 28-3-46 ..... 6639 C
Gandhi over onafhankelijkheid, 3-4-46 ..... 6688 K
Confer. v. Simla mislukt, 13-5-46 .. 6737 E
Gandhi over Britsche voorstellen, 4-6-46 ..... 6766 F
Moslem-Liga aanv. Br. voorst., 8-6-46 6767
Geen inter.-regeering, 27-6-46 ..... 6784 C

GEESTELIJK LEVEN

Comm. vijanden v. d. Islam, 21-5-46 6744 F

JUSTITIE

Proc. „doodenlijn" Birma, 21-5-46 6744 G

BUITEN MONGOLIE

Verdrag met Rusland, 2-3-46 .... 6647 B

BULGARIJE

Nota v. Engel. over de verkiezingen, 22-8-45 ..... 6412 B
Dimitroff cand. Comm. partij, 21-8-45 ..... 6414 C
Verkiezingen uitgesteld, 25-8-45 .. 6419 A
Datum verk. vastgesteld, 3-9-45 .. 6427 F
Bulgarije republiek? 12-45 ..... 6559 M
Kolarov pres. v. d. Sobranje 12-45 6559 M
Am. memor. aan Reg., 13-3-46 .. 6664 C
Kabinet Georgiev, 1-4-46 ..... 6680 E
Memor. a. conf. 4 min. te Parijs, 1-5-46 ..... 6727 G
Vorming interim regering, 17-6-46 6777 C

C

CANADA

Algemeen

De verdediging N. Canada met V. S. geregeld ..... 6776 B

ARBEID

Stakingen

Scheepvaartstakingen, 28-5-46 .... 6752 A

BEVOLKING:

Oorlogshuw., 29-10-45 ..... 6493 B

BUITENLAND:

Bespr. Mackenzie King-de Gaulle, 29-8-45 ..... 6422 C
Overeenk. tusschen Am. Canada en Engl. i. z. geheim atoombom 16-11-45 ..... 6518 B
Russ. spionnage i.z. atoombom, 16-2-46 ..... 6632 I
Russ. spionnage, rapport Mack King i.z., 5-3-46 ..... 6654 G
Russ. amb. over spionage-aff., 5-4-46 ..... 6689 D

GEESTELIJK LEVEN

Russ. orth. in V. S. en Canada cont. Patriach v. Moskou, 20-4-46 6722 A

GELD- EN BANKWEZEN

Overeenkomst m. h. buitenland

Cred. overk. met Nederland, 16-1-46 6589 E
Canad. cred. aan Nederland, 13-2-46 6621 C
Leening aan België, 7-5-47 ..... 6727 F

JUSTITIE

1e Vonnis der spion.aff., 13-4-46 .. 6696 G
Verrad. atoomgeheim in Engeland gestraft, 3-5-46 ..... 6728 C
Spionnen gestraft, 26-6-46 ..... 6776 A

MILITAIRE ZAKEN

1ste Canadeesche leger ontbonden, 23-7-45 ..... 6375 A
Oorlogsverliezen, 29-10-45 ..... 6493 B
Verded. N. Canada met V. S. geregeld ..... 6776 B

STAATKUNDE

Alexander G. G. van Canada, 1-8-45 ..... 6384 C
Verkl. Mackenzie King over souvereiniteit en Wereldreg. 18-12-45 6559 N
Rapport Mack King over Russ. spionnage, 5-3-46 ..... 6654 G

VERKEER EN ENERGIE

Scheepvaart

Stakingen, 28-5-46 ..... 6752 A

CHILI

Presid. Rios overleden, 27-6-47 .... 6783 D

CHINA

ALGEMEEN

Schermutseling tusschen comm. en reg. troepen, 7-11-45 ..... 6499 C

BEVOLKING

25 millioen evacué's, 17-8-45 ..... 6492 D

BUITENLAND

Algemeen

Soeng door Stalin ontvangen, 7-7-45 ..... 6353 D
Soeng te Moskou, 16-7-45 ..... 6366 B
Hirohito, oorlogsmisdadiger verklaard, 16-7-45 ..... 6366 C
Besprekingen Soeng-Stalin onderbroken, 16-7-45 ..... 6369 C
Bespr. Soeng-Stalin hervat, 8-8-45 6395 C
Russ. eischen i. z. Mandsjoerije 25-11-45 ..... 6522 P
Am. waterbouwexp. n. China i. v. m. regul. v. d. Yang-Tse 29-11-45 ..... 6532 G
Fransch. exterr. rechten opgeheven, 1-3-46 ..... 6647 C
Russ. antw. op Am. protest i. z. Mandsjoerije, 27-4-46 ..... 6720 H
Nota massamoord aan Ned. Reg., 5-12-6-46 ..... 6765 G
Moord op Chineezen in N.O.I., 17-6-46 ..... 6775 C

Verdragen en overeenkomsten

Vermoedens i.z. Russisch-Chin. verdrag, 17-8-45 ..... 6402 D
Verdrag met Rusl. gesloten, Soeng uit Moskou, 17-8-45 ..... 6404 D
Russ.-Chin. verdrag gepubliceerd, 27-8-45 ..... 6421 D

HANDEL EN NIJVERHEID

De industrieele toestand v. Mandsjoerije ..... 6788 C

MILITAIRE ZAKEN

Strijd Regeeringstroepen tegen Communisten, 31-7-45 ..... 6384 E
Botsing Comm.-Reg.troepen, 17-8-45 6402 D
Chin. troepen naar Indo-China, 1-9-45 ..... 6427 G
Mandsjoerije terug. Russ. troepen, 29-9-45 ..... 6462 E
Schermuts. tusschen Comm. en reg. 7-11-45 ..... 6499 C
Einde v. d. binnenl. strijd, 11-1-46 ..... 6584 G
Reg. troepen in Moekden, 17-1-46 ..... 6600 D
Opnieuw conflict in Mandsjoerije, 18-2-46 ..... 6633 A
Russ. troepen in Mandsjoerije, 27-2-46 ..... 6639 E
Anti Russ. betoogingen. 8-3-46 .. 6654 H
Mandsjoerije. Ook Br. protest, 13-3-46 ..... 6664 D
Oorlogsbuit. Repatr. Japanners, 11-3-46 ..... 6655 A
Am. protest i.z. Russ. troep. in Mandsjoerije. 6-3-46 ..... 6650 D
Amer. troep vertrekken, 2-4-46 .. 6689 B
Rus. troep. uit Mandspoerije, 15-4-46 ..... 6696 H
Tsjangtsjoen herov. op commun. 25-5-46 ..... 6752 B
Japanners gebruiken Narcotica .. 6767 A
Wapenstilstand in Mandsjoerije, 7-17-6-46 ..... 6776 C

STAATKUNDE

Rede van Tsjiang Kai-sjek, (8-j. oorlog), 7-7-45 ..... 6352 B
Politieke Raad, rede Tsjiang Kai-sjek, 20-7-45 ..... 6366 C
Wang minister v. B. Z., 30-7-45 .. 6384 D
Soeng eerste min., 30-7-45 ..... 6384 D
Spanning Tsjoenking-Communisten, 31-7-45 ..... 6384 E
Onderhandelingen met Comm., 31-7-45 ..... 6384 E
Nankingreg. ontbonden, 16-8-45 .. 6402 C
Confl. tusschen reg. en comm. 7-11-45 ..... 6499 C
Samenst. nat. vergad., 1-2-46 .... 6615 D

CONGO (BELG.)

Ontwikkel. gedurende d. oorlog 11-12-45 ..... 6559 O

D

DENEMARKEN

BUITENLAND
Hulp aan Ned., 6-2-46 ..... 6623 D
ECONOMIE (Algemeen)
Econom. situatie, 1-11-45 ..... 6493 C
GELD- EN BANKWEZEN
Mogelijke devaluatie Kroon, 31-7-45 6384 F
Inwisseling bankbiljetten, 8-45 .. 6392 E
Monetair verdr. met Ned., 1-2-46 6614 G
Wetsontwerp kapitaalheffing, 27-5-46 ..... 6752 C
HANDEL EN NIJVERHEID
Handelsbespr. met Engeland, Boter-export, 31-7-45 ..... 6384 F
Overeenkomst m. Nederl., 1-4-46 6676 F
MILITAIRE ZAKEN
Am. verlaten Groenland, 21-12-45 6569 B
Russen ontruim. Bornholm, 4-4-46 6680 F
STAATKUNDE
Verkiezingen
Uitslag verkiez. 1-11-45, ... 6493 C
Wetgeving
Wetsontwerp Kap. heff., 27-5-46 .. 6752 C
VERKEER EN ENERGIE
Luchtvaart
K.L.M.-verb. met Ned., 10-3-46 6652 A
VOEDSELVOORZIENING:
Situatie zuivelproductie, 31-7-45 .. 6384 F

DUITSCHLAND

ALGEMEEN
Hugenberg over Duitschl. toekomst, 17-7-45 ..... 6367 C
Am. vlag in Berlijn geheschen, 20-7-45 ..... 6375 B
Toestand in Dld. volgens Montgomery, 2-10-45 ..... 6461 A
Behoud. v. Dld., 25-11-45 6519
Jaarwedde voor Stauffenberg's weduwe 26-11-45 ..... 6523 D
Schuld aan oorlog - Enquête onder Amer. sold., 25-1-46 .... 6608 G
Min. Stansgate over Ruhr en Rijn, 25-1-46 ..... 6608 H
Goederen terug n. Ned., 11-2-46 6622 A
Kunstschat n. België terug, 12-3-46 6654 E
Ontploff. in pol. kazerne, 18-3-46 6665 C
Lord Vansittard voor fed. Dtl., 17-4-46 ..... 6705 B
Duitsche belang. in Spanje, 25-4-46 6730 C
Duitsche roof in Nederland, 12-6-46 6765 A
Duitschl. en de Ned. havens, 10-6-46 6765 B
Toekomst v. Duitschl., 21-6-46 .... 6783 F
Controle op 't Ruhrgebied ..... 6798 D
ARBEID
Vakvereen. toegestaan, 22-7-45 .. 6375 C
BEVOLKING
Onwettige geboorten in Am.zone, 18-5-46 ..... 6144 H
Oorlogsverliezen, 8-45 ..... 6392 F
Zelfmoordepidemie, 22-8-45 ..... 6411 E
Oorlogsverliezen volgens Attlee, 23-10-45 ..... 6484 C
Sterftecijfer Berlijn, 4-12-45 ..... 6552 C
Vroegere Gauleiter van Luxemburg pleegt zelfmoord, 21-12-45 ..... 6573 B
Afscheid van Sleesw. Unie v. Duitschland, 12-2-46 ..... 6623 G
Tijdens oorlog genaturaliseerde Franschen, 11-3-46 ..... 6655 I
Positie Duitsche joden, 1-8-46 ..... 6670 E
Duitschers uit Polen uitgewezen, 21-6-46 ..... 6786 E
BUITENLAND
Geall. hulp, 9-7-45 ..... 6360 C
Stevens en Best (grensinc. Venlo) teruggevonden, 3-8-45 ..... 6392 H
Schending van verdragen, 6-12-45 6559 P
Vroegere Gauleiter van Luxemburg pleegt zelfmoord, 21-12-45 6573 B
Christiansen uitgelev. aan Ned., 22-1-46 ..... 6598 F
Rauter in gevang. te Scheveningen, 14-2-46 ..... 6621 H
Duitsche journalisten en diplom. moeten Portugal verlaten, 1-3-46 ..... 6649 F
Duitsche geleerden n. Rusland, 19-3-46 ..... 6665 B
Verbet. voedselvoorz. Ned. in D., 21-5-46 ..... 6740 I
Belgische senaat over probl. Duitschland ..... 6775 I
CONCENTRATIEKAMPEN - OORLOGSMISDADEN
Aantal slachtoffers concentratiekampen, 23-8-45 ..... 6411 F
Proces Bergen Belsen 21-9-45 .... 6444 I
Berecht. Duitschers in Nederl., 25-3-46 ..... 6669 C
Monument te Belsen, 14-4-46 ..... 6727 I
Leider Centr. bur. S.S. gearr., 29-5-46 ..... 6752 D
DEPORTATIE, EVACUATIE EN REPATRIEERING
Repatr. buitenl. arb., 23-7-45 .... 6375 D
Repatr. uit Centraal Europa, plan geall. Contrôle Raad 10-12-45 .. 6560 B
Poolsche vluchtelingen repatr. niet, 15-4-46 ..... 6698 F
DISTRIBUTIE
Voedselrantsoenen voor Berlijn, 11-7-45 ..... 6360 A
Voedselrantsoenen voor Duitschl., 19-7-45 ..... 6367 D
ECONOMIE (ALGEMEEN):
Econ. maatregelen bezettende mogendheden, 8-7-45 ..... 6359 C
Hugenberg over ec. wederopbouw, 17-7-45 ..... 6367 C
Grootgrondbezit verdeeld, 6-9-45 .. 6428 B
Pap. v. Price en gen. Eisenhower over toestand, 1-12-45 6532
Geall. steun, 9-7-45 ..... 6359 C
Hervorming grondbezit, 6-10-45 6469 A
Hervorming grondbezit, 2-1-46 .. 6595
Vrije markten in Berlijn, 18-3-46 6672 A
Econ. herstel en de geall., 29-3-46 6680 L
Saargeb. econ. geheel m. Frankrijk, 30-4-46 6727
Ned. havens en Duitschl., 10-6-46 6765 B
GEESTELIJK LEVEN
Herstel godsdienstvrijheid, 19-7-45 6367 G
Kard. Faulhaber: „Wir haben Schuld", 22-9-45 ..... 6451 E
Confl. kard. Faulhaber m. d. Am. contr. raad, 13-11-45 ..... 6508 E
Kard. v. Galen overleden, 23-3-46 6680 G
Protest Duitsch episcopaat, 20-5-46 6744 G
GELD- EN BANKWEZEN
Berlijn. banken d. Russ. troepen bezet, 7-3-46 ..... 6647 D
Berlijn. banken niet door Russ. troepen bezet. 13-3-46 ..... 6655 C
Betaalmid. geall. troep in Br.zone, 23-5-46 ..... 6744 L
Herstelbet. Am. zone opgeschort, 28-5-46 ..... 6752 E
Duitsche tegoeden in Zweden, 16-4-46 ..... 6722 I
Duitsche activa in Zwitserland, 22-5-46 ..... 6746 M
Hongaarsch goud in D., 20-6-46 .. 6777 B
HANDEL EN NIJVERHEID
I. G. Farben opgebl., Russen eischen 40 fabr., 26-10-45 ..... 6484 D
Industrieën als herstelbetaling, 26-9-'45 ..... 6451 G
Geheim verdr. Churchill en Roosevelt i.z. Duitsche ind., 13-11-45 6508 D
Krupp fabr. eigendom van de geall.. 24-11-45 ..... 6523a
I.G. Farben en de oorlog, 12-12-45 6560 A
Mijnen in Saargeb. d. Franschen in beslag genomen, 23-12-45 .... 6569 C
Staalproductie-besprek. in contrôleraad, 23-1-46 ..... 6600 G
Vrije markten te Berlijn, 18-3-46 .. 6672 A
Duitsche technici in Britsche dienst, 15-5-46 ..... 6737 I
Duits. handelsart. aan banden, 16-4-46 ..... 6698 H
Ned. havens en Duitschl., 12-6-46 6765 B
Productie v. Rusl. en Duitschl. in 1950 ..... 6776 H
Steenkolen n. Finland en Italië, 25-6-46 ..... 6783 E
HERSTELBETALINGEN
Industr. als herst.bet., 26-9-45 .... 6451 G
Fransche schadeverg.eisch, 5-12-45 6532 N
Herstelbet. Am. zone opgeschort, 28-5-46 ..... 6752 E
Duitsche herstelbetalingen, 30-5-46 6761 A
JUSTITIE
Algemeen
Arrest. comm. leiders te Berlijn, 11-3-46 ..... 6655 A
Massa-arrestaties, 11-7-45 ..... 6360 A
Massa-arrestaties. 15-7-45 ..... 6367 A
Arrestaties-aanslagen, 3-9-45 .... 6427 H
Arrestatie kolenproducenten, 7-9-45 ..... 6428 C
Meisinger gearresteerd, 7-9-45 .... 6428 D
Duitsche rechtspleging in nwe banen, 3-11-45 ..... 6500 B
Nieuwe bijz. i.z. Rijksdagbrand 6591 F
Razzias op de Donau, 22-5-46 ..... 6744 K
Oorlogsmisdaden
Christiansen uitgel. aan Ned., 22-1-46 ..... 6598 F
Rauter in gevang. te Scheveningen, 14-2-46 ..... 6621 H
Aantal slachtoffers concentratiekampen, 23-3-45 ..... 6444 I
Massagraf te Lonsdorf, 4-2-45 .... 6623 E
Massamoord tijdens Ardennenoffensief, 6-3-46 ..... 6655 D
Niet teruggekeerde Belg. pol. gevangenen, 18-2-46 ..... 6632 F
Berechting oorlogsmisdadigers, 9-8-45 ..... 6393 G
Eerste lijst oorlogsmisdadigers, 30-8-45 ..... 6419 B
Oorlogsmisdadigers naar Neurenberg, 8-9-45 ..... 6436 D
v. Neurath gearresteerd, 22-9-45 .. 6451 F
Schoengarth oorlogsmisd. in Nederland, 13-2-46 ..... 6633 B
Processen
Vonnis i.z. pro Fransche inlijvingspropaganda Saargebied, 7-7-45 .. 6352 C
Proces Bergen Belsen, 21-9-45 .... 6444 I
Duitsche oorlogsmisdadigers te Smolensk berecht, 20-12-45 .... 6578 D
Neurenberg, Acte v. beschuldig., 19-10-45 ..... 6485 F
Neurenberg, Ley, Dr. Robert pleegt zelfmoord, 25-10-45 ..... 6493 D
Neurenberg, Bormann nog voortvlucht., 25-10-45 ..... 6493 D
Proces Bergen Belsen, uitspraak 19-11-45 ..... 6516 B
Hess, Rudolf simuleerde geheugenverlies 1-12-45 ..... 6523 C
Proces Bergen-Belsen, beulen geëxecuteerd 14-12-45 ..... 6552 D
Dachau, zes en dertig doodvonnissen 14-12-45 ..... 6552 E
Neurenberg, Schending v. verdragen 6-12-45 ..... 6559 P
Neurenberg, D'tschers roofden 22.000 kunstwerk. uit West-Europa 19-12-45 ..... 6561 A
Neurenberg, voorbereiding; akte van beschuldiging, 20-11-45 6563
Proc. Neugamme begonnen, 19-3-46 6672 G
KUNST
Algemeen
Herstel cultureele leven, 21-8-45 .. 6411 D
Letterkunde
Keyserling overleden, 29-4-46 .... 6720 I
Hauptman, Gerhardt, overleden, 11-6-46 ..... 6776 G
MIJNBOUW
Franschen leggen beslag op mijnen in Saargebied, 23-12-45 ..... 6569 C
MILITAIRE ZAKEN
Algemeen
Oorlogspol. (rap. Comm. Kilgore), 11-7-45 ..... 6360 C
Christiansen uitgeleverd aan Nederland, 22-1-46 ..... 6598 F
Oorlogsverliezen, 8-45 ..... 6392 F
Invasieplannen in Engeland in 1940, 13-10-45 ..... 6469 B
Oorlogsverliezen, volgens Attlee, 23-10-45 ..... 6484 C
„Bismarck" grootste slagschip, 29-11-45 ..... 6523 B
Oorlogsverliezen, 8-45 ..... 6392 F
Inv.pl. Eng. in 1940, 13-10-45 .... 6469 B
Oorlogsverliezen, vlg. Attlee, 23-10-45 ..... 6484 C
v. Blomberg overleden, 14-3-46 .... 6672 B
Duitschers kenden Ned. code, 15-6-46 ..... 6773 D
Duur der bezetting, 11 en 21-6-46 .. 6776 D
Vloot
De vlootverliezen, 10-5-46 ..... 6729 D
OORLOGSCHADE EN VERGOEDING
Verwoesting van Berlijn, 11-7-45 6360 C
Oorlogsverliezen, 8-45 ..... 6392 F
Lawson over teruggave door D. geroofde goederen, 22-8-45 .... 6412 C
Schade in Essen, 15-5-46 ..... 6737 G
Puinruimen in Berlijn, 28-5-46 .... 6752 F

OPVOEDING
Anti-fasc. jeugdorg., 3-7-45 .... 6352 C
Priestly over het Duitsche kind 14-9-45 .... 6436 E
Montgomery over jeugd, 2-10-45 6461 A
D. scholen in Argentinië gesloten, 20-5-46 .... 6744 C

PERS
Duitsche journal. en diplomaten moeten Portugal verlaten, 1-3-46 6649
Journalisten in Sovjet-zone toegelaten, 15-12-'45 .... 6560 C

STAATKUNDE
Algemeen
Geen invoering Sovjet-systeem, 8-7-45 .... 6359 C
Bezettingszones en problemen, 11-7-45 .... 6360a
Gedragsregels voor Duitschland, 26-9-45 .... 6451 H

Bestuur
Bestuur Beieren, 3-7-45 .... 6352 C
Regeering in Russ. zone, 3-9-45 .. 6427 I
Reg. wisseling in Beieren, 6-10-45 6469 A
Fr. wenscht auton. in Rijnbekken, 17-10-45 .... 6478 C
Verklar. van Byrnes over Centr. bestuur, 5-12-45 .... 6532 I
Verbod massabetooging in Am. zone, 17-1-46 .... 6600 F
Staten in Am. zone, 24-6-46 .... 6783 G

Geallieerde Politiek
Geallieerde steun, 9-7-45 .... 6359 C
Vergadering mil. gouveneurs, 11-7-45 .... 6360 A
Bezettingszonen en problemen, 11-7-45 .... 6360 A
Afschaffing Naziwetten, 8-7-45 .... 6360 C
Radioreden Eisenhouwer en Montgomery, 7-8-45 .... 6392 G
Gedragsregels voor Duitschland v. geallieerd controleraad, 26-9-45 6451 H
Beleid Patton in Beieren, 26-9-45 6454 G
Montgomery over toestand, 2-10-45 6461 A
Hervorming grondbezit, 6-10-45 .. 6469 A
Patton van zijn taak ontheven, 6-10-45 .... 6469 A
Eisenhower over dood Hitler, 15-10-45 .... 6477 B
Fr. wenscht Auton. Rijnbekken, 17-10-45 .... 6478 C
Russen eischen 40 fabrieken, 26-10-45 .... 6484 D
I. G. Farben worden opgeblazen, Russische eischen, 26-10-45 .... 6484 D
Britsch rapport i. z. dood van Hitler 2-11-45 .... 6500 A
Geheimverdr. Churchill-Roosevelt met betrekk. tot de D'tsche ind. 13-11-45 .... 6508 D
Confl. kard. Faulhaber m. d. Am. contrôleraad 13-11-45 .... 6508 E
Behandeling v. D'land 25-11-45 .. 6519
Krupp-fabr. eigendom geall. 24-11-45 .... 6523 A
Rapp. v. Byron Price en gen. Eisenhower over toestand in D'land; Frankr. beschuld. v. obstructie 1-12-45 .... 6532 H
Verkl. v. Byrnes over Centr. bestuur 5-12-45 .... 6532 I
Civiel bestuur in Am. zône 11-12-45 6560 D
I. G. Farben en de oorlog, med. Comm. v. Ondezoek v. Kartels 12-12-45 .... 6560 A
Journalisten in Sovjet-zône toegelaten 15-12-45 .... 6560 C
Mijnen i. h. Saargebied d. Franschen in besl. genomen, 23-12-45 6569 C
Vorming pol. part. in Fr. zône toegestaan, 23-12-45 .... 6569 D
Schermerhorn over geallieerde politiek in Duitschland, 2-1-46 .. 6572 A
Hervorming grondbezit, 2-1-46 6595
Verbod massabetoogingen in Am. zone, 17-1-46 .... 6600 F
Besprekingen controle-raad i. z. staalproductie, 23-1-46 .... 6600 G
Min. Stansgate over Ruhr en Rijn, 25-1-46 .... 6608 H
Shalto Douglas opperbevelhebber in Britsche zone, 14-2-46 .... 6623 F
Berlijnsche banken door Russen bezet, 7-3-46 .... 6647 D
Vermindering rantsoenen in Br. zone, 28-2-46 .... 6654 I
Berlijnsche banken niet door Russen bezet, 13-3-46 .... 6655 C
Russ. troepen door militaire politie vervangen, 18-3-46 .... 6665 D
Belg. troep. in Britsche zone, 3-4-46 6680 C
Sokolovski lid geal. contr. comm., 12-4-46 .... 6696 I
Critiek van Beveridge, 29-4-46 .... 6721 B
Ned. Huender Dr. hoofd Ned. Missie bij A.C.C., 20-5-46 .... 6740 K
Razzias op de Donau, 22-5-46 .... 6744 K
Betaalm. geall.troep. Br. zone, 23-5-46 .... 6744 L
Herstelbet. Am. zone opgeschort, 28-5-46 6752
Ned. troep. n. Duitschl., 31-5-46 .. 6752 K
„The Economist" over Duitschl., 2-8-6-46 6759
Bevin over Ruhr en Saargebied, 5-6-46 .... 6760 B
Koenig en Eisenhouwer over duur der bezetting, 11 en 21-6-46 .... 6776 B
Beperk. pol. partijen in Brits zone, 18-6-46 .... 6776 E
Contrôle op 't Ruhr gebied .... 6788 D

Nat.-Socialisme
Goebbels lijk gevonden, 3-7-45 .. 6352 C
Salaris van Hitler, 4-9-45 .... 6428 A
Nazileidersinkomsten, 2-11-45 .... 6493 E
Testament van Hitler, 1-46 6587
Ley pleegt zelfmoord, 25-10-45 .... 6493 D
Bonnon nog voortvluchtig, 25-10-45 6493 D
Hess simuleert geheugenverlies, 1-12-45 .... 6523 C
Eisenhower over dood Hitler, 15-10-45 .... 6477 B
Duitsch rapport i.z. dood Hitler, 2-11-45 .... 6500 A
Gestapo en communisme, 13-9-45 .. 6451 D
Denazificatie, 2-10-45 .... 6461 A
Ondergr. Nazi-org. ontdekt, 1-4-46 6680 A
Geheim verdr. Franco-Hitler, 30-4-46 .... 6722 C

Politieke partijen
Comm. partij over stichting anti-fasc. jeugdorg., 3-7-45 .... 6352 C
Orientatie Duitsche pol. partijen, 8-7-45 .... 6359 C
Verbod pol. activiteit en partijvorming, 8-7-45 .... 6359 C
Lib.-dem. partij opgericht, 15-7-45 6367 B
Conf. anti-fasc. part,. 19-7-45 .... 6367 E
Eerste partij verg. S.D.A.P. en Comm. 20-9-45 .... 6445 A
Organisatie pol. partijen in Fr. zone toegestaan, 23-12-45 .... 6569 D
Comm. leiders te Berlijn gearresteerd, 11-3-46 .... 6655 A
Dem. Social. Unie opgericht, 13-3-46 .... 6655 B
Soc. Eenheidspartij - Russ. zone, 2-3-46 .... 6654 K
Soc. dem. tegen fusie m. comm., 1-4-46 .... 6680 I
Löbe uit partijbest. S.D.P., 17-4-46 6696 K
Labourparty en Soc.Dem., 10-4-46 6696 L
Fusie comm. en social., 23-4-46 .... 6705 A
Labour keurt fusie comm. en soc. af, 9-5-46 .... 6728 B
Erkenning Soc. Partij, 23-5-46 .... 6752 G
Beperk. pol. part. in Britsche zone, 18-6-46 .... 6776 E
Bijeenk. Chr. democraten, 17-6-46 6776 F
Schumacher over toekomst v. D., 21-6-46 .... 6783 F

Verkiezingen
Eerste vrije verkiez. sinds 1933, 17-1-46 .... 6600 E

VERKEER EN ENERGIE:
Transport-systeem door Geallieerden hersteld, 9-7-45 .... 6360 C

Postverkeer
Postverk. m. Ned., 3-4-46 .... 6763 G
Postverkeer m. Nederland, 11-6-46 6763 G

Scheepvaart
Verdeel. koopvaard.vl., 30-5-46 .... 6761 A
Ned. havens en Duitschl., 2-6-46 6765 B

VOEDSELVOORZIENING
Algemeen
Graan naar Duitschl., 9-7-45 .... 6360 C
Russisch voedsel voor Berlijn, 11-7-45 .... 6360 C
Voedselvoorziening, 19-7-45 .... 6367 D
Groot grondbezit verdeeld, 6-9-45 6428 B
Graanimp., 2-10-45 .... 6461 A
Hervorming grondbezit, 6-10-45 .. 6469 A
Hervorming grondbezit, 3-1-46 6595
Voedselvoorz. critiek, 11-3-46 .... 6654 K
Vermind. der voedselrants., 1-4-46 6680 K
Verbet. voedselvoorz. Ned., 21-5-46 6740 I

Distributie
Voedselrantsoenen voor Berlijn, 9-7-45 .... 6360 C
Voedselrantsoenen voor Duitschl., 19-7-45 .... 6367 D
Vermind. rantsoenen in Britsche zone, 28-2-46 .... 6654 I

E

EGYPTE

ALGEMEEN
Troonrede Koning Faroek 13-11-45 6508 F
Osman Pasja doodgeschoten, 7-1-46 6584 H
Eisch tot ontruim. Caïro en Alexandrië, 28-2-46 .... 6639 G

BUITENLAND
Arab. rechten in Palestina, 1-46 .. 6591 G
Eng. Egypt. verdrag herzien, 31-1-46 .... 6615 M
Brits-Egypt. onderhand., 8-5-46 .. 6728 A
Brits-Egypt. onderhand., 3-6-46 .. 6760 A
Herzien. Eng.-Eg. verdrag .... 6767 C
Smuts over Eng.-Egypt. onderh., 20-6-46 .... 6778 L

MILITAIRE ZAKEN
Smuts over ontruim. Egypte, 26-4-46 .... 6721 A
De Britsche troepen, 25-5-46 .... 6752 I

STAATKUNDE
Nieuw kabinet, 18-2-46 .... 6639 F

WETENSCHAP
Graf uit oudheid ontdekt, 21-2-46 6633 C

ENGELAND

ALGEMEEN
Verdachte scheepsbranden, 11-3-46 6655 E
Toekomst van India, 23-3-46 .... 6665 F
Toekomst Eng. Democr. 17-23-3-46 6659

ARBEID
Algemeen
Arbeidstoestand in cijfers, 3-46 .. 6665 E

Stakingen:
Havenstakingen, 20-7-45 .... 6368 A
Stakingsactie, 1-8-45 .... 6385 F
Staking afgeloopen, 14-8-45 .... 6403 A
Havenstakingen, 17-10-45 .... 6478 A
Havenstakingen beëindigd; Nat. stakingscomm. contra Trade-Union, 5-11-45 .... 6500 D
Haven-conflict, arbeid. weigeren aangeb. loonsverh., 3-12-45 .... 6532 M

BUITENLAND
Algemeen
Eden-Saka over territoriale Balkan-wijzigingen, 11-7-45 .... 6361 E
Deken Canterbury over Stalin, 18-7-45 .... 6367 L
Druk in Syrië uitgeoefend, 18-7-45 6369 A
Politiek t.o.v. Triest, 17-7-45 .... 6369 E
Alexander G. G. v. Canada, 1-8-45 6384 C
Witboek tegen Laval, 1-8-45 .... 6385 I
Montgomery tot Duitsche volk, 7-8-45 6392
Laski over politiek t.o.v. Griekenl. en Spanje, 11-8-45 .... 6402 F
Bevin over buitenl. politiek, 21-8-45 .... 6412 A
Houding t.a.v. Balkanprobleem, nota aan Bulgarije, 22-8-45 .... 6412 B
Lawson over teruggave door Duitschland geroofde goederen, 22-8-45 .... 6412 C
Reactie Nederl. nota, 21-8-45 .... 6413 A
Sir John Chanceller over Palestina, 24-8-45 .... 6419 E
Handvest Ver. Volkeren goedgek., 24-8-45 .... 6419 F
Palestina vraagstuk, 24-9-45 .... 6452 B
Procl. Mountbatten a. d. bevolk. v. Ned. Indië, 6-10-45 6460
Verkl. vice-adm. Patterson en gen. Christison i.z. Ned.-Indië, 6-10-45 6460
Bevin over misl. conf. Londen, 11-10-45 .... 6470 C
Attlee over Indië, 15-10-45 .... 6477 C
Bevin over Ned. Indië, 26-10-45 .. 6483
Besprek. tusschen Christison, Denning en Soekarno, 26-10-45 6483
Attlee, meded. D'tsche oorlogsverkl., 23-10-45 .... 6484 C
Standp. i.z. Palestina, 17-10-45 .... 6486 B
Churchill ontvangt geschenk v. h. Ned. Volk, 3-11-45 .... 6489 B
Dood v. Hitler, Br. rapport 2-11-45 6500 A

Lord Gort, hooge comm. van Palestina afgetreden, 2-11-45 ..... 6502 A
Verkl. Bevin i. z. Palest. kwestie, 14-11-45 ..... 6510 D
Attlee i. z. Ned. Indië, 20-11-45 .. 6516
Overeenk. tusschen Am. Canada en Eng. i. z. geheim v. d. atoombom, 16-11-45 ..... 6518 B
Laski, antwoord v. d. S.D.A.P. a. i. z. Ind. beleid, 1-12-45 ..... 6550 K
Lagerhuisdebat over Ned. Indië en Fransch Indo-China, 12-12-45 6552 H
Geen wapens naar Spanje, 20-12-45 6569 G
Deleg. Alg. Verg. Vereen. Volkeren, 20-12-45 ..... 6576 A
Lagerhuislid te Batavia, 14-1-46 6590 G
Protest Poolsche troepen tegen reg. Warschau, 17-1-46 ..... 6594 D
Min. Stansgate over Ruhr en Rijn, 25-1-46 ..... 6608 H
Lord Vansittart voor Westersch blok, 25-1-46 ..... 6615 G
Leidsch eere-doct. voor Churchill, 9-2-46 ..... 6621 F
Egypt. reg. eischt ontruiming v. Caïro en Alexandrië, 28-2-46 .. 6639 C
Churchills onthull. over Darlan (Fr.), 3-4-46 6648
Hulp aan Griekenl. voor econ. herstel, 26-1-46 ..... 6616 C
Britsche troepen zouden Griekssche reactionairen helpen, 23-1-46 ..... 6601 B
Prins Bernhard onderscheiden, 19-2-46 ..... 6628 D
Sir Clark Kerr naar Batavia als bijz. ambassadeur, 21-1-46 ..... 6600 B
Sir Stafford te Batavia, 1-2-46 .. 6614 L
Ind. extremisten vallen Britsche convooien aan, 12-3-46 ..... 6662 D
Britsch-Am. Palestijn. comm. in Jeruzalem, 15-3-46 ..... 6658 F
Serawak aan Br. Kroon, 6-2-46 .. 6623 I
Mountbatten over Ind. kwestie, 26-3-46 ..... 6670 F
Churchill over Rusland, 16-3-46 .. 6672 C
Verh. met Albanië, 5-4-46 ..... 6688 F
Smuts over ontruim. Egypte, 26-4-46 6721 A
Onderh. met Egypte, 8-5-46 ..... 6728 A
Standpunt t.a.v. Russ. olieconc. in Iran, 18-4-46 ..... 6696 M
Lord Vansittard voor fed. Duitsl., 17-4-46 ..... 6705 B
Maleische Unie verzet der sultans, 1-4-46 ..... 6705 D
Beveridge over geall. pol. t.a.v. Duitschl., 29-4-46 ..... 6721 B
Steun opbouw Fr. luchtmacht, 31-5-46 ..... 6752 H
Troep. in Egypte. Deb. in L.Huis, 25-5-46 ..... 6752 I
Verkl. Eng. L.Huis Ned. troepen naar Duitschl., 31-5-46 ..... 6752 K
Getuigenis over Mihailowitsj, 23-5-46 ..... 6746 D
Churchill in Nederland, 8-5-46 .. 6723
Eere prom. Churchill in Ned., 10-5-46 ..... 6735 A
Brits-Ned. besprek. i.z. Indië, 12-4-46 ..... 6694 A
„The Economist" over geal. pol. in Duitschland, 2-8-6-46 6759
Het Roer en Saargebied, Bevin, 5-6-46 ..... 6760 B
Engels. protest nota a. Roemenië, 1-6-46 ..... 6762 B
Gandhi en Moslem-Liga accoord met voorstellen, 4-6-46 ..... 6766 F
Lagerhuisdebat over buitenl. politiek, 6-6-46 ..... 6767 B
Gruber (Oostenrijk) bij Bevin .... 6770 C
Antw. v. Roemenië op nota, 6-6-46 6770 D
Bevin en wapenstilstand in Mandsjoerije, 7-17-6-46 ..... 6776 C
Duur bezet. v. Duitschl., 11-6-46 .. 6776 D
Vorming inter. reg. in Br. Indië, 17-6-46 ..... 6777 C
Smuts over onderh. Eng.-Egypte, 20-6-46 ..... 6778 L
Verded. raad en polit.com. voor Z.O. Azië 20-6-46 ..... 6783 H

Diplomatieke betrekkingen

Sir M. Drummond Peterson amb. Moskou, 3-2-46 ..... 6615 L
Erk. Poolsche reg. Warschau, 5-7-45 ..... 6352 D
Telegrammen Attlee-Damaskinos, 8-8-45 ..... 6393 A
Telegr. Kon. George-Kon. Wilhelmina, 8-45 ..... 6399 B
Britsch ambass. tot Ned. volk, 18-8-45 ..... 6399 C
Briefwiss. Churchill-Franco, 19-9-45 ..... 6452 A
Eng. reg. verafschuwt Franco-regeering, 5-12-45 ..... 6552 G
Oostenr. reg. erkend, 8-1-46 ..... 6586 B
Alban. reg. erkend, 5-12-45 ..... 6551 D
Clark Kerr naar Batavia als bijz. amb., 21-1-46 ..... 6600 B

Verdragen en overeenkomsten

Geen gentlemans agreement met Vichy, 16-7-45 ..... 6367 K
Handelsbesprek. Denemarken, 31-7-45 ..... 6384 F
Financieele overeenkomst met Ned., 11-8-45 ..... 6401 F
Handvest Ver. Volken goedgekeurd, 24-8-45 ..... 6419 F
Bespr. m. Ver. St. n.a.v. einde leen- en pachtwet, 10-9-45 ..... 6446 C
Besprek. tusschen Christison, Denny en Soekarno, 26-10-45 .. 6483
Atoombom - Bez. Attlee aan Truman - Geheime Eng.Am. overeenkomst, 30-10-45 ..... 6493 F
Britsch-Am. comm. gevormd i.z. Pol. kwestie, 14-11-45 ..... 6510 D
Eng.-Am. fin. overeenkomst, 12-12-45 ..... 6554 E
Fransch-Eng. overeenkomst i.z. Syrië en den Libanon, 14-12-45 6561 B
Eng.-Ned. besprek. i.z. N.O.-I. - verkl. v. Mook, 27-12-45 6569
Vredesverdrag met Siam, 6-1-46 6586 I
Eng.-Egypt. verdrag herzien, 31-1-46 ..... 6615 M
Hulp aan Griekenl. voor econ. herstel, 26-1-46 ..... 6616 C
Brits-Egyptische onderhand., 3-6-46 6760 A
Betrek. m. Rusland, Bevin, 5-6-46 6760 B
Herzien. Engelsch-Egyptisch verdr. 6767 C
Transpordanië onafhankelijk .... 6770 E

EMPIRE (Overzeesche gebieden)

Serawak (Br. Borneo) aan Brits. kroon, 6-2-46 ..... 6623 I

ECONOMIE (ALGEMEEN)

Reactie beurs op verkiezingen, 30-7-45 ..... 6385 D
Kosten levensonderhoud, 27-7-45 6385 G
Attlee en Churchill over oph. leen- en pachtwet, 18-8-45 ..... 6419 C
Bespr. met V. S. n.a.v. eind leen- en pachtwet, 10-9-45 ..... 6446 C
Lv. electr. centr. a. Spanje, 24-3-46 6672 E
Oliemijnen in Mid. Oosten, 29-3-46 6674 C
Standp. t.a.v. Russ. olieconc. in Iran, 18-4-46 ..... 6696 M
Lord Keyns overl., 23-4-46 ..... 6705 E
Oorlogskosten en schulden, 29-1-46 6623 H

GELD- EN BANKWEZEN

Algemeen

Reactie beurs op verkiezingen, 30-7-45 ..... 6385 D
Bk. v. Engel. onder Reg. beheer, 22-8-45 ..... 6412 D
Nation. Bank v. Eng., 2-11-45 .... 6494 A
Nat. Bank v. Engl. wet aangenomen, 20-12-45 ..... 6569 F
Betalingbalans, 7-1-46 ..... 6584 I
Lord Keynes, gouv. Int. Bk. Herst. en W., 20-2-46 ..... 6633 D

Overeenkomst met het buitenland

Finant. overeenk. met Ned., 11-8-45 6401 F
Attlee en Churchill over opbr. leen- en pachtwet, 18-8-45 6419
Fin. bespr. met Ver. St., 10-9-45 .. 6446 C
Eng.-Am. fin. overeenk., 12-12-45 .. 6554 E
Finant. accoord met V.S., 11-4-46 6689 C
V. S. keuren leening goed, 11-5-46 6738 M

GEESTELIJK LEVEN

Deken v. Canterbury over Stalin, 18-7-45 ..... 6367 L
Mgr. Griffin over Polen, 27-7-45 .. 6385 H
Opperrabbijn dr. J. Hertz overl., 14-1-46 ..... 6600 H
Bisschop v. Chichester o. gedw. volksverk., 4-3-46 ..... 6647 F

HANDEL EN NIJVERHEID

Staalindustrie, 5 jarenplan, 25-7-45 6375 E
Laski over nationalisatie, 7-8-45 .. 6402 E
Mijneigenaren accoord met nationalisatie, 6-9-45 ..... 6428 E
Reg. kondigt Nationalisatie programma aan, 26-11-45 ..... 6523 E

Algemeen

De Nat. staalindustrie, 8-4-46 .... 6705 C
Herstel der koffiemarkt, 10-5-46 .. 6737 H
Duits. technici in Britsche dienst, 15-5-46 ..... 6737 I
Bloembollen uit Nederl., 21-5-46 .. 6749 C

JUSTITIE

Joyce ter dood veroordeeld, 20-9-45 6445 B
W. Joyce (Lord Haw Haw) terechtgest., 3-1-46 ..... 6585 B
Verrad. atoomgeheim gestraft, 3-5-46 ..... 6728 C

KONINKLIJK HUIS

Church. weigert orde kouseband, 30-7-45 ..... 6385 C
Ontmoeting Koning-Truman, 2-8-45 6385 E
Kon. George ontvangt Samoerai zwaard, 28-2-46 ..... 6647 E

KUNST

E. Phillips Oppenheim overl., 3-2-46 ..... 6615 H

MILITAIRE ZAKEN

Algemeen

Verliezen, 16-7-45 ..... 6367 I
Mil. elementen in Lagerh. vertegenw., 27-7-45 ..... 6385 A
Churchill over voorbereide landingen Verre Oosten, 17-8-45 .. 6398 B
Toespraak Attlee na capitulatie Japan, 10-8-45 ..... 6406 A
Plannen voor D'tsche invasie in 1940, 13-10-45 ..... 6469 B
Christison neemt maatr. in N.O.I., 27-12-45 ..... 6575 F
Firefly vliegtuigen aan Nederl. verkocht, 5-1-46 ..... 6580 A
Verliezen in N.O.I., 7-1-46 ..... 6584 C
Amer. memor. val Singapore, 14-12-45 ..... 6586 N
Gen. Christison over Britsche critiek, 18-1-46 ..... 6591 B
Britsche troepen in Griekenland zouden reactionnairen helpen, 23-1-46 ..... 6601 B
Lt.-gen. Christison wordt vervangen, 28-1-46 ..... 6608 C
Parade Ned. en Britsche troepen, 1-2-46 ..... 6614 K
Gen. Mallaby in N.O.I. gesneuveld, 22-2-46 ..... 6632 B
Egypte eischt ontr. van Caïro en Alexandrië, 28-2-46 ..... 6639 G
Sterkte beroepsleger, 21-2-46 .... 6640 B
Prov. Hirosjima (Jap.) wordt Br. bezett.zone, 26-2-46 ..... 6649 D
Ontruim. van Libanon, 12-3-46 .. 6658 E
Verkl. over Rus. duikb. in Javazee, 27-3-46 ..... 6670 G
Ned. neemt tanks over, 10-4-46 .. 6687 I
Brits. verliezen in N.O.I., 3-4-46 .. 6688 B
Britten op Java, 5-4-46 ..... 6688 C
Belg. troepen in Brits. zone, 3-4-46 6680 C
Botsingen Brit. troepen en extrimisten op Java, 29-5-46 ..... 6751 E
Troepen in Egypt. Deb. Lagerhuis, 25-5-46 ..... 6752 I
De Gaulle bij overw. feest, 28-5-46 6753 A
Britsche troepen in N.O.I., Bevin, 5-6-46 ..... 6760 B
Britsch ultimatum aan Indon. troepen, 15-6-46 ..... 6775 B
Chifley (Australië) over verdediging Stille Zuidzee, 20-6-46 ..... 6775 F
Duur bez. v. Duitschl., 11-6-46 .... 6776 D
Steunpunt op Azoren verlengd, 5-6-46 ..... 6778 F
Britsche bases in Italië, 24-6-46 .. 6786 B

Leger

Herv. Ned. legerleiding naar Br. voorbeeld, 21-12-45 ..... 6589 F
Montgomery, Chef Imp. Gen. Staf, 1-2-46 ..... 6615 F
Sir Shalto Douglas opperbevelhebber in Britsche zone in Duitschland, 14-2-46 ..... 6623 F

Luchtmacht

R.A.F. oorlogsverliezen, 13-11-45 6508 H
Firefly vliegtuigen aan Ned. verkocht, 5-1-46 ..... 6580 A
Onbemande bommenwerpers, 3-5-46 6729 A
R.A.F. boodschap aan Kon. Wilhelmina, 29-4-46 ..... 6720 A

Vloot

Dam voor Scapa Flow, 2-7-45, .. 6352 D
Vloot in Singapore, 4-9-45 ..... 6427 E
Adm. Keyes overleden, 26-12-45 .. 6585 A
Sir Willis opperbev. Midd.-Zeevloot, 21-2-45 ..... 6640 A

MIJNBOUW

Mijneigenaren accoord met nationalisatie, 6-9-45 ..... 6428 E
Nation. der mijnen, 5-2-46 ..... 6615 K

OORLOGSSLACHTOFFERS

Aant. oorlogsslachtoffers, 16-7-45 6367 I

OORLOGSSCHADE EN WEDER-OPBOUW

Schade V. 1 prog. in Londen, 14-11-45 ..... 6552 F
Woningbouw - nieuwe steden, 28-4-46 ..... 6728 D

OPVOEDING

Priestley over het Duitsche kind 14-9-45 ..... 6436 E

STAATKUNDE

Algemeen

Afscheid Churchill, 26-7-45 .... 6376 A
Nieuwe Regeering, 26-7-45, ... 6376 B
Verklaring Attlee en Eden, 7-45 6377 A
Benoemingen kab. Attlee, 4-8-45 6384 G
Mil. element in Lagerhuis vertegenw., 27-7-45 ..... 6385 A
Actief politicus, Churchill weigert Kouseband, 30-7-45 ..... 6385 C
Kabinet volledig, inner council, 7-8-45 ..... 6392 I
Troonrede, program Labour regeering, 17-8-45 ..... 6402 G
Adviescomm. atoomenergie, 21-8-45 6403 C
Bevin over buitenl. politiek, 21-8-45 ..... 6412 A
Lawson over teruggave door Duitschl. geroofde goederen, 22-8-45 ..... 6412 C
Bk. v. Engl. onder Reg. beheer, 22-8-45 ..... 6412 D
Attlee en Churchill i.z. oph. leen- en pachtwet, 18-8-45 ..... 6419 C
Parl. pct. i.z. Indo-China en N.-O. Indië, 25-10-45 ..... 6485 A
Dalton, begrootingsrede min., 24-10-45, ... 6485 B
Attlee, med. Lagerhuis bezoek Truman; bespr. i. h. Lagerhuis over geheime Eng.-Am. overeenkomst, 30-10-45 6493
Attlee med. Lagerhuis over proefstation atoomenergie, 29-10-45 6494 B
Lagerhuis, Bevin over buitenl. politiek: rede Churchill over buitenl. pol., 7-11-45 ..... 6500 C
Lagerhuis, Eden over buitenl. pol., 23-11-45 ..... 6523 F
Bevin, voorstel v. e. wereldparlement, 23-11-45 ..... 6523 G
Bevin over Ned.-Indië, rede Lagerhuis, 23-11-45 ..... 6523 H
Lagerhuis, debat over Eng. fasc., 20-12-45 ..... 6569 E
Churchill krijgt Orde v. Verdienste, 2-1-46 ..... 6584 K
Bevins popul. gestegen, 7-3-46 .. 6648 A
Lagerhuis, Bevin over buitenlandsche politiek, 22-2-46 ..... 6639 H
Lagerhuislid te Batavia, 14-1-46 6590 G
Decentr. buitenl. politiek, 24-5-46 6752 M

Politieke partijen

Communisten steunen Labour, 31-7-45 ..... 6385 B
Churchill leider conservatieve oppositie, 30-7-45 ..... 6385 C
Laski over nationalisatie, 7-8-45 .. 6402 E
Laski over politiek t.o.v. Spanje en Griekenl., 11-8-45 ..... 6402 F
Churchill in oppositie, 17-8-45 .... 6402 G
Commonwealth partij ontbonden, 13-8-45 ..... 6403 B
Laski besch. Vat. i.z. Spanje, 27-9-45 ..... 6462 F
Rede Churchill, felle aanval op Labourpartij, 28-11-45 ..... 6532 K
Verkl. v. Sir Oswald Mosley, de voorm. Eng. fascistenleider, 3-12-45 ..... 6532 L
Hitlervereering, 10-12-45 ..... 6552 I
Toekomst der democratie, 17-3-46 6659
Labour party contra communn., 26-3-46 ..... 6672 D
Brief Lab. part. aan Sjahrir, 18-3-46 ..... 6671 A
Labour en Duitsche Soc. Dem., 10-4-46 ..... 6696 L
Afkeur. fusie Soc. en comm. in D., 9-5-46 ..... 6728 B
Bevin op labour congres, 13-6-46 .. 6768 A

Regeering

Bevin in Lagerhuis, 5-6-46 ..... 6760 B
Lagerhuisdebat over buitenl. pol., 6-6-46 ..... 6767 B
Noel Baker over Ind. politiek, 25-6-46 ..... 6783 I

Verkiezingen

Verkiezingen, 5-7-45 ..... 6352 D
Labouroverwinning bij verkiezingen, 26-7-45 6376
Reactie beurs op verkiezingen, 30-7-45 ..... 6385 D

VERKEER EN ENERGIE

Luchtvaart

Verbinding Australië, 15-5-45 ..... 6367 H
Radar, laatste kolom onderaan .. 6411 G
Nationalisatie burgerluchtvaart, 2-11-45 ..... 6494 A
Wereldsnelheidsrecord, 7-11-45 .... 6508 G
„Gloster Meteor" spoorloos verdwenen, 20-11-45 ..... 6516 C
K.L.M.-verb. met Ned., 10-3-46 .. 6652 A
Organ. burger luchtvaart, 20-4-46 6728 E
Nat. Eng. luchtmacht, 4-5-46 ..... 6744 M
Bouw nieuwe luchtvloot, 2-8-6-46 6760 C

Post, Telefoon, Telegrafie

Nationalisatie Tel. en Tel.dienst, 2-11-45 ..... 6494 A

Radio

Ned. dankt B.B.C., 25-5-46 ..... 6749 H

Scheepvaart

Verdachte scheepsbranden, 11-3-46 6655 E
Herstel dienst R'd.-Hull, 21-3-46 6668 F

VOEDSELVOORZIENING

Distributie

Drastische verlaging der rantsoenen, 2-2-46 ..... 6615 I
Min. Smith afgetr., 28-5-46 ..... 6752 L
Brood gerantsoeneerd, 28-6-46 .... 6783 L

F

FINLAND

BEVOLKING

Een millioen Finnen wil emigreeren, 11-4-45 ..... 6668 D

BUITENLAND

Algemeen

Herstelbet. aan Rusland, 2-1-46 .. 6585 C

Diplomatieke betrekkingen

Rusland herstelt dipl. betr., 8-45 6395 D
Herstel dipl. betrekk. met Ver. Staten, 30-8-45 ..... 6429 E
Dipl. vertegenw. naar Rusl., 14-9-45 6436 F

Verdragen met buitenland

Conf. Min. B. Z. Londen over vredesverdrag, 21-9-45 ..... 6445 D

HANDEL EN NIJVERHEID

Handelsbetrek. m. Nederland, 21-5-46 ..... 6743 B
Handelsverdr. m. Nederland, 3-6-46 6755 B
Steenkolen uit Duitschland, 25-6-46 6783 E

JUSTITIE

Staatslieden veroordeeld, 22-2-46 .. 6640 C

OORLOGSSCHADE EN VERGOEDING

Oorlogsschuld 1914-1918 afbetaald, 19-12-45 ..... 6569 H
Oorlogsverliezen, 17-1-46 ..... 6592 A
Herstelbetaling aan Rusl., 2-1-46 .. 6585 C

PERS

Beperking persvrijheid, 28-1-46 .... 6615 N

STAATKUNDE

Pres. Mannerheim afgetr., 5-3-46 .. 6655 F

VERKEER EN ENERGIE

Sterkte koopvaardijvloot, 30-1-46 .. 6616 A

FRANKRIJK

ALGEMEEN

Duits. natur. tijdens oorlog, 11-3-46 6784 A
Herdenking 18 Juni 1940, 18-6-46 .. 6784 A

ANNEXATIE

Roergebied en Rijnland, 1-4-46 .. 6681 D

ARBEID

Vakvereenigingen

C.G.T. eischt loonsverhooging, 7-6-46 ..... 6768 B
C.G.T. handh. eisch tot loonsverh., 26-6-46 ..... 6783 L

Stakingen

Artsenstak. in 18 depots, 25-5-46 .. 6753 B

BEVOLKING

Statistieken, 1-12-45 ..... 6561 D
Staatsb.schap. inw. overz. geb., 26-4-46 ..... 6721 C
Toelaten 2 millioen immigr., 6-4-46 6697 A

BUITENLAND

Algemeen

Overdracht „troupes spéciales" aan Syrië en den Libanon, 8-7-45 .. 6361 B
Engelsch Witboek tegen Laval, 1-8-45 ..... 6385 I
Laval uit Spanje gezet, 31-7-45 .. 6386 B
Bespr. de Gaulle-Truman, de Gaulle-Mackenzie King, 29-8-45 6422 C
Bezoek De Gaulle aan Brussel, 10-10-45 ..... 6469 C
De Gaulle wijst ann. af, Westersch blok, 13-10-45 ..... 6469 C
Fr. wenscht autonoom Rijnbekken, 17-10-45 ..... 6478 C
Bidault tegen centr. D'tsche reg., vóór „Westel. blok", 5-11-45 .... 6501 A
Fr. eisch tot schadevergoeding 5-12-45 ..... 6532 N
Polit. t.o.v. Saar- en Roergebied, 18-1-46 ..... 6592 B
Russ. critiek op Fr. socialisten, 5-2-46 ..... 6625 F
Blum in Am., 22-3-46 ..... 6672 F
Fransch voorst. i.z. Spaans. kwestie, 27-3-46 ..... 6674 C
Smokkel aand. Kon. Olie, 6-4-46 6689 E
de Gaulle bij overw.feest te Londen, 28-5-46 ..... 6753 A
Grensschend. v. Siam, 28-5-46 .... 6753 H
Graanleen. v. Nederland, 8-4-46 .. 6694 C
Groot Moefti ontsnapt, 13-6-46 .... 6770 B
Duur bez. v. Duitschl., 21-6-46 .... 6776 D

Diplomatieke betrekkingen

Oostenr. reg. erkend, 8-1-46 ..... 6586 B
Betrekk. met Spanje, 3-8-45 .... 6393 C
Betrekk. met Spanje, 19-1-46 .... 6600 I
Léon Blum, buitengew. amb., 29-1-46 ..... 6609 B
Jhr. mr. Tj. Starkenborgh amb. te Parijs, 4-2-46 ..... 6614 E
Fr. maatr. t.o. v. Spanje, 26-2-46 6649 K

Verdragen en overeenkomsten

Geen gentlem.-agreement Vichy-Engeland, 16-7-45 ..... 6367 K
Herstelbetalingen, 19-7-45 ..... 6368 C
Overeenkomst met China i.z. N.-Indo-China, 26-12-45 ..... 6576 F
Samenw. m. Italië in Europeesch verband, 10-11-45 ..... 6509 F
Fr.-Eng. overeenk. i.z. Syrië en de Libanon, 14-12-45 ..... 6591 B
Handelsverdr. m. Nederland, 10-4-46 ..... 6683 A

ECONOMIE (ALGEMEEN)

Debat i. z. herstelbetalingen, 19-7-45 ..... 6368 C
Fin. toestand en saneeringsplannen, 11-7-45 ..... 6385 K
Econ. wederopbouw, 13-9-45 .... 6452 C
Saargebied econom. eenheid met Frankr., 30-4-46 ..... 6727 H
Vier jarenpl. ijzer en staalprod.. 21-5-46 ..... 6744 N

GELD- EN BANKWEZEN

Door D'tschers gestolen aand. „Kon. Nikkijke" op Parijsche beurs, 21-11-45 ..... 6516 E
National. Banque de France, 3-12-45 6552 K
Devaluatie v d. franc, 26-12-45 .. 6570 B
Monetaire positie précair, 2-2-46 6616 B
Goudvoorraad raakt op, 16-4-46 .. 6697 B
Begrootingstek. en buitenl. cred., 25-3-46 ..... 6681 B
Am. credieten, 29-5-46 ..... 6753 E

HANDEL EN NIJVERHEID

Handelsverdr. m. Nederland, 10-4-46 ..... 6683 A
Scheepsbouwopdr. in Nederland, 8-4-46 ..... 6694 D
Confisc. couranten bedrijven, 17-4-46 ..... 6697 C
Vier jarenpl. ijzer en staalprod., 21-5-46 ..... 6744 N

JUSTITIE

Politieke delinquenten

Proces Pétain begonnen, 23-7-45 .. 6377
Laval getuige in proces-Pétain, 31-7-45 ..... 6386 B
Laval gearresteerd, 31-7-45 ..... 6386 B
Proces Pétain, Clemenceau en Herriot getuigen, 31-7-45 ..... 6386 D
Pétain veroordeeld, naar Portalet, 11-8-45 ..... 6420 B
Proces Laval, 5-10-45 ..... 6462 A
Proces Laval, geen nieuwe proces, 13-10-45 ..... 6469 A

Laval ter dood veroordeeld, 9-10-45 ... 6470 A
Laval, geëxecuteerd, 15-10-45 .... 6478 B
Pétain naar eiland d'Yeu overgebracht, 20-11-45 ... 6516 D
Moordenaar van Darlan gerehabiliteerd, 23-12-45 ... 6570 A
Polit. amnestie bepleit, 8-3-46 .... 6655 G
Fransche ex-terroristen in China opgehangen, 1-3-46 ... 6647 C
Petiot ter dood veroordeeld, 5-4-46 6697 D
Petiot terechtgesteld, 25-5-46 .... 6753 D
Groot Moefti ontsnapt, 12-6-46 .... 6770 B

KUNST
Paul Valéry overleden, 25-7-45 .. 6379 B
Prix Concourt v. Jean Bary, 11-12-45 ... 6561 E
Schrijver Maurois in opspraak, 19-1-46 ... 6608 I
Nieuwe led. Acad. Franc., 9-4-46 6706 A
Bekroningen der Acad. Franc., 26-6-46 ... 6788 E

MILITAIRE ZAKEN
Oorlogsverliezen, 4-8-45 ... 6393 B
Benoem. legerleiding 1-12-45 .... 6561 C
Mil. uitgaven gehalveerd, 12-2-46 6633 E
Ontruim. Libanon, 12-3-46 ... 6658 E
De Gaulle aan graf Clemenceau, 14-5-46 ... 6738 B
De Gaulle bij overw.feest te Londen, 28-5-46 ... 6753 A
Grenschend. v. Siam, 28-5-46 ... 6753 H
Duur bez. v. Duitschl., 11-6-46 .... 6776 D

Luchtmacht
Britsche steun, 31-5-46 ... 6752 H

OORLOGSSCHADE EN VERGOEDING
Debat herstelbetalingen, 19-7-45 .. 6368 C
Oorlogsverliezen, herstelbetalingen, 4-8-45 ... 6393 B
Oorlogsschade, 27-8-45 ... 6420 A
Herstelbetalingen, 30-8-45 ... 6420 C
Herstelbetal. Fr. schadeverg. eisch 5-12-45 ... 6532 N
Amer. vergoedt verlies „Normandië", 16-5-46 ... 6738 A

SPORT
Comm. onderz. houding Aljechin, 28-2-46 ... 6648 B

STAATKUNDE
Algemeen
Referendumplan terug verwezen, 19-7-45 ... 6368 B
Proces Pétain begonnen, 23-7-45 .. 6377
De Gaulle over verkiezingsplannen, 23-7-45 ... 6379 A
Referendumpl. verworpen, 30-7-45 6386 A
Nieuw referendumplan, 31-7-45 .. 6386 C
Data ref. en verkiezingen vastgesteld, 8-8-45 ... 6393 D
Tardieu overleden, 17-9-45 ... 6445 C
De Gaulle wijst annexatie af; Westersch blok, 13-10-45 ... 6469 C
Comm. voorst. nieuwe grondwet, 30-11-45 ... 6524 B
Twee-Kamerstelsel, 1-3-46 ... 6648 C
Onthullingen v. Churchill over rol van Darlan, 3-4-46 ... 6648
Int. politiek, 22-3-46 ... 6672 E
Viermogendheden conf., 25-4-46 .. 6706 D
Parijsche conf. verdaagd, 17-5-46 .. 6745 G
De Gaulle over Staatsinr. v. Fr., 16-6-46 ... 6777 A

Politieke partijen
Slotverg. Assemblée Consultative, 3-8-45 ... 6393 C
Verkiez. drie partijen - Overwinning v. De Gaulle, 22-10-45 6485 D
Overeenk. tusschen communisten en soc. i.z. reg. program; medewerking Repl. Volksbew. gevraagd, 7-11-45 ... 6501 C
Commun. voorstel nieuwe grondwet, 30-11-45 ... 6524 B
Congres Fr. socialisten, enz., 8-45 6419 G
Soc. treden uit „deleg. linksche groepen", 29-12-45 ... 6576 C
Verkiezingen en S.F.I.O., 3-4-46 .. 6681 C
Spaans. soc. wijzen comm. af, 25-5-46 ... 6753 C
Verliezen voor Comm. en Soc., winst M.R.P., 4-6-46 ... 6760 D
Programma der M.R.P., 13-6-46 .. 6768 C
Anti-commun. betooging, 18-6-46 6784 A

Regeering
Gouin Minister-president, 28-1-46 6609 A
Overwinning voor De Gaulle, 22-10-45 ... 6485 D
De constituante voor 't eerst bijeen, 7-11-45 ... 6501 B
Overeenst. tusschen comm. en soc. i.z. reg. program; medew. repl. volksbew. gevraagd, 7-11-45 6501 G
De Gaulle pres. voorl. reg., 14-11-45 ... 6503 J
Verklaring van De Gaulle, 14-11-45 6508 I
Nieuw kabinet De Gaulle, 22-11-45 6516 F
Reg.progr. d. Constituante goedgekeurd, 24-11-45 ... 6524 A
De Gaulle dreigt met aftreden, 2-1-46 ... 6576 D
De Gaulle afgetreden, 21-1-46 .... 6600 K
Twee-kamerstelsel, 1-3-46 ... 6648 C
Begrotingstekort, 25-3-46 ... 6681 B
Nieuwe constituante bijeen - Reg. Gouin neemt omtslag, 13-6-46 .. 6768 C
Auriol voorz. Ass. Const. Bidault hoofd der reg., 15-6-46 ... 6776 I
Samenst. kab. Bidault, 24-6-46 .. 6783 M

Verkiezingen
Bespr. over verkiezingen, 7-7-45 6353 A
De Gaulle over verkiez.plannen. 23-7-45 ... 6379 A
Datum verkiez. vastgesteld, 8-8-45 6393 D
Gemeenteraadsverkiez. in Algerije, 6-8-45 ... 6393 E
Uitslag depart. verkiez., 26-9-45 6452 D
Verkiez. drie partijen - overwin. van De Gaulle, 22-10-45 ... 6485 D
Uitslag verkiez. Ass. Constit., 4-6-46 6760 D

Wetgeving
Besprek. over nieuwe grondwet, 7-7-45 ... 6353 A
Volksstemming i.z. nieuwe president, 14-7-45 ... 6361 A
Commun. voorstel nieuwe grondwet, 30-11-45 ... 6524 B
Grondwet aangen. d. Constituante, 20-4-46 ... 6705 F
Grondwet bij ref. verworpen, 6-5-46 6729 B

VERKEER EN ENERGIE
Overz. koopvaardijvloot, 30-11-45 .. 6524 C
K.L.M.-verbind. m. Nederl, 10-3-46 6652 A
Reizen v. Ned. n. Frankrijk, 2-4-46 6676 G

Scheepvaart
Amer. vergoedt verlies Normandië, 16-5-46 ... 6738 A

VERZEKERING, LIJFRENTE EN PENSIOENEN
Min. v. Arbeid over sociale verzekering, 3-7-45 ... 6352 E
Nat. verzek. Mij., 14-5-46 ... 6745 A

VOEDSELVOORZIENING
Algemeen
Verzoek. a. Rusland v. graanlever., 27-2-46 ... 6640 D
Oogst 1945 zeer slecht, 11-3-46 .... 6655 H
Léon Blum buitengew. amb., mede voor verb. der voedselvoorziening, 29-1-46 ... 6609 B
Graanleen. v. Nederland, 8-4-46 .. 6694 C
Graanlev. v. Nederland, 21-5-46 .. 6745 B

Distributie
Broodkaart opnieuw ingevoerd, 28-12-42 ... 6576 B

ZUIVERING
Aljechins gedragingen onderzocht, 22-2-46 ... 6648 B
Confisc. courantenbedrijven, 17-4-46 6697 C

G

GRIEKENLAND

ALGEMEEN
Toenemende onrust, 13-7-45 ... 6359 B
Zakithynos: Griekenl. recht op Dodekanesus, 30-7-45 ... 6387 B
Br. hulp voor Econ. herstel 26-1-46 6616 C
Burgeroorlog - Eng. zouden react., steunen, 23-1-46 ... 6601 B

BUITENLAND
Spanning om Griekenl., 13-7-45 .. 6359 B
Grieksch-Turksche betrekkingen, 11-7-45 ... 6361 E
Telegrammen Attlee-Damaskinos, 8-8-45 ... 6393 A
Uitnoodiging Groote Mogendh. v. toezicht verkiezingen, 22-8-45 .. 6412 B
Adv. van Engel., V.S., Frankrijk, 20-9-45 ... 6446 A

Diplomatieke betrekkingen:
Grieksch-Turksche betrekkingen, 11-7-45 ... 6361 E
Russ. amb. in Gr. benoemd, 29-11-45 ... 6524 E

ECONOMIE (Algemeen)
Brit. hulp voor Econ. herstel, 26-1-46 ... 6616 C

JUSTITIE
Algemeen
Veiligheidsmaatr., 7-7-45 ... 6353 B
Amnestie, 12-12-45 ... 6561 F

STAATKUNDE
Regeering
Min. van B. Z. afgetreden, 23-7-45 6374 F
Onrust; Regeering afgetreden, 30-7-45 ... 6387 A
Nieuwe regeering, 24-11-45 ... 6524 D
10 Ministers afgetreden, 11-3-46 .... 6656 A
Plebec. koningschap, 11-5-46 ... 6753 F

Politieke partijen
Oproep EAM, 13-7-45 ... 6359 B
Arrestaties ELAS aanhangers, 13-7-45 ... 6359 B
Communistische critiek, 30-7-45 .. 6387 A
Leider Liberalen over Koning, 29-8-45 ... 6420 D
E.A.M. veroorz. ongeregeldh. 28-12-45 ... 6576 E
Burgeroorlog - Eng. bezettingstr., zouden react. beschermen, 23-1-46 6601 B
E.A.M. stelt eischen, 11-2-46 ... 6623 A

H

HONGARIJE

ALGEMEEN
Staat van Beleg afgekondigd, 12-11-45 ... 6509 A

BUITENLAND
Diplomatieke betrekkingen
Overeenk. diplom. betrekkingen met Ver. St., 1-10-45 ... 6462 G
Amerikaansch gezant, 6-12-45 .... 6554 F

Verdragen en overeenkomsten
Econ. pact met Rusland, 24-9-45 .. 6452 E
Engelsch protest tegen econ. pact met Rusland, 12-11-45 ... 6509 A
Hong.-Russ. handelsmij. ontbonden, 12-12-45 ... 6552 M
Rusland pacht vliegvelden, 11-3-46 6656 B

ECONOMIE (ALGEMEEN)
Econ. toestand, 29-11-45 ... 6524 H
Maatreg. op ec. gebied, 4-4-46 .... 6689 F

GEESTELIJK LEVEN
Progrom in dorp, 27-5-46 ... 6753 G

GELD- EN BANKWEZEN
Algemeen
Inflatie van de pengö, 3-5-46 ... 6721 E
Bankbilj. v. 1 milliard, 16-5-46 .. 6738 C
Hong. goud in Duitschl., 20-6-46 .. 6777 B
De inflatie, 20-6-46 ... 6784 B
Amer. credieten, 20-6-46 ... 6777 B

JUSTITIE
Imredy ter dood veroordeeld, 23-11-45 ... 6524 G
Bardossy terechtgesteld, 10-1-46 .. 6601 C

STAATKUNDE
Algemeen
Terugkeer graaf Karolyé, 7-5-46 .. 6729 C

Regeering
Reg. Tildy, samenst., 12-11-45 .... 6509 A
Zoltan Kodaly parl.lid, 20-11-45 .. 6524 F
Hooge Raad gekozen, 10-12-45 .... 6552 L
Republiek uitgeroepen, 3-2-46 .... 6616 D

Verkiezingen
Verk. gem. raad Boedap., 9-10-45 6470 B
Alg. verkiezingen, 4-11-45 ... 6509 A

I

IERLAND

BUITENLAND
Hulpverleening aan Ned. 26-10-45 6494 C
Wells voor toelat. tot UNO, 3-1-46 6594 K

INDO-CHINA (FR.)

Vervang. Britsche troep. door Fransche, 7-12-45 ... 6532 O
Fransch-Chin. overeenkomst i.z. Noord-Indo-China, 26-12-45 ... 6576 F
Fr. regeer. erkent Viet-Nam, 16-3-46 ... 6656 C

INTERNATIONAAL

ALGEMEEN
Ned. nota over schadevergoedingen, 18-8-45 ... 6399 D
Pauley over schadevergoedingen, 15-8-45 ... 6403 D

Verh. kl. naties-„big three"; Engelsche reactie Nederl. nota, 21-8-45 ..... 6413 A
Status van Tanger, 23-8-45 ..... 6420 E
Spaansch protest i. z. Tanger, 6-9-45 ..... 6429 B
Sp. troepen uit Tanger terug, 13-9-45 ..... 6433 C
Advies Engel., V.S., Frankrijk aan Griekenl., 20-9-45 ..... 6446 A
Laatste herdenkingsdag wapenstilstand 1918, 12-11-45 ..... 6509 C
Nobelprijzen v. Cordell Hull en Int. Roode Kruis, 13-11-45 ..... 6509 E
Herstelbetal. Fransche eisch 5-12-45 6532 N
Uitlever. v. d. D'schers geroofd goud aan geall. 16-12-45 ..... 6570 C
Recap. wereldgebeuren 1945, 31-12-45 6571
Persstemmen Conf. te Moskou, 23-12-45 ..... 6577 A
Dollarkoers op Eur. zw. markten, 1-1-46 ..... 6586 A
Kosten wereldoorlogen, 12-1-46 .. 6592 H
Hervorm. Duits. grondbez., 20-26-1-46 6595
U. N. Mandaatgebieden, 16-1-46 .. 6609 C
Emigr. en verpl. pers., 1-2-46 .... 6617 A
Liquidatie Volkenbond, 31-1-46 .. 6617 B
Aantal vermoorde Eur. Joden, 6-2-46 ..... 6617 C
Capac. waterkracht install., 23-2-46 ..... 6649 B
Duikbootverliezen v. d. As, 8-3-46 6656 E
Churchill. Samengaan Eng. sprekende volken. Critiek op Stalin Antw. v. Stalin, 5-3-46 ..... 6657 B
Herstel Rijnscheepvaart, 1-3-46 .. 6649 A
Bis. van Chichester (Eng.) over gedw. volksverhuizing, 4-3-46 .. 6647 F
Int. Persmuseum te Den Haag, 9-2-46 ..... 6621 L
Encycliek Quemadmodum, 5-1-46 6586 K
Testament van Hitler, 13-19-1-46 6587
De Iraansche kwestie, 14-3-46 6666
Churchill over Rusland, 16-3-46 .. 6672 C
Unra crit. op Russ. beleid in Oostenrijk, 26-3-46 ..... 6673 A
Spaansche kwestie v. Veiligh.-raad, 11-4-46 ..... 6690 C
Poolsche aankl. tegen reg. Franco, 18-4-46 ..... 6697 E
Elf millioen wezen in Europa, 23-4-46 ..... 6706 B
Vlootverliezen Duitschl. en Italië, 10-5-46 ..... 6729 D
Vraagstuk displaced persons, 1-6-46 6760 E

ARBEID

Intern. Christ. Vakverbond bijeen .... 6768 D

COMMISSIES

Ver. Volken einde zitting, 23-12-45 6570 E
Com. voor Carib. eilanden, 21-12-45 6578 A
Com. voor atoomenergie, 24-1-46 .. 6609 D
Com. voor 't Verre Oosten, 10-3-46 6658 A
Ver. voor int. rechtsorde, 8-1-46 6582 G
Geallieerde Raad hoogste gezag, 8-1-46 ..... 6585 B
Eng.-Am. com. bijeen, 9-1-46 ..... 6586 D
Pol. com. voor het Verre Oosten, 29-9-45 ..... 6462 B
Adv. Com. voor het Verre Oosten, 12-10-45 ..... 6470 D
Eerste bijeenk. adv. com. Ver. O., 30-10-45 ..... 6533 C
Dag. best. com. Verre Oosten, 3-46 6658 A

CONFERENTIES

Smuts over San Fr. conf., 7-7-45 6352 D
Potsdam conf. geopend, 17-7-45 .. 6368 D
Ec. conf. België, Frankrijk, Nederl., Luxemburg, 19-7-45 ..... 6368 E
Ver. Staten erkennen Bretton Woods, 20-7-45 ..... 6369 I
Potsdam conf. beëindigd, 3-8-45 .. 6387 C
Medisch congres Moskou over Longkanker, 30-7-45 ..... 6388 D
Ver. Staten erkennen handvest V.V., 28-7-45 ..... 6388 G
Communiqué Potsdam, I, 3-8-45 .. 6394
Morgenthau over Bretton Woods, 8-8-45 ..... 6395 F
Communiqué Potsdam, II, 8-45 .. 6403
Rusl. ratificeert handvest V.V., 8-45 ..... 6414 D
Zionistische wereldconf., 23-8-45 .. 6419 D
Goedk. Engelsche Lagerh. handvest V.V., 24-8-45 ..... 6419 F
Begin conf. Raad Min. B. Z. in Londen; Molotov over Rusl. t.o.v. Balkan; Comm. i.z. Ital. grens; status Triëst; Vredesverdrag met Finl. en Roemenië, 18-9-45 ..... 6445 D
Nederl. aanvaardt handvest V.V., 26-9-45 ..... 6448 C
Conf. minist. B. Z., verl. onbevr. conflict Molotof, 24-9-45 ..... 6453 A
Truman over conf. Londen, 26-9-45 6454 F
Comment. Conf. v. Londen, 3-10-45 6462 C
Wereldcongres van Vakver., 4-10-45 ..... 6462 D
Bevin over mislukte conf. Londen, 11-10-45 ..... 6470 C
„Observer" over misl. conf. Londen, 15-10-45 ..... 6478 E
Ned. deleg. conf. F.A.O. te Quebec, 17-10-45 ..... 6480 D
Ned. deleg. herstelbetalingsconf. te Parijs, 9-11-45 ..... 6504 G
Conf. herstelbet. te Parijs, 9-11-45 6509 B
Wereld-federatie d. democr. jeugd 13-11-45 ..... 6509 D
Deleg. Voorber. comm. Ver. Volken, 20-11-45 ..... 6513 F
Ned. Voorstel op de zitting der voorb. Comm. Ver. Volken, 29-11-45 ..... 6525 A
Maritieme-conf. te Kopenhagen, pensioenen v. Zeelieden, 28-11-45 6532 P
Herstelbet. conf.; Ned.-schadevergoedingseisch, 9-11-45 ..... 6533 A
Herstelbet. conf. drie voorst. aangenomen betr. D'tsche activa in het buitenland, 5-12-45 ..... 6533 B
Ned. voorstel o. d. zitt. der Voorb. Comm. d. Ver. Volk. verworpen, 8-12-45 ..... 6553 A
Verkl. Ned. delegatie wereld-jeugdconf., 12-12-45 ..... 6553 B
Statuut v. d. herstelbet. comm. vastgesteld, 10-12-45 ..... 6561 G
„Bretton Woods" verzekerd, 15-12-45 ..... 6561 H
Conf.-Molotov-Byrnes-Bevin te Moskou begonnen, 16-12-45 ..... 6561 I
Herstelbet. conf. Door D'tschers weggevoerde goud zal aan eigen. worden teruggeg., 17-12-45 ..... 6561 L
Herstelbet. conf. te Parijs, slotzitting; percentages vastgest.; perm. bureau opger. 22-12-45 .... 6570 D
Voorber. Comm. Ver. Volken, einde zitting, 23-12-45 ..... 6570 E
Conf. te Moskou - Slotcommuniqué, 28-12-45 ..... 6576 G
Ned. Del. bij Ver. Volken, 5-1-46 6582
Charter voor mijnwerkers, 18-1-46 6592 G
Uitv. overeenk. Bretton Woods, 29-1-46 ..... 6610 B
Geheim pact tuss. Big Three, 30-1-46 ..... 6616 E
Int. spoorwegcongres te Brussel, 3-2-46 ..... 6624 B
Atlantic Shipping Conference, 6-2-46 ..... 6625 C
West Ind. Conf. geopend, 22-2-46 .. 6634 B
Herstelbet. Ned. gedelegeerde te Brussel, 27-2-46 ..... 6649 C
Fr. voorstel Conf. van vier, 5-3-46 6656 D
West-Ind. conf. geëindigd, 14-3-46 6657 A
Voedselconf. te Londen 4-4-46 .... 6681 F
Wereldvoedselconf., 6-4-46 ..... 6690 A
Viermogendhedenconf. te Parijs 25-4-46 ..... 6706 D
Wereldomroep conf., 30-4-46 ..... 6721 G
Socialisten int. bijeenkomst 20-5-46 — ..... 6745 C
Parijs conf. verdaagd 17-5-46 ..... 6745 G
Voedselconf. 23-5-46 ..... 6746 A
Voedselconf. beëindigd 29-5-46 .... 6753 I
Molotov op Parijs. conf. 27-5-46 .... 6753 K
Steenkoolconf. te Parijs 24-5-46 .... 6753 L

ECONOMIE (ALGEMEEN)

Ec. Conf. België, Frankrijk, Nederland, Luxemburg, 19-7-45 ..... 6368 E
V.S. erkenn. Br. Woods, 20-7-45 .. 6369 I
Morgenthau ov. Br. Woods, 8-8-45 6395 F
Kolenvoorz. Europa, 5-9-45 ..... 6436 G
Nederl.-België-Luxemburg; mon. overeenk., 9-45 ..... 6448 D
Scheepvaartpool opheffing, 13-10-45 6478 D
Overzicht groothandelsprijzen, 27-10-45 ..... 6525 B
Wetsontwerp i. z. Bretton Woods in Ned. aang., 13-12-45 ..... 6557 A
Plan voor Intern. handelsorg. 27-12-45 ..... 6593 A
Wereldtekort voedsel, 13-2-46 .... 6625 A
Voedselpos. graan- en rijstprod. 13-2-46 ..... 6625 B
Ver.St. bankiers der wereld 6626
Ned. Walvischvaart mij. opgericht 2-3-46 ..... 6644 B
Herstel Rijnscheepvaart 1-3-46 .... 6649 A
Min. Mansholt over wereld voedselpos. 23-3-46 ..... 6668 C
Voedseldistrib. over hele wereld 26-3-46 ..... 6673 A
Tarwemarkt ..... 6673 B
Raming wereldroggeprod. ..... 6673 C
Wereld varkensstapel ..... 6673 D
Engel. en Am. oliemijen in 't Midden Oosten 29-3-46 ..... 6674 C
Tolunie Ned. Belg. Iux., 20-4-46 .. 6701 B
Samenwerk. v. d. tolunie 10-5-46 .. 6738 G

GEESTELIJK LEVEN

Russ. orth. in U.S. en Canada contra Patriarch Moskou, 20-4-46 .. 6722 A
Nieuwe chef Leger d. Heils 10-5-46 6738 G

HERSTELBETALINGEN EN WEDEROPBOUW

Engelsman Lord Keynes gouv. Int. Bk. Herstel en Wederopbouw 20-2-46 ..... 6633 D
Ned. nota over schadevergoeding, 18-8-45 ..... 6399 D
Pauley over schadeverg. 15-8-45 .. 6403 D
Fransche eischen i. z. herstelbet. 5-12-45 ..... 6532 N
Statuut comm. herstelbet. vastgesteld, 10-12-45 ..... 6561 G
Door Duitsl. geroofd goud terug naar eigenaars, 17-12-45 ..... 6561 L
Slotzitting conf. te Parijs Perc. vastgesteld Perm.bur. opger. 22-12-45 ..... 6570 D
Finsche herstelbet. aan Rusland, 3-1-46 ..... 6585 C
Lord Keyns gouv. Int. bank voor Herstel en Wederopbouw 20-2-46 6633 D
Herstelbet.bureau te Brussel 26-2-46 — ..... 6640 E
Herstel Rijn scheepvaart, 1-3-46 .. 6694 A
Duitsche herstelbet. in Am. zône opgeschort, 28-5-46 ..... 6752 E
Duitsche herstelbetaling 30-4-46 .... 6761 A

JUSTITIE

Algemeen

Berechting oorlogsmisdadigers 9-8-45 ..... 6393 G
Eerste lijst oorlogsmidadigers 30-8-45 ..... 6393 G
Ned. openb. aankl. bij Int. Mil. Trib. 24-9-45 ..... 6449 D
Rechters int. Hof. van Justitie 7-2-46 ..... 6617 D
Motie Uruguay. Geen doodstraf tegen oorlogsmisdadigers 7-2-46 .... 6618 B
Proc. Neugamme te Hamburg begonnen 19-3-46 ..... 6672 G
Acte v. beschuldig. proces Neurenberg, 19-10-45 ..... 6485 F
Neurenberg, Ley, dr. R., pleegt zelfm., 25-10-45 ..... 6493 D
Neurenberg, Bormann nog voortvluchtig, 25-10-45 ..... 6493 D
Proces geopend, Hindenburgs Pol. testam. werd vervalst, 20-11-45 .. 6517
Neurenberg, Hess, R. simuleerde geheugenverl., 1-12-45 ..... 6523 C
Voorbereiding, acte van beschuldiging, 20-11-45 6563
Seyss-Inquart, 15-1-46 ..... 6593 B
Seyss Inquart over N.S.B., verraad en Mussert, Ned. aan Oostfr. 29-12-45 ..... 6573 A
Seyss-Inquart vraagt Ned. getuigen, 15-1-46 ..... 6593 B
Aankl. van West-Europa, 18-1-46 .. 6593 C
Plundering v. Ned., 22-1-46 ..... 6616 F
Russ. aanklacht, 9-2-46 ..... 6624 A
Gen. v. Paulus getuige, 9-2-46 ..... 6624 A
Massamoord bosch van Katyn, 9-2-46 ..... 6624 A
Goering en Ned. aan 't Oostfront, 21-2-46 ..... 6634 A
Acte van schuld tegen Jap. oorlogsmisdadigers, 30-4-46 ..... 6721 K
Int. Crim. oorl.bureau opgericht, 26-3-46 ..... 6678 B
Jackson n. Nederland, 17-5-46 .... 6742 C
Uitlevering de Grelle in V. R., 6-5-46 ..... 6727 E
Proc. Neurenberg: Verhoor en verdediging, ... 6769
Proc. Neurenberg, verhoor Seyss Inquart, ... 6785

MILITAIRE ZAKEN

Duitbootverliezen van de as, 8-3-46 ..... 6656 E

NOBELPRIJZEN

Cordell Hull voor den vrede 1945, 13-10-45 ..... 6509 E
Ontstaan en stichting Nobelprijzen, 13-10-45 ..... 6509 E
Voor Int. Roode Kruis, 13-11-45 .. 6509 E
Voor ontdekker Penicilline, 26-10-45 6485 C

ORGANISATIES

Algemeen

Unrra: progr. rede Lehmann, 3-7-45 ..... 6353 E
Ontbind. Schaeff, 14-7-45 ..... 6361 C
Int. org. der opvoeding, 8-8-45 .. 6393 F
Int. gerechtsh. oorlogsmisd. 9-8-45 6393 G
Int. Chr. Vakverbond herleeft, 20-8-45 ..... 6412 E
Opr. int. verb. van Vakver., 4-10-45 6462 D
Opheff. Scheepv. Pool, 13-10-45 .. 6478 D
Oud-int. vakverb. opgeh., 16-12-45 6561 K
Unrra: Lehmann afgetr. als dir., 13-3-46 ..... 6666 C
Ned. ver. voor int. rechtsorde opgericht, 8-1-46 ..... 6532 G
Plan voor int. hand.org., 13/19-1-46 ..... 6593 A
Uitvoer. Bretton Woods, 29-1-46 6610 B
Liquidatie Volkenbond, 31-1-46 .. 6617 B
Vergad. int. spoorwegcongres, 3-2-46 ..... 6624 B
Unnra: La Guardia dir., 13-3-46 6666 C
Unnra: Verg. in Atlantic City, 26-3-46 ..... 6673 A
Diamant-industrie, 4-4-46 ..... 6682 B
Het industrieele programma der UNNRA, 29-6-46 ..... 6788 F

Ver. Volken

Prof. Eysinga n.a.v. Handvest Ver. Volken, 22-8-45 ..... 6413 B
Oostenrijk wil lid worden Vereenigde Volkeren, 26-9-45 ..... 6454 B
Handv. Ver. Volk. van kracht, 25-10-45 ..... 6485 E
Organisatie der Vereenigde Volk., Overzicht, 4-11-45 6495
Zetel. d. Ver. Volken in Amerika? 18-12-45 ..... 6561 M
Br. deleg. Alg. Verg. Vereen. Volken, 20-12-45 ..... 6576 A
Eerste Alg. Verg. der U.N.O., 10-1-46 ..... 6585 D
Rede Min. Schermerhorn voor de U.N.O., 11-1-46 ..... 6592 C
Norman Makim voorz. Veiligh.-raad, 17-1-46 ..... 6592 D
U.N.O. Veiligh.raad en versch.-comm., 11-1-46 ..... 6592 E
Wereldfed. Vakv. toelating tot U.N.O., 16-1-46 ..... 6592 F
Toel. Zwed., Zwits., Eire, Port. tot U.N.O., 3-1-46 ..... 6594 K
U.N.O. - Salaris secr.-generaal, 22-1-46 ..... 6601 E
Wyshinski hoofd Russ. delegatie U.N.O., 22-1-46 ..... 6601 F
Perz., Indon., Grieksche kwestie voor Veiligheidsraad, 18-1-46 .. 6601 G
Opricht. Com. v. Atoomenergie aangenomen, 24-1-46 ..... 6609 D
Veiligh.raad Perz., Indon., Griekenland, 26-1-46 ..... 6609 E
Veiligh.raad Iran-Russ. overleg, 29-1-46 ..... 6610 A
Comm. mil. staf U.N.O. bijeen, 4-2-46 ..... 6617 E
V.V. - Trygve Lie secr.-gen., 2-2-46 ..... 6617 F
Grieksche kw. in Veiligheidsraad, 2-2-46 ..... 6617 G
Syrië, Libanon eischen terugtr. Br. en Fr. troepen, 5-2-46 ..... 6618 A
Uruguay protest. tegen doodstr. oorlogsmisd., 7-2-46 ..... 6618 B
Perm. zetel U.N.O. in Amerika, 12-2-46 ..... 6624 C
Vrouwelijke gedeleg. U.N.O., 13-2-46 ..... 6624 D
Spaak voorzitter U.N.O., 6-2-46 .. 6624 E
Slotverg. Vereen. Volken in Londen, 15-2-46 ..... 6633 F
5-2-46 ..... 6633 G
Levant-kwestie in Veiligh.raad 15-2-46 ..... 6633 G
Adj. secr.-gen. Vereen. Volken, 7-2-46 ..... 6633 H
Ind. kwestie in Veiligheidsraad, 8-2-46 ..... 6640 F
Iraansche kwestie - Verkl. Bevin, 14-3-46 ..... 6666 B
Protest bij Veiligheidsraad, 14-3-46 ..... 6666 B
Iraansche kwestie in Veiligh.-raad - Russen verlaten verg. Veiligh.raad, 28-3-46 ..... 6672 H
Stalin over Ver. Naties, 23-3-46 .. 6674 D
Spaansche kwestie niet in Veil.-raad, 27-3-46 ..... 6674 E
Spaansche kwestie, 11-4-46 ..... 6690 C
Spanje in veiligh.raad, 30-4-46 .. 6721 F
Siam klaagt over grensschend., 28-5-46 ..... 6753 H
Betaling contributie, 2-4-46 ..... 6681 E
Iraansche kwestie, 4-4-46 ..... 6682 A
Zetel U.N.O. Long Island, 11-4-46 6690 B
Iraansche kwestie op agenda, 24-4-46 ..... 6706 C
Aanhouden Ir. kwestie, 9-5-46 .... 6729 F
Lidmaatsch. Veil.raad, 18-5-46 .. 6745 E
Iraansche kw. in Veiligh.r., 23-5-46 6745 F
Gromyko perman. vert. Veiligheidsraad, 12-4-46 ..... 6698 G
Stettinius neemt ontslag, 31-5-46 6754 I
Uitlev. Degrelle in Veiligheidsraad, 6-5-46 ..... 6727 E
Vergadering Vluchtelingencommissie, 1-6-46 ..... 6760 E
Rapport i.z. Spanje in Veiligh.-raad, 2-6-46 ..... 6761 B
Austin volgt Stettinius op in V.R., 6-6-46 ..... 6768 E
Contrôle op atoomenergie, 15/18-6-46 ..... 6777 D
Spaansche kw. in V.R., 20-6-46 .. 6778 A
Russ. veto in Spaansche kwestie, 27-6-46 ..... 6784 E

VERKEER EN ENERGIE

Algemeen

Capac. waterkracht install., 23-2-46 6649 B
2-46 ..... 6649 B
K.L.M. verbindingen, 3-46 ..... 6652 A
Russ.-Hong. luchtv.mij., 11-3-46 6656 B
K.L.M. naar Oslo, 18-3-46 ..... 6660 A

Scheepvaart

Opheff. int. scheepv. pool., 13-10-45 6462 D
Wereldkoopvaardijvloot, 21-1-46 .. 6601 D
Verdeeling Duitsche Koopvaardijvloot, 8-3-46 ..... 6656 F
Atlantic ship conf. te Londen, 13-2-46 ..... 6625 C
Herstel Rijnscheepv., 1-3-46 ..... 6649 A
Frankrijk en opheff. uit scheepvaartpool, 7-3-46 ..... 6655 K
Dienst Ned.-Hull hervat, 21-3-46 .. 6668 F
Rott. Lloyd herv. dienst op Indië, 27-3-46 ..... 6668 G
Verdeeling Duitsche koopvaardijvloot, 30-6-46 ..... 6761 A
Winst en verlies geallieerde vloten, 30-6-46 ..... 6761 A
Int. scheepv.congres te A'dam, 27-6-46 ..... 6784 D

Spoorwegen

Spoorwegcongres te Brussel, 3-2-46 6624 B

VOEDSELVOORZIENING

Voedselconferentie te Londen, 4-4-46 ..... 6681 F
Wereldvoedsel confer., 6-4-46 .... 6690 A
Voedselschaarste, 21-5-46 ..... 6745 D
Voedselconf., 23-5-46 ..... 6746 A
Voedselconf. beëindigd, 29-5-46 .. 6753 I

IRAN

ALGEMEEN

Britsche en Sovjettroepen in Iran, 20-7-45 ..... 6379 C
Vertrek Am. troepen, 29-8-45 .... 6428 F
Am. voorstel i. z. ontruiming van Iran, 27-11-45 ..... 6525 D
Britsche nota aan Rusland, 27-11-45 6525 D
Neg. Russ. antwoord op Iraansche nota, 29-11-45 ..... 6525 F
Russ. antw. op verzoek v. Teheran 3-12-45 ..... 6533 D
Nieuwe Iraansche nota aan Rusland; evac. der geall. troepen gevr., 3-12-45 ..... 6533 D
Russ. antw. op de Britsche nota 3-12-45 ..... 6533 D
Russen verwerpen voorstel van vertr. geall. troepen per 1 Jan. 4-12-45 ..... 6533 E
Teheran protesteert, 17-12-45 .... 6561 N
Sovjet-Russ. olieboringen in Iran z. toest. Ir. reg., 8-12-45 ..... 6562 A
Geschil met Rusland, 20-2-46 .... 6634 C
Iraansche kwestie voor V.R., 4-4-46 ..... 6682 A
Kwestie op agenda U.N.O., 24-4-46 6706 C
Aanhouden der kwestie d. U.N.O., 9-5-46 ..... 6729 F
Kwestie in Veil.raad, 23-5-46 .... 6745 F
Verhouding Teheran-Arbeidsjan, 23-4-46 ..... 6706 E
Verklaring Soetanek, 31-5-46 .... 6754 A
Accoord met Moskou, 5-4-46 ..... 6682 C

ECONOMIE

Brits standp. i.z. Russ. olieconc., 18-4-46 ..... 6696 M

MILITAIRE ZAKEN

Iran en Azerbeidsj. slaags, 20-5-46 6746 B

STAATKUNDE

Separistische beweging door dem. partij begonnen, 20-11-45 ..... 6518 A
Nat. congres v. Azerbeidsjan eischt autonomie, 20-11-45 ..... 6525 E
„Republiek Azerbeidsjan" uitgeroepen; Russische persstemmen, 17-12-45 ..... 6561 N
Min. v. binnenl. Zaken afgetreden, 21-12-45 ..... 6570 F
Capitulatie v. Tebris; comm. gearresteerd, 21-12-45 ..... 6570 F
Nieuwe regeer., 8-3-46 ..... 6658 B
Reg. Hakimi afgetr., 22-1-46 ..... 6601 H
Nieuwe min.-pres., 28-1-46 ..... 6618 C
Iraansch-Russ. bespr. mislukt, 8-3-46 ..... 6658 C
Protest bij Veiligheidsraad, 14-3-46 6666 B
De kwestie in Veil.raad - Russ. eischen a. Iran, 28-3-46 ..... 6672 H
Separ. bew. der Koerden, 21-3-46 6674 A

ITALIE

ALGEMEEN

Gravin Ciano geïnterneerd, 1-9-45 6428 G
Stoff. overschot v. Mussolini geroofd, 24-4-46 ..... 6706 F
Italië wordt republiek, 5-6-46 .... 6761 C
Onrust na het referendum, 10-6-46 6770 A
Italië officieel Republiek - Umberto in Portugal, 19-6-46 ..... 6778 B
Amnestie voor pol. gevangenen, 22-6-46 ..... 6786 A

BUITENLAND

Oorlogsverklaring aan Japan 15-7-45 ..... 6368 F
Triëst. politiek t.o.v., 17-7-45 ..... 6369 E
Briefwiss. Gasperi-Byrnes over toek. grenzen, 8-11-45 ..... 6501 E
Samenwerk. m. Frankrijk in Europ. verband, 10-11-45 ..... 6509 F
Aanspr. op Erythrea en Somaliland, 9-3-46 ..... 6654 C
Smuts over voorm. Ital. kol., 20-6-46 ..... 6778 L

GELD- EN BANKWEZEN

Ver. St. leenen 60 millioen dollar, 12-2-46 ..... 6634 D
Protest tegen conf.gelden in Nederland, 26-3-47 ..... 6669 E

JUSTITIE

Gravin Ciano gearresteerd, 1-9-45 6428 G
Scorza, vroeg. Secr. fac. partij gearrest., 17-12-45 ..... 6562 B
Edda Ciano verbannen naar Liparische eiland, 20-12-45 ..... 6593 D
Amnestie voor pol. gevangenen, 22-6-46 ..... 6786 A

HANDEL EN NIJVERHEID

Steenkolen uit Duitsland, 25-6-46 6783 E

MILITAIRE ZAKEN

Algemeen

Oorlogsverklaring aan Japan, 15-7-45 ..... 6368 F
Wapenstilstandsvoorw. gepubl.; Italië niet in staat tot herstelbet. 6-11-45 ..... 6501 D
Britsche bases in Italië, 24-6-46 .. 6786 B

Vloot

Geen overdracht schepen aan Rusland, 25-7-45 ..... 6387 D
Vlootverliezen, 10-5-46 ..... 6729 D

STAATKUNDE

Siciliaansche separatisten, 18-7-45 6368 G
Regeering Parri afgetreden, 26-11-45 ..... 6525 C
Nieuw kabinet gevormd, 10-12-45 6553 C
Katholieken voor republiek, 29-4-46 ..... 6721 H
Troonsafstand Vict. Emanuel, 10-5-46 ..... 6738 D
Italië wordt republiek, 5-6-46 .... 6761 C
Gasperi tijd. staatshoofd, 10-6-46 .. 6770 A

Politieke partijen

Social. congr. te Florence, 18-4-46 6693 B

Verkiezingen

De parlementsverk.. 5-6-46 ..... 6761 C
Definitieve uitslagen, 18-6-46 ..... 6778 C

Volksvertegenwoordiging

Stand parlementsverk., 5-6-46 .... 6761 C

J

JAPAN

ALGEMEEN

Onrust, 20-8-45 ..... 6406 F
Zelfmoordpoging Tojo, 14-9-45 .. 6438 G

Behandeling van Japan, 25-11-45 .. 6519
Prins Konoge pleegt zelfmoord, 17-12-45 ..... 6562 C

BEVOLKING
Verbroederingsverbod, 22-8-45 .. 6414 K

BUITENLAND
Algemeen
Italiaansche oorlogsverklaring, 15-7-45 ..... 6368 F
Russ. oorl.verkl., 9-8-45 ..... 6395 A
Japansche vredesaanbod, 9-8-45 .. 6395 B
Dipl. betrekkingen
Dipl. betrekk. met buitenland verbroken, 17-12-45 ..... 6562 C

ECONOMIE
Behandeling van Japan, 25-11-456519
Japan uitgeschakeld als exportland, 14-3-46 ..... 6658 D
MacArthur bep. afschaf. grootgrondbezit, 17-12-45 ..... 6562 C

HANDEL EN NIJVERHEID
Desindustr. door de geallieerd., 23-1-45 ..... 6525 G
Japan uitgesch. als exportland, 14-3-46 ..... 6658 D

JUSTITIE
Keizer als oorlogsmisdaiger, 20-7-45 ..... 6366 C
Arrestaties, 14-9-45 ..... 6438 G
Proces tegen 300 oorlogsmisd. begonnen, 17-12-45 ..... 6562 C
Keizer geen oorlogsmisdadiger, 19-12-45 ..... 6570 G
Yahasmita ter dood veroordeeld, 5-2-46 ..... 6625 D
Yamashito geëxectueerd, 22-2-46 6634 E
Ned. Mr Röling lid int. Hof ter ber. Jap. oorlogsmisd., 1-2-46 .. 6612 G
Mr. Borgerhof Mulder bij het Int. Tribunaal te Tokio, 28-2-46 6645 E
Jap. oorlogsmisd. op Java, 21-12-45 6575 D
Oorlogsmisdadigers acte v. beschuld., 30-4-46 ..... 6721 K
Moord op guerillastrijders, 27-6-46 6786 C

KUNST
Samoerai Zwaard aan Kon. George (Eng.) geschonken, 28-2-46 ..... 6647 E

MILITAIRE ZAKEN
Algemeen
Ital. oorlogsverklaring, 15-7-45 .. 6363 F
Russische oorlogsverkl., 9-8-45 .. 6395 A
Wat Japan verliest, 18-8-45 ..... 6406 E
Oorlogsverliezen. 23-8-45 ..... 6414 L
Russen trekken terug uit Mandsjoerije, 29-9-45 ..... 6462 E
Slag in Javazee. 23-2-46 6635
Ned. mil. in Jap. krijgsgevangenschap, 27-2-46 ..... 6644 A
Chineesche oorlogsbuit. 11-3-46 6665 A
Ind. volksleger mag Japs ontwapenen, 24-12-45 ..... 6575 C
Sterkte Jap. oorlogsvloot en vergelijking met de Am. oorlogsvloot, 14-1-46 ..... 6610 D
Complot tegen M. Arthur, 30-4-46 6721 I
M. Arthur keurt parlement goed, 21-5-46 ..... 6746 C
Narcotica als strijdmiddel tegen China ..... 6767 A
Capitulatie
Geallieerde oproep tot overgave, 26-7-45 6380
Afwijzing Potsdam ultimatum, 29-7-45 6396
Capitulatie; Rede Hirohito, 14-8-45 6405 E
Japansche vertegenw. naar Manilla, 20-8-45 ..... 6406 D
Staking vijandelijkheden in Mandsjoerije, N.-Guinea, Java, 8-45 ..... 6406 E
Hirohito over oorz. nederlaag, 5-9-45 ..... 6430 C
Nederl. bij overgave vertegenwoordigd, 20-8-45 ..... 6414 H
Einde bespreking Manilla; onderteekenaars acte v. overgave, 22-8-45 ..... 6414 I
Bezetting Japan, overgave en ontwapening, Sabang ontruimd, 1-9-45 ..... 6422 D
Overgave geteekend, 3-9-45 ..... 6430 A
Jap. overgave op Bali, 11-3-46 .. 6653 C
26.000 Japs vrij op midden-Java, 23-3-46 ..... 6670 C

OORLOGSSCHADE
Oorlogsverliezen, 23-8-45 ..... 6414 L
Verliezen vloot, 22-8-45 ..... 6414 M
Verwoesting Hirosjima, 5-9-45 .... 6430 B
Toekomst Japan, 22-9-45 ..... 6453 C
Aant. slachtoffers atoombom 4-12-45 ..... 6533 F
Vloot
Verliezen vloot, 22-8-45 ..... 6414 M
N.O.I. eischt schadevergoeding, 30-3-46 ..... 6679 D

ONDERWIJS
Jap. scholen in Argentinië gesloten, 20-5-46 ..... 6744 C

STAATKUNDE
Algemeen
Nieuw kabinet gevormd, 10-8-45 .. 6406 B
Regeeringsverklaring, 18-8-45 .... 6406 G
Totalitaire partij ontbonden, 19-8-45 6414 G
Rijksdagzitting, rede: Hirohito en Higasjikoeni, 5-9-45 ..... 6430 C
Vijf ministers afgetreden, 12-1-46 .. 6593 E
Bestuur
Parlements verkiezingen, 15-4-46 6698 C
Complot tegen Mac Arthur, 30-4-46 6721 I
Kab. Sjidehara afgetred., 7-5-46 .. 6729 G
Nieuw kab. goedkeur. Mac Arthur, 21-5-46 ..... 6746 C
Geallieerde politiek
Verbroederingsverbod, 22-8-45 .... 6414 K
V. S. en Rusland over bez. maatr. 14-9-45 ..... 6438 E
Amer. bezet. pol. verklar. Wilson. Nieuwe instructies voor Mac Arthur, 25-9-45 ..... 6453 B
Mac Arthur wijst contrôle af, 13-10-45 ..... 6470 E
Behoud v. Japan, 25-11-45 6519
Desindustrialisatie door geallieerden, 23-11-45 ..... 6525 G
Amer. soldaten vernietigen cyclotrons (atoom-onderzoek), 4-12-45 6533 G
Mac Arthur schaft groot-grondbezit en thintoïsme af; verbr. dipl. betr. m. buitenland, 17-12-45 .... 6562 C
Mac Arthur handhaaft den Keizer, Hirohito geen oorl.misdadiger, 19-12-45 ..... 6570 G
Hirosjima, Brit. bez. zone, 26-2-46 6649 D

VOEDSELVOORZIENING
Algemeen
Mac Arthur bep. afschaffing groot grondbezit, 17-12-45 ..... 6562 C

JOEGO-SLAVIE

BUITENLAND
Verhouding tot Griekenland, 13-7-45 6359 B
Politiek t.o.v. Triëst, 17-7-45 .... 6369 E
Moeilijkh. met Griekenl., nota aan „Big Four", 4-9-45 ..... 6425 I

GODSDIENST
Katholieken t.o.v. Tito, 17-7-45 6368 H
Verdragen met Polen en Tsjecho-Slowakije, 9-5-46 ..... 6738 E
Wapenlev. verdrag met Rusland, 11-6-46 ..... 6778 D

JUSTITIE
Proces tegen leden Nat. Comité, 1-8-45 ..... 6387 F
Amnestie, 8-8-45 ..... 6393 H
Arrestatie Mihailowitsj, 5-4-46 .... 6698 D
Brits-Am. getuigenis over Mih., 23-5-46 ..... 6746 D

MILITAIRE ZAKEN
Gedeeltelijke demobilisatie, 19-7-45 6368 I
Gen. Mihailowitsj gearrest., 26-3-46 ..... 6674 B
Wapenlev. v. Rusland, 11-6-46 .... 6778 D

OORLOGSSCHADE EN VERGOEDING
Oorlogsschade, 7-12-45 ..... 6594 A

STAATKUNDE
Algemeen
Katholieken t.o.v. Tito, 17-7-45 .. 6368 H
Tito contra monarchie, 8-8-45 .... 6393 H
Wet op socialisatie land, 23-8-45 .. 6413 C
Tito candid. Volksfront, 12-9-45 .. 6437 A
Uitroeping republiek, 29-11-45 .... 6525 H
Mihailowitz spoort tot opstand aan 29-11-45 ..... 6525 H
Verkl. Koning Peter II, 30-11-45 .. 6533 H
Van koninkrijk tot republiek, overzicht, 30-11-45 ..... 6534 A
Presidium gekozen, 7-12-45 ..... 6553 D
Verkiezingen
Voorber. verkiez., 29-7-45 ..... 6387 E
Datum verkiez., 3-9-45 ..... 6428 H
Uitsl. verkiez., 13-11-45 ..... 6510 A
Russ. en Amer. bez. politiek, 2-8-6-46 ..... 6761 D

LIBANON

Ontruiming door Br. en Fr. troepen, 12-3-46 ..... 6658 E

LUXEMBURG

ALGEMEEN
Voorm. Gauleiter pleegt zelfmoord, 21-12-45 ..... 6578 B

ECONOMIE (ALGEMEEN)
Handelsv. m. Ned. glaslev., 9-11-45 6504 H
Econ. toestand, 10-12-45 ..... 6553 E
Tolunie met België en Ned., 20-4-46 6701 B
Samenwerk. i. d. tolunie, 10-5-46 6729 E

HANDEL EN NIJVERHEID
Algemeen
Dr. Kortenhorst in Ned. K. v. K. te Brussel voor samenwerk. m. Nederl. en België, 15-4-46 ..... 6704 G

SPORT
Voetbal: Ned. wint van Lux. 6—2, 10-3-46 ..... 6652 E

STAATKUNDE
Verkiezingen:
Uitslag, 27-10-45 ..... 6501 F

N

NABIJE OOSTEN

Bijeenkomst Arab. staatshoofden, 31-5-46 ..... 6761 E
Groot-Moefti uit Frankrijk ontsnapt, 13-6-46 ..... 6770 B
de Moefti in Cairo, 20-6-46 ..... 6786 D

NEDERLAND

ALGEMEEN
5 Mei nationale feestdag, 10-8-45 6398 E
Opheffing Am. recreation centers, 30-8-45 ..... 6418 G
Montgomery in A'dam, 1-9-45 .... 6423 B
Civil Affairs verdwenen, 4-9-45 .. 6423 C
Herdenkingsmanifestatie A'dam, 1-9-45 ..... 6425 H
„Oog en Oor" A'dam, 4-10-45 .... 6465 C
Eisenhower, gen., in Ned., 6-10-45 6465 E
Ned. kinderen n. h. buitenland, 20-10-45 ..... 6482 A
Artsen protesteeren i. z. vervoermidd., 2-11-45 ..... 6496 F
Haarlem bestaat 700 jaar, 23-11-45 6522 D
Gouden med. v. A'dam v. gen. Eisenhower, 5-12-45 ..... 6529 B
Nation. Welvaartsplan, reg. nota 11-12-45 6544
Afbeeld. gouden med., 12-12-45 .... 6554 D
Schiermonnikoog Ned. bezit, 27-12-45 ..... 6573 D
Min. Lieftinck tegen loterijspel, 7-1-46 ..... 6581 D
Deleg. Alg. Verg. Ver. Volken, 5-1-46 ..... 6582 E
Cultur. contact met V.S. en Engl., 7-1-46 ..... 6582 H
Opinie Oorlog of vrede, 19-12-45 .. 6583 A
Landelijk Com. voor Rechtszekerheid, 14-1-46 ..... 6598 D
Contact Com. Onroerende Zaken, 19-1-46 ..... 6598 G
Nat. feestdag 4 Mei, 26-1-46 ..... 6612 H
Min. Kleffens v., perm. verteg. voor Ned. in veiligheidsraad, 26-2-46 ..... 6637 A
H. Mansfield Kruis v. Verd., 26-2-46 ..... 6638 F
Min. Schermerhorn Gentsch Eeredoct., 11-3-46 ..... 6651 E
Oproer polit. delinquenten A'dam, Drente, 9/15-6-46 ..... 6763 C
conf. 17-12-45 ..... 6557 B
Kon. Olie attend. op oliegebied in 11-3-46 ..... 6652 F
Onderz. gedr. Konk. vereen., 23-6-46 6669 D
Pacifistische org. opgericht, 20-4-46 6703 B
Churchill in Nederland, 3-5-46 6723
Bevrijding herdacht, 4-5-46 ..... 6723 A
Gerbrandy Groot Kruis Ned. Leeuw, 6-5-46 ..... 6725 G
Winkelman, gen. onderscheiden, 14-5-46 ..... 6731 G
Congres ambtenarenbond, 11-5-46 6732 E
Huwelijk met vreemde onderd., 10-5-46 ..... 6734 B

Eerepromotie v. Churchill, 10-5-46 6735 A
Ambtenaren centr. gesticht, 25-5-46 6784 F
Belg. prot. tegen spellingsovereenkomst, 25-5-46 6751 G
Beleid mr. v. Spaendonck, 2-8-6-46 6757 E
Delft bestaat 700 jaar, 29-5-46 6757 H
De Rijksconferentie, 17-6-46 6771 C
Ongeregeldh. intern. kamp Duindorp, 17-6-46 6773 F
Onderscheidingen, 20-6-46 6774 F
Deput. uit W.N.I. in ons land, 26-6-46 6779 A
Ir. Otto over Indon. proleem 6779 B
Schermerhorn over wereldproblemen, 27-6-46 6787 A
't Werk van de H.A.R.K., 24-6-46 6787 B
Aantal onderscheid. wordt beperkt 25-6-46 6787 C

ANNEXATIE

Schermerhorn over annexatie, 27-6-45 6346
Rapport v. d. Wal acht annexatie noodz., 11-7-45 6357 A
Annexatie - Comité opgericht, 19-7-45 6364 D
Landbouwkringen over annexatie, 13-7-45 6383 A
Staats-Comm. onderzoekt annexatie-vraagstuk, 18-8-45 6399 F
Staats-Comm. annexatie; leden, 22-8-45 6407 E
Mijnwezen en annexatie, 18-8-45 6407 L
Openb. Ann. vergadering, 24-8-45 6417 B
Anti-ann.comm. Ned. gevormd, 29-9-45 6459 B
Staats-Comm. ann.; voorl. versl., 29-9-45 6459 C
Am. blad i.z. ann., 10-10-45 6465 D
Schermerhorn, ann.probleem, 31-10-45 6487 C
Zuidelijke prov. voor annexatie, telegr. comité's v. gebiedsuitbr. 8-11-45 6506 E
Kath. Arbeidsbew. vóór annexatie 22-11-45 6514 D
Annexatie niet v. d. baan, verkl. min. Schermerhorn op een pers-

ARBEID

Algemeen

Schermerhorn over rechtsorde v. d. arbeid, 27-6-45 6348
Mansholt over arb. situatie in land- en tuinb., 11-7-45 6356 A
Mansholt over arb.voorw. landb. 23-7-45 6371 D
Wachtgeldregeling, 24-7-45 6373 C
Kosten Arbeidsdienst, 6-8-45 6390 F
Band N.V.V. en S.D.A.P. verbroken, 6-8-45 6390 G
Verpl. arb. bij Wederopbouw, 11-8-45 6398 G
Adv. St. v. d. Arb. i.z. salarisverh. 12-9-45 6434 D
Uitz. arb. naar geteisterde. geb. 20-9-45 6442 A
Drees over 5 dag. werkweek, 18-9-45 6442 B
Wijz. arb. in geteisterde geb., 9-10-45 6466 A
Trib. over N.A.D., 18-10-45 6476 A
Winkelsl. Nwe reg., 16-10-45 6475 C
Coll. Rijksbem., 17-10-45 6480 B
Buitengew. besl. arbeidsverh. 1945, 17-10-45 6481 B
Herplaatsing personeel, 31-10-45 6487 B
Voorm. P.T.T. person. protest. achterstelling bij ambten. in D'land, 7-11-45 6496 G
Een partij v. d. arbeid, 50 pred. richten brief tot S.D.A.P., 9-11-45 6506 A
Nieuwe loonreg. bouwbedrijf, 12-11-45 6513 B
Overdruggingsuitk., ten deele buiten werking, 29-11-45 6520 H
Werkloosheid, aantal 20-11-45 6520 M
Loon- en prijspolitiek, reg. nota, 11-12-45 6540
Wachtgeldregeling, reg. nota, 11-12-45 6541
Arbeidsbemiddeling, reg. nota, 11-12-45 6542
Soc. Hulpverl. aan werkl. arb. 11-12-45 6542
Rechtsherstel ambt. Ontslag tijdens bez. 4-12-45 6545 B
Limb. mijnen vragen 6000 arbeiders, 14-12-45 6550 H
Medezeggenschap i. h. bedrijf verleend, 13-12-45 6558 E
Fin. toestand burg. rijkspers. en onderwijzers, 16-1-46 6589 A
Werkloosheid per 31 Dec. '45, 31-1-46 6613 E
Nat. Welvaartsplan, 28-3-46 6667 A
Liq. Ned. Arb. Front, 10-4-46 6685 C
Dienstbodenprobleem, 27-4-46 6719 C
Geïnt. werkers in mijnen, 7-5-46 6732 G
Verloren dagen d. geschillen, 19-5-46 6740 F
Vacantie v. bakkers, 25-5-46 6748 G
Loon pol. delinq., 28-5-46 6749 A
Arbeiders in kampen, 15-4-46 6701 E
E.V.C. dagvaart Staat, 5-6-46 6756 F
Com. adv. arb. vrouwen geïnstalleerd, 1-6-46 6757 A
Herop. inst. arbeidsontw., 24-6-46 6782 I

Stakingen:

Staking in Mauritsmijn, 3-7-45 6350 A
Staking in Rotterd. haven, 7-7-45 6351 A
Schermerhorn over stakingen, 14-7-45 6358 A
Overeenstemming Rotterd. haven, 21-7-45 6373 B
Vakbonden wijzen havenstakingen af, 18-8-45 6400 G
Overzicht Rotterd. stakingen, 21-8-45 6408
Rede (niet uitgespr.) Drees over stakingsrecht, 21-8-45 6408 A
Confl. R'd. haven, uitspr. rijksbem., 16-10-45 6475 F
Zeelieden en havenarb., 10-5-46 6724 G
Zeelieden, 26-5-46 6748 G
Veembedrijven, 28-5-46 6748 D
Staking op Schiphol duurt voort, 28-5-46 6748 E
Havenstaking, 16-5-46 6733 A
Schermerhorn en E.V.C., 20-5-46 6739 H
Reeders weigeren E.V.C.-voorstel, 21-5-46 6739 I
Staking bij A.D.M., 22-5-46 6740 A
Havenstak. duren voort, 3-6-46 6757 D
Zeeliedenconflict - contact met reg., 18-6-46 6774 C
Stakingen op Schiphol en bij de dokken: N.D.S. en A.D.M., 17/26-6-46 6779 D

Vakvereenigingswezen

Open brief E.V.B. aan Min. Pres., 3-8-45 6382 B
Antwoord Reg. aan E.V.B., 7-8-45 6389 F
Liquidatie N.A.F., 31-7-45 6390 E
Band N.V.V. en S.D.A.P. verbroken; samenw.-confess. vakb. in bezetting, 6-8-45 6390 G
Vakbond tegen havenstakingen, 18-8-45 6400 G
R.K. Arb. Ver.; feest v. d. arb. Tilburg, 3-45 6407 M
Conf. R. v. Vakcentr. met min. Drees, 23-8-45 6416 C
Vakbew. in nieuwe banen; „Stichting v. d. Arbeid", 4-9-45 6423 H
Geen overeenst. E.V.C. en Sch. Ver. „Zuid", 8-9-45 6434 C
R. K. Werkl.verb. inst. zeven raden, 6-10-45 6467 B
Protestschrijven E.V.C. i.z. uitspr. rijksbem., 16-10-45 6475 F
N.V.V., loonen en prijzen, 31-10-45 6490 B
Fusie Ned. Kath. Arbeidersbew. met andere vakvereen. afgewezen, 20-11-45 6514 A
Nota Sticht. v. d. Arbeid, i. z. de loonvorming, 21-11-45 6514 C
Alg. eischen E.V.C., 12-11-45 6520 L
Eerste congres Stichting v. d. Arbeid, 28-11-45 6521 A
Bespr. N.V.V.-E.V.C. gestaakt 6-12-45 6528 H
Chr. Nat. Vakverbond. Ledenaant. 12-12-45 6550 I
Fusie Bond v. Nederl. Onderw. en Nederl. Onderw. Genootschap, 10-12-45 6551 C
Alg. Ned. Graf. Bond opgericht, 11-1-46 6580 G
Acc. fusie N.V.V.-E.V.C., 14-2-46 6620 C
Unie Ned. Ambtenaren, 11-3-46 6651 G
Verb. Prot. Chr. werkgevers tegen voorontwerp min. Vos bedrijfsorg., 25-2-46 6645 D
Ned. Herv. Kerk en vakbeweging, 11-5-46 6734 E
Schermerhorn en E.V.C., 20-5-46 6739 H
Reeders wijzen E.V.C.-voorstel af, 2-5-46 6739 I
Int. Christ. Vakverbond congresseert te Amsterdam 6768 D
Mijnwerkersfondscom. gekozen, 19-6-46 6774 B

BELASTINGEN

Schermerhorn over belastingen, 27-6-45 6346
Lieftinck over bel. en zwarten handel, 9-7-45 6355
Herziening bel.steisel; navorderingsbesluit, 15-8-45 6401 E
Fiscaal Recherchebesl., 1-10-45 6459 G
Leen-overeenk. met Ver. Staten, 21-10-45 6481 E
Radio-belasting, ingevoerd, 1-11-45 6490 C
Invoerrechten geschorst; accijns op wijn; handel m. België, 20-11-45 6520 B
Beschikk. geblokkeerde saldi en belastingen, 7-12-45 6557 E
Belastingvold. uit geblokk. tegoed, 23-12-45 6565 D
Consentgeld ter financiering Rijksbur., 3-1-46 6572 B
Regeer. nota i.z. financ. beleid, 22-1-46 6597
Venn. belasting Buitenl. Kap. verst., 16-1-46 6597 A
Regeer. nota div. belast., 27-1-46 6606
Betaling met geblokk. geld, 18-2-46 6629

BEVOLKING

Huwelijken met Canadeezen, 24-7-45 6371 E
Aantal gedeport. Ned., 8-8-45 6391 B
Aantal gedep. Joden, 8-8-45 6391 B
Opinie onderz. i.z. sympathieën bevolking, 22-8-45 6410 E
Volksgez.heid, reg. nota, 11-12-45 6542
Tuberculose bestr., 8-12-45 6558 C
Aantal oorlogsslachtoffers Nijmegen, 12-11-45 6506 C
Aantal oorlogsslachtoffers in vergelijk. met Engeland, 10-11-45 6506 D
Aant. burgerslachtoffers bombard. R'dam, 12-45 6558 D
Nog niet terugegek. ged. Ned., 10-10-45 6475 A
Overtocht naar Canada van met Canad. soldaten geh. vrouwen, 18-12-45 6568 D
Uitwijzing ongewenschte Duitschers, 8-10-45 6465 B
Repatr. Sovjet-burgers uit Ned., 15-2-46 6629 C
Emigranten uit Rusland, 10-2-46 6621 M
Nederl. uit Rusland teruggek., 25-1-46 6621 D
Huwelijk m. vreemde onderd., 10-5-46 6734 B
Repatr. uit Rusland, 27-5-46 6750 F
10.000 displ. pers. n. Suriname, 1-6-46 6760 E

BUITENLAND

Algemeen

Schermerhorn over buitenl. politiek, 27-6-45 6345
Doel en methode geldzuivering, 9-7-45 6355
Teruggave Ned. bezit in Duitschl., 24-7-45 6372 E
Ned. bankbilj. in V.S., 25-7-45 6372 I
Notawisseling i.z. opl. strijdkr. in Australië, 1-8-45 6383 E
Incident bij Venlo 1940, 3-8-45 6392 H
Toespraak Br. ambassad., 18-8-45 6399 C
Nota aan V.S., Engel., Rusl., Frankrijk i.z. schadevergoeding, 18-8-45 6399 D
Vos over buitenl. ec. betr. 14-9-45 6432 B
Amb. Loudon over verh. met V.S. 19-9-45 6442 E
Drie millioen dollar voor ons land, 24-9-45 6450 D
Vatic. waarsch. v. D'tschen inv. 1940, 25-9-45 6454 D
Uitw. ongew. D'tschers, 8-10-45 6465 B
Deleg. voedselconf. Quebec, 17-10-45 6480 D
Schadevord. op D'land, 20-10-45 6480 E
Ned. kinderen n. h. buitenland, 20-10-45 6482 A
Ned. geschenk v. Churchill, 3-11-45 6489 B
Eischen v. deblokk. v. bevr. activa in Amerika, 31-10-45 6491 A
Ned. protest te Canberra, 3-11-45 6491 D
Iersche hulpverl. aan Ned., 26-10-45 6494 C
Fransche reg. stelt studiebeurzen ter beschikking, 5-11-45 6496 B
Christiansen, gen. wordt uitgeleverd, 5-11-45 6497 C
Deleg. herstelbet. conf. te Parijs, 9-11-45 6504 G
Min. v. Kleffens over organ. Ver. Volken, 17-11-45 6513 E

Deleg. bijeenk. voorb. comm. Ver. Volken, 20-11-45 ..... 6513 F
Voorl. geen immigratie in Australië, 20-11-45 ..... 6515 C
Schermerhorn over geall. politiek in Duitschland, Oudejaarsrede, 2-1-46 ..... 6572 A
Verkeer België-Nederland zonder pasvisa, 15-2-46 ..... 6631 D
Hulp uit Denemarken, 6-2-46 .... 6623 D
Van Kleffens lid atoomcom., 25-3-46 ..... 6668 B
Verbetering voedselvoorz. Ned. in Duitschland, 21-5-46 ..... 6740 I
Huender Dr. hoofd Ned. missie A.C.C., 20-5-46 ..... 6740 K
Graanzend. aan Frankrijk, 21-5-46 6745 B
Amer. onderscheid. voor A. Dyxhoorn, 9-4-46 ..... 6687 B
Brits onderscheid. voor T. van Starkenborgh, 16-4-46 ..... 6695 D
Graanleen. aan Frankrijk, 8-4-46 6694 C
Schermerhorn te Leuven, 22-5-46 6742 D
Geen bedelbrieven naar Amerika, 8-6-46 ..... 6764 C
Wat Duitschland roofde, 12-6-46 6765 A
Onze havens en Duitschl., 12-6-46 6765 B
Chineesche nota a. Ned. Regeer., 5/12-6-46 ..... 6765 G

Diplomatieke betrekkingen

Gezantschap in Rome, 24-8-45 .... 6407 H
Cult. attachés i. h. buitenland, 29-9-45 ..... 6459 H
Cult. contact m. buitenl.; Novum i. d. Ned. dipl. gesch. 13-11-45 6505 B
Gezant te Madrid ben. 16-11-45 .. 6513 C
Gezant in Portugal ben., 19-11-45 .. 6513 D
Gezant in Argent., Paraguay, en Uruguay, 30-11-45 ..... 6528 A
Gezant in Tsjecho-Slowakije benoemd, 4-1-46 ..... 6582 I
Jhr. Mr. Tj. Starkenborgh Stach. amb. te Parijs, 4-2-46 ..... 6614 E
Bar. v. Leynden 1e gez. secr., 20-4-46 ..... 6703 D
Rychevorsel jhr., 1e gez. secr., 20-4-46 ..... 6703 D
Keith Frank off. gezant in Australië, 10-5-46 ..... 6737 C
Chifley (Australië) over betrek. m. Ned., 20-6-46 ..... 6775 G

Verdragen

Notawiss. i.z. opl. strijdkr. in Australië, 1-8-45 ..... 6383 E
Belg.-Ned. betrekk, 6-8-45 ..... 6392 B
Nota aan V.S., Engl., Rusl. en Frankr. omtr. schadevergoed,. 18-8-45 ..... 6399 D
Fin. overeenk. met Engel., 11-8-45 6401 F
Cult. betr. m. België, 17-9-45 .... 6444 G
Handv. d. Ver. Volk. door Ned. aanvaard, 26-9-45 ..... 6448 C
Nederl.-Belg. bespr. inzake spelling, 17-10-45 ..... 6475 A
Ned. spellings-comm. ingeïnstalleerd, 1-12-45 ..... 6522 O
Buitenl. handelspol. reg. nota, 11-12-45 6543
Buitenl. leeningspol., 27-1-46 6605
Erkenn. Oostenrijk-reg., 5-2-46 .. 6614 F
Overeenkomst m. Denemarken, 1-4-46 ..... 6676 F
Handelsverdr. m. Frankr., 10-4-46 6683 A
Comité Benelux samenw., 12-4-46 6685 A

DEPORTATIE, EVACUATIE EN REPATRIEERING

Deportatie uit Putten, 9-7-45 .... 6356 A
Aantal gedeporteerde Ned., 8-8-45 6391 B
Aantal gedeporteerde Joden, 8-8-45 6391 B
Nog niet teruggek. gedep. Ned., 10-10-45 ..... 6475 A
Med. persconf. over repatr. uit Indië, 6-12-45 ..... 6528 F
Totaalcijfers Rep. uit D'land en Rusland, 7-12-45 ..... 6547 C
Radiotoespr. Kon. Repatr.-groep uit Indië, 4-1-46 ..... 6582 C
Emigranten uit Rusland, 10-2-46 6621 M
Nederlanders uit Rusland teruggekeerd, 25-1-46 ..... 6621 D
Repatrieering Sovjet-burgers, 15-2-46 ..... 6629 C
Koers der ingelev. Marken door repatr., 25-1-46 ..... 6613 B
Repatr. uit Rusland, 27-5-46 ..... 6750 B
Repatr. uit N.O.I. stop, 11-4-46 .. 6688 E
Ned. in Australië, 17-4-46 ..... 6703 F
Repatr.cijfers i. Nederl., 15-5-46 .. 6736 K
Evac. op Java vertraagd, 22-5-46 6743 E
Sjahrir en geïntern., 28-5-46 ..... 6751 B

ECONOMIE (ALGEMEEN)

Schermerhorn over econ. herstel, 27-6-45 6347
Raad v. Econ. Zaken, 27-6-45 6349
Lieftinck over ec. toestand, 9-7-45 6355
Opheffing ec. sectie M.G., 9-7-45 6356 A
Mansholt over econ. situatie landbouw, 23-7-45 ..... 6371 D
Koers overzeesche valuta, 8-45 .. 6415 G
Econ. situatie, rede min. Vos, 29-8-45 ..... 6416 B
Econ. situatie, rede Min. Vos, 8-9-45 ..... 6432 A
Vos over buitenl. econ. betr. 14-9-45 6432 B
Sociaal-econ. raad v. d. stad Tilburg, 27-12-45 ..... 6568 H
Nat. Welvaartsplan, 28-3-46 ..... 6667 A
Dr. G. Brouwer over loon- en prijspol., 27-3-46 ..... 6667 D
Tolunie met België en Lux., 20-4-46 ..... 6701 B
Samenwerk. i. d. tolunie, 10-5-46 6729 E
Staatscontr. en vrije concurr., 11-4-46 ..... 6701 D
Missie Steenberghe opgeheven, 22-5-46 ..... 6739 G
Levensonderhoud arbeidsgezinnen, 9/15-6-46 6763
Wat Duitschland roofde, 12-6-46 .. 6765 A
Onze havens en Duitschl., 12-6-46 6765 B
Ir. Otten over Indon. probleem, 6779 B

GEESTELIJK LEVEN

Boodschap Prot. Kerken, 16-7-45 6363 D
Brief R.K. Episcopaat, 16-7-45 .. 6363 E
Afscheid Deken v. Noort, 13-9-45 .. 6435 F
Conflict Geref. Kerken, 10-9-45 .. 6441 D
Installatie Deken in A'dam, 17-9-45 6442 D
Vermaning der Kerken i.z. de pol. delinquenten, 29-10-45 ..... 6491 C
Mgr. J. W. M. Baeten, coadjutor; opvolger v. d. bisschop van Breda, 5-11-45 ..... 6497 F
Nieuwe leiders bij h. Leger des heils, 14-12-45 ..... 6548 C
Gen. Synode der Ned. Herv. Kerk, Kerstboodschap, 27-12-45 ..... 6568 G
Mgr. de Jong, benoeming Kardinaal, 27-12-45 ..... 6574 B
Bisschopswijding Mgr. Baeten, 29-12-45 ..... 6574 C
Kerkelijk leven in 1945, 29-12-45 .. 6574 D
Symp. bet. vorming leger doordr. van chr. beginselen, 1-46 ..... 6579 C
Doodstraf - vóór en tegen, 18-1-46 6589 C
Prof. Kraemer Br. eere-doctoraat, 30-1-46 ..... 6614 C
Humanistisch verbond, 18-2-46 .. 6629 B
Gen. Syn. Geref. Kerken, 19-2-46 6631 C
Kard. de Jong geïnst. en gehuldigd, 28-2-46 ..... 6644 F
Vastenbrief R.K. bisschoppen, 3-3-46 ..... 6644 G
Geref. Kerken in hersteld verb., 7-3-46 ..... 6645 A
Eerste Stille Omgang, 18-3-46 .. 6660 B
Herd. schrijv. Gen. Synode over Indië, 26-3-46 ..... 6669 H
Eere doc. voor mgr. H. de Jong en ds. Gravemeyer, 27-3-46 .... 6669 I
Ned. Herv. Predikant. te Utrecht, 1-5-46 ..... 6725 C
Verklar. Bisschoppen bij verkiez., 13-5-46 ..... 6731 F
Hereen. Geref. Kerk en N. Herv. Kerk, 16-5-46 ..... 6734 D
Ned. Herv. Kerk en vakbeweging, 11-5-46 ..... 6734 E
Opperrabijn v. Palestina in ons land, 15-6-46 ..... 6773 D
Mirakelfeesten te A'dam - Plechtigheid in Stadion, 22/24-6-46 .. 6780 H
Kath. cult. federatie opgericht, 24-6-46 ..... 6781 H

GELD- EN BANKWEZEN

Algemeen

Schermerhorn over 's lands fin., 27-6-45 6348
Koers overzeesche valuta, 8-45 .. 6415 G
Crediet v. d. Middenst., 10-10-45 6467 A
Financ. v. h. verzet; onthulling v. mr. G. v. Hall, 11-11-45 6503
Ambtenaren mogen invasiegeld behouden, 10-11-45 ..... 6504 B
Ontsl. mr. Albarda als secr.-gen. dep. v. financ., 15-11-45 ..... 6504 D
Benoem. mr. Jacobs tot secr.-gen. dep. v. financ., 15-11-45 .. 6504 D
Verplicht betalen v. schulden aan vijanden en afgifte van geld en geldsw. papieren en doc., 23-11-45 ..... 6520 C
Reg. nota fin. voorz. met betrek. tot oorlogsschade, 11-12-45 6538
Door gerepatr. ingelev. Duitsch geld wordt terugbet., 29-2-45 .. 6563 K
Effecten-verkoop. Open. A'damsche beurs, 29-12-45 ..... 6572 D
Verlaging rente Rijkspostspaarbank, 1-1-46 ..... 6581 A
Cont. com. voor onroer. zaken, 19-1-46 ..... 6598 G
Ver. effect.handel wijst bedrijfschappen af, 28-1-46 ..... 6607 B
Koers ingelev. Rijksmarken door repatr., 25-1-46 ..... 6613 B
Effecten registratie, 30-1-46 ..... 6613 C
Ned. saldi in V.S. gedeblokk., 18-2-46 ..... 6637 F
Joods vermogen, 15-3-46 ..... 6661 D
Betaling met geblokkeerd geld, 18-2-46 6629
Ned. gulden gelijk aan N.O.I.-gulden, 4-3-46 ..... 6646 A
Sjahrir protesteert tegen invoer Ned. geld, 16-3-46 ..... 6662 C
Ital. protest. tegen confisc. Ital. gelden, 26-3-46 ..... 6669 E
Dr. Holtrop, dir. Ned. Bank, 6-4-46 ..... 6695 G
Tolunie met Belg. en Luxemburg, 20-4-46 ..... 6701 B
Beurshandel hervat, 11-5-46 ..... 6732 D
Dec. '45, 2/8-6-46 ..... 6755 D
Nederl. Bank, verslag '44-'45 .... 6755 D
Critiek op fin. pol. door Prof. Brouwers, 29-5-46 ..... 6756 A
De deviezenpositie met ponden en dollar-saldi, 13-6-46 ..... 6764 B
Jaarverslagen: A'dam. Bank - Incasso Bank - Philips, 8/19-6-'46 6773 H

Deviezen

Dev. noodig v. buitenl. reizen, 30-10-45 ..... 6496 B
Dev.-budget toegest. ten behoeve van Ned. studenten n. h. buitenland, 3-11-45 ..... 6496 B
Dev. beschikb. voor aankoop buitenl. boeken, 13-11-45 ..... 6505 B

Geldzuivering

Inlevering 100 gulden-bilj., 9-7-45 6355
Doel en methode geldzuivering (min. Lieftinck), 9-7-45 6355
Uitz. blokkeeringsmaatregelen, 16-7-45 ..... 6363 A
Inlevering Fr. bankbilj., 19-7-45 .. 6363 B
Belegging bankbilj. in schatkistpromessen, 25-7-45 ..... 6372 G
Deblokkeering ƒ 100-bilj., 25-7-45 .. 6372 H
Ned. bankbilj. in de V.S., 25-7-45 6372 I
Bankbiljetten-circ. gedaald, 25-7-45 6373 A
Beschikking geldzuivering 1945, Rede Lieftinck, 12-9-45 6431
Deblokkeering bilj. 500 en 1000 gld; toel. Lieftinck, 13-9-45 ..... 6431 A
Inl., 500 en 1000 gld bilj., 19-9-45 .. 6441 B
Straffen voor oppotten zinkgeld, 21-9-45 ..... 6441 C
Deblokkeering bankbilj., verkl. Lieftinck, 27-9-45 6447
Fiscaal recherche besluit, 1-10-45 6459 G
Circ. nieuw geld, 10-10-45 ..... 6466 F
Deblokk. bij huw., geboorte en begrafenis, 25-10-45 ..... 6481 A
Deblokk. bij huwelijk v. aank. huish.art., 3-11-45 ..... 6496 D
Geldsaneering, resultaten, radiorede min. Lieftinck, 13-11-45 .... 6504 C
Blokk. safe-lok., Fisc. onderz. n. inhoud, 19-11-45 ..... 6513 G
Centr. vermogensopsporingsdienst ingest., 8-12-45 ..... 6545 C
Belastingvold. uit geblokk. tegoed, 23-12-45 ..... 6565 D
Monetaire zuivering gesl., inflatie afgewend, radiorede min. Lieftinck, 21-12-45 ..... 6566 A
Reg. nota geldzuivering, 3-2-46 .. 6611
Effecten registratie, 30-1-46 ..... 6613 C
Gebr. geblokk. geld, 18-2-46 6629
Aankoop eff. en staatsleeningen, etc. op geblokk. geld, 18-2-46 .. 6630
Geldzuiv. geblokk. saldi, 28-2-46 .. 6637 E
Ned. saldi in V.S. gedeblokk, 18-2-46 ..... 6637 F
Prod. invest. geblokk. tegoed, 11-3-46 ..... 6651 B
Verpl. inlev. goud etc, 12-3-46 .. 6651 C
Hyp. geldleen. in vrij geld, 3-4-46 6694 B
Deblok. aanvragen, 13-5-46 ..... 6736 D
Inschrijv. 3 pct. Grootboekschuld, 21-5-46 ..... 6739 F
Geldzuiv. verlengd, 28-5-46 ..... 6749 D

Lieftinck adv. geblok. geld op Grootboek, 21-5-46 ..... 6755 C

Gemeente financiën

Reg. nota betr. gem. fin. en verh. Rijk en gem., 17-12-45 6545
Fin. zelfstandigh. gemeente en prov., 28-1-46 ..... 6607 A

Herstelbank

Oprichting herstelbank, 24-9-45 .. 6450 C
Herstelbank opgericht, 2-11-45 .. 6490 D
Buitengew. comm. Herstelbank, 5-1-46 ..... 6581 B
Herstelcredieten, 27-1-46 6605
De molest-uitkeer., 22-3-46 ..... 6667 E

Ned. Bank

Goudvoorraad Ned. Bank; herwaard., 2-7-45 ..... 6350 A
Statuut Nederl. Bk., 10-10-45 .... 6466 E
Trip, pres. Ned. Bank, 10-10-45 .... 6466 E
Com. v. adv. inzake statuut Ned. Bank ingesteld, 6-11-45 ..... 6496 E

Overeenkomst m. h. buitenland

Crediet in V.S., 2-7-45 ..... 6350 A
Fin. overeenk. m. Engel., 11-8-45 6401 F
Monetair acc. met Engl. koers bepaald, 7-9-45 ..... 6424 G
Toep. mon. overeenk. Ned.-Belg.-Luxemb., 18-9-45 ..... 6448 D
Ec. overeenk. met V.S., 21-10-45 6481 E
Leenovereenk. m. V.S., 31-10-45 6490 E
Eischen voor deblokk. bevroren activa in V.S., 31-10-45 ..... 6491 A
Tweede leen. overeenk. met V.S., 3-11-45 ..... 6496 C
Handel en bet.-verkeer met V.S., 17-1-46 ..... 6596 A
Valutapolit. en monet. accoorden, 27-1-46 6603
Monetair verdrag met Denem., 1-2-46 ..... 6614 G
Am. leen- en pachtleveranties, 7-2-46 ..... 6621 A
Actie reg. te New-York niet afgeleverde bommen, 7-2-46 ..... 6621 B
Canadeesch crediet, 13-2-46 ..... 6621 C
Totaal der Amer. credieten, 27-2-46 ..... 6637 G
Ned. goud in Amerika, 5-3-46 .... 6643 B
Buitenl. leeningspolitiek, 27-1-46 .. 6605
Amer. credieten, 8-3-46 6675
Activa in Zwitserland vrij, 31-3-46 6676 E
Amer. cred. verloopt vlot, 27-4-46 6719 G

Rijks-financiën

Millioenennota, 12-12-45 6546
Gr.boekschuld 1946 - Spaarcertif., 5-1-46 ..... 6581 C
Regeer.nota i.z. fin. beleid, 22-1-46 6597
Vervolg reg.-nota fin. beleid, 27-1-46 6603
Valuta polit. en monet. accoord, 27-1-46 6603
Herstelcredieten, 27-1-46 6605
Reg.-nota over fin. beleid, 3-2-46 6611
Inschr. Grootb. en Spaar-certif., 16-2-46 ..... 6628 F
Aankoop effect. en staatsleen., etc. op geblokk. geld, 18-2-46 .. 6630
Ned. goud in Amerika, 5-3-46 .... 6643 B
Buitenl. leeningspolitiek, 27-1-46 6605
Ned. gulden gelijk aan N.O.I. gulden, 4-3-46 ..... 6646 A
Sjahrir protesteert tegen invoer Ned. geld, 16-3-46 ..... 6662 C
Toestand Rijksfin., 6-4-46 ..... 6684 A
Duitsche bezetting kostte 9½ milliard, 9-4-46 ..... 6692 C
Rijksbegroot. 1946, 12-4-46 6699
Vervolg Rijksbegroot. 1946, 28-4-46 6715
Saneer. staatfinanc., 17-5-46 ..... 6742 F
Bezorgdheid omtr. staatsfin., 13-5-46 ..... 6743 A
Plan san. staatsfin., 28-5-46 ..... 6749 E

GODSDIENST zie Geestelijk leven

GRONDSTOFFEN

Kolen uit Roergebied, 11-7-45 6356
Koninklijke in 1944, 31-7-45 ..... 6390 I
Kolen uit Duitschland, 13-8-45 .... 6401 C
Consentgeld ter financiering Rijksbureau, 3-1-46 ..... 6572 B
Papierpositie, 24-4-46 ..... 6703 A
Prijzen benzine en gasolie, 29-4-46 6719 D
Oliewinning in Drente, 9/15-6-46 .. 6763 C

HANDEL EN NIJVERHEID

Algemeen

Schermerhorn over socialisatie, 27-6-45 6348
Credietverleening bedrijfsleven, 30-7-45 ..... 6381 C
Voorrang „goede" bedrijven, 7-9-45 ..... 6432 E
Boekenprod. in oorlogstijd, 7-9-45 6432 F
Aant. Middenst. bedrijven, 10-45 6467 A
Nieuwe regeling winkelsluiting, 16-0-45 ..... 6475 C
Consentgeld ter fin. van Rijksbureaux, 3-1-46 ..... 6572 B
Arrestaties bij Unilever, 13-2-46 6638 I
Schenking B.P.M. voor wetensch. doeleinden, 28-2-46 ..... 6638 J
Nat. Welvaartsplan, 28-3-46 ..... 6667 A
Prof. Kaag reg. vert. bij Unilever, 22-3-46 ..... 6668 A
Suikerleen. van Engeland, 23-3-46 6668 C
Jaarbeurs te Utrecht, 12-4-46 .... 6684 C
Smokkel. in Frankr. m. Kon. Olie, 6-4-46 ..... 6689 C
Fransche orders v. Ned. scheepsbouw, 8-4-46 ..... 6694 D
Aankoop Am. surpl. voorraden, 8-5-46 ..... 6725 B
Maatr. tegen smokkelhandel, 22-5-46 ..... 6740 G
Omzetten der Industrie, 26-5-46 .. 6750 A
Dr. Kortenhorst te Brussel in Ned. K.v.K. over samenwerking m. Belg. en Luxemb., 15-4-46 .. 6704 G
Het Unielever-proces, 4-6-46 ..... 6756 C
Winst bij Unilever, 29-5-46 ..... 6757 G
Philipsfabrieken in België, 4-6-46 6758 G
Fokker eenige vliegtuigfabriek, 6764 A
Wat Dutschland roofde, 12-6-46 .. 6765 A
Onze havens en Duitschl., 12-6-46 6765 B
Overzicht schepen in aanbouw .. 6772 D
Toekomst vliegt.industrie: overeenk. Fokker-B. Aircraft en het luchttaxibedrijf, 25-6-46 ..... 6780 B
Ned. Belg. samenw. - Gemeenschapp. secr., 21-6-4 ..... 6781 G

Handelsverdragen

Verdrag met België en Luxemburg inzake glaslev., 9-11-45 .. 6504 H
Cred.-overeenkomst met Canada, 16-1-46 ..... 6589 E
Handels- en bet.-verkeer met Ver. St., 17-1-46 ..... 6595 A
Handelsverdrag m. Frankr., 10-4-46 6683 A
Overeenk. m. Denemarken, 1-4-46 6676 F
Handelsbetr. m. Finl., 21-5-46 .... 6743 B
Handelsverdr. m. België, 28-5-46 6750 D
Handelsverdr. m. Finl., 3-6-46 .... 6755 B

Import en export

Invoer regeeringsgoederen, 1-8-45 6381 D
Regeering koopt vrachtauto's, 31-7-45 ..... 6381 E
Aankoop vliegtuigen in V.S., 1-8-45 6382 F
Bestellingen in Amerika, 9-8-45 .. 6390 C
Import auto's, 6-8-'45 ..... 6390 D
Aankoopen in buitenl., 13-8-45 .... 6401 D
Aankoopen in V.S., 20-8-45 ..... 6409 A
Door C. A. geïmp. goederen, 4-9-45 6423 C
Reg. aankoop wol, 4-9-45 ..... 6424 K
Cijfers i.z. inv. reg. wege, 9-45 .. 6432 C
Diamant import, 7-9-45 ..... 6432 D
Louwes over voedselaank. in V.S., 19-9-45 ..... 6442 F
Nederl. leger-aank. in Canada, 20-10-45 ..... 6481 C
Import 3½ millioen kg. vleesch, 24-11-45 ..... 6521 C
Export bloembollen, 5-9-45 ..... 6424 H
Geraamde im- en export 1946, 3-46 6651 H
Aank. Amerik. bouwmat., 5-1-46 6581 H
Aank. en pacht Amer. vliegtuigen, 1-3-46 ..... 6644 C
Aankoop Am. auto's, 22-5-46 .... 6741 E
Bloembollen n. Engeland, 21-5-46 6749 C
Export kleed. industrie, 7-6-46 .... 6763 B
Groenten n. Amer. bez. troep. in Duitschland, 22-6-45 ..... 6781 C

Industrie

Tinbaggermolens voor Indië, 9-7-45 6356 A
Hervatting zoutprod. Boekelo en Hengelo, 9-7-45 ..... 6356 A
De „Koninklijke" in 1944, 31-7-45 6390 I
Nieuwe vliegtuig industrie, 4-9-45 6424 K
Fokker ontw. volksvliegtuig, 22-9-45 ..... 6450 A
Adv.-com. v. d. bouw v. vliegt.-mat. in Ned., 28-9-45 ..... 6459 K
Productie leder- en schoen-prod., 25-10-45 ..... 6482 B
Hoogovens en staalfabr. hervatten productie, 26-10-45 ..... 6482 C
Walserij Hoogovens terug uit Duitschland, 24-1-46 ..... 6599 A
Buitenl. opdrachten voor scheepsbouw, 27-3-46 ..... 6668 I

Organisatie bedrijfsleven

Schermerhorn over bedrijfsorg., 27-6-45 6348
Schermerhorn over socialisatie, 27-6-45 6348
Onderzoek beleid Woltersom, 3-45 6407 I
Voorl. regeling Bedrijfsorg., 27-6-45 6407 K
Radiorede mr. de Jongh, Woltersomsche bedr.org., 5-9-45 ..... 6425 A
Reorganisatie bedrijfsl.; rede Min. Vos, 8-9-45 ..... 6432 A
Voorrang „goede" bedrijven, 7-9-45 6432 E
Groothoff over nwe org. bedr.l., 24-8-45 ..... 6450 B
Centr. Zuiveringsraad voor bedrijfsleiders ingesteld, 5-10-45 .. 6466 D
Organ. v. h. bedrijfsleven, reg. nota 11-12-45 6543
Verb. Prot.-Chr. werkgevers tegen voorontw. van Min. Vos inzake bedrijfsorg., 25-2-46 ..... 6645 D

Prijsvorming en prijsbeheersching

Schermerhorn over ontoelaatbare prijsstijging in zijn fin. overzicht bij reg.-verkl., 27-6-45 6348
Ingrijpen prijsbeh. op meubelveilingen, 27-6-45 ..... 6416 A
Zwarte handel is Gifhandel, oproep reg., 21-11-45 ..... 6513 H
Proc.-verbaal prijsovertr., 5-2-46 6622 B
Dr. G. Brouwer over loon en prijspolitiek, 27-3-46 ..... 6667 D
Prijsbesch. pensions en logies, 17-4-46 ..... 6692 B
Prijs kolen verhoogd, 11-5-46 .... 6743 C
Loonen en prijzen prof. Brouwer, 29-5-46 ..... 6756 A
Prijzenbeschikk heerenmaatkleed., 7-6-46 ..... 6763 B
Max. prijs haring - handel. protest, 20-6-46 ..... 6773 G

HUISVESTING

Schermerhorn over volkswoningbouw, 27-6-45 6348
Aanbouw noodwoningen, 30-8-45 .. 6418 F
Verhoog. huren zonder toestemm. verboden, 19-12-45 ..... 6565 E
Woonruimte in A'dam, 22-5-46 .... 6740 D
Huurverhooging prof. Brouwer, 29-5-46 ..... 6756 A
Controle pensionprijzenn, 5-6-46 .. 6756 D

JUSTITIE

Algemeen

M. G. over wijziging tribunaal besluit, 12-7-45 ..... 6357 A
Toestand intern. kampen; rapport Kruls, 24-8-45 ..... 6415 C
Dir. Gen. voor bijz. rechtspleging; misstanden in intern.kampen Vught, Harderwijk; Verklaring Vorrink, 15-9-45 6443
Comité tegen doodstraf, 22-9-45 .. 6449 B
Verbod van M. G. tot verwijd. v. tatoueer., 1-10-45 ..... 6459 F
Briefw. Regeering en Hooge Raad, 26-9-45 6479
Toestand over intern. kamp volgens kol. P. Snijders, 5-11-45 .. 6497
Adv. Gen. bij den Hooge Raad benoemd, 7-12-45 ..... 6546 C
Amst. advocaten over de doodstraf, 10-12-45 ..... 6547 A
Lond. comm. v. rechtzekerheid, 14-1-46 ..... 6593 D
Mr. Röling lid uit Hof ter berecht. Jap. oorlogsmisd., 1-2-46 ..... 6612 G
Afschaf. bezet.recht, 13-2-46 ..... 6620 A
Mr. Borgerhof Mulder bij Int. trib. te Tokio, 28-2-46 ..... 6645 E
Centr. coll. reclasseering, 11-3-46 .. 6651 D
Rechteloosheid en rechtzekerh., 16-3-46 ..... 6661 A
Int. Crim. Voorl. bureau opgericht, 26-3-46 ..... 6678 B
Unilever proces off. in hoog. beroep, 4-6-46 ..... 6756 C
Opperrabijn v. Palestina bij min. v. Justitie, 15-6-46 ..... 6773 D
Geding P.R.A. - „Ochtendpost", 24-6-46 ..... 6781 F
Bureau Nat. Veiligh. opgeheven, 22-6-46 ..... 6782 F

Politieke delinquenten

Begrip collaboratie, 12-7-45 ..... 6357 A
Zuivering; rechtspositie pol. gevangenen, 16-7-45 .....6363 C
Rechtsport. pol. gevang., 16-7-45 .. 6363 C
Bijz. Gerechtshof A'dam, 24-7-45 .. 6373 D
Bijzonder gerechtshof A'dam, 24-7-45 ..... 6373 D

Schermerhorn over rechtspos. pol. gevangenen; proces Blokzijl; v. Genechten, 18-8-45 ..... 6400 D
N.A.C. advies over pol. gevangenen, 18-8-45 ..... 6400 E
1ste zitting bijz. gerechtshof Den Haag; (principieele uitspr.), 21-8-45 ..... 6409 B
Pol. gevangenen; aantal; naar Duitschl.? 22-8-45 ..... 6409 C
Protest N.B.S. i.z. vrijlating pol. gevangenen, 23-8-45 ..... 6409 D
Protesten i.z. vrijlating N.S.B.ers, 24-8-45 ..... 6415 D
Vrijlating geïnterneerden, 24-8-45 6415 E
N.A.C. advies i.z. vrijlating geintern., rapport P.O.D., 1-9-45 .. 6415 F
Bijz. Raad v. Cassatie ingesteld, 27-8-45 ..... 6417 D
Vrijl. geïntern.; houding Reg., 4-9-45 ..... 6424 L
Bijz. gerechtshof den Haag, doodstraf uitgesproken, 4-9-45 ..... 6424 M
Proces Blokzijl, 12-9-45 6433
Proces De Blocq v. Scheltinga, 12-9-45 ..... 6433 A
Blokzijl, ter dood veroordeeld, De Blocq van Scheltinga, levenslang, 25-9-45 ..... 6449 C
Openb. aanklager voor Ned. b. h. Int. Mil. Trib., 24-9-45 ..... 6449 D
Proces v. Genechten, 3-10-45 6458
Doodstraf v. verrader, 25-9-45 .... 6459 A
Herstel cassatierechtspraak, 13-10-45 6465 A
Schermerhorn over bestr. v. pol. delinquenten, 4-10-45 ..... 6465 C
Voorz. V.B.N.A. gearresteerd, 10-10-45 ..... 6467 D
Mussert, dagvaarding, 13-10-45 .. 6475 G
Bijz. Raad v. Cass. eerste zitting, 17-10-45 ..... 6475 H
Meen. Tribun. Den Bosch over N.A.D., 18-10-45 ..... 6476 A
v. Genechten, ter dood veroordeeld, 17-10-45 ..... 6476 B
Pol. delinquenten, rede min. Kolfschoten, 20-10-45 ..... 6480 C
Bijz. Gerechtshof A'dam, doodstr. v. verraders, 26-10-45 ..... 6482 E
Pol. delinq., besluit, 23-10-45 .... 6491 B
Pol. delinq. Vermaning der Kerken, 29-10-45 ..... 6491 C
Christiansen, gen. wordt uitgeleverd, 5-11-45 ..... 6497 C
Bijz. Rechtspleging, dir.-gen. benoemd, 6-11-45 ..... 6497 E
Aanbrenger ter dood veroord., gevangenisstraf v. bunkerbouwers, 9-11-45 ..... 6505 A
Landw. geen vreemde krijgsdienst uitspr. bijz. raad v. cassatie, 14-11-45 ..... 6505 D
Voorzitter V.B.N.A. weer in vrijheid gesteld, 10-11-45 ..... 6505 E
Doodstraf, onderz. publ. opinie, 13-11-45 ..... 6505 F
Berechting pol. delinq., opr. A'd. comité t. reg. en Ned. volk., 14-11-45 ..... 6505 G
Blokzijl in cassatie, eisch doodstraf, 15-11-45 ..... 6514 B
Dienstneming N.S.K.K. gestraft, 19-11-45 ..... 6514 E
Proces Mussert begonnen, 27-10-45 6520 G
Proces Blokzijl, Cassatieber. verworpen, 5-12-45 ..... 6529 D
De Blocq v. Scheltinga in cass. 20 jaar, 5-12-45 ..... 6529 E
Proces Mussert, doodstr. geëischt, 27-11-45 ..... 6529 F
Beleid d. reg. t. a. v. pol. delinq. reg. nota, 11-12-45 6537
Gratieverzoek Blokzijl ingediend, 17-12-45 ..... 6547 A
Mussert ter dood veroordeeld, 12-12-45 ..... 6547 B
Genechten, Dr. van, pleegt zelfmoord, 13-12-45 ..... 6548 A
Eerste doodvonnis zonder recht v. cassatie, 17-12-45 ..... 6556 F
Genechten, dr. v., schrijven waarom hij zelfm. pleegde, 19-12-45 6567 F
Ned. en proces Neurenberg. Seyss-Inquart over N.S.B.-verraad en Mussert, 29-12-45 ..... 6573 A
Doodstraf vóór of tegen, 18-1-46 .. 6689 C
Landwacht geen Duitsche dienst, 2-1-46 ..... 6573 C
Vraag aan Min. van Justitie over Financiering N.S.B., 7-1-46 .... 6582 A
Taak tribunaal Leekenelement, 9-1-46 ..... 6582 B
Stemrecht polit. delinquenten, 16-1-46 ..... 6596 C
Nederl.schap oud-Spanjestr., 5-1-46 6598 C
Christiansen, uitgel. a. Ned. autor., 14-1-46 ..... 6598 E
Spion ontsnapt - vergaan v. „Simon Bolivar", 29-1-46 ..... 6607 D
Berechting oorlogsmisdadigers, 26-1-46 ..... 6611 A
Rauter i. gevangenis Schev., 14-2-46 6621 H
Doodstr. geëischt Overste J. Feenstra, 9-2-46 ..... 6621 I
Mussert voor Bijz. Raad v. Cassatie, 20-2-46 6627
Wijz. Besluit polit. delinquenten, 20-2-46 ..... 6628 G
Politieke moord. Doodstr. 5 daders, 13-2-46 ..... 6628 H
Voorw. gevang.str. collaborateurs, 15-2-46 ..... 6628 I
Doodstraf voor verraders, 5-3-46 .. 6645 F
Proces Carp, 5-3-46 ..... 6653 A
Doodvonnis Blokzijl voltr., 16-3-46 6660 F
S.S.-man Mooyman gearr., 18-3-46 6660 G
Dr. Carp 18 jaar gevangenisstraf, 19-3-46 ..... 6661 B
Oorlogsmisd. Schoengarth d. „Sich. Polizei" ter dood veroordeeld, 13-2-46 ..... 6633 B
Oproer. pol. del. te A'dam, 11-3-46 6652 F
Mussert in cassatie, 20-3-46 ..... 6669 A
Doodstraf voor verrad. Eng.-vaarders, 25-3-46 ..... 6669 B
Berecht. Duitschers in Ned., 25-3-46 6669 C
Aanslag op Rauter opgeheld., 30-46 6677 F
Broekhoff overleden, 10-4-46 .... 6683 B
Geïnterneerd werken in mijnen, 7-5-46 ..... 6732 G
Schrieke ter dood veroord., 2-4-46 6677 G
Rumoer rond Arnold Meyer, 12-4-46 6693 A
Müller E. E. 10 jaar gevang., 16-4-46 6695 E
Doodstr. beul v. Ommen, 17-4-46 6702 A
Affaire de Geer, 8-5-46 ..... 6725 A
Vonnis Mussert voltrokken, 7-5-46 6732 I
Marchant d'Ans. veroord., 14-5-46 6734 A
Min. over Meyer, 21-5-46 ..... 6741 F
Meijer komt voor, 23-5-46 ..... 6741 G
Meyers aanhang verspreiden valsche stembiljetten, 20-5-46 ..... 6741 H
Jackson n. Nederland, 17-5-46 .... 6742 C
Loon v. pol. delinq., 28-5-46 ..... 6749 A
Huisraad gedetin., 24-5-46 ..... 6749 B
Vonnis de March. et d'Ans., 28-5-46 6749 K
Stemvervalsch. vrij, 24-5-46 ..... 6749 M
Aantal polit. gevangen, 3-4-46 .... 6678 A
Vrijlat. pol. delinq., 23-4-46 ..... 6702 B
Pol. delinq. stemmen niet, 16-5-46 6731 E
Toestand in int. kampen, 2/8-6-46 6756 B
Doodstraf Ganzevis, 4-6-46 ..... 6756 G
Dr. Goedewagen gearrest., 11-6-46 6765 C
Silbertanne moorden opgelost, 15-6-46 ..... 6772 B
Mijer Schwenke gearresteerd, 17-6-46 ..... 6773 A
Dr. Carp veroordeeld, 17-6-46 .. 6773 B
Ongeregeldh. in intern. kamp Duindorp, 17-6-46 ..... 6773 F
Aantal vrijgel. pol. delinq., 22-6-46 6781 B
Meyer veroordeeld, 13/26-6-46 .... 6781 D
Kief in vrijheid, 24-6-46 ..... 6781 D
Ganzevis ter dood veroord., 18-6-46 6781 E
Verhoor Seyss-Inquart 6785
Zwol. tribunaal staakt, 26-6-46 .... 6787 D

Politie

P.O.D. blijft zelfst. pol. orgaan, 13-8-45 ..... 6400 C
P.O.D. te Hilversum, belangr. stuk in handen i.z. revolutieontk. N.S.B. 1940, 22-9-45 ..... 6448 G
Politie, organisatie, 8-11-45 ..... 6505 C

Processen (gew. str.recht en civ. recht)

Beleed. M.G. aanklacht Gen. Kruls, 22-2-46 ..... 6593 F
Arrestaties bij Unilever, 13-2-46 .. 6633 I
Overtred. persbesluit 1945, 15-3-46 .. 6661 C
Maatregelen Bond Oud-Ill. werk, 10-4-46 ..... 6683 C
Autor. streven der O.D., 15-5-46 .. 6734 C
P.R.A. contra „Ochtendpost", 24-6-46 ..... 6781 F

Zuivering

Schermerhorn over zuivering, 27-6-45 6347
Zuivering, 16-7-45 ..... 6363 C
G.A.C. en voordracht lidmaatsch. Hoogen Raad, 27-12-45 ..... 6573 B

KONINKLIJK HUIS

H. M. leidt Reg.-Schermerhorn in, 27-6-45 6345
Prinses in Ottawa, 1-7-45 6349
H. M. in Den Haag, 6-7-45 6349
H. M. bezoekt Putten, 9-7-45 ..... 6356 A
Prins Bernhard onthult gedenkplaat in Wageningen, 11-7-45 .. 6356 A
Prinses Juliana neemt afscheid van Canada, 12-7-45 ..... 6356 A
Prins Bernhard tot de B.S., 16-7-45 6364 A
Vertrek Prinsessen uit Canada, 17-7-45 ..... 6364 B
H. M. ongesteld, 18-7-45 ..... 6364 C
H.M. hersteld, 23-7-45 ..... 6372 A
Prinses Juliana in Nederland terug, 23-7-45 ..... 6372 B
Prins Bernhard onderscheidt Eisenhower, Bedell Smith, Crerar, 23-7-45 ..... 6372 C
Prins Bernhard bij ontbinding Irene Brigade, 25-7-45 ..... 6374 E
Terugkeer Prinselijk gezin, 3-8-45 6382 D
Radiotoespraak Prinses, 4-8-45 .. 6389 C
Kinderfeest Soestdijk, 6-8-45 .... 6389 D
Gezondheidstoestand H. M., 7-8-45 6389 E
Prinses over Roode Kruis in Indië, 15-8-45 ..... 6397 C
Prins Bernhard over zijn staatsrechtelijke positie, 9-8-45 ..... 6398 D
Prins Bernhard in Engeland, 8-45, 6399 A
Telegramwisseling H. M. en Koning George, 8-45 ..... 6399 B
Am. onderscheiding voor Prins Bernhard, 23-8-45 ..... 6410 B
Prinses leidt herdenkingsweek in, 27-8-45 ..... 6417 F
Prinses voorz. Volksherstel, 30-8-45 6417 G
Viering Koninginnedag, 1-9-45 .... 6423 F
Koningin in Scheveningen, 7-9-45 6423 G
Prins Bernhard over Com. „Nederl. helpt Indië", 10-9-45 ..... 6435 B
Prinsesjes naar school, 12-9-45 .... 6435 C
H.M. in Rotterdam, 24-9-45 .... 6449 F
H.M. ontvangt buitenl. amb., 26-9-45 ..... 6449 G
Prins Bernhard Insp. Gen. Kon. Landm., 22-9-45 ..... 6449 H
H. M. en de ex-illig. werkers, 28-9-45 ..... 6459 D
H. M., rede op 6 Dec. 1942, 7-10-45 6463
Prins Bernhard ontvangt Am. onderscheiding, 1-11-45 ..... 6489 A
H. M. biedt Churchill geschenk v. h. Ned. volk aan, 3-11-45 ..... 6489 E
Prins Bernhard, Buitengew. comm. v. d. Herstelbank, 2-11-45 ..... 6490 D
H. M. conf. te Londen met Schermerhorn en Logemann i.z. Ind. kwestie, 2-11-45 6492
Troonrede van H. M. bij de opening v. d. Staten Gen., 20-11-45 6511
Gedeelte v. h. Koninkl. trein bij München teruggevonden, 24-11-45 6521 H
Prinses, radiorede over, Ned. helpt Indië", 8-12-45 ..... 6548 B
H.M. geeft gift v. „Ned. helpt Indië", 8-12-45 ..... 6548 B
Kerstboodschap v. H. M. de Koningin, 21-12-45 ..... 6567 D
H.M. decoreert Koopv.leden, 22-1-46 6599 B
H.M. verdeelt giften uit Curaçao en buitenland, 23-1-46 ..... 6599 C
Rede H.M. - Dies Leidsche Univ., 9-2-46 ..... 6621 E
Prins Bernh. in Engel. ondersch., 19-2-46 ..... 6628 D
Prins Bernh. moet rust nemen, 27-2-46 ..... 6636 E
Prins en Prinses met vacantie in Berner Oberland, 12-3-46 ..... 6660 C
Radiotoespr. H.M. tot repatr. uit Indië, 4-1-46 ..... 6582 C
Open brief Van Hamel aan H.M., 14-1-46 ..... 6590 F
Prins. paar n. Scandinavië, 14-4-46 6695 A
Boodschap R.A.F. aan H.M., 29-4-46 ..... 6720 A
Verjaardag Prinses Juliana, 30-4-46 6720 B
Gratieverl. d. Koningin, 3-5-46 .. 6724 B
Prins. paar n. Zwitserland, 23-5-46 6724 E
Sur. com. bij H.M., 20-5-46 ..... 6739 D
Fractieleid. bij H.M., 25-5-46 ..... 6739 B
Prinses over noodgebieden en hulp, 17-6-46 ..... 6771 B
Prins Bernhard sticht fonds, 17-6-46 ..... 6771 B
Opperrabijn v. Palestina bij H.M., 5-6-46 ..... 6773 D
Pr. Bernhard onthult gedenkteeken gen. Snijders, 18-6-46 ..... 6774 D
H.M. verleent onderscheidingen, 20-6-46 ..... 6774 F
H.M. ontvangt deput. N.W.I., 26-6-46 ..... 6779 A

KUNST

Algemeen

Schermerhorn over cultureele zaken, 27-6-45 6348
Eereraden, uitspraken, 5-7-45 .. 6350 A
Soc. Gesch., Intern. Inst. voor, 2-7-45 6351
Wie door eereraden berechtigd worden, 11-7-45 6358
Rijksmuseum heropend, 16-7-45 .. 6374 A
Reinink over reorganisatie cultureele leven, 11-8-45 ..... 6401 I
Verpl. documentatie kunstbezit, 8-45 ..... 6416 D
Kol. Instituut, naamsverandering, 27-8-45 ..... 6418 H
Prof. B. Schrieke overl., 13-9-45 .. 6435 E
Actie tot Rechtsherstel Ned. Kunstenaars, 19-9-45 ..... 6443 A
Expert voor kunstschatten naar D'land, 22-9-45 ..... 6449 A
Cult. Attach. i. h. buitenl. 29-9-45 6459 H
Fed. v. Kunstenaars Dr. C. v. d. Leeuw voorz., 6-10-45 ..... 6467 E
Colenbrander, Prof. Dr. Th. overl., 10-10-45 ..... 6467 G
Vergunning aan kunstenaars, 15-10-45 ..... 6476 C
Fransche reg. stelt studiebeurzen ter beschikking, 5-11-45 ..... 6496 B
Beysens, Mgr. prof. dr. J. Th. overleden 18-11-45 ..... 6522 B
Ned. Kasteelensticht. geïnstall., 5-12-45 ..... 6550 M
Ned. Ver. van kunstenaars opgericht, 7-1-46 ..... 6583 D
Cult. contact met Ver. St. en Engeland, 7-1-46 ..... 6582 H
Cult cont. België en Ned., 22/26-3-46 ..... 6670 A
Verzam. Bredius a. Staat, 2-4-46 6678 E
Wet zuivering kunstenaars, 25-4-46 6724 F

Beeldende kunst

Eereraden tegen beeldende kunstenaars, 1-8-45 ..... 6383 B
Dr. A. Bredius overleden, 15-3-46 6662 B
Geroofde schilderijen terug, 10-10-45 ..... 6467 F
V. d. Velde teruggev. te Berlijn, 4-4-46 ..... 6725 H

Bouwkunst

Raadhuis A'dam, 13-8-45 ..... 6402 A

Film

Ivens weigert opdr. voor Indiëfilm, 24-11-45 ..... 6522 E
Kriterionbioscoop te A'dam door studenten geëxploiteerd, 6-11-45 6497 B
Conflict Ned. Bioscoopbond en Amer. filmmij., 10-4-46 ..... 6685 D

Letterkunde

Litteraire prijzen uitgereikt, 24-7-45 ..... 6374 B
Eereraad, uitspraken, 11-8-45 .... 6401 K
Eereraad, uitspraak, 9-45 ..... 6425 C
Eereraad, uitspraken, 4-10-45 .... 6459 I
Ginneken, prof. J. v. overl., 22-10-45 6481 I
Eereraad, uitspraak, 23-10-45 ..... 6482 G
Van der Hoogtprijs 1941 en 1945, 27-12-45 ..... 6583 B
Prof. dr. F. Sassen hoogl. Leiden, 27-2-46 ..... 6637 B
Vlaamsche schrijvers in Ned., 20-5-46 ..... 6742 B
Jaarverg. „Ver. v. Letterkundigen", 25-6-46 ..... 6782 D

Muziek

Eereraad, uitspraken, 5-7-45 ..... 6350 A
Eereraad, uitspraken, 27-8-45 ..... 6417 E
Ontslagaanvrage Koetsier, 5-9-45 .. 6425 D
Jan Koetsier uitgesloten, 15-9-45 6443 B
Eereraad, collect. uitspraak over musici, 18-10-45 ..... 6482 F
Schorsing zonder sanctie, 11-12-45 6551 B
Rudolf Escher muziekprijs, 3-1-46 6583 C

Tooneel

Eereraad, uitspraak, 5-7-45 ..... 6350 A
M. van Westerhoven overleden, 28-2-46 ..... 6638 H
Praag, E. v. overleden, 1-4-46 .... 6678 D

MILITAIRE ZAKEN

Algemeen

Schermerhorn over oorlog Verre Oosten, 27-6-45 6345
Schermerhorn over leger en vloot, 27-6-45 6346
Raad v. alg. oorlogv., 27-6-45 6349
Onderscheidingen voor Eisenhower, Bedell Smith, Crerar, 23-7-45 ..... 6372 C
Vrijwilligers in Australië, 25-7-45 6374 D
Legering strijdkrachten in Australië, 1-8-45 ..... 6383 E
Verklaring Chifley over legering Ned. in Australië, 13-8-45 .... 6402 B
Ned. bij Jap. capitulatie vertegenw., 20-8-45 ..... 6414 H
Helfrich teekent Jap. cap.verdrag, 3-9-45 ..... 6430 A
Winkelman, gen. H. G. verlaat d. Censuur opgeheven, 13-9-45 ..... 6435 G
dienst, 10-10-45 ..... 6463 A
Aank. in Canada v. Ned. leger, 20-10-45 ..... 6481 C
Dijxhoorn, gen. maj. A. Q. H. lid v. h. Hoog Milit. Gerechtshof, 27-10-45 ..... 6488 B
Winkelman, gen. verkl. over ineenstorting v. Nederland in 1940 30-10-45 ..... 6488 E
Categor. v. personen die van werkelijken dienst zijn vrijgesteld, 8-12-45 ..... 6545 F
Min. Meynen roept vrijwilligers op voor Indië, 16-12-45 ..... 6556 A
Het opperbevel in Indië, beschikking, 19-11-45 ..... 6557 G
Landwacht geen Duitsche dienst, 2-1-46 ..... 6573 C
Ned. escadrille te Soerabjaa, 18-12-45 ..... 6575 A
Aftr. Gen. Reijnders '40. Brochure, 1-46 ..... 6579 A
Critiek op het nieuwe leger, 1-46 6579 B
Off. naar Amer. legercursus Biarritz, 4-1-46 ..... 6579 D
Ontslagaanvr. gen.-luit. v. Oyen; gen. Uhl met pensioen, 7-1-46 .. 6584 A
Nieuwe legerleiding - Br. voorb., 21-12-45 ..... 6589 F
Mil. keuring - Nieuw systeem, 13-1-46 ..... 6590 A
Ontslagaanvr. gen.-maj. v. Straaten, 11-1-46 ..... 6590 D
v. Oyen overdr.comm. aan lt.-gen. S. H. Spoor, 31-1-46 ..... 6608 D
Oorlogsmuseum te Overloon, 2-2-46 6612 F
Parade Ned. en Brit. troepen in N.O.I., 1-2-46 ..... 6614 K
Afschaffing bezettingsrecht, 13-2-46 6620 A
Actie Ned. Reg. terugbet. niet gelev. bommen, 7-2-46 ..... 6621 B
Doodstraf tegen overste Feenstra geëischt, 9-2-46 ..... 6621 I
Ned. oorlogsgravencomité, 4-2-46 .. 6621 K
Opheffing censuur post v. en n. Indië, 9-2-46 ..... 6622 C
Min. Meynen over opbouw nw. leger, 26-2-46 ..... 6636 A
Opheffing bijz. staat van beleg, 5-3-46 ..... 6643 A
Ned. troepen op Java geland, 9-3-46 ..... 6653 B
Jap. overgave op Bali, 11-3-46 .. 6653 D
Uitk. ineens mobil. slachtoffers, 18-3-46 ..... 6660 E
Hoofden van scholen vrij van mil. dienst, 22-3-46 ..... 6667 F
Landing Ned. troep. op Java, 29-3-46 ..... 6679 B
Britsche tanks overgenomen, 10-4-46 ..... 6687 I
Res.-off. onttrek. zich aan dienstplicht, 9-4-46 ..... 6693 B
Lidm. Ned. Bond v. Militairen - verbod, 5-4-46 ..... 6695 C
Rost v. Tonningen, Schout bij nacht, 12-4-46 ..... 6695 G
Oproeping dienstplichtigen, 17-4-46 6696 A
Plan bouw nieuwe vloot, 24-4-46 6702 C
Flott. „Tromp" terug in Ned., 3-5-46 ..... 6724 E
Winkelman, gen. onderscheiden, 14-5-46 ..... 6731 G
Onderscheidingen oorlogsdaden, 14-5-46 ..... 6732 A
Opruimen mijnen en munitie, 14-5-46 ..... 6732 C
Commando overdr. op O.-Java, 14-5-46 ..... 6737 B
Wijz. opperbevel in N.O.I., 21-5-46 6744 B
Ned. troepen n. Duitschland, 31-5-46 ..... 6752 K
Gevaarl. oorlogstuig, 28-5-46 ..... 6749 O
Britsche troepen in N.O.I., 5-6-46 6760 B
Soekarno: staat v. beleg op Java en Madoera, 8-6-46 ..... 6765 F
Intelligentiepeil lichting 1945, 19-6-46 ..... 6773 C
Ned. code was Duitschers bekend, 15-6-46 ..... 6773 D
Gedenkteeken gen. Snijders onthuld, 18-6-46 ..... 6774 D
Helfrich tegen samenvoeg. depart. Marine en Oorlog, 22-6-46 ..... 6780 E
Geen militairen in Vierdaagsche - Maj. Breunisse trekt zich terug, 22-6-46 ..... 6782 G
Troepenverplaats. bij Batavia .... 6783 A

Leger

Zuivering Officierskorps, 11-7-45 6357 A
Off. en O.O. naar Engeland voor expeditie-macht, 11-7-45 ..... 6358 A
Irene Brigade ontbonden, 25-7-45 6374 E
Opbouw nieuw leger, 3-8-45 .... 6381 A
Korps gezagstroepen ingesteld, 28-7-45 ..... 6382 C
Territoriale bevelh. gezagstroepen, 3-8-45 ..... 6391 C
Verkl. Chifley over legering Ned. in Austr., 13-8-45 ..... 6402 B
Inf. Bataljons naar Indië, 22-8-45 6410 I
Troepen voor Indië, 7-9-45 ..... 6423 D
Prins Bernhard, Inspecteur-Generaal Kon. Landm., 22-9-45 ..... 6449 H
Meynen over opb. v. h. leger, 29-9-45 ..... 6457 C
Ned. deelneming bezetting Japan, 29-9-45 ..... 6457 C
Deel res. officieren v. bezetting Duitschland, 29-9-45 ..... 6457 C
Ned. bataljons vertrokken n. N.O. Indië, 14-10-45 ..... 6474 C
Aank. in Canada v. h. Ned. leger, 20-10-45 ..... 6481 C
Kruls, mr. H., gen. maj. bevord. en chef Gen. Staf, 27-10-45 .... 6488 B
Kruls, Lt.-gen. meded. i.z. nieuwe Ned. leger, 27-10-45 ..... 6488 C
Legerraad, instell., 27-10-45 ..... 6488 D
Bergh, v. d. S. J. gen. maj. tot Kwartiermeester-Gen. benoemd, 23-11-45 ..... 6520 E
Lichting 1945 naar Indië, 24-11-45 .. 6520 F
v. Voorst tot Voorst, Gen. H. F. M. Baron, ontsl. verl. mil. dienst, 11-12-45 ..... 6545 G
Critiek op 't nieuwe leger, 1-46 .. 6579 B
Protest onderoff. tegen uitzending, 25-1-46 ..... 6612 D
Officieren van civielen dienst, 31-1-46 ..... 6612 E
Waarsch. mil. oproeping onderoff., 9-2-46 ..... 6621 G
Opbouw nieuwe leger, 26-2-46 .... 6636 A
Ned. landen op Lombok, 25-3-46 6670 D
Buurman, gen.-maj., 12-4-46 ..... 6695 G
Nieuwe korpsen opger., 10-5-46 .. 6732 B
Herd. plechtigh. 8 R.I., 11-6-46 .. 6765 D

Luchtmacht

Lib. vliegtuigen v. marine, 8-9-45 6357 A
Ned. vliegers tegen Japan, 19-7-45 6371 A
Ned. vliegers tegen Japan, 24-7-45 6374 C
Firefly jagers voor Marine, 5-1-46 6580 A
Oorlogsverliezen, 12-1-46 ..... 6580 B
School voor parachutisten, 7-5-46 6724 D

Militair Gezag

Schermerhorn over M.G., 27-6-45 .. 6346
Grondslag M.G., 1-7-45 ..... 6350 A
Opheff. Econ. sectie M.G., 9-7-45 6356 A
M.G. over tribunaal besluit, 12-7-45 ..... 6357 A
Kruls ontslag geweigerd, 21-7-45 .. 6364 E
Kruls territoriale bevelh., 3-8-45 6391 C
Inkrimping M.G., 26-9-45 ..... 6449 I
M.G. verwijd. tatoueeringen verboden, 1-10-45 ..... 6459 F
M.G. Liq., rede min. Schermerhorn, 27-10-45 ..... 6488 A
Kruls, gen., huldiging, 27-10-45 .... 6488 B
Org. v. d. Overheidsdiensten, M.G. reg. nota, 11-12-45 6537
Beleed. M.G. Aankl. door gen. Kruls, 22-1-46 ..... 6598 A
Opheff. bijz. staat v. beleg - Einde M.G., 5-3-46 ..... 6643 A
Gen. Kruls gehuwd, 12-3-46 ..... 6651 F

Vloot

Helfrich opperbevelh., 4-9-45 ..... 6423 E
Vloot naar Indië, 14-10-45 ..... 6474 C
In Am. opgeleide mariniers naar Indië, 15-12-45 ..... 6556 B
Meld.plicht vlootpers. in N.O.I., 31-12-45 ..... 6575 H
Mariniers te Priok geland, 31-12-45 6583 H
Adm. Helfrich naar Ned., 2-1-46 6583 K
Dagorder Helfrich, 3-1-46 ..... 6583 L
Schout bij nacht Pinke bevorderd, 14-12-46 ..... 6631 G
Slag in de Javazee, 23-2-46 6635
Demob. marine-pers., 4-2-46 ..... 6612 C
Lt.-gen. Helfrich in Ned. terug, 21-2-46 ..... 6628 E
13 officieren ontslagen, 15-2-46 .. 6631 K

Mariniers n. Indië, 21-3-46 ..... 6668 H
Bevord.mogelijkheid, 21-5-46 ..... 6741 G
Kon Marine tijdens oorlog ..... 6771 A
Tentoonst. Kon. Marine te A'dam, 22-6-46 ..... 6780 E
Ned vloot op Java-zee, 29-6-46 .... 6788 A

MIJNBOUW

Schermerhorn over socialisatie, 27-6-45 6348
Schermerhorn over nationalisatie, 27-6-45 6349
Staking in Maurits mijn, 3-7-45 6350 A
Groothoff over moeilijkheden, 9-7-45 ..... 6356 A
Productie, 9-7-45 ..... 6356 A
Groothoff over annexatie, 18-8-45 6407 L
Groothoff over onv. mijnprod., 24-9-45 ..... 6450 B
Toenemende kolenproductie, 28-9-45 ..... 6459 E
Limb. mijnen vragen zesduizend arb., 14-12-45 ..... 6550 H
Productie mijnen 1940-45, 5-1-46 6581 G
Kolenproductie verh., 15-3-46 .... 6660 H
Vergad. mijnindustrieraad, 11-5-46 6735 C
Mijnwerkersfondscom. gekozen, 17-6-46 ..... 6774 B

OPVOEDING, ONDERWIJS EN JEUGDBEWEGING

Onderwijs (Algemeen)

Schermerhorn over Volksopvoeding, 27-6-45 6348
Zorg voor N.S.B. kinderen, 9-7-45 6358 A
Ned. Jeugdgemeenschap, 25-7-45 .. 6373 E
Hervorming onderwijs, 10-8-45 .... 6401 G
Ned. kind. n. h. buitenl., 20-10-45 6482 A
Deviez.-budget voor studie in buitenland, 3-11-45 ..... 6496 B
Deviez. voor aankoop buitenl boeken, 13-11-45 ..... 6505 B
„Instituut Kerk en Wereld" te Driebergen geopend, 29-11-45 .. 6522 C
Kinderen N.S.B.-ers en Rijksduitschers gewoon n. school, 24-11-45 6546 A
Rijksdienst v. d. lich. opvoed. en d. sport ingesteld, 5-12-45 ..... 6550 N
A.N.O.V. Gen. appèl onderw. bonden, 31-12-45 ..... 6574 A
Fin. positie onderw. personeel, 16-1-46 ..... 6589 A
Ned.-Belg. cultureel accoord, 14-1-46 ..... 6589 D
Eerste Rijksbrandweerschool, 15-1-46 ..... 6596 D
Psychol. instituut voor Limburg, 6-2-46 ..... 6614 D
Dr. P. Idenburg, dir.-gen. onderwijs, 27-2-46 ..... 6637 B
Hoofden v. scholen vrij van milit. dienst, 22-3-46 ..... 6667 F
Min. v. d. Leeuw over onderwijshernieuw., 23-3-46 ..... 6668 D
Baldadigheid der Jeugd, 12-4-46 .. 6687 C
Studenten en politiek, 12-4-46 .. 6694 F
Congres te Utrecht, 24-4-46 ..... 6719 F
Opleid. inst. buitenl. dienst, 30-4-46 6725 F
Opening luchtvaartschool, 16-5-46 .. 6736 G
Herop. Inst. Arbeidsontw., 24-6-46 6782 I

Hooger onderwijs

Landbouw Hooge School geopend, 8-45 ..... 6409 F
Min. v. d. Leeuw over universit. leven, 25-8-45 ..... 6417 C
„Studenten teekenaars", positie, 4-9-45 ..... 6425 E
Studentenhuis A'dam, 5-9-45 ..... 6425 F
Berisping aan Univ. A'dam i.z. houding in oorl., 7-9-45 ..... 6435 D
Opening Univ., Leiden, A'dam, Delft, Nijmegen, 18-9-45 6441
Colenbrander, Prof. Dr. Th. overl., 10-10-45 ..... 6467 G
Ginneken, Prof. J. van overl. hoogl. Ned. taal en letterkunde, 22-10-45 ..... 6481 I
Senaat v. d. Technische Hoogeschool i. z. houding tijdens bez.; comm. studenten, 5-11-45 ..... 6497 A
Beysens, Mgr. prof. dr. J. Th. overl. oud hoogl. in de wijsbegeerte, 18-11-45 ..... 6522 B
Eere-promotie dr. ir. D. S. Huizinga, scheidend dir. v. d. Landbouwhoogeschool Wageningen, 3-11-45 ..... 6551 A
Protest v. studenten teekenaars i. z. zuivering, 10-12-45 ..... 6551 D
Rümke, prof. H. C., hoogl. psychiatrie Rijksuniversiteit Utr. neemt ontslag, 14-12-45 ..... 6568 B
Sticht. Kath. volkshoogescholen, 5-1-46 ..... 6583 E
H.M. bij Dies Leidsche Universiteit, 9-2-46 ..... 6621 E
Leidsch eere-doct. voor Churchill, 9-2-46 ..... 6621 F
Studentenzuivering, 16-2-46 ..... 6629 A
Prof. F. Sassen hoogleer. Leiden, 27-2-46 ..... 6637 B
Prof. Kaag reg.-com. bij Unilever, 22-3-46 ..... 6668 A
Eere doc. Mgr. de Jong en ds. Gravemeyer en A. v. d. Luyk, 25-3-46 ..... 6669 I
Pol. soc. facult. a. A'dam Univ. 6-4-46 ..... 6687 D
Reorg. Hoog. onderw., 2-5-46 .... 6725 E
Vernieuwing Hoog. Onderw., 15-5-46 6736 F
Amst. stud. eigen parlement, 20-5-46 6741 B

Lager Onderwijs

Sal. der onderw., 12-4-46 ..... 6694 B
Invasiegeld onderw., 2-5-46 ..... 6725 D
Herz. onderw.sal., 14-5-46 ..... 6736 C
Bezold. der onderw., 20-5-46 .... 6739 B

ONGELUKKEN, RAMPEN e.d.

s.s. „Meerkerk" op mijn geloopen, 17-6-46 ..... 6772 C

OORLOGSSCHADE EN VERGOEDING

Schade Putten, 9-7-45 ..... 6356 A
Fruitboomen in Betuwe geleden door inundatie en oorlogsschade, 12-9-45 ..... 6357 A
Rapport v. d. Wal over totale oorlogsschade in Ned., 11-7-45 6357 A
10% v. h. Ned. volk is alles kwijt, 11-7-45 ..... 6357 A
Oorlogsschade Rotterd. haven, 18-7-45 ..... 6363 G
Teruggave Ned. bezit in Duitschl., Comm. voor Ned. ec. belangen, 24-7-45 ..... 6372 E
Schade Ned. Spoorwegen vgl. Deutsche Reichsbahn, 8-8-45 .... 6390 J
Paarden terug uit Duitschl., 8-8-45 6391 A
Nota inzake schadevergoeding, 18-8-45 ..... 6399 D
Onderz. gest. goed. in Duitschl., 30-8-45 ..... 6417 A
Vordering op D'land, rede Min. Vos, 8-9-45 ..... 6432 A
Gas uit D'land en kolenvoorziening, 17-9-45 ..... 6439 A
Expert voor kunstschatten naar Duitschland, 22-9-45 ..... 6449 A
Opricht. van com. voor oorlogsschade, 24-9-45 ..... 6450 C
Geroofde schilderijen terug, 10-10-45 ..... 6467 F
Schadevord. op D'land, 20-10-45 6480 E
Binnenvaart, terugk. van de D'tschers gestolen schepen, 20-10-45 ..... 6481 D
Vraagstuk d. herstelbetal., inaugurale rede prof. dr. J. R. M. v. d. Brink, 26-10-45 ..... 6504 F
Besl. materieele oorlogsschade 1945 17-11-45 ..... 6512 D
Koninkl. trein bij München teruggevonden, 24-11-45 ..... 6521 H
Telefoonst. uit D'land terug, 6-12-45 ..... 6529 C
Elsch Ned. Schadeverg., 9-11-45 .. 6533 A
Fin. voorzieningen m. betr. tot oorlogsschade reg. nota, 11-12-45 6538
Cijfers oorlogsschade Zeeland en Brabant, 12-12-45 ..... 6550 F
45.000 auto's gingen verloren, 12-12-45 ..... 6550 G
Install. v. d. „Shell" in D'land teruggevonden, 18-12-45 ..... 6558 H
Spoorwegstations, oorlogsschade, 21-12-45 ..... 6567 C
Bomb. 14-5-40 R'dam, 11-1-46 .... 6580 C
Oorlogsschade aan huisraad, 9-1-46 ..... 6589 B
Walserij Hoogovens terug uit Duitschl., 24-1-46 ..... 6599 A
Door Duitschers geroofde goed., 11-2-46 ..... 6622 A
Schadereg. voor getroffen won., 13-2-46 ..... 6631 A
Herstel beschadigde won., 22-2-46 6631 B
Verg. in den landbouw, 20-3-46 .... 6667 E
Molestuitkeeringen, 22-3-46 ..... 6667 E

OORLOGSSLACHTOFFERS

Aantal Nijmegen, 12-11-45 ..... 6506 C
Aantal oorlogsslachtoffers, vergel. met Engeland, 10-11-45 .... 6506 D
Aantal burgerslachtoffers bombard. R'dam 12-45 ..... 6558 D
Ned. oorlogsgraven Comité, 4-2-46 6621 K

OPENBARE WERKEN EN WEDEROPBOUW

Schermerhorn over leniging van stoffelijke nood en economisch herstel, 27-6-45 6347
Schermerhorn over taak Min. van Openb. Werken en Wederopb., 27-6-45 6349
Schermerhorn over volkswoningb., Raad v. Wederopb., 27-6-45 6349
Herstel Wieringermeer, 4-7-45 .... 6350 A
Electr. treinen terug uit Duitschland, 9-7-45 ..... 6356 A
Hervatting zoutprod. in Boekelo en Hengelo, 9-7-45 ..... 6356 A
Investeeringsprogr. ontwikkeld voor herst. vooroorl. peil, 11-7-45 6357 A
Ringers over wederopb. en openb. werken, inundaties, 4-8-45 .... 6389 A
Wieringermeerdijk dicht, 6-8-45 .. 6389 B
Herstel Ned. Rijnvaart, 8-8-45 .... 6390 B
Verplichte arb. bij wederopbouw, 11-8-45 ..... 6398 G
Rede Britsch amb. tot Nederl. over den wederopbouw, 18-8-45 6399 C
Direct. voor herstel en voorz., 13-8-45 ..... 6401 D
Ringers over wederopbouw, 21-8-45 ..... 6407 C
Min. Vos over econ. situatie en wederopbouw, 29-8-45 ..... 6416 B
Bespr. i.z. schadeverg., Conf. den Haag en Frankfort, 24-8-45 .... 6416 E
Aanbouw noodwoningen, 30-8-45 .. 6418 F
Haven IJmuiden vrij, 3-9-45 ..... 6424 C
Walcheren's herstel. Nolledijk gedicht, 3-9-45 ..... 6424 D
Rijnvaart hervat, 6-9-45 ..... 6424 E
Uitz. arb. naar geteist. gebieden, 20-9-45 ..... 6442 A
3 Millioen dollar voor Ned. voor Amerik. Relief, 24-9-45 ..... 6450 C
Crediet v. d. Middenstand, 10-10-45 ..... 6459 K
Hoogovens en staalfabr. herv. prod., 26-10-45 ..... 6482 C
Schermerhorn, over Schadeloosstell. en Wederopbouw, 31-10-45 6487 C
Inundatie, herstel Walcheren, 27-10-45 ..... 6489 C
Herstel Wieringermeer, 27-10-45 6489 C
Opening spoorbrug bij Oosterbeek, 11-12-45 ..... 6550 C
Nog een Am. Ing. noodig voor herstel productiemiddelen, 11-12-45 6550 D
Wieringermeer is droog, 12-12-45 .. 6550 E
Aank. Amer. bouwmaterialen, 5-1-46 ..... 6581 H
Moerdijkbrug weer open, 2-1-46 .. 6573 E
Bouwplan 1946 Wederopbouw, 15-3-46 ..... 6659 A
Boeken uit D. terug, 5-4-46 ..... 6686 B
Financ. wederopbouw, 17-4-46 6691
Geen expert bij wederopb., 12-4-46 6701 E
Arbeiders in kampen, 15-4-46 .... 6701 E
Opruim. mijnen en munitie, 14-5-46 6732 C
Ned. eigend. in Duitschl., 27-5-46 .. 6749 I
Gevaarl. oorlogstuig, 28-5-46 .... 6749 O
Prinses over hulp voor noodgebieden, 17-6-46 ..... 6771 B

OVERZEESCHE GEBIEDSDEELEN

Schermerhorn over overz. geb. 27-6-45 6346
Logemann over N. O. I., 19-7-45 .. 6371 A
G.G. en Gen. ter Poorten in Ned., 10-9-45 ..... 6435 A
Logemann in Australië, 10-9-45 .. 6435 I
Voorbereiding Rijksconf., 12-9-45 6442 C
Dr. van der Plas gedesavoueerd, 6-10-45 6460
G. G. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer Jhr. Mr. A. W. L., ontslag, 16-10-45 ..... 6474 A
Oproep Ned. bladen i.z. Ind. beleid, 25-10-45 ..... 6481 H
Publieke opinie Ind. regeeringsbeleid, 13-11-45 ..... 6505 F
Buitengewesten van N.O.I. onder Ned. Bestuur, 2-2-46 ..... 6515 A
Soc. Adviescomm. v. d. Rijksconf. geïnst., 30-11-45 ..... 6520 K
Ontw. v. d. toestand en gebeurtenissen in Ned.-Indië, overz. reg. nota, 11-12-45 6535
Eng.-Ned. bespr. i.z. Ned. Indië, verkl. v. Van Mook, 27-12-45 6569
Verklaring dr. Van Mook en dr. Verboeket, 27-12-45 ..... 6574 E

Britsch-Ind.-Ned. politiecorps ingesteld, 27-12-45 ..... 6575 G
Bezw. Koningin tegen begrooting Curaçao, 31-12-45 ..... 6575 J
Repatr. uit Indië. Radiotoespraak Koningin, 4-1-46 ..... 6582 C
Ontslagaanvr. lt.-gen. v. Oyen; gen. Uhl met pensioen, 1-1-46 .. 6584 A
Min. Logemann reg. beleid Indië, 15-1-46 ..... 6588 D
Geen geh. overeenk. Van Mook en Sjahrir, 11-1-46 ..... 6588 C
Min. Logemann beantw. den Heer Welter, 12-1-46 ..... 6588 D
Instel. Ned. Mil. Gerechtshof in N.O.I., 4-1-46 ..... 6590 B
Scherpe critiek op Ind. beleid, 16-1-46 ..... 6593 A
Dr. Van Mook te Batavia, 31-1-46 6608 B
Overleg met N.O.I. massaverg. A'dam, 4-2-46 ..... 6613 F
Publ. opinie i.z. Ind. vraagstuk, 2-2-46 ..... 6613 G
Regeer. voorst. Gemeenebest Indonesië, 11-2-46 6619
Art. 73 Handvest San Francisco, 11-2-46 ..... 6619 A
Toelichting Min. Logemann, 11-2-46 ..... 6619 B
Ind. Eur. comité Vrij Indonesië, 26-2-46 ..... 6638 C
Kleine Soeda eil. bezet, 8-3-46 .. 6646 C
Ned. troepen op Java geland, 9-3-46 ..... 6653 B
Comm. van Poll. naar Indië, 16-3-46 ..... 6660 D
Bespr. tusschen dr. Van Mook en Sjahrir, 13-3-46 ..... 6662 E
Ned. troepen landen op Lombok, 25-3-46 ..... 6670 C
Bespr. Ned. en Ind. del., 25-3-46 .. 6670 E
Mountbatten over Ind. kwestie, 26-3-46 ..... 6670 F
Ned.-Ind. besprek., 1-4-46 ..... 6679 C
Ind. deleg. n. Ned., 8-4-46 ..... 6687 E
Wetsontw. geldleen., 16-4-46 ..... 6692 D
Brits-Ned. besprek., 12-4-46 ..... 6694 A
Reg.verklar. i.z. N.O.I., 2-5-46 6717
Bespr. op Hooge Veluwe, 25-4-46 6701 A
Rapp v. Poll, 3-5-46 6726
Rapport Van Poll, 3-5-46 6726
Sur. com. bij H.M., 20-5-46 ..... 6739 D
Dajakkers en trouw aan Nederl., 21-5-46 ..... 6744 A
Mr. Slamet over Ind. kwestie, 3-6-46 ..... 6757 I
Ind. kwestie voor Veiligheidsraad, 4-6-46 ..... 6758 A
Verklaring Sjahrir, 5-6-46 ..... 6758 C
Verwarde toestand O.Sumatra, 3-6-46 ..... 6758 D
Ontwerp 5-j. plan Suriname, 1-6-46 6758 E
Rapport over Curaçao, 2/8-6-46 .. 6758 F
10.000 displ. pers. n. Suriname, 1-6-46 ..... 6760 E
Verklaring Sjahrir, 5/12-6-46 ..... 6765 G
Massamoord op Chineezen - Nota, 5/12-6-46 ..... 6765 G
West-Ind. comm. in Ned., 14-6-46 6771 D
Sjahrir overhandigt voorstellen .. 6774 G
Aantal geïntern. op Java, 17-6-46 6774 H
Evacuatie der Japs, 18-6-46 ..... 6775 A
Brits ultimatum a. Indon. troepen, 15-6-46 ..... 6775 B
Deleg. N.W.I. in ons land: ontv. d. H.M. de Kon.; overhand. petities; zelfbestuur in Rijksverband, 26-6-46 ..... 6779 A
Ir. Otten over Indon. probleem, 6779 B
Java suikerind. genation., 21-6-46 6782 K
Voorbereid. rijksconf., 25-6-46 .... 6782 M
Baker over Ind. politiek, .. 25-6-46 6783 I
Britsche troepen verlaten Bandoeng, 28-6-46 ..... 6788 B

SOCIALE ZAKEN

Staking in Rotterdam, 7-7-45 .... 6351 A
Mansholt over situatie in land- en tuinb., 11-7-45 ..... 6356 A
Zorg voor N.S.B.-kinderen, 9-7-45 6358 A
Ziekenfondsbesluit gehandhaafd, 20-7-45 ..... 6371 C
Wachtgeldregeling, 24-7-45 ..... 6373 C
Sociale Verz., Ontwikkeling, 9-8-45 6400 F
Herziening Sociale Verz., 22-8-45 6407 F
Conf. Drees met R. v. Vakcentr., 23-8-45 ..... 6416 C
Raad v. Beheer Volksherstel, 30-8-45 ..... 6417 G
Drees over tekort verpleegsters, 8-9-45, ... 6434 E
Com. „Ned. helpt Indië" opger., 10-9-45 ..... 6435 B
Drees over 5 dag. werkweek en volksverz., 18-9-45 ..... 6442 B
Wachtgeldreg., reg. nota, 11-12-45 6541
Soc. Verzekering, reg. nota 11-12-45 6542
Soc. Hulp verl. aan werkl. arbeiders, reg. nota 11-12-45 6542
Onderst. gezinnen geint. pol. del. 14-12-45 ..... 6546 B
Opricht. sticht. „Puttens Jeugd", 25-3-46 ..... 6668 E
Hers.oord oud-ill. in 't Loo, 1-4-46 6678 F
Vac.-fonds v. d. lanb., ... 24-5-46 6749 G
E.V.C. dagv. Min. Drees, 5-6-46 .... 6756 E
Amerika en de H.A.R.K., 8-6-46 .. 6764 C
Mijnwerkersfonds gekozen, 19-6-46 6774 B
Kosten sonsum.-crediet, 19-6-46 .. 6780 D

SPORT

Athletiek

Turnfeest K.N.G.V., 11-6-46 ..... 6765 E

Wandelen

Geen militairen in vierdaagsche - Maj. Breunese trekt zich terug, 22-6-47 ..... 6782 G

Schaken

Dr. Euwe in dienst K.N.S.B., 4-4-46 6687 G
Dr. Euwe wint Zaansch tournooi, 15-6-46 ..... 6774 E

Voetbal

Ned.—België, 6—3, 13-5-46 ..... 6732 H
België—Ned., 2—2, 30-5-46 ..... 6750 E
Ned.—Luxemb., 6—2, 10-3-46 .... 6652 E

Wielrennen

Stayer en sprintkamp, 3-9-45 .... 6426 C

STAATKUNDE

Algemeen

Oud-min. Verschuur overleden, 19-7-45 ..... 6371 B
Staat v. Beleg verlengd, 22-8-45 .. 6407 D
Onderzoek beleid dr. Hirschfeld, Van Spaendonck, 8-45 ..... 6407 I
G.G. en Gen. ter Poorten in Ned., 10-9-45 ..... 6435 A
Comm. voorbereiding Rijksconf., 12-9-45 ..... 6442 C
G. G. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer Jhr. Mr. A. W. L. ontslag, 16-10-45 ..... 6474 A
Richtlijnen bij ben. reg. nota, 11-12 45 6544
Oud-min. Burger over zijn ontslag, 10-1-46 ..... 6580 D
Vereeniging voor Intern. Rechtsorde, 8-1-46 ..... 6582 G
Schermerhorn dankt Lord Inverchapel, 10-4-46 ..... 6687 F
Vorrink treedt af als reg. gevolm., 9-5-46 ..... 6724 C
Mr. Slamet over Ind. kw., 3-6-46 .. 6757 I
N.W.I. wenscht zelfbestuur in rijksverb., 26-6-46 ..... 6779 A

Bestuur

Raad v. binnenl. bestuur, 27-6-45 6349
M.G. en burgerlijk bestuur, 1-7-45 6350
Vorrink Comm. Gen., 25-7-45 .... 6371 F
Kerstens Ind. reg.-comm., 3-8-45 6381 B
Raad v. Rechtsh. ingesteld, 13-8-45 6400 B
Dir. voor herstel en voorz., 13-8-45 6401 D
R. v. Rechtsh. geïnstalleerd, 20-8-45 6407 B
Benoeming leden R. v. St., 23-8-45 6407 G
Dir.-gen. buit. ec. betr., 14-9-45 .. 6432 B
Comm. van Gelderl. treedt af, 9-11-45 ..... 6504 A
E. H. Ebels comm. in Groningen, 9-11-45 ..... 6504 A
Mr. H. P. Linthorst Homan, comm. in Friesland, 17-11-45 ..... 6513 A
Scholten, mr. J. H. lid v. d. Raad v. State, 29-11-45 ..... 6520 I
Comm. in Gelderland, jhr. dr. C. G. C. Quarles van Ufford ben. 19-12-45 ..... 6565 C
Fin. zelfstandigh. Gem. en Prov., 28-1-46 ..... 6607 A
Eervol ontslag mr. A. B. baron v. Voorst tot Voorst, comm., 4-4-46 6677 A
Eerste vrouw burgemeester, 4-4-46 6677 B
Mr. Deckers lid R. v. State, 3-4-46 6695 G
Statenverkiezingen, 4-6-46 ..... 6756 E

Nationaal-socialisme

Doodstraf voor Schriecke, 2-4-46 .. 6677 G
Müller E.E. veroordeeld, 16-4-46 .. 6695 E
Vonnis Mussert voltrokken, 7-5-46 6732 I
Machant et d'Ans. veroord., 14-5-46 6734 A
Dr. Goedewagen gearrest., 11-6-46 6765 C

Nat. Adv. Commissie

Installatie N.A.C., 21-7-45 ..... 6364 F
N.A.C. over verantw. kab. Gerbrandy, 11-8-45 ..... 6398 F
N.A.C. over pol. gevangenen, 18-8-45 ..... 6400 E
N.A.C. over verkiezingen; meening dr. Brugmans, 28-8-45 .... 6415 A
Advies N.A.C. i.z. vrijlating geintern., 1-9-45 ..... 6415 F
Laatste bijeenkomst N.A.C., 16-11-45 6512

Politieke partijen

Schermerhorn over oude en nieuwe scheidingslijnen, 27-6-45 6346
Schermerhorn over Rott. staking, 7-7-45 6351
Drees, onderzoek Rott. staking, 7-7-45 ..... 6351 A
Lieftinck over strijd tegen „zwart" geld, 9-7-45 6355
Oud-min. Verschuur overleden, 19-7-45 ..... 6371 B
Vorrink Comm. Gen., 25-7-45 .... 6371 F
Schermerhorn afgetreden, Banning voorz. N.V.B., 3-8-45 .... 6382 G
S.D.A.P. bijeenkomst A'dam, 2-8-45 6382 H
Mansholt, Drees, Vos, Albarda over N.V.B., 2-8-45 ..... 6382 H
Witteman over R.K. Staatspartij, standpunt t.o.v. N.V.B., ontbinding Staatk. pol. Ver., 2-8-45 .. 6382 J
Vrijz. Dem. Bond hervat werkz., standpunt t.o.v. N.V.B., 2-8-45 6382 K
Band S.D.A.P.-N.V.V. verbroken, 6-8-45 ..... 6390 G
Manifest Comm. partij, 8-8-45 .. 6390 H
Samenwerking Kath. St.partij en N.V.B., 22-8-45 ..... 6409 E
Schouten voor de A.R.-partij, houding t.o.v. Reg. en N.V.B., 5-9-45 6423 I
Geen samenw. Communisten—S.D.A.P., 7-9-45 ..... 6424 A
Program verg. Chr. Hist. Unie, 7-9-45 ..... 6424 B
S.D.A.P. vergadering R'dam; rede Min. Vos, 8-9-45 ..... 6432 A
Rede Oud in V.D. verg.; samengaan met S.D.A.P.?, 7-9-45 ..... 6434 A
S.D.A.P. conf. rede Vorrink; verh. tot N.V.B., C.P.N., Godsd.; Drees over Kabinetsform., 8-9-45 ..... 6434 B
Constit. verg. N.V.B. program reden Banning en Schermerhorn, 13-9-45 ..... 6440 B
S.D.A.P. en C.P.N. motiv. afw., 15-9-45 ..... 6440 C
C.D.-Unie, plannen, 19-9-45 ..... 6441 A
N.V.B. over verk. rede Schermerhorn, 22-9-45 ..... 6448 B
S.D.A.P.-N.V.B. bespr., 22-9-45 .. 6448 E
Anti-Rev. Partij, Urgentieprogr., 24-9-45 ..... 6448 F
N.S.B. wilde in 1940 revol., 22-9-45 6448 G
Federatieve samenwerk. A.R. en C.H., 13-10-45 ..... 6474 D
Anti-Rev. partij, bijeenk. centraal convent., 2-11-45 ..... 6490 A
C. P. N., Roestam Effendi als lid geschorst, 27-11-45 ..... 6521 F
Onderz. naar gestes der Unie tijdens bezetting, 1-12-45 ..... 6521 G
Leden C.H. tegen samenwerk. met A.R., 5-12-45 ..... 6528 G
Antw. S.D.A.P. aan prof. Laski i. z. Ind. beleid, 1-12-45 ..... 6550 K
Onderhand. tusschen S.D.A.P., N. V.B., V.D.B. en Christofoor tot opr. soc. volkspartij, 13-12-45 .. 6550 L
R.K. Staatspartij wordt „Kath. Volkspartij", 22-12-45 ..... 6566 B
A.J.C. los van S.D.A.P. en N.V.V., 17-12-45 ..... 6568 C
Seys-Inquart over N.S.B.-verraad en Mussert, 29-12-45 ..... 6573 A
Partij van den Arbeid, 10-1-46 .. 6580 E
Roestam Effendi geroyeerd uit C.P.N., 12-1-46 ..... 6580 F
De financiering der N.S.B. - Vragen a. d. Min. van Just., 7-1-46 6582 A
Europ. actie voor Federale Unie, 2-1-46 ..... 6582 F
Eereraad voor Driemansch. Ned. Unie, 26-1-46 ..... 6607 C
Partijcongres C.P.N., 8-1-46 .... 6614 A
Fed. samenw. A.R. met C.H.Unie, 24-1-46 ..... 6614 B
1e Congres Partij van den Arb., 6-2-46 ..... 6620 B
K.V.P.-Urgentieprogram, 11-2-46 .. 6628 C
Bijz. Alg. Verg. der C.H.U., 28-2-46 ..... 6638 A
K.V.P. en Partij v. d. Arbeid, 28-2-46 ..... 6638 B
Mr. v. Walsum, voorzitter N.V.B., 22-2-46 ..... 6638 D

Deel C.D.U. naar C.H.U., 1-3-46 6645 B
Bestuur Partij v. d. Arbeid, 7-3-46 6645 C
Uittreden uit C.H.U., 11-3-46 .... 6652 C
Partij van de Vrijheid, 12-3-46 .. 6652 D
Samenwerk. uitgetr. C.H.U. en Herv. Staatspartij, 25-3-47 ..... 6669 F
Soc. Dem. centr. opger. in P. v. d. A., 30-3-46 ..... 6669 G
Lib. Staatsp. steunt P. v. d. Vr., 3-4-46 ..... 6678 G
Arnold Meyer veroordeeld, 13/26-6-46 ..... 6681 D
Commun. demonstr. te A'dam, 20-6-46 ..... 6682 C
Anti-Fascisme, 10-4-46 ..... 6683 C
Vorming Chr. Nat. partij, 30-3-46 .. 6686 A
P. v. d. A. tegen Franco, 11-4-46 .. 6686 C
C.H.U. en P. v. d. A., 16-4-46 .... 6695 F
Rumoer rond Arn. Meijer, 12-4-46 6693 A
Aanvoerders lijsten kieskr., 28-4-46 6706 I
Program pol. partijen, 28-4-46 6707
Debat Schermerhorn-de Vries, 25-4-46 ..... 6718 A
Viering 1 Mei, 3-5-46 ..... 6720 C
Oude S.D.A.P., 10-5-46 ..... 6732 F
Autoritair streven der O. D., 15-5-46 6734 C
Persstemm. over verkiez. uitslag, 18-5-46 6739
Fractieleid. bij H.M., 25-5-46 .... 6739 B
Romme fractiel. K.V.P., 21-5-46 .. 6739 C
Min. over Meyer, 21-5-46 ..... 6741 F
Meyer komt voor, 23-5-46 ..... 6741 G
Meyers aanhang verspreid valsche stembiljetten, 20-5-46 ..... 6741 H
Schermerhorn spreekt te Leuven, 22-5-46 ..... 6742 D
Uitslag verk. Prov. Staten, 29-5-46 6747
Comm. willen 3 part. reg., 27-5-46 6748 B
Verliezen C.H.U. bij Statenverk., 4-6-46 ..... 6756 E
Congres Utrecht - opricht. „oude S.D.A.P., 17-6-46 ..... 6774 A
Cand.lijst C.P.N. te Deventer en K.V.P.-lijst te Nijmegen te laat ingediend, 26-6-46 ..... 6782 E

Regering

Benoeming Kab. Schermerhorn, 23-6-45 6343
Inleiding H.M. de Koningin, 27-6-45 6345
Programma rede Schermerhorn, 27-6-45 6345
Schermerhorn over Kab. Gerbrandy, 27-6-45 6345
Schermerhorn over gezagsverh. 27-6-45 6346
Schermerhorn over Socialisatie, 27-6-45 6348
R. v. alg. oorlogv., R. v. binnenl. bestuur, R. v. econ. zaken, R. v. wederopbouw, 27-6-45 6349
Mansholt over land- en tuinbouw, 11-7-45 ..... 6356 A
Schermerhorn over geldzuivering, loon en prijspolitiek, 14-7-45 .. 6358 A
Logemann over N. I., 19-7-45 .... 6371 A
Mansholt over landbouw, 23-7-45 .. 6371 D
Schermerhorn over radio, 28-7-45 6371 G
Meynen over nieuw leger, 3-8-45 6381 A
Drees over Kab. Schermerhorn, Vos over woningbouw, Mansholt over regeeringsgoederen, 2-8-45 ..... 6382 H
Ringers over wederopbouw, 4-8-45 6389 A
Schermerhorn en Logemann over Japan's capitulatie, 15-8-45 6397
Memo Gerbrandy beleid Londensche regeering, 18-8-45 ..... 6399 E
Vraagstuk politieke gevangenen, 18-8-45 ..... 6400 E
Kolfschoten tot Raad v. Rechtsherstel, 20-8-45 ..... 6407 B
Ringers ov. wederopb. en zwarten handel, 21-8-45 ..... 6407 C
Leden R. v. State benoemd, 23-8-45 6407 G
Standpunt Reg. t.o.v. bedrijfsorg., 8-45 ..... 6407 K
Drees over stakingsrecht (niet uitgespr. rede), 21-8-45 ..... 6408 A
Rede Mansholt bij opening Landb. Hooge School, 8-45 ..... 6409 F
Ned. rechten i. h. Verre Oosten, 20-8-45 ..... 6410 F
Vos over Econ. situatie, 29-8-45 .. 6416 B
Conf. Drees met R. v. Vakcentr., 23-8-45 ..... 6416 C
Leeuw, v.d. over universit. leven, 25-8-45 ..... 6417 C
Schermerhorn over Illegaliteit, 1-9-45 ..... 6425 I
Lieftinck over geldzuivering, 8-9-45 ..... 6431 A
Vos over ec. situatie, 8-9-45 ..... 6432 A
Vos over buitenl. ec. betrekkingen, 14-9-45 ..... 6432 B
Drees op partijverg. S.D.A.P.; 8-9-45 ..... 6434 B
Drees over tekort aan verpl., 8-9-45 ..... 6434 E
Logemann in Australië, 10-9-45 .. 6435 I
v. Schaik over Verk. en energie, 17-9-45 ..... 6439 A
v. Schaik bij spoorw.staking herd., 17-9-45 ..... 6439 B
Schermerhorn, rede N.V.B. 13-9-45 6440 B
Lieftinck, rede deblokk. bankbilj., 27-9-45 6447
Schermerhorn over verk., 22-9-45 6448 B
Beel, rede ambtelijke zuivering, 22-9-45 ..... 6449 E
Meynen over opb. v. h. leger, 29-9-45 ..... 6457 C
Kab. en Annexat., 29-9-45 ..... 6459 B
Standp. d. regeering i.z. Indië, 1-10-45 6460
Logemann, rede over Indië, 5-10-45 6461
H. M., rede 6 Dec. 1942, 7-10-45 6463
Schermerhorn over bijz. rechtspl., 5-10-45 ..... 6465 C
Schermerhorn, rede over Indië, 12-10-45 6468
Logemann over ontslag G.G., 16-10-45 ..... 6474 A
Kolfschoten, rede pol. del. 20-10-45 6480 C
Mansholt, lid deleg. conf. F.A.O., 17-10-45 ..... 6480 D
Vos, lez. schadeverg. D'land, 20-10-45 ..... 6480 E
Leeuw, v. d. inst. persraad, 26-10-45 ..... 6480 F
Kleffens, van, interview met „Times" i.z. Ind. kwestie, 26-10-45 6483
Schermerhorn over Annexatie, Schadeloosstel. en Wederopbouw, 31-10-45 ..... 6487 C
Schermerhorn, radio-rede liq. M.G. 27-10-45 ..... 6488 A
Schermerhorn en Logemann, conf. met H. M. te Londen i.z. Ind. kwestie, 2-11-45 6492
Mansholt, radiorede over conf. int. voedsel- en landbouworg. Quebec 2-11-45 ..... 6496 A
Lieftinck, radiorede over resultaten geldsaneering, 13-11-45 ..... 6504 C
Kleffens, v. over Organ. d. Ver. Volken, 17-11-45 ..... 6513 E
Oproep ministers aan de bevolk. tot meewerk. vern. zwarte handel, 21-11-45 ..... 6513 H
Logemann, verkl. Indië, 16-11-45 6515
Voorz. raad v. min. voortaan door Koningin ben.; min. pres. off. titel; niet min. secr., 6-12-45 .... 6527 A
Nota i. z. regeeringsbeleid a. Staten-gen. aangeboden door min. pres. Schermerhorn, 11-12-45 6535
Kabinetsform. reg. nota, 11-12-45 6535
Door de Ned. reg. te Londen gevolgde beleid reg. nota, 11-12-45 6537
Leeuw, v. install. Ned. kasteelenstichting, 5-12-45 ..... 6550 M
Rijksdienst v. d. lich. opvoed. en d. sport ingesteld, ressort. onder min. v. onderw. kunsten en wetenschap., 5-12-45 ..... 6550 N
Meynen roept vrijwilligers op voor Indië, 16-12-45 ..... 6556 A
Schermerhorn vindt annex. niet van de baan, 17-12-45 ..... 6557 B
Min. Schermerhorn over geall. politiek in Duitschland. Oudejaarsrede, 2-1-46 ..... 6572 A
Bezwaren van Kon. tegen begrooting Curaçao, 31-12-45 ..... 6575 I
Min. Lieftinck tegen loterijspel, 7-1-46 ..... 6581 D
Radio Min. van Schaik, motorvoertuigen, 12-1-46 ..... 6581 I
Min. Schermerhorn over reg.beleid, 9-1-46 ..... 6588 A
Min. Logemann reg.beleid Indië, 15-1-46 ..... 6588 B
H.M. de Kon. decoreert Koopv.-leden, 22-1-46 ..... 6599 B
H.M. de Kon. verdeelt giften uit Curaçao en buitenland, 23-1-46 6599 C
Reactie op motie v. Poll in N.O.I., 19-1-46 ..... 6599 H
Rede H.M. de Kon. Dies Leidsche Universiteit, 9-2-46 ..... 6621 E
Ned. reg. tegen deval. Curaçaosche gulden, 14-2-46 ..... 6623 A
Comm. v. Poll samengesteld, 21-2-46 ..... 6628 B
Min. Meynen over opb. nieuwe leger, 26-2-46 ..... 6636 A
Min. v. Kleffens perm. vertegenwoord. Ned. in veiligheidsraad, 26-2-46 ..... 6637 A
Min. v. Royen Buitenl. Zaken, 26-2-46 ..... 6637 A
Comm. v. Poll n. Indië, 16-3-46 .. 6660 D
V. d. Leeuw install. Radioraad, 21-3-46 ..... 6667 C
V. Kleffens lid atoomcomm, 25-3-46 6668 B
Mansholt over voeds.positie, 23-3-46 6668 C
Van der Leeuw over onderw.-hernieuw., 23-3-46 ..... 6668 D
Schermerhorn over Sticht. „Putten's Jeugd", 25-3-46 ..... 6668 E
Dorp, mr. dr. v. overleden, 26-3-46 6678 C
Ned.-Ind. besprek., 1-4-46 ..... 6679 C
Amerik. onderscheid. v. oud-min. Dijxhoorn, 9-4-46 ..... 6687 B
Brits-Ned. besprek. i.z. Indië, 12-4-46 ..... 6694 A
Brit. onderscheid. v. Tj. v. Starkenborgh, 16-4-46 ..... 6695 D
Bespr. op Hooge Veluwe, 25-4-46 6701 A
Reg.verkl. beleid N.O.I., 2-5-46 .. 6717
Gerbrandy onderscheiden, 6-5-46 .. 6725 G
Affaire De Geer, 8-5-46 ..... 6725 A
Rapp. comm. v. Poll, 3-5-46 6726
Vorrink treedt af als reg.comm., 9-5-46 ..... 6724 C
Regeer.verkl. reactie N.O.I., 7-5-46 6727 A
Schermerhorn demiss., 18-5-46 .. 6739 A
Mansholt naar de F.A.O., 20-5-46 .. 6741 A
Schermerhorn te Leuven, 22-5-46 6742 D
Beel formateur, 27-5-46 ..... 6748 A
E.V.C. dagv. de staat, 5-6-46 ..... 6756 F
Min. Drees install. com. adv. arb. v. vrouwen, 1-6-46 ..... 6757 A
Sjahrir over Ned. voorstellen, 5-6-46 ..... 6758 C
Mansholt over voedselpositie, 3-6-46 ..... 8-6-46 6763 F
Lieftinck dient wet belast.herzien. in, 13-6-46 ..... 6763 H
West-Ind. comm. in Ned., 14-6-46 .. 6771 D
Bespr. m. reg. over zeeliedenconflict 18-6-46 ..... 6774 C
Sjahrir overhandigt voorstellen .. 6774 G
Nat. Havenraad ingesteld, 21-6-46 6780 A
Min. besprekingen te Londen, 24-6-46 ..... 6782 B
Commun. demonstr. te A'dam, 20-6-46 ..... 6782 C

Verkiezingen

N.A.C. over verkiezingen, 28-8-45 6415 A
Verkiezingen hebben voorrang, 22-9-45 ..... 6448 B
Reg.-nota over kieswet noodgem.raden en Prov. St., 11-12-45 6545
Stemrecht pol. del., 16-1-46 ..... 6598 C
Kieswetwijziging, 31-1-46 ..... 6612 B
Cand.stell. kamerverkiez., 10-4-46 6686 B
Statenverkiez., 17-4-46 ..... 6692 A
Opinie-onderzoek, 20-4-46 .....6701 C
Aanvoerd. lijst kieskringen P. St., 28-4-46 ..... 6706 I
Pol. delinq. stemmen niet, 16-5-46 6731 E
Verkl. Bisschoppen bij verkiez., 13-5-46 ..... 6731 F
Uitslag 2e Kamer, 17-5-46 6733
Persstemmen, 18-5-46 6739
Valsche stembiljetten (Meyer), 20-5-46 ..... 6741 H
Uitslag verkiez. Prov. Staten, 29-5-46 6747
Stemvervalschers vrij, 24-5-46 .... 6749 M
Samenst. 2e Kamer, 2/8-5-46 ..... 6755 A
Statenverkiez., 4-6-46 ..... 6756 E
Lijst C.P.N. te Deventer en lijst K.V.P. te Nijmegen te laat ingediend voor gem.raadsverk., 26-6-46 ..... 6782 E

Volksvertegenwoordiging (Alg.)

Schermerhorn over democratie en volksvertegenw., 27-6-45 6347
Zuivering Staten-Gen., 7-8-45 .... 6390 A
Aantal Kamerleden, 18-8-45 .... 6407 A
Zuivering St.-Gen., 24-8-45 ..... 6415 B
Rapp. zuiveringscomm. St. Gen.; ledenlijst, 18-9-45 ..... 6439 C
Wetsontwerp noodparlement, 9-45 6440 A
Samenstelling St.-Gen., voorl. versl., 2-10-45 ..... 6457 A
Noodparlement, mem. v. antw., 5-10-45 ..... 6457 B
Wetsontw. Voorl. Staten-Gen. Eerste K. neemt aan, 25-10-45 6480 A
Noodparlement, vacatures aangevuld, 8-11-45 ..... 6495 B
Opening Staten-Generaal 20-11-45 6511
Nota i. z. reg. beleid aan Stat. Gen. aangeb. 11-12-45 6535

Tweede Kamer, wetsontw. „Voorl. St. Gen.", 10-10-45 6464
Eerste Kamer, zitting, 18-10-45 6474 B
2 Tw. Kamerleden bedanken, 23-1-46 ..... 6598 B
Nieuwe Kamerleden benoemd, 22-2-46 ..... 6637 C
Prof. de Sav. Lohman overl., 18-3-46 ..... 6662 A
Statenverkiezingen, 17-4-46 ..... 6692 A
Lijstaanvoerders, 28-4-46 ..... 6706 I
Schadeloosstell. 2e Kamerleden, 10-5-46 ..... 6731 C
Ontbinding parlement, 16-5-46 .... 6731 D
Fractieleid. bij H.M., 25-5-46 ..... 6739 B
Uitslag verkiez. Prov. Staten, 29-5-46 6747
Commun. willen 3 part.-regeering, 27-5-46 ..... 6748 B
Voorl. zitting St.-Gen. gesloten - open. buitengew. zitting, 2/8-6-46 6755 A
Mr. v. Schaik voorz. 2e Kamer, 7-6-46 ..... 6763 A
Voorz. der afd. benoemd, 7-6-46 .. 6763 A
Engelbrink benoemd, 7-6-46 ..... 6763 A

Eerste Kamer

Zitting Eerste Kamer, 8-10 45 .. 6474 B
Wetsontw. voorl. St.-Gen. aangenomen, 25-10-45 ..... 6480 A
Handv. Ver. Volken aangenomen, 8-11-45 ..... 6495 A
Van Kleffens over Handvest Ver. Volken, 8-11-45 ..... 6496 A
Twee nieuwe leden benoemd, 16-11-45 ..... 6504 E
Open. St.-Gen., 20-11-45 6511
Vragen over Indië. 1-12-45 ..... 6528 E
Prof. de Sav. Lohman overl., 18-3-46 ..... 6662 A

Tweede Kamer

Open. Tw. Kamer; rede v. Van Schaik, 25-9-45 ..... 6448 A
Tw. Kamer behandelt wetsontw. voorl. samenst. St.-Gen., 10-10-45 6464
Verkl. Logemann over Indië, 16-10-46 ..... 6471, 6473
Debat over Indië, 19-10-45 ..... 6473 A
Logemann antwoordt leden, 19-10-45 ..... 6473 A
Van Kleffens bespr. Handvest Ver. Volken, 31-10-45 ..... 6487 A
Twee nieuwe leden benoemd, 16-11-45 ..... 6504 E
Open. St.-Gen. en Troonrede H. M. de Koningin, 20-11-45 6511
Mr. v. Schaik tot voorz. benoemd, 11-45 ..... 6520 D
Vragen over loon en prijspol., 23-11-45 ..... 6520 D
Min. Lieftinck biedt millioenennota aan, 12-12-45 6546
Vragen Koejemans over Jap. in Indië, 7-12-45 ..... 6556 C
Logemann antw. Tweede kamerl. Koejemans over Jap. in Indië, 17-12-45 ..... 6556 C
Lieftinck, exposé over „Bretton Woods" in Tw. Kamer, 13-12-45 .. 6557 A
Drees, debat Tweede Kamer, 19-12-45 ..... 6565 A
Mansholt, debat Tweede Kamer, 19-12-45 ..... 6565 A
Vos, debat Tweede Kamer, 19-12-45 6565 A
Kolfschoten, debat Tweede Kam., 19-12-45 ..... 6565 A
Volksgezondheid en Indië, 19-12-45 6565 A
Tweede Kamer.. Debatten regeeringsbeleid, 3-1-46 ..... 6583 A
Tweede Kamer, reg.beleid, 16-1-46 6598 A
2 Tw. Kamerleden bedanken, 23-1-46 ..... 6598 B
Tweede Kamer. Verg. oorlogsschade, etc., 24-1-46 ..... 6612 A
Tweede Kamer kieswetwijz., 31-1-46 ..... 6612 B
Tw. Kamer - ‚Critiek op R.V.D.-dienst, 1-2-46 ..... 6628 A
Nieuwe Kamerleden benoemd, 22-2-46 ..... 6637 C
Cand.stelling, 10-4-46 ..... 6686 D
Wetsontw. grondw.herz., 3-5-46 .. 6724 A
Uitslag verkiezingen, 17-5-46 6733
Grondwetherz., 3-5-46 ..... 6724 A
Samenstelling 2e Kamer, 2/8-6-46 6755 A
Verslag over toestand int.kampen, 2/8-6-46 ..... 6756 B
Mr. v. Schaik, voorzitter, 7-6-46 .. 6763 A
Voorzitters der afd. benoemd. 7-6-46 ..... 6763 A
Engelbrink tot lid benoemd, 7-6-46 6763 A
Wet „belast.-herzien." ingediend, 13-6-46 ..... 6763 H
Schermerhorn over Ned. Code, 19-6-46 ..... 6773 E

Wetgeving

Ontwerp K.B. collaboratie, 12-7-45 6357 A
Herz. belastingbesluit, 15-8-45 .. 6401 E
Spelling, regeling, 10-8-45 ..... 6401 H
Wetsontwerp reorg. Sociale Verz., 22-8-45 ..... 6407 F
Wetsontwerp noodparlement, 9-45 6440 A
Wetsontw. Voorl. St.-Gen. door Tw. Kamer aangen., 10-10-45 .. 6464
Uitwijz. ongew. D'tschers, 8-10-45 6465 B
Wetsontw. Voorl. St. Gen. door Eerste Kamer aangen., 25-10-45 6480 A
Besluit pol. delinq., 23-10-45 ..... 6491 B
Wet goedkeuring Handvest v. S. Francisco, afgek. 16-11-45 ..... 6520 A
Schorsing invoerrechten; accijns op wijn, 20-11-45 ..... 6520 B
Besl. Huwelijken met vijandel. en niet vijand. vreemdelingen, 28-11-45 ..... 6528 C
Staatsloterij in ouden vorm, 30-11-45 ..... 6528 D
Rechtskracht wetsbesluiten, reg. nota, 11-12-45 6537
Kiesw. noodgem.raden, Prov. Staten reg. nota 11-12-45 6545
Wetsontw. i.z. Ing. Curaçao aangenomen, 19-12-45 ..... 6565 B
K.B. verlaging rente Rijkspostspaarbank, 1-1-46 ..... 6581 A
Kieswetwijziging, 31-1-46 ..... 6612 B
Grondwetsherziening, 28-2-46 .... 6637 D
Wijz. tijd persbesluit, 29-3-46 ..... 6676 C
Wetsontwerp cons.crediet, 1-4-46 .. 6676 D
Wetsontw. wijz. grondwet, 9-4-46 .. 6691 A
Wetsontw. geldleen. N.O.I., 16-4-46 6692 D
Grondwetherz. in 2e Kamer, 3-5-46 6724 A
Zuivering kunstenaars, 25-4-46 .. 6724 F
Wetsontw. grondw.herz., 3-5-46 6724 A
Herz. ontslagen ambtenaren, 15-5-46 6736 I
Wet „belast.herzien." ingediend, 13-6-46 ..... 6763 H
Kosten cons.crediet, 19-6-46 ..... 6780 D
Noodwet voor te laat ingediende cand.lijsten gem.raad, 26-6-46 .. 6782 E

VERKEER EN ENERGIE

Algemeen

Schermerhorn over verkeer en energie, 27-6-45 6349
Regeling reizen naar Duitschland, 2-7-45 ..... 6350 A
Opheffing reisverbod, 2-8-45 ..... 6382 E
Censuur opgeheven, 13-9-45 ..... 6435 G
v. Schaik over verk. en energie; kolentoevoer en wagens; gas uit Duitschl., 17-9-45 ..... 6439 A
Corresp. met Ned. Indië, 23-10-45 6481 G
Postduiven, geschenk v. d. R.A.F. v. Ned., 5-12-45 ..... 6550 A
Reizen n. buitenland, 10-1-46 .... 6582 D
België geen pas visa noodig, 16-2-46 6631 D
Verk. België-Ned. zonder pas visa, 18-2 46 ..... 6632 F
Reizen naar Frankrijk en Spanje, 2-4-46 ..... 6676 G
Wegenwacht A.N.W.B., 16-4-46 .... 6702 F
Aankoop Amer. auto's, 22-5-46 .. 6741 E
Autobevrachtingsdienst opgeh., 5-6-46 ..... 6757 C
Coöp. wegvervoer in voorber., 22-6-46 ..... 6780 G

Electriciteit

Weer electr. stroom voor huish. verbruik, 2-7-45 6350
Stroom uit Duitschl., 2-7-45 ..... 6350 A
Stroom uit Duitschl., 18-7-45 .... 6372 D
v. Schaik over electr., 17-9-45 .... 6439 A
Electr. en gasrantsoen verh., 19-10-45 ..... 6475 D

Havenbedrijf

Stakingen in Rotterdam, 7-7-45 .. 6351 A
Capaciteit Rott. haven, 18-7-45 .... 6363 G
Overeenstemming Rott. haven, 21-7-45 ..... 6373 B
Open brief aan Min.-Pres., 3-8-45 6382 B
Antwoord regeering, 7-8-45 ..... 6389 F
Vakbonden wijzen havenstaking af, 18-8-45 ..... 6400 G
Overzicht Rott. staking, 21-8-45 .. 6403
Haven IJmuiden weer vrij, 3-9-45 6424 C
Toekomst Rotterd. havens, 2-4-46 6685 B
R'dam concur. m. D'tsche havens, 20-4-46 ..... 6702 G
Staking zeelieden en havenarb., 10-5-46 ..... 6724 G
Havenstaking, 16-5-46 ..... 6733 A
Schermerhorn en E.V.C., 20-5-46 .. 6739 H
Reeders wijzen E.V.C.-voorstel af. 21-5-46 ..... 6739 I
Staking bij A.D.M., 22-5-46 ..... 6740 A
Havenstak. duren voort, 3-6-46 .. 6757 D
Onze havens en Duitschl., 12-6-46 6765 B
Zeeliedenconflict, 18-6-46 ..... 6774 C
Nat. havenraad ingesteld, 21-6-46 .. 6780 A

Luchtvaart

Plesman in V. St. voor aankoop vliegtuigen, 1-8-45 ..... 6382 F
Luchtpostverbinding met buiteni.,. 11-8-45 ..... 6401 A
Regeeringsvliegdienst, 17-8-45 .... 6401 B
Fokkerfabr. ontw. volksvliegtuig, 22-9-45 ..... 6450 A
Comm. Nat. Vliegtuigindustrie, 28-9-45 ..... 6459 K
Regeeringsvliegdienst N.O., 9-10-45 6467 C
Schiphol intercont. luchthaven, 11-10-45 ..... 6475 E
K.L.M.; pos., 31-10-45 ..... 6491 E
Eerste retourvlucht reg. transportdienst n. Indië, 23-10-45 ..... 6514 G
Aank. en pacht Amer. vliegtuigen, 1-3-46 ..... 6644 C
Herstel verbindingen K.L.M., 10-3-46 ..... 6652 A
K.L.M.-luchtlijn op Oslo, 18-3-46 6660 A
Opening vliegdiensten K.L.M., 8-4-46 ..... 6694 F
Toek. Ned. luchtvaart, 20-4-46 .... 6702 D
Reg.vliegdienst opgeheven, 29-4-46 6719 A
Eerste Ned. vliegt. n. Moskou, 28-4-46 ..... 6719 B
Luchtvaartschool geopend, 16-5-46 6736 G
Leiding v. d. K.L.M., 15-5-46 ..... 6736 H
Luchtd. A'd.-New York geopend, 23-5-46 ..... 6740 C
Luchtlijn n. Bazel, 28-5-46 ..... 6749 F
Fokker eenige vliegtuigfabriek, 6764 A
Toekomst vliegtuigind., 25-6-46 .. 6780 B
K.L.M.-verbind. m. N.- en Zuid-Amerika, 21-6-46 ..... 6780 C

P.T.T.

Uitbreiding telegr.-verkeer, 2-7-45 6350 A
Corresp. m. Ned.-Indië mogelijk, 23-10-45 ..... 6481 G
Telefoonverbind. met Denem. herop. 12-11-45 ..... 6506 G
Luchtpost naar Indië drie maal p. week, 18-12-45 ..... 6556 D
Censuur corresp. v. en n. Indië opgeheven, 9-2-46 ..... 6622 C
Internat. pakketpost, 31-3-46 ..... 6676 A
Postverkeer met Duitschl., 3-4-46 6676 B
Postverk. m. Duitschl. moeilijk. 4-6-46 ..... 6757 B
Postverz. n. Duitsl., 11-6-46 ..... 6763 G

Radio

Schermerhorn over radio, 27-6-45 6348
Schermerhorn over radio, 28-7-45 6371 G
Stichting Ned. Radio Omr. in den overgangstijd, 28-7-45 ..... 6371 G
A.V.R.O. en N.C.R.V. weigeren medew. N.E.R.O., 30-8-45 ..... 6418 D
Staking radio personeel, 5-9-45 .. 6425 B
Radiotelefoonverkeer, open. met Suriname, 23-10-45 ..... 6481 F
Radio-belasting, 1-11-45 ..... 6490 C
Episcopaat verl. terugk. K.R.O.; Syn. der Ned. Herv. Kerk v. Nat. omroep, 8-11-45 ..... 6506 F
Overeenst. tusschen regeer. en omroepver. 17-11-45 ..... 6512 A
Min. v. d. Leeuw voor Nat. Omroep, 24-12-45 ..... 6563 E
Radio-stichting, bestuur, 27-12-45 .. 6568 F
Nieuwe radioregeling, 19-1-46 .. 6599 D
Manifest. voor Nat. radio-omroep, 22-1-46 ..... 6599 E
Nieuwe leden Radioraad, 1-3-46 6644 D
Instal. Radioraad, 21-3-46 ..... 6667 C
Mr. v. Rhijn, lid Radioraad, 12-4-46 6695 G
Radio-tel. met Curaçao, 18-4-46 .. 6702 E
Ned. dankt B.B.C., 25-5-46 ..... 6749 H
Moeilijkheden bij „Radio Nederl.", 25-6-46 ..... 6781 A

Scheepvaart

Schermerhorn over scheepvaart, 27-6-45 6348
Nederl. Rijnvaart belangen, 8-8-45 6390 B
Plannen K.P.M., 29-8-45 ..... 6418 K
Rijnvaart hervat, 6-9-45 ..... 6424 E
Binnenvaart, terugk. v.d. D'tschers gest. schep., 20-10-45 ..... 6481 D
Stoomvaart Mij. „Nederland" i. d. oorlogsjaren, 18-11-45 ..... 6514 F
Scheepvaart, reg. nota, 11-12-45 .. 6544
Vloot K.P.M., 10-12-45 ..... 6550 B
s.s. „Trompenberg" vergaan, bem. gered, 15-12-45 ..... 6558 B

Scheepv.beweging R'dam en Amsterdam toegenomen, 3-1-46 .... 6572 C
Zeesleepvaartvloot L. Smit & Co, 31-12-45 ..... 6573 F
Actie tegen Ned. sch. in Australië, 9-1-46 ..... 6584 E
H. M. decor. koopv.leden, 22-1-46 6599 B
Spion Kloosterboer ontsnapt - Vergaan „Simon Bolivar", 29-1-46 ..... 6607 D
A. Romijn, dapperste kap. der Koopv., 6-2-46 ..... 6613 A
Amsterd.-Rijnkanaal, 11-2-46 .... 6620 D
Lijndienst Rotterdam-Hull herst., 21-3-46 ..... 6668 F
Rott. Lloyd regelm. n. Indië, 27-3-46 6668 G
Vord. v. schippers op de geallieerde vloot, 1-4-46 ..... 6677 C
Verliezen K.P.M., 2-4-46 ..... 6677 D
Verliezen tankvloot, 2-4-46 ..... 6677 E
Austr. veto uitreis Ned. schepen, 17-4-46 ..... 6696 C
„Tasman" uit Australië vertrokken, 3-4-46 ..... 6758 B
Kustvaartuigen aan reeders, 8-6-46 6763 D
Onze havens en Duitschl., 12-6-46 6765 B
Austr. weigert repar. aan Nederl. schepen, 11-6-46 ..... 6766 C
s.s. „Meerkerk" op mijn gelopen, 17-6-46 ..... 6772 C
Overzicht Ned. schepen in aanbouw, ... 6772 D
m.s. „Westerdam" op Holl.-Amerlijn, 25-6-46 ..... 6779 C
Ned. kustvaarders n. Middell. Zee, 24-6-46 ..... 6782 A
Int. Scheepv.congres te A'dam, 27-6-46 ..... 6784 D

Spoorwegen

Electr. treinen terug uit Duitschl., 9-7-45 ..... 6356 A
Overzicht Ned. Spoorwegen, 8-8-45 6390 J
Onbruikb. mat. uit Indië terug, 27-8-45 ..... 6418 A
Meer wagens voor vervoer, 28-8-45 6418 B
v. Schaik over N.S. bij herd. staking, 17-9-45 ..... 6439 B
Opening spoorbrug bij Oosterbeek, 11-12-45 ..... 6550 C
Opbouw modern bedrijf, 29-1-46 .. 6603 A
Electrific. van diverse lijnen, 19-6-46 ..... 6772 A

Wegverkeer

Canad. hulp bij busdiensten, 27-8-45 6418 A
Aankoop auto's 27-10-45 ..... 6491 F
Toewijz. verkeersmid. te traag, 2-11-45 ..... 6496 F
Moerdijkbrug weer open, 2-1-46 .. 6573 E
Min. v. Schaik over motorvoert., 12-1-46 ..... 6581 I

VERZEKERING, LIJFRENTE EN PENSIOENEN

Afkoopen beleening verzekeringen, 23-7-45 ..... 6372 F
Regeling ∫ 100-bilj. gepensionneerden, 1-8-45 ..... 6382 A
Toekomstige sociale verz., 9-8-45 .. 6400 F
Herziening sociale verz., 22-8-45 .. 6407 F
Drees over wenschelijkh. volksverz., 18-9-45 ..... 6442 B
Tariefverh. levensverz., 29-11-45 .. 6521 B
Beschikking Levensverzek. uitkeeringen 1945, 8-11-45 ..... 6557 D
Premies levensverz. verhoogd, 6-5-46 ..... 6735 B

VERZETSBEWEGING

Min. in verzetsbew., 23-6-45 6343
Schermerhorn over de illegaliteit, 27-6-45 6346
Schermerhorn over B.S., 27-6-45 6346
Maj. Claessens over advies illegaliteit bij zuivering, 12-7-45 ..... 6357 A
Prins Bernhard tot de B.S., 16-7-45 6364 A
Drees over Vaderl. en Groot Burger Comité, 21-7-45 ..... 6364 F
Opheffing B.S., 28-7-45 ..... 6382 C
Gefusilleerde gijzelaars herdacht, 18-8-45 ..... 6400 A
N.B.S., protest vrijlating pol. gevangenen, 23-8-45 ..... 6409 D
Gefusilleerden begraven op Leusderheide, 22-8-45 ..... 6410 A
America (Peel) hielp geallieerde vliegers, dank der Amerikanen, 15-8-45 ..... 6410 D
Am. onderscheiding voor Prins Bernhard, 23-8-45 ..... 6410 E
Prinses over hulp aan verz.bew., 27-8-45 ..... 6417 F
Rede Schermerhorn; Stichting 1940—1945; positie illegaliteit, 1-9-45 ..... 6425 I
Vught, slachtoffers herdacht, 4-9-45 6426 A
Herdenking spoorw.staking, 17-9-45 6439 B
H. M. en de ex-illeg. werkers, 28-9-45 ..... 6459 D
Slachtoffers I.D.- en O.D. proces 1943 met mil. eer begraven, 22-11-45 ..... 6521 D
Herdenk. 422 gefus. te Haarlem, 27-11-45 ..... 6521 E
Leden Parool-groep te Overveen bijgezet, 19-12-45 ..... 6558 F
Herst.oord oud-ill. in 't Loo, 1-4-46 6678 F
Herd. opstand Georgiërs Texel, 8-4-46 ..... 6693 D
Comité v. corlogsgraven, 27-4-46 6719 E
Verzetskruis ingesteld, 7-5-46 .... 6731 A
Oorlogsherinn.kruis, 10-5-46 ..... 6731 B
Gedenkplaat L. Polak, 27-5-46 .... 6750 F
Oorlogsmuseum Overloon, 27-5-46 6750 G

VOEDSELVOORZIENING

Algemeen

Schermerhorn over voedselvoorz., 27-6-45 6348
Vooruitzichten voor fruit, suiker, eieren, 12-7-45 ..... 6357 A
Kosten ingevoerd voedsel (Schermerhorn), 14-7-45 ..... 6359 A
Louwes in Am. over Ned. behoeften, 19-9-45 ..... 6442 F
Louwes over voedselpositie, 5-10-45 ..... 6466 B
Ned. deleg. conf. F.A.O., 17-10-45 6480 D
Landbouw, Visscherij en Voedselvoorz. reg. nota, 11-12-45 6543
Nat. productie 75% voor consumptie, meded. min. Vos, 19-12-45 .. 6567 B
Aantal levensmid. in vrije verkoop, 1-1-46 ..... 6581 E
Hulp uit Denemarken, 6-2-46 .... 6623 D
Buitenl. hulp in 1945, 22-2-46 6643
Wetsontw. cons.crediet, 1-4-46 .... 6676 D
Prijsstijging indexcijfers, 23-3-46 .. 6678 I
Hoover in Ned., 9-4-46 ..... 6687 A
Subsid. voedselpakket, 12-4-46 .... 6693 C
Graanlen. a. Frankrijk, 8-4-46 .... 6694 C
Reh. ir. Louwes, 10-5-46 ..... 6736 B
Verbet. voedselvoorz. Nederl. in Duitschland, 21-5-46 ..... 6740 I
Mansholt n. Am. F.A.O., 20-5-46 .. 6741 A
Graanlev. aan Frankrijk, 21-5-46 .. 6745 B
Levensonderh. arbeidersgezinnen, 9/15-6-46 ..... 6763 E
Mansholt over positie suiker, vet en haring, 8-6-46 ..... 6763 F

Distributie

Electr. stroom voor huish. verbruik, 2-7-45 ..... 6350 A
Uniform rantsoen-schema, 16-7-45 6363 F
Textiel-distributie, 25-7-45 ..... 6371 H
Schoenendistributie, 8-9-45 ..... 6432 A
Gas- en electr.rantsoen verh., 19-10-45 ..... 6475 D
Tabak en versnaperingen, 23-10-45 6482 D
Vereenv. textiel-distr., 8-12-45 .. 6545 D
Aantal levensm. in vrijen verkoop, 1-1-46 ..... 6581 E
Verlaging broodrants., 23-3-46 .. 6668 C
Verlaging broodrantsoen, 22-5-46 .. 6740 E
Benzine, smeerolie, e.d. vrij. 11-5-46 ..... 6743 C
Beleid mr. v. Spaendonck, 2/8-6-46 6757 E
Distributie ruwe suiker, 20-6-46 .. 6780 F

Land- en tuinbouw

Schermerhorn over land- en tuinbouw, 27-6-45 6348
Mansholt over probl. van land- en tuinb., 11-7-45 ..... 6356 A
„Oogst moet binnen" (Schermerhorn), 14-7-45 ..... 6358 A
Mansholt over landb. problemen, 23-7-45 ..... 6371 D
Landbouwkringen over annexatie, 13-7-45 ..... 6383 A
Landbouw in cijfers, 3-11-45 ..... 6506 B
Behandeling in Reg. nota, 14-12-45 6543
Eere-promotie dr. ir. D. S. Huizinga, scheidend dir. Landbouwhoogeschool Wageningen, 3-11-45 6551 A
Beschikk. Pachtreg. 1945 17-11-45 6557 F
Ir. S. L. Louwers adviseur F.A.O., 31-1-46 ..... 6613 D
Graanpositie slecht. 21-5-46 ..... 6740 H
Export bloembollen n. Engeland, 21-5-46 ..... 6749 C
Vacantiefonds v. landbouw, 24-5-46 ..... 6749 G
Uitmalingsperc. tarwe, 22-5-46 .... 6749 N
Groenten n. Am. milit. in D'tschland, 22-6-46 ..... 6781 C

Veeteelt

Mansholt over veeteelt, 23-7-45 .. 6371 D
Toestand veehouderij, 10-10-45 .... 6466 C
Veeteelt in cijfers, 3-11-45 ..... 6506 B
Tax.markt voor gebruiksvee afgeschaft, 13-11-45 ..... 6512 B

Visscherij

Toestand visschersvloot, 6-9-45 .... 6424 F
Plannen walvischvaart, 4-1-46 .... 6581 F
Mij. walvischvaart opger., 2-3-46 .. 6644 B
Stichting Unievisch, 11-3-46 ..... 6652 B
Haringvisscherij 1945, 15-4-46 ..... 6692 E
Max.-prijs haring - handel protesteert, 20-6-46 ..... 6773 G

VOORLICHTING

Algemeen of R.V.D.

Schermerhorn over reg. voorl. dienst, 27-6-45 6349
Taak Reg. voorl. dienst, 1-9-45 .. 6423 A
Open. afd. „Oog en Oor" (R.v.D.), 4-10-45 ..... 6465 C
Reg. nota over R.v.D., 11-12-45 6537

Pers

Oprichting Ned. Dagbladpers 1945, 31-7-45 ..... 6382 L
Henr. v. d. Mey overleden, 26-8-45 6418 C
Telegraaf en „Courant" geschorst, 30-8-45 ..... 6418 E
Positie Telegraaf, 6-9-45 ..... 6425 G
Persbesluit 1945, 20-9-45 ..... 6443 C
Inst. Persraad, 26-10-45 ..... 6480 F
Oproep Ned. bl. Ind. beleid, 25-10-45 ..... 6481 H
Persstemmen nota reg. beleid, 13-12-45 ..... 6545 A
Persstemmen over begroting, 14-12-45 ..... 6549 A
Bovene van, G. A., oud hoofdred. Aneta te Batavia, te 's-Hage overleden, 17-12-45 ..... 6556 E
D. Hans overleden, 5-1-46 ..... 6583 F
G. D. J. Lambooy hoofdred. A.N.P., 8-1-46 ..... 6583 G
Internationaal persmuseum, 9-2-46 6621 L
Opheffing censuur post v. en n. Indië, 9-2-46 ..... 6622 C
Overtreding persbesluit 1945, 15-3-46 6661 C
Wijz. tijd persbesluit, 29-3-46 ..... 6676 C
Broekhoff overleden, 10-4-46 .... 6683 B
Papierpositie, 24-4-46 ..... 6703 A
Persstemmen o. verkiez., 18-5-46 .. 6739
Dr. Goedewagen gearresteerd, 11-6-46 ..... 6765 C
Meyer Schwenke gearresteerd, 17-6-46 ..... 6773 A
Geding P.R.A.-Ochtendpost, 24-6-46 6781 F

WATERSTAAT

Herstel Wieringermeer, 4-7-45 6350
Wieringermeerdijk dicht, 6-8-45 .. 6389 B
Haven IJmuiden vrij, 3-9-45 ..... 6424 C
Nolledijk (Walcheren) gedicht, 3-9-45 ..... 6424 D
Wieringermeer droog, 12-12-45 .... 6550 E
Amsterdam-Rijn-Kanaal, 11-2-46 .. 6620 D

ZUIVERING VAN HET OPENBARE LEVEN

Schermerhorn over zuivering, 27-6-45 6347
Uitspr. eereraden, 5-7-45 6350
M.G. over wijziging Tribunaalbesluit, 12-7-45 ..... 6357 A
Zuivering Officierscorps, 11-7-45 .. 6357 A
Rechtspositie pol. gevangenen, 16-7-45 ..... 6363 C
Collaboratie, begrip, 16-7-45 .... 6363 C
Bijzonder Gerechtshof A'dam, 24-7-45 ..... 6373 D
Maatregelen tegen beeldende kunstenaars, 1-8-45 ..... 6383 B
Zuivering Staten-Gen., 7-8-45 .... 6390 A
Uitspraken tegen letterkundigen, 11-8-45 ..... 6401 K
Onderzoek beleid Hirschfeld, v. Spaendonck, Woltersom, 8-45 .. 6407 I
Bijz. Gerechtshof den Haag, doodstraf geëischt, 21-8-45 ..... 6409 B
Pol. gevangenen, aantal, naar Duitschl., 22-8-45 ..... 6409 C
Protest N.B.S. i.z. vrijlating pol. gevangenen, 23-8-45 ..... 6409 D
Landbouw Hooge School gezuiverd, 8-45 ..... 6409 F
Zuivering St.-Gen., 24-8-45 ..... 6415 B
Toestand intern. kampen, rapport Kruls, 24-8-45 ..... 6415 C

Protesten i.z. vrijlating N.S.B.ers, 24-8-45 ..... 6415 D
Vrijlating geïnterneerden, 24-8-45 6415 E
N.A.C., advies i.z. vrijlating geintern. rapport P.O.D., 1-9-45 .. 6415 F
Uitspraken tegen musici, 27-8-45 .. 6417 E
Vrijl. geïntern.; houding Reg., 4-9-45 ..... 6424 L
Zuivering bedrijfsleven, 5-9-45 .... 6425 A
Zuivering radio, 5-9-45 ..... 6425 B
Rapport zuiveringscomm. St. Gen., 18-9-45 ..... 6439 C
Actie tot rechtsherstel Ned. Kunstenaars, 19-9-45 ..... 6443 A
Uitspraken Eereraden, 15-9-45 .... 6443 B
Zuivering Pers, Besl. 1945, 20-9-45 6443 C
Ambtelijke zuivering, rede min. Beel, 22-9-45 ..... 6449 E
Eereraad Litteratuur, uitspr., 3-10-45 ..... 6459 I
Uitwijzing ongew. D'tschers, 8-10-45 ..... 6465 B
Centr. Zuiveringsraad bedrijfsleven, 5-10-45 ..... 6466 D
Vergunning aan kunstenaars, 15-10-45 ..... 6476 C
Kolfschoten over polit. del., 20-10-45 ..... 6480 C
Inst. Persraad, 26-10-45 ..... 6480 F
Eereraad; Muziek, collect. uitspr. o. musici, 18-10-45 ..... 6482 F
Eereraad, Litteratuur, uitspr., 23-10-45 ..... 6482 G
Perszuiv., adres Haagsche dagbl.-direct. a. d. minister, 17-11-45 .. 6522 A
Staking ambt. opgeheven; Centr. Org. Zuivering neemt ontslag, 26-11-45 ..... 6528 B
Zuivering, reg. nota, 11-12-45 6544
Kunstzuivering, schorsing zonder sanctie, 11-12-45 ..... 6551 B
Protest v. studenten-teekenaars i. z. zuivering, 10-12-45 ..... 6551 D
Kon. besluit regelt zuivering rechterlijke macht, 18-12-45 ..... 6558 A
Ben. Hooge College v. d. rechterl. macht, 18-12-45 ..... 6558 A
Eervol ontslag Mr. Frederiks, 14-1-46 ..... 6596 B
Eereraad voor Driemansch. Ned. Unie, 26-1-46 ..... 6607 C
Studentenzuivering, 16-2-46 ..... 6629 A
Wetsontw. tijd Persbesluit 1945, 29-3-46 ..... 6676 C
Collab. Amst. Ballast Mij., 1-4-46 6677 H
Aant. polit. gevangenen, 3-4-46 .. 6678 A
Vrijlat. pol. deliq., 23-4-46 ..... 6702 B
Wet zuivering kunstenaars, 25-4-46 6724 F
Polit. delinq. mogen niet stemmen, 16-5-46 ..... 6731 E
Rehabil. ir. Louwes, 10-5-46 ..... 6736 B
Zuivering v. d. adel, 21-4-46 ..... 6740 B
Hirschfeld eerv. ontslagen, 20-5-46 6741 D
Hirschfeld in beroep. 27-5-46 ..... 6749 L
Beleid mr. v. Spaendonck, 2/8-6-46 6757 E

NED. O. INDIE

ALGEMEEN

Schermerhorn over overz. gebieden, 27-6-45 6346
Logemann over N.O.I., 19-7-45 .. 6371 A
Strooibiljetten, 21-8-45 ..... 6410 H
Min. Logemann in Australië, 10-9-45 ..... 6435 I
Indon. terug naar Indië, 19-9-45 6444 E
R.A.P.W.I. gemol., 13-10-45 6468
Corresp. m. Ind., 23-10-45 ..... 6481 G
Oproep Ned. bl. i.z. Ind. beleid, 25-10-45 ..... 6481 H
Reg. v. Mook i.z. fin. steunverl., 26-10-45 6483
Oud-krijgsgev. en geïntern. buiten Java ontevred., 30-11-45 ..... 6522 L
Repatrieering, 3400 Ned. uit Batavia vertr., 1-12-45 ..... 6532 A
Indon. bestuursambt. door extrem. vermoord, 12-12-45 ..... 6559 B
Jap. rapport i.z. Indië, 15-12-45 .. 6569 A
Aanslag op Sharir, 27-12-45 ..... 6575 E
Fin. der N.S.B. - Vragen aan Ned. Min. van Justitie, 7-1-46 ..... 6582 A
Repatr. naar Ned. 1e groep, 4-1-46 6582 C
Br. verliezen in N.O.I., 7-1-46 .... 6584 C
Alle Japs. van Java naar Galang, 8-1-46 ..... 6584 D
Samenwerking op Borneo, 12-1-46 6590 E
Mas Hamet open brief aan H.M. de Kon., 14-1-46 ..... 6590 F
Com. voor gebiedsuitbreiding, 14-1-46 ..... 6599 F
Com. voor gebiedsuitbreiding, 14-1-46 ..... 6599 F
Dem. Liga - Tegen Soekarno, 17-1-46 ..... 6600 A
Kunstschatten op Java „Derima Coll", 29-1-46 ..... 6608 E
Opheffing censuur post van en 22-2-46 ..... 6615 A
Buitengew. onder Ned. bestuur, 2-2-46 ..... 6615 A
Java in bezettingstijd, 4-2-46 .... 6622 E
Petitie Democr. Liga, 15-2-46 ..... 6631 E
Muiterij te Menado, 22-2-46 ..... 6631 L
Europ. in Indon. handen, 18-2-46 6632 A
Muiterij Minahassa geëindigd, 13-3-46 ..... 6653 E
Reactie invoering nieuw geld, 9-3-46 ..... 6654 A
Pest in Bandoeng, 11-1-46 ..... 6590 C
Com. v. Poll naar Indië, 16-3-46 6660 D
Extra-uitkeer. ambtenaren, 3-4-46 6679 E
Van Mook terug in Batavia, 8-5-46 6727 B
Van Mook is optimistisch, 16-5-46 6737 A
Van Mook v. d. radio, 22-5-46 .... 6743 D
Dajakkers en trouw aan Nederl., 21-5-46 ..... 6744 A
Van Mook te Singapore, 27-5-46 6751 A
Verwarde toest. op O.-Sumatra, 3-6-46 ..... 6758 D
De Rijksconferentie, 17-6-46 ..... 6771 C
Aant. geïnt. op Java ..... 6774 G
Ir. Otten over Indon. probleem 6779 B
Voorbereid. v. d. Rijksconf., 25-6-46 6782 M
Baker over Ned. pol. in Indië, 25-6-46 ..... 6783 I

ARBEID

Stakingen

Havenarb. in Australië, 28-9-45 .. 6450 E
Comm. der Ned. Ind. Reg., 28-9-45 6450 E
Havenarb. in Singap. en Sydney, 26-10-45 6483
Door stakingen in Australië worden levensmidd. bestemd voor N.O.I. niet vervoerd, 3-12-45 .. 6532 D
Actie tegen Ned. schepen in Australië, 9-1-46 ..... 6584 E

BUITENLAND

Overeenkomst met Australiërs, 24-1-46 ..... 6614 H
Art. 73 handvest San Francisco, 11-2-46 ..... 6619 A
Critiek Menzies op Austr. reg.beleid i.z. Ned.-Indië, 7-3-46 ..... 6646 E

BEVOLKING

De positie der Chineezen, 24-6-46 6782 O

DEPORTATIE, EVACUATIE, ENZ.

Japs en geïnt. geevacueerd, 4-4-46 6679 F
Stopzetting evac. n. Nederl., 11-4-46 6688 E
Nederl. in Australië, 17-4-46 ..... 6703 F
Cijfers v. d. repatrieering, 15-5-46 6736 K
Evac. op Java vertraagd, 22-5-46 6743 E
Aanbod Sjahrir omtr. geïntern., 28-5-46 ..... 6751 B
Aantal geïnt. op Java ..... 6774 G
Evacuatie der Japs, 18-6-46 ..... 6775 A
Britse troepen bevrijden gevangenen, 24-6-46 ..... 6782 L

ECONOMIE (ALGEMEEN)

Econ. toestand N.O.I., 8-45 ..... 6398 A

GELD- EN BANKWEZEN

Algemeen

Jap. geld door N.O.I. geld vervangen, 6-3-46 ..... 6645 H
Ned.-Ind. gulden gelijk aan Ned. gulden, 4-3-46 ..... 6646 A
Reactie invoering nieuw geld, 9-3-46 ..... 6654 A
Protest Sjahrir invoer Ned. geld, 16-3-46 ..... 6662 C

Overeenk. m. h. buitenland

Wetsontw. geldl. v. Ned., 16-4-46 6692 D
Australische leening, 20-4-46 ..... 6703 G

GOUV.-GEN.

G.G. bevrijd, 19-8-45 ..... 6398 C
G.G. in Tsjoengking, 8-45 ..... 6418 L
G.G. en Lt.-Gen. ter Poorten in Ned., 10-9-45 ..... 6435 A
Mevr. Tjarda in kamp Tjideng, 16-9-45 ..... 6444 C
G.G. ontslag, 16-10-45 ..... 6474 A

GRONDSTOFFEN

Kinine prod. intact, 13-9-45 ..... 6436 A
De tinmijnen op Banka, 5-1-46 .. 6583 I
Suikerproductie 1942-1945, 9-2-46 .. 6622 F

HANDEL EN NIJVERHEID

Algemeen

Australië annul. bestell., 11-4-46 6687 A
Java, suikerind. genational., 21-6-46 6782 K

Industrie

Tinbaggermolens voor N.O.I., 9-7-45 6356
Order voor schepen, 28-8-45 .... 6426 F
Kinine-prod. intact, 13-9-45 ..... 6436 A
Commissie Nat. Vliegtuigindustrie, 28-9-45 ..... 6459 K
De tinmijnen op Banka, 5-1-46 .. 6583 I
Suikerproductie 1942-1945, 9-2-46 .. 6622 F
Prijzen der levensmidd., 27-3-46 .. 6670 H

HULP AAN INDIE

Kerstens en Hoogstraten o. Nica, 3-8-45 ..... 6381 B
Werving Nica-personeel, 15-8-45 .. 6397 B
Prinses over Roode Kruis in Indië, 15-8-45 ..... 6397 C
Medische hulp, 28-8-45 ..... 6418 I
Nica plan, 27-8-45 ..... 6426 D
„Ned. helpt Indië" com. opger., 10-9-45 ..... 6435 B
Hulp aan geïnterneerden; Indon. rep. moet ontbonden, 8-9-45 .... 6435 H
v. Mook over fin. steun verleen., 26-10-45 6483
Reorgan. Nica, 10-11-45 6507
Medic. voor burgerbevolking, 16-3-46 ..... 6663 D
Herd. schrijv. Gen. Synode in Ned., 26-3-46 ..... 6669 H

JUSTITIE

Opr. bijz. gerechtshoven, 4-1-46 .. 6590 B
Gener. pardon voor pol. overtr., 1-3-46 ..... 6645 G
Journalisten gearresteerd, 24-4-46 6704 D
Repatr. uit Australië gearresteerd, 15-4-46 ..... 6704 E

MILITAIRE ZAKEN

Algemeen

Intern. kampen, Batavia, 12-9-45 .. 6444 A
Ned. krijgsgevangenen, 16-9-45 .. 6444 B
Toest. op Born., Cel., Mol. en Sum., 13-10-45 6468
Amb. uit Batavia teruggetrokken, 21-11-45 6516
Verz.schrift Nederl. vrouwen om Ambonneezen niet weg te zenden uit Bat., 24-11-45 ..... 6522 H
Extr. voeren duizend gijzelaars weg uit Soerabaja, 17-12-45 ..... 6559 G
Alle Japs van Java naar Galang.
Jap. oorlogsmisd. op Java, 21-12-45 6575 D
8-1-46 ..... 6584 D
Inst. Ned. Mil. Gerechtsh., 4-1-46 .. 6590 B
Samenwerking op Borneo, 12-1-46 6590 E
Ned. offic. protesteeren tegen uitzending, 25-1-46 ..... 6612 D
Parade Ned. en Br. troepen, 1-2-46 6614 K
Luit.-gen. Helfrich in Ned. terug, 21-2-'46 ..... 6628 E
Slag in de Javazee, 23-2-46 6635
Engelsche verliezen, 7-1-46 ..... 6640 B
Nog 20.0000 Japs op Midden-Java, 23-3-46 ..... 6670 C
Russische duikboot in Java-zee, 27-3-46 ..... 6670 G
Landing Ned. troepen op Java, 29-3-46 ..... 6679 B
Britsche tanks overgenomen, 10-4-46 ..... 6687 I
Britsche verl. op Java en Sumatra, 3-4-46 ..... 6688 B
Britten op Java, 5-4-46 ..... 6688 C
Oproeping dienstplichtigen, 17-4-46 6696 A
Protest Ned.-Ind. regeer., 1-5-46 .. 6720 D
Commando-overdr. op Oost-Java, 14-5-46 ..... 6737 B
Wijz. opperbevel, 21-5-46 ..... 6744 B
Botsing Britsche troepen en extr., 29-5-46 ..... 6751 E
Britsche troepen in N.O.I. (Bevin), 5-6-46 ..... 6760 B
Evacuatie der Japs, 18-6-46 ..... 6775 A
Britsch ultimatum aan Indon. troepen bij Soerabaja, 15-6-46 .. 6775 B
Britsche troepen bevrijden gevangenen, 24-6-46 ..... 6782 L
Ind. protest bij geall. beveilhebbers, 22-6-46 ..... 6782 N
Troepenverplaats. in omgeving Batavia ..... 6783 A
Britsche troepen verlaten Bandoeng, 28-6-46 ..... 6788 B

Britsche troepen

Herbezetting door Britsche troepen, Herstel Ned. gezag, 13-8-45 6397 A
Invasie Indië voorbereid (Rede Churchill), 17-8-45 ..... 6398 B
Aant. geall. krijgsgev. Java, 5-9-45 6426 B
Bezetting Java, 24-9-45 ..... 6450 E
Br. bezett. plaats. Java en Sum., 13-10-45 ..... 6476 D

Bez. Sem., Soerab.; mil. toest. andere eil., 26-10-45 6483
Gen. Mallaby vermoord. Eng. reacties, 25-10-45 ..... 6491 G
Toest. buiten Java, 2-11-45 6492
Opnieuw strijd te Soerabaja, 10-11-45 6507
Nog steeds gevechten in Soer.; eveneens onl. in Sem. en Batavia, 15-11-45 ..... 6515 D
Gevechten in Sem., 26-11-45 ..... 6522 I
Soerabaja bezet, 29-11-45 ..... 6522 K
Bezoek van Christison aan Sumatra, 3-12-45 ..... 6532 B
Britsch ultimat. aan extr. te Bandoeng, 1-12-45 ..... 6532 N
Handgran. naar toestel van Christison, 8-12-45 ..... 6551 G
Toestand in de buitengewesten, 10-12-45 ..... 6551 I
Tjibadak met grond gelijk gemaakt als repr.-aanval op Eng. convooi, 11-12-45 ..... 6551 K
Nieuwe Britsche troepen in Batavia, 14-12-45 ..... 6559 F
Britsche strafexpeditie verwoest Bekassi, 17-12-45 ..... 6559 I
Br. verliezen in N.O.I., 7-1-46 .... 6584 C
Gen. Christison over verhoud. tusschen Ned. en Engelschen, 18-1-46 ..... 6591 B
Gen. Mallaby gesneuveld, 22-2-46 6632 B

Extremisten

Aanvallen op Ambarawa, 1-12-45 6522 M
Br. Ultimatum aan extrem. te Bandoeng, 1-12-45 ..... 6522 N
Br. vliegtuigbem. door extrem. vermoord, 3-12-45 ..... 6532 C
Gev. in Bandoeng, 7-12-45 ..... 6532 F
Indon. bestuursambt door extr. vermoord, 12-12-45 ..... 6559 B
Extr. voeren duizend gijzelaars weg uit Soerabaja, 17-12-45 ..... 6559 G
Arrestaties van de T.R.I., 23-3-46 6670 B
Japansche instructie v. T.R.I., 15-5-46 ..... 6736 L
Massamoord op Chineezen, 5/12-6-46 ..... 6765 G
Moord op Chineezen, 17-6-46 ..... 6775 C
Indon. protest bij geall. bevelhebbers, 22-6-46 ..... 6782 N

Nederlandsche leger

Aantal N. I. krijgsgevangenen, 21-8-45 ..... 6410 F
Inf. bataljons naar Indië, 22-8-45 6410 I
Troepen voor Indië, 7-9-45 ..... 6423 D
Ned. troepen, 27.000 man n. Indië, 29-9-45 ..... 6457 C
Ned. troepen mogen niet landen, 19-11-45 ..... 6515 D
Dienstpl. mogen Java niet verlaten, 12-45 ..... 6551 H
Inh. soldaten K.N.I.L., 27-12-45 .. 6574 E
Indon. volksleger mag Japs ontwapenen, 24-12-45 ..... 6575 C
Ontslagaanvr. lt.-gen. Van Oyengen. Uhl met pensioen, 7-1-46 .. 6584 A
Ontslagaanvr. gen.-maj. v. Straaten, 11-1-46 ..... 6590 D
Lt.-gen. Chistison wordt verv., 28-1-46 ..... 6608 C
Lt.-gen. v. Oyen overdr. comm. aan lt.-gen. S. H. Spoor, 31-1-46 6608 D
Sir Montague Stopford te Batavia, 1-2-46 ..... 6614 L
Buitengew. onder Ned. bestuur, 2-2-46 ..... 6615 A
Militaire mutaties, 16-2-46 ..... 6631 H
Verjong. officierencorps K.N.I.L., 21-2-46 ..... 6631 I
Kleine Soenda-eil. bezet, 8-3-46 .. 6646 C
Ned. troepen op Java geland, 9-3-46 ..... 6653 B
Twee dagorders Gen. Spoor, 12-3-46 6653 C
Jap. overgave op Bali, 11-3-46 .. 6653 D
Nieuwe benoem. bij K.N.I.L., 12-3-46 ..... 6663 B
N.-I. Leger bezet Depok, 25-3-46 .. 6670 D
Ned. land. op Lombok, 25-3-46 .... 6670 D

Nederlandsche luchtmacht

Ned. escadrille te Soerabaja, 18-12-45 ..... 6575 A
Sticht. Indon. luchtmacht, 17-4-46 6703 E

Nederlandsche vloot

Marine-activ. Indonesiërs, 20-12-45 6575 B
Meldingspl. vloot-personeel, 31-12-45 ..... 6575 H
Mariniers te Priok geland, 31-12-45 6583 H
Adm. Helfrich naar Ned., 2-1-46 6583 K
Dagorder Helfrich, zelfbeh. en dicipl., 8-1-46 ..... 6583 L
Schout bij Nacht Pinke bevorderd, 14-2-46 ..... 6631 G
13 officieren ontslagen, 15-2-46 .. 6631 K
Mariniers uit Ned., 21-3-46 ..... 6668 H
Ned. vloot patrouill. op Java-zee, 29-6-46 ..... 6788 A

OPENBARE WERKEN EN WEDEROPBOUW

Plannen K.P.M., 29-8-45 ..... 6418 K
Order voor schepen, 28-8-45 ..... 6426 F
Schadeverg. d. Japan. 30-3-46 .... 6679 D

OPVOEDING

Republ. universiteit geopend, 9-3-46 ..... 6654 B

PERS

Journalisten gearresteerd, 24-4-46 6704 D

RADIO

Radio en pers te Batavia onder censuur, 26-1-46 ..... 6614 I

STAATKUNDE

Algemeen

Kerstens en Hoogstraten over Ind. regeering, Nica en ec. wederopbouw, 3-8-45 ..... 6381 B
Rede Schermerhorn en Logemann n.a.v., Jap. capitulatie, houding G.G., Toekomstige status N. I., 16-8-45 6397
Eenh. koninkrijk, grondslag voor eventueel overleg, 3-9-45 6460
Rede van Logemann, 5-10-45 6461
Rede van Schermerhorn, 12-10-45 6468
Rede van Logemann, 16-10-45 .... 6471/3
Verklaringen van Van Kleffens en Hoogstraten, 26-10-45 6483
Conf. te Londen met H.M. de Kon., Logemann en Schermer-
Verkl. v. Logemann, 16-11-45 .... 6515 D
Med. v. R.V.D., 21-11-45 6516
Onderhoud Logemann met B.B.C.-correspondent, Cnester Willinot, 28-11-45 ..... 6532 F
Min. Logemann over reg.bel. in N.O.I., 15-1-46 ..... 6588 B
Geen geheime overeenkomst tusschen Van Mook en Sjahrir, 11-1-46 ..... 6588 C
Min. Logemann beantw. dhr. Welter, 12-1-46 ..... 6588 D
Samenwerking op Borneo, 12-1-46 6590 E
Scherpe critiek op Ind. beleid, 16-1-46 ..... 6598 A
Overleg met Ned.-Ind. massaverg. te A'dam, 4-2-46 ..... 6613 F
Publ. opinie i.z. Ind. vraagstuk, 2-2-46 ..... 6613 G
Overeenk. met Australiërs, 24-1-46 6614 H
Buitengewesten onder Ned. bestuur, 2-2-46 ..... 6615 A
Reg. voorst. gem. best. Indonesië, 11-2-46 6619
Art. 73 Handvest San Francisco, 11-2-46 ..... 6619 A
Toclicht. Min. Logeman, 11-2-46 .. 6619 B
Ind.-Europ. com. „Vrij Indonesië", 26-2-46 ..... 6638 C
Comm. v. Poll naar Indië, 16-3-46 6660 D
Partij v. d. Arbeid opgericht, 9-3-46 ..... 6663 A
Sumatra-vorsten vermoord, 24-4-46 6703 H
Reg.verkl. over Ind. reactie, 7-5-46 6727 A
Zelfbestuur buitengewesten, 28-5-46 6751 D
Mr. Slamet over Ind. kwestie, 3-6-46 ..... 6757 I
Chin. nota a. Ned. reg over massamoord, 5/12-6-46 ..... 6765 G

Besprekingen

Van Mook ontmoet nat. leiders. Van Mook gedesavoueerd, 1-11-45 6492
Bespr. tusschen Ned., Ind. en Eng. teleurstellend, 17-11-45 .... 6515 D
Conf. te Singapore tusschen dr. Van Mook, Mountbatten en Christison, 6-12-45 ..... 6551 G
Indon. weigeren bespr. met Ned., 22-11-45 ..... 6522 F
Eng.-Ned. bespr. inzake Indië - Verklaring van Van Mook, 27-12-45 6559
Bespr. Ned. en Ind. deleg., 25-3-46 6670 E
Mountbatten over besprek.. 26-3-46 ..... 6670 F
Ned.-Ind. besprek., 1-4-46 ..... 6679 C
Ind. deleg. n. Ned., 8-4-46 ..... 6687 E
Comm. Van Poll in N.O.I., 11-4-46 6687 K
Evatt, dr. over Indon. kwestie, 4-4-46 ..... 6688 H
Wetsontw. geldleen., 16-4-46 ..... 6692 D
Brits-Ned. besprek., 12-4-46 ..... 6694 A
Bespr. op „Hooge Veluwe", 25-4-46 6701 A
Reg.verklaring, 2-5-46 6717
Rapp. comm. Van Poll, 3-5-46 6726
Reg.verkl. over Ind. reactie,7-5-46 6727 A
Conf. te Djokjakarta, 28-5-46 ..... 6751 C
Mr. Slamet over Ind. kwestie. 3-6-46 ..... 6757 I
Ind. kwestie voor Veiligh.raad, 4-6-46 ..... 6758 A
Sjahrir over Ned. voorstellen, 5-6-46 ..... 6758 C
Verklaring Sjahrir over massamoord op Chineezen, 5/12-6-46 .. 6765 G
Sjahrir overhandigt voorstellen 6774 G
Pol. partijen in Indië en de onderhand., 16-6-46 ..... 6774 H

Geallieerde politiek

Boodschap v. MacArthur aan V. Mook, 23-8-45 ..... 6411 A
Proclam. van Mountbatten aan de bevolking, 6-10-45 6460
Verkl. vice-adm. Patterson, 6-10-45 6460
Verkl. gen. Christison, 6-10-45 6460
Bespr. te Singapore, 13-10-45 .... 6467 H
Verkl. Attlee i.z. N.O. Indië, 15-10-45 ..... 6477 C
Am. stemmen i.z. Ind. kw., 26-10-45 6483
Christison, ult. Ind. rebellen, 31-10-45 6492
Med. van min. Attlee i. z. Indië, 20-11-45 6516
Bevin over Ned.-Indië, rede Lagerhuis, 23-11-45 ..... 6523 H
Conf. Singapore tusschen Mountbatten, Dr. v. Mook en Gen. Christison. Geen bijz. bekend, 6-12-45 ..... 6551 G
Conf. Singapore, taak Gen. Christison nader omschr., 10-12-45 .... 6558 I
Jap. oorlogsmisdadigers op Java, 21-12-45 ..... 6575 D
Christison neemt act. maatr., 27-12-45 ..... 6575 F
Br.-Ind.-Ned. politiecorps ingest., 27-12-45 ..... 6575 G
Br. Lagerhuislid in Batavia, 14-1-46 ..... 6590 G
Gen. Christison over Br. critiek, 8-1-46 ..... 6591 B
Nieuwe politie in Batavia, 15-1-46 6599 G
Sir. A. Clark Kerr, bijz. amb. te Batavia, 21-1-46 ..... 6600 B
Radio en pers te Batavia onder censuur, 26-1-46 ..... 6614 I
Clark Kerr ontvangt Sjahrir, 4-2-46 ..... 6622 D
Ex-lid Volksraad. collab. gearrest., 21-2-46 ..... 6631 F
Gen. Mallaby gesneuv., niet vermoord, 22-2-46 ..... 6632 B
Terugtr. Br.-Ind. troepen, 28-2-46 6639 C

Nation. beweging

Onger. Java, Soekarno en Ind. Rep., 18-9-45 ..... 6444 D
In. Rep. Soekarno, 28-9-45 ..... 6450 E
Soek. verlaat Bat., 5-10-45 6461
Sterkte Soek. leger, 5-10-45 6461
Samenst. reg. Soek., 13-10-45 .. 6476 D
Oorlogsverkl. z.g. Ind. volksleger, 13-10-45 ..... 6476 D
„Republ.-Ind." neemt part. eigend. in besl.; nwe jeugdorg., 13-10-45 6476 D
Abdoel-Kadir-Soek. onderhoud, 15-10-45 ..... 6476 D
Hatta, vijf eischen, 19-10-45 6477
Verkl. Sjarifoedin, 26-10-45 6483
Christison ult. Ind. rebellen, 31-10-45 6492
Mook, dr. v. ontm. Nat. leiders, 1-11-45 6492
Soek. aank. verz., 1-11-45 6492
Sjarifoeddin geen communist, 3-11-45 ..... 6499 A
Soek. wijst Ind. program af, 11-11-45 ..... 6506 H
Soek. doet beroep op Truman en Attlee, 9-11-45 ..... 6506 H
Kab. Soek. afgetreden; Nieuw kabinet, 11-11-45 6507
Twee verkl. v. h. kabinet Sjahrir, 20-11-45 6516
Indon. weigeren bespr. met Ned., 22-11-45 ..... 6522 F
Vertrouwen v. Nat. conventie in Sjahrir, 27-11-45 ..... 6522 G
Verkl. Sjahrir eerst erk. onafhankel., 4-12-45 ..... 6551 E

Dreigende taal v. Sjahrir en Soetomo, 12-12-45 ..... 6551 L
Jap. steunden national., 13-12-45 .. 6558 L
Indon. bestuursambt. door extremisten vermoord, 12-12-45 ..... 6559 B
Sultan v. Langkat opgesl., later weer vrijgelat. nadat hij verkl. ondert. had, 18-12-45 ..... 6559 C
Twee min. „kabinet"-Sharir afgetreden, 19-12-45 ..... 6559 E
Extremisten en excessen, 27-12-45 6574 E
Aanslag op Sjahrir, 27-12-45 .... 6575 E
Uitbr. kabinet-Sjahrir, 7-1-46 .... 6584 B
Reactie Sjahrir, bespr. Chequers, 16-1-46 ..... 6591 A
Mr. Peradiredja over oorzaken van de moeilijkheden, 17-1-46 .. 6599 H
Reactie op motie Van Poll, 19-1-46 6599 I
Dem. Liga tegen Soekarno, 17-1-46 6600 A
Vorming volksfront op Java, 1-2-46 ..... 6614 M
Republ. leger van naam veranderd, 2-46 ..... 6622 G
Onderh. nog niet begonnen, 19-2-46 ..... 6632 C
Indon. Werk Com. wijst Ned. voorst. af, 21-2-46 ..... 6632 D
Toelichting op Regeeringsvoorstellen, 26-2-46 ..... 6639 A
Austr. waarn. bij Ned.-Ind. bespr., 25-2-46 ..... 6639 B
Bijeenk. Centr. Nation. Comité, 1-3-46 ..... 6646 B
Nieuw Kabinet Sjahrir, 12-3-46 .. 6653 F
Protest Sjahrir invoer Ned. geld, 16-3-46 ..... 6662 C
Extrem. vallen Br. convooien aan, 12-3-46 ..... 6662 D
Bespr. tusschen dr. Van Mook en Sjahrir, 13-3-46 ..... 6662 E
2 nieuwe politieke groepeeringen, 14-3-46 ..... 6662 F
Republ. leger trekt verloven in, 15-3-46 ..... 6663 C
Tan Malakka en Soebardjo door T.R.I. gearr., 23-3-46 ..... 6670 B
Brief Labour-partij aan Sjahrir, 18-3-46 ..... 6671 A

N.-I. Regeering
Kerstens Indisch reg. comm., 3-8-45 ..... 6381 B
Communiqué N.I. Reg., 28-9-45 .. 6450 E
Standpunt reg. i.z. Soek., 1-10-45 6460
In. meerderh. i. Volksr., 3-10-45 6460
v. Mook te Bat., 5-10-45 6460
Plas, Dr. v. d. gedesav., 6-10-45 6460
Schermerhorn laakt Austr. arb., 13-10-45 6468
v. Mook, verkl., 15-10-45 ..... 6476 D
Van Mook i.z. fin. steunverl., 26-10-45 6483
Mook, v. ontm. nat. leiders; v. Mook gedesav., 1-11-45 6492
Conf. Londen met H. M., Logem. en Schermerhorn, 2-11-45 6492
Mook v., door reg. tot publ. gedwongen, 5-11-45 ..... 6497 G
Verkl. Ned. Ind. reg. i. z. Ind. kwest.e, 7-11-45 ..... 6497 H
Troonrede passus Ned.-Indië, 20-11-45 6511
Nieuwe bespr. tusschen Ned. Ind. en Eng. teleurstelling, 17-11-45 6515 D
Ontw. en gebeurt. in Ned. Indië, overzicht reg. nota, 11-12-45 6535
Rapport over kap. F. J. G. Huyer te Soerabaja, 7-12-45 ..... 6551 F
Conf. Singapore tusschen Dr. v. Mook, Mountbatten en Christison, geen bijz. bekend, 6-12-45 6551 G
Plas, v. d. Dr. vraagt ontslag als lid Raad v. Indië, 15-12-45 ..... 6558 K
Eng.-Nederl. bespr. i.z. Ned.-Indië, verkl. v. Van Mook, 27-12-45 6559
Straten v. gen. aftgetreden als hoofd v. h. geall. M.G. afd. burg. bestuur, 17-12-45 ..... 6559 A
Dr. v Mook naar Indië, 18-12-45 .. 6559 D
Verkl. dr. Van Mook en dr. Verboeket, 27-12-45 ..... 6574 E
Geen geh. overeenk. tusschen v. Mook en Sjahrir, 11-1-46 ..... 6588 C
Dr. v. Mook te Batavia, 31-1-46 6608 B

Politieke partijen
Hoofd Kempetai op Java gearrest., 4-4-46 ..... 6688 A
Volksfront op Sumatra, 8-4-46 .... 6638 D
Nat. Com. en Raad v. extrem. op Sumatra opgericht, 20-4-46 ..... 6704 A
K. H. Mansoer gearrest., 20-4-46 .. 6704 B

VERKEER EN ENERGIE

Algemeen
Opheffing censuur post van en naar Indië, 9-2-46 ..... 6622 C
Doodenlijn Bangkok—Moulsmain, 28-3-46 ..... 6679 A

Luchtvaart
K.L.M.-verbind. met Ned., 10-3-46 6652 A

Radio
Radio en pers te Batavia onder censuur, 26-1-46 ..... 6614 I

Scheepvaart
Rott. Lloyd vaart n. Ned.-Indië, 10-3-46 ..... 6622 C
„Tasman" uit Australië vertrok., 3-6-46 ..... 6758 B

VERZETBEWEGING
Atjeh onder Jap. bezetting, 6-5-46 6727 C

VOEDSELVOORZIENING

Algemeen
Prijzen der levensmidd., 27-3-46 .. 6670 H

Land- en tuinbouw
Schade aan de theecultuur, 11-3-46 6679 G
Groote rijstoogst, 24-4-46 ..... 6704 C
Suiker en rubber. 3-5-46 ..... 6720 E

NED. W. INDIE

ALGEMEEN
H.M. verdeelt giften uit Curaç. en buitenland, 23-1-46 ..... 6599 C
Toek. N.W.I., beschr. in Maasbode, 20-3-46 ..... 6671 B
Surin. comm. bij H.M. de Kon., 20-5-46 ..... 6739 D
Vijfjarenplan Suriname, 1-6-46 .... 6758 E
Rapport over Curaçao, 2/8-6-46 .... 6758 F
De Rijksconferentie, 17-6-46 ..... 6771 C
West-Ind. comm. in Ned., 14-6-46 6771 D
Deleg. door H.M. ontv., 26-6-46 6779 A

ARBEID
Arbeidsbemidd. op Curaçao, 4-3-46 6646 D

BEVOLKING
10.000 displac. pers. n. Suriname, 1-6-46 ..... 6760 E

ECONOMIE

Algemeen
Suriname, econ. ontwikkeling, 24-8-45 ..... 6426 G

GELD- EN BANKWEZEN
Geen devaluatie te Curaç., 14-2-46 6623 A

HULP AAN NEDERLAND
Curaç. Roode Kruis adop. 1000 kinderen, 4-1-46 ..... 6575 K

ONDERWIJS
Jurid. Hoogeschool op Curaçao, 27-3-46 ..... 6671 C

STAATKUNDE

Algemeen
Suriname, begrooting, 8-12-45 .... 6551 M
Lng. Curaçao door Kamer aangen., 19-12-45 ..... 6565 B
Bezwaren H.M. tegen begroot., 31-12-45 ..... 6575 I
Curaçao, opening Staten Generaal, 16-4-46 ..... 6696 B
Suriname en rede H.M. Dec. '42, 6-5-46 ..... 6727 D
Begrooting 1947 van Curaçao, 11-6-46 ..... 6766 A

VERKEER EN ENERGIE
Suriname, radiotelef. geopend, 24-8-45 ..... 6426 G
Tel. verb. Curaçao-St. Maarten, 18-9-45 ..... 6444 F
Radio-tel. met Ned., 18-4-46 ..... 6702 E

NOORWEGEN

JUSTITIE
Proces Quisling begonnen, 23-8-45 6413 D
Proces Quisling, 29-8-45 ..... 6421 A
Doodstraf Quisling geëischt, 31-8-45 6421 B
Quisling ter dood veroord., 11-9-45 6437 B
Quisling gefusilleerd, 24-10-45 .... 6486 A

STAATKUNDE

Politieke partijen
Geen samenw. social.-Comm., 3-9-45 6428 K

Regeering
Halvard Lange min. v. Buitenl. Zaken, 1-2-46 ..... 6625 E

VERKEER EN ENERGIE
K.L.M. luchtlijn op Oslo, 18-3-46 .. 6660 A

O.

OOSTENRIJK

BUITENLAND
Erkenning door Eng., Ver. St., Frankr. en Rusland, 8-1-46 .... 6586 B
Ned. erkent Oostenr. regeering, 5-2-46 ..... 6614 F
UNRRA - critiek op Russ. beleid, 26-3-46 ..... 6673 A

GELD- EN BANKWEZEN
Schilling eenige wettige betaalmiddel, 5-12-45 ..... 6553 F

JUSTITIE
Advoc. weigeren Seyss-Inq. te verdedigen, 15-11-45 ..... 6510 B
Schuschnigg als gevang. der Nazi's, 12-12-45 ..... 6553 H
Moorden. van Dolfus gearresteerd, 7-2-46 ..... 6618 D

MILITAIRE ZAKEN

Algemeen
Deel Russ. troepen teruggetrokk., 8-6-46 ..... 6778 E

STAATKUNDE

Algemeen
Los van Duitschl., Binnenl. bestuur, 8-8-45 ..... 6393 I
Schuschnigg over zijn beleid, 11-9-45 ..... 6437 C
Opr. Geall. doel onafh. Oostenr., 11-9-45 ..... 6437 D
Renner over verk., 25-9-45 ..... 6454 A
Oostenrijk lid van Ver. Volk., 26-9-45 ..... 6454 B
Renner over pos. van Oostenrijk, 3-11-45 ..... 6501 G
Eisch Noord. deel Z. Tirol - Trentino, 26-12-45 ..... 6586 C
Monarch. activiteit in Tirol, 19-1-46 6594 B
Monarch. partijen vormen geen partijen, 28-2-46 ..... 6649 E
Handhav. grondwet 1929, 15-4-46 .. 6698 I
Gruber bij Bevin, ... 6770 C

Regeering
Ontsl. kabinet Renner, 29-11-45 .. 6525 I
Kabinet Figl gereed, 10-12-45 .... 6553 G
Renner, Dr. Karl, bondspresid., 20-12-45 ..... 6570 H
Samenstelling kabinet, 20-12-45 .. 6578 C

Verkiezingen
Renner over verkiez., 25-9-45 .... 6454 A
Uitslag, 25-11-45 ..... 6525 I

Wetgeving
Grondwet v. 1929 in werk getreden, 20-12-45 ..... 6570 H

VERKEER EN ENERGIE
K.L.M. verbind. met Ned., 11-3-46 6652 A

P

PALESTINA

ZIONISME
Autonomen Joodschen Staat gewenscht, 16-7-45 ..... 6369 B
Zionistische wereldconf., 23-8-45 .. 6419 D
Sir John Chanceller over Palestina, 24-8-45 ..... 6419 E
Zionisten bijeenk. A'dam, 4-9-45 .. 6426 B
Joodsche immigratie, 3-9-45 ..... 6428 L
Pal. vraagstuk in Raad V.V.? Gesp. toest. Palestina; brief Truman, 24-9-45 ..... 6452 B
Standpunt Eng. en Ver. St., 17-10-45 ..... 6486 B
Arabieren alg. staking; anti-joodsche demonstr. in Egypte, 2-11-45 6502 A
Lord Gort afgetreden, 2-11-45 .... 6502 A
Sir Allan Cunningham opvolger Lord Gort, 9-11-45 ..... 6510 C
Verkl. v. Bevin en Truman, 14-11-45 ..... 6510 D
Britsch-Am. comm. gevormd, 14-11-45 ..... 6510 D
Overzicht Palest. laatste jaren, 2-12-45 6527
Eng.-Amer. commissie bijeen, 9-1-46 6586 D
Br.-Amer. Palest. comm. in Jeruz., 15-3-46 ..... 6658 F
Rapp. Britsch-Amerik. Commissie, 2-5-46 ..... 6729 H

PERZIE

Verhoud. Teheran-Azerbeidsjan, 23-4-46 ..... 6706 E
Iran en Azerbeidsjan slaags, 20-5-46 ..... 6746 B

POLEN

ALGEMEEN
Poolsche bezitt. in Engeland, 7-7-45 ..... 6353 C
Brief Oostenr. lt. i. z. massagraf Katyn, 11-12-45 ..... 6553 I
Positie der Joden, 12-12-45 .....6562 D

BUITENLAND
Algemeen
Poolsch bezit in Engeland, 7-7-45 6353 C
Mgr. Griffin over Polen, 27-7-45 6385 H
Bepal. Russ.-Poolsche grens, 16-8-45 ..... 6404 C
Meded. v. Bevin over terugkeer van soldaten n. Polen, 23-11-45 6526 A
Repatr. uit Rusland, 30-1-46 .... 6618 E
Poolsche troepen buiten Polen, 21-3-46 ..... 6666 D

Diplomatieke betrekkingen
Herstel dipl. betr. Roem., 14-9-45 6437 G

Verdragen en overeenkomsten
Engeland erkent reg. in Warschau, 5-7-45 6352
Ver. St. erkennen reg. Warschau, 5-7-45 6353
Verdrag met Vaticaan beëindigd, 14-9-45 ..... 6437 F
Verdrag met Joego-Slavië, 9-5-46 6738 E
Handelsbetrekkingen met Italië gestaakt, 20-5-46 ..... 6746 E
Luchtvaart-overeenk. m. Rusland, 24-3-46 ..... 6682 E
Gen. Bos in New York, 28-5-46 .. 6762 G

DEPORT. EVACUATIE EN REPATRIEERING
Repatrieering uit Rusland, 30-1-46 6618 E
Vluchtelingen in Duitschl. repatr. niet, 15-4-46 ..... 6698 F
Troepen repatr. niet, 7-5-46 ..... 6730 B
Aantal uitgewezen Duitschers, 21-6-46 ..... 6786 E

GEESTELIJK LEVEN
Nat. Poolsche Kath. Kerk, 14-2-46 6634 F

GELD- EN BANKWEZEN
Crediet van de V.S., 25-4-46 ..... 6722 F

HANDEL EN NIJVERHEID
Industrie
Kolen-, staal- en textielprod., 27-12-45 ..... 6586 E
Nationalisatie industrie, 26-1-46 .. 6618 F

MILITAIRE ZAKEN
Algemeen
Meded. v. Bevin over terugkeer v. soldaten n. Polen, 23-11-45 .. 6526 A
Poolsche troepen buiten Polen, 21-3-46 ..... 6666 D
Gen. Bor in New York, 28-5-46 .. 6762 G

STAATKUNDE
Politieke partijen
Splitsing boerenpartij, 1-9-45 .... 6428 M
Pol. part. over wet o.d. landb.-herv., 10-9-45 ..... 6437 E
Boerenpartij in oppos., 1-5-46 .... 6730 A
Leider boerenpartij gearr., 15-5-46 6738 F
Boerenpartij tegen afschaffing Senaat, 4-6-46 ..... 6762 A

Regeering Londen
Houding Reg., 7-7-45 ..... 6353 C
Liquidatie reg. Arciszewski, 7-7-45 ..... 6353 C
Poolsche bezittingen in Engel., 7-7-45 ..... 6353 C

Regeering Warschau
Annexatie Duitsch grondgebied, 7-7-45 ..... 6353 C
Poolsche bezittingen in Engeland, 7-7-45 ..... 6353 C
Regeeringsplan, 24-7-45 ..... 6379 D
Nationalisatie industrie, 15-1-46 .. 6594 C
Protest te Londen - P. troepen in Engeland, 17-1-46 ..... 6594 D

Wetgeving
Nieuwe echtscheid.wet, 6-4-46 .... 6690 D

VERKEER EN ENERGIE
Luchtvaartovereenk. met Rusl., 24-3-46 ..... 6682 E

PORTUGAL

BUITENLAND
Welles voor toelating tot U.N.O., 3-1-46 ..... 6594 K
Duitsche dipl. en journalisten moeten het land verlaten, 1-3-46 6649 F
Ex-kon. Umberto in Portugal, 19-6-46 ..... 6778 B

MILITAIRE ZAKEN
Twee div. voor Timor gereed, 15-8-45 ..... 6404 A
Eng. en Amerik. steunpunten op Azoren blijven voorl., 5-6-46 .... 6778 F

SPORT
Aljechin overleden, 26-3-46 ..... 6682 D

STAATKUNDE
Verbod pol. verg., 13-11-45 ..... 6510 E
Democratie en dictatuur; verkiezingen, 19-11-45 ..... 6526 B

R

ROEMENIE

BUITENLAND
Algemeen
Verzoek Koning aan Big Three i.z. vorming Reg., 22-8-45 ..... 6414 A
Rusl. reactie op verz. Koning; Groza naar Rusl. 10-9-45 ..... 6438 A
Conf. Min. B.Z. Londen over vredesverdrag, 21-9-45 ..... 6445 D
Eng. en Amerik. protestnota's, 1-6-46 ..... 6762 B
Antwoord a. Engeland en Ver. St., 6-6-46 ..... 6770 D

Diplomatieke betrekkingen
Rusl. herstelt dipl. betrekkingen, 8-45 ..... 6395 D
Herstel dipl. betr. Polen, 14-9-45 6437 G
Betrekk. m. Franco verbroken, 4-4-46 ..... 6690 E

JUSTITIE
Antonescu terechtgesteld, 3-6-46 .. 6762 C

STAATKUNDE
Politieke partijen
Samengaan soc. en comm., 11-3-46 6658 G

Regeering
Uitbreiding regeer., 9-1-46 ..... 6594 E

Verkiezingen
Verkiezingen aangekondigd, 9-1-46 ..... 6594 E

RUSLAND

ALGEMEEN
Herdenking revolutie, rede Molotov, 7-11-45 ..... 6502 C
Stalin nog op vacantie, 7-11-45 .. 6502 D
Het na-oorlogsche Rusland, overz., 12-45 6555
Stalin in Moskou terug, 18-12-45 .. 6562 F
Geen deeln. aan Bretton Woods, 16-1-46 ..... 6594 F
Polemiek tegen U.S.A. i.z. Korea, 27-1-46 ..... 6618 G
Critiek op Fr. socialisten, 5-2-46 .. 6625 F
Stalin over de Ver. Naties. 23-3-46 6674 D
Kalinin overleden, 4-6-46 ..... 6762 D

ARBEID
Tekort aan arb.krachten, 24-7-45 6388 B

BEVOLKING
Emigranten naar Nederland, 10-2-46 6621 M
Repatr. Sovjet-burgers uit Nederlanders, 15-2-46 ..... 6629 C
Beperking echtscheiding, 22-2-46 .. 6634 H

BUITENLAND
Algemeen
Eischen aan Turkije i.z. herz. grenzen Kaukasus, 4-7-45 ..... 6353 D
Stalin ontvangt Chin. Min. van B. Z., 7-7-45 ..... 6353 D
Reactie op Britsche Labour overwinning, 29-7-45 ..... 6388 C
Oorlogsverkl. aan Japan, 9-8-45 .. 6395 A
Japansch vredesaanbod, 9-8-45 .. 6395 B
Bepaling Russisch-Poolsche grens, 16-8-45 ..... 6404 C
Waardeering v. Bulgarije, 22-8-45 6414 E
Rusl. over verzoek steun Koning Michael, 10-9-45 ..... 6438 A
Reacties bezetting Japan, 14-9-45 6438 E
Russische belangst. i.z. Palestina, 17-10-45 ..... 6486 B
Boodschap Truman en Stalin, 1-11-45 ..... 6494 D
Russ. eischen i. z. Mandsjoerije aan Chin. reg. overhandigd, 25-11-45 ..... 6522 P
Russ. antw. op verzoek van Teheran, 3-12-45 ..... 6533 D
Russ. antw. op Britsche nota i. z. Iran, 3-12-45 ..... 6533 D
Russ. verwerpt voorstel tot terugtrekk. geall. troepen uit Iran per 1 Jan. '46, 4-12-45 ..... 6533 E
Territoriale eischen aan Turkije, 20-12-45 ..... 6570 I
Conf. te Moskou. Comm. Big Three, 28-12-45 ..... 6576 G
Wyshinski hoofd Russ. delegatie U.N.O., 22-1-46 ..... 6601 F
Russ. spionnage i.z. atoombom in Canada, 16-2-46 ..... 6632 I
Iraansch geschil, 20-2-46 ..... 6634 C
Spionnage in Canada erkend, 21-2-46 ..... 6634 G
Rapport van Mackenzie King i.z. Russ. spionnage, 5-3-46 ..... 6654 G
Russ.-Iraansche bespr. mislukt. 8-3-46 ..... 6658 C
Anti-Russ. betoog in China, 8-3-46 6664 D
Churchill over Rusland, 16-3-46 .. 6672 C
Iraansche kw. voor veiligh.raad - Russen verl. de verg., 28-3-46 .. 6672 H
Unnra-crtiek op beleid in Oostenrijk, 26-3-46 ..... 6673 A
Amb. in Canada over spionnage-affaire, 5-4-46 ..... 6689 D
Antwoord op Amer. protest i.z. Mandsjoerije, 27-4-46 ..... 6720 H
Nederl. repatr. uit Rusland, 27-5-46 6750 B
Molotov op Parijsche conferentie, 27-5-48 ..... 6753 K
Truman Stalin twee maal uitgenoodigd, 1-6-46 ..... 6762 F
Voorstel bij U.N.O. contr. atoomenergie, 15/18-6-46 ..... 6777 D

Diplomatieke betrekkingen
Russ.-Turk. betrekkingen, 2-7-45 6361 E
Soeng te Moskou, 16-7-45 ..... 6366 B
Besprek. Soeng-Stalin onderbroken, 16-7-45 ..... 6369 B
Besprek. Soeng-Stalin hervat, 6-8-45 ..... 6395 C
Herstel dipl. betr. Roemenië en Finland, 8-45 ..... 6395 D
Dipl. betrekk. m. Finland hervat. 14-9-45 ..... 6438 A
Molotov over politiek ten aanzien van Balkan, 19-9-45 ..... 6445 D
Chabanov over Russ.-Slavische betrekkingen, 15-8-45 ..... 6494 B
Sir Clark Kerr naar Batavia, 21-1-46 ..... 6600 B
Sir Peterson Eng. amb. te Moskou, 3-2-46 ..... 6615 L
Timosjenko gezant in Abessinië, 28-2-46 ..... 6649 H
Dipl. betr. met Zwitserland, 19-3-46 ..... 6666 F
Novikov ambass. Ver. St., 12-4-46 6698 G
Gromyko perman. vertegenw. in Veil.h.raad, 12-4-46 ..... 6698 G
Bevin over betrekk. Engeland-Rusland, 5-6-46 ..... 6760 B
Argentinië hervat dipl. betrekkingen m. Rusland, 3/7-6-46 ..... 6766 B

Verdragen en overeenkomsten
Vermoeden Russ.-Chin. verdrag, 17-8-45 ..... 6402 D
Russ.-Chin. verdr. gesloten, 17-8-45 6404 D
Handvest San Francisco geratificeerd, 8-45 ..... 6414 D
Russ.-Chin. verdrag gepubliceerd, 27-8-45 ..... 6421 D
Rusl. vraagt leening aan Ver. Staten, 21-9-45 ..... 6446 B
Econ. pact met Hongarije, 24-9-45 6452 E
Turksch-Russ. vriendschapsverdrag afgeloopen, 7-11-45 ..... 6502 E
Fransch verzoek om graanlev., 27-2-46 ..... 6640 D
Verdrag met Buiten-Mongolië, 2-3-46 ..... 6647 B
Verzoek aan U.S.A. om leening, 2-3-46 ..... 6649 I
Vliegvelden gepacht in Hongarije, 11-3-46 ..... 6656 B
Accoord met Iran, 5-4-46 ..... 6682 C
Luchtvaartovereenk. met Polen, 24-3-46 ..... 6682 E
Wapenlev.verdr. m. Joego-Slavië, 11-6-46 ..... 6778 D
Grensverdr. m. Afghanistan, 15-6-46 6778 G

DEPORTATIE, EVACUATIE, ENZ.
Polen repatr. uit Rusland, 30-1-46 6618 E
Nederlanders naar huis, 25-1-46 .. 6621 D
Emigranten naar Nederland, 10-2-46 6621 M
Repatr. Sovjetburgers uit Nederland, 15-2-46 ..... 6629 C

ECONOMIE (ALGEMEEN)
Economische positie, 13-10-45 .... 6470 F
Geol. onderz. ten dienste Econ., 25-12-45 ..... 6594 G

GEESTELIJK LEVEN
Geestelijkh. en komende verkiez., 19-11-45 ..... 6586 G
Patriottisme Russ. Kerk, 8-1-46 .. 6602 A
Patriarch Moskou contr. Russische Orth. in U.S.A. en Canada, 20-4-46 ..... 6722 A

GELD- EN BANKWEZEN
Overeenkomsten m. h. buitenland
Leening aan V.S. verzocht, 21-9-45 6446 B
Crediet van de V.S., 20-4-46 ..... 6722 E

HANDEL EN NIJVERHEID
Algemeen
Prod. Rusl. en Duitschl. in 1950 6776 H
Industrie
Industrie op oorlogsbasis, 24-7-45 6388 B
Overeenk. m. h. buitenland
Wapenleveranties aan J.-Slavië, 11-6-46 ..... 6678 D

JUSTITIE
Oorlogsmisd. te Smolensk berecht, 20-12-45 ..... 6578 D

KUNST
Herdenking Tsiolkofski, 4-9-45 .... 6426 P

MILITAIRE ZAKEN
Algemeen
Oorlogsverkl. aan Japan, 9-8-45 .. 6395 A
Strijd in Mandsjoerije begonnen, 9-8-45 ..... 6395 A
Bezetting Z. Sachalin, aantal Koerillen, 29-8-45 ..... 6428 N
Sachalin en Koerillen opgeëischt, 3-9-45 ..... 6428 O
Terugtr. troepen uit Mandsjoerije, 29-9-45 ..... 6462 E
Mannen boven 33 jaar gedemob., 11-1-46 ..... 6586 H
Russ. troepen in Mandsjoerije, 27-2-46 ..... 6639 E
Russ. troepen bezetten Berlijnsche banken, 7-3-46 ..... 6647 D
Stalin Volkscomm. Russ. strijdkr., 26-2-46 ..... 6649 G
Amer. protest i.z. Russ. troep. in Mandsjoerije, 6-3-46 ..... 6650 D
Berlijnsche banken niet door Russen bezet, 13-3-46 ..... 6655 C
Britsch protest omtrent houd. der Russ. in Mandsjoerije, 13-3-46 .. 6664 D
Russ. troepen door mil. pol. vervangen, 18-3-46 ..... 6665 D
Russen ontr. Bornholm, 4-4-46 .. 6680 F
Rus. troespen uit Mandsj. terug, 15-4-46 ..... 6696 H
Rus. troepen door Tsj.-Slowakije, 21-5-46 ..... 6746 G
Geen troep. n. overw.feesten te Londen, 28-5-46 ..... 6754 C
Deel Russ. troep. terug uit Oostenrijk, 8-6-46 ..... 6778 E
Vloot
Vlootdag, dagorder Stalin, 22-7-45 6379 E
Geen overdracht van It. schepen, 25-7-45 ..... 6387 D
Russ. duikboot in Javazee, 27-3-46 6670 G

OORLOGSSCHADE EN VERGOEDING
Offic. cijfers over oorlogsschade, 14-12-45 ..... 6553 K
Finsche herstelbetalingen, 2-1-46 .. 6585 C

OPENBARE WERKEN EN WEDEROPBOUW
Opbouw in Oekraine, 3-7-45 ..... 6353 D

STAATKUNDE
Algemeen
Dimitroff afgetreden, 21-8-45 .... 6414 C
4de 5-jarenplan, 21-8-45 ..... 6421 C
Rede Molotov bij herd. revolutie, 7-11-45 ..... 6502 C
4de 5-jarenplan, 11-12-45 ..... 6554 A
1 Mei-viering, 2-5-46 ..... 6722 B
Politieke partijen
Rede Kalinin voor Liga v. Jonge comm., 3-12-45 ..... 6534 B
Soc. eenheidspartij in Russ. zone v. Duitschl., 2-3-46 ..... 6654 K
Regeering
Molotov op Parijsche conf., 27-5-46 6753 K
Kalinin overleden, 4-6-46 ..... 6762 D
Verkiezingen
Candidatuur Stalin, 4-1-46 ..... 6586 F
Geestelijkh. en komende verkiezingen, 19-11-45 ..... 6586 G
Verkiezingsuitslagen, 15-2-46 .... 6641 A

VERKEER EN ENERGIE
Luchtvaart
Luchtlijnen met V.S., 21-8-45 .... 6414 P
Ned. vliegtuig n. Moskou, 28-4-46 6719 B
Luchtvaartovereenk. m. Polen, 24-3-46 ..... 6682 E
Scheepvaart
Bouw koopvaardijvloot, 14-5-46 .. 6738 H

VOORLICHTING
Censuur op persberichten minder streng, 5-12-45 ..... 6534 C
Weer strenge censuur op persberichten, 8-12-45 ..... 6570 I

S

SIAM

BUITENLAND
Vredesverdr. met Eng. - Herstel v. dipl. betr. met Ver. St., 6-1-46 .. 6586 I

KONINKLIJK HUIS
Koning Ananda Mahidol uit Zwitserl. vertrokk., 30-11-45 ..... 6534 D

MILITAIRE ZAKEN
Frankrijk schendt de grens, 28-5-46 6753 H
Koning v. Siam overleden ..... 6786 K

SPANJE

ALGEMEEN
Vlaggen in verband einde oorlog, 15-8-45 ..... 6404 E
Decr. 1937 ingetrokken pol. part. toegelaten, 13-9-45 ..... 6438 B
Latende burgeroorlog, 13-11-45 .. 6510 F
Antwoord op Amer. witboek, 19-3-46 ..... 6656 E
P.v.d.A. in Ned. tegen Franco, 11-4-46 ..... 6686 C
Kwestie voor Veil.raad, 11-4-46 .. 6690 C
Poolsche aankl. tegen Franco, 18-4-46 ..... 6697 E
Spanje in veiligh.raad, 30-4-46 .... 6721 F
De uitlev. van Degrelle, 6-5-46 .. 6727 E
Rapport Veiligh.raad, 2-6-46 ..... 6761 B
Spaansche kwestie - veto Rusland, 20-6-46 ..... 6778 A
Veto's van Rusland in Veiligh.-raad, 27-6-46 ..... 6784 E

BUITENLAND
Algemeen
Laval uit Spanje gezet, 31-7-45 .. 6386 B
Protest i. z. Tanger, 6-9-45 ..... 6429 B
Briefwisseling Churchill-Franco, 19-9-45 ..... 6452 A
Verhouding tot de Ver. Staten, 23-9-45 ..... 6454 E
Vat. wijst beschuld. v. Laski i.z. Sp. kw. af, 27-9-45 ..... 6462 F
Druk op Franco - Terechtst. republiek, 26-2-46 ..... 6649 K
Spaans-Fransche kwestie niet in Veiligh.raad, 27-3-46 ..... 6674 E
Nota aan Ver. Staten, 27-3-6 ..... 6674 E
Beslissing sub.-comm. Ver. Naties niet erkend, 29-5-46 ..... 6754 D
Diplomatieke betrekkingen
Zuid-Am. verbreken dipl. betrekkingen, 13-11-45 ..... 6510 F
Betrekkingen met Frankrijk, 19-1-46 ..... 6600 I
Roemenië verbreekt dipl. betrek., 4-4-46 ..... 6690 E
Veiligh.raad - Advies verbreking polit. betr., 2-6-46 ..... 6761 B
Overeenk. m. h. buitenland
Handelsverdr. m. België, 12-4-46 .. 6682 E
Duitsche handelsactiviteit aan banden, 16-4-46 ..... 6698 H
Geheim verdrag Franco-Hitler, 30-4-46 ..... 6722 C
Duitsche belangen in Spanje, 25-4-46 ..... 6730 C

JUSTITIE
Tegenstanders v. Franco veroord., 13-12-45 ..... 6554 B
Gen. L. Castello vrijgelaten, 10-1-46 ..... 6594 H

KUNST
Ortega van Gasset teruggekeerd, 9-8-45 ..... 6395 E

MILITAIRE ZAKEN
Spaansche troepen terug uit Tanger, 13-9-45 ..... 6438 C
Nederlanderschap oud-Spanjestrijders, 5-1-46 ..... 6598 C

STAATKUNDE
Algemeen
Don Juan aanspr. op troon, 30-3-46 6682 F
Opening Cortez, 15-5-46 ..... 6738 I
Bestuur
Nieuw kabinet. Reg.verklaring, 22-7-45 ..... 6379 F
Zwenking naar democratie, 23-8-45 6414 F
Monarchie
Franco over monarchie, 17-7-45 6369 D
Don Juan over monarchie, 19-7-45 6369 D
Mgr. Daniel over monarchie, 2-9-45 6429 A
Vaticaan weerlegt beschuld. Laski, 27-9-45 6462
Plannen eventueele monarchie, 25-9-45 ..... 6510 F
Politieke partijen
Spaansche soc. wijzen Fransche commun. af, 25-5-46 ..... 6753 C
Republiek
Negrin over vorming republiek, 17-7-45 ..... 6369 D
Bespr. Republikeinen - Spaansche Cortez, 31-7-45 ..... 6388 E
Republiek in ballingschap. 22-2-46 6641

VERKEER EN ENERGIE
Reizen v. Nederl. naar Spanje, 2-4-46 ..... 6676 G
K.L.M.-verbind. met Ned., 10-3-46 6652 A

SYRIE

BUITENLAND
Commando „troupes spéciales" aan Syrië en Libanon, 8-7-45 ..... 6361 B
Britsche druk, 18-7-45 ..... 6369 A
Fransch-Britsch accoord?, 25-7-45 6388 A

T

TRANSJORDANIE

ALGEMEEN
Emir Abdullah wenst Groot-Syrië, 10-5-46 ..... 6738 K
Onafhankelijkheid koningskroning 6770 E

TSJECHO SLOWAKIJE

ALGEMEEN
Demonstr. ten gunste v. Tiso; Slowaken vragen autonomie, 12-12-45 ..... 6554 C

BUITENLAND
Diplomatieke betrekkingen
Ned. gezant benoemd, 4-1-46 .... 6582 I
Overeenkomsten, enz.
Verdrag met Joego-Slavië, 9-5-46 6738 E

JUSTITIE
Frank ter dood veriordeeld, 25-5-46 6746 H

STAATKUNDE
Geallieerde politiek
Terugtrekk. Russ. en Am. troepen, 12-11-45 ..... 6510 G
Regeering
Parlement Fierlinger afgetred., 12-11-45 ..... 6510 G
Parlement heropend, 12-11-45 .... 6510 G
Dr. Benesj, president, 20-6-46 ..... 6778 H
Verkiezingen
Voorl. nation. vergadering, Verkiezingen, Ec. plan, Bevolkingspolitiek, 12-7-45 ..... 6361 D
Uitslag verkiezingen, 27-5-46 ..... 6754 E
Benesj tot president herkozen, 29-5-46 ..... 6754 F

TURKIJE

BUITENLAND
Algemeen
Sovjet-eischen i.z. herz. grenzen Kaukasus, 4-7-45 6353
Saradjogloe over buitenl. polit., 11-7-45 ..... 6361 E
Saka-Eden over territoriale Balkan wijzigingen, 11-7-45 ..... 6361 E
Saka over verh. tot Rusland, 11-7-45 ..... 6361 E

Standpunt t.o.v. Dardanellen, 14-9-45 ..... 6438 D
Turksch-Russ. vriendschapsverdrag afgeloopen, 7-11-45 ..... 6502 E
Am. memorandum i. z. Dardanellen, 2-11-45 ..... 6502 E
Am. en Britsche memoranda i.z. Dardanellen - Turkije in principe bereid deze aan te nemen, 6-12-45 6534
Sovjet-eischen i.z. Turksche gebiedsdeelen, 20-12-45 ..... 6570 I

STAATKUNDE

Politieke partijen

Nieuwe Dem. partij, 9-1-46 ..... 6594 I
Congr. Republ. Volkspartij, 13-5-46 6738 L

Regeering

Inönu, rede eerste zitting Nat. Verg., 2-11-45 ..... 6502 E

Wetgeving

Wijziging kieswet, 17-5-46 ..... 6746 I

V

VATICAAN

ALGEMEEN

Paus over film-journaals, 1-9-45 .. 6429 C
Paus over doodstraf, 16-11-45 .... 6526 C
Pauselijk staatssecr. uitgebreid, 24-5-46 ..... 6754 G
Radiotoespraak Z.H. de Paus, 3-6-46 6762 E

AUDIENTIES

Paus ontvangt Am. Congresleden, Paus over plichten overwinnaars, 30-8-45 ..... 6421 E

BUITENLAND

Polen verbreekt polit. betrekkingen, 14-9-45 ..... 6437 F
Waarschuw. v. d. Paus - Duitschers inv. in Nederland, 25-9-45 6454 D
Beschuld. van Laski i.z. Spaansche kwestie weerlegd, 27-9-45 6462
Nooit vredesplannen voorgesteld, 12-2-46 ..... 6650 A
M. Taylor n. Vaticaan, 6-5-46 .... 6730 E

KERKELIJKE ZAKEN

Nieuwe kardinalen benoemd, 24-12-45 ..... 6578 E
Kerstboodschap v. d. Paus, 27-12-45 6578 F
Encycl. Quemadmodum, 5-1-46 .. 6586 K
Rome en Roetheensche Kerk, 21-1-46 ..... 6602 B

VENEZUELA

ALGEMEEN

Revolutie, 22-0-45 ..... 6486 C

VERENIGDE STATEN

ALGEMEEN

Immigratie 1940-1945, 1-46 ..... 6594 L
Spionnen en saboteurs, 1-46 ..... 6594 M
Harry L. Hopkins overleden. 30-1-46 ..... 6610 C
Vloedgolf Hawaii-eiland, 2-4-46 .. 6682 H
Sterfdag Roosevelt herdacht, 13-4-46 .....6698 K
Stettinius neemt ontslag V.N., 31-5-46 ..... 6754 I

ARBEID

Algemeen

Rapport v. H. Wallace over werkl., stak. en nat. inkomen, 1-12-45 .. 6554 G
Begrootingsplan - Loonsverh., 22-1-46 ..... 6602 C
Vakvereenigingswezen, 4-1-46 .... 6625 H
Aankondiging nieuwe loon- en prijspolitiek, 15-2-46 ..... 6634 I

Stakingen

Kap. en arb., stakingen, 8-45 .... 6421 G
Stakingsgolf en werkeloosheid, 17-10-45 ..... 6478 F
Zeshonderdduizend stakers, 28-11-45 6526 F
Staalindustrie in staking, 21-1-46 6602 D
Einde staking General Motors, 14-3-46 ..... 6658 H
Staking steenkolenindustrie, 8-5-46 6730 H
Mijnstaking onderbroken, 11-5-46 6738 N
Spoorwegen staken, 24-5-46 ..... 6746 K
Arbitr. mijnstak. verworpen, 17-5-46 ..... 6746 L
Spoorw.staking geëindigd, 27-5-46 6754 H
Einde mijnstaking, 31-5-46 ..... 6754 K
Ned. en de Amer. hulp, 8-6-46 .... 6764 C
Zeeliedenstaking voorkomen, 17-6-46 ..... 6786 I

BEVOLKING

Aantal oorlogsslachtoffers, 16-7-45 6369 F
Aantal oorlogsslachtoffers, 9-8-45 .. 6404 F
Aantal inwoners, 22-11-45 ..... 6526 D

BUITENLAND

Algemeen

Hulp aan Europa (Lehmann), 3-7-45 6353 E
Critiek op Poolsche Regeering Warschau, 19-7-45 ..... 6369 H
Rede Truman bij vlaghijsching te Berlijn, 20-7-45 ..... 6375 B
Aanspraken Japansch grondgeb., Vredesvoorwaarden, 24-7-45 .... 6388 F
Eisenhower tot Duitsche volk, 7-8-45 ..... 6392 G
Pauley over schadevergoedingen, 15-8-45 ..... 6403 D
Bespr. Truman - De Gaulle, 29-8-45 6422 C
Brief Truman i.z. Palestina kwestie, 24-9-45 ..... 6452 B
Bezettingspol. Japan, 25-9-45 .... 6453 B
Truman over conf. Londen, 26-9-45 6454 F
Standpunt V. St. i.z. Palestina, 17-10-45 ..... 6486 B
Am. Onderscheidng v. Prins Bernhard, 1-11-45 ..... 6489 A
Attlee meded. Lagerhuis bezoek Truman; bespr. in h. Lagerhuis over geheime Eng.-Am. overeenkomst, 30-10-45 6493
Truman, rede over buitenl. politiek, 27-10-45 ..... 6494 E
Truman over Palest. kwestie, 14-11-45 ..... 6510 D
Britsch-Am. comm. gevormd i. z. Palest. kwestie, 14-11-45 ..... 6510 D
Am. waterbouw exp. n. China, 29-11-45 ..... 6522 G
Gouden med. v. Amsterdam v. gen. Eisenhower, 5-12-45 ..... 6529 B
Afbeeld. gouden med. 12-12-45 .. 6554 D
Truman doet beroep op Chin. tot staking vijand., 17-12-45 ..... 6562 H
Ned. ondersch. voor La Guardia, 5-12-45 ..... 6562 I
Antwoord Ned. inz. Indië, 24-12-45 6568 A
„Statedepartment" over Ned. Indië, 19-12-45 ..... 6570 K
Buitenl. handel 1941-'44, 7-1-46 .. 6586 L
Sumner Welles voor toelating Zwed., Zwits., Eire en Portugal tot U.N.O., 3-1-46 ..... 6594 K
Russische polemiek tegen U.S.A. i.z. Korea, 16-1-46 ..... 6618 G
Argentinië beschuld. van collab. met „as", 13-2-46 ..... 6626 A
Ned. Kruis v. verdienste voor H. Mansfield, 26-2-46 ..... 6638 F
Witboek over Spanje, 5-3-46 .... 6649 K
Buiteni. politiek - Rede Byrnes, 2-3-46 ..... 6650 C
Australië wenscht geen contr. v. Ver. Staten, 18-3-46 ..... 6663 E
Memorandum aan Bulg. regeering, 13-3-46 ..... 6664 C
Brit.-Am.-Palest. comm. in Jeruzalem. 5-3-46 ..... 6656 F
Spaansch antwoord op Am. Witboek, 19-3-46 ..... 6666 E
Blum in Am., 22-3-46 ..... 6672 F
Spaansche nota, 27-3-46 ..... 6674 E
De Birma-weg, 7-4-46 6683
Oud-min. Dijxhoorn onderscheiden, 9-4-46 ..... 6695 D
Herz. standp. t.o.v. Argentinië, 12-4-46 ..... 6698 I
Off. verk'. troepenterugtrekk. uit Iran, 15-4-46 ..... 6698 L
Russ. antwoord op prot. inzake Mandsjoerije, 27-4-46 ..... 6720 H
Uitnood. bijwonen proev. atoombom, 8-5-46 ..... 6730 D
Vergoed. voor Frankr. voor verl. Normandië, 16-5-46 ..... 6738 A
Getuigenis over Mihailowitz, 23-5-46 ..... 6746 D
Congr. over Ind. kwestie, 4-6-46 .. 6758 A
Protestnota aan Roemenië, 1-6-46 6762 B
Stalin tweemaal uitgenoodigd, 1-6-46 ..... 6762 F
Pools gen. Bos in New York, 28-5-46 ..... 6762 G
Antwoord van Roemenië, 6-6-46 .. 6770 D
Voorstel bij U.N.O. contr. atoomenergie, 15/18-6-46 ..... 6777 D

Verdragen, overeenkomsten en econ. betrekkingen

Aanval v. Hurley o. h. „state-department", 27-11-45 ..... 6526 E
Erken. Poolsche regeer. te Warschau, 5-7-45 6353
Aanvaard. Bretton Woods, 20-7-45 6369 I
Senaat ratificeert handvest San Francisco, 28-7-45 ..... 6388 G
Buitenl. fin. transacties, 1-8-45 .... 6388 K
Betrekkingen met Argentinië en en Spanje, 29-7-45 ..... 6388 I
V.S. desavoueeren Bulg. reg., 18-8-45 ..... 6405 D
Rusland vraagt leening, 21-9-45 .. 6446 B
Am. Relief 3 mill. voor Ned., 24-9-45 ..... 6450 D
Verhouding Spanje, 23-9-45 ..... 6454 E
Am. leen. overeenk. met Nederl., 21-10-45 ..... 6481 E
Boodschap Truman aan Stalin, 24-10-45 ..... 6494 D
Am. tweede leen. overeenk. met Ned., 3-11-45 ..... 6496 C
Overeenkomst Am., Can. en Eng. i.z. geheim atoombom, 16-11-45 6518 B
Verkl. Truman over herz. besluiten Potsdam, 30-11-45 ..... 6534 F
Eng.-Amerik. fin. overeenkomst, 12-12-45 ..... 6554 E
Am. polit. in China verkl. Byrnes v. d. Senaatscomm., 8-12-45 .... 6562 G
Oostenrijksche reg. erkend, 8-1-46 6586 B
Leening van 60 mill. dollar aan Italië, 12-2-46 ..... 6634 D

Diplomatieke betrekkingen

Herstel dipl. betrekk. m. Finland, 30-8-45 ..... 6429 E
Overeenk. herstel diplom. betrekk. met Hongarije, 1-10-45 ..... 6462 G
Hurley afgetr. als amb. in China, Marshall opvolger, 27-11-45 ..... 6526 E
Gezant in Hongarije benoemd, 5-12-45 ..... 6554 F
Dipl. betrekk. met Siam, 6-1-46 .. 6586 I
Dipl. privil. voor leden Uno en andere intern. organ., 20-2-46 .. 6642 B
Novikor, Russisch ambass., 12-4-46 6698 G
M. Taylor n. Vaticaan, 6-5-46 ..... 6730 E

ECONOMIE (ALGEMEEN)

Crowley over buitenl. fin. transacties (leen en pachtwet), 1-8-45 6388 K
Morgenthau over mon. pol. en Bretton Woods, 8-8-45 ..... 6395 F
Leen- en pachtwet geannuleerd, 22-8-45 ..... 6421 H
Rapport i.z. leen- en pachtsteun, 4-9-45 ..... 6429 H
Rusl. vraagt leening, 21-9-45 ..... 6446 B
Eng. Am. bespr. n.a.v. einde leen- en pachtwet, 10-9-45 ..... 6446 C
Oliemijnen in het Midden-Oosten, 29-3-46 ..... 6674 C
Surplusvoorraden, 27-3-46 ..... 6682 G
Prijsstijging, 13-4-46 ..... 6730 K

GEESTELIJK LEVEN

Russ. Orth. in Ver. St. en Canada contra Patriarch v. Moskou, 20-4-46 ..... 6722 A

GELD- EN BANKWEZEN

Algemeen

Staatsfinanciën 1940-1945, 7-1-46 .. 6586 M
Export- en Importbank, 12-1-46 .. 6602 E
Bankiers der wereld, 9-2-46 6626

Overeenkomst m. h. buitenland

Buitenl. fin. transacties (leen en pachtwet), 1-8-45 .....
Rusl. vraagt Leening, 21-9-45 .... 6429 F
Am. leeningsovereenkomst met Ned. gesloten, 21-10-45 ..... 6481 E
Am. leeningsovereenkomst met Ned. gesloten, 3-11-45 ..... 6496 C
Deblok. buitenl. activa, 6-12-45 .. 6534 L
Eng.-Am. fin. overeenk., 12-12-45 6554 E
Hand. en bet.verkeer met Ned., 17-1-46 ..... 6596 A
Ned. wil geld terug van niet afgelev. bommen, 7-2-46 ..... 6621 B
Leening van 60 mill. dollar aan Italië, 12-2-46 ..... 6634 D
Ned. saldi in Ver. St. geblokkeerd, 18-2-46 ..... 6637 F
Tot. der Am. credieten, 27-2-46 .. 6637 G
Credieten aan Nederland, 8-3-46 .. 6675
Finant. accoord met Engeland, 11-4-46 ..... 6689 C
Crediet aan Rusland, 20-4-46 ..... 6722 E
Crediet aan Polen, 25-4-46 ..... 6722 F
Senaat keurt Eng. leening goed, 11-5-46 ..... 6738 M
Crediet aan Frankrijk, 29-5-46 .... 6753 E
Crediet aan Hongarije, 20-6-46 .... 6777 B

HANDEL EN NIJVERHEID

Algemeen

Ned. koopt surplusvoorraden, 8-5-46 ..... 6725 B
Autoproductie onvoldoende, 9-5-46 6754 L

Industrie
Vliegtuigproductie, 14-8-45 ..... 6405 B
Han.- en bet.verkeer met Nederland, 17-1-46 ..... 6596 A
Actie Ned. reg. over niet afgelev. bommen, 7-2-46 ..... 6621 B
Scheepsbouw 1939-1945, 7-2-46 .... 6625 L
Verkoop en pacht vliegtuigen, aan Nederland, 1-3-46 ..... 6644 C
Vliegtuigprod. 1942-1944, 22-2-46 .. 6650 E
Japan uitgeschakeld als exporteur van industrieele producten, 14-3-46 ..... 6653 D

Overeenk. m. h. buitenland
Rubber uit het Verre Oosten, ... 6786 F

KUNST

Algemeen
Kunstobjecten in kaart gebracht, 8-45 ..... 6416 D
Fr. Werfel overleden, 28-8-45 .... 6422 B

Film
Filmmij. in conflict met Ned. Bioscoopbond, 10-4-46 ..... 6685 D

OORLOGSSCHADE EN VERGOEDING
Aantal oorlogsslachtoffers, 16-7-45 6369 F
Aantal oorlogsslachtoffers, 9-8-45 6404 F

MILITAIRE ZAKEN

Algemeen
Oorlogsverliezen, 16-7-45 ..... 6369 F
Oorlogsverliezen, 9-8-45 ..... 6404 F
Recruteering en demobilisatie, 14-8-45 ..... 6405 A
Rede Truman na capitulatie Japan, 10-8-45 ..... 6406 A
Geen snelle demobilisatie, 27-8-45 6422 A
Troepen weg uit Iran, 29-8-45 .... 6428 F
Rapport i.z. Pearl Harbour, 30-8-45 6429 F
Voorl. verliezen, 3-9-45 ..... 6429 G
Mac Arthur over bezet Japan, 14-9-45 ..... 6438 E
Beleid Patton in Beieren, 26-9-45 6454 G
Truman, wetsontwerp alg. dienstpl., 23-10-45 ..... 6494 E
Bericht i. z. inmeng. en deeln. v. Amerik. mariniers gedementeerd, 1-11-45 6500
Troepen v. d. veiligheidsraad; wetsontw. d. Senaat goedgekeurd, 8-11-45 ..... 6510 H
Marshall, gen. afgetreden, Eisenhower tot opvolger ben., 21-11-45 6518 C
Amerik. troepen nog 10 j. in Dl., 29-11-45 ..... 6526 G
Oorlogsvet. en pol. partijen voor alg. dienstpl., 20-11-45 ..... 6534 G
Krijgsgev. der „as" in Am., 2-12-45 6534 H
Gen. Patton overleden, 22-12-45 .. 6578 G
Ned. off. op legercursus te Biarritz, 4-1-46 ..... 6579 D
Memorand. val Singapore, 14-12-45 6586 N
Actie Ned. reg. terugbet. niet afgeleverde bommen, 7-2-46 ..... 6621 B
Am. sold. verlaten China, 2-4-46 6639 B
Legerdag m. rede Truman, 8-4-46 6690 G
Compl. tegen MacArthur, 30-4-46 6721 K
Veiligheid der V.S., 30-4-46 ..... 6722 D
Intern. Am. milit. samenwerking, 6-5-46 ..... 6730 F
Begroot. Am. leger, 7-5-46 ..... 6730 G
Gemeensch. mil. basis op IJsland, 3-5-46 ..... 6730 M
Verd. Noord Canada geregeld .... 6776 B
Steunp. op Azoren verlengd, 5-6-46 6778 F
Eenhoofdige leiding strijdkrachten, 17-6-46 ..... 6786 G
Vliegtuigproductie, 14-8-45 ..... 6405 B

Luchtmacht
Vredessterkte, 30-8-45 ..... 6429 D
Recordvlucht lange afst. Boeing 29, 21-1-45 ..... 6519 D
Spaatz opperbevelh. luchtstrijdkrachten, 26-1-46 ..... 6618 H
Naoorlogsche sterkte, datum .... 6618 I

Vloot
Aanbouw oorlogsschepen, 18-7-45 6369 G
Vlootbases, 7-9-45 ..... 6429 K
Nimitz, Chester Adm. als opvolger van adm. E. J. King ben. tot bevelhebber der Am. vloot, 21-11-45 6518 C
Enquête onder Am. soldaten omtrent Duitsche schuld aan oorl., 25-1-46 ..... 6603 G
Oplegg. oorlogsvloot; wet vredessterkte marine-pers., 3-12-45 .... 6534 I
Organ. oorlogsvloot, 14-1-46 ..... 6610 D
Sterkte oorlogsvl. vergeleken m. Japan, 12-45 ..... 6610 E

STAATKUNDE

Algemeen
Geen verand. in buitenl. politiek, 3-7-45 ..... 6353 E
Ontmoet. Truman-Engelsche koning, 2-8-45 ..... 6353 E
Rede Truman, rekensch. over Potsdam, 15-8-45 ..... 6404 G
Truman 12 punten buitenl. politiek, 27-10-45 ..... 6494 E
Sterfdag Roosevelt herdacht, 13-4-46 ..... 6693 K
Snijder min. v. financiën, 26-6-46 6786 H

Bestuur
Guardia, La, afgetr. als burgem. v. New York, wordt radiocommentator, 3-12-45 ..... 6534 K
O'Dwyer Bill, burg. v. New York, 15-12-45 ..... 6562 I

Kabinet
Morgenthau afgetreden, 6-7-45 .. 6353 E
Byrnes opvolger Stettinius als min. B. Z., 2-7-45 ..... 6353 E
Grew afgetreden, Acheson benoemd, 16-8-45 ..... 6405 C
Min. Ickes neemt ontslag, 14-2-46 6625 G
Krug opvolger van Ickes, 27-2-46 6650 B
Prot. reg. Russ. troepen Mandsj., 6-3-46 ..... 6650 D

Pol. Partijen
Comm. partij heropgericht, 28-7-45 6388 H

Wetgeving
Ontwerp alg. dienstpl., 23-10-45 6494 E
Wetsontw. troepen v. d. veiligheidsraad goedgek. d. Senaat, 8-11-45 ..... 6510 H

VERKEER EN ENERGIE

Luchtvaart
Wereld- en hoogterecord autogiro, 14-1-46 ..... 6610 F
K.L.M.-verbind. met Ned., 10-3-46 6652 A
Dienst A'dam-New-York geopend, 23-5-46 ..... 6740 C

VOORLICHTING

Algemeen
Rede Truman; Vredespolitiek, 7-9-45 ..... 6429 I
Briefwiss. Gasperi-Byrnes over toekomstige grenzen Italië, 8-11-45 ..... 6501 E
Am. memorandum i. z. Dardanellen aan min. van Turkije overhandigd, 2-11-45 ..... 6502 E

Pers
Journalisten naar Polen en Bulg., 25-8-45 ..... 6421 F

WERELDOORLOG

JAPAN
Landing op Borneo, 1-7-45 6354
MacArthur over bevrijding Philippijnen, 4-7-45 6354
Opmarsch in Z.O. China, Lioet-Sjeng genomen, 4-7-45 6354
Japansche opmarsch in Birma, 5-7-45 6354
Startbaan op Okinawa aangelegd, 7-7-45 6354
Korea beschoten, 8-7-45 6362
Vorderingen op Borneo, 9-7-45 .. 6362
N.I. troepen in strijd op Borneo, 10-7-45 6362
Geallieerden in O. Birma teruggeslagen, 10-7-45 6362
Sabang gebombardeerd, 12-7-45 .. 6362
Chineesche vorderingen bij Kanton, 12-7-45 6362
Bombardementen op Japan, 7-45 6370
Japansche verliezen, 7-45 6370
Gecombineerde Anglo-Am. vloot tegen Japan, 19-7-45 6370
Baai v. Balikpapan veroverd, 16-7-45 6370
Sambodja veroverd, 20-7-45 6370
Strijd in Birma, 7-45 6370
Vliegveld Kausien en Kankhow veroverd, 18-7-45 6370
Strijd in N.-Guinea, 19-7-45 6370
Ned. vliegers tegen Japan, 24-7-45 6374 C
Geallieerde oproep tot overgave, 26-7-45 6380
Bombardementen op Japan, 22-7-45 6380
Jap. verliezen in Birma, 22-7-45 .. 6380
Verliezen op Borneo, 22-7-45 6380
Chineesche opmarsch, 22-7-45 .. 6380
Strijd op N. Guinea 6380
Japan wijst Potsdam ultimatum af, 29-7-45 6396
Oshima naar Tokio, 30-7-45 6396
Atoombom, eerste gebruik, 6-8-45 6396
Russische oorlogsverklaring, offensief in Mandsjoerije, 9-8-45 .. 6396
Japan bereid tot voorwaardelijke overgave, 10-8-45 6396
Strijd gaat voort, 14-8-45 6405
Reden Hirohito, Attlee, Truman, Stalin, 15-8-45 6405
Staking vijandelijkheden, 8-45 .. 6406 E
Bezetting Japan, overgave en ontw. Sabang ontruimd, 1-9-45 ..... 6422 D
Overgave geteekend, 3-9-45 ..... 6430 A
Verwoesting Hirosjima, 5-9-45 .. 6430 B
Higasjikoeni over oorz. nederl., 5-9-45 ..... 6430 C

WETENSCHAPPEN

ALGEMEEN
Schermerhorn over techn. en wetensch. achterstand, 27-6-45 6348
Lond. Waterloo-bridge n. Ned., 19-11-45 ..... 6515 B
Noordpool wordt warmer, 1-12-45 6526 H
Duitsche geleerden naar Rusland, 19-3-46 ..... 6665 B
E. Philips Oppenheim overleden, 3-2-46 ..... 6615 H
Leidsch Eere-doct. voor Churchill, 9-2-46 ..... 6621 F
Schenkingen Bat. Petr. Mij. Wetensch. doeleinden, 28-2-46 .... 6638 G
Min. Schermerhorn Gent's eere-doctor, 11-3-46 ..... 6651 E
Duitsche geleerden in Amerika, 22-3-46 ..... 6674 G
Van Dorp, mr. dr. E., overleden, 26-3-46 ..... 6678 C
Boeken uit Duitschland terug, 5-4-46 ..... 6686 D
Eere promotie Churchill in Nederland, 10-5-46 ..... 6735 A
Wetenschap. onderz. toegestaan, 10-5-46 ..... 6737 F
IJzergebied poolzeeën wordt kleiner ..... 6778 I
Baas Becking, kol. prof. in Ned. 23-4-46 ..... 6703 C
Amer. Bussiness-men club in Ned., 15-5-46 ..... 6732 K
Portielje, eere-doctor, 15-5-46 .... 6736 A
J. P. Thijssefonds, 25-5 46 ..... 6750 H
Kath. cult. federatie opger., 24-6546 6781 H
6-46 ..... 6781 H
Cordell Hull wint vredesprijs, 13-10-45 ..... 6509 E

CHEMIE
50 soorten synthetische rubber 6778 K

GENEESKUNDE
Medisch congres Moskou over Longkanker, 30-7-45 ..... 6388 D
Nobelprijs ontd. penicilline, 26-10-45 ..... 6485 C

GEOLOGIE
Geolog. onderz. ten dienste economie, 25-12-45 ..... 6594 G
Zeebodem-onderzoek, 17-5-46 ..... 6746 F

PHYSICA
Pract. toep. atoomenergie, 29-5-46 6754 B
Br. Adv. comm. atoomenergie, 21-8-45 ..... 6403 C
Atoombom, beschouwing Eng. Proefstation atoomenergie, 29-9-45 6455
Radar ..... 6411 G
Atoomenergie, proefstation 29-10-45 6494 B
Russ. pr. met atoomenergie, 30-10-45 6502 B
Atoombom: motie afd. Natuurk. v. d. Kon. Ned. Acad. v. Wetenschap, 17-11-45 ..... 6515 A
Br. overeenk. tusschen Am., Canada en Eng. i.z. geheim v. d. atoomenergie, 16-11-45 6518
Niels Bohr. dr., atoomenergie en pleidooi v. intern. samenw., 1-12-45 ..... 6526 I
Atoom-onderz. bij Philips, 7-12-45 6529 A
Amer. sold. vernietigen D. cyclotrons (atoomonderzoek), 4-12-45 6533 G
Zw. comm. v. atoomonderzoek ingested, 6-12-45 ..... 6562 L
Atoomenergie en med. wetensch., 1-46 ..... 6594 N
Fr. Hooge Comm. benoemd voor atoom-energie, 5-1-46 ..... 6601 A
Atoomonderzoek bij Didcut., 30-1-46 6615 E
Radar en weervoorspelling, 5-6-46 6770 F

Ziekteverschijn. d. atoombom-aanvallen, ... 6786 L
Radar gedeelt. vrijgegeven, 1-5-46 6730 I

Spelling
Maatregelen reg. spelling, 10-8-45 . 6401 H
Ned.-Belg. bespr. inzake spelling, 17-10-45 ..... 6475 B
Nieuwe schrijfwijze Ned. Taal in België, 16-3-46 ..... 6663 F
Spellingskwestie, voorstand. 30-3-46 6678 H
Belg. protest. tegen spelling - overeenk.. 25-5-46 ..... 6751 G

STERRENKUNDE
Grootste telescoop ter wereld, 28-4-46 ..... 6722 G

IJ

IJSLAND

Aankoop invasie-havens, 7-5-46 .. 6730 L
Geen mil. basis voor U.S.A., 3-5-46 6730 M

Z

ZUID-AFRIKA

ALGEMEEN
Smuts over San-Francisco-conf., 7-7-45 ..... 6352 D
Smuts over immigratie, 4-12-45 .. 6562 K
Belangr. goudontdekking, 26-4-46 6722 H

BEVOLKING
Toelating immigranten, 13-6-46 .. 6770 G

BUITENLAND

Algemeen
Smuts over ontruim v. Egypte, 26-6-46 ..... 6721 A
Rede Smuts: Eng.Egypt. onderhand.; v.m. Ital. kol.; vredesconferenties, 20-6-46 ..... 6778 L

STAATKUNDE
Kabinetswijziging, 10-11-45 ..... 6510 I

ZWEDEN

BUITENLAND
Welles voor toelating tot U.N.O., 3-1-46 ..... 6594 K
Meening Jungs betr. aansluiten bij U.N.O., 5-3-46 ..... 6650 F

GELD- EN BANKWEZEN
Duitsche tegoeden in Zweden, 16-4-46 ..... 6722 I

STAATKUNDE
Nieuwe regeering Hansson, 1-8-45 6388 L
Min. v. buitenl. Zaken tegen „Westel. Blok", 22-11-45 ..... 6526 K

VERKEER EN ENERGIE
K.L.M.-verb. met Ned., 10-3-46 .. 6652 A

ZWITSERLAND

ALGEMEEN
Koning Leopold toegel., 4-9-45 .. 6430 D
Koning Leopold te St. Gallen, 7-10-45 ..... 6468 A
Neutr. pol. verkl. Min. v. Landsverdediging, 6-12-45 ..... 6562 L
Ned. Prins. paar op vacantie in Berner Oberland, 12-3-46 ..... 6660 C
Ned. Prins. paar in Zw., 23-5-46 6742 E

BUITENLAND

Algemeen
Welles voor toelating tot UNO, 3-1-46 ..... 6594 K

Diplomat. betrekkingen
Dipl. betr. met Sovjet-Unie, 19-3-46 ..... 6666 F

Verdragen en overeenkomsten
Geheime overeenk. met Nazi volgens Am beschuld., 15-11-45 .. 6510 K

GELD- EN BANKWEZEN
Opheffing bankgeheim, 30-11-45 .. 6534 M
Duitsche activa, 22-5-46 ..... 6646 M
Ned. activa vrij, 31-3-46 ..... 6676 E

VERKEER EN ENERGIE
K.L.M.-verbind. met Nederland, 10-3-46 ..... 6652 A
Luchtlijn Ned.-Bazel, 28-5-46 ..... 6749 F